

Ročník II.

Sešit 1.

RÁDCE DUCHOVNÍ.

ČASOPIS KNĚŽSTVA ČESKOSLOVANSKÉHO.

Redaktor

Dr. JOSEF BURIAN,

sídelní kanovník Vyšehradský.

Pořadatel části právní a liturgické

VÁCLAV KOCIÁN,

kaplan u sv. Štěpána.

Schváleno nejdůst. kníž. arcib. konsistoří v Praze.

V PRAZE 1895.

Cyrillo-Methodějská knihtiskárna a nakladatelství

V. Kotrba.

O B S A H.

Listy homiletické.

	Str.
Neděle I. adventní. (Vojtěch Kameš)	1
Svátek Neposkvrněného Početí Panny Marie. (Kl. Markrab)	4
Svátek Neposkvrněného Početí Panny Marie. (Fr. Klíma)	7
Neděle II. adventní. (Jan Podlaha)	11
Neděle III. adventní. (Jan Šicha)	17
Neděle IV. adventní. (Josef Baar)	19

Čtvero řečí adventních, které napsal Dr. Rudolf Horský.

V nerovném zápasu.

I. Nula rovná se nekonečnosti	23
II. Mrtvý život	30

Řeči příležitostné.

Svátek svaté Kateřiny. (Jindřich Macoun)	35
--	----

Listy katechetické.

Katechese o almužně. (Ladislav Fiala)	39
Katechese biblické. (Fr. Vohnout)	43
Sliby a chyby školy bezkonfesní. (Fr. Pohunek)	46

Promluvy k mládeži v čase adventním. (Fr. Chramosta.)

O čtyřech posledních věcech člověka.

Neděle I. adventní: O smrti	49
Neděle II. adventní: O soudu	51
Neděle III. adventní: O pekle	53

Listy vědecké.

Chaldejské báje. (Dr. Jar. Sedláček)	55
Důkaz z rozumu „proč nemůže být svět věčný“ a „proč musí Příčina světa býti neobmezená“? (Josef Mika)	59
Z oboru právního	63
Romanarum Congregationum decreta novissima	67
Literární oznamovatel	71

Předplatné

na

„Rádce duchovního“

== ročně 4 zl. ==

přijímá knihkupectví Cyrillo-Methodějské G. Franci

v Praze.

Listy homiletické.

Neděle I. adventní.

Troji příchod Ježíše Krista. *)

»Králi, jenž přijíti má, pojd'te, klanějme se.«
Invit. brev.

Nejmilejší! Písmo sv. nemluví pouze o jednom příští Vykupitele na tento svět, ale o více příchodech. První, stal se skorem před devatenácti sty lety; druhý jeho příchod, totiž do srdcí lidských každodenně se děje; třetí pak bude na konec světa. O trojím příští čili příchodu Ježíše Krista tedy můžeme mluvit: »o jeho příchodu na svět, o příchodu duchovním a o příchodu posledním.« A tento trojí příchod právě v tomto posvátném čase nám Církev sv. připomíná.

Advent nic jiného neznamená, leč tolik jako příchod, příští příchod Syna Božího mezi syny lidské.

Po celý měsíc zve Církev sv. do chrámů, a nepřestává volati slovy hodiněk kněžských: »Králi, jenž přijíti má, pojd'te, klanějme se!«

Ale Kristus již přišel, Kristus přichází každodenně, přebývá ustavičně mezi námi, což tedy má ještě opět přijíti? Ano, nejmilejší, jako andělé zvali pastýře, aby šli do Betléma, jako hvězda vedla sv. mudrce od východu k jesličkám božského dítěte, tak zve a vede i nás Církev sv., abychom klaněli se trojímu příští Ježíše Krista, krále nebes i země.

Jsem jist, že tím větší pozornost mi věnovati budete, čím stručněji mluvit budu; neboť toužíme-li po nějaké řeči, dychtíme také, aby touha naše již již naplněna byla!

P o j e d n á n í.

I.

Doba čtyř tisíc let byla dosti dlouhou ku zvěstování prvního příští Vykupitelova: Bůh v moudrosti své tuto dobu sám ustanovil. Bylo potřeba tolika století, aby změřil člověk hloubku

*) Viz kázání Abbé Pluot.

propasti, do níž klesl, i rozsah bídy, do níž se uvrhl, i aby poznal, že nevyhnutelně potřebuje Vykupitele. Čím déle dal Mesiáš na sebe čekat, tím větší touha po jeho příchodu se zmáhala. »Rosu dejte nebesa s hůry, oblakové dšněte Spravedlivého, otevři se země a vydej nám Spasitele!« tak toužebně volali patriarchové a proroci Starého Zákona.

Vzdálenost neskončená jest, nejmilejší, mezi námi a Bohem. Když udeřila lidstvu hodina spásy, tuť Slovo božské dle slov Žalmisty Páně 16, 8. »zplesalo, jako obr, cestou běžeti maje.« S klínu božského Otce sestoupilo v lůno Marie Panny. Z jeslí betlémských spěchalo na vrchol Kalvarie. S kříže na oltář a odtud zůstávajíc zázračným způsobem s námi, vzneslo se na nebesa a sedí na pravici Boha Otce a tam čeká až udeří hodina posledního soudu.

II.

Druhý příchod Spasitele jest duchovní jeho příchod do našeho srdce, k naší duši. Děje se způsobem tajemným a neviditelným, při čemž jest zvláštním to, že závisí zcela od nás. Srdce naše jest tím chrámem, do něhož vjezd vítězný slaviti chce Ježíš Kristus, v němž tak skutečně přebýváti chce, jako ve svatostánku. Ale nevejde do našeho srdce, dokud jej nepozveme a nepustíme, ačkoliv stále milostí svou nás předchází. »Stojí u dveří a tluče.« Nevstupuje, ale čeká; můžeme říci, že neosmělí se vstoupiti, nepřijdeme-li mu sami otevřít. Od té doby, co ponejprv vstoupil do duše dítěte na křtu sv., závisí Jeho příchod k nám jedině od naší svobodné vůle.

Ach, nejmilejší, když Kristus jako vítěz nad smrtí, peklem a ďáblem vyšel slavně z hrobu, a vstoupil na nebesa, aby posadil se na trůn slávy, nemusil čekat, a tlouci na prahu ráje. Zavzněly trouby andělské a hlasein hromovým znělo nezměrnou prostorou nebes: »Pozdvihněte knížata bran svých, a vyzdvihněte se brány věčné: a vejdet král slávy.« Žalm 23, 7.

Na světě však, nejmilejší, daleko není tak, když přichází Kristus vstoupit do srdcí lidských. Tu andělé tohoto světa, totiž ďáblové, pozdvihují pokřik ohlušující a volají: »Zavřete brány své, ó knížata země, a mocní tohoto světa zavřete se do pevných hradů svých; zdvihněte padací mosty a připevněte je dobře. Hle, Kristus, nepřítel! Mějte se na pozoru! již se blíží.« Nevstoupí však, Ukřižovaný, král potupy.

My však, nejmilejší, nepropůjčíme sluchu tomuto křiku pekelnému. My poznáváme v Ježíši Kristu svého Pána, svého Vykupitele, svého přítele, svého Boha! Brány srdcí našich otevřeme Jemu dokořán, přijmeme Jej s radostí, uvítejme Jej s úctou, láskou i nadšením.

Kdo z nás nechtěl by přijati, nositi Boha ve svém srdci, ve své duši? Avšak, což jest nám činiti, bychom zasloužili si toho štěstí přijmouti Jej, i zachovati si vzácnou Jeho přítomnost?

1. Jest nám po Něm toužiti, a volati s pěvcem královským: »Ó Bože, bez Tebe duše má jest jako země vyprahlá, duše má jako země bez vody Tobě 142., 6. Jako jelen žíznivý dychtí po prameni vody živé, tak duše má touží po Tobě, ó Bože můj!«

2. Potřebí odkliditi všecky překážky, které brání Ježíši Kristu přijíti k nám. »Připravujte cesty Páně, přímé čiňte stezky Jeho.« Nuže, překážkou velikou, nepřekročitelnou, jest smrtelný hřích. Dokonalá lítost, upřímná a skroušená zpověď překážku tuto odstraní.

Žízníme-li, ku prameni spěcháme. Žízníme-li po Bohu, spěchejme ku zřídům božským, jimiž jsou sv. svátosti. »Pojďte, praví nám Duch Sv., k těmto zřídům spásonosným, a hleďte Pána, kde a pokud může nalezen býti. Pojďte a vážiti budete vody s radostí ze studnice Spasitele Is. 12, 3.

Tak dlouho pak zůstane Pán s námi a v nás, jak dlouho zachováme si milost posvěcující. Hřích těžký vyháni Jej, a tot zajisté neštěstí největší.

III.

První i druhý příchod Ježíše Krista radostný jest a plný milosrdenství; třetí však bude hrozný a plný spravedlnosti.

Čtete opět, nejmilejší, evangelium minulé neděle poslední po Sv. Duchu, jehož pouhým opakováním jest evangelium dnešní. Rozjímejte s hrůzou o těchto stránkách, na nichž sám Kristus písmenami ohnivými líčí předchozí znamení i děsný obraz konce tohoto světa.

Úplný nedostatek víry v srdcích lidských. — Vtělení ďábla; králování Antikristovo a jeho pronásledování tak kruté, že by nezůstal na zemi ani jeden vyvolený, kdyby Bůh sám neukrátil hrozných těch dnů. — Zuření všech metel Božích, jako jsou: války, mór, hlad. — Rozbouření a rozpoutanost moře i řek. — Zemětřesení. — Zatmění slunce, padání hvězd, pohybování a zkáza všech mocí nebeských. — Žanícení a zkáza země. — Zřícení všehomíra.

Na konec světa nepřijde již více Spasitel lidstva, ale Syn člověka jako soudce živých i mrtvých. Přijde s veškerou slávou Své velebnosti, s veškerým leskem Své slávy i s veškerou Svou mocí. Zářiti bude jako blesk až ukáže se v oblacích nebeských drže v ruce kříž. Množství andělů bude Jej provázeti, a trouby jejich zníti budou hlasem tak mocným, že proniknou i do hrobů. Mrtví vstanou z hrobů; andělé shromáždí je ode všech konců světa i ode čtyř větrů nebeských a seřadí je kolem nejvyšší stolice soudné, s níž pronesen bude ten poslední soud.

Všecky tyto věci, nejmilejší, vyplní se v hodinu ustanovenou. Nic na tom nezáleží, že to nevěrci popírají, aneb že se tomu bezbožníci posmívají. »Nebe i země pominou, ale slova má nepominou,« řekl sám Syn Boha věčného.

Praví-li evangelium: »Tehdáž schnouti budou lidé strachem,« platí to o hříšnících. Dobří nebudou míti proč se trásti. Což jim záleží na tom, zemrou-li najednou, aneb zemrou-li jednotlivě, po-

znenáhlu, když zemřítí musí, a když jim smrt není nic jiného, než vstoupením do života věčného? Křesťan neleká se, i kdyby klenba nebeská řítíla se na jeho hlavu. Pro spravedlivé nepříjde v den poslední Kristus jako mstitel, ale jako odměnitel. A ta jest právě příčina, že naše sv. náboženství s jistotou podivuhodnou a jako s úsměvem na rtech vybízí nás, abychom spíše radovali se z posledního příchodu Ježíše Krista.

Radujte se všickni a plesejte, volá prorok: »Posilňte se a nebojte se, aj Bůh váš pomstu přivede odměny. Bůh sám přijde a spasí vás.« Is. 35, 4.

Ó Bože, sestup s nebe a neprodlévej! Přijď a spasíš nás, Hospodine, Bože zástupů!

Takový jest i onen výkřik orla, onen zpěv labutí, kterým zavírá sv. Jan úchvatnou knihu svého Zjevení.

»Přijď, Pane Ježíši, přijď! Zjev. 22, 20. Amen!

Vojtěch Kameš, farář v Chřenovicích.

Svátek Neposkvrněného Početí Panny Marie.

Maria vyprošuje nám lítost nad hříchy.

»Zdravas milosti plná.«

Luk. 1, 28.

O dnešním svátku neposkvrněného Početí Panny Marie čtá se sv. evangelium o tom, kterak byl poslán od Boha anděl Gabriel do Nazaretu ku Panně Marii a kterak ji pozdravil. Toto sv. evangelium čtá se také o jiných svátcích Mariánských, zvlášt o svátku Zvěstování a Jména Panny Marie. Ale s jakým rozdílem, zdali pak jste to pozorovali, milí křesťané? Myslím, že to neušlo vaší pozornosti. Jindy se čtává celé evangelium, jak totiž anděl Gabriel k Panně Marii přišel, jak ji pozdravil, jak divné věci jí zvěstoval, a kterak svolila Panna bl. k slovům posla nebeského. Dnes však čtá se jen začátek tohoto radostného zvěstování. Proč asi, co myslíte, nejmilejší?

Církev sv. chce, abychom uvažovali dnes slova, jimiž pozdravil Pannu Marii anděl Gabriel, zvláště první slova jeho: »Zdravas, milosti plná.« Abych tomuto úmyslu Církve sv. vyhověl, vyložím vám v dnešní své řeči, proč nazvána jest Rodička Boží plná milosti.

Poslyšte mne s nábožnou myslí, když budu dále mluviti k počtě neposkvrněné Matky Páně.

P o j e d n á n í.

V nepatrném městečku venkovském bydlí panna z rodu královského, ale chudá, skromná, světu neznámá. Jest ve svém tichém příbytku sama. Co kolem ní jest a co kolem ní se děje, nic ji

nebaví a nezajímá. Baví se uvnitř ve svém srdci rozjímáním božských věcí, i vzbuzuje ve svém vnitru vroucí touhu po zaslíbeném Vykupiteli světa. A aj! k této panně přichází anděl Gabriel a pozdravuje ji pozdravením od Boha řka: »Zdrávas, milosti plná.« Věc neslýchaná! Bůh pozdravuje člověka a používá k tomu posla nejvzácnějšího! I co znamená to pozdravení »milosti plná?«

Myslíte snad, draží v Kristu, že chtěl vychváliti anděl pannu Nazaretskou pro její sličnost tělesnou, že ji chtěl nazvati plnou vnady, plnou vděku, plnou půvabu? Ach, taková chvála nebyla by se slušela na anděla, jenž jest pouhý duch a na věcech tělesných sobě nezakládá. Panuje sice u všech křesťanů pravověřících mínění, že Panna Maria již svým spanilým vzezřením všecky dcery lidské převyšovala. Ale anděl měl zajisté na mysli její spanilost duševní, když ji nazval plnou milosti. Chtěl říci: »Tebe obdařil Bůh všelikým darem, kterýž tě činí Bohu milou.«

Ano tak jest, milí křesťané. Maria jest obdařena všelikým darem, kterýž ji činí Bohu milou. A to jest přede vším ten dar, že byla počata bez poskvrny hříchu prvotního, jak nám zvěstuje dnešní slavnost. Tak hrozná jest kletba hříchu Adamova, že všichni lidé, co jich koliv bylo a bude na světě, od prvního okamžiku života svého poskvrněni jsou oním hříchem. Jediná Panna Maria vyňata jest od této všeobecné porušenosti, poněvadž se to slušelo na ni jakožto na Matku Boží. »Slušelo se zajisté«, napsal papež Pius IX., »aby jednorozený Syn Boží, jako má na nebi Otce, jehož scerafíni co třikráte svatého velebí, rovněž tak na zemi měl Matku, kteráž by byla ozářena leskem dokonalé svatosti, nejsouc poskvrněna hříchem ani na okamžik.«

Tato přednost blahosklonné Panny Marie byla základem dalších darů Božích. My, kteří přicházíme na svět jakožto tvorové hříšní, nemůžeme se povznést na této zemi k dokonalé svatosti. Vina hříchu dědičného smazána sice s naší duše křtem svatým, ale zůstává v nás i po křtu náklonnost ke hříchu čili zlá žádostivost. Proti této zlé žádostivosti musíme stále bojovati. V tomto boji někdy vítězíme, někdy podleháme. Proto nesnadno nám vynikati všelikou ctností. To po Synu Božím bylo možno jediné Jeho Matce, blahoslavené Panně Marii. Matka Boží, jsouc zbavena zlé žádostivosti, celým srdcem Boha milovala a všelikou ctností stejnou měrou vynikala. Pobožnost její nevadila její pracovitosti, tichost její nebyla na překážku její horlivosti, pokora její dobře se snášela s vážností a přísností v jejím chování. U jiného člověka vyskytuje se ctnost po různu, jako kvítek sem tam roztroušený; u Matky Boží objevuje se všecka ctnost pospolitě v jednom celku souladném jako tvoří různé kvítí jedinou vonnou a spanilou kyticí. Nyní tedy rozumíme slovům písně Šalomounovy 4, 7, kteráž propověděl Duch Sv. o panně blahoslavené: »Všecka jsi krásná, přítelkyně má, a poskvrny není na tobě.«

Když tedy, milí křesťané, blahoslavená Panna Marie obdařena všelikým darem, kterýž ji činí Bohu milou, kdož by pochyboval, že ona z bohatého pokladu svých milostí a ráda uděluje tomu,

kdož se k ní obrací s prosbou, s důvěrou? Sv. otec German (In praes. Deiparae) nemohl nalézt ani dosti vznešených slov, jimiž by vyjádřil ctnosti Matky Páně, což mu bylo příčinou, že ihned se obrátil k Matce Boží s prosbou, aby vyprosila kněžím horlivost, panovníkům spravedlnost, nevěřícím poznání, věřícím setrvání, uvězněným vysvobození, putujícím potěšení, dětem nevinnost, rodičům trpělivost, slovem, čeho komu zvláště a nejvíce zapotřebí ku spasení.

Znám však, milí křesťané, jednu milost, jížto nám všem nevyhnutelně zapotřebí ku spasení, nám všem, ať jsme mladí nebo staří, prostí nebo učení, chudí nebo bohatí, šťastní nebo nešťastní. Která jest tato milost? Jest to snad zdraví? Nikoliv; i nemocný může býti spasen. Jest to snad čest? Nikoliv; i potupený může býti spasen. Jest to snad pokoj? Nikoliv; i uštvaný může býti spasen. Ale bez jedné věci nemůže býti nikdo spasen, ať jest kdokoliv — bez lítosti nad hříchy a bez odpuštění hříchů. Ta jest tedy milost největší. A tuto milost nejraději nám vyprošuje u Boha blahoslavená Panna Maria.

Že tomu tak, dosvědčují již čestné názvy, které dáváme Matce Boží. Říkáme jí: »Matko milosrdenství«, protože nám vymalá u Boha milosrdenství, t. j. odpuštění hříchů. Říkáme jí »Útočiště hříšníků«, protože se přimlouvá za nás, abychom neumřeli v hříších bez lítosti. V tom smyslu voláme k Rodičce Boží tak často: »Pros za nás hříšné nyní i v hodinu smrti naší«.

A činíme tak vším právem. Litovati svých hříchů opravdově a skroušeně, tak, abychom došli odpuštění od Boha, není v naší moci, ale pouhým darem Boží dobrotivosti. Když však za tento dar Boha prosíme skrze přimlovu Panny blahoslavené, jistě propukne v útrobách našich pravá lítost nad hříchy, protože nikdo po Bohu nemá na mysli naše spasení tak, jako bl. Panna Maria.

Asi před padesáti lety zuřila v zdejším kraji morová rána. Lidu se zmocnil strach; lehkomyšlnost ustoupila vážným myšlénkám a kajícím předsevzetím. Tehdáž putovali osadníci Kladenští u velikém průvodu do Družce, aby před památnou sochou Rodičky Boží poprosili Boha za odvrácení morové rány. Kněz Družecký kázal důtklivě, aby se dali lidé na pokání. Slova jeho uchvátila nejvíce jakous dívku rodilou z Motyčína, jejíž jméno z paměti mně vypadlo. Tato dívka sloužila několik let před tím v Slaném v jednom hostinci, kdežto čest její byla zlehčena. I pojala ji skrze to tak veliká lítost, že ztratila řeč a po několik let byla němá; když pak slyšela ono důtklivé kázání v Družci, vzývala po celý čas služeb Božích Pannu blahoslavenou, aby jí vyprosila u Boha tu milost, aby mohla opět mluvit a ze svých hříchů skroušeně se vyzpovídati. Po službách Božích, když se rozešel všecken lid po hospodách, šla zmíněná dívka se svou tetou ke studánce pod kopcem, na němž stojí kostel Družecký. Když byla pojedla chleba, nachýlila se ke studánce, aby se napila vody. V tom okamžiku zakmitlo v očích jejích jakés divné světlo, v němž spatřila obraz Družecké Panny Marie, i napila se vody a zkríkla zcela hlasitě a srozumitelně ku své příbuzné: »Tetičko, ta voda je dobrá,« a od té chvíle opět

mluvila. Ještě téhož dne vyzpovídala se ze svých hříchů, jak si byla přála, a žila kajicně až do smrti.

Nejmilejší! O této události sepsána úřední zpráva, ztvrzená knězem i lékařem kladenským, a zpráva tato nalezá se na faře Družecké, jak se každý podnes může přesvědčiti. Jest to jeden z mnoha důkazů, že Rodička Boží ze všech milostí nejraději nám vyprošuje lítost nad hříchy.

Ó ctitelé Marianští! Pozdvihněte svých očí a svých rukou k milosti plné Matce Páně a vzývejte ji, aby vám vyprosila u Boha, čeho vám ku spasení nejvíce zapotřebí, volejte k ní: »Blahoslavená Panno, matko milosti, nedej v hříších umřítí bez lítosti.« A ona vám odpoví slovy dnešní epištoly Přísl. 8, 35.: »Kdo mne nalezne, nalezne život a dojde spasení od Hospodina.« Amen.

Klement Markrab, děkan na Smečně.

Svátek Neposkvrněného Početí Panny Marie.

Homilie.

»Zdrávas, milosti plná.«

Luk. 1, 28.

Jako dnes anděl Boží podle slov sv. evangelia rozmlouvá s Matkou Boží, tak také před čtyřmi tisíci lety rozmlouval anděl s Evou, matkou všech živých. Eva rozmlouvala s andělem v ráji, Maria Panna naslouchala slovům andělovým v Nazaretě. Eva uvěřila ihned slovům anděla zlého, Maria Panna obávala a děsila se i slov anděla dobrého, přemýšlejíc v srdci svém, jaké by to bylo pozdravení, a jak by ona chudá děvka hodna byla takové pocty, kterou ji anděl Boží oblažil.

Eva pohlížela na plod stromu zapovězeného v ráji. Maria Panna měla se státi stromem požehnaným, na němž měl vyrůstí plod, toužebně očekávaný ode všech národů. Eva požíváním plodu zapovězeného zlořečení a kletbu připravila tělu i duši. Maria Panna plodem života svého požehnaným radost a útěchu způsobila všemu světu. Eva pýchou zavinila smrt nejenom časnou, nýbrž i věčnou. Maria v pokoře a poníženosti Synem svým jednorozeným přemohla osten smrti a otevřela nám, dítkám svým, bránu v život věčný. Proto také nazývá Církev svatá Pannu Marii branou rajskou, a svatí otcové církevní dokládají, že jako skrze tuto bránu sestoupil Bůh s nebe k nám, tak i my jenom touto branou k Pánu Bohu přijítí můžeme.

Dokavad Eva byla matkou všech živých, byla v milosti Boží, byla Bohu milá, Pán byl s ní, byla požehnanou od Boha. Avšak jedva uposlechla hada a okusila ovoce se stromu zapovězeného, ihned milosti Boží byla pozbavena nejenom sama, nýbrž i veškeré potomstvo její.

Panna Maria měla nám požehnaným plodem života svého vrátiti vše, cokoliv Eva potratila. Musila tedy Maria Panna býti milosti plná, Pán musil býti s ní, musila býti požehnaná mezi všemi ženami. Nesměla býti Maria Panna pod mocí hada pekelného, jak Hospodin sám praví v ráji k hadovi: Nepřátelství položím mezi tebou a mezi ženou, mezi semenem tvým a semenem jejím. Ona potře hlavu tvou, ty pak úklady činiti budeš patě její.

A dnes raduje se Církev svatá katolická po širém obzoru zemském, a s Církví radují se 200 milionů katolických křesťanů, že žena v ráji zaslíbená bez poskvrny hříchu prvopočátečního počata byla v životě matky své sv. Anny. Dnes radujeme se, že neposkvrněným početím blahoslavené Panny Marie naplnilo se slovo andělovo: Zdrávas, milosti plná, o němž ke cti a chvále neposkvrněné Panny a ku spáse duší našich s pomocí a přispěním Ducha svatého budeme rozjímati.

P o j e d n á n í.

Proč konáme v době adventní slavnost Neposkvrněného Početí Panny Marie? Co nám připomíná osmý den měsíce prosince, v němž každoročně slavíme svátek Matičky Boží? Dnešní slavnost jest dnem radostným pro Adama a Evu a pro veškeré potomstvo Adamovo. Dnes matka naše Eva se zradovala, že v životě sv. Anny počata byla dcera nebeského Otce, Matka Syna Božího a nevěsta Ducha Svatého. Dnes radoval se Adam, že v životě sv. Anny počata byla Matka nového Adama, Pána našeho Ježíše Krista. Dnes radovali se svatí otcové v předpekli, že početím Panny Marie v životě sv. Anny, zasvitla jim v temnotách předpekli, v nichž čtyři tisíce let plakali, jasná dennice, která zvěstovala blížký příchod Slunce spravedlnosti, Ježíše Krista. Dnes radovali se andělé Boží, že početím Panny Marie v životě sv. Anny, počata královna sborů andělských. Dnes radoval se archanděl Gabriel, že početím Panny Marie v životě sv. Anny, počata byla Panna přesvatá, neporušená, přechistá, mocná a slavná, jižto měl z rozkazu nebeského Otce pozdraviti jako Matku Syna Božího a nevěstu Ducha svatého, slovy: Zdrávas, milosti plná!

Leč nemohl by archanděl Gabriel pozdraviti Marie Panny, nemohl by nazvati ji milosti plnou, kdyby buď hříchem prvopočátečním anebo hříchem všedním anebo smrtelným byla poskvrněna. Měla-li Maria Panna dle slov andělových býti milosti plnou, musil Duch Svatý nevěstu svou přemilou chrániti od poskvrny hříchu prvopočátečního. Musila Panna Maria hned v prvním početí svém v životě sv. Anny od hříchu prvopočátečního býti uchována, a tudíž bez poskvrny hříchu prvotního počata.

Dnešní slavností Neposkvrněného Početí Panny Marie oslavuje Církev svatá všemohoucnost a dobrotu nebeského Otce, který Synu Svému milému od vděčnosti a od pradávna ustanovil Matku plnou milosti. Tehda, když hříchy jako moře nesmírné rozlévaly se po veškeré zemi, tehdy nebeský Otec ustanovil Matku Páně jako

holubici přečistou, která kalem hříchů nebyla poskvrněna. A mohl všemohoucí Pán uchovati Marii Pannu před poskvrnou hřichu prvopočátečního, mohl ji milostí Ducha Svatého přivlastniti zásluhu utrpení Kristova dříve, než Kristus za nás trpěl, protože dle slova andělova není u Boha nemožno nižádné slovo.

Země před hřichem prvopočátečním, ač nebyla orána a vzdělávána, nicméně vydávala plody, kterých člověku pro život časný třeba. Tak i Matka Boží byla takovou úrodnou zemí, nejatou hřichem dědičným, a země tato vydala plod požehnaný, Vykupitele světa, Pána našeho Ježíše Krista. Na Rodičce Boží, počaté bez poskvrny hřichu prvopočátečního v životě sv. Anny, vidíme, jakým by člověk byl, kdyby nebylo hřichu prvopočátečního.

Všeliká náklonnost vůle naší ku hřichu vyrůstá ze hřichu Adamova jako z kořene. Všeliký odpor k dobrému, který člověk v nitru svém cítí, má původ svůj ve hřichu prvopočátečním. Převrácenost vůle naší, která jenom po tom dychtí, co svět jí podává, nevšímajíc si pokladů nehynoucích, vychází z hřichu dědičného.

Proto Maria Panna, měla-li býti Matkou Syna Božího, měla-li býti plnou milosti, musila býti od hřichu prvopočátečního uchována, čímž zároveň zlá žádostivost v srdci Matky Boží byla udušena. Nebyla uchována Matka Kristova chudoby, jelikož porodila Syna svého ve chlévě a plénkami jej ovinula. Nebyla uchována pronásledování, musila před Herodesem noční dobou utíkat do Egypta. Ano i slzy prolévala Matka Páně na zemi hned osmého dne po narození Páně, když obřezáno bylo dítě nebeské. Plakala Matka Páně čtyřicátého dne, když staříček Simeon předpovídal, že srdce její pronikne meč, když dvanáctiletého Ježíše ztratila, a když pod křížem Páně stála. Toto všecko nebylo Matce Boží závadou, ale jediná závada, pro kterou nemohla býti Matkou Kristovou, nemohla býti milosti plnou, byl hřích prvopočáteční, tohoto tedy hřichu musila Matka Boží býti prosta.

Tato přednost Neposkvrněného Početí jest Matce Boží nejdražší a nejmilejší. Proto také jenom ta Církev jest pravou Církví Kristovou, která dnes slavnost Neposkvrněného Početí Panny Marie koná. Kde Matce Boží upírá se tato přednost, kde Matka Boží Maria Panna považuje se za ženu a matku obyčejnou, v té církvi také se nevěří, že Kristus jest Syn Boží, který smrtí Svou nás vykoupil.

Protož netřeba se tomu diviti, že r. 1854. svatý Otec Pius IX. dne osmého prosince u přítomnosti sto sedmdesáti šesti biskupů, arcibiskupů a kardinálů, kteří se sešli ze všech dílů světa, v chrámě sv. Petra u přítomnosti četného zástupu, čítajícího přes 50.000, slavně prohlašoval: Z vnuknutí Ducha Svatého, ke cti a chvále nejvyšší a nerozdílné Trojice Boží, ke cti a slávě panenské Matky Boží, k povznesení katolické víry, a k rozhojnění pravého náboženství, vyslovujeme mocí úřadu, který nám světil Pán náš Ježíš Kristus, ve jménu sv. apoštolů Petra a Pavla, a mocí úřadu svého vyznáváme, rozhodujeme a ohlašujeme, že učení, kteréž má za to, že blahoslavená Panna Maria, hned v prvním okamžiku početí svého

zvláštní milostí a předností Boha všemohoucího, pro zásluhy Ježíše Krista, Spasitele pokolení lidského, od poskvrny hříchu dědičného byla uchována, jest učení Bohem zjevené, že tudíž ode všech katolických křesťanů veřejně a neohroženě vyznáváno býti má.

Veškeren svět katolický radoval se nad tímto výrokem Svätého Otce, a všude oslavována, chválena a velcbena blahoslavená Panna, bez poskvrny hříchu počata. Když pak Sv. Otec z chrámu svatopetrského měl býti vyneseno, přiklekl před Sv. Otce generalové řádu sv. Františka a sv. Benedikta, držíce v rukou stříbrnou lilii a zlatou růží, jižto obětovali Sv. Otci, že vyhlásil Neposkvrněné Početí Panny Marie za článek víry. A když na památku této radostné události měla býti v Římě zřízena socha Neposkvrněného Početí Panny Marie, tu z celého světa poslali ctitelé Marianští dárky své, aby oslavena a zvelebena byla Matka Páně.

Také my se počítáme k dítkám Matky Boží. Avšak třeba nám, abychom dle příkladu této Matky své milé také se řídili. Maria Panna byla milostí plná, i nám třeba milosti Ducha Svätého, chceme-li, aby neposkvrněná Panna přijala nás za syny a za dcery. Maria Panna byla pokorná. Ač za Matku Syna Božího byla vyvolena, přece jenom děvkou Páně chtěla slouti. Ač sv. Josefa převyšovala ctnostmi a milostí Boží, přece ve všem řídila se vůli svätého chotě svého. Jak nepodobní jsme my Matce své! Vždyť jsme hrdí a pyšní na přednosti, kterých ani nemáme. Vždyť jenom ku předu se dereme, chceme býti viděni a chváleni od lidí, zapomínajíce na pokorný a ustraněný život Matky Páně v Nazaretě.

Matka Páně byla trpělivá. Nereptala a nelála obyvatelům betlemským, když neměli pro ni příbytku. Nelála ani katanům, kteří jediného Syna jejího bičovali, trním korunovali a na kříž povýšili. Ano i když pod křížem stála Matka Páně, a slyšela potupu, která se dala Synu milému, trpělivě ji nesla. Kdež jest naše trpělivost, kteří nazýváme Marii Pannu Matkou svou, považující se za dítky její? Když jenom nepatrná a maličká věc se nám nelíbí, jak lajeme, jak se vzpouzíme, jak se hrdlujeme, jak rádi zapomínáme na trpělivou Matku Páně!

K této tedy Panně neposkvrněné a Matce Boží přemilé, povznesme mysl i srdce své, pozdravující ji nejenom dnes, nýbrž i po celý život vězdejší slovy svätého biskupa Germana: Zdravas Maria, milosti plná, vyvýšena nejenom nad svaté, nýbrž i nad nebesa, slavnější nad Cherubiny, ctihodnější nad Serafíny, vyvýšena nad tvorstvo veškeré. Zdravas holubičko, kteráž nám donášíš plod olivový i plod Spasitele, Jenž nás vytrhl z potopy hříchu. Tys nám branou spásy. Tvé perutě jsou stříbrny a celé tělo tvé září zlatou jasností nejsvětějšího Ducha Svätého. Zdráva buď nejkrásnější božský ráji, ježž dnes na východě všemohoucí a nejvyšší dobrotivá pravice Páně založila, v němž vykvětla libovonná lilie a nevadnoucí růže k uzdravení všech, kteří smrtonosné hořkosti na západě okusili. Zdráva buď, ráji, v němž vyrostlo dřevo sladké a oživující, z něhož kdokoliv ovoce okusí, nesmrtelnosti účasten bude.

Přioděj kněze spravedlností a ozdob je neporušenou a pravou vírou. Všem pravověřícím knížatům a králům, kteří ochrany a záštity tvé více sobě cení, než drahokamů zlata a perel, vypros milosti, aby žezlo v pokoji blahém třímali. Podmaň národy nevěrné, kteří tobě a Bohu se rouhají pod moc jejich. Lid pak křesťanský, jim poddaný utvrzuj, aby dle rozkazu Páně králům svým rád sloužil. Tuto pak zemi naši, která tě jako záštitu pevnou považuje, ozdob vítězoslávou. Buď i chrámům našim ochranou, ozdobou a záštitou.

Vysvoboď ty, kteří tě oslavují, ode vši nehody a duchovní tísně. Popřej a uděl věznům propuštění. Buď i pocestným, kteří nemají přístřeší a jsou zbaveni útěchy, těšitelkou. Vztáhni mocnou pravici svou nad celým světem, abychom v radosti a plesání veskery slavnosti tvé zároveň s touto, kterou dnes konáme, oslavovali až do té chvíle, v níž šťastnou a blaženou smrtí bychom se spojili s Kristem Ježíšem, Králem všehomíra, pravým Bohem naším, Jemuž buď sláva a moc zároveň s Bohem Otcem, Jenž jest všeho života zřídlem, a s věčným, soupodstatným a kralujícím Duchem Svatým nyní i vždycky a na věky věkův. Amen.

Fr. Klima, farář v Křepicích na Moravě.

Neděle II. adventní.

Svatost života jest velikým a závažným důkazem pravdy Boží a hlasatelem velikých naučení.

»Co jste vyšli na poušť vidět? třtinu-li větrem se klátící?« Mat. 11, 7.

Svatý Jan Křestitel poslán byl od Boha, aby lid vybízením k pokání připravil na příští Páně; této úloze učinil Jan velmi svědomitě zadost; na poušti blíž řeky Jordán vybízel lid k pokání; tam volal: »Čiňte pokání na odpuštění.« »Připravujte cestu Páně, přímé čiňte stezky jeho.« »Každý strom, kterýž nenese dobrého ovoce, vyfat a na oheň uvržen bude.« »Ját křtím vodou; ale přijde silnější nežli já, kterémuž nejsem hoden rozvázati řemenka u obuvi jeho; tenť vás křtíti bude Duchem Svatým a ohněm; jehož věječka jest v ruce jeho, a vyčistí humno své, a shromáždí pšenici do obilnice své, ale plévy pálení bude ohněm neuhasitelným.« Luk. 3, 9. 16, 17. Tak a podobně vybízel lid k pokání. I Herodesa vybízel k pokání, začež arci trpěti musel; bylť dán do vězení, a z toho poslal dnes posly k Ježíšovi.

Proč pokáním ale lid chtěl na příští Páně připravit? Protože pokání činí hříšníka uzpůsobilým k poznání a k víře; kdo svatě žije, věří; kdo pokání činí, uvěří; jen zatvrzelý hříšník nerad věří; přeje si, aby pravda pravdou nebyla, a co si přeje, tomu věří, t. j. on pravdě nevěří. Lid měl skrze Jana přijíti k poznání Ježíše Krista, ku víře v Něho, a proto vybízel lidi ku pokání a života polepšení.

Než čím dokázal Jan své božské poslání? Jaké konal zázraky a podal důkazy, aby lid ku víře a poznání Ježíše Krista přivedl? Jan nepodal jen jednoho důkazu, a tím byla — svatost jeho života. O tom tedy promluvíme, a z toho poznáte, že svatost života jest závažným a velikým důkazem pravdy Boží, a že v tom jsou spasitelná pro nás obsažena naučení.

P o j e d n á n í.

I.

Jan byl poslán, aby lid skrze něho přiveden byl ku víře a k poznání Ježíše Krista. Svatý Jan evangelista praví o něm: »Ten — (Jan) — přišel na svědectví, aby svědectví vydal o světle, aby všickni věřili skrze něho (Jana Křestitele). Jan 1, 7. Skrze Jana Křestitele měl tedy lid ku víře v Krista Pána přiveden býti. Jaké důkazy usvědčující měl svatý Jan Křestitel po ruce?

Draží přátelé, Bůh chce, abychom věřili, abychom z přesvědčení a ne slepě věřili, a proto obdařil vyslané vždy důkazy. Těmito důkazy byly divy a zázraky, a prorocká předpovědění.

Zázraky a proroctvím osvědčili se jako poslanci Boží všickni proroci Starého Zákona. Eliáš ku př. předpověděl sucho i déšť; on vzkřísil mrtvé; na modlitbu jeho spadl s nebe oheň, který oběť zapálil a spálil. Danielovi neuškodili lvové v jámě; takovými a podobnými nadpřirozenými skutky dokázali, že jsou od Boha posláni, že to, čemu učí, jest pravda. Obmyslil Bůh také svatého Jana Křestitele takou mocí? Činil Jan divy a zázraky? Jan takovou moc od Boha neměl; on zázraky nečinil. — I svatým apoštolům dal Ježíš Kristus moc divy a zázraky činiti; oni je konali, a lid uvěřil; po prvním zázraku, který učinil svatý Petr u dveří chrámových na chromém žebračku, nechalo se okolo tří tisíců pokřtiti; zázraky se obrátil svět ku Kristu. Ježíš sám divy a zázraky Své Božství dokazoval; On na Své skutky se odvolával, když lidé slovům Jeho věřiti nechtěli; a přec Jan nebyl takovou mocí obdařen, on zázraků nečinil; svatý Jan evang. praví zřejmě o něm: »Jan (Křestitel) žádného znamení (zázraku) neučinil.« Jan 10, 41. A přece měl držán býti za posla Božího, přec měl lid mu věřiti, přec měl lid skrze něho v Ježíše Krista uvěřiti? »Všickni měli skrze něho v Ježíše, světlo světa věřiti.« Jan 1, 7. A lidé také skutečně drželi Jana za posla Božího; přemnozí ze všech stavů činili na slovo jeho pokání; mnozí skrze něho uvěřili v Ježíše Krista a přidrželi se Ho; ano i učenníci Janovi se stali učenníky Kristovými, a to již v tu dobu, kdy Ježíš ještě žádného zázraku neučinil; tak ku př. Ondřej a Petr stali se z učenníků Janových učenníky Ježíšovými.

Jaké zázraky, jakého druhu divy tedy činil Jan Křestitel, že lid pokání činil a skrze něho v Ježíše Krista uvěřil? On učinil jen jeden zázrak, a to zázrak největší, a ten byl: svatost života jeho! Tak svatě po Panně Marii, bez hříchu prvotného počaté, nežil nikdo jako Jan Křestitel, a tímto zázrakem přesvatého ži-

vota jeho uvěřil lid skrze něho v Ježíše a činil na slova jeho pokání! Jan žil tak svatě, že se lid až domníval, že on snad jest Mesiášem: »Lid se domníval, a všickni v srdcích svých myslili o Janovi, nebyl-li by on snad Kristus« ; Luk. 3, 15; hle, tak svatě žil, za tak veliký důkaz a zázrak považoval lid svatost života jeho.

Jan žil také nejvyšš svatě; sám Ježíš Kristus o něm praví: »Amen pravím vám, mezi syny ženskými nepovstal větší nad Jana Křestitele.« Mat. 11, 11; dnes mu vzdává také Ježíš tu největší chválu. »Co jste vyšli, praví, na poušť vidět? Třtinu-li větrem se klátící? Aneb co jste vyšli vidět? Člověka-li měkkým rouchem oděného?« On žil tak svatě, že, jak jsem již podotknul, lid se domníval, zdali on by nebyl Kristus. Hle, tak svatě žil, a proto byla svatost života jeho tak velikým důkazem pro jeho poslání a pro pravdu slov, která kázal, a pro pravdu svědectví jeho o Kristu. Svatosť života jest velikým důkazem o pravdě; proto se také Ježíš i na svědectví Janovo o Sobě odvolal, řka: »Vy jste poslali k Janovi; a on dal svědectví pravdě — o mně. Onť jest byl svící hořící i svítící.« Jan 5, 33. 35. Jak to ale přijde, že veliká a pravá svatosť, (tedy žádná přemrštěnost, přepjatost, žádné farisejství a blouznění) jest tak velikým důkazem?

Klamati a lháti jest hřichem; jen hříšník lže, a proto neplatí svědectví hříšníka; kdo právě svatým a dokonalým jest, nemůže lháti; takový jest a musí býti pravdomluvný; svatosť života vyžaduje a předpokládá i pravdomluvnost, a proto platí mnoho svědectví svatého muže; to jest první příčinou, proč svatosť velikým důkazem pravdy jest. — Snad se může ale takový svatý člověk nevinně myliti, snad může nezaviněně blouditi? To nemůže. Strom zlý, může on dobré ovoce vydávati? Ne; a dobrý strom, může on zlé ovoce nésti? I to ne; dobrý strom musí dobré, a zlý strom musí zlé ovoce nésti! Něco podobného leží a spočívá ve bludu a klamu, a pak v pravdě. Pravda jest dobrým stromem; a proto, kdo podle pravdy žije, nemůže zlý život žíti a nežije také. Blud zas jest zlým stromem; kdo podle bludu žije, kdyby ho i za pravdu měl, ten nežije dobře a svatě, žije hříšně; jako čára podle rovného pravítka jest a musí býti rovná, podle křivého ale křivá; tak i život podle pravdy musí býti dobrý a svatý, podle bludu musí býti hříšný; jako tedy zlé ovoce předpokládá zlý strom, a křivá čára křivé pravítka, tak zas dobré ovoce předpokládá dobrý strom, a rovná čára rovné pravítka; a tak se to má i tuto; kde jest právě dobrý a tichý život, tam nutně musí žíti člověk podle pravdy to čemu věří musí býti pravdou; kdo vede ale stále hříšný život, tak předpokládá on, že to, čemu takový hříšník věří, bludem jest. Na základě toho jest svatosť života důkazem pravdy, v kterou se věří, a následkem toho i důkazem pravého svědectví toho světce. Než ještě z jiného ohledu jest svatosť důkazem závažným o pravdě.

My jsme všichni slabí a křehcí, pokušením vysazeni, takže sami od sebe a ze sebe svatě a mravně žíti ani nemůžeme, zvlášt tehdaž ne, když svatosť života s obtíží, s boji, s velikými obětmi a s velikým zapíráním spojena jest; svatý Pavel praví: »Dosta-

tečnost naše jest z Boha«. 2 Korin. 3, 5.; člověk může jen s milostí Boží svatě žíti; koho Bůh nesílí, ten musí padnouti, zvláště slibuje-li hřích radost a prospěch, ctnost ale vyžaduje-li velikou oběť, veliké zapírání. Kde jest nyní právě svatý život, tam musí býti plnost milosti Boží; kde jest ale milost, tam jest i pravda, neb pravda jest též milost, jako jest víra milost; odtud pochází, že svatost jest velikým důkazem pravdy Boží, neb ta milost Boží vlastně to je, která svatostí dokazuje a svědectví dává o pravdě.

Svatost života jest tedy velikým důkazem pravdy Boží; a ta byla příčinou, že se Janovi i bez zázraků věřilo; sám Voltaire praví o svatých apoštolicích, že spíše svatostí života apoštolů než zázraky svět obrácen byl. Svatost jest tedy velikým důkazem; jaká plynou z toho naučení pro nás? O tom v dílu

II.

Svatost jest důkazem pravdy Boží; a proto jest svatost důkazem, že Církev svatá katolická jest pravou Církví Kristovou. Církev katolická jest svatá, neb její zakladatel jest svatý, Ježíš Kristus totiž; ona má svaté učení; kdo podle učení Církvě katolické žije, jest svatý, žije svatě; ona má všechny prostředky a pomůcky, aby člověk svatě živ býti mohl; ona má konečně svaté. Svaté, jaké má Církev katolická, takových nemá žádná církev. Svatí Církvě katolické jsou vzory křesťanské dokonalosti; svatost jejich jest tak veliká, že je Bůh divy a zázraky buď již za živa neb po smrti oslavil. Těm svatým, které denně ctíme, které ctíme na oltářích a obrazech, nevyrovňají se ani dost málo co do svatosti života ti nejlepší mužové všech církví nekatolických; tak veliké svaté nemůže žádná církev vychovati; a právě to jest důkazem, že Církev katolická jest jediné pravou Církví Kristovou, neb jen pravda zplozuje svaté a může je zploditi a zroditi. Církev katolická jest tedy tím pravým stromem Kristovým, vyrostlým ze zrna hrochového; ona jest stromem života, an takové ovoce na něm roste a dozrává; ona nese ovoce života, a proto jest pravda, neb pravda jest život, blud ale smrt a záhuba; blud rodí hříšníky — pravda svaté; ona jest svatá, proto pravá. Jako Ježíš o Sobě řekl: »Já jsem pravda«, může to Církev katolická o sobě říci: »Já jsem pravda«! Svatí Církvě katolické to dokazují, neb svatost jest důkazem té pravdy. Máť i Církev katolická hříšné údy, než to nic nezvracuje; výminka neruší pravidlo. Jako Jidáš nedokazuje, že sbor apoštolský svatým nebyl, tak i ti kteří hříšníci v Církvi nedokazují, že Církev katolická svatou není; že jsou hříšníci v Církvi, toho není vinna Církev katolická, její učení, ale toho oni jsou sami vinni, ana se Církvě a učení jejího nechrání; o jiných církvích to neplatí, ano učení jejich buď vede k hříchu, neb nepodporuje tak ctnost a svatost; totéž se může říci o nynějším náboženství židovském, spíše thalmudickém; ano ono hřích k. př. tu největší lichvu a tu největší nespravedlnost podporuje, jí neztrácuje, k svatosti již nevede.

Že svatost Círky, že svatí Círky katolické, pravost její dokazují, že svatost důkazem pravdy Boží jest, tomu nasvědčuje i jednání pekla a nohsledů ďábla; neb co dělá peklo pomocí svých nohsledů? Ono buď o svatých Círky katolické mlčí; mlčí o zásluhách a ctnostech jejich, neb vyhlašuje svatost jejich za nesmyslnost a blouznění; chce tím seslabiti tedy tento důkaz, jakým jest svatost; naproti tomu rozhlašuje chyby těch kterých papežů, biskupů a kněží, ano ono je i zveličuje, a to proto, aby neuvědomělým křesťanům katolickým Církev zostudilo, a důkaz podalo, že Církev katolická pravou není, neb jako jest svatost důkazem pravdy, jest zas hříšnost důkazem bludu a lži. — Nečiní tak nevěrci a falešní proroci nyní u nás? Vydávají spisky, ne o těch svatých papežích, biskupech, kněžích, řeholnicích, missionářích, paních a sestřích milosrdných, ale o těch několik hříšných papežích, biskupech atd., ano oni i vymýšlejí si rozličné hanebnosti na potupu Círky a to jen proto, že vědí, že svatost jest důkazem pravdy, hříšnost ale bludu, a aby lid proto vůči těch několik hříšných papežů Církev za pravou neměl a od ní se odtrhl! Nenechte se tedy oklamati, jest to úklad, lest a past pekla.

Svatost jest důkazem pravdy; z toho se dále učíme, že svatě žiti máme a musíme, chceme-li o pravdě katolického náboženství se přesvědčiti a přesvědčení býti; proč nevěří mnozí katolíci náboženství katolickému, proč je nemají za pravé? Protože podle něho nežijí, nežijí svatě, nemají tedy v sobě důkazu, t. j. svatosti pro pravdu jeho. Že podle učení nějakého žiti nás buď o pravdě neb lži toho učení přesvědčí, o tom mluví sám Kristus. Pravit: »Mé učení není mé, ale toho, kterýž mne poslal. Bude-li kdo chtíti vůli jeho činiti, pozná o učení mém, zdali z Boha jest, čili já sám ze sebe mluvím.« Jan 16. Žiti tedy podle nějakého učení, dokazuje buď pravdu neb lež jeho; jako o užitečnosti nějakého zákona se nejlépe přesvědčíme, provede-li se zákon ten až do své krajnosti a bude-li se zachovávat ve všem a ode všech, tak se o pravdě nějakého učení nejlépe přesvědčíme, budeme-li podle něho žiti; nyní ale je zjištěno, že kdyby všickni lidé podle učení katolického žili, že by z toho jen samé blaho již zde povstalo, že by byl člověk tím nejšťastnějším a nejspokojenějším; následovně jest to důkazem, že učení to pravda jest. Chceš tedy, křestane, poznati, že učení katolické pravé jest? Chceš-li, žij podle něho, a přesvědčíš se ze své vlastní zkušenosti, že pravé, že z Boha jest; přesvědčíš se dále, že není pravé učení ku př. učení nynějších nevěrců, Altonů atd., neb ono přivádí již nyní společnost lidskou do záhuby; nyní, kdy se ještě všeobecně nezachovává; ó kdyby se mělo všeobecně podle něho žiti, stala by se zem brzy peleší lotrovskou, kterou již nyní z části je, a to následkem toho učení.

Chceš věřiti, hříšniku, chceš se o pravdě svatého náboženství katolického přesvědčiti? Chceš-li, čin pokání, polepši se, a budeš věřiti! Aby lid uvěřil v Ježíše Krista, proto vybízel Jan na poušti lidi k pokání; kteří pokání činili, ti v Ježíše Krista uvěřili, kteří pokání nečinili, ti Ho nepřijali, ti v Něho neuvěřili, ano ti Ho

i pronásledovali, až Ho na kříž přivedli; byli to hříšní zákonníci, fariseové a starší lidu; byli to boháči, kdežto se chudým evangelium zvěstovalo; chudí a ctnostní Ho přijali, jako pastýři Betlemští; maličkým se zjevil. K pokání vybízel Jan i krále Herodesa; Herodes ale pokání nečinil, proto v Ježíše také neuvěřil, ale posmíval se Jemu; praví sv. Lukáš: »Herodes pak se svým vojskem pohrdl Jím; a oblék Jej v roucho bílé, posmíval se Jemu, a odeslal Ho zase k Pilátovi; i učinění jsou Herodes s Pilátem přátelé v ten den.« 23, 11. 12. Kdo nevěří zvláště? Jsou to hříšníci a proto, chceš-li věřiti, polepši se, a budeš míti důkaz o pravdě v sobě, a nabudeš důkazu, že učení katolické pravé jest, budeš pravověřícím křesťanem, jinak budeš věřiti bludu, neb hříšnost jest nejen ovoce bludu, ale vede i k bludu a k nevěře; nevěrci nejsou nevěrci z přesvědčení, ale následkem hříšnosti své, zvláště následkem pýchy, smilství a lakomství ve všech odvětvích jeho! Polepšete se, jinak se budete posmívati pravdě katolické jako Herodes se Ježíši posmíval.

Chcete, aby jiní byli věřícími katolíky? Chcete-li to, žijte svatě, dejte jim dobrý příklad; svatost vaše je přesvědčí o pravdě svatého náboženství, a oni budou věřiti; svatost vaše bude jim o pravdě svatého náboženství důkazem; to jest to třetí naučení. Ježíš sám vyhláší svatost naši za důkaz a pohnutku pro jiné, aby uvěřili, neb chce, abychom jiným dobrý příklad dávali, a je tak ku víře a následování pohnulí; praví: »Tak svět světlo vaše před lidmi, ať vidí skutky vaše dobré, a slaví otce vašeho, jenž jest v nebesích.« Mat. 5, 16.

Chceš, otče a matko, aby dítě tvé bylo hodné a věřící? Chceš-li to, žij svatě před ním; jinak věřiti nebude; mluv mu o Bohu, o Ježíši, o svatém náboženství, vykládej mu přikázání Boží, vše to se neujme, jestli se proti Bohu, Ježíši, Církvi, svatým přikázáním budeš před ním prohřešovati, a uč je jen málo, třeba o Bohu atd., žij ale před ním svatě, a bude věřiti, bude hodné; svatost tvá, svatý příklad tvůj bude mu důkazem o pravosti víry a učení katolickém. — Jaké zodpovídání si tu přitahujeme, nežijeme-li svatě! Tím se stáváme falešnými proroky a kazíme jiné; věz, otče, falešným prorokem jsi dítěte svého, nežijesh-li před ním svatě, ale hříšně.

My žijeme mezi nekatolíky a židy; proč se jich tak málo obracuje na víru katolickou. Jedna z hlavních příčin jest i ta, že nežijeme svatě, ano že často hůř žijeme než oni; z toho oni soudí, a právem: »Vaše náboženství není nic lepší, neb nejste lepší než my, jste ještě třeba horší než my;« a proto zůstávají při svém náboženství. Hle, my hříchy svými je utvrzujeme v bludu; my hříchy svými zvracujeme před nimi pravdu našeho náboženství; my hříchy svými jsme falešnými proroky jejich, svědci a utvrzovateli v nevěře; jaké to bude zodpovídání naše před Bohem někdy? Ano my, my jsme z veliké částky příčinou nevěry nevěrců, nekatolíků a židů! Běda světu pro pohoršení! Proto dávejte dobrý příklad všem; čím kdo výš postaven jest, dávej větší důkaz a lepší příklad a chraň se dávatí pohoršení. Již Plutarch dobře pravil: »Knížata dávají

zlým příkladem jedu ne do číše ale do pramene, z něhož všickni pijí, a čím se všickni otravují.«

Svatost jest důkazem o pravdě Boží; kéž vás tento důkaz přesvědčí, že náboženství katolické pravé jest; kéž vás ve víře utvrdí a od bludu a nevěry ochrání. Svatosť jest důkazem o pravdě Boží; kéž byste se všickni řídili podle naučení, jaké z pravdy té vyplývají.

Žijme svatě tedy, a budeme věřícími a ne nevěřícími; žijme svatě, a obrátíme svět ku pravé víře; žijme svatě, a budeme tak Bohu podobnými a dojdeme chvály Ježíšovy a oslavení jako svatý Jan Křestitel. Amen.

Jan Podlaha, bisk. vikář a farář Stálecký.

Neděle III. adventní.

Ty kdo jsi?

»Za onoho času poslali židé z Jerusaléma kněží a levity k Janovi, aby se ho tázali: »Ty kdo jsi?« Jan 1, 19.

Na břehu Jordánském kázal a křtil svatý Jan. Lidé hrnuli se k němu; každý chtěl slyšeti toho horlivého a přísného kazatele Jordánského. Největší udivení způsobeno bylo tím, že Jan křtil. Velerada židovská chtěla mítí jistotu o něm, a proto vypravila k němu své vyslance, aby se ho otázali: »Ty kdo jsi? Jsi-li Mesiáš, kterého očekáváme?« Tvůj pohled, tvůj svatý život, tvá přísnost nutí nás tebe mítí za Mesiáše zaslíbeného. Svatý Jan odpovídá: »Nejsem Mesiášem, ani Eliášem, ani jedním z proroků. Kdo jsem, to vám praví Písmo; prorok Isaiáš o mně předpověděl, že jsem hlasem volajícího na poušti: spravte cestu Páně!« To byla odpověď zřejmá; nyní věděla velerada Jerusalémská, a věděl ostatní lid, kým jest Jan.

Bratří a sestry! Kdybychom i my kladli sobě otázku tu často, nebyli bychom v nejistotě vzhledem ku spasení svému. Otázka: »Ty kdo jsi?« jest pro nás důležitá velice; proto bude předmětem dnešního kázání ve jménu Páně.

P o j e d n á n í.

»Ty kdo jsi?« Jsem manžel, jsem manželka. Když jsi manželem a manželkou, tedy zachovávej to, co jsi slíbil, co jsi slíbila u stupňů oltářních před obličejem Božím. Začasté špatně to vypadá mezi manžely. Pán Ježí praví: »Blahoslavení tiší, oni syny a dcerami Božími slouti budou.« Ale nejedněm schází ta tichost, ten pokoj. Vejdi k té oné rodině, a poznáš, že Duch Svätý odamtud odešel, a satan udělal si tam stánek svůj. Ó manžele, manželko, ty kdo jsi? Žiješ-li, jak žiti máš, po křestansku? Pakli

jste tak nežili, obnovte slib svůj; zapomeňte na to, co se stalo, modlivejte se bedlivě a prostě, aby pravý pokoj Kristův vrátil se do srdcí vašich.

»Ty kdo jsi?« Jsem otec, jsem matka. První vaší povinností jest, abyste děti své vychovávali v bázni Boží. Prolévám slzy nad dětmi nešťastnými, jenž mají nehodného otce, nehodnou matku. Co z vás bude? Otče, matko, ty nevinné duše mají zahynouti vaší vinou! Ó vychovávejte je křesťansky; to schází našim rodinám! Tak se stanou ozdobami Církve, okrasou vlasti, chloubou obcí; jinak neočekávejme nic dobrého tam, kde není vychování křesťanského. Otec umírající mluvil: »Víte to dobře, děti, že jsem vás vždycky miloval; doufám, že mi na věčnosti budete radost činiti, že nezapomenete na má dobrá křesťanská naučení; to jediné zdědily jste po mně; jiného jsem vám pozůstaviti nemohl.« Kdyby si vzal všickni rodičové příklad z toho otce, jinak bylo by než nyní jest.

»Ty kdo jsi?« Jsem pannou! Tedy buď čistotně živa. »Blahoslavení čistého srdce, oni Boha viděti budou.« Panna, je-li čista jen dle těla a nikoli také dle duše, podobá se obilnému hrobu. Jak zvláště ty, panno křesťanská, máš volati se žalmistou Páně: »Srdce čisté stvoř ve mně, ó Bože!« Jak čisté srdce měla svatá Cecilia, která hrajíc na varhany často zpívala: »Zachovej, Bože, tělo mé i duši mou čistou, abych nezahynula.« Proto zjevil se jí anděl a ukázal jí věnec, kterýž ji očekává v nebi. — Jak čistého srdce byla svatá Kateřina, která sedmkrát spatřila duchy anjelské. Chceš-li i ty, panno, aby tě anjelé chránili, zachovej sobě nebeskou lilii stydlivosti, cudnosti, čistoty.

»Ty kdo jsi?« Jsem vdova! Vdova má počestně žiti a na modlitbách trvati. Víím, že smutný bývá někdy stav vdovy utiskované a pronásledované. Pamatuj vždy na vdovu Naimskou; jí zemřel muž a jediný syn; vynášeli jej z bran Naimských. Pan Ježíš milosrdenstvím hnut vzkřísil syna a dal ho nazpět matce vdově. Proto i ty, vdovo křesťanská, utíkej se v potřebách svých důvěrně k Pánu Ježíši, a On setře tobě slzy s očí uplakaných.

»Ty kdo jsi?« Jsem čeledín, jsem služebná. Vaší povinností jest, abyste ve službě své byli poslušni a věrni. Nynější čeledínové bývají zhusta neposlušni; aby jich poslouchal hospodář i hospodyně. Spojte práci svou s láskou a s dobrými úmysly, jak činila svatá Gertruda. Ona každé slovo, každý krok, každé dechnutí a každé bití srdce zasvěcovala Pánu; tak jedne i ty, křesťanský čeledíne, a nasbíráš sobě ve stavu svém zásluh pro nebe.

Chápete, jak důležitá jest otázka: »Ty kdo jsi?« Užívejte otázky té často a stavte sobě i tu otázku: »Proč tě Bůh stvořil? Kterak živ jsi jako člověk a křesťan? Jak konáš povinnosti stavu svého?« Dopadnou-li špatné odpovědi k otázkám těm: pak rychle uchopte se prostředku léčivého, svátostního pokání; přijde čas, kdy se vás tázati bude Pán nejsvětější, kdy už nebude možným nižádné pokání.

Král vydal zákon, dle něhož každý, kdo něco zavinil, odsouzen byl na smrt. Odsouzenec v den smrti časně z rána smutná

hudba probudila, oblekli jej do šatu černého a vedli jej ještě jednou před soud královský. Král ten jednoho dne vystrojil hostinu a pozval na ni urozence říše své. Kde kdo radoval se, jenom král byl smuten. I otázal se ho bratr jeho: »Proč jsi tak smuten, bratře králi?« Král odpověděl: »Zítřka se to dozvíš!« Druhého dne byl týž bratr králův smutnou hudbou probuzen, v černý šat oblečen a na soud přiveden. Král dal vykopati hlubokou jámu, přes ni kázal položit dvě slabounkých prken, na která se bratr králův musel posadit. Nad ním dal zavěsiti meč, a před ním, za ním, po pravém i po levém boku stáli mu čtyři pochopové s vytasenými meči. Rozkaz králův zněl: Jak řeknu: »Zabte ho!« konejte povinnost svou. Mezitím dal král přinést na mísách lahodné pokrmy a hudba hrála. Král pobízel: »Jez, bratře, jez!« — Bratr odvětil: »Kterak mohu jísti? Pohnu-li se spadnu dolů; nade mnou meč; jak se mohu radovati?« Král řekl. »Hle, nyní slyš odpověď na věřejší otázku svou; zrovna tak jako ty sedím i já na sedadle slabém, jímžto jest chatrné tělo mé. Pode mnou jest propast pekelná, nade mnou visí meč Božího soudu. Pohlédnu-li před sebe, vidím meč jeden, meč smrti, která mne čeká; za mnou meč druhý, spáchané hříchy; po pravém boku meč třetí, ďábel, který mne chce svést, a po levém boku meč čtvrtý, můj hrob. Rozvážím-li všecko to, kterak se mohu radovati? Bá-li se's nyní ty tak přede mnou, před pouhým člověkem, nemám-li já příčinu báti se před Stvořitelem a Spasitelem Ježíšem Kristem? Odejdi v pokoji, a pamatuj na to.« Bratr králův osvobozen z trapného stavu svého odešel a vždy tázával se sama sebe: »Ty kdo jsi?« — »Jsem chudák obklopený tisícovým nebezpečstvím, jemuž hrozí strašlivý soud na věčnosti.«

Nejmilejší, dobře-li jste pochopili vypravování mé, mohu se nadíti, že ode dneška i vy obíráte se budete s otázkou: »Ty kdo jsi?« a že budete bedlivě konati povinnosti stavu svého. Nebudeme-li povinnosti stavu svého konati: naše vina, naše žalost na věčnosti! Budeme-li povinnosti stavu svého svědomitě konati: naše zásluha, naše štěstí a naše radost na světě budoucím. Amen.

Jan Šicha, farář v Liblicích.

Neděle IV. adventní.

O milosrdenství Božím.

»A kázal křest pokání na odpuštění hříchů.«
Luk. 3, 2.

Nebyl to křest svátostní, kterýmž Jan křtil své věrné posluchače, ale přijímal je na důkaz, že chtějí polepšiti dosavadní život. —

V naší sv. Církvi ustanovil nám náš Spasitel dvě sv. svátosti, v nichž se nám hříchové odpouštějí, totiž: křest a pokání. Na křtu

svatém odpouští se nám hřích dědičný, a kdyby dospělý byl křtěn, odpouštějí se mu i všechny hříchy skutečné, kterých se byl do dne svého pokřtění dopustil. Mimo křest máme od Krista Pána ustanovenou svátost pokání, ve kteréž kněz na místě Božím, mocí Kristem mu udělenou, odpouští kajicníku hříchy po křtu svatém spáchané, a to hříchy všechny byť byly sebe těžší, byť jich bylo sebe více, byť byly nad hříchy Sodomské, byť i do nebe volaly. A komu je odpouští? Hříšníkovi, člověku. Tedy mně, tobě, nám všechněm, když přistupujeme ku zpovědnici, jich upřímně želíme, z nich se zpovídáme, a opravdové polepšení slibujeme. »Ó jak veliké jest milosrdenství Páně, a slitování nad těmi, kteříž se obracejí k Němu«, volám s moudrým Sirachem 17, 28.

Věru nesmírné to milosrdenství, když hříchem uražená velebnost Boží si přeje, nás zve a vybízí, abychom se k ní obrátili. A vidí-li Bůh, že se chceme obrátiti, ach, jak tu plesá to nejlaskavější srdce Páně!

Nad to vlévá nám milost do srdce, podává pomoc, a obsypává nás polepšených dobrodiním sám Bůh náš. Rcete, můžeme-li ještě váhati, ještě otáletí navrátiti se k Otci tak předobrému, jehož jsme hříchy svými uráželi?

Tys zhřešil, bratře křestane! A nyní se snad lekáš a hrozíš množství svých provinění? Bojíš se předstoupiti před Boha nejsvětějšího? Nemáš jiné cesty synu Adamův, leč cestu pokání. Sám Hospodin ústy Isaiáše, proroka, volá:

Is. 55, 6. »Opusí, bezbožný, cestu svou, a muž nepravý myšlení svá, a nechť se navrátí k Hospodinu a slituje se nad ním, neb jest hojný k odpuštění.«

Ž. 76, 10. A Žalmista pje: »A nebo zapomene-li Bůh smilovávati se? a neb zadrži-li v hněvu Svém milosrdenství Své?«

I při těchto slovech ještě zatvrzelou ostáváš, duše křestanská? Uvaž jakou bolestí naplňuješ srdce Otce nebeského! Tím však sebe zbavuješ útechy, jestliže k Bohu se obrátiti váháš. Abys již neotálel, ana doba milosti plná, doba adventní ku konci se schyluje, ukážu ti, že Bůh bohat jest v milosrdenství, an jest Otcem milosrdenství a všelikeho potěšení.

Bůh nejvyšší milosrdný bude vznešeným předmětem dnešního společného rozjímání.

Poslyšte mě.

P o j e d n á n í.

Rozhněvá-li dítě otce, a vrátí-li se skroušeně k němu, odpouští otec. Dokladem jest nám každodenní zkušenost, dokladem zvláště ono poučné podobenství o synu marnotratném. »Otče, zhřešil jsem před tebou a před nebem«, volal syn ten. Luk. 15, 18. A slova ta uznání hříšnosti zjednala jemu u otce odpuštění. A nejsme-liž všickni těmi a takými syny marnotratnými? A tu bychom neměli, tu bychom nechtěli spěchatí k Otci a volati: Otče, odpusť dítkám, kteréž zhřešily? Hřích na hřích hromadí lidé, ale k Otci se navrátit zdráhají, a tak činí mnohý a mnohá, nejen jeden rok, ale

i více let, snad polovičku svého života v hříších žijí a Boha se vzdalují. Snad mnohý od let svého dětství s Bohem se nesmířil, účty z vladaření neskládal. Br. s.! kam to spěješ? nevidíš zející propast před sebou? Jsi obchodníkem. Řci mi, zdali pak necháváš po více let knihy účetní ležet a nepořádáš je? Jsi řemeslníkem. Kolik let neúčtuješ se zákazníky a dodavateli? Jsi hospodářem. Což neúčtuješ ročně, co jsi stěžil, odprodal, přijal a vydal?

Odpovídáte vesměs: každý rok, ano i dvakrát v roce účtujeme. Ó zpozdilí lidé, u věcech pomíjejících tak opatrně jednáte, a ve věcech duchovních nedbáte pořádku a správnosti.

Nevybízí vás k tomu stárnoucí a slábnoucí tělo, častá choroba na blížící se přísný účet s Bohem?

Tu mnohý vzdychá: mě děsí vědomí mých velikých provinění a mnohých poklesků. Nevíš, že Bůh bohat jest ve svém milosrdenství, kteréž větší jest než tvoji hříchové. Vrhni se v náruč milosrdenství Božího a to čím dříve, tím lépe, pospěš důvěrou láskyplnou k Bohu, a buď ujistěn svým spasením. Oddej se zcela Bohu, a nemusíš se ničeho lekati. Láska Boží nahradí ti všecko, po čem jsi toužil. Bůh jediný oblaží srdce naše, které svět dříve znepokojoval, ale ukojiti nedovedl nikdy. Ničeho nám nevezme, leč co nás činilo nešťastnými.

Potom se nám objeví teprve svět v nicotě a marnosti, tehdá teprve poznáme, co jsme měli zavrhovati. Počneme dobře činiti, a zlého se varovati, a tato cesta povede nás ku nejlepšímu cíli, totiž k Pánu Bohu.

Tu budeme všecky i nejnepatrnější činy konati s potěšením, ale i s nadějí na odměnu věčnou. A na konec života budeme klidně očekávati vykročení ze života — tichou, křesťanskou smrt.

Smrt ta nás dle Pavla svatého neoloupí, nýbrž oděje nás veškerou slávou a blažeností.

Tenkráté poznáme ve skutečnosti hlubokost milosrdenství Božího, jehož se nám dostalo, a radostně se Žalmistou Páně zaplesáme:

Ž. 51, 10. »Já pak jako oliva v domu Božím doufal jsem v milosrdenství Boží na věky, a na věky věků.« —

Bůh nejvyšší milosrdný jest a Otec milosrdenství a všelikého potěšení.

Nejednou jevílo se milosrdenství Boží tím, že Bůh osvěcoval duši naši, aneb i zbožné pocity do srdce nám vléval.

Uvážíme-li, kolik a jakých hříchů nám Bůh odpustil, a pro ně netrestal, kolik nástrah světa jsme zakusili, a On nás vysvobodil, aneb zachránil způsobem předivným, a pomoc všelikou poskytoval; tuť srdce naše musí se obměkčiti při pomyslení na tak vzácné dary a nevýslovné důkazy dobroty Boží.

Neméně i kříže na nás sesílal, aby nás posvětil. Jsoutě kříže Vyk. Kr. bohatství z nesmírné pokladnice Boží prozřetelnosti, a zvláštní důkazy otcovské lásky Boží; vždyť koho Bůh miluje, křížkem navštěvuje.

Kříže přetrpěné důvěrou naplňují a naději ku statnému snášení budoucích.

Nebo snad pochybuješ o lásce Boží, když tě kříž potká? Nezapomeň, že Bůh jest Otcem milosrdenství a všelikého potěšení. Někdy obě oddělí, odepře-li nám všeliké potěšení, ostává přec Jeho milosrdenství, že na věky trvá milosrdenství Jeho. Ž. 135. Odňal nám někdy, co nám lahodilo, ale to proto, že potřebí bylo nás pokáratí, že jsme snad mimo Něho hledali potěšení jiná.

Tím ale uchránil nás trestů těžších v životě dalším, a za trest ponížení připravil nám korunu slávy věčné. Proto jest i pokárání takové novým důkazem Jeho nesmírného milosrdenství, jak nábožný pěvec David pje: Ž. 88, 2. »O milosrdenstvích Hospodinových na věky zpívati budu.« A sv. Augustin volá: Ó Bože můj! ó mé milosrdenství! ó jméno, v němž nikdo nebude zoufati. — A kdož táž se, zakusil milosrdenství Božího nad Davida, jenž klesl, hluboko klesl zaviv smrt Uriášovu, a pak se dopustil cizoložstva? Chybil David, zhřešil těžce; avšak David přísně činil pokání. Obrátil se k Hospodinu s pláčem a kvilením, lože své smáčel slzami, hlavu svou posypal popelem, postil a modlil se: »Smiluj se nade mnou, ó Bože, podle velikého milosrdenství Svého.« Ž. 50. tak volal úpěnlivě.

I my jsme zhřešili. V hříchu následovali jsme Davida. Než zdali také za ním kráčíme v pokání? Aneb nám není snad potřebí vzývati milosrdenství Božího? Kdos následoval Davida hřešícího, následuj ho i kajícího, a totéž milosrdenství stane se nad tebou. —

Ty však ještě se nechceš smířiti s Bohem, a myslíš u sebe: Ještě toto léto přežiju ve svých hříších. Nezapomínej, bratře milý, že milosrdenství Boží jest sice nestihlé, ale nespolehej na ně zúmyslně, totéž hřích proti Duchu Svatému. Tím bys zatvrzoval srdce své, a tak nového, přetěžkého hříchu se dopouštěl, jehož odpuštění bys nezasloužil, a také tak snadno nedosáhl. Nejvyšš shovívavý jest Bůh, dlouho čeká, rozličnými stezkami nás k sobě vede, avšak i otcovská shovívavost má své meze, ukončí se a posléze promění v přísnou spravedlnost. A proto zkáza tvá z tebe samého.

V mládí svém pobloudil i sv. Augustin. Čtème spisy jeho. Ve svých vyznáních neostýchá se vypočítávati poklesky svého života od nejtělejšího mládí, že sám s ustrnutím volá: tak mladým jsem byl, a již takovým hříšníkem.

A aj, ustavičnou modlitbou vroucí nábožné své matičky, sv. Moniky, a ozářen milostí Boží při poslouchání slova Božího ústy sv. biskupa Ambrože šel do sebe, poznal bídný stav své duše, viděl zející propast věčné záhuby před sebou, a obrátil se k Bohu svému s celým srdcem. Bohu věnoval život, Bohu sloužil, svatým se stal biskupem a učitelem Církve.

Otče, matko! snad i ty máš syna pobloudilého, jenž zlými tovaryši sveden ku bezbožnosti se uchýlil. Snad kroky jeho směřují ku zkáze jeho časné, a což horším jest, i ku zkáze věčné.

Snad v nebezpečí jest víra jeho. Varuj, napomínej v čas i v nečas, zehři, tresci, a tak zachováš duši jeho i duši svou.

A jestli to vše nepomáhá, obrať se s celým srdcem ku Pánu, v jehož moci jest život člověka. On má tisíce prostředků, kterými přivede duši pobloudilou ku poznání a ku polepšení života. Modli se a neustávej!

Matko kř., snad máš dceru, o níž říci můžeš: rozmnožil se počet hříchů jejích nad hříchy dcery Sodomské. Svedená upadla snad v peleš lotrovskou, zbavila se Boha, zbavila se matky, modlitby, útěchy i milosti sv. náboženství. Jdi modli se ty k Bohu nejvyšší milosrdnému, vylévej ty slzy kajicnosti za tvou zbloudilou Majdalenou, rozmlouvej o ní s Pánem Bohem, odporuč ji Rodičce Boží, tomu útočišti všech hříšníků.

V krátké době poznáš, že podivnými cestami Božími vedena octne se v náruči tvé, změněna, polepšena, Bohu a nebi získána. Tak i tobě se vyprýští útěcha z milosrdenství Božího; vždyť Bůh jest Otcem milosrdenství a všelikého potěšení. —

O tom přesvědčení dnes vstupme všickni před trůn Boha nejvyšší milosrdného a volejme se sv. Petrem Damiánským:

K Tobě, studnice milosrdenství, ó Bože, přicházím já hříšník. Račiz mě nečistého obmýti. Slunce spravedlnosti, osvit zaslepeného, věčný Lékaři, uzdrav zraněného. Prostředníku mezi Bohem a lidmi, usmíř provinilého, dobrý Pastýři, veď zbloudilého. Proč prosím za křehkost svou? abys nehleděl na mou nehodnost, nýbrž na Svou nesmírnou dobrotu. Odpusť milostivě, čím jsem se provinil. Podej mi ruky Své, Pane a Bože můj, vytrhni mě z kaluží mých nepravostí. Ó Pane Ježíši! Zapuď chladnost ze srdce mého, a vlej mi plamen nejsladší své lásky. Přiveď mě k Sobě, můj Spasiteli, rozněť mě, očisti mě! Kéž láskou k Tobě plápolá srdce mé! Amen.

Josef Baar, farář v Putimí.

Čtvero řečí adventních,

které napsal: Dr. RUDOLF HORSKÝ.

V nerovném zápasu.

I.

Nula rovná se nekonečnosti.

»Roztrhl svazky mé a řekl: nebudu sloužiti.« Jerem.

V tiché jedné jizbě hlučného města Mohuče klečel na zemi sv. Vojtěch z vlasti své vyštvaný. Modlil se za svou vlast a národ a je i sebe doporučil nevyzpytatelné vůli Boží. Najednou zazářilo v jizbě světlo podivné a světec viděl před sebou skvostné lůžko purpurové a nad ním nápis: »přichystáno pro Vojtěcha«. Sv. Vojtěch poznal, že Pán chystá pro něj korunu mučennickou; i zaplesal

v srdci svém a v slzách děkoval Pánu, že jej za hodna uznal mučnické palmy. To se stalo před tisícem roků.

Před branou ráje klečel na zemi vylinanec z rajske vlasti, Adam, do nedávna ještě světec a nyní hříšník. Vzpomínal na svou vlast zlatého ráje a s okem, slzami zaroseným díval se na širošírou zemi, kterou měl vzdělávati v potu tváře své, dokud mu v ní smrt poslední lůžko neustele. A co mu krátký tento život chystá? Jako by viděl před sebou lůžko z trní a bodláčí spletené a nad ním nápis: přichystáno pro Adama a jeho potomky. A kolem lůžka děsné stojí postavy nemoci a bolesti, bídy a strasti, které mu ono lůžko ustlaly, a u hlav smrt svůj srp si na něj brousí. To se stalo na počátku historie lidstva. Tisícové let uplynuly od té chvíle, ale trní a bodláčí béd a svízelnů dosud zadírá se v tělo potomků Adamových.

Těžkými řetězy spoután přecházel po vězení v bílé věži pražské slavný druhdy pán, Záviš z Falkenštejna. »Můj Bože,« volal hlasem zoufalým, »což pak k takovému losu jsem se narodil, abych bídně hynul v stěnách žaláře?« Snil druhdy o koruně královské, kdy ve jménu svého krále Václava spravoval celou zemi českou a nyní? Místo žezla tížily ruce jeho řetězy, místo na trůnu v královském paláci sedával na chladném kamenu žalárního sklepení. »Můj Bože,« tak může zvolat celé pokolení lidské, »což pak k takovému losu jsem stvořeno, abych v bédách a utrpeních hynulo v tomto žaláři pozemském? Vizme jen život a dějiny lidstva. Slzy, které lidstvo již prolilo, jistě tvořily by již veliký ocean a nad utrpením, které během tisíciletí přestálo, by samo peklo hlavou potřásalo. Vizme jen tuto zemi. Tato krásná země jest vlastně nádherně vystaveným chudobincem, do něhož chudi vcházíme a chudi z něho odcházíme, jest ohromnou nemocnicí, v níž více nemocných než zdravých, jest velikým, krásně zřízeným hřbitovem, v němž, kamkoliv šlápneš, šlápneš na hrob. Zamýšlen táže se člověk: »Což tak to Bůh to míti chtěl, když svět a lidstvo tvořil?« — Nikoliv! Věčně blažený Bůh chtěl tuto zemi míti rájem a v ráji tom chtěl míti lidstvo blažené. A také stvořiv prvního člověka, do ráje jej postavil a odevzdal mu panství nad celou zemí. Ve jménu svého krále měl člověk spravovati tuto zem, avšak člověk, špatným rádcem sveden, začal sníti o koruně královské. Roztrhl svazky, které jej poutaly k Bohu, jeho králi a řekl: nebudu sloužiti.

Odvážný, nerovný to byl zápas, v který se dal člověk proti Bohu svému. Nula, nicota povstala a chtěla se rovnati nekonečnosti. Šílená to myšlénka, šílený to boj, v němž se utkali na jedné straně chabý člověk a na druhé Všemohoucí. Člověk ovšem podlehl a podlehnouti musil a dnes, jako druhdy Záviše, místo žezla tíží ruce jeho okovy hřichu a místo na trůnu královském v nebesích, sedí na chladné zemi světového žaláře. Ano, přátelé v Kristu, odboj člověka proti Bohu v ráji to byl, který za trest v zápětí vyvolal všechny ty bědy, jež nás tíží. A díváme-li se dnes ve světový rej, co vidíme? Vidíme, že tento odboj proti Bohu v lidstvu ještě nevymřel, že onen starý zlolajný rádce, jenž Adama

k odboji vyzval, až do dnešního dne odboj ten podněcuje a živí. Nula člověk i dnes rovnati se chce neskončenému Bohu, chce onen marný a nerovný boj, který již v ráji prohrál a ve kterém ztratil nejdražší statky své, vésti dále, ač ví, že i boj tento skončí pro něho nikoliv vítězstvím, nýbrž úplnou porážkou a zkázou.

Chci Vám, milí přátelé, v tomto posvátném čase adventním vylíčiti mravný tento zápas i jeho následky, abychom tím ochotněji přiklonili se k slavnému míru, který Bůh lidstvu nabízí a vyhnuli se strašnému soudu, který na konci časů Pán konati bude nad odbojníky. Dnes přehlédneme odboj člověka proti Bohu, to jest rozvážíme, kterak nula rovná se nekonečnosti.

P o j e d n á n í.

1. Oplývající štěstím a blahem, kráčeli první rodičové rájem, netušíce, že se na ně z úkrytu dívá oko plné smrtelné závidosti. »Nemohu snést člověka sličného«, zvolal na duši i na těle šeredný caesar Caligula, závistivým okem patře na sličného jinocha Cincinata a ze závidosti dal jej zohavit. »Nemohu snést tvora, sličného milostí Boží,« zvolal šeredný satan, který na pravdě státi nezůstal, závistivým okem patře na první rodiče, plné svatosti a pravdy. A ruče přemítá, jak by prvního člověka a v něm celé lidstvo zohavil. Již má plán hotový. Třemi páskami přivinul Bůh svého miláčka člověka k Sobě, dětinnou vírou, upřímnou nadějí a vroucí láskou. »Přetnu tyto pásky«, dí k sobě otec lži, »a člověk klesne jako podtatý strom do věčného ohně« — a již spěchá vykonat hrozný svůj plán. —

a) S dětinnou oddaností vinul se první člověk k svému Tvůrci. Srdce hořelo v něm, když naslouchal Jeho slovům, jimiž Bůh učil jej znáti Sebe i přírodu. V naprosté víře kořil se Bohu nejvyš pravdomluvnému, který mu v spravedlnosti Svě nakazoval, aby nejedl ze stromu vědění, ano ani aby se ho nedotýkal, by nezemřel: A tu najednou ozval se s téhož stromu vědění hlas starého lháře a otce lži: nikoliv, nezemřete! Naproti božskému příkazu věř — postavil satan své nevěř, naproti božskému ano své ďábelské nikoliv. A toto símě negace a odporu proti Bohu, které ďábel zlomyslnou rukou rozhodil, v srdci člověka se ujal a udusilo květoucí víru v něm.

b) Bůh byl prvním lidem vším. Z Jeho rukou vyšli stvoření, Jeho obraz nosili vtištěný v duši své, On byl jejich živitelem, učitelem a měl býti i nejsladší jejich odměnou. Všechna naděje prvního člověka zakotvena byla v Bohu. Ale satan, který podryl víru, podřal v srdci člověka i naději. »Budete-li jísti z něho, otevrou se oči vaše«, tak jim volá, jako by řekl: vy jste dotud zaslepeni, dokud důvěřujete Bohu, On vás drží v temnotách; tmáří jste kteří nechtějí otevřítí očí svých, pročez jen jezte a oči vaše se otevrou a z vás tmářů stanou se osvícenci, unikající temnotám. A i tento neblahý plevel v srdci člověka se ujal a on, vytáhnuv kotvici své naděje z Boha, vrhl ji do prázdného neznáma,

doufaje, že odjinud než z Boha světla a blaha se mu dostane. V srdci člověka podřata i naděje.

c) Z nesmírné lásky stvořil Bůh člověka a za svrchované přikázání mu dal: milovati budeš Pána Boha svého. Bůh, který sám člověka neskončeně miluje, chce býti od člověka nade všecko milován. A první člověk také, koře se před nejdobrotivějším svým Pánem, k Bohu celou láskou zaplanul. Avšak nepřítel satan, který z lásky Boží vypadl, vynasnažil se v srdci člověka uhasiti tuto lásku. »Budete jako bohové, vědouce dobré i zlé,« slibuje jim. Jakoby řekl: což k Bohu lnouti budeš, ty můžeš býti bohem sám, ty sám můžeš býti, chceš-li, svým vlastním pánem, sám si určuje, co se ti uzdá býti dobrým nebo zlým. K sobě tedy zřetel obrať, ó člověče, a neskláněj se v pokoře před Bohem, nýbrž vyvyš se Jemu na roveň jako Jeho soudruh, jako Jeho sok. A nešťastný člověk i zde poslechl hlasu svůdce, kořen pýchy v srdce jeho zasažený mohutné vyhnal kmeny a v srdci jeho odumírala tím i láska k Bohu.

Pásky víry, naděje a lásky byly přetaty, člověk postavil vůli svou proti vůli Boží a spáchal prvotní hřích. Roztrhl svazky Páně a řekl: nebudu sloužiti. Zajásal ďábel, že se mu zlojné dílo povedlo, aby ale zaseté símě odporu proti Bohu nevyhynulo, o to se i dále stará.

2. Celá historie člověčenstva a celý život každého jednotlivého člověka jest boj mezi dobrem a zlem. V Boha věř, v Boha doufej, Bohu miluj, toť jsou zákony dobra. Ale odvěký nepřítel dobra obchází se svými duchy zlými světem ku zkáze duší a to dílo zkázy, které na prvních rodičích započal, koná na jejich potomcích dále.

a) Nevěřte! ozývá se satanův hlas světem i dnes a tisícové satanových apoštolů i na katedrách i v dílnách v jednom choru volají: nevěřte! Odstraňte »věřím v Boha,« volá ve jménu nevěreckých učenců professor protestantské theologie na berlínské universitě pastor Harnack. »Já v Bohu nevěřím, já byl s vírou v Něj brzy hotov,« chlubil se na sjezd v Halle vůdce socialních demokratů Liebknecht, který v 1. čísle svého časopisu »Vorwärts« bez obalu hlásá, až socialní demokraté zavládnou, pak že nevěra bude povinností; místo dosavadního: v jednoho Boha budeš věřiti, bude rozkazováno: v žádného Boha nebudeš věřiti. Satan, který podvracel víru v srdci Adamovu, podvrací ji i dnes v srdcích jeho potomků.

b) Jen jezte! V ten smysl vyznívala slova satanova k prvním lidem. Jen jezte, volá satan i dnes k lidstvu, jen trhejte zapovězené ovoce, jen uživejte světa dle vůle a chuti své. Dobře jezme, hodně pijme, s chutí smyslné lásky uživejme, toť ten pravý život, vše ostatní jest věci vedlejší — volali hedonisté v dobách Plutarchových (de virt. mor. 6.). Jen tenkrát budou lidé opravdu vzdělanými lidmi, když popustí úplně úzdu pronásledované dosud smyslnosti, hlásal apoštol socialistů Fourier. A dnes velebený jejich apoštol Bebel dokonce chce, aby nad branami kostelů vytesána

byla slova Lutherova, že kdo tomu jistému pudu brání, jako by jídlu a pití bránil (Frau str. 73.). A svět se jako spitý žene za těmito hlasy a bezuzdná bujnost v našich dnech jest toho důkazem, jak svět návodem satanovým spouští se naděje v Boha a všechnu svou naději a svůj cíl skládá v tento svět a hříšné rozkoše jeho.

c) Budete jako bohové lichotil satan prvním rodičům a lichotí lidstvu tak i dnes. Ty člověče, jsi smrtelným bohem, učil již filosof Pythagoras a celá dnešní materialistická pavěda snaží se dokazovati, že člověk sám jest svrchovaným svým pánem bohem. Caesar Caligula dal odstraniti hlavu ze sochy Jupiterovy a dal místo ní nasaditi soše podobu hlavy své. Tak činí pavěda návodem satanovým i dnes. Odstraňuje Boha a na místě Boha klade všude člověka, odstraňuje vůli Boží a místo ní klade všude svrchovanou vůli lidskou (Volksouverainität), odstraňuje náboženství a na místo něj klade humanismus. A tisícové svedených zapomínající na Boha, zbožňují dnes sebe. Tak pracuje satan na zkáze člověčenstva a aby učení lži a odporu proti Bohu ještě více šířiti mohl, i svou společnost proti Církvi katolické založil, totiž freimaurerii. Přes sedm milionů lidu shromáždil satan jen v Evropě a na 27 milionů v celém světě svých věrných do této tajné společnosti své, v níž se tito svedení satanovi klaní a hymny k jeho počtě zpívají¹⁾ a kteří naproti svatému Otci zvolili si dokonce i svého trucpapeže žida a zároveň zloděje a vraha Lemmiho²⁾ a právě naproti přibytku sv. Otce, paláci vatikánskému v Římě koupili mu veliký palác, aby on, jakožto viditelný náměstek satanův (tak se Lemmi podepisuje) naproti svatému Otci, jakožto viditelnému náměstku Kristovu šířil odboj lidstva proti Bohu.

3. A nyní se tažme: dojde člověčenstvo svým odbojem proti Bohu štěstí a blaženosti? Snadná na to odpověď, když uvážíme sílu obou zápasících. Co jsi člověče? Nula. A co jest Bůh? Všemohoucnost podstatná. A ta nula dá se do boje s všemohoucností! Jaká to zaslepenost, jaký to nerozum! Vizme jen, stal se Adam od té doby šťastnějším, co v odpor proti Bohu se postavil? Nikoliv! Právě v tu chvíli, co přestal řídit se vůlí Boží a poslechl vůli satanovu, stal se bídným, neskončeně bídným i na duši i na těle. A také i dnes, čím více člověk proti Bohu se staví, tím se stává mravně i tělesně bídnějším! Hřích bídné činí národy. Jen otevřme oči a rozhlédněme se kolem sebe. Co jest příčinou vši rozervanosti dnešní mezi lidem, co zavinilo dnešní mizerii společenských i hospodářských poměrů? Jest to odpor proti Bohu. Nechce Boha znáti professor a proto celá naše moderní vzdělanost stala se z veliké části školou hříchu (Weiss Apol. 2, 211), nechce

¹⁾ Sensační odhalení o této »tajné církvi satanově — occulte eglise du Satan« v těchto dnech učinil bývalý sekretář palermské lože prof. Margiotta a bývalá velmistryně newyorské lože »Phébé-la-Rose« mis Vaughanova. Peuple čís. 255.

²⁾ »Ou peut lui (Lemmi) diue tout: juif, voleur, assassin.« Tak napsala o Lemmim jmenovaná Diana Vaughanova v New-Orleans 13. srpna 1893.

Boha znáti mládež a odtud ta děsná její spustlost, která dnes všeobecnou obavu již vzbuzuje. Nechce Boha znáti pán a proto utlačuje dělníka, jak se mu líbí, nechce Boha znáti dělník a proto vrhá se v náruč straně krvavé, která satanovu náuku cele přijala za svou. A v tom víru a křiku světovém ozývá se dnes volání: nazpět, k Bohu nazpět! A právem.

a) Filosof Plato nazval člověka obráceným stromem. Obyčejný strom má své kořeny v zemi a pne se k nebi, člověk ale své kořeny v nebi má a větve na této zemi rozkládá. Trefné to podobenství, které ihned doplním. Strom vzrůstá ze semene a v každém semeni jest ukryt obraz celého stromu; vzrůst stromu není nic jiného, leč rozvíjení se na venek onoho obrazu, který Bůh do semena byl vložil. Tak i ty, člověče, jsi semenem, do něhož Bůh vtiskl obraz Svůj vlastní; ty máš svým životem rozvíjeti obraz Boží v sobě. Tak činili světcové všichni. Svatý Pavel o sobě svědčil: živ pak jsem ne já, ale živ jest ve mne Kristus a sv. Zitta děvečka, majíc cokoliv činiti, vždycky se tázala dříve sama sebe: zdali by to činil a jak by to činil Kristus? Ano, rozvinovati ideu, obraz Kristův v životě, následovati Krista, tot úkolem člověka. Dnes rozvinují tisícové v životě svém obraz ďáblův, jeho závist, jeho mstu, zkrátka celou jeho šerednost a proto svět jest tak šeredný, tak ďábelsky šeredný. Ne tak smí se díti dále, nýbrž obraz Boží musí býti rozvinován ve světě, Jeho láska, Jeho dobrota, Jeho svatost, Jeho milosrdenství, zkrátka Jeho neskončená krása a pak svět bude krásným a lidstvo na něm blaženým. A tento obraz Boží musí rozvinovati professor na katedře, žák ve škamnech, pán u svého pultu a dělník v dílně, ten obraz Boží musí v sobě rozvinovati každý člověk v každém stavu a povolání. A aby se tak stávalo, musí satanovo símě nevěry býti vyplněno a za první zásadu lidstva musí rozléhati se světem: V jednoho Boha budeš věřiti.

b) Před Modestem, vladařem císaře Valence, stál sv. Basilius Veliký, jsa donucován, aby stal se Arianem. Slibovali mu a hrozili mu z rozkazu a z moci císaře. A co mi císař slibuje? tázal se sv. Basilius. Statky, bohatství, důstojenství, přízeň svou. A čím mi hrozí? Vezme ti, co máš, vyžene tě, dá tě odpravit. Nuže vyříd svému pánu, děl sv. Basilius, když dále jeho moc nesahá leč ku hranicím této země, že mne jeho sliby nelákají a jeho hrozby neděsí, já v Boha doufám, Jehož moc sahá i za hranice této země a tohoto života. Toto všechno tobě dám, slibuje satan člověku a ukazuje mu tento svět — toto všechno tobě dám, slibuje člověku Bůh a ukazuje mu nebe. Ku komu se nakloníme? Bůh platí až po vykonané práci tohoto života a ďábel platí hned hotovými, a to právě mnohé zavádí a klame, že Bohu odporují a dávají se ve službu ďáblův. Ubozí vzali peníz satanův, ale nepovázají, že to peníz falešný, za který nekoupí ani pravého blaha zde, ani na věčnosti. I zde musí lidstvo vytrhnouti svou kotvici naděje ze zemského bahna a vhoditi ji v nebeské modro, jak sličně dí básník Furch, to jest musí oživena býti naděje v Boha. Dnes doufá mnohý od světa všechno a od Boha nic a proto ten nenasytný shon po

mamonu a po rozkoších hříšných. Ne tak smí to jíti dále, naopak lidstvo musí se sv. Pavlem od světa neočekávatí ničeho a co svět nabízí pokládati za bláto a všechnu svou naději skládati v Boha a Jeho odplatu věčnou.

c) Koho že mi nabízíte za manžela? tázala se naše blahoslavená Anežka. A řekli jí císaře Bedřicha. Usmála se. Tedy Jindřicha III., krále anglického. — Ach, to ještě nevíte, že miluji již daleko vznešenějšího krále, svého Boha, Spasitele, od něhož mne žádná láska neodloučí, pravila svěřice s nadšením. Jak vznešený to předmět lásky! Svět mu ovšem nerozumí a rozuměti nechce; což ví červ, válejší se v prachu, o čistých výšinách blankytu, kam jen orel vylétá. Jako červ plazí se smyslný svět v prachu země, předmět své lásky tu v mamonu, tu v důstojnostech, tu ve smyslném užívání hledaje. Duše svaté ale, které zvykly jsou dýchatí čistý vzduch nebes, nikoliv v pomíječnosti, nýbrž dle slov sv. apoštola »v tom, co nahoře jest«, předmět své lásky hledají. Svatému Bonaventurovi přinesli poslové papežští kardinálský klobouk právě v té chvíli, kdy on myl a čistil v kostele. »Pověste jej zatím tamto na hřebík,« pravil, »nyní nemám na to kdy.« Což vážilo velikému tomuto světcí vyznamenání světské, který celým srdcem visel na svém Pánu a jen po Jeho lásce toužil, co platil klobouk kardinálský tomu, který bojoval za dosažení koruny v nebesích! A takovou též láskou musí zahořeti k Bohu každý, kdo chce býti věčně šťasten; neboť to právě nebe nebem činí, že v něm všichni jen Boha vroucně milují. I svět stane se předsíní ráje tenkrát, když na místě dosavadního jeho hesla: »všechno i Boha dáme za rozkoš světské« stane se heslem: všechno i život dáme za Boha to jest, znovu musí ku platnosti přijíti vznešené učení: miluj Boha nade všecko!

K pověstnému Voltairovi přišel jeden z jeho ctitelů a stěžoval si, že jest v nitru svém rozerván. »Čtete spisy Spinozovy,« radil Voltaire, »snad vás upokojí.« Četl jsem je již, lahodí mi, když jsem z nich se dozvídal, že prý já sám jsem jednou z těch vln božského všehomíra, že jsem svým svrchovaným pánem a svým bohem, ale mne to neupokojilo. Pak, milý pane, pravil Voltaire, nezbývá vám nic jiného, než abyste sáhl ku katolickému katechismu. Tam jistě najdete. čeho ve spisech filosofie marně hledáte, totiž pravdy a pokoje.

I svět jest dnes rozerván a nespokojen. Jde na radu k filosofům moderním, kteří mu lichotí, že nemusí se nikoho bát, poněvadž prý jest svým svrchovaným pánem, svým bohem, avšak svět zůstává rozerván a nespokojen na dále. Čeho mu třeba? Nic jiného, leč uposlechnouti rady Voltairovy a sáhnouti po katolickém katechismu. A tu před zraky jeho tři vznešené postavy se vynoří jakožto geniové tří hlavních částí katechismu a první symbolem knihy s křížem dí: v jednoho Boha budeš věřiti. A druhá se znakem kotvice dí: V Boha budeš doufati a třetí se srdcem hořícím praví: Milovati budeš Boha nade všecko. To jsou ti tři geniové, kteří rozervanému světu přinesou opět ztracený ráj: víra, naděje a láska. Amen.

II.

Mrtvý život.

»Adame, kde jsi?«

V hlíněném příbytku svém seděl chudý mudrc Diogenes a lhostejně se díval na přicházejícího k němu krále Alexandra. Ani nepovstal na uvítanou, když se tento k němu přiblížil a na otázky jeho cynickým svým způsobem odpovídal. »Hle,« zvolal Alexandr, »toť jediný člověk, který se mé moci nebojí!« »A proč bych se tvé moci bál?« tázal se klidně Diogenes. »Moc tvá leží buď v minulosti, nebo v přítomnosti, nebo v budoucnosti. Minulé moci tvé se nebojím, poněvadž již pominula, budoucí se nebojím, poněvadž jest velmi nejistá a přítomná unikne ti dříve, než jí užiti se odhodláš.«

S ustrnutím díval se na sebe Adam po spáchání prvotního hříchu. Roucho nesmrtelnosti, v níž dříve tělo jeho bylo oblečeno, zmizelo a tělo jeho ukázalo se býti křehkou hliněnou nádobou, v níž ochuzená duše sídlí. Blíží se k němu věkověčný král, Bůh, jehož všemohoucnosti právě byl vzdoroval, chtěje postaviti se Jemu na roveň. Netroufá své síle vic, nula cítí svou slabost před nekonečností a proto se skrývá. Ví, že u věčného krále není ani minulost, ani budoucnost, nýbrž věčná přítomnost s věčnou všemohoucností, která nikdy nepomine. Adame, kde jsi? proniká hlas věčného krále rájem. Nebylo to volání hledajícího, vševědoucí Adama hledati nepotřeboval, bylo to jako děsné volání surmy, která bouřila jeho svědomí a volala vinníka k soudu. Zachvěl se Adam v úkrytu a svědomí hlasem Božím vybouřené hřímalo mu v duši ustrašenou: kde jsi? Tys domníval se, že hřích spáchaný tě na trůn nebes vedle Boha posadí a aj, nyní vidíš, že tě zhroutil na prah temností zevnitřních svědci tvému za podnoží. Tam jsi. Adame, kde jsi? tento hlas odráží se i od klenby nebeské a svědomí mu dále vyčítá: nejsi více bratrem andělů, kteří tebe jako miláčka Božího měli na rukou nosit, jsi zaprodancem satanovým, jsi v jeho otroctví. Tam jsi. Adame, kde jsi? odráží se ozvěnou po celé přírodě, která se již chystá k odporu proti bývalému svému neomezenému pánu, aby tomu, jenž chtěl nositi korunu božskou, přichystala trní a bodláčí na věnek utrpení.

Cítě, že smrt ledovou rukou svou již na něho sahá, zvolal umírající veliký král makedonský v Persepoli: »Míčem jsi, o moci královská, který mi do rukou zaletěl a který mi osud tak brzy z rukou vyráží!« Cítě na smrtelném těle svém, že ledový smrti dech již jej ovívá, mohl zvolati i Adam: »Ó štěstí rajske, které mi Bůh do rukou vložil, jako míčem jsi mi bylo, který mi hřích z rukou vyrazil!« —

Tisícové let uplynuly od neblahé této chvíle a otázka: Adame, kde jsi? jest již zodpověděna. Tělo jeho jest v zemi, z níž vzat byl a duše na věčnosti, avšak otázka ta i dnes k jeho potomkům

se ozývá: Synové Adamovi, kde jste? A jediný pohled vám odpověd' dá: jsou v údolí slzavém, lkajíce a plačíce jako vyhnanci a tisícerymi ranami trní bēd a útrap tělo i duši jejich rozedírá. A co nejpodivnějšího, hřích, tento lupič jejich štěstí, v tisícerych postavách dosud mezi nimi kráčí a je sobě podmaňuje, aby je učinil ještě bídňějšími. Syn můj jest mrtev, zalkal nad marnotratným synem otec jeho, když uslyšel, že v hřichu žije. Syn žil a přece byl mrtev; byl živ v hřichu a život v hřichu jest životem mrtvým. Takový mrtvý život vedou do dnes miliony lidstva. Rozvažme si dnes tedy, jaký jest tento m r t v ý ž i v o t, k t e r ý ž i j e d u š e h ř í c h e m s t í ž e n á.

P o j e d n á n í.

Do berlínské nemocnice Charite přinesli letos muže, který v lékařském světě velikou způsobil sensaci. Muž ten byl těla silného, tváří kvetoucích a dle lékařského vyšetření byl úplně zdrav, přece však nemohl ani jediným údem hnouti a ani o sobě nevěděl. Byl uměle živěn a dobře se mu při tom dařilo; srdce pravidelně tlouklo, krev pravidelně obíhala, útroby pravidelně konaly své funkce, neseslábl, jen že na pohled zdravý ten muž nejevil žádnou samostatnou činnost životní. Byl živ, ale život ten přece nebyl pravým životem, byl to ž i v o t m r t v ý. Z daleka široka přicházeli lékaři studovat a pozorovat tento neobyčejný úkaz, neboť skutečně bylo to pro ně vzácností viděti zdravé jinak tělo žiti mrtvým životem.

Jest však úkaz jeden mnohem smutnější, bohužel ale ne tak vzácný, že totiž i princip a zdroj tělesného života, duše lidská totiž, často žije život podobný, život mrtvý. Mrtvý život tělesný žil onen muž na celém světě dnes snad sám jediný, mrtvý život duševní však žijí na světě lidstva miliony a nepůsobí to žádnou pozornost, žádnou sensaci. A v čem záleží tento mrtvý život duševní? Duch Páně to pověděl skrze proroka Ezechiela: d u š e, k t e r á h ř e š í, j e s t m r t v á. Kdo tedy v hřichu žije, žije mrtvý život duševní. Již Hospodin Bůh na tento život v ráji poukázal, když k Adamovi pravil: v kterýkoliv den se stromu vědění jísti budeš, smrti umřeš. A také skutečně Adam v tu chvíli, kdy se prohřešil, duševně zemřel, žil sice dále dle těla, dokud i tělesně nezemřel, avšak život duše jeho byl život mrtvý. A tak i dnes se stává. Kdykoliv duše čistá těžkým hřichem se poskvrní, umírá; hříšník sice žije tělesně dále, žije ale mrtvým životem. Zkoumejme to.

1. Smrt tělesná jest rozloučení duše od těla. Dle výroku koncilu viennského jest duše principem tělesného života a proto, když duše od těla se odloučí, nastává smrt časná, tělo umírá. Avšak i duše má svůj životní princip, bez něhož živa býti nemůže a principem tím jest Bůh. Ratolest nemůže živa zůstati, leč ve spojení s kmenem a duše ve spojení s Bohem. Ratolest od kmenu oddělená uschne a duše od Boha odloučená umře. Duševní smrt jest tedy odloučení duše od

Boha. — Mezi duší a tělem jest tajemná neviditelná páska, která je spojuje a tu přichází smrt a pásku přetíná, člověk umře. I mezi Bohem a duší jest tajemná neviditelná páska, která je spojuje, totiž posvěcující milost Boží (láska Boží) a tu přichází těžký hřích, pásku přetne a duše od Boha oddělená umírá. Jest tedy každý těžký hřích vrahem duše a přece miliony lidstva zahrávají sobě s tímto vrahem, který na ně číhá a samovolně vrhají se mu ve smrtící ránu. Ó té zaslepenosti, volá sv. Augustin, časné smrti se člověk bojí, ač se jí vyhnouti nemůže a svévolně klesá ve smrt daleko horší, v níž duše hyne, pro hřích Boha zbavená, ač, kdo jen chce, smrti této ujíti může. Ale takoví jsou lidé, že v převrácenosti své více milují smrt než život. — Život jeví se pohybem: kde přestal život, nastává ztuhlost smrtelná. Mrtvé tělo ztratilo volný pohyb a musí zůstat ležeti tam a tak, jak se ulíbí tomu, kdo jím vládne. I duše od Boha odloučená ztuhne strnulostí smrtelného hříchu. S milostí Boží ztratila zlatou synovskou svobodu a vydána jest v šanc libosti satanově, který jí nyní vládne.

2. Před otevřenou rakví královny Isabelly stál s vytřeštěným zrakem sv. František Borgiáš. Pohlížel ve ztrhaný, začernalý obličej její, který byl již v rozkladu a opět a opět si opakoval: To že-li ta krásná druhdy Isabella, jejíž jediný pohled tisíce rytířů nadchl a oblažoval? Byla to ovšem ona, ale jak změněná! Smrt stírá i s nejsličnějšího obličej krásku a podobu. Ona vtiskne v obličej zvláštní ráz, který děsí a brzy hrůzu působí. Tělo sežloutne, pak zčerná, pak hnisá a v lebce, která snad druhdy byla sídlem nejmělejších myšlének, jež hýbaly světem, vyvolí své sídlo král červů, který se svými poddanými urychluje dílo rozkladu. Tak se děje i s duší, která hřichem smrtelným umřela.

Se svými přátely stál sv. František Saleský a díval se na jeden z obrazů Rafaelových. Jak krásný to obraz, zvolal jeden z nich, načež sv. František, který všechno vždy obracel k poučení, pravil: A přece není ani z daleka tak krásný, jako duše lidská, je-li v milosti Boží. Tento obraz představuje pouze člověka, čistá duše ale nese v sobě obraz Boha. — Tak krásná byla duše Adama před hřichem, tak krásná jest i duše svatých. Čistá duše jest jako čistá studánka, v níž obraz Boha se odráží a Jeho milost přesvatá jest obrazu tomu vznešenou gloriolou. Avšak jak změní se podoba duše, když smrtelný hřích ji zbavil života! Plinius se tomu divil, že blesk pozlacený předmět obyčejně neroztříští, ovšem ale zlato s něho setře. Tak i hřích, tento blesk, který z černých chmur pekelných vyšlehá, duši samu sice neroztříští, nezničí, ale stírá s ní onu zářící, zlatou gloriolu posvěcující milosti Boží, zakaluje bahnem čistou druhdy studánku a ničí v ní nadpřirozený obraz Boží. Kam se poděla její sličnost, její krásná s Bohem podoba? Hřích, který způsobil její smrt, setřel s ní všechnu krásu a místo podoby Boží, vtiskl v ni podobu svůdcovu, která děsí. V Odyssei vypravuje Homer o děsné podobě Gorgony, kterou kdo uviděl, hrůzou zkameněl. Ukaž mi, Pane, duši hřichem stíženou, prosila sv. Kateřina z Janova a Pán jí vyslyšel. Viděla duši hřichem stí-

ženou a vypravuje, že by hrůzou byla z pohledu toho umřela, kdyby Pán ji nebyl zachoval. Není divu. Jediný hřích učinil z anděla ďáblá, z nevýslovné krásy nevýslovnou šeredu, z obyvatele nebes obyvatele hrozných propastí pekelných. A jako Athena, bohyně falešné filosofie, ve svém štítu vtištěn měla obraz Gorgony, tak i otec lži, která v odporu proti Bohu vrchol své filosofie hledá, vtiskuje do každé duše svedené obraz, nad obraz Gorgony děsnější. Podoba Boží z mrtvé duše mizí, avšak s tím není všechno dílo zkázy, kterou hřích působí, dovršeno, pak přichází na řadu

3. Rozklad nebo-li hniloba. Prach jsi a v prach se navrátíš. Těmi slovy oznámil Bůh člověku rozklad tělesný za trest pro prvotní hřích. Však za těžkým hřichem následuje také rozklad duše. Částky těla, odpočívajícího v hrobě, více pohromadě nedrží. Tělo v hrobě se naduje, praskne, měkké částky jeho shnijí, kosti setlí a v krátkce celé tělo se rozpadává. Nejinak i duši hřichem usmrčené se vede. Především naduje ji pýcha; však každý hřích jest dítětem pýchy, jest to rovnání se pyšné nicoty ku všemohoucnosti, k Bohu. Každý hřích jest útokem na Boha, na některou Jeho vlastnost, lež na Jeho pravdomluvnost, lakomství na Jeho štědrotu, smilstvo na Jeho svatost a ku každému tomu útoku pýcha vede, která pak po hříchu spáchaném, jako červů král v hnijícím mozku, své sídlo v středu duše vyvolí. — V mohutnostech duše, rozumu totiž a vůli nastane rozklad. Nesrovnávají se více ani spolu ani v sobě. Poněvadž životní síla, milost posvěcující totiž, více duši s Bohem nespojuje, rozum v sobě jest rozerván, brzy k tomu, brzy k onomu se kloní, nikde nenacházejí odpočívání, jest v rozkladu. Vůle, nespravující se více životadárnou vůlí Boží, sama v sobě se rozpadává. Tisícové pochybností a výčitek, jako červi hlodající na rozumu, zmítají i vůli, nyní neustálenou. Ovšem na hrob někdy i lampu dávají; ale pronikne toto světélko mrákoty hrobové a nahradí slunce? I mrtvé duši rozsvěcují u hrobu jejího lampičku falešné, neznabožské osvěty, avšak proniknou paprsky její pomyslů a záhad a theorii temnou noc, kterou hrob hříchu nad duši vyklenul? Lampička hrobová nenahradí slunce a lampička falešné osvěty nenahradí světlo věčné — Boha. A jestli duše dále v hříchu trvá, rozklad postupuje, pevné zásady, které náboženství v srdce ti bylo jako dítěti položilo, déle sice vzdorují, jako ty kosti v rakvi, avšak konečně zetlí a spráchniví. — Nad hrobem se často bludičky ukazují a nezkušeného chodce zavádějí. I z duše v hříchu spráchnivělé, ve zlu zaryté, vystupují bludičky, falešné názory, posměch sv. víře a tisíce nezkušených zavádějí v bezcesti.

»Synu, odejdi dále, z tebe zapáchá hniloba nečistoty,« řekl svatý Filipp Nerejský jednomu světákovi, kterého viděl ve svém životě poprvé. Bohem zvláště omilostněný tento světec vycítil umřící zápach, který vycházel z duše, hřichem zemřelé. I v tom tedy se rovná smrt duše smrti tělesné. Mrtvola hnijící rozšiřuje zápach, živoucím nesnesitelný, kterého mrtví ovšem necítí. Tak i duše hříšné, sobě sice nejsou morovými výpary odpornými, za to ale v milosti Boží žijícím jsou nesnesitelnými. —

Prátele drazi! Vylíčil jsem vám mrtvý život, kterým žije člověk v hříchu smrtelném. Tážu se vás: Chce z vás někdo býti samovrahem, aby vrhl se svévolně smrtelnému hříchu na ránu? Dítě moje, raději v rakvi tě chci viděti, než ve smrtelném hříchu, tak říkávala svatému Františku Saleskému matka jeho. Tak mluvte i vy sobě, kdykoliv satan k hříchu vás pokouší. Sv. Reginu nutili k hříchu a pravili jí: Viz, mladá jsi a krásná jsi, odřekni se Krista, život si tím zachováš, jinak smrt rukou katovou tě čeká. I přeletěl sličnou její tvář nadpozemský jas, který učinil ji ještě krásnější, když dala v odpověď slova: Jakže, abych zachovala krásu pomíjejícího těla, mám ztratiti krásu nesmrtelné duše své? Nebudu tak bláhovou, abych za peníz falešný dala poklad nepomíjející. Odřekni se Krista, mluví pokušitel i k tobě, jsi mlád, vybouří se, užij světa, což budeš se v odříkání se jako ve hrob zakopávat? Jakže, odpověz i ty, za falešnou rozkoš těla mám na smrt vydat duši svou? Nebudu bláhovým, abych zde na světě žil mrtvý život, který končí smrtí věčnou. Nemylme se zdánlivým veselým smíchem hříšníků. Jest to smích sardonský, který vždy smrti končívá. Sv. Bonaventura se divil tomu, že se vůbec může smáti člověk ve smrtelném hříchu postavený. A zajisté právem, neboť jak může veseliti se člověk nad propastí stojící, když ví, že každým okamžikem může býti v ni svržen? Viz jen, kde jsi, synu Adamův, kde jsi, ve hříchu-li jsi?

Jsou některé věci, praví Viktor Hugo, které i mrtvým oči otevírají. Možná. Kéž by i tato slova má otevřela oči těm, kdo mezi vámi duševně jsou mrtví, aby poznali, kde jsou.

Nad hrobem Lazarovým stál Kristus Pán a zaplakal. Odvalte kámen! poručil. Odvalili. Z hrobu vycházel umrlčí zápach, Lazar již hnil. Tu však zaznělo slovo Všemohoucího Boha Syna: Lazare, vyjdi ven! a ihned vrátila se duše v tělo Lazarovo a Lazar byl opět živ. — I nad hrobem hříšnickovým stojí Kristus a slzí. Slzí pro duši, kterou tak drazé byl vykoupil a která hříchem umřela. Bratře, jenž mrtvý život žiješ, slyšíš? Kristus slzí nad tebou. Odvalte kámen, odvalte zlou příležitost, zlou vůli k hříchu, odvalte zlé tovaryšstvo, špatné knihy a časopisy, a to ostatní Pán sám již učiní. On vzkřísí mrtvou duši ve svátosti pokání všemohoucím slovem: Odpouštějí se tobě hříchové tvoji, on jí vrátí život i spanilost i gloriolu ztracenou. Nuže, Lazare, který v hrobu hříchu práchnivíš, opravdový Lazare, Pán volá, vyjdi ven!

V slzách tonouc, klečela hříšnice Eudoxie u zповědnice. Ilas Boží byl se jí dotkl, hlas, který volal a opět ji volal: dcero Adamova, kde jsi? Slyšela, prohlédla a poznala, kde jest, i nemeškala a spěchala z hrobu hříchu ven k Pánu života. A sotva slova rozhřešující dozněla, uzřela nad sebou nebe otevřené a zástup andělů nad ní plesajících, z nichž jeden snesl se k ní a pravil jí: K nám nyní náležíš, naši jsi sestrou. Stala se svatou. Kde jsi? volá i k tobě hlas Boží, nuže, jako Eudoxie, slyš i ty volání jeho a jako otec marnotratného syna přijme tebe a zaplesá s anděly svými: hle! tento syn můj dříve byl mrtev a nyní jest živ. Amen.

Řeči příležitostné.

Svátek svaté Kateřiny.

(Zároveň neděle poslední po Sv. Duchu.)

O nesmrtelnosti *)

»Nepomine pokolení toto.«

Mat. 24, 34.

Život a smrt! Toť dvě protivy, jež vylučují se tak, jako teplo a zima. Ale, přátelé drazí, jest také smrt, která otevírá život. A takovou právě smrtí zemřela sv. Kateřina, panna a mučennice, jejíž památku si dnes připomínáme. Zemřela, ale žije přece. Žije nejen v památce všech věrných křesťanů, nýbrž žije také život věčný, patříc na Boha Trojjediného. A nastojte! Za našich časů opovažují se mnozí hlásati a psáti, že prý není života věčného, že prý není duše nesmrtelné. Ó jaký to klam! A ten klam velebí se od mnohých jako nějaká osvěta, jako věda neklamná, již prý se podříditi musí každý. I zdá se mi, že za takových poměrů nebude od místa, pojednáme-li o té křesťanské pravdě, již nám víra hlásá, že jest život věčný, že jest duše lidská nesmrtelná.

P o j e d n á n í.

Známo vám jest, že v prvních třech stoletích byli křesťané krutě pronásledováni. Jeden z císařů římských, který mnoho proti křesťanům zuřil, byl také Maximin. Ten asi okolo r. 307. znova začal na křesťany dotírat. Tu blíž se k němu útlá dívka a slovy neohroženými, vytýká mu jeho zločiny; pak začíná o náboženství křesťanském a mluví tak přesvědčivě, tak krásně, že císař zapomíná na svou krvelačnost. I pokouší se přemluvíti dívku, aby odpadla od víry Kristovy. Volá tudíž ku pomoci pohanské filosofy, aby ji přemluvili. Jaká to úloha pro dívku ještě ani ne 20tiletou, aby hájila svou víru proti pohanským učencům! Ale neleká se Kateřina a učené námitky filosofů vyvrací tak, že vidí tito, že jsou se svou učeností v koncích. Tím však rozzuřil se císař Maximin nad míru; dal dívku zbičovati a pak na kole lámatí. Ale sotva že se Kateřina začala modlit, prasklo kolo katanovo a roztrhlo se na dva kusy. Poručil jí tedy císař mečem odpravití.

Toť krátký nástin života sv. Kateřiny.

Avšak ptám se, moji drazí, kterak ta dívka mladinká a něžná mohla ty děsné muky tak klidně, tak odhodlaně snášeti? Co ji sílilo? A co ji vůbec pohnulo, že mladý nadějný život najednou obětovala smrti mučennické? — Zajisté jenom pevná víra, že po smrti těla dosáhne duše života lepšího, šťastnějšího.

*) Dle Augustina da Montefeltro.

Na světě, milení křesťané, bývá člověk často sklámán. Ale nejhorší klam je ten, který lidskému duchu zastírá cíl jeho věčný. A tento klam, tak nebezpečný, lákavě našeptává: »Na světě jsi jen jednou, proto užívej v míře svrchované. Nač bys se trápil? Nač se namáhal, když život tolik radostí nabízí tobě? Užívej dokud čas, po smrti je se vším konec!«

Ó křesťané, rcete sami, není-li pokušení takové velmi nebezpečné? I musí proti němu člověk rázně se ozvat i odbýti je slovy: Nikoli! Po smrti není ještě se vším konec. Ta duše má, ta je nesmrtelná, ta neumírá, ale vyjdouc z těla, žije život věčný.

Než ale, odkud víme, že duše lidská je nesmrtelná? Z *náboženství!* Kristus Pán tu pravdu hlásal, Písmo sv. na každé stránce dokazuje tuto pravdu tak, že nemožno před ní oči zavírat. Dnešní nedělní evangelium mluvilo o posledním soudu. I ptám se: Koho pak bude Bůh souditi? A odpověď zní: Duše lidské. Nuže, musejí býti tudíž nesmrtelné. Opakuji slova Syna Božího: »Nepomíne pokolení toto, až se všechny věci stanou.«

Alc nehledě ani k náboženství — nepraví-li již sám *rosium*, že duše lidská nesmrtelná býti musí?

Hle! nejmilejší, člověk skládá se ze dvou částí. Ty části jsou: Tělo a duše. Tělo bez duše nemá života, jest mrtvo. Ale duše! Ach jak vznešená, jak obsáhlá je činnost duše. Duše prozkoumává minulost až do šedé dávnověkosti a bleskem přelétá z jednoho konce světa na druhý. Duši lidské nikdo v cestě brániti nemůže, jde i k nejvzdálenějším národům a krajům. Duch lidský vniká i do hlubin země, aby přinesl lidstvu odtamtud různé poklady. Ba i do budoucnosti snaží se vedrati, aby předpovídal zatmění slunce a měsíce.

A tato duše, jež minulost, přítomnost i budoucnost zkoumá, že by se měla při smrti v nic rozplynouti, měla by zmizeti jako dým, jako mlha?

Však dále! Duše lidská vládne velikou silou, takže nedá si násilí činiti. Neboť byt i jste mne k zemi srazili, byt i jste mi ústa uzamkli, ruce a nohy spoutali a na prsa revolver přiložili — duše je pořád volná, může ještě odporovati a říci: »Neučiním, k čemu mne nutíte!«

Duše směje se vzteku a zuřivosti zlých katanů a řekne do očí: »Neučiním toho!« Viděli jsme krásný toho příklad u sv. Kateřiny.

A tato duše, již upoutati nedovede nikdo, že by měla s tím malomocným tělem zároveň zhynouti?

Ale ještě něco! Máme ještě srdce a to srdce dychtí po pravém štěstí, po blaženosti. Avšak kde, v kterých končinách jest ta blaženost? Zde na světě — to víme ze zkušenosti — marně bychom ji hledali. Je sice srdce naše maličké, ale vyplnití, nasytiti nedá se ani celým vesmírem. Pozemské statky sice nadmou srdce lidské, ale nenasytí ho. A proč Stvořitel tedy dal nám to srdce? Aby věčně zůstalo neupokojeno, dychtivo? Nikoliv!

Hle! Ovečka najde si potravu na polí, brouček v zemi, lev najde si kořist na poušti, jenom srdci našemu že by bylo odepřeno, čeho potřebuje a po čem touží? Ne, ne, tu by nebyl Bůh jednal jako dobrotivý Otec, nýbrž jako otcím. Proto sv. Pavel s důrazem hlásá: »Naše vlast není zde dole, nýbrž tam nahoře v nebi« — totiž po smrti.

Víru v nesmrtelnost duše vyžadují nutně zvláště některé okamžiky života našeho samy sebou; tak na př. veliké neštěstí, těžká nemoc, úmrtí milé osoby — už z mnohého lehkomyšlníka učinily věřícího křesťana.

Rozpomeňte se, moji drazí přátelé, na tu chvíli, kdy stáli jste u lůžka umírajícího otce, matky, sestry, bratra, nebo dítěte! Viděli jste, jak ho síly opouštějí, viděli jste, jak tvář pokrývá se bledostí smrtelnou, ruka chladne, tuhne — a již slyšíte to hrůzné, srdcevroucí slovo: »Dokonal, zemřel!« Táhá se, napadlo vám tenkrát, že se s ním už nikdy neshledáte? Nikoli! Spíše vrhli jste se na tělo chladnoucí a zvolali jste: »Tatínku, matičko, sestro, bratře, my se uvidíme opět.« — »Nepomine pokolení toto, až se stanou všecky věci.«

A což teprve když zastavíme se u hrobu osoby drahé, když poklekáme, když pomodlíme se, vzdáváme tu úctu a lásku snad tomu prachu, těm práchnivějícím kostem? Nikoli! Vnitřní jakýs hlas praví nám: Ten mrtvý neumřel celý. A ten hlas působí, že všichni národové od prvopočátku měli hroby v uctivosti. Zdá se jako by Bůh byl to slovo »nesmrtelnost« vryl hluboko do srdce každého člověka. Řekové, Peršané, Židé, Egyptané, Chaldejci, Římané, všichni věřili v nesmrtelnost duše.

Ano i divoch Hottentot v Africe, když umírá, žádá pro sebe do hrobu luk a šíp, aby v říši duchů mohl bojovati. A když nevzdělání Australci na hrob padlého vojína kladou pokrmy, jakoby duše jeho potom ještě jich potřebovala, když indiánská matka na hrob svého dítěte vylévá mléko se slzami míchané, zdaž i toto nerozumné, nesmyslné jednání neukazuje, že i divoši v nějaký život posmrtný, čili v nesmrtelnost duše věří? Toto přesvědčení všeobecné nemůže býti lží a klamem. Není to hlas jednotlivce, nýbrž hlas celého člověčenstva a tu právem možno říci: Hlas lidu — hlas Boží.

Než! v Kristu shromáždění, ohlédněme se taky trochu po těch lidech, kteří nesmrtelnost duše lidské popírají. Sázím se, že mezi nimi nenajdete ani jediného starostlivého otce, ani jedinou věrnou manželku, ani jediného poctivého, počestného člověka. Jenom lidé hříšní, jenom lidé zločinní mají to smutné právo, popíratí nesmrtelnost duše. Připadá mi tak něco zvláštního na mysl. Psi — jak známo — nemohou snést hudby, a když počne hudba nějaká — byť i nepatrná hráti, začnou štěkati a výtí, jen aby hudbu přehlučili a jí neslyšeli. Podobně hříšník, začne-li mu svědomí hráti, dorážejí-li naň výčitky pro špatný život jeho, tu chce výčitkovou onu nepřijemnou hudbu svého svědomí překřičeti voláním: není žádný život věčný, není duše nesmrtelná, po smrti je se vším konec! — Avšak nadarmo.

Zavedu vás nyní, draží přátelé, ještě k lůžku smrtelnému; neboť před tváří smrti porozumíme tajemství nesmrtnosti snadněji a lépe.

Umírá dívka v nejkrásnějším věku. Bylo to dítě hodné, poslušné, byla to panna nevinná, ctnostná, byla to pýcha rodičův. Žebráci, kteří žili z její dobročinnosti, nazývali ji andělem. Zasvětila se úplně službě Boží. A dnes dokonává, všichni okolostojící vzdychají, nařkají, jen dívka umírající je klidna, usmívá se hledíc na Ukřižovaného a praví: Do rukou tvých, ó Pane, poručím duši svou.

Nejmilejší! Jest možno si mysliti, že Bůh na prosbu tohoto anděla odpoví: »Zničím duši tvou!«? Ten její život, jenž lásce Boží zasvěcen byl a ve službě Boží umíral, neměl by býti ničím odměněn? Pak by Bůh ovšem nerovně rozdílil dary své. Však kdo se opováží něco takového tvrditi!?

V tutéž právě chvíli leží jiná dívka v posledních tazích. Byla trápením pro celou rodinu, byla pohoršením pro všechny přátele, žila život špatný jako vyvrhel pohlaví ženského. Již umírá — umírá s proklínáním, umírá se slovy hříšnými na rtech.

Křesťané milení! Není možno si ani pomysli, že by Bůh spravedlivý duši jedné i druhé dívky stejně zničil. Nebo kdyby ty dvě duše navždy zemřely, jedna bez odplaty věčné, druhá bez věčného trestu, pak, pak — nevěrec, rouhač, zločinec — jedná moudře, a člověk dobrý, ctnostný a poctivý je hlupákem. Pak ovšem mohli bychom s Voltairem zvolati: »Bůh jest zlý!«

* * *

Však ó Pane Bože můj! To strašlivé slovo vyřkl jsem, ne abych se Ti rouhal, nýbrž abych ukázal Tvou spravedlnost. Tys mi dal moc, abych hájil svaté pravdy Tvého náboženství, jen dej také nyní požehnání slovům mým, aby posluchači tento článek o nesmrtnosti duše podrželi, obživovali a zachovávali. Ach ano, přátelé draží, žijeme a neumíráme. Smrt odloučí tělo na nějaký čas od duše — ale nemá moci žádné ani práva žádného na duši. Ta žije — žije věčně; ovšem podle skutků svých dochází odměny anebo trestu. O zdvihněme dnes zraků svých k sv. Kateřině! Ta žila na světě, ale žila pro Boha. A poněvadž žila pro Boha a Bohu, umírala také s Bohem. Jí nezastrašila bolest smrti násilné, ale našla v ní odhodlanou jíti na věčnost. Nelekejme se i my ve trudných dobách našich jakýchkoliv protivenství, stůjme pevně při pravdě Boží hájíce ji, jak se sluší na pravé křesťany a zajisté odměnou naší bude, že nesmrtelná duše naše radovati se bude v království nebeském na věky věkův. Amen.

Jindřich Macoun, kaplan v Lounech.

Listy katechetické.

Katechese o almužně.

Podává LADISLAV FIALA.

Slyšely jste, milé dívky, že nejpřednější dobré skutky jsou: modlitba a půst. K nim patří ještě třetí dobrý skutek a ten jest almužna. Co jest almužna? Povíme si to hned, proto dejte pozor.

U vrat bohatého pána N. bylo pozdě v noci zazvoněno. Ihned šel služebník otevřít, aby se přesvědčil, kdo přichází. A tu spatřil nuzně oblečeného, téměř otrhaného člověka venku státi. Ptá se ho, proč ruší pokoj pána a co chce. »Prosím vás, řekl příchozí, nechte mne této noci zde. Přicházím z daleka, celé dni jsem musil jíti pěšky, tak že jsem velmi unaven. A nemám peněz, abych si nocleh někde zaplatil.« Ale služebník zle se naň osopil, řka, že místa k přenocování u nich není a vyháněl ho, aby šel dále.

Za této hádky otevřelo se nahoře okno a pán N., který ještě nespal, vyhlédl ven. Spor obou jej na sebe upozornil. Slyšel jejich hlasy, zvěděl příčinu jejich rozbroje a byl dojat nehodou neznámého. Rychle sešel dolů, upokojil služebníka a neznámého vzal s sebou nahoru do pokoje. Zde ho nechal posaditi se, slíbil mu, že může u něho přes noc zůstat a vyzval ho, aby vypravoval, odkud jest a jak se stalo, že tak pozdě přichází.

A neznámý vypravoval: »Jsem chudý dělník P. a přicházím sem do města, abych vyhledal svého otce. Žili jsme tu před krátkým časem spokojeně, že však nebylo práce, odešel jsem do světa, abych nebyl na obtíž otci, který měl zaměstnání a spolu výživu. Dostal jsem brzy práci, ale najednou mne došla smutná zpráva. Můj otec se roznemohl a že nemohl pracovati, přišel o zaměstnání, musil se dlužit peníze, které nemohl v čas zaplatiti, ačkoliv slíboval, že se přičiní, aby brzy zaplatil, byl přece žalován a uvržen do vězení. To jsem se dozvěděl a proto nemeškaje, vypravil jsem se na cestu, abych mu pomohl a za něj pracoval, když nemohl sám svůj dluh zapraviti. Peníze mi cestou došly a tak hladov a žízniv přicházím.«

Pán N. byl jeho vypravováním ještě více dojat. Slyše, že jest hladov a žízniv, dal mu přinésti jídlo i nápoj, aby se občerstvil, slíbil, že ho nechá v domě svém, až všechno vyřídí a spolu, že mu daruje potřebný šat, aby se ho lidé neštítali a se ho nebáli. Na to oba si odpočinuli. —

Na tomto vypravování přestaneme. Pozorujeme-li, co ten pán N. dělal, poznáváme, že prokázal dobrodiní tomu chudému člověku, že udělal několik skutků, které se jistě Pánu Bohu líbily a tedy to byly skutky dobré. A které že skutky učinil? Předně slyšel, že přichozí je hladový či lačný, dal mu tedy přinésti jídlo, aby se posilnil a tak ho nasýtil nebo nakrmil. To jest nový dobrý skutek: 1. lačné krmítí. Dále slyšel, že jest žízniv, dal mu přinésti nápoj, aby se občerstvil a tak vykonal jiný dobrý skutek: 2. žíznivé napájetí. Protože neměl přichozí peněz, nechal ho pán N. u sebe, přijal ho do svého domu, dokud by své záležitosti nevyřídil a zase neodcestoval pryč. Ten člověk byl pocestný, jej přijal pán N. k sobě a vykonal další skutek: 3. pocestné do domu přijímání. (Napíše se všechny pod sebe na tabuli.)

Poslyšte, co se dále stalo. — Druhého dne dal pán N. svému hosti přinésti pěkné šaty a když se oblékl, vybídl jej, aby šel do města, svého otce vyhledal a jemu pak všechno pověděl. P. šel. Za několik hodin se vrátil. Ale byl nyní smutnější nežli dříve a pán viděl v jeho očích slze. Ptal se ho, co mu schází. »Našel jsem svého otce«, povídal P., »a podaří se mi snad jej vysvoboditi z vězení, až dluh zaplatím. Avšak našel jsem jej v nemocnici. Vězení bylo vlhké a to mu uškodilo, tak že onemocněl.« Pán N. těšil jej, aby doufal v Boha, vyptal se, kde leží, sám šel a navštívil jeho nemocného otce a když se dozvěděl, proč byl uvězněn, zaplatil dluh a vysvobodil jej. Otec a syn se opět shledali. Než ne na dlouho. Otec byl stár, churavěl i potom a za několik dní zemřel. Pán N. se ho ujal, zaplatil všechno a dal ho s takovou úctou pochovati, jak má se to křesťanu státi. Potom dal i potřebné peníze jeho synu na cestu, který mu poděkoval a vrátil se domů.

Z tohoto dalšího vypravování poznáváme, že ten pán ještě více učinil. On dal šaty chudému člověku, oděl či ošatil nahého, ne snad že neměl oděvu, nýbrž že měl šaty roztrhané, nedostačné a tedy učinil nový dobrý skutek: 4. nahé odívání. Když se dozvěděl, že jeho otec jest nemocen a že leží, šel a navštívil ho, aby jej potěšil, nový skutek: 5. nemocné navštěvování. Sám se také přičinil, aby ho z vězení vysvobodil, což se mu také podařilo a tím vykonal skutek: 6. vězně vysvobozování. A když otec umřel, dal ho tak pochovati, jak křesťan bývá pochován, tedy uctivě a tím vykonal poslední skutek: 7. mrtvé uctivě pochovávání. (Napíše se pod sebe na tabuli.)

Vidíte, milé děti, těchto sedm skutků můžeme prokázati chudému člověku, jenž potřebuje naší pomoci. My uznáváme, že jeho tělo potřebuje pomoci a my hned se smilujeme nad ním

a svou pomocí mu přispějeme. Kterýkoliv tedy z těchto sedmi skutků vykonáme, každým smilujeme se, či: máme milosrdenství s tělem bližního a proto říkáme, to že jsou skutky tělesného milosrdenství. Které jsou skutky tělesného milosrdenství? Kolik jich jest? —

Když dáme chudému peníz, aby si koupil pokrm, říkáme, že jest to dar, almužna. Máme tudíž starost o jeho tělo. Ale stejně almužnou jest kterýkoliv z těchto zde uvedených skutků, protože jimi prokazujeme milosrdenství tělu bližního. Co jest tedy almužna, čili: co míníme »almužnou«?

Almužnou míníme všecky skutky tělesného milosrdenství. (Všecko se opakuje.)

Avšak my můžeme míti milosrdenství nejen s tělem, nýbrž i s duší bližního. Dejte pozor!

Na venkovském hřbitově konal se pohřeb. Kněz se domodlil, všickni lidé se poznamenali svatým křížem a rozcházeli se. U nasypaného hrobu zůstal jen hoch a ten usedavě plakal. Kolem ubíral se právě pán N. Zastaví a ptá se, proč pláče. »Umřela mi matka, dnes ji pochovali,« povídá hoch, »a nemám nikoho, kdo by se o mne nyní staral.« Pán byl dojat a protože sám dítek neměl, vybídl jej, aby šel s ním, že se o něj bude starati. Hoch s radostí s ním šel. Měl se dobře. Tu jednoho dne díval se pán z okna a vidí, že na dvoře hoch bije domácího psa, až bolestí skučel a že má při tom z toho radost. Rozhněval se, sešel dolů a řekl k němu: »Proč to děláš? Zvířata trýzniti nemáme, vždyť nám to Pán Bůh zapovídá. Ať se to podruhé nestane!« Hoch se styděl, avšak omlouval se: »Odpustte, pane, že jsem hřešil. Když byla matka živa, musil jsem jí pomáhati doma při práci a tak jsem nemohl choditi do školy, abych se všemu naučil. Já náboženství neumím.« Pán hned ho učil o přikázáních Božích, hoch pozorně poslouchal a slíbil že vždy se bude dle nich řídit. A skutečně splnil věrně svůj slib; když někdy byl v pochybnostech, jedná-li dobře či ne, ihned spěchal k pánu a ptal se ho o radu a pán mu vždy dobře radil. Mimo to jej posýlal do školy a tak hoch pomalu rostl a sílil. —

Čemu se učíme z tohoto vypravování? Ten pán viděl, že hoch bez příčiny týrá zvíře, že hřeší a proto co učinil? Šel a napomínal ho. Věděl, že by ho Pán Bůh neměl rád a tak jeho duši ochránil na příště před hříchem. Udělal tedy také dobrý skutek a ten jest: 1. hřešící napomínati. Dozvěděl se, že hoch neumí náboženství, hned jej pán učil a vykonal druhý skutek: 2. neumělé učiti. Hoch i potom pochyboval o mnohém, nevěděl, zdali dobře bude činiti, když něco udělá a proto ptal se pána a ten ho buď povzbudil, aby to konal nebo ho varoval: tedy pán mu dobře radil, když pochyboval a tím vykonal jiný skutek: 3. pochybujícím dobře raditi. (Napíše se opět na tabuli.)

Ten pán udělal ještě více. Dejte pozor! Když hoch vyrostl, poslal jej do učení v blízkém městě. Hoch nerad jej opouštěl.

Plakal stále a byl velmi zarmoucen. Pán těšil jej, řka, že musí se řemeslu vyučiti, sám že to učiniti nemůže a slíbil, že se přijde častěji na něho podívat. A tak to také učinil. Za krátký čas ho navštívil a tu hoch mu vypravoval, že paní mistrová jest zlá, že ho často kárá, třebas něco nerad učinil, že se s ním vadí a stejně že i pan mistr si počíná. Pán jej znova těšil, aby trpělivě všechno snášel, i když mu ukřivdí, jednou že se vyučí a pak mu již nikdo nebude křivditi; aby jim odpustil, protože křesťan má křesťanu odpouštěti i když jeden druhému ublíží a aby se za ně modlil, protože pan mistr jistě s ním dobře smýšlí a chce ho řemeslu náležitě vyučiti. Hoch poslechl, učil se, vyučil se a pán mu pomohl, že mohl si sám dílnu zařídit. A tu se stalo, že jeho bývalý pan mistr umřel. Pán mu nyní připomenul, jak dobře ho vyučil řemeslu a vybídl jej, aby se modlil také za něj i když umřel. A hoch z vděčnosti modlil se za oba, kteří mu tolik dobrého prokázali. —

Ten pán vida hocha smutného, zarmouceného, těšil, povzbuzoval jej — on učinil nový skutek: 4. zarmoucené těšiti. On dále napomínal jej, aby trpěl, třebas mu křivdy činili, aby je mlčky a tiše snášel, tedy aby je snášel trpělivě a to jest další skutek: 5. křivdy trpělivě snášeti. On ho naváděl, aby odpustil i těm, kdo mu ublíží a to jest šestý skutek: 6. ubližujícím odpouštěti. A povzbudil jej, aby se modlil za pana mistra, dokud byl živ i když pak umřel. A to jest poslední skutek: 7. za živé a mrtvé se modliti. (Napiší se na tabuli.)

Když pozorujeme těchto sedm skutků, poznáváme, že každým z nich můžeme pomoci duši bližního a ji před hříchem ochrániti. My tedy prokazujeme těmito skutky milosrdenství duši jiného a protože duše jest duch, jsou to skutky duchovního milosrdenství. Které skutky jsou skutky duchovního milosrdenství? Kolik jich jest?

Když pomůžeme tělu bližního některým z oněch sedmi skutků tělesných, prokázali jsme mu almužnu. A podobně almužnu mu udělíme, přispějeme-li duši bližního některým z těchto sedmi skutků duchovních. Tedy co jest ještě almužna, nebo: co míníme ještě almužnou? Almužnou míníme také všechny skutky duchovního milosrdenství. (Opakuje se.)

A nyní dejte pozor! Prve jsme řekli: almužnou míníme všechny skutky tělesného milosrdenství. Nyní jsme řekli: almužnou míníme také všechny skutky duchovního milosrdenství. Spojíme obé a řekneme si, co jest almužna čili: jak v knize stojí: co míníme almužnou?

Almužnou míníme všechny skutky tělesného i duchovního milosrdenství. (Napiše se a všechno se opakuje.) —

Katechese biblické.

Píše FRANTIŠEK VOHNOUT, farář v Žlunicích.

49.

Pán Ježíš vyložil desatero přikázání Božích jednotlivě; pak ale ještě připomenul dvě přikázání jako nejdůležitější, poněvadž v nich všechna přikázání obsažena jsou; a která jsou ta důležitá přikázání? Ano, jsou to přikázání lásky; proč se tak jmenují? (Že nařizuje se v nich láska jako povinnost naše.) A koho milovat že nám nařizují? Jak tedy zní I. přikázání lásky? Jak bychom to krátce řekli? (Nade všecko.) Víte příklad, že Pán Bůh takovou lásku žádal? A co řekl Pán Ježíš o tom, kdo by ho nemiloval víc, než kohokoliv na světě? A jak zní II. přikázání lásky? Kdo je náš bližní? Jak ho máme milovat? Co jest to bližního jako sebe milovati? Jakým příkladem to vysvětlil Pán Ježíš?

Uložil nám tedy Pán Ježíš lásku k Bohu a k bližnímu jako nejdůležitější povinnost, ano doložil, že podle lásky (budeme-li Boha nadevšecko a bližního jako sebe milovati) poznají nás lidé, že jsme vyznavači Ježíše Krista. I vy tedy máte se mezi sebou milovat; nemáte se škarvadit, hádat, si nadávat a ubližovat. Jak pak ale ukážete, že milujete Pána Boha? Budete-li plnit Jeho přikázání a to ochotně a rádi. S tím, koho milujeme, rádi také jsme pohromadě, a je-li vzdálen od nás, na něho vzpomínáme; tak i na Pána Boha máme stále myslet, k Němu rádi do kostela chodit a k Němu se modlit. Proto také Pán Ježíš na oné hoře i o modlitbě poučoval. Již vícekrát mluvil Pán Ježíš o modlitbě; s kým kde? A oznámil také, jak se máme modlit. Modlitbu často odporoučel nejen slovem ale i příkladem svým; kde pak již jako chlapec dal nám příklad k pobožnosti? A nežli počal učit, jak se k tomu připravoval? A kam nejprvé vedl učenníky, kteří se Ho přidrželi? I napotom nejen ku slavnostem do chrámu Jerusálémského chodil, ale často i celé noci strávil o samotě na modlitbách. O tom věděli učenníci a byli by si přáli, aby uměli tak se modliti, jako On; prosili Ho, aby naučil je modlit. A Pán Ježíš nejen učenníkům, ale všem posluchačům Svým na oné hoře předříkával tu krásnou modlitbu, které i vás naučila již doma maminka vaše a kterou i my zde tak často se modlíme; jak začíná ta modlitba? Od koho tedy že pochází Otčenáš? A proto ji nazýváme modlitbou Páně. (Opak.)

Pán Ježíš naučil posluchače své Otčenáši, On jim tu modlitbu také vysvětlil. Vy ji umíte všichni; já vám ji také poněkud vysvětlím, abyste tomu, co říkáte, rozuměly a tím pozorněji se modlily. Především pamatujte si, že Otčenáš skládá se z předmluvy a sedmi proseb. (Op.) Chcete-li rodiče o něco prosit, nejdříve je oslovíte, pojmenujete, zavoláte: Tatínku, maminko! A tak, když my chceme v modlitbě Pána Boha prosit, také nejprve jakobychem Ho k sobě volali, říkáme: »Otče náš, jenž jsi na nebesích,« a to

je předmluva. Dobře si všimněte, jak že jmenujeme Pána Boha? (Otcem naším.) Židé volali k Němu Hospodine; nás ale naučil Pán Ježíš jmenovati Pána Boha tím důvěrným jménem Otec, abychom pamatovali, že On nás stvořil, my že jsme Jeho děti a On že se o nás jako dobrý Otec stará. Tak ještě jednou: proč nazýváme Boha Otcem naším? Hned k prvním lidem ukázal se jako dobrý Otec; obzvláště ale my křesťané můžeme Boha Otcem svým nazývat, poněvadž nás na křtu sv. děti svými učinil. A dále říkáme: jenž jsi na nebesích? Co pak je Pán Bůh jen v nebesích? Jest sice všude: v kostele, na poli, jest i zde; ale vidíte Ho zde? A proč nemůžeme Pána Boha vidět? Zdali pak ale andělé a svatí v nebi Boha vidí? Ano, vidí Ho tak jako já vás a vy mne — tváří v tvář; — a dostane-li se nám jednou toho štěstí, že přijdem do nebe, budeme tam Pána Boha vidět také! A tak na to nebe máme pomýšlet, když říkáme, jenž jsi na nebesích, s tím přáním, abychom se tam dostali. — S takovou myslí tedy máme započínat modlitbu Otčenáš; s myslí k Otci nebeskému obrácenou vždycky se modlete; tak pomodlíme se i nyní.

50.

Když Pán Ježíš na hoře osmera blahoslavenství o modlitbě mluvil, připomenul posluchačům, čemu již dříve o modlitbě učil; i my si to tedy v krátkosti zopakujem. Na koho že máme myslet při modlitbě? A proto říkáme, co že je modlitba? Jak se máme tedy modlit? (Nábožně.) A proč se modlíme? (Boha chválit, prosit, děkovat.) A všechno to, zač se modlíme, obsahuje se v modlitbě, které nás naučil Pán Ježíš; která je to modlitba? Jak nazýváme proto modlitbu Otčenáš? Z čeho se skládá modlitba Páně? Jak zní předmluva: Jak nazýváme Boha a proč? A když je tedy Pán Bůh Otec náš, můžeme doufat, že nás vyslyší? Máme se tedy modlití důvěrně. (Op.) A proč říkáme, »jenž jsi na nebesích?«

Nyní ale projdeme si těch sedm proseb, jež Pánu Bohu v Otčenáši přednášíme. Jak zní 1. prosba? Posvěcuje jméno Boží, kdo Boha oslavuje, chválí a velebí; ale to mohou činiti jen ti, kteří pravého Boha znají; pohané a modláři neoslavovali Pána Boha, ale nepravé, domnělé bohy a modly. Žádáme tedy v 1. prosbě, aby všichni lidé Pána Boha poznali a oslavovali. (Op.) Proto také Pán Ježíš všude o Pánu Bohu učil a apoštolům kázati velel. (Missie.) — Jak zní 2. prosba? Království Boží rozeznáváme dvojí: jedno, které založil Pán Ježíš na zemi a to je Církev katolická; druhé království je v nebi, kde andělé a vyvolení Boží se radují. Za to dvojí království se modlíme v 2. prosbě totiž: 1. aby se Církev katolická po celém světě rozšířila a všichni lidé aby se stali pravověřícími křesťany; 2. abychom se do království nebeského mezi svaté dostali. (Op.) — Jak zní 3. prosba? A k tomu si přidejme jen slovíčko: »plněna«. Kdo pak plní v nebi vůli čili přikázání Boží? (Andělé a svatí); a jak je plní? (Ochotně a rádi.) Jako oni to činí v nebi, máme i my vůli Boží plniti zde na zemi; žádáme

tedy v 3. prosbě: abychom přikázání Boží tak ochotně a rádi plnili, jako andělé a svatí v nebi. (Op.) — Jak zní 4. prosba? Učí nás Pán Ježíš prositi o chléb, proto že jest to nejobyčejnější pokrm pro všechny lidi; ale abychom mohli býti živi, potřebujeme ještě jiných věcí; co pak? (Zdraví, šatstvo atd.) Toho je nám potřeba pro tělo; máme ale také duši, a ta potřebuje k svému duchovnímu životu také pokrm a to je milost Boží; o tu tedy také máme prositi. Pamatujte si tedy, že ve 4. prosbě žádáme, aby nám Pán Bůh dáti ráčil, čeho pro své tělo i pro svou duši potřebujeme. (Op.) — Jak zní 5. prosba? Žádáme za odpuštění vin; co jsou viny? Jsou to hříšné myšlenky; řeči a skutky, jimiž jsme se provinili, čili zkrátka jsou to hříchy a my prosíme, aby nám je Pán Bůh odpustil. Ale všimněte si, jak nás učí Pán Ježíš za to prositi?

Aby nám Pán Bůh odpustil tak, jako my odpouštíme našim vinníkům, čili těm, kteří se proti nám provinili neb prohřešili. Chceme-li tedy, aby nám Pán Bůh odpustil, musíme i my odpouštět; což ale kdybychom neodpustili, nébrž zlobili a mstili se na našich bližních a pak se modlili: »Odpust . . .« Tu bychom téměř vyzývali Pána Boha, aby s námi také tak naložil, totiž, aby nám neodpustil. Pán Ježíš to vysvětlil příkladem o nemilosrdném spolumužebníku. (Vypravuje se krátce.) Hříchy naše jsou jako dluhy, — opomenutí neb přestoupení povinností — začez s Pánem Bohem vyrovnati se máme. Tisíckrát větší jest provinění naše proti Bohu, než provinění bližních proti nám. Jakož tedy prominutí těch velikých dluhů žádáme od Boha, tak shovívavi, smířlivi máme býti k bližním, umiňující sobě: nebudu se hněvati, odpustím všem, abych pak se mohl důvěrně modliti: »Odpust . . .« Žádáme tedy v 5. prosbě, aby nám Pán Bůh hříchy naše odpustiti ráčil, jakož my ze srdce odpouštíme těm, kteří nám ublížili. — Jak zní 6. prosba? Kdo pokoušel Pána Ježíše? A co pak pokoušívá nás? (Dábel zlým vnuknutím — tělo zlou žádostivostí neb lenivostí — a zlí lidé, když nás k zlému svádějí.) Kdoby k pokušení zlému svolil, hřešil by — jako Eva, Kain a potomci jeho — Sodomští — modláři pod horou Sinai atd.) Dopouští někdy Pán Bůh pokušení, aby nás zkusil; ale ponechává nám ochrance — anděla strážného; toho máme poslouchat a Boha za posilu prosit jako Josef Egyptský. Žádáme tedy v 6. prosbě, aby nás Pán Bůh před zlým pokušením chránil a nás sílil, abychom neklesli. (Op.) — Jak zní 7. prosba? Co jest zlé? Mnohé věci nazýváme zlými, ku př. nemoc; tu stěžuje nemocný: ach, to je mi zle! Ale nemoc přejde a je zas dobře. Má-li žebrák hlad, naříká: To je zle! Však dostane-li almužnu a nasytí se, přestane ten zlý hlad. Však hůře je, má-li člověk nemocnou duši; kdy pak? Tu žádný lékař vyhojit nedovede; kdo jedině může uzdravit duši od hříchů? Kdyby ale člověk v hříších zemřel, kam by se dostal? Pán Bůh vyhrožoval tím již prvním lidem, a víte jak se toho lekli a prosili. Jest hřích a trest za něj, totiž peklo, to největší zlé. Žádáme tedy v 7. prosbě, aby nás Bůh všeho zlého, zvláště ale hříchu a pekla chránil ráčil. (Op.)

Modlitbu Páně končíme slovem »Amen«, jakobychom řekli: staň se, uděl nám, učiň, ó Pane Bože, zač jsme prosili. Tak na konec modlitby své jakobychom všechny prosby své ještě jednou zopakovat a Bohu nejdobrotivějšímu je přednésti chtěli. A důležité zajisté a velepotřebné jsou to věci, za něž nás Kristus Ježíš v Otčenaši prositi učil, z čehož poznáváte, jak vznešená významná to modlitba a jak prospěšnou nám se státi může. Modlívejte se tedy tuto modlitbu vždy s vroucností a zbožností a tak učiníme i nyní.
(Pokr.)

Sliby a chyby školy bezkonfessní.

Píše FR. POHUNEK.

Škola obecná jest pomocnicí rodiny, Církve a státu při vychovávání a cvičení mládeže. Tito tři činitelé musejí si ve škole přátelsky podávat ruce a školu podporovat, aby mohla řádně dostáti svému vznešenému úkolu, jenž záleží v tom, by vycvičila a vychovala svěřené jí děti tak, by později v rodině, v Církvi a státě mohly a chtěly řádně konati svoje povinnosti. — Vážný tento úkol nemůže však škola řešit způsobem pouze mechanickým, jak se toho domáhá tak nazvaná škola kommunální simultanní, interkonfessionální či krátce bezkonfessní, nýbrž správně jenom tím, že v srdcích mládeže buduje dobrý, pevný základ jasných a pevných náboženských a společenských zásad a názorů a že při tom zároveň mládež vyzbrojuje takovými vědomostmi, jakýchž jest jí vůbec a nezbytně třeba v životě praktickém. Na přátelském spolupůsobení rodiny, Církve a státu ve škole, jakož i na tom, by vzdělání mládeže bylo proniknuto pevnými názory a zásadami křesťanského náboženství, na tom, pravíme, závisí prospěch a blaho státu, Církve i národa.

Tak asi napsal pruský denník »Reichsbote« v době, kdy tamnější liberální učitelstvo začalo až příliš horlivě agitovat pro školu bezkonfessní, dávaje takto na srozuměnou, že škola není k tomu, aby sloužila té neb oné politické straně, nýbrž že má plnit velmi vážný úkol vzhledem k rodinám, k Církvi a státu a úkolu tomu že může dostát jedině tenkrát, když bude státi na samém základě náboženském a když bude veskrz proniknuta duchem náboženským čili jedním slovem: když bude školou konfessionální.

A takovou byla škola obecná skutečně všude, pokud vůbec byla pokládána za to, čím podle svého původu a vzniku a dle své podstaty jest a býti má, totiž za výpomocný ústav rodiny.

Když však později škola byla prohlášena za věc politickou a tím vytlačena ze svého postavení přirozeného, v němž s politikou neměla co činit, a když se jí celé zmocnil moderní bezkonfessní stát, pozbyla se svým původním postavením i svého rázu konfes-

sijního, a stala se školou bezkonfessní (simultanní, paritétní). Že jí tato změna není ku prospěchu, možno poznati již jenom z toho, že se od těch dob skoro neustále vede o ni spor mezi stranami politickými, který nedopouští, aby nabyla žádoucího klidu; nebo spor o školu zasahuje nejednou až do samé školy, strhuje učitele do zápasů politických stran a jest i příčinou, že se se školou provozují různé experimenty, ač, jak vůbec známo, a jak pověděl i ministr Gautsch, v žádném jiném oboru veřejné správy provozování experimentů tak není škodlivo i nebezpečno jako na poli školském.

To ovšem musili věděti také původci a hlavní vedrované školy bezkonfessní, tak jako jich nemohlo býti tajno, že bezkonfessnost poškodí školu zvláště v ohledu vychovatelském; ale to všechno musilo ustoupiti cílům a záměrům docela jiným, cílům, kteréž zasvěcenci dávno už znají, a kteréž nejednou i jasně vyslovili, kteréž však měly, ačkoli je lidé prozíravější záhy postřehli, před dobromyslným širším publikem, pokud to jen šlo, býti zastřeny hadříky pěkně obarvenými, by nebylo vidět, jak jsou nepěkný. Proto hlásalo se plnými ústy a hlásá až dosud ve všech listech liberálních, že prý škola bezkonfessní může se dodělat větších úspěchů nežli škola náboženská, protože prý může, nedělic žáků podle vyznání, i v menších místech soustředit větší počet žáků, a je rozdělit do více tříd, čímž prý se školní vyučování stává snadnějším a úspěšnějším a to zvláště tam, kde je škola pěti-, šesti- a sedmitřídní a kde jsou pak v jednotlivých třídách všichni skoro žáci stejného věku, s nimiž prý jest možno stejnoměrně pracovat. Mimo to prý jest škola bezkonfessní pěstitelkou pravé zbožnosti prosté všelikého pobožnůstkářství, snášenlivosti a náboženského pokoje. Jak prý je to hezké, píše na př. německý krajský inspektor Fröhlich ve zvláštním spise o škole bezkonfessní, za nějž se mu dostalo čestné ceny, když prý přicházejí do jedné školy žáci katoličtí, evangeličtí a často i židovští, když zasedají v jedné lavici jako členové jedné veliké Boží rodiny, jako dítky jednoho nebeského Otce, stvořené k témuž obrazu Božímu a obdařené toutéž lidskou důstojností a když se tu spojují v jednu mravní společnost, kteráž koná společnou školní práci, jest ovládána týmiž zákony a spojena vzájemnou úctou a láskou; nebo tímto způsobem srůstají prý jejich srdce, při společných hrách vyvíjí prý se páska přátelství, kteráž něžně objímá celou jejich mysl, páska to přátelství školního, přátelství mladistvého, kteréž prý, jak známo, tak snadno nepomíjí a nejednou jest utkáno tak pevně, že ho neroztrhne ani ruka kněžská. V dalším postupu vznikají prý z toho školního přátelství smíšená manželstva, čímž prý padá přehrada, kteráž dosud dělila konfessionálně smíšenou obec. Rodiče i učitelé různých vyznání podávají prý si ve společné škole, s jejíž střechy vlaje prapor náboženské snášenlivosti, přátelsky ruce, podobně i v školských komissích a při školních slavnostech, křesťanská vyznání prý se zblížují a válka náboženská a boj kulturní stávají prý se věcmi nemožnými.

Tak v Němcích slavený inspektor Fröhlich, za nímž jich píše píseň podobnou v knihách i v časopisech nepřehledná řada. Ba o škole bezkonfessní se často i hlásá, že prý je to jediná »škola budoucnosti«.

Že to nejsou cíle ani ohledy paedagogické, pro které se zavádí, a tam, kde dosud zavedena není, úsilovně sedruje škola bezkonfessní, vysvítá i ze slov Fröhlichových jasně. Divná to věru věc, že, ač se v horlení za školu bezkonfessní jedná o školu a následovně i o výchovu, přec se při tom zřídka kdy učiní zmínka o — paedagogice, ačkoli by právě paedagogika ve příčině této nejdříve měla tázána být o radu. Že se tak v otázce školské neděje, musí míti jistě vážnou příčinu a tou bude asi to, že je to právě paedagogika, kteráž, pokud zůstává věrna svému úkolu, školu bezkonfessní rozhodně odsuzuje a to z té příčiny, že má škola bezkonfessní právě v ohledu paedagogickém veliké vady a se v praxi vůbec důsledně provésti nedá, ze kteréžto příčiny nazval ji proslulý německý paedagog F. W. Dörpfeld, jenž se po celých dlouhých třicet let zabýval otázkou o nejlepším upravení školy obecné a jenž v této příčině zanechal spisy ceny trvalé, paedagogickou nestvůrou, kteráž se nemůže líbiti ani rozhodným katolíkům, ani židům, ani protestantům, protože nikomu z nich nemůže vyhovět.

Škola jest ústav, ve kterém se mládež společně vyučuje a vychovává. Čím mladší jsou ve které škole žáci, tím více péče musí se tam věnovat vychovávání. Proto náleží ve škole obecné výchově místo nejpřednější a veškeré školní vyučování má tu sloužiti hlavně k účelům vychovavacím. — Vychovávání společně předpokládá však a žádá jednotu ve vychovatelských zásadách, a jelikož i veškeré školní učivo v obecných školách má býti prostředkem vychovavacím, musí důsledně i v tomto učivu býti harmonie a všechny předměty vyučovací musejí tvořit rozmanitou sic, ale jednotnou látku učebnou, tak že, co pravdou jest v předmětu jednom, musí také za pravdu býti uznáváno ve předmětech ostatních. To jest požadavek paedagogiky nejen křesťanské, nýbrž i radikální, nebo i tato žádá školu jednotnou, jenom že se této jednotnosti chce dodělati buď úplným vyloučením veškerého náboženství z vyučování školního a ze školní výchovy, aneb aspoň tím, že chce, by se náboženství stalo závislým na předmětech jiných, zvláště na »vědách« přírodních.

Chtít vychovávat bez náboženství, jest ovšem velká zpozdilost, proto že bez náboženství není vůbec řádná výchova možná; takové pak náboženství, které závisí na »vědeckých« domněnkách a hypotésích a dle nich se mění, není vůbec žádným náboženstvím hodným toho jména a nemá rovněž pražádné moci vychovatelské.

Tak-li tomu jest, nezbyvá jiného, nežli že musí paedagogika, nechce-li zapřít samu sebe, žádati školu konfessionální, školu totiž s dětmi stejného vyznání náboženského s učiteli téhož vyznání, proto že jen tato škola jest veskrze jednotnou. O škole pak bezkonfessní, kteráž náboženství pozitivnímu čili jak se psává v listech

učitelských, dogmatickému vůbec nepřije, bez něho však také — alespoň až dosud — úplně být nechce a proto je obmezuje pouze na určité vyučovací hodiny, vychovávajíc ve předmětech ostatních v duchu náboženství bezkonfessního čili v duchu pouhé abstrakce beze všeho obsahu, o škole, pravíme, která pokulhává na obě strany, jsouc malou částkou školou náboženskou, větší pak částkou beznáboženskou (nebo náboženství bezkonfessní není vůbec žádným náboženstvím) ¹⁾, o škole této musí formální paedagogika, která žádá školu jednotnou, pronést soud podobný, jaký jest napsán v 3. kapitole Zjevení sv. Jana o tom, kdo není ani horký ani studený, nýbrž jen vlažný. Proto napsal právem proslulý německý paedagog Dörpfeld, dle vyznání protestant, ve svém spise pamětním, jemuž dal název: »Das Fundamentstück einer gerechten, gesunden, freien und friedlichen Schulverfassung«, že škola v ohledu náboženském smíšená není jednotna, nýbrž rozpoltěná a proto že může sloužit školou vzornou jedině škola konfessionální jakožto škola veskrz jednotná; to prý jest se stanoviska paedagogiky vyřízeno dříve, než církev promluvila ve příčině této jediného slova. ²⁾ Proto prý musí již sama formální paedagogika žádati školu konfessionální. — V témže smyslu psali paedagogové Julius Honke, ³⁾ Josef Trüper, ⁴⁾ Schwarz a Curtmann ⁵⁾ a mnozí jiní novější paedagogové protestantští, o katolících ani nemluvě. (Pokr.)

Promluvy k mládeži v čase adventním.

O čtyřech posledních věcech člověka.

Neděle I. adventní.

O smrti.

Milé děti! Dnešní neděli nastává posvátná doba adventní. Vy víte, že doba tato znázorňuje dlouhý a hrozný čas 4000 let, ve kterém lidstvo v mrákotách hříchu úpí, na Vykupitele čekalo. Ten hřích Adamův, jenž jako černý mrak ležel na svědomí lidstva ztraceného, to úpěnlivé volání sv. proroků a mužů St. Zákona po vysvoboditeli, ty následky hříchu, jimiž stížena byla i příroda, to všechno naplňovalo srdce oněch šlechetných lidí, kteří stav tento

¹⁾ Mluvíme tu po stránce theoretické, nikoli však o tom, jak se škola tato na různých místech jeví v praxi.

²⁾ Dörpfeld l. c. str. 87.

³⁾ V »Praxis der Erziehungsschule« r. 1891. sv. V.

⁴⁾ »Die Familienrechte an der öffentlichen Erziehung« v časopise »Deutsche Blätter für erziehenden Unterricht.« Pojednání toto bylo vydáno i ve zvláštní brožůře.

⁵⁾ Lehrbuch der Erziehung von Schwarz und Curtmann. 8. vyd., díl 2.

již snést nemohli. Jistotou, že Vykupitel žádaný brzo přijíti musí, to všechno i nás přivéstí má na myšlenky vážné, svaté, na myšlenky o našem budoucím stavu, o smrti a soudu našem, zkrátka na myšlenky o čtyřech posledních věcech člověka. Které jsou to? Smrt, soud, peklo, nebe.

Dnes s pomocí Boží o smrti.

P o j e d n á n í.

Nebe a země pominou, praví Ježíš Kristus v dnešním sv. evangeliu. Znamení pak, jež záhubě nebes i země předcházeti budou, naznačil zřetelně, uváděje změny přírodní, které se stanou na nebi i na zemi. Dříve však nepomine prý pokolení lidské, až se tyto všechny věci stanou.

Tedy nejprv příroda, pak člověk pomine — všechno pomine, všechno zemře. Také já? Také. Jsem malým dílečkem toho, co nazýváme stvořením Božím. Smrt nemohu si ani zapřítí, ani ji přehlédnouti. Jako svět pomine, nevím kdy a nevím jak, i já pominu, nevím kdy a nevím jak. Teď mlád jsem; deset, jedenáct, čtrnáct, nebo více čítám let. Co vidím za sebou? Vidím den narození svého, vzpomínám na den sv. křtu svého, vzpomínám na chvíli, kdy poprvé veden jsem byl do školy, do kostela, kdy poprvé šel jsem k sv. zpovědi, ke sv. přijímání. Proč jsem to všechno činil? Proč jsem byl napomínán, veden k tomu, abych to činil? Rodiče i učitelové říkají mně: Nejsi pro tento svět stvořen, k vyššímu se připravuješ cíli . . . Co vidím před sebou? — Nic — nic, než pomnutí všeho, smrt.

A tak ať činím cokoli, ať bažím po čemkoli, ať meškám kdekoli, všady na mne dívá se smrt, všady slyším ono vážné: Prach jsi a v prach se obrátíš, uloženo jest lidem jednou umřítí. Žid. 9, 27. Co tedy učiním? Jen na světě, dokud živ jsem, mohu pracovati, mohu buď dobré, neb zlé činiti. Pro co se rozhodnu? Víím, co jest dobré? Víím, co zlé? Ano. Co se se zákonem Božím srovnává, dobré jest, co mu odporuje, zlé jest.

»Odvrzme bratři skutky temnosti — volá k nám hlas svatých epištoly v tomto bludišti nejistoty — oblecme se v odění světla! Jako ve dne poctivě choďme, ne v hodování a v opilství, ne v smilstvích a nestydatostech, ne v sváru a závisti: ale oblect se v Ježíše Krista!« a jinde v listě svém sv. Petr takto pobízí: »Všemu se přiblíží konec, proto buďte opatrní a bděte na modlitbách.« 1. Petr. 4, 7.

Je-li smrt oddělením duše od těla, již nyní chci duši, totiž skutky duše od skutků těla odděliti, již nyní chci býti živ tak, aby na mně zjevni byli skutkové ducha, které jsou: láska, radost, pokoj, trpělivost, dobrotivost, mírnost, zdrželivost, čistota. Tyto skutky zajisté provázeti budou duši mou až za hrob, neboť: Blahoslavení, kteří v Pánu umírají; skutkové jejich následují je! Již nyní vynasnažím se, aby mně žíti Kristus byl a smrt ziskem! Fil. 1, 21. 23. Již nyní chci se s myšlenkou na smrt spřáteliti, čeho bych

v hodinu smrti litoval, toho neučiním ani za cenu celého světa! Mám jen jedinou duši, jedinou nesmrtelnou duši, umru jen jednou, smrt jest výsledkem zkoušky žití mého, co si zasloužím, to obdržím, jest nocí, kde již ničeho potom nebudu moci činiti ani k zásluze, ani ke trestu — lůžko mé budiž mi od této chvíle obrazem hrobu, spánek obrazem smrti, než ráno věčnosti nadejde.

Svatý Antonín, poustevník, pamatoval každodenně na nejistotu smrti a říkával si: »Tak buď, Antoníne, živ, jako bys dnes zemřel!« Podobně i vás, milení žáci, napomínám: »Buďte vždy tak živi, jako byste jistotně věděli, že ten neb onen den vašeho žití, dnem vaší smrti jest!

Ke konci pomodlete se se mnou, dítky, za dar šťastné smrti takto:

Vzpomínaje na svou smrt, prosím Tě, milosrdný Bože, o udělení poslední milosti v životě mém, o milost šťastné smrti. Dej, ať skonám tak, jako svatí Tvoji umírali, abych bez hříchu údolí toto opustil a ve vlasti věčné věčný měl pokoj! Dej, abych jako svatý Josef umřel v náruči Ježíše a Marie, vzývaje jejich sv. jména! Dej, abych umřel, jako Tvůj milovaný Syn na kříži umíral, do rukou Tvých poroučeje ducha svého.

Svatá Maria, Matko Boží, pros za nás v hodinu smrti naší.
Amen. Fr. Chramosta.

Neděle II. adventní.

O soudu.

Dnes, milení žáci, druhou vážnou pravdou obíratí se budeme, druhou z posledních věcí člověka, totiž soudem jeho.

I pravím: Tak, jako jisto jest, že zemřeme, tak jisto jest, že po smrti souzeni budeme. Za zlé dobrovolně páchané, trest, za dobré odměnu obdržíme. A výsledek pravdy této nelze změnit. Mluvím ovšem o soudu soukromém, totiž o tom, který se koná v okamžiku naší smrti. Ano! Smrt a soud, příčina a následek, pokračování a konec, práce a odměna — toť smrt a soud! A veliká jest, děti mé, v těchto slovech záhada, a záhada tak divná, jak často zlehčovaná! Každodenně, ba každého okamžiku jsme svědky těch dvou pravd, které se doplňují. Příčina má následek, práce obdrží odměnu. Život jest práce, smrt přechodem k odměně, soud odměna sama.

Ač malé ještě jste, dítky milé, přece aspoň nějaký rozhled po světě máte! Dějiny jak biblické, tak světské učí nás, že lidstvo tu v pravo — k pravdě zabočí, — tu zase v levo — ke lži zajde a vždy že za pravdu a její rozšiřování odměna, za lež a její službu trest jde v patách. Zlou Sodomu a Gomorrhů stihl strašný trest ohněm a sírou, pyšné lidstvo při stavbě věže babylonské potkalo hrozné zmatení jazyků, zatvrzelé židy stihla Boží kletba. V tom

ve všem člověk myslící vidí a viděti má poučení a pravidlo, že hřích nikdy bez soudu neostává.

V novém věku strašlivá revoluce francouzská, o níž dočítáte se v dějinách, byl hrozný hřích proti pokoře a bitva u Sedanu, kde pyšní Francouzi pokořeni byli — byl Boží soud. Hrozná poprava šlechtěného krále Ludvíka XVI. byla královraždou — hřichem k Bohu o pomstu volajícím a poprava Robespiera, člověka zvířecího a královraha, byla — Božím soudem. Ve století XVI. do pokojné a jedním náboženstvím spojené Evropy přišel muž — Luther — jenž víru ze srdcí lidem vyrval a Boží soud za to jest: úplná skoro nevěra v protestantských zemích, poměry zoufalé v církvi i státě. To jsou některé příklady všeobecné, kterak po skutku následuje soud. —

Čemu z toho všeho, milí žáci, můžete se učit?

Z událostí velikých a jich výsledků můžeme souditi o menších: ze soudu světa souditi na soud jednotlivce. V tom tedy jest ten rozumový původ pro soud smrti. Jako Bůh soudí národy a osudy lidí řídí a každý, kdo dobrou vůli má, trestající nebo odměňující ruku Boží v tom viděti může, tak souditi bude i jednotlivce. Vždyť vidíme, že na světě dobří často špatně, zlí dobře se mají. Svědomí nám praví, že tuto nespravedlivost někdo někde vyrovnati musí. Ten však kdo tento soud, ten cit pro právo nám vrodil, kdo jej ustavičně jistým zákonem nezměnitelným chrání, musí člověka přežiti, by i tehdy jej odměnil nebo potrestal, kdyby člověk na světě odměněn nebo trestán nebyl — ten pak spravedlivý věčný duch jest — Bůh. A proto, děti, jakož jest Bůh, tak bude i soud, bude jistě soud. Co takto rozum nám praví, i neomylná potvrzuje víra. Uloženo jest lidem jednou umřítí a potom bude soud. Žid 9, 27. Bůh odplatí každému v den úmrtí podle života jeho Eccli 11, 28. Ježíš Kristus pak Sám tento soud ponechal Sobě, jakož praví svatý Jan: Neboť Otec nesoudí nikoho, ale veškeren soud odevzdal Synu Jan 5, 22.

Místem soudu podle mínění svatých mužů jest místo úmrtí našeho. V tom okamžiku, když duše z těla odchází, mocí Boží poznává, zda odsouzena k věčnému životu, či k věčné smrti. A proto duše bezbožných ihned na místo trestu, jemuž peklo říkáme, se ubírá, duše nedokonale očistěná do očištěnce vstupuje, duše pak dokonale čistá do nebe se přijímá.

A nyní, děti milé, jaké důsledky z těchto pravd domů si odnesete? Bude soud a bude jistě. To lůžko, v němž leháte, ta lavice, v níž sedíte, to místo, kde stojíce bavíte se, to vše může býti místem vašeho soudu. Ba, opravdu, když člověk poněkud zahloubá se do pravdy té, tu úzko jest mu u srdce a slovy písně úzkostlivě zvolá: Pane, až přijdeš souditi, nerač mne odsouditi! Vy ovšem, děti milé, nemáte srdce tak přístupného těmto vážným pravdám, ale nyní aspoň, v čas přípravy na příští Kristovo první, vzpomeňte si také na příchod jeho druhý. Sv. Augustin praví: Nic mne tak mocně neodstrašovalo od návratu ke starým nepravostem, jako bázeň před smrtí a nastávajícím soudem. Zbožný opat Eliáš, jenž

sedmdesát let na poušti v kajicnosti žil, říkával: Tři věci se bojím: smrti, soudu a výroku nastávajícího Soudce. A sv. Terezii, kdykoli slyšela hlas hodin, zdálo se, jakoby slyšela hlas hrozný řkoucí: Vstaňte mrtví, pojdte k soudu! Ano bude smrt a bude soud!

Než, kdos řekne: Co mi po tom? Nevím-liž, co činit mám? Kterou cestou dát se mám, k cíli svému jak mám jít?

Člověče, v knize žití tvého hled, co psáno: že jednou souzen musíš být!

Ó vzkříšení, ó shledání!
My budem před soudem stát.
Zmizí v dálce klamná zdání
až pravdy zazáří plání.
Ó vzkříšení, ó shledání,
my budem před soudem stát! Amen.

Frant Chramosta.

Neděle III. adventní

O p e k l e.

Četl jsem kdysi, kterak obžalován byl člověk z úkladné vraždy, již však se nedopustil, — byl nevinný. Vinník unikl soudu. Již již rozsudek měl býti vyneseno a nevinný utracen, když tu do síně soudní vstoupil pravý vrah a řekl: milost nevinnému, mně smrt!

A nevinnému dána milost, vinníku smrt!

Ano, děti milé, po soudu vždy jest rozsudek. rozsudek pro žalovaného buď příznivý, nebo nepříznivý, vinen — nevinný, pouta — svoboda, světlo — tma, Bůh — ďábel, nebe — peklo, jiného vyhnutí není, jiné pomoci není.

Dnes v kající tuto dobu o rozsudku hrozném, bolestném — o zátratě do pekla, chvíli rozjímati budeme.

P o j e d n á n í.

Co jest peklo? Místo věčného zavržení. Jest peklo? Jako Bůh jest, děti, a jako Bůh jest pravdomluvný i spravedlivý, jako jest soud Boží, tak jest i rozsudek, tak jest peklo. Ovšem, k zlému náchylná a málokdy po napravení toužící duše vymlouvá všelijak tuto hroznou pravdu, omlouvá skutečnost, zpřijemňuje její nutnost, než málo platno, výsledek vždy stejný. Vždycky jí nazpět k omlouvám veškerým vrací se slova hrozná pravdy: Odejďte zlořečení do ohně věčného! Pekelný oheň připraven jest i ďáblu i andělům jeho. Synové království (světa) vyvrženi budou do temnoty, kde bude pláč a skřípění zubů. Podíl jejich bude v jezeře hořícím ohněm a sírou, což jest smrt druhá.

Ano, děti, peklo jest, jsou tresty věčné, tresty hrozná a nesmírně bolestná.

Nechci vaši dětskou obrazotvornost naplniti líčením trestů pekla, jen několika slovy výstrahu vám dám, kterak již lidé zde peklo si strojí, k pecku se připravují. Pokud doma jste, milí žáci,

vidíte větším dílem kolem sebe jen pokoj, blahobyt, nebo aspoň zdání jeho, slyšíte pravdu, ctíte ctnost. Vaše srdce nemůže ani pochopiti, že by mohlo býti zlo, lidé zlí. Ale přijdete ven, budete dospěli a uvidíte často peklo v podobě zlých rodin a společností, uvidíte duchy zlé v podobě lidské, kterým z očí sálá pekelná vášeň, z úst vycházejí pekelná slova, mozek naplněn jest zlými plány, srdce vře záští a nepřátelstvím proti Kristově pravdě. Ano, z dějin známi jsou nám lidé, kteří tolik záští a tolik lži v malé srdce své pojali a malými ústy vypustili, že domnívati se právem můžeme, kterak oni ne ústy svými lidskými mluvili a srdcem lidským nenáviděli, ale ústy pekelnými a srdcem ducha zlého vedeni byli. Hle, toť služebníci pekla na světě! Poznáváte, děti milé, že o pekle potupně, lehkomyšlně mluviti dovede jen ten, kdo k peklu má blízko, kdo nenávisť, závistí, zatvrzelostí ba zuřivostí proti životu duše ctnostnému naplněn jest. Ze skutků jejich poznáváme je! Nuže, uvážíte-li, nábožní žáci, že peklo jest, že peklo jest věčné, že pekelné tresty přehrozně jsou a nikdy a nikdy zmírněny nebudou, která pak dobrá předsevzetí pojmete v srdce svá z obavy před peklm?

Předně doufejte v Boha, že on nikoho zavrhnouti nechce. »Zdali vůle má jest smrt bezbožného a ne, aby se obrátil od cest svých a živ byl?« Ezech. 18. »Trpělivě čeká Bůh pro vás, nechťe, by někteří zahynuli, ale aby se všichni obrátili ku pokání« 2 Petr. 3, 9. Bůh tedy nikoho nezavrhne, pakli člověk sama sebe nezavrhne. »Nebo kdo rozsívá v těle svém, z těla žíti bude porušení, kdo rozsívá v duchu, z ducha žíti bude život věčný.« Pavel ke Gal. —

Pamatujte dále často na místo ono hrozně a prostě Boha za spasitelnou bázeň před peklm, neboť sv. Augustin nazývá pomýšlení na peklo myšlénkou velikou a sv. Jan Zlatoústý vyzývá: Mysleme opravdově na peklo, protože takové pomýšlení nás zachrání od pádu do něho! Dbejte rad moudrých učitelů svých, rodičů i kazatelů, abyste nebyli lehkomyšní jako Sodomští, zatvrzelí jako Faraó, neposlušní jako Sedeciáš, neopatrní jako nemoudré panny a bezbožní jako Kore, Dathan a Abiron, ale kající jako Ninivité, jako Magdalena, jako Petr.

Ku konci pak zvolte se mnou slovy nábožné písně:

Spravedlivý soudce zlosti
promiň mně mé nepravosti
než den přijde prchlivosti.

Ku věrným mne ovcem čítej,
od kozlů mne odemítej,
po pravici své mne vítej.

Když zlé pošleš do propasti
ku pověčné v ohni strasti,
povolej mne ke své slasti. Amen.

Fr. Chramosta.

Listy vědecké.

Chaldejské báje

O původu veškerenstva.

Píše Dr. JAR. SEDLÁČEK, suppl. professor české fakulty theol.

I.

Biblické otázky zajímaly vždycky spisovatele a učitele církevního velkou měrou, v nynější době obrací na sebe pozornost ještě větší z dvojí hlavně příčiny: jednak poněvadž mnozí protestanté a racionalisté pravdivost a věrohodnost bible popírali a poněvadž z druhé strany pokračujícím poznáváním dějin Egyptských a Assyrských a bádáním v nejstarších památkách těchto zemí vypravování biblické v mnohém dosvědčeno a do pravého světla jest přivedeno. V bibli s mnohým namaháním, s velikou pílí hledány chyby a nesrovnalosti a nalezeny v jednotlivých textech, v překladech, ve vs výrazech, větách a každá sebe menší chyba někdejšího opisovatele, přepsání písmeny, nedosti pravidelný tvar přidáván k dokladům proti věrohodnosti bible.

Již sv. otcové byli toho mínění, že bible jest knihou pravdivou, ale že jest třeba pravdu v ní obsaženou vyložití. Jest to sice kniha svatá, ale kniha velmi stará, kniha psaná lidmi a pro lidi, v různých dobách, kdy poměry, stav vědy a vzdělanosti daleko se lišil od poměrů nynějších. Kniha tato nemůže sama v sobě i výklad obsahovati, neboť zůstává vždy stejnou, nemůže se přispůsobovati poměrům lidstva, ani dle pokroku jich ve vědách se měniti; jest jí třeba správně vykládati, což se může ovšem dítí za vedení neomylné učitelky a strážkyně biblického pokladu — sv. Církeve.

Památky assyrské, babylonské a egyptské objasnily, jak řečeno, a objasní ještě mnohé zprávy Písma sv., avšak třeba i zde opatrně si vésti, aby se snad neujal mylný náhled, že vše to, co v nápisech assyrských a egyptských se objevilo a přečetlo, jest již pře-

dem pravé a věrohodné a že jen ony biblické zprávy, které jiným svědectvím potvrzeny jsou, víry naší zasluhují!

Nehledě k tomu, že se nelze dosud ve všem úplně spoléhati na překlad a výklad oněch starých nápisů a že i tam některé chyby mohly se vlouditi, chyby, jež při nedostatku jiných dějepisných zpráv jen stěží lze poznati a opravit — nalezly se tam i báje, i nepravdivé a nespolehlivé zprávy, v nichž na př. porážka vojska králova zamlčena, ano i vítězství poznamenáno, kde žádného nebylo; ač jsou to jen menší a prominutelné nedostatky, přec budí nás, bychom s opatrností užívali těchto nově objevených pramenů při výkladech Pisma sv.

Velice zajímavými jsou chaldejské báje o stvoření světa a o potopě, které hlavně učenec Georges Smith z rozbitých, assyrských písmen popsaných desek sebral a které již v četných spisech přeloženy a s biblickými zprávami porovnány jsou.¹⁾ Podáme v následujícím obsah jich, abychom seznali, zda se v něčem s vypravováním Mojžišovým shodují.

Zbytky desek, na nichž vypsána jest báje o stvoření věcí, byly nalezeny v Ninive a text jich vydán poprvé roku 1875. Ze sedmi desek, na nichž snad celá báje rozvláčně byla napsána, zachovaly se jen zbytky. Desky ty opsány za Assurbanipala kolem r. 670. př. Kr. z mnohem starších původních desek, jichž sepsání klade Smith ku 2000. roku př. Kr.

Z prvé desky jest jen část, z druhé několik slov, z třetí několik řádků, čtvrtá je celá, z páté máme začátek, pak zbytek, který je buď ze šesté neb ze sedmé desky a delší stať z desky poslední.

Obsah zachované báje není nikterak rozdělen na sedm částí, jež by mohly odpovídati sedmeru dní stvoření biblického. V krajích assyrských a babylonských bylo více podobných pověstí a stvoření všeho připisováno v nich buď Mardukovi, jenž byl nejvyšším bohem babylonským, v Erechu bohu Anu a bohyni Istar, v Kutha Nergal-ovi a p. a báje přispůsobeny místním bohům; v naší báji jest Marduk hlavním bohem.

Začátek prvé desky jest jednoduchý a zní dle výkladu prof. Loisy takto:

»V době, kdy nebylo ničeho nahoře, co (by) se zvalo nebesy,
A ničeho dole, co (by) mělo jméno země,²⁾

¹⁾ J. Oppert. Le poème chaldéen du déluge. Traduit 1885.

Paul Haupt. Das babylonische Nimrodepos. Text 1884.

Jensen. Kosmologie der Babylonier. S. 266 a násl.

Dclitzsch. Assyrische Lesestücke. S. 93.

Jeremias. Izdubar-Nimrod. 1891. (Překlad.)

Pojednání stručné nalezneš v Kaulen, Assyrien u. Babylonien. S. 161 a Vigouroux, La bible et les decouvertes modernes I. p. 201. a násl.

²⁾ Jméno má význam i podstaty a zastupuje jsoucnost. Proto zní prvé dva řádky též: »Když nebesa, nahoře, nebyla jmenována; když země, dole, nebyla (ještě) zvána žádným jménem.«

Propast prvotní, která je zplodila,
A chaos oceánu, který je vesměs zrodil,
Mísily spolu své vody;
Nebylo (ani) plodné země; ani rákos nevyrážel.
Když nebylo žádného boha,
Když nebylo žádné jméno jmenováno, žádný osud určen.
Byli učiněni bozi . . .
Luhmu Lahamu povstali . . .
Oni rostli . . .¹⁾
Ansar a Kisar povstali . . .
Dnové mijeli, prodloužení . . .
Anu (Bel a Ea?) . . .
Ansar a (Kisar?) . . .

Zlomek tento nám ihned připomíná 2. verš knihy Genesis: »a země byla pustá a prázdňá a tma byla nad propastí a Duch Boží vznášel se nad vodami«; ještě více, překládáme-li dle podání židovského; »Když počal Bůh tvořiti nebe a zemi, země (t. j. chaos) byla pustá (bez tvaru)« atd.; podobně čteme i v II. hl. 4, 5: »Když Hospodin stvořil nebe a zemi, dosud nebylo žádného keře polního na zemi.« Kdežto však Mojžiš nám udává, že počátkem všeho stvoření byly nebe a země, báje chaldejská položila na počátek chaos; neboť, že před prvním veršem nebylo již ničeho psáno, do-
tvrzuje okolnost, že na druhé straně desky jmenují se též prvá slova vypravování, která jsou začátkem našeho prvního verše: »Prvá deska Enuma elis«. Z neurčitěho chaosu vyšli nejprve bohové staří, Luhmu a Lahamu, Ansar a Kisar, kteří již byli ztratili v době, kdy utvořena byla tato báje, své čtitele.

Nekonečné chaos má dvě jména, Propast a chaos oceánu, z kterých vyšli bohové; to nejsou však jména bohů, spíše lze vyložit, že to byla monstra, která objevením se světla zmizela.

Eusebius z Caesareje zachoval nám úryvky z díla jakéhos kněze Belova v Babyloně, Berosa jménem, jenž žil po Alexandru Velikém. Ten sepsal dle původních pramenů knihoven babylonských dějepis chaldejský ve třech knihách; bohužel, že se z nich jen jednotlivé, nepatrné části zachovaly. U Eusebia nalézáme zprávu Berosa o původu světa. Z moře erythrejského vyšlo, dí on, prvního roku světa zvíře obdařené rozumem, jež bylo spolu člověkem i rybou, na rybí hlavě mělo lidskou hlavu, z rybí zadní ploutve vynikaly nohy a mluvilo řečí lidskou. Nazývalo se Oannes. Za dne žila tato obluda mezi lidmi na zemi, vyučujíc je v umění a ve vědách; při západu slunce vracela se do moře, kde v lůně vln trávil noc. Oannes napsal též o původě všech věcí v tomto smyslu:

Byla doba, kdy vše bylo tmou a vodou, a ze středu toho zrodily se samy sebou zvířecí potvory a obludy prazvláštní: lidé o dvou a i o čtyřech křídlech, se dvěma obličejí, se dvojitou hlavou,

¹⁾ Jiní: až se rozmnožil (počet jich).

muž a žena v jednom těle, s obojím pohlavím zároveň; lidé, kteří měli kozí nohy a rohy aneb nohy koní; jiní, mající předek člověka a zadní část koně, jako hippocentaury. Byli i býci o lidské hlavě, psové se čtverým tělem a se zadní ploutví rybí, koňové o psí hlavě . . . tak různé tvary zvířat byly sloučeny, ryb, plazů, hadů a jevily rozmanitost podob svých tak, jak je lze viděti na obrazech Bělova chrámu. Žena jakás, jménem Omoroka, řídila toto stvoření; její chaldejské jméno jest Thawath, což znamená »moře« a spolu i měsíc.

Za tohoto stavu objevil se Belus a rozřzl ženu ve dvě; z dolejší polovičky těla učinil zemi, z horní polovice nebe a všechny bytosti, jež tu byly, rázem zmizely. Belus po té si sám uřzl hlavu a jiní bohové smíchali krev jeho se zemí a utvořili z toho lidi, kteří jsou proto obdařeni rozumností a mají účast na myšlénce božské. Tak Belus, jehož Řekové jmenují Zeus, rozdělil tmy, oddělil nebe a zemi a uspořádal svět: všechny bytosti, jež nemohly snést světla, zhynuly. Vida pak Belus zemi opuštěnou, ač byla úrodná, poručil, by jeden z bohů jemu uřzl hlavu a smísliv krev se zemí, utvořil lidi i zvířata žijící na vzduchu. Konečně utvořil Belus i hvězdy, slunce, měsíc a pět stálic.*

Dle assyrské desky podobně propast Apsů a moře Tiamat zhynuly a pak teprve povstalo nebe a země úrodná naplněna lidmi a zvířaty. Tiamat jest jmenována u Berosa Thavvath, poněvadž assyrský jazyk hlásky **m** a **v** neliší, že každé **m** lze čísti jako **v** (Delitzsch, Assyrische Lesestücke). Damascius (ve spise De prim. princip.) uvádí podobně, že dle pověstí babyl. Tauthe a Apason vyšly z prvního neznámého principu a Tauthe stala se matkou bohů, mezi nimiž i Annu a Illinos (Bel) a Aos (Ea), hlavní bohové babylonští.

Pokračování děje dalšího schází, na konci druhé desky nabízí se Marduk, že chce bojovati proti Tiamat a zastávati proti ní bohy ostatní. Tiamat jest provázena velikým množstvím nestvůr, Marduka na ni posílá Ansar, ač jest sám z rodu Tiamat. Proč nesar a boj vyvolán, není známo — snad chtěli bohové svět zbavit oblud a nestvůr a spořádati zemi. O nestvůrách činí zmínku řádky třetí desky:

»Rozdala zbraní (Tiamat) — — — — —

Do předu postavila hada, draka, Lahamu,

Utgallu, psa divokého, člověka štíra,

Utmi dabrutí, člověka rybu a berana,

Nesoucí zbraně, jež neušetří nikoho, nelekajíc se boje.*

Před Mardukem chtěli Tiamat zničití již Anu a Ea; Anu ale byl příliš slab a Ea ze strachu se vrátil. Marduk však zmocnil se Tiamat, což způsobilo u bohů nesmírný jásot.

Před bojem shromáždili se bohové k hostině, jedli a pili a pak vyzbrojili svého bojovníka (Marduka) k boji, který je líčen na čtvrté desce.

(Pokračování.)

Důkaz z rozumu „proč nemůže být svět věčný“ a „proč musí Příčina světa být neobmezená“?

Píše JOS. MÍKA, bisk. vik. sekretář a farář na Choustníce.

1. Všecko, co jest od jiného, musí být obmezené, poněvadž nad neobmezenost už nic vyššího být nemůže. Poněvadž se pojmy »od jiného« a »obmezenost« úplně kryjí, lze tuto větu obrátiti a říci: »Všecko co jest obmezené, musí být od jiného.« Všecka tělesa světová jsou ale konečná, obmezená, jak nás o tom již oko přesvědčuje, tedy konečná co do rozměru a také konečná co do své přirozenosti, nad kterou nemohou působiti, na př. nemohou o sobě věděti, cítiti, mysliti atd. Jsou-li ale tělesa světová veskrz obmezená, tedy i souhrn jejich -- svět jest obmezený a musí být od bytosti jiné, vyšší, nadsvětové, kterou jmenujeme Bůh.

2. Tato bytost »nadsvětová« musí však být nejen vyšší nežli celý svět, nýbrž ona musí být naprosto neobmezená.

Neboť: Existence světa požaduje nezbytně existenci své příčiny, která tudíž existovati musí a již tudíž není, a nemůže být zároveň možno neexistovati, poněvadž »nezbytnost« a »možnost« jsou odpory, které spolu existovati nemohou. Není-li příčině světa možno »neexistovati«, tedy musí vždy existovati, musí být věčná. Byla-li by Příčina světa »obmezená«, dostali bychom následující odpory: Její nezbytnost činí »zvětšitelnost« nemožnou, její obmezenost činí zase »zvětšitelnost« možnou. Tyto 2 odpory nemohou spolu obstáti, a proto nemůže být Příčina světa obmezená, nýbrž musí být naprosto neobmezená, a proto musí být všechny vlastnosti této neobmezené přirozenosti neobmezené.

3. Nemůže být všecko, co vůbec existuje, od jiného, poněvadž mimo všecko už není nic; a nic nemůže být původem něčeho; tedy musí být něco, co není od jiného, nýbrž samo sebou; a co jest tudíž ode všeho existujícího nezávislé, tedy nadsvětové.

4. Řada existencí podmíněných — ať krátká, ať sebe delší, ano ať nekonečná — požaduje nezbytně právě pro svou podmíněnost bytost nepodmíněnou, která je sama sebou. Není-li taková bytost, pak visí řada existencí podmíněných, ať si jest jakákoliv, ve vzduchu bez vší podpory, což jest právě tak nemožno, jako nemůže řetěz viseti ve vzduchu bez pevné opory. Taková nekonečná řada jest ale ve skutečnosti nemožností.

Neboť řada bytostí podmíněných — ať jest jakákoliv — repraesentuje nějaké číslo, kteréž jsouc číslem, musí být »sečtené«! kdyby nekonečná řada bytostí podmíněných existovala ve skutečnosti, pak by representovala číslo nekonečné, tedy nesečtené; nesečtené číslo ale nemůže skutečně existovati, poněvadž pojmy »číslo« čili »sečtenost« a »nesečtenost« sobě odporují. V tom ohledu píše prof. Wieser v »Innsbrucker Zeitschrift für kath. Theologie« 1878 str. 478. velmi trefně takto: »Die Zahl entsteht durch Bewegung

oder successive Applizierung der Einheit; diese Bewegung kommt entweder zu Ende oder nicht; kommt sie zu Ende, so ist sie eine begrenzte und kann somit keine unendliche Zahl geben; kommt sie niemals zu Ende, so ist die Zahl immer im Werden begriffen und kann somit wiederum nicht thatsächlich unendlich sein; mit anderen Worten: die Zahl kann nicht factisch unendlich sein, ohne dass sie abgezählt ist, und kann nicht abgezählt werden, wenn sie unendlich sein soll. Eine unendliche Zahl ist also ein Unding: eine abgezählte nicht abzählende Zahl.« — A dokládá k tomu: »Unsere Ausführungen werden nicht getroffen von dem geistvollen Beweise, den Dr. Gutberlet in seiner Schrift »über das Unendliche« für die Thesis führt: »In dem Begriff einer aktual unendlichen Menge lässt sich kein Widerspruch nachweisen«; er behauptet auch nicht die Existenz einer unendlichen Menge oder Grösse, sondern nur ihre Möglichkeit, oder vielmehr die Möglichkeit selbst ist das Unendliche: »Als eine schlechthin unendliche Menge nehmen wir bloss die möglichen Dinge im Gottes Geiste« »freilich kann auch Gott keine bestimmte Zahl derselben angeben; die eigenartige Bestimmtheit dieser Menge (sc. der von Gott als möglich erkannten Dinge) besteht darin, dass sie über allen Zahlen liegt.«

Uebrigens ist doch auch »jene Möglichkeit« der aktual unendlichen Menge nur gleich »Denkbarkeit«; denn auch für Gott wäre es unmöglich, alle unendlich vielen Möglichkeiten so zu realisieren, dass schlechthin kein einziges Ding und keine Kombination der Dinge mehr bloss möglich bliebe. Das Sein, das Gott mittheilt, kann eben als mitgetheiltes und abhängiges Sein nur ein endliches sein; und gerade desshalb ist auch die realisirte Körperwelt — als eine der infinit möglichen — nur eine endliche.« (E. Commer, System der Philosophie I. str. 109, 111; II. str. 24.)

5. Existence světa běží zároveň s časem. Čas ale pořádky plyne, »Nunc fluens facit tempus, nunc stans facit aeternitatem.« (Boëtius de consol. phil. V. pros. ult.), roste, tudíž není fakticky nekonečný; jdeme-li v čase zpět, tedy zase ubývá. Kdybychom tedy z něho pořádky ubírali, dostali bychom se až k nule; totéž platí o existenci světa; kdybychom z ní stále ubírali, dostali bychom se také až k nulle, k pouhému nic, kde žádného světa nebylo. — Ať počítáme tedy čas ode dneška »ku předu« nebo »zpět«, vždy musíme začítí jednotkou, kterou stále přidáváme, tedy má čas začátek, a poněvadž to jest mu vlastní, že stále roste, nebo stále ubývá, podle toho jdeme-li do budoucnosti neb do minulosti, nemůže býti fakticky nekonečný, také proto ne, že — jak jsme již dříve viděli — nekonečné číslo neb nekonečná veličina jest skutečně nemožná. Také se skládá číslo z jednotek, desítek, set atd. — samých to konečných veličin; a proto nemůže žádné skutečné číslo býti nekonečné.

»Infinitum non potest pertransiri« Kladu sem velmi duchaplňný výrok Dra Heinricha v jeho »Dogm. Theol.« III. § 148, str. 241 pozn.) o absurditě skutečně nekonečného času, do níž vede jeho dělitelnost. »Dann wären bereits unendlich viele Zeiträume

von der Dauer eines Tages, aber vier und zwanzigmal mehr von der Dauer einer Stunde verflossen, dann hätten von zwei seit Ewigkeit rotierenden Kugeln eine jede sich unendlichmal d. h. gleichvielmal um ihre Achse gedreht, wenn auch die Umdrehungsgeschwindigkeit der einen die der anderen um das Zehnfache überträfe.« K čemuž dokládá prof. Wieser: »Man muss also entweder annehmen, dass ein Theil dem Ganzen, die Sekunde einem Jahre gleichsteht, oder dass ein grösseres und kleineres Unendlich existiert. Da es im Universum gleichzeitig eine zahllose Menge von Dingen und Veränderungen gibt, so hätten wir auch von Ewigkeit nicht bloss eine, sondern zahllose Reihen von Successionen und in jeder Reihe müsste die Zahl unendlich sein; fragen wir dann aber: wie gross ist die Gesamtsumme? so muss die Antwort lauten: unendlich; denn grösser als unendlich kann sie nicht sein. Welch ein Gemenge von Unendlichkeiten in ein und derselben Ordnung!«

6. Poněvadž tělesa světová o sobě nevědí, jsou úplně lhostejna k tomu, zdali jsou nebo nejsou, v jakém aggregačním stavu se nacházejí: zdali v tuhém, tekutém anebo plynném. Neboť hmota o sobě neví a jest lhostejna k tomu, zdali je nebo není, v jakém aggregačním stavu se nachází, zdali v klidu neb pohybu, zdali v stavu horkém neb studeném, zdali na tom neb onom místě, zdali v celosti, nebo v části rozdělná, roztrhaná, rozemletá, rozravená. Poněvadž ale tělesa světová, která se ze hmoty skládají, a tudíž též právě popsanou přirozenost hmoty mají, v některém z jmenovaných stavů a na nějakém místě nalézati se musejí, sama ale k tomu všemu jsou indifferentní čili lhostejná, a »lhostejnost čili indifferentnost« se nesrovnává s »nezbytností čili nutností« nemohou býti »nezbytná čili nutná« a nenalézají se v tom neb onom stavu, v klidu neb pohybu, na tom neb onom místě nezbytností své přirozenosti, nýbrž působením příčiny mimo ně a to nad nimi jsoucí, která je v tomto stavu stvořila a určité místo jim vykážala.

Jakožto vědeckou zajímavost uvádím zde náhled sv. Tomáše Aq. v »suma theol. I. q. 46. a. 2.« a v »opus 37. de aeternitate mundi«, že nelze pouhým rozumem dokázati, že Bůh stvořil svět v čase, nýbrž že ho mohl též stvořiti od věčnosti.« K tomu dokládá Dr. Osvald ve své »Schöpfungslehre Str. 37.«: »Ist die Welt, weil geschaffen, überhaupt in keiner Kategorie unendlich, so konnte sie unseres Erachtens auch der Zeit nach nicht als unendlich begriffen werden.« Tomuto náhledu odporují též tyto důvody:

1. Co jest nutné čili existovati musí, to existuje v ž d y, jest věčné: a naopak co jest věčné, to musí stále zůstati takové jaké jest, jest tedy nutné, tedy by byl věčný svět též nutný, čemuž odporuje, že byl od Boha stvořen a sice s v o b o d n ě, tedy jest pouze možný; ne nezbytně čili nutně, nebo pak by byl nezbytným výronem nezbytné přirozenosti Božské = věčným a nezbytným jako Bůh sám = Bohem. Obmezenost světa ale dokazuje, že může býti větším neb menším neb jiným nežli jakým skutečně jest, tedy není nezbytný a věčný.

2. Byl-li svět od Boha stvořen, pak vzal — ať se to

stalo kdykoliv — tím samým od Boha začátek; kdyby ale byl od věčnosti stvořen, pak by měl začátek bez začátku, což si odporuje.

3. Se stvořením světa začal skutečný čas. Kdyby byl svět od věčnosti stvořen, byl by věčný, a tudíž by svět dnes měl za sebou nekonečný čas, což jest nemožné, poněvadž co jest nekonečné, jest nepřekročitelné: infinitum non potest pertransiri.

4. Kdyby svět byl stejně s Bohem, pak by věčnost stvořená byla rovna věčnosti nestvořené.

5. V předešlém pojednání jsme uzavírali ze souhrnu bytostí obmezených — ze světa — který nepředstavuje a nemůže představovati nekonečné číslo, poněvadž jest fakticky obmezený rozměrem i přirozeností, a poněvadž jest větší počet lidí, zvířat, bylin, těles světových možný nežli jaký skutečně jest, jak ukazuje prázdný prostor světový, na existenci bytosti nutné, která všecko, co existuje, stvořila a tudíž sama od nikoho stvořena byti nemohla, musela tedy existovati sama sebou, tedy jedině nezbytností své přirozenosti tedy vždy před stvořením světa a musí existovati vždy po stvoření světa, poněvadž je nezbytná. Tato tedy ode všeho existujícího naprosto nezávislá nezbytná bytost jest též naprosto věčná. Z toho plyne, že co jest nezbytné, jest věčné, a naopak co jest věčné, že jest nezbytné. U Boha, Stvořitele světa, by tedy byla věčnost nezbytně nezbytným výronem nezbytné a neobmezené přirozenosti Božské, a u světa by byla věčnost svobodným produktem Boha, a vlastnost nekonečná = bezzačátečnost náležela by přirozenosti obmezené, závislé, možné, která má současně začátek od Boha, což vše sobě odporuje a jest tudíž nemožné.

6. Bůh — ač naprosto neobmezený — nemůže přece stvořiti zase neobmezenost — věčnost. Neboť akt stvoření jest příčinou začátku bytosti, která se stvořuje, která tedy svou existenci a všecku s ní srostlou přirozenost má od bytosti, která ji utvořuje, a tudíž jest úplně od ní závislá, nemá ničeho sama ze sebe a tudíž jest právě opakem bytosti naprosto neobmezené; proto nemohl neobmezený Bůh stvořiti věčný svět; to si odporuje. Bytost naprosto neobmezená může býti jen jedna. Kdyby byly 2, 3 atd. možné, pak by každá z nich, poněvadž je neobmezená, musela moci co může druhá, pak by ale obmezovala jedna druhou, překázala by jedna druhé, byly by všechny obmezené, tedy může býti bytost neobmezená jen jedna, jen jeden Bůh. Obmezenost světa obsahuje v sobě možnost zvětšení, zmenšení, zjinačení, tedy může býti nezbytný, věčný; svět existuje tedy proto, že jeho existenci bytost jiná chtěla, která ho tedy svobodně stvořila, při stvoření jeho existovati musela a tudíž vždy existovala a vždy existovati bude, bytost nutná, věčná, sama sebou a právě proto nejen s ohledem na existující bytosti, nýbrž i bez ohledu na ně = čili naprosto, vůbec neobmezená, nejdokonalejší, poněvadž jen taková bytost jest a může a musí býti věčná a musí býti nezbytná, a bytost ta je Bůh.

Z oboru právního.

Rozhodnutí říšského soudu — 1 (in merito) o nároku faráře na náhradu doplňku kongruového, jež (za matici náboženskou) vyplatil svým pomocným kněžím — a 2. (in formali) odmítnutí námítky inkompetence říšského soudu.

Nález říšského soudu ze dne 30. října 1891. č. 194.

Před cis. král. říšským soudem konáno bylo dne 30. října 1891. veřejné řízení neboli líčení o žalobě dp. F. L., faráře v K., kterou podal advokátem Dr. Fuchsem sub praes. 4. září 1891. č. 155. ř. s., a kterou žaluje cis. král. ministerstvo kultu a vyučování o zaplacení doplňků kongruových částkou 2250 zl. s 5% úroky z prodlení ode dne dodání žaloby a zaplacení útrat sporu. Říšský soud vyslechnuv při líčení tom Dr. Fuchse, jakožto zástupce žalobce, a Dr. V. Sch., jakožto zástupce c. k. ministerstva kultu a vyučování, nalezl právem toto:

»Cis. král. ministerstvo kultu a vyučování jest povinno žalujícímu do 14 dní pod exekucí zaplatiti doplňky kongruové jeho dvou pomocných kněží za rok 1888. a 1889., jakož i za prvního půl léta 1890. částkou 1750 zl. s 5% úroky z prodlení ode dne dodání žaloby.

Útraty sporu nahrazeny býti nemají.«

Důvody:

Příčinou žaloby, o niž tu jde, jest toto:

Přípisem cis. král. místodržitelství českého ze dne 25. září 1890. č. 74088. (příl. žal. A) bylo žalobci dáno na vědomí, že dle příznání příjmů, jím a jeho dvěma systemisovanými kněžemi podle výnosu ministerstva kultu a vyučování ze dne 9. dubna 1890. čís. 4484. znova podaném, pro pomocné kněze nedostává se po 350 zl. ročně, jež podle ministerského výnosu, právě uvedeného, ode dne, kdy fassé podána byla knížecí arcibiskupské konsistoři, (25. června 1890.) zapraviti jest z matice náboženské, že však tito pomocní kněží až do 24. června 1890. (inclusive) jak výnosem místodržitelským ze dne 4. května 1890. čís. 4952. připomenuto, po rozhodnutích ministerstva kultu a vyučování ze dne 11. dubna 1890. čís. 24890./1888., a 25376./1889., se svými nároky na služné odkázáni jsou na faráře t. j. na jeho příjmy obroční.

Do tohoto odkázání dvou kooperatorských nároků po 350 zl (ročně) ode dne 1. ledna 1888. až do 25. června 1890. na faráře — žalobce si stěžuje a žaluje ministerstvo kultu a vyučování o náhradu kongruy, již on dvěma pomocným kněžím za onen čas indebite vyplácel, částkou 2250 zl. a to z důvodů těchto:

Žalobce odvolává se nejprve na § 1. odst. 1. zákona kongruového.

Poněvadž obroční příjem žalujícího stačí, aby stavu svému přiměřeně mohl žíti, dvěma pak systemisovaným pomocným kněžím vykázána byla kongrua z matice náboženské ministerským výnosem (*B*) ddo 12. dubna 1857. č. 5996, nepodal tedy nejprv ani fassé své ani jmenovaných pomocných kněží. Když mu však místodržitelstvím dle přípisu knížecí arcibiskupské konsistoře ddo. 13. července 1887. č. 5741. (*C*) bylo uloženo, by podal příznání příjmů za účelem zlepšení dotačního dvou pomocných svých kněží, ihned tak učinil.

Úpravním nálezem však ze dne 23. prosince 1887. č. 111057. (*D*) bylo uznáno, že ani žalujícímu ani dvěma pomocným kněžím od 1. ledna 1887. nepřísluší doplněk kongruový, a pak že za rok 1887. kongruu obou pomocných kněží částkou 280 zl. (dle známého klíče kongruového) uhraditi jest z přebývajícího příjmu farářova. Tento úpravní nález tedy nejenom že kongruu ročních 350 zl. ze zákona kongruového pomocným kněžím odepřel, nýbrž jim i starou, ministerským výnosem ze dne 12. dubna 1857. č. 5996. (intimát sub *B*) povolenou kongruu zastavil a nároky jejich kongruové zcela uvalil neboli přesunul na jmění obroční.

Když žalující najmě z nálezů správního soudu¹⁾ seznal, že tento průběh věci se zákonem se nesnáší, prosil žádostí de praes. 25. června 1888. č. 690., aby úpravní onen nález byl zrušen. Dvě skoro léta potom ministerstvo kultu a vyučování vydalo dne 11. dubna r. 1890. č. 24890 (intimát sub *E*) rozhodnutí, jímž uložilo žalujícímu, by opětně podal fassé, dokládajíc spolu, že pomocní kněží hledíc k tomu, že výše uvedený nález úpravní nabyt platnosti neboli moci právní, až do dne podání této nové fassé se svými nároky na služné odkázání zůstávají na faráře.

Ačkoli pak žalující uznával, že nařízení t o t o (ze dne 11. dubna r. 1890. č. 24890.) není po právu, přece podvoliv se příkazu úřednímu opětně dne 15. června 1890. podal fassé (*F*), kteráž ovšem s fassí podanou roku 1887., obsahem úplně se srovnávala. Na to místodržitelství české vydalo ono rozhodnutí, do něhož si stěžováno (vide *A*), ze dne 25. září 1890. č. 74088, že pro oba pomocné kněze, kteří vlastních místních příjmů nemají a kteří až do úpravy kongruové úplně dotováni byli z matice náboženské (minist. výn. ze dne 12. dubna 1857. č. 5996. sub *B*), nedostává se po 350 zl. ročně, jež vedle ministerského výnosu ze dne 9. dubna 1890. č. 4484. počínaje 25. červnem 1890. zapraviti jest z matice náboženské.

Rozhodnutí toto považuje žalující právně neodůvodněným.

Odvolávati se zajisté na domnělou právní moc neboli platnost nálezu úpravního ze dne 23. prosince 1887. čís. 111057, jest ne-

¹⁾ Nálezy správního soudu ze dne 25. dubna 1888. č. 1283., a ze dne 10. října 1888. č. 3136. (Budw. č. 4065. a 4275.)

přípustno, poněvadž právo žádati nebo domahati se vyšší kongruy, zákonem odůvodněné, není ještě promlčeno.

Rovněž nejednou, nýbrž několikráte i říšským i správním soudem bylo nalezeno neboli uznáno, že nelze připustit, aby nároky kongruové kněží pomocných uvaleny či přesunuty byly na obroční příjem farářův. Žalobce vyplácel dvěma pomocným kněžím kongruu vyšší, náleží mu tedy její náhrada.

Pohledávanou tuto náhradu vypočítal žalující takto :

Za rok 1886. dostali pomocní kněží z matice náboženské jenom po 210 zl., kdežto po zákonu kongruovém příslušela jim zvýšená kongrua; tuto diferencii každému po 160 zl.²⁾ vyplatil žalující ze svých příjmů farních, náleží mu tedy za rok 1886. náhrady 320 zl.³⁾

Za rok 1887. dostalo se kooperatorům kromě staré kongruy doplnku dotačního úhrnem 140 zl. (úpravní nález sub *D*) přísluší tedy žalobci náhrady 180 zl.⁴⁾

Dnem 1. ledna 1888. dle úpravního nálezu byla kooperatorům celá kongrua zastavena a na obroční příjem žalobcův uvalena; náleží tedy žalobci za rok 1888. a 1889. náhrada nové kongruy po 350 zl. ročně -- tedy úhrnem 1400 zl.

Za rok 1890. vyplacena byla nová kongrua kooperatorská teprve ode druhého semestru, žalobci tedy přísluší náhrada za prvního půl léta per 350 zl.

Šouhrn náhrady pohledávané jest tedy 2250 zl.⁵⁾

Žaloba žádá, by říšský soud nalezl neb uznal právem :

»Vysoké c. k. ministerstvo kultu a vyučování jest povinno zaplatiti žalobci pod exekucí zažalovanou náhradu per 2250 zl. s 5% úroky ode dne dodání žaloby jakož i vzešlé útraty soudní.«

Žalované ministerstvo namítlo proti této žalobě nejprve ve příčině formální, že cis. král. říšský soud vůbec není k o m p e t e n t n í rozhodovati žaloby o doplňky kongruové, poněvadž

a) kompetence nad těmito žalobami výhradně přísluší správnímu soudu, a poněvadž

b) tato žaloba, o níž jde, nepohledává nároků svých na státní pokladně, nýbrž na matici náboženské, od státní pokladny úplně oddělené, a pak žalované ministerstvo kultu není žádným subjektem majetkovým a tudý nemůže k nějakému placení, jak toho žaloba žádá ani odsouzeno ani exekvováno býti.

Jak bezpodstatnou jest námitka tato, vysvítá z toho, že žalobce žalobou touto pohledává nároků svých na cis. král. ministerstvu kultu a vyučování, jakožto zástupci matice náboženské a vzhledem

²⁾ vlastně jen 140 zl. jakožto doplněk do 350 zl.

³⁾ vlastně jen 280 zl.

⁴⁾ snad 280 zl.

⁵⁾ vlastně 2310 zl. — Podotýkáme výslovně, že číslice shora uvedené v rozhodnutí říš. soudu jsou tištěny p í s m e m v ý z n a č n ý m; počítání však dle všeobecných norem nezdá se správným, ač nebylo-li skutečně tolik přeplaceno neb nedoplaceno.

na státní její dotaci, a vyvozuje tento nárok svůj ze zákona kongruového, tedy z titulu nebo důvodu práva veřejného.

O takovémto nároku dle nyní platných zákonů nemůže býti rozhodnuto obyčejným soudem příslušným, nýbrž dle čl. 1. a 3. lit. a) státního základního zákona o zřízení soudu říšského č. 143. ř. z. rozhodovati jest o něm soudu říšskému.

Leč žalované ministerstvo i proti meritu (věcné stránce) této žaloby má praejudiciální námitku s poznámkou, že žalobce propadl vůbec svým nárokem doplňku kongruového, poněvadž opomenul podati zákonem předepsanou fassi ve lhůtě dle zákona nepřestupné (praeklusivní) t. j. do konce listopadu 1885.

Říšský soud uznal námitku tuto potud příhodnou neboli správnou, pokud vztahuje se na pohledávanou náhradu doplňků kongruových, farářem F. L. svým dvěma pomocným kněžím za rok 1886. a za prvního půl léta 1887. vyplacených. Bylť zajisté jmenovaný farář dle § 3. zákona kongruového a dle § 1. nařízení prováděcího ze dne 2. července 1885. ř. z. č. 99. povinen podati v čas předepsanou fassi pro oba své pomocné kněze. Tím však, že fasse této v zákonné lhůtě praeklusivní nepodal, pozbyl dle uvedených právě zákonných nařízení práva žádati doplňku kongruového, a to za dobu, za kterou fasse v čas podána nebyla, anof dle těchto předpisů přisouzení doplňku kongruového závisí na včasném podání fasse.

Tím jeví se žaloba o náhradu za rok 1886. a prvního půl léta 1887. neodůvodněnou.

Rovněž neodůvodněno jest žádati doplatek kongruového doplňku za druhého půl léta 1887. Neboť nová kongrua dle zákona kongruového jest pro každého z těchto pomocných kněží ročně 350 zl., doplněk tedy staré dřívější kongruy (per 210 zl.) za celý rok 140 zl. a za půl leta 70 zl.

Tato částka však byla oběma pomocným kněžím roku 1887. už vyplacena z matice náboženské, an žalující sám přiznává, že každý z nich za rok 1887. mimo svou dřívější starou kongruu 210 zl. dostal ještě doplňkem dotačním 70 zl. z matice náboženské.

Pokud pak jde o doplňky kongruové za léta 1888., 1889. a prvního půl léta 1890., bylo žalujícímu dekretem knížecí arcibiskupské konsistoře pražské ddo 13. července 1887. č. 5741. na příkaz ministerstva kultu uloženo, aby dodatečně podal fassi jak svých obou kooperátorů tak i svého vlastního farního příjmu a to do čtyř neděl. Žalující učinil tak počátkem druhé polovice r. 1887. a na základě této dodatečné fasse vydán byl úpravní nález českého místodržitelství dne 23. prosince 1887. č. 111057., a po dalším řízení u věci té vydána výše uvedená ona rozhodnutí ministerstva kultu z roku 1890., jež právě byla podnětem této žaloby. Dle toho jest nepopíratelno, že vzhledem na doplňky kongruové za léta 1888., 1889. a prvního půl leta 1890. promeškání původní lhůty praeklusivní ku podání fasse ministerstvo samo prominulo.

Jde tedy jen o náhradu oněch doplňků kongruových, jež žalující dle svého tvrzení — jehožto žalovaným ministerstvem ani vzhledem k jednotlivým položkám číselným nebylo popřeno — vyplatil každému z obou svých pomocných kněží za rok 1888. po 350 zl., tedy oběma úhrnem 700 zl., rovněž tak za rok 1889. po 350 zl., tedy zase oběma úhrnem 700 zl., a za prvního půl léta 1890. po 175 zl., oběma 350 zl., tedy všcho vsudy 1750 zl.

Otázka právní, již tuto rešiti neboli rozhodovati jest, zdali totiž veškeru tuto náhradu zaplatiti přísluší matici náboženské, a zdali tedy žalující, ježto tuto částku za matici náboženskou zaplatil, oprávněn jest pohledávati náhrady na matici náboženské, otázka tato rozhodnuta jest § 1. kongr. zákona ze dne 19. dubna 1885. ř. z. č. 47.

Je-li tedy jisto, že tyto doplňky kongruové měla platiti matice náboženská, a že žalující sám ze svého farního příjmu je zaplatil, nebylo lze jinak, nežli žalobě vyhověti dle § 1042. o. z. obč. rozsahem nebo-li měrou, jak tímto nálezem vyřčeno, poněvadž jde v tomto případě o náhradu výdeje práva majetkového (eines vermögensrechtlichen Aufwandes), kterážto, jakkoli ne před soudem civilním, přece však před soudem říšským může ku platnosti býti přivedena. (Dr. Hye — Erkennt. des Reichsgerichtes IX. 1984. Z. 533.)

Václav Kocián.

Romanarum Congregationum decreta novissima.

S. R. U. Inquisit.

In dispensandis impedimentis matrimonium dirimentibus etiam in articulo mortis cautiones exigantur.

Relate ad facultates Episcopis a Sanctitate Sua concessis (quae etiam parochis subdelegari possunt), dispensandi in articulo mortis in impedimentis matrimonium dirimentibus, rogo quoad impedimenta mixtae religionis et disparitatis cultus benignissimam declarationem, an in istis etiam in articulo mortis non aliter dispensari possit, nisi:

1. Ambo contrahentes promittant educationem omnis prolis in religione catholica, et quidem:

2. Non solum prolis forte adhuc suscipiendae, sed etiam antea (in concubinato vel civili matrimonio) jam susceptae, in quantum scilicet hoc a parentibus adhuc dependet; atque nisi etiam:

3. Pars catholica (licet privatim tantum) promittat, quod, in quantum poterit, conversionem partis non catholicae procurare satagat.

Resp. — Cautiones etiam in articulo mortis esse exigendas. Disparitatem cultus, utpote impedimentum dirimens, in Encyclica S. Officii 20. Februarii 1888 comprehendi; mixtam vero religionem, uti impedimentum impediens, non comprehendi.

Romae, 19. Martii 1891.

R. Card. Monaco.

S Congreg. Concilii.

Dispensatio super impedimento affinitatis in primo gradu lineae rectae ex copula licita a S. Sede nunquam fuit concessa.

Vicarius generalis Episcopi Malacitani insequentem casum a quodam huius dioecesis parcho sibi oblatum H. S. C. humillime exponit:

›Raymundus R. solutus, et Maria S. vidua, quae ex priori legitimo coniugio filiam habebat, nomine Carmelam Garcia S., matrimonium contraxerunt.

›Mortua Maria, Raymundus iam viduus et Carmela sua privigna, soluta, sese carnaliter cognoverunt, et per plures annos incestuosam vitam duxerunt, atque tres filios procrearunt.

›In articulo mortis viro constituto, parochus fuit vocatus, qui quidem recte sciens impedimentum affinitatis in primo gradu lineae rectae non comprehendi inter novissimas facultates Episcopis a Romano Pontifice concessas et in hac dioecesi ab Episcopo parochis delegatas, innixus tamen doctrinae sancti Alphonsi De impedim. in articulo mortis, atque in praxi Sanctae Sedis, quae aliquando Americae Episcopis facultatem huiusmodi impedimentum dispensandi concessit, ut ait Lhemkuhl, Theol. moral. Tract. de matrim., et certior factus Carmelam nullo modo gigni potuisse a Raymundo, ipsos matrimonio coniunxit et antequam inscriptio fieret in libro parochiali factum ad meum tribunal detulit.

›Die insequenti Raymundus e vita decessit; Carmela eiusdemque filii pauperes miserabiles existunt.

›Rebus omnibus perpensis, mihi rectius visum fuit, rem integram E. Vestrae subiicere, insequentia dubia proponendo et resolutionem humiliter deprecando:

›I. Utrum matrimonium inter Raymundum et Carmelam ut validum reputari queat, atque ut tale in libro sacramentali describi.

›II. Quatenus negative, utrum sanatio in radice ad trium filiorum legitimationem peti et concedi oporteat?«

Validitati dispensationis in casu videtur suffragari generale iuris principium, a Trid. Conc. solemniter confirmatum, Sess. 14. De poenit. 7; scilicet, in mortis articulo nullam adesse reservationem, ne hac occasione aliquis pereat, omnis enim potestas non in destructionem sed in aedificationem data est. Quapropter saltem

ex praesumpta Romani Pontificis delegatione videretur parochum in casu absolvere potuisse ab affinitatis impedimento.

Sed hanc rationem, cui parochus confidebat, quocumque destitui fundamento in aprico est, si consideretur, S. Sedem dispensationem in impedimento affinitatis in primo gradu lineae rectae nunquam concessisse unde II. S. C. in Leodiensi. matrimonii 28. Maii 1796 haec habet »Obstat sane huiusmodi dispensationi in primo gradu affinitatis lineae rectae quod centies a S. Pontifice implorata, toties ab ipso de voto etiam S. Inquisitionis fuit denegata licet a magnis principibus petita et copula inter affines intercessisset.« Quamobrem ad propositum dubium: »An et quomodo sit consulendum Smo pro dispensatione super impedimento prioris gradus affinitatis lineae rectae in casu«, respondit: »Negative«.

Revera adhuc inter Doctores controvertitur, an hoc impedimentum sit iuris Ecclesiastici an Divini et quamvis numero plures Doctores recognoscant tantum iuris Ecclesiastici esse impedimentum, tamen unanimes admittunt ob magnam indecentiam, Ecclesiam facultate dispensandi usuram non fore, uti usa non est. Huic doctrinae conformis est nuperrima facultas Ordinariis concessa, per litteras S. O. 20. Feb. 1888, dispensandi nempe per se aut per alios, servatis servandis, in articulo mortis, quando non suppetit tempus recurrendi ad S. Sedem, super quibuslibet impedimentis etsi publicis, excepto sacro presbyteratus ordine et affinitate in linea recta ex copula licita provenienti. Proinde non obstat facultas facta Americae Episcopis dispensandi in impedimento ex copula illicita, uti habet Lehmkuhl Theol. mor. de matr. n. 298.

Quocirca in 2. Dubio frustra quaeritur de sanatione in radice in casu, quae missis ceteris rationibus impeditur ex iuris momenti supra memoratis. Ad haec omnia, EE. PP. humillime prudentissimo iudicio Vestro submitto.

Quare etc.

Ad utrumque Dubium, fuit responsum: »Negative.«

S. Congreg. Rituum.

Triventina.

Cultus liturgicus praestari non debet imaginibus, quae aliquid insoliti ac novitatis habent.

Rmus. Dnus Julius Vaccaro Episcopus Triventinus sequentia dubia pro opportuna solutione S. R. C. humiliter subiecit, nimirum: »Triventi in Ecclesia S. Crucis, prostat publicae Fidelium venerationi expositum simulacrum Deiparae Virginis Perdolentis,

nigris vestibus indutum, habituque consueto, ast sinistra manu crucifixum gestans. Hinc quaeritur:

Tolerari potestne cultus B. M. V. titulo de Cruce? Quid dicendum de praefato simulacro?

Et Sacra eadem Congregatio, ad relationem infrascripti secretarii, re mature perpensa, ita propositis Dubiis rescribendum censuit, videlicet:

Ad I. In sensu liturgico non expedire.

Ad II. Servetur Decretum Sacri Concilii Tridentini quoad Sacras Imagines.

Atque ita rescripsit, die 23. Februarii 1894.

† Cai. Card. Aloisi-Masella S. R. C. Praef.
Vincentius Nussi S. R. C. Secret.

S. Congreg. De Prop. Fide.

Matrimonia catholicorum cum schismaticis aequiparentur matrimoniis mixtis. — Filiifamilias baptizentur in ritu (cath.) patris.

Illustrissime et Rme Domine:

Litteris tuis ad hanc S. Congregationem quaedam proposuisti dubia, quorum solutionem postulabas, nempe: 1°. »An matrimonia Catholicorum inter et Schismaticos, quae in hisce regionibus facile evenire possunt, quoad conditiones canonicas praemitti solitas, aequiparanda sint matrimoniis mixtis, i. e., Catholicos inter et haereticos (baptizatos) contrahendis.

2°. »Utro in ritu baptizari et educari debeant filii filiaeque parentum Catholicorum quidem, sed ad diversos ritus pertinentium, veluti ad Romanum, Ruthenum, Armenum, etc.

Porro omnibus mature perpensis respondendum censeo propositis dubiis ut sequitur:

Ad I^{um} Affirmative.

Ad II^{um} Filiifamilias generatim loquendo baptizari et educari debent in ritu patris.

Post haec Deum O. M rogo, ut Te diutissime sospitet.

Amplitudinis Tuae addictissimus servus.

M. Card. Ledochowski Praef.

Aloisius Veccia, Secret.

R. P. D. Jos. Rademacher Episc. Wayne-Castrensi.

Literární oznamovatel.

Apologie. Protináboženské časové fráze ve světle pravém. Příspěvek k řešení nejpálčivější časové otázky. Napsal P. Jirí Freund, C. SS. R., zčeštil s povolením spisovatele Dr. Jan N. Sedlák. Časový spisek tento dočkal se v kratičké době druhého vydání, což ovšem nejvýmluvněji svědčí o cenném jeho obsahu. Jsme tudíž vsdp. Dr. Janu Nep. Sedlákovu nemálo povděční, že výborné toto dílo převedl na jazyk český. Z bohatého obsahu uvádíme: »Náboženství jest věcí vedlejší.« »Nevěřím nic.« »Víra jako víra.« »Víra se přežila; dnes stačí vzdělání« a t. d. Sloh jest plynňý, srozumitelný, úprava vzorná. Doporučujeme vřele.

Blah. Edmunda Kampiana T. J. *Desatero důvodů o pravosti víry katolické* proti sektám novověkým. Druhé vydání. Zjednal P. Antonín Rejzek, T. J.

Desatero důvodů jest spisek před více než 300 lety poprvé na světlo vydaný. R. 1888 vydán spisek znova »Hlasy katolického spolku tiskového« a rozebrán úplně. Časté přihlášky o list tento rozebraný nasvědčují, že časový jest až podnes, byť i r. 1581 psán byl. Doporučujeme.

Slova pravdy. Vydává Dr. Josef Burian, předseda Jednoty katol. Tovaryšů v Praze. Liberalismus, socialismus, anarchismus. Řeč, kterou na sjezdu Brněnském přednesl Dr. Rudolf Horský. Cena 4 kr. Doporučujeme k hojnému rozšiřování mezi dělnictvem.

Homiletika. Kazatelňa. Časopis pro katolické duchovné řečníctvo. Vydává Fr. Richard Osvald. Ročník XIV. Číslo 12. Kázne sviatočné a príležitostné.

Sbírka historických příkladův z dějin slovanských, zvláště pak českých. Kazatelům, katechetům, učitelům, vychovatelům a vzdělaným Čechům vůbec sebral a upravil Jan N. Černohouz, osobní děkan v Hostivaři. Sešit 1. Cena 36 kr. Sešit první obsahuje hojnost příkladů na slova: Almůžna, Andělé, Anděl strážný, Bázeň, Břimování, Bludařství, Bohatství, Církev.

Sociologie. Boj proti klerikalismu. Drobná perspektiva moderní společnosti. Přednesl v politickém klubu katolických dělníků pro Čechy Rudolf Vrba. Cena 40 kr. Na tento časový spis slovnatného sociologa upozorňujeme důstojné duchovní bratry. Z bohatého obsahu uvádíme některé kapitoly: Vlk v pohádce, dělnictvo proti klerikalismu, svobodomyšlní proti klerikalismu, tak zvaní realisté proti kněžstvu, lidovci na Moravě, moderní škola proti kněžstvu a t. d. Nás nejvíce zajímala kapitola: Bohatství duchovenstva a bohatství moderních kapitalistů. Tato kapitola jest velice zajímavá a poučná m n o h o — m n o h o. Časový tento spisek neměl by chyběti v knihovně ani jediného kněze.

Katholische Flugschriften. Nr. 81. Die Wahrheit über Christus und die Evangelien gegen socialdemokratische Wissenschaft vertheidigt. Von L. v. Hammerstein, S. J. Berlin 1894.

Církevní právo. Výklad nových zákonů o kongruence duchovenstva v katolické správě duchovní ze dne 19. dubna 1885 (ř. z. č. 47.), ze dne 13. dubna 1890 (ř. z. č. 65) a ze dne 7. ledna 1894 (ř. z. č. 6). Doplněný otisk z »Časopisu katol. duchovenstva« r. 1893 a 1894. Podává Dr. Alois Jiráka, skutečný konsist. rada atd. V Praze, nákladem vlastním. Cena 1 zl. 20 kr. Jméno vdp. Dr. Aloise Jiráka v odboru církevního práva jest s dostatek známo a také nově vydaný spis jeho svědčí o nevšední pílí a důkladnosti, jakou jest sepsán. Praktickou tuto knihu doporučujeme důst. duchovenstvu co nejvšeleji.

Vorschriften in Stoltax-Angelegenheiten für den Seelsorge-Clerus. Gesammelt von Wenzl Schreiner, Pfarrer in Tschernoschin in Böhmen. Beilage zu Fromme's Kalender für den katholischen Clerus 1894—1895. Wien. Druck und Verlag von Carl Fromme k. u. k. Hofbuchdruckerei.

V moderní době vytasili se přemnozí přátelé katolického duchovenstva se štolovým patentem z r. 1750. odkazující při placení štolových poplatků na jeho ustanovení, pokud se tříd obyvatelstva a výše štolových dávek týká. Duchovní správcové ocitují se následkem toho mnohdy v nemilé situaci, z níž jim pomoci může jen znalost závaznosti onoho patentu z doby josefinské. Toto poučení poskytuje spis výše jmenovaný. Zkušený a velice sečtělý pan spisovatel pojednává tu o štole, jejím právním základu, kriticky rozebírá tu všechna státní nařízení sem spadající a ukazuje pokud a jak jich šetřit dlužno v životě praktickém. Duchovní správcové nabývají tímto spiskem výborné pomůcky v nynějších nesnadných poměrech štolových; spisek ten poskytne jim náležitěho poučení a potřebných instrukcí, kterak si počínati mají s těmi, kteří na štolový patent se odvolávají a jim řídit se chtějí. Zaslouhuje tudíž spisek ten vřelého doporučení a rozšíření.

Jan Pauly.

Paedagogika. Vychovatel. Redaktor Frant. Pohunek. Ročník IX. Číslo 29. Obsah: Obrazy z dějin vychovatelství. VII. Silvio Antoniano. Píše Josef Moudrý. (Pokračování.) Škola jako ústav vychovávací. (Pokračování.) Světlo obrazem pravd Božích. Drobnoti. Literatura.

Paedagogische Vorträge und Abhandlungen. Herausgegeben v. Jos. Pötsch. 4—6 Heft. Kempten. 4. Die wahren Verdienste Luthers um die Volksschule. 5. Die Erziehungsprincipien Dupanloup's und unsere modernen Paedagogen. — 6. Die kulturhistorischen Stufen der Herbart-Ziller-Stoyschen Schule.

Malý biblický dějepis. Dr. Bedřicha Justa Knechta.

S 47 obrázky. Dle vydání schváleného 30 nejdůst. bisk. ordinariaty do češtiny přeložil František Skalík, kněz arcidiecése Olomoucké. Cena 20 kr., váz. 26.

Spisy zábavné a poučné. Vlast. Časopis pro poučení a zábavu. Redaktor Tomáš Škrdle. Číslo. 12. Obsah bohatý a zajímavý.

Náš Domov. Redaktor a vydavatel Josef Vévoda. Ročník III. Sešit 18. S bohatým obsahem a mnohými zdařilými ilustracemi.

Našim pl. tit. spolupracovníkům a odběratelům.

Dokončili jsme s pomocí Boží první ročník „**Rádce duchovního**“.

Děkujeme za milou přízeň jak se strany četných spolupracovníků, tak se strany odběratelův, kojíme se nadějí, že přízeň ta i v druhém roce zůstane neztencena. Směr „**Rádce duchovního**“ zůstane tentýž.

Dr. Josef Burian,
redaktor.

Václav Kocián,
pořadatel části právní a liturgické.

Všem pl. tit. příznivcům „**Rádce duchovního**“

děkujeme za vzácnou hmotnou podporu, jakou prokázali časopisu našemu hojným odebíráním.

Jsouce přesvědčeni, že tato podpora nebude nám ani na dále odepřena, odhodlali jsme se k dalšímu zdokonalení „**Rádce duchovního**“, tentokráte pokud se týče úpravy.

Nakladatel „**Rádce duchovního**“

knihtiskárna Cyrillo-Methodějská (V. Kotrba) v Praze.

Knihy a časopisy redakci zaslané.

Obrana. Rediguje František Žák. Ročník X. Číslo 22. — Obsah: Osnova zákona o nedělním klidu v Rakousku. — Třetí mezinárodní starokatolický sjezd. Fr. Žák. — Janua coeli. Napsala Mme. Bourdon, přeložil Vojtěch Kameš. — Časové zprávy. — Drobnosti.

*

Vychovatel. Redaktor Fr. Pohunek. Ročník IX. Číslo 33. — Obsah: Obrazy z dějin vychovatelství. VII. Silvio Antoniano. Píše Jos. Moudrý. (Pokračování). — Škola jako ústav vychovávající. (Pokračování). — Za heslem: Školou pro život. — Realie ve škole obecné a jejich poměr ku předmětům hlavním. Sebral a uvažuje Václav Procházka, učitel. — Drobnosti. — Spisy redakci zaslané. — Konkursy. — Zasláno.

* * *

Vlasť. Ročník XI. Číslo 2. Redaktor Tomáš Škrdle. — Obsah: Nástin učení Jana Amosa Komenského a učení Petra Chelčického. Napsal Dr. Ant. Lenz. (Pokračování). — Otčenáš (Le Pater). Veršované drama o jednom jednání. Francouzsky napsal François Coppée. Přeložil P. Jan Dvořák, křížovník. (Pokračování). — Dva bratři. Obrázek. Napsal Bohumil Brodský. (Dokončení). — Josef Benedikt Cottolengo. Příspěvek k dějinám katolických kněží lidumilů a dobrodinců. Píše Josef Flekáček. (Pokračování). — Slovo o hymnologii lužických Srbů. Píše K. Konrád. (Dokončení). — Z cizích básníků katolických. Překládá P. Sigismund Bouška. O. S. B. — Světélka. Slovinsky napsal A. Funtek. Přeložil Fr. Štingl. (Dokončení). — Bavorští Lesáci. Napsal Josef Vondrák. — Dr. František Krásl. Píše Al. Dostál. — Agitace pro pravoslaví. Píše Fr. Žák. — Družstvo Vlasť, jeho odbory a fondy a naše katolické poměry vůbec. Píše Tom. Škrdle. (Dokončení). — Umění. — Literatura. — Drobné literární a jiné důležité zprávy a úvahy. Úmrtí.

* * *

Dělnické noviny. Redaktor Tom. J. Jiroušek. Ročník IV. Číslo 5. s následujícím obsahem: Volby v Belgii. (Dr. Rudolf Horský.) — Vzor katolického pána. (Dr. Rudolf Horský.) — Z celého světa. — Různé zprávy. — Zprávy spolkové. — Přiloženo jest »Hornických listů« číslo 2.

* * *

Sbírka historických příkladův s dějin slovanských, zvláště pak českých. Kazatelům, katechetům, učitelům, vychovatelům a vzdělaným Čechům vůbec sebral a upravil Jan Nep. Černohouz, osobní děkan v Hostivaři. Sešit 2. Cena 36 kr. Zasluzné toto dílo jest doporučeno nejdůst. českým episkopátem a dochází všeobecné pochvaly.

Ročník II.

Sešit 2.

RÁDCE DUCHOVNÍ.

ČASOPIS KNĚŽSTVA ČESKOSLOVANSKÉHO.

Redaktor

Dr. JOSEF BURIAN,

sídelní kanovník Vyšehradský.

Pořadatel části právní a liturgické

VÁCLAV KOCIÁN,

kaplan u sv. Štěpána.

Schváleno nejdůst. kníž. arcib. konsistoří v Praze.

V PRAZE 1895.

Cyrillo-Methodějská knihtiskárna a nakladatelství

V. Kotrba.

P. T. našim pp. odběratelům!

Vyhovující přechetným vybídnutím, odhodlali jsme se vydávati o b č a s .

sbírky výborných časových kázání

jako zvláštní přílohy části homiletické „**Rádce duchovního.**“ Tyto přílohy, ač vyplněny budou materialem veskrze cenným, dostávají budou naši pt. pp. odběratelé **v cenách nejlevnějších.**

První svazek je uchystán již k tisku.

Nakladatelství „Rádce duchovního“.

Nová znamenitá díla!

SVATÝ PAVEL

A JEHO APOŠTOLSKÉ CESTY.

Napsal abbé FOUARD.

Abbé Fouard jest jeden z nejslavnějších té doby historiků církevních. Jeho „Život Pána našeho Ježíše Krista“, „Sv. Petr“ a jiné spisy slavným učinily jméno jeho. Spisům těm důstojně po boku stojí jmenovaná kniha, již v rouše českém vydáváme. Kniha, kde věda, historie a kritika podaly sobě ruce, by vytvořily dílo dokonalé, kde vznešené myšlenky vybroušený sloh odívá v roucho půvabné, zasluhuje, by si jí povšimlo naše čtenářstvo. Archeologie, topografie, geografie a kulturní historie poskytují v ní množství zajímavé a poučné látky, jež nás seznamuje s jednou z největších součástí veleříše římské, s Malou Asií, s obyvatelstvem a kulturním životem jeho, a zároveň líčí klassickou půdu starobylých Athen, obchodní město Korint a památný Efesus i s jeho pověstnou bohopotou Dianinou, slovem slovný spisovatel všech pomocných věd historických spojiv je s apologetikou, užil, by podal dílo v každém ohledu znamenité.

Činíce dílo to přístupným velectěnému čtenářstvu, máme za to, že se mu zavděčíme; zvláště však přáti si jest, by se knize dostalo přístupu do kruhů naší intelligence světské. Tato ráda se uzavírá proti všemu, co vyšlo z péra katolických spisovatelův. Než počátek již učiněn, slavné dílo Didonovo učinilo průlom v hradbách těch; najdeš je již v knihovně advokata, lékaře, bohatého obchodníka a jiných laiků. Kéž tam i přístupu najde nejhorlivější učedník Páně — „Svatý Pavel“.

Aby se tak stalo, vznášíme vřelou a uctivou prosbu k velectěnému duchovenstvu, by nám v té věci své laskavé podpory neodepřelo. Může nás podporovati dvojím způsobem: předně, zapůjčí-li první sešit laikům, kteří se o věc interessují; jsme jisti, mnohý, přečte-li si jen první sešit, najde v něm takové záliby, že si snad i celé dílo objedná; za druhé, nebude-li s obtíží, by redakci „Čecha“ nebo knihkupectví Cyrillo-Methodějskému zaslány byly adressy těch, kterým by první sešit mohl býti poslán aspoň na ukázkou. — Dílo vydávati se bude v seš. o 4 a půl archu za 50 kr.

Přidány budou dvě mapy a dva polohopisné plány. Celé dílo nebude obsahovati, leč 5 neb 6 sešitů. — Při tom dovolueme si upozorniti: aby se určití mohl náklad celého díla, prosíme, by nám první sešit, kdo by předplatiti se nechtěl, laskavě do 14 dnů navrátil, jinak budeme jej považovati za předplatitele.

Nešetřili jsme nákladu, by důstojně bylo vydáno dílo tak výborné, a proto prosí o laskavou podporu s úctou podepsaná

KNIHTISKARNA

CYRILLO-METHODĚJSKÁ V. KOTRBA.

V PRAZE.

Nová znamenitá díla!

Bible a nejnovější objevy

v

→ Palestine, Egyptě a Assyrii.

Napsal F. VIGOUROUX

Zdá se, jako by Bůh *Egyptany* a *Chaldejce* vyvolal z hrobů v pravý čas. Onť nový život vлил v exegezi a apologetiku křesťanskou v době, kdy racionalismus vyhledává nových zbraň, aby podkopal Jeho mocné dílo. „Jest pamětihodno“, dí dr. Bickell, „že oba velikolepé objevy historické naší doby podávají si takofka ruce, aby obhájily mojžišský původ Pentateuchu. Zatím co *egyptologie* nás až do nejmenších podrobností poučuje o poměrech egyptských a *potvrzuje tím autentičnost této knihy*, nutíc nás, abychom uznali, že ji sepsal autor, jenž jako Mojžiš žil v údolí Nílském, ukazuje *assyriologie* falešnost hypotézy o různých původních pramenech a dokazuje jednotu tohoto základního spisu zjevení božského.“ Kdo by nežasl, vida, že v době, kdy nevěrecká kritika povstala a prohlásila, že nevidí než mythy v Písmu svatém, Prozřetelnost vyvolala mrtvé z jejich hrobů, aby vydali svědectví spisovatelům Písma sv. ? *Archeologické objevy* učiněné v *Egyptě* a v *Assyrii* v době novější *potvrzují* tudíž historičnost a pravdivost našeho Písma svatého. Mrtvé stavby a památníky egyptské a assyrské, jež po dlouhé věky zrakům lidským pod ssutinami byly skryty, jakož i záhadné zprvu nápisy hieroglyfické a klinové ožily takofka a rozhovořily se úsilím neúnavných badatelů, aby pronášely nad jiné přesvědčivá a pádná svědectví na obranu knih posvátných. Naplnila se tu v podivuhodné míře slova Písma svatého : „Budou-li tito mlčetí, kamení bude volati“ (Luk. 19, 40.) a „Kámen ze stěny křičetí bude, a dřevo odpovídati bude“ (Hab. 2, 11.).

Dílo Vigourouxovo, kteréž vzbuzuje obdiv celého vzdělaného světa, odhodlalo se podepsané nakladatelství vydati v českém překladě, doufajíc, že dílo tak nákladné nalezne u veškerého vzdělanstva českého hojně přízně a podpory. Český překlad, k němuž slovatný spisovatel s nevědní ochotou dal svoje svolení, a jež nej důstojnější kn. arc. konsistoř Pražská připsal ze dne 25. srpna 1894. č. 8109. schválila, vycházeti bude v sešitech bohatě ilustrovaných ve lhůtách volných.

KNIHTISKÁRNA

CYRILLO-METHODĚJSKÁ V. KOTRBA

V PRAZE.

→ Sešit I. vyjde na počátku prosince. →

Listy homiletické.

Čtvero řečí adventních,

které napsal: Dr. RUDOLF HORSKÝ.

V nerovném zápasu.

III.

Ž i v á s m r t.

»Tělo zajisté mrtvé jest pro hřích«.
Řím. 8, 10.

Když poprvé do senátu římského vstoupil Stilicho, vychovatel pozdějšího císaře Honoria, zůstali všichni senatoři ohromeni neobyčejnou sličností jeho tváře i celé postavy tělesné, tak že za dobrou chvíli ani promluvíti nemohli. »Jak krásný to člověk!« zvolal konečně jeden ze senatorů, načež ihned ozval se hlas vedle něho sedícího starce: »Ano, jak krásná to živá mrtvola!«

Živou mrtvolou nazval onen stařec žijícího člověka a to právem a ne poprvé. Již Diogenes učil, že smrt a život od sebe se neliší a vtipkáři, který mu namítal: »proč tedy raději si nevyvolíš smrt místo života?« odpověděl: »právě proto, že obojí se od sebe neliší;« a mudrc Epicharmus nejraději bratrem smrti se nazýval. I staří Izraelité měli to přesvědčení, že tento život od smrti se nerozeznává, nýbrž že člověk jest jaksi smrtí živoucí a proto také měli pro oboje totéž slovo — methim. Methim znamenalo u nich živé a znamenalo také mrtvé. »A skutečně není pozemský život náš než živou smrtí«, praví svatý otec Innocenc II., »neboť žijíce umíráme a přestaneme umíratí teprve tenkrát, až přestaneme žítí.« Zdá se v tom na první pohled býti rozpor, ale rozpor ten ihned se rozplyne, jakmile světlo pravdy na něj vysvitne. V podobenství věc vyložím.

Nad branou v Eggenbergu vytesána jest podoba hořící svíce, jakožto obraz lidského života a pod ní nápis »illustrando, consumor — hořic, hynu«. Jak trefný to obraz, kterým se život

Rádce duchovní.

lidský v obrazu tom vystihá! V té chvíli, kdy život lidský se počiná, rozžehá se jeho světlo, každým dnem však, každou hodinou, každou sekundou ubývá, jako ta svíce hořící. Ti dnové, které jsme již prožili, nenáleží více životu, nýbrž smrti. Smrt jest zasnoubená s lidským životem a proto jest jako družka nerozlučná stále u něho, ani na chvíli ho neopouštějíc. — V hluboké rozjímání pohřížen, klečel světec, maje hlavu k prsoum skloněnou. Rozjímal o pomíjejicnosti lidského života. A tu najednou jakoby viděl pole veliké, plné klasů zlatozrných a slyšel hlas: Viz, toť lidský život! A aj, vyšel žnec a začal kositi neumdlévaje. Kosil ve dne, kosil i v noci, a tisícové klasů padali pod ostrým jeho nástrojem, až padl klas poslední; žnec měl na čele nápis: smrt. Jako polem osetým jest život náš, na němž miliony zlatých okamžiků se vlní, ale neunavný žnec smrt poráží, jeden okamžik po druhém, dokud nepadne poslední klas posledního okamžiku. Žijeme, avšak žijíce, stále umíráme, umíráme každým okamžikem a proto ten život náš jest v pravdě živou smrtí.

Ulekán, táže se člověk: Smrti, děsná smrti, kdo tě učinil? a matným okem k nebi pohlédá. A v odpověď mu zní slova Duchu Svatého: »Bůh smrti neučinil!« — Kdo tedy ji poslal na tento svět? — A týž Duch Páně dále odpovídá: »Závisť dábla přišla na tento svět.« A kdo dal dáblu právo, aby smrt na svět vyvolal? A odpověď zní: hřích, neboť »tělo zajisté mrtvé jest pro hřích«. Stvořiv Bůh člověka, učinil jej »duší živou«, porušiv hřích člověka, učinil jej živou smrtí. Hřích první to byl, který tělo naše vydal smrti na pospas a smrt a její družina, tisícové totiž nemoce pozvolna hlodají na něm, až se skácí v hrob. »Kterýkoliv den z něho jísti budeš, smrti umřeš«, pravil Hospodin k Adamovi a také skutečně v týž den, v touž hodinu, v kterou první rodiče jedli se stromu zapovězeného, usídlila se v těle jejich smrt jako královna, počínajíc ihned smrtící své dílo.

Přátelé draží, to, co způsobil na těle hřích prvotní, působí dále na něm hřích každý, neboť každý hřích pracuje smrti do rukou. Hřích prvotní smrt na svět přivolal a hřichové osobní smrti v rušivém díle jejím pomáhají a ji podporují. Tělo zajisté mrtvé jest pro hřích, avšak hřichové osobní vtiskují tělu pečeť smrti ještě hlouběji, abych tak řekl, dělají člověka ještě smrtelnějším, zkrátka, hřích to byl a hřích to jest, který dělá z člověka živoucí smrt.

Pojednání.

Dle přibližných výpočtů narodí se každodenně kolem jednoho sta tisíc lidí, avšak, jak lékaři praví, ani jediný člověk nenarodí se úplně tělesně zdrav, nýbrž každý přináší zárodek smrti v těle svém na svět. Buď srdce, nebo ledviny, nebo plíce, neb i více útrob najednou, nejsou tak dokonale vyvinuty, jak by vyvinuty býti měly a chovají tím již zárodek budoucí nemoci v sobě. Třeba jen, aby přišla doba zárodku příznivá a zárodek vzroste v nemoc

smrtnou. Nedávno zemřelý ruský car, fyziologickou tuto pravdu opět potvrdil. Podle těla silák, obr, myslil on a s ním všechna jeho družina, že nemoc se ho netkne a hle, zárodek choroby ledvin, který sebou na svět přinesl, během času se vyvinul a zlomil před časem život, který se zdál býti nezlomným. Tento zárodek smrti, který každý na svět si přináší, nazval sv. Pavel ostnem, a ukazuje i na původ tohoto ostnu, kterým není nic jiného, leč dědičný hřích. Dědičný hřích, který každému potomkovi Adamovu hned v prvním jeho početí do duše jest vtištěn, jakožto smutné dědictví po prarodičích, ten dědičný hřích jest zároveň ostnem, který i každému lidskému tělu smrtnou ránu zasadí, na niž tělo lidské dříve neb později umírá. Naše doba mezi jiným pilně zaměstnává se statistikou úmrtnosti, totiž vypočítáváním, kolik kde lidí z jednoho tisíce ročně průměrně zemře, a tato statistika k překvapujícímu došla výsledku, že úmrtnosti přibývá, že totiž věk od věku umírá lidí více. V čem vězí toho příčina? Obyčejně se svádí příčina toho na neutěšené poměry společenské a stále se volá po zdravotních napravách. Ale tažme se jen dále: kdo zavinil nynější neutěšené poměry společenské? a dojdeme k odpovědi, že tím vinníkem jest opět hřích, vlastně celá řada hříchů od lidstva páchaných. Ano, stále vzrůstající počet hříchů jest poslední příčinou stále vzrůstající úmrtnosti v lidstvu. Hříchové urychlují smrt i u jednotlivců i u celé společnosti lidské.

1. Tažme se dnešního moderního světa, v čem myslí, že život lidský opravdu záleží a dostaneme v odpověď: Žítí jest tolik, jako užívání a proto jen ten na světě opravdu žije, kdo světa hodně užívá. Tak hlásali již v starých dobách hedonisté a v nových dobách neznabožští liberalové tomu učí, kteréhožto učení oběma rukama uchopili se i socialisté. Jejich zakladatel Lassalle, podobně jako druhdy Buffon, tvrdil, že nejvyšším cílem člověka na světě jest smyslná rozkoš, a proto vyzýval k hojnému užívání světa smyslného. Ovoce, které viselo na stromě zapovězeném, bylo krásné na pohled a to také ponuklo Evu, že jedla, netušíc, že ta napohledná krása a libá pochut v sobě ukrývá smrt. I ovoce hříchů, k nimž smyslnost láká, bývá krásné na pohled, ale bývá v něm ukryt jed, který život otravuje a ničí. Jděme světem a pozorujme jednotlivce i celé národy.

a) **Žádostivost těla** jest první bič, který je pohání. Stará prostota jídel a nápojů vždy více a více mizí, a nový věk sahá spíše po jídlech dráždivých než sycících a po alkoholu. Když navštívili oni vzácní hosté Abrahama, pohostil je jako kníže nomádů velmi skvostně. A co jim předložil? Chleba v popeli pečený, mléko a něco telecího masa. Toť byla celá skvostná hostina. Když svatý Antonín navštívil Pavla poustevníka, podal mu tento k jídlu chleba a vody řka, po celých šedesát let, že ničeho jiného, leč toto, nepožívá. Svatý František Serafinský, pozván byv ku stolu boháče, ani se nedotekl vzácných jídel, která se mu podávala, nýbrž vytáhnuv kus chleba z habitu svého, pojedl. Dnešní svět ovšem nad prostotou této stravy krčí rameny, on touží po

pokrmech zvláště vybraných a to v míře nezměrné, která až hříchem se stává, poněvadž dle slov sv. Pavla činí takto své břicho svým bohem.

Vyběračná, nekrocná požívavost zachvátila svět, který v ní svého svrchovaného blaha hledá; dnes svět neví, aby život zachoval, nýbrž žije, aby jedl a běda člověku, který by vystoupil a řekl požívavému světu do očí: zastav a vrať se pomalu k jednoduchosti předků nejstarších! Za zpátečníka a nepřítele lidu jej vykřičí, který mu života nepřeje. Ale tu vystupuje strašná statistika, s níž v ruce vystoupil i známý farář Kncipp na řečniště a pravil: Ještě do nedávna žili lidé průměrně 34 roků, dnes již jen 28. Tážeme se, kdo jest ten lupič, který lidstvu života ukrádá a smrti v náruč jej vrhá? Jest to moderní, zhýralá požívavost, jak Liebig v 32. psaní svém o chemii jasně dokazuje a nač již otec lékařů Hippokrates poukázal. O starých Škotech vypravuje Bonsius ve své historii škotského národa, dokud dbali jednoduché střídmosti, dotud nebyla známá v celé zemi ani zimnice, ani celá řada nemocí, od těch dob však, co vetřela se mezi ně moderní požívavost, dostavil se zároveň celý zástup nemocí dříve neznámých. Totéž vypravuje Tacitus (Agricola cap. 21.) o Anglech a dokládá, přijavše jemnou kuchyň, domnívali se bláhovci, že tím přijali vzdělanost, a zatím to bylo část jejich otroctví. Naproti tomu Caesar (de bell. gal. I. 1.) vychvaluje Belgy za národ nejstatečnější, poněvadž nepřijali rozmařilosti římské, nýbrž zachovali starou jednoduchost života předků svých.

A co mám říci o nestřídmosti v požívání nápojů v době naší, zvláště nápojů alkoholických? Ty to jsou, které nejvíce naplňují nemocnice a hřbitovy, ty to jsou, které znamenají smrti vtiskují v živé tělo ještě hlouběji a činí je smrti živoucí.

Mimo rozmařilou nestřídmost jest však ještě jeden hřích, který dle slov sv. Pavla ani jmenován býti nemá ve shromáždění svatých, který ale nejvíce naplňuje svět a zalidňuje peklo. Zalidňuje peklo, ale dříve zalidňuje nemocnice a hřbitovy. Na ulicích potkáte dnes tisíce lidí vyžilých, kterým tajný oheň nemravnosti setřel s tváře čistý růměnec a vtiskl v ni bledost hrobovou. Jsou to živé mrtvoly, které světem se plíží. Poslechli hlasu satanova, který jim ukazoval hřích ten v podobě lahodné a vyzýval je: jen jezte, neumřete. A jestli, otřesení výstrahou svého svědomí váhali, domlouval jim: nebojte se, mládí se musí vybouřit. A oni jedli z tohoto stromu jedovatého, ale nečistým ohněm vysílené tělo, z něhož děsná smrt se dívá, již sotva vlekou. S nečistým jedem vsáli do sebe steré nemoce, které urychlují jejich smrt. —

b) **Ž á d o s t i v o s t o č í**, tof druhý bič, kterým satan svět pošleává v náruč smrti předčasné. Svět vede zápas o mamon a pro mamon; chce mít více, než potřebuje a aby více potřeb měl, zbytečně si jich přidělává. Pro mamon napíná se pracovní doba až do úmoru, pro mamon zapřahá se slabá žena a nedospělé dítě ku práci, která jest nad jejich síly a která je tělesně hubí, pro mamon nedopřeje se lidskému tělu odpočinku potřeb-

ného a znesvěcují se služebnou prací neděle i svátky, bez ohledu na to, že statisíce lidí toto přepínání tělesných sil zaplatí životem. A konečně

c) pýcha života jest třetím hlavním bičem k předčasnému hrobu ženoucím. Tajným hněvem zžíral se Kain až opadla jeho tvář, a proč? Z pýchy, že na jeho oběť Hospodin neshlédl. Na polo rozumem se pomátí a tělesně scházel Saul a proč? Jeho pýcha nemohla toho snést, že David více byl chválen než on. V hněvu mrtvicí raněn, mrtev klesl Diodor Cronus a proč? On, který se pokládal za nejvtipnějšího člověka, nemohl rozluštit hádanku mu předloženou. Měl bych nyní mluvit o nesmyslné modě, která jest jen dcerou pýchy a která nadělala z lidí již miliony mrzáků tělesných, ale není toho třeba, poněvadž tisíce toho příkladů vidíte vlastníma očima. O velikých národních slavnostech ve Španělsku chodí také za obry v nádherné šaty vystrojené figuriny ulicemi. Kdo je vidí, aný se procházejí v hedvábí a kment upjaté, domníval by se, že skutečně obrovská síla v nich dřímá, ale aj, v těchto kostýmech obrů bývají často oblečení chudasové, kteří jen s namáháním se vlekou. Na to si často vzpomenu, když vidívám mnohé vystrojené figuriny, které pýcha nerozumné módy sešněrovala a upjala, vycpala a nalíčila jako obry na pohled zdravím kypící, kdežto vskutku jsou to chudasové, sterými nemocemi sklíčením, z nichž smrt skleněnýma očima se dívá.

A tak bychom mohli předváděti hříchy jeden za druhým a přesvědčili bychom se, že každý těžký hřích nejenom že usmrcuje duši, nýbrž i tělo činí takřka smrtelnějším, poněvadž mu života ubírá. A podivno dost, lidstvo, které se tolik smrti bojí, samo lehkomyšlně v náruč smrti pospíchá, jakoby se jí ani dočkati nemohlo. Život náš beztoho dost rychle k hrobu letí, ale lidé si připínají tisícera křídla hříchů, aby ještě rychleji doletěli ku hrobové bráně, již se — lekají.

2. Sto čtyřicet let stár byl slavný lékař Hippokrates, když přistoupil k němu mladík jeden a tázal se ho: »Cos činil mistré, žes takového věku dosáhl?« A on odvětil: »Nikdy jsem nepopustil úzdy náruživostem!« Zlatá to věru slova, jimiž otec lékařství předepsal recept všem příštím pokolením. Ale naše novomodní zdravotnictví osvědčeného tohoto receptu nedbá. Zdravotní kongressy a zdravotní rady starají se hlavně o to, jak by nemoci léčily, ale všechno to málo prospěje, neobráti-li se hlavní zřetel k tomu, aby se nemocím předešlo. A poněvadž hlavním zdrojem a šířitelem největšího počtu nemocí jsou hříchové, musí nejdříve ucpány býti tyto pramenové jedovatí. Veliký biskup Ketteller volal: »Bídu tělesnou obyčejně předchází bída mravní a proto nikdy nevyлéčíte bídu tělesnou, jestli jste dříve neuléčili bídu mravní«. Něco takového ale dovede jen hygicína náboženská, která léčí hřích a která právě prakticky provádí recept Hippokratův, pojmajíc v uzdu náruživosti lidské.

a) Žádostivost těla a z ní vyplývající rozmařilost a rozkošnictví křesťan především přemahá. On ví, co sv. Pavel

napsal křesťanům v Římě: »Budete-li podle těla živi, to jest, popustíte-li uzdu náruživostem lidským, zemřete; pakli duchem skutky těla mrtviti budete, živi budete.« Jestli rozkošnictví a rozmařilost život lidský tisícovým nemocem na pospas uvrhá, křesťanská ascese umrtvováním náruživosti život prodlužuje a nemoce zahání. »Střídmost prodlužuje život,« pravil Duch Sv. v knize Sirachově. A že tomu tak, celá řada příkladů potvrzuje. Vizme jen poustevníky starých dob, jejichž pokrmem byla zelenina a chleba a nápojem voda, jak vysokého při tom věku dosáhli. Sv. Sebas byl živ 100 let, svatý Jacob perský 105 let, sv. Pavel poustevník 113 let. V řádu Trappistů, kteří za celý život masa nepoživají, nejméně jeví se nemocí a mrtvice jest u nich něco neznámého. Svatý Tomáš Aquinský na jídle málo si dal záležeti, že často od stolu vstal, ani nevěda, co byl jedl a přece byl muž pevného zdraví a neobyčejné síly duševní i tělesné. Svatý Sigmund, polský král, byl již starcem a ještě nevěděl, jak víno chutná; umíraje, vyznal, že se nikdy do syta nenajedl.

To dobře věděli i mužové vědy, že střídmost prodlužuje život a upevňuje zdraví, a proto také císař Justinian, když spolu s nejvýtečnějšími právníky pracoval na pandektách, prostičkou jen stravu jídal, a často jednou jen za dva dny.

Veliký Newton, když hluboká svá díla psal, poručil si, aby mu jen rostlinnou stravu podávali a z té střídmě požíval, řka: Chci zachovati si mysl jasnou a zdraví neporušené. A také dosáhl věku 90 let. Do nekonečna mohl bych uvést příklady na dotvrzenou, že právě střídmost to jest, která zaplašuje nemoc a zadržuje smrt v běhu jejím.

Se střídmostí musí ruku v ruce kráčet i čistá zdrželivost. Je-li nemravnost spojencem smrti, která síly tělesné vyčerpává a podobu smrti v tělo lidské hlouběji vtiskuje, jest čistota svrchaným smrti odpůrcem a hlavní podporou tělesného zdraví. To dobře věděli již staří zápasníci římsí a proto vždy dlouhý čas před zápasem žili ve zdrženlivosti co největší. V křížáckých taženích proslavený rek Bohumír Bouillonský měl takovou sílu, že jediným tnutím častokráte rozťal nepřítele od hlavy až k sedlu i s brněním. Otázán byv, odkud vzal ohromnou tuto sílu, odvětil: Tu sílu mi čistota dává, neboť vězte, že nikdy jsem se nemravností neposkrvnil. A také skutečně tažme se lékařů na př. světoznámého Hufelanda, co o zdrželivosti soudí, a on odvětlí: »Zdrželivost jest prostředkem, kterým se život lidský prodlužuje, jest podkladem mužného charakteru.« Na to vypočítává statisticky trvání života lidského a dí, že zvláště neobyčejné množství příkladů dlouhého života nacházíme mezi eremity, kteří při přísné dietě prosti byli všech vášní a všeho, co vášně budí. Svatý Jan apoštol, panie čistoty neobyčejné, byl živ 98 let; svatý Antonín, nejohratnější vítěz nad pokušením proti čistotě byl živ 105 let; sv. Remigijs 96 let, sv. Šimon Stilites 109 let a sv. Romuald 120 roků. Čistota dodává tělu zvláštní svěžesti. Třeba jen vzpomenouti Nejsvětější Panny, této čistoty vtělené. Šedesát let jí bylo,

když ji viděl Dionysius areopagita a vyznal, že libezností její tváře tak byl dojat, že kdyby nevěděl, Kristus že jest Bohem, ji by za Boha byl pokládal. Tricet osm let nemocná ležela svatá Lidvina, tento anděl čistoty, a aj, všechna ta dlouhá a bolestná nemoc nemohla setřítí ušlechtilost s její tváře, která zářila krásou nadpozemskou.

b) **Ž á d o s t i v o s t o č í**, pravili jsme, jest druhým bičem v rukou ďáblových, kterým nás k smrti pohání. I tento bič musí býti zlomen a může býti zlomen jen láskou k Bohu. Kdo miluje tento svět a žene se za mamonem, ten nemůže zároveň milovati Boha; přemoci lásku a žádostivost k světu lze jen láskou k Bohu. Ale láska k Bohu v tom se především jeví, že ten, kdo Její miluje, bojí se hříchu. Láska k Bohu přemáhá svět, vítězí nad hříchem a vítězí i nad jeho následky. Svatý Karel Borromejský dostal 40 tisíc kusů dukátů za panství jedno. Jaká to příležitost pro světáka pyšnit se takovým bohatstvím a rozmnožiti je! Ale svatý Karel, než měsíc uplynul, neměl z nich více ani haléře. A když chudinně vydával halíř poslední, byl nejveselejším. Láska jeho k Bohu přemohla všechnu náklonnost ku světu a jeho mamoně. A jak láska k Bohu i tento život udržuje, celá řada svatých a světic Božích ukazuje. Srdce maje neobyčejně zvětšené, čtvrté a páté žebro zlomené, celou levou stranu hrudníku rozšířenou, žil sv. Filipp Nerejský ještě padesát let k nesmírnému podivení všech lékařů, zvláště těch, kteří tělo jeho pak pytvali, Prota a Cisalpina. Blahoslavená Maria Alacoque, svatá Lidvina, Mikuláš Klaus a jiní po celá leta mimo nejsvětější Svátost ničeho nepožívali a div divoucí — zůstali živi. Láska k Bohu je silila.

Zcela přirozená to věc. Láska ku světu vášně bouří a rozbouřené vášně, to jsou plameny, které život lidský rychleji otravují; láska k Bohu pak vášně uhašuje a proto život lidský mírným plamenem déle plápolá, jako tichá lampa oltární.

c) **P ý c h a ž i v o t a** konečně, tof třetí pomocnice smrti. I ta může býti přemožena — pokorou. Snad nebylo pokornějšího člověka, než byl sv. František z Asissy a přece když po smrti otevřeli tělo jeho, našli zvětšenou žluč a všechno ústrojí nasvědčovalo tomu, že dle přirozenosti své byl nakloněn hněvu a pýšce. Přemahal se a tím si zachovával život. Pýcha jest jako divoká bystřina, která rychle se žene a co se jí v cestu stává, vírem hněvu podvrací, kdežto pokora jest tichým tokem potůčku, který zavlažuje břehy a úrodnými je činí. V bouři stahují se ryby do hlubiny a jsou tam bezpečnými, v bouři tohoto života stáhní se i ty v hlubiny pokory a budeš bezpečen. »Pane, jsem popudlivý; jakmile se mi něco nedaří, pak nemohu spát, nemohu jíst, jsem celý rozechvěn a od toho slábnu a hubnu na těle. Dejte mi léku«. Tak volal nemocný k lékaři a ten napsav něco, podal lístek nemocnému. Recept zavíral v sobě jen jedno slovo a to znělo: **k l i d**. Ano, klidu jest potřeba k udržení zdraví a života, ale kterak možno, aby pýchou života rozbouřený člověk klidu požíval? Tu třeba stáhnouti se do hlubiny pokory jako David před Sau-

lem, jako Abel před Kainem. Dejme světu pokoru a s pokorou zavládne v něm klid duševní a klid ten vyžene dobrou polovicí nemocí se světa. —

A nyní se tážu: Chceš na světě prodloužiti si život svůj? Pakli ano, pak jednoho hlavně dbej: varuj se hříchu, neboť tělo mrtvé jest pro hřích. Dost na tom, že pro hřích dědičný smrt na kořenech našeho života hlodá, nesvolávej jí však v hříších pomocníky, kteří by hlodati jí pomáhali, aby strom života tvého neuschl rychleji. Ne ten jest opravdovým přítelem člověčenstva, kdo v hřích je žene, nýbrž ten, kdo od hříchu je odvrací.

Svět ovšem k hříchům svádí, ale nezapomeňte, přátelé drazí, svět že jest náhončím satanovým a satan že jest otcem smrti. Jako v ovoci rajském skryt byl jed smrti, tak i v ovoci hříchu tentýž jed se nachází a otravuje proto člověka hřešivšího rychleji. Vypravuje se o škorpionovi, že obět svou nejdříve lísá a hladí, a pak najednou smrtící osten, jeduplný v ni vrazí. Tak činí i satan k hříchům lákající. Lísá, hladí tento starý škorpion, ty které svádí, jakoby nejlépe to s nimi smýšlel, a než se svedený naděje, již smrt pro spáchaný hřích rychlejším tempem život ukracuje. Nemůže ovšem tvrditi a také netvrdí nikdo, že kdo by nikdy nehřešil, nikdy že by nestonal a nikdy že by neumřel, nikoliv, ale to pravdou jest právě dokázanou, že ten, kdo jed hříchů pije, vydán jest na pospas nemocím více a umírá dříve, než by se bylo stalo, kdyby byl nehřešil.

Uslyšev o tom, že svatý Aloisius chce uchýliti se do kláštera, poslal jej otec jeho s bratrem Rudolfem na cesty po dvorech knížecích. Ať vidí Aloisius, co opouští, jakých rozkoší, jakých radostí se zřiká. A poručil oblékati Aloisia do nádherných šatů, dal jej obklopiti krásnými dívkami a voditi po radovánkách světských. Když pak se Aloisius vrátil, vyznal upřímně: To všechno, co jste se mnou činili, mne utvrdilo v mém přesvědčení o bezcennosti všeho, čeho svět podává. A když podepisoval listinu, kterou se odřikal koruny knížecí i svého vévodského titule i panství, jásal velice, že za bezcenný svět, vyhrál cenná nebesa. Křesťané drazí! Procházejíce tento svět, vidíte i vy jeho rozkoše a tak zvané blaho, které podává. Hudba stíhá hudbu, zábava zábavu, ples jde za plesem a radovánka za radovánkou. Ale nezapomeňte podívat se potom do velikého domu, který obyčejně na konci města stává a z něhož vychází zápach podivný, zápach nemocnice. Vejděte i tam a projděte síně její. Uvidíte na sta živých mrtvol na lůžkách se svíjejících a diagnosa devadesáti procent z nich ukázala by pravdu děsnou. Co jest poslední příčina nemoci toho zde? — Opilství! Co toho zde? — Smilstvo! A toho tady? — Hněv. A onoho? — Lakota. A tak dále bychom slyšeli jmenovati celý rejstřík hříchů. K čemu nás to vede?

Když do řádu svaté Brigitty přijímána jest jeptiška, přinesou ji do kostela na márách. Příkrov umrlčí ji přikrývá, obřady pohřební se nad ní konají a na věži zvoní se umíráčkem. Na to pří-

krov se s ní sejme a praví se jí: Světu jsi umřela, sestro vstaň, abys Kristu byla živa. I sestoupí s mar a přijata jest od sester do řádu. Co zde symbolicky se děje za obřadů, které krev i morek pronikají tomu, kdo je viděl, musí se státi i s každým z nás, chceme-li dosíci života v Kristu. Musíš umřít světu a všem hříchům odzvoniti na vždy umíráčkem. A když v nás hříchové umrou, umrou s nimi zároveň i ostny, které život pozemský k hrobu rychleji popohánějí a až přijde od Boha nám určená chvíle poslední, ona spravedlivého nezalekne. On beztoho již světu umřel, smrt nemá mu tedy co vzíti, ona spíše jemu dá, dá mu průvod do věčného života. Jaký to rozdíl mezi živou mrtvolou hříšníka, potácejícího se světem ode hříchu k hříchu a mezi živou mrtvolou spravedlivého, který světu a hříchům umřel. Jako živá smrt přijde hříšník k branám věčnosti, život, na němž v hříších lpěl, přestane, a zůstane mu jen smrt, smrt věčná. Rozděl mne s tímto životem, prosil Pána svatý Pavel, který dávno světu byl umřel a jen Kristu žil, a když se konečně tak stalo, a on jako živá mrtvola posledně kráčel na popravu kolem Aventinu za město, s dopadnutím meče na hrdlo jeho smrt pro něj na vždy umřela a předala jej životu věčnému.

Kam ty kráčíš, bratře mileny? Jsi-li v hříších, pak skrze smrt kráčíš k smrti. Umři — umři hříchům a životem tímto přijdeš k věčnému životu. Amen.

IV.

Nekonečnost rovná se nule.

»Sebe samého zmařil, přijav způsobu služebníka«.
Filip. 2, 6.

Po mlhavých ulicích londýnských s velikým namaháním vlekl se zmrzačelý žebrák. Byl to cizinec z Irska. Vlekl se, celý jsa sklíčen a přemýšlel o vidění, které nedávno měl. Viděl totiž postavu vznešenou a ta pravila jemu: Budeš zdrav, ale jen tenkrát, když král na svých ramenou donese tě do chrámu sv. Petra ve Westmünsteru. »Jakž by to bylo možné,« pravil mrzák sám u sebe, »aby mocný Eduard, král Anglie, vítěz nad Dánskem, mne cizince, žebráka zmrzačelého, vředy posetého na svých ramenou nesl? Nikdy se tolik král k žebrákovi nesnížil!« V tom se za ním ozve křik: Král přichází! Chvěje se pohnutím, klesá ubožák na kolena a vypravuje králi své vidění: a aj, sotva dopověděl, již král jej pozvedá a doprovázen nesmírným zástupem lidstva na svých ramenou nese na místo a staví jej do prostřed chrámu očištěného a uzdraveného. Pro pokoru králova učinil Bůh totiž ten zázrak, že ubožák cizinec ihned ozdravěl. Tolik se vypravuje v životopisu sv. Eduarda, krále anglického.

Přátelé drazí! Něco podobného, v míře ale daleko neskončejší stalo se před devatenácti věky. Vyhnaní synové Evy bloudili tímto světem, bloudili v temnotách nejistoty, v mlhách lži. Vyhnaní z ráje, ze svého domova zlatého, vlékli se světem, jako cizinci, kteří nemají zde místa zůstávajícího, zmrzačili na duchu i na těle. Duši zmrzačil hřích a život její učinil mrtvým životem, tělo druhdy nesmrtelné zmrzačil tentýž hřích, učiniv je smrtelným a jakoby živou smrtí. A k tomu tisíce hříchův osobních jako vředy nesčíslné pokryly člověčenstvo, které jako opravdový mrzák vléklo se tímto světem. Vléklo se tímto světem, přemýšlejíc o viděních, která prorokům z jeho středu ukázal Hospodin a která vyznívala jen v jeden refrain: Budeš zdrav, člověče, ale jen tenkrát, když věkověčný král na ramena svá vezme tebe a donese tě na místo smírné.

Děsil se člověk té myšlénky, že by vůbec možno bylo, aby Bůh se tolik snížil a lazara-člověka se ujal, ale přece v důvěře zraků svých k nebesům pozvedá a volá: »Oblakové, dštěte Spravedlivého«. Vi dobře, že hřích může vyléčen býti jen Spravedlivým a že spravedlivého by mezi hříšným pokolením na světě marně hledal. Spravedlivý jediný že jest Bůh sám a proto obrací zraků svých vzhůru k oblakům a spravedlivého Boha na pomoc hříšníkům svolává. Spravedlivý má přijíti na zem a ze země vzat jest člověk první, — člověk — lazar dobře to cítí, že má-li Spravedlivý vykoupiti člověka, že Sám musí se státi člověkem, že musí přijati podobu služebníka, učiněného ze země a proto i k zemi zraky své klopí a volá: »Otevři se země a vpuč nám Spasitele!«. A div divoucí se stává, nebesa se otevírají a Spravedlivý přichází, země se otevírá a na svět vydává Spasitele, který Sám Sebe zmařil, přijav podobu služebníka a všemohoucí rukou Svou uchopiv člověčenstvo, na Svých ramenou je i jeho bolesti i hříchy nese k oltáři smírnému na Golgothu. Tisícové obklopují Jej, jsouce svědky Jeho ponížení a slyší Jeho hlas, který svět proniká, že dokonáno jest uzdravení lidstva.

A nyní se zastavme a tažme se opět: Kdo jest člověk? Nicota, nula, která se pozdvihla ve své pýše proti Hospodinu. A kdo jest Ježíš Kristus? Jest to věkověčný Bůh, král všehomíra, nekonečnost v dokonalosti, protože jest »odleskem Boha Otce«. A tento věkověčný král a Bůh stává se člověkem. Jaký to zázrak! Nula člověk v ráji se chtěl rovnati nekonečnosti a tím klesl v hlubiny hříchu a smrti, a aj, nyní nekonečnost do těch hlubin hříchu a smrti se sklání, běře podstatu nuly na sebe, takřka maří sama sebe, přijímá podobu služebníka, ta nekonečnost se snižuje a rovná se nule. Jak vznešený to předmět dnešního našeho rozjímání!

P o j e d n á n í.

Do klášterního chrámu v Kaufungenách ubíral se vznešený průvod. Celá řada dvořanů a dvorních panen v nádherných rouchách kráčela v před a v jejich středu v hermelínu královském a diademem na hlavě císařovna Kunhuta. Předstoupivši před oltář

k velikému překvapení své družiny i všech přítomných, začala skládati korunu s hlavy své, řetěz zlatý s hrdla, odložila i hermelinový plášť a svrchní roucho zlatem a drahokamy krumplované, a davši ostříhati sobě bohaté vlasy své, začala obléčeti se v hrubé roucho řeholní. Vstoupila do kláštera a kdo později viděl ji konati nejnižší práce klášterní, nikdo by byl neřekl, to že jest bývalá mocná panovnice Německa, manželka statečného Jindřicha císaře. Každý užásal nad pokorou, kterou s výše svého trůnu, až v prach sklonila se osoba tak vznešená. —

Asi tisíc let před tím byla však nebesa i země svědkem pokoreni se daleko většího. Vznešená druhá božská osoba, v průvodu nesčetných kůrů andělských, skvoucích se jasem nebeským, ubírá se k nebes branám a tam k velikému překvapení všeho vojska nebeského, s vznešeného čela svého skládá božský svůj diadem, zlatý řetěz své božské moci a slávy, roucho své velebnosti neskončené a obléčí se v šat porušenosti, v chudičké roucho podstaty lidské. Neskončenost bere na sebe lidské tělo a lidskou duši se všemi bédami a utrpením, neskončenost stává se nulou. Sestupuje na svět a kdo Jej viděl konati práce nejnižší v dílně Josefově, kdo Jej viděl utíkat před Herodesem, kdo Jej viděl lačněti a žízni na poušti, kdo Jej viděl jako červa potřeného na Golgotě, nikdo by byl neřekl, ten že jest všemohoucí Pán nebes i země, ten že jest jednorozený Syn Boží, který veškeren živočich naplňuje Svým požehnáním a otevírá mu štědrú ruku Svou.

Zastavme se v myšlénkách a rozvažujme hlubokou pokoru, ve které Nekonečnost opustila Svůj trůn a sklonila se v prach, nule se rovnajíc. Rozvažme této pokory velikost, způsob i účel.

1. Skloněn tváří k zemi, tázal se Mojžíš Hospodina z hořícího keře k němu mluvícího: »Kdo jsi, Pane, jaké jest jméno Tvé?« A Hospodin odpověděl: »Já jsem, který jsem.« Bůh jest tedy jsoucnost, neskončenost naprostá. — Ku proroku Isaiášovi ozval se hlas Hospodinův: »Volej!« I řekl: »Co mám volati?« — Lid jest travou, tráva uschla a květ spadl. Co jest tedy člověk? Schnoucí travou — nicotou! Nic vznešenějšího nemůže býti leč Bůh, On jest nejvyšší, ze stvořených rozumných bytostí pak není nic nižšího než člověk, on jest nejnižší. A Nejvyšší se sklání k tomu nejnižšímu, Nejvyšší na Sebe bere přirozenost nejnižšího. Ten, který jest bere na Sebe podstatu pomíjející, schnoucí trávy, podstatu nicoty. Jaká to pokora Nejvyššího, který níže ani skloniti se, sestoupiti nemůže! Již to by bylo nesmírným ponížením pro Nekonečného bývalo, kdyby byl se snížil jen k andělům a na Sebe podstatu andělů vzal, ale On se snižuje ještě hlouběji, až na dno, až do prachu, z něhož Adam vzat jest, Slovo těle m učiněno jest. Rozjímaje bohonadšený kněz Chaignon o tajemství vtělení Syna Božího, praví: »Kdyby alespoň byl vzal toliko duši lidskou, která jest obrazem Božím, duchové povahy a nesmrtelná, ale nikoliv, On vzal i tělo naše a to ne tělo, jež nemůže trpěti, ani škodu jakou bráti, on přijímá tělo slabé, citlivé, podrobené potřebám lidským a smrti.« Veliký světec a patron náš, blahoslavený Hofbauer, když kázal jednou

o vtělení Páně, tak byl unesen dojmem neskončeného pokoření se Syna Božího, že mezi řeči svou podivením ruce sprásknuv, s nevýslovnou opravdivostí zvolal: »naše — naše tělo vzal na sebe.« Jeden z tehdejších posluchačů jeho vypravoval později, že prostá tato slova s apoštolským přesvědčením pronesená jej i všechny ostatní dojala a všeliké pochybnosti o Božství a člověčenství Ježíše Krista zaplašila.

2. Uvažujme dále způsob, kterým nekonečnost rovná se nule. Co nejvíce chci býti pokořen, pravil Karlomann a sestoupiv z královského trůnu, který odevzdal svému bratru Pipinovi, odešel do kláštera na Monte Casino, kde ho nikdo neznal a stal se pasákem ovcí. Kdo by byl tušil, že tento chudý na pohled pastvec, který kulhající ovcí na ramenou do ovčince přináší, jest tentýž mocný král, u jehož nohou ležela Austrasie a Duryňsko? My zatím se divíme způsobu hluboké této pokory, jakž ale teprve užasnouti musí člověk nad způsobem, kterým Neskončený se pokořil! Či podobu přijal? On přijal podobu služebníka, formam servi. Již to by byl veliký způsob pokoření se býval, kdyby byl král nebes zaměnil svůj trůn s nějakým trůnem pozemským, kdyby se byl narodil v paláci královském. I tam byly by ho stihly bědy mnohé, které ani palácům se nevyhýbají, avšak od mnohých přece by byl býval ušetřen. Ale Spasitel sestoupil níže, On sestoupil až do kruhů nejnižších, On za pěstouna si volí chudičkého řemeslníka a za matku světa neznámou, chudičkou lilii z Nazaretu. Ač jest svrchovaným Pánem všehomíra, nepřichází na svět, jak by majestátu Jeho příslušelo, jako »porfyrogenetes«, to jest nenarodil se na lůžku purpurem královským potaženém, nýbrž v opuštěném chlévě na slámě. Jak nedostizitelný to způsob pokory! On, který všemohoucností Svou drží celý svět, jako děťátko dává se chovati a ošetřovati, On, který živi všechen živočich a šatí ve skvoucí roucha kvítí polní, dobrovolně trpí hlad a v prostých plenkách odpočívá, On, který dává zákony všemumíru, sám poslouchá člověka. A proč, k čemu se tak pokořuje?

3. Odpočívaje v krajinách Bersabe, viděl Jakub ve snách žebřík, který s nebe až na zem dosahoval a anděly dolů stupující a nahore Hospodina, jakoby hotového sestoupiti též. Podivný tento sen došel svého vyplnění. Otevřela se nebesa nad Betlémem a Syn Boha živého sestupuje dolů. Jeho neskončená pokora, tať jest tím žebříkem, který dosahuje od trůnu Božího až do prachu země a On sestupuje po této pokoře hloub a hloub až k člověku a ještě hloub, až k lidské chudobě a bídě a ještě hloub, až k hříchu samému.

V druhé řeči jsme o tom rozjímali, jak hrozným zlem jest hřích. Jest to propast plná hniloby a nečistoty, do které Adam hřichem prvotním uvrhl sebe a celé pokolení lidské a do které, kdo páše hříchy, ještě hlouběji se vrhá. Nuže, a do této propasti hříchu sestupuje světa Spasitel a sestupuje až na dno. Sám jsa nejsvětější, přijímá alespoň hříchu podobu na sebe — similitudinem carnis peccati, tak že se zdá, jak sv. Pavel v druhém listu ke

Korintským dí, že ten, který hříchu neznal, za nás hříchem učiněn jest, aby nás z hříchu vykoupil. Zde mi již slova unikají a není divu, že unikají. Ptám se, který jazyk, ať lidský, ať andělský, může vyličiti tu hloubku pokory, do níž Bůh pro nás sestoupil? Nejsvětější až k hříchu sestoupil, aby hříšníka zachránil. — Když jedenkrát bylo po bitvě, jak Justinus vypravuje, ušel Alexandr král vojína Lysimacha, an těžce raněn na zemi leží a z rány na hlavě silně krvácí. I šnal Alexandr král svůj diadem (— tenké plátno, kterým králové ovijeli si skráně na znamení své důstojnosti, když koruny právě nenesli —) a obvázal jím ránu Lysimachovu. Celý tábor užasl nad tímto skutkem, jímž král dal znáti svou lásku k prostému vojínu. Neskončeně více učinil pro nás Bůh: Lysimach bojoval za Alexandra, proléval krev svou pro něj, což divu tedy, že Alexandr z vděčnosti ku svému vojínu si tak počínal, ale člověk v nerovný zápas postavil se proti Hospodinu. On Bohu vzdoroval, Jemu postavil se vstříc jako Jeho nepřítel, jako Jeho sok. Ovšem, že nula člověk klesl v zápasu s nekonečností, klesl smrtelně zraněn na těle i na duši. A tu div divoucí se stává. Vítězný Bůh sestupuje k raněnému, jeho bolesti a rány bere na sebe, snímá svůj božský diadem a ovazuje jeho rány, přemoženému nabízí mír, kterým člověk více vyzíská, než kdyby byl v nerovném zápasu zvítězil. Proto právem zvolal sv. Augustin: »Ó šťastné provinění, které takového nám zasloužilo Vykupitele!« Nula chtěla se rovnati Nekonečnosti a to se jí nepovedlo, a aj, z lásky nejčistší Nekonečnost přichází rovnat se nule. Na trůn Boží chtěl posaditi se člověk a toho nedosáhl, a aj, s trůnu sestupuje Bůh, stává se člověkem, aby tak člověka na trůn Boží povýšil. Zde již nejen řeč, ale i myšlenky člověku unikají. Vidíme, že člověk dal se do nerovného boje, klesl a přece — zvítězil, ve vtěleném Spasiteli zvítězil. Nula stáhla k sobě Nekonečnost, věkovečnou podstatu Boží zasnoubila se s nicotnou podstatou lidskou. —

Úvržen byv do žaláře po svém přemožení, seděl Othon na chladném kamenu, přemítaje o dřívější své svobodě. »Štěstí mé, svobodo má zlatá, vraťte se mi ještě jednou«, volal, zoufale klada hlavu do rukou, okovy spjatých.

Ušnul v bolu nevýslovném a tu ve snách ukázal se mu sv. Leonard a pravil: »Budeš opět svoboden svobodou větší a budeš šťastnější než dříve, avšak pod jedinou podmínkou; slib totiž, že nebudeš více sloužiti světu nýbrž Bohu.« Othon složil slib a probudiv se, nacházel se v lesní mýtině. Neviditelná moc vysvobodila jej ze žaláře a on pamatoval na slib ve snách složený, opustil svět a stal se světcem.

Přátelé drazí! Přemožení, upíme my synové Evy v tomto žaláři pozemském, spoutání okovy hříchu. Voláme po svobodě a dlíme v otroctví zla, voláme po štěstí a slízíme v bídách a utrpení. A tu otevírá se nebe a přichází Nejsvětější Sám a praví: »Dosáhnete svobody synů Božích, dosáhnete štěstí věčného, ale pod jedinou podmínkou, že přestanete sloužiti hříchu a budete služebníky --- bratry mými.« Co odpovíme? Odpovím za vás i za sebe?

»Zde jsme, ó Pane, odřikáme se služby tělu i světu i ďáblu na vždy — na vždy a vstupujeme v služby Tvé, Kriste, Bože, bratře náš. Amen.

Hod Boží vánoční.

Účel vtělení Syna Božího a důsledky z něho pro nás.

»A Slovo tělem učiněno jest a přebývalo mezi námi.«

Na pavlánu jednoho domu na náměstí v Efesu stál mudrc Heraklit a díval se dolů na shromážděný lid. Oči jeho zalily se slzami a on, zalomiv rukama zvolal: »Tolik lidstva vidím před sebou a ze všech není ani jediný na duši čist a na těle zdrav, nýbrž vidím na nich samou křehkost, samou nedokonalost a plynoucí zlo a není tu žádný, kdo by to napravil« (Sabell. lib. 5. cap. 2.)!

Na stupních nebeského trůnu Svého stál Syn Boží, tato moudrost podstatná a díval se dolů v širý svět na lidstvo veškeré. Milosrdenství neskončené, hnulo se v Něm, když viděl, že ani jediný z nich není na duši čist, nýbrž že duše žije mrtvý život, že ani jediný není na těle zdrav, nýbrž že tělo, podrobeno jsouc nemocem a smrti, jest živá smrt, viděl všude samou křehkost, samou nedokonalost a samý hřích, toto zlo největší. A v celém široším světě nebyl žádný, kdo by to napravil. Oči lidstva obracely se vzhůru k nebesům, odkud jedině očekávalo pomoc a z výkřiků jeho až k trůnu Božímu pronikal hlas Isaiáše proroka: »Sešli, ó Pane, beránka za vládce země« (cap. 26). Satan, jako lev řvoucí krutě vládl nad lidstvem a tisícero hříchů, jako ostrými spáry rozsápávalo nitro člověčenstva; proto volal prorok po vládě a pomoci beránkově. A Beránek Boží volání slyší a sestupuje s trůnu Svého, Bůh Otec svoluje, Duch Svatý uzpůsobuje mu tělesnou podstatu a věkověčný Bůh v lidské podobě přichází mezi nás. »A Slovo tělem . . .«

Přátelé drazí! Dnes slavíme drahou památku onoho dne, kdy Syn Boží pro nás stal se člověkem. Milost to nevídaná, neslýchaná. Ku kleslým andělům neseštuje, ač jsou vznešenější a ač jen jedním hříchem. Jej urazili, k člověku do prachu země se sklání, ač Jej člověk nescíslněkráté urazil a uráží. Lásku Jeho, tuto příčinu, pro kterou tak učinil, nikdo nevyzkoumá; ale zkoumejme dnes 1. účel vtělení se Syna Božího a 2. důsledky z něho pro nás.

P o j e d n á n í.

1. Rozjímajíce o účelu vtělení se Syna Božího, udávají svatí otcové trojí jeho směr. Předně totiž, aby za nás trpěl, za druhé, aby nám byl příkladem a za třetí, aby nás tím spasil.

a) Se svými přáteli rozmlouval šlechtitý Silvio Pelico o známkách pravé přátelské lásky. Všichni byli toho mínění, že tomu

z přátel možno věřiti, kdo hotov jest za nás obětovati celé jmění i postavení své. A Pelico povstav, pravil: »Nikoliv, dle mého přesvědčení jen ten jest mým opravdivým přítelem, kdo hotov jest za mne i hlavu svoji položiti na špalek.« Vizme narozeného Spasitele svého. Svou slávu nebeskou opouští a naše tělo a naše bědy bere na Sebe. S trůnu nebes na svět přichází, ač ví, že svět Mu chystá korunu trnovou a ohavnou smrt kříže. Když sv. Ignáce na rozkaz inkvisice uvrhli do žaláře v Salamance a vážali jej těžkými okovy, pravil: »Vyřídte těm, kdo vás na mne poslali, že celá Salamanka nemá tolik okovů, kolik bych jich rád pro svého Spasitele nesl.« Láska nesmírná vedla Syna Božího v tento žalář světový, a vložila Mu pouta tisícerych béd a utrpení, ale On toho nedbá, jakoby volal: vyřídte lidstvu, že celá země nemá tolik trní, kolik korun z něho bych rád pro ně nesl, že nemá tolik svízelnů a béd, kolik jsem hotov pro ně vytrpět, že nemá tolik křížů, na nichž z lásky za ně bych umíral. A skutečně celý život Jeho jedno jest utrpení. Chudý chlév, jesličky, útěk do Egypta, dílna Josefova v Nazaretě, poušť, celá Palestina a zvláště Golgotha jen o Jeho utrpení mluví.

b) Proč jest tak málo svatých? otázali se sv. Kateřiny Sienské. A světice odvětila: »Poněvadž lidé následují svět, ale jen málo jich následuje Boha.« Lidé dříve nevěděli jak žítí, a proto Kristus přišel, aby nás pravému žití naučil. »Pojďte a učte se ode mne«, volal, a to jest právě cílem křesťana, aby Kristus byl utvořen v něm Gal. 4, 19. »Chce-li kdo býti dokonalým vojínem,« praví sv. Klem. Alex., »obráti se k vojínu, kdo rolníkem, dá se do správy rolníkovi, kdo kupcem kupci, a kdo filosofem filosofu.« Ale my chceme kralovati v nebesích a právě proto přišel nebes král mezi nás, aby nás naučil královskému životu. »Čiňte, co vidíte činiti mne«, pravil vůdce Gedeon svým věrným, — »příklad jsem vám dal, abyste jako já, tak i vy činili,« pravil Kristus Svým věrným na rozloučenou. On jest vzorem veškerému lidstvu.

c) »Morituri te salutant, caesar,« tak pozdravovali zápasníci římských císařů v cirku a mohlo se tak pozdravovati všechno lidstvo. Časnou smrt nosilo v těle svém a věčná smrt je čekala, tedy smrt dvojnásobná, jak naznačeno v rozsudku Hospodinově v ráji nad lidstvem proneseném: »smrtí — umřeš.« Děsný to osud, nad nimž sám Anakreon zaplakal, v žalný akkord nad hrobem svého přítele udeřiv — *μη ἀνθρώποις* — nevrátí se víc. A aj! tu neslýchaný dosud nad Betlémem ozývá se zpěv, který zvěstuje lidu pokoj a mír. Kdo to přišel k lidstvu, kdo je to pozdravuje? »Moriturus vos salutat!« Života Pán přichází, přichází umřít za lidstvo a smrtí Svou zlomiti smrti moc a vrátiti lidstvu život věčný. A již se otevírá nebes brána, dosud zavřená, aby každý, kdo v Krista věří, měl věčný život. Jeho utrpením a smrtí hřích jest shlazen, smrt přemožena, křehkost posilněna a věrný Kristův zápasník, dobojovav poslední vítězný boj, tiskne obraz svého Spasitele na zsinalé rty a právem může zvolati: »Resurrecturus Te salutat, Christe!«

2. A nyní vizme důsledky z toho pro nás.

a) »Nechci, Pane, býti bez ran, vida tebe zraněného«, zvolal sv. Bonaventura, dívaje se na kříž. Však ale žádný člověk není bez utrpení a Kristův služebník nejméně. Vždyť tato země jest údolí slz a nikoliv rájem, ale kdo v Krista věří a doufá, toho bolest nebolí a smrt neleká. Sv. Regina zmučená, uvržena byvši do žaláře, viděla ve snách kříž, dosahující až do nebe a slyšela hlas: »Tot jest žebřík, po němž na nebesa se vstupuje.« Sv. Angela proto nazývala své nemoce a rány důkazy Kristovy lásky a sv. Gordius umíraje litoval, že může z lásky ku Kristu umřítí jen jednou. Když svatí Viktorin a Remus mnohými mukami trápeni byli v žaláři, ukázal se jim Spasitel jako pacholátko v nevýmluvné záři a pravil jim: »Čas váš ještě nepřišel, ještě maličko trpte, ale doufejte, já jsem s vámi.« Přátelé drazi! I na vás dolehnou mnohá utrpení, avšak tenkrát v duchu se postavte k jesličkám a jediný pohled na bídu Spasitele našeho vás posílí: »Doufejte, já jsem mezi vámi.« Z lásky k nám trpěl Spasitel, my budeme trpěti z lásky k Němu.

b) »Jsi svobodným nebo otrokem?« otázal se soudce Okta-vian sv. Montana a ten odpověděl: »Byl jsem otrokem, dokud jsem hříchu sloužil, od těch dob však, co Krista následuji, jsem svobodným.« Po svobodě touží a volá svět, ale to, co dnes svět svobodou jmenuje, není svobodou, nýbrž otroctvím hříchu. Pravá svoboda jen z Krista vychází a jen ten jest opravdu svobodným, kdo Krista následuje. »Vstup do mých šlépějí,« pravil sv. Václav svému služebníkovi, když tento za ním v sněhu kráčeje, na krutou zimu si nařikal. I vstupoval Podiven ve šlépěje Václavovy a příjemné teplo rozlilo se v celé tělo jeho. I ve světě panuje zima mrazivého sobectví, poněvadž lásky se nedostává a kde kdo nařiká na neblahé poměry socialní. »Vstupte do mých šlépějí,« volá Kristus k lidstvu a kdokoliv tak učiní a dle zákona Jeho jest živ, tomu blahé teplo pravé křesťanské lásky v duši se rozlijí. Čiňme jen to, co vidíme činiti svého Spasitele a blaho a mír ve světě se vrátí a celá socialní otázka bude rozřešena. —

c) Deset tisíc dolarů ti dám za každý měsíc, po který mne při životě zachováš, sliboval nemocný Ludvík XI. svému lékaři a celou svou důvěru v něj a jeho lékařské umění skládal. A přece celé lékařské umění zmůže proti bolestem málo a proti smrti ničeho. A tu přichází Spasitel světa a praví: »Kdo ve mne věří, neumře na věky.« Upřímná víra v Něj tedy jest ta cena, za kterou nebeský lékař nám zaručuje život — život věčný. Kdo by se Mu tedy nesvěřil, kdo by viru svou Mu odepřel? Nikdo zajisté z těch, kdo svými jsou přátely, ovšem ale ti, kdo sobě jsou nepřitelem. »Hled!« pravil satan jednomu světcovi, »já jsem se pro lidi ani nevtělil, ani za ně netrpěl, ani za ně neumíral a přece více mne jich následuje než Krista, který pro ně tolik učinil!« Smutná to pravda, že Kristus všechny spasit přišel, všem bránu nebes otevřel, ale že ne všichni jdou za Ním. Ubozí! Až nadejde den odplaty, vidouce v oblacích nebeských věčného soudce, kterého nechtěli

znáti jako Spasitele v zoufalství volati budou: »Sempiterna morte morituri te salutant!« —

Když Maďaři obléhali město Augsburg a nebezpečí hrozilo největší, veškeren lid činil pokání a pak na radu sv. Oldřicha, tehdejšího biskupa, všechna nemluvnátka přinesena byla do chrámu, aby pláč těchto nevinných dítek smísil se s modlitbami dospělých a pohnul Hospodina k milosrdenství. I nás tísní hříchové mnozí a nebezpečení v nich žiti a zahynouti jest veliké. Přátelé drazí, činně pokání! a aby Hospodin pohnut byl tím více k milosrdenství nad námi, pozvedněme božské děťátko z jesliček a zvolejme: »Pro toto Slovo tělem učiněné, odpusť nám, Pane, a smiluj se nad námi.« Amen.

Dr. Rudolf Horský.

Hod Boží Vánoční.

1. Při první mši svaté (půlnoční.)*

Panna Maria a manžel její Josef, již 4tý den jsou na cestě. Bylo to v takovém zimním měsíci, jako je prosinec, na krátkém, pochmurném dni. Z Nazaretu, kde bydleli ti dva hodní lidé, bylo do Betléma, kam se ubírali, půl čtvrtá dne cesty. Po celém světě odehrávala se tehdejší důležitá událost. Císař Augustus ve 42. roku svého panování, nařídil obecné sčítání lidu. Každý dospělý žid musel se dostavit tam, odkud pocházel, musel se dát zapsat a slíbiti římskému císaři poddanskou věrnost.

Za zlých okolností zastihl rozkaz tento svatou rodinu Josefa a Marii. Ale s jakou ochotou vydali se oba na cestu! Však přemýšleli už Maria a Josef plni rozpaků, jak se odebrat do Betléma. Věděli, že podle starých proroctví Vykupitel naroditi se má v Betlémě Judově. Ale první tep srdce Syna Božího udál se v Nazaretě. Maria a Josef, kteří žijí tomuto svému přeslaskému tajemství, čekají, kterak se toto proroctví vyplní. V tom stihl je rozkaz císařův: »Josefe, jdi do města čeledi své, Betléma!« Ó, chapou nyní že nehýbe se Palestina, že není svět v zimničním rozruchu ku rozkazu římského císaře, král králův, všemohoucí Bůh to tak zařídil, aby splněno bylo proroctví předkův. Ó, půjdou rádi Josef a Maria, půjde ráda s tím pokladem drahocenným, jež působením Ducha Sv. nese pod panenským svým srdcem.

Přišli do Betléma. Mohlo býti tak k večeru, slunce ozařovalo posledním svým paprskem čisté ty domky Betlehemitův, ta pole, kde zbožná Ruth, pramáti Krista Pána jako člověka, chudobná

*) Kratinká promluva při této mši sv. právě v okamžik, kdy Boží dobrota se k nám snížila, by byla všude na místě. Kde to není zvykem a kde by se kázání o půlnoční pro různé překážky nedalo zavést, může se toto kázání přizpůsobiti na neděli 4. adventní, jako bezprostřední příprava na narození Páně.

skromně klasy sbírala. Domky jsou přeplněny, ulice hemží se množstvím poutníků . . . svatý Josef asi leckde zaklepal a nesměle prosil o útulek pro sebe a ženu svou — těhotnou. Ale od kolika prahů byl odbyt, snad odehnán — to Boží dítě dnes ponejprv se chce sejít s lidmi, k vůli nimž přišel z nekonečné lásky své a oni ho nechtějí. Maria, ty marně hledáš koutček, kde bys se dočkala nejsladšího okamžiku svého života. Co pak Bůh, Jenž se stará o každého vrabčika, zapomněl na Syna Svého? Což pro toho přestává Boží prozřetelnost, která se vždycky a všude stará i o travičku?

Ale ten Ježíšek jásá nad Svým ponížením, a tu radost sdílí i matičce Své i pěstounu; když město je nechce přijmout, jdou trpčlivě za město, snad tam najdou pro sebe místečka. A našli. Ale je to chudičké místečko. »Skalní hluboký útes, jak ho ještě dnes po Palestině najdete a v němž stáda a pastýřové u nich ponocující, když prší, hledají ochrany.« Vítr fouká do vnitř se všech stran, jen oblohu chatrná střecha zakrývá. Sem vchází Josef a Maria. A, moji drazí, zde stalo se skutkem to nesmírné, veliké, hluboké, nepochopitelné a přec krásné tajemství. »Stalo se pak, když tam byli, naplnili se dnové, aby (Maria) porodila. I porodila Syna svého prvorozeného a plénkami Jej obvinula a položila Jej v jesle, protože neměli místa v hospodě.« Tak krásně, prostince nám velikou tu událost oznamuje sv. Lukaš — c. 2, v. 6—7.

Drazí přátelé, každý rok budeme vzpomínati na tuto událost, ale kdybychom tisíce let žili, my se nenabažíme tohoto podivuhodného obrazu: Dítě Ježíš v chlévě, v plénkách, v jeslích, na slámě. To dítě Boží, jež se chvěje zimou, jest nám velikým dojemným kázáním. Kdyby bohatství, časné statky byly pravdou, byly opravdovým štěstím, byl by Ježíš Kristus jistě se narodil jako bohaté dítě. A to tím spíše, že od národa, k němuž řídil prvé kroky Svoje, byl tak očekáván. Bohatý Ježíš, to je pravda, byl by býval od židů jinak přijat, než syn Nazaretského tesaře. Ale Ježíš Kristus volí chudobu, tu největší chudobu, volí ji dobrovolně. Co nám tím povídá?

1. Svrchovaným pánem nebe a země, všech pokladů jest Stvořitel, Bůh. A dle vůle propůjčuje lidem smrtelným z těchto pokladů, co za dobré uzná. A množství toho, co Bůh nám uštěďuje, neřídí se snad podle mravní hodnoty člověka. Svému Synu nedal ničeho na cestu. Není tedy pravda, že ten, kdo statků pozemských nemá, tím proto na své hodnotě mravní ztrácí. O, dnes cítíme pravdu slov: Chudoba cti netratí.

2. Ježíš ničeho neměl, ale chudým se nikdy necítil, na chudobu nikdy nenařikal. A věru, není chudý ten, kdo má, co ku zachování života nutně potřebuje, a třeba ničeho více, ale ten kdo pachtí se po více, než mu třeba jest. Chudým ubožákem může býti největší boháč — lakomec. Slovatný kazatel 14. století, Tauler Jan, potkal jednou časně z rána žebráka, na němž bylo znáti, jak svět říká, chudobu. Pohnut šel k němu a volal naň:

»Dobré jitro.« »Já nikdy zlého jitra neměl,« odpověděl žebrák, »já měl vždycky čeho jsem potřeboval a netoužím po statcích toho světa.«¹⁾ Věřte, moji drazí, tomu žebráčku, ale spokojte se jako on s tím málem, čeho nutně potřebujete a budete v pravdě šťastni.

3. A vy bohatí, mějte na paměti zodpovědnost svou. Zeptejte se upřímně, jak jste jmění svého nabyli. Když Athénský boháč jakýs vytýkal Aristidovi chudobu, odpověděl mu Aristides: »Má chudoba nikomu neškodí, ale tvé bohatství dělá mnoho zlého.«²⁾ Smělo by se to, moji drazí, říci také o vás? Nikoliv, dobře dělejte se statky svými. Začněte hned dnes. Dnes v tu štědrnou noc buďte štědrými, každý z nás dej některému chudákovi dárek — ať celý svět má radost.

Drazí přátelé, tyto pravdy odnesení si od jesliček a nezapomeneme na ně nikdy. Když tak v upřímné lásce chudí a bohatí sejdou se u Ježíše a jeho se přidrží, bude radost na světě, ale nejen na světě, Ježíš všem bez rozdílu zaručuje také radost na nebi. -- Amen.

2. Při druhé mši svaté (pastýřské).

Hned časně ráno po svém narození obdržel Ježíšek první návštěvu. V okolí Betléma ponocovali u svých stád pastýři. »Až do dnešního dne vidíš je, ani mají hlavu pokrytou dlouhým, černým závojem, kůži beránčí kolem beder, nohy holé, nebo bídnými opánkami obuté, dubovou, nebo sykomorovou hůl v ruce; ponocují tu sedíce u nějaké skály kolem velkého ohně.«³⁾

Ale odkud ten jas, ta zář nad jejich hlavami, ta není od jejich ohně, vždyť jakoby obloha hořela plamenem, to je »jasnost Boží«. Luk. 2, 9. Co to za krásný zpěv těch nebeských, ještě krásnějších zástupův?

Drazí přátelé! Jaký to rozdíl mezi chudobou Božího dítěte v chlévě a touto velkolepou Jeho oslavou! To Bůh poslal anděly Svě, aby šli Božímu Synu, právě narozenému, průvodem. Dnes po 4000 letech ponejprv zase ozývá se prostorem píseň chvály Boha důstojná, dnes je zde bytost na světě už už ztraceném, která dovede vzdát Bohu na výsostech chválu. A táž bytost přinesla lidem mnohým, zbloudilým pokoj. Odtud ta radost andělů. Však v takovou radost má se proměnití bázeň pastýřů, kteráž obklíčila je pro tak podivné vidění. Luk. 2, 9. Jeden z andělů snesl se k nim a řekl jim: »Nebojtež se, neb aj! Zvěstuju vám radost velikou, kteráž bude všemu lidu, neboť narodil se vám dnes Spasitel, jenž jest Kristus Pán, v městě Davidově. A tot vám znamením: Naleznete nemluvnátko, plénkami obvinuté a položené v jeslích. Luk. 2, 10. 11. 12.

¹⁾ Krönes »homiletisches Reallexikon« I. 382.

²⁾ Tamtéž I. 388.

³⁾ Didon »Ježíš Kristus« I. 127.

A pastýři? Illeďte je ty prostinké lidi, zvyklé práci, utrpení. Sotva slyšeli radostnou tu zvěst, a již se pobízejí navzájem: »Pojďme až do Betléma a vizme to slovo, které se stalo, které Pán ukázal nám«. Luk. 2, 15. A jdou! Čím jsou jim v tomto okamžiku stáda? Necháávají všeho a jdou . . . A byli k Němu vpuštění, a kořili se Mu, zajisté, že směli vzíti Ježíška na lokty své, že Ho směli políbiti — ach, jaká radost, jaké štěstí. A vrátili se a všude povídali o tom štěstí, to bylo povídání, divení a tužby mezi lidem! Luk. 2, 18. Prostý lid v okolí Betléma ten den už věděl, že se narodil Spasitel, už tušil a cítil požehnané Jeho působení.

Draží přátelé! Že pohnula vámi ochota těch prostých, hodných pastýřů, že zahřálo se srdce vaše jejich láskou ku Spasiteli sotva poznanému? »Vždyť já bych byl také k Němu běžel«, řekl si u sebe snad leckdo z vás? Byl bys k Němu spěchal? Jistě? — Illeďte, ten Ježíš to tak zařídil, že každý den, aspoň každou neděli a svátek se vám znova narodí.

»Staniž mně se podle slova Tvého,« řekla Maria ku andělu — a na ta slova Věčný Syn Boží sestoupil s nebes na zem! »Totof jest tělo mé«, řekne kněz u oltáře — a na ta slova Věčný Syn Boží sestupuje s nebes na zem! Už nyní, moji draží, víte, kdy se to děje, je to při mši svaté. Nuže, spěcháš rád v neděli a ve svátek k tomuto svatému úkonu do svého chrámu Páně? . . . Nespěcháš? Pak nejsi jako ti hodní pastýři. Či snad má se nám tento posvátný úkon státi proto méně vzácným, že z lásky Boží se tak často opakuje? Ó jaká nevděčnost, jaká neúcta!

Draží přátelé! Učme se z toho své povinnosti k bohoslužbě. Ta povinnost u nás katolíků není tak těžká. V neděli a ve svátek jest každý katolík, každá katolička povinna, býti přítomna celé mši svaté, když mu důležitá příčina nepřekáží. Takovou důležitou příčinou jest nemoc, nutné ošetřování nemocného, nutné obstarávání domácnosti a u slabších, neduživých lidí veliká nepohoda. Víc snad těch příčin už nebude. Při tom ti, kteří k vůli domácnosti doma zůstat musejí, ať se s ostatními střídají, tak aby u nás ani jednoho osadníka nebylo, který by aspoň každou druhou neděli na celé mši svaté nebyl.

Moji draží! Ten, kdo bez takové důležité příčiny v neděli a ve svátek mši sv. zamešká, dopouští se velikého, smrtelného hříchu. Považte jen, co to je, smrtelný hřích! Ztráta milosti Boží, nepřátelství s Bohem, peklo!

Vy otcové, vy hospodářové, vy službodárcové naříkáte na děti své, na čeládku, na celou domácnost. Ó co je viny na vás! Staráte se, aby tito, vám podřízení v neděli a ve svátek byli přítomni službám Božím? Věřte, předrazí, že pilnost, poslušnost, kázeň, věrnost a lásku k vám přinesou si vaše děti, vaši služební jen z kostela!

Umiňmež si tedy:

1. Že především my všichni, jako hodní katoličtí křesťané

budeme pamětlivi své povinnosti k bohoslužbě. V kostele budeme pobožni a pozorni.

2. Že ode dneška se nestane, aby ti, kteří na nás jakkoliv závisí, kteří nám podřízeni jsou, naší vinou tyto služby Boží obmeškali.

Ty dobrý Ježíšku náš, klekáme před Tebou jako pastýři a věrně Ti to slibujeme! — Hleďte, moji drazí, jak Pán Ježíš ty pastýře odměnil. Jistě byli šťastni po celý život svůj. A po smrti? Vždyť ani nezemřeli! Pořád žijou v nebi a mezi námi. Nemáme vánoc bez pastýřů! Vidíte, moji drazí, nás také tak odmění — budeme šťastni po celý život svůj a nezemřeme. Amen.

3. Při třetí mši svaté (slavné).

O významu slov: »Slovo tělem učiněno jest.«

»Slovo tělem učiněno jest, a přebývalo mezi námi.«
Jan 1, 14.

V evangeliu první a druhé mše sv. dnešního Hodu Božího uvažovali jsme, předrazí, o vnějším průběhu narození Pána Ježíše. Dočetli jsme se v těch evangeliích, co při této věčně památné události bylo vidět, bylo slyšet. Při třetí mši sv. chce nám svatá Církev naše ukázati jaksi vnitřní jádro tohoto velikého tajemství. Proto poručila, aby se vám předčítalo velebné, vznešené evangelium miláčka Páně sv. Jana. Sv. Jan směl spočinout na prsou Spasitelových. On směl naslouchat tepotu velikého srdce Ježíšova, on proto, jako se orel k slunci nejvýš vznáší, panickým, zbožným duchem svým nejvýš povznesl se v porozumění celé přirozenosti Krista Ježíše. A řekl nám skoro po stu letech, jako stařeček devadesátiletý, co se vlastně tenkrát v té tiché noci v jeskyni Betlemské stalo. Znáte ta slova jeho, vždyť je zbožný křesťan, pokorně se v prsa bije, třikrát denně říkává: »Verbum caro factum est,« »Slovo tělem učiněno jest«: Slovo, t. j. věčný Bůh, druhá božská osoba, tělem, člověkem učiněna jest.

Můj Ježíši! Také my nyní pokorně se bijeme v prsa svá a v této nevýslovné pokoře chceme si vyložití význam těchto slov. Podaří se nám to, jen když Ty nám pomůžeš!

Pojednání.

1. Vraťtež se znova k jesličkám, klekněte v duchu před to dítě. Ano, vidíte dítě, je dosud jen okamžik na světě a bude tu jen okamžik. Po třiceti a třech letech již ho nebude mezi lidmi — zemře na kříži. A přece, moji drazí, to dítě obsahuje všechny věky, je staré od věčnosti do věčnosti, to dítě jest v pravdě senex saeculorum, stařec věků. Hleďte na tu ručku Jeho, tak malá, tak slabá se vám zdá být, ale v pravdě vládne ta ruka bleskem a jest

všemohoucí. Skrze Něho celý svět učiněn jest; — Jan 1, 10. — pohleďte na Jeho krásné, nevinné oko. Ó, nehleďte tak bez účasti, jak by se zdálo, to oko všecko vidí. Patříte na dítě, je to ale Pán náš a Bůh náš; — Jan 20, 28. — jest to nade všecko Bůh požehnaný na věky; — Ř. 9, 5. — krátce říkali svatí Otcové: »totus Deus«, celý Bůh!

2. Toto Božství však skryto jest v opravdovém člověku. Hleďte to dítě! Není to zdánlivé tělo, není to pouze tělo bez duše, je to člověk jako my, s tělem a duší, rozumem a vůlí. Poroste to dítě a porostou mu starosti a práce. Bude pracovat v potu tváře Svě v tesařské dílně a na polích u Nazaretu. Sousedé Jeho Nazaretští nebudou tušit, kdo se v Něm skrývá, budou Mu říkat syn Josefa tesaře a jako tito skoro vesměs chudí lidé i on bude klesat umdlením. Bude vzdychat starostí o matku, o celé lidstvo, bude plakat nad hrobem přítele a zašlou slávou Svěho národa. A jako u jiných lidí, vyvstane Mu — ó, nejen studený, ale krvavý pot hrůzou a úzkostí před nejstrašnější hodinkou života, před smrtí. A trpět bude, nesmírně trpět a umře. Patřte naň, drazí přátelé! Je to »totus homo«, celý člověk!

Ježíš Kristus, od věků druhá božská osoba, pravý Bůh, přibral si v čase, tedy před 1900 lety ku Svě božské přirozenosti ještě přirozenost lidskou — počal se z Ducha Svatého — a narodil se z Marie Panny.

3. Dobře postřehl toto spojení obou přirozeností v Kristu svatý Augustin. ¹⁾ »Co jest člověk? Duše rozumná, která má tělo. Co jest Kristus? Druhá božská osoba, která má člověka (Verbum Dei, habens hominem). Ó, milí drazí, co nových, překrásných pravd odkrývá nám tu světec Augustin!

Všecko co viditelně, hmotně, prací rukou svých vědomě konáte, jest prací duše vaší. Tělo samo o sobě nic by nemohlo, duše ho k dílu vede, k dílu ho jako nástroje svého užívá. Tak u Krista všecko osoba božská koná, ona při všem jednání té své lidské přirozenosti jako nástroje užívá.

Proto, drazí přátelé, co Kristus konal, člověk konal, ale ne ledajaký člověk, ale ten člověk, jenž patřil svou celou přirozeností lidskou druhé božské osobě. Proto co Kristus konal, má tak nesmírnou cenu! Každý krok svatých nohou Jeho, každé slovo z Jeho úst, každý vzdech Jeho k nebesům, každá slza — a což teprv jedna jediná kapka krve — o moji drazí! Co proti tomu jsou celý svět a všecky jeho poklady! Drazí přátelé! My ubozí sami za každý krok, za každou práci chceme něco zasloužit, kdyby to jen kousek jídla bylo. Považte tedy, co zasloužil za práce Svě za utrpení Svě, za smrt Svou Pán Ježíš! Ó, to je celé moře, nevyčerpateľné moře zásluh!

4. A tento Kristus jest jedním z nás. On jest sice nejkrásnější z lidí — Ž. 44, 3. 1. —, ale přece také člověk; my jsme s Ním svou přirozeností, svou krví spřízněni, on jest bratrem naším! A On

¹⁾ U Hurtera »Theologiae specialis pars«. I. 303. pozn. 2.

se opravdu k nám zná, on nás jako bratry miluje. — Ó, moji drazí, kdybyste tu na světě mezi lidmi viděli nelásky, zášti, nenávisť ještě tisíckrát tolik, co jí bohužel jest, nic platno, člověk člověka hledá, člověk s člověkem se k velikým podnikům spojuje, utváří se tu společnosti lidí, se společným jměním, za stejným cílem.

A Člověk Kristus se takovému spolku s lidmi nevyhýbá, na opak, On volá upřímně: »Pojďte ke mně všichni;« — Mat. 11, 28., — chci se s vámi spojit, chci vám pomoci k dosažení toho nejvyššího cíle, jenž má být vaší jedinou myšlénkou, vaší největší starostí — věčného života. A jaký to s námi uzavírá spolek? Drazí přátelé, tak úzký, jak jej jiní lidé spolu uzavřít nemohou. On sídlí v nás, myslí, mluví, jedná v nás — nejsme my to živi, ale živ jest v nás Kristus. Gal. 2, 20.

A co přináší Kristus do tohoto spolku s námi? Dává nám všechno, co zasloužil . . . celé to moře Svých zásluh, dává nám ještě víc — Sebe, Boha! A co my přinášíme do této společné práce s Kristem? Ó, Kriste náš! Myslíme-li na svou minulost, neseme Ti hříchy, jež jsme spáchali, myslíme-li na přítomnost svou, neseme Ti zahanbení a hrůzu před trestem, myslíme-li na budoucnost — ach, což Ti můžem slíbit? Srdce, jež chvěje se jako třtina před každým vánkem pokušení, neseme Ti slabost! Ó, odvrát se od nás, co bys počal s takovým spojencem! Ale Ježíš odpovídá: Nic se neboj, bratře, vrhni se mně úplně v náruč, vzděj se mně v pokoře a úplně rozumem, vůlí a srdcem svým, potom dělej, co můžeš a o ostatní Sám se postarám.

Drazí přátelé! Z tohoto spojení člověka s Kristem Ježíšem, vzniká jaksi nová bytost: Ježíš a společník — krátce křesťan. A tak dnes tam u jesliček Betlémských slavíme také vznik nového života zde na světě, vznik nehynoucího díla Krista Pána — křesťanství.

Tušíte, drazí přátelé, jaký je to rozdíl mezi hodným křesťanem, mezi křesťanem, jenž ve spojení s Ježíšem Kristem trvá a mezi nešťastným člověkem, jenž Krista nepoznal a nekonečně nešťastnějším, jenž Krista se zbavil, od Krista odpadl?

Všecko jsme s Kristem — síla, pokoj, spokojenost, nebo jest s Kristem; bez Krista nic nejsme — slabost, rozhláranost, neštěstí, peklo je bez Krista.

Nuže! Budete ode dnešního dne o Kristu Ježíši rouhavě mluvit, špatné knihy, časopisy o něm kupovat, číst nebo dokonce rozšiřovat? Budete tento spolek s ním lehkovážně, nevázaným životem, hříchem rušit? Strpíte, aby ve vaší přítomnosti se lidé Kristu Ježíši rouhali? Nikdy! My jsme s ním solidární, co Kristu kdo udělal, nám udělal!

A což vy, drazí bratři, drahé sestry v Kristu, kteří snad v tomto okamžiku cítíte, že spojení vaše s Kristem bylo uvolněno, snad přetřháno, co vy máte dělat? To, co svatý Petr tak rozhodně žádal od posluchačů svých v prvních letnicích křesťanských:

Pokání činite, vyzpovídejte se upřímně, úplně, skroušeně a odpuštěni vám budou hříchové ve jménu Ježíše Krista. Sk. ap. 2, 38. A tak zůstaň nám všem Kristus-Člověk cestou, po níž budeme kráčet, abychom bezpečně dosáhli svého cíle, jenž jest Kristus Bůh. ¹⁾ Amen.

Petr Špička, kaplan v Dobřichovicích.

Svátek sv. Štěpána, prvomučenníka.

O křesťanské trpělivosti.

»A poklek na kolena, zvolal hlasem velikým, řka: »Panc, nepokládej jim toho za hřích!« Skutk. Apošt. 7, 60.

Jaký rozdíl mezi slavnostmi včerejší a dnešní! Včera jsme slyšeli hlas andělský, zvěstující pastýřům a všemu světu radost: »Aj, zvěstuji vám radost velikou, kteráž bude všemu lidu; nebo narodil se vám Spasitel, Kristus Pán«. Luk. 2, 10.

Slyšeli jsme pastýře vespolek říkoci: »Pojďme do Betléma a vizme tu věc, jež se stala, kterouž Pán ukázal nám.« Luk. 2, 15.

A dnes slyšíme hlasy žalostivé samého Spasitele: »Jerusaléme, Jerusaléme! kterýž zabiješ proroky a kamenuješ ty, kteříž k tobě posláni jsou.« Mat. 23, 37. —

Radostí nás naplňuje Betlém, žalostí pak Jerusalém. — Co jest zpěv radostný a hlahol oproti nářku a pláči? — Co jest blaženost života oproti záhubě jeho? — Včera upomínka slasti pastýřů betlémských, dnes upomínka strastí proroků jerusalémských! Odkud rozdíl tento? Jak souvisí obě slavnosti?

My kněží jsme se dnes modlili v hodinkách církevních. Tak zvané lekce čili říkání jak z Písem svatých tak ze svatých Otců neb učitelů církevních oslavují sv. Štěpána, jmenovitě přinášejí zlomek z řeči sv. Fulgentia o sv. Štěpánu, jenž nám odpovídá na otázku naši takto: »Včera slavili jsme Narození časné Krále věčného, dnes vítězoslavné úmrtí bojovníka Jeho. Včera vyjda z přečistého lůna panenského ráčil navštívit nás Král nebes, přioděný pletí lidskou — dnes vychází bojovník Jeho jako vítěz ze stanu tělesného, aby vstoupil do nebe. Vzal na se Syn Boží, král všech králů, oblek vojenský, zahaliv do pláště pleti lidské výsost Božství Svého, aby na bojiště sstoupil -- za to jeho bojovník odloživ plášť tělesnosti neustálé, vstoupil do paláce hradu nebeského, by na věky kraloval. Na bojiště včera sstoupil Král nebeský, aby vůdcem v boji Sám se stal — dnes pak Jeho vojín k nebesům se vznáší, aby tam byl jako věčný král. Včera se nám ukázal Bůh člověčenstvím přioděn -- dnes se nám před oči staví

¹⁾ Weiss Apol. I. 706.

vojín Jeho vavřiny vlastní krve ověnčen.« Ó, jaká to podivná! Jaká to divná věc! Věřu, toť význam překrásný Narození Páně, význam mučnické smrti prvomučenníka Páně!

Ani jednoho ani druhého tajemství proto nám dnes opomenouti nelze v rozjímání našem. Okáží vám tudíž dnes, jak se podobá umučení sv. Štěpána Narození Páně, abychom se z rozjímání obého naučili křesťanské ctnosti, která slove trpělivosti.

P o j e d n á n í.

Přechasto se dočísti lze v životech svatých a světic Božích, že den úmrtí jejich, jmenovitě sv. mučenníků, se nazývá v Církví Boží dnem narozenin, narozenin jejich arci pro nebe; čemuž snadno rozumíme, jestliže jsme uvážili slovo sv. Fulgentia právě řečené. Do života blaženého vešel sv. Štěpán smrtí svou. A jelikož život čím šťastnější, tím více životem jest, tak že život pozemský s jeho nesnázemi spíše ustavičným umíráním nežli pravým životem bychom nazvati mohli: proto život blaženosti věčné, život věčný, výhradně zasluhuje životem v nejlepším a nejdokonalejším slova smyslu slouiti. A k životu věčnému přecházíme ve smrti. Zdaž není tudíž v pravdě den úmrtí dnem narozenin?

Než nám se jedná o to, ukázati:

1. jak úmrtí prvomučenníka Páně se podobá čili jest obrazem Narození Pána našeho Ježíše Krista. Všimněme si k tomu cíli způsobu, jakým se ráčil Spasitel náš naroditi a jakým prvomučenník sv. Štěpán v Pánu zesnul, a najdeme, čeho hledáme. Narodil se nám Spasitel, Ježíš Kristus.

Sv. Lukáš, 2. 7., dí: »Porodila (nejsvětější Maria Panna) Syna svého prvorozeného a plénkami jej obvinula a položila ho v jesle.« Ó, vizte, ano patřte a s pozorností se dívejte na tvrdé jesle, v nichž spočívá milý Spasitel — na ostrou slámu a něco sena — na temnost noční a opuštěnost místa. Pociťte s ním dobu zimní, v níž se naroditi ráčil, — hrubé plénky a jiné mnohé nehody, kterým vystaven byl. A jak to vše snáší? Nežaluje, nenaríká; nýbrž snáší, trpí od počátku — s jakou trpělivostí, mlčelivostí! »Toto vám bude znamením: Naleznete nemluvnětko.« Luk. 2, 12.

Ó ten milý Ježíšek, ač je pacholátkem jeden den starým, není jako obyčejné novorozenětko, alebrž má rozum a svobodnou vůli, ano jest božská Moudrost, božská Mocnost, dobře vidí a ví, co trpí, a proč to vše trpí: než tak volil se naroditi nám, aby nám ukázal, jak vyhlíží pravá trpělivost křesťanská, v níž Ho máme následovati.

Svatý Bernard se táže, proč asi Církev sv. s Narozením Páně trojí mučnickou slavnost spojuje; nebo máme dnes svátek sv. Štěpána, zítra sv. Jana Evangelisty a pozítří sv. mladátek. A za odpověď dává: Ejhle, účinky z Narození Páně, na které nám ukazují jesle. Zdaž nejsou všechny tři svátky obrazem Narození Páně?

Svatý Štěpán, prvomučenník, podstoupil o své vůli a skutečně smrt mučnickou, t. j. jako toužil po koruně mučnické, tak jí rovněž dosáhl. Za to miláček Páně sv. Jan, jenž podobně s druhými apoštoly toužil po koruně slávy mučnické a vůlí svou se jí účasten stal, (známoť nám, jak od nepřátel Církve Boží uvržen byl do oleje vroucího, maje takto zemřít, jak měl pít jedu připraveného: než zázračnou mocí po dvakráte zachránil jej Ježíš Kristus, Pán života a smrti, řka o něm: »Chci, aby on tak zůstal, dokudž nepřijdu« Jan 21, 22. pro něho, t. j. dokud jej nepovolám v smrti přirozené) v skutku jako mučenník nezemřel.

A svatá mladátka, nemajíce ještě rozumu, ani vůle neměla v pozeňnané smrti své; za to skutkem byl vydán jich život jako obět pro Ježíše Krista narozeného. »Ejhle,« praví svatý Bernard, »všichni ti pili z kalicha spásy buď dle těla i duše buď dle těla toliko.«

Aby tudíž zjevné a patrné byly účinky Narození Páně, proto slaví Církev svatá trojí tento svátek. Zjevné nám tudíž jest, proč umučením svatého Štěpána, obrazem jest Narození Páně.

2. Avšak dokonaleji ještě se nám hlásá křesťanská ctnost, svatá trpělivost. Včera slyšeli jsme, jak hlásali andělé pastýřům: »Toť vám bude znamením, že naleznete nemluvnátko v jeslích položené.« Ano, pravá trpělivost vyžaduje nemluvnátko.

I na svatém Štěpánu, jehož v svaté trpělivosti obdivujeme, žádal Ježíš Kristus, aby nemluvnátkem se stal. A taková trpělivost jest dokonalejší trpělivost. Velebí proto Církev svatá v hymně hodiniek církevních svaté mučenníky pro jich mlčelivost v utrpení takto: »Vraždou jak nevinné ovce je zbíjeno — však bez stesku němí kráčeli k odpravám — s dobrým povědomím trpělivá mysl — bezstrašnost zachovávala.« *) Jako ovce padají na ránu meče: než, z jejich úst žádné bědování ani nahlas, ani pošeptmo, jelikož je není tajno, co znamená nemluvnátko v jeslích strádající. Kdo z nás nepozoroval, že láhve se vzácnou vůní mívají tenounká hrdla a dobrou zátkou se zacpávají, aby dokonalost vzácné vůně nese-slábla. A podobně ústa svatých trpitelů dobře bývají uzavřena, aby z nich ani slůvko žalů nebo stesků nevyšlo, čímž by škody vzala trpělivost ve své síle a dokonalosti.

Vypravují Skutkové apoštolští v 6. a 7. hlavě, že svatý Štěpán byl »pln (6. 10.) milosti a síly,«, výtečný v moudrosti a výmluvnosti, tak že ani na slovo vzatí učenci škol libertinských a cyrenských a alexandrijských a ti, kteříž byli z Cilicie a Asie, hádajíce se s ním, nemohli odolati moudrosti a Duchu, kterýž mluvil z něho. Co tudíž činili nepřátelé jeho? Zacpali uši své, praví Písmo svaté, aby neslyšeli pravdy, kterou jim veřejně do duše hlásal a takto se obořili naň. Věděliť, trvám, jaké moci má hlas prvomučenníka Páně, a proto se ho tím více strachovali. Ano, v skutku slova jeho vůči zuřivým nepřátelům jeho podobala se nejen čarovným slovům muže kouzelníka, alebrž byla mocná

*) Viz »Hymny církevní« č. 116. převedené od Fr. Sušila. Brno. 1846.

slova neodolatelná, jimiž Bůh sám všemohoucí mluvil k nim. Zajisté věděli, proč si uši zacpávají. Než my čteme tamtéž 7. 56., že zkríkše hlasem velikým, zacpali uši své, a obořili se na něj: tudíž netoliko když jim kázal, ale i když se naň obořili a vrhli, by jej ukamenovali, měli zacpané uši své. Což nebyl již Štěpán od nich na smrt odsouzen? A přece se báli ještě, aby sv. Štěpán jejich zlobu srdce mocným slovem nezlomil a síly jim neodňal.

Ó ti nepřátelé Boží! bývají nejenom hluchí, ale i slepí. A tak byli židé pronásledující sv. Štěpána, najmě fariseové a zákonníci, také nejen hluchí k slovu Božímu, ale i slepí. Zdaž nemohli viděti a se dovtipiti, že jako svou moc dokázal v slově, pln jsa Duchem Sv., dokáže též moc a vítězství své v trpělivosti, jenž dovede mlčetí?

Nuže, toť jest přeodivná síla v trpělivosti. »Naleznete nemluviňátko v jeslích.«

3. A ještě není vyčerpána dokonalost křesťanské trpělivosti. Vizte a na um vezměte poznovu umučení sv. Štěpána. Práví veliký hlasatel slova Božího a misionář brasilský v Americe v XVII. století, Antonín Vicira, kněz Tovaryšstva Ježíšova, v kázání na sv. Štěpána: »Kdyby se byl sv. Štěpán, když ho židé kamenovali, hájil a se byl chtěl zachrániti, byl by se sám zranil; nebo trpělivost jest taková ctnost, že se sama ostřím meče zraní, jak mile se počne hájiti.«

Ovšem že byl sv. Štěpán pln milosti a síly a činil divy a zázraky ne jakékoliv, alebrž veliké divy a zázraky v lidu. Skut. ap. 6, 8. Všemohoucí obdařil jej silou nadpřirozenou a zázračnou proti nepřítelům jeho. A věru, mohl způsobiti, by nepřátelé v okamžení, kdy se naň vyřítili, mrtví na zem padli; mohl ochromiti ruce jejich, tak že by nebyli s to zdvihnouti naň kamene. Jako prorok Eliáš volal o pomstu na vojsko krále Achaba a blesky s nebe sletěly a pohubily bezbožné vojsko za zpozdilost jeho: tak mohl i prvomučenník Páně podobně si vésti. Jako sv. Petr, když ho Ananiáš a Saphira oklamati chtěli, ve jménu Páně o trest Boží prosí a v okamžení padají oba dva mrtví na zem: takovou mocí vládne rovněž sv. Štěpán. Jako sv. Janu neuškodil ani vroucí olej, do něhož jej uvrhli, jelikož měl moc divy a zázraky činiti: tak mohl i sv. Štěpán přijmouti kamenů, aniž by mu byly v něčem ublížily. Byltě sv. Štěpán pln milosti a síly, činil veliké divy a zázraky.

Mohl jí užívati, směl jí užívati.

A kdyby byl tak učinil, divy a zázraky by byl činil. Než zdaž by byl takto osvědčil dokonalost křesťanské trpělivosti, které do něho obdivujeme? Ejhle, veliké, převeliké divy křesťanské trpělivosti, v níž dovedl prvomučenník Páně nejen rtoma svýma a jazykem, ale i rukama svýma nebráně se trpělivost zachovati. Následovalt roztomilé Jezulátko, nemluviňátko. »Toto vám bude znamením: Naleznete nemluviňátko plénkami obvinuté a položené v jeslích.«

4. Ale největší slávy dobyt sobě prvomučenník Páně ve smrti své, větší ještě nežli tím, že mlčel, že se nehájil a nebránil — tím, že se za nepřátele své modlil. »A poklek na kolena, zvolal hlasem velikým, řka: Pane, nepokládej jim toho za hřích!« píše svatý Lukáš v Skutcích apoštolských 7, 59.

Týž vypravuje, kterak tři mocné školy, které právě v Jerusalemě se byly shromáždily, vystoupily proti němu, hádajíce se s ním. Avšak marné byly jejich hrozby a bouře; moudrosti Ducha Sv., kteráž z něho mluvila, nebyly s to odolati. A protož, když slova nepostačovala, pomáhali sobě jinak. Zbouřili lid starší a sběhše se chytli jej a přivedli do rady a nastrojili muže, kteříž by řekli, že jej slyšeli mluvit rouhavá slova proti Mojžíšovi a proti Bohu, (tamtéž 6, 11.) řkouce: »Člověk tento nepřestává mluvit proti svatému zákonu.« Ale Bůh byl s ním. Proto svatý Štěpán vůči radě židovské dokázal slovy jasnými, co činil Bůh s lidem israelským od Abrahama počínaje až do příchodu Spasitele světa, Ježíše Krista, a co činili židé proti Bohu svému, kolikráte Ho zapřeli, od Něho odpadli, kolikráte modlám se klaněli, až přísně rozhněvaným Bohem ztrestáni byli, kterak muže svaté Bohem jim seslané pronásledovali a usmrtili jako na př. Isaiáše proroka pilou rozřezali, Jeremiáše ukamenovali, až samého Spasitele světa, Ježíše Krista, na kříž přibili. Při čemž v rozhorlenosti své zvolal: »Tvrdé šije a neobřezaných srdcí a uší, vy se vždycky Duchu Svatému protivíte; jakož otcové vaši, takž i vy. Kterému z proroků se otcové vaši neprotivili? I zabili ty, kteříž předzvěstovali příchod Spravedlivého, jehož jste vy nyní zrádci a vražedníci byli.« 7, 51.—59. Ký div, že zatvrzelí židé, slyšíce to, pukali se v srdcích svých a skřípěli zuby na něho. On pak, jsa pln Ducha Svatého, pohleděv do nebe, uzřel slávu Boží a Ježíše sedícího na pravici Boží. I řekl: »Aj, vidím nebesa otevřena, a Syna člověka sedícího na pravici Boží. I kamenovali Štěpána modlícího se a řkoucího: »Pane Ježíši, přijmi ducha mého!« A poklekl na kolena, zvolal hlasem velikým, řka: »Pane, nepokládej jim toho za hřích!«

K tomu není potřeba výkladu. Ó, těch posvátných hlasů prvomučenníka Páně, jimiž se za nepřátele modlil! Jako Spasitel náš do Svého přišel a svoji Ho nepřijali, v Betlémě nebylo proň místečka: avšak ne ohněm se odplatil lidu neuznalému, alebrž tím, že se za ně k Bohu Otcí modlil a jim žehnal — podobně svatý Štěpán modlí se za nepřátele své: Pane, nepokládej jim toho za hřích!

Jaké naučení si máme vzíti dnes, vidouce výš a výše stoupati křesťanskou trpělivost do vrchu dokonalosti ve smrti prvomučenníka Páně, svatého Štěpána? Kéž by naše trpělivost podobala se jeho převeliké ctnosti, jako jeho trpělivost zobrazuje tichost Pána našeho Ježíše Krista.

»Naleznete nemluvnátko, plénkami obvinuté a položené v jeslích.«

Kéž bychom srovnávali vůli svou s vůlí Boží dle duše i těla v trpělivosti! A všeliké strasti života netoliko snášeli, alebrž

i mlčky snášeli! A netoliko mlčky snášeli všeliké protiventství, alebrž i s ochotou snášeli. A netoliko s ochotou všeliké protiventství a utiskování snášeli, alebrž za nepřátele své se modlili! Pak se osvědčíme býti pravými následovníky prvomučenníka Páně; i nám bude nebe otevřeno a Ježíš sedící na pravici Boží přijme jednou ducha našeho.

Aby nescházel příklad a to vlastenecký, poukázati tu dlužno na našeho milého knížete sv. Václava, který v mnohém ohledu podoben jest sv. Štěpánu, nejvíce trvám v lásce k nepřítelům svým. Mnohdykrát v životě svém podal důkaz, že se uměl i v této ctosti, křesťanské totiž trpělivosti, vyznamenati: než velmi skvěle dokázal to ve své vlastní smrti. Svatý Václav byl vnuknutím Božím poučen o tom, že má smrti mučnickou zemříti. Mimo to meškaje na kvase u bratra Boleslava ve Staré Boleslavi, obdržel výstražnou zprávu od svých věrných, aby se měl na pozoru, že usilují o život jeho. Ale tu zaskvěla se láska jeho k nepřítelům úhlavním v obdivuhodném lesku. Vlastním vrahům svým, o nichž věděl, že pod pláštěm zbraň ku vraždě skrývají, připíjel sám na rozloučenou, vzývaje sv. Michala archanděla, aby každému z nich milostiv býti ráčil. A při zavraždění, jsa od bratra Boleslava na smrt raněn, modlí se zaň, řka: »To ti Bůh odpust, bratře!« a tak skončil život svůj, jako druhdy svatý Štěpán, modle se za vrahy své.

Končím modlitbou církevní k sv. Štěpánu: Dejž, prosíme, Hospodine, ať konáme to, co slavíme; a tak se učíme i nepřátele milovati, slavíce svátek toho, který i za odpůrce a vrahy své vzývati uměl Pána našeho, Ježíše Krista. Amen.

P. Ant. Rejzek, T. J.

Neděle po narození Páně.

O trojí cestě do nebe.

»A položen jest tento ku pádu a ku povstání mnohým v Israeli.«

Luk. 2, 34.

Narodil se Kristus Pán, radujme se, nebo člověk jest vykopen, ďábel pak obloupen. Těmito slovy zavznívá radost a veselí po celém světě katolickém v tomto týdnu vánočním. Noc pominula, den pak se přiblížil; slunce spravedlnosti, Ježíš Kristus, již osvětlil temnosti bludů lidských, vytrhl nás z moci ďáblův a dal nám moc býti syny Božími. Kéž by jenom na žádném z nás to vykopení nebylo zmařeno, kéž by na nás všech vyplnila se slova, jež nyní zpíváme: »Nám, nám narodil se.« A jako kdo světlo rozsvítil, nestaví ho pod kbelec, ale na svícen, aby svítilo v domě, podobně Otec nebeský, poslav na svět světlo

nebeské, božského Syna Svého, postaral se o to, aby poznali lidé toto světlo a v něm chodili. Již při narození Jeho andělové nebeští zvěstovali velikou tu radost pastýřům: Narodil se vám Spasitel, Jenž jest Kristus Pán. Podobně neobyčejnou hvězdu ukázal Hospodin mudrcům od východu, která vedla je k pravému světlu, do chléva betlemského. A jak dnešní sv. evangelium vypravuje, zjeven jest Kristus i Simeonovi a Anně; neboť Duchem Svatým vedeni jsouce do chrámu právě v tu hodinu, kdy Maria Panna obětovala, vnuknutím Božím poznali a přede vším lidem vyznali, to dítě že jest očekáváním národů, světlem k osvětlení pohanů a požehnání národů země. Později Spasitel Sám po tři leta chodil, divy a zázraky čině, aby všickni v Israeli poznali, co o Sobě vyřkl: »Já jsem cesta, pravda a život.« A potom apoštoly rozeslal do všech končin světa, aby roznesli světlo Jeho, evangelium; po všech zemích, tak aby na celém světě svítilo slunce spravedlnosti Krista Ježíše, aby všickni národové jako ve dne poctivě chodili, ne v hodování a opilství, ne v smilstvích a nestydatostech, ne v sváru a závisti, ale v oděni světla, v Kristu Ježíši. A tak, draží přátelé, i o nás milost Boží pečovala, že jsme poznali světlo světa, že se radovati můžeme z narození Spasitele. I my, budeme-li podle Pána Ježíše živi, budeme mítí jednou radostný konec života, tak jako nábožný staříček Simeon, který drže na loktech Spasitele světa, nevýslovnou rozkoší naplněn v sladkých slzách volal: »Nyní propouštíš, Pane, služebníka svého v pokoji, neboť viděly oči mé spasení Tvé, jež jsi připravil před obličejem všech národů. Světlo k zjevení pohanům, a slávu lidu Tvého Israelského.« Ale an takto držel na rukou svých Syna Božího a syna člověka, tu otevřela se nábožnému starci rouška do budoucnosti, a on prorokoval: »Aj, položen jest tento ku pádu a ku povstání mnohým v Israeli, a za znamení, kterému bude odpíráno. A tvou vlastní duši,« tak k Marii Panně řekl, »pronikne meč, aby zjevena byla smýšlení srdcí mnohých.« Ach, jak vyplnilo se proroctví Simeonovo! Jak mnohým v Israeli, jak mnohým i mezi křesťany jest dítě, Ježíš, ku pádu, protože znajíce Boha a zákon Boží, životem ho zapírají, zákon křesťanský jest jim znamením, kterému odpírají. Běda takovým! Těm nadarmo narodil se Spasitel, nadarmo v chrámě i na nebi i na zemi byl zvěstován, jim jest dítě Ježíš k věčnému zahynutí. Nechtějte tedy rovnati se fariseům a zákonníkům, jimžto pro zatvrzelost a závist jejich byl Pán Ježíš ku pádu; nerovnejte se Herodesovi, který se zarmoutil, když uslyšel o nově narozeném králi židovském, nerovnejte se Jidášovi, jemuž také Pán Ježíš byl ku pádu, nerovnejte se nevěrným křesťanům, kteří těla a světa užívajíce, odpírají Kristu Ježíši. Ó vynasnažme se, aby nám narození Páně bylo ku povstání z hříchů a bídy duchovní! A jak to dovedeme? Aj, pohledme na tento týden vánoční.

Krásné a mnoho významné jest, draží přátelé, uspořádání tohoto týdne vánočního. Na slavný den Narození Páně následují tři veliké svátky svatých. Církev chce tím říci: »Chcete-li, aby vám Narození Pána Ježíše prospělo, abyste přišli do nebe, následujte

jednoho z těch tří svatých, vyvolte si jednu z těch tří cest vedoucích do nebe, buď cestu sv. Štěpána, a to jest cesta utrpení, anebo cestu sv. Jana miláčka Páně — a to jest cesta lásky; anebo cestu Nemluvňátek, a to jest cesta úplné čistoty a nevinnosti. Rozvažujme, draží přátelé, poněkud blíže o těchto cestách.

P o j e d n á n í.

První cesta do nebe jest cesta sv. Štěpána, cesta utrpení, kterážto jest nejkratší ze všech, a nejbezpečněji k cíli vede, jakž to z toho vidíme, že sv. Štěpán byl první, který z věřících Kristových vešel do radosti Pána svého, a on při smrti viděl nebesa otevřená a Pána Ježíše stojícího na pravici Boží.

Raduj se, milý příteli, vede-li tě Bůh touto cestou bezpečnou a krátkou, ale uč se jíti cestou utrpení od sv. Štěpána. On trpěl proto, že vyznával odhodlaně Pána Ježíše, on trpěl rád a vesele, on, když jej kamenovali, modlil se, řka: Pane Ježíši, přijmi ducha mého; on, umíraje, padl na kolena, volaje hlasem velikým: »Pane, nepokládej jim toho za hřích.« Tak uč se trpěti, abys každé utrpení, ať si přichází od Boha anebo od člověka, snad od tvého nepřítele, každé přijímal jako od Boha, každé snášel pro Boha, a snášel je rád, vesele, s trpělivostí. Zlé neoplácej zlým, nehněvej a nemsti se nad těmi, kteří ti ubližují, nepřítěžuj si bolest a soužení mrzutostí a netrpělivostí. Odpouštěj rád a vždy, modli se za ty, kteří tě trápí: »Pane, nepokládej jim toho za hřích.«

Když tě tedy, rozmilý v Kristu, svírá nouze a bída, když trápí dlouhá churavost neb těžká nemoc, když zármutek veliký tiskne duši tvou, roztouženou po zemřelém otci, matce, dítěti, manželce, příteli, jsi-li na tom světě opuštěný a nemilovaný, když tě lidé pronásledují a sužují: tu pomysli sobě: Bůh mě vede cestou sv. Štěpána, a děkuj Bohu, že tě dal na cestu nejkratší, a vynasnaž se, abys vždycky trpěl nevinně, pro Boha, rád a bez žádosti po pomstě; pak budeš i ty jednou v hodinu smrti volati s kamenovaným Štěpánem: »Aj, vidím nebesa otevřená — Pane Ježíši, přijmi ducha mého.

A druhá cesta vedoucí do nebe, jest cesta sv. Jana, cesta lásky a dobrých skutků. Tento apoštol, jenž sám sebe nazývá učenníkem, kteréhož miloval Ježíš, jest nadšeným hlasatelem lásky, on sám jest takřka vtělená láska. Jeho evangelium za základ má slova: Bůh láska jest a tak Bůh miloval svět, že Syna Svého dal . . . a jeho epístoly napomínají nás k lásce k Bohu a k bližnímu. Milujme Boha, neboť On dříve miloval nás. Kdo nemiluje bratra svého, jsou jeho slova, vražedník jest, a řekne-li kdo Boha že miluje, ale bližního nenávidí, lhář jest a pravdy není v něm; neboť jak bude milovati Boha jehož nevidí, jestliže nenávidí bližního, kterého vidí? Synáčkové moji, nemilujte světa, ani těch věcí, které jsou na světě, neboť svět pomíjí i žádost jeho, ale kdo činí vůli Boží, zůstává na věky. A když tento miláček Páně již velmi sestáral, tu dával se voditi a nositi do shromáždění věřících

a slova jeho, jež vždy opakoval, byla: »Synáčkové moji, milujte se vespolek.« A když se ho tázali, proč vždy jen tato slova připomíná, odpověděl: »Když to zachováte, všechno jste zachovali, neboť Sám Spasitel praví: »Tot jest přikázání mé, abyste se milovali vespolek,« a na lásce k Bohu a k bližnímu celý zákon závisí i proroci. Miluj Boha nade všechno, křestane, miluj Ho více než všechno na světě, víc než otce a matku, víc než dítě a přítele, víc než vlastní život svůj, tak abys všechno to raději opustil a zapřel, vede-li tě to k hříchu. Neboť jestliže z lásky k Bohu opustíš statky pozemské, Bůh tě obohatí v nebesích; jestliže z lásky k Bohu odřekneš se vlastní krve své a přátel svých, když jsou ti na překážku spasení, Bůh bude ti Otcem a přítelem. Pakli ale Boha opustíš, Jeho se odřekneš, pak dříve neb později zbaven budeš všeho ostatního, a zůstaneš na věky sám, opuštěn, zatracen. Z lásky k Bohu miluj bližního jako sebe samého, jednoho Otce děti jsme, k jednomu cíli jdeme, jako bratři a sestry se milujme, neboť Bůh to žádá, Jemužto každý člověk jest milý a drahý. Ale ta láska k Bohu a k bližnímu buď nejen v ústech, nejen v srdci, ale ve skutcích — v životě. Dobré skutky, to jsou kroky po této cestě lásky; kdo sedí neb stojí a kroku nedělá, nikam nedojde. Dobré skutky, to jsou křídla lásky. Dobrymi skutky ukazuj tedy lásku svou k Bohu a k bližnímu. A neříkej nikdo, jakých já mohu dobrých skutků konati. Almužna není všechno, co na nás Bůh žádá. Ty ale můžeš nemocného navštívit, zarmouceného potěšit, ty můžeš hříšně zamezit, pohoršení odstranit, a toli's učinil, dobrý skutek jsi učinil. Jestliže půst nejen sám zachovááš, ale i jiné k tomu vedeš a slovem i příkladem povzbuzuješ, dobrý skutek jsi učinil; ale půst není jen to, když v jídle si újmu činíš. Učiň si újmu i v zábavách, učiň si újmu v nádheře, ve skvostném a chlubném oděvu, a činíš-li to pro Boha, postíš se tím a dobrý skutek jsi učinil. Hledej a navštěvuj Boha a Ježíše Krista zde v chrámě nejen v neděli, ale pokud můžeš často i všedního dne, a tím ukazuješ lásku k Němu. Modli se k Bohu nejen tu chvíli, kdy říkáš Otče náš, ale celý tvůj život budiž modlitbou, tak aby nikdy nevyšlo z úst tvých, a nikdy nečinily ruce tvé, co by Boha hněvalo, bližnímu pohoršení dalo, anděla strážce tvého rmoutilo. Kdo takto činí, ten jde cestou sv. Jana, cestou lásky, a dlouhá jest tato cesta, jakož i sv. Jan nejdále byl živ ze všech apoštolů.

A třetí cesta konečně do nebe vedoucí jest cesta Nemluvňátek, cesta andělské čistoty a nevinnosti. Touto cestou jdou děti po křtu zemřelé. Jako nevinné dívky u Betléma pro Pána zavražděné přijaty jsou, ač nevědomky trpěly, do nebe, tak Pán Ježíš, Jenž zde na zemi dívky tak miloval, i nyní na nebi často říkává: »Nechte maličkových přijíti ke mně,« a kdykoliv to řekne, tu vždycky nějaká duše dítěte přibude mezi anděly. Touto cestou andělské čistoty jdou také ti, kteří z lásky k Pánu Ježíši zachovali se zde na zemi ode vsi nečistoty a poskvrnny, kteří nikdy sluchu nedali myšlénkám nečistým, žádostem smilným. Po této cestě kráčela Maria Panna, sv. Alois, sv. Teresie, sv. Václav

a všechny sv. panny a panicové. Kdo touto cestou přijde do nebe, toho čeká největší odměna, neboť ve Zjevení svém viděl sv. Jan zástup 144 tisíců, který byl nejbližce u Beránka a zpíval píseň tak vznešenou, že jiný se jí nemohl naučiti, a řekl mu anděl: »To jsou ti, kteří ženami se neposkvrnili, nebo panicové jsou, ti následují Beránka, kamkoli jde, neb jsou bez poskvrny před trůnem Božím.«

Ach, běda pro svět, ach, Bohu budiž to žalováno, že tato nejvznešenější cesta za našich časů jest tak opuštěna; málo kdo po ní kráčí, málo kdo životem rovnati se chce andělům, ale hříšné, zvrhčí rozkoše v smilstvu a nečistotě užívati, po tom baží nyní i ti, kteří mají povinnost čistotu zachovávat, totiž kdo jsou svobodni, ano, sotva dospěli mládenci a panny již znají nečisté myšlenky, žádosti a řeči, již i skutkem vyvrhují se ze zástupu čistých. Ó Bože, zadrž metlu trestu Svého! Ty dáváš duši naší krásu andělskou, ty chceš, aby tu krásu zachovala — ale bohužel — kdybys Ty Pane všemohoucí, znamenal znamením ohavným každou tvář toho, kdo čistotu svou zmařil, jak mnohá mladá tvář mládců a panen nynějších ukázala by se býti ohyzdou nečistou. Ó vy otcové a matky! Jako andělé přijali jste dítky své od Boha, bděte, ať je aspoň pokud v panenství jsou, jako anděly zachováte. Vy pak, mládenci a panny, zachovejte čistotu v skutcích, v řečích i myšlenkách, za příklad si berzte nejčistší Matku Marii a svého anděla strážce, který vás všude doprovází, aby Bůh, jenž vidí srdce, když na vás patří, viděl dva anděly, vás a anděla strážného. Blahoslavení čistého srdce, nebo oni Boha viděti budou. —

Tři jsou tedy cesty, po nichž se ubíráti musíme, abychom došli věčného cíle. První jest cesta sv. Štěpána, cesta to utrpení, druhá jest cesta sv. Jana, cesta to lásky, třetí pak jest cesta nemluvnátek, cesta to čistoty a nevinnosti. Po které cestě kráčeli jsme dosud my? . . . A jest-li jsme ani na jednu, ani na druhou, ani na třetí nezabočili, ó neváhejme, a učiníme tak rychle. Čas kvapí a kdo ví, kdy povolá nás Pán, abychom účet kladli ze svého života. Jen tenkrát, budeme-li kráčeti po těchto cestách, budeme moci se Simeonem zvolati: »Nyní propouštíš služebníka svého.« — Amen.

† Josef Herčík.

Kázání na poslední den v roce.

Účtování se svým svědomím na konci roku.

»Všichni umřeme a vrátíme se do země jako vody, které se nenavracují.«

II. Král. 14, 14.

Ještě několik hodin a letošní rok bude dokonán: Sklesne v hlubinu minulosti a zmizí v moři zapomenutí. Tak, draží v Kristu, mjíj rok po roce, že toho ani takřka nepozorujeme a tím přichá-

zíme blíž a blíže ku svému hrobu, smrt se blíží každým okamžikem k našemu smrtelnému lůžku a počítá jednu minutu po druhé. Dnes napočítala zase o jeden rok více a snad již v krátkém čase očitne se u našeho přibytku, zaklepe na naše dveře a zvolá: Pojď! Čas tvůj již vypršel! Všechno pozemské pomíjí, nic netrvá věčně; a proto volá moudrý Šalomoun: »Marnost nad marností a všechno jest marnost.« Ano vše na tomto světě jest marností, vše trvá jen krátký čas a pomíjí. Ale jedna bytost z tohoto slzavého údolí přec nepomíjí, trvá, a trvati bude věky, dlouhé věky, celou věčnost. Bytost ta přišla sice na svět, narodila se, ale nikdy, nikdy nezemře. A bytostí tou jest naše duše, ona tak drahá duše, kterou jednorozený Syn Boží svým bolestným utrpením, svou hořkou smrtí na dřevě kříže vykoupil. Při naší smrti duše nezemře, oddělí se od těla a pak přijde před svého soudce, který od ní přísný účet žádati bude z celého jejího života, očitne se před vševědoucím soudcem, který zpytuje srdce a ledví člověka, Jemuž každá myšlénka, každý pocit, každé slovo naše a každý krok náš znám jest, a Jemuž nelze zatajiti ani toho nejmenšího, poněvadž jest vševědoucím. Bude to pro nás, drazí křesťané, práce těžká, obtížná, kterou s hrůzou a třesením konati budeme. Na každý úkol, ve kterém člověk obstátí má, jest se mu svědomitě připravovati. Tento úkol však, který po smrti na nás čeká, jest nejdůležitější úlohou celého našeho života, neboť jest to věc, jejíž výsledkem bude nad námi vynešený rozsudek Boha: buď věčně zavržen, nebo věčně blažen. Věčně zavržen, věčně blažen! Jsou to jen čtyry slova, ale jak mnoho obsahují! Ó kéž bychom v tomto okamžiku slyšeli slova Hospodinova, kterých užívá Církev sv. ve svých hodinách: »Nuže služebníče dobrý, vstup v radost Pána svého!« Toho si přejete Vy, milí křesťané, ze srdce, a já chovám totéž přání. Vyplnění této tužby jest však v moci naší, my sami rozhodneme nad tímto osudem věčnosti. A proto, chceme-li v tomto okamžiku před soudnou stolicí Boží obstátí, musíme se na zkoušku tu svědomitě připravovati. A čím? Zpytováním svých skutků, slov a myšlének. Musíme zpytovati a pozorovati, zdali se v mezích zákona Božího pohybovaly. Shledáme-li, že ano, vytrvejme na dráze té, pakli rozpor nalezneme, napravme vše, pokud můžeme; nyní jest den naší práce, pak ale přijde »noc, kdy pracovati moci nebudeme.« Až za námi zapadnou brány věčnosti při smrti naší, bude konec veškeré práci za blaho duše naší.

Dnešní den poskytuje nám k tomu krásnou příležitost! Rok skonává, svědomí v nitru našem se ozývá a volá: Pověz, jak jsi tento rok využítkoval ku spáse duše své, pověz, jak jsi plnil tento rok povinnosti své, které ti víra svatá přikazovala? Vydej počet z vladařství svého! Poslechněme tohoto hlasu dnes a zodpovězme si tyto otázky!

Přijď svatý Duše, Bože, ku pomoci mé vzezří a sil mne při této práci. Počínám ve jménu Páně.

* * *

P o j e d n á n í.

I.

Mnozí z vás mají děti. Vy se staráte o ně, pokud to jen vám možno jest. Mnozí z vás nemohou pro starosti ani usnouti; když na lůžko se ubíráte, jste rádi, že zase jeden den minul, býváte sami se sebou spokojeni, že vše svědomitě jste obstarali, ale sotva procitnete, očekávají vás nové starosti, nová práce, nová námaha. Avšak vy podrobujete se rádi těmto starostem, pracujete mnohdy v potu a do únavy celý Boží den a snad i noci nastavujete pro děti své a nežádáte od nich nic jiného za to nežli lásku a vděk. Avšak nenalezlo-li srdce vaše, po čem tolik touží, vidíte-li, kterák děti vaše jen nevděkem a neláskou splácí vám všechno vaše přičinění, kterák těžce jest vám kolem srdce, kterák rozrývá bol duši vaši! Matce vytryskují slzy, slzy hluboké bolesti a ubohý otec vzdychá při práci své. — Obrátme se nyní k Otci v nebesích!

Všechno lidstvo tvoří jedinou rodinu, v níž my sestry a bratry jsme jednoho Otce, jenž jest na nebi. Bůh jest naším Otcem, my jeho děti. Bůh se o nás stará lépe než ti nejlepší a nejsvědomitější rodiče učiniti s to jsou a nežádá od nás ničeho za to než lásku a vděčnost. Ale my nevděčné děti zapomínáme na Něho. Mnozí nepocitují ani tolik vděku, aby ráno a večer poklekli a ruce své ku zbožné modlitbě sepjali. Jdou spát a na Boha ani nevzpomenou, vstávají a oči svých ani k nebi nepozdvihnou, ba ani sv. křížem se nepoznamenají. A pak si mnozí stěžují, že ač pracují den ode dne a přece stále v nouzi žijí. Není divu, přátelé drazí! »Nestaví-li Hospodin domu, nadarmo pracují, kteří staví jej.« Kdo pracuje bez modlitby, pracuje nadarmo, jeho práce přináší mu málo užitku anebo docela žádného. Takový člověk pracuje mnohdy od rána do večera, den ode dne a přece nevidí žádného užitku. Proč? Práce jeho není požehnaná. Kdo zapomněl na Boha, Bůh zapomněl na něho! A co jest člověk bez Boha? Plavec bez vesla na rozbouřeném moři. On stojí ve světě sám a sám, bez pomoci, bez útěchy, zůstaven jsa sobě. A proto, přátelé drazí, ptám se vás: modlili jste se vždy každého rána, každého večera? Pakli ano, vytrvejte, ne-li, učinite pevné předsevzetí, že tak celý život svůj činiti budete. Ranní modlitbou svou budeme požehnaní svolávati na práci svou, u večer děkovati budeme Bohu za jeho dobrodiní. A tak budeme s Bohem počínati, s Bohem končiti, Bůh bude našim pracím žehnati, štěstí a spokojenost bude nás oblažovati.

Bůh však žádá od nás nejenom modlitbu, nýbrž on nám velí, abychom se veřejně modlili a tak víru svou vyznávali. K tomu vztahuje se třetí přikázání Boží: »Pomni, člověče, abys den sváteční světil.« Ve smyslu tom přikazuje Církev sv. každému dospělému křesťanu, aby každý svátek, každou neděli do chrámu Páně šel, mši sv. obcoval a slovo Boží slyšel. Avšak, přátelé drazí, jak mnoho jest těch, kteří této svaté povinnosti zanedbávají. Nechodí vůbec

do chrámu Páně, anebo jen tehdy, kdy musí. Mnozí opět s bídou vypraví se na mši sv., ale kázání poslouchati, to již se jim zdá mnoho, a přec by jim toho mnohdy tolik třeba bylo; mnozí, ba přemnozí mezi nimi jsou, kteří o katechismu neslyšeli od té doby, co školu opustili. Neděle, každý svátek jest dnem Páně, dnem modlitby. Šest dní Bůh tvořil svět, ale sedmého odpočinul a posvětil jej. A podobně člověk má šest dní pracovati, sedmého však odpočívati a den ten svému Bohu věnovati. Naše tělo žije jen krátký čas a pak rozpadne se v prach a popel, ale naše duše žítí bude věčně. Až zemřeme, vše zde zanechati musíme, ničeho sebou nevezmeme, jen ty dobré skutky půjdou s námi na věčnost. A proto, přátelé drazí, špatným svěděctvím by pro nás bylo, kdybychom k vůli tělu na svoji duši zapomínali. Tím bychom si našli tu nejbližší cestu k naší zkáze. Víra sv. jest to, která nás šťastnými a blaženými činí, ale tato víra jest jako květina. Nezaléváme-li květiny, vadne, usychá a zachází. a neobživujeme-li víry své modlitbou a bohoslužbou, chladne, mizí, a tak olupujeme se o ten nejdražší klenot na světě, o zdroj naší spokojenosti, štěstí a blaha. A proto předložte si nyní otázku, křesťané milí, jak jste plnili třetí přikázání Boží. Jsem jist, že mnohý z vás často vynechal tu anebo onu neděli, ten neb onen svátek mši sv. a kázání. Ó nečiňte tak, prosím vás za to, přijďte vždy v tento svatostánek, kde Kristus na vás čeká a volá: »Pojďte ke mně všichni, kteří obtíženi a unaveni jste a já vás občerstvím.« Prosím vás za to, abyste se nepočítali do řad těch lidí, jejichž bohem jest peníz a rozkoš, jejichž život řady hříchů, jejichž chrámem jsou divadla, výletní místa a koncertní sály. Řekl Kristus Pán: »Kdo mne vyzná před lidmi, toho vyznám před Otcem svým v nebesích.« Avšak tito nešťastníci nechtějí vyznati Krista před lidmi, stydí se vstoupiti do chrámu, jakoby hanbou bylo plniti své povinnosti, a proto neobrátili se, v plné hrůze zavzní nad nimi slovo Kristovo v den poslední: »Odejděte ode mne zavržení do ohně věčného! Já neznám vás!«

V týž den musíme se i my objeviti před soudnou stolicí Páně, jak praví sv. apoštol Pavel, abychom Bohu tvář v tvář vydali počet ze všech skutků svých, ze všech slov a myšlének svých. Abychom ve zkoušce té dobře obstáli, musíme se na ni připravovati a proto nařizuje Církev sv., aby každý dospělý katolík nejméně jednou v roce ze svých hříchů se zpovídal a v čas velikonoční nejsvětější svátost oltářní přijal. Avšak, drazí v Kristu, jak mnozí a mnozí jsou, kteří zapomínají na tuto povinnost! Den ode dne, ano každé hodiny hromadí hřích na hřích, nepravost na nepravost, tak že právem na ně potahovati můžeme slova žalmu: Nad vlasy hlavy mé rozmnoženy jsou hříchové moji, a při tom pokání stále odkládají a říkají: Času dosti až před smrtí. Pak chtějí v onom krátkém okamžiku všechny hříchů celého svého života smazati. Možné to jest, ale jiná otázka jest, stane-li se skutečně tak. Má-li nám Bůh hříchů odpustiti, musíme hříchů svých litovati. A nyní ptám se vás, jak může takový člověk, který celý svůj život o Boha se nestaral a zpovědi sv. zanedbával v onom okamžiku nadpřiro-

zenou lítost vzbuditi? Vždyť toho ani nedovede a pak chybí mu potřebné síly k tomu, neboť v takových okamžicích jest člověk více mrtvý než živý. A proto nebezpečno jest s pokáním odkládati až na chvíli poslední. A kdyby ani toho nebylo, ptám se vás, jak by to as vyhlíželo v nějakém pokoji, jež by někdo obýval, kdyby celá leta nebyl čistěn? Hrozný by to byl pořádek. A zrovna tak to vypadá v duši katolika, který po leta u svaté zpovědi nebyl. — Kdo má nějaký obchod, uzavírá na konci roku účty své, počítá jednou, dvakrát, třikrát, aby ani jediný krejcar se mu neztratil a člověk zdráhá se alespoň jednou za rok účty uzavřít s Bohem svým a knihu svého svědomí přehlédnouti? Tak malou váhu klade na tento počet, od něhož celá věčnost závisí? Ó přátelé drazí, položte ruku na srdce svá a ptejte se: Kterak dostáli jste této povinnosti?

Tím bychom si zodpověděli tři nejdůležitější otázky týkající se Boha. Avšak máme nejen povinnosti k Bohu, nýbrž také k bližnímu: Řekl Kristus k fariseovi, který se ptal po největších přikázáních v zákoně: Milovati budeš Boha nade všechno a bližního jako sebe samého. A proto zodpovězme si nyní otázky, kterak jsme plnili tyto povinnosti.

II.

Nejtužší svazek mezi bližními tvoří rodiče a děti. Čtvrté přikázání Boží uvádí na paměť dětem jejich povinnosti vůči rodičům a slibuje jim za to velikou odměnu: »Cti otce svého i matku svou, volal tehdy Bůh na Hoře Sinai, abys dlouho byl živ a dobře se ti vedlo na zemi.« Abys dlouho byl živ a dobře se ti vedlo na zemi! Slyšíte vy dcery, slyšíte vy synové? Váš dlouhý život, vaše štěstí, vaše spokojenost a požehnání Boží jest tímto přikázáním podmíněno. Přemýšlejte nyní, když rok ke konci se schyluje, zdali jste vždy svědomitě toto přikázání Boží plnili? Ó zajisté mnozí z vás zapomněli na tato krásná zaslíbení, zpronevěřili jste se přikázání tomuto, zarmoutili jste ubohé rodiče, tak že matka vaše v slzy propukala a dobrý otec zahloubal se v smutné myšlenky, které do úst mu vložily slova: »Ty nevděčné dítě!« Považte, mladí přátelé, kolik nocí matka pro vás probděla, a jak těžce musil otec vás v potu tváří své o vás se starati a pro vás pracovati. Na to na všechno zapomněli jste, čtvrté přikázání Boží jste zanedbávali a tak jste se o štěstí a požehnání nebes olupovali a život svůj zkracovali. Ó kéž poznáte v tento den poblouzení své a zvoláte: Již nikdy, nikdy nečiním něco podobného.

A nyní k vám obracím se, rodičové milí, a ptám se vás, kterak vy jste plnili povinnosti své vůči dětem? Vaše vlast od vás žádá, abyste jí vychovali z dětí svých hodné občany, Církev sv. chce od vás spravedlivé katolíky a Bůh ctnostné duše. Zdali pak jste během tohoto roku na to pomýšleli a dítky své v tomto smyslu vychovávali? Pamatujte na to, že Bůh svěřil v dítkách vašich vám ony nesmrtelné, drahé duše, které jednou od vás nazpět požádá.

Jaká hrůza by tě pojala, milá matko, drahý otče, kdyby jednou Bůh k tobě zvolati měl: Ty jsi zanedbal ony duše, které můj jednorozený Syn tak draze vykoupiti musil, ty jsi mi je zkazil. Ptám se tebe, ty matko křesťanská, zdali ku zbožnosti dítky své jsi tento rok naváděla, zdali jsi se s nimi modlívala, zdali jsi je v neděli a ve svátek k bohoslužbě přidržovala? Nezapomněla jsi na to, že tvojí první povinností v rodině jest víru kázati, že ty vlastně jsi missionářem a knězem v rodině? I k tobě, křesťanský otče, obracím se otázkou, zdali jsi vydělaných peněz křesťansky užíval, zdali snad jsi jich marným a nešetrným způsobem nepromrhal a tak svoji ženu, své dítky neokrádal? Zdali předcházel jsi dítkám svým dobrým příkladem, zdali jsi se ráno a u večer modlíval, chrám Páně navštěvoval? Posty zachovával? Chceš-li, aby dítky tvé jednou šťastnými byly, a o tom nemohu pochybovati, nesmíš nikdy zapomenouti, že jedině víra svatá s to jest právě štěstí a blaho dáti a proto musíš dítky své k tomu vychovávat, aby pevné víry byly a tu nesmíš zapomenouti na to, že první pomůckou ve vychovatelství jest příklad: Neboť praví sv. Bernard: Slovo zní, ale příklad hřmí. A kdybys dítkám žádného majetku nezanechal a jen s pevnou vírou do víru světa je poslal, dost jsi učinil, více než ten, který tisíce dítkám svým dal, ale bez víry je v proud světa pustil. Dítě s bohatstvím ale bez víry jest na tom hůře než dítě bez peněz, ale s pevnou vírou a poctivým křesťanským charakterem. Neboť ctnost k důstojnostem a bohatství dopomáhá, ale nevěra a nectnost ničí i největší statky světa.

I k vám se obracím, přátelé drazí, kteří pány od služebníků svých jste nazýváni, a ptám se vás, zdali i vy jste povinnosti své ku služebným lidem plnili? Vy máte jim nahraditi matku i otce, máte jim jejich těžký stav snesitelnějším a sladším dělati; nezapomínejte nikdy na to, že láska jest klíčem k srdci člověka, že moc, síla a příkrý rozkaz nemá ani polovici té síly, kterou může se vykázati pravá láska křesťanská! Nezapomínejte na to, že jen ten poctivě a spravedlivě slouží pánu svému, který poctivě koná své náboženské povinnosti. Proto zodpovězte si nyní otázky, zdali jste tento rok bděli nad svými služebnými jako nad dětmi svými, zdali snad jste s nimi příkře nezacházeli, je nespravedlivě nepodezřívali, zdali jste se o to starali, aby zadost učiniti mohli svým náboženským povinnostem? Přemýšlejte o tom a zdali jste co zanedbali, slibte budoucího roku napraviti.

Však ani vás, přátelé drazí, kteří jste svůj otcovský dům opustiti musili, abyste u cizích lidí v službu nastoupili, nemohu dnes propustiti bez několika otázek. Náš milý Spasitel ne zvolil si za svého pěstouna žádného císaře, krále nebo knížete, nýbrž chudického tesaře Nazaretského, sv. Josefa. On sám stal se tesařem a pomáhal pěstounu svému při jeho práci. Tím práci, která posud v prach šlapána a opovrhována byla, povznesl a povýšil. Práce ctí, ale jen poctivá práce. Vy jste od pánů za vaši práci placeni a proto jste povinni správně a svědomitě pracovati, kdo však ve službě lenoší, práci zanedbává, ten — odpuste mi, přátelé drazí,

ten výraz — pána svého okrádá. Kdo snad dovolí si něco pánu svému odciziti, ten vypálí si na čele známku nepoctivosti, do duše své umístí nespokojenost a svědomí své obdaří pramenem výčitek. Pamatujte si, že groš nepoctivě nabytý vyhání na sta peněz poctivě vydělaných, že pálí ve svědomí a duši pokořuje. Nuže přehledněte i vy svůj život minulého roku a zodpovězte si otázku: zdali jste byli služebnými poctivými, pracovitými a upřímnými.

Nyní, přátelé drazí, když jsem s vámi povinnosti vaše probral a vy svědomitě k mým otázkám jste odpověděli, ptám se vás, zdali můžete říci: jsem spokojen sám sebou? Tento rok, ó Bože, žil jsem podle svaté vůle Tvé, tento rok pro věčnost jsem neztratil. Tento rok jsem Tebe neurazil. Bohužel nikdo z nás to říci nemůže. Zhřešili jsme a mnoho zhřešili. Náš Spasitel mlčel k hříchům našim, nabízel nám stále své milosti a své milosrdenství ale my nešťastní lidé vše jsme od sebe odstrčili a ve svých hříších setrvali. A proto jako kdys nad Jerusalemem tak i nad námi zaplakal Kristus volaje: Jerusaleme, Jerusaleme, kolikrátekoli chtěl jsem shromážditi dítky tvé, jako slepice shromažďuje kuřátka svá, ale ty jsi nechtěl.

Ano, přátelé drazí, my jsme nechtěli hříchů svých opustiti, nám byla mnohdy smyslná rozkoš milejší než naše věčná spása. Proto zvolíme dnes: Ó všemohoucí, milosrdný Otče náš v nebesích, měj smilování s námi ubohými hříšníky! Shledni na nás okem milosrdenství a prones k nám táž slova, která kdysi řekl jsi kající Magdaleně a Zacheovi: »Tvoji hříchové jsou ti odpuštěni, jdi v pokoji!« Ano, křesťané milí, Kristus Pán řekne nám táž slova, vždyt jest to týž Spasitel který kdys řekl ústy proroka Ezechiele: »Život jsem já, nechci smrti hříšníka bezbožného, ale aby se obrátil bezbožný od cesty své a živ byl.« Ale aby se obrátil a živ byl. Slyšíš, milá duše křesťanská?

Máme se obrátiti od hříšné cesty své! K tomu dojistá čas nejvyšší. Uvaž jen ta nescíslná dobrodiní, které ti Bůh během tohoto roku prokázal. Co máš, člověče, abys to od Boha nepřijal, vše přijals od Něho, volám k tobě se sv. apoštolem Pavlem. A ty jsi jako onen ztracený syn: jen nevděkem jsi tuto nekonečnou lásku Boží odplatil. Podobáš-li se v hříších ztracenému synu, buď jemu podoben i v jeho pokání a zvolj s ním: »Vstanu a půjdu k otci svému a řeknu jemu: Otče, zhřešil jsem proti Tobě a proti nebi!« Přátelé drazí, pravím, že k tomu nejvyšší čas. Neboť, kdo jest jist, že zítra žiti bude? Nikdo. Předěšlého roku byli mnozí zde v tomto okamžiku, kteří dnes spí již spanek spravedlivý mezi mrtvými, a kdo z nás může se odvážiti tvrzení, že za rok zde státi bude zas? Umřítí musím, ale nevím kdy, kde a jak? Snad po několika letech, měsících, týdnech, snad zítra a snad ještě dnes! Nevím kde: snad doma, snad na poli, snad na ulici. Loňského roku zemřel jistý Františkán zrovna v tom okamžiku, kdy šel ze sakristie k oltáři. A proto musíme býti vždy na smrt připraveni. Běda tomu, koho zastihne smrt bez přípravy. A proto dnes, kdy rok se skonává, přislibme milému Spasiteli, že příštího

roku chceme život svůj polepšiti, všech lříchů se varovati a bohu-libý život započítati, a zvolíme jak svatí apoštolové na rozbouřeném moři: »Pane, zachraň nás, neboť hyneme.«

A nyní propouštím vás, miláčkové moji, v pokoji s vroucím přáním, abyste ode dneška za rok, dá-li nám toho Pán Bůh dočkati, řci mohli: zachovali jsme, co jsme před rokem slíbili. Bůh dejž vám k tomu svoji milost a své požehnání. Spokojenost a vše ostatní, co život blahým činí, dostaví se samo. A aby se tak stalo, přeji z téže duše vám i sobě pro budoucí rok. Amen.

Jan Pauly, kaplan ve Střibře.

N o v ý r o k.

*Bůh nás neopustil ve starém roce,
On nás neopustí také v novém.*

«Na Boha-li složíš naději svou, nebudeš zahanben.»

Sv. Augustin k žalmu 36.

Rádi zalčtáváme duchem v ony blahé časy, kdy v mladosti žili jsme v tom drahém nám otcovském domě. Ty blahé chvíle dětství a mládí jsou pro nás příjemným snem v té tvrdé skutečnosti života. A z dob těchto jeden okamžik živě nám tane na mysli, když totiž chystali jsme se opustiti otcovský dům, abychom šli do světa v život. Rozpomeňme se na doby ty před oním okamžikem! Co vše táhlo tehdá hlavou naší! Dětství, chlapectví i mládí, druhové, přátelé, hry, příjemné i trudné doby; to vše letělo před duší naší. A teď, všemu konec, svět volá nás. Kam?

Toto kam! Odkud, to víme, ale kam? Kdo na tohle nám odpoví?

A když přišla doba loučení a ruka otcova spočinula na hlavě naší, a starostlivé jeho oko zarosilo se slzou, když zavznělo ze drahých úst: »Provázej tě Bůh,« tehda teprv viděli jsme, že činíme veliký krok.

Šli jsme z domu otcovského, kde bylo tak milo a tak útulno, kde láska nám tolik blahých připravila chvíl. Z objetí matčina, z ochrany otcovy. Kam nyní? Sám Bůh to ví. Snad ke štěstí, snad do záhuby.

Bylo to jednou v životě. A co dále se tehdá, to opakuje se, abych tak řekl »v malém« rok co rok. Ze známého ti otcovského domu šel jsi ve svět neznámý. Opouštíš známý rok a činíš prvý krok do neznámého. Co přinesl ti starý rok, vš, co přinese ti nový, neřekne ti nikdo. A přece někdo! Tvá víra! Ano, tvá víra praví ti, že

1. Bůh tě neopustil v roce uplynulém a

2. že neopustí tě Bůh ani v novém roce, zůsta-
neš-li mu věrným.

Bůh žehnej sám slovům mým, aby posilnila srdce naše a my
mužně kráčeli v před!

P o j e d n á n í.

I.

Rok! Krátká doba a přece zase tak dlouhá v životě lidském.
365 dnů, 8760 hodin, 525.600 minut a 31,536.000 vteřin! A tolik
milionů vteřin zase prchlo v bezedné času moře a v každé té
vteřině mohl jsi, můj drahý, vydechnouti duši svou. Tolikrát jsi
mohl zalkati, tolik slz mohlo roniti se z oka tvého, tolik vzdechů
dráti se z nitra tvého, tolik kleteb pronikati nebesa! A tys mohl
to trpěti, poněvadž jsi člověkem a jako člověk jsi červíček
bídny, jenž zašlápnut byv, hyne; jsi pírkem, kterým sebe menší
vánek zmítá.

Ty však stojíš dnes zdrav a nikoli tak bídný, jak jsem tě
líčil. Snad tekly v roce tom slzy z oka tvého, než ty vyschly
a opět jasně hledíš do světa. Snad nesl se někdy bolestný vzdech
tam nad hvězdy. Dnes utišilo se srdce tvé. Odkud to? Jsi sám
toho příčinou?

Snad zvolal jsi jako všemohoucí vládce na svět: stůj a pokař
se, já jinak to chci míti než dosud? Změnil jsi snad rukou svojí
běh času a hůlkou kouzelnou bolest v radost, útrapy v rozkoše,
trny ve kvetoucí růže a pelyněk v hojící balsám? Či snad vyrval
jsi smrti, když kráčela mimo tebe a již již chystala se setnouti
hlavu tvoji, její příšernou kosu a zlomiv ji odhodil od sebe?

Snad víš, zdaž jsi tak učinil? Či snad odpovíš mi: »Já tak
neučinil.« Kdo tedy to byl?

A já jakobych slyšel odpověď tvoji: Náhoda to byla.
Tedy náhoda! Nerozumím tomu dobře, co to náhoda. Zní to
podivně. Člověk jde, náhodou upadne, náhodou zlomí nohu, ruku,
vaz, náhodou zahyne a náhodou zůstane tu vdova a opuštěné
sirotky. Bohatec náhodou klesne do neštěstí, ztratí jmění a stane
se chudásem, žebrákem, až náhodou v bídě zahyne, nebo náhodou
opět zbohatne. Náhodou přišli dva nespravedliví do chrámu, kde
náhodou kněz o spravedlnosti kázal. Náhodou došlo jednoho
z nich kázání a ten činil pokání, druhého náhodou nedošlo
a ten šel a oběsil se. Jest tedy člověk hříčkou náhody a než se
naděje zahraje s ním náhoda tím nejpodivnějším způsobem. «Tak
jsem to nemyslil,« odvětlíš mi.

»Jest to osud.« Co na člověka čeká, tomu neujde. Tedy
tys fatalista, jeden z těch hojných novodobých křtěných mohamed-
ánů, kteří slepě v osud věří.

Co jest osud? Osud jest tyranem, jenž poddané své pro-
následuje, až dostihne jich a pak — běda jim! Osud jest vrahem,
jenž hubí každého; ať spravedlivým jest či zlotřilcem.

Osud jest příšerou, jenž dusí člověčenstvo, z něho otroky činí, kteří bez nadšení konají práce své. Je-li osud, pak jest mravnost, cnost, a všechny ideály, které na této poušti života jako rozkošná oasa člověka vábí, pošetilostí a bláznovstvím. —

Je-li osud, pak nemohu svobodně život svůj zaříditi a ku svému blahu směřovati, poněvadž nevyhnutelně jest mi určeno, co mne stihne, ať dělám, co chci. Je-li mi určena věčná zátřata, pak mohu býti svatým jako archanděl, mohu celé své jmění chudým rozdati, mohu na modlitbách trávití dnem i nocí — nic mi to neprospěje — musím propadnouti věčné zátřatě. A určena-li mi věčná spása, pak mohu hýřiti a hřešiti, mohu brodit se v nepravostech a vášních, mohu koupati se v lidské krvi, mohu žíti jako ta němá tvář — a přece musím dojíti věčného spasení. Jak zní to příšerně! A přece jak často slyšíme to z úst křesťanů. »Co člověku určeno, tomu neujde.« Co praví slovy těmi počtilci tací?

»Není Boha, jenž o nás pečuje, nemáme svobodné vůle, jsme zaprodáni.« Podobáme se pak oněm z bájí, kteří již před narozením svým peklu byli zapsáni. Ano, ti, kteří v osud věří, popírají osobného Boha. Neboť, je-li Bůh, pak také stará se o dílo své — svět — a tato péče Boha o svět jest — Prozřetelnost Boží. A nebyl by Bůh Bohem, kdyby někoho bez jeho viny trestal. Stará se Bůh o svět, On stará se o ty ptáky na střeše, čím více pečuje o nás — tvory nejpřednější! A že dnes tu jsme, že není jméno naše mezi těmi, kteří v roce uplynulém klesli ve chladné objetí hrobu, to neučinili jsme my, ani nálioda, ani osud, toť dílo ruky Páně, která spočívala na nás a chránila nás. Mnohdy lkalo srdce tvé a bolesti svíralo se ti nitro. A opět uschly slzy bolu a utišilo se tvé srdce. Otec tvůj nebeský smiloval se nad tebou, pomohl ti a zaměnil bol v radost a blaho. Dnes vstupuješ v rok nový. Přelétni duchem ve chvíli této rok uplynulý, rozpomeň se na vše, co tě potkalo, a pravdu-li mluvíti chceš a neklamati sebe sama, pak musíš zvolati: »Pán byl se mnou, budiž jméno Jeho pochváleno!«

A před tebou nový, neznámý ti stojí host, a Bůh ví, co ti uštědří. Nuže, povím ti, jak se máš vůči němu chovati. Hleď mu směle v líce a neměj bázně, neboť větší, mocnější Pán než on jest, stojí při tobě. Tvůj Bůh jest u tebe a Ten neopustí tě ani v roce budoucím!

II.

Bůh bude s námi! Co útěchy ve slovech těch! Čím dítěti jest klín matčin a náruč otcova, tím nám všem ochrana našeho Otce nebeského.

Vše jest Jeho dílem. Zemi úrodu dává a život, osení chrání rostliny zavlažuje a slunnými zahřívá paprsky; v celé přírodě patrným jest prst Páně — a člověka — pána přírody — snad by opustil? Tvora, jenž obraz Jeho na duši své nosí, jehož vlas, dle slov Písma, sčítal, vydal by na pospas bouřným vlnám života?

Toť nemožno! Jeť Bůh bytostí nejdobrotivější! A mohl by tento dobrotivý Bůh, jenž ve svém neobsáhlém štěstí všude blaho roz-sévá, klidně patřiti, jak toneme ve víru bolů a útrap, mohl by zatvrditi se, vidí-li jak spínají trpící Jeho děti ruce své k Němu a s chvějícím se rtem volají o pomoc? Kdo pak vložil nám do srdce tu touhu po radosti věčné, po tom nehynoucím blahu? Bůh, Tvůrce náš! Bylo by to tedy nelaskavým, kdyby opustil nás a nepomohl nám ukojiti tuto touhu a dosíci onoho kýže-ného blaha. On podporuje nás milostí svou na cestě té a po-máhá přemáhati obtíže, jež v cestu se nám staví. Vždyť celé dějiny lidstva jsou jedním velkým důkazem té nevystihlé péče Páně o nás. Ráj, zaslíbení Vykupitele, Jeho příchod, život, utrpení, smrt, seslání Ducha Sv., založení Církve sv., to vše vytrysklo jako z čarového pramene z božského srdce Páně. A pozoruj jednotli-vého člověka a zkoušej život jeho. Kdo dává mu milost k dobrému a ctnostem, kdo sílí jej v bolu a trápení, kdo nadchne ducha jeho zmužilostí a hrdinstvím v pronásledování, kdo tiší srdce uděšené v zápasu smrtelném? Bůh! A to činil Bůh po tisíce let, to činiti bude, dokud státi bude dílo Jeho — svět, dokud žíti bude jediný potomek Adamův. Vždyť jest a bude ten starý Bůh, o Němž praví Písmo sv.: »Všeliké dání výborné a každý dar dokonalý s hůry jest, sstupující od Otce světél, u něhož není změny a ani stínu proměny.« Jak. 1, 17. Kdo by mohl tedy pochybovati, že opustí jej Bůh! Či snad by nechtěl nebo nemohl lidem pomoci? Že chce, o tom nepochybujes, a že by nemohl, tomu sám nevěříš. Zdaž možno mysliti, že ten všemocný světů Pán, jenž slovem stvořil dálný vesmír, nemá tolik síly, by dal tobě, čeho potřebujes?

Má-li ten Bůh, Jemuž dle slov Písma »nic není nemožného«, moc zbudovati i zničiti jediným slovem tento svět, dostačí zajisté jen pomyslení, by vysvobodil tě z kteréhokoli neštěstí. A proto bez bázně a strachu očekávej dnů budoucích. Jako dítě u rodičů v bezpečí se býti cítí, tak i člověk v ochraně Boží v bezpečí bude. Nedbej ničeho, ale důvěřuj v Pána a jistě vyslyší tebe. Volj se syny israelskými: »Bůh náš útočiště naše a síla, spomocník v zármutcích, kteří stihli nás krutě.« Žalm 45, 2. A pak přesvědčís se, že povždy svatou pravdou zůstanou slova modlitby Mojžíšovy: »Pane, útočiště učiněn jsí nám od pokolení do pokolení.« Žalm 89, 1. A, ať bouří kol tebe a zuří proti tobě veškeré světa i pekla mocnosti, nelekej se, neboť tvůj Pán u tebe. Ovšem, jednoho buď bedliv! Nedbej světa a jeho lákadel. Nevěř jemu! Neděl srdce mezi svět a nebe, neboť nic polovičatého nevejde do nebeských bran. Nereptej, nesplní-li Bůh hned přání tvé. Zdaž i ty plníš vždy bez váhání svatou vůli Páně? Tuším, že se odmličís. A Bůh měl by člověka na slovo poslouchati? A víš, zdaž prospěš-ným ti vždy, oč prosíš? Snad klameš se a chceš utrhnouti růži, v jejíž květu skrývá se jedovatý hmyz. Ty o tom nevíš, ale ví to vševědoucí Pán. Snad zkouší též Pán trpělivost tvoji, aby odměnil ti dvojnásob. A proto odevzdej se úplně do vůle Páně a blaze bude tobě.

S těmito myšlenkami pozdrav nového, neznámého hostě. — nový rok.

»Přinášíš-li štěstí, budiž vítán nám! Přinášíš-li bol — i tehda vítáme tebe, neboť posílá Tě Bůh a za vše, co posílá, budiž Jeho jméno pochváleno.« —

* * *

Vážný okamžik nastal nám — rozhraní dvou roků, A v této chvíli slušno, aby srdce naše k Bohu se povzneslo a dík vzdalo Tomu, Jenž mocnou rukou chránil nás v roce minulém, abychom prosili Jej o záštitu a pomoc v roce budoucím. A jsou-li jednotlivci šťastni a spokojeni — jest i celý národ blažen. Slušno tedy, aby i národové povinné vzdali díky a i prosby vysílali k nebesům. Bohužel, že na to zapomináme!

Radovánkami a veselostmi slaví národové konec roku a se smíchem a jáсотem vítají nový. A při tom zapominají na povinnost nejprzednější — modlitbu.

Pak nedivno, že mezi národy málo štěstí a míru, a bída jako přišera že světem kráčí. A přece sv. kříž téměř 2000 let národům září a vybízí je, aby k nebesům obrátili zraky své. Jak vznešený příklad dal Europě president severoamerických států Benjamin Harisson r. 1889, jenž ustanovil roku toho den 28. listopad jakožto národní svátek, v němž by lid Bohu »původci všech dobrodiní za neskončnou Jeho milost blahověčil a Jej prosil, by i budoucně zemi žehnal a národ od moru a hladu uchránil.« Tak zahanbila americká dcera evropskou matku! A čeho třeba národům všem, toho nevyhnutelně třeba i našemu lidu českému. Nezapomínejme, že bez Boha ztratíme se v moři světovém. A proto volejme dnes, na prahu roku nového, by chránil Pán lid náš i naši domovinu, by zahnal zlo i neštěstí, jež kvapí na nás a leskem obetkal velebnou korunu sv.-Václavskou.

A zajisté, že neopustí Pán dobrý český lid a požehná mu i v roce novém. — A aby tak se stalo, dej Bůh na přimluvu svatých patronů našich. Amen.

Isidor Zahradnik, kapitulár Strahovský a kooperator v Jihlavě.

N o v ý r o k.

Rok církevní jest bezpečným průvodčím na cestě života v roce občanském.

»Nazváno jest jméno Jeho Ježíš.«
Sv. Luk. 2, 21.

Dnes nám začíná nový rok. Jak pak se nám v tom novém roce povede? tak se dnes jeden každý z nás táže starostlivě. Dobře se ti povede, ač uvaruješ-li se hřichu. Neboť s hřichem nebývá pohromadě štěstí a požehnání Boží. Hřich dělá samý smutný

zmatek v srdci, v rodině, v domácnosti., v hospodářství, v řemesle, ve všem povolání. Jen bez hříchu můžeme mít šťastný nový rok. »Ale co mne,« tážeš se dále, »uvaruje hříchu?« Náboženství Ježíše Krista. Ne nadarmo dává dnes Církev svatá čísti evangelium, kdež takřka nic jiného se neobsahuje, než jméno Ježíš.

Tím nám dává na jevo, že jen s Ježíšem, s Jeho náboženstvím můžeme mít šťastný nový rok, a to především proto, že jen náboženstvím Ježíše Krista můžeme se uchrániti hříchu, což jest první výminkou šťastného nového roku. A Církev svatá o to již se stará, aby náboženství Ježíše Krista nás po celý rok provázelo; stará se o to svým rokem církevním, jenž začíná čtyry neděle dříve před rokem občanským, totiž první nedělí adventní. Rok církevní — ten křesťana, jím věrně se spravujícího, po celý rok občanský takřka k hříchu ani nepustí; ten ho v nejtěžších pokušeních pořád pamatuje, ten hřeší-li sveden pokušeními roku občanského, hned ho zase z hříchu vytrhne.

Slyštež tedy dnes, jak výborným průvodčím nás chránícím od pádu hříšného na nebezpečné cestě roku občanského jest nám rok církevní.

P o j e d n á n í.

1. Rok církevní začíná časem adventním a vánočním.

Jaká to krásná příprava, abychom hned dobře začali rok občanský nám dnes začínající. Jak svatě jest probuzen a povznesen křesťan o svátcích vánočních! Z narození Páně a ze všeho, co se dalo při narození Páně, jest nadšen tak svatou radostí, tak svatými úmysly, že mu ani z daleka nepřijde myšlénka na hřích. A který křesťan, jenž byl hřešil, a jenž si vzpomíná, jak ho jen nevinného těšivaly vánoce a jak ho až posud jen nevinného mohou těšiti, může to vydržeti, aby se neočistil a neposvětil skroušenou a upřímnou zpovědí, aby čist a prázden všeho hříchu nevešel do nového roku občanského, a aby mu tak nebyl hned nešťasten začátek jeho? —

2. Ale krásné svátky vánoční pominou, a přijde čas, jenž slove masopust. A ten jest čas, kdy se vytahují všecka stavidla divokému přivalu světských veselostí a rozpustilostí. V jakém jest křesťan nebezpečenství, aby vypuštěným proudem tisícových pokušení nebyl s sebou stržen v propast hříchu!

Ten jest čas, kdy provozuje vládu svou moc temnosti. Sv. Luk. 22, 53.

Jak lehce i křesťan hodný se tu zapomene! Ale štěstí, že nad křesťanem i v tomto čase nebezpečném nepřestává bdíti svatá matka jeho, Církev Ježíše Krista. Ta mu tím starostlivěji svým světlem hromičním rozsvěcuje to světlo, jež jest Ježíš Kristus, jež jsou Jeho slova, Jeho příklady. Ta mu tím důtklivěji svými třemi nedělemi devítníkovými ohlašuje, že se již přibližuje svatý kající čas postní.

Ta mu skrze svá evangelia devítníková o dělnících na vinici hospodářově, o rozséváči rozsévajícím sítě své, o nastávajícím

umučnění Páně, o slepém žebráku, připomíná samé pravdy od hříchu daleko odstrašující. A může-li věrný křesťan, jenž i v masopustě nemůže býti bez kostela, to všecko slyšeti a viděti všecku tu již v kostele začínající přípravu postní, aby se nepamatoval a nesrážel i v hluku veselosti masopustní? Ale jak přece jen lehce takový hluk, jaký jest hluk masopustní, v srdci křesťanském udušuje svaté úmysly, v chrámu Páně probuzené! Jak jest tu křesťan přece pořád blížek hříchu! —

3. Ale právě, kdy křesťan přichází sám sebou v ten hrozný rozbroj, má-li hřešiti, čili nic, kdy snad i byl již vzal zlou úhonnou na duši své, kdy snad již na tom jest, aby zcela se spustil cesty ctnosti, zcela se dal na cestu nepravosti, právě tu ku pomoci mu přichází rok církevní se svým svatým časem postním, svým svatým časem velikonočním. V čase postním nám Církev i vším svým slovem i všemi svými pobožnostmi i vším svým vyobrazováním tak ukazuje Spasitele našeho Ježíše Krista za hříchy naše na kříži trpícího, jakoby byl právě mezi námi ukřižován. Gal. 3, 1.

I můžeš-li, kdo miluješ Ježíše, patřiti na Něj, Spasitele světa tolik za hříchy lidské trpícího, tolik z lásky k tobě se obětujícího, abys s ošklivostí od hříchu se neodvracoval, abys také z lásky k Ježíši všeho hříchu se neodříkal, abys toho nedokazoval, zvláště hodným přijetím svátosti pokání, k čemuž v čase postním a velikonočním tak hojnou máš příležitost? A může-li to snést láska tvá k Ježíši, abys, vida tak mnohé přijímající obětovaného Beránka velikonočního i sám nepospíšil, Boha přijímat, a tak tím více užít neskončené lásky Jeho?

A tím více věrný křesťan v čase postním a velikonočním chrání se hříchu, tím více se nutí, aby všecek se obnovil dobrou zpovědí, všecek se sjednotil s Spasitelem svým hodným přijetím Nejsvětější Svátosti oltářní, čím více nahlíží, jak jen všecek duchovně obnoven a s Ježíšem sjednocen může pak o Hodě Božím velikonočním od srdce se radovati z Pána vzkříšeného; může pak rád sebou prospěvovati: Alleluja! Alleluja! jak jen pak může pln dobré naděje hleděti za Ježíšem na nebe vstupujícím. —

4. Ale již přichází slavnost svatodušní. A ta není věrnému křesťanu k jinému, než aby prosil Ducha Sv. za milost stálosti v dobrých svých předsevzetích časem postním a velikonočním probuzených, než aby si vzpomínaje na svaté biřmování se svými svatými úmysly a svými modlitbami znovu v sobě rozhojnil dary Ducha Sv. a aby tím dál byl od hříchu.

Krásně jest spořádán křesťan, jenž byl dobře užil všeho času postního, velikonočního a svatodušního. Krásně jest probuzen a zpraven po své velikonoční zpovědi, po svém velikonočním přijímání. Tak jest utvrzen v dobrých předsevzetích svých, že se mu zdá býti za nemožné, aby byl opět ke hříchu pokoušen.

Ale kdybychom tak sami o sobě smýšleli, neznali bychom sami sebe.

Zatím pominuly všechny veliké svaté slavnosti; zatím duše křesťanské více a více přichází ve všeliké styky a pletky světské,

a dříve než se naděje, octne se v nových zlých pokušeních a nebezpečnostech.

Ale dobře, že po celý rok nepřestává se každou neděli i v den všední zvoniti do kostela. Jak jest dobrý křesťan zvyklý, toho nemůže opustiti, aby nešel v neděli do kostela, aby maje času, tam nešel i v den všední. A jak pokaždé zase slovem Božím a službou Boží oživi a upevní svaté úmysly své!

Dobře, že mezi nedělemi v roce církevním zavítávají ještě jiné svátky Boží, jako slavnost Božího Těla, svátky Mariánské, svátky jiných Svatých. To jsou samé svátky, jež nás mohou jen těšiti, jsme-li bez hříchů, jež nás dále odvádějí od hříchu.

Dobře, že církevní rok dokonává se slavností Všech Svatých, památkou Všech věrných zemřelých, předpovídáním posledního soudu na konec světa v poslední neděli svatodušní.

To jsou samé dny, kdy se nám připomínají ty čtyry poslední věci člověka: Smrt, soud, nebe, peklo.

A na tyto svaté památky opatrný křesťan již napřed se pamatuje. Již napřed na to pamatuje, kdyby se nevaroval hříchu, kdyby se nehleděl záhy od hříchu očistiti, jak by se pak musel v svědomí svém lekati o slavnosti Všech Svatých, o Všech Věrných Dušičkách, o poslední neděli svatodušní a v první neděli adventní, jak by se musel lekati pravdami o těch dnech hláсанými! A také dobře, že křesťan po celý rok každodenně třikrát slyšívá zvoniti k modlitbě: »Anděl Páně.«

Snad kolikrát již chce hřešiti. Ale v tom slyší zvoniti. I nemůže se zdržeti, aby se nepomodlil Anděl Páně. A upamatování na vtěleného Syna Božího Ježíše Krista a to obrácení se k Rodičce Boží Panně Marii s tou prosbou: »Pros za nás hříšné,« to stačí, aby se vzpamatoval, aby ho pustil všecken úmysl hříšný.

* * *

Jen se i na nastávající cestě nového roku občanského ani na chvíli nespouštějme toho výborného a bezpečného průvodčího, jenž jest rok církevní, jenž jest svaté křesťanské katolické náboženství naše.

Snad bývá tento průvodčí křesťanu kolikrát nepohodlný a nemilý; snad se mrzí i se zlobí, když chce právě hřešiti, když jest všecken zapálen žádostí hříšnou, a když mu zrovna do toho přijde advent, přijdou vánoce, přijde čas postní, čas velikonoční, když se mu zrovna začne zvoniti do kostela; když se zrovna ozve Anděl Páně svým hlasem ranním neb poledním neb večerním. Mrzívá a zlobívá se snad křesťan, že mu rok církevní, že mu svaté náboženství jeho tak překáží v hříšných libostech jeho.

Ale přijde konec roku, roku občanského, kdy jsme tak tklivě upomínání na rychlé pomíjení pozemského života našeho, kdy se neubráníme, aby se nám nehnulo svědomí; a pak teprv křesťan se raduje, že neučinil v roce minulém ničehož, co by mu trpce vyčítalo svědomí jeho.

Přijde konec roku, a pak teprv křesťan si vzpomíná, v jakých všecko za minulý rok byl pokušeních, v jakých nebezpečnostech, a jak šťastně byl zachráněn od všeho zlého duše i od mnohého zlého těla; zachráněn svým drahým božským náboženstvím, jeho tak moudře spořádaným rokem církevním.

Budiž nám i v roce nastávajícím stálým a nerozlučitelným průvodčím svatě křesťanské katolické náboženství skrze svůj rok církevní. Ten svými velebnými slavnostmi výročními, svými svatými časy a obyčejí, svými krásnými památkami, nám po celý rok občanský zachová svědomí dobré a pokojné; nám polehčí a osladí všechny těžkosti a trpkosti jeho; nám jej celý učiní radostným, tak že se nám ani nezasteskne; nám jej učiní celý šťastným, jak pro náš život časný tak i věčný. Amen.

Karel Otman, kn. a. vikář a farář v Ořeše.

Listy katechetické.

Katechese o hříších proti prvnímu přikázání Božímu.

Pro 4. třídu škol osmiletých napsal Dr. JAN SÝKORA.

Předešlou hodinu učily jste se, milé dívky, jaká má býti víra naše, aby se líbila Bohu. Poznaly jste, jaká že má býti víra naše? Ale všickni lidé nemají víry takové; někteří prohřešují se způsobem různým proti ní a vydávají tak duši svou v nebezpečení, že nebudou spaseni. Povím vám nyní, kterak se někteří prohřešují proti víře, abyste věděly, čeho se máte varovati, byste také neupadly do hříchu proti víře.

Slyšely jste, že máme věřiti pouze v jednoho Boha, a to v Boha pravého. Ale židé na poušti udělali si tele ze zlata a říkali, že to jest ten Bůh, který je vysvobodil z Egypta. A hned také postavili oltář a podávali mu různé oběti. Vzdávali mu tedy poctu, jaká pouze Bohu patří, poctu božskou. Co udělali si židé na poušti? Zač měli to zlaté tele? Co podávali mu na oltáři na počest? Komu jenom smíme obětovati? Jakou tedy poctu vzdávali tomu teleti? A poněvadž mu vzdávali poctu božskou, říkáme, že se mu klaněli. Co činili židé tomu teleti? To tele nebyl však Bůh pravý, nýbrž věc stvořená. Jaké věci tedy klaněli se? A poněvadž se klaněli věci stvořené, říkáme, že se dopustili modlářství. Čeho dopustili se židé? Proč říkáme tak? A tak každý, kdo se klaní věcem stvořeným, dopouští se modlářství. Kdo dopouští se modlářství? (Nacvič.)

Ježto však pouze pravému Bohu máme se klaněti, hřeší velmi těžce ten, kdo modlářství se dopouští. Proto také Bůh trestal je velmi přísně. Víte, že ten den, kdy židé klaněli se teleti zlatému, 23.000 byli usmrceni. Ještě jednou, kdo dopouští se modlářství?

Jiným způsobem prohřešil se proti víře Faraó, král egyptský. K němu přišel jednou z rozkazu Božího Mojžíš a Aron a řekli: Toto praví Hospodin, Bůh israelský: Propust lid můj, ať mi obě-

tuje na poušti. Ale Farao odpověděl: Kdo jest Hospodin, abych poslechl hlasu Jeho? Neznám Hospodina a Israelských nepropustím. On tedy nevěřil v Boha pravého, a ovšem také nevěřil, co ten pravý Bůh skrze Mojžíše mu oznámil či zjevil. V co nevěřil Farao? N. N. A poněvadž nevěřil v Boha a co Bůh zjevil, říkáme, že dopustil se nevěry. Čeho dopustil se Farao? Proč tak říkáme? Kterak tedy dopustil se nevěry? A podobně každý dopouští se nevěry, kdo nevěří v Boha a co Bůh zjevil. Kdo dopouští se nevěry? (Nacvič.) Tento hřích jest zvláště těžký a nebezpečný. Neboť kdo nevěří v Boha a co Bůh zjevil, nečiní také, co Bůh přikazuje, a proto ovšem bez víry nemůže nikdo býti spasen. Pán Ježíš sám to řekl, pravil: Kdo pak neuvěří, bude zavržen. — Kdo hřeší nevěrou? Kdo hřeší modlářstvím?

Jedna žena stonala těžce žloutenkou. I žádala mne, abych jí přinesl kalich z kostela. Myslela, když se do něho podívá, že bude uzdravena. Co myslela ta žena, že stane se jí, když podívá se do kalicha? Jakou moc tedy přičítala tomu kalichu? Kalich jest buď ze zlata aneb ze stříbra sice, ale uvnitř pozlacený. Nepatří však ani k přirozenosti zlata, ani k přirozenosti stříbra, aby uzdravovalo od žloutenky, a proto ovšem ani k přirozenosti kalicha, který z něho učiněn jest. Ta žena přičítala tedy kalichu vyšší moc, které po své přirozenosti neměl. Co přičítala ta žena kalichu? (Napiš: vyšší moc přičítala, kteréž . . . po přirozenosti své . . . neměl.) Měď také nemá moci uzdravovací. A přece působil uzdravení ten had měděný, který Mojžíš učinil na poušti. Od koho dostal tu moc? Ano. Měl tedy sice moc uzdravující, moc vyšší, ale ne po své přirozenosti, nýbrž po vůli Boží či proto, že Bůh mu jí dal. Ale kalichu nedal Bůh moci uzdravující, nemá jí tedy ani po své přirozenosti, ani po vůli Boží. Když tedy ta žena myslela, že uzdraví se, když podívá se do kalicha, přičítala mu moc vyšší, moc uzdravující, kteréž neměl ani po své přirozenosti, ani po vůli Boží. (Připiš za slovo kteréž slovo ani a za slovo své slova: ani po vůli Boží.) Co přičítala ta žena kalichu? N. N. A poněvadž tak činila, poněvadž kalichu, věci tedy stvořené přičítala jakousi vyšší moc, kteréž neměl ani po své přirozenosti, ani po vůli Boží, dopustila se pověry. Čeho dopustila se? Proč říkáme, že dopustila se pověry? Kterak dopustila se jí? A tak každý, kdo věcem stvořeným přičítá jakousi vyšší moc, které nemají ani po přirozenosti své ani po vůli Boží, hřeší pověrou. Kdo hřeší pověrou? (Napiš z počátku: Kdo věc. stvoř. — Nacvič.) Pověra vyskytá se mezi lidem dosti často. Kdo ví nějaký způsob, kterým se lidé dopouštějí pověry? ¹⁾ Ano.

¹⁾ Dítky jmenují příklady různé. Při některých však namítají dítky jiné, že tomu vskutku tak, co lidé o tom neb onom (o pověře) říkají a myslí. Tak na .př. že vskutku umřel někdo tam, kde sejček houkal. Tu vylož, jak věc se má. Kde jest těžce nemocný, svitívá se obyčejně dlouho do noci, neb i celou noc. Sejček však táhne se rád ke světlu. Je-li tedy v nedalekém okolí, vida světlo, přiblíží se z nenáhla ještě více ke stavení, kde světlo, a jsa u něho ovšem houká, poněvadž mu to přirozeno jest. Že v takovém

Jest pak pověra sama o sobě těžkým hříchem; třeba tudíž varovati se jí co nejrozhodněji. Nezřídka však dopouštějí se jí lidé pouze z nevědomosti — nevědí, že to neb ono jest pověra. A tu nevědomost omlouvá, tak že nemají alespoň žádného těžkého hříchu. Ještě jednou. Čeho dopouští se ten, kdo věcem stvořeným přičítá jakousi moc vyšší, které nemají ani po přirozenosti své ani po vůli Boží? Kdo hřeší tedy pověrou? Kdo nevěrou? Kdo hřeší modlářstvím? — Modlářstvím, nevěrou a pověrou hřeší člověk proti víře obecné. Neboť člověk takový buď nevěří a nectí Boha pravého, aneb připisuje tvorům, co může učiniti pouze pravý Bůh.

Avšak naše víra má býti také pevná. Kdo má víru pevnou? Ano. I proti této vlastnosti víry prohřešují se někteří. Tak na př. Zachariáš. Bůh oznámil mu skrze anděla, že manželce jeho narodí se syn. On věřil tomu sice, ale ne pevně. Myslel si: možná, že to jest pravda, co se mi oznamuje, ale možná také, že ne. Pochyboval tedy o tom, co mu Bůh zjevil, a tím hřešil. Čím hřešil Zachariáš? Ano. A tak každý, kdo pochybuje o tom, co Bůh zjevil, či kdo pochybuje o pravdách svaté víry, hřeší proti víře pevné a to pochybováním u víře. Čím hřeší, kdo pochybuje o pravdách svaté víry? (Napiš . . . kdo o pravdách sv. víry pochybuje.) Není však každá pochybnost o pravdě víry hříchem. Někdy na př. napadne člověka pochybnost o jistém článku víry; a on neví ani o tom, že ji má. Teprve po chvílce zřemoutí se a pozná, že má pochybnost o pravdě víry. A tu hned zapudí ji a věří beze vší pochybnosti. Hřešil člověk ten pochybováním svým nebo ne? Ovšem že ne. Neboť on nevěděl o ní. A pokud člověk o své pochybnosti neví, pokud tedy nepochybuje vědomě a schválně, není pochybnost jeho hříchem.

Jinak však bylo to u Cypriana. Toho také napadla pochybnost o článku víry; ale on vytrval při té pochybnosti, i když ji zpozoroval; pochyboval tedy vědomě; a nejen vědomě, nýbrž i schválně; neboť on dobrovolně zůstal při své pochybnosti a nic se nestaral, aby ji zapudil. Čeho dopustil se on svým pochybováním? Kdy tedy hřeší člověk pochybováním u víře? Ano, když vědomě a schválně o pravdách svaté víry pochybuje. Pověřte to ještě N. (Napiš za slovo kdo: vědomě a schválně. Nacvič.) V čem tedy záleží pochybování o víře? Jak veliký jest hřích vědomě a schválně pochybovat o pravdách víry, víte již z toho, co jsem řekl minule. Víte, že, kdo pochybuje o tom, co Bůh zjevil, podobně činí, jakoby pochyboval o tom, že Bůh jest pravdomluvný. A to jest zajisté nesmírná urážka Boha. Proto varujte se co nejvíce hříchu toho. A kdyby někdy napadla vás přece nějaká pochybnost o některém článku víry, zapudte ji hned, jak ji zpozorujete, pamatujíc, že Bůh klamat nemůže. Také zcptejte se v případě takovém toho, kdo věc zná, jmenovitě některého kněze, aby

stavení těžce nemocný někdy umře, není s podivením. Vždyť umírá více těžce nemocných. Avšak on neumře proto, že tam sejček houká, nýbrž že Pán Bůh ustanovil, aby již umřel; a proto umřel by, i kdyby sejček nehoukal.

vám věc vyložil a vy tím spíše všelikou pochybnost zapudily. Ještě jednou: Kdo hřeší pochybováním u víře? Kdo modlářstvím? Kdo hřeší nevěrou? Kdo pověrou?

Člověk jeden pravil: E co já se starám o náboženství, jen když mám co jíst, o náboženství nedbám. A také vskutku nedbal o to, aby poznal náboženství, které Bůh zjevil. Oč nedbal člověk ten? O jaké náboženství nedbal? (Napiš: o nábož. Bohem zjev. nedbal.) Jaké as bylo jeho jednání? Zajisté. Vždyť to jest pro nás nesmírné dobrodiní, že Bůh se nám zjevil a okázal nám, kterak můžeme přijíti do nebe. Když tedy někdo nedbá o náboženství zjevené, nejen že jedná na výsost nevděčně, nýbrž i lehkovážně. Neboť nedbá-li o náboženství zjevené, nekoná také, čeho třeba ke spasení, a tak vydává duši svou v nebezpečení, že nebude spasen. Jest to tedy veliký hřích, když někdo nedbá o náboženství Bohem zjevené. Hřích ten slove netečnost u víře. Jak jmenuje se hřích ten? Kdo tedy dopouští se netečnosti u víře? Ale ještě jiným způsobem dopouštějí se lidé netečnosti u víře.

Tak jeden člověk pravil: Náboženství jako náboženství; jest každé dobré a jest to jedno, jaké náboženství mám. Jaké bylo jeho smýšlení? Ovšem. Tehdy ovšem bylo by to správné, kdyby všecka náboženství učila stejně. Ale tomu není tak. Každé učí něčemu jinému. A čemu učí jedno, to popírá druhé. Nemůže tudíž býti pravda, že jest náboženství jako náboženství. A kdo tak říká, mluví podobný nesmysl, jakoby řekl, že to jest jedno, ať kdo řekne, dvakrát dvě je čtyři, nebo dvakrát dvě jest pět. Ale nejen nesprávné, nýbrž i hříšné jest smýšlení takové. Neboť jeví se v něm velká nevážnost k pravé víře. Vždyť ani o věcech obyčejných a ceny malé, ani o knize neb šatu neřekneme, že jest vše jedno, že kniha jako kniha, šat jako šat. Jaká tedy nevážnost jest v tom, když někdo ani tolik šetrnosti nemá k náboženství, jakou má k věcem obyčejným. Hřeší proto ten, kdo kterékoli náboženství za stejně dobré pokládá. A i tento hřích slove netečnost u víře. Kdo tedy hřeší také netečnosti u víře? (Připiš: aneb kterék. nábož. za stejně dobré má). Netečnosti u víře dopouští se tedy ten, kdo o náboženství Bohem zjevené nedbá, aneb kterékoli náboženství za stejně dobré pokládá. Kdo dopouští se netečnosti u víře? N. N. (Nacvič.)

Slyšely jste, že naše víra má býti také živá. Kdo má víru živou? Ž toho také snadno lze poznati, kdo hřeší proti víře živé; kdo totiž? Ovšem. Kdo tedy nechodí na mši sv. v neděli a ve svátek, kdo nepřijímá sv. svátostí, kdo vůbec nekoná, co víra přikazuje, či zkrátka, kdo svou víru skutky dobrými neosvědčuje, ten hřeší proti víře živé a má víru mrtvou. Jakou víru má člověk ten? Kdo má víru mrtvou? (Nacvič.) Co platí víra mrtvá, poznáváme z Písma sv. Čteme tam, že i ďáblové věří, ale třesou se. Třesou se t. j. trpí muka hrozná proto, že mají víru bez skutků dobrých, víru mrtvou. Nepřipusťte tudíž nikdy, aby snad i z vás něčí víra mrtvou se stala. Hleďte proto vždycky konat, co víra

káže, hleďte ji osvědčovat skutky dobrými, aby byla živá a odměny hodna.

Zvláště těžkého hříchu proti víře dopouští se ten křesťan, který se přihlásí k učení, jež Církev zavrhla jakožto učení nepravé. Tak člověk jeden učil, že stačí ku spasení pouhá víra, a že není potřeba dobrých skutků. Církev zavrhla učení to. Neboť Pán Ježíš výslovně pravil, že ne ten, kdo pouze říká: Pane, Pane, ne tedy ten, kdo pouze věří, přijde do nebe, nýbrž ten, kdo plní vůli Otce nebeského, ten že přijde do nebe. Ale člověk ten držel se učení toho dál, a to veřejně či zjevně a spolu trdošijně, tak že nijak se nedal odvrátiti od učení toho nepravého. On tedy přiznával se zjevně a tvrdošijně k učení od Církve zavrženému. K čemu přiznával se člověk ten? Kterak přiznával se k učení tomu? A poněvadž se přiznával zjevně a tvrdošijně k učení od Církve zavrženému, říkáme, že dopustil se bludařství (či kacířství). Čeho dopustil se člověk ten? Proč tak říkáme? (Napiš: zjev. a tvrdoš. k uč. od Círk. zavrž.) A tak každý křesťan, který přiznává se zjevně a tvrdošijně k učení od Církve zavrženému, dopouští se bludařství. Kdo dopouští se bludařství? (Nacvič.) Právili jsme, jak dlouho že máme věřiti? Proti které vlastnosti pravé víry prohřesuje se tedy ten, kdo upadá v bludařství? Za našich dnů učinili tak bohužel nejedni tím, že přihlásili se k víře nekatolické. Lidé ti neboží nepovažují ani, jak velikého hříchu dopouštějí se, a do jakého nebezpečství vrhají duši svou. Vždyť jen kdo setrvá až do konce, ten spasen bude, pravil Pán Ježíš Sám.

Ještě však těžšího hříchu dopouští se ten, kdo odřekne se vůbec víry křesťanské. Tak učinil Julian. On přestal býti křesťanem, a stal se pohanem. Odpadnul tedy zjevně od víry křesťanské; tím dopustil se odpadlictví. Čeho dopustil se Julian? Kterak dopustil se toho? (víry křest. zjevně se odř.) A podobně každý, kdo odpadne zjevně od křesťanské víry, buď že se stane židem, neb mohamedánem neb pohanem, dopouští se odpadlictví. Kdo dopouští se odpadlictví? (Nacvič.)

Poznaly jste, milé dívky, které hříchy protiví se pravé víře. Pověděl jsem vám je, abyste věděly, čeho se máte varovat, byste také proti víře se neprohřešily. Varujte se jich tedy po celý život co nejsvědomitěji. Jak jste slyšely, jsou všechny velmi nebezpečné. Varujte se jich tedy a hleďte, abyste vždycky věřily všemu, co Bůh zjevil, a to beze vší pochybnosti a stále. Hleďte též, abyste tak žily, to činily, co víra káže, pamatujíce, že pouze tehdy vede víra ku spasení, když jest obecná, pevná, živá a stálá.

Ještě jednou zopakujeme si vše. Kdo dopouští se modlářství? Kdo nevěry? Kdo hřeší pověrou? Kdo netečností u víře? Kdo má víru mrtvou? Kdo hřeší pochybováním u víře? Kdo upadá v bludařství? Kdo dopouští se odpadlictví? Které hříchy tedy protiví se víře?

Katechese biblické.

Píše FRANTIŠEK VOHNOUT, farář v Žlunicích.

(Pokračování).

51.

Vyložil jsem vám předešle tu krásnou modlitbu, které nás naučil Pán Ježíš; která jest to? Z čeho se skládá celá modlitba Páně? Jak zní předmluva? V té předmluvě obracíme se k Pánu Bohu, jako bychom Ho volali, aby tu modlitbu naši vyslyšel a jak Ho nazýváme? Proč jmenujeme Boha Otcem naším? A nyní jen v krátkosti si zopakujem, oč v každé z těch sedmi proseb žádáme. Tuto modlitbu tedy předříkával a vykládal Pán Ježíš posluchačům svým a vybídl je, aby tak naučili i jiných modliti se, zvláště uložil tak matkám, aby této modlitbě naučily dítky své. A zbožné matky vždy tak činí; že vaše maminky i s vámi se modlívaly a vás této modlitbě naučily? Pánu Ježíši je to velmi milé, když se dítky hezky modlí; proto také zbožné matky často dítky své vodívaly k Pánu Ježíši a nechaly je před Ním modliti se; Pán Ježíš ale zbožné dítky pochválil a požehnal jim, jak vidíte na tomto obraze (Ježíš Přítel dítek). Tak přiváděly a přinášely matky často dítky své ku Pánu Ježíši pro požehnání; stávalo se ale někdy, že byl Pán Ježíš po celodenním vyučování velmi umdlelý a tu domlouvali učennici matkám, aby Pána Ježíše ušetřily a přály Mu oddechu; však Pán Ježíš jako dobrotivý Přítel dítek říkal jim: »Jen nechte dítek ke mně a nebraňte jim, vždyť jejich jest království nebeské.« A pak opět jim žehnal a když se zbožně modlily, chválil je a sliboval jim, že zůstanou-li tak zbožné, vezme si je k sobě do nebe. Přály byste si to také? Budete se tedy rády a zbožně modliti? Zdali pak jste se dnes všechny modlily doma? Kdy a kde se modlíváte? V neděli a ve svátek chodí do kostela také vaše maminka a tam k Pánu Ježíši i vás vede a za vás se modlí; budete rády choditi do kostela k Pánu Ježíši se modlit? Co vám za to slíbil?

Ale když se maminky s vámi modlí Otčenáš, říkávají po něm ještě jednu modlitbu; kdo ví, jak začíná ta modlitba? Ano, »Zdrávas Maria« — je to tedy modlitba k Panně Marii. Pánu Ježíši zajisté jest to milé, když tu modlitbu k Otčenáši připojujem, poněvadž tak uctíváme milenou Jeho Matičku. Povím vám tedy, od koho tato modlitba pochází. Pamatujte se, že Pán Bůh poslal k Panně Marii anděla Gabriela a jak ji tento pozdravil? A to jsou zrovna slova, kterými počíná tato modlitba a proto ji také nazýváme Pozdravení andělské. Když se vás tedy zeptám. Jakou modlitbu připojují obyčejně katoličtí křesťané k modlitbě Páně, odpovíte: »Katoličtí křesťané připojují obyčejně k modlitbě Páně pozdravení andělské.« (Op.) A co jest to pozdravení anděl-

ské? »Pozdravení andělské« jest modlitba, kterou nejsvětější Pannu Marii, Matku Boží, obzvláště ctíme a vzýváme« (Op.) To pozdravení andělské jsem vám již vyložil; kdo si pamatoval, proč anděl nazval Pannu Marii milostiplnou? Požehnanou mezi ženami? Jak že Pán Bůh byl s ní? Však kromě slov andělových obsahuje tato modlitba ještě jiná slova k uctění Rodičky Boží; pamatujete-li si pak, kdo je nejprvé k Panně Marii z vnuknutí Božího pronesl? Ano, sv. Alžběta tak přivítala blahoslavenou Pannu při její navštívení; jak k ní zvolala? A Církev svatá doložila a vyřkla to posvátné jméno Synáčka Marie Panny — »Ježíš« a naučila nás v dalších slovech prosit Rodičku Boží za její přimluvu takto: »Svatá Maria . . .« Proč Pannu Marii nazýváme Matkou Boží, již víte; či že byla Matičkou? A Pán Ježíš je pravý Bůh. Jest tedy Maria skutečně Matkou Boží, poněvadž porodila Ježíše Krista, Jenž jest pravý Bůh (Op.). Prosíme Matičku Boží, aby se za nás přimluvila, poněvadž lřichy svými někdy Boha hněváme a musíme se bát jeho trestu; jako vy, rozhněváte-li tatínka, potřebujete, aby se za vás přimluvila maminka. A blahoslavená Panna Maria je naše matka, pečuje o nás jako dobrá matka o dítky své; pamatujete se, za koho se v Káni gal. přimlouvala u božského Syna svého? A vyslyšel ji Pán Ježíš? Bude-li se tedy za nás přimlouvat i nám to prospěje; a my té přimluvy její stále potřebujem, nyní v životě svém, obzvláště ale v hodinu smrti, nebo po smrti přijde duše naše na soud Boží. Aby nám tedy Bůh i v životě i po smrti byl milostiv, vzýváme Rodičku Boží: »Pros za nás . . .«

Tak vysvětlil jsem vám dvě nejobyčejnější modlitby, kterým vás již vaše maminky naučily. Otčenáš je od Pána Ježíše a modlitbou »Zdravas Maria« uctíváme a vzýváme Jeho božskou Rodičku. Budete-li se ty dvě modlitby zbožně modlit, bude se to jistě líbit Pánu Ježíši a on vás vyslyší. Těmi modlitbami prositi můžete Pána Boha za vše dobré, co potřebujete, za požehnání Jeho pro sebe i pro rodiče své, za zdraví, aby vás chránil před neštěstím a rodiče vám zachoval, aby vám dal schopnosti, byste se všemu potřebnému naučily; a Matička Boží za vás se přimluví. Těmi modlitbami děkujeme také Pánu Bohu za vše dobré, co nám udělil. A tak i nyní pomodlíme se na poděkování za všechno, čemu jste se naučily; jen se modlete zbožně, jako byste stály před Pánem Ježíšem a Matičkou Boží. —

52.

Pomodlili jsme se, aby vám Pán Bůh osvětlil rozum váš, byste dobře všemu se učily a aby posilnil vaši paměť, byste všechno dobře si pamatovaly, co vám budu o Pánu Ježíši vypravovat. Jako vy před učením a po učení se modlíte, tak má se modliti každý člověk před svou prací a po ní, má se modliti ráno i u večer každého dne. Zdali pak vy všichni ráno a večer vždycky se modlíte? Pán Ježíš tomu chtěl, abychom se modlili; On nás i zvláštní modlitbě naučil, které? — A kterou modlitbu připojujem k mo-

dlitbě Páně? Ty dvě překrásné modlitby nejlépe se nám hodí, ať za jakýmkoliv účelem se modlíme. Vy všichni je umíte a proto všichni se je také každý den modlete jak doma tak i v kostele. Pán Ježíš Sám na Sobě nám dal příklad, že se modliti máme; nebo jak víte, i On se modlival a často celé noci strávil na modlitbách. Zvláště nikdá neopomenul choditi o slavnostech do chrámu Jerusalemského, aby i nás povzbudil příkladem Svým, bychom v neděli a ve svátky do kostela chodili. Pán Ježíš v kostele vždy dobře vidí ty hodné dívky, které k Němu tam přicházejí; já si také dám na vás pozor, jak bedlivě toho napomenutí a příkladu Pána Ježíše následujete.

Jednou přišel Pán Ježíš také k slavnosti do chrámu Jerusalemského a při té příležitosti navštívil dům neduživců. Ten nalezal se u rybníka, Betsaida zvaného, jehož vodám dal Bůh zvláštní moc uzdravovací, tak že počala-li se časem voda v něm hýbat, kdo nejdříve tam vstoupil, býval uzdraven. Bylo tam proto kolem rybníka vystaveno patero podloubí, v nichž nemocní čekali na hnutí vody. Mezi těmi neduživci uzřel Pán Ježíš člověka, který již po 38 let byl těžkou nemocí stížen, ale že neměl nikoho, kdo by mu v čas, když se voda hýbat počala, do rybníka pomohl, předešel ho vždy jiný, a on pořád zůstával nemocen. Pán Ježíš smíloval se nad ním a uzdravil ho, tak že nemusil do rybníka ani vpuštěn býti; řekl mu jen: »Vstaň, vezmi lože své a choď«, a churavec hned ozdravěl. Radostí velikou byl ovšem naplněn a byl by rád Pánu Ježíši poděkoval; že ale mezi tím Pán Ježíš rychle odešel, umínil si uzdravený v chrámu Pánu Bohu poděkovati. A koho tam nalezl? Pána Ježíše, kterému ihned děkovati začal. Pamatujte, že i vy vždycky v chrámě najdete Pána Ježíše, který v nejsvětější Svátosti oltářní jest přítomen a kterému i vy se koříte, říkáte: »Pochválena a pozdravena budiž nejsvětější Svátost oltářní.« Pán Ježíš přijal poděkování od člověka uzdraveného, ale dal mu také napomenutí. Nemoc svou přitáhl si bez pochyby nestřídmostí, zlostí neb jinými hříchy, kterých kdyby znova se dopouštěl, ještě hůře by si uškoditi mohl na těle i na duši; napomenul ho tedy Pán Ježíš, aby si vážil uzdravení svého, aby byl za to Pánu Bohu vděčen a hříchy svými Ho více neurážel.

Tak konal a používal Kristus Ježíš dobrodiní a zázraků Svých ke cti Boží a ku spasení lidstva; jinak ale to přesuzovali pokrytečtí fariseové. Ti z milosrdného skutku Ježíše Krista brali pohoršení, jako by tím uzdravením byl znesvěcen den sváteční. My jsme se učili o svěcení dne svátečního, v kterém přikázání? A co se v tom III. přikázání poroučí a co zapovídá? — Jednal Pán Ježíš proti tomu přikázání, když nemocného uzdravil? Hájí se proto Pán Ježíš proti fariseům a dokázal jim, že dobrými, milosrdnými skutky se zákon Boží nepřestupuje, ano odvolal se i na to, že sám Otec nebeský prokazuje dobrodiní i ve dny sváteční a tudíž že On — Pán Ježíš — učí a jedná v sjednocenosti s Otcem Svým nebeským. Takovému učení odpírati nemohli ani fariseové, za to

však chopili se jiné záminky proti Pánu Ježíši, viníce jej z rouhání, že nazval Boha svým Otcem. Však Pán Ježíš dokázal jim, že jest Syn Boží a že od Otce nebeského přišel; odvolal se na svědectví, které dal o Něm Jan Křtitel, ano i na svědectví Boha Samého. Jak svědčil Jan o Pánu Ježíši? A jaké svědectví o Něm vydal Bůh Otec? Nyní pak Pán Ježíš i na všechno své učení a působení, ano i zázraky poukázal, že to vše činí z vůle a v sjednocenosti s Otcem nebeským, což tedy nevyvratným je důkazem, že od Boha poslán jest na svět, jakož přislíbený Mesiáš, jakož o Něm i Mojžíš z vnuknutí Božího předpověděl. Patrně tedy, že kdo v Ježíše Krista, jakož Syna Božího a přislíbeného Mesiáše věřiti nechce, jest nevěrec a o takovém nevěrci vyjádřil se Pán Ježíš častěji, že od Boha Samého odsouzen jest. Tak tedy kázal Pán Ježíš nevěru a nepravosti, vyvracel bludy židů, fariseů a zákonníků. (Op.) A čím dotvrzoval pravdu učení Svého? Odvolával se na Písmo svaté jako v Nazaretě, tak i nyní, když připomínal, co o Něm předpověděl Mojžíš; odkazoval se na Své zázraky, které ze Své moci jako božský Jeho Otec činí; připomínal i příklady Své svatosti, zbožnosti a dobročinnosti. Pamatujte si tedy: »Pán Ježíš potvrzoval Své učení svědectvími Písma, zázraky a příklady Svými.« (Op.) Věříme tedy a vyznáváme, že Ježíš Kristus jest jednorozený Syn Boží a přislíbený Mesiáš. (Op.) Tak aby všichni lidé po celém světě věřili a vyznávali, pomodlíme se . . .

Sliby a chyby školy bezkonfessní.

Píše FR. POHUNEK.

(Pokračování.)

Důležitou zásadou paedagogickou, o které se nyní často mluví, kteráž se však dříve bez mnohého mluvení praktikovala, jest koncentrace učiva čili zásada, že veškeré školní vyučování a vychovávání nésti se má k jednomu určitému cíli, jemuž se mají všechny cíle ostatní podřizovati.

Že pak jest možno právem mluvit o koncentraci učiva, čili o centru vyučovacím, o tom nemůže ni na okamžik pochybovat ten, kdo jest přesvědčen, že hlavní úkol vyučování nespočívá v pouhém nahromadění větší neb menší míry poznatků, nýbrž že veškeré vyučování má býti prostředkem vychovavacím. Vždyť i moderní paedagogika zavrhuje učení, jímž se nepůsobí ve vychování. Vyučování má se tudíž podříditi účelu vychování. Tomu-li tak jest, poznáme snadno, že středem veškerého vyučování školního může a musí být jedině a pouze to, co nás učí znáti cíl a účel pravé výchovy. Nejvyšší cíl výchovy, nedá se však odvoditi — jako mnohá pravidla paedagogická — z vychovatelské a vyučovatelské praxe, nýbrž toliko z přirozenosti a posledního

cíle člověka. Kdo nezná lidské přirozenosti a posledního cíle člověka aneb jest v těchto věcech v nejistotě, nemůže také spolehlivě určití cíl a účel výchovy. Odtud ten úkaz, že se moderní paedagogové mezi sebou hádají, co že by mělo býti cílem výchovy a středem školního vyučování! Povrhli náboženstvím a tapou ve tmách a v nejistotě, určující za cíl školské výchovy brzy to, brzy ono.

Poslední cíl člověka a následovně i pravý cíl výchovy učí nás znáti náboženství, a proto stálo v době křesťanské, pokud jen můžeme přehlédnout dějiny paedagogiky, náboženství vždy na místě prvním a tvořilo střed veškerého školního vyučování a vychovávání. A středem veškeré školní výchovy má být náboženství i za dnů našich; v něm se musí konec konců soustřeďovat veškeré školní učivo a musí jím býti tak proniknuto, jako proniká barvivo vodu, do níž bylo vrženo. Že pak náboženství toto místo patří a že je to zcela přirozeno, by je ve škole zaujímal, doznal i sám Dr. Lindner, když pochválil protestanty za to, že prý »se ještě přidržují přirozeného určení vyučování náboženského, dle něhož má toto (vyučování) býti středem des Gesinnungsunterrichtes a základem školní výchovy,« kdežto prý v zemích katolických toto náboženské vyučování obmezeno bylo pouze na několik vykázaných mu hodin.¹⁾ — Proč však a čí vinou se takto stalo, Dr. Lindner ovšem chytře zamlčel.

V moderní škole bezkonfessní uvádí se sice náboženství také na místě nejpřednějším; ale toto náboženství není tu středem vyučování a vychovávání, nýbrž pouhým předmětem vyučovacím tak jako na př. počty neb čtení, čímž jest od ostatních předmětů odtrženo a ze svého »určení přirozeného« vytlačeno.

To však jest po soudu všech rozvázných paedagogů, všech oněch totiž, kteří nechtějí, by škola byla pouhým prostředkem ku dosažení cílů jiných, nýbrž kteří mají na mysli pouze zdar a prospěch mládeže, velikou chybou paedagogickou, kteráž poškozujee především ovšem výchovu náboženskou a pak i veškerou výchovu vůbec. Že snížením náboženství na pouhý předmět vyučovací, třebas mu bylo ve školním učivu vykázáno místo nejpřednější, trpěti musí výchova náboženská, toho není třeba teprve široce dokazovati; toť samozřejmo. Že pak musí ve škole, kde náboženství ze svého postavení přirozeného, dle něhož má tvořiti střed veškeré výchovy, bylo vytlačeno jaksi na obvod a naroveň postaveno ostatním předmětům vyučovacím, jako se to děje ve škole bezkonfessní, že ve škole takové trpěti musí výchova vůbec, toho příčinou jest přede vším to, že tu výchova nemá více žádného určitého střediska a proto přestává býti jednotnou, dále pak i to, že mnohé předměty vyučovací a mezi nimi hlavně dějepis, výklady článků z čítanek a ve třídách vyšších i přírodopis nemohou býti řádně prohloubeny a tudíž ani, jak by bylo žádoucí, zužitkovány ve prospěch školní výchovy.

¹⁾ Encyklopädisches Handbuch der Erziehungskunde.

Zastáncové školy bezkonfessní nepřestávají sice hlásati, že škola tato jest pěstitelkou »pravé zbožnosti« a »náboženské snášenlivosti;« že však tomu není tak, a býti ani nemůže, to dokázati není věru těžko a to vědí též aspoň čelnější z oněch zastanců velmi dobře sami.

Že jest ku zbožnosti možno vychovati pouze na základě skutečného náboženství, tedy náboženství konfessionálního, ku pravé pak zbožnosti pouze na základě náboženství pravého, to uzná snad každý. Kdyby tudíž zastanci školy bezkonfessní chtěli opravdu pomocí školy děti vychovávat k pravé zbožnosti, nesměli by chtít náboženství obmezovat pouze na několik vyučovacích hodin v týdnu, nýbrž musili by je učiniti základem veškerého školního vychovávání; nebo že se právě náboženství, ve kterémž spočívá největší síla vychovatelská, ve škole bezkonfessní nedostává péče takové, jaká mu právem náleží, ba dostává ani nemůže, to záleží právě v povaze samé školy bezkonfessní. Tak pravil již r. 1822. ve svém výnosu ze dne 27. dubna pruský ministr Altenstein: »Zkušenost nás poučila o tom, že ve škole simultanní (čili bezkonfessní) nedostává se náležitě péče hlavnímu živlu vychovatelskému, totiž náboženství, a že se mu jí dostáváti nemůže, spočívá v povaze věci samé.«

Má-li totiž škole zachován být veskrz bezkonfessní její charakter, musí se učitel při veškerém svém vyučování a vychovávání vyhýbati všemu konfessionálnímu; dále pak musí bděti nad tím, »aby konfessionální život, kterýž se snaží učitel náboženství ve shodě s Církví a s rodinou štípiti a pěstovati, nejevil se v skutečném životě dětí. Čemu však byly navykány děti ve škole, v tom budou později pokračovati; budou totiž mysliti, že jest náboženství něčím, co se pěstuje v jistých hodinách, co však se nesmí jeviti v životní praxi. Tímto způsobem se stane, že děti s sebou povlekou životem jako mrtvou přítěž jistou sumu vědění náboženského a některé náboženské formy. Ale to jest opak pravé zbožnosti, to jest víra mrtvá, bezcenné harampátí. Živé náboženství, pravý náboženský život wird nicht allein, ja nicht einmal vorzugsweise durch den Religionsunterricht erzeugt, sondern durch die richtige Behandlung **des gesamten Unterrichtes**, durch die richtige Beschaffenheit des **gesamten Schullebens**. V ohledu náboženském bylo by o děti postaráno lépe ve škole, kde by nebylo žádných zvláštních náboženských hodin, kde by se jim však náboženství všude jevilo jakožto určovací moc, nežli ve škole, kde se třebas každodenně náboženství pouze vyučuje, kde však mimo to o náboženství nikdež není ani potuchy.«¹⁾ To však se děje ve škole bezkonfessní v míře ještě mnohem nepříznivější, proto že tu bývají vyučování náboženskému vykázány pouze 2, 3 a nejvýš čtyři hodiny. Že škola taková, ani kdyby chtěla, nemůže býti pěstitelkou pravé zbožnosti, nýbrž že musí, chtějí nebo nechťic, podporovati náboženskou lhostejnost, jest na

¹⁾ Lehrbuch der Erziehung von Schwarz und Curtmann, 2. díl, str. 26.

bíle dni a bylo to již vysloveno mnohokrát z míst vysokých a nejvyšších. My zde uvedeme toliko slova sv. Otce Lva XIII., jenž v listu zasláném biskupům francouzským (8. února 1884) tato slova napsal: »Co se týče rodiny, tu jest nad míru důležitou věcí, by dítky vzešlé z křesťanského manželství záhy byly cvičeny ve sv. náboženství a ony vědomosti, v jakých bývá mládež cvičena, aby byly spojovány s vyučováním náboženským. Jedno od druhého oddělovati, jest tolik jako chtíti, by mysl dětská vzhledem k povinnostem, jež ukládá Bůh, zůstala lhostejnou: tato metoda jest falešná a v útlém věku dětském nad míru nebezpečná, proto že prakticky vede k bezbožnosti a náboženství zamezuje cestu.« — Nikoli tedy k pravé zbožnosti, nýbrž k něčemu zcela jinému vede a chce vésti škola bezkonfessní. Pravíme, že chce vésti a kdo by o našich slovech pochyboval, tomu radíme, aby uvážil, že již Diesterweg svého času pravil určitě a jasně: »Škola simultánní (čili bezkonfessní) není však ještě tím posledním. Jest pouze potřebna, abychom se dostali přes dělicí rozdíly, vede pak sama k stupni poslednímu, k společnému totiž náboženskému vyučování dětí všech; to jest moje mínění a moje přání.«

Není tudíž škola bezkonfessní pěstitelkou pravé zbožnosti, spíše jest pravda, že podporuje náboženskou lhostejnost a že má vésti k úplnému otření všech rozdílů náboženských vůbec. A jako není pěstitelkou zbožnosti, tak také není pěstitelkou pravé snášenlivosti. Leč o tom příště.

(Pokrač.)

Promluvy k mládeži v čase adventním.

O čtyřech posledních věcech člověka.

Neděle IV. adventní.

O n e b i.

Vypravuje se, že sv. Augustinu, když knihu o nebeských věcech psáti zamýšlel, zjevil se sv. Jarolím a řekl mu: »Augustine, co chceš činiti? Chceš pochopiti, co nepochopitelné a uzříti, co nesmírné? Snáze zemi rukama obejměš, než nejmenší částku nebeských radostí pochopíš!«

Ano, děti drahé, jest tomu tak! Kdežto jazyk náš, maje mluviti o pekle, hrůzou oněmí, srdce tloucí přestane, oko hasne, krev stydne v žilách, při vzpomínce na nebe duše plesá, touží, radostí omdlévá.

A ráda zbožná duše po nebi touží? Zajisté! Touha po nebi Stvořitelem jest jí vrozena. Jak touží dítě od domova drahého vzdálené, aby rodnou střechu zase uvidělo! Jak touží plavec uprostřed zuřivého moře, by brzo uviděl rodnou chaloupku svou! Jak

touží unavený pocestný po místě klidného odpočinku! A ejhle, dítka milé, co my lidé na světě jiného jsme, než dítka, vlastní dítka Otce neského, od domova pravého vzdáleni? Či něco jiného jsme než plavci, než pocestní, putující po zemi práce a strádání, plavící se mořem slz a utrpení? Ano, touha po lepším bydle, po blaženější budoucnosti jest to, jež ustavičně tluče na dvéře srdce volajíc k němu: Sursum corda — vzhůru srdce! Pakli však, milí žáci, tato touha po nebi, ta všeobecná naděje na časy lepší, jest lidem vrozena, jest někdo, kdo ji do srdce vstíпил, jest, kdo ji dovede ukojiti — a to jest Bůh! Ať si tedy lidé mají, nebo strojí si nebe na světě, vy děti pevně přesvědčeny buďte, že po smrti jiné nebe, Boží nebe na člověka čeká!

Ježíš Kristus pak věčná pravda, to, co duše přirozenou touhou puzena očekává, jí vlastními slovy přislubuje, řka: »Tak Bůh miloval svět, že Syna svého jednorozeného dal, aby žádný, kdo věří v Něho nezahynul, ale měl život věčný.« Jan 3, 16. a jinde: »Zajisté pravím vám, že kdo slyší slovo mé, a věří tomu, který mne poslal, má život věčný« Jan 5, 24. a předpovídaje poslední soud řekl: »Dí v onen den Syn člověka těm, kteříž na pravici jeho budou: Pojďte požehnaní Otce mého . . . I půjdou tito do života věčného.« Mat. 25. 34—36. Ano, jest tedy nebe, jest po smrti nebe!

Ó, pravdo veliká, pravdo vznešená a přijemná! Věřím ve tvoje splnění, doufám ve tvou skutečnost! Věřím, že nebe jest, ten dům Hospodinův, veliký bez konce, vznešený a bez míry! Věřím, že tam přibytků mnoho připraveno Ježíšem Kristem věrným Jeho! Věřím, že tam nebudu již ani lačněti, ani žízni, že tam nebude ani smrti, ani zármutku, ani žalosti, ani bolesti žádné, že budu se stkvíti jako slunce v království tom, že tam opojen budu z hojnosti domu Božího, napájetí se budu proudem rozkoše jeho, neboť tam jest studnice života. Žalm 35. Věřím, že oko mé ani nevidalo, ucho neslýchalo a na srdce moje nevstoupilo, co připravil mi Bůh, budu-li milovati Jej! A proto pevné předsevzetí mám, že od této chvíle touha po nebi bude jedinou touhou srdce mého! Od této chvíle často s Davidem volati budu: Jak milí jsou stanové Tvoji, Hospodine zástupů! Touží a omdlévá duše má po síních Tvých. Srdce mé i tělo mé plesají k Bohu živému. Blahoslaveni jsou, kteří přebývají v domu Tvém, Hospodine, ti na věky věků chváliti budou Tebe. Neboť lepší jest den jeden v síních Tvých nad tisíce dnů jinde! Žízni duše má po Bohu, po Bohu silném, živém, říkajíc: Kdyže přijdu a ukáži se před tváří Boží? Ó nekonečná krásu, nekonečná slasti a dobroto! Bože, Stvořiteli můj, ať uvidím Tebe a na věčnosti plesám v Tobě! Maria, Matko milá, pomáhej slabému dítku svému zde ve světě, aby na věčnosti zakoušelo vítězství věčného. Amen.

Frant. Chramosta.

Promluva k dětem u vánočního stromku.

V povaze lidské pozorovati možno tu tajemnou stránku, že ona nerada projevuje city a stavy svoje vnitřné ať bolestné, ať radostné, ale že je ponechává u sebe, baví se s nimi a těší a jest potřebí mocného dojmu zevnějšího, by člověk s těmito stavy svěřil se těm, jež miluje. Tu však obyčejně nemá slov, aby radostné city svoje tlumočil; když nejvíc říci chce, když nejvíce srdce naplněno, ústa mlčí a jen oči mluví!

Děti drahé, dnes, v tento dojemný okamžik, když stojím před vámi, o věřte, že city ony všechny, které vnitru mém víří, slovy pověditi neumím! A kdybych podívati se mohl do srdéček vašich malých, věru že našel bych tytéž dojmy nevýslovné, tytéž stavy blahé, tu lásku, tu dobrotu, to nadšení svaté, to teplo spokojenosti a vděčnosti, jež v srdcích dětí posud nalézti možno. zkrátka to všecko, co obsaženo v slovech andělských: Zvěstují vám radost velikou, narodil se nám Spasitel, Jenž jest Ježíš Kristus!

Ano, děti milené! slovy sv. Lva papeže (Sermo 1. de Nativ. Domini) opakují: Spasitel náš dnes narodil se, radujme se tedy! Ejhle, tam spočívá dítě Ježíš! Milé, malé, spanilé dítě! Podle něho chudá a svatá matka Maria a ctihodný pěstoun Josef! Pohlédněte blíže, děti milé! Zdá se jako by vás Ježíš jmenoval jménem, jakoby k vám ruce vztahoval, jakoby On, dítě, vás, děti k Sobě přivinouti chtěl! On však, narozený Spasitel i vás, šlechetní dobrodincové, vás, kteří jste Jemu tuto slavnost připravili, kteří jste Jemu nový důkaz o tom podali, kterak vstúpili jste sobě hluboko příkaz Jeho o lásce bliženské, i vás k Sobě zve! On i vám, rodičové drazí, kteří přišli jste, byste s maličkými svými miláčky radost sdíleli, mnohé dává pokyny!

Nuže, přistupte k Němu všichni! Já místo vás všech osmělím se Ježíška pozdraviti!

Pozdravujeme Tebe, Synu Boží, nejprve my, kteří z lásky k vznešenému příkazu Tvému: Miluj bližního, jako sebe samého, z přesvědčení o pravdě Tvých slov: Cokoli jste jednomu z maličkých těchto učinili, mně jste učinili — tento strom se všemi těmi dary, chudým svým bližním jsme vystrojili! My víme dobře, že to jest jediné bohatství — bohat býti v dobročinnosti, ta jediná sláva — slavným býti skutky lásky, ty jediné poklady — ukládati sobě hřivny neporušitelné v srdcích chudáků, ty drahocenné perly — slzy opuštěných, ty chvalozpěvy vzácné — díky podarovaných!

Jako druhdy králové východu přišli k Tobě chudému, nesouce zlato, kadidlo a drahocennou myrrhu, jako tehdy v dobách zlých, kdy pohanstvo zmocnilo se vlasti Tvé a poskvrniti chtělo kolébku Tvou, tisícové šlechetných duchů se spojilo, aby svěží strom Církve Tvé i kříže Tvého na hradbách Jerusalemských štípilo, i my chceme šlechtictvím těla i ducha svého Tebe brániti, Tebe a vůli Tvou rozšiřovati, strom Církve Tvé v dobách dnešních povždy zeleným, nevadnoucím zachovati!

A nyní přistupujeme k Tobě, dobrý Ježíši, i my, rodičové dítek těchto! My víme dobře, že Tys to, Jenž rodinu vybavil z poměrů pohanských, žes muže rodině základem dal a ženu družkou jeho věrnou a hodnou býti chtěl. My víme, že každý muž, manžel, otec, býti má rodině své tím, čím Tobě byl sv. Josef pěstounem dětí svých, ochráncem jejich, učitelem, apoštolem. My víme též nyní, že každá žena rodině své býti má Marii, cudnou, příčinlivou, zbožnou, pokornou, tichou duší domácnosti své. Ó, budiž tedy pozdravena ty rodino dokonalá, svatá, ty blažená trojice lidí přesvatých, buďtež pozdraveni od nás rodičů křesťanských, dítko Ježíši, Matko Maria, pěstoune sv. Josefe!

Poučení Vámi, nikdy již nechceme reptati na osud svůj chudý, spíše děkovati Vám, že můžeme chlubiti se, kterak s Vámi týž úděl, touž chudobu, tu zimu a hlad snášeti můžeme! My přece útěchu a úlevu máme v šlechetných lidumilech svých, my přece naději máme, že po chudobě světa uchystáno nám bude bohatství nebeské. Proto my s chudými pastýři vítáme Tě, volajíce slovy žalmu 111, 9.: Rozděloval, dal chudým, spravedlnost Jeho zůstane na věky věkův, roh Jeho vyvýšen bude v slávě.

A naposledy, jak to pokora činívá, my děti pozdravujem Tebe! Protože rovný rovného sobě obyčejně vyhledává přítele, k Tobě, příteli svému, přicházíme s plnou důvěrou upřímných srdcí svých! Jak jsi krásný a spanilý, když dřímáš pod ochranou mateřské lásky! My vzpomínati si chceme často na nevinné dětství své, my touže láskou k Tobě, kterou skvějeme se dnes, ozdobeny býti chceme, až dospějem. Obnovujeme zde před jeslemi Tvými svůj křestní slib, ujišťujíce Tebe slavně, že věříme v Boha Otce, Tvého všemohoucího Stvořitele nebes i země, že věříme v Tebe, Spasitele a Pána svého a že věříme v Ducha Sv. Posvětitelého. Slibujeme, že vždycky držeti se chceme Tvé Cirkve svaté, za jejíž povýšení denně modlíti se budeme. Slibujeme též, že strom nevinnosti nikdy zkaziti si nedáme červem hříchu, nikdy povaliti přívalem zlých pokušení, nikdy vyvrátiti vichrem vášní všelikých. Slibujeme, že budeme hleděti, bychom vzorným chováním hodnými staly se dobrodiní lidumilů a příznivců našich šlechetných a drahých rodičů svých, že strom života svého ozdobíme světlem příkázání Tvých a ovocem spořádaných snah, bychom byly i chloubou drahé vlasti své. Kéž strom kříže Tvého vede nás cestou života vezdejšího, bychom po dokonání jeho, mohly z Tebe, strome věčný, ovoce rajské trhati a je požívati!

Ke konci uvádím slova něžné písně dětské (Ot. Sadovský):

My útlé dětinky,	Dáme též fialky,
Ježíšku malinký,	zvonečky, podskalky,
nesem Ti květinky,	resedu, basalky,
lilie, růžičky —	přidáme měsíčky,
dáme Tě v jesličky,	pomněnky, hvězdičky,
abys spal sladounce,	abys nás miloval,
Ježíšku zlatičký.	Ježíšku sladičký.

Frant. Chramosta.

Listy vědecké.

Chaldejské báje

o původu veškerenstva.

Píše Dr. JAR. SEDLÁČEK, suppl. professor české fakulty theol.

(Pokračování.)

II.

Všechna božstva ctí a oslavují Marduka, svého zástupce a zastance slovy:

»Ty jsi ctěn s nejvyššími bohy.

Tvé štěstí (osud) nemá sobě rovna; rozkazy tvé jsou (roz-
kazy) Anu,

Marduku, ty jsi ctěn s nejvyššími bohy,

Tvé štěstí nemá sobě rovna; rozkazy tvé jsou Anu,

Od té chvíle nařízením tvým nebude odpíráno.

Obdržíš moc zdvihati a snižovati,

Slovu tvému bude jeho účinek; rozkazům tvým se neodolá.

Nižádný z božstev nepřestoupí tvých nařízení.

Ty máš hojnost při svatyni bohů;

V síni jich úrad tobě místo jest určeno.

Marduku, ty jsi obrance naší pře;

Tobě udělíme panství nad veškerenstvem.

Ty budeš oním, jehož vůle panuje světu:

Nepřemožitelný nechť jsou zbraně tvé, nechť zničí protiv-
níky tvé!

Pane, zachovej život toho, jenž v tě důvěruje,

A shlad (duši) boha, který jest při nepravosti.

A vložili šat na druha svého,

Řekli Mardukovi, svému prvorozenci:

»Pane: nechť zjeví se osud tvůj před bohy!

Rci, by stalo se co, stane se.

Poruč a šat (tvůj) zmizí,

Poruč, by se vrátil a šat se vrátí.«

Z úst svých vydal slovo a šat zmizel;
Kázal mu vrátiti se a šat se vrátil.«

Marduk povýšen tak, že předsedal shromáždění bohů a řídil osudy všeho. Byla prý též v chrámě Mardukově v Babyloně síň osudů, do které přinášivali v prvních dnech měsíce nisanu obraz boha Marduka a jiných božstev; Marduk ovšem zde předsedal radě bohů každoročně tak, jak to dle mythu bylo na počátku světa, ještě před stvořením. Marduk objevil před bohy svou moc, učiniv, že šat jeho zmizel a zase se vrátil; zdá se, že obrazu jeho či soše dávali časem šat nějaký, ač toho u žádné sochy babylonské dokázáno není.

Králové babylonští a assyrští otazovali se před svými výpravami hadačů, aby jim byl prorokován dobrý výsledek; Mardukovi toho před bojem třeba nebylo, poněvadž bohové sami osud jeho zřídili:

»Radovali se bohové a pozdravovali Marduka co krále;
Podali jemu žezlo, trůn a panství;
Dali jemu zbraň, již není rovné, která děsí nepřátely:
»Jdi, ulup Tiamatě život,
by vítr rozmetal krev její po temnostech.«
A bohové, otcové jeho, urovnali osud Pánův;
A zavedli jej na cestu spásy a štěstí.
Připraven byl luk a vzal si ho za zbraň,
Přibral i oštěp
A bůh pozdvihl zbraň (dle obrazu mívá v ruce blesky) a vložil
ji do pravice;

Po boku zavěsil luk a toulec;
Metal před sebou blesky,
Pokryl své tělo žhoucím plamenem;
Učinil oko, chytil jím Kirbis-Tiamat,
aby neunikla, zadržel čtyři větry:
Jižní, severní, východní a západní.
Po straně měl oko, dar otce svého Anu,
Spůsobil vichr, vítr strašný, bouři, vichřici,
Čtyři větry, sedm větrů, bouři zuřivou, vichřici, již není rovné.
Propustil sedm větrů, jež sám učinil;
By podčsily Kirbis-Tiamat, řítily se za ním.
A Pán zdvihl blesk, svou mocnou zbraň,
A vstoupiv na vůz, jemuž není rovna, vůz hrozný;
Tam pevně stál a zavěsil čtyři uzdy.«

V následujících neúplných řádkách popisuje zvířata, jež byla zapřažena u vozu Mardukova; Marduk se blíží onomu místu, kde se Tiamat zdržuje, hledá a nachází Kingu, chotě Tiamaty a pohledem jediným jej i jeho druhy zděsí a zmate. Tiamat stojí a volá:

»Tvé místo jest tam, kde jsou bohové shromážděni.« Marduk zdvihá blesky a vyzývá Tiamat k boji:

»Nepřátelsky jsi jednala proti bohům, otcům mým,
Vzhůru! Ty a já, budeme se bít!
Uslyševši toto Tiamat,
Byla zmatena a ztratila rozvahu,
Počala volati ze všech sil svých,
Zahrabávala se cele pod sebou (?).
Vyřkla zlořečení, vydala heslo (čarovné);
Volala ku zbraním sbory božské.
I přiblížili se Tiamat a Marduk, rádce bohů,
Postupovali prudce, blížili se k boji;
A Pán vypustil oko a zapletl ji (Tiamat);
Pustil před sebou vichřici;
A rozevřela Tiamat ústa, by jej pohltila,
Vypustil (do nich) vichr, by nezavřela více rtů,
Naplnil nitro její silnými větry,
Nadmul jí vnitřnosti a držel ústa otevřena (?)
Zamával oštěpem, protrhl jí nitro,
Otevřel její střed (lůno) a vytrhal vnitřnosti;
Chopil se jí a vzal jí život,
Zahodil mrtvolu její a vstoupil na ni.
Jak zvítězil nad Tiamat, vůdce,
Rozehnal vojsko, zničil sbor její.
Pomocná božstva, jež kráčela po boku její,
Třásla se a lekala, obracela se k útěku;
On jich ušetřil a dal jim milost žití,
Obklíčiv je hradbou, již neprorazí,
Uzavřel je a zlomil zbraně jich:
Spletl je v tenata a bydlela v síti;
Všechny kraje světa naplnily se bédováním jich;
Nosila řetězy; byla držána u vězení.«
Kingu, choť Tiamatin, byl svázán spolu s oněmi božstvy,
byly jemu odebrány desky osudů a nyní mohli bohové spořádati
svět po své vůli. Koho mínili babylonští těmi božstvy, jež pomá-
hala Tiamatě, nelze z popisu poznati. Byla-li Tiamat, jak Berosus
připomíná, měsícem, mohla ostatní božstva značiti hvězdy a sou-
hvězdí, jež vycházející slunce (Marduk) zahání a poutá.
(Pokrač.)

Z nové právní terminologie.

Sděluje Dr. ANTONÍN BRYCHTA.

»Vera rebus vocabula restituantur.«
Allokuce Pia IX. ze dne 18. března 1861.
»Jam dudum vera rerum vocabula
amisimus.« Cicero.

Nejsme z těch, kteří by se drželi rozšířeného pořekadla:
»Juristen schlechte Christen« i z té příčiny, že pořekadlo to bě-
hem času mnoho změn doznalo. Spíše bychom podepsali větu:
»Juristen selten gute Linguisten.«

Právo jest bez odporu něco velikého a vznešeného, ¹⁾ majíc stanoviti co jest pravé, ²⁾ řádné a spravedlivé, ježto má býti pravidlem lidských činů a společenských poměrů a vésti lidstvo k zřídlu veškerého práva a odvčké naprosté spravedlnosti, jež je Bůh sám. ³⁾ Je-li však právo dle své idey tak vznešené, pak nelze jinak, než aby zákony, jakožto manifestace a konkrétní forma práva, ⁴⁾ v roucho rovněž důstojné a ušlechtilé se halily, aby veškerá jejich osnova i mluva, jakož i mluva orgánů, kteří povoláni jsou, za právo uznávají a nálezy vynášeti, byla správná a jasna, přesností i ušlechtilostí se zamlouvajíc. ⁵⁾

Z toho plyne, že dobré a spravedlivé zákony vyžadují hlubokou a všestrannou znalost věci, mysl u veliké míře klidnou a střízlivou, jakož i dlouhé a objektivné o předmětu uvažování; zvláště ale třeba dbáti zákonodárcům, aby zamýšlený zákon s vůlí nejvyššího zákonodárce, se zákonem Božím se shodoval. ⁶⁾ V příčině této nic tak neškodí, jako povrchnost, jednostrannost a kvap, jen aby zákon k místu přišel, dokud je pohromadě hlasující pro něj sněmovní většina. ⁷⁾ Mají-li se — jak dokládá těchto věcí zajisté znalý římský státník ⁸⁾ — zákony vydávati »ad salutem civium

¹⁾ Proto učí can. 2. Dist. 1.: »Jus dictum est (inde), quia (id, quod statuit,) justum est (justum esse debet« t. j. má býti pravé a správné). V ohledu tom praví důmyslně slavný římský právovědce Ulpian († 228): »Injuria ex eo dicitur nazývá se tak proto), quod non jure fiat. Omne enim, quod non jure fit, injuria fieri dicitur.« Ztad vysvětluje se německé přísloví: »Recht ist gesetzt, damit es kein Machtwort breche.« Proto pohlíželi vždy všickni národové s velikou úctou ku svým zákonodárcům, jejich osoba byla jim vždy posvátnou.

²⁾ Výraz právo označuje vlastně to, co jest pravé a náležité, co je takové, jaké to býti má. Pojmy: pravda, právé, (o)praviti atd. souvisejí s výrazem právo co nejužší, z jednoho kořene: prav pocházejíce srovn. lat. probus a něm. brav. Důvodně učí proto kanonista Schmalzgrueber: »Jus ipsa justitia antiquius est, utpote objectum justitiae . . . Justitia a jure derivatur«. (Jus eccles. univ., dissertatio prooem.)

³⁾ V ohledu tom praví žalmista: »Spravedlnost tvá (Hospodine) spravedlnost na věky, a zákon tvůj pravda« (žalm 118, 142. . A prorok Isaiáš volá: »země nakažena jest od obyvatelů svých, proto že změnili právo, (a) rozptýlili smlouvu věčnou« (24, 5.). Srovn. Přisl. 8, 15. — Řím. 2, 14. a 15.

⁴⁾ »Lex est species juris« dokládá sv. Isidor.

⁵⁾ Praví-li Ciceró: »Omnia perinde se habent ut aguntur,« lze právem též říci: »Omnia perinde se habent ut dicuntur.«

⁶⁾ Zákonodárce musí poraditi se s Bohem, aby dobré zákony vydával, neb -- jak učí sv. Augustin — in temporalis lege nihil est justum ac legitimum, quod non ex lege aeterna homines sibi derivaverint.« I jemu jest se řídití zásadou: »Obrigkeit, bedenk' dich recht, Gott ist dein Herr und du sein Knecht.« Již v středověku znali zásadu: »Lex injusta non est lex!«

⁷⁾ Pak ovšem může snadno naplniti se hromopádné slovo prorokovo: »Běda (těm), kteří ustanovují práva nepravá, a píšíce, napsali nespravedlnost.« (Isai. 10, 1.). Uvážili-li se, jak se mnohdy tvoří »parlamentární většiny«, pak poleje stud tvář, a předhůzka, že zákony nejednou »po způsobu továrnického se vyrábějí« (liberale Gesetzfabrikation) jest, bohužel, oprávněna. O mnohé »většině hlasů« platí slova písma: »Nepostoupíš do zástupu (kterýžto zástup nemusíme hledati právě jen ve sněmovnách, k učinění zlého, ani v soudu povolíš usouzení mnohých, abys se od pravdy odchýlil« (Exod. 23, 2.).

⁸⁾ Ciceró: De leg. 2, 5.

et civitatum incolumitatem vitamque hominum quietam et beatam«; jeví-li se dle téhož státníka »mens et animus et consilium in legibus«; ⁹⁾ mají-li dle něho »všecky zákony prohlédati k blahu veřejnému«; ¹⁰⁾ pak třeba je u zdělávání zákonů veliké obezřetosti, hluboké zákonodárné moudrosti, ¹¹⁾ třeba tu myslí jasné a zbožné, ¹²⁾ jež úkol zákonodárce opravdově a vážně pojímá a pro blaho občanů nadšena jest. Co praví Seneka o podmínkách blaha říší: ¹³⁾ »Ubi non est pudor, nec cura juris, sanctitas, pietas, fides, instabile regnum est«, platí plnou měrou o zdělávání zákonů.

Vizme již, jak novější právní mluva se nese, a zdali je tak spůsobilá, by vyřknutým požadavkům alespoň částečně vyhovovala.

Není slova, ač je slovo to původu zcela nového, a i po stránce slovo tvarné se málo zamlouvá, ¹⁴⁾ jež by za poslední doby bylo tak zdomácnělo a téměř nezbytným v jistých kruzích se bylo stalo, jako slovo konfessní, náboženské vyznání (konfessi). Výrazu toho užívá se v zákonodárných sborech i v úřadovnách, v osnovách zákonů i v právních nálezích; ono došlo v mnohých společenských vrstvách z příčin, jež tato stať blíže objasní, takové oblíby, že správné a přesné výrazy, jako: křesťansko-katolický, katolická církev, katolické náboženství atd. těmto vrstvám jaksí nedobře zní a za výrazy jakoby středověké a zastaralé se považují. Vydávají se konfessní zákony, o nichž radily se konfessní výbory; máme interkonfessní ¹⁵⁾ školy, konfessní hřbitovy, které se druhy správně a srozumitelně hřbitovy katolické, protestantské nebo židovské nazývaly. Dočkáme se snad i toho, že konati se budou, — jak toho duch času ¹⁶⁾ a nová osvěta vyžaduje, — konfessní pohřby, ¹⁷⁾ že zřizovati se budou konfessní kostely, fary, snad i docela konfessní

⁹⁾ Týž: Pro Cluent. 53, 146.

¹⁰⁾ De invent. I. 68.

¹¹⁾ Všickni velicí zákonodárci jako: Solon, Lykurg, Numa a j. proto tvrdili, že přijali zákony své od Boha aneb že je vydali z vnuknutí Božího. Proto vyběží Euripides: »Vzývejme bohy, by nám byli při zdělání zákonů nápomocni, aby naše zákony dobře působily!« Věru tento pohan zahanbuje mnohé novověké »zákonodárné faktory,« kteří neuznávají ve své »zákonodárné« moudrosti ani za slušné a potřebné, účastniti se na počátku zasedání zákonodárných sborů — služeb Božích!

¹²⁾ V ohledu tom nelze dosti uvažovati slova sv. Augustina (De Civit. Dei, lib. 19. c. 21.): »Ubi homo Deo non servit, quid in eo putandum est esse justitiae?«

¹³⁾ Thyest. 215.

¹⁴⁾ Tak píše jeden konfessionální, jiný konfessionální, a opět jiný konfessijsní atd. Je-li však správně řečeno: konfessní vysvědčení, komissní šetření, pak třeba dle analogie psáti: konfessní.

¹⁵⁾ K tomuto výkvětu nové právní mluvy se níže vrátíme.

¹⁶⁾ Nejlepší charakteristiku o tomto »duchu času« podal bez odporu Göthe, řka: »Was die Herren den Geist der Zeit nennen, ist eigentlich ihr eigener Geist.«

¹⁷⁾ Novověcí pokřtění pohané jeví nemalou zálibu pro bezkonfessní pohřby, při kterých t. nedoprovází pohřební průvod zemřelého katolika kněz aniž konají se vůbec nějaké pohřební obřady. Takový pohřeb sluší zcela každému atheistovi, jenž nemá žádné konfessi; jinak jest toto pojmenování zcela nemístné a nesprávné.

zvonice, máry atd. Všecko bude míti pomalu konfessní vlajku, a konfessí bude posléze tolik, kolik je písku na břehu mořském, ač byla druhdy, — dokud sektářství a vzdělanost tolik, jako za dnů našich, ještě nepokročila, — známa pouze confessio Augustana¹⁸⁾ a confessio Helvetica,¹⁹⁾ kterou i světský zákon vedle vyznání židovského uznával.²⁰⁾

Výraz konfessní se všemi příbuznými neb odvozenými tvary,²¹⁾ jest svým obsahem široký a neurčitý a proto, čeho tvůrci nové nábožensko-právní terminologie popřítí nemohou, logicky i věcně nesprávný, an neoznačuje věc, o kterou jde, jasně a srozumitelně. Důsledně jest tato mluva spůsobilá, vyvolati jen zmatky a nedorozumění, jak tomu zkušenost s dostatek nasvědčuje.

Dle zákonů zdravé logiky a dle povšechného spůsobu mluvení má se každý pojem, každá věc, označiti správně, povaze věci přiměřeně, tak aby slovo a věc jím naznačená se kryly, v slovu spatřovala se věc sama. S touto zásadou výraz konfessní a označované jím pojmy, jako na př. konfessní škola, konfessní hřbitov atd. se naprosto nesrovnává. Již výše bylo podotknuto, že je výraz konfessní pojem přeobsáhlý a tím právě nejasný a nesrozumitelný, an je patrně tolik konfessí, kolik náboženských vyznání. Žid i mohamedán, budhista i svedenborgián má bez odporu též svou konfessí, a proto i svou konfessní školu, hřbitov atd., kteréžto jeho ústavy nejsou přec křesťanské a ježtě méně katolické. Synagogu, mešitu a jiné toho druhu náboženské budovy, nepřemění nikdo v chrámy křesťansko-katolické.²²⁾

Z té příčiny nezamlouvá se nám rozhlašované do světa heslo: »Škola budiž konfessní (náboženská)«! Ať nic nedíme o tom, že se tímto heslem konfessím od církve odloučeným nepřímou nadřazuje a jakýsi náboženský kommunismus šíří, onen v poslední době oblíbený a rozšířený výrok, má do sebe i tu vadu, že není řádným výrazem myšlenky, jež se chce vlastně vyjádřiti a že prozrazuje jakousi nerozhodnost a bázlivost vůči veřejnosti.

Ještě hůře zneužívají moderní terminologové dogmatického pojmu církve, který kroutí, hyzdí a seslabují tak, až je pravý pojem církve k nepoznání znetvořen. Jako hledí falešný liberalismus a novověký státní despotismus, setřítí národní zvláštnosti

¹⁸⁾ Z roku 1530, souhrn to článků víry vyznání augšburského.

¹⁹⁾ Z roku 1536, souhrn článků víry kalvinistů.

²⁰⁾ Srovn. patent ze dne 2. listopadu 1781, toleranční patent ze dne 13. října 1781 a patent ze dne 8. dubna 1861.

²¹⁾ Na př. interkonfessní. Zákonem interkonfessním byla vřaděna katolická církev do počtu — různých náboženských vyznání. Interkonfessní škola jest nestvůra a třeba tento svůdný eufemismus opravití ve školu polykonfessní, a to tím více, ježto za vlády liberalismu počet »konfessí« valně se rozmnožil.

²²⁾ Rozumí se, že k hodnotě a obsažnosti těchto konfessí zde nepřihlížíme.

a zničení svou železnou rukou státoprávní útvary, podobně nakládají dotčení právníci s katolickou církví, chtějíce ji snížit na pouhou náboženskou společnost, jakou je protestantismus,²³⁾ starokatolicismus,²⁴⁾ jakou jsou herrnhuti²⁵⁾ a jiné od katolické církve odpadlé sekty, jichž počet nelze již ani udati.²⁶⁾ — Projdeme-li pozorně novější proticírkevní zákony a zvláště různé odůvodňovací zprávy (Motivenbericht), shledáme ku svému úžasu, jak bedlivě vyhýbají se odvěkým a odůvodněným dogmaticko-právním výrazům: katolický, křesťansko-katolický, katolická církev, katolické bohoslužby a jiným s těmito příbuzným pojmům a institucím. Děje se tak bezpochyby ze samé náboženské tolerance a z ohledu na náboženskou rovnoprávnost. Kde se užívá výrazu církev, bývá text obyčejně tak upraven, že se výrazem tím nerozumí pouze církev katolická, nýbrž ještě jiné náboženské společnosti, jež nejsou z pochopitelných příčin blíže označeny.²⁷⁾ Za to nazývá se hrstka »starokatolíků« a »herrnhutů« — »církví«, kdežto církev jediná a světová skorem zmizela, aneb staví se s náboženskými jednotami, od ní během času odtrženými, a nepatrnými náboženskými frakcemi od věcrejška — čeho třeba si dobře povšimnouti a co nemůžeme dosti opakovati — na — roveň.

»Odůvodnění« zákona ze dne 20. května 1874 č. 68 zcela zřejmě k této zásadě »moderního« práva se přiznává,²⁸⁾ an mezi jiným takto rozumuje: »Každé vyznání jest oprávněno,²⁹⁾ aby bylo zákonitě uznáno, pokud jest s to, vyhověti státním požadav-

²³⁾ Nebude od místa uvéstí některé výroky protestantských autorů, z nichž bude průvodno, jak sami protestanté o svém náboženství smýšlejí. K věci dokládá významně protest. právník Schmalz: Vor lauter Protestiren und Reformiren ist der Protestantismus zu einer Reihe von Nullen geworden, vor welchen keine Zahl steht.« »Das protestantische Christenthum — praví Müller — ist eine erbärmliche Hütte, aus der man endlich herausgehen muss, um in jene Kirche einzutreten, welche von der Hand Christi selbst auf einem unerschütterlichen Felsen gebaut wurde«. (Srovn. Nicolas: Philos. Studien über d. Christenthum. Paderborn 1860, díl 3. str. 267). Ještě pádnější jest výrok samého u protestantů velice proslulého filosofa Hegla. »Dass sie (die Protestanten) — praví tento — nichts sind, darin sind sie einig.« (Nicolas l. c. str. 265).

²⁴⁾ Výnosem minist. kultu a osvěty ze dne 18. října 1877 (vl. list č. 99) byla náboženská společnost tak zv. »starokatolíků«, (jejíž katolictví je ale velmi mladé, v základě §. 2. zák. ze dne 20. května 1874 č. 68 s pojmenováním »starokatolická církev« uznána, kterýžto výnos vešel ihned v moc práva.

²⁵⁾ Vynesením téhož ministerstva ze dne 30. března 1880 (vl. l. č. 40) uznána z téhož důvodu nábož. společnost tak zv. »herrnhutů« pod jménem »evangelická bratrská církev« (též »bratrská církev«), a vynesení to nabylo rovněž ihned právní platnosti. »Církev« rostly jako houby po dešti, a stát oblažen pojednou dvěma z brusu novými »církvemi.«

²⁶⁾ Srovn. Döllinger: Kirche und Kirchen. München 1861 pag. 156 a nn.

²⁷⁾ Jest to především protestantismus, judaismus, a nepatrné náboženské jednoty nejnovějšího původu.

²⁸⁾ Příloha 43. ku stenografickým protokolům sněmovny poslanců, VIII. sezení, 1. svazek.

²⁹⁾ Důvodů toto »odůvodnění« neuvádí, a proto jest to pouhé prázdné tvrzení, pouhá fikce.

kům³⁰⁾ touže měrou, jako některé ze zákonitě uznaných vyznání. Zásadu rovnoprávnosti vyznání k platnosti přivést, jest úkolem předloženého zákona, který vyhovuje nejen zásadě, nýbrž i citelné potřebě praktické. Svoboda víry a svědomí nemůže považovati se za skutečnou, dokud je stoupcům náboženského vyznání³¹⁾ nemožno, společnost tvořiti,³²⁾ a nabyti práv, která jsou jiným vyznáním přiřknuta. Toť až příliš srozumitelná terminologie a komentáru k ní věru netřeba! Všechné náboženské sekty a frakce, ve které by se »náboženské společnosti« časem třeba rozdrobily,³³⁾ jsou moderním terminologům něčím zcela přirozeným a nezavadným a proto mají býti dle jejich přesvědčení (!) uznány a s církví stejně oprávněny.

»So wird der beste Trank gebraut,
Der alle Welt erquickt und auferbaut.«³⁴⁾

Bez odporu přiznávají se tito terminologové k zásadě:

»Wir glauben all' an Einen Gott,
Der Christ, der Jud' und Hottentott.«³⁵⁾

Když byl takovými obraty dogmatický a právní pojem jediné pravé církve co možná zeslaben, ano zvrácen, a název tento i s vlastnostmi jediné pravé církve pro rozličné náboženské jednoty lidského původu a nektová n, začnou přívrženci této převrácené terminologie deklamovati: »Jakých předností chce míti tato »náboženská společnost« (církve) před jinými podobnými společnostmi? Toť vynášení se nad jiné, toť »římská pýcha a panovač-

³⁰⁾ Tedy politika, ne věc sama a její pravdivost má rozhodovati o přípustitelnosti některé konfessí! Právě tak bylo za dob pseudo reformace, kdy lichá zásada: »Cujus regio, illius religio« se vši bezohledností se prováděla.

³¹⁾ Rozumí se sekta starokatolíků a herrnhutů, čím ovšem nejsou vyloučeny jiné sekty, jež by se dříve neb později utvořily.

³²⁾ Což je tato vyhlášená »svoboda víry a svědomí« závislá na společnosti? Není jednotlivec v obojím ohledu dosti, ano ještě více svobodným, bez společnosti, která mu, jak zkušenost učí, tolikerych obětí ukládá.

³³⁾ To nazývá odůvodňovací zpráva: »Secessionen innerhalb der anerkannten Religionsgesellschaften!« I to významná charakteristika moderní právní terminologie.

³⁴⁾ Göthe ve Faustovi.

³⁵⁾ Zcela jinak soudí o této moderní »svobodě a rovnoprávnosti« konfessí a proto i o svobodě kultů (vše to výstřel moderního pokroku a práva) apoštolská Stolica, která co falešnou a bludnou zavrhlá větu: »Homines in cuiusvis religionis cultu viam aeternae salutis reperire aeternamque salutem assequi posse« (Syllab. propos. 16.). Bylo by velice zajímavé, kdyby »konfessní výbor« byl podal platných důkazů, že všechna nábož. vyznání mají tutéž obsažnost a cenu, an tak horlí pro rovnoprávnost konfessí. Nejvyšší a jediné kompetentní v tomto ohledu autorita, apoštolská Stolica, toto mínění zavrhlá. Svoboda kultů jest svoboda zla, protože blud jest již sám sebou zlo a, jestliže se podporuje, stává se tím horším a osudnějším. Svoboda kultu jest svoboda bludů, které nejen že nemají práva býti svobodnými, ale mají býti co nejdříve odstraněny. Svoboda kultů je popíráním objektivné náboženské pravdy, která činí se závislou na subjektivním uznání, jest urážkou svrchované Pravdy, jest v poslední příčině popíráním samého — zjevení Božího!

nost«, to je vysokomyslnost a hrdost katolického kleru! Jako jiné konfesse je i tato (církev) v území státním a proto státu podrobena. Má-li nějakých práv, má jich z milosti státu« atd. Vše to názory »moderního práva,« v němž je vtělena i nová právní terminologie s velmi širokým svědomím a taktéž špatnou logikou, jež hlava církve odsoudila.

Většího potupení a pokoření katolické církve, ale i větší zaslepenosti a nenávisi vůči objektivní zjevné pravdě nelze si mysliti. Z jedné strany hledí tato terminologie buď přímo neb nepřímou pravý pojem církve co možná zeslabiti a zatemniti, mluvíc o církvích neb po případě o náboženských společnostech, čím se katolická církev s různými náboženskými jednotami lidského původu a mnohdy od věcerejška, ne-li věčně (což ovšem nemožno), tedy aspoň dle jména stotožňuje, a to z té průhledné příčiny, aby se z tohoto »tohu vabohu« utvořilo jakési amalgama bezbarvého státního církevnictví, závislého veskrz na světské moci. Ze strany druhé usiluje táž terminologie zcela nepokrytě (čeho třeba si dobře povšimnouti), trosky z křesťanství a náboženské jednoty od věcerejška,³⁶⁾ — jichž původci jsou buď protivníci katolické církve aneb náboženští blouznivci, — na hodnost církve povýšiti, z čeho může vzejíti jen zmatek, náboženská lhostejnost, nekonečné boje a posléze škoda a úpadek katolické církve, oč strůjcům této terminologie vlastně běží. *Novi tuos sonitus!* (Pokr.)

--- ---
³⁶⁾ O tom vyjadřuje se berlínský filosof Hartmann v tato pozoru hodná slova: »Der Protestantismus ist nichts als das Uebergangsstadium vom abgestorbenen ächten Christenthum zu den modernen Culturideen, die den christlichen in den wichtigsten Punkten diametral entgegengesetzt sind, . . . und scheint mit der Entchristlichung und Ausleerung des Christenthums so ziemlich zu Stande gekommen zu sein.« (Srovn. Hettinger: Apologie des Christenthums. Freiburg 1880, Bd. 2. Abth. 2. pag. 407 a nn.). »O této evangelické církvi« pronáší se zajisté veliký znatel náboženských poměrů v Německu, paderbornský biskup Konrad Martin, v tato památná slova: »Das Häuflein der Christus-Gläubigen unter den Protestanten (toť pravé historické jméno moderních »evangeliků«) schmilzt immer mehr zusammen . . . und an vielen Orten ist es dahin gekommen, dass die Taufe der Kinder durchgehends nur noch in Folge von Anwendung polizeilicher Zwangsmassregeln vollzogen wird, so dass, wenn der Polizei-Staat seine schützende Hand von dem, was man protestantische Kirche nennt, zurückzöge, vom Christenthume bald keine Spur mehr übrig sein würde. Das Vertuschen solcher Schäden ist hier, wie überall, zugleich ein Verpfuschen.« (Srovn. Ein bischöfliches Wort. Paderborn 1864, pag. 21). Od této však doby se, jak známo, věci valně zhoršily!

Opomenutí zákonem ustanoveného pořadu instančního v příčině doplňku kongruového.

Nález správního soudu ze dne 12. března 1894. č. 2301. ex 1893.

Výnosem c. k. ministerstva kultu a vyučování ze dne 5. října 1882. č. 16348. povolena byla roční dotace 210 zl. z matice náboženské pro pomocného kněze, jenž nemocnému řecko-katolickému faráři Josefu Z. v L. měl býti dán za jeho nemoci na výpomoc. Od 15. ledna 1887. až do 13. prosince 1888. byl tímto pomocným knězem faráře Josefa Z. Theodor K., jenž již dne 25. října 1887. (č. 13349.) zažádal u c. k. místodržitelství, aby dotace jeho 210 zl. zvýšena byla na 300 zl. Leč, jak vysvítá z akt administrativních, žádost tato meritorního vyřízení u místodržitelství nedošla. I zaslal po té Th. K. žádost de praes. 18. května 1889. č. 9856. přímo c. k. ministerstvu kultu a vyučování, by mu povolilo zvýšenou kongruu od 15. ledna 1887. do 13. prosince 1888., po kteroužto dobu konal službu pomocného kněze v L. . . Avšak jmenované ministerstvo výnosem ze dne 18. září 1889. č. 18685. zaslalo tuto žádost zpět místodržitelství a sice s tím, aby žadatele odmítlo.

Do tohoto odmítnutí Th. K. si stěžoval správnímu soudu; správní soud pak nálezem ze dne 12. března 1894. č. 2301. zrušil rozhodnutí, do něhož si stěžováno, a sice dle § 6. zák. z 22. října 1875. ř. z. č. 36. ex 1876. pro nedostatečné řízení a to z těchto

důvodů:

C. k. ministerstvo kultu a vyučování namítá v podaném odpisu, že stížnost podána byla, když už uplynula neboli vypršela 60denní lhůta, § 14. zákona ze dne 22. října 1875. ř. z. č. 36. ex 1876. ustanovená; leč správní soud námitky této uznati nemůže.

Jmenované ministerstvo totiž opírá tuto námitku svou jedině tím, že dle přiloženého výpisu z poštovního denníku intimát rozhodnutí, do něhož si stěžováno, odevzdán byl poštovnímu úřadu Stryjskému dne 13. listopadu 1889., a soudí z toho, že tento intimát stěžovateli bez pochyby dodán byl některého dne následujícího. Ježto však stěžovatel ve stížnosti své praví, že rozhodnutí, o něž tu jde, dodáno mu bylo dne 31. ledna 1893.,¹⁾ v samých pak spisech projednávacích není úředního výkazu, že intimát tento skutečně stěžovateli byl dodán, a ježto ani z potvrzení stěžovatele ddo 3. května 1890. na původním referátě místodržitelském

¹⁾ Dle tohoto jde to jinde zrovna tak »rychle«, jako u nás. Zajímavým bylo by dojistá na základě statistického stanoviti poměr, jak asi mají se k sobě dvě ty rychlosti úřadů státních, z těchže zákonů, z téže spravedlnosti a z téhož práva vyplývající, »rychlost« totiž, jakou vyřizují věc, když člověk něčeho na nich žádá, i když spravedlivého domáhá se práva svého, a pak rychlost, když úřady ty samy na člověku něčeho požadují. Samy si dají na čas třeba několik let — viz nahofe (1887—1893) — v druhém však případě po 30 dnech hned exekuce!

č. 67189 ex 1889., že vyzvedl si vysvědčení mravnosti ddto 29. března 1889. č. 25., k žádosti své připojené, nelze ještě nutně souditi, že stěžovateli ono sporné rozhodnutí již před 3. květnem 1890. anebo aspoň tohoto dne s přílohou žádosti bylo odevzdáno, — nejeví se stěžovatelovo udání dne, kdy mu rozhodnutí ono bylo doručeno, akty vyvráceným, a tudíž stížnost tuto bylo považovati jakožto v čas podanou.

Rozhodnutí své o věci samé správní soud těmito opírá důvody: Nejprve vylučuje vznik a postup tohoto sporu, uvádí příslušná data, jak nahoře jsme je podali, a dovozuje z nich tohoto:

Poněvadž žádná z obou žádostí stěžovatelových (ze dne 25. října 1887. a ze dne 18. května 1889. — výše uvedených) není prosbou o jakési zvýšení dotace 210 zl., — výnosem c. k. ministerstva kultu a vyučování ze dne 5. října 1882. č. 16348. stanovené, — z milosti, nýbrž stěžovatel spíše, — jak zřejmě vysvítá z jeho žádosti c. k. místodržitelství podané, — hledě k ustanovením § 2. zák. ze dne 19. dubna 1885. ř. z. č. 47. žádá za doplněk této dotace na kongruový obnos 300 zl., stanovený schem. I. sub V. č. 4. ad § 2. cit. zák., — c. k. místodržitelství mělo dle § 8. nařízení ze dne 2. července 1885. ř. z. č. 99., v čas, kdy žádosti ony byly podány, platného a závazného, — nejprve rozhodnouti o žádosti za doplněk kongruový, po čemž stěžovatel mohl dle § 9. tohoto nařízení proti tomuto vyřízení podati rekurs c. k. ministerstvu kultu a vyučování. Poněvadž však jmenované toto ministerstvo proti zákonným těmto ustanovením o žádosti stěžovatelově ihned meritorně rozhodlo — nevyzavši dříve, aby rozhodlo, c. k. místodržitelství, jemuž nejprve o věci té přísluší soud, a tím pominulo neboli nedbalo pořadu instančního, nařízením výše uvedeným z r. 1885., jakož i nařízením ze dne 20. února 1890. ř. z. č. 7. ustanoveného, — bylo správnímu soudu rozhodnutí, do něhož si stěžováno, zrušiti.

(Budw. XVIII. č. 7781.)

Václav Kocián.

Po stránce subjektivní pro případ proviny I. §. 303. tr. zák. předpokládáno, že pachatel znal dosah svého jednání a přes to přece rozhodl se tak jednati.

Jan B., evangelík, a Tomáš G., katolík, byli obžalováni z přečinu proti veřejnému pokoji a řádu dle § 303. tr. zák., jehož dopustili se tím, že Jan B. v hostinci, aby prý společnost pobavil a obveselil (!), vzal na se bílý nějaký šat nebo prostěradlo, přistoupil k jistému F. a namočeným smetákem jej pokropil, napodobuje při tom slova obřadu katolického žehnání: »In nomine Patris etc.«; — G. pak mu při tom pomáhal.

Z e m s k ý s o u d Celovecký rozsudkem ze dne 19. července 1893. č. 6981. na základě § 259. č. 3. řádu trest. oba provinilce obžaloby sprostil z důvodů níže uvedených. Do tohoto rozsudku

stěžoval si státní zástupce stížností zmateční kassačnímu dvoru.

Kassační dvůr rozhodnutím ze dne 27. října 1893. č. 10740. zrušil výše uvedený rozsudek zemského soudu Celoveckého a přikázal, vlastně vrátil věc tu témuž soudu první instance, aby o ní nové zavedl řízení a pronesl rozsudek, — a to z těchto

důvodů:

Po smyslu § 281. č. 9. a) řádu trest. zmateční stížnost odůvodněna jest potud, pokud úvahy soudu o zlém úmyslu obžalovaných nesevďčí úplně o tom, že zákonu bylo správně porozuměno. Dle důvodů rozsudkových jisto, že obžalovaný Jan B. »mit einem weissen Tuche oder dergleichen bekleidet, an F. herantrat, ihn mit einem Bartwisch besprengte und dabei die rituellen Worte der katholischen Segnung: »In nomine Patris etc.« nachahmte.«

Budiž tedy, že nebylo napodobováno udílení Svátosti oltářní nemocným (spíše snad posledního pomazání), není přece pochyby, že napodobovány byly jiné obyčeje a obřady katolické církve.

Pokud pak jde o zlý úmysl zákonem předpokládaný, soud jej vylučuje a to z těchto »ohledů«:

a) že v oné krajině (ve Weissbriachu v Korutanech), kde přečin onen spáchán, katolíci a protestanti v úplné žijí spolu svornosti a shodě;

b) že před spáchaným činem o náboženství nebo náboženských obřadech nebylo řeči; a

c) že obžalovaní ve své z vůli neboli rozpustilosti chtěli si jen z F. stropiti žert.

Důvody ad a) a b) jsou naprosto nepříhodny, neboť nikým nebylo tvrzeno, že skutek onen spáchán byl z řevnivosti, sváru nebo různic protestantů s katolíky, anebo ze snah protestantů církvi katolické nepřátelských, což vyvracuje již ta okolnost, že jenom jeden z obžalovaných (B.) byl evangelíkem, druhý však (G.) byl katolíkem.

Důvod pak sub c) uvedený není s to, aby vyloučil zlý úmysl obžalovaných. Dejme tomu, že obžalovaní chtěli jen společnost hostinskou pobavit (!); leč zvolivše k této zábavě (!) potupu obřadů Církve katolické, směšnými je činíce, jsou rozhodně odpovědni z toho, že tohoto užili prostředku a trestnost jejich nikterak nepomijí tím, že chtěli společnost pobaviti. Podstatnou nebo nejdůležitější věcí soudu bylo nikoli vyšetřovati, co žalovaní zamýšleli, neboli, jaký byl konečný účel jejich jednání, — nýbrž zkoumati nejprve, zdali jednání obžalovaných objektivně bylo podle toho, by obřady katolické církve potupilo nebo zlehčilo, — a pak, zdali obžalovaní byli si vědomi dořahu svého jednání a přes to přece volili provésti svou.

Aby tyto okolnosti, pro posouzenou spáchaného činu stěžejné, byly zjištěny, jakož i, by dokázáno bylo, jakou měrou ob-

žalovaný Tomáš G. činu onoho se účastnil, bylo nutno věc tu vrátiti a přikázati první instanci k novému řízení a rozsouzení.

(Rozhodnutí cis. král. kassačního dvora ze dne 27. října 1893. č. 10740.)

Václav Kocián.

Účastenství spolků při službách Božích.

Podává VOJTĚCH KAMEŠ, farář.

Za našich dnů velmi se rozmnožil počet spolků, kteří užívajíce stejnokroje, dle řádu vojenského si vedou. Máme spolky ostrostřelců, vysloužilců vojenských a zvláště množství značné sborů hasičských. Mnohé ze spolků těchto mají i ve svých stanovách vytčený jako vedlejší účel: přispívati ku zvýšení slavnostního rázu služeb Božích. Bývá to zvláště sbor hasičský, jenž rád účastní se slavného průvodu o Vzkříšení, o Božím Těle, koná čestnou stráž u Božího Hrobu atd. Zdá se mnohým, že se tu jedná některým, zvláště hodnostářům sborovým o vnější okázalost a o tak zvanou »parádu«. Snad mají často pravdu. Přes to však domníváme se, že může nám býti toto účastenství vítaným a milým. Jest zajisté toto třeba i okázalé účastenství při církevních úkonech a slavnostech přece lepší nežli rovněž okázalé stranění se těchto bohoslužebných úkonů.

Zajisté, že nebude nikdy žádný spolek, chtějící účastnit se bohoslužeb, odmítnut. O tom není pochybnosti; spíše jednati se bude o to, aby účastenství toto stalo se způsobem důstojným, s církevními předpisy se srovnávajícím.

Spolky tyto však obyčejně osobí si právo účastniti se bohoslužeb po způsobu vojenském s hlavou pokrytou. Právo toto však přísluší jedině skutečnému vojsku, jak opětně příslušnými instancemi prohlášeno bylo. Žádný spolek, ani spolek vojenských vysloužilců, nemá práva míti ve chrámu Páně hlavu pokrytou. Má tedy duchovní správce nepopíratelné právo mužům, kteří při službách Božích ve chrámu Páně chtějí proti předpisům církevním s hlavou pokrytou přítomni býti, vstup do chrámu odepřít i tenkrát, když sborově jako spolek přicházejí.

Jest ale otázkou, zdaž k tomu radí pastorální opatrnost? Zde potřebí uvážiti, že spolky tyto takto jednajíce, jednají tak v dobré víře. Nemají v úmyslu úkonů bohoslužebných zneuctít, nýbrž naopak chtějí při nich úctu svou aspoň vojenským způsobem projevovati. A poněvadž jest mezi nimi mnoho skutečných neb bývalých vojáků, neberou z toho ostatní věřící pohoršení.¹⁾ Nebude tedy vždycky radno, aby duchovní správce přísně na splnění tohoto předpisu církevního naléhal. Dříve hled smýšlení členů a zvláště spolkových velitelů vyzkoumati opatrně vybízejí ku splnění před-

¹⁾ Někde však ano! Red.

pisů církevních. Rozhodným, neústupným rozkazem spíše bychom si celé spolky i také jednotlivé jejich členy zneprátelili a nejen od sborového účastenství, ale mnohých i od chrámu Páně vůbec odpudili.

Velmi se nám zamlouvají pravidla, která starostou Ústřední jednoty hasičské pro Moravu a Slezsko navržena byla. Pojata jsou do knihy Rudolfa Gudricha: Rádce pro české hasičské sbory. V Opavě 1894. Na str. 203. čteme tam pravidla tato:

1. Vyjde-li sbor hasičský ku službám Božím v plné zbroji, to jest ve stejnokroji, s poboční zbrojí a přilbou na hlavě, sluší hasiči, aby při vstoupení do chrámu Páně hlavu obnažil a takto po celou mši svatou, drže přilbu hřebenem vzhůru v levé ruce, pod levou paží o levý bok opřenou v pozoru setrval a přilbu při pokleku na ohnuté levé koleno nasadil.

2. Účastní-li se sbor slavnostních obřadů církevních k ozdobě a oslavě této slavnosti — rozumí se opět v plném zbroji — a tvoří-li špalír, čestnou stráž u Božího hrobu neb o Božím Těle, neb jiném průvodu církevním, sluší hasiči, aby měl přilbu na hlavě, poněvadž v těchto případech má hasič svým vzezřením slavnost zdobiti a jen při jistých oddílech slavnosti požehnání sluší pokleknouti a hlavu obnažiti.

3. Setká-li se sbor v pochodu bez neb i ve zbroji s knězem, který jde s Nejsv. Svátostí k umírajícímu, má velitel dáti povel: »Zastavit stát! Všik v levo (v pravo) čelem! Poklek!« (ovšem se při pokleku spolu ihned hlava obnaží). Taktéž poctu sluší prokázati, když ve strojích koně jsou zapřaženy; sedí-li hasiči na strojích, musí seskákati a pokleknouti. Kněz udělí klečícím požehnání. Stane-li se takové setkání na veřejném místě, když sbor jest rozložen při cvičení, má se dáti znamení »Pozor!« a možno-li od práce ustati. Každý hasič zůstaň na svém místě v »Pozoru« stát, až kněz přejde. Jsou-li hasiči na stráži v místnosti a jde-li při tomto výkonu kněz s Nejsv. Svátostí okolo, mají hasiči do řady předstoupiti, pokleknouti a hlavu obnažiti.«

S těmito pravidly možno nám úplně souhlasiti a lze jen doporučiti, by sbor každý jimi se řídil. U sborů nově se zřizujících půjde to s poukázáním na tuto knížku asi snadno. U sborů již stávajících vlídné upozornění a opatrné jednání setká se snad též s dobrou vůlí. Když sbory hasičské budou se těmito pravidly řídit, dají si snad také i ostatní spolky říci.

Romanarum Congregationum decreta novissima.

S. Congreg. Indicis

Decretum.

Feria IV. die 19. Septembris 1894.

Sacra Congregatio Eminentissimorum ad Reverendissimorum
Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalium a Sanctissimo Domino

Nostro Leone Papa XIII. Sanctaque Sede Apostolica Indici librorum pravae doctrinae, eorundemque proscriptioni, expurgationi ac permissioni in universa christiana Republica praepositorum et delegatorum, habita in Palatio Apostolico Vaticano die 19. Septembris 1894, damnavit et damnat, proscripsit proscribitque, vel alias damnata atque proscripta in Indicem librorum prohibitorum referri mandavit et mandat, quae sequuntur Opera:

Mirzan Abbé Octave — Prêtre de la Basilique de Saint Jean l'Évangéliste de Smyrne. — Vie de Saint Polycarpe. — L'Ange de l'Eglise de Smyrne, et l'Apôtre des Gaules. — Poitiers, Imprimerie Blais, Roy et C., 7., Rue Victor-Ugo 7, 1893.

Zola Émile. — Les trois Villes — Lourdes — Huitième mille. — Paris; Bibliothèque Charpentier. — G. Charpentier et E. Fasquelle, éditeurs, 11, Rue de Grenelle, 11, 1894.

Frigeri Antonio. — Il Progetto del Ministro Bonacci. Lettera aperta agli onorevoli Signori Senatori e Deputati. — Palermo, Giovanni Villa, Editore, 1894, — Tamquam praedamnatum. — Decr. S. Off. Fer. IV, 16. Augusti 1894.

Auctor operis, cui titulus — Au delà de la vie, Fragments philosophico-théologiques sur les mystères d'outre-tombe — par l'Abbé L. Ant. Pieraccini, curé au diocèse d'Ajaccio — Prohib. Decr. diei 8. Junii 1894 — laudabiliter se subiecit, et opus reprobavit.

Auctor operis, cui titulus — Résumé du système de la Rénovation — par M. le Chanoine E. A. Chabauty à Mirabeau du-Poitou (Vienne) — Prohib. Decr. diei 8. Junii 1894 — laudabiliter se subiecit, et opus reprobavit.

Itaque nemo cuiuscumque gradus et conditionis praedicta Opera damnata atque proscripta, quocumque loco et quocumque idiomate, aut in posterum edere, aut edita legere vel retinere audeat, sed locorum Ordinariis, aut haereticae pravitatis Inquisitoribus ea tradere teneatur, sub poenis in Indice librorum vetitorum indictis.

Quibus Sanctissimo Domino Nostro Leoni Papae XIII. per me infrascriptum S. I. C. a Secretis relatis, Sanctitas sua Decretum probavit, et promulgari praecepit. In quorum fidem etc.

Datum Romae die 19. Septembris 1894.

† Seraphinus Episc. Tusulanus
Card. Vannutelli, Praefectus.
Fr. Marcolinus Cicognani,
Proc. Gen. O. P. a Secretis.

Loco + Sigilli.

Die 21. Septembris 1894. ego infrascriptus Mag. Cursorum testor supradictum Decretum affixum et publicatum fuisse in Urbe.

Vincentius Benaglia, Mag. Curs.

S. Poenitentiaria.

De reconciliatione catholicorum, qui coram ministro acatholico matrimonium contraxerunt.

Beatissime Pater!

Ex decreto S. Officii d. 29. Augusti 1888 compertum fuit catholicos, qui coram ministro acatholico matrimonium contrahunt, in excommunicationem S. Sedi reservatam incidere. Quorum absolutio non leves confessariis afferre solet difficultates et animi angustias. Nimirum agitur de poenitentibus in fide admodum infirmis, qui plerumque per plures annos poenitentiam et confessionem intermiserunt, quique nisi leniter tractentur, vel ob defectum jurisdictionis in aliud tempus differantur, redire ad confessionem non solent. Quo fit, ut non solum ipsi ab Ecclesia alienentur, nonnunquam etiam fide deficiant et pereant, sed etiam eorum proles in haeresi educetur. Quam plurimarum animarum ruinam considerantes et dolentes Episcopi Bavariae nuper Frisingae conventum agentes, me infrascriptum episcopum Eystettensem Romam ad. s. limina proficiscentem rogarunt, ut omnium nomine apud Sanctitatem Tuam pro opportuno remedio supplicem assisterem. Cum ex folio triennialium facultatum Episcopis a S. Poenitentiaria potestas fiat absolvendi (servatis servandis) quoscumque poenitentes (exceptis publicis sive publice dogmatizantibus) a quibusve censuris . . . ob haereses tam nemine audiente quam coram aliis exter-natas, hanc tamen facultatem solis vicariis foraneis et praeterea aliquibus confessariis specialiter subdelegandis communicare possunt. Rogant igitur iidem Episcopi, ut Sanctitas Tua, ob gravissimas causas supra expositas, sibi concedere dignetur, ut facultatem ab haeresi seu a favore haeresis absolvendi omnibus confessariis habitualiter subdelegare possint, cum de iis poenitentibus agitur, qui ob matrimonium coram ministro haeretico celebratum in censuram inciderunt, nisi res iam ad contentiosum iudicium Ordinarii sit deducta. Quam facultatem huiusmodi poenitentes absolvendi non in destructionem, sed in aedificationem futuram esse, Episcopis oratoribus plane persuasum est.

Sanctitatis Tuae

Humillimus et obedientissimus filius et servus.

Franciscus Leopoldus, Ep. Eyst.

Romae, die 29. April. 1893.

Sacra Poenitentiaria Venerabili in Christo Patri Episcopo Eystettensi benigne indulget iuxta preces, durantibus facultatibus pro foro interno Episcopis concessis.

Datum Romae in S. Poenitentiaria die 27. Junii 1893.

N. Averardius, S. R. Reg.

A. C. Martini, S. P. Secretarius.

KAREL KONRÁD,

professor náboženství při c. k. českém gymnasiu
v Truhlářské ulici v Praze.

Nelítostná smrt vyrvala ze středu našeho v mladém poměrně ještě věku pracovníka neunavného, učence, jakých český národ má málo. Ano neostýcháme se tvrditi, že aspoň pro tu dobu v oboru, v němž pracoval, jest nenahraditelný. Z té příčiny želíme také velice tak nenadálé smrti prof. Karla Konráda.

V neděli po sv. Václavě, dne 30. září učinil si odpoledne procházku na Vyšehrad a prodlel u redaktora tohoto časopisu v upřímném, bratrském rozhovoru téměř až do večera. Z Vyšehradu zašel do Městanské besedy, kde pobyv chvíli v čítárně, povečeřel v přátelském kroužku. Po nějaké chvíli zpozorovali soudruhové, že milý společník jejich zachvácen jest náhlou chorobou. Pocítil křeče v hrdle i v slabínách, dostal zimnici a nemohl povstati. Přítomný prof. Dr. Bělohradský konstatoval ochrnutí dolních končetin a vyslovil domněnku, že záchvat ten pochází z míchy. Těžce nemocný byl vozem ochranné stanice dopraven do svého bytu v Truhlářské ulici. Na radu prof. dra. Thomayera, jenž jej druhého dne navštívil a řídký případ vylití krve do dolní části míchy konstatoval, byl převezen do kláštera Milosrdných bratří, kde se mu dostalo pečlivého a laskavého ošetřování. Nemocný snášel chorobu svou klidně, oddávaje se naději, že v brzku povstane a zase pracovati bude. Zatím ale Bůh usoudil jinak. V sobotu dne 3. listopadu povolal k sobě věrného sluhu svého, aby odplatu vzal za vše, co podnikal z lásky k Bohu, k Církvi a vlasti.

Karel Konrád narodil se dne 25. listopadu 1842 v Českých Budějovicích, studoval ve svém rodišti a byl tam také dne 23. července 1865 vysvěcen na kněžství. V duchovní správě pobyl jen kratinký čas, načež se stal katechetou na gymnasiu v Táboře, kde setrval až do r. 1893. Velice toužil, aby mohl se dostat do Prahy, kde by mohl ke studiím vědeckým užití hojných pramenů. Konečně se touha jeho splnila, ale bohužel na krátko!

Hlavním jeho literárním dílem jsou »Dějiny posvátného zpěvu staročeského« ve dvou svazcích, z nichž první vyšel již před více roky nákladem knihtiskárny Cyrillo-Methodějské, druhý pak v loni nákladem »Dědictví sv. Prokopa«. V oboru tomto byl zesnulý učenec a autoritou a neměl u nás soupeře.

Mimo to psával do publikací král. české společnosti nauk, do »Rádce duchovního«, do »Časopisu katol. duchovenstva«, do »Sborníku historického kroužku«, do »Cyrilla« a »Vlasti«.

Shledávaje látku ku hlavnímu dílu svému pátral s pilností mravenčí v různých knihovnách v Čechách, na Moravě, ve Slezsku, v Krakově, v Uhrách, v Itálii, v Chorvátsku, v Lužici, tak že nasbíral látky veliké množství, již ale už nemohl úplně zpracovat a tak zůstalo dílo jeho hlavní neukončené.

Po svém přání pochován jest na posvátném Vyšehradě. O šlechtné duši jeho svědčí také jeho závěť; nebo jak se dozvídáme, učinil zvěčnělý mnohé odkazy, v nichž pamatoval na »Jednotu katol. tovaryšů v Praze«, na »Fond pro katolické spisovatele«, na »Historický kroužek« a jiné.

Requiescat in pace!

O B S A H.

Listy homiletické.

Čtvero řečí adventních, které napsal Dr. Rudolf Horský.

V nerovném zápasu.

	Str.
III. Živá smrt	78
IV. Nekonečnost rovná se nule	81
Hod Boží vánoční	86
* * *	
Hod Boží vánoční. (Petr Špička)	89
Svátek sv. Štěpána, prvomučenníka. (P. Ant. Rejzek, T. J.)	96
Neděle po narození Páně. († Josef Herčík)	101
Kázání na poslední den v roce. (Jan Pauly)	105
Nový rok. (Isidor Zahradník)	112
Nový rok. (Karel Otman)	116

Listy katechetické.

Katechese o hříších proti prvnímu přikázání Božímu. (Dr. Jan Sýkora)	121
Katechese biblické. (Fr. Vohnout)	126
Sliby a chyby školy bezkonfessuí. (Fr. Pohunek)	129

Promluvy k mládeži v čase adventním. (Fr. Chramosta.)

O čtyrech posledních věcech člověka.

Neděle IV. adventní: O nebi	132
* * *	
Promluva k dětem u vánočního stromku. (Fr. Chramosta)	134

Listy vědecké.

Chaldejské báje. (Dr. Jar. Sedláček)	136
Z nové právní terminologie. (Dr. Ant. Brychta)	138
Z oboru právního	145
Účastenství spolků při službách Božích. (Vojtěch Kameš)	148
Romanarum Congregationum decreta novissima	149
Úmrtí prof. Karla Konráda	152

Předplatné

na

„Rádce duchovního“

== ročně 4 zl. ==

přijímá knihkupectví Cyrillo-Methodějské G. Franci

v Praze.

Ročník II.

„Kříž“ a „Maria.“

Oba čtrnáctidenníky.

== Náklad každého 100.000. ==

Číslo jen za jeden krejcar.

Úspěch to v literatuře české dosud ojedinělý a to úspěch *listů přesně katolických*. Oba vycházejí střídavě vždy ve čtvrtek každého týdne se vkusným titulním obrazem: *Kříže a Marie*. V čele listu je vždy krátká básnička, obsahu náboženského. Pak následuje nedělní, případně též sváteční evangelium s krátkým výkladem. Na to přináší *illustrovanou* povídku ze života, *již se znázorňují pravdy a přikázání katechismu*. Konečně krátké životy svatých, příklady ze života nábožných mužů atd. Konečně ve „*Svatém poli*“ uveřejňují se jména všech zemřelých odběratelů „Kříže“ a „Marie“, a doporučují zároveň modlitbě 100.000 odběratelů. „Kříž“ a „Marie“ jsou zároveň nejlacinějšími listy v českém časopisectvu. *Prodávají se po jednom krejcaru*. Při objednávce poštou nejméně 15 výtisků, zasílají se *franco*, tak že i do nejvzdálenějšího místa naší říše přijdou *po jednom krejcaru*. Pochvalných uznání od p. t. duchovenstva jakož i čtenářů jiných máme na sta.

Nejen bezpříkladné láci, ale i obsahu naprosto lidovému je co děkovati rozšíření nesmírné *Kříže a Marie* již v prvním roce svého vycházení. Duchovní pastýři velice zavděčí se svým osadníkům doporučením *Kříže a Marie*. Ten souhlas panuje vesměs o *Kříži a Marii*, že nemálo napomáhají vd. duchovenstvu v pastýřských pracích.

Předplatné na *Kříž a Marii* obnáší celoročně i se zásylkou při objednávce nejméně 15 výtisků za jedno číslo 52 krejcarů. Spolehlivým rozprodavatelům vymohou se licence!!

Administrace jest v Cyrillo-Methodějské knihtiskárně (V. Kotrba) v Praze 1508—II.

Ročník II.

Sešit 3.

RÁDCE DUCHOVNÍ.

ČASOPIS KNĚŽSTVA ČESKOSLOVANSKÉHO.

Redaktor

DR. JOSEF BURIAN,
sídelní kanovník Vyšehradský.

Pořadatel části právní a liturgické

VÁCLAV KOCIÁN,
kaplan u sv. Štěpána.

Schváleno nejdůst. kníž. arcib. konsistoří v Praze.

V PRAZE 1895.

Cyrillo-Methodějská knihtiskárna a nakladatelství

V. Kotrba.

O B S A H.

Listy homiletické.

	Str.
Nový rok. (Fr. Grydil)	153
Slavnost Zjevení Páně. (Vinc. Drbohlav)	155
Neděle I. po Zjevení. (Vinc. Drbohlav)	158
Slavnost Jména Ježíš. (Fr. Špička)	160
Slavnost jména Ježíš (P. Ant. Rejzek, T. J.)	164
Neděle III. po Zjevení. (Vinc. Drbohlav)	171
Svátek Očišfování Panny Marie. (Ant. Ben.)	174
Svátek Očišfování Panny Marie. (Götschner Jan)	177
Neděle IV. po Zjevení Páně. (Jan Podlaha)	180

Listy katechetické.

Katechese o křesťanské naději. (Dr. Jan Sýkora)	185
Při vychovávání dětí napomáhej sobě kněz modlitbou. (Fr. Chramosta)	187
Sliby a chyby školy bezkonfessní. (Fr. Pohunek)	190

Promluvy ku mládeži.

Neděle I. po Zjevení Páně. (E. Cívka)	193
Neděle II. po Zjevení Páně. (E. Cívka)	196
Neděle III. po Zjevení Páně. (E. Cívka)	198

Listy vědecké.

Učení staré Jednoty Českých Bratří o obnově světa, a nauka Církve katolické. (Dr. Ant. Lenz)	201
Chaldejské báje. (Dr. Jar. Sedláček)	207
Z nové právní terminologie. (Dr. Ant. Brychta)	209
Romanarum Congregationum decreta novissima	213
Literární oznamovatel	215

Předplatné

na

„Rádce duchovního“

== ročně 4 zl. ==

přijímá knihkupectví Cyrillo-Methodějské G. Franci
v Praze.

Listy homiletické.

N o v ý r o k.

Co nám přinese nový rok?

Ukázala se milost Boha, vyučující nás,
abychom střízlivě, a spravedlivě, a po-
božně živi byli na tomto světě.

Tit. 2, 11. 12.

Máme zase nový občanský rok. Již jsme z r. 1895 několik hodin prožili. Jest to jistě vždy pro nás vážný okamžik, kdykoliv na konci starého a na počátku nového roku se octneme. V takové době je člověk pro věčné pravdy duše jeho se týkající mnohem přístupnější; vidímet jasně, jak netoliko hodiny, dny, měsíce, nýbrž i leta rychle ubíhají, a tu musíme též všichni doznati, že bychom i vysokého stáří dosáhli, že jsme zase všichni veliký krok učinili ku onomu rozhodnému okamžiku, kdy naše pozemské putování přestane, a kdy pro nás život věčný, buď na nejvyšš šťastný neb na nejvyšš nešťastný nastane. — Bůh, Pán náš, Jemuž celí s tělem i s duší patříme, zůstane i v novém roce tentýž mocný a věčný Pán. Neboť tisíc roků je před Pánem »jako den věcerejší, jenž pominul«. Žalm 89, 4. — Leta jeho nikdy nepřestanou. Žalm 101, 28. — Bůh zůstane i v novém roce tentýž Spravedlivý Pán, Jenž dobré odměňuje a zlé tresce. — A my? Co se s námi stane v tomto novém roce? Jaký to bude pro mne rok? Tak a podobně se asi mnohý sám sebe táže. Budoucnost je však pro nás nejistá. Než některé otázky můžeme přece zodpověděti a z toho poučení pro sebe čerpati.

P o j e d n á n í.

Přežijeme všichni tento nový rok? Odpověď na tuto otázku je brzy dána, byť ne s úplnou jistotou, tedy přece s velikou pravděpodobností mohu říci, že všichni tento nový rok nepřežijeme, nýbrž že pro mnohého z vás a snad i pro mne tento nastávající rok bude posledním. Jest jich několik, kteří před rokem

poslouchali zde ještě slovo Boží, tčšili se snad ještě dobrému zdraví, a dnes jich tu není více — odebrali se na věčnost. A byli mezi nimi též někteří, u kterých by nikdo blízké smrti byl neočekával. — A jak to bylo roku uplynulého, tak to bude bez pochyby i roku tohoto a proto můžeme s velikou pravděpodobností říci, že všichni tohoto roku nepřežijeme.

Než, kdo z nás roku tohoto nepřežije? Nevíme — Bůh ví. Na tuto otázku nemůžeme nic určitého odpovědět. Snad ty, starče a stařeno, kteří již smrt jakožto vysvobození z tohoto slzavého údolí očekáváte — snad ty, muži a ženo, kteří při vezdejších starostech na poslední věci málo pamatujete. — Snad ty, mladíku a panno, kteří myslíte, že na pokání ještě dosti času jest — nemůžeme nic určitého říci. Kdo z nás tohoto roku nepřežije? Na otázku tuto můžeme odpovědět jen slovy Spasitele našeho: »Nevíte ani dne, ani hodiny.« Kdosi přirovnal živobytí lidí na zemi se železničním vlakem. Jako při železničním vlaku tak i mezi lidmi na světě jsou rozličné třídy — rozličné stavy. Jeden je bohatý, druhý chudý, jeden je vážen u lidí — druhý zapomenut, jeden je zdrav, druhý nemocen. — Rozdíl tento při železničním vlaku trvá však jen po čas jízdy — při vystoupení z vlaku nemožno již tak snadno poznati rozdíl mezi cestujícími — a tak i při vystoupení z tohoto života přestává rozdíl stavu. — Při železničním vlaku vystoupí jeden dříve, druhý později, ten na té, onen na druhé stanici avšak všichni vystoupí — tak i z tohoto života jeden dříve se odebere, druhý později — každý však musí vystoupiti. — Když tedy, draží v Kristu, čas našeho života vezdejšího tak nejistý jest, nezbyvá nám nic jiného, než abychom dbali slov Spasitelových: »Bděte, neb nevíte, kterou hodinu přijde Pán.« Buďte připraveni, hleďte, byste s milostí Boží aspoň bez těžkého hříchu byli.

Na nový rok bývají též přání přednášena — jeden přeje druhému šťastný nový rok. A kdo by vypočítal ta přání, kterými srdce lidská obzvláště dnešního dne naplněna jsou? Jeden si přeje dlouhý život, druhý zdraví, třetí mnoho peněz, jiný nějaký úřad neb vyznamenání atd. — Avšak co prospěje dlouhý život tomu, kdo ho dobře neužívá dle vůle Boží? Takovému je dlouhý život jen ku většímu trestu na věčnosti. Ne, ne dlouhý život, nýbrž dobrý křesťanský život zjednává nám nebe. — Druhý si přeje zdraví. Zdraví je dar Boží, avšak neužívají tak mnozí nabytého zdraví ke hříchům, ve kterých pak třeba i zemrou. — Jiní si přejí mnoho peněz. — Avšak nejsou zase peníze tak mnohému ku záhubě jeho duše? Či nevidíte sami, jak mnozí nestřídmosti a jiným hříchům se oddávají právě tehdy, když dostatek peněz mají? Nemusíte to vidět a slyšet, jak právě tehdy dny sváteční bývají zneuctivány? Bohužel takovým způsobem si působí mnozí jak bídu tělesnou tak duševní. — Jiný si přeje úřad nějaký neb vyznamenání. Než, bude se kdysi náš Spasitel, Jenž, jak nyní o vánocích vidíme, chudobu a poníženost miloval — tázati, jak čestné úřady kdo zastával, jak byl u lidí vážen?

Zkrátka na všechna tato přání můžeme odpovědět slovy Písma sv.: »Co prospěje člověku, byť celý svět získal, na své duši však škodu utrpěl.« A v Následování Krista Pána čteme hned v první kapitole: »Marnost je bohatství pomíjitelné vyhledávati a v ně doufati. Marnost též je po hodnotech bažiti a k vysokému stavu se vznášeti. — Marnost je za tělesnými rozkošemi se hnáti a toho si žádati, zač později těžce máme trestání býti. — Marnost jest dlouhého života si žádati a dobrého života málo dbáti. — Marnost je milovati to, co s největší rychlostí mine, a nic nepílit tam, kde věčná radost potrvá.« — »Jednoho je potřeba,« praví se v Písmě sv. Jednoho je potřeba, abychom tento nastávající rok v milosti a pod ochranou Boží strávili. — A to je též mé novoroční přání. — Kéž všichni, kteří až posud byli dobré vůle, kteří vedli zbožný, křesťanský život, kéž Bůh je silí v roce novém, by nejen stáli zůstali, nýbrž ve svatosti a dokonalosti pokračovali. Bude třeba i v novém roce bojovati, než nebude scházeti potřebné milosti; Pán Ježíš je s námi, dokud my Ho neopustíme. — Kdo však ve starém roku nepořádně, nekřesťansky žil, jsa oddán nestřídmosti, hříchům tělesným, ten počniž v novém roce život nový. — Krátká je rozkoš, ale dlouhá věčnost. Kéž Bůh všemohoucí opatruje i v roce novém farnost naši před takovými, kteří by chtěli ve vás nejmilejší sv. víru zviklati ať slovem, ať příkladem, ať špatnými novinami neb knihami. — Kéž naopak vždy víc a více u nás se vzrývá živá víra, která se ukazuje skutky v celém životě a jednání. —

Pak nás neopustí i v novém roce Otec náš nebeský jakožto hodné a věrné děti své a když setrváme až do konce, přijme nás kdys do své radosti nebeské. Amen.

Frant. Grydil, kaplan v Brušperku na Moravě.

Slavnost Zjevení Páně.

O významu několika hvězd.

»Viděli jsme hvězdu jeho na nebi.«
Mat. 2, 2.

Podivuhodná hvězda objevila se na nebi. Tři magové, mudrci, jimž lid později titul královský přiřknul, pohřžili se do knih, zdali by o tomto podivném zjevu nebylo v nich zmínky. A hle, starodávné proroctví hlásalo: jak se divná hvězda na nebi objeví, na západě narodí se veliký král. Blahým tušením jati dali se tito tři mudrci na cestu. Sešli se, puťovali společně do Jerusálema a odtud do Betléma, kde Ježíši, králi nejmocnějšímu božskou poctu vzdali.

Hvězda tedy třem pohanským mudrcům, kteří potom, jak podání dí, od sv. Tomáše byli pokřtěni a pro Krista později umučeni, zvěstovala spásu.

Tělesa nebeská vzbuzovala vždy pozornost lidí. Pohané pozbyvše světla zjevení Božího, položili do nich sídlo bohů, konečně je i za bytosti božské považovali. Hvězdám přiřknuli docela divotvornou moc. Soudili, že běh jejich, světlo jejich má na osud člověka veliký vliv, že každý člověk má svou hvězdu, která mu štěstí, nebo neštěstí nese. Mužové, kteří se hádáním z hvězd zabývali, sluli hvězdopravci. Ano i v dobách křesťanských astrologové — hvězdopravci — ze sestrojení hvězd hádali a tím duchy, jinak mohutné ku př. Rudolfa II. císaře, nebo Valdštýna mámili. Nic jiného to není, než pověra, která v mnohých hlavách lidí až dosud straší.

Avšak, nejmilejší, já se vám pokusím vyložit také něco z hvězd, což není pověrou, naopak učením dobrým a spasitelným. Já vám význam několika hvězd povím, které na osud váš mají rozhodný vliv. Slyšte mne o tom pozorně, když budu dále mluvit ve jménu Páně.

P o j e d n á n í.

Tři hvězdy mám při tom na paměti. Dennici, družici a večernici. Dennice jest hvězda, která je blízko slunce a před sluncem vychází a tím den zvěstuje.

Jaký má význam hvězda tato na nebi lidského života?

Dennice upomíná na počátek dne, počátek života. Budí v srdci vznešenou myšlenku, že ten, jenž ji tam rozsvítil, život všemu dal směřující k určitému cíli. I člověk ho dostal od Tvůrce a cíl jeho života jest mnohem jasnější světlo, než to na nebi: opět Tvůrce jeho. Dennice nutí člověka pokořiti se, pomodliti se Bohu Stvořiteli, zasvětiti mu nastávající den.

Dennice jest poslem rána, doby denní tak často básníky opěvané, doby slibné, v níž se purpur slunce rozlévá. Upomíná nás, že i v našem životě je ráno mládí, jaro života. A toto nemá člověk si zohyzditi. V něm má se purpur nevinnosti, čistoty, purpur lásky k Bohu, rodičům a vůdcům rozlévati. A toto ráno života, jako ráno krásného dne, má býti mnohoslibné pro květy a plody ctností křesťanských. Pak je mu dennice poslem štěstí a požehnání.

A ještě jeden krásný význam pro nás má dennice, čili hvězda jitřní. V litanii lauretanské sluje Panna Maria hvězdou jitřní, protože byla poselkyní naší spásy, slunce života našeho, Ježíše Krista. Nutí nás tedy dennice, abychom na Pannu Marii nezapomínali, ji ctili, prosili, aby spůsobila, by božský Syn její byl nám Spasitelem.

Na obloze nebeské jsou mnohá tělesa, která větší planety neustále provázejí po jich dráze a slují proto družice. I nebe života našeho není jich prosto. Jsou to světla, která nám ku věčné spásě svítí; jsou to družice, bez jichžto průvodu bychom se sřítili do záhuby. Křesťane, musíš je dobře znáti. Je to světlo víry Kristovy, jež tmu bludu a pochyby plaší a nám věčný cíl před oči

staví. Nedej se bludičkami pověry a falešného učení splésti: drž se této družice pevně, s ní dojdeš jenom spásy.

Je to světlo Boží milosti. Bez této nadpřirozené síly nelze člověku dobrým býti. To je pomoc Boží, která srdce osvěcuje, že dobru rozumí a po něm prahne. Křestane, pilně ji hledej a věrně jí používej! Je to hvězda naděje, křestfanské naděje, která duši v útrapách povznáší, důvěrou ve Stvořitele a Odměnitelce naplňuje, která jí vůní věčného zaslíbení posiluje. Křestane, té se drž, jako kotvice na nejisté pouti svého života. Je to hvězda dobrých příkladů svatých a světic, lidí spravedlivých a bohabojných. Světlo této hvězdy je čarovné, složené z čarokrásných barev ctností, jimiž se lesknuli. Křestane, světlem světa, které bohatstvím a slávou plane, nedej se svéstí, to zavádí, ale světlo ctností svatých svítí do nebe. Je to konečně hvězda štěstí a hvězda neštěstí. I tyto nás provázejí. První učí vděčnosti k Bohu, Jenž ji nám daroval a k pokoře, že vše od Otce s hůry pochází; druhá učí nás znáti božskou moc a Boží hněv a nutí nás v pokání, v trpělivosti ztracenou cestu spásy hledati.

Když den se ku konci chýlí a stíny země se dlouží, na západním nebi skvěje se neobyčejným leskem hvězda. Ta sluje: *večernice*, posel noci, posel klidu. A tato večernice učí nás, že po ránu, po dni přijde noc, že vše svůj počátek a konec má. Učí nás uvažovati o pomijejicnosti věcí pozemských.

Večernice na nebi povznáší duši naši opět nad hvězdy k Tvůrci všehomíra, díky vzdáti za šťastně skončený den a prositi za šťastnou noc.

A jako dennice počátek života, tak večernice konec života našeho zvěstuje. Jaké to povzbuzení pro křestfana! Ona volá dolů k nám: Křestane, pamatuj na večer svého života. Žij tak, abys spokojeně, beze strachu naposled oči zamknouti mohl. Vystříhej se všeho, co by ti večer života mohlo ztrpčiti. Neodkládej s polepšením, s pokáním; nevíš, kdy tvá noc je poslední.

* * *

Takový je tedy v krátkosti význam tří hvězd: *dennice*, *družice* a *večernice*.

Hvězda jitřní pobádá nás k spasitelnému životu, poučuje nás o Bohu a o Spasiteli našem. Družice poučuje, že jenom s vírou, nadějí, milostí Boží, dobrými příklady, dobrým uvažováním o štěstí a neštěstí: družicemi života našeho: docházíme spásy. Konečně večernice poukazuje na konec všeho — i žití našeho, varuje nás přede vším, co by nám večer života znepokojovalo.

Bedlivě toho budme pamětlivi a jednejme tak, čemu nás učí, abychom jako sv. tři králové i my došli cíle. Amen.

Vinc. Drbohlav, kooperator ve Světlé.

Neděle I. po Zjevení.

Jak máme ztraceného Ježíše hledati.

»A nenalezše, navrátili se do Jerusalema, hledajíce ho.«

Luk. 2, 45.

Podle zákona židovského musel nejméně jednou za rok každý žid jíti na slavnost do chrámu jerusalémského. Ženy a děti byly z povinnosti této vyjmuty. A jestli šly, podávaly důkaz, že si chrámu Páně vážily. A jak by Panna Maria nebyla šla? Vždyt byla vzorem nábožné ženy. A jak by dvanáctiletý Ježíš rád tam nechválal, když to byl dům, Otcí Jeho posvěcený?

V tom hluku a šumu velkoměsta ztratil se Ježíš. Nazaretské processí bylo rozděleno dle pohlaví. Když se Josef a Maria octli na noclehu, poznali, že není Ježíš s nimi. A nebyl ani u přátel — Ježíš nebyl k nalezení!

Co se dalo v srdcích jejich? Nevstoupila tam bolest v celé ukrutnosti? Koho to ztratili? Ztratili dítě, které jim bylo útěchou; dítě, které jim bylo radostí; ne neztratili to pouze dítě, ztratili více, Boha — Pána a velitele svého. Jsme s to, představit si jejich zármutek?

Jedna myšlénka je opanovala: hledati a naléztí.

A tu vidíme je opět v Jerusalemě blouditi po ulici, vyptávati se. Každým krokem úzkost jejich roste. Najednou zaměřili do chrámu — tam ho našli.

Vizte, nejmilejší, utrápení rodiče našli dítě své — Boha — v chrámě

Událost tato sběhla se před mnoha sty lety. Církev svatá dává nám to čísti proto, abychom z těch svatých rodičů si vzali příklad, jak máme i my Boha, jež jsme byli ztratili, hledati.

A proto budeme dnes o tom rozjímati. Budeme uvažovati, co to znamená Boha ztratiti, a jak ho máme naléztí.

Slyšte mne o tom pozorně, ve jménu nalezeného Ježíše.

P o j e d n á n í.

Když něco člověk ztratí, bývá zarmoucen. A smutek jeho tím je větší, čím ztracená věc je drahocennější. Když ztratí rodiče svého jedináčka, tu nejsou často ani k upokojení. Cítí se nešťastnými po celý svůj věk.

Ale veškeré tyto ztráty mohou býti nahrazeny. Ztracená věc může se opět koupiti; dítě zemřelé může Bůh jiným nahraditi. A kdyby i toho nebylo, víra nás učí, že po smrti nastane shledání. —

Ale hůře tomu, kdo ztratí Ježíše. Mnohý si nařiká, že je nešťasten, že se mu nic nedaří, že ho celý svět mrzí. Odkud to? Ach, ztratil Ježíše!

Mnohý běduje, že není doma klidu a pokoje, ale jenom sváry, hádky; že jsou děti nezdárné, necitelné, zlé. Ach ovšem, nemůže jinak býti, neboť ztratili tam všickni Ježíše!

Mnohý si stěžuje, jak je ten lid zlý, nevďěčný, neuznalý, podvodný, že nelze více důvěřovati, ani se svěřiti. Pravda, pravda, vždyť ztratili Ježíše!

Mnohý jinoch, nebo mnohá dívka bědují, jak se sklamali ve své důvěře, ve své lásce. I tu to není divu, když ztratili Ježíše!

A mohl bych projíti všechny poměry lidského života a musel bych na mnohých místech zvolati: ztratili Ježíše!

Když někdo ztratí věc, hledá ji; když někdo zdraví ztratí, hledá ho a nemůže-li ho nalézt, volá si na pomoc lékaře a lékárníka.

Je to velmi chvalitebné, stará-li se chorý o své zdraví. A v tom ohledu ukazují lidé horečnou pečlivost. Podstupují daleké cesty, zajiždějí do teplých krajin, do lázní; nebo dovolují tělo své řezati, pálení — operovati.

Nepochopitelně však je, když někdo, ztratí-li Ježíše, pláče a nařiká, ale hledati Ho, na to si věru nevzpomene. A přece Ježíš, je náš počátek a konec, naše všechno.

A čím ztrácí člověk Ježíše? Svým nekřesťanským životem. Ztrácí Ho, přestane-li na Něho myslet.

Ten, kdo si nařiká, že je nešťasten, že se mu nic nevede, kdyby měl v srdci Ježíše, kdyby na Něho myslel, ani stesku by mu z úst nevyšlo, věda: koho Bůh miluje, toho křížkem navštívuje. Věděl by, že do nebe vede jen cesta křížová. Ani ten by na sváry v domě nehorlil, kdyby byl Ježíše ze stavení nevyhnal. On se k Němu nemodlil a jiné nenabádal. A kde kníže pokoje a míru se zneuznává, tam pokoje není a nebude. A konečně i hádky se mezi lidem přestaly, a nebylo by ani sklamání, ani hoře, kdyby každý tu obět lásky Kristovy k pokolení lidskému si představil a pochopil.

Ano, ten Kristus nazaretský, náš Pán, náš Bůh, ten zmizel z rodin, ze života. A když se ztratil, pak nemůže býti štěstí, to jest onoho pokoje srdce, který pozemskými věcmi se nekupuje.

A nepochopitelné je to, že se to ví a cítí, a přece Kristus se nehledá!

Ježíš Kristus je naše spása, naše všecko. A kde mám Krista hledati, já chci míti srdce klidné a pokojné? Jak ho naleznu? Kdyby Kristus byl na zemi na jednom místě, kamž by se, od lidí vypuzen, uchýlil, tu by bez odporu mnohý daleké cesty k Němu si vážil, a prosil by Ho, aby pod jeho střechu opět zavítal. Ale tomu tak není. Kristus z veliké lásky k člověku daleko nezašel, on si zvolil příbytek uprostřed lidí; on bydlil na tisících místech — v křesťanských chrámech.

Tam na oltáři má svůj svatostan; tam je dnem i nocí ve svátostné chleba působč. Je to tentýž božský učitel, rádce a dobrodinec, kníže míru a pokoje, jakým byl před 18 sty lety. A lidé sem do toho Jeho příbytku chodí skoro každý den, každou neděli, každý svátek, ale který pak z nich řekne: Ó, ztracený ze srdce mého Ježíši, vrať se ke mně! On může a chce ke každému přijíti, protože je to Bůh. Či nešel by? Marná obava. Kristus Pán by žádnému nic nevyčítal, protože na každého čeká. On nechce smrti hříšníka, ale aby se obrátil a živ byl. Ejhle — to je to nejhlavnější: aby se obrátil k Němu ten, kdo se od Něho odvrátil. To se stane tehdy, když obnovíme a upevníme víru svou k Němu. Tu víru, že se z lásky k nám narodil, že pro nás a za nás trpěl; že nad námi bděl, že nás dosud chránil, že nás dobře zná; tu víru, že nás hodné jednou ve svou slávu uvede a nehodné na věky zavrhne. Když tuto víru budeme nejen hlásati, ale životem, smýšlením, řečmi a skutky osvědčovati a to tak, aby až dosud nekřesťanský život v rodině vůbec přestal a křesťanským se nahradil: potom Krista knížete pokoje najdeme a z něho radovati se budeme.

Nuže, nejmilejší, to jest naše úloha: ztraceného Ježíše hledejme s pevnou vírou v Něho. A kdykoliv do tohoto chrámu Páně zavítáme, obnovme tuto víru, aby byla vždy svěží a Kristus Pán bude v srdci našem bydlet i po tomto životě uvede nás do příbytku Otce svého v nebesích. Amen.

Vinc. Drbohlav, koop. ve Světlé.

Slavnost Jména Ježíš.

(Neděle II. po Zjevení).

Jméno Ježíš jest: *a) nejslavnější,*
b) nejmocnější.

•Nazváno jest jméno Jeho: Ježíš.◀
Luk. 2, 21.

Mezi jmény lidskými jsou jistá jména, která nikdy, nikdy nezapadnou v moře zapomenutí; jsou to jména mužů o vlast, národ, Církev zasloužilých. Tak nikdy v národu našem zapomenuto nebude jméno Cyrilla a Methoděje, Ludmily a Václava, Anežky a Vojtěcha, jméno Karla, otce vlasti, vyslovovati se bude, pokud nezahyne ten jazyk náš slovanský. Ale jedno znám jméno, které poprvé vysloveno bylo ústy archanděla Gabriela, které pronáší se všemi jazyky, jaké rozléhají se na oboru země, jméno, před nímž sklánějí kolena svá ti, kdož na nebi i na zemi ano i pod zemi bydlí. A které jest to jméno? Jest to jméno Boha a Spasitele na-

šeho, nejsvětější jméno Ježíš. Abychom každoročně živě si vzpomněli, čím nám katolickým křesťanům toto jméno jest, ustanoven dnešní svátek: Nejsvětějšího jména Ježíš. Člověk křesťan jméno to sice často vyslovuje, někdy příliš často, snad za každým druhým slovem, ale význam, vznešenost mu na mysl málokdy, (ba snad vůbec nikdy) připadne. Obyčejně, a Bohu budiž to žalováno, za dnů našich mnohý křesťan, katolík, vzpomene si na toto jméno, když už jazyk jeho nemůže jiného vysloviti — potom volá, tu vzdychá: Ježíši můj! třeba za živobytí jména toho nenáviděl, za ně se styděl, špatným, nekřesťanským, nekatolickým životem hanbu jemu činil a je zlehčoval.

Ó! zda nalezne pak v tomto jméně útěchy a posily? Či snad ještě více rozmnoží hrůzy a úzkost jeho? Proto, dokud žijeme, snažme se ctíti jméno Ježíš. A abych roznítil vás, draží v Kristu, ku větší cti nejsvětějšího jména Spasitele našeho, chci vás dnes upozorniti 1. že jméno Ježíš jest jméno nejslavnější, 2. nejmocnější. Ó Ježíši, pro nejsvětější jméno Svě smiluj se nad námi.

P o j e d n á n í.

I.

Jméno Ježíš jest nejslavnější již svým původem. Nestalo se náhodou, ani úmyslem lidským, že jménem tím nazváno bylo novorozené dítě betlemské, ale výslovným rozkazem Boha věčného. A nazveš jméno Jeho Ježíš, Luk. 1, 31., praví nebeský vyslanec k Matce toho dítěte. A kníže apoštolský sv. Pavel píše v listu svém k Filipenským: A dal Jemu jméno, které jest nad všeliké jméno. Ve Starém pak Zákoně prorok Isaiáš předpovídá, že dáno bude Jemu, t. j. Spasiteli jméno nové, ode věků neslýchané, kteréž ústa Hospodinova vyřknou. A jako slavné jest jméno Ježíš původem svým, tak přeslavné jest i s v ý m v ý z n a m e m.

Značít v řeči naší tolik, jako Spasitel, ochránce, vysvoboditel, oblažitel. Byli sice ve Starém Zákoně mužové, kteří také tak se nazývali, ale ti pouze obrazem byli Spasitele, a proto týmtéž jménem poctěni jsou. Tak Josef Egyptský nazván jest od Faraona — spasitelem, poněvad lid egyptský od smrti hladem uchránil. Tak Josue, nástupce Mojžíšův, nazván jest Spasitelem, poněvadž z pouště smrtonosné přivedl lid israelský do země zaslíbené, tak syn velekněze Josedecha nazván jest Jesus, poněvadž ze zajetí babylonského lid židovský do vlasti přivedl, chrám obnovil, postavil město, lid zvelebil. Avšak žádnému z těchto nepřislušelo jméno to právem takovým, jako božskému Spasiteli našemu. Onť zachoval nás ode smrti věčné, z pouště hříchu uvedl a dosud uvádí do země živých, ze zajetí ďábla, do vlasti nebeské, převedl a převádí dosud do Jerusálema nebeského. Hle, tak slavné jest jméno Ježíš svým významem! Odtud ona nadšenost, se kterou

od počátku milovníci Kristovi jméno to slavili. Tak sv. Pavlovi jméno to z úst téměř plynulo, mnohokrátě opakuje ho v epištolách svých s úctou největší, a když od sv. Ignáce mučenníka žádal císař Traján, aby přestal jméno Ježíš velebiti, odpověděl tento: »Jméno Ježíš nemůže z úst mých vyňato býti« a když stětím hrozil mu ukrutník, tenkrátě prý bude snad jméno to z úst jeho vyňato, odpověděl světec: »Vyjmeš-li mi je z úst, ze srdce mi ho nikdy nevypudíš, neboť já jméno to v srdci mám zapsáno.«

Proto i pravá Církev Kristova, Církev katolická, ctí Nejsvětější jméno Ježíš tím, že veřejně ho vyznává, užívajíc ho za pozdrav a odpustky uděluje, a sice 100 dní každému, kdo krásný a významný pozdrav tento uctivě dává. Ó přátelé drazí, vzdáváte-li i vy patřičnou úctu jménu tomu? Jak často vyslovujete jméno Ježíš bez úcty, často jako projev a znamení svého hněvu, hříšné zlosti, své mstivosti nad bližním, snad i mnohý katolík dokonce stydí se za jméno to, jiný zase snad ctí ho, ale jen v »duchu«, — tak nečinili toho apoštolové, to není podle evangelia, nýbrž oni veřejně, i když zakazovali jim mluvit ve jménu tom, dále mluvili. Kdyby jen v »duchu« jméno Ježíš byli ctíli, nebyla by se na rukou jejich octla pouta, nebyli by pro jméno Ježíš věznění a mučení. — Proto i vy, nejen v duchu, ale i skutkem ctěte jméno to nejsvětější, nestyďte jím se pozdravovati, neboť není krásnějšího, není významnějšího pozdravu nad tento. Snad přejete si na setkání dobrého dne, nebo noci, ó nezapomeňte, že bez Ježíše Krista neměli bychom ani dne ani noci dobré, bez Jeho milosti nemůže ani den býti dobrým, ani noc pokojnou. Čtěte jméno Ježíš, neboť jest nejen nejslavnějším, ale jest i nejmočnějším, o čemž v díle

II.

Moc a sílu jména Svého skrýval Spasitel náš tak, jako často i Božství Své zatajoval, dokud na zemi žil. Zdálo se, jakoby jméno Jeho bylo takové, jako jiná, vždyť nositel jeho byl považován za syna chudého tesaře a to z Nazareta. Avšak Spasitel Sám předpověděl moc a sílu jména Svého: »Amen, amen, pravím vám, tak řekl, budete-li zač prositi ve jménu mém otce mého, dám vám,« Jan 16, 23. »Kdožkoli by dal vám píti číši vody ve jménu mém, amen, pravím vám, neztratí odměny své,« Marek 9, 40. »Tato znamení následovati budou ty, kteříž uvěří: budou ve jménu mém zlé duchy vymítati, novými jazyky mluvit, hady bráti a jestliže co jedovatého pili, neuškodí jim, na nemocné ruce klásti budou, a tito dobře míti se budou.« Mar. 16, 17—18. A sotva odebral se Spasitel do slávy Své, již ukázala se moc jména Jeho. Důkazem toho nejlepším jest událost, o níž vypravuje dnešní sv. epištola. Jednoho dne po seslání Duchu Sv. vstupovali sv. Petr a Jan do chrámu k modlitbě. U brány sedí žebrák od narození chromý, žebře a spatřiv je prosil o almužnu. A tu sv. Petr z hloubi duše přesvědčen jsa o moci jména Ježíš, promlouvá k nemocnému:

»Jménem Ježíše Krista tobě pravím, vstaň a choď.« Lidu pak nad účinkem jména toho užaslému a tázajícímu se, čímž jménem učinili toho, odpovídá: »Ve jménu Pána našeho, Ježíše Krista nazaretského.«

To byl první triumf, první vítězosláva mocného jména Ježíš. A mám vám líčiti, jak dále vždy více a více jevílo toto jméno moc a sílu svou? Musil bych vypravovati vám dějiny Církve sv., všechny její boje, utrpení, její vítězství a slávu. Krásně naznačil to sv. apoštol národů, když napsal v listě svém k židům (11, 33.), že v tomto jménu skrze víru přemahali království, t. j. mocnosti hříchů a bludu, temnosti, činili spravedlnost, t. j. život obětovali ctnosti, zacpávali ústa lvům, když tito vpuštění byvše, aby rozšápali jména Kristova vyznavače, skroceni k jejich ulehali nohoum, uhašovali prudkost ohně, utekli ostrosti meče, svět pohanský jménem tímto podrobili Kristu. Jména Ježíš lekali a dosud lekají se duchové temnosti pekelných, neboť jménem tím přemahali pokušení a duchy zlé z posedlých vypuzovali. Na to odvolává se 100 let po umučení Páně sv. Justin, jako na důkaz pravosti víry Kristovy, ano učený Tertullián vyzývá úřady pohanské, aby každého křesťana usmrtili, který by jménem tímto ducha zlého vypuditi nedovedl.

Avšak řeknete snad, proč až dosud neukazuje se tak záračným způsobem síla i moc jména Ježíš? či snad pozbylo již této moci své? O nikoli, draží v Kristu, ale zmenšená-li síla, moc jména toho nejsvětějšího, pak vinno tím lidstvo samo; neboť zesláb!a na mnoze víra, ochábla důvěra v Toho, Jemuž jméno to přináleží, ačkoli dosud jménem tímto divy se dějí: Ve jménu Ježíš bývají svěcení kněží Církve katolické, čímž udělována jim bývá moc, která přesahuje moc andělů; ve jménu Ježíš řídíme a spravujeme stádce Krista ne z moci vaší, z moci lidu, křtem sv. obrozujeme svět, duše raněné uzdravujeme, mrtvé dle duše křísíme ve sv. pokání, chléb a víno v tělo a krev Krista živou proměňujeme, jménem tím nejsvětějším brány pekla zamýkáme, zlé vášně ze srdcí vymítáme a krotíme, ve jménu Ježíš vážeme na zemi, čehož ani Bůh nerozvazuje na nebi. A přesvědčte se sami, jak mocným jest jméno Spasitele vašeho. Když pokušení ozve se v srdci vašem, zvolte, jak v obyčeji mívá sv. Antonín poustevník: ve jménu Ježíše Krista odstup ode mne; když pomsta a hněv proti bližnímu zaujme duši tvou, když myšlenky hříšné, nečisté plíží se do hlavy, a hříšná žádost tebou zmítá, lomcuje, jako ďábel tělem ubohých posedlých, zvolte, křesťane, ze srdce plného důvěry a víry živé, silné: jménem Ježíše Krista odstup ode mne. Jménem Ježíše Krista odstup ode mne, tak volejte vy, manželé křesťanští, když k nevěrnosti pokoušení býváte, jménem Ježíše Krista odstup ode mne, tak volejte vy, panny křesťanské, když ďábel v podobě svůdníka oloupiti vás usiluje o vaši čistotu a nevinnost a jako třásl se ten duch pekelný před tímto jménem, tak zatřese se i ten svůdník ve svědomí svém, a nestane-li se tak hned zde v životě, pak omráčen bude jednou na věčnosti, jako

ranou hromovou, až uslyší hlas přísný: Jménem Ježíše Krista vstaň z hrobu, pojď k soudu.

* * *

Ó přátelé drazí, poznali jste, jak slavným a jak mocným jest jméno Ježíš. Vzdávejte mu proto patřičnou čest, vyznávající veřejně nejsvětější jméno toto. Jméno Ježíš budiž prvním našim vzdechnutím, když ze sna probudí nás na nebi zářící jitřena, Ježíš posledním vzdechnutím, když po denní práci k odpočinku uléháme, Ježíš na přivítanou, odchodnou i na setkání, Ježíš v radosti i bolu. Ó pak zajisté i v poslední hodině bude nám jméno to zdrojem útěchy a posily, pak přesvědčíme se, že slavným a mocným jest jméno Ježíš, které pochváleno budiž na věky věkův — Amen.

František Špička, farář v Nosislavi na Moravě.

Slavnost jména Ježíš.

(Neděle II. po Zjevení).

Co jest jméno Ježíš a čím nám býti má?

»A dal jemu jméno, kteréž jest nad
všeliké jméno.« Filip 2, 9.

Dnešní slavnost nejsvětějšího jména Ježíš hlásá nám tajemství po 4000 let závojem zahalené, o kterém se domnívali mnozí, že nebude nikdy závoj tento ani proniknut ani odhalen. A zajisté by se tak bylo stalo, kdyby Bůh Sám nebyl zasvětil pokolení lidské do tajemství Svého.

Vševědoucí Bůh věděl, že vzejde časem pokolení lidskému toužebná chvíle, kdy sám s nebe sestoupí, v postavě lidské se objeví a na zemi s lidmi obcovati bude a jakým jménem pojmenován bude; ba hned od počátku po pádu člověka ujistil ho zaslíbením, že přijde a vykoupí jej. Ale jména Svého mu nesdělil.

Časem se ovšem pokoušeli mnozí o to, najmě kdo bohumilý život vedli a do sv. tajemství více méně zasvěceni byli, aby vystihli, co asi v neskončené radě nejsvětějšího Boha ustanoveno jest, ba jako o závod pracovali ve zbožnosti mysli své, kdo by z nich nejlepším jménem pojmenoval Boha svého v postavě lidské. A Moudrost božská znamenajíc vše, radovala se z toho a kochala se; vidělať, že jen láska k Bohu a touha po Vykupiteli světa vede je v počínání takovém. Radili se bohabojní a druhá božská osoba naslouchala řečem, jimiž jmenovali jméno Jeho. »Tehdy ti, kteříž se bojí Hospodina, pravili, jeden každý k bližnímu svému: I pozoruje Hospodin a slyší ty, kteříž myslí na jméno Jeho.« Malach. 3, 16.

A jak jmenovali Jej? Královský prorok David opěvuje jméno Jeho řka: »Svaté a hrozné jest jméno Jeho.« Žalm 110. 9. Ba

nejen svatě, alebrž nejsvětější, nejen hrozné, alebrž nejmocnější a nejhružnější jest pro Velebnost svou.

Avšak David sám vyznává, že marné jest všeliké bádání po příslušném jménu, an dí: »Očekávati budu jména Tvého, neboť jest dobré před obličejem svatých Tvých.« Žalm 52, 11. Nechat vynajdou jiní slavnějšího jména a pojmenují Tě jím; já čekati budu,« praví prorok.

A Jeremiáš zove Jej Spravedlivým. »Tot jest jméno Jeho, kterýmž Ho nazývati budou,« čteme v Písmech sv. Jerem. 23, 6., »Hospodin Spravedlivý náš.« V hebrejském písmě jest pojmenování »Spravedlivý náš« takové, jaké se jedinému Bohu přikládá. A zajisté kdo jest spravedliv tak jako Hospodin Bůh náš?

Prorok pak Zachariáš 6, 12. přikládá mu jméno Východ: »Toto praví Hospodin zástupů řka: Aj muž Východ jméno Jeho.« Od východu vzejde světlo.

Nade všechny patriarchy a proroky zajisté vyniká Isaiáš 9, 6. an volá: »A nazváno bude jméno Jeho Podivný, Rádce, Bůh, Silný, Otec budoucího věku, Kníže pokoje;« což dle sv. Bernarda znamená tolik jako Podivný jest Ježíš v narození, Rádce ve svém učení, Bůh ve svých skutcích, Silný ve svém umučení, Otec budoucího věku pro své z mrtvých vstání, Kníže pokoje pro blaženost věčnou.

Věru obdivovati se nám jest osvícené mysli proroků. Než, které ze všech jmen těchto hlásá nám Boha našeho, jak přijíti ráčil k nám? Jedno znamená jeho svatost a mocnost, ale kde jest jeho moudrost a spravedlivost a druhé vlastnosti? Jiné znamená jeho spravedlivost, ale kde jest jeho slitovnost a neskončená láska?

Třetí znamená jeho zrůst a přibývání jako dne, ale kde jest jeho věčnost a nesmírnost?

Než, co pak na jménu a pojmenování tolik záleží? Na slovu jistých lidí jmenovitě lehkých a nepoctivých arci mnoho nezáleží, jelikož jsou u nich hezká slova laciná: ale u Boha neomylného, ba i u člověka poctivého a pravdymilovného na pojmenování mnoho záleží. Jmenem vyměřen bývá pojem toho, co nám na mysli tane, neb bližní nám na mysl uvádí, na př. jméno »otec«, jakého jest výměru a co jest to, když dítě volá »otče«, anebo když se modlíme »Otče náš«. Avšak jméno Páně není jako jméno lidské. A jméno Ježíše Krista není pouhé jméno lidské; proto není divu, že ze smrtelníků na zemi nebyl nikdo s to najíti nejsvětější jméno, až Bůh sám zvěstoval člověčenstvu jméno své. »Jméno nové, které vyřknou ústa Hospodinova.« Isa. 62, 2.

A nastala přešťastná chvíle, kdy Bůh poslal k Marii Panně archanděla Gabriela s nebe, aby jí zvěstoval Mat. 1, 21.: »A nazvěš jméno Jeho Ježíš; onť zajisté vysvobodí lid svůj od hříchů jejich.« Totof jest tudíž jméno, po němž toužili patriarchové a prorokové, jméno nejdůstojnější vtěleného Boha, Pána našeho Ježíše Krista, o němž dí sv. Pavel Filip 2, 9., že »jest jméno nad všeliké jméno.«

Kéž by se mi podařilo obnoviti u vás úctu, důvěru a lásku k nejsvětějšímu jménu Ježíš! Kéž bych vám s to byl okázati, jak mocné jest jméno Ježíš!

Nejsvětější jméno Ježíš zaujímá všecky vlastnosti Spasitele našeho. Čím nám tudíž jest toto nejsvětější jméno?

P o j e d n á n í.

I.

Jméno Ježíš, Jesus, Jehošua, jest původu hebrejského a jak patrně rozličným jazykům přizpůsobeno. Znamená pak tolik co Bůh — člověk, Spasitel náš; ano Syn Boží přijav na se člověčenství naše, ráčil se nazvati Ježíšem, t. j. Spasitelem. A zdaž vskutku jest nejsvětější jméno Ježíš tak významné, že jediné nám za pravé jméno Boha-člověka sloužiti může?

Slyšte sv. Bernarda (serm. 2. decembris.), jenž až ku podivu o nejsvětějším jménu vážně a líbezně píše: »Cokoliv o Bohu mém pravíš aneb sobě myslíš či mysliti můžeš, všecky Jeho vlastnosti a dokonalosti, to vše najednou slyším a zní mi v uších, jako nejlibeznější hudba, jakmile uslyším jméno Ježíš.« Tedy velebnosti božské neskončenost a nesmírnost, věčnost a neproměnitelnost obsahuje jméno Ježíš; a spolu že všemohoucí a svrchovaný, nejvyšší moudrý a prozřetelný, spravedlivý a milosrdný, dobrotivý a milostivý atd. jest, který nese jméno Ježíš. Náš Spasitel je Bůh-člověk, pravý Bůh a pravý člověk; jesti proto v nejsvětějším jménu Ježíš obsaženo vše, cokoliv na Boha a člověka dokonalého se vztahuje. Ale ani jsme nepostřehli ještě veškerý význam tohoto nejsvětějšího jména. Všim co jest, se vydal nám a za nás, svým totiž Božstvím i člověčenstvím; proto slove Spasitelem naším, že nás za tak drahou cenu spasiti ráčil.

Sv. Bernard dí: »Kdyby nebyl Ježíš Kristus v plném slova smyslu Spasitel se všemi vlastnostmi v úplné slova vznešenosti, nemohl by ani jmn býti ani v pravdě býti Spasitelem naším, byt se mu třebas jediné vlastnosti nedostávalo.« Z té příčiny jest jméno Ježíš netoliko svaté, ale nejsvětější a voláme-li at ústy at srdcem: »Ó Ježíši buď nám Ježíšem!« vyznáváme takto, že víme, co nejsvětější jméno Ježíš znamená.

Pravda jest, že se v Písmech sv. častěji příkládá jméno spasitele i pouhým lidem, ba i jméno Jesus bylo známo. Avšak oni byli, ač také Bohem posláni, toliko podoběnstvím, obrazem a v nevlastním smyslu slova zasluhovali jména tohoto; nebo vizme, jací to byli spasitelé všichni vesměs. Sv. Jan Zlatoústý praví, že předpodobňovali pravého Spasitele, kterýž jest jednorozený Syn Boží Ježíš Kristus. Všichniť byli spasitelé z milosti Boží a slitování Jeho. Smiloval se Bůh nad nimi a vyslyšel volání jejich moha je také oslyšeti. Byli to lidu spasitelové, kteří sami Spasitele pravého ždáli a co nejvíce potřebovali. Byli to spasitelové, kteří za-

chránili na několik let život časný, nikoliv pak věčný — těch, kteří už nežili — život některých na újmu života mnohých.

Příklady biblické nám objasní smysl slov právě vyrčených.

Slituje se Hospodin nad lidem israelským 1. Mojž. 41, 70. hlav — tolik jich přišlo s patriarchou Jakubem a syny jeho do Egypta, aby hladem nezemřeli, a pošle je do Egypta k Josefovi, synu Jakubovu, jenž se stal prvním v zemi po Faraonovi nejmocnějším. Sám Faraon zove jej v řeči egyptské spasitelem světa, protože zachránil Egypt moudrostí a rozšafností svou od smrti časné, která 7letou neúrodou by se byla najisto dostavila. Avšak předem stalo se tak v Prozířetelnosti božské na záchranu Israele. Proto jest Josef egyptský obrazem, ač nedokonalým, Spasitele světa Ježíše Krista, který svět od záhuby věčné vykoupil.

Nedokonalý jest obraz Spasitele světa Josef egyptský; nebo praví Písmo sv., že zemřel Josef egyptský a v brzce se nevzpomínalo dále dobrodiní, jehož se Egyptu dostalo. I počali Egypťané Israele jako cizozemce utiskovati tak, že ve dne v noci nejtěžší práce konati jim bylo, aby umořeni byli. A když i to nepostačovalo, ani se přese všechny útlisky rozšiřovali, rozkázal Faraon, aby každé pacholátko rodičů israelských, jakmile se narodí, zavražděno bylo. Ejhle jaký to spasitel byl sám Josef egyptský, a přece jeden z nejkrásnějších obrazů Ježíše Krista dle Písem!

A opět se slitoval Hospodin nad lidem vyvoleným. I poslal mu Mojžíše jako spasitele a vysvoboditele. Mojžíš pak vyvedl mocnou rukou Boží lid israelský dobou 430 let vzrostlý na mohutný národ, jenž čítal 600.000 mužů bojovných mimo lid ostatní. Tak byl Mojžíš opět obrazem biblickým Pána našeho Ježíše Krista.

Avšak vizme, jaký jest Mojžíš spasitel lidu vyvoleného. Kdo uváží oněch desíti ran, které přišly na veškeren Egypt, že se zdráhal Faraon propustiti lid, vidí, co znamená zachránění lidu israelského. Představme si na př. poněkud onu ránu, v níž za jednu noc zemřelo vše prvorozené od královského paláce počínaje až k nejchudší chýši po vši zemi egyptské. Jaká to hrozná rána pro tisíce rodičů! Co tu nářků, pláče a bolestí! Faraon dovolil konečně, by si vytáhli ze země: než brzy litovav dovolení, pronásledoval Israele s vojskem svým až do rudého moře, kde, jak nám známo jest z biblické dějepřavy, ve vlnách mořských sám a vojsko jeho vesměs zahynulo. Ano takovým spasitelem byl tichý, ba nejtější ze synů lidských, Mojžíš, že se stal spolu zhoubcem tisíců a tisíců. A Mojžíš zajisté jest jeden z nejkrásnějších obrazů Ježíše Krista tak zvaných biblických.

Co by se dalo teprve říci o spasitelích, kteří od Boha práždného poslání neměli a byt se za ně vydávali, nic jiného nebyli, nežli falešní vůdcové a svůdníci lidu? Neteče-li krev potokem k vůli jich plánům, nezanechají-li za sebou města pobořená a vypálená, krajiny sebe úrodnější spustošené a v pustiny obrácené? Nemají nároků na jméno velikého vojevůdce! Milionové obyvatelů, ba celí národové bývají vydáni v záhubu pod rukou toho kterého spasitele lidu. Zdaž bychom takových spíše hubiteli a zhoubci

lidu zvatí neměli? Římský vojevůdce Julius Caesar, našim studujícíím na gymnasiích dobře povědomý rek, chlubí se, že jeho vavřiny stály přes 1,130.000 životů vybraného vojska, občanů a rodin zhybnulých nepočítaje. Francouzský císař Napoleon I. sám přičítal domnělou velikost tomu, že učinil na 5,000.000 lidí nešťastných. Na takové velikány vztahuje se jedna prosba, totiž: »Od nepovolaných spasitelů vysvobod nás, Pane! Od velikých duchů, jejichž moc dělá více nešťastných než šťastných, — od takových spasitelů vysvobod nás, Pane«!

Ó jak zcela jinak jest nejdobrotivější Ježíš náš Spasitelem světa, volá sv. Bernard. Onť jest Spasitelem v plném slova smyslu podle pravdy. Jeho jméno není liché bezvýznamné jméno. Ne-spasiltě toliko některých, alebrž vešken mír, vše pokolení lidské sní se k Němu jako k svému Spasiteli hlásiti; při čemž nezmařil ni jednoho života. Toť jest pravý Spasitel náš, který nikoliv z pouhé milosti Boží a jediného slitování spasitelem učiněn jest, alebrž o své moci, po svém právu a v pravdě jím se stal. Přišel Ježíš Kristus na svět, aby spasen byl svět skrze Něho a proto není pro nás v jiném jménu spásy, nežli ve jménu Ježíše Krista Skutk. ap. 4, 12., jak hlásá knížatům lidu sv. Petr; »neboť není jiného jména pod nebem daného lidem, skrze kteréž bychom měli spáseni býti.« A není mocnějšího jména ani na nebi ani na zemi, nežli jest nejsvětější jméno Ježíš, jak se vyjádřil apoštol národů sv. Pavel, řka: »A dáno jest Mu jméno, kteréž jest nad všeliké jméno, aby ve jménu Ježíše vše koleno klekalo nebeských, pozemských i pekelných.« Filipp. 2, 10. Ve jménu Ježíše Krista činili sv. apoštolé divy a zázraky, vyháněli duchy zlé, uzdravovali nemocné, udíleli milosti.

Ježíš Kristus vstoupil na nebesa, aby na pravici Boha Otce Všemohoucího přijal koruny a slávy Své; avšak nejsvětější jméno Své nám zanechal dědictvím a památkou, kteréžto nejsvětější jméno jest rovněž nejmocnější, nejslavnější, nejdivnější, jest nám zbraní proti všem nepřátelům, jest nám pokladem nad všeliké poklady.

II.

Čím tudíž má nám býti nejsvětější jméno Ježíš? Zemřel Josef egyptský, aniž byl dále spasitelem Israele, avšak náš nejdobrotivější Ježíš neustal býti Spasitelem světa po smrti Své a jest jím až po dnes. Právě smrtí Svou spasil nás a vykoupil svět, aby byl Spasitel a Vykupitel jeho na věky. Smlouva mezi Bohem Otcem a Jeho Synem Ježíšem Kristem uzavřena jest. Zpečetěn jest zápis nejsvětější krví Jeho. Podepsán jest nejsvětějším jménem Ježíš. Jaká to smlouva? Jaký to zápis? Kéž bychom nebyli tak povrchní ve svaté víře své! Nepřišel Ježíš Kristus k vůli sobě na svět, nýbrž z lásky k nám. Nám se narodil, nám pracoval, nám trpěl, nám na kříži umřel. Kdo sečte a ocení zásluhy, kterých sobě vydobyl od počátku života pozemského až do posledního vzdechu na hoře Kalvárské. Nesmírné zásluhy měl nejskrov-

nější skutek Jeho: jaké zásluhy teprve si vydobylo přehořké umučení Jeho? A zásluhy tyto nesmírné a nevýslovné ceny komu přináležejí? Tot poklady neocenitelné: a či jsou? Naše jsou; nebo nám je zanechal v pokladně svaté katolické Církve. Záleží toliko na nás, bychom uměli si přivlastniti je a se jimi obohacovati, na předním místě skrze svaté svátosti.

Takový jest tudíž význam smlouvy mezi Ježíšem Kristem a Bohem Otcem, která ku prospěchu našemu učiněna jest. Pro zásluhy Ježíše Krista, které my Bohu Otci podáváme, udílí nám Svrchovaný milost, odpouští nám naše viny, přijímá nás za své syny, syny Boží, a dědice království nebeského.

Ve jménu Ježíše Krista přichází člověk na svět; nebo proto se rodí, aby spasení jednou došel ve jménu Ježíše Krista. Skrze Ježíše Krista přijímá milost Boží na křtu svatém; a ve svátosti sv. pokání bere hříšník odpuštění a roucho posvěcující milosti Boží pro Ježíše Krista.

Jedním slovem, kolikrátkoliv sv. svátosti přijímáme, ano, kolikrátkoliv Boha za něco prosíme, ba kolikrátkoliv co dobrého činíme: běřeme zásluhu a milost pro zásluhy Ježíše Krista. Tent jest význam slova, jež sám Ježíš Kristus pravil, řka: »Začkoliv budete prositi Otce mého, ve jménu mém, totiž ve jménu Ježíš, dít vám.« Jan 16, 23.

Tomu nás neustále učí příkladem svým Církev svatá. Která modlitba církevní, není-li řízena přímo k Ježíši Kristu, nekončí »skrze Ježíše Krista, Pána našeho,« aneb »pro Ježíše Krista, Pána našeho, Jenž jest živ a kraluje s Bohem Otcem v jednotě Ducha Sv.«? Následujeme Církev svatou a vrhejme se zkroušeným srdcem ve jménu Ježíš na kolena svá, prosíce a vroucně prosíce, abychom vyslyšení došli na modlitbách svých.

Jedno pak nás všecky radostí a důvěrou v tento slavný den nejsvět. jména Ježíš naplniti s to jest. Spočítejte, možno-li, kolikráte za den vychází z úst křesťanských nejsvět. jméno Ježíš. Tak často se stává, že nejste s to, spočísti ani kolikráte sami je vyslovujete. Vímt, bohužel, že jsou lidé i tací na světě, kteří nedovedou, nežli zneužívati nejsvět. jména Ježíš a bráti je nadarmo. Ale, nejmilejší v Kristu, což jest to zneužívání, znesvěcování nejsvět. jména Ježíš, když voláme v leknutí: »Ježíš« nebo »Ježíš Maria«? Nikoliv, z toho patrno jest, že duše tvá ze sebe v nebezpečí života k Ježíši o pomoc volá! Přiznejme se jen a nestydme se před Bohem vyznati, že to pudí duši naši, vzývati nejsvět. jméno, pudí nás to utíkat se k tomu, který jest nejmocnější a nejmilejší, jestliže jsme v nebezpečí se octli. Ano, pudí to nejen dobrého, alébrž i bezbožného, který o své vůli neběře po celý rok Boha svého na jazyk, leda v zlořečení a rouhání, že v nebezpečí velikém vzývá do opravdy nejsvět. jméno Ježíš o pomoc. A v takových případech není, trvám, vyslovení jména Ježíš braním na darmo. Spíše jest nám za to míti, že tu právě důkaz jest oné významné pravdy, které již ve III. věku křesťanství vyslovil učený Tertullian, řka: že »duše lidská o sobě křesťanská jest,« (anima humana natura-

liter est christiana), t. j. že každá duše sobě ponechaná se kloní a lne ku křesťanské víře, jejíž zárodek, či spíše schopnost k ní, do sebe má jako pravdy náboženské vesměs.

Ó, kdyby nebylo zlých vášní a nezřídzených smyslů, kterými smrt hříchů jako okny do duše vstupuje, po Bohu a Ježíši Kristu by toužila duše lidská!

Zpytujeme se tudíž dnes, jak nám zní v uších našich nejsvět. jméno Ježíš, jestli nám milé, či nemilé, jestli nám příliš staré a všední, nebo vždy nové a sváteční. Zkoušejme se, kdy a jak béřeme na jazyk nejsvětější jméno Ježíš. A máme-li ve zvyku, bráti na darmo nejsvětější jméno toto, kdy nejsme sebe mocni a vědomi: zpatujeme se a učme se u vší úctě a pozornosti, vzývati je.

Vzývali jsme je povrchně a nenábožně a přece mocnou ochranou nám bylo: jakou ochranou, jakým štítem bude nám, když vroucně a nábožně se utíkati budeme k Ježíši?

Proto, nejmilejší v Kristu, nebudme jako ve spaní u víře své, anobř budme křesťany z přesvědčení, probuzeni jsouce v živé víře a lásce, abychom věděli, co nám nejdražší jest, kde naše síla, naše pomoc, naše útěcha, náš klenot jest.

Ó, přijde nám všem hodinka života, rozhodná a poslední, kdy nám svět nic neprospěje, aniž přátelé vaši vám pomohou: ale co nám prospěje, co nám pomůže, bude nejsvětější a nejmocnější jméno Ježíš!

Ó, kéž by nejsvětější jméno Ježíš, bylo vždy první, přede vším pak poslední člověka, vycházející z úst a srdce umírajícího!

Proto, dokud jsme zdraví, navykejme sobě s uctivostí třebas tisíckrát za den vzývati nejsvětější jméno Ježíš. Koho milujeme, rádi na jazyku a v srdci nosíme.

Snadno pak v rozhodnou chvíli budeme míti v srdci a na jazyku jméno toto. Křesťané rozmilí, dbejte a starejte se o těžce nemocné bratry a sestry v Kristu, připravte jim šťastnou hodinku. Postarejte se o to, by v čas byli zaopatřeni svátostmi umírajících a zásluhami Ježíše Krista obohaceni.

A pak modlete se za ně, ale i s nimi. Jak se máte s nimi modliti? Nesužujme umírajících sáhodlouhými modlitbami — vy snad zdraví jsouce, nemilujete dlouhých modliteb a těch ubohých, které všecko bolí, byste chtěli obtěžovati — ale často s nimi a před nimi vyslovujte nahlas s úctou a vroucnou láskou, jakož i důvěrou nejsvětější jméno »Ježíš,« »Ježíš Maria,« »ó Ježíši buď mi spásou,« »ó Ježíši buď mi Ježíšem,« »Ježíši buď mi milostiv,« »ó Ježíši, Tobě živ jsem,« »Ježíši, Tobě umírám,« »ó Ježíši, Tebe miluji,« »ó Ježíši, spáso má!« a podobně.

A když umírající nemůže již mluvíti, toliko ještě něco málo známky dává života, opětujme mu nejvřelejší jméno »Ježíš,« »Ježíš Maria,« až zesnul v Pánu,

My pak všichni, nejmilejší v Kristu, mějme v uctivosti nejsvětější jméno Ježíš, užívejme ho co nejčastěji v potřebách a nesnázích života. Zajisté, jestli vzývali jsme nejsvětější jméno Ježíš,

dokud jsme zdraví byli, tím hojněji budeme je vzývati, budeme-li v nemoci. Kdo pak z nás netouží také umíraje, na jazyku a v srdci mítí nejsvětější jméno Ježíš? A doprovodí duši naši anděl náš strážný k nejdobrotivějšímu Ježíši. Kéž nás pozná Ježíš, že jsme Jeho — pak nám bude Ježíš náš na věky pravým Ježíšem t. j. Spasitelem našim. Amen.

P. Ant. Rejzek T. J.

Neděle III. po Zjevení.

V a ž m e s i s v é h o n á b o ž e n s t v í .

»Synové pak království vyvrženi budou do temnosti zevnitřní.«

Mat. 8, 12.

Dnešní sv. evangelium obsahuje pochvalu a hanu od Pána Ježíše. Kristus chválí pohana a haní židy. Je to obyčejný zjev. Pohan jde k Ježíši prosit, aby mu uzdravil sluhu. Nežádá Krista, aby mu do stavení vkročil. Srdce jeho je takovou vírou naplněno a takovým přesvědčením proniknuto, že tento Nazaretský je Bůh, že ho prosí pouze o slovo, kterým se sluha jeho pozdraví. Nežádá, podotýkám znova, aby Kristus k němu zavítal, protože ví, že jako pohan není toho hoden, aby dům jeho hostil Ježíše. Potom odůvodňuje, proč se stará tak o svého sluhu. Byl mu vzorem poslušnosti. A tuto jeho víru a lidumilnost Ježíš Kristus klade za vzor. Veřejně ji chválí a končí výčitkou: že pohané zahnbují vyvolený národ vírou v Krista a že mnozí, pro něž Kristus umřel vírou a obětí Jeho pohrdnou — ale za to hodnými věčného zavržení se stanou.

Výčitka Kristova zní pořád a lidu se veřejně předčítá, aby na to pamatovali. Ona platí i pro nynější svět: v království nebeském nebude místa pro ty, kteří vírou Kristovou pohrdli.

O tom budeme, nejmilejší, dnes s pomocí Boží rozjímati. Slyšte mne pozorně ve jménu Krista Ježíše.

P o j e d n á n í .

Když si vyvolí někdo povolání, ať je to již řemeslo, nebo obchod, nebo cos jiného, tu si je také ctí a bedlivě hledí, chce-li býti považován od ostatních za člověka moudrého a rozšafného. I přísloví dí: každý pták si své hnízdo chválí. Kdo by si svůj stav haněl, tu by mohl slyšeti slova: Proč pak si jej tupíš, sám jsi jej vyvolil's? Nejednáš správně.

Mnohem však důležitější věci je, než zaměstnání lidské, náboženství. Zaměstnání lidské připravuje člověku život tělesný, časný.

12*

Ono jej živí. Náhoženství je však duši pokrmem. Ono dává srdci mír a klid, ono ukazuje k nebi, ku hvězdám a volá: tamo budeš jednou věčně žít.

Naším náboženstvím je učení Ježíše Krista, které On svěřil Církvi svaté, katolické. Naši předkové je přijali a za ně krváceli, a my jsme je po nich zdědili.

Jest to opět známkou dobrých mravů: vážit si dědictví. Jest naší svatou povinností tedy, náboženství svého si vážit a v něm jednou zemřít. Každý pták si hnízdo chválí; každý rozšafný a moudrý člověk své náboženství si ctí.

Pravý žid nemluví potupně a posměšně o své víře, ano, i žid vlažnější nikdy v hovoru o své náboženství nezavadí. Svě veliké svátky i s újmou ve svém obchodě svědomitě oslavuje.

Mohamedán ještě lépe drží na své náboženství. Ten nestydí se kleknouti k modlitbě kdekoli. Svůj veliký půst dovede svědomitě zachovávat.

A pravoslavný a luterán dovedou vždy svému náboženství zjednatí úctu tím, že záležitosti svého náboženství nečiní předmětem hovorů hospodských, a že vždy je hájiti dovedou. Než, k čemu míří tato slova? K tomu, že my katolíci mnohému od nich v tom ohledu se naučiti můžeme. Povídám je proto, abych odůvodnil výrok Ježíše Krista: Synové pak království vyvržení budou do temnosti zevnitřní.

Vím, že mnozí z nás své víry si váží a také jí ctí a dle ní žijí. Ale kolik je těch vyvolených? Jak často ten, který křtem svatým stal se údem naší Církve, tupí a haní víru svou. Vše je mu v ní proti mysli. Není spokojen s postem, se svátostmi, s kázáním. Kdyby tak měl moc, ten by ji dovedl jinak upravit. Kněží to jsou ti největší nepřátelé lidstva, zpátečníci, tmáři. Tropí si posměch ze slova Božího, z obřadů. A to mnohdy činí ve shromážděních, ve společnostech. A ti, kteří ho poslouchají, ač mu nevěří, s ním nesouhlasí, tolik odvahy nemají, — ozvati se a podobné řeči zakázati. Jiný dal se zapsati a pokřtiti po katolicku, ale jinak žije, jakoby katolického náboženství nebylo, anebo počíná si tak, jakoby toto proti jeho učenosti a vzdělání stálo na nízkém, překonaném stanovisku.

Než, ptejme se: Odkud ten zjev? Proč si tak tito křesťané a katolíci počínají? Jsou ku katolicismu násilně přinucováni? Nemají svobodnou vůli věřiti, anebo nevěřiti? Nejsou-li spokojeni se svou vírou, mohou z ní vystoupiti a hledati si lepší.

Pakli jí tupí a v ní trvají, pak jsou to povahy nepoctivé a nehodné.

Člověk jiného vyznání své víry si váží a katolík jí pohrdá. Jaké to smutné znamení! Ovšem, víra naše zdá se mnohým trpkou, ale ti více světu, než Bohu slouží. Pro světáka slova: kroť se, pamatuj se, nespouštěj se, nezní lichotivě. Ale naše víra přece není tou nejprísnejší. Ona nemá tolik postů přísných jako ruská tolik předpisů jako mohamedánská, ona nemá dlouhý den jako židovská. Je toho tolik v ní málo, čím se tělo krotí, ale mnohým

zdá se to býti hrozným břemenem. Ani ty pátky se již nedrží. Málo je toho, čím se tělo krotí, ale tolik mnoho, čím se duše povzbuzuje!

Jakou útěchu nám dává svaté náboženství jen v modlibě! Člověk je sevřen starostmi, trápením, nouzí. On pokleká, ruce k nebi spíná, oči tam obrací a ze srdce dere se mu k tomu velikému dobrodinci lidstva, vroucí a upřímná prosba, aby ulevil, nebo pomohl. V tu chvíli je duše jeho v nebi, mluví se svým Bohem. Jaký to pocit, jaká to blahost — on vstává a hle: starosti, bída, nouze, vše zdá se mu lehčí, snesitelnější. On se dává s novou chutí do práce.

A což když to nitro bouří, když to tam hlučí jako u vodopádu; když je duše rvána vášněmi, náruživostmi, že vše pro ni i ty radosti půvabu ztratily — když je člověku tak, že by se lépe viděl pod zemí, kdo pak dovede pomoci, tu bouří zažehnati, lásku k životu vzbuditi? Ach, jenom trochu chutě, jen vroucí slova: Otče, hřešil jsem; já bídný hříšník.

A ptejte se ho, když potom vstává, co ho tak vyjasnilo, upokojilo. A on nám odpoví: síla a moc našeho svatého náboženství.

A ještě jeden výjev podotknu. Na loži sténá matka. Kolem ní děti a přátelé a ti ji těší: Ono to přejde, ulehčí se ti. Zraky její povídají, že tomu nevěří a divné myšlenky jí mozkem se honí. Co se s ní stane, co se stane z dětí jejích? Jen okamžik. Do světnice vstupuje kněz, třeba chudý venkovský kněz — tak opovrhovaný, pronásledovaný. Usedne k loži a mluví. Kdo to z něho mluví, kdo dává těm slovům jeho sílu tak velikou, že nemocné zraky vděčně naň spočívají? Kdo ten zázrak udělal? Kdo jí takové dobrodiní prokázal, jaké jí největší boháč poskytnouti nemůže? Ach, byla to opět útěcha svatého náboženství.

Či to není pravda? Kdo by se to odvážil popírat!

Svět nám to dáti nemůže — a člověk by to hanil, člověk by tím pohrdal?

Uvažte, jaká to je nevděčnost a jaké provinění, kdo svatou víru naši, víru Kristovu, víru našich předků, tupí, nebo jí pohrdá.

A proto tak těžký ortel vyslovil v dnešním svatém evangeliu na ty syny království, na ty, kteří Jeho vírou zhrdají. Vyvržení budou do temnosti zevnitřní, tamť bude pláč a skřípění zubů.

* * *

Ó, přátelé drazí, mocně jest působení víry na společnost lidskou i na jednotlivce. O tom nelze nijak pochybovati, ježto dějiny světa a denní zkušenost nescetných nám podávají důkazů. Víra, náboženství, jsou základním kamenem, na němž budova lidstva se vypíná. Vemte základní kámen a budova se zřítí.

A ptám se vás, kdo by chtěl, upřímně s lidstvem smýšleje, napomáhati, aby ten základní kámen povolil? Kdo by chtěl tupiti

víru, kterou přijali otcové naši? Kdo by zhrdnul tou vírou, která národ náš povznesla?

Nuže, budiž nám ta víra svatou, žijme dle té víry a jistě odměny dosáhneme na věčnosti. Amen.

Vincenc Drbohlav koop. ve Světlé.

Svátek Očišťování Panny Marie.

Budme poslušni zákona Božího jako Maria Panna.

»A aby dali oběť, jakož povědino jest v zákoně Páně, dvě hrdliček, aneb dvě holoubátek.« Luk. 2, 24.

Od osudného okamžiku, kdy lehkou myslí první rodiče překročili to snadné první přikázání, nesli sami následky neomluvitelného toho poklesku, avšak nejen sami, i potomkům svým následky ty přinesli věnem. Ztracena milost Boží a ráj, tělo pozbylo nesmrtnosti, zdraví a bezúhonnost těla pryč, povstala náklonnost ku zlému, opovězen odboj těla proti duchu. Jako vyhnanci a štvanci z pravé a jediné otčiny bloudíme zemí touto pustou a bezcestnou nesouce si každý ranec vlastních běd a slabostí na bedrách svých. Hřích Adamův všickni jsme zdědili; ale na tom není dosti. Nesčetných osobních hříchů dopouštíme se přecho. .

Bohu zželelo se bídy naší; i poslal na svět Jednorozeného Syna Svého — přespanilé Jezulátko. Děťátko toto narodilo se pod zákonem, ježž Otec nebeský lidem byl dal, aby ty, kteříž proti zákonu se byli prohřešili, vykoupilo. Lidé, sousedé božské rodiny viděli v dítku Ježíši syna Josefa a Marie; Matka Páně důstojností svojí nikomu se nevychloubala. Nadešla doba, kdy Matka Páně naplniti měla z á k o n o č i s t o v á n í. Zákon tento byl pro ni snižující, neboť Matka Ježíšova, jsouc čistou, nevinnou, bez poskvrny hříchu prvotního počatou, nepotřebovala očistění žádného. A hle! Přece podrobuje se zákonu předepsanému.

Nejmilejší v Kristu, t e n t o z á k o n o č i s t y, jemuž Matka Syna Božího podrobiti se nezdráhala a z p ů s o b, k t e r a k j e j v y k o n a l a, položíme si za předmět dnešního svátečního rozjímání.

P o j e d n á n í.

I.

Každá matka hebrejská 40 dní po narození chlapce a 80 dní po zrození děvčete zákonem Mojžíšovým považována byla nečistou. Bylo jí zakázáno dotknouti se věci posvátné a přístup do svatyně byl jí naprosto zakázán. Biskup Bossuet o matkách israelských v té věci dí: »Matky hebrejské byly takořka vyobco-

vány ze společnosti — vyobcovány svoji vlastní plodností, ježto narození člověka s kletbou nevyhnutelnou bylo spojeno.«

Pročež, aby matka israelská se společností byla opět usmířena, stanovil zákon, aby 40 dní po zrození chlapce a 60 po narození děvčete z poskvrnění svého ve chrámě se očistila a dle stavu svého a bohatství dvojitou obět: jednu Bohu dikoslovnou a druhou jakožto očistu za hřích přinesla. Mimo to každé prvorozené dítě Bohu obětováno a vykoupeno býti mělo na věčnou paměť vysvobození prvorozencův israelských a pobití od anděla všech prvorozených egyptských.

Obraťme nyní zřetel k Ježíši, božskému Dítku a k Marii, panenské Matce Jeho.

Co hřích Adamův s Ježíšem má společného? Co hřích vůbec s Ježíšem? Kterak bude moci Ježíš někdy Vykupitelem hříšného lidstva slouti, když sám veřejně hříšným se vyzná, když zákonu očisty se podřizuje?

Jak se bude moci Matka Boží nazývati »bez poskvrny počatá,« jak bude moci tato Ustavičná Panna Chotí Ducha Sv. slouti, když před celým národem ponese jako jiná žena obět za hřích, když jako jiná žena se podrobí zákonu očisty? Úkonem tímto přece veřejně bude vyznávati: Jsem hříšnou ženou, potřebující očisty!

Ó přátelé, podivuhodně to zní, že Maria se podrobila zákonu očišťování, že v očích lidu pokládána byla za hříšnici — ač měla duši nejčistší, duši nevinnou! Ale Matka Boží tak činí, podrobujíc se zákonu Božímu. Zákon Boží tak poroučel — a dívka Páně zákonu byla poslušna.

Ó hlubokosti pokory Matky Páně!

Ó přátelé, pohledme na sebe! Co se vám zdá, nemusíme-liž se zardíti, uvažující život svůj? Bože na nebesích! Co jsme se již Tebe nahněvali! Co žádostí zlých lomcovalo nepokojným srdcem! Co myšlének bohaprázdných prokmitlo hlavou — a při tom všem na venek jsme dělali — jako bychom byli nejlepšími, nejzbožnějšími, nejspravedlivějšími. A při tom všem snad ani nám na mysl nepřišel ten vniterný rozpor s naším zevnějším chováním, ani snad se v nás nehnulo svědomí, a bychom očistu vykonali tam, kde hříšná skvrna hyzdí obraz Boží v nás.

Zákonu služebnosti a poddanství podrobil se Pán všech pánův a Královna nebes stala se poslední ženě israelské podobnou.

Ó řekněte mi, kdo ze smrtelníkův důstojností a věhlasem tak vysoce jest postaven, že podříditi by se zdráhal zákonu novému, zákonu lásky?

Pyšný prachu země, jsi snad více nežli Jednorozený Syn Boží a nebes Královna?

Zmíněný biskup Bossuet uvádí také následující příklad:

Ku zpovědníku přiklekne kajicník — úředník, učitel — vůbec osoba v úřadě postavená, anebo jinak v osadě velmi vážená. Sotva zpovědník trochu přísnější počne ukládati osobě této pokání, zajisté ne bezdůvodně, slyší ihned omluvu kajicníkovu: »Co si lidé

o mně pomyslí, budou mne míti za velikého hříšníka; postavení, čest moje velice tím utrpí.«

Ježíš a Maria ovšem tak nemluvili. Pán Ježíš nepraví: »Lidé Mne budou míti za hříšníka, dám-li se obřezati, bude-li za Mne výkupné podáno.«

Maria Panna nepraví: »Lidé považovati mne budou za obyčejnou, hříšnou matku; snížena bude svatost Syna mého i důstojnost moje.«

Ježíše a Marii následovali v jednání svém svatí a světice Boží.

Heslo Serafinského Otce Františka: »Můj Bůh, moje všecko,« jasně tomu nasvědčuje. Co nám po lidech! »Tolik stojím, zač mě Bůh cení,« praví zmíněný světec. Chválou lidí nezmění Bůh Svého o mně soudu, jakož ani hana lidí u Boha v ničem mi nezadá.

Věřu, milý křesťane, tolik stojíš, jak vysoko tě cení Bůh; jakou cenu ti lidé přikládají, ani mnoho na váhu nepadá, poněvadž úsudek lidský přechásto jest jednostranný. Ani sv. Augustin, neměl za to, že vyznáním vlastních chyb biskupskému úřadu svému uškodí. Rovněž veliký prorok při březích Jordánských a největší mezi syny lidskými sv. Jan Křtitel, předchůdce Páně, vyznal a nezapřel a vyznal, že jest jenom hlasem volajícím na poušti, že není Kristem — ale předchůdcem Jeho.

Ó křesťane, rozkaz Boží a nejsvětější vůle Páně, kterážto v nařízeních sv. katolické Církve nám ve známost se uvádí, buďtež vodítkem konání našeho, byť i to vše se sebezapřením a pokolením spojeno bylo. B ů h mů j, m o j e v š e c k o.

II.

A nyní, v Kristu shromáždění, vizme, kterak Matka Boží vykonala onen pro ni tak pokořující úkon očisty.

Ač — a to právě pro svoji ochotu — na důstojnosti Bohorodičky v ničem si nezadala, přece i literu i ducha zákona věrně a úplně vykonala. Jako chudá žena vzala dvě holoubátek a sice jedno, aby Bohu v obět dikoslovnou a druhé za domnělou hříšnost obětováno bylo.

Vizme královnu všech svatých, jak ve chrámě si vede! Žádných zvláštností nečiní, ni žádných ohledův pro sebe nežádá. Zastavila se ihned v prvním oddělení chrámovém, jako ta nejposlednější matka israelská. Kněze uctivě za očistu poprosila a tento nad ní předepsané modlitby vykonal. Bůh znal nad padlý snůh bčlejší nitro Matky Syna Svého a Bohorodičce to stačilo a nekořečně jí to blažilo.

Jak jinak počíná si mnohá matka křesťanská. Ta by chtěla, aby úvod jí k vůli děl se v jejím vlastním domě, jiná opět objevuje se před oltářem Páně, kde všickni lidé sobě na vzájem rovní jsou, jako hrdá královna.

A mnohý kajcíník, jako by si nebyl vědom žádné viny, přikleká směle a pánovitě, ač přiklekne-li vůbec, ku soudné stoličce Kristově na zemi, ku sv. zpovědnici, aby soudu Ježíše Krista se

podřídil. Pravím »soudu Ježíše Krista«; jestiž zpověď Kristovým soudem, neboť učitel Církve sv. Jarolm nazývá ji zřejmě: *anticipatum Christi judicium*.

Kterási císařovna řecká ve své císařské kapli postaviti dala pro sebe trůn a pod trůnem hodně nízko upraviti pro zpovědníka stolicí. Zpovědník však jí pravil: »Před Bohem na kolena!« Či jest snad hřích velikých pánův menší, nežli hřích žebrákův? Duch Sv. o tom jinak soudí: »Mocní mocné muky trpěti budou.«

Zdaž a kterak uškoditi může vysoce postavenému člověku na důstojnosti před lidmi, poklekne-li pokorně a bije-li se poníženě v prsa? Ale to jest to: Pýcha, pýcha, pýcha.

Dábel nechtěl Bohu sloužiti a proto přišel Syn Boží a Tento nepřišel dáti si sloužit, nýbrž aby, jakožto Bůh-člověk — lidem sloužil. My všickni lidé dohromady z jednoho jsme bláta a jednu zúrodníme zemi a proto, ať žebrák nebo pán: před Bohem na kolena! Před takovým Pánem, jako jest Bůh, nechať zmizí naše tituly: tu jsme jako dítky před Otcem svým, jenž nás všecky stejně otcovsky miluje, o nás se stará. Pán Ježíš za nás všecky na potupném dřevě kříže umřel a každodenně se na oltářích obětuje. Před tímto Pánem a Otcem naším nemá žádné dítko Jeho pozemské, byť i v královský zdobilo se diadem, nic zvláštního; zákon nový stejně nás všecky zavazuje, nezavazuje pak nás ku otroctví, ale ku svobodě synův Božích. Pán a Spasitel náš volá k nám: »Učte se ode Mně, neboť jsem pokorným a poníženým Srdcem.« Vůle Boží, Církví katolickou hlásaná, budiž tedy vůdčí hvězdou naší, byť nás vykonání této božské vůle sebezapření a naplnění zákona lásky mnohdy i ponížení stálo. Ježíš a Maria se nevymlouvali. A dnes, kdy hořící svíce u průvodu ponese, slibme Pánu Ježíši, že za světlem Jeho Evangelia vždycky budeme kráčet a pro Ježíše a zákon Jeho nic že těžkým nám nebude. Amen.

Ant Ben. koop. v K. na Moravě.

Svátek Očišťování Panny Marie.

Osoby v chrámu Jerusalémském: a) Ježíš jako dítko, b) Maria, c) Simeon.

»Nesli jej do Jerusaléma, aby ho postavili před Pánem.« Luk. 2, 22.

Ve starém zákoně bylo předepsáno, aby matka 40. aneb 80. den po narození dítky svého dle toho, bylo-li dítko chlapcem aneb dívkou, v chrámě Jerusalemském obět očištnou přinesla, totiž jednoročního beránka a holoubátko, aneb když chudou byla, místo beránka holubičku; mimo to, co vděčnou upomínku té veliké milosti Boží, že v Egyptě prvorození israelští zázračně zachráněni byli, kdežto prvorození egyptští mečem anděla smrti všichni pohubení, aby všickni prvorození chlapci v chrámu Páně obětování a vykoupění byli. A aby tento dvojí zákon vyplnila, a jemu zadost učinila, šli také Maria a Josef po uplynutí určitého času s božským

dítětem do Jerusaléma, a dnes ten den, kdy Církev katolická si tento děj a všechna při něm udavší se tajemství připomíná. Proto velí předčítati věřícím svým onu vznešenou částku svatého evangelia Lukášova, kde vyličeeno jest, co se v chrámu Jerusalemském událo, když Maria svou oběť očistnou přinášela a božské dítě před Pánem postavila. Tento v pravdě vznešený oddíl, (úryvek) sv. evangelia, zasluhuje toho, abychom malou chvíli zdrželi se při zbožném rozjímání jeho.

Proto alespoň v mysli své postavme se do chrámu Jerusalemského, a uvažujme o jednotlivých osobách té svaté společnosti, kterou tu spatřujeme, zvláště:

1. Pána Ježíše jako dítě;
2. Jeho Matku Marii;
3. ctihodného starce Simeona.

I.

1. Co činí božské dítě? Ono obětuje se již v nejtělejší věku Svém Otci nebeskému. Protož Ježíš vchází na svět dí: »Obětí a darů nechtěl jsi, ale tělo způsobil jsi mi; oběti zápalné a oběti za hřích nelíbily se tobě. Tehdy řekl jsem: aj, jdu; na počátku knihy psáno jest o mně: abych činil, Bože, vůli Tvou.« K Žid. 10, 5. 7.

2. Ó, mládeži křesťanská, následuj i ty dítě božské, a neprodlévej, neváhej a nemeškej i ty Pánu se obětovati! »Dej mi synu můj, srdce tvé.« Přísloví 23, 26. »Synu můj, jestliže by tě lákali hříšníci, nepřivoluj jim.« Přísloví 1, 10 — Ten, Jenž dnes jako malé dítě Otci nebeskému se obětoval, s Nímž jedné bytosti jest, volá k Sobě malé dítky, slovy: »Nechte maličkých ke mně přijíti, neb jejich jest království nebeské.« Marek 10, 14.

»Pamatuj na Stvořitele svého ve dnech mladosti své, prve než přijde čas trápení, a přiblíží se leta, o nichž díš: nelíbí se mi.« Eccl. 12, 1.

3. Ach, jakž bys toho jednou litoval, když bys teprve později Pánu se obětoval, že jsi oběť tu nepřinesl již v útlém věku svém. »Pozdě zamiloval jsem si tebe, věčně stará a vždy nová krásu, běda věku tomu, v kterém jsem nemiloval tebe!« volá svatý Augustin. A jak bys želel po celou věčnost, že jsi v tomto životě zcela nikdy Boha milovati nazačal, a proto: »Neprodlévej obrátiti se ku Pánu, aniž odkládej den ode dne. Nebo náhle přijde hněv Jeho, a v čas pomsty rozptýlí tě.« Sirach 5, 8. 9.

4. Co se praví dále o dítěti Ježíšovi?

a) Že jest naším světlem. Tak i Pán Ježíš Sebe nazývá, tak jmenují Ho apoštolové.

Z toho patrno, že všickni ti ve tmách tapají, kdo Pána Ježíše nenásledují. Ó, lidé ubozí, kteří posud v pohanství, aneb bez víry pravé jste! I my křesťané, ve tmách se nalzáme tenkrát, když měřítkem svého myšlení a skutků svých učiníme něco jiného než učení Kristovo. »Moudrost zajisté toho světa bláznovstvím

jest u Boha! nebo psáno jest: Polapím moudré v chytrosti jejich.«
1. Kor. 3, 19.

b) Ježíš Kristus budiž naší slávou a chloubou. »Kdo se chlubí, v Pánu se chlub.« Kor. 1, 31. »Ode mne odstup, abych se chlubil leč v kříži P. n. J. K. Gal. 6, 14. Pán jest naší chloubou před Bohem, poněvadž skrze Něho se ospravedlňujeme; naší slávou před lidmi, poněvadž nás Sám jednou oslaví. Všechna sláva ostatní marnou jest.

II.

Patřte, ó křesťané, na Marii

1. dokonalou poslušnost. Zákon očistování se jí ani netýkal, a přece chtěla mu zadost učiniti. Pryč tedy s neposlušností a s planými omluvami. »Lepší jest zajisté poslušensví nežli obět a uposlechnouti více, nežli obětovati tuk skopců. Nebo jako hřích věštby jest odpírati, a jako nešlechtnost modlářství nechtíti přivoliti.« 1. Král. 15, 22. 23.

2. Vizte hlubokou pokoru. Maria skrývá tu svou velikou přednost, že jest matkou a pannou zároveň, a dovoluje, aby lidé ji považovali za prostou hříšnou matku. A co činíme my hříšníci? Před lidmi, před Bohem a Jeho zástupcem, knězem, a sami před sebou hledíme tak často své skutečné hříchy a nepravosti skrývati. »Kdo se poníží, bude povýšen.« Luk. 14, 11. »Nebudete-li jak maličká pacholata, nevejdete do království nebeského. Mat. 18, 3.

3. Vizte chudobu Panny Marie; ona přináší obět chudých. Chudý křesťane, raduj se z toho, že se i tobě stává, jako matce Páně. »Blahoslavení chudí duchem, neboť jejich jest království nebeské.« Mat. 5, 3.

4. Vizte matku bolestnou. »Meč pronikne tvou vlastní duši.« Luk. 2, 35. Bolestí Panny Marie byl příčinou její božský syn; bolesti mateřské Panny Marie byly poctivé, neb Syn její byl nejsvětějším. Jak nešťastnými jsou ty matky, jimž nečestí a nepravosti vlastních dětí bolesti působí. »Hory, padněte na nás, pahrbkové, přikryjte nás,« tak volati musíš, matko ty.

5. Proto vizte vy rodičové na Marii příklad, jak byste Bohu dítky své ve zbožné modlitbě obětovati měli. Ó rodičové! Buďte o duševní blaho dětí svých pečlivými od prvního okamžiku života jejich. Mluvte s nimi nejen o Bohu, ale i s Bohem na modlitbách o svých dítkách. Ještě posud vždy matky po porodu s dítkami do kostela uváděny bývají, opakujte, vy matky, ještě i později tuto obět Bohu. Ano, i tenkrát, kdyby vaše dítky se zvrhly a nezdařily, ó tu, rodičové křesťanští, nepřestávejte k Bohu za dítky své se modliti. Pamatujte při tom na sv. Moniku.

III.

1. Simeon byl spravedlivým. Nezůstávejme také i my žádnému nic dlužni, než abychom se vespolek milovali. Každému dávejme, co mu patří.

2. Simeon byl bohabojným. »Blahoslavený muž, který se boji Hospodina.« Žalm 111, 1. Jiného báti se nesmíme.

3. Simeon očekával útěchu Israele, Vykupitele a Spasitele světa; a Duch Svatý, který v něm přebýval, přislíbil mu, že dříve nezemře, pokud neužije Pomazaného Páně. — Vizte, jak laskavě sklání se Bůh k těm, kteří mu slouží, v jejich utrpení. — Ach, jak lichou a marnou jest ta útěcha, kterou svět dětem svým poskytuje! A jak mnoho přislubuje svět, čemu nedostojí! »Nebo dvoje zlé učinil lid můj: mne opustili, studnici vody živé, a kopali sobě cisterny, cisterny rozpukané, které nemohou držeti vody.« Jer. 2, 13.

4. Simeon béře dítě na lokty své. Ó, kdo popíše jeho štěstí! Kdo vyličí blaženost naši, když téhož Spasitele na jazyk svůj a do svého srdce přijímati můžeme!

5. Simeon rád umírá. Pravi: »Nyní propouštíš, Pane, služebníka svého podle slova svého v pokoji, neboť jsou viděly oči mé spasení tvé, které jsi připravil před obličejem všech lidí; světlo k zjevení národům, a k slávě lidu svého israelského.«

Budeme i my rádi umíratí? Žijeme-li jako Simeon, pak jistě ano! Pak i my po sv. přijímání, až přijmeme Spasitele v nejvyšší svátosti jako posilu na cestu do věčnosti, pak i my budeme moci říci: »Viděli jsme spasení světa. « Ale i my řekneme: »Nyní uvidíme Jej tváří v tvář.« — Vám rodičům a starým lidem budiž Simeon vzorem, abyste se i vy na šťastnou hodinku smrti své ážně připravovali.

A proto my všichni, malí i velcí, staří i mladí, učinme dnes to pevné přesevzetí, že Bohu všemohoucímu v tomto životě věrně sloužiti budeme, jako to činila Maria, abychom s Marií na nebi Boha tváří v tvář v Jeho vznešenosti a velebnosti požívatí mohli. Ó Maria, Matko naše, vypros nám u Boha tuto velikou milost. Amen.

Götschner Jan, duchovní správce v Pardubicích.

Neděle IV. po Zjevení Páně.

Které bouře jsou záhubné?

»A aj, bouře veliká stala se na moři!«
Mat. 8, 24.

Hrůzné jsou všechny bouře; hrůzné jsou bouře na zemi, hrůznější jsou ale bouře na moři; říká se proto: »Kdo se nechce modliti, ten ať se vydá na moře v čas bouře mořské, a naučí se modliti.« Že hrůzné jsou, o tom i dnešní svaté evangelium důkaz podává; svatí apoštolové byli s Ježíšem na lodi; a aj, tu pojednou se stala bouře veliká na moři; tu je pojala taková bázeň a zmocnil se jich takový strach, že celí zděšení jsouce, zvolali: »P a n e, z a c h o v e j n á s, h y n e m e.«

Hrůzné jsou bouře pro spravedlivé, jak na svatých apoštolech vidíme; hrůznější jsou ale pro hříšníky; v čas bouře svírá mocně hříšníky strach a bázeň! Jeden nevěrec a upírač Boha nalezal se v čas bouře na moři; bouře byla krutá; a co volal? Ač v Boha nevěřil, volal stále: »Bože, ty mne pronásleduješ!« —

Než nejsou jen bouře v přírodě a na moři, jsou bouře i v životě lidském; a i ty jsou hrůzné a strašné; než žádná bouře, i kdyby sebe hrůznější byla, není záhubná pro ty, kteří Boha milují; milujícím Boha všechny věci k dobrému prospívají.

Draží přátelé, o rozličných těch bouřích, pokud a jak jsou nám záhubné, budeme dnes rozjímati. Slyšte mne pozorně, když

P o j e d n á n í.

Mírné bouře v přírodě jsou užitečny velmi; při takových bouřích čistí se vzduch, země se zvlažuje a zúrodnuje; po takových mírných bouřích okřívá celá příroda. Než bývají bouře i zhoubné; zhoubnou jest bouře, když blesk domy a příbytky zapaluje, když kroupy ničí úrodu země a zmaňují tak práci rolníkovu; zhoubné jsou bouře, které za následek mají hrůznou povodeň. Než ať jsou toho druhu bouře zhoubné vůbec, nebývají tak zhoubné pro ty, kteří Boha milují, kteří je tiše a trpělivě snášejí; jako milujícím Boha všechny věci k dobrému prospívají, prospívají jim i tyto bouře; Bůh takovým i ty jinak zhoubné bouře opět k dobrému obrací. Zhoubné jsou ale bouře ty v pravém smyslu slova a v celém objemu a pojmu svém pro hříšníka, když ho k pokání a života polepšení nepohnou, když se po nich hříšník nelepší, ano když se ještě rouhá, vše proklíná, netrpělivým jest, sobě zoufá, nebo dokonce sobě i život bere!

Takové bouře jsou zhoubné nejvýš; v takových přichází člověk o všechno, v nich přichází člověk i o věčné spasení, o život věčný! Bouře, v časném ohledu zhoubné, posílá Bůh často na hříšníka, aby ho k pokání pohnul; ony jsou takorůzka posledním prostředkem k jeho obrácení a polepšení; než nepohnou-li ani ony hříšníka k pokání, ano zatvrdí-li se v nich hříšník ještě více, tu se stávají zhoubnými nejvýš, an s časným blahem ztrácí v nich zatvrzelý hříšník i věčné blaho. Žádná bouře není zhoubná, jestli my ji zhoubnou neučiníme; není zhoubná pro věřící a Boha milující; není zhoubná pro hříšníky, kteří se pak polepší; pro ty všechny jest ještě spásonosná a užitečná nejvýš; ale pro hříšníky, kteří se nelepší, ale ještě více zatvrzují, pro ty je ve všem ohledu zhoubná nejvýš! Milujme Boha a každá bouře bude pro nás užitečná; lepšeme se a Bůh i tenkrát bouři tu obrátí k našemu dobrému — jinak ale zahyneme v ní.

2. Jiná zlá, hrůzná a strašná bouře jest bouře proti Bohu, proti Ježíši, Církvi, víře a proti svatému náboženství. Bouří tou jest: panující nevěra a panující bludy, kacířství, proná-

sledování Církve a svatého náboženství; takové bouře povstaly již často v těch osmnácte stoletích po Kristu; taková bouře bylo pronásledování Církve po 300 let; takovou bouří byla všechna kacířství, ku př. Ariovo a u nás Husovo; i nyní panuje taková bouře; svět a peklo, síla hmotná a falešná se spojily, aby bojovaly proti Bohu, Kristu a Církvi, aby odtrhly lid od Boha, Ježíše a Církve! Tyto bouře nejsou nebezpečny a jsou nebezpečny; ony nejsou nebezpečny pro ty, kteří mají živou a pevnou víru, kteří s celou duší lnou k Církvi svaté, kteří žijí ctnostně a svatě; víra takových přestojí a vydrží všechno pronásledování. Církev nebude nikdy odbran pekelných přemožena; a proto nebude ani věřící přemožen, který se Církve drží a ku Církvi lne; a ctnostný se nemusí též v takových protivěnstvích a bojích proti Bohu, Ježíši, Církvi, pravdě a víře báti, ana ctnost jest ovoce víry, an ctnostný má milost Boží, a ta ho nenechá klesnouti, ta nedopustí, aby od víry odpadl. Tyto bouře jsou pro věřícího i užitečny, neb jsou zkouškou pro jeho víru; setrvá-li ve víře, vydrží-li a obstojí-li zkoušku tu dobře, má z víry své ještě větší zásluhu. I pro věřící, a pro získání větších zásluh, dopouští Bůh takové bouře; proto praví svatý Pavel také: »Neboť musejí mezi vámi i kacířství býti, aby zjevení byli mezi vámi ti, kteříž jsou zkušeni.« 1. Kor. 11, 19.

Tyto bouře se stávají i v jiném ohledu ještě pro takové ctnostné a věřící křesfany užitečny; někdy snáší při tom takový i hanu a potupu, bývá pronásledován, trpí i žalář a vyhnanství; on si dobývá tak i koruny mučennické. Jiný užitek pozůstává v tom, že jest horlivým na modlitbách, aby Bůh ukrátil bouře a protivěnství ty, že slabé ve víře utvrzuje; on vezme za to i mzdu a odměnu apoštola. Pak jsou užitečny i proto, že se humno Církve čistí, t. j., že nehodní odpadávají, že pleva od zrna bývá odloučena a pak že se vědomí katolické probuzuje a utvrzuje.

Než jako jsou bouře ty užitečny pro silné ve víře, jsou nebezpečné a záhubné pro ty, kteří jsou slabé víry; pro ty, kteří hoví hříchům a nepravostem. Ó tací z většího dílu odpadávají od víry a pravdy, od Boha a Církve. Ony jsou nebezpečny pro ty, kteří ve svatém náboženství nejsou důkladně poučeni, kteří mají jen mělkou a povrchní známost svatého náboženství; takoví se nechají lehce přemluvíti a obalamutiti, že přijmou lež za pravdu, a uvěří bludu a klamu. Proto volám, an nyní zuří taková bouře: Roste v známosti svatého náboženství, abyste svedeni nebyli. Buďte silní u víře, ana víra darem Božím jest. Proto proste Boha o víru a osvícenost, abyste o víru připraveni nebyli; žijte ctnostně, čiňte pokání, nezapomeňte nikdy, že jako pravda jest světlo, tak jest blud zase tma a temnost; nezapomeňte, že jako pravda plodí skutky světla, bludy zas plodí skutky temnosti; a konečně nezapomeňte, že jako blud jest otcem hřichu, i hřích bývá často o t c e m b l u d u!

Za našeho času hrůzně se bludy rozširují a co jest toho příčinou? Že lid žije hříšně a prostopášně; nevěra plodí hřichy; jest to starou pravdou, že kdo odhodí dogmatiku, odhodí i mo-

rálku, t. j. že kdo přestane věřiti, přestane i ctnostně podle víry žiti; ale i to se stává, že i jinak věřící, vede-li dlouhý čas hříšný život, se lehce, a to zvlášt v bouři té stává nevěrcem; hřích ho nutí k nevěře, jen aby se ho hříšník nezřekl; ano Bůh opouští takového hříšníka milostí svou, a tak se pak stává nevěrcem; Bůh mu z trestu bere i víru, bere mu království Boží, jako je bere hříšným národům. Mat. 21, 43. Proto volám: žijte ctnostně, roste v známosti Boha a Ježíše Krista. Modlete se v té bouři o víru; volejte: *P a n e, z a c h o v e j n á s, h y n e m e.*

Nejvíce jsou ale bouře ty zhoubné pro ty, kteří je sami způsobují, kteří se Kristu protíví, Církev pronásledují, bludy rozšiřují. Bůh nebývá posmíván. Takoví berou zlý konec vždy, jestli se nepoznají; a po smrti bude jejich osudem osud ďábla, jehož náhončí jsou; na takových se vyplní vždy: »Běda tomu, skrze koho pochází pohoršení;« a slova: »A kdož by padl na ten kámen, rozrazí se; a na kohož upadne, toho setře. Mat. 21, 44.

3. *J i n é b o u ř e h r ů z n é j s o u b o u ř e* našich zlých naruživostí a vášní, bouře pokušení všeho druhu. I tyto bouře bývají užitečné, ale i škodlivy; užitečné jsou pro toho, kdo vzdor bouřím těm, vzdor pokušením všeho druhu v dobrém setrvává, neklesne, kdo v nich zvítězí; takový má z dobrého, ze všeliké ctnosti, proti které byl pokoušen, ještě větší zásluhu a odměnu. Svätý Jakob praví: »Blahoslavený muž, kterýž snáší pokušení; nebo když bude zkušén, vezme korunu života, kterou zaslíbil Bůh těm, kteří Ho milují.« Jak. 1, 12.; ano pokušení jest často i potřebné a prospěšné. Svätý Prosper praví: »K velikému veřících prospěchu ponechána jest příčina bojů, aby se svatost nevypínala, když mdloba tepána bývá.« A Origenes pravil: »Jako se maso, nebývá-li nasoleno, zkazí, byť i zdravé a výborné bylo, rovněž tak i duch v brzku se rozpouští a v nekázeň klesá, nebývá-li pokušeními pobouzen.«

Než pokušení jsou i zhoubná, když se jimi člověk podmaniti a unášeti nechává. Člověk prchlivý ku př. a zlostný, jestli neumí nad sebou panovati, čeho všeho jest v zlosti schopen? Nedopustil se již mnohý v stavu takovém těch největších zločinů, ano i vraždy? Kam mstivost vede, vidíme též v životě lidském; vůbec plodí všechny naše vášně, neumíme-li je krotiti, mnoho zlého. Do velikých hříchů přivádí člověka i pokušení ostatní, neozbrojí-li se člověk proti nim. Co tu činiti třeba? Tu nezpomůžte nic než sebezapírání, odpírání, krocení zlých naruživostí; proto pravil Kristus: »Chce-li kdo za mnou přijíti, zapři sebe sám.« Tu jest potřebí vzpomenouti sobě na Boha vševedoucího, na Jeho svatost a spravedlnost; tu jest potřebí říci sobě, co řekl Ježíš ďáblu na poušti, totiž: »Psáno jest«, t. j. Bůh to zapověděl, tak jest psáno v Písmě svätém; tu jest potřebí utíkati, tu jest potřebí se modliti: »Neuvod nás v pokušení«, »Panc, zachovej nás, hyneme.« Kdo toto všecko nečiní, ten v bouřích těch neobstojí, pro takového se stávají zhoubné a zkázonosné nejvýš. Kdo chceš obstáti, zbroj se silnou *v í r o u v B o h a*; víra přemáhá svět, praví sv. Jan; víra přemůže

i bouře a učiní je neškodny. Zbroj se modlitbou. »Bůh ducha dobrého dává těm, kteříž Ho prosí. Luk. 11, 13.

4. Jiná hrůzná bouře jest bouře zlého svědomí. Ó nešťastný člověk, jehož svědomí se bouří! Nic není hroznějšího nad bouří svědomí zlého! Sallust napsal o zlopověstném Katilinovi takto: »Zprzněná jeho mysl, s bohy i lidmi rozdvojená, nedala se ni bděním ni spaním ukonejšiti; tak řádilo svědomí v rozbouřeném jeho srdci. Tudy byla barva zsinalá, oči děsné, chůze brzo kvapná, brzo zdlouhavá, vůbec jevila se v postavě jeho a v tváři zběsilost.« Než vzdor tomu jest bouře ta užitečná a prospěšná, a jen vinou člověka se stává zhoubná nejvyš. Ona jest užitečnou, pohne-li se člověk hlasem svědomí svého ku pokání a činí-li je; zhoubnou ale, zatvrdí-li se člověk ještě více, uspi-li svědomí své napořád, zoufá-li jako Kain a Jidáš! Bouře zlého svědomí zažehná se šťastně jen pokáním. Pokání promění bouří tu v klid blaživý, promění stav hrůzný v stav slávy, dle slov svatého Pavla: »Sláva naše tato jest, svědectví svědomí našeho. 2 Kor. 1, 12.

5. Konečně jsou ještě jedny bouře hrůzné, a to jsou války, nepokoje a i rozbroje domácí. Bouře ty jsou jak hrůzné tak zkáznosné a zhoubné, ty proměňují slzavé údolí toto v pravé peklo. Ony jsou předchůdcem věčných muk. A co je způsobuje? Zlá vůle, a jen zlá vůle, hřích a nepravost. Kde jsou lidé dobré vůle, tam jest pokoj; kde se ale nepravosti umístily, tam povstávají bouře tyto. Tyto bouře jsou užitečny jen tichým a pokorným, kteří se řídí dle slov Kristových: »Učte se ode mne, neboť jsem tichý a pokorný srdcem«. Všem ostatním jsou zhoubné a to v časném i duchovním ohledu. Buďte dobré vůle, buďte tiši a pokorní srdcem a naleznete uprostřed bouří těch odpočinutí dušem svým. Mat. 11, 29. Varujte se hříchu a nebude bouří těch; nechte sluchu nevěrcům a zlým lidem, a budou zažehnány všechny nepokoje i ve vlasti. Držte se Boha a Bůh dá pokoj lidem dobré vůle. Nepokoje jsou ovoce hříchu a nepravosti, a nevěra je stále rozněcuje a udržuje.

Jsou rozličné bouře v životě lidském, všechny jsou hrůzné, ale zhoubné jsou jen tenkrát, když je neumíme k dobrému obrátiti. Kdo se Boha drží, kdo pokání činí, pro toho nejsou zhoubné, ale užitečné. Kdo se Boha drží a Boha za ukončení jich prosí, s učenníky Páně volaje: »Pane, zachovej nás, hyneme,« takový se dočká brzkého jich skončení, dočká se utišení. Kdo se Boha drží, kdo ve všech bouřích života vezdejšího dle vůle Boží se řídí, tomu se obrátí k dobrému, nebo milujícím Boha všechny věci k dobrému prospívají. Kdo v nich v dobrém setrvá, ten bude spasen a dojde věčného v Bohu odpočinutí. Amen.

Jan Podlaha, bisk. vikář a farář Stálecký.

Listy katechetické.

Katechese o křesťanské naději.

Pro 4. třídu škol osmitřídnic napsal Dr. JAN SÝKORA.

Již po několik hodin učily jste se, milé děti, o prvním přikázání Božím. Poznaly jste, že přikazuje se v něm předem, abychom v jednoho Boha věřili, a slyšely jste též, jak máme v Boha věřit, aby naše víra líbila se Bohu. Dnes zopakujeme si to vše krátce, a potom budu vám vykládati, co se ještě v tom přikázání velí. Co znamená: Máme v Boha věřiti? Proč máme věřiti v Boha? Komu jest víry třeba? Jaká má býti víra naše? Co protivuje se víře? V prvním přikázání přikazuje se však také, abychom v Boha doufali, či abychom měli v Boha naději. O věci té slyšely jste poněkud již vloni. Jmenovitě poznaly jste, co že znamená: Máme v Boha doufati? Proč máme doufati v Boha? Co doufáme od Boha? Nyní vyložím vám, jak máme v Boha doufati, aby naše doufání neboli naděje Bohu se líbila.

Kterak máme doufati v Boha, ukázal Abraham svým příkladem. Jemu slíbil Bůh, že bude míti mnoho potomků. Ale již sestaral, bylo mu již přes 90 roků a ještě neměl ani jednoho syna. Tu mohla snadno napadnout ho myšlénka: To již sotva budu míti potomky. To se již as nevyplní, co Bůh slíbil. Avšak nemyslil tak, nepochyboval tedy o tom, co mu Bůh slíbil; naopak zcela na jisto čekal, že bude míti mnoho potomků, poněvadž to Pán Bůh řekl. Konečně narodil se mu syn Isák. Ale když dorostl, přikázal Pán Bůh Abrahamovi, aby ho obětoval. Měl ho tedy zabít, na hranici spálit a tak podat Bohu v oběť. Tu nastalo veliké pokušení pro Abrahama, aby si myslil: No, to už nebudu míti žádných potomků, pokušení tedy, aby přestal doufati, co Bůh mu slíbil. Ale Abraham ani v tomto tak velikém pokušení nepřestal doufati v Boha, nespustil se tedy ani v největším pokušení té naděje, že stane se, co Bůh slíbil. A jak víte, nezklamal se. Co slíbil Bůh Abrahamovi? Kterak očekával to? Ano. On nemyslil si, že snad se to nestane, aneb: kdo ví, zdali se to stane; nepochyboval tedy, že se stane, co Bůh slíbil. Očekával tudíž, co Bůh slíbil, a neměl při tom prázdné pochybnosti, že se to snad nevyplní, a proto říkáme, že beze vší pochybnosti očekával od

Boha to dobré, které mu slíbil. Kterak očekával to Abraham? (Napiš: . . . beze vší pochybnosti vše dobré od Boha očekával.) Takto očekávati či doufati nepřestal ani tehdy, když se zdálo, že nebude již míti více potomků a když proto největší nastalo pokušení, aby si myslel, že Bůh nevyplní, co slíbil; nespustil se tudíž své naděje v Boha ani v největším pokušení. Ani kdy nespustil se Abraham své naděje? Čeho nespustil se ani v největším pokušení? (Připiš: a té naděje ani v největším pokušení se nespustil.) Ještě jednou, kterak očekával Abraham to dobré od Boha, které mu slíbil? Ani kdy nespustil se té naděje? A poněvadž Abraham beze vší pochybnosti očekával dobré od Boha, a té naděje ani v největším pokušení se nespustil, říkáme, že doufal p e v n ě. (Napiš z počátku: Pevně doufal.) Kterak doufal Abraham? Proč říkáme tak? Ano, tak máme i my doufati od Boha vše dobré, které nám slíbil. Neboť on jest všemohoucí, nejvyšší dobrotivý a věrný, a proto nejen může, nýbrž také chce dáti a jistě dá to dobré, které slíbil. Kterak tedy máme doufati v Boha? Kdo doufá pevně? (Po případě ukaž na tabuli. — Nacvič.)

Ještě jinou vlastnost má míti naše naděje. Jakou? to poznáváme na pohanském setníkově. Pohanský setník jeden měl nemocného služebníka. I přišel k Pánu Ježíši a prosil Ho, aby mu služebníka uzdravil. A Pán Ježíš chtěl jít s ním do domu a služebníka uzdravit. Ale tu pomyslil si setník: To já nezasluhuji, aby tak veliký Pán šel ke mně. I řekl: Pane nejsem hoden, abys vešel pod střechu mou, ale toliko rci slovem a uzdraven bude služebník můj. Setník ten byl si tedy vědom, že není hoden, aby Pán Ježíš šel k němu do domu, či byl si vědom své nehodnosti. Ale při tom čekal přece na jisto, že ho Pán Ježíš vyslyší; očekával to tedy s vědomím či u v ě d o m í s v ě n e h o d n o s t i. Kterak očekával onen setník od Krista, že uzdraví služebníka jeho? Proč říkáme, že očekával to u vědomí své nehodnosti? (Napiš: . . . u vědomí své nehodnosti . . . očekával.) Očekával to, ne že by si to byl zasloužil, nýbrž že věděl, jak Pán Ježíš mocný a dobrotivý jest, očekával to tedy pro Kristovu moc a dobrotu, či zkrátka pro Krista samého. Proč očekával ten setník i při vědomí své nehodnosti, že bude vyslyšen? Ano; a jako onen setník, podobně máme i my očekávati od Boha vše dobré. My také nezasloužili jsme si ničím, aby nám Pán Bůh dal to dobré, které slíbil. Naopak my urážíme ho mnohdy a stáváme se tak nehodni jeho darů a milostí. A toho máme si býti vědomi, když žádáme a očekáváme od Boha věci dobrých, máme tedy očekávati to také u vědomí své nehodnosti. Kterak máme očekávati od Boha to dobré, jež slíbil? Ale ovšem, máme to žádati pevně, ne že bychom byli zasloužili si to sami, nýbrž proto, že nám to zasloužil Pán Ježíš Svou smrtí na kříži. Pro čí zásluhy tedy máme očekávati od Boha vše dobré? (Napiš za slovo »nehodnosti« slova: toliko pro zásluhy Pána Ježíše vše.) Povi to ještě N. A když tak činíme, když tedy u vědomí své nehodnosti toliko pro zásluhy Pána Ježíše všecko od Boha očekáváme, (tu) doufáme pokorně. Kdo tedy doufá po-

korně? Kterak máme tudíž také doufat v Boha? Kdo doufá pevně? Kdo doufá pokorně? (Nacvič.) Tak činí také vždycky Církev sv. Ona všechny své modlitby končí slovy: »Skrze (pro) Krista Pána našeho« neb podobnými, a tak vyslovuje, že toliko pro zásluhy Kristovy očekává vyslyšení proseb svých. A tak ovšem máme prositi a doufati v Boha všickni.

Však na tom není dosti. Jiné ještě vlastnosti má míti naše naděje v Boha. Hned je poznáte. Jeden rolník nenasil nic na poli. A přece chodil se pořád dívat, jak mu tam roste obilí. Jak mu tam rostlo? Proč ne? Ovšem. Měl dříve zasít, měl sám se přičiniti, a potom mohl právem očekávati, že Bůh mu požehná. A tak vůbec nepostačí, aby člověk pouze doufal v Boha, či důvěru v Něho měl, nýbrž má též sám se přičiniti, sám vynasnažiti se, aby došel toho, čeho si přeje, jak praví přísloví: Člověče přičiň se, Pán Bůh ti požehná. Má tedy i v Boha doufati či důvěru v Boha míti i sám se snažiti dojiti toho, čeho si přeje. Co má míti člověk v Boha? Oč se má při té důvěře sám snažiti? Ano. Zkrátka tedy: má při vši důvěře v Boha sám se snažiti dojiti toho, čeho si přeje. Oč má člověk při vši své důvěře v Boha snažiti se? (Napiš: při vši důvěře v Boha sám se snažiti dojiti toho, čeho si přejeme.) Povi to ještě N. A kdo tak činí — kdo při vši důvěře v Boha sám se snaží dojiti toho, čeho si přeje, doufá účinně. Kterak doufá? Kdo doufá účinně? (Nacvič.) Tehdy pak snaží se člověk sám dojiti toho, čeho si přeje, když koná ty podmínky, pod kterými nám Bůh to které dobro slíbil. Bůh na př. slíbil nám odpuštění hříchů, ale jen pod tou podmínkou, že budeme činiti pokání. Kdo tedy chce dostati odpuštění hříchů, musí tu podmínku vykonat, musí činiti pokání, a pak jistě dostane odpuštění hříchů. Aneb, Bůh slíbil nám věčnou blaženost, ale pod tou podmínkou, že zachováme milost Boží až do smrti, či že v milosti Boží zemřeme. Kdo tedy chce přijíti do nebe, musí vykonat podmínku tuto, musí přičinit se, aby si milost Boží zjednal a v ní až do smrti setrval; a když v milosti té umře, pak jistojistě dostane se do nebe. A tak vůbec Bůh slíbil nám různé dary a milosti pod jistými podmínkami. Ty podmínky musí tedy vykonat, kdo chce ony dary a milosti obdržet. Koná-li je, tu snaží se sám dojiti toho, čeho si přeje, a doufá účinně. Kterak tedy má se člověk snažiti dojiti toho, čeho si přeje? Jak doufá ten, kdo při vši své důvěře sám se snaží dojiti toho, čeho si přeje? Kdo doufá pevně? Kdo pokorně? (Pokr.)

Při vychovávání dětí napomáhej sobě kněz modlitbou.

Napsal FRANT. CHRAMOSTA.

Aby křesťan v duchovním životě pokroky činil, kromě jiného jest mu potřebí, by se naučil modliti se. »Proste a bude vám dáno; hleďte a naleznete; tlučte a bude vám otevřeno! To jsou

slova, jež ustavičně Spasitel apoštolům připomínal. A apoštolové svatí, poučení příkladem i slovem mistrovým, ovečky svoje neustále k modlitbě vyzývají. »Na modlitbě trvejte, bdíce v ní s díky činěním.« Kol. 4, 2. »Modlete se bez přestání« 1. Thes. 17. »Modlete se každého času v duchu,« Eph. 6, 18. volá sv. Pavel těmi neb podobnými slovy k těm, jež jest mu k nebi vychovávati.

Není úmyslem naším psáti o důležitosti a potřebě modlitby vůbec a pro kněze zvláště. Máme na mysli věc, která upřímně uvážena a pojata a s pomocí milosti Boží prováděna, může býti příspěvkem k rozmnožení chuti vyučovati náboženství a snad dosti veliké užítky přinese drahé mládeži naší, na níž nám tolik záleží.

Obsah článku tohoto shrnujeme napřed již v těchto slovech: Učitelé náboženství modli se za děti k vychovávání tobě svěřené a uč děti modlitby užívati.

Učitelé modli se za děti!

Každému učitelé vůbec a náboženství zvláště nejskvělejším ideálem vychovávání jest Ježíš Kristus! Znamená-li vychovávati uschopňovati a připravovati vůli člověka k jeho výslednému cíli, tedy hledati prostředky k cíli směřující, Kristus i cíl člověka i prostředky k němu vedoucí nám oznámil. My víme, že povinností naší jest: hledati nejprve království Božího a spravedlnosti jeho, následovati Krista, víme, že člověk není stvořen pro sebe, ale pro Boha, ne pro zemi, ale pro nebe. Toho cíle Ježíš Kristus, jakožto paedagog, byl sobě vědom. On znal všechny ty prostředky vychovávání, všechny okolnosti, kterými na cit i vůli i rozum působiti možno!

Avšak, ačkoliv výsledek výchovy Jeho neklamný byl, přece hleděl tento Syn člověka působení svoje učitelské podporovati prostředky mimořádnými! On věděl, že člověk jest slab, boj zlého s dobrem ustavičně v něm zuří, příležitosti, pokušení jsou nesčíslny a takovy, že právě často ujatý stromek dobra z kořene vyvrátiti mohou, věděl, že ne ten, kdo sází, ani kdo zalévá něco jest, ale kdo vzrůst dává, a proto často a často za drahé ovce svoje se modlil, chtěje modlitbou vychování podporovati. Jeť modlitba pramenem smilování Božího, jest kouzlem, které pracem našim ono nebeské posvěcení, zduševnění a utvrzení vtiskuje, jest pozdvižení mysli k Bohu, rozmluva s Bohem (Sv. Jan Zlat.) jest smlouva našich proseb s Božím milosrdenstvím.

Proto Ježíš Kristus modlitbou pracem Svým požehnání vyprošoval. Než počal úřad učitelský, modlil se. Když zázračným způsobem nasytil pět tisíc lidí — rozpustiv zástupy, vstoupil na horu sám, aby se modlil Mat. 14, 23. dříve než ustanovil vel. Svátost oltářní, modlil se také, v smrtelných úzkostech na hoře Olivetské volal k Otci Mat. 26, 29. a prosil Otce, aby jméno Svě zvelebil, avšak nejvelebnější modlitba, kterou vedle Otčenáše v Písmě sv. nalézáme, obsahuje 17. hlava sv. Jana, v níž Ježíš, dříve ještě než odešel přes potok Cedron, aby zrazen byl, modlil se za Svě oslavení, za Svě učenníky, a za všechny, kteří v Něho budoucně uvěří.

Stálo by věru za to, by kněz, jemuž svěřeno jest vychovávání dítek, o modlitbě té často meditoval!

»Oznámil jsem jméno Tvé lidem, které jsi mi dal ze světa. Tvojití byli a mně jsi je dal,« modlí se Kristus Pán.

Podobně i katecheta může uvažovati. On oznamuje jméno Boží dětem, vštěpuje jim vůli Jeho. Různé jsou vlivy, jež působení jeho vadí. Síly jsou slabé a nedostatečné — nevrlost, ba omrzlost často pokoušejí se oň. Namáhá síly, pracuje a snad vidí malý výsledek! Kde jsou prostředky, kterými nudu zažene, sílu k nové práci načerpá? Kde jest divotvorce, jenž mu poradí, pomůže?

»Otče svatý!« at zvolá s Kristem, »zachovej je, kteréž jsi mi dal, ve jménu svém, aby byli jedno!«

»Neprosím, abys je vzal ze světa, ale abys je zachoval od zlého, posvětiž jich v pravdě své! Aby všichni jedno byli, jako Ty Otče ve mně a já v Tobě, a aby i oni v nás jedno byli. Otče spravedlivý, svět Tebe nepoznal: ale já jsem Tebe poznal, i tito poznali, že Tys mne poslal! A známo jsem jim učinil jméno Tvé a známo učiním: aby milování, kterýmž jsi mne miloval, bylo v nich a já v nich.«

Ejhle, jaká to krásná modlitba! Co v ní dobrých předsevzetí, co hlubokých myšlének, co svatých úmyslů pro učitele náboženství. Jest zajisté kněz vůbec a ve škole zvláště nástupce Kristův apoštol lásky, šířitel osvěty a pravé lidskosti. Jest zástupce toho, jenž říkal: Nechte maličkých přijíti ke mně a nebraňte jim; jest jistým způsobem v duchovním smyslu, o němž i sv. Pavel píše: Již nejsem živ já, ale živ jest ve mně Kristus, pakli pro dítě žije a působí, svoji slávu a svoje vědomosti jim vštípití hledí a přičinuje se, by sebe posvěcoval za ně, aby i ony posvěceny byly v pravdě a tak aby všechny jedno byly, aby on v nich a ony v něm modlitbou — tímto duchovním pojátkem spojeny byly, jest jistým způsobem Spasitelem samým.

Kéž tedy žádný kněz, připravě se na vyučování neopomine na několik minut pokleknouti doma a pomodliti se se Šalomounem: Dej, Hospodine, svému služebníku srdce k umění schopné, aby lid Tvůj souditi mohl, a rozeznávati mezi dobrým i zlým. III. Král. 3, 9.

Sv. Tomáš Aq. sám vyznal, že vědomosti a učenosti své nezískal tak prací a studiem, jako horlivou modlitbou.

Sám vždy, kdykoliv něco četl, přednášel nebo psal, posvětil duchovní takovou práci modlitbou, která podnes jeví na sobě známky zbožného jeho ducha a kde také tato slova přicházejí: »Stvořiteli nevyzpytatelný, jenž nazýváš se pramenem světla a moudrosti a původem jeho, račiž v temnoty mého rozumu rozsvítiti paprskem jasnosti své, abych dvojího bludu, v němž jsem se narodil, hříchu totiž a nevědomosti se vystříhal.«

Vždyť připravuje-li se kněz modlitbou a rozjímáním ke mši svaté, ke sv. zpovědi, prosí-li Ducha Sv. za osvětlení před kázáním, jest touže povinností jeho svatou, modliti se i před vyučováním dítek.

(Pokr.)

Sliby a chyby školy bezkonfessní.

Píše FR. POHUNEK.

(Pokračování.)

Jako není škola bezkonfessní pěstitelkou pravé zbožnosti, tak není též pěstitelkou pravé náboženské snášenlivosti. Či si možno jenom vážně pomysliť, aby pěstitelkou snášenlivosti byla škola, kteráž jest sama nesnášenlivá, jako škola bezkonfessní, kteráž vylučuje z výchovy a vyučování všecko, co má ráz konfessionální, a kteráž nechce trpěti ve školních síních žádný konfessionální život? Zajisté že nikoli; spíše možno říci se Schwarzem a Curtmannem: ¹⁾ »Kdyby škola bezkonfessní naplnila svoje chovance takovým duchem, jakým dýše sama, byli by tito oproti jiným různým vyznáním rovněž tak nesnášenlivi jako tato škola bezkonfessní. Jsou totiž nejen fanatické náboženského vyznání, nýbrž i fanatické racionalismu a deismu. Pramenem však pravé tolerance jest jediné křesťanství.« Proto také musí křesťan, nechť jest vyznání kteréhokoli, protestovat proti škole bezkonfessní, kteráž činí nátlak na svědomí rodičů, dětí i učitelů, bránit jim, pokud je to v její moci, vyznávati volně víru svou, dle víry své volně jednati a žíti.

Po právu božském i přirozeném patří děti rodičům; s tímto právem však běrou na sebe rodiče i povinnost pečovati o tělesné i duševní potřeby svého dítěte, o pokrm, oděv etc. a vychování, a pokud sahá ve příčině této jejich povinnost, potud sahá též i jejich právo. A jako nikomu nenapadne chtít zbavit rodiče povinnosti pečovati o děti, rovněž tak nemá nikdo na světě práva k tomu oprávněnosti zkracovati rodiče ve právech jejich vychovatelských.

Mají-li však rodiče nezadatelné právo vychovávat v domácnosti děti podle vlastních zásad, obzvláště pak právo vychovávat je náležitě v tom, co jest jim nejdražším a nejsvětějším — ve svém totiž náboženském vyznání, nepozbývají toho práva, když svoje děti svěřují škole, kteráž jest podle svého původu a svého určení pomocným ústavem rodiny, nýbrž mají i tu právo a povinnost žádati, by škola děti jejich vychovávala podle oněch mravně náboženských zásad, k jakýmž se hlásí oni sami. Jelikož pak této povinnosti může dostati pouze škola, kteráž působí v duchu jejich konfesse, mají plné právo žádati pro své děti školu konfessionální. Toť jest požadavek svobody svědomí, kteráž jest člověku statkem nejdražším.

A jako mají rodičové právo na výchovu dětí svých v duchu svého vyznání náboženského, tak mají rovněž i děti právo na vychovávání v duchu náboženském. Tohoto práva nabývá dítě rodičů křesťanských na křtu svatém, kde na sebe bere povinnost,

¹⁾ Lehrbuch der Erziehung, díl II. str. 27.

dle víry křesťanské ctnostně žiti a v ní až do smrti věrně setrvati. Jelikož však dítě o svou výchovu náboženskou nemůže pečovati samo, jest i z této příčiny povinností jeho rodičů, postarat se o to, by se dítěti aspoň v míře dostatečné výchovy té dostalo, a to jak doma, tak ve škole. Nebo jako se rodičové sami této povinnosti vůči dítěti zbavit nemohou, rovněž tak nemohou dispensovat od ní toho, kdo jim má v tomto vychovávání buď pomáhati, neb je v něm docela zastupovati.

Škola, kteráž přijímá dítě z rukou rodičů k vyučování a vychovávání, běře tudíž na sebe zároveň i povinnost jak vůči rodičům, tak vůči dítěti, vychovávat je v duchu té církve, jejíž členem se stalo na křtu svatém. Tak toho žádá svoboda svědomí, na niž má i dítě plné právo, ve kterémž je nesmí nikdo zkracovat.

Této povinnosti může však dostát pouze škola konfessní, nebo jenom tato může, pokud se výchovy týče, budovati na oněch základech náboženských, jež byly k výchově u dítěte položeny v domě otcovském a o které se výchova domácí opírá i po dobu školní docházky. Z téže příčiny může také jenom mezi školou konfessní a domácností žáků úplná a přátelská býti shoda, proto že se tu výchova domácí a výchova školní navzájem doplňují a podporují, neboť jsou ovládány jedním a tímže duchem. Školou bezkonfessní ruší se však tato jednota a shoda přátelská, jaká má býti mezi školou a rodinou, má-li se výchova dětí dařiti. Jsou-li pak děti nuceny choditi do školy bezkonfessní, jest to proti svobodě svědomí dětí i rodičů, kteří mají nezvratné právo žádati, by škola dětí jejich vedla v témže duchu náboženském, v jakém byly a měly býti vedeny v domácnosti. Že pak škola, již svoboda svědomí není věcí svatou, a kteráž chce v témže duchu vésti židy, protestanty, katolíky a Bůh ví, koho ještě, a která tudíž nemůže učiniti plně po právu ani tomu, ani onomu, nemůže být pěstitelkou pravé náboženské snášenlivosti, nýbrž mnohem spíše zavdává podnět k nesnášenlivosti, jest na bíledni, a kdo by o tom snad pochyboval, tomu jest možno uvést na doklad četná svědectví váhy veliké, svědectví osob, jimž nikdo nemůže vytýkati strannictví, neb snad docela náboženský fanatismus. Tak vyznal na př. vzhledem k Holandsku ministr Thorbecke: »Zavedením školy státní (bezkonfessní) nenastal, jak se očekávalo, konfessionální pokoj, nýbrž právě naopak zvýšily se velmi náboženské protivy. Žáci stávají se buď lhostejnými k náboženství každému, nebo, sledují-li opravdově vyučování duchovních své konfesse, následkem obzvláštní horlivosti, s jakouž tito vyučují, ještě mnohem konfessionálnějšími.«²⁾ J. Dr. Schneider nazývá to předsudkem (v pojednání ve Schmidově realní encyclopädií), domnívá-li se kdo, že škola bezkonfessní vychovává k církevní snášenlivosti. Dvacetiletá zkušenost, jakéž nabyt v službě školní v různých krajích státu pruského, poučila prý jej o pravém toho opaku. — Tutéž zkušenost učinili v Prusku se školami bezkonfessními již také dřívě

²⁾ Schwarz a Curtmann I. c. 28.

nebo již r. 1822 vydal tam ministr Altenstein výnos, ve kterém pravil: »Zkušenost nás poučila, že ve školách bezkonfessních nedostává se náležitá péče hlavnímu prostředku vychovávacímu, totiž náboženství, a jest zcela přirozeno, že jinak ani býti nemůže. Úmyslu, že tyto školy budou více podporovat snášenlivost mezi přívrženci různých náboženských vyznání, bývá také jenom zřídka dosaženo, anebo nikdy; spíše zvrhuje se každé napjetí, kteréž vznikne mezi učiteli různých vyznání, nebo mezi těmito a rodiči žáků velice snadno v různice náboženské, do nichž bývají nejednou strženy celé obce, ať již o jiných nepřístojnostech, jakéž s sebou přinášejí školy bezkonfessní, zcela pomlčíme.«

Že pak jest to stálá vada školy bezkonfessní, viděti z toho, že po více nežli celém půl století jiný pruský ministr, Dr. Goszler totiž, vyznal o ní totéž. Nebo když r. 1890. dne 20. března odpovídal na řeč poslance Rickerta, pravil mezi jiným: »Vy znáte, pánové, otázku o škole bezkonfessní, již jsem, pokud mi bylo možno, odstranil, a kde se tak stalo, nastal pokoj.«

Abychom však se nedovolávali jen svědectví státníků, uvedeme ještě z celé řady svědectví, jež v příčině této máme po ruce, alespoň ještě svědectví kazatele protestantského a badenského poslance Zittla, jež považujem za tím závažnější, čím větším býval Zittel odpůrcem školy konfessní a čím více horovával pro školy bezkonfessní. Muž tento pak dí: »Byla doba, kdy jsem od splynutí školy (katolické s protestantskou) doufal ještě něco více nežli výhodu pro vyučování a pokladny obecní; doufal jsem totiž, že takové spojení dětí ve škole bude podporovat ducha náboženské snášenlivosti. Nyní však již se bohužel nemohu kojiti touto nadějí. Nastalať nyní změna taková, že se mi to zdá pro vzájemnou snášenlivost býti výhodnější, jestliže se školy (katolické s protestantskými) příliš nestýkají. Lituji, že jest tomu tak, ale musíme bráti poměry tak, jak vůbec jsou. Že by se v obcích klonili k tomu, by nábožensky oddělené školy splynuly dohromady, toho jsem nemohl pozorovati.«³⁾

Kdo jest tedy přítelem pravé náboženské snášenlivosti, nemůže být přítelem školy bezkonfessní, kteráž sice snášenlivost pěstovati slibuje, v skutečnosti však překáží výchově náboženské a rozněcuje nesnášenlivost. Že pak u ní ani jinak býti nemůže, to spočívá již v její povaze; nebo jsouc sama nesnášenlivá, — nutic totiž žáky různých vyznání, by zasedali v jedněch školních lavicích, by přijímali nejenom totéž vyučování, nýbrž i totéž vychovávání, zkracujíc všecky na jejich právech a nešetříc jejich náboženských zvláštností —, n e m ů ž e š í ř i t i s n á š e n l i v o s t !
(Pokračování.)

³⁾ Kathol. Lehrertg. 1891. str. 174.

Promluvy ku mládeži.

Neděle 1. po Zjevení Páně.

Dne 6. ledna slavili jsme svátek sv. Tří králů čili Zjevení Páně. Dle tohoto svátku nazývá se i dnešní neděle — první po Zjevení Páně. Kdežto evangelia budoucích neděl po Zjevení Páně připomínají nám již události z veřejného působení našeho Spasitele: uvádí nám dnešní sv. evangelium na paměť onu jedinou významnou událost, kterou víme z mládí Pána Ježíše.

Dle zákona Mojžíšova, měl každý z národa židovského starší 12 let třikráte v roce navštívit chrám jerusalemský a to: O velikonocích, o letnicích a o slavnosti stánků.

Když byl Pán Ježíš ve 12 letech, chystali se též Panna Maria a sv. Josef na cestu do Jerusalema na slavnost velikonoční. Pán Ježíš žádal, aby mohl jíti s nimi a v krásném chrámu k Otci Svému se pomodliti. S ochotou vyhověli Panna Maria i sv. Josef přání božského dítěte a tak vydal se 12letý Pán Ježíš na cestu. Když dokonali svou pobožnost, vraceli se Panna Maria a sv. Josef domů do Nazareta, ale Pán Ježíš zůstal bez jejich vědomí v chrámě jerusalemském.

Ve chrámě jerusalemském mimo místa k obětování a modlibě byly také příbytky pro kněze a pak kaple, v kterých mládež sv. pravdám se vyučovala. V takové kapli chrámové našli po třídenním hledání sv. Josef a Panna Maria Pána Ježíše, an sedí mezi učiteli, poslouchá jich pozorně, odpovídá jim a sám se jich také otazuje. Všichni, kteří ho slyšeli, divili se veliké moudrosti Jeho. — Tak vypravuje nám sv. evangelium.

Moji drazí! Každý z vás dívá se snad každodenně do zrcadla, aby se přesvědčil, je-li čistě umyt a učešán. Ovšem, z pouhé marnivosti, a často do zrcadla se dívati, jest jistě hříšné a Bohu nemilé, ale do jednoho zrcadla přál bych si, aby každý z vás každodenně a často pohlížel a co tam vidí, bedlivě si pamatoval. A tím krásným zrcadlem jest všem dětkám — 12letý. Spasitel. Jeho jednání, Jeho spanilé ctnosti, které při návštěvě chrámu jerusalemského na jevo dal, ty mají vám býti zrcadlem, do kterého rády máte pohlížeti, a dle toho, co vám ukazuje, také se řídit.

Pohleďte již se mnou do toho krásného zrcadla a pozorujte 12letého Pána Ježíše! Tři dny zůstal Spasitel v chrámě, tam se modlil a o Svém nebeském Otci rozmlouval. Dvě místa v chrámě byla tedy milá Pánu Ježíši, jedno: kde se k Otci Svému modlil a druhé: kde o něm rozmlouval. Tak i vám dvě místa mají býti nad jiná milejší; jedno, kde se můžete k Bohu modliti a to jest chrám, druhé, kde o Pánu Bohu můžete se učiti a to jest škola.

1. Pozorujme nejdříve Spasitele na místě prvním — v chrámě!

a) Jakých obětí a namahání bylo podstoupiti Pánu Ježíši, než dostal se do chrámu Jerusalemského! Vždyť byl teprve dvanáctiletý, slabý mládeneček a přece s radostí nastupuje cestu dalekou a obtížnou, více dní ochotně pěšky kráčí, nedbá únavy, hladu, žízně ni horka. — Oč pohodlnější cestu do chrámu máte vy, moji drazí! Jen několik kroků, nebo snad několik minut a již jste u cíle. Zdaž nezastydí se — při vzpomínce na dvanáctiletého Spasitele — ten, kdo na dalekou cestu do kostela si naříká, aneb kdo pro malou nepohodu, pro trochu deště, sněhu, neb zimy služeb Božích zanedbává?

Ano, každý měl by si spíše přát, aby cesta do kostela byla vzdálenější, neboť čím delší cesta, tím větší jest pak i od Boha odměna.

Jistý poustevník měl daleko ku své studánce pro vodu. Když jednou za parného dne unaven horkem vodu si nesl, naříkal v duchu na dalekou cestu a pravil: Víím co učiním, opustím svou poustevnu a vystavím si jinou blíže studánky. Když takto s sebou rozmlouval, zdálo se mu, jako by někdo za ním kráčel. I ohlédl se a spatřil krásného mládence, který šel krok za krokem za ním. »Kdo jsi a co zde děláš?« tázal se ho poustevník. »Jsem tvůj anděl strážce,« odpověděl mládenec, »a počítám kroky tvé, abys jednou od Boha došel za ně odměny.« — I zastyděl se poustevník slyše tato slova a od té doby již nikdy nenaříkal si na cestu dalekou.

Slova andělova buďtež povzbuzením i pro vás, moji drazí, abyste ochotně podstupovali do chrámu Páně i cestu vzdálenější! Za každý krok svůj dostane se vám od Boha odměny, ano, každým krokem blížíte se již ku branám nebeským, jak ujišťuje nás sv. Ambrož, an dí: »Kdo rád chodí do kostela, malého to nebe, jistě i do velkého přijde.

b) Povšimněte sobě dále, jak dlouho zůstal Spasitel v chrámě! Tři dny tam byl a ještě domů nepospíchal. — Jak pak dlouho vy býváte ve chrámu Páně? Půl hodiny, nejvýše hodinu! A přece bohužel mnohé dítě bývá v kostele netrpěливо, s radostí vítá konec služeb Božích a čeká dychtivě na znamení k odchodu. Při hře nějaké a zábavě, nebo ve společnosti veselých druhů vydrží dvě i tři hodiny a ještě se mu nezdá býti dlouho, ve společnosti však svého přítele nejvěrnějšího, svého Otce nebeského, i půl hodiny zdá se mu býti příliš dlouhou! Kéž by od dnešního dne vzpomínka na dvanáctiletého Pána Ježíše, který tři dny v chrámě prodléval, zaplašila ze srdce vašeho každou netrpělivost při službách Božích!

c) Aby však opravdu nikomu nebyla v kostele dlouhá chvíle, ať chová se tam tak, jako se choval náš milý Spasitel. On proto zůstal tři dny v chrámu a ještě domů nespěchal, poněvadž na nikoho jiného nemyslí, než na Svého Otce nebeského, nic jiného tam nečinil, než se modlil a o Svém Otci rozmlouval. — Které dítě, jako božský Spasitel, v kostele nábožně se modlí, nebo vroucně zpívá, které jinam se nedívá, než na oltář a nikoho jiného nepozoruje, než kněze, mši svatou sloužícího: to dítě také

nepospíchá z kostela, ano, spíše si povzdechne, když z místa posvátného musí odejít!

Takové nábožné a způsobilé dítě, vítá radostně Spasitel do chrámu a ze svatostánku volá k němu: »Ó, pojď jen ke mně, dítě mé, žádej si, co chceš, všechno dám tobě! Toho dítěte však, které se v kostele všetečně ohlíží, nebo tam i mluví a se směje, nevíta Spasitel s radostí, ale na takové přísně volá: »Pamatuj si, že dům můj jest domem modlitby!«

— Kéž by nikdo z vás nezasloužil pokárání takového!

2. Avšak nejen na tom místě, kde se mohl k Otci Svému modlit, ale i tam, kde mohl o Něm rozmlouvat, prodléval rád Spasitel. Seděl, jak nám vypravuje sv. evangelium, mezi učiteli a zákonníky odpovídaje jim a otazuje se jich. — Rozvažte dobře! Bůh vševědoucí dává se pokorně od lidí zkoušeti, Spasitel nejmoudřejší vypyává se lidí, kteří sami poučení potřebují!

Když pohlédnete v duchu na tohoto nejpokornějšího, a nejlepšího žáka, dvanáctiletého Spasitele, kdo z vás chtěl by ještě na učení neb na práci ve škole si naříkati? Komu z vás může se zdáti škola místem nemilým a odporným? Hle, ten nejmoudřejší dal se pokorně od lidí zkoušeti a poučovati, a vy byste nerady chodily tam, kde se můžete o Pánu Bohu a o všem užitečném poučiti?

Slyšte jak krásně o škole píše vám známý básník Doucha:

Zahrádku znám pěknou, je to místo krásné, usmívá se na ni slunce nebes jasné.	Zahrádka ta pěkná školou se nazývá, v ní se dobré símě v srdéčko vysívá.
V ní pod krásným nebem hojně květin roste, k radosti jsou mnohé v spanilosti prosté.	A ty utěšené, ty překrásné kvítky, ty jsou milé oku, hodné pilné dítky.

Ano, dítky, které bedlivě do školy chodí a pilně se učí, jsou jako libovonné květinčky, milé nejen všem hodným lidem, ale i Pánu Bohu a andělu strážnému! Kéž tedy i vám všem jest — po chrámu Páně — škola místem nejmilejším a nejvzácnějším!

Abyste však, milé dítky, na obě tato místa vždy rády spěchaly, dívejte se v duchu často do toho krásného zrcadla, kde září vám ctnosti dvanáctiletého Spasitele! Jeho mocný příklad povzbudil zajisté již mnohé dítky ku následování. —

O sv. Basilu a Řehoři se dočítáme, že oba v útlém mládí poslání byli od rodičů svých do škol, do řeckého města Athén.

V tomto městě znali oba svatí jen dvě ulice: jednu, která vedla do kostela a druhou, která vedla do školy. Hle, jak následovali oba svatí dvanáctiletého Spasitele!

Kéž i vy, milé dítky, po těchto dvou cestách kráčíte nejraději! Dvanáctiletý Spasitel, vzor váš, bude i vás jistě svou milostí provázeti, bude každému kroku vašemu žehnati. Amen.

E. Cívka.

Neděle II. po Zjevení Páně.

Až do svého 30. roku žil Pán Ježíš v skrytosti u svého pěstouna sv. Josefa a své matky Panny Marie v Nazaretě. Když mu bylo třicet let, odešel Pán Ježíš z Nazareta k sv. Janu na poušť, dal se od něho pokřtiti v řece Jordáně a pak chodil po zemi židovské, hlásaje božské učení Svě. Aby pak dokázal, že Jeho učení jest pravé, potvrzoval je takovými skutky, které by žádný člověk nemohl způsobiti a tyto skutky nazýváme zázraky. — O tom, kterak Pán Ježíš první zázrak učinil, vypravuje nám právě dnešní sv. evangelium.

Hned na začátku veřejného působení pozván byl Pán Ježíš se Svou matkou Pannou Marií a se sv. apoštoly na svatbu do městečka Kány. — Kána bylo nepatrné městečko v Galilei, dvě hodiny od Nazareta vzdálené.

Hostitelé byli nejspíše lidé chudí, aneb sešlo se více hostů než se domnívali a proto byli brzy u veliké nesnázi; nedostávalo se jim vína.

První, kdo nesnáze jejich zpozoroval a kdo s nimi útrpnost měl, byla Panna Maria. Ta hned v laskavém srdci svém si umínila, že jim vyprosí pomoc u Syna svého. I přistoupila k Pánu Ježíši a řekla: »Nemají vína.« A hle! Toto skromné připomenutí, tato krátká žádost a přímluva Panny Marie přinesla pomoc žádoucí. Pán Ježíš proměnil zázračně vodu ve víno, pomohl tak chudým hostitelům a zaplašil jejich nesnáze.

Jak veliká a upřímná byla láska Panny Marie k těm chudým svatebčanům a jak mocná byla její přímluva u božského syna! A tato láska Rodičky Boží ke všem potřebným a trpícím dosud neuhaslá. Panna Maria, ač vzdálena jest od nás, přece ráda zjednává útěchy a pomoci u Syna svého všem, kteří pomoci potřebují a za přímlovu ji žádají. Jistě i mnohý z vás zakusil v nemoci, nebo v nějaké nehodě té mocné ochrany a přímlovu nejsvětější Panny. Pravdiva jsou zajisté slova sv. Bernarda, že nebylo slýcháno, aby Panna Maria někoho opustila, kdo se k ní utíkal a o pomoc ji žádal. Abyste však, milé děti, v té pevné důvěře v ochotnou pomoc Matky Boží byly utvrzeny, vyložím vám nyní, proč jest přímluva Panny Marie tak mocná a čím jest mocnost její přímlovu dokázána.

1. Přímluva Panny Marie proto jest tak mocná, poněvadž Panna Maria jest Matkou Pána Ježíše. — Slyšely jste zajisté v dějepise o římském vůdci Koriolánu. Koriolán byl nespravedlivě z města vypovězen a proto odešel k nepřátelům a spojil se s nimi. S velikým vojskem přitáhl pak k Římu, chtěje potrestati a zničiti nevděčné to město. Obležení Římané v úzkosti své posílali k němu poselství za poselstvím, prosíce ho za smilováuí. Než nadarmo. Koriolán nedal se obměkčiti. Když již byla nouze nejvyšší, odhodlala se vlastní matka prositi syna svého za milost a slitování. I přišla k němu do tábora a s pláčem prosila ho, aby pro

lásku mateřskou ušetřil rodného města. A hle! Čeho odepřel všem dříve poslaným, toho neodepřel Koriolán matce své! Na její přímluvu odtáhl od města a tak byl Řím od záhuby zachráněn. — A nyní suďte samy, milé dívky! Jestli tolik zmůže přímluva matky u syna pozemského, čím více zmůže přímluva Panny Marie u Syna jejího, Syna Božího? Kterak by mohl ten nejlepší Syn milované Matce své něco odepřít? Proto tedy přímluva Panny Marie jest tak mocná, poněvadž Panna Maria jest Matkou Pána Ježíše a přímluva matky zmůže u syna milujícího nejvíce.

2. Že pak opravdu svou přímluvou mnoho již Panna Maria lidem vyprosila, to četnými příklady jasně jest dokázáno. Povím vám jeden na důkaz, že důvěra v ochranu Panny Marie nesklame nikdy.

Na konci vesnice, v bídné chaloupce zůstávala chudá vdova s několika dětmi. Ubohá matka pracovala u cizích lidí a namáhala se v potu tváře, aby dětem svým potřebnou výživu opatřila. Náhle však z velikého namáhání onemocněla. Nepatrná zásoba jídla rychle se menšila, a ubohým dětem hrozil krutý nepřítel — hlad. V ten večer, kdy poslední kousek chleba byl sněden, řekla nemocná matka ke svým dvěma nejstarším dětem, osmiletému Václavu a desítileté Růžence: »Zejtra půjdete k dobrým lidem a budete prositi o almužnu, abychom nezemřeli hladem. Zde připravila jsem vám tašku, do které budete dárky vkládati. Dříve však, než ulehnete, pomodlíme se sv. růžnec, aby Panna Maria přímluvila se u Pána Ježíše, by obměkčil srdce těch lidí, které budete za almužnu prositi.« I klekly dívky a modlily se s matkou nábožně sv. růžnec. — Druhého dne časně ráno, když ještě ostatní spali, vstal osmiletý Václav, připravil si papír a péro a rychle něco psal. Po té vstal a běžel se psaním k nedaleké kapliče, kde na oltáři stála socha Panny Marie. Václav vešel do kapličky, klekl před oltářem a takto se modlil: »Panno Maria, slyšel jsem, že se přimlouváš za všechny, kteří tě prosí, proto přimluv se i za nás u Pána Boha, ať nám pomůže z naší bídy, abychom nemusili jíti žebrot. Zde jsem ti napsal všechno, co nás trápí a co bychom potřebovali, smiluj se tedy nad námi a pomoz nám.« Po těchto slovech položil psaní k nohám Matky Boží a upokojen pospíchal domů. A hle! Panna Maria pomohla opravdu, důvěra dítěte nebyla sklamána. V zakryté stolici nedaleko oltáře klečela paní hraběnka z nedalekého zámku, která vyslechla celou tu důvěrnou modlitbu chlapcovu. I zvedla list od sochy Panny Marie, přečetla jej a dověděla se, jaká bída trápí chudobnou rodinu. Pospíšila hned do chaloupky, obdarovala hojně nemocnou vdovu a poslala pak ze zámku po svém služebníkovi mouky, chleba a jídla do sytosti. Že od té doby vystěhovala se nouze a hlad z nízké chaloupky, nemusím vám jistě, milé dívky, dále připomínati.

Jasně poznáváte z toho příkladu, že nechybí ten, kdo prosí Pannu Marii o přímluvu a kdo veškerou důvěru v její pomoc skládá.

Jméno Maria znamená tolik co hvězda. Pohlízejte častěji, milé dívky, k té jasné hvězdě, Panně Marii, vzývejte a prostě ji o přimluvu, když jste ke zlému vábeny, nebo když jste nemocny, nebo když jiné nehody vás stihají. Oslavujte též rády tu hvězdu jasnou, Rodičku Boží, nábožnými písněmi a modlete se každodenně modlitby jí milé, jako: Anděl Páně, Zdrávas Královno, Pod ochranu Tvou se utíkáme.

Chcete-li však zvláštní ochrany a lásky Panny Marie požívat, přičiňte se, abyste též působily matce Boží radost svým ctnostným a mravným chováním. — V některých vychovávacích ústavech nazývá se to dítě, které nad ostatní ctnostmi vyniká — *Dítkem Mariánským*. Kéž byste všechny zasloužily si jména tak krásného a čestného!

Kéž podobá se srdce vaše spanilé zahrádce, kde stále kvete něžná fialka pravé pokory, bílá lilie nevinnosti a milá pomněnka, která by vám připomínala, abyste ve všem počínání svém stále na Boha pamatovaly a jemu věrně sloužily. Pak jistě bude vás ta Matka Boží milovati jako vyvolené dívky své; pak neopustí vás ani zde, ani na věčnosti. Amen.

E. Cívka.

Neděle III. po Zjevení Páně.

I.

Dobrotivý Spasitel nejen horlivě lidi učil, ale všude a každému též dobře činil. Dvoji důkaz jeho dobrotivosti podává nám dnešní sv. evangelium. Když dokončil Pán Ježíš kázání na hoře blahoslavenství, sestoupil dolů, chtěje jíti do města Svého Kafarnaum. I přiblížil se k Němu malomocný. Malomocenství byla nemoc velmi trapná a ošklivá. Tělo malomocného bylo obsypáno vyraženinou a vředy, které veliké bolesti působily. Když nemoc těžší byla, úd po údu odpadával a nemocný bídě zahynul. Poněvadž tato nemoc za nakažlivou byla považována, bydleli malomocní o samotě za městem v chatrčích a nesměli se ke zdravým lidem ani přiblížiti. I za dnů našich na východě v některých krajinách ta nemoc se nalezá.

Takový chudák malomocný přistoupil tedy k Pánu Ježíši, padl na kolena před Ním a důvěrně volal: »Panc, chceš-li, můžeš mne očistiti.«

Pozorujte, milé dívky, jak poučná jest prosba onoho malomocného! On neřekl: »Panc, očist mne, nebo, chci, abys mne očistil,« ale on se odevzdal docela do vůle Spasitelovy řka: »Panc, chceš-li, můžeš mne očistiti.« — Tak i my, když Pána Boha za něco prosíme, máme se modliti jako ten malomocný, totiž máme se modliti s odevzdáním se do vůle Boží. Při modlitbě nemáme Pánu Bohu rozkazovati, nemáme k vyplnění prosby Ho nutiti, neboť On, Otec náš nejmoudřejší, nejlépe ví, co

by nám prospělo, nebo uškodilo. — Bohužel málo lidí modlí se s odevzdaností do vůle Boží. Přemnozí netáží se, zdali jim prospěje opravdu to, zač žádají, oni jen dle svého slabého rozumu soudí a do budoucnosti nevidí.

Jeden poustevník si nasázel v zahrádce zeleniny a prosil Boha vroucně za déšť; i pršelo. Brzy na to prosil za sucho a teplo a stalo se, jak si přál. Čas pokročil, nastalo léto, ale k velikému podivení poustevníkovu zeleniny nerostly a se necedařily. Z počátku domníval se poustevník, že jest tak neúrodný rok, ale když navštívil jiného poustevníka a viděl, jak všecko v jeho zahrádce roste a bují, stěžoval si mu, že neví, čím to je, že jemu nic růsti nechce, ačkoliv déšť i teplo střídalo se dle jeho přání. Na to řekl mu soudruh: »Mně se zdá, milý příteli, že tě Bůh tresce, poněvadž jsi Mu předpisoval, jaké počasí má dáti. Tys na hlavní věc při prosbách svých zapomněl, měl jsi vše odevzdati do vůle Boží.«

A na co onen poustevník zapomněl, na to i mnohý z nás při modlitbě zapomíná. Mnohý nemocný prosí Pána Boha: »Dej mi zdraví,« a neptá se, bude-li to prospěšno jeho duši. Jiný se modlí: »Dej mi, Bože, bohatství, peníze,« a zapomíná, že právě chudoba udržuje ho v ctnosti a chrání ho od hříchu. Jiný prosí za slávu a chválu lidskou a nezpomene, že by pak pýchou poskvrnil svoji duši. Každý se modlí: Buď vůle Tvá jako v nebi tak i na zemi, málo kdo však vyplnění prosby své do vůle Boží odevzdává. Ústa říkají: Buď vůle Tvá — ale srdce volá: ne Tvá, ale má vůle se staň.

Kdykoliv tedy, milé dítky, Pána Boha za něco prosíte, pohleďte v duchu na Spasitele svého v zahradě getsemanské. Hle, na kolenu kleče, spínaje ruce k nebi, volá: Otče můj, odejmi ode mne kalich tento, ale ne jak já chci, nýbrž jak ty chceš! — I vy, když se modlíte volejte nejen ústy, ale i srdcem: Pane Bože, prosím Tě o to, ale ne jak já chci, nýbrž jak Ty chceš. Udělí-li vám Bůh, zač prosíte, radujte se z toho, pakli však neobdržíte, čeho žádáte, pomyslete sobě: Bůh nejlépe ví, co mi prospěje; co on činí, dobře činí, budiž jméno Páně pochváleno.

II.

Když vyplnil Pán Ježíš důvěrnou prosbu malomocného a uzdravil jej, šel do města Kafarnaum. V městě tom žil pohanský setník, jehož služebník těžce byl nemocen. Když uslyšel, že Pán Ježíš přišel do města, pospíšil k Němu a prosil Ho: Pane, služebník můj leží doma šlakem poražený a zle se trápí. I dí jemu Ježíš: Já přijdu a uzdravím jej. A odpovídaje setník řekl: Pane, nejsem hoden, abys vešel pod střešou mou, ale toliko rci slovem, a uzdraven bude služebník můj.

Tato pokorná slova setníkovy slýcháte častěji v kostele! Než podá kněz věřícím nejsvětější Svátost oltářní, říká tato slova, a vy též kdykoliv přistupujete ke stolu Páně, opakujete s knězem po-

korně: »Pane, nejsem hoděn, abys vešel pod střechu srdce mého, ale toliko rci slovem, a uzdravena bude duše má.« Ano, do srdce pokorného vchází Pán Ježíš rád, srdcem pokorným a skroušeným nepohrdne. Proto snažte se, milé děti, ozdobiti srdce své pokorou; pokorné srdce setníkově líbilo se Pánu Ježíši, pokorné srdce vaše také se Jemu zalíbí.

V zahradě, u zdi pod trnitým křovím, nebo u cesty v husté trávě, roste na jaře něžné modré kvítko. — Skrývá se, aby ušlo zrakům mimojdoucích, než nadarmo! Líbezná vůně je prozradí a pocestný rád se shýbá, aby něžnou tu květinu vyhledal a vůni její se občerstvil. Vy všichni znáte to spanilé kvítko, nazývá se fialka. Proto že fialka zrakům lidským se ukrývá, protože nad jiné květiny se nevypíná, ačkoliv tak příjemně voní, proto jest obrazem milé skryté ctnosti-pokory! Kéž byste se všechny podobaly tomuto spanilému kvítku, kéž byste všechny pokoru milovaly! A chcete věděti, kdo z vás je opravdu pokorným? Po líbezně vůni pozná se skrovná fialka, po dobrém chování pokorné dítě. —

Pokorné dítě strojí se čistě a slušně, jest uctivé, nevynáší se, nevzdoruje, ale snaží se radost činiti rodičům i učitelům.

Kolik pak mezi vámi jest asi takových dítek pokorných? Jak radovati se může ten, kdo přiznati se může, ano já tak jedním, já se vždy pokorně chovám. Vždyť pokorné dítě podobá se samému Spasiteli, který nás ku pokoře vybízí slovy: »Učte se ode mne, neboť jsem tichý a pokorný srdcem.« Mat. 11, 29. Pokorné dítě může očekávati také zvláštní ochranu i milost Boží, dle slov Písma sv.: »Bůh se pyšným protivuje, ale pokorným dává milost Svou.« Jak. 4, 6.

Proto tak mnohé děti, které byly pokorné, došly velikých milostí od Boha, ano staly se svatými. Svatá Alžběta, později panovnice Durynská, nechtěla již v mládí svém nositi vyšíváných rukávů a nerada zdobila se šperky a drahokamy. Jednou měla jíti se zlatou korunou na hlavě do kostela. Sotva však zahlédla v chrámě kříž s Pánem Ježíšem, sňala rychle zlatou korunu s hlavy a řekla: »Kterak bych mohla vstoupiti takto před svého Spasitele, který za mé hříchy korunu trnovou nesl a ukrutnou smrt podstoupil? —

Mnohé dítě právě naopak jedná! Ono si myslí, že nádherné šaty nebo zlaté šperky dodají mu ceny a vážnosti před jinými. Takové dítě podobá se zajisté barevnému tulipánu, který pyšně vzhůru se pne, ale vůně žádné nemá. Dítě chudobně oblečené a pokorné mnohem je bohatší před Bohem, neboť je zdobí klenot vzácný — pokora. »Pokoro, pokoro, překrásná ctnosti, koho ty ozdobíš, krásný je dosti,« praví naše známá píseň.

Podobejte se tedy vždy, milé děti, skromné, něžné fialce, a tak zalíbíte se nejen Bohu, i lidem. Amen. E. Cívka.

Listy vědecké.

Učení staré Jednoty Českých Bratří o obnově světa a nauka Církve katolické.

Píše Dr. ANT. LENZ.

Přihlédneme-li ku vzniku kterékoliv sekty, poznáme, že čím bližší jest svému původu, tím více drží článkův víry spolu s mateřskou Církví, kterou byla opustila. A tak se to má také s Jednotou Bratrskou. I ona měla hojnější zásobu článkův, jež ukazovaly ku mateřské Církvi, než ta, kteráž s Lutrem a Kalvínem si bratříčkovala, anebo než ta, kteráž ve vyhnanství až k latitudinariismu dospěla.

Zde bere me zřetel k učení staré Jednoty o obnově světa na konci věkův. Avšak, abychom seznali, pokud učení její jest souhlasné v tomto směru s katolickou naukou, jest potřebí, abychom aspoň v krátkosti vylíčili učení, jež drží katolická Církev a theologové katoličtí o tomto předmětu.

Sem směřují následující kusové:

1. Jisto jest, že fysická příroda, byvši Bohem v ráji požehnána, byla pro hřích Adamův kletbou Boží stížena. Bylť zajisté poměr Adamův k zemi zjinačen, porušen a zhoršen, jakož jde na jevo ze slov Páně k Adamovi po spáchaném hříchu vyrčených: »Zlořečena (bude) země v díle tvém Trní a hloží tobě ploditi bude V potu tváři své jísti budeš chléb, dokavadž se ne navrátíš do země, z kteréž vzat jsi, nebo prach jsi a v prach se navrátíš.« Gen. 3, 17—18. Od té chvíle, kde Adam neposlechl hlasu Hospodinova, neposlouchala také příroda hlasu jeho, ztratitť dokonalou vládu nad ní, a zbyla jemu pouze jako zřícenina její. Příroda fysická vzdorovala jemu, a jenom jako násilou podřizoval ji sobě, a to jenom nedokonale, ano ona se stala jemu osudnou, působíc hojně k smrti jeho. Zima i horko, vichrové i bezvětrí, světlo i temnost, vše se jako spojilo, aby člověku cestu ku smrti urychlilo. Avšak, ač byla příroda fysická

kletbou stížena, nestala se o sobě zlou, aniž sídlem hříchu, jenom poměr její ku člověku byl zhoršen. ¹⁾)

2. Jisto' jest také podle víry katolické, že bude fysická příroda umíratí, nebo-li že způsob jejího bytu vezme za své. Jako měla totiž fysická příroda (země) účastenství v požehnání, kterýmž Bůh obdařil první rodiče naše: takť bude míti také účastenství v jeho smrti. O tom dává svědectví Písmo Boží na místech hojných. Žalm 101, 26—28. Job 14, 12. Is. 51, 6. Mat. 28, 20. Jest tedy podle Písma sv. jisto, že podoba země naší věčně trvati nebude. A tak také učili vezdy sv. Otcové a theologové scholastikové. Ano, v této věci souhlasí s katolickou věrou tradice národů, netoliko ve světě starém, ale i v Americe a Australii. Podobně není víře této odporna ani tak zvaná věda. Já dím: tak »zvaná,« neboť pravá věda, to jest ta, kteráž logicky a důsledně učí na základě skutečných pravd a nikoliv na základě pouhých a neoprávněných hypotéz vezdy jest s věrou katolickou souzvučna; dím tak »zvaná« věda, kteráž hovic nevěře a priori přijímá, že víra a věda jsou v skutečném odporu a opravdivém, a hledá opor pro svou nevěru v zdánlivě pravdivých podkladech svých. I tato věda nečiní zde námitku, alébrž i ona přijímá, že podoba země této vezme za své. Avšak pokud tato tak zvaná věda, stojíc na základě učení o věčném světě, a o věčném (!) vývoji všech věcí, klade netoliko, že tento vidomý svět za své vezme, aby nový se vyrojil, ale také, že bude takových katastrof do nekonečna, jest v zjevném odporu s katolickou Církví, kteráž báje tyto již v Origenismu zavrhlá, a i dnes zavrhuje. Pessimistická Hartmannovka, kteráž hlásá zničení všehomíra, čili zajetí a navrácení se všeho, což jest v »Urgrund alles Seins,« aby se opět z něho nový svět rojil, a to do nekonečna, jest tedy před více jak tisíci léty od Církve odsouzena.

A však, ač jisto jest, že podoba této země za své vezme, není nade všechnu pochybu jisto, jakým způsobem, dobře však se věří, že se tak stane světovým požárem. Učení, že země ve své nynější podobě ohněm za své vezme, má svoji oporu v Písmě svatém. Sv. Petr dí: »Nebesa pak, kteráž nyní jsou, i země tímž slovem odložena jsou, zachována k ohni, ke dni soudu a zahynutí nešlechetných lidí.« Il. P. 3, 7. A opět: »Přijde pak den Páně jako zloděj, v kterémžto nebesa s velikou prudkostí pomínou, a živlové horkostí se rozplynou, země pak i díla, kteráž jsou na ní, vypálena budou« Il. P. 3, 10. O ohni, jakožto činiteli při skonání světa, mluví také sv. Otcové, jako o věci vůbec známé. (Sv. Augustin. De civ. Dei L. 20. n. 16.); a s Otcí svatými souzvukují scholastikové. Sv. Tomáš Aquinas učí, dovolávaje se žalmu 49, 3., že se bude dítí ohněm očistění světa. Očistěním tímto bude prý svět vyproštěn z nákazy, kterážto naň uvalena byla vinou hříchu. Příčina však, proč se dítí bude očistění

¹⁾ S. Thomas. S. III. suppl. q. 74. art. 1. a art. I. ad. 1.

země ohněm jest ta, že jest oheň k tomuto úkolu ze všech živlů nejspůsobilejší. Za jedno má prý oheň největší podobnost ku slávě věčné, za druhé nepřijímá k sobě tak z lehka přísad, za třetí jest sphaera ohnivá od nás vzdálenější, a že není užívání ohně tak obecné, jako vody a vzduchu, a proto není tak přístupný nákaze. (S. suppl. III. g. 74. art. 2.). Očistování země za dnů posledních bude míti podle andělského učitele dvoji účel, směřujíc jednak k osvobození od nákazy z viny vzešlé, a pak aby byla nečistota ze složení původ vzavší odstraněna. (S. III. q. 74. art. 2. ad. 2.). Kromě toho zavládne za dnů skonání vlažnost a studenost netoliko ve světě mravním, ale také ve světě fysickém, jakoby země starobou sešla chladla a studenou se stávala a proto prý jest zcela vhodné, aby ohněm čistěna byla. Věci však, které se nedají ohněm čistiti, jako na př. dřevěné nádoby, vezmou při požáru světovém za své. (S. III. suppl. q. 74. art. 2. ad. 2.) Oheň tento uchvátí netoliko zem, ale také lidi; působiti však bude jednak povahou svou z přirozenosti jeho vycházející, a jako nástroj spravedlnosti Boží. Pokud bude působiti přirozenou povahou svoji, uchvátí na stejno dobré i zlé, a obrátí v popel těla jejich. Pokud však bude působiti jako nástroj spravedlnosti Boží, bude trápiti pouze zlé. Dobří nebudou míti z něho útrap, jako jich neměli tři mládenci v peci ohnivé, ačkoliv těla jejich nezůstanou neporušena, jako tři mláďenců. Touto silou Boží bude možno, jak soudí andělský učitel, aby se rozpadla těla spravedlivých bez bolesti. Na kterých však shledána bude vina, byť i jinak spravedliví byli, ti budou míti z ohně trest, podle míry vin svých. S. III. suppl. q. 74. art. 8.

Oheň ten, jenž bude činitelem při skonání světa, bude podle andělského učitele druhem svým jako oheň pozemský, tedy skutečný, tělesný, fysický oheň, rovněž jako byly vody za dnů potopy skutečné pozemské vody a přirozené. S. III. suppl. q. 74. art. 3.

I tradice národů mají zachované zprávy o budoucím požáru světovém. Plato a Origenes svědčí takto o Egypťanech, podobně i Chaldeové a Peršané a Indové chovají starobylé tradice o ohni, jako budoucím činiteli při katastrofě naší země na sklonku časů. I Buddhisté praví, že návrat do nirvany stane se ohněm, a s nimi jsou sjednání Číňané, Řekové i Římané, ano tradice tyto byly předobře známy také americkým národům. A proto můžeme ten úsudek pronést, že tradice tyto mají svůj původ v místě, kde člověčenstvo jsouc počtem skrovno v malé obci patriarchální anebo v jedné rodině živo bylo, a že rodina tato pravdu tuto přímo z Boha měla.

Že proti náhledu, že při skonání světa bude oheň zvláštním činitelem, nemá věda, čím by odpor kladla, jest známo.

4. Jisto jest jistotou víry, že nebude fysická příroda zničena, ale že bude oslavena. Svět vezme za své, nepochybně ohněm, ale nebude zničen. Toho se domýšleli Manicheovci kladouce, že hmota je zlá podstatou svojí. Svým způsobem se také Origenisté domnívali, že zahyne svět až ku

zničení, učice, že bude při apokatastasi všechno tvorstvo totožné, duchové, což bylo však na sněmu Konstantinopolském II. zavrženo, jakož bylo i zamítnuto, že těch obnov světových bude do nekonečna. Za naší doby učí také Hartmann ve své filosofii »des Unbewussten«, že byl svět snad již nesčíslněkrát zničen, vrátiv se do »Urgrundu des Seins«, a že byl obnoven, a že bude po zničení stále do nekonečna obnovován.

Podle učení katolického zanikne sice podoba toho světa, ale ne aby byl svět zničen, ale aby byl obnoven a oslaven. A to jest učení Písma Božího. Mat. 19, 28. Skutk. ap. 3, 19—21. II. P. 3, 5 seq. Řím. 8, 19—22. Is. 65, 17. Is. 66, 22. Tak a nejinak učili sv. Otcové, a s Otcí svatými předkládali toto učení theologové scholastikové. Oni kladou, že svět ovšem zhyně, ale ne, aby zůstal zříceninou, alebrž aby byl obnoven a oslavě těl svatých a světic Božích přizpůsoben. Sv. apoštol popisuje také ve svém listu k Římanům Kap. 8, 19—22., kterak lká a touží příroda, aby vyba-vena byla z porušení a měla účast v oslavě synů Božích. O obnově světové mluví také tradice národů.

Svět nebude tedy od Boha zničen, on však sám sebe také nedovede zničit, nebo zničití věc tak, aby i prvky její vzaly za své, nedovede ni žádný tvor, neboť to by byl úkon všemohoucnosti. Jenom Bůh, kterýž z ničehož všechny věci učinil, dovedl by zničití svět, když by v tom byla vůle Jeho. Toho však Bůh neučiní, jakož vydává o tom svědectví Písmo svaté.

Nirvána, jak ji předkládala starobylá filosofie indická a podle ní buddhismus, svým způsobem Schelling, Schopenhauer, a původce filosofie zoufalců, Eduard Hartmann, odporuje netoliko Písmu sv. a tradici Boží, ale také vědě a pravdě se všech stran. Věda dí, že jsou prvky nezrušitelné, ano naprosto nezrušitelné,²⁾ a že zůstávají vlastnosti těchto prvků actu tytéž i v složeninách.³⁾ Jsou-li však prvky (samy o sobě) nezrušitelné, pak ovšem není možná, aby byly zničeny, leč by v tom byla vůle Boží. Zničen tedy nebude nikdy svět, a v tom souzvukuje s věrou i sama nevěra.

Země tedy ztratí pouze způsob svého bytu, aby uzpůsobena byla k oslavě, avšak výšiny nebeské: hvězdy, stálice a jejich oběžnice budou oslaveny, aniž by dříve byly pozbyly způsobu bytu svého, jak učí sv. Tomáš na základě nadzminěného textu sv. Petra.

5. Že bude fysická příroda oslavena, učí scholastikové vesměs, a jejich velicí předchůdci sv. Otcové, ale jaká a s bude tato oslava, a jaké tvorstvo bude na zemi oslaveno, zdali i rostlinstvo a zvířectvo, o tom není shody.

Sv. Tomáš Aquinas učí, jak následuje:

a) Po soudném dnu, po dokonání všech věcí přestane

²⁾ Což jest ovšem proti pravdě, neboť prvky nejsou absolutně bytosti,

³⁾ Pravá věda dí, že vlastnosti prvků zůstávají pouze »virtute« tytéž, nikoliv »actu«, anť by jinak nebylo lze, vyložiti proměny v složeninách.

pohyb všech těl nebeských, a toto své učení odůvodňuje slovy Písma svatého: Apoc. 10, 6. A anděl, kterého jsem viděl stojícího na moři a na zemi, pozdvihl ruky své k nebi a přísáhl skrze živého na věky věků, kterýž stvořil nebe i to, což v něm jest, a zemi i to, což na ní jest, a moře i to, což v něm jest: že již více času nebude.« Nebude-li však času, nebude také pohybu těles nebeských, a tak nezbývá leč přijati, že přestane všecken pohyb. Také dí Isaiáš zřejmě Is. 60, 20. »Nezapadnef více slunce tvé, a měsíc tvůj neumenší se: nebo Hospodin bude tobě světlem věčným, a Bůh tvůj slávou tvou.«

Sv. Tomáš přidává důvod rozumový, pravě, že jest vznešenější setrvačnost, nežli pohyb a oběh, poněvadž se stávají věci podle setrvačnosti Bohu podobnějšími. Proto směřuje pohyb přirozeně ku klidu a setrvačnosti. Dlužno tedy říci, že tělesa nebeská jsouce nad jiná vznešenější, z přirozenosti směřují ku klidu. Nebude tedy po soudném dnu žádného pohybu, žádného oběhu.

Na to udává sv. Tomáš některé důměnky, které s pravdou se nepotkávají.

Tvrdí prý někteří filosofové, že pohyb těles nebeských bude trvati do věčnosti, ale toho nebude, neboť jest počet vyvolených určitý, čehož by na základě této důměnky nebylo, ježto by se lidé až do věčnosti rozplozovali. Avšak i ti se minuli s pravdou, kdož tvrdili, že pohyb nebeský přirozeně přestane, neboť jako byl tělesům nebeským z vůle Boží pohyb přidělen, tak také z téže vůle dospěje ku klidu. S. III. suppl. q. 91, art. 2.⁴⁾

b) Příroda fysická, budouc ku klidu, setrvačnosti a nezaušitelnosti vůli Boží přivedena, bude oslavena netoliko v nižších vrstvách, jako jest naše zem, ale i tělesa nebeská nabudou větší jasnoty. Sv. Tomáš dokazuje náhled tento z textu sv. Pavla ku Řím. 8., jelikož i tělesa nebeská ku přírodě náležejí, která očekává zjevení synů Božích, a proto i ona budou oslavena, a jasnota jejich zvýšena, aby prostředkem jich oko oslavené nebešťanů jako smyslem Boha vidělo, nebo oko lidské ani oslavené není způsobilé, aby podstatu Boží vidělo. S. III. suppl. art. 3.

c) Sv. Tomáš učí, že po z mrtvých vstání budou i živlové oslaveni, a předkládá učení toto na základě Písma sv. Apoc. 21, 1. »Viděl jsem nebe nové a zemi novou.« Avšak nebe bude oslaveno jasnotou větší, a tak i země, a důsledně i živlové. Nad to budou nebesa oslavena k vůli člověku, k jehožto dobru byla stvořena, a taktěž i živlové, a proto budou i oni oslaveni. A to má svůj důvod i v tom, že se skládá tělo lidské z živlů, a ty budou dojísta oslaveny, když bude tělo oslaveno. Tím způsobem jest učení, že i živlové budou oslaveni přijetím jasnoty zcela souzvučno s článkem, že tělo naše bude oslaveno, ač-li v milosti Boží odejdeme.

⁴⁾ Námitek, jež sobě andělský učitel sám klade, tuto pomíjime.

d) Sv. Tomáš učí konečně, že nebude ani bylin ani zvířat na zemi oslavené, a s ním se sjednávají theologové scholastikové.

Důvody na to dává také andělský učitel:

α) Jestliže by zůstaly byliny a zvířata při obnově země, zůstaly by buď všechny anebo jen některé. Zůstanou-li všechny, bude zapotřeby, aby všechna zvířata byla z mrtvých vstala, avšak toho býtí nemůže, poněvadž podstatné jejich formy (zvířecí duše) klešají v nicotu, a proto nemohou číslem tatáž z mrtvých vstáti. Nevstanou-li ale všichni tvorové tito, nevstanou ani někteří, neboť ani pro některé není důvodu. Nebude tedy při obnově ani bylinstva ani zvířectva. S. III. suppl. q. 91. art. 5.

β) Život bylin a zvířat jest závislý na pohybu těles nebeských, avšak ten se zakončí dobou dokonání všeho, a proto vezme za své i trvání druhů bylin a zvířat. S. III. q. 91. art. 5.

γ) Jest pravda uznaná, že když jest účel dosažen, bere konec to, což k účelu směřovalo. Avšak zvířectvo i bylinstvo bylo stvořeno ve prospěch člověka (Gen. 9, 3.), ten ale nebude jich více potřeben, následovně nebude jich na zemi obnovené. A pravda tato má svůj základ zvláště v tom, že obnova a oslava světa se bude z vůle Boží dítí pro člověka, a proto bude jemu také přizpůsobena. Avšak oslavený člověk přejde ze stavu porušitelného ve stav neporušitelnosti a stálého klidu a pokoje podle toho, co dí Písmo I. Cor. 15, 53. »Musí zajisté toto porušitelné obléci neporušitelnost, a toto smrtelné nesmrtelnost.« Odtud se bude dítí obnova světová tím způsobem, že bude se světa odloženo všechno porušitelné a že bude trvati v klidu a pokoji. Nic nebude tedy za dnů dokonání všeho obnoveno, leč jen to, což má směr (způsobilsto) ku neporušitelnosti. Toho způsobu jsou však tělesa nebeská, živlové a lidé. Tělesa nebeská jsou nezrušitelná i podle celoty i podle částek svých, živlové jsou porušitelní podle částek, ale nikoliv podle celoty; lidé však jsou porušitelní i podle částek i podle celoty, ale pouze dle těla, nikoliv podle formy podstatné, čili podle nesmrtelné duše, kterážto trvá neporušená po porušení těla. Živočichové však, zvířata a byliny, i všechna těla složená porušují se i podle částek i podle celoty čili podle hmoty, kterážto pozbývá formy své, i podle formy, kteráž trvání nemá, a tak nemají nižádným způsobem směru ku neporušení. (S. III. suppl. art. 5. in corp.)

Sv. Tomáš učí tedy na jisto, že při obnově světové nebude organického života, ani bylinstva totiž ani zvířectva, ač jest sobě dobře vědom námitek činěných naproti jeho náuce, avšak o těch nečiníme dalších rozprav, jelikož jim andělský doktor čelí na základě zásad svrchu pronešených.

To jest tedy učení sv. Tomáše o budoucí obnově přírody fysické, ale netoliko sv. Tomáše, alebrž všech scholastických theologů a filosofů. Všichni jsou zajisté souhlasní v tom, že v obnovené přírodě fysické nebude organického života.

Protivný náhled nalezl ovšem za našich dnů obranců, a po-

dává také dosti důvodů pro sebe, avšak nevypěl tak daleko, aby vyvrátil učení sv. Tomáše.

Církev neučinila až dotud o způsobu, jak bude oslavena příroda při skonání časů žádného rozhodnutí a proto jest volno, buď věřiti se sv. Tomášem, že nebude při obnově přírody organického života, anebo za to míti, že bude i organický život zastoupen bylinstvem a zvířectvem.

(Pokrač.)

Chaldejské báje

o původu veškerenstva.

Píše Dr. JAR. SEDLÁČEK, suppl. professor české fakulty theol.

(Pokračování.)

III.

V následujících řádkách čtvrté desky a na deskách dalších vypsáno bylo stvoření světla, oblohy, pevniny a uspořádání všeho; bohužel, právě z těchto desek máme jen velmi malé zbytky.

Marduk vrátil se k mrtvole Tiamat, zašlápl ji a
Zbrani svou uťal jí hlavu (rozbil hořejší část těla — dosl.),
Rozstříkl kapky krve její
A odnesl je severní vítr do tmavých míst.
Viděli to otcové jeho (Ea), těšili se, jásali;
Jimi dal si přinést dary (oběti) míru.
Nyní se upokojil Pán, občerstvil pokrmem,
Stvořil vesmír (?), učinil díla veliká:
Roztrhl ji ve dvě, jako
A vzav díl jeden, učinil jím klenbu nebeskou;
Dal tam závoru, zřídil nádržku,
Určiv, by nevypouštěla vod svých;
Nebesa zavěsil na kraji vesmíra,
By byla proti propasti, sídlu Ea;
Pán změřil obvod těch vod,
Učinil klenbu rozměru téhož — oblohu.
Na klenbě oblohy, z níž utvořil nebesa,
Usadil na jich místě (bohy) Anu, Bela a Ea.

Slovy těmi končí vypravování čtvrté desky; přidána jest ještě jedna řádka (kustos), prvý verš následující páté desky:

»Postavil sídla velikých bohů«

a dodatek: »Jedno sto šest a čtyřicet řádek obsahuje čtvrtá deska od »Když nahoře neoznámen« (?). Dle znění desky, jejíž písmo utrpělo (bylo poškozeno), opsáno Nahid-Merodachem, synem správce struh, Nebovi, pánu jeho, ku zajištění života vlastního a života (domácích).«

Pátá deska vypisuje stvoření a spořádání hvězd, měsíce a slunce:

Seřadil hvězdy, obrazy jich, v souhvězdí.
Urovnal rok, naznačil znamení (souhvězdí);
Stanovil dvanáct měsícův (dav jim) po třech hvězdách.
Označiv (na ekliptice) znameními dny roku,
Usídlil Nibiru (Jupitera), by jim určil meze,
By ni jediný (den — hvězda) se neukrátil aniž zbloudil.
Postavil podle sebe sídlo Bela a Ea;
Otevřel brány (hvězdám) na obou stranách (nebes)
Založil pevnou závoru v pravo i v levo.
Ve středu (nebes; jini: z jater její, totiž Tiamat) utvořil Zenith.
Rozsvítil Nannar (nový měsíc) a určil mu, by vládl noci;
Noční hvězdou chtěl označiti následování dní:
Všechny měsíce, bez výjimky, voď kruhem svým;
V začátek měsíce objevíš se večerem;
Rohy (svými) ohlásíš (znamení) nebes (nový měsíc);
Sedmého dne kruh se naplní do polovice;
(Čtrnáctého dne) budeš proti (slunci?)

V řádkách dalších jmenují se Šamaš (slunce) a Istar (hvězda Venuše); z úloмок lze souditi, že Marduk přivedl dráhu měsíce v poměr s oněmi dvěma světly. Další popis, jenž snad se týkal uspořádání země, stvoření rostlin, zvířat a člověka — schází úplně; ze sedmé desky pochází snad zbytky řádek:

»Když spojení bohové stvořili
Učinili
Vytvořili živoucí bytosti
Stáda polní, zvířata polní, plazy,
. . . . tvory živoucími
. . . . hmyz obydlených míst
. . . . plazy, všechny tvory«

Několik jiných slov vykládáno o člověku, avšak beze vsí jistoty.

Jiný text podobného obsahu nalezen na malé hlíněné desce ve dvou jazycích a písmech, v sumerském (či akkadském) a v babilonském (či assyrském). Deska objevena Hormuzd Rassamem a znění její přeloženo již prof. Hommlem v »Deutsche Rundschau« z r. 1891; G. Pinches podal o svém překladu zprávu na IX. sjezdu orient. v Londýně (The new version of the Creation-story v »Transactions of the IX. intern. cong. of orientalis. 190—199). Písmo této desky jest jasné a proto že jest tu dvojí znění, může býti překlad tím bezpečnější.

Začíná popisem doby, kdy slavný dům bohů (obloha snad) nebyl ještě učiněn, kdy nevzešla ještě žádná rostlina, ani nebyl žádný strom vytvořen; tehdy ani cihla ještě nebyla udělána, ani trám nebyl otesán, ani žádný dům nebyl vystavěn, aniž město postaveno a ani nebyl slavný základ obydlí lidského (adam) položen. Města a chrámy — Niffer a E-kura, Erech a E-ana, s pro-

hlubněmi neb vodami podzemními, Eridu »dobré město« a slavné sídlo domu bohů — nestála ještě a celek země byl mořem. Když v tom moři povstal proud, bylo učiněno tehdy Eridu, E-sagila »vysoko-hlavý chrám«, byl vystavěn — E-sagila, který založil bůh Lugal-du-azaga »pán slavného sídla« v propasti; tehdy i Babylon byl postaven a pozemský E-sagila »vysoko-hlavý chrám« v něm byl dokonán. Teprve nyní činí se zmínka o stvoření živoucích bytostí — ne zvířat ani lidí — ale vyšších bytostí, bohů a Anunaki, které byly stvořeny snad již jmenovaným bohem Lugal-du-azaga. Bůh Merodach učinil prach a s proudem (vod) ho vypustil a tehdy usadili se bohové v sídle radosti srdcí svých.

»Učinil lidstvo — bohyně Aruru s ním učinila símě lidstva«. Po té učinil polní zvířata a tvory živoucí na poušti, Tigris a Eufrat, dal je na svá místa a dobře prohlásil jména jich. Stvořil pak (snad též Merodach) trávu, rostliny močálů a lesů, zeleň rovin; pak všeliký dobytek, ovce, luka a lesy, by se v nich pásly a zdržovaly. Vystoupil Merodach na břeh mořský a stvořil to vše, o čem z počátku bylo psáno, že toho ještě nebylo na světě.

Dle toho země vznášela se z prvu na vodách podsvětí, nejprve stvořen ovšem Babylon, pak ostatní místa božstev a tvorstvo. Bohyně Aruru z kraje Agade společně s bohem Ea neb Mardukem učinila lidstvo. Dle zpráv Berosa též bohyně z hlíny utvořila hrdinu Eabani (znamená: »můj stvořitel jest Ea«), který byl společníkem Gilgameše, hrdiny jiné báje chaldejské. Berosus připomíná, že Belus rozpůliv ženu (Tiamat), z jedné polovice učinil zemi, z hořejší polovice nebesa; po té uřízl si Belus hlavu a ostatní bohové smisivše krev Bělovu se zemí, stvořili z toho lidi.

I v jiném chvalo zpěvu, který uveřejnil Delitzsch (*Assyrische Lesestücke* 95—96) a Jensen, jest veleben Marduk, vítěz nad Tiamat, co tvůrce všeho; že tak rozvláčně a jednotlivě vypisováno založení sídel božských a měst jich a že se snad méně o to dbá, vypsati původ lidí a pozemských tvorů, lze vysvětliti prostě tím, že chtěli Babyloňané především dokázati svůj božský původ.

(Pokr.)

Z nové právní terminologie.

Sděluje Dr. ANTONÍN BRYCHTA.

(Pokračování.)

Naproti tomu katolická církev, kterou přec i nepřátelský josefinismus ve svých nesčetných dekretch a ordonancích tímto pravým a bohodatným jménem³⁷⁾ označoval,³⁸⁾ nazývá se —

³⁷⁾ Mat. 16, 18. a na souběžných místech. Známý jsou velebné obrazy, jichž písmo i sv. otcové o církvi užívají. Církev slove městem na hoře vystaveným, královstvím, ovčincem atd. Sv. otcové ji nazývají stanem Boha v slunci postaveným, městem Božím atd.

³⁸⁾ Toleranční patent ze dne 13. října 1781.

zajisté že ne jen tak maně a nahodile — náboženskou obcí³⁹⁾ (po způsobu »obcí bratrských«), korporací⁴⁰⁾, společností⁴¹⁾ atd. a to i v nálezích nejvyšších úřadů soudních.⁴²⁾ Vhodně praví proto, takové označování církve zamítaje, kanonista Balve⁴³⁾: »Die sehr gängigen Bezeichnungen der Kirche als eines Vereines, zu dem sich dann noch die Namen: Religionsgesellschaft, Confession u. s. w. gesellen, können, zumal unter Influenz der juristischen Bedeutung dieser Ausdrücke, zu einer einseitigen, mehr äusseren Auffassung der Kirche veranlassen und sind nicht geeignet, die innere Wesenheit und Dignität der letzteren begrifflich zu fixiren.«

Mluva taková není nahodilá, aniž má toto nesprávné naznačování věcí a institucí z oboru církevního práva svou příčinu v neporozumění jim aneb v nedostatečném upravení textu. Toto moderní vocabularium má dle řečeného velmi vážné a svrchovaně účelné pozadí, aby zúmyslným matením pojmů, v čem spočívá vždy něco bludného, a splítáním věcí zcela rozdílných setřen byl nejprve rozdíl mezi pravým křesťanstvím a jinými od něho odštěpenými vyznáními lidského původu, důsledně mezi církví katolickou a jinými konfessemi, a pak aby tento fundamentální rozdíl ze srdce katolického lidu pozvolna vymizel, když bylo svrchu dolíčným způsobem jeho náboženské přesvědčení systematicky zvikláno a duchové v zmatek a pochybnost uvedeni. Novi tuos sonitus! — Prohlašují-li moderní terminologové, ať to v odůvodňovacích zprávách neb v jiných textech, zásadní rovnost všech vyznání před zákonem, jest i v tom matení pojmů a splítání věcí zcela různých, ježto se buď věc z oboru náboženského převádí na pole rovnoprávnosti občanské, o kterou je zákonem⁴⁴⁾ již postaráno (činí se tedy něco zbytečného), aneb prohlašuje se tím, že mají všechny konfesse stejnou cenu a hodnotu, což při zdravém rozumu tvrditi nelze.

Výše slyšeli jsme, jak sami protestanté, zoufajíce nad protestantismem, jeho prázdnotou a úpadkem, jej odsoudili. Nuže, co soudil sám původce protestantismu o svém díle, jemuž moderní právo ve své terminologii jest tolik nakloněno, že mu prokazuje dokonce služby kmotrovské a při tom cizí jméno svému

³⁹⁾ Interkonfessní zák. ze dne 25. května 1868 č. 49.

⁴⁰⁾ Odůvodnění zák. ze dne 7. května 1874 č. 50.

⁴¹⁾ Totéž odůvodnění. Srovn. zák. ze dne 20. května 1874. Novověký blud, že církev není pravou a dokonale společností, že je tudíž jako jiné občanské společnosti na státu závislá, apošt. Stolic, jak známo, v syl-labu zavrhla.

⁴²⁾ Tak na př. rozhodl nejvyšší kassační soud dne 18. července 1884 č. 8237, »že dle terminologie našich základních a interkonfessních zákonů znamená slovo »náboženská společnost« souhrn všech členů některé církve neb jakéhosi vyznání náboženského.« Srovn. zák. ze dne 31. prosince 1868 a ze dne 9. dubna 1870 č. 51.

⁴³⁾ V díle: Kirche und Staat in ihren Vereinbarungen. 2 Aufl., Regensburg 1881, § 12.

⁴⁴⁾ Srovn. zákl. zák. ze dne 21. prosince 1867, čl. 2.

chráněnci dává? »Den Titel **Kirche** ⁴⁵⁾ — pravi významně Lutr ⁴⁶⁾ — wird unseren Gegnern ⁴⁷⁾ Niemand nehmen, und mit dieser Waffe können sie uns verdammen und vernichten.« Proto dokládá zcela otevřeně a důsledně proslulý Perthes, rovněž protestant: ⁴⁸⁾ »Wir Protestanten haben nicht die Kirchenbildung zu unserer Aufgabe. **Luther hat keine Kirche gegründet, das ist gewiss**«. Jinde podotýká týž autor zcela zřejmě: »Im Protestantismus ging nicht bloss die päpstliche Hierarchie unter, sondern **auch die Kirche**«. Podobně vyznal jiný protestantský učenec jménem Martensen: »Die eine Kirche hat sich in eine Verschiedenheit von Confessionen oder Kirchentypen gesondert.« ⁴⁹⁾ I Capito, stoupenec a vrstevník Lutrův a přítel Bucera, napsal již svého času ve svém listu k svému příteli Farelovi: ⁵⁰⁾ »Vážnost kazatelů jest úplně zničena; všechno chýlí se k záhubě. Nemáme žádné církve více... Lid, odhodiv všecku úzdu, volá na nás: »My známe dobře evangelium; jděte a kažte těm, kteří vás budou chtít poslouchati.« Tak soudí protestantští koryfeové, ano, sám původce protestantismu, o té vyhlašované »evangelické církvi,« tak zdrcující vynesli nad ní soud! Tím ale ocituje se též moderní terminologie, která církev katolickou seč jest ignoruje, ⁵¹⁾ za to ale pouhé náboženské jednoty, jež si ani samy bohodatné jméno církve nepřivlastňují, (dobře vědouce, že jim nepatří a že by to byl plagiát), tenděčně a okázale »církve« nazývá, v pravém světle. Soudí-li tak, jak bylo stručně ukázáno, ⁵²⁾ sami protestanté o své »církvi,« pak ji ani moderní terminologové nespasí. Jmenovati protestantismus zvláště nynější, ⁵³⁾ a jiné od katolické církve odloučené náboženské jednoty, které s ní nemají nic společného, církve,« a církev katolickou »náboženskou obcí, korporací,« a p., jest povážlivé »quid pro quo,« jest převrácení pojmů a všech zdravých zásad,

⁴⁵⁾ Odpadlému od církve mnichovi jest světodějná událost, založení církve, pouhou abstrakcí, pouhým názvem!

⁴⁶⁾ Ve výkladu knihy Genesis kap. 6.

⁴⁷⁾ Rozumějí se údově katolické církve, církev vůbec.

⁴⁸⁾ Perthes' Leben; díl 3. str. 201.

⁴⁹⁾ Na tomto stanovisku stojí patrně nová právní terminologie, jsouc takovou zastankyní různých konfessí, tak že pojem církve, zvláště katolické, úplně mizí.

⁵⁰⁾ Capito, Ep. ad Faret. u Nicolý l. c. str. 235.

⁵¹⁾ Zákonomárný liberalismus mluví ještě nejspíše tehdy o katolické církvi, když zamýšlí zasáhnouti do její práv a když chce církev hodně pokořiti.

⁵²⁾ Více dokladů uvádí Nicolas l. c. str. 142 a nn. — Balmes: Der Katholicismus verglichen mit dem Protestantismus. Regensburg 1845.

⁵³⁾ Dřívější protestantismus byl následkem přijatých a po nějaký čas zachovávaných zásad katolické církve do jisté míry konservativní a proto daleko obsažnější a cennější nynějšího, který následkem ustavičného »reformování« pozbyl konečně všecku podstatu i obsah a dospěl k směsi subjektivní libovůle a tím — čím se ani střízlivější protestanté více netají — k úplnému rozkladu. Co protestantismus po nějaký čas drželo, byl hlavně kapitál, který si z katolické církve na cestu vzal. Ten když byl vyčerpán, nastala — jako u marnotratného syna — nouze a konečně — hlad.

je vnucování dotčeným jednotám názvu úplně cizího a zcela bezdůvodného, kterého nikdy neměly a na který ztratily tou měrou všeliké právo, kterou se od pravé církve čím dál více vzdálily.

Z toho následuje, že takovou terminologii může vytvořiti jen naprostá náboženská lhostejnost, která s básníkem Schillerem nevyznává žádné náboženství ze samého náboženství, aneb ona sekta hrdopýšných rozumářů, kteří s pohrdáním všechna náboženství připouštějí a sami k žádnému se nehlásí, kteří dle potřeby v »zájmu národů« všechny možné kulty berou v ochranu, vyjma kult katolické církve; kteří, vznášejíce se jako padlý anděl Miltonův nad mořem náboženských bludů, při tom plní hněvu k svítelně světa na okamžik s opovržením pohlednou, volajíce: »Slunce, my tě nenávidíme!« — Každý jednotlivec chce býti označen svým pravým jménem a nezůstane lhostejným, jestliže se jeho po předcích zděděné jméno, byť jen nahodile, skomolí neb zamění. Sebe nepatrnější osobní neb rodinné výsady střeží se v obyčejném životě bedlivě a hájí se proti útočníkům co posvátný odkaz z uplynulých dob. Známa je žárlivost, s kterou šlechtické rodiny střeží svá stará práva a dávno zemřelými předky vydobyté výsady. Považovalo by se za nejnepřijatelnější, ne-li za urážku, kdybychom některou starobylost a důležitou instituci ignorovali nebo odvěké její jméno zjinačovali. Než, který úřad jest důležitější úřadu církve? Která instituce jest tak velebná a slavná, tak vznešená a ve svých účincích tak nedostižitelná, jako katolická církev? A tato nevyrovnatelná světová instituce, i kdybychom k jejímu božskému původu nepřihlíželi, neměla by se označovati již ani její pravým s její povahou a účelem co nejužší srostlým jménem? Tato světová samým Kristem založená říše, směla by snížena býti na pouhou »náboženskou společnost« nebo »korporaci?«

Protestanté nechtějí tímto jménem, ač je historické a zcela odůvodněné, býti označováni, a domáhají se jména, dle jejich mínění zvučnějšího, e v a n g e l í k ů vyznání augsb. neb helvet.; pro odvěkou však katolickou církev, pro církev velikou — jak ji sami pohané nazývali⁵⁴⁾ — která své bohodatné jméno nemění a změnití ani nemůže, je dle moderní terminologie dosti dobrý název »obec« nebo náboženská »společnost« nebo »korporace!« Tázeme se, co by se tomu řeklo, kdyby někomu napadlo, pojmenovati rakouské mocnářství prostě o b ě a n s k o u s p o l e č n o s t í na Dunaji? aneb království České pouhou p r o v i n c i í? Jaký soud stihl by toho, kdo by se odvážil mocného panovníka nazvati prostě o b ě a n e m?⁵⁵⁾ Zajisté nastala by bouře nevole a spravedlivého hněvu pro tuto urážku nejvyšší státní autority a vlasteneckého citu a smělce takového odsoudilo by veřejné mínění co nejrozhodněji. Jaké bouře rozhořčení zmítají zákonodárny sbory, padne-li na

⁵⁴⁾ Tak nazval katol. církev pohanský filosof Celsus.

⁵⁵⁾ Tak mluvili francouzští krvežíznivci za doby revoluce, když byl »občan Hugo Capet« k smrti odsouzen Nynějším socialistům, jakožto stoupencům francouzské revoluce zamlouvá se tento způsob mluvení nemálo.

některé straně »méně parlamentární« slovo, aneb dotkne-li se některý řečník práv a institucí jisté zemi posvátných!

A přece co jsou, byť sebe mocnější říše vezdejší u porovnání s říší Boží, s církví? »Regnum terrenum — dokládají obhájci práv církve — cum carne cinis erit et pulvis.« »Imperium et nos gerimus — praví nadšeně sv. Řehoř Nazíánský k velmožům svého času ⁵⁶⁾ — adde multo praestantius ac perfectius, alioquin carni spiritum et coelestia terrestribus cedere oportebit.« Právem tudíž učí slavný Suarez ⁵⁷⁾: »Dicendum est, potestatem ecclesiasticam non solum esse in se nobiliorem, sed etiam superiorem et habere sibi subordinatam (ve věcech duchovních) potestatem civilem.« Z té příčiny vece sv. Chrysostom: »V síle není církvi nic rovného; ona jest vyšší nad nebesa a širší nad veškeru zemi, nikdy nestárne, ale týž a týž rozkvétá.« Z tohoto také, bez odporu svrchovaně dogmatického důvodu, byly zákony základní, interkonfessní, zákon o škole a o manželství apoštolskou Stolicí odsouzeny a zavrženy, ježto odporují učení, právu, autoritě a bohodatné ústavě církve. ⁵⁸⁾ (Pokrač.)

Romanarum Congregationum decreta novissima.

S. Congreg. Concilii.

Urbevetana - Funerum.

Die 11. Aug. 1894.

Urbevetere die 10. Martii 1893. diem obiit supremum Maria Benedetti, ejusdem loci oriunda, quae patriam dereliquit, transferens Viterbium suos lares, quando nupsit Josepho Bernabei. At in dotem sortita est domum paternam, unde ei in more fuit fere quotannis apud parentes Urbevetere aliquod tempus commorari. Tempore hujus commorationis accidit, quod Mariae mater die 8. Januarii 1893 hac vita decessit, quam post duos menses, uti diximus, filia secuta est, disponens, ut sepulturae mandaretur in coemeterio Viterbii prope suum virum. Quia Mariae paterna domus sita est in paroecia Collegiatae S. Andreae, parochus eidem uti in mortis articulo adstitit non secus ac matri et sacramenta

⁵⁶⁾ Orat. XVII. num. 8.

⁵⁷⁾ Suarez: De legibus lib. IV. cap. 9. Podobně sv. Tomáš Akvin. 2, 2. qu. 60. art. 3. Srovn. o tom: Hergenröther, kathol. Kirche und christl. Staat, 1872 p.

⁵⁸⁾ »Videtis — praví papež Pius IX. ve své allokuci ze dne 22. června 1868 — quam vehementer reprobandae et damnandae sint ejusmodi abominabiles leges ab austriaco gubernio latae... quas igitur auctoritate Nostra Apostolica reprobamus et damnamus«.

administravit, ratus est, jus sane habere Mariae cadaver levandi, super eodem funebre officium peragendi, idemque ad sepulturae locum associandi. Verum obstitit Ecclesia Cathedralis, quae haec omnia peragere sibi vindicavit, quia de non subdito parochi agebatur. Negans parochus, agi de peregrino, prouti contenderet Capitulum, protestatus est se cedere Capitulo, sed non renunciare juri suo, quod omnimode tueri debebat. Quapropter controversiam ad H. S. C. detulit, die 8. Junii 1893. — Sub die 14 Feb. 1894 edito decreto »Ponatur in folio« partes de more exquisitae suas dedere allegationes.

Circa juris quaestionem, Canonici asserunt, hoc jus suae Basilicae Cathedrali solemniter recognitum fuisse a nonnullis iudicatis apud Curiam Romanam, et consuetudine constanti confirmatum, sed maxime roboratum fuisse per quamdam Concordiam hac de re initam a Clero Urbevetano et ab Ordinario Dioecetano approbatam sub die 18. Julii 1874.

Jamvero Canonici contendunt, Mariam Bernabei peregrinorum, utique, numero accensendam non esse, sed tamen nec domicilium nec quasi domicilium in paroecia S. Andreae habuisse; nam, aiunt, Mariam nec quotannis Urbem veterem venisse ad invisendam suam matrem, sed haec potius Viterbium petebat singulo quoque anno filiam visitatura. Imo, quia filia raro et ad breve tempus matrem visitabat, explicant Capitulares factum, quo mater posthabita filia, nepotes suos haeredes instituit. Unde concludunt Capitulares, ad contrahendum quasi domicilium, defuisse factum et animum. Factum, quia trium mensium tempus non sufficiens est ad acquirendum quasi domicilium. Sed praecipue animus defuit, quum postremo tempore venerit Maria ad matrem, quia graviter aegrotabat, et mortua matre voluntatem ostenderit statim et perpetuo se conferendi Viterbium, quo transferri iussit suppellectiles paternae domus, uti plures testes deposuerunt.

Ex adverso parochus S. Andreae in primis refert sententiam Ferraris Voc. »Sepultura« n. 22—23, scilicet »Peregrini pertranseuntes et viatores, nisi sepulturam elegerint, sepeliendi sunt in Cathedrali: advenae autem seu exteri et peregrini habentes per aliquod temporis habitationem in aliqua paroecia, sepeliendi sunt in ipsa.« Cui sententiae cum communi Canonistarum concinere memorat Mattheucc. De Offic. Cur. eccles. c. 48, n. 12: »Distinguendum est inter exteros in loco habentes habitationem, et peregrinos pertranseuntes, ut primi debeant sepeliri in parochiali, in qua inhabitant, nisi sepulturam elegerint alibi.« Quod vero pertinet ad consuetudinem a Capitulo allatam, deductis pluribus exemplis, demonstrat eam nec pacificam fuisse nec legitime praescriptam. Praeterea testimonio parochorum et ipsius Episcopi, qui Urbevetanam Ecclesiam regebat anno 1874, evincit Concordiam, de qua loquitur Capitulum, effectum caruisse.

Accedens postea ad quaestionem facti parochus S. Andreae adnotat Mariam Benedetti Bernabei sane advenam, transeuntem et perfunctorie commorantem vocari non posse,

quae Urbeveterem originem habuit et fere quotannis in sua domo paterna aliquam commorationem ducere solebat, idque erui contendit ex decisionibus, quae in similibus casibus vel a S. C. C. vel a S. R. R. prodierunt.

His aliisque perpensis, proposita fuerunt

Dubia.

I. An Ecclesiae Cathedrali competat jus funerum in casu.

Et quatenus affirmative

II. An eidem competat jus associandi cadaver ad electam sepulturam extra dioecesim in casu.

Et quatenus negative ad utrumque

III. An sit locus restitutioni emolumentorum pro funere defunctae in casu.

Ad 1um et 2um Negative.

Ad 3um Affirmative detractis expensis.

Literární oznamovatel.

Apologie. Slova pravdy. Vydává Dr. Josef Burian, předseda Jednoty katol. Továřů v Praze. »Účel posvěcuje prostředky«, anebo také: »Kdo v té peci sedá, jiného tam hledá. II. Napsal Francesco Veridico. Jak často předhazují protestanté a liberálové řádu Jesuitskému, jako by učil, že účel posvěcuje prostředky! V zmíněné brožuře pádnými slovy se dokazuje nepravda tohoto tvrzení. Nikoliv Jesuité — ale původcové protestantismu sami — Lutr et consortes tuto nekřesťanskou zásadu pěstovali. Brožura tato výborně se hodí k hojnému rozšíření v osadách smíšených.

Leontius von Byzanz, ein Polemiker a. d. Zeit Justinians, von D. Rügamer, Würzburg. 2 M.

Die Apostelgruft ad Catacombas an d. via Appia, von A. de Waal. Eine hist. archäol. Untersuchung auf Grund der neuesten Ausgrabungen. Mit 3 Tafeln. Freiburg in B. 6 M.

Die Dämonischen des N. Testaments. Antwort auf Herrn Pastor Hafners Schrift über den gl. Gegenstand, von H. Lachr. Leipzig. O. 50.

* * *

Homiletika. Kazatelňa. Časopis pre katolícké duchovné rečníctvo. Vydáva Fr. Richard Oswald. Ročník XV. Číslo 3. Kazne nedelne a sviatočné.

Christus und sein Volk. Acht Fastenpredigten für Männer. Von P. Heinrich Abel, S. J. Im Selbstverlage der »Reichspost«. Kázání tato nadělala svého času ve Vídni mnoho hluku. Kostel byl vždy věřícími téměř přeplněn a není divu. Uchvacoval výmluvný řečník své posluchače nejen dokonalou znalostí lidského života a lidského srdce, nýbrž i neuprosnou logikou a pevným přesvědčením. Cena 10 kr.

Sbírka historických příkladův z dějin slovanských, zvláště českých. Kazatelům, katechetům, učitelům a t. d. sebral a upravil Jan Nep. Černoňouz, osobní děkan v Hostivari. Sešit 2. a 3. Cena 36 kr. Doporučujeme vše.

* * *

Askése. Rozjímání o tajemstvích svatého růžence. Třicet a dvě úvahy, jež dle mnohých pramenů sestavil a v chrámu Páně sv. Mikuláše v Praze konal Ant. Postřihač, kaplan. V Praze 1895, nákladem Cyrillo-Methodějského knihkupectví. Str. 178 malá 8°. Cena 50 kr.

Prání sv. Otce Lva XIII., aby jednotlivá tajemství svatého růžence byla věřícím vykládána a jako vznešené vzory ctností nejkrásnějších před duševní jejich zrak kladena, bylo dp. spisovateli pohnutkou, aby sestavil přítomnou sbírku rozjímání o tajemstvích růžencových. Překrásné úvahy, které ndp. biskup Msgr. Ferd. Kalous při exerciciích seminářských r. 1886 přednesl, byly mu při práci jeho stkvělým vzorem. Podle nich sestavil dp. spisovatel, uživ pečlivě i mnohých jiných dobrých pramenů, hojně úvah nových, jež vynikajíce jadrnou stručností i žádoucí rozmanitostí, zamlouvají se nad to srdečným tónem, jímž jsou provanuty. Rovněž i po stránce jak věcné tak i slohové jsou tato rozjímání bezvadna, i hodí se tudíž výborně k rozjímavé modlitbě sv. růžence veřejné i soukromé.

Dr. Ant. Podlaha.

* * *

Historie. Svatý Pavel a jeho apoštolské cesty. Napsal abbé Fouard. Přeložil kněz Jan Ev. Hulakovský. Jsme velice povděční knihtiskárně Cyrillo-Methodějské, že nešetříc nákladu, podjala se v poslední době vydávati znamenitá díla vynikajících autorů cizích. Tak nedávno vydala svým nákladem epochální dílo P. Didona Ježíš Kristus, a nyní opět nám předvádí dílo neméně důležité »Svatý Pavel a jeho apoštolské cesty,« od abbéa Fouarda.

Abbé Fouard jest jeden z nejslavnějších té doby historiků církevních. Pérem mistrným líčí nám apoštola »národů,« jak vychází z Jerusalema, by získal Kristu národy pohanské a kamkoliv kráčí tento muž bohonadšený za svým povoláním, všude . . . všude tisícere překážky staví se mu v cestu. I ocituje

se brzy v nejkrušším zápase s fanatismem již již odumrajícího židovství, brzy s největším a nejmocnějším nepřítelem na světě, s pohanstvím, jež zárodek úpadku v sobě nosí. Ale muž Boží tělem i duší jsa oddán svému povolání, neleká se žádných obtíží, žádné práce, neděsí se ani okovů, ani žaláře, ba ani smrti; od lásky Krista Ježíše nemůže ho na světě odloučiti nic. Konečně přece podlehá — propadá smrti mučennické — ale v této smrti jest jeho vítězství. Obřadná přemrštěnost židovská podléhá, modly pohanské klesají s oltářů — kříž Kristův vítězí. Toť asi stručný obsah knihy, psané slohem nad míru poutavým. Autor sbíral látku k svému znamenitému dílu nejen ze spisů historiků starších, jako z Plutarcha, Suetonia, Livia, Tacita, Josefa Flavia, jimiž se všady dokládá, nýbrž i použil novějších spisovatelů anglických, francouzských a německých. Jako P. Didona »Ježíš Kristus«, tak i Fouarda »Svatý Pavel« — neměl by scházeti v žádné knihovně kněžské — ano, i laici vzdělání měli by z knihy té čerpati vědomosti, jestli to dílo ceny trvalé. »Jest to marná práce, píše arcibiskup Rouenský Leon, o knize P. Fouarda, jestliže pochybovači, dějepisci, básníci leskem nepravé vědy, anebo okouzlujícím slohem, snaží se zastíniti jasnost víry v duši svých vrstevníků. Když díla těchto duchovních zločinců dávno upadnou v zapomnutí, nepřestanou lidé obdivovati selistům velikého apoštola, a jméno Ježíše Krista, skoro na každé stránce se nalézající, bude se pronášeti sláskou.«

Dosud vyšly dva sešity, každý za cenu 50 kr. Doporučujeme vřele.

Život blahoslavené Anežky České. Napsal P. Antonín Rejzek T. J. Nákladem »Dědictví sv. Cyrilla a Methoděje« na rok 1894.

Moderní nedoukové vždy, kdykoliv přijde řeč o středověku, pohrdlivě se usmívají; — v jich očích byl středověk jen »tmářstvím« a zpátečnictvím, byl prý to věk duševní vazby. A nelíbí se těm našim osvětářům na středověku nic, nejméně pak život klášterní. A přece kdo nepředpojatě se do těch dob dávných zahloubá —, kdo střízlivě a nestranně soudí, dozná, že kláštery dalekosáhlý měly vliv na veškeren společenský život a že působení jejich bylo »blahodárnější, nežli nyní akademii učených, uměleckých a t. d.« jak dobře Palacký píše. Důkaz toho nejlepší podává bl. Anežka Česká, jejíž život blahodějný dovedným pérem popisuje R. Rejzek. Ano, na ní právě se osvědčilo, co dokázal středověk se svou klášterní a náboženskou výchovou, kterak právě proto, že náboženskou výchovu měla, tak velikých věcí dokázala a národu byla prospěšna. Celá kniha jest psána slohem poutavým a srozumitelným a zajisté se »Dědictví sv. Cyrilla a Methoděje« zavděčilo svým členům, když se postaralo, aby tato ýborná kniha vyšla tiskem.

- Římští papežové v chronologickém pořádku. Napsal Josef Veselý. Cena 30 kr. Spisek tento jest vhodnou pomůckou všem, kdož se zabývají dějinami církevními, zvláště ale posluchačům bohosloví. Doporučujeme vřele.
- Z dějin nepatrné české vesnice. Podává Václav Honejsek, farář u sv. Haštala v Praze, bývalý farář Kojetický. Nákladem družstva »Vlast.« Cena 60 kr. Pěkný kulturní obrázek staré české vesnice z věku 16. a 17. podává nám tuto dp. spisovatel. Seznamuje nás se životem na vesnici, — jak se ve skutečnosti jevil, a předvádí nám stinné i světlé stránky lidu českého. Dílo toto jest velice cenné a doporučujeme je vřele.
- Sborník historického kroužku. Odpovědný redaktor Dr. Matěj Kovář. Sešit 3. Cena 70 kr., pro členy »Vlasti« 52 kr.
- Kdo by se toho byl nadál? Za krátký poměrně čas dokázal »Hist. Kroužek«, že schopen jest života, ano ještě více, dokázal vydáváním spisů historických, že postavil se na půdu pevnou, z níž tak snadno asi nebude vytlačen. Svými publikacemi, jež liberálům jsou nemilé, roztrhává sice pomalu ale jistě celé to předivo pomluv, lží a předpojatostí, jakými nepřátelé církve obestřeli vše, co vůbec s církví v nějakém bylo spojení. Sešit 3. »Sborníku histor. kroužku« jest velice zdařilý. Dobrymi pracemi přispěli pp. Josef Vávra, Fr. J. Hamršmíd, Frant. Kroiher, Dr. M. Kovář, Hynek Kollman. Doporučujeme vřele.

* * *

Paedagogika. Malá dějpráva biblická pro katolické školy národní. Sepsal Jan Doležel, prof. náboženství v Mor. Ostravě.

Schválená od nejdůst. ordinariátů v Olomouci, v Brně, v Hradci Králové, Budějovicích, v Litoměřicích a od general. vikariatu v Těšíně. Se 40 obrázky. Cena výtisku váz. 16 kr.

* * *

Spisy zábavné a poučné. M u s e u m. List bohoslovců českomoravských. Ročník XXIX. Pořadatel Jan Staněk. Obsah velice bohatý a cenný.

N á š D o m o v. Ročník III. Číslo 23. Obsah zajímavý a bohatý. Časopis tento zaslouží nejhojnějšího rozšíření.

K v ě t y M a r i a n s k é. List měsíční ctitelů Panny Marie. Ročník XI. Číslo 12.

Listárna redakční.

Dp. *Kam. Jan. v Pl.*: Dle § 5. zák. ze dne 19. dubna 1885. ř. z. č. 47. přísluší Vám, jakožto administrátoru fary s kongruou 700 zl., měsíční plat 50 zl. — Ačkoli dopis Váš v té věci nejasný, myslíme, že místodržitelství vykávalo Vám 30 zl. z berního úřadu a 20 zl. z místních důchodů obročních, jež dle minist. nařiz. ze dne 20. ledna 1890. § 14. jste oprávněn počítati do výdajů v účtu interkalárním.

—*d.*— Desátek reluovaný čili na peníze přeměněný možno buď rozdělit dle III. tř. (od 24. dubna 1893. — do 24. dubna 1894. atd.), anebo počítati jej jako zvláštní druh příjmů a rozdělit pro rata dle splatnosti úroků rentových (ve Vašem případě 1. květ. a 1. listop.). Rozhodným je zde prius — t. j. jak za předchůdce počítáno. U Vás — jak soudíme z dotazu — počítáno a děleno bylo asi dle způsobu druhého, jenž ovšem jest vzhledem k rentě praktičtější a přiměřenější. Dle toho by předchůdce Váš dostal od $\frac{1}{11}93$ do $\frac{3}{13}94.$, — interkalár od $\frac{1}{4}94$ do $\frac{1}{9}94.$ a Vy od $\frac{1}{9}94$ do $\frac{3}{10}94.$

Dp. *Ž. Š. v Č. na M.* — Dopisem.

Vdp. *Dr. K. v P.* — Hned, jak ukončeny budou články začaté.

Dp. *Š. V.* — Rádi bychom; leč není pracováno ni propracováno tak, aby se nám hodilo. — Snad Vám přijmou jinde.

(Zasláno.)

»Spolek přátel katolických českých škol bratrských.«

Největším dobrodiním, jehož se může člověku dostati, jest dobré křesťanské vychování. Vychování dobrého může se však mládeži dostati jenom ve škole ovládané veskrz duchem náboženským, duchem v pravdě křesťanským, ve škole, kde učitel žákům předchází ve všem dobrým příkladem. Takovými učiteli jsou vedle jiných zvláště školní bratři z kongregace blahosl. Jana Křt. de La Salle, kteří sobě získali, kdekoli se usadili, vždycky pověst nejlepší.

Svrchu jmenovaný spolek vytknul sobě za úkol pečovati o to, aby kongregace školních bratří, kteráž jinde tak blahodárně působí, i v zemích českých se usadila a zde zřídila ústav český, odkudž by pak mohla rozvíjeti dále blahodárnou činnost svou. Myšlénka tato vznikla z úvahy, že v celých Čechách není kromě Johannea, určeného pro učedníky, ani jediného českého ústavu pro hochy, jenž by stál veskrz na půdě katolické a kdež by vedle školy byl i internát, do něhož by mohli rodičové katoličtí beze vší obavy dáti svoje syny.

Ku provedení vytknutého cíle jest však třeba peněz a proto se »Spolek přátel katolických českých škol bratrských« obrací ku všem přátelům křesťanského školství a ku všem pravým lidumilům vůbec s uctivou prosbou, by jej ráčili dle své možnosti ve snaze jeho podporovati. Kdo složí 100 zl. jednou pro vždy, stává se členem řádným; členem činným je, kdo splatí jednou pro vždy 50 zl., přispívající členové splácejí ročně 5 zl.; podporující členové platí pak ročně 1 zl. 20 kr. I každý dárek k účelu výše naznačenému přijímá spolek s vděčností.

Vídeňský spolek pro vzdělání katolických učitelů ve Strebersdorfě postoupil spolku našemu všechny svoje české členy v Čechách a na Moravě; i prosíme tudíž, aby dotyční p. t. pánové členské svoje příspěvky, kteréž skládali dříve do Vídně, zasýlali nyní spolku našemu.

V kongregaci školních bratří provincie rakouské je nyní celkem 16 Čechů; jsou to však dosud vesměs síly mladé. Proto by kongregace, kteráž se chce všemožně přičiňovati o rozmnožení svých českých sil, přijala ráda zvláště staršího zkoušeného učitele českého. Kdo by tudíž cítil v sobě povolání působiti jako učitel a člen kongregace školních bratří, necht dopíše spolku našemu, který s ním pak všecko další projedná.

V PRAZE dne 12. listopadu 1894.

Frant. Pohunek,
kaplan u sv. Štěpána,
tajemník.

Ed. Šittler,
provisor k. a. semináře,
t. č. pokladník.

Dr. Frant. Xav. Kryštůfek,
předseda.

O z n á m e n í.

První číslo »Týdenník Čech« vyjde první sobotu v novém roce s bohatým obsahem: **přehledem všech událostí atd., s přílohou zábavnou** a s novou přílohou „List hospodářský“. Páni abonenti »ČECHA« dostávají budou číslo **to bez veškerého příplatku** jako obvyklé číslo denníku »ČECH«. *) Poněvadž tím vydání »ČECHA« se daleko zvýší, poněvadž pak přes to páni abonenti nebudou platit nic více než dříve, **prosíme jich všech co nejsnažněji, by hleděli proto morálně „Týdenník Čech“ podporovati a všem osadníkům svým jej vřele doporučili.**

List poveden bude s všestrannou péčí za vrchního řízení chéfredaktora »ČECHA« Petra Kopala. List hospodářský svěřen osvědčenému odborníku dp. R. Vrbovi, zámeckému kaplanu v Průhonicích, jemuž přispívati bude řada spolupracovníků. — List obsahovati bude vždy nejméně 12 stran formátu »Čecha«, čtvrtletní předplatné však stanoveno jen na **65 kr., půlletně 1 zl. 30 kr., celoročně 2 zl. 60 kr.**

Spolehajíce pevně **v morální podporu všech svých vdpp. odběratelů,** vynasnažíme se, by týdenník »ČECH« stal se co nejdříve dobrými lacinými novinami všeho katolického lidu v zemích koruny svatováclavské.

Redakce a vydavatelstvo „ČECHA“

Praha 1508—II.

*) Na denník „ČECH“ předplácí se měsíčně i s poštou 1 zl. 35 kr., čtvrtletně 4 zl.

Na počátku ledna 1895 vyjde 1. číslo nového ročníku

„OBRANY“.

»OBRANA« věnována jest zájmům katolicko-politickým a speciálně apologetickým; vychází čtrnáctidenně (5. a 20. dne v měsíci) **s bohatým obsahem ve vkusné výpravě s obálkou.**

Celoroční předplatné 2 zl.

přijímá Cyrillo-Methodějská knihtiskárna (V. Kotrba). Praha.

Spisy redakci zaslané:

„*Vychovatele*“, listu věnovaného zájmům křesťanského školství, vyšlo právě redakcí Fr. Pohunka ročníku IX. číslo 35. — s následujícím obsahem: *Metoda u vyučování náboženství*. (Nová řada). Podává duch. prof. Frant. Horáček. (Pokrač.) *Škola jako ústav vychovávací*. (Pokračování.) *Realie ve škole obecné a jejich poměr ku předmětům hlavním*. Sebral a uvažuje V. Procházka, učitel. *Hlidka školská*. *Drobnosti*. *Literatura*. Spisy redakci zaslané. *Konkursy*. — »*Vychovatel*« vychází vždy 5., 15. a 25. každého měsíce a předplácí se v administraci v Praze, klášter Dominikánský, Jilská ulice, celoročně 3 zl., půlletně 1 zl. 50 kr.

* * *

„*Vlast*.“ Časopis pro poučení a zábavu. Majitel a vydavatel družstvo »*Vlast*«. Redaktor Tomáš Škrdlc. Tiskem knihtiskárny Cyrillo-Methodějské (V. Kotrba) v Praze. Ročník XI. číslo 3. vyšlo s následujícím zajímavým obsahem: *Nástin učení Jana Amosa Komenského a učení Petra Chelčického*. Napsal Dr. Ant. Lenz. (Pokračování.) *Otčenáš (I.e Pater)*. Veršované drama o jednom jednání. Francouzsky napsal François Coppée. Přeložil P. Jan Dvořák, křížovník. (Dokončení.) *Růžencová babička*. Obrázek ze Žďárských hor. Napsala Vlasta Pittnerová. *Josef Benedikt Cottolengo*. Příspěvek k dějinám katolických kněží lidumilů a dobrodinců. Píše Josef Flekáček. (Pokračování.) *Literatura*. *Bavorští Lesáci*. Napsal Josef Vondrák. (Dokončení.) *Kostelní sonety Antonína Bulanta*: I. Mrzák. II. Rorate. III. Dva hroby. »*Kytice*« v Rukopise Královédvorském. Napsal Oldřich Seykora. *Zlato v Čechách*. Napsal dr. Miroslav Skalák. *Agitace pro pravoslaví*. Píše Frant. Žák. (Dokončení.) *Z národního divadla*. Píše Josef Flekáček. *Umění*. *Hudba*. *Literatura*. *Drobné literární a jiné důležité zprávy a úvahy*. *Úmrtí*. — *Vlast* vychází 15. každého měsíce a předplatné obnáší ročně 4 zl., půlletně 2 zl. a čtvrtletně 1 zl. Kněží deficienti, alumnové, klerikové, studující, podučitelé a podučitelky mají *Vlast* ročně za 3 zl.

*

Dělnické noviny. Ročník IV. Číslo 8. Redaktor Tomáš J. Jiroušek.

Kde jest reformace?

Ku předložené otázce
na základu studii historických
všem povážlivým lidem

odpovídá:

Dr. KAREL LEV ŘEHÁK,

děkan sboru doktorů v bohosloví na vysokých školách pražských, rytíř Božího hrobu v Jerusalemě, farář u sv. Ducha na St. Městě v Praze.

Cena sešitu 30 kr.

Sešitem 8. bylo cenné dílo toto ukončeno.

Náš Domov. Časopis obrázkový a zábavně poučný pro lid.
Ročník IV. Číslo 1. a 2.
Květy Mariánské. List měsíční ctitelů Panny Marie. Ročník XII.
Číslo 1.

***Katolickému českému duchovenstvu v Čechách, na Moravě
a ve Slezsku!***

Již roku 1882. pojal jsem úmysl, vypsati zásluhy českého moravského a slezského duchovenstva o zakládání knihoven, o rozšiřování knih a časopisů po dědinách a městech a požádal jsem tehdy v »Čechu« a v »Pastýři Duchovním« československé duchovenstvo, aby mi z tohoto oboru o sobě a zemřelých spolu-
bratřích obšírné zprávy podalo. Mimo to obrátil jsem se přímo na české pp. vikáře a moravské a slezské pp. děkany, aby zásluhy duchovenstva celého jejich traktu vylíčili.

R. 1887 obnovil jsem svoji žádost v 1. čísle IV. ročníku »Vlasti«, v »Čechu«, »Illasu« a »Opavském Týdenníku«, načež jsem vydal roku 1888 první a roku 1889 druhý díl své práce. Celá práce byla rozdělena ve čtyři díly, a to: I. zásluhy duchovenstva českého; II. moravského a slezského; III. činnost bohoslovců; IV. působení různých dědictví a jiných podobných katolických spolků. V prvních dvou knížkách jest probrána činnost duchovenstva českého a nyní hodlám sestaviti doplňky této činnosti a probrati zásluhy duchovenstva moravského a slezského.

Za tou příčinou vešel jsem hned na počátku školního roku, v říjnu r. 1894, s pp. alumny různých seminářů ve vyjednávání a zajistiv si jejich laskavou pomoc, dám se s pomocí Boží do práce.

I prosím za laskavé udání a zprávy: jméno kněze, den, rok a místo jeho narození, hodnost; zemřel-li — den, rok, místo jeho úmrtí a na to: kde a s jakým úsilím a zdarem: založil knihovnu farní, vikariátní či dekanátní, školní nebo obecní, spolkovou; vylíčeny buďtež jeho hmotné při tom oběti nebo vůbec peněžité dary na tyto podniky již založené; které časopisy, kalendáře, knihy a dědictví rozšiřoval nebo různým spolkům a ústavům (gymnasia, nemocnice, obecné školy) daroval; jak se staral o rozvoj spolkového života, užitečných literárních jednot a závodů a kterých vlasteneckých a hlavně katolických spolků jest členem a kolik členů jiným spolkům a družstvům získal. Budiž také podán obsah zakládajících listin a pamětních knih a závětí zemřelých, pokud v tento obor spadají. Zkrátka, budiž uvedeno vše, co přispívá k thematu: Zásluhy českého, moravského a slezského duchovenstva o zakládání knihoven, spolků a časopisů, o rozšiřování knih a časopisů po dědinách a městech.

Nejlépe by ovšem každý učinil, kdyby o sobě sám zprávu napsal, při čemž mu ovšem úplnou mlčenlivost zaručuji.

Sebraný material zašlu dle diecési do různých seminářů, kdež jej pp. alumni prostudují, doplní a opraví a pak jej vydám tiskem a to, jak myslím r. 1896 — budu-li živ a zdráv.

V Praze, dne 1. ledna 1894.

Tomáš Škrdle,
č. 294-I.

Ročník II.

Sešit 4.

RÁOCE DUCHOVNÍ.

ČASOPIS KNĚŽSTVA ČESKOSLOVANSKÉHO.

Redaktor

DR. JOSEF BURIAN,
sídelní kanovník Vyšehradský.

Pořadatel části právní a liturgické

VÁCLAV KOCIÁN,
kaplan u sv. Štěpána.

Schváleno nejdůst. kníž. arcib. konsistoří v Praze.

V PRAZE 1895.

Cyrillo-Methodějská knihtiskárna a nakladatelství

V. Kotrba.

O B S A H.

Listy homiletické.

	Str.
Neděle IV. po Zjevení Páně. (Petr Špička)	221
Neděle Devítník. (Isidor Zahradník)	224
Neděle Devítník. (Monsign. Boh. Hakl)	228
Neděle I. po Devítníku. (Isidor Zahradník)	230
Neděle I. po Devítníku. (Monsign. Boh. Hakl)	235
Neděle II. po Devítníku. (Isidor Zahradník)	237
Neděle II. po Devítníku. (Leopold Kolísek)	242
Neděle I. v postě. (Fr. Klíma)	245

Postní kázání.

Napsal a čínil Fr. Vohnout, bisk. notář a farář v Žlunicích.

Kázání I.	249
-------------------	-----

Patero řečí na neděle postní o cíli člověka.

Napsal Fr. Blažko, farář v Neutonicích.

Řeč I.	255
----------------	-----

Listy katechetické.

Katechese o křesťanské naději. (Dr. Jan Sýkora)	259
Při vychovávání dětí napomáhej sobě kněz modlitbou. (Fr. Chramosta)	261
Sliby a chyby školy bezkonfessní. (Fr. Poluněk)	265

Promluvy ku mládeži.

Velikonoční duchovní cvičení pro mládež.

Napsal Jan Ev. Hulakovský.

Cvičení I.	268
Cvičení II.	271

Listy vědecké.

Učení staré Jednoty Českých Bratří o obnově světa, a nauka Církve katolické (Dr. Ant. Lenz)	275
Chaldejské báje (Dr. Jar. Sedláček)	279
Z nové právní terminologie. (Dr. Ant. Brychta)	280
Z oboru právního	283
Romanarum Congregationum decreta novissima	288
Spolek sv. Josefa k podporování světského duchovenstva ve výslužbě pro církevní provincii českou	288
Literární oznamovatel	290

Právě počalo vycházeti důležité dílo!

Bible a nejnovější objevy v Palestíně, Egyptě a Assyrii.

Napsal

F. Vigouroux.

Zdá se, jako by Bůh *Egyptany* a *Chaldejce* vyvolal z hrobů v pravý čas. Ont nový život vлил v exegesi a apologetiku křesťanskou v době, kdy racionalismus vyhledává nových zbraní, aby podkopal Jeho mocné dílo. „Jest paměti-hodno“, dí dr. Bickell, „že oba velikolepé objevy historické naší doby podávají si takofka ruce, aby obhájily mojžíšský původ Pentatenchu. Zatím co *egyptologie* nás až do nejmenších podrobností poučuje o poměrech egyptských a *potvrzuje tím autentičnost této knihy*, nutíc nás, abychom uznali, že ji sepsal autor, jenž jako Mojžíš žil v údolí Nílském, ukazuje *assyriologie* falešnost hypotézy o různých původních pramenech a dokazuje jednotu tohoto základního spisu zjevení božského.“ Kdo by nežasl, vida, že v době, kdy nevěrecká kritika povstala a prohlásila, že nevidí než báje v Písmu svatém, Prozřetelnost vyvolala mrtvé z jejich hrobů, aby vydali svědectví spisovatelům Pisma sv. ? *Objevy* učiněné v *Egyptě* a v *Assyrii* v době novější *potvrzují* jasně historičnost a pravdivost našeho Pisma svatého. Mrtvé stavby a památníky egyptské a assyrské, jež po dlouhé věky zrakům lidským pod ssutinami byly skryty, jakož i záhadné zprvu nápisy hieroglyfické a klínové oživily takofka a rozhovořily se úsilím neúnavných badatelů, aby pronášely nad jiné přesvědčivá a pádná svědectví na obranu knih posvátných. Naplnila se tu v podivuhodné míře slova Pisma svatého: „Budou-li tito mlčeti, kamení bude volati“ (Luk. 19, 40.) a „Kámen ze stěny křičeti bude, a dřevo odpovídati bude“ (Hab. 2, 11.).

Dílo Vigourouxovo, kteréž vzbuzuje obdiv celého vzdělaného světa, odhodlalo se podepsané nakladatelství vydati v českém překladě, doufajíc, že dílo tak nákladné nalezne u *veškerého vzdělanstva* českého hojně přízně a podpory. Český překlad, k němuž slovný spisovatel s nevšední ochotou dal svoje svolení, a jež nejdůstojnější kníž arcib. konsistoř Pražská připsím ze dne 25. srpna 1894. č. 8109. schválila, vycházeti bude v sešitech *Barchových bohatě ilustrovaných*, ve lhůtách čtrnáctidenních po 20 kr.

Knihtiskárna Cyrillo-Methodějská V. Kotrba v Praze.

==== Právě vyšel a se rozesílá sešit I. ====

Veledůstojnému duchovenstvu

doporučujeme k době postní tyto výborné pomůcky homiletické:

Gesta rozumu a srdce

ku spojení se s Kristem.

Postní kázání. Napsal **Eduard Brynych.**

Stran 48. Cena 30 kr. — Druhé vydání.

Stran 74. **Postní kázání** Cena 50 kr.
o sedmi bolestech blahoslavené Rodičky Boží Marie Panny.
Napsal **Bohumil Hakl.**

Boháč a Lazar.

Postní řeči Dra. **Rudolfa Horského.** — Cena 20 kr.

GOLGOTHA.

Sedm postních kázání, kteréž dle Jean-Jeana sestavil Antonín Klos.
Stran 103. — Cena 65 kr.

Postní kázání o posledních věcech člověka.

(S dodatečným kázáním na Velký pátek.)

Napsal kardinál **Otmar Rauscher.** Přeložil **V. J. Čečetka.** — Stran 64.
Cena 32 kr.

Pouť do svaté země

čili **Krátké promluvy duchovní o místech ve svaté zemi památných na neděle a svátky v čase postním a na Hod Boží Velikon.**

Napsal **TbDr. Karel Lev Řehák.**

S 10 vyobrazeními. — Stran 68. — Cena 30 kr.

JERUSALÉM a jeho posvátná místa.

Sedmero postních kázání

Napsal **Ant. Langhans.**

Cena 36 kr. (Otisk z *Pastýře Duchovního* r. 1886.)

134 stran. **Socialistická kázání.** Cena 60 kr.

Napsal **Adam Latschka,** přeložil **V. Čečetka.**

Veškeré tuto uvedené spisy obratem pošty zasílá

Cyrillo-Methodějské knihkupectví G. Franci v Praze.

Listy homiletické.

Neděle IV. po Zjevení Páně.

O svědomí.

»Bouře veliká stala se na moři, tak že se lodička přikrývala vlnami; on pak spal.«
Mat. 8, 24.

Bouře na moři! Ještě na ni každý s hrůzou vzpomíná, kdo ji zažil. Vůkol hrobový klid, jako když strachem všecko trne. Na nebi s jedné strany černý mrak, z druhé jasno od blýskání a z dále temný, přidušený, hrozný hukot. Bude bouře! Bouřlivák úpěnlivě lká, jakoby po lupu se sháněl. Juž zvedla se vichřice. Hle, zástupy vln spolu zápasí. Hned se srotí, hned zas rozstoupnou, mezi sebou propast nechávající, která každým okamžikem se znovu zavírá, aby svou kořist pohltila.

V takové asi bouři pluje Kristus s učenníky po jezeře. Ubozí učenníci s napjetím všech sil ku břehu veslují — a Kristus spí. Lodka praská, trnou strachem, za chvíli snad se rozpadne — a Kristus spí. Ne, nedosáhnou břehu, ještě okamžik a pohltí je hluboké vody, smrt se blíží — a Kristus spí.

Moji drazí! ach, co za poklad skrývalo předražené srdce Jeho, že se nikdy nezachvěl? Ani v nebezpečí smrti? Byl to poklad dobrého svědomí. — O svědomí se tak často mluví a tak málo se mu rozumí, a přece, moji drazí, bez svědomí není mravní síly, není mravní povahy, není mravnosti. Pojednejme si dnes krátce o tom, co jest svědomí? Jak si vytvoříme s pomocí Boží dobré svědomí? Bůh nám pomůže.

P o j e d n á n í.

1. Člověk a zvíře — ó, marné namáhání hrubé hmotařské nevěry, není to jedno. Je mezi nimi propast, již nic nevyplní. Člověk má náboženské a mravní vědomí. On ví, že je Bůh, on ví, že má nesmrtelnou duši, před Bohem zodpovědnou, on ví, že

je dobré a zlé, a rozdíl mezi dobrým i zlým je si určitě vědom. Kdo mu to povídá? Moji drazí, to jest stopa Tvůrce v lidské duši, to mluví Boží hlas, svědomí.

2. Hned když se člověk k činu má rozhodnout, svědomí hlásivá se ku svému právu a mluví — tedy již před činem. S určitou rozhodností volá: dotknouti se cizího majetku jest něco zlého, je to hřích, nedělej to, ono zakazuje; jest dnes neděle, je to tvou svatou povinností, jdi na mši svatou — ono poroučí; i kdybys nebyl k odpoledním službám Božím přísně zavázán, dobrý skutek vykonáš, jestli se jich účastníš — ono radí; Bůh nevinné zábavy nezakazuje, jdi, buď vesel — ono dovoluje.

3. Ale pole lidských činů jest tak rozsáhlé, různé okolnosti dělají skutky naše tak spleťtými — jak se zachovat, aby člověk nechybil? Ó, příteli, v té věci nebuď úzkostlivým. Naše katolická mravouka se dá snadno pamatovati a s pomocí Boží snadno vykonávati. Sv. Pavel vypověděl ji několika slovy: »Všecko pak, co není z víry, hřích jest.« Řím. 14, 23. Všecko, co jest proti svědomí, vykládají všichni svatí Otcové, hřích jest. Každý jest svatě povinen svého svědomí, jak mu před činem hlásalo, uposlechnout. Nečiň, co ti zakazuje, plň věrně, co ti poroučí, nejednej nikdy proti svému přesvědčení.

4. A když tak svědomí určilo člověku celý směr jednání, stává se vedle člověka a stává se svědkem tohoto jednání. Svědomí má jemný zrak a jemný sluch. Ono tě provází v práci tvé a jeho zraku neujde ani ta nejnepatrnější okolnost. Ono sestupuje až do nejtajemnější dílny tvé duše, až tam, kde vzniká tvůj čin, ono zná dobře úmysl jednání tvého i nejtajnější — nic mu neujde. »Tak jsem to nemyslel« — tato častá výmluva zbabělého po činu nemá vřiči tomuto svědku místa. Nic z činu tvého tomuto svědku neušlo a často, když před činem převrácená mysl tvá si snad leccos jinak líčila, svědomí ukáže ti čin tvůj v pravém světle! Ó, hrozný svědek! Ale dobrý svědek!

5. Svědomí však nespokojí se s úlohou svědka. Sotva že jsme čin vykonali, volá nás k soudu. Tomu soudu nikdo neunikne! Podaří se snad lidským vášním soud ten poodložit. Když Pavel mluvil o spravedlnosti, o čistotě a o budoucím soudu, zachvě se Felix odpověděl: »Tenkrát odejdi, ale v čas příhodný zavolám tě.« Ap. 24, 25. Také člověk, zachvě se při prvním zavolání tohoto soudce, ho na okamžik dovede umlčet. Ale ne na vždycky. Svědomí soudit bude. A bude soudit s p r a v e d l i v ě. Tento soudce se nedá uprosit, uchlácholit, uplatit, on nepotřebuje svědků a neukřivdí nikomu. Jest to soudce nejspravedlivější.

6. A soudce tento rozsudek svůj z části také vykonává. Ó, jeho odměna jest sladká. Ten neocenitelný klid, jenž plní srdce člověka, když za každou cenu jen dobré konal, vyváží všechny statky světa, ba v hodině smrti tento blahý klid celý svět nenahradí. »Bycht' pak chodil uprostřed stínu smrti, nebudu se báti zlého, nebo ty se mnou jsi,« Ps. 22, 4. volá takový přešťastný pln důvěry k Bohu. »Smýšlej o Augustinu cožkoliv libo, jediné

svědomí před očima Božíma mne neobviňuj,« říkával proto pln takového štěstí tento veliký světec.

Ale jak velká odměna svědomí po dobrém činu, tak krutý jeho trest po činu zlém. To jsou hrozné, nikdy nepřestávající, nezničitelné výčitky svědomí. »Utíká bezbožný, an ho žádný nehoní.« Přisl. 28, 1. Jsou to činy jeho zlé, jež se k němu tak dotěrně hlásí, jež odhání od očí jeho spánek, jež vrhají v prsa jeho novou a zas novou bouři, vždyt »jako meč na obě strany ostrý jest všeliká nepravost a rána její jest nezhojitelná.« Sir. 21, 4.

Pošumavští Chodové oslaví letos důstojným způsobem památku neohroženého zastance svých práv a starodávných svobod, statečného sedláka Jana Sladkého, zvaného Koziny. V pohnutých oněch dobách, kdy následkem lehkovážné vzpoury nekatolíků v slavném království našem, pošlapáno bylo tolik starých výsad, přišli také katoličtí Chodové, strážci to šumavských hvozdů, o stará svoje práva. »Vydobudem si jich násilím,« ozval se mezi nimi hlas, a již hrnuli se v hrozícím zástupu na zámek nového pána svého barona Lammingena. Ale Sladký postavil se jim na proti. Není třeba násilí, kde mluví právo, myslel a krajany své uchlácholil. Ale Lammingen poznal, že právě v tomto rozvážném a klidném sedláku šumavském má nejdůležitějšího odpůrce a dovedl toho, že byl Sladký za vzpuru, již nebyl vinen, k smrti odsouzen. Marné byly prosby mladé ženy jeho, jeho dítek, 28. listopadu 1695 přijel si dokonce Lammingen pln radostí nad dobytým »vítězstvím,« z Prahy do Plzně na popravu. Sta a sta Chodeckých mužů a žen přijelo také. Statečně kráčí nevinně odsouzený, knězem provázen na popraviště. Ještě okamžik. Sladký aspoň pohledem loučí se s krajany — v tom oko jeho spatřilo krutého pána. Mocným hlasem, jež po dalekém okolí bylo slyšeti, zvolal: »Lammingene, Lammingene! Do dne a do roka zvu tě před soudnou stolicí Páně, kde se rozhodne, kdo z nás —« potupná oprátka katova nedala mu domluvit, ale Lammingen rozuměl! Počal chřadnout. »Jen abych přečkal 28. listopad 1696« si prý myslíval. Dožil se toho dne. Již bije půlnoc, »Kozino! přece jsi špatně prorokoval« volal — ale v tom mrtev se skácel k zemi. *) Musel to být hrozný kousek života — ach, špatné svědomí — stálá poprava! Věčný katan! Chraň nás Bůh takového svědomí!

7. Bůh nás opravdu ochrání, jen se musíme sami také o to přičinit.

Jako všechny ty dary krásné, jež nám Bůh dal, tak i svědomí špatností lidskou se může pošlapat, zkazit, znetvořit. Co udělal člověk z rozumu . . . co z vůle . . .! Tak také svědomí, jež bylo nám dáno jako bezpečný rádce, jako spolehlivý vůdce do nebes, může býti zničeno. Nepatrné jsou takové zkázy počátky: Nejdříve svědomí svého nedbáš, až ono umlká, dřímá, zdánlivě umírá — v srdci tvém umlkl hlas Boží, ale za to rozléhá se tam hlas ďáblův —

*) »Náhodou« píše o tom Josef Svátek v dějinách Č. a M. nové doby. Kniha III. 407. Pro historika nemá býti náhody!

hrozné konce takové zkázy! To se nesmí s námi stát, ne, my budeme ode dneška svědomí své pěstovat. Jak to budeme dělat?

a) Při každém i sebe nepatrnějším činu se svědomí svého budeme tázat a příkazu i rad jeho věrně poslouchat.

b) Budeme se za ně vroucně modlití. »Mluv Bože, však slyší sluha Tvůj,« modlit, aby hlas Boží v nás neumkl.

c) Budeme se v náboženských knihách vzdělávat, budeme zejména rádi číst životy svatých. Jak ti jednávali dle svědomí! Budeme se raditi s moudrými lidmi, zejména s tím, před nímž můžeme otevřít celé srdce své, se zpovědníkem svým,

d) a na večer budeme každého dne to svědomí zpytovat.

A tak bude svědomí naše pevné a jisté, ozve se při každé maličkosti, bude bdělé — říkáme také útlé — my si zvykneme jednat ve všem dle svého svědomí a staneme se svědomitými. Ó, moji drazí, to by věru pro nás bylo tady na zemi to největší štěstí! Jakou větší chválu by nám kdo mohl vzdát, než když by řekl: Svědomitý člověk! A což kdyby to neříkali o nás lidé, kdyby to o nás řekl jednou také Bůh! Ó, štěstí, ó, nekonečné štěstí, řekne-li nám Bůh, až se s Ním tváří v tvář sejdem: »Věrný služebníče, tys jednal dle svědomí, tys dbal hlasu Mého.« — Amen.

Petr Špička, kaplan v Dobřichovicích.

Neděle Devítník.

Pohled na svět a na věčnost učí nás péči o duši.

»Co tu stojíte, celý den zahálejíce!«
Mat. 20, 6.

Všimneme-li si, přátelé drazí, světa a lidí v něm, tu mimoděk zdá se nám, že hledíme na ohromné mraveniště, kde zimničná činnost a práce bez ustání. Každý pracuje a namáhá se, seč může. Ten hlavou, onen rukama. Od prvního úsvitu až do pozdního večera shání každý a lopotí se. Ano i noc nemá pokoje. Stroje hlučí v to noční ticho a u těch strojů ruce tisícové. A hlavně v době nynější dostoupla práce svého vrcholu. Právem zveme dobu tuto dobou práce. Práce stala se heslem lidstva, a kdo nepracuje, přes toho valí se vlny času a klesá v zapomnutí. A přece volám dnes těm lidem v ústrety: »Co tu stojíte, celý den zahálejíce?« Zahálku vyčítám lidstvu, zahálku velikou, ne hodinu, ne půldne, celý den trvající. A jakým právem? Pracují a lopotí se lidé — a proč? Aby vydělali na tu skývu chleba, aby naplnili svoje sáčky, aby rozmnožili svoji slávu, aby oslavili svoje jméno. Pravda!

Ale kolik jich pracuje, — aby spasili svoji duši? Co tu lenochů a zahálečů! O tělo starají se do úpadu a o svou duši nemají péče nejmenší! A přece volá Syn Boží: »Hledejte

především království Boží a jeho spravedlnost a to ostatní bude vám přidáno. • Luk. 12, 31.

Tuto prvou a největší péči zanedbávají lidé, zahálejíce celý den — celý život.

Abychom pak i my nebyli připočtění mezi tyto zaháleče, abychom i my byli připočtění k oněm vyvoleným, o nichž mluví Syn Boží dnes, třeba starati se všemožně o spásu duše své. A bude tato péče o duši tím úsilovnější, čím

1. důkladněji všimneme si světa, a
2. čím vážněji mysliti budeme na věčnost.

Pojednání.

I.

• S v ě t. — Kratičké slovo, a co vše v něm obsaženo! Ptejme se člověka, jenž věrně slouží světu, jenž péči veškerou jen světu věnuje, a jak odpoví nám na otázku, co jest svět? »Svět jest mým nebem. Na světě kynou mi rozkoše a radosti, na světě docházím bohatství a štěstí, slávy a cti. Proto snažím se, dokud žiji, věrně tomu světu sloužiti, abych byl šťasten, abych hodně užil, abych jednou mohl říci, že vím, co to svět.« Jak politování hodným člověk ten! Oči jeho zaslepeny a duch jeho omámen. —

Pravda jest, že každému z nás vrozena touha po štěstí a spokojenosti. — A nechceš ten, jenž snaží se způsobem řádným tohoto pozemského blaha dosíci.

Než, rci mi, možno-li zde na světě, toho pravého štěstí, té nezkalené radosti dojiti? Snaží se ovšem svět dávatí tobě vše možné, jen aby tě upokojil a nasýtil, než marnou snaha jeho. Dává ti bohatství, abys mohl v blahobytu a všemožném pohodlí žiti. A přece nemohou poklady celého světa ukojiti srdce tvé. Užíváš snad světa. Ale čím více užíváš, tím větší dychtivost po požitcích. Nikdy se nenasytíš! A při tom vidíš, jak blížíš se den po dni více ke hrobu, jak ochabují síly tvé. Ty vidíš, že nemůžeš ani za miliony koupiti si jen jediný den života. A myslíš-li snad, že máš dosti toho bohatství, že budeš moci oddati se bezstarostnému životu, zaklepe smrt na dvéře domu tvého, uchvátí tebe, jako toho posledního žebráka, a ty opouštíš všechno to zlato a stříbro a jdeš jako chudás na věčnost a v den soudu — »neprospěje bohatství.« Přísl. 11, 4. A kolikráte rozplyne se to bohatství jako pára! Přijde neštěstí, nepřítel, a uchvátí poklady nahromaděné, a u prázdných pokladnic oplakáváš ztracené blaho. Ne, nemožno, by ten kov měl té síly, aby ukojil ducha lidského. To pravé, neklamné bohatství jest jen v Pánu, dle slov Písma: »Se mnou jest bohatství a sláva«. Přísl. 8, 18. Snad neudělí ti svět bohatství, ale dává ti jiné požitky. Snad jsi »dítkem štěstěny,« a jméno tvé proslaveno jest ve vědách a uměních, ve vysokých úřadech a hodnostech. Prsa tvá zdobí řády, u nouhou kupí se vyznamenání, vše se ti koří a tebe velebí. Věru, že čelem nebes se dotýkáš. A nyní táži se tě: »Jestli pak vyznáš se

v té moudrosti, která k Bohu vede? Jestli pak snažil jsi se dosíci toho pravého šlechtictví, té nejvyšší hodnosti, šlechtnosti srdce? Jestli pak postaral jsi se o svou duši? Mně se zdá, že ne. Je-li člověk tam, kde ty, tu nerad myslí na věčnost, by nemusel zvolati se Šalomounem: »Marnost nad marnost a všecko marnost.« Kaz. 1. 2. Jdi a postav se ku čerstvě vykopanému hrobu, zahleď se doň a uvažuj, že tam bude jednou uloženo tvé tělo a červům bude potravou. Zdaž neuznáš, že vše marností, vše pomíjejícím, jen věčnost nikoli. A proto lépe bude, postaráš-li se, by jméno tvé zapsáno bylo v knize života, bys tam nahoře připočten byl k oněm slavným, kteří patří na tvář Páně. —

A opět přichází svět a dává tobě něco jiného, jen aby tě upokojil a oblažil. Dává ti krásné tělo. Každý tě obdivuje, vše se ti koří. Je to podvodný a lestný dar, kterým se dá mnoho lidí svést. Pravím: podvodný, poněvadž žádný dar světa nemá tak vrátkých nohou jako tělesná краса.

»Marnou jest краса«, volá sv. pěvec. Přísl. 31, 30. Snad dnes vše obdivuje se krásným lícím tvým, a zítra přijde nemoc, která rázem změní krásu v ošklivost. A kdybys tu krásu důkladněji pozoroval, poznal bys, jak ponenáhlu vráskovatí tvoje líc, vkrádá se stříbro ve vlas tvůj, tělo slábne, a než se naděješ, vyhasne oheň oka, zmizí hebkost pletě, nakloní se šíje a ty šediny budou hřímat do duše: »Pamatuj na hrob!« A v tom hrobě bude se hmyz pásti na krásném tvém těle. Pohlédni na květinu ve květu. Mrazivý dech ovane ji a již kloní se korunka a klesá k zemi. A tak ovane i člověka dech smrti a v nejlepším květu klesá v náruč neuprosné smrti. A teď tvrd mi ještě, že může краса tělesná člověka učiniti šťastným.

Jen letmo pohlédli jsme na ten svět. Snaží se všemožně připoutati člověka k sobě, stará se jak může o jeho blaho a přece marnou zůstává snaha ta. Není možno, by tento svět upokojil srdce lidské, ono srdce, které pro Boha a věčnost stvořeno jest. Naopak tím větší nepokoj zavládne tam. Navždy pravdivými zůstanou nadšená slova sv. Augustina: »Nepokojným jest srdce mé, dokud nespočine v Bohu.«

Ano, v Bohu jen nalezne srdce naše pokoj a mír. Tam utiší se, tam dojde toho pravého, nezkaleného štěstí. A, abychom tím spíše zatoužili po této radosti věčné, abychom tím úsilovněji pracovali na spáse duše své a odvrátili zraku svého od toho klamivého, pomíjejícího světa, pozorujme jen na chvíli věčnost.

II.

Věčnost a svět! Kapka vody a nedozírné moře; malý kamének a obrovské skály světů všech! A přece vše to jen nedostatečným jest porovnáním! Kdo pomýšlí na věčnost, její radosti i bol, její rozkoše i hrůzy! Jak málo těch, kteří vážně povznesou ducha svého tam nad hvězdy, aby uvažovali o krajích těch! A přece nutno tak činiti. Dnes žijeme a snad co nevidět stane

duše u bran nebeských. Hrob jen mostem jest z tohoto světa na věčnost. A tam, na věčnosti buď věčná odplata, nebo věčné zatracení.

Věčná odplata. Co vše kryje se ve slově tom! Pán Bůh dává se tu vyvoleným za pokrm! Oko jejich patří Naň v celé velebnosti a kráse. Tam neznámým jest bol, tam žádná slza nekane z oka a žádný vzdech nedere se z prsou. Tam duše jásá a plesá a chvalozpěvy úchvatné zní před trůnem Páně bez ustání. A žádné změny, žádného přestání, žádného konce! Ani vystihnouti nemůže mysl naše veškeré to blaho a tu rozkoš, kterou připravil Pán vyvoleným Svým, neboť »čeho oko nevidalo, ani ucho neslychalo, ani do srdce lidského nevstoupilo, připravil Bůh těm, kteří Jej milují.« I. Kor. 2, 9.

A nyní, rci mi, příteli můj, zdaž není to povinností každého, jenž o tomhle uvažuje, všemožně pečovati, by dosáhl této rozkoše nebes? Jak marným a malicherným připadá nám svět u porovnání s touto blažeností věčnou? A měli bychom snad zde zaháletí, měli bychom ruce nečinně v klín složiti a nepracovati, bychom dosáhli jedinou blaha toho? »Jen jednoho jest třeba«, volá Syn Boží, Skut. ap. 10, 42., a tím jest — péče o nebe.

A nemožno-li obsáhnouti radost věčnou a z toho poznati, jak svědomitě pečovati máme o šťastnou věčnost, pak nechť obrátí člověk zraků svých tam v tu bezednou propast pekel a zajisté že hrůzou zachvěje se a tím rychleji povznese se k tomu dobrému nebi.

Či mohl by snad někdo klidně mysliti na ono hrůzné místo, plné kleteb a nářku, plné zoufalých výkřiků a stonů? Mohl bys klidným zůstatí při vzpomínce, že tito nešťastníci proklínají sebe samy, svůj hříšný život, svoji netečnost u věcech duše? Tam teď úpí a lkají v plamenech a bolestech a žádný paprsek radosti a míru nezaletí v srdce jejich, žádný občerstvující vánek neochladí rozpalenou k šílenosti hlavu, žádná krůpěj vody neochladí vypráhlé jich rty, žádné slovo soucitu nepotěší jich ve hrůzných bolestech. Ty věčné hodiny duní stále: nikdy radost, samý bol. A vědomí, že tam, nad tou pekelnou výhni radost nezměrná, že tam snad rodiče, děti, pokrevenci a přátelé před tváří Páně se radují a chvalozpěvy Jej velebí, to vědomí doléhá centnýmřem na prsa, dusí je a dusiti bude na věky. —

A co ti libo, příteli? Zaháletí zde na světě, nedbati své duše, chytiti se světa a sloužiti jemu a pak klesnouti v děsivou pekelnou tůň, nebo raději pracovati, aby jednou sídlem tvým nebe bylo? Pomni, že »hrůzno jest padnouti v ruce živého Boha.« Co čeká na tebe, přijdeš-li před všemocného Boha a On zvolá k Tobě: »Proč zahálel jsi celý den — celý život?«

Proč radují se nesčíslní zástupové svatých v nebesích? Proto že povrhli světem a povznesli zraku svého ku Pánu. A aby hodnými se Ho stali, pracovali bez únavy až do dechu posledního, konali to nejslechetnější dílo, které člověk konati může. Starali se o svou duši a její spásu.

A proto pozvedněte i vy oči svých k nebesům a pozorujte tu radost tam, ponořte zraku svého do pekla propasti, a zajistě, že i vy chopíte se čile práce pro spásu svoji.

* * *

Známým vám, přátelé drazí, ze sv. evangelia příklad o králi, jenž před odchodem svým rozdělil poklady své služebníkům, aby s nimi hospodařili. Vrátil pak se shledal, že dva z nich svědomitě pracovali, třetí však že zakopal hřivnu mu svěřenou a nepracoval ničeho. Těžký stihl sluhu toho trest. Nejen že odňata mu byla hřivna ta, ale on uvržen do temnosti zevnitřní, kde pláč a skřípění zubů. Nám také udělil náš nebeský král poklady — dal nám nesmrtelnou duši. A nyní ptám se vás, jak hospodaříte s pokladem tímto? Staráte se o duši tu, abyste jednou, až žádati ji bude Pán z rukou vašich, čistou mu ji odevzdali — nebo snad zakopali jste ji do hlíny hříchů a péče o svět a tělo? Snad také zaháleli jste celý den — celý život, nebo aspoň hodně dlouho. Snad sloužili jste více, než slušno, světu a nemyslili na duši a nebe. A jestli ano, pak prosbu na vás mám. Zanechte těchto marných starostí. Pomněte, že jako vítr uprchne život náš a nastane noc, kde nebude možno více pracovati. Buďte zdárnými a pilnými dělníky na vinici Páně, nezahálejte, ale starejte se o duši svou, konejte neustále vůli Boží a pak zajistě, až nastane hodina výplaty, odmění vám Pán a bude sám vám odměnou největší. Amen.

Isidor Zahradník, O. S. N., kooperator v Jihlavě.

Neděle Devítník.

Proč nouze a bída nevycházejí z příbytku mnohého dělníka?

»A vzavše reptali proti hospodáři.«
Mt. 20, 11.

Neděle devítník; co to slovo znamená? — Má ráz postní; proč? — Začínáme předpostí, tři neděle devítníkové; příprava ku sv. času postnímu.

Běh a zápas o závod (epištola) a práce na vinici znamenají jedno a též. Koruna neporušitelná a peníz za práci jest odměna věčná.

Výklad evangelia jest znám; slyšíte jej, že jedná o dělnících, berou odtud kazatelé příležitosti, kázati o práci a stavu dělnickém. Otázka dělnická hýbe světem; jsou jí plné noviny. Domáhají se dělníci lepšího platu a méně práce. Jest boj ruky pracující s kapitálem. Nechceme říci, že by věci byly v pořádku a nebylo třeba nikde žádné nápravy a žádného srovnání; ale pravíme, byt práce

mnohému sebe lépe placena byla, doba pracovní sebe kratší a odměna za práci sebe lepší: přece nouze a bída z příbytku jeho nevychází. Proč to? co toho příčinou? — O tom dnes!

Pojednání.

1. Pracovati má — musí člověk . . .

2. Za dnů našich za člověka pracují, můžeme říci, stroje; snad na všelikou práci lidskou jsou již stroje vynalezeny, na něž člověk jen se dívá, je řídí, jim přidává; ostatní stroj pracuje sám. Člověk jest jen přidavačem, obsluhovatelem stroje; mašinou mašiny, strojem stroje.

3. Oslavují naši dobu dobou pokroku, osvěty; jest; připouštím; ale všeliká věc má dvojí stránku, stinnou a světlou; a tak i doba naše. Krásné jsou stroje; pravda; a třeba obdivovati se důmyslu lidskému; ale lid, který stroje obsluhuje, sám vlastně nic neumí. Druhdy musil mistr pracovati sám vše, od prvního do posledního; nyní jest podavačem stroje; a tak nevíme, máme-li dobu naši pokrokem nazvati, čili spíše krokem zpět.

4. Přeš to se domáhá lid krátké doby pracovní a vyššího platu. Jak noviny hlásaly, ustanovily se státy severoamerické na tom, povolití lidu pracujícimu v dílnách státních i v loděnicích dobu pracovní osm hodin bez snížení mzdy. K tomu přistoupila ihned také Australie i Anglie; a druhé státy jistě následovati budou. Osm hodin práce, osm odpočinku, osm ku zábavě, vyrazení a (jak oni pravi) ku svému vzdělání, tak že, jak kdosi trefně podotkl, pracující lid teď nejméně pracovati bude. Jistý doktor na říšské radě vídeňské pravil: »Dobře; osm hodin pracovati, osm odpočívati, a co budu dělati těch třetích osm hodin? Pak tedy lid dělnický nejméně dělati bude.« — Jak a co ten lid vzděláváním sebe rozumí, předobře víme; seděti v hospodě, popíjeti, hráti . . .; ale jak se člověk v hospodě a v krčmách vzdělá, každý ví. Čím více času ku zahálce a zábavám: tím méně ku práci, a tím méně výdělků; odkud tedy peníze se vezmou?

5. A přece z příbytku mnohého dělníka nouze a bída nevychází; nepravíme všech; z každého hledí kouta; proč?

a) že vedou život nepořádný, nezřízený, neupřahaný, hříšný, prostopášný . . .

b) A proč to? Že pozbyli víry v Boha, v nesmrtelnost duše, v život věčný, odměnu a trest po smrti a jsou živi po způsobu zvířat a němé tváři. Nemodlí se, do kostela nechodí, slova Božího neslyší, Pána Boha neprosí; a přece Kristus Pán řekl: »Proste a bude vám dáno; začkoli prositi budete Otce nebeského ve jménu mém, dáť vám.« A slíbil: »Dá Otec nebeský i ducha dobrého těm, kteříž jej prosí.«

c) A poněvadž o Boha nestojí a Pána Boha neprosí, nemají ani požehnání Božího. To požehnání Boží nezáleží v tom, aby snad s nebe padalo a člověk pracovati nemusil; ale že si člověk výdělků svého váží, že jím dobře hospodaří, že si jej roztřídí,

že je střídmy a šetrný, že pamatuje na budoucnost, že vzpomene, že je zítra také den a pozejtří také, že pamatuje na stáří, čehož spušťenci a neznabozi nečiní. Ti ještě v sobotu vše utratí, v neděli ani do chrámu Páně nejdou a než přijde pondělí, nemají ničež; a tak týden s bídou začnou a s bídou skončí. Nemá žena nic, nemají dítky nic, často ni toho nejpotebnějšího, a tak nouze a bída z příbytku takového Boha spušťeného dělníka ani nevyházi.

Žet pak takový i zdraví svému škodí, rozumí se; tof jediný kapitál chudého; to-li zmrhá a naléhne-li nemoc, tuť již ovšem bída v takové rodině dosahuje nejvyššího stupně. —

6. Pročež nelaj, nespílej, nerouhej se Bohu, ale obrať se, změň svůj život, buď nábožný, střídmy, mravný, pořádný; čiň pokání, polepši se; slyš slovo Boží, modli se. Najdeš jistě živobyťi, budeš mítí vždy tolik, aby's sebe i rodinu svou slušně uživiti mohl. Budeš potom i ty věrným dělníkem na vinici Páně a neujde ti ten jeden peníz, království Boží; nebo pravil Spasitel: »Hodent jest dělník mzdy své.« Amen.

Monsig. Boh. Hakl, papežský komoří, bisk. vikář a děkan v Hořicích.

Neděle I. po Devítniku.

Proč slovo Boží u mnohého nepřináší kýženého užitku?

»Símě jest slovo Boží.«

Luk. 8, 11.

Když uvažoval jsem o slovech Páně v dnešním sv. evangeliu, vzpomněl jsem si na vypravování z dálných, východních, asijských krajů.

Syn nebes — císař čínský — poslal panovníku japonskému list. Pod baldachynem neslo poselství čínské tento list, ministři a velmožové říše čínské byli v průvodu. Vždyť nesen byl list čínského císaře! Na hranici japonské očekávalo je nádherné poselstvo japonské a u pravé vítězoslávě nesen byl list do hlavního města. Tam v paláci panovníka uložen list na zvláštní zlatý trůn a chován jako vzácný poklad.

Na toto vzpomněl jsem si dnes. Dnes mluví také Syn Boží o listu, který neposlal sice žádný císař, ale ten, jenž pánem jest císařů všech, jenž velmocnou rukou svojí koruny celého světa stvořil a jenž moc má zničiti je rázem. Jest to sám Bůh. A tento Bůh poslal a posílá synům lidským na zemi list. A myslíš, že snad s úctou vítají lidé tento list, že klaní se mu jako poslu nebes a chovají ho jako poklad vzácný? Málo jest těch, kteří tak jednají. Trudno pomyslit, jak chová se valná část synů této země. Tak často zní ten Boží hlas, tak často a tklivě posílá Pán svůj

list na zemi a jeho průvod — lhostejní nebo posměvači, jeho trůn — tvrdé, otrlé srdce — skála a trní.

Věcem praobyčejným, bezvýznamným, cetkám a hříčkám, radostem a rozkošem věnují pozornost největší a ku poselstvu nebes jsou hluchými — otupělými. Plní se věru slova božského Učitele o semeni, které padá na cesty, mezi trní a na skálu.

Pozorujme, přátelé drazí, dnes to nebeské símě a uvažujme o příčinách, proč nepřináší u mnohého kýženého užitku.

Pojednání.

I.

Od onoho okamžiku, kdy z rukou Páně vyšel prvý člověk, až do hodiny této, neustává Otec nebeský pečovati o děti své. Stvořil nás — své děti — ne pro tuto hrudu zemskou, ale vyšší, vznešenější, vytkl nám cíl — blaho věčné. Abychom tohoto cíle dosáhli, jedná jako starostlivý vychovatel, jenž poučuje, povzbuzuje, napomíná a varuje, by udržel svěcence své na cestě dobra. A abychom měli jakási pevná pravidla, dle nichž jest se nám řídit, dal nám Bůh do ruky úctyhodnou knihu, v níž moudrost Boží obsažena. A tato kniha, jež jedinou jest ve světě, vznešená, uchvatná a přece prostince a jednoduše psaná, jest Písmo svaté.

A kdyby svět miliony let stál, přece zůstane Písmo svaté knihou kněh, a marným zůstane úsilí lidstva, něco vznešenějšího napsati. Marným pravím, neboť Duch Páně vane z knihy té. Jest to pravý list Boží dle slov sv. Augustina: »Z onoho nebeského města, z něhož dosud vypovězeni jsme byli, přišel list, jenž pravidla života nám jasně předkládá.« Sv. Řehoř pak dí: »Co jest Písmo sv. jiného, než list Boží ke tvorům?« Z této knihy nemluví člověk, ale sám Bůh dle svědectví knížete apoštolského, že mužové nadchnuti Duchem sv. mluví v ní.« II. Petr 1, 21. Podobá se věru Písmo sv. oněm dvěma deskám kamenným, na něž psala ruka Páně desatero.

Než, každé knize třeba výkladu slovem živým. I Písmo sv. má výkladu podobného třeba, neboť slovo živé život dává Písmu. Mluvil Bůh v hromu a blesku na Sinai, mluvil Hospodin ústy proroků, učil Jeho Syn, učili sv. apoštolové a učeno bude, dokud svět světem bude. Vždyť nevyhnutelně třeba ku víře učení slovem živým dle slov apoštola národů: »Víra jde ze slyšení, slyšení pak skrze slovo Kristovo.« Řím. 10, 17. A poněvadž všichni lidé povoláni jsou, aby účastnými se stali víry sv., poněvadž výslovně poručil Syn Boží, aby sv. apoštolové a jich nástupci učili všechny národy, musí vyplněna býti Jeho vůle a po celém světě hlásáno býti musí slovo Boží. Jedná se nám všem o to nejvážnější, co máme, o spásu duše naší. A tu nutno, by stále znělo slovo Páně, by věděli lidé, čeho třeba jim činiti. Zde nesmí člověk zůstat v pochybnostech, musí slyšeti pravdu ryzí. A kde, tážu se tě, milý příteli, slyšíš za dnů našich pravdu bez obalu, bez ostychu? Nikde! Lichocení, pochlebování, vynášení uslyšíš, ale

pravdu málo kdy. Jest jen jediný, jenž ti pravdu do duše hřímá, a tím jest Bůh. A ten činí to Písmem svatým i ústy těch, které vyvolil za sluhy své.

A z kazatelen zní do světa ta čistá, neporušená pravda. Zde slyší císař i poddaný, boháč i chudás, co činiti mají; zde není rozdílu osob a bez váhání a okolků pravda se hlásá, ať jest příjemnou nebo ne. A jest to tatáž pravda, která před staletími zněla a bude zníti do dne soudného, poněvadž jsou to slova Kristova, Onoho, o Němž praví apoštol národů: »Ježíš Kristus včera i dnes, onť i na věky«. K žid. 13, 8. A jako ten Kristus změny nezná, a stále týmž zůstává, tak nemění se ani slovo Jeho po celém světě, jedna a táž pravda zní.

Jdi, můj příteli, od pólu k pólu, od moře k moři, projdi všemi kraji, v nichž Kristův kříž a Jeho sv. Církev domovem, poslouchej těch, které vyvolil Pán, aby hlásali slovo Jeho, a všude — tutěž uslyšíš pravdu. A zhloubej se ve staré doby, otevři ty starodávné úctyhodné knihy, v nichž slovo Boží předkům našim hlásáno bylo, a najdeš tatáž slova, která dnes vstříc ti zaznívají.

Marnými jsou útoky nepřátel Církve sv. Až sem a dál ne! Ta kazatelna jim do duše hřímá, že jest jedna sv. Boží pravda, a že to slovo Páně se nemění.

Nu a jak jedná svět? Dalo by se myslet, že lidé s chutí a láskou chápou se té sv. knihy — Písma sv., že kupí se kol místa posvátného, aby poučení slyšeli ve věcech své spásy a poznali tu čistou nepokrytou pravdu. Vždyť, jedná-li se o něčem světském, bývá hlava na hlavě. Kde lze něco nového uslyšet, něco rozmarného uvidět, něco veselého zažít, tam lidstva zástupy, a s napnutím a dychtivostí naslouchají slovům řečnickovým. A zde přece jedná se o něco důležitějšího — o duši. Bolno však pomyslit, jak lidé se chovají. Ta svatá, úctyhodná kniha — Písmo sv., zmizela buď úplně, nebo někde v koutku zaprášená se povaluje, až list po listu se ztratí. — A tam, kde slovo Boží se hlásá, jen nepatrná část otevírá srdce své, aby naslouchala slovům pravdy věčné. Ostatní hluchými jsou a srdce jejich — tvrdé cesty a skála, kde zanikne, uschne, zahyne to sítě Boží a bez užitku zůstane.

A jaké příčiny jsou tohoto smutného úkazu? Mnoho jich jest. Dnes jen několik nejvážnějších vyberu a o nich promluví.

II.

Hlavní a přední příčinou, proč lidé tak nevděčnými jsou ke slovu Božímu, jest — pýcha. Pyšný nedá se poučiti. Vždyť on sám má výsadu na rozum, on vše nejlépe ví, a proto by to bylo drzostí chtít jej poučiti. Poučení nepřijímá nejen od lidí, ale i od Boha. Často slyšíme od takových hrdopýšků, že podobné věci již zapomněli a není jim třeba naslouchati výkladům kněze. Než, právě proto, že zapomněl, je třeba, by šel a poslouchal, nebo ztratí vůdčí hvězdu k nebi.

A co se výkladů kněze týče, tož není to jeho výmyslem, co hlásá na místě posvátném, nechlubí se snad tu svojí učeností, ale slovo Boží to jest a čest a sláva Páně.

A ten Bůh odsuzuje jeho pýchu a my odsuzujeme ji též. Proto nemilým mu slovo naše. Zde stále zní: »Blahoslavení jsou pokorní« a pokornými buďte jako váš Mistr a Pán pokorným byl. Z tohoto místa kárán jest jeho hřích, zde život jeho líčen bývá a to neúprosně: memento mori! »pamatuj na smrt«! hřímá mu do duše.

A proto buď vůbec nechce pyšný slyšeti slova Božího, nebo slyší-li je, zatvrdí srdce své, a slovo to jest semenem padlým mezi trny a na skálu — zahyne a nepřinese užitku žádného.

Jsou jiní křesťané, kteří zaslepeni jsou vášněmi a hoví neřestem a nárůživostem. Oddán-li jest někdo podobným hříchům, pak nerad slyší o kříži Kristově, o zapírání sebe sama, o čistotě srdce a zdržlivosti. Jemu jsou pravdy tyto přeháněním, pobožňstkářstvím, počtilostí. Jeho cílem jsou požitky tělesné. A aby ukojil výheň tu v srdci svém, vrhá se jako opilý ve vír těch vášní a nárůživostí. Nechce slyšeti varovný hlas: »Zadrž, v nebi jest tvůj Bůh a nikoli v těle!«

Jeho »já« jest mu Bohem a o duši svou péče nemá. A proto buď vyhýbá se úplně místu tomu, kde slyší ortel nad sebou samým, nebo hluchým ostává ke všem těm pravdám, které jako to semeno na cestách a skaliskách hyne a na zmar přichází.

Jsou opět jiní křesťané, kterým požehnal Pán na stacích časných a kteří v bohatství tráví život vezdejší. Vše mají, po čem touží, rozkoše světa je oblažují, vše se jim koří a je velebí k vůli jich bohatství. Nedivno, že zapomenou na věci vyšší a netečnými se stávají ke všemu, co v cestu se jim staví. Ty peníze jsou svůdníkem velikým, který snadno přivádí člověka o ctnost a lásku křesťanskou. A stanou-li se peníze člověku bůžkem, jemuž věrně slouží, pak ovšem nemile zní slova: »Nuže, nyní boháčové plačte, kvílicate nad bídami svými, kteréž přijdou na vás. Zboží vaše shnilo a roucha vaše jsou od molů pokažena. Zlato a stříbro vaše zrezavělo a rez jejich bude na svědectví proti vám.« Jak. 5, 1—3. Ne, nepůjdou tam, kde každou chvíli slyší: »Prodejte, co máte a dávejte almužnu.« Luk. 12, 33. Probůh, jen to ne! Jak pak by mohli rozloučiti se s miláčky svými a zřící se rozkoše hrabati se v plných měšcích a kochati se pohledem na ten blyskavý kov! A jak k tomu přijdou, že mají se dělití s těmi chudými? Jak podivným, ano směšným připadá podobným křesťanům učení: »Miluj Boha nade všecko a bližního jako sebe samého.« Jemu je hlavním pravidlem: miluj peníze nade všecko.

Co mu do Boha, do duše, do spasení, do lidí! Ať volá Bůh, ať sténají a nařikají lidé, ať prosí svět, on z kamene jest. Nemá ani času ani chuti naslouchati slovu Božímu, jež odvrátiti jej chce od hříšného kovu. A pak, ó hrůzo, tam volá mu kněz do duše: »Pomni, že prach jsi a v prach se obrátíš.« Přijde smrt a zkosí život tvůj a necháš zde domy a statky, peníze a bohatství a stačí

ti těch pár prken na truhlu a ten tmavý, úzký hrob. A na tom svatém poli ležeti budeš jako každý chudás a žebrák a červů pochoutkou budeš.

Mrazí ho to, slyší-li tato příšerná slova. To nechce ani slyšet, neřku-li dle toho jednat. A jako na tvrdou skálu dopadá to slovo Boží a užitku nenese žádného.

A podobných nešťastníků řada veliká. Buď jest to přílišná péče o věci pozemské, která odvrací je od myšlének na věčnost, nebo jest to hříšná samolibost, že zatvrzuje srdce jejich, aby nevnikl tam paprsek lásky k Bohu a bližnímu, nebo jest to hříšnost, která oslepuje oko duševní, aby nevidělo na cestu dobra a ctnosti. A vše to jest havěť pekelná, která pomáhá dusiti a dupati to símě nebeské a přivádí člověka na bezcestí. —

Nedivno pak, že tolik lidí bloudí světem bez cíle, tolik potlouká se jich po bezcestích, tolik upadá jich ve propasti a rokle zkázy časné i věčné. Nesvíjí jim ve tmách života zářící hvězda nebeských pravd, žádný hlas nedoléhá do jich nitra; u nich — tma — mrtvo. A co jich stihne? — Záhuba věčná.

* * *

Rád pozoruji hospodáře, jenž osívá rolc své. Ten kousek země svlažen jest jeho potem a zdělán jeho mozoly. Co kroků udělal po poli tom, co nalopotil se, než zoral a připravil půdu tu. A teď připravená leží zde a otevírá své nitro, by přijala z ruky jeho plodné zrno a ukryla je, aby ono klíčilo, vzrostlo a užitek vydalo. S jakousi bázni a úctou vkročuje hospodář v den setby na pole své. S vážnými myšlenkami bere zrno do hrsti své: »Co as přineseš mi ty zrno, Bohem dané? Zdaž požehná mi Pán a ty hojného mi dáš užitku? Kéž Bůh se mnou jest a požehnání Jeho spočine na hrudě této!« A s myslí k nebesům povznešenou rozhazuje zrno po úrodném poli.

I srdce naše, moji drazí, takovým polem a Otec nebeský hospodářem. Co napracoval se On a Jeho Syn, než vzdělal půdu srdce toho, co naprosil se Syn ten Boha o požehnání pro práci Svou! A aby lépe dařilo se semeni nebeskému, zavlažil je Svojí svatou krví! A když je připravil, sil zrno nebeských pravd, aby vzešlo a věčného vydalo užitku. Nebeský ten Hospodář seje pak bez ustání zrní pravd nebeských do srdcí lidských. Rozhodněte sami, přátelé drazí, zdaž chcete míti v nitru svém skalisko, cestu udupanou, trní a hloží, kde hynie slovo Páně a dusí se; či snad chcete býti polem úrodným, jež stonásob vrací, co přijalo? Já rádím vám, byste rádi a ochotně otvírali srdce své a přijímali ochotně nebeské to símě. Věřte, že vzklíčí v bujně osení a přinese vám užitek přehojný a s radostí zanese hospodář nebeský jednou obilí to v nadhvěžděné sýpky. Amen.

Isidor Zahradník, O. S. N., kooperator v Jihlavi.

Neděle I. po Devítníku.

O rozséváčích za dnů našich.

»Vyšel rozsévač, aby rozsíval sítě své.«
Luk. 8, 5.

Věčně pěkná a pravdivá zůstanou podobenství Páně a co svět světem bude, budou lidu předcítána a vykládána; proč? že obsahují pravdy věčné; nad to jsou slovo Boží, vyňatky z Písma svatého, jež Duchem svatým vnuknuto, vdechnuto bylo.

Každým rokem, na jaře i na podzim, vychází rozsévač, aby rozsíval; svěrujeť zemi zrní obilní, aby klíčilo, rostlo a užitek přineslo; sic by zhynulo pokolení lidské — hladem. Bůh dobrotivý činí tu věc hlavní, člověk dá jen trošek práce.

Ale vedle pokrmu tělesného, hmotného, potřebuje člověk pokrmu duchovního. I duše lační, dlouho-li pokrmem duchovním nasycena nebývá. A i tu vychází rozsévač, aby rozsíval — sítě duchovní; a o těchto rozséváčích za dnů našich chci, rozmilí v Kristu, k vám promluvíti dnes. Poslyšte mne!

P o j e d n á n í.

Vyšel rozsévač, aby rozsíval sítě své.

Rozliční jsou rozsévači a rozličné sítě. Jsou rozsévači dobří a jsou rozsévači zlí; jest i sítě dobré a jest sítě zlé. Nejhorší rozsévač je ďábel, o němž již Spasitel pravil v podobenství o koukolu a pšenici: »Přišel nepřítel a nasil koukolu mezi pšenici a odešel.« Nepřítel ten je ďábel.

1. Jsou rozsévači dobří a mají sítě dobré. A prvním jest kazatel v kostele; proč? protože káže slovo Boží. Pravil Spasitel: »Učení mé není mé, ale toho, kterýž mne poslal.« A sv. Pavel 1. Kor. 1, 23. 24. praví: »Kážeme Krista ukřižovaného, židům pohoršení, národům (pohanům) pak bláznovství — Krista Boží moc a Boží moudrost.«

Nezáleží na tom, jak pěkně kdo káže, ale co káže. Ale kněz nemůže leč pravdu kázati; nekáže sebe, svou moudrost, ale Jesu Krista 1. Kor. 1, 25.; a byť sebe chatrněji kázal, káže přece slovo Boží, jako kdosi dobře pověděl: «Kdyby každý jen tak byl živ, jak ten nejchatrnější kazatel káže, dobře by bylo.»

Ovšem že má kazatel i pěkně kázati; má dáti si záležeti, má věc promysleti, vypravovati, ji na paměť dobře se naučiti, ji pěkně přednésti. Pěknou mluvou, zvučným hlasem, přiměřenými pohyby, jak vůbec ku pěknému řečnění náleží; kážet slovo Boží, a dobré věci sluší i pěkné roucho.

Roséváči dobrými mají býti rodiče; oniť zasívají první zrnka do útlých srdcí dítek, aby to sítě bylo dobré. A učitel ve škole, mistři vzhledem ku svým pomocníkům a učňům; hospodáři vzhledem

ku své čeledi a představení vzhledem ku svým podřízeným. Ti všickni mají býti rozsévači dobří. Můžet však se símě rozsívati i písmem; jsouť knihy a noviny. A tu jest símě dobré nejprve Písmo svatě, dále život Krista Pána, Blah. Rodičky Boží, svatých a světic Božích; jest i všeliké jiné čtení vzdělavatelné a poučné; ano i dobrá, mravná povídka, dobré listy a časopisy zvláště katolické.

To vše jest símě dobré a jest si přátí, aby padalo v půdu dobrou a přinášelo užitek stonásobný.

2. Ale vedle rozsévačů dobrých jsou i rozsévači zlí a semeno jejich zlé; a to jsou všickni neznabozi a nevěrci, rouhači a lidé ne-nábožní, kteří se nemodlí, chrámem Páně pohrdají, na služby Boží nechodí, ano i jiných zdržují a jim brání navštěvovati dům Boží, jako mnozí muži manželkám. Ano jsou i mezi otci zběsilci, že i dítkám zapovídají doma se modliti; a ti myslí, že jsou osvícení! — Kéž si nechali nevěru svou pro sebe! Ale jsouce sami nešťastní a v duši nespokojení, nechtějí, aby kdo vedle nich šťastným a spokojeným byl a proto berou mu, co nejdražšího jest, odkud sílu a útěchu čerpal, víru. Kterakým právem? Proto pravil Spasitel: »Běda světu pro pohoršení,« ačkoli musí býti, aby zde byl boj i pokušení, ale »běda tomu, skrze koho pohoršení pochází.« A jinde: »Hleďte, abyste nepohoršovali nižádné z maličkých těchto, kteříž ve mne věří, nebo pravím vám . . .« Maličci nejsou jen děti, ale všichni lidé prostí, upřímní, nábožní. A tím hůře, jestli rozsévač semene zlého jest sám otec neb matka, učitel, mistr, hospodář, představený! —

Ale může símě zlé rozsívati se i písmem? Za starých časů byly knihy velice drahé; mohlyť rozšiřovati se jen pracným opisováním. Tisk je veliké dobrodiní; jím začala osvěta. Ale všeliká věc má dvoji stránku, dobrou a zlou, a může ovšem dvojm způsobem jí užito býti, dobrým a zlým; tak i tisku; a také se tak děje. Jest mnoho spisů dobrých a knih dobrých za dnů našich, ale jest i mnoho a snad i více spisů špatných a knih špatných. Jaké množství se všeho tiskne za dnů našich! Co i časopisů proti víře, proti Bohu, proti dobrým mravům a všemu moudrému a rozumnému rádu! To vidíme na zločinech, jež se páší, až člověk se děsí. Toť ovoce semene, jež se seje. Špatné símě, špatný strom a špatné ovoce. Kdo seje vítr, klidí bouři. — Tak jsou v Církvi Boží dvoji rozsévači a dvoji símě. Kterého vy, rozmilí v Kristu, byste se měli držeti, dá vám rozum. I srdce vaše je půda; přijímejte do ní jen símě dobré, aby o vás platilo slovo Páně: »A kteréž v zemi dobrou padlo, jsou ti, kteříž slyšíce slovo, v srdci dobrém a výborném je zachovávají a užitek přinášejí v trpčlivosti.« Amen.

Monsign. Boh. Hakl, papežský komoří, bisk. vikář a děkan v Hořicích.

Neděle II. po Devítníku.

Nutnost a vznešené vlastnosti lásky křesťanské!

»Kdybych jazyky lidskými mluvil i andělskými a lásky bych neměl, byl bych jako měď zvučící aneb zvonec znějící.«

I. Kor. 13, 1.

Pomalů a přece rychle blížíme se velkému onomu divadlu na hoře kalvárské. A co tam uhlídáme? Tři kříže a na nich tři muže. A nad hlavou prostředního napsáno jest: Jesus Nazarenus, Rex Judaeorum. Ježíš Nazaretský, král židovský. Než, to není správně! Pryč s tím! Já jiného něco tam napíši. Jen jediné slovo, ale písmena jeho sahají od nebes výšin ku peklu propastem. A nebudu je psáti pérem — čistou lidskou krví. A slovo to jest: láska. Ano, kdyby v moci mé to bylo, napsal bych tam slovo »láska« a celý svět v němém úžasu by umkl. A všude na horách i v údolích, na pouštích i v sadech, v chatrčích i palácích, v celém vesmíru znělo by to jako jeden mocný, velebný chorál: »láska.« A každý úder srdce lidského vyzněl by v to čarovné slovo: láska. A nejlepším kázáním by bylo, kdybych na kříž ukázal a jen slovo »láska« zvolal a pak v obdivu a modlitbě se kořil. Než, slabými jsou prsa lidská a neobsáhnou tolik velebnosti, a proto otevřít je musím, aby láska vytryskla i v srdce vaše. Vy tážete se snad: »Jaká jest ta láska?« Pohleďte a vizte! Je celá krví zbrocená, korunou trnovou rozbodána. Běže kříž na rozedraná svá bedra a vleče ho na horu. Tam klade se naň, rozpíná ruce, které chladné hřeby prorážejí. Nyní pozvedá se s křížem mezi nebe a zemi a tam pní — láska — Kristus. A my, děti této lásky, nevíme snad ani, co ona jest. Věřu, že tomu tak. Jak málo ji známe! Nuže, dnes líčí nám ji apoštol národů. A mluvil-li sv. Pavel vždy pln jsa svatého nadšení, mluví dnes Duch Svatý každým slovem. Jsouť slova jeho dnešní pravým divem. Prostě a přece tak úchvatně hovoří k nám, že cítíme téměř dech božský.

Brzo již začneme provázeti Lásku věčnou na trudné cestě křížové. Jen láska nás tam může vésti. A proto chci dnes přivítati vás na cestu tu a vyložití:

1. nutnost a

2. vznešené vlastnosti lásky křesťanské.

Láska Boží žehnej mi, aby srdce vaše láskou naplnilo se. —

P o j e d n á n í.

I.

Byli jednou lidé zlí, kteří srdce neměli ni soucitu. V nitru kámen, na rtech surovost. A tito lidé přišli k domku jednomu. Malý byl, ale úhledný a čistý. Mladá žena hospodařila tam a zpěv její veselím naplňoval celičkou chýši. A žena ta měla dítě, krásné

dítě. To dítě bylo její životem, jeho srdce jejím srdcem a hlavička jeho milejší jí byla než všechna království. Dítě venku si hrálo, mezitím co matka na okamžik do světnice odskočila. A ti lidé suroví uchvátili ditko to a unesli. Marně lomila matka rukama, marně žalovala nebi, marně hořem a žalem hynula. Zmizelo její srdéčko, ztratila svůj poklad a Bůh sám ví, kam se poděl. A dítě rostlo, ale rostlo jako kvítek, ježž dusí samé bodláčí. Čím větším bylo, tím bylo zádumčivějším. Něco říkalo mu, že tihle lidé suroví nejsou jeho rodiče; vždyť není možno, by vlastní otec a matka takhle svým dítětem — svojí krví — jednali. Hodiny sedával hoch na skalách a hleděl v dáli, zdaž odtamtud nepřijde paprsek života jiného. Ptákům a lesu žaloval svůj bol. A Bůh se smíloval. Přišla chvíle, kdy spatřil hoch dvě oči, které pálily jej, cítil objetí vášnivé, a slyšel výkřik šílený: mé dítě! A ty planoucí rety, libající jeho ústa, jakoby roznítily podivuhodný, dosud neznámý žár v jeho srdci. Roztálo, jako když slunce zažehne poušť a celé nitro zdálo se, že se rozskočí. Teď počal cítiti to, po čem toužil, teď teprve poznal, co hledal a s jásotem i štkáním zvolal: »matičko má!« Našli se. Ó, svatá chvíle, kdy dítě po dlouhých, trudných chvílích spočine na srdci matčině! Nač toto vypravování? Vysvětlim je hned, přátelé draží! —

Byl otec jeden dobrý a laskavý a měl dvě děti. Ty ošetřoval jako dvě perly a dal jim vše, po čem jen toužilo jejich srdce. A přišel nepřítel a uloupil mu poklad ten. Ten otec — Otec nebeský a děti uloupené — první rodiče. Svůdce, ďábel, uchvátil je a odnesl a marným bylo volání otce dobrého. A uloupené děti vedly život plný béd a trudu. Neštěstí a utrpení bylo jich údělem. Zmizely ty krásné časy rajske a v potu tváří muselo lidstvo pracovati, až smrt zbavila je těch těžkých zkoušek. A srdce dětí těch trpělo jako tělo. V porobě ďábelské prechaly ze srdce toho dobrota a šlechetnost a zahrnily se tam zloba a hřích, vášně a náruživost. A čím déle to trvalo, tím hlouběji klesali lidé, až klesli na stupeň nejvyšší duševní bídy. Než nezanikly přece vzpomínky na ty zapadlé rajske dny. Něco stále hřímalo jim do srdce, že tenhle stav jest nepřirozeným a tohle že není tím pravým životem lidským. Lidé obraceli zraky tam nad hvězdy k té ztracené domovině a touha po ní drala se čím dále tím více do nitra. Srdce lidské stvořené pro Boha nedalo se zúplna zotročiti, ono vši mocí neslo se k tomu pravému otci a toužilo po jeho objetí. A po čem toužilo, toho dosáhlo. Hledalo to ztracené nebe a našlo je na — kříži. Tam v objetí Ježíšově našlo srdce lidské ten dávno kýžžený mír a klid, štěstí a blaho. A jako by proudy nezměrné lásky Syna Božího draly se do srdce lidského, ona kůra ledová tála a opět počalo pučeti tam dobro a ctnost. Podobalo se věru před tím srdce lidské pustému úhoru, ježž žádný květ nezdobí! Nyní pak změnilo se v krásnou zahradu, v níž množství nejkrásnějších květin vábí oko naše.

Různé jsou v zahradách květy, než jeden jest mezi nimi, enž ozdobou jest největší, jenž dobyl si právem jména královny

květin a tím jest — růže. A věřte, že prázdnou zdála by se nám zahrada, v níž růže by nebylo. I v srdci lidském vypučel takový královský květ a tou růží překrásnou jest láska. Vezměte člověku lásku ze srdce a chudičkým, prázdným bude to srdce. Člověk bez lásky bude tvorem rozumným a chtějícím, ale nebude člověkem, tím vznešeným tvorem, tou korunou tvorstva.

Srdce lidské bez lásky není více tím tajemným sídlem vznešených ctností, není tím ohniskem, z něhož šíří se teplo dobra v celého člověka. Kde láska není, není ctnosti, a kde této není, tam mráz a smrt. »Láska trpělivá jest, dobrotiva jest, láska nezávidí . . . nenadýmá se . . . všechno snáší, všemu věří, všeho se naděje, všeho trpělivě čeká I. Kor. 13, 4—7. Co by byly ctnosti bez lásky? Přetvářkou a pošetilostí. Co pudí missionáře do dálných končin mezi divoký lid v nehostinný kraj, kde smrt naň zeje každým krokem? Co vede kněze k loži nemocných, stížených nakažlivou, smrtonosnou nemocí? Co provází milosrdné sestry do nemocnic, a silí je, by vytrvaly v těch trudu plných síních a při tom ještě mnohdy potupu a úštěpky snášely? Snad prospěch nějaký, světská sláva, chvála? Pryč s těmito cetskami! Láska jest to, která hrdinstvím naplňuje srdce lidské. Bez bázně jdou cestou tou a nedbají příšerné smrti, útrap a béd. Nutna jest láska, neboť ctnosti bez ní není. Nutnou jest láska, neboť není bez ní života v pravdě křesťanského. Jsme všichni vojskem jednoho vůdce — Krista Ježíše. A co bylo tím zázračným heslem, jímž svět dobyl a peklo přemohl? Láska. I my bojujeme pod Jeho vedením, bojujeme veliký, svatý boj, abychom dobyli říše nadhvězdne, onoho nebe, o němž praví kniha knih, že násilím musí dobyto býti. A jak dobudeme ho? Snad tím nadýmavým hloubáním a rozumováním, líčenou zbožností a přetvářkou? Marným naše úsilí. Jediný jest možný boj. S křížem v ruce a láskou v srdci dobudeme toho věčného hradu. Bez lásky marným náš život, poněvadž nedosáhneme toho, k čemu jsme určeni. Nuže, draží! Stačí snad těch několik uvedených důkazů, byste poznali, že nevyhnutelně nutnou jest láska člověku ku dosažení života věčného. Cítíme zajisté každý v srdci svém plamen, třeba jen slabý, této lásky. Nepokryvejme ho popelcem lhostejnosti, by úplně nevyhasl, ale odhrabejme spíše popel ten, aby tím živěji zaplápolal a rozehřál celé nitro naše. A pak blaze nám. Jest věru úchvatný pohled na to pravé, láskou k Bohu nadšené křesťanské vojsko v boji za spásu duše. V čele svatý praporec — kříž, na rtech i v srdci velebné heslo — láska, a každá rána hromem dopadá, až konečně vydobyta otvírá se brána nebes, aby vešli vítězové pro nevadnoucí vavřín vítězství. —

II.

Láska jest, jak pravil jsem, nevyhnutelnou podmínkou ku dosažení života věčného. Máme-li si však lásku tu zamilovati, třeba jest, abychom poznali vznešenost její, poněvadž tím více vnikne

ona v srdce naše a tím více vynasnažíme se oživití jí srdce své. Mnohé srdce lidské jest chudé, chudičké, poněvadž nedoznali mnozi těch předností a té vznešenosti křesťanské lásky.

Základním kamenem celé nauky Kristovy, kterou přetvořil svět, jest ono velebné, velkolepé přikázání, které celé nauce božského Mistra vtiskuje pečeť božskosti a tím jest přikázání lásky: Milovati budeš Pána Boha svého z celého srdce svého . . . a bližního jako sebe samého. Ve slovech těchto obsaženy zároveň vlastnosti lásky i celá její vznešenost. Milovati budeš Boha svého nade všecko. Tedy, ne bohatství, ne rodinu, ne počty a hodnosti, ale Boha. Od té hrudy zemské povznéstí se musí lidský duch tam nad hvězdy a kochati se v Pánu Bohu svém. A jak to možno? otázá se mnohý. Pohlédněme na to množství světců a světic! Byli lidmi jako my a přece rozbili okovy, kterými poutal je svět k sobě, zřekli se světa a statků jeho, posměch a pohana zdály se jim býti písní nebeskou, které rádi pro Boha naslouchali, a útrapy i smrt byly jim posly Boha. Bohatství se zřekli a volili chudobu, manželství zamítli a volili panictví, zřekli se přátel světských a hledali přátele v nebi. Kéž by lidé uvážili těchto pravd! K čemu to pachtění se po bohatství? Mohou peníze člověka šťastným učiniti? Závaží to jest, které táhne člověka k zemi. K čemu ta touha po chvále lidské? Plevy jsou to, které vítr honí z místa na místo. Dnes chválí tě lidé a zítra haní, dnes volají ti hosanna a zítra zazní snad z týchž úst: Ukřížuj, ukřížuj ho! K čemu to honění se po požitcích a rozkošech světa? Jsou to vrahové tvého štěstí. Zaslepují oko lidské, otravují srdce. A čím více pijí lidé z tohoto svůdného poháru, tím více žízni srdce jejich, tím hltavěji chápou se ho. A nevidí, pošetilci, že tam na dně jed, otravující jed! Teprve, když oplakávají své předčasně podkopené zdraví, rozmrhané jmění, pokálenou čest a ztracené pravé štěstí, teprve poznávají to — ale již pozdě.

Toho nedbali oni pošetilci, a proto byla láska jejich klamivou a uvedla je na bezcestí. Než, mluvíme jim o tom a oni se nám vysmějí. Jsme křesťany a proto nesplácejme rovné rovným, nýbrž prosíme Pána na nebi, by otevřel zrak jejich a nalil té pravé, čisté lásky k Bohu do jejich srdce. Jen křesťanská láska povznáší oko i srdce lidské ku Bohu a věcem vyšším, a vtiskuje na duši znamení synovství Božího, činí z něho tvora božského.

Než, s touto láskou jde jako rodná sestra ruku v ruce láska k sobě samému a ku bližnímu. Láska křesťanská učí člověka milovati svoji duši, vykoupěnou krví Krista Ježíše, nabádá člověka pečovati o své blaho, o svou spásu a totéž činiti i vůči lidem ostatním — bližním.

Kdy slyšel před příchodem Páně svět o lásce k bližnímu? Neznámou byla světu. Oko za oko, zub za zub. Otroctví bujelo, cizinec barbarem zván a nepřítel huben jako divá zvěř. Teprve Kristus rozvinul praporec lásky a zval k němu celý svět. Jeho láska učila milovati všechny lidi. Hlas božský volal ke všem:

»Jste všichni dětmi jednoho Otce, všichni, bez rozdílu máte ne-smrtnou, k obrazu Božímu stvořenou duši. Není rozdílu mezi vámi! Ať král či poddaný, ať chudás či boháč, ať učenec či prostý muž, všichni — všichni rovni jste si před trůnem Páně. A z toho mocného slova vykvetly ony čarovné květy lásky ku bližnímu, která ráda pomáhá v bídě, těší v útrapách, trpí pro bratry, sklání se k nemocnému, ano, nelcká se ani smrti pro blaho svých bližních. Zdaž možno mysliti si něco velebnějšího? Byly a jsou ovšem trudné případy, kde nedbají lidé zlatých těch slov, a jednají proti vůli Páně. Kdo vyzpytuje ta nepřátelství a útisky, to nemilosrdné utlačování chudých, vdov a sirotů, kdo spočte ty pomluvy, křivé posuzování a na cti utrhání, kdo přehlédne ta bezpráví, jichž dopouštějí se lidé na slabých bližních svých? Znova tu přibijí lásku Páně na kříž, znova mučí Syna Božího. A člověk chví se, slyší-li slova Páně: »Cokoli činíte jednomu z těchto mých nejmenších, mně jste učinili.«

Těm zahřimati musíme do srdce: »Zadrž a nesvolávej na hlavu svou pomstu Páně: Neubližuješ bližnímu, ale ubližuješ Bohu a víš, že bez trestu Bůh nedá se urážeti.« Nezapomínejme na klenot nám nejdražší, to, co povznáší nás a zaručuje nám nebe a zemi. Pamatujme slov Richarda od sv. Vavřince, jenž lásku zlatem nazývá, jímž křesťan nebe získati si může a praví: »Láska ku příteli jest čisté zlato, láska ku nepříteli čistší, a láska k Bohu nejčistší zlato.« Nuže, proč sháněti se máme po pozlátku, po cctkách a tretkách bezcenných, můžeme-li oplývati tím pravým, ryzím zlatem? Otevřme srdce paprskům lásky, učiňme lásku ři-ditelkou všech skutků svých a znovu v obdivu volati budou jinov-ěrci, jako druhdy pohané: »Hle jak se křesťané milují!«

* * *

Když cestovatel a dobyvatel Španělský Balboa po nevy-slovných obtížích prošel pralesem středoamerickým a spatřil vody moře tichého, vstoupil ve vlny oceánu a vetknuv v moře praporec, prohlásil je i celý kraj kolem za majetek krále španělského. Tento výjev připomíná mi živě jiný, jemu podobný, však velikolepější. Syn Boží prošel po mnohých útrapách tím bludištěm života a stanul na temeni golgotském. Zde vetkl vítězný praporec — kříž — ve skálu na znamení, že podrobuje od této chvíle celý svět moci krále nebeského. Než, nečiní lidi otroky a nevolníky, nepoutá je k sobě násilím a hrozbami. Jho Jeho sladké jest a břímě Jeho lehké. »Láska« zovou se ta pouta, kterými víže k sobě lidstvo, »láska« napsáno jest na tom nebeském praporci — sv. kříži. My, drazí přátelé, jsme všichni poddanými tohoto božského vůdce, všichni tvoříme jednu velikou mocnou říš. Nuže, nechť láska jest tou kouzelnou páskou, jež váže nás k Bohu, nechť láska řídí veškeré touhy i činy naše, nechť láska usadí se u našich krbů, v našem srdci — v celém světě! A věrnými-li budeme ctiteli lásky, pak láska to bude, jež zavře oko naše ku smrtelnému spánku a uvede nás tam, kde láska od věků na věky. Amen.

Isidor Zahradník, O. S. N., kooperator v Jihlavi.

Neděle II. po Devítníku.

Čeho máme tyto dni zanechat a co máme činiti.

»Aj, vstupujeme do Jerusaléma a dokonají se všechny věci, které jsou psány skrze proroky o Synu člověka.«

Luk. 18, 31.

Divně shoduje se dnešní sv. evangelium s dnešní nedělí ostatkovou. Ale Církev sv. zúmyslně dává předčítati toto evangelium na dnešní den a staví se tak proti těm, kteří dnes a následující dva dni posledního masopustu oddávají se světským radovánkám. Jaký to rozdíl! Svět chystá se k zábavě, k radovánkám, mnohdy až rozpustilým, hříšným, a Církev sv.? Ta staví nám před oči jiný obraz — připomíná nám trpícího Spasitele: »Aj, vstupujeme do Jerusaléma,« slyšíme volati božského Spasitele »a dokonají se všechny věci, které jsou psány skrze proroky o Synu člověka. Neboť vydán bude pohanům a bude posmíván, bičován a uplván; a když jej ubíjejí, zabijí jej a třetího dne z mrtvých vstane.« To obsahuje první část dnešního sv. evangelia, v druhé pak je řeč o slepci u Jericha, který vyprosil si na božském Spasiteli zrak. Velmi pohnutlivé jest tedy dnešní čtení, které nám Církev sv. předkládá, a tu naskytá se nám otázka, co máme činiti dnes, abychom jednali podle jejího přání.

Na tuto otázku chci vám, drazí v Kristu, v dnešní promluvě odpověděti a do srdce vám vštípit:

1. Čeho máme tyto dni zanechat a
2. co máme činiti.

P o j e d n á n í.

1. Čeho máme tyto dni zanechat? Na otázku tuto odpovídám, že máme dnes a následující dni zanechat přílišných a tož hříšných radovánek, jakých svět nám nabízí a podává. Není úmyslem sv. Církve zapovídati věřícím všechny radovánky a zábavy, také jich nezapovídá leda v posvátné době adventní od I. neděle adventní až po slavnost Zjevení Páně, a v posvátné době postní a to od popelčné středy až po I. neděli po Velikonoci. Dovoluje však pouze zábavy slušné, nevinné, při kterých se nehřeší. Proti takovým veselostem ani Písmo sv. nic nenamítá, ano sv. apoštol Pavel vybízí k radování se, an píše k Řím 12, 15: »Radujte se s radujícími,« a k Filip. 4, 4: »Radujte se v Pánu vždycky, opět pravím, radujte se«. A sv. Martin, biskup Tourský, praví: »Obveselení výborným jest přes čas lékem ku zhojení myšli strastmi utýrané.« Ze slov těchto vysvítá, že zábavy a radovánky jsou dovoleny, ale, co důležitého při tom, aby zábavy a radovánky tyto byly slušné, nevinné — bez hříchu. Kde však zábava

má za následek hřích být i jeden, přestává býti slušnou, nevinnou a stává se hříšnou a tím nedovolenou. A takových hříšných, nedovolených zábav máme vždycky zanechati, obzvláště pak tyto dni, kdy svět k nim nejvíce láká a vybízí. Vždyť nejsme pohani, a co jsou »ostatky?« Dle svědectví osvědčených spisovatelů nejsou »ostatky« nic jiného leč skutečné ostatky, zbytky pohanské slavnosti nazvané »bacchanalie,« které se konaly na počest pohanskému bohu opilství a obžerství, jenž se nazýval Bacchus. Slavnosti tyto vzaly svůj původ v Egyptě, odtud se dostaly do Řecka, z Řecka k Římanům a — podnes slavívají se, bohužel, i mezi — křesťany. Řekněte sami, zdali sluší se na křesťany, aby pohanskou slavnost slavili? Slyšme, co píše sv. Chrysostom: »Masopustní radovánky nejsou zavedeny od těch, kteří k nebi mají svůj cíl; není masopust vynálezem lidí duchovních, nýbrž samého ďábla, který jej proto zavedl, aby vojíny Kristovy k sobě přilákal a ctnost jejich zeslabil.«

Avšak nejen Církev nedovoluje přílišných hříšných radovánek masopustních, i samým lepším pohanům nebyly vhod. Tak píše sv. Augustin, že již pohanský senát tento zlozvyk odstranil.

Když tedy i pohané uznali za vhodné slavnost »bacchanalií« zrušiti, oč horší jsou mnozí křesťané, kteří o posledním masopustě příliš rozpustile ba mnohdy až bláznovsky si počínají, jako by nad nimi ani Boha nebylo. Není také divu, že svého času turecký vyslanec ve Vídni psal svému sultánovi, nic že mu není tak směšné jako to, že křesťané po tři dni tak bláznivě si vedou, a potom najednou trochu popela toto své bláznovství napravití chtějí.

Draží v Kristu! Takových přílišných radovánek a veselostí zanechme a jich se co nejvíce varujme. Dovolené, slušné zábavy pak užívejme s mírou, aby byla pouhým obveselením, nikoliv však hříchem.

Pamatujme dobře, co napsal sv. apoštol Pavel k Efes. 5, 15—16.: »Vítež tedy, bratři, kterak byste opatrně chodili ne jako nemoudří, ale moudří, vykupující čas, neboť dnové zlí jsou.«

Tím dal jsem odpověď na otázku: Čeho máme zanechati tyto dni?

2. Nyní otázka druhá: »Co máme činiti? A odpověď? Máme a) bdíti a b) modliti se dle slov Páně: »Bděte a modlete se, abyste nevešli v pokušení.« Mat. 26, 41.

a) Máme bdíti, t. j. máme býti na stráži, abychom neuvízli v tenatech zlého ducha. Zábava slušná, nevinná je dovolená, takové zábavy může se každý účastniti. Ale jak veliký se tu musí dáti pozor, jak veliké opatrnosti je tu potřebí, aby nedala zábava dovolená podnět k hříchu. Mnohý mladík, mnohá panna přichází k zábavě s nejlepšími úmysly. Chtějí se pouze pobaviti. Ale jak snadno se může státi, že mladík nápojem se rozjaří, pije přes míru a tím zhřeší! Jak snadno se může státi, že i mnohá panna pocítí hříšné žádosti a v nich setrvá!

Bdíti tedy má každý a všemu se vyhnouti, co by mohlo vésti k hříchu.

Jinochu křesťanský, nezapomínej ani při zábavě na Boha, bdi a buď na stráží, abys nijak se neprohřešil.

Panno křesťanská, nezapomínej, že Bůh tě vždy a všude vidí, nezapomínej, že každý krok i každou myšlenku tvou sleduje, proto bdi a buď na stráží, aby zlý duch do svých osidel tě nedostal.

A nejen bdíti, nýbrž i b) modliti se máme tyto dni. Mohl by namítnouti někdo: »Vždyť modliti se máme vždy.« Přisvědčuji, ale podotýkám, že obzvláště tyto dni se máme víc než kdy jindy modliti, a to předně za sebe, aby nás Bůh chránil ode všeho, co by duši naši poskvřiti mohlo, tedy od hříchu, a pak máme se modliti hlavně za ty, kteří tyto dni Pána Boha hříchy svými budou urážeti. Kdo spočte všechny ty hříchy a nepravosti, jakými Bůh bude právě tyto dni uražen?

Kdo spočte všechny ty rozpustilosti a bláznovské kousky, jakými křesťané tyto dni budou se obveselovati a baviti? Za ty tedy máme se modliti, aby veselice se nehřešili, a aby Bůh za urážky, jemu činěné, poněkud byl usmířen. Proto je to velice krásný zvyk, že na mnohých místech, hlavně ve větších městech, právě tyto dni bývá ve chrámu Páně vystavena velebná Svátost Oltářní, a nábožní křesťané tam na kolenu odprošují Pána Ježíše za ty, kteří bolest Mu budou působiti svými hříchy.

Stává se mnohdy, že Bůh nápadným způsobem prostopášníky takové trestá. Uvedu aspoň jeden příklad.

Ve Hofweieru v Badensku přestrojil se na ostatky jistý mladík, bývalý voják, za ďábla, a veřejně se posmíval tamnějšimu duchovnímu, který v neděli ostatkovou v kázání hříšný a rozpustilý tanec zrazoval, a sice tím se posmíval, že slova onoho duchovního opakoval a pak pravil, kdo bude tančit, toho že ďábel, totiž on za ďábla přestrojený vezme.

Na popelečnou středu stalo se, že onen mladík dostal se do prudké hádky s jistým mužem. Vida pak onoho muže rozzuřeného, chtěl utéci, ale — bylo to na schodech — minul vrchní schod, a spadl tak nešťastně, že porouchal si nohu v kolenech a zůstal chromým. Od té doby netančil. Lidé pak vidouce, co se stalo, jednohlasně mluvili: »Bůh ho potrestal!« —

Netresce ovšem Bůh vždycky a hned, ale tu a tam vyskytují se nápadné případy, které jsou důkazem trestající ruky Boha spravedlivého.

* * *

Nuže, draží v Kristu, zanechme a chraňme se hříšných, rozpustilých zábav vždy a obzvláště tyto dni. Kdo pak účastní se zábavy dovolené, ať bdí a má se na pozoru, aby nepoklesl, aby nezhrěšil. Zároveň modleme se, aby nás i jiné Bůh chránil ode všeho zlého, modleme se obzvláště za ty, kteří nerozumně podobni jsouc bláznům počínati si budou, aby Bůh jim odpustil. Mějme před očima trpícího Spasitele a tak zajisté uchráníme se hříchu a uchováme duši svou v milosti Boží. Amen.

Leopold Kolisek, farář v Olši.

Neděle I. v postě.

V ý k l a d.

Pozorně-li jste dnes naslouchali slovům svatého evangelia, tuť myslí vaší nemohlo ujíti, že Církev svatá započíná dobu svatopostní ne pouze postem a modlitbou, ale také zápasem, v jakýž Pán Ježíš s ďáblem na poušti vešel, obdržev stkvělého vítězství. A jakož tam na poušti bojuje a zápasí Pán Ježíš s pokušelem, tak i nyní v době svatopostní, v čase příjemném a ve dni spasení bojuje Církev svatá s pokušelem a ráda by tolikéž, abychom i my, kdykoliv pokoušeni býváme, stkvělého vítězství nad pokušelem dosáhli. Připomínat nám, že z milosti Boží, nepřijímáme-li ji nadarmo, nad pokušelem zvítěziti můžeme. Podává nám nad to Církev svatá, pečlivá matka naše, k tomuto zápasu i také zbraň duchovní, kterou bychom mohli veškery šípy nešlechetníka odraziti.

Zbraně tyto, kterých nám nezbytně třeba, ač nechceme-li v boji podlehnouti, podává nám Syn Boží, Ježíš Kristus. První zbraní jest půst, druhou modlitba a třetí láska k Bohu. K této tedy zbraní pokaždé se utíkejme, kdykoliv zpozorujeme, že blíží se k nám pokušitel. A abychom věděli, kterak zbraně této máme používat, dobře bude, doprovodíme-li v duchu Pána Ježíše na poušť, a budeme-li se učiti od Pána, jak on zbraní touto dábla přemohl. Vždyť sám Pán nás napomíná k tomu, an dí: Příklad zajisté dal jsem vám, abyste jak já jsem činil, tak i vy činili.

P o j e d n á n í.

Veden byl tedy Pán Ježíš na poušť od Ducha Svatého. Ale odkud pak byl veden, kde pak byl Pán, mohli bychom se tázati? A na otázku tuto odpovídá tentýž svatý evangelista Matouš slovy: Tehdy v oné době, kdy Jan kázal křest pokání, přibyl Ježíš do Galiley na Jordan k Janovi, aby pokřestěn byl od něho. Ale Jan zbraňoval Jemu řka: »Já potřebuji od Tebe pokřestěn býti, a Ty jdeš ke mně?« Odpověděv pak Ježíš, řekl jemu: »Nech nyní, tak zajisté sluší nám naplniti všelikou spravedlnost.« Tehdy nechal ho. Pokřestěn pak byv Ježíš, ihned vystoupil z vody, a aj otevřela se Mu nebesa a uviděl Ducha Božího, sestupovati jako holubici a přicházeti na Sebe. A aj! hlas s nebe řkoucí: »Tento jest Syn můj milý, v Němž jsem zalíbil sobě.«

Od Jordanu tedy, po křestu, vedl Duch Svatý, jenž sestoupil na Pána ve způsobu holubice, Spasitele našeho na poušť, kteráž byla mezi Jerusalémem a Jerichem. A Pán Ježíš dává se od Ducha Svatého vésti nám na příklad, bychom i my pokaždé dali se vésti Duchem Svatým; neboť ti všickni, kteří bývají vedeni Duchem Svatým, jsou synové Boží. Naopak ti, kteří odporují vedení Ducha Svatého, či mohou býti synové ne-li ďablovi?

Ale jiný ještě duch kromě Ducha Svatého objevuje se na poušti, duch nesvatý, duch zlý, kteréhož svatý Matouš nazývá ďáblem, a který proto na poušti se objevuje, aby Pána Ježíše pokoušel. A duch tento zlý dle slov svatého apoštola Petra doposud ještě obchází zemi, jak se k tomu sám v knize Jobově zná, obchází pokolení lidské jenom z té příčiny, aby je pokoušel. Dopusť Pán Ježíš duchu zlému, aby mohl přijít za Pánem na poušť, připustil i také, aby mohl Pána pokoušeti z té příčiny, abychom uznali, že i nás nenechá na pokoji, a abychom zároveň věděli, jakou zbraní můžeme nad nepřítelem svým zvítěziti.

Duch Svatý a působení Jeho na poušti jeví se tím, že Pána vedl k tomu, aby se po čtyřicet dnů a nocí postil. Duch Svatý působí i také v nás i chtění i také dokonání každého dobrého skutku. Bylť Pán Ježíš novým zákonodárcem, a jakož Mojžíš, zákonodárce, postem obdržel příkázání Boží, tak i Syn Boží postem a modlitbou připravuje se na úřad svůj učitelský. Nezdrženlivostí první člověk upadl ve zkázu, proto zdrženlivostí a postem Pán započíná spásu naši. Slušně tudíž jedná Církev svatá, že za příkladem Pána a Mistra svého i také nám čtyřicetidenní půst ukládá.

Slovy zlačněl, připomíná svaté evangelium lidskou přirozenost Kristovu, připomíná zároveň, že Pán Ježíš ve všem nám lidem podobný učiněn, kromě hříchu.

Pokudž Pán Ježíš postem a modlitbou byl zaneprázdněn, potud zlý duch neopovážil se Pána pokoušeti a k Němu přistoupiti. Až teprve čtyřicátý den Pán Ježíš dovolil pokušiteli, že mohl ku Pánu přistoupiti a pokoušeti Pána. Poznáváme z toho, jak mocným jest Pán náš, Ježíš Kristus, a jak slabým ďábel. Bez přivolení Páně nesmí ani nohou hnouti, nesmí ani kroku učiniti. Nebojmež se tedy škůdce svého a vraha, ale pevně a důvěrně přivínme se ku Pánu, by mocí Svou nás chránil a hájil.

Pozoroval pokušitel Pána Ježíše, věděl o Jeho postu čtyřicetidenním, viděl tvář Kristovu vpadlou a proto pln útrpnosti, soustrasti a lásky přibližuje se buď v podobě lidské neb andělské ku Pánu a praví útrpně: K čemu Ti takový nedostatek, Tobě Synu Božím, který pouhým slovem může z kamení tohoto učiniti chleby v hojnosti a nasytiti se. Ďábel zaslechl nepochybně u Jordanu hlas Otce nebeského: Tentof jest Syn můj milý, v němž se mně dobře zalíbilo. Nyní ale pozoruje Pána už čtyřicátý den na poušti o hladu, žízni a nedostatku. Nemůže pochopiti lásky Kristovy k nám lidem a proto pochybuje, neví, je-li Kristus Synem Božím pravým. Ale nyní domnívá se ďábel, že nalezl cestu, na které pozná Božství a všemohoucnost Kristovu.

Učiní-li Pán z kamení chleby, rozvažuje ďábel, jest Synem Božím, neučiní-li chleby z kamení, není Synem Božím. A tak pokoušel, nebo-li lépe zkoušel ze dvojí příčiny. Chtěl i ku hříchu Pána svěsti, aby totiž jako první Adam nečekal až Otec nebeský Jej skrze anděly nasytí, chtěl také věděti, má-li Kristus Pán tu moc a může-li z kamení chleby učiniti.

Avšak na nic vyšel první pokus ďáblův, neboť Pán Ježíš ani v jednom ani v druhém nebyl pokušiteli po vůli, ale odbyl pokušitele výrokem: Ne samým chlebem živ jest člověk, nýbrž všelikým slovem, kteréž vychází z úst Božích. Velevhodně připomíná ku slovům Páně sv. Jarolím: »Neučinil Pán po vůli pokušiteli, poněvadž chtěl ďábla překonati pokorou a ne všemohoucností.« Pán trpí raději hlad, připomíná sv. Hilar, protože lidské spásy více byl žádostiv, nežli pokrmu.

Tímto výrokem Páně však zároveň i dvojí bytnost lidská: tělesná i duchovní jest označena. Tělesné bytnosti třeba tělesného chleba, duchovní pak chleba slova Božího a velebné Svátosti Oltářní. Při tomto prvním pokušení Páně třeba připomenouti, že hned na počátku máme ďábla odehnati, že nemáme s ním pouštět se do vyjednávání. Na poušť přichází ďábel za Pánem, aby Jej pokoušel na znamení, že není nikde místa tak svatého a osamotnělého, kde by člověk před nástrahou a pokušením zlého ducha byl ochráněn.

Ač Pán náš milý první útok ďáblův šťastně a vítězně odrazil, neodstoupil a neustal ďábel od dalšího pokoušení, nýbrž jak zřejmě dí svaté evangelium: »Pojal ďábel Pána Ježíše do svatého města, postavil Ho na vrcholu chrámu a řekl Jemu: Jsi-li Syn Boží, spust se dolů. Nebo psáno jest: Andělům svým přikázal o tobě a na ruce uchopí tebe, aby snad o kámen nohy své neurazil.«

S podivením zajisté nasloucháte, s jakou smělostí ďábel ku Pánu se přibližuje. Chápe se Pána za ruku a vede Jej na kalenici chrámovou do svatého města. A Pán Ježíš dává se vésti, což ovšem pochopitelně, uvážíme-li, že dal se Pán svázati od žoldnéřů, zraditi od Jidáše, souditi od Piláta, posmívati od lidu. A tito všickni byli nástrojové zlého ducha. Zprvu pokušitel útrpně rozmlouvá s Pánem, ale nyní už odvážlivěji si počíná. Protože poprvé byl poražen, nyní tím více na Pána se sápe a strojí. A protože Pán Ježíš první pokušení odrazil výrokem Písma svatého, bere ďábel z téhož Písma svatého zbraň a popud ke druhému pokušení. I z tohoto pokušení druhého viděti, že by ďábel rád nejenom svedl Pána k pýše, ale také by rád věděl, je-li skutečně Pán Ježíš Synem Božím. Domnívát se: Je-li Syn Boží, budou Jej andělé chrániti, není-li, nedostane se Mu ochrany od nich.

Leč Pán Ježíš ani podruhé není pokušiteli po vůli, ale naopak výrok Písma svatého křivě a v nepravém smyslu uvedený poopravuje výrokem pravým a pravdivým, neboť praví: »Zase psáno jest: Nebudeš pokoušeti Pána Boha svého.«

Ďábel Pána Ježíše namlouval k tomu, aby odvážlivým skokem s chrámu do propasti, spolehaje na ochranu svatých andělů započal před udiveným lidem svou učitelskou činnost. Leč Pán odpovídá, že nemáme zúmyslně v nebezpečnosti se vydávati. Tuto znaménati sluší, že ani chrám Páně, ač jest místem svatým, nicméně nemůže nás uchrániti před nástrahou a pokušením ďábelským. A jakož první pokušení odstranil Pán zdrženlivostí, tak nyní modlitbou ďábla přemáhá.

Dovolil Pán pokušiteli, aby po nezdařeném prvním útoku nanovo mohl Pána Ježíše pokoušeti. Z toho pak vysvítá nám napomenutí, že třeba nám bdíti, a že nesmíme se domnívati, že po prvním pokušení, nad nímž jsme zvítězili, ďábel nechá nás na pokoji. Sám Pán Ježíš praví, že ďábel byv přemožen, byv odchnán od někoho, odchází sice, ale pouze a jediné z té příčiny, aby mohl pojmouti sedm ďáblů horších nežli jest sám, a aby mohl s tím větší urputností na člověka dorážeti.

Jest ďábel podoben lotru, který v zálohách číhá na vhodný okamžik, aby pocestného mohl přepadnouti právě v onom okamžiku, když se toho nejméně nadá. Jest podoben ďábel hadu jedovatému, který sotva že malou skulinou někam hlavu protáhl, už také snadno ostatní tělo za sebou vtáhne. A byt i také často už byl odražen a odmítnut, nicméně neustává i na dále nástrahy činiti duši naší. Poznávámeť způsob tento, jehož užívá se na záhubu naší i tuto na poušti. Vždyť už po dvakráte Pán Ježíš pokušitele přemohl, dvakráte nad ním zvítězil, a přece nicméně neodstupuje od Pána, nýbrž po třetí ještě pokouší a sice takovým způsobem, že chytrost jeho ďábelská a lest už je zřejma a zračita.

Z chrámu jerusalemského vede pokušitel Pána Ježíše na horu vysokou velmi, a s hory této ukazuje Pánu veškera království světa a slávu jejich a praví: »Toto všechno Tobě dám, jestliže padna pokloníš se mně.« Dělá se tuto pokušitel páncem celého světa, ač bez vůle Boží ani kroku na zemi učiniti nemůže. A slibuje Pánu, že přepustí mu vládu svou za jedinou hlubokou poklonu, ovšem za poklonu takovou, která samému Bohu náleží. Tímto svádí Pána, aby láskou, jakou máme milovati Boha, zamiloval svět a bohatství světské.

Leč Pán Ježíš, který potud vlídně se choval k pokušiteli, pokud pokušení týkalo se Jeho samého, nyní pojednou hrozným hlasem odbývá pokušitele. Vidí Pán a poznává, že chce sobě ďábel osobovati poklonu a lásku, jakáž samému Bohu náleží. A proto pln hněvu a rozhorlení svatého volá:

»Klid se, vari, satane! nebo psáno jest: Pánu Bohu svému se klaněti a Jemu samému sloužiti budeš.« A po slovech těchto opustil ďábel Pána, zmizel, aniž by byl ku hříchu Pána svedl, a aniž by byl mohl právě poznati, je-li Kristus Ježíš Syn Boží pravý čili není.

Zvítězil Pán náš Ježíš Kristus nad pokušitelem, zvítězíme i my, přidržíme-li se věrně Pána svého. Ozbrojil se Pán náš k boji postem a modlitbou, i také nám Církev svatá tuto mocnou zbraň nabízí. A jakož Pánu Ježíši po jeho vítězství nad pokušitelem andělé sloužili, tak i nám, zvítězíme-li, andělé sloužiti budou. Ano i samotný Pán náš Ježíš Kristus slibuje těm, kteří s milostí Jeho zvítězí nad všelikým pokušením, že sloužiti jim bude v říši Otce svého nebeského.

Ku konci připomenuto budiž i výkladu svatého Augustina, ježž přičiňuje ku slovům dnešního sv. evangelia, praví: »V oněch třech pokušeních věci lahodné předkládal Pánu našemu pokušitel,

kterýž dopustil pokoušeti Sebe, aby nás pokušiteli odporovati naučil. Slibuje-li svět rozkoš tělesnou, odpověz jemu, že líbeznějším jest Bůh. Slibuje-li čest a vyvýšenost, odpověz jemu, že výše jest říše nebeská. Slibuje-li bohatství a majetství, odpověz, že bohatším a majetnějším jest Bůh, a že od Něho všechno bohatství pochází. Při tom všem velmi zchytrale si ďábel vede a vlastních zbrání našich proti nám používá, jak tam Písma proti Tomu používá, který jest původem Písma svatého.«

Taktéž věrně v paměti chovejme výstrahu, jižto dává nám sv. Basilius z ohledu pokušitele, an dí: »Pranepřítel náš ďábel rozličně den co den proti nám válčí a na nás útoky svými dorývá.

K tomu používá žádostí našich, čině z nich šípy proti nám, a my sami strojíme mu pomáhadla, aby nám škoditi mohl. Pán mu velikou část vlády odňal, ale za to hledí kradmo vlastní nepozornosti naší proti nám použiti.«

Jako loupežníci, nemohouce veřejně násilí provozovati, u cest v zálohách číhají, vyhlídnuvše si k tomu krajinu vůkol buď roklinami hlubokými prorývanou, buď křovím hustým zastíněnou, pocestným takto volný rozhled přetrhující, aby je neočekávaně a náhle přepadnouti mohli, podobně i náš protivník a nepřítel kryje se pod stínem světských rozkoší, jichž množství vedle cest života vezdejšího roste a odtud nevědomky na nás osidla ďábel metá.

Vynasnažme se tedy, abychom v tomto čase příjemném nadarmo nepřijímali milosti Boží. Žádnému nedávejme pohoršení, neboť bychom připodobněni byli pokušiteli, který ku zlému nás ponouká. Ale ve všem se prokazujme jako služebníci Boží a dostane se nám pak odměny, jižto Pán zaslíbil slovy: »Blahoslavený muž, kterýž přemohl pokušení; neboť až bude vyzkoušen, podosáhne koruny života, jižto slíbil Pán všem, kteří Jej milují a jsou Jeho služebníky věrnými.« Amen.

Fr. Klima, farář v Křepicích na Moravě.

Postní kázání.

Napsal a činil FR. VOHNOUT, bisk. notář a farář v Žlunicích.

I.

Božské Srdce Ježíšovo plné lásky.

»Viz toto srdce, jež tak velice lidi milovalo.«

(Zjev. bl. Markety Marie Alacoque.)

V druhé polovici 17. stol. žila v klášteře Salesianek ve francouzském městě Paray zbožná sestra Marketa Marie Alacoque; v dětských letech nebezpečně se roznemohla a když po dlouhé trapné nemoci na přímlovu Rodičky Boží zázračně se uzdravila, umínila si z vděčnosti božskému Ženichu Ježíši Kristu u vroucí

lásce na celý budoucí život se zasvětili a vstoupila do zmíněného kláštera. V posvátném tom zátiší trávila život bohumilý, zvláště u vroucí zbožnosti uctívala nejsv. Svátost Oltářní, před níž častěji v zbožném rozjímání delší dobu trávila. Když r. 1675 v oktávě Božího Těla opět Ježíši Kristu v nejsvětější Svátosti Oltářní se kořila, tu omilostněna jest zvláštním zjevením. Sám Ježíš Kristus se jí zjevil a ukázav na srdce Své nebeskou září se skvoucí, pravil k ní: »Viz toto srdce, jež tak velice lidi milovalo, od nich však tak málo jest milováno. Nemůžeš mi dokázati lásky větší, než budeš-li činiti, zač jsem tě již tolikráte žádal, abys byla prostředkyní úcty Mého božského Srdce mezi lidmi. Slibuji, že srdce Mé se otevře, aby vylilo požehnání hojných na ty, kteří je ctíti budou a přičiní se, aby ctěno bylo i od jiných.« Tak zvolena jest bl. Marketa Marie samým božským Ženichem svým zakladatelkou slavnosti k počtě nejsv. Srdce Ježíše Krista.

Když před blížící se dobou svatopostní přemýšlel jsem, jakou bych obral sobě látku k postním rozjímáním, tu právě při pobožnosti před nejsv. Svátostí Oltářní na mysl mně přišla ona slova Ježíše Krista k bl. Marketě a zdálo se mi, jakoby božský Spasitel tam ze svatostánku ke mně volal: »Viz toto srdce; jež tak velice lidi milovalo.« Toť bylo pokynutí pro mne. O tomto božském Srdci Ježíše Krista budeme tedy rozjímati v té době svatopostní, abychom poznali Jeho neskonalou lásku a nesmírné milosrdenství k nám lidem; sami pak abychom také vroucí láskou ku Ježíši Kristu přilnuli a božské Jeho Srdce vroucně uctívali.

O Ježíši Kriste, božský Spasiteli, který jsi těšil druhdy sv. služku Svou Marketu, že ji budeš síliti v úkolu jejím, dopřej i mně z božského Srdce Svého pomoci; rozněť ale i srdce posluchačů mých plamenem lásky a milosti Své, aby ta rozjímání naše sloužila k rozšíření úcty božského Srdce Tvého a k roznění vděčné lásky naší k Tobě, ó Ježíši.

P o j e d n á n í.

»Ejhle toto srdce!« volá k nám hlas tam ze svatostánku; čí jest to srdce? Ježíši Kristu, vtělenému Synu Božímu náleží. Z Ducha Sv. bylo počato, plností Božství naplněno; ono jest studnicí citů nejšlechternějších, nejlaskavějších, nejvznešenějších. Jest to srdce Mistra nejlepšího, Otce nejpečlivějšího, přítele nejupřímnějšího. Ó kdož by tedy mohl vypsati nám, jak velice, jak vroucně jak obětavě nás milovalo! Církev sv. chtějíc ukázati nám neskonalou lásku božského Srdce Ježíšova, během roku církevního ke třem místům důležitým nás vede, tři významné obrazy nám ukazuje: Jesle, kříž a oltář.

1. V době vánoční právě uplynulé volala k nám Církev sv. slovy anděla nebeského: »Jděte do Betléma a naleznete nemluvnátko plenkami obvinuté a položené v jeslích.« Poslechli jsme, přicházeli jsme sem k jesličkám. Tu však mimoděk drala se otázka v mysl naši: Kdo jest to nemluvnátko slaboučké, chudičké,

pohrzené, v chlévě narozené? Nikdo jiný, než jednorozený Syn Boží, Jemuž odevzdal Otec nebeský všelikou moc na nebi i na zemi. A proč v té poníženosti na zem přišel? Ajhle, tak velice miloval nás lidi, volá k nám u jeslí Církev svatá, že opustil slávu nebes, kdež Cherubini a Serafini se Mu koří a stal se slabým děckem, ve všem nám podobným, aby nás tím spíše láskou k Sobě připoutal a jednou do té slávy nebeské i nás uvéstí mohl. Ano, láska Jesulátka Betlemského jest to, která tak vábí srdce naše k jeslím; ta záře, která pastýře obklíčila, ta hvězda, která mudrce do Betléma zprovodila — to světlo nebeské vycházelo z božského Srdce Ježíše Krista a tak ty jesle jakoby hlasitě volaly k nám: »Ejhle to srdce, jež tak velice lidi milovalo;« a mezi navštěvovateli jesliček vánočních není zajisté ani jednoho, jenž by vděčným srdcem nemusil vyznati jako druhdy před jesličkami tak i nyní zde před svatostánkem slovy sv. ap. Pavla: »Zde jest Ježíš, Spasitel můj, který srdcem svým tak zamiloval mne a vydal sebe samého za mne.« Gal. 2, 20.

Ó, divotvornou, přitažlivou moc mají jesličky Betlemské. Sv. Jarolím nedaleko toho posvátného místa, kde se zrodil Syn Boží na svět, upravil si malou jeskyňku za přibytěk, aby tam poblíž jeslí Betlemských stále živě uvažovati mohl tu neskonalou lásku Ježíšovu. A čím obrátil, přetvořil, posvětil sv. František Seraf. zpustlý svět? Svými jesličkami. Ano, z těch jeslí mocně volá to k veškerému lidstvu: »Ejhle to srdce, které lidi tak velice milovalo!«

2. Úplynula doba vánoční, ale láska Ježíše našeho neutuchla; a co má nám ji nyní připomínati? Církev svatá vede nás k jinému posvátnému místu — na horu Kalvarii — a tam ukazuje nám druhý pomník lásky Ježíšovy k nám. Znáte ten odznak; i zde v našem chrámu Páně vám jej Církev svatá nyní v svatopostním čase na oči staví: jest to sv. kříž. A vizte, kdo na kříži mezi zemí a nebem povýšen? Ejhle, ten Ježíš, jenž druhdy jako nemluvnátko z jeslí po vás láskou vztahoval ručinky Své, nyní ty ruce Své přibiti dal ku kříži a jimi vzhůru vztáženými k nebi volá, prosí za ubohé duše vaše. Ó, přistupte jen blíže ku kříži, rozjímejte o tom tajemství smrti Ježíše ukřížovaného a slyšte z úst Jeho příčinu smrti té nejbolestnější. Ježíš s kříže volá: »Aj, vizte mne z lásky pro vás umírajícího; může-li býti většího milování, než aby kdo život svůj položil za přátele své?« Zdali by byl kdo se odvážil, žádati takového důkazu lásky Kristovy? Ale jako druhdy vyzval Bůh skrze proroka krále Achaza, aby žádal sobě znamení v hlubokosti zevnitřní, neb na výsosti zhůru k utvrzení důvěry v pomoc Boží: tak i tobě, křesťane, sám Syn Boží dal znamení pomoci Své, jest to znamení neskonalé lásky Jeho — sv. kříž, na němž za spásu tvou umírá. O, viz tam na kříži to Srdce Ježíšovo, které lidi tak velice milovalo! Pamětlivi proto této lásky Ježíšovy na kříži nám osvědčené, vítali sv. Petr a sv. Ondřej s radostí ortel, který jim smrt na kříži zvěstoval a s vroucí láskou kříž, ten odznak lásky Ježíšovy, libajíce volali: »Ó, budiž pozdra-

veno sv. tajemství lásky tělem a krví Ježíše Vykupitele mého posvěcené!»

S vroucí láskou uctívejte tedy i vy, rozmilí v Kristu, v tom svatopostním čase ten odznak neskonalé lásky Ježíše Krista. Tam na kříži dokrvácelo to láskyplné Srdce našeho Spasitele, které nás lidi tak velice milovalo.

3. Na třetí místo vede nás Církev svatá, aby ukázala nám lásku našeho Spasitele; a které jest to místo? Jest to večeřadlo, kdež Pán Ježíš posledně jedl beránka velikonočního s učenniky Svými. Ó, co tu důkazů neskonalé lásky Své podal božský Mistr milým učenníkům Svým! Jak dojemně tu loučil se s nimi, synáčky a přátely svými je nazýváje; k nejnižší službě se jim propůjčil, jednomu po druhém nohy umýváje. A když takto i potřebu vnitřní čistoty duše naznačil k účastenství na posvátném úkonu, kterýž vykonati chtěl, pozůstavil jim nejvelebnější důkaz lásky Své: Vzal chléb, vroucně se nad ním pomodlil a s velebnou nadšeností nad ním vyřkl ona zázračná slova: »Toto jest tělo mé;« a rovněž i nad kalichem: »Tento jest kalich mé krve,« a podáváje obě učenníkům, připomínal, co již dříve byl jim oznámil: »Kdo jí mé tělo a pije mou krev, ten ve mně přebývá a já v něm.« Tak ustanovil Ježíš Kristus to vznešené tajemství, kterým na důkaz lásky Své uskutečniti chtěl Své nejužší spojení se Svými miláčky. Nyní, kde učenníkům smrti měl odjat býti, kdež v opuštěnosti a v zármutku malomyslnost jim hrozila: tu v nejsv. Svátosti Oltářní sloučil duše a srdce jejich s duší a srdcem Svým, aby, cítíce duchovní milostiplnou přítomnost Jeho, v Něm žili, síly nabývali, s Ním se těšili. Ille, tak postaral se láskyplný Mistr o učenniky Své; zdali byl by mohl jim dáti patrnější důkaz lásky Své? Ano po tom prvním svátostném přijímání mohl právem říci Kristus k učenníkům Svým: »Ejhle to srdce, které vás tak vroucně milovalo.«

A platil snad tento důkaz lásky Ježíšovy toliko učenníkům? Nikoliv; ale všem, kdož by v Něho uvěřili, Jeho učenniky se stali a po spojení s Ním toužili. Vždyť splnomocnil učenniky, řka: »To číňte na mou památku.« Ten stůl, u kterého Ježíš Kristus poslední večeři slavil, uschován jest v chrámě lateranském v Římě; ale i my zde máme stůl posvátný; jest to oltář, kde totéž tajemství jako tam při večeři Páně se koná každodenně z ustanovení Ježíše. Syn Boží sem mezi nás sestupuje a k nám volá: »Vezměte a jezte, toto jest tělo mé;« zde při oběti mše svaté znovu se za nás Otcí nebeskému obětuje, zde tužby, prosby a žaly naše přijímá a nás těší, sem k hostině Své nás zve, a pokrmem nebeským sílí. Ano, zde v svatostánku stále jest přítomen, čekaje takřka, až by srdce naše obměkčilo se obětavou, vytrvalou láskou Jeho a po spojení s Ním zatoužilo; odtud spěchá i k lůžku nemocných, aby je potěšil, občerstvil a v hodinku smrti duše jejich pod Svou ochranu přijal a sprovodil na místo, které v nebi připravil všem, kteří Ho milují. Nuže, zdali není oltář a ten svatostánek na něm pomníkem neskonalé lásky božského Spasitele, zdali tam odtud nevolá k nám:

»Ejhle srdce mé, srdce láskyplné, které za lidi se obětovalo, jim posvěcení, spásu a život věčný dobylo;« jeho rozkoš jest, býti se syny lidskými: »Ejhle to srdce, které lidi tak velice milovalo a posud miluje!« —

* * *

Poznali jste N., že Ježíš Kristus celý život svůj zasvětil lásce Svě k nám; nesčíslných o tom podal nám důkazů, a láska Jeho neutuchla posud, ale podivuhodnou zahřívající mocí sálá z Jeho jeslí, kříže a svatostánku. Ano, Ježíš, náš Spasitel miluje nás; a co za to žádá od nás? Nic jiného, než abychom i my Jej milovali. Když druhdy po dokonáném vykoupení lidstva zjevil se božský Mistr apoštolům, tázal se po třikráte Petra: »Petře, miluješ mne?« Zajištěnou, potvrzenou chtěl míti lásku jeho; a takovou upřímnou, vroucí, obětavou lásku žádá i od nás, žádá důkazy té lásky obzvláště nyní v tom svatopostním čase a jako druhdy k Petrovi, tak, zdá se mně, volá i k nám z toho svatostánku i s kříže nad ním: »Bratře, sestro, dítě mé, krví mou vykoupené a posvěcené, miluješ mne?« Petr osvědčil, ano téměř přísahou a dovoláváním se vševedoucnosti božského Mistra dotvrdil lásku svou k Němu a pak také životem i smrtí svou ji dokázal. Zbožní křesťané, kdykoliv přijdete sem v tom svatopostním čase a popatříte na Ježíše ukřižovaného, a když z jeho zsinalých rtů zavzní do duše vaší ten dojemný hlas: »Ejhle to srdce, které lidi tak velice milovalo; křesťane miluješ mne?« Ó, tu uvrhněte se před svým láskyplným Spasitelem na kolena, rozpomeňte se na ty bezčetné důkazy lásky a milosti, kterou vás v životě vašem obdaroval: a snad změkne pak a plamenem sv. lásky vzplane to srdce vaše a s vroucí vděčností zvoláte se sv. ap. Petrem: »Pane, ty víš všechno: ty víš, že tě miluji.« Amen.

Patero řečí na neděle postní o cíli člověka.

Napsal FR. BLAŽKO, farář v Noutonicích.

»Tentot pak jest život věčný, aby poznali tebe samého pravého Boha, a kteréhož jsi poslal Ježíše Krista.«
Jan 17, 3.

Ze života sv. Macedonia, který přísný poustevnický život vedl, vypravuje se, že jedno kníže, žena se s družinou svojí za jelenem, pronikl až k poustevnické chatě jeho. Zočiv jej, uctivě k němu se blíží a ptá se: »Co zde na této samotě činíš?« Na to sv. Macedonia; »A k čemu ty jsi zde?« »Jak vidíš, jsem na honbě.« »I já,« vece na to vážně poustevník, »jsem zde na honbě, však ne za plachou zvěří, ne za radostmi světa, nýbrž za

Stádec duchovní.

svým cílem a určením, a neustanu, až ho dosáhnu, a to jest mé spasení, jest to Bůh.« —

Nejmilejší v Kristu, co má býti, ano, co může jedinečně býti pravým cílem naším zde na zemi? Zdali kdo jiný, než Bůh? Zdali co jiného než naše spasení?

Cílem může jenom to býti, co nad nás a nade všechno jest vyvýšeno; to, co dokonalejší jest než my a než všechno; to, co nás samé lepší a dokonalejší učiniti může; to, čemuž my ničeho přidati nemůžeme, ale ono nám všechno podává; to, co také bez nás jest, ale my bez něho ani pokoje ani spokojenosti míti nemůžeme: a tu nám praví rozum i srdce naše: cílem tím jenom Bůh jest!

Cíl tento nám náboženství křesťanské vykazuje slovy: »Člověk jest stvořen, aby Boha poznal, Jemu se klaněl, Jej miloval, poslouchal a spasen byl.«

Vyššího, vznešenějšího cíle žádný rozum lidský vystihnouti nemůže; neb vše, co cílem člověka býti pravili ti, kdož křesťanství neznali, aneb kdo zapírají, totiž: pravda, láska, svoboda, blaženost — vše to jenom v Bohu se nalezá a mimo Boha nikde!

V Kristu nejmilejší! O tomto cíli našem budeme v letošní době svatopostní rozjímati, abychom se přesvědčili, kráčíme-li za ním, anebo-li jsme se od něho uchýlili; abychom se vzájemně povzbudili, setrvati na cestě pravé, aneb z bludné se navrátiti.

Předmět dnešního našeho rozjímání bude: »Člověk jest stvořen, aby Boha poznal.«

»Ó, Pane, kterýž ducha dobrého dávaš těm, jež Tě zaň prosí, přispěj slabému rozumu mému světlem pravdy a moudrosti Své, a srdce mé naplň ohněm lásky k Tobě, ať se mi podaří mysl i srdce posluchačů k Tobě povznést, k Tobě připoutati jako jedinému pravému cíli jejich.«

Vy pak, nábožní posluchači, dnešní i budoucí slova má vyslechněte s náležitou pozorností a slovu Božímu příslušnou uctivostí a náchylností.

P o j e d n á n í.

I. •

»Tentož pak jest život věčný, aby poznali tebe, samého pravého Boha, a kteréhož jsi poslal, Ježíše Krista.«

Trojí jest stupeň známosti, kterou o lidech a s lidmi máme. První: že víme o člověku, že jest; druhý: že víme o něm, jaký jest; třetí: že on nás zná, a s námi se přátelsky stýká.

Tak jest i první a to nejnižší stupeň známosti Boha: že jest.

Sv. apoštol Pavel před učenci Athenskými o této známosti Boha takto mluvil: »Bůh učinil z jednoho všechno pokolení lidské, aby ho hledali, zda by snad se ho domakali neb našli, ačkoli není daleko od jednoho každého z nás.« Sk. ap. 17, 26. 27-

Na tomto stupni stáli pohané.

Ale, nejmilejší v Kristu, kdož neví, jak tato známost Boha, čím dále tím temnější, bludnější, nešťastnější byla? Co toho ale

bylo příčinou? Snad tupost rozumu pohanského? Nikoliv! Žádosti zlé a hříšné to byly, které pohany zcela opanovaly a rozumu jejich Boha vždy více zastíraly! Bez této mravní kleslosti nikdy by známost Boha nebyla bývala tak matná, až i zdravému rozumu se přičící. »Nebo neviditelné vlastnosti jeho,« dí sv. Pavel, »ze stvoření světa, skrze ty věci, kteréž jsou učiněny, rozumem pochopené spatřiny bývají, totiž jeho věčná moc a Božství; tak že nemohou míti výmluvy.«

A co pohany tak zaslepilo, to zaslepuje křesťany samé. Že i křesťané o Bohu nevědí, věděti nechtí, ano to i za důkaz nevšední vzdělanosti mají, býti nevěrci, to má kořen svůj, jak dí sv. evangelista Jan, buď: v žádosti očí, aneb v žádosti těla, aneb v pýšce života!

Ó, jak smutný stav jest stav slepce od narození! A tací byli pohané. Jim nikdy ani na klíně matky, ani pomocí učitelů jejich, ani v chrámech nebylo poznati pravého Boha!

Jak bídný teprv a nešťastný jest člověk, který se těšil zdravému zraku, ale později buď zlobou jiných, aneb vlastní vinou svojí jeho zbaven byl!

A tak bídný, tak nešťastný jest každý křesťan, který buď jinými sveden, buď vinou vlastní Boha znáti nechce.

To mluvtc bláznům a ne lidem rozumným, že upíratí Boha jest důkazem zvláštní vzdělanosti a osvícenosti!

Kdo bude tvrditi, když na nebi hvězdy se kmitají, že jest jasný den? Tak nikdo neříkej, že jest v rozumu člověka jasno, kde se to třeba jen jen hemží hvězdičkami vlastně bludičkami různého věděni, ale nesvíti tam slunce, jehož jméno: víra v Boha!

Ó, moji drazí! Této slepoty nejsmutnější vás uchovej Bůh! A jsi-li někdo zde, jemuž se zrak duševní kaliti počíná, jsi-li někdo zde, který snad již již pochybuješ o Bohu, ten pros dnes při oběti mše svaté, jako prosil slepec Pána Ježíše: »Pane, ať vidím!« Ať vidím, ať poznávám Tebe, který jsi α a ω , začátek a konec všeliké pravdy, všelikého věděni.

Než, v Kristu nejdrazší, na tomto stupni známosti Boha křesťan zůstávati nesmí; on musí se výše povznést, on musí znáti: jaký Bůh jest.

II.

»Těch věcí, kteréž jsou Boží, žádný nepoznal, leč jen Duch Boží.« 1 Kor. 2, 12. Tak píše svatý Pavel ke Korintským. Jaký jest Bůh, ví zase jenom Bůh!

Jak teda možno jest to člověku věděti?

Tentýž apoštol píše v listu svém k Židům 1, 1. 2.: «Mnohokrát a mnohými způsoby mluvíval někdy Bůh otcům skrze proroky a nejposléze v těchto dnech mluvil nám skrze Syna.»

Skrze Syna, Ježíše Krista, mluvil Bůh nejprve národu isralskému. Národ tento tak šťastný byl, že z úst samého Syna Božího vyučen byl: jaký Bůh jest.

Aby ale všechno pokolení lidské ku poznání Boha přišlo, vyslal Ježíš Kristus dvanáct apoštolů a to do světa celého, rozkazuje jim: Jděte a uče!

A aby učení Jeho, aby známost o Bohu, jaký jest, v Církvi Jeho čista zůstala, neopustil apoštoly, neopustí nástupce jejich, biskupy: »Já jsem s vámi po všechny dny.«

A toho štěstí se vám dostalo, posluchači milí, že jste vyučováni byli, jaký Bůh jest a to hned na klíně matky své, a to hned v dětském věku ve škole a to dosud v chrámu Páně.

Nuže, zdali na tomto stupni známosti o Bohu všichni stojíte? Zdali rádi na něm stojíte? Zdali pevně stojíte? Jest vám to dosud milé, slýchati o Bohu? Obracíte také vždycky na sebe slova Kristova: »Ne samým chlebem živ jest člověk, ale každým slovem, které vychází z úst Božích.«

Či snad zalíbení máte v těch podivných křesťanech, kteří o všem jiném rádi se vzdělávají, jen vzdělanost náboženskou za nic pokládají?

Což může se po zdravém rozumu mluvit o vzdělanosti, kde se nedostává vzdělanosti hlavní, totiž náboženské? Co byste řekli svým duchovním, kdyby úřad svůj učitelský zanedbávali? Kdyby dítky vaše ve škole a vás v chrámu Páně nábožensky nevzdělávali?

Či snad vám to působí také zábavu, když své kněze slyšíte nazývati tmáře, snad i lháře a to proto, že o to péči mají, aby osadníci jejich byli katolíci uvědoměli? aby nebyli podobni třtinám v kostele volající: věřím! a někde na shromáždění zase: nevěřím!

Když tak někdy o té netečnosti náboženské uvažuji, tu zdá se mi, jakoby mnozí katolíci odrostlí pokládali to za nepatřičné, ještě u věku dospělém více se obírali náboženstvím. Snad si tak vykládají slova svatého apoštola Pavla, který píše: »Když jsem byl maličký, mluvil jsem jako maličký, smýšlel jsem jako maličký, myslel jsem jako maličký; když pak jsem byl mužem, odložil jsem, co bylo dětského.« I. Kor. 13, 11.

Snad by skutečně náboženské vědění bylo pouze pro maličké? A ti pohanští mudrci, kteří po všechem život svůj napínali rozum svůj, aby Boha právě poznali, ti snad lidé blázni byli? Ano! Tito pohanští mudrci budou jednou svědkové proti těm křesťanům katolickým, kteří ty vznešené pravdy svého náboženství zamítají, vyměňující je za myšlenky klamně. Zdali nejsou na té nejlepší cestě dopustiti se hříchu proti Duchu Sv. a doznané křesťanské pravdě odpírati?

V Kristu shromáždění! Bůh vás uchovej, abyste s takovými katolíky za jedno byli. Druhý stupeň známosti Boha jest, abych věděl, jaký Bůh jest, t. j. abych znal jak možná nejlépe své katolické náboženství. Však ale katolický křesťan ani na tomto stupni nemůže a nesmí zůstat. Nesmí jenom znáti, jaký Bůh jest, nýbrž mezi ním a Bohem musí býti stálý a to přátelský styk, musí mezi oběma býti vzájemnost a to od dětství až ke hrobu, a to jest ten třetí stupeň známosti Boha.

III.

»Bůh přebývá ve světle nepřístupném«, dí Písmo sv. Nuže, jak možno jest nám s Bohem ve styku býti?

Není-liž nám to možno zbožnou modlitbou? Či, abych po lidsku mluvil, nescházíme se, modlíce se, se s mým Bohem? Což není modlitba rozmluva s Bohem?

Nábožní posluchači! Rozpomeňte se, jaká jest tady vaše známost s Pánem Bohem? Scházíte se s Ním na každý den? Scházíte se rádi a s tou povinnou úctou, jakou modlitba vyžaduje? Či snad někdo z vás by se za to již hanbil, pokleknouti doma před křížem a s Bohem rozmlouvati? Než naše známost s Pánem Bohem jako katolických křestanů jest ještě užší a vroucnější. »Prostředníka máme u Otce, Ježíše Krista,« dí sv. Pavel. Ježíš Kristus jako Syn Boží přivádí Boha k člověku a jako pravý člověk opět člověka k Bohu. A kde koná Ježíš Kristus toto prostřednictví? Zdali ne ve svátosti pokání? Či nepřivádí k nám Boha milosrdného? A nás opět nepřivádí k Bohu litostivé, ponížené? A kdo jiný hříšníka a Boha hříchem rozdvojené opět usmírovati, opět spřáteliti může než Ten, který hříchy naše na Svém těle vnesl na dřevo?

Bratří a sestry v Kristu! Rozpomeňte se, znáte se dobře s Pánem Bohem ze zповědnice? Scházíte se tu litostivě a pokorně alespoň jednou do roka s Bohem milosrdným? Či jest vám to již hanba vyznati se knězi, o němž víte, že na místě Božím tam zasedá: »Já jsem zhřešil?« Což to bratří a sestry nechápete jak neskonale více Bůh se snižuje, odevzdav soud nad hříchy vašimi pouhému člověku, rovnému vám slabostmi a křehkostmi? Kde dále se jeví známost mezi Bohem a vámi?

Posluchači milí! To znáte ze života, že přátelé a známí rádi na vzájem se pohostují. A není mezi katolickými křestany a Bohem známost tak vroucí a důvěrná, že býváme u sebe hosty? Nezve vás Bůh každodenně k stolu Svému, aby pohostil vás tím pokrmem nejsladším, tělem a krví Syna Svého nejmilejšího?

V Kristu shromáždění! Rozpomeňte se: Býváte alespoň jednou do roka všichni hosty Pána Boha, přijímajíce nejsvětější Svátost Oltářní? Či snad božského hostitele svého odbýváte rozličnými výmluvami jako ti pozvaní hosté ve sv. evangeliu? Kde pak ještě jest tak zjevná, tak důvěrná a vroucí známost mezi Bohem a katolickým křestanem? Zdali ne při svaté oběti mše sv.? Když tedy Boha jako nejvyššího Pána uctíváme darem tím nejvzácnějším, samým Synem Božím, ve způsobách chleba a vína za vás se obětující a On nás poděluje milostmi potřebnými, zásluhami to Ježíše Krista — zdali, posluchači milí se tady nejeví ten důvěrný, přátelský styk mezi Bohem a námi? Zvláště když v neděli a ve svátek se tady shromažďujeme jako rodina jedna, zdali to nesvědčí o neobyčejné, jenom katolíkům vlastní známosti s Bohem?

Nejmilejší v Kristu! Rozpomeňte se: těší vás tato známost s Bohem, udržujete ji svědomitě, nezanedbáváte nikdy z pouhých malicherných příčin služby Boží? Jest vám neděle a svátek skutečným dnem Páně, t. j. uznáváte to za svatou povinnost svoji v neděli a ve svátek navštívit Pána Boha? Či necháváte Jej marně na sebe čekati? Ó, nepřipusťte, aby se smělo říci: Tento maličký kostelíček jest ještě moc veliký pro osadu zdejší!!

Nábožní posluchači! Ještě zkrátka opakujme, o čem jsme dnes rozjímali. Věděti pouze a věřiti, že Bůh jest, to katolickému křesťanu nestačí — na tom stupni stojí i pohané!

Zůstávati na tom, abychom své katolické náboženství znali, věděli, jaký Bůh jest — i to katolickému křesťanu nesmí stačiti. Náboženství katolické není žádná mrtvá věda. Katolický křesťan má pomocí a návodem svého náboženství stále s Bohem spojen býti modlitbou, svatými svátostmi, obětí mše svaté. A o této známosti platí ta slova Kristova: »Tentoť jest život věčný, aby poznali tebe pravého Boha a kterého jsi poslal Ježíše Krista.«

Tuto známost s Bohem pěstujte, moji drazí, pěstujte ji vždy pilněji a svědomitěji a neminete se cíle svého pravého. Amen.

Listy katechetické.

Katechese o křesťanské naději.

Pro 4. třídu škol osmitřídnic napsal Dr. JAN SÝKORA.

(Pokračování).

Ještě jednu vlastnost má míti naše doufání či naděje v Boha. Poznáte ji na příkladě. Člověk jeden byl u veliké bídě, neměl skoro od čeho býti živ. Ten přišel k svému sousedu a prosil ho: Půjčte mi pět zlatých, já chci jíti dnes do plesu. Co řekne mu as soused ten? Proč? Tak jest. Má zajisté každý starati se předem o to, čeho potřebuje, a potom teprv nechť snaží se také o věci užitečné a příjemné, pokud jsou dovoleny. Toho máme býti pamětlivi zvláště tehdy, když žádáme a očekáváme něco od Boha. Máme žádati a očekávati nejprve věci potřebných a potom teprv jiných. Nejvíce však jest potřebí každému, aby byl spasen. Neboť jinak byl by na věky nešťasten. Má tudíž každý žádati a očekávati od Boha přede vším toho, co jest nutné ku spasení, totiž odpuštění hříchů a milosti Boží. Kterých věcí má každý předem žádati a očekávati od Boha? Odpuštění hříchů, milost Boží a vůbec všechno to, co prospívá ku spasení, jmenujeme krátce statky věčné. Jakých tedy statků má každý především žádati a očekávati od Boha? (Napiš . . . přede vším věchn. . . . statky od B. oček.). Které věci jmenujeme statky věčné? Mimo statky věčné jest však také potřebí každému jistých věcí, aby mohl býti živ. Kterých to? Pokrm, nápoj, oděv a vůbec ty věci, jichž třeba jest k zachování tělesného života a k tomu, aby se nám na zemi vedlo dobře, trvají pouze na čas, proto je jmenujeme statky časné. Statků těch můžeme a máme také od Boha žádati a očekávati, a to tím spíše, poněvadž Bůh sám slíbil je nám, ale máme své prosby spořádati tak, že nejprve žádáme za statky věčné a potom teprv za statky časné. Tak výslovně velí Pán Ježíš slovy: Hleďte nejprve království Božího a spravedlnosti jeho, a toto všechno — potřebné statky časné — bude vám přidáno. Také jest to zcela pochopitelné. Neboť byt tělo sebe více trpělo, bude přece

na věky blaženo, jestliže duše bude spasena; a naopak, být tělu vedlo se sebe lépe na zemi, bude přece jednou i s duší na věky nešťastno, bude-li duše zavržena. Jsou tudíž mnohem potřebnější statky věčné, jež prospívají k blaženosti věčné, než časné statky, které prospívají pouze k blahu časnému. A právě proto že potřebnější jsou statky věčné než časné, máme od Boha žádati a očekávati předem statků věčných a potom teprv statků časných. Kterých statků máme předem žádati a očekávati na Bohu? Kterých potom teprve? (Napiš za slov: věčný slova: a pak teprv časný.) Které věci jmenujeme statky věčné? Které věci slovu statky časné? Které máme předem žádati a očekávati od Boha? Kterých potom? Ovšem může člověk v jedné a téže modlitbě prositi za věčné i časné statky, jen že prosbu tu tak pořádá, aby předem žádal a očekával statků věčných a potom teprv časných. Kdo tak činí, ten žádá a očekává na Bohu věci v takovém pořádku, jak to Kristus chce; má tedy naději tak spořádanou, jak ji každý křesťan spořádanou míti má; má tudíž naději křesťanskou spořádanou. Jakou má naději? Křesťansky spořádanou naději má tedy ten, kdo přede vším věčných a potom teprv časných statků od Boha žádá a očekává. Kdo má naději křesťansky spořádanou? (Nacvič.)

Čtvero tedy vlastností má míti naše naděje; jaká totiž má býti? Kdo doufá pevně? Kdo pokorně? Kdo účinně? Kdo doufá křesťansky spořádaně?

Poznali jste, moji drazí, jaká má býti naše naděje. Hleďte tedy zachovat naději takovou. Doufejte v Boha beze vši pochybnosti i tehdy, kdyby se zdálo, že vás všechno i Bůh opustil. Pomněte, že kdo se Boha nespustí, toho také Bůh neopustí. Hleďte však také, aby naděje vaše byla účinná. Nepřestávejte tudíž v životě svém na tom, že budete žádati a očekávati potřebných věcí dobrých od Boha, nýbrž přičiňte se též, abyste samy zjednali si toho, čeho si přejete. Neboť lenost protíví se Bohu; ale kdo přičiňuje se, tomu Bůh požehná. Ukažte pak naději svou tím, že ve svých duševních i tělesných potřebách budete se utíkat k Bohu vroucí modlitbou. Tím právě, že se modlíme, že Boha za pomoc vzýváme, tím právě ukazujeme, že máme v něho naději. Proste jen při tom nejprve za statky věčné, za spásu duše, a potom teprv za to, co prospívá k životu časnému.

Někdy ovšem bude se zdáti, že vás Bůh neslyší. Nepřestávejte proto doufat. Bůh kolikrát chce vyslyšeti, ale ne hned, nýbrž čeká, až bude nejvyšší potřeba, jak praví přísloví: »Když jest nouze nejvyšší, pomoc Boží nejbližší.« Tak učinil i Pán Ježíš na svadbě v Káni gal. Pomohl teprv tehdy, když nejvyšší byla potřeba. Bůh činí tak proto, abychom si darů jeho více vážili. Dostane-li chlapec nový šat, hned jak jej trochu pošpiní, nešetří ho mnoho; ví, že dostane hned jiný. Jinak si však počíná, ví-li, že musí hodně prositi a čekati, než dostane šat nový. A podobně, kdyby Bůh každému dával hned vše, jak si přeje, nevážil by si darů Jeho, ba nevzpomínal by ani, že to jest od Boha, a že mu za to dě-

kovati má. Proto Bůh kolikráte čeká a nepomáhá, až nejvyšší potřeba, abychom si tím spíše vážili darů Jeho.

Však někdy nechce Bůh vůbec vyslyšeti proseb našich, ačkoli vroucně za to žádáme. I v takovém případě máme zachovati v Něho důvěru. Bůh myslí při tom s námi dobře, a proto nedává věci těch, poněvadž ví, že by nám škodily. Jedné matce vdově rozstonal se chlapec malý, jediný to její syn. I prosila Boha, aby uzdravil dítě její. Však nevyslyšel jí. Dítě umřelo. I plakala vdova a ničím nedala se utiшит. Tu oznámil jí Bůh jednou ve snách, že kdyby chlapec její byl dorostl, že by se byl zkalil a jako vražedník zemřel na šibenici. Co bylo lépe pro to dítě i tu vdovu že zemřel v mládí jako dítě nevinné a přišel do nebe, anebo aby byl zůstal živ a pak matce hanbu a sobě neštěstí připravil? Zajisté! A tak mnohdy prosíme i my za věci, o nichž myslíme, že by nám prospěly, ale Bůh ví, že by nám škodily. Nedá-li jich tedy nám, ukazuje nám jen tím lásku Svou, a proto nemáme ustávat v důvěře v Boha. Ten Bůh zajisté, který i vlastního Syna pro nás obětoval na smrt nejbolestnější a nejpotupnější, ukázal, že s námi myslí dobře i tehdy, když utrpení dopouští. A jestliže nám nedá právě to, zač prosíme, poněvadž ví, že by nám to škodilo, dá nám věci, o nichž ví, že nám prospějí. Když malé dítě vztahuje ruku po noži, matka nedá mu ho, poněvadž by se řízlo: ale aby je upokojila, dá mu něco jiného, co neškodí a se mu líbí, na př. kousek cukru. A tak i Bůh, byť nedal nám, zač prosíme, dá nám jistě něco jiného, co prospívá, když žádáme a očekáváme v důvěře. Nedá-li nic jiného, rozmnoží zajisté milost a dá pomoc k dobrému. Důvěřujte tudíž vždycky v Boha, pamatujíc, co praví Písmo: Blahoslavený muž, kterýž doufá v Hospodina.

Při vychovávání dětí napomáhej sobě kněz modlitbou.

Napsal FRANT. CHRAMOSTA.

(Dokončení.)

Ovšem, přiznáváme, že zaměstnání kněze zvláště v hodinách ranních, kdy náboženství se obyčejně vyučuje, jsou tak rozmátnita, že knězi ani těch několik minut volných nezbyvá!

Než i tu pomoc se najde! Vychovatel mládeže přece obětuje každodenně předrahou obět mšce svaté, přijímá Syna Božího přítele dítek pod způsobami chleba i vína, modlí se brevíř, chodí k nemocným, zpovídá! Hle, proč by nemohl při memento vivorum vzpomenuiti na dítky, svoje práce a námahy i oběti Kristu obětovati za dítky, aby jako sv. Pavel všechněm vším byl, aby všecky Kristu získal!

Když tedy kněz, pomodliv se doma za zdar práce své a pokropiv se svěcenou vodou, do školy odchází, s jak lehkým svědomím odchází! S jakým povznešeným vědomím, že nebude pracovat sám, ale Bůh s ním, že nebude spoléhat se mu toliko na síly svoje, nýbrž že bude mu ku pomoci Kristus, v Jehož prospěch pracuje! S jakým uspokojením také půjde ze školy, vida, že námaha jeho snad neměla očekávaného výsledku, že však posvěcena byla dobrou vůlí, korunována přesvědčením, že dělal, co mohl.

Avšak úloha kněze jako vychovatele dítek nebyla by dokonána, kdyby kněz za děti se modlil, on má i děti učiti modliti se! Ježíš Kristus, Jenž, jak řečeno, paedagogem byl nejvýtečnějším, nejen sám modlitbou podporoval vychovávání lidstva, On i lidi naučil modliti se! Známe jest původ vznešené modlitby Páně. »Pane, nauč nás modliti se!« byla žádost učenníků. I řekl jim: »Když se modlíte, modlete se takto: Otče náš . . .« Luk. 11, 1—4.

Tím dal i nástupcům Svým v úřadě učitelském směr, jímž třeba se bráti. Chcete-li se modliti, modlete se takto . . .

Protože modlitba jest pozdvížením k nebi duše zbožné, jejíž orgánem tělo jest, bude modlitba zaměstnávati i tělo i duši.

Pokud se týká držení těla, Kristus i v tomto ohledu příkladem nám byl!

Nejpříměřejším způsobem, kterým naznačujeme, že mysl k Bohu povznášíme, jest při modlitbě klečeti.

Ve škole děti klečeti nemohou, za to v kostele, ať klečí na obou kolenou. Katecheta ustanov, při kterých částech mše svaté má se klečeti, či státi. Modlitbu školní vykonávají děti stojíce. Ať to činí způsobem uhlazeným, ať se dívají všechny na kříž, majíce ruce rádně sepjaty! Doporučuje se, aby katecheta modlil se před hodinou i po hodině vždy, ať již náboženství jest na počátku vyučování nebo ne. Děti jednak cítí, že náboženství není předmětem obyčejným, že jest to učení o Bohu, učení vznešené, před nímž úctu míti dlužno; jednak naučí se děti všem modlitbám, kterých v životě potřebovati mohou.

Učitel náboženství vystřídej s nimi v týdnu všecky modlitby obvyklé, opakuj často tři božské ctnosti, tajemství růžencová, modlitbu při zvonění »Anděl Páně«, kterou obyčejně děti z domu neumívají, nauč je některým modlitbám marianským, zvláště kromě obvyklé: »Zdrávas Královno« také »Pod ochranu Tvou« a »Pomni o nejmilostivější . . .« opakuj často patero příkázání církevních, sedmero svátostí, sedmero hlavních hříchů, zastavení křížové cesty a pod.

Děti menší jsou obyčejně roztržity a nemohou lehce přivedeny býti k tomu, by se utišily a k modlitbě připravily. Dobře jest snad povzbuditi je a z roztržitosti vybrati některým vhodným povel, ku př. Vstaňte k modlitbě — hned! Sepněte všichni ruce — teď! Když se utišily a mysl sebraly v několika chvílích, může se modlitbou počíti.

Dobře jest modliti se podle odstavců ku př. Otče náš tak, aby jednotlivé prosby, Věřím v Boha tak, aby jednotlivé články pomlčkou kratičkou se oddělovaly.

V zájmu svorného působení a prospěchu z modlitby plynoucího jest ovšem, aby kněz dorozuměl se s učitelem a svá přání vzhledem k modlitbě jemu vyslovil.

Důležité jest, aby modlitby ve škole i v kostele prakticky se užívalo. Katechismus náš dává k tomu některé pokyny. Uvedeme příklad. V katechismu Kanisiově na otázku: Co máme činiti po sv. přijímání, jest odpověď: Kristu Ježíši za neskončenou milost děkovati, kterou nám tím prokázal, že k nám přijíti ráčil.

U menších dětí praktický výsledek budou mítí slova ta tehdy, když katecheta po sv. přijímání v kostele s dítkami několik minut posečká a s nimi díky činiti bude.

Podobně po sv. zpovědi, po sv. biřmování, obnovení křestních slibů.

Známe kněze, který s dětmi každého dne před odpoledním vyučováním v kostele několik minut pomešká a s nimi adoruje. Tak se pěstuje prakticky láska k nejsv. Svátosti. Velice děti v pobožnosti a v lásce k modlitbě utvrdí, když ihned to, čemu je nabádáme, příkladem demonstrujeme.

Dejme tomu: Katecheta vstoupí do školy a pomodliv se, slyší, že ten neb onen žák jest nemocen. »Vstaňte děti!« řekne, »pomodlíme se za nemocného spolužáka, by mu dal Pán Bůh zdraví!« Zvoní umíráčkem. »Pomodleme se za zemřelého, by mu dal Bůh lehké odpočinutí!« Kněz jde s Pánem Bohem okolo školy a oknem slyšet znění zvonku. »Poklekněte, pokloňte se Pánu Ježíši!«

Rozšířili bychom přes příliš článek tento, kdybychom vše, co na srdci máme, pověděli. Jen něco ještě o modlitbě, jakožto prostředku k udržení školské kázně pověděno budiž!

Vypravuje se o jistém sv. opatu, že uchýlil se do samoty, by Bohu lépe sloužiti mohl. Jedné noci, když tvrdě spal, přišel k němu lev, aby ho pozřel. Opat probudiv se, vroucně se modlil a lev se utišil; sotva však světec přestal se modliti, lev do něho chtěl se dáti a podle toho jak světec se modlil, lev buď ustupoval, buď se přibližoval. Konečně svatý, naplněn důvěrou v Boha, pravil: »Vyjdi ven, lve!« A lev uposlechl, a vyšel z jeskyně.

Ježíš Kristus modlil se, chtěje Lazara vzkřísiti Jan 11.; sv. Petr dříve, než Tabithu k životu povolal, modlil se též.

Kněz má v dětech, jež vyučuje, krotiti zlé vášně, jež často zvláště u dětí dobře doma nevychovávaných zuřivě propukají, má život jejich duševně ospalý, zanedbaný, mrtvý, k životu omilostnému, svatému křísiti.

Vedle jiných prostředků, jako poučení, odměny, chvály jest prostředkem vychovávacím také trest. Trest strachem nutí vůli, aby poslechla, přivádí zahanbení, budí pozornost a osvěžuje paměť. Tresty přiměřeny býti mají přečinům a srovnávati se s povahou trestajícího i trestaného. Spasitel i v tomto ohledu učiteli náboženství skvělý příklad dal. Neboť nepřišel, aby soudil svět, čili

jak sv. Augustin vykládá, aby trestal svět, ale aby spasen byl svět skrze Něho. Spíše vždy domlouval, odměňoval, káral, než trestal. Než, byl-li nucen, trestal též. Zkus i katecheta, kteraké účinky při káráni či trestech dětí mají motivy náboženské!

Pokud jsme zkusili, není dítěte tak spustlého, by jim dřive, či později nepodlehlo.

»Co to činiš, vždyť Bůh na tebe se dívá!« »Anděl strážný hněval by se na tebe!« »Buďte tichy, vždyť víte, že učíte se Boha znáti!« »Ani o Pánu Bohu, o Synu Božím, o Matce Boží byste se neučili!« »Uč se vždycky tak, a Bůh tě bude milovati!« Toť jsou dle našeho názoru výtky, odměny, nad něž lepších disciplinárních prostředků marně bychom hledali! Opravdu, bude-li katecheta trpčliv, použije-li rozumně i toho, co mu v našem řádu školním dovoleno, onoho lva bujnosti a nezvedenosti přílišné udrží jistě aspoň v přiměřené vzdálenosti, nebo jej z nich dočista vyžene.

Ku konci podáváme příklad z vlastní zkušenosti vzatý.

Žák N., dítě nemanželské, o kterého nikdo se nestaral, a který žil u toulavé matky jako pták nebeský, chodil sice do školy, ale učitel i spolužákům působil právě peklo! Hrozby, rvačky, klení, poranění byly na denním pořádku. Kdysi při náboženství kopal svého souseda a kousal jej. Obyčejné tresty nepomáhaly.

»Jděte od N. dále, ať sedí zvlášť!« Děti se odloučily, ale milý N., jakoby neslyšel, vzdorovitě přišoupl se k ostatním a cosi, jako »s já si poroučet nedám«, z úst mu vyklouzlo. »Jděte všichni z lavice, jen N. v lavici zůstane!«

Rozkaz byl vykonán, ale zpupný hoch vyběhl z lavice, jsa samotný a přisedl ke spolužáku na zad. Veliké trpčivosti bylo zapotřebí, aby vášeň přirozená, takto podněcovaná, nevybuchla. Než vzpomatoval jsem se a vyzvav žáky, aby vstali, pravil jsem k nim asi takto: »Milé děti! Víte, že Ježíš Kristus přišel na svět, aby lidi z hříchu vykoupil. Ač dokazoval, že jest pravým Synem Božím, ač lidi miloval, a všude jen dobře jim činil, přece mnozí Jej nenáviděli, ano i zabíjeli Jej hleděli. Ale Pán Ježíš jim odpustil, za ně se modlil a nad zkázou jejich plakal. A pohleďte nyní na spolužáka svého N.! Ačkoli pp. učitelové dobře mu činí, nikdy ničeho zlého mu nedělají, jej milují a dobře mu chtějí, on přece je zlobí, hněvá, pokouší. Vy nevíte, jak jest nám to líto, jak často modlíme se za takové dítě, jak často pláčeme nad jeho povahou! Děti, které hodné jste, pomozte nám modliti se k milému Pánu Bohu, aby se polepšil váš spolužák! Modlete se dnes večer za něho všecky! Slibujete mi to? Na důkaz, že slib mi splníte, pomodlete se i nyní a říkejte se mnou: Za našeho spolužáka N., aby Pán Bůh srdce jeho obměkčil a povahu jeho napravil — Otče náš — Zdrávas! — Slova tato, jistě milostí Boží podporovaná, účinkovala jako studená sprcha na hochu. Plakal. »Již pláče, již jest hodný«, řekl jsem. Vícekrát napominán nebyl. Kdo by si tu nevzpomněl na slova Kristova: *In nomine meo daemonia ejicient!* —

Sliby a chyby školy bezkonfessní.

Píše FR. POHUNEK.

(Pokračování.)

Snášenlivost jest velmi krásná věc, jenom že jí ti, kdož o ní mluví nejčastěji, velmi špatně rozumějí a vykládají. Ovšem, kdyby snášenlivost byla tolik jako lhostejnost k náboženským pravdám, tolik jako lhostejnost k náboženskému vyznání každému, obzvláště pak katolickému, pak by nebylo větší pěstitelky snášenlivosti nad školu bezkonfessní. Nebo že škola tato šíří a podporuje náboženskou lhostejnost, třebaš by k tomu ani z úmysla nepracovala, jest věc nade vši pochybnost jistá a doznávají to ve chvíli nestřčené i sami její velebitelé. Tím ovšem neviníme žádného učitele, ale system, kterýž omezuje vyučování a vychovávání náboženské na dvě hodiny v týdnu, v ostatních pak předmětech, od náboženství odtržených, k výchově náboženské vůbec nepřihlíží. Tím ovšem musí trpět velice nejen náboženská praxe, nýbrž i náboženská výchova vůbec; nebo kde tato dařiti se má, tam musí nutně vyučování náboženství provázeno býti náboženskými úkony; praxe a theorie musejí tu kráčetí věrně pospolu.

Nejen však výchově náboženské jest na závadu škola bezkonfessní, nýbrž i výchově vůbec a to již z té příčiny, že jest pravá výchova bez náboženství věci nemožnou.

Škola bezkonfessní má však ještě jiné chyby a vady, pro něž jest jí nemožno dostát náležitě vychovatelskému úkolu školy, chyby a vady, jež jsou na závadu i vyučování, jež učitele nábožensky horlivého nepřistojně svírají, lhostejného pak v jeho lhostejnosti ještě více utvrzují, nepůsobí-li tu a tam ještě hůř.

Vady a chyby ty jsou velmi četné. Zde uvedeme aspoň čelnější.

1. První podmínkou zdárné školní výchovy a z veliké části i úspěchu žactva jest přátelská shoda mezi školou a domovem žáků. Dr. Vavřinec Kellner praví v této příčině: »Nejlepším bude ten učitel, kterýž jest proniknut živým přesvědčením, že mezi školou a domovem žáků musí býti zjednána úplná shoda a že se musí působit k tomu, by škola byla podporována výchovou rodičovskou. Čím více se rodiče o školu zajímají, čím více se jejich úmysly a přání shodují s úmysly statného učitele a vůbec čím lépe chápou pozehnání dobrého školního vyučování, tím jistěji bude sítě školou zasévané padati na půdu dobrou a přinese užitek třicatero-, ba až stonásobný.« ¹⁾ Podobně píše známý protest. paedagog Ziller: »Nesmí se zapomínat, že škola svou činností úspěchu aspoň trochu

¹⁾ Aphorismen, vyd. 12. str. 17.

jistého nikdy se nemůže dodělat jinak, než když působí svorně s rodinou, s níž se o chovanci na základě nabytých o něm zkušeností dorozumívá, proto že jen takto dá se nahraditi aspoň částečně ztráta jednoty a srdečnosti, jakáž možna jest při výchově nerozdělené.*²⁾ Vzhledem k systému školnímu, jaký nyní skoro všude zavládl, dí však Ziller dále:

»Bohužel však jest panujícím školním systemem tento cit vzájemnosti na obou stranách, v učitelstvu i rodinách, příliš se slaběn, ba skoro zcela potlačen. Kdežto se rodiny o ústavy a školy soukromé obyčejně čile zajímají, všímají si školy státní, kteráž není, jak by přirozeně býti měla, závislá na rodině, obyčejně pramálo. Ještě více však přestali učitelé na školách veřejných následkem školní soustavy, jakož i z nedostatku paedagogického porozumění toho sobě býti vědomi, jaký jest jejich pravý poměr k rodinám, jimž musí přec nejvíce záležeti na tom, by mládež zdárně prospívala.«

Jestliže pak shoda a žádoucí poměr přátelský mezi školou a rodinou již jen tím musily velice být poškozeny, že v novém školním systemu škola byla prohlášena za neobmezenou doménu státu, kteráž se nemusí ohlížet na potřeby a oprávněná přání rodičů, nastala mezi školou a rodinou hotová roztržka, když se škola ještě mimo to stala bezkonfessní, její pak návštěva návštěvou nucenou. Kde jsou školní děti i učitelé jednoho vyznání náboženského, tam ovšem tato roztržka, jsou-li učitelé jen poněkud moudří, nevystupuje tak ostře; jinak však jest tam, kde jsou školní děti různého vyznání, nebo kde jest učitel jiného vyznání nežli jsou děti. Zde nemůže býti mezi školou a domovem žáků úplné shody, tím méně přátelské vzájemnosti. Zde jest stále nebezpečí, že povstanou mezi rodiči žáků a učiteli nedorozumění a místo žádoucí důvěry vyskytne se snadno ledacos, co zavdává příčinu k podezřívání, ať již důvodnému či bezdůvodnému.³⁾

2. Jinou velkou vadou školy bezkonfessní jest, že jest v ní řádná společná modlitba věcí tak říka nemožnou. Že jest modlitba důležitým prostředkem vychovávacím, o tom není třeba šířiti slov. Proto bylo vždycky a jest dosud obecným zvykem před vyučováním i po vyučování společně se modliti. Ani škola bezkonfessní nechce býti bez modlitby, jak patrně z mnohých ve příčině té nařízeních pocházejících od moci světské a jak jde ze slov bývalého ministra vyučování Dr. Gautsche: »Já považuji modlitbu nejen za cvičení náboženské, nýbrž i za velmi důležitý prostředek vychovávací. Mám tudíž za vhodné, by mládež školní

²⁾ Grundlegung zur Lehre vom erziehenden Unterricht, 2. vyd. str. 289., Trüper: Erziehung und Familie, str. 45.

³⁾ Ve Vídni na př., jak psaly samy »Freie pac. Bl.«, domlouval jistý liberální učitel židovskému žákovi, že je špinavý a nečistý; když pak žák přišel opět tak špinavý, poslal ho domů, aby se umyl. Za chvíli však přiběhl starší bratr žákův na učitele a obviňoval jej — z antisemitismu, při čemž si vedl tak, že učitel uznal za dobré, hledati pomoc u soudu.

před počítím i po ukončení vyučování srdce svá a ducha svého pozvedla k Bohu, tak vyučování započínala a tak je i končila.«⁴⁾

To jest velmi hezké, ale pouze v theorii; jakmile však chceme tuto theorii uvést v praxi, hned se nám naskytne značné překážky. — Mají děti dělat kříž nebo nemají? Protestantské děti kříže nedělají a židovské také ne. Mají se děti modlit »Otčenáš« a »Zdrávas Maria« nebo pouze »Otčenáš«? a modlíce se »Otčenáš« mají se jej modlití po katolicku nebo s přívěskem protestantským? — Již tu se vyskytují značné obtíže a naši čtenářové se pamatují zajisté dobře, co bylo ve Vídni natropeno hluku pro dělání kříže při školní modlitbě.

Zastáncové školy bezkonfessní vědí ovšem hned, jak této nesnázi odpomoci. Tak čteme na př. ve školních pravidlech pro provincii Slezskou (v Prusku), pokud se vztahují na školy bezkonfessní v osadách smíšených: »Rovněž musejí všechny školní děti při společné modlitbě neb při společném zpěvu na počátku a na konci vyučování školního býti přítomny; ale tato modlitba nebo zpěv nesmí obsahovat nic jednostranně konfessionálního.«

Takovéto společné modlitby byly vždycky, ideálem všech, kdož kdy horlili pro školu bezkonfessní. Kdyby však jenom trochu mysleli, musili by poznati, že chtít spojití u společné modlitbě různé konfesse, tak aby každé bylo vyhověno a žádná aby nebyla zkrácena, jest věc nemožná; nebo modlitba jest výrazem dogmatického přesvědčení náboženského. Je-li pak toto přesvědčení odchýlné, pak budou se nutně různiti i modlitby. Modlitba pak taková, v níž by nebylo žádných zvláštností konfessionálních, čili jinak řečeno: modlitba, jež by nebyla výrazem náboženského vyznání, není žádná řádná modlitba. Proto snad také bylo v Prusku upuštěno od modliteb bezkonfessních, jakéž tam byly pro školy smíšené předepsány a učiněn pokus odstraniti nesnáz se společnou školní modlitbou na školách bezkonfessních způsobem tím, by žáci katoličtí a evangeličtí modlitby ranní konali ve zvláštních odděleních bezprostředně před školním vyučováním a podobně aby k modlitbě závěrečné na konci každého tčhodne žáci katoličtí a evangeličtí byli shromážděni ve zvláštních odděleních, v ostatní pak dny aby nebyla po vyučování konána vůbec žádná modlitba.⁵⁾

Nebylo by lépe, kdyby pro děti různých vyznání byly zřízeny školy konfessní, školy bezkonfessní aby pak byly zřizovány pouze tam, kde pro malý počet žáků jednotlivých vyznání není možno zříditi pro každé vyznání zvláštní školu konfessní?

(Pokrač.)

⁴⁾ Promluveno v zasedání říšské rady r. 1891.

⁵⁾ Výnos minist. ze dne 10. června 1879.

Promluvy k mládeži.

Velikonoční duchovní cvičení pro mládež.

Napsal JAN EV. HULAKOVSKÝ.

I.

Když křižáci r. 1099 po hrozných útrapách a krutých bojích s nevěřícími konečně dorazili na temeno hory »Skopus,« tu pojednou svaté město jim se objevilo jako nějaké zářící vidění. Veliké kopule třpytily se v ohni a nachu zapadajícího slunce, množství štíhlých bílých minaretů vyčnívalo nad hradby jako obrovské strážce střežící posvátnou dceru Sionskou.

Mezi městem a horou leží údolí Cedronské tak zvané, že se tam vinul nyní vyschlý potok »Kidron« neboli »Cedron,« to jest »potok Černý,« jenž za doby dešťů mohutněl a pak rychlým proudem pádil k moři Mrtvému přes žhoucí a kamenitou půdu, v níž se ztrácel.

Údolí honosí se mohutnými pomníky, hrobkami Absolonovou, Josafatovou a Zachariašovou, jakož i jinými hroby, jež pokrývají celou jeho stranu východní.

Pohled na Jerusaleém naplňoval bojovníky nevýslovným pohnutím, a když vystoupili na horu Olivetskou, padli na kolena i na tváře, líbajíce tu posvátnou půdu, na níž Pán a Spasitel náš tak často prodléval, slzami ji kropice.

Nedivme se. Hora Olivetská, jaké to upomínky i v nás vzbuzuje! Tam na úpatí jejím, v zahradě poplužního dvoru Getsemani dlí náš milý Pán, dlí tam poslednímráte před Svým utrpením. Známe jest onen výjev na této hoře a není tklivějšího a dojemnějšího v celém životě Páně. I počal se rmoutiti a teskliv býti. »Šmutná jest duše má až k smrti,« volá úzkostlivě. Prosí Boha, Otce Svého, je-li možno, by minul Ho kalich utrpení; bojuje a zápasí, smrtelný pot stal se jako krůpěje krve, které padaly na zem.

V pravdě přihází se, jak i mnozí lékaři dosvědčují, že hluboké vnitřní pohnutí, smrtelná bázeň neb úzkost působí, že krev průduchy kožními vytryskuje na povrch těla.

Tak asi bylo na Pánu Ježíši. Božská Jeho přirozenost jakoby na okamžik Jej opustila a tak duše lidská pocítovala hrůzy nastávajícího utrpení.

A proč musí trpěti, On, ten nejnevinější, On ten nejsvětější? »Vzal na se nepravosti všech a učinil je Svými, vypil všecku jejich hanbu a zaplaven jest proudy hříchů« praví prorok Isaiaš.

O hřichu, jak jsi hrozný, když takové vyžaduješ oběti!

Milí jinoši! Zdali pak jste již o tom někdy vážně a opravdově přemýšleli? -- Chci vám v této duchovní práci býti nápomocn, abyste o hříchu přemýšleli, jej litovali, z něho se zpovídali a zaň dostiučinili, jinými slovy, abyste činili opravdové pokání, k čemuž, jak víte, pěti částek zapotřebí: zpytování svědomí, žel a lítost, dobrý úmysl, zpověď a dostiučinění.

Již pak dnes promluvíím o části přípravné: o vzývání Ducha svatého a o zpytování svědomí.

Pojednání.

V temném žaláři dal Herodes, syn Aristobulův, vězniti Petra, protože kázal víru Kristovu. Těžkými okovy spoután byl kníže apoštolské, vydán jsa čtyřem čtverníkům vojákův.

Po mnohých trapných dnech žalářování měl býti vyveden na smrt. A hle, právě té noci, když měl býti vedn na popraviště, spal Petr klidně a sladce, jakoby nejmenší nebezpečí mu nehrozilo, neb jak jest psáno ve skutcích apoštolských: »A když ho měl Herodes vyvésti, té noci spal Petr mezi dvěma vojáky, svázán jsa dvěma řetězi a strážní přede dveřmi ostříhali žaláře.« Sk. XII, 6.

Podivuhodný to klid duše, jenž sladce konejší Petra v líbezném spánku! Kat již brousí meč, co nevidět přijdou biřici a vyvedou Petra, nebude dlouho trvat a hlava jeho zbrocena krví padne od osudného špalku na zem . . . Slyš, Petře, smrt, smrt mučnická čeká na tebe a ty můžeš ještě klidně spáti . . . ?

Odkud ten klid? -- To nám vysvětluje naše přísloví: »Dobré svědomí nade všecko jmění.«

Blaze tomu, kdo tento nejdražší poklad na světě v sobě chová! Necht bouře nad jeho hlavou burácí, necht blesky se křičují a hrom rachotí, necht věkovité duby kolem něho padají, necht země pod ním se třese a skály pukají, on stojí pevně jako v moři věž, neleká, nehrozí se ničeho, dobré svědomí jest mu andělem, jenž plamenným mečem ostříhá ráje srdce jeho a nedá přístupu bázni, pokušení, hříchu.

Synu můj! vlož ruku na srdce a rci, zdaž i přede dveřmi srdce tvého stojí anděl strážný, dobré svědomí? Zpytuj se a dej odpověď!

Avšak nemysli, že to práce snadná; sebeláska, sobectví, klam, vášeň, zastírají naše duchovní oko, by dobře nevidělo, by nezkoumalo nitra srdce našeho a až do nejhlubších záhybů je prohlédalo. A proto díím, to dílo nad míru těžké a přece nade vše důležité.

A jako při každém těžkém a důležitém díle spasitelné jest prositi Boha za pomoc: tak i při pokání nejvroucnější věci jest, vzývati Ducha Svatého, »který působí v nás i chtění i vykonávání.« Fil. II., 13.

Má-li člověk nějakou dalekou obtížnou cestu před sebou, nebo má-li před rukou dílo těžké, na němž visí veškeré blaho

pozemské, tu v nitru srdce jeho ozývá se hlas jako modlitba. I rcete, není-li pokání také cestou, a cestou trnitou, již kráčíme k duchovnímu obnovení; není-li dílem v životě nejdůležitějším, na němž visí blaho věčné, věčná sláva, věčný život, neb věčné zahynutí, věčná smrt; i není-li tu potřeba při takovém díle se modliti?

Kdo něco drahocenného, nějaký skvost ztratil, modlí se, by ho našel; hříchem ztratils milost Boží, poklid duše, a zaslíbení nebeského království, ztráta to nade vše největší; i nebudeš-li se modliti, aby ti duchovní ten skvost byl zase navrácen?

Nemocný se modlí za uzdravení a není-li hřích tou nejhorší nemocí, jež zdraví duše podryvá? O, kdož by tu nevolal k nebeskému lékaři, by mu zdraví duše, klidné svědomí navrátil?

Nuže tedy, milí jinoši, modlete se vroucně a s celou duší, modlete se k Duchu Svatému, aby vás osvětil a dal vám poznati, jak a čím jste hřešili.

I blahoslavenou Pannu Marii, která již zde na světě se u Syna svého za lidi přimlouvala, vzývejte za mocnou její přímluvu; podobně anděla strážného, svého nejlepšího přítele, který před trůn Boží přináší modlitby vaše; vzývejte též svého milého patrona, světce, jehož jméno nosíte.

A když jste se nábožně pomodlili, pak přikročte ku zpytování svědomí. Ale věztež, že právě na tomto díle visí zdar či nezdar pokání, vaše polepšení, odpuštění.

Aby tedy dílo to se zdařilo, třeba tu zachovati náležitého pořádku. Mnozí zpytují svědomí podle desatera přikázání Božích a podle patera přikázání církevních, nebo tak zvaného zrcadla zpovědního, nebo podle souřadění hříchů a sice sedmera hlavních hříchů, šestero hříchů proti Duchu Svatému, čtvera hříchů do nebe volajících a devatera hříchů cizích.

Všecky tyto způsoby jsou dobré, jestli náležitě o nich přemýšlíme. Ale přihází se, že mnozí tak nečiní, pouze slova se držíce, do smyslu, do ducha nevnikajíce. Spokojují se takto jen povrchním, někdy i ledabylým zpytováním, říkajíce obecně, že proti tomu nebo onomu přikázání se prohřešili, ale hříchu samého neudávají.

Milí jinoši! Varuji vás před takovým počínáním, nic nebezpečnějšího nad takovou lehkovážnost, vede na cestu lhostejnosti, ano i nevěry. Svědomí se tím ukonejší a pravý stav duše se nepozná.

Nemohu arci pro krátkost vyměřeného času s vámi všechna přikázání probírat, jak bych si toho přál; chci však přece dát vám vzor, jímž byste se při zpytování svědomí řídili.

Věřím v jednoho Boha — tak někdo praví — tím jsem se tedy neprovinil proti prvnímu přikázání. Ale nepomýšlí na to, kdo zanedbává vnitřní nebo zevnitřní bohoslužby, kdo nespokojen bývá s tím, co Bůh naň sesílá, kdo nezná důvěry v Boha a ve dnech zlých se oddává buď malomyslnosti, nebo zase reptá, ten a takový také hřeší a sice těžce, proti prvnímu přikázání.

Nebo kdo máe příležitost, hlubší poznání Boha a jeho svaté víry zanedbává, kdo smýšlením, slovy, skutkem o víře pochybuje, kdo lichými řečmi, vtipy a úsměšky na víře zviklati se dává, kdo sám čte neb rozširuje spisy a obrazy špatné, víru, Církev nebo zřízení její potupující, kdo jiné k takovým řečem svádí, je od pobožnosti, od služby Boží zdržuje, kdo se nábožným soudruhům posmívá, je za pobožnůstkáře vyhlašuje, je haní a tupí proto, že sv. náboženství se pilně učí — ten a takový též těžce hřeší proti prvnímu přikázání.

Tak a podobným způsobem probírejte jedno přikázání po druhém, nezapomínejte též rozpomínati se na počet hříchů a na okolnosti, které jej rozlišují, padá to velice na váhu; také zkoušejte, který z hříchů jest vám hříchem oblíbeným a kterého se nejčastěji dopouštíte.

Z toho všeho, co jsem uvedl, poznáváte, že zpytování svědomí jest dílem těžkým i předůležitým. A proto nemáte otáletí, nemáte je konati spěšně, ale radím vám, byste v těchto dnech pobožnosti a sebrané mysli věnovaných častěji za den o tom rozjímali a zvláště před spaním o sobě přemýšleli. Také prospěje, když za dne, mimo předepsané pobožnosti, vejdete do chrámu, třeba prázdného, tam před svatostánkem pokleknete, nejsvětější Svátosti Oltární se pokloníte a pak po krátké modlitbě v rozjímání o stavu duše své se pohroužíte.

Učiňte tak, milí jinoši a sami sladkost takové chvíle na sobě zkusíte.

Ó kéž by upřímná slova vašeho duchovního rádce a přítele nebyla k vám mluvena nadarmo!

II.

»Hoden jest smrti!« tak zněl náleze velerady shromážděné v domě velekněze Kaifaše v oné osudné noci, v které odsoudili knížata kněžská a starší lidu nevinného Ježíše. »Hoden jest smrti!« Není hroznějšího slova, kteréž kdy vyšlo z úst lidských. Svědectví se nesrovnávala, žádný zločin nebyl prokázán, ale záští, nepřátelství a fanatismus židovský vynáší na nevinného Ježíše náleze smrti. A toto hrozné slovo »Hoden jest smrti« nacházelo ozvěny mimo síň, kde byl konán soud, ozývalo se i na nádvoří domu, kde se kolem ohně ohřívali ti, kteří jali a přivedli sem Ježíše, ohřívá se tam i Petr, jenž přišel, aby zvěděl, jaký osud čeká milovaného Mistra. A nyní věrný učenník slyší rozsudek, hrozné to slovo »Hoden jest smrti!« proniká srdce jeho jako břitký meč a strašlivá myšlénka: můj milovaný Pán, můj dobrotivý Mistr má umřít, dolehá na jeho mysl tak, že zatemňuje jeho ducha a jako neproniknutelnou rouškou jej zastírá; ztrácí jasné vědomí, nevýslovná bázeň a strach ho naplňují, neví, co se kolem něho děje, jest jako bez sebe a v tom tu jde vrátná, která znala

Petra, pravíc: »I ty jsi byl s Ježíšem Nazaretským;« než on zapírá, řka: »Neznám toho člověka.« Zapírá po druhé, zapírá po třetí, když i ti, kteříž stáli, pravili: »Vždyť jsme tě viděli s ním v zahradě«, odpovídá: »Zaklínám se, neznám toho člověka, o němž vy pravíte.« Slyš to nebe, slyš to země! Petře, ty neznáš, nechceš znáti toho, Který tě nazval »skalou,« toho, Jenž ti požehnal hojný rybolov, toho, Jemuž jsi slíbil, že s Ním umřítí chceš, toho, Jehož jsi před nedávnem hájil v zahradě, ó Petře, »satan tě tříbl jako pšenici« a ty, skála, ty cedr na Libanu, klesáš, padáš, řítíš se v propast nejhroznějšího hříchu zapíráním Pána a Boha svého.

V tom kohout zaspíval; hned Petr se rozpomenul na slovo, kteréž mu řekl Ježíš: »Prve než kohout zaspívá, třikráte mne zapřeš.« I zkormoutila se duše jeho a vyšel ven, plakal hořce, dí Písmo.

Tu vedli Ježíše stranou a on obrátiv se k Petrovi, pohlédl naň. A pohled ten bylo odpuštění. Odpustil mu Pán, protože hříchu opravdově litoval.

Podobně každý hříšník, chce-li dojítí odpuštění hříchů, má jich litovati a učiniti dobré předsevzetí, nikdy více nehřešiti.

Budu tedy dnes mluvit k vám, moji jinoši, o lítosti a dobrém úmyslu.

Pojednání.

Co jest lítost a jaká musí býti, aby nám zjednala odpuštění hříchů?

Lítost jest vnitřní žal a ošklivost před hříchem, spojená s dobrým předsevzetím, nikdy více nehřešiti. Každé srdce, jehož hřích ještě docela neotupil, jest schopno lítosti, neboť člověk, poznáv hříšný stav svůj, poznává též s úžasem ono hrozné odloučení od Boha, vidí tu hlubokou propast, která dělí duši jeho od lásky a milosti Boží, poznává svou duševní bídu se všemi jejími útrapami a bolestmi; duše jeho žízni jako jelen po vodě, ale pramen a zdroj živé vody, milost Boží, pro ni vyschl, touží po životě, ale před jeho duši staví se přízrak strašlivý, smrt jí kyne, smrt, odplata za hřích.

Duše touží vyprostěna býti z tohoto stavu, a tato touha jest jako onen zpěv kohoutí, který pamatoval Petra na slovo Páně, tak že vyšel ven a plakal hořce. S touhy té vyprýští se duši hříšnickově pramen lítosti. Avšak ne každá lítost jest lítostí Petrovou; má-li nám vyjednati odpuštění hříchů, jako jemu, musí býti předně vnitřní; protož dí prorok Joel: »Roztrhnětež srdce své a ne roucha svá,« Joel II, 13., a sv. Ambrož praví: »Chceš-li dojítí hříchů svých odpuštění, obmyj vinu slzami dokonale kající duše, kteréž pocházejí ze studnice lásky Boží.« A sv. Řehoř: »Srdce musí želeť, neboť srdce hřešilo.« Ovšem, netřeba tu slz, jak to bývá u lidí citlivých, lítost musí kořeny míti v srdci; všecky slzy, všecken pláč, všechno kvílení nic neprospívá, srdce-li o tom neví. —

Lítost naše musí býti dále nadpřirozená, to jest, musí z nadpřirozené a nikoliv z přirozené pohnutky pocházeti. Kdyby někdo hříchů svých želel, protože mu uškodily na zdraví, na jmění, na cti nebo na jiném pozemském statku, byly by to pohnutky přirozené, před Bohem ceny nemající. Pohnutka lítosti musí býti nadpřirozená, musímeť hříchů svých želeť, protože jsme Boha, neskončenou dobrotu, urazili a nebe ztratili.

Pohledte na Davida. Velikého hřichu se dopustil; avšak své nepravosti žele, nevolal marně z hrůzné a příkré propasti k Pánu, řka: »Obrať tvář svou od hříchů mých a shlad' všecky nepravosti mé!« Pro kterou pak zásluhu má se to státi, ne-li pro tu, již pronáší, zvolaje. »Nepravost svou já poznávám a hřích můj přede mnou jest vždycky.« Což pak přinesl v obět Pánu, aby Ho sobě naklonil? »Neb kdyby's byl chtěl obět, dal bych ji byl ovšem, ale zápalu nemiluješ. Obět Tobě příjemná duch zkormoucený: srdcem skroušeným a pokorným, Bože, nezhrziž.« Žalm 50.

Tak tedy obět za hřích jest srdce skroušené a pokorné; proto dí sv. Jan Zlatoústý: »Srdce své skroušeností potírejme, hřichy oplakávejme, jakož jest nám Kristus přikázal; toho, čeho jsme se dopustili, želme a s největší pilností v duchu uvažujíc od sebe odpuzujme.«

A když i takto litujeme, snad není přece lítost naše, jak má býti, dokonalá. Kdyby trestů Božích nebylo, snad bychom se nebáli Boha opět a opět urážeti. Než lítost nesmí pocházeti z toho, že jsme nebe ztratili a pekla zasloužili, nesmí pocházeti z bázně, nýbrž na lepším základě musí postavena býti, má pocházeti z lásky k Bohu.

Jako hřichem láska duše k Bohu byla přetržena, tak zase lítostí láska k Bohu musí býti vzbuzena a tím lítost stává se dokonalou.

K tomu pak ještě náleží, aby lítost naše byla nade všechno. Tuť potřebí, bychom litovali hříchů více, než cokoli jest nám na světě nejmilejší, více, než i té největší ztráty a škody. »Ani jediného hřichu nesmí býti, jehož bychom více nenáviděli, než všelikého jiného zla,« praví sv. Alfons Liguori. Hřích nám jest největší zlo na světě, neboť o nejvyšší dobro, o největší blaho nás připravuje. Jeden každý hřích jest přenesmírnou urážkou Boha. Z té příčiny dí sv. Augustin: »Litovati musíme nejen hříchů některých, ani ne mnohých, ale všech, jimiž jsme Boha urazili.« A tudíž třeba jest, bychom také všech hříchů měli v ošklivosti, pakli hněv Boží ukrotiti chceme. »Odvvrzte od sebe všechna přestoupení svá, v nichžto jste se provinili, a učiňte sobě srdce nové a ducha nového,« tak praví prorok Ezechiel. XVIII, 31.

Konečně lítost musí býti účinná, to znamená, musí míti předsevzetí s pravým úmyslem a pevnou vůlí spojené, že života svého polepšíme a nikdy více hřešiti nebudeme. Proto dí již dříve vzpomenutý sv. otec Augustin: »Marná jest kajicnost, již následující poskvrňuje vina; nic nepomáhá vzdychání, pakli se obětují

hříchové; nic neplatí žádati hříchův odpuštění, pakli se hřichy opět páchají.«

Třeba jest také i všecky následky z hřichu pošle napraviti, cizí statek navrátiti, učiněnou škodu nahraditi, a komu na cti ublíženo, opět napraviti.

Případný příběh čteme v I. knize královské 15: »Když bezbožný lid Amalekitův pro nepravosti své vyvolal soud Boží na sebe, zvolil Bůh k tomu krále Saula, k němuž poslal proroka Samuela, by mu oznámil, co praví Hospodin: »Nyní tedy jdi a pobij Amalcka, a zkaž všecky věci jeho, nešetři ho a nepožádej ničeho z věcí jeho.« Saul tedy táhl s lidem ozbrojeným proti Amaleku, ale nevyplnil zcela rozkazu Božího. Pobil sice všecken lid od Hevity až po poušť Surskou, ale ušetřil krále Agaga a nejlepších jeho stád sobě ponechal. Avšak právě proto, že ne zcela, ne dokonale, nýbrž jen polovičatě plnil Saul rozkaz Boží, poslal Bůh opět proroka k němu a řekl: »Protože jsi zavrhl vůli Hospodinovu, proto zavrhl tebe Hospodin, abys nebyl již králem nad Israelem.«

Tak jako králi Saulovi uloženo bylo táhnouti proti Amalekitům a pobiti je všecky a toho nejmenšího nepodržeti z věcí jejich: tak i nám uložen jest krutý boj proti zlému nepříteli, proti hříchům; vůle Boží jest, zničiti je všecky a nic, toho nejmenšího z nich podržeti.

Než jak mnozí jsou, kteří se podobají Saulovi, nevyplňujíce než jen polovičatě rozkazu Božího. Jako Saul ušetřil krále a krásných jeho stád: tak mnohý sice také pobijí obecný lid hříchů, totiž lituje, v ošklivosti má hřichy takové, které ne příliš u něho se zakořenili a kterých potlačení nestojí mnoho práce, za to však ušetřuje hlavu, krále hříchů, to jest hřích, který jest mu nejmilejší, takorča druhou přirozeností, jež potlačiti by vyžadovalo síly a pevné vůle, ježto zbaviti se ho bylo by mu bolestno.

A protož kdo sice má dobré předsevzetí, ale nemá pevné a silné vůle zřici se hříchů, ten také, třeba litoval hříchů svých, nedosáhne odpuštění, protože jako Saul zavrhl vůli Hospodinovu, bude i on od Hospodina zavržen.

Vejděme tedy do ložní nepřátelského, do hříšného srdce, a bedlivě tam zkoušejme, zdali tam není také nějaký Agag anebo krásné jeho stáda, zda tam není hřích oblíbený, hřích, který srdce zaujal, je opanoval, a od něhož by se srdce nerado odloučilo. Tu nesmí býti žádného šetření, tu neplatí žádná vytáčka, žádná výmluva, zde jen platí: »Buď a nebo.« Kdo nechce zavržen býti jako Saul od Hospodina, ať bez milosrdenství svého nejmilejšího oblíbence Agaga hříšného potře ranou smrtící.

Milí jinoši! Lítost vaše budiž tedy upřímná, opravdová, z lásky k Bohu, povšechná, jen ta a taková zjedná vám hříchův odpuštění.

Dejž vám to nebeský Pán!

Listy vědecké.

Učení staré Jednoty Českých Bratří o obnově světa a nauka Církve katolické.

Píše Dr. ANT. LENZ.

(Pokračování.)

II. To jsou tedy články o obnově přírody fysické. Ony mají svůj základ ve víře, že fysická příroda obdržela od Boha požehnání právě pro člověka, kterýž byl netoliko od Boha stvořen k obrazu Božímu, ale také ku Jeho podobnosti učiněn, anť jemu byla přístvořena milost, kteroužto se stal účastníkem v přirozenosti Boží a synem Božím podle přijetí, jemuž byly dány i dary tak zvané praeternaturálně, jako panství dokonalé nad přírodou, nesmrtelnost těla, čili jak dí sv. Augustin »posse non mori« a dar, že nebyl podroben nemocím a chorobám. Avšak Adam se učinil nehodna darů Božích a proto také žehnání Hospodinovo odňato bylo přírodě fysické. A odtud stala se i ona, zem naše, smrti podrobena jako člověk, pro něhož byla učiněna. Smrt tato se as uskuteční požářem světovým. Jako však byl člověk krví Páně vykoupěn a obdržuje podle duše milost ku spáse její a zárodek, že netoliko duše, ale i také tělo bude oslaveno; tak bude také příroda fysická od kletby a porušení osvobozena a oslavena. Avšak není jisto nadobro, zdali i zvířectvo a bylinstvo bude míti účast v oslavě přírody.

Přihlédněme nyní k učení Českých Bratří stran budoucí obnovy světové. Za základ bčřeme spis, kterýž má následující titul: »Spis velmi poučňý o stavu svobodném i manželském počíná se šťastně léta 1523. Na konci spisu stojí připsáno: Impressum circa ferias Pascae. Olivecensis.⁵⁾

Spis tento není ovšem symbolickou knihou Bratří a proto nedává také do přisna na jevo, co vlastně Jednota o obnově svě-

⁵⁾ Z přepisu v Českém Museu.

tové držela, avšak jest volno za to míti, že tou dobou tak jsou Bratří věřili o předmětech, jež jsou v dotčeném traktátu obsaženy, jak traktát je předkládá. Příčina toho je ta, že Jednota nedovolovala, aby byly spisy zvláště věroučné vydávány, leč za jejím svolením a schválením. Mělit Bratří tuhou censuru.

Traktát začíná od Adama a od andělů a jich původu z Boha. Andělé vyšli dobří z ruky Boží, ale neobstáli v dobrotě své, a tak ztratili nevinnost, čili jak autor dí »panenství«. »Zhřešili, ale z hříechu nemieli pokánie. Neboť toho hříechu nedošli z pokušenie a z svodu cizieho, z preluzenie a z odtrzenie a z oklamanie, ale s rozmyslem, svědomím, povoleniem, sami sobie jsouce vědomi pokušitelé.⁶⁾ A v tom nemají ani svědomie ani lítosti, ale zapekleri jsouce ze zlosti vědomě proti Bohu a proti vuoli a dielu jeho neustupně stojic v závisti a nenávisti Pána Boha a všeho jeho diela. A v tom v smrti jest ďábel a v hříechu smrti, jenž mu bude k smrti věčné neodpustitelně k pomstě věčné. Protož nenie možné, by na věky věkuov vykúpenie neb spasenie došli padlí andělé.

Podle této nauky tedy hřešiv satan s anděly svými na věky věkuov do pekla jest odsouzen. Ale traktát vybočuje zde z odvěkého učení, kteréž drží Církev katolická a držela i za dob Husových a vezdy, že satana i anděly jeho odsoudil Bůh netoliko do ohně věčného, ale také ihned trestu pekelnému je podrobil. Traktát však hlásá, že andělé hřešivše ihned nebyli také do pekla odsouzeni, ale že obdrželi lhůtu až do druhého příští Páně, aby směli kromě pekla na zemi bez útrap pekelných býti: »A on s anděly svými lhůtu od budúcieho pekelného ohně měl a má na zemi do dne příštíe Krista k súdu. Tak aby netrpiel muk ani v pekle ani na zemi, do niež by jeho hříech rozmnožen i doplněn k súdu a ku pomstě nebyl skrz svod lidského pokolenie od počátku až do konce při vyvolených a při zatracencích z závisti a nenávisti pošlý!«

Anděle, zuostávajecí stále v povinné spravedlnosti a čistotě, v pravdě panenství utvrdil dokonale.

a) Pádem andělů povstaly na nebi mezery a tu se ustanovil Bůh na tom, stvořiti člověka. Stvořil prý ho na poli v Damašku.

»Bůh ho učinil mocného v pravdě a ve vši dostatečnosti. Učinil ho, aby byl pánem a hospodářem světu vládna . . . a aby znaje skutky Boží také ctil a chválil. Maje vládu nad přírodou,

⁶⁾ Tímto jest traktát na sporu s M. Janem Viklifem, kterýž byl tehdáž v Čechách od tak zvané vědy, od mistrů Pražských za páté evangelium považován, a za člověka prý, v jehož spisech nižádného (!) bludu není, neboť tento velikán vědy tvrdil, že vše, což se děje, nezbytně se děje. A tak i satan nehřešil, poněvadž tak byla vůle jeho, ale protože tak bylo ustanoveno, musel tedy hřešiti. V této věci nešel s Viklifem ani Petr Chelčický, ani Mistři Pražští, ač vyznávali, že ve Viklifovi bludu není. Jednali patrně Mistři neupřímně.

vládl také tělu svému: »Duch pronášel tělo, aby je řídil vnitř i zevnitř v údech i mocch, aby je mohl řídit k spravedlnosti zřízení.«

Avšak nedosti na tom, Bůh učinil člověka netoliko k obrazu svému, ale také ku podobenství svému, a netoliko Adama, ale také Evu. »Z žebra stvořil Bůh Evu a podle duše jako i Adamovu k obrazu a podobenství svému.« Ano ještě více Bůh učinil: »aby měla duše jejich účastenství v přirozenosti Boží. »Podle duše byl stvořen v panenství, aby byl účastník Božského přirození.«

Tou měrou zde máme popis prvotního stavu člověka v ráji, který se shoduje úplně s naukou katolické Církve, neboť podle svrchu uvedeného traktátu byl člověk netoliko jako člověk ustrojen podle obrazu Božího, máje rozum a vůli svobodnou, alebrž on byl člověkem omilostněným, jednak tím, že byl povýšen až ku přičasti přirozenosti Boží, jsa v milosti Boží postaven v nevinnosti, svatosti a spravedlnosti, ale také tím, že mohl vládnouti dokonale nad sebou a nad fysickou přírodou, kteráž byla jemu dokonale podřízena. Byla tedy fysická příroda za dob nevinnosti prvního člověka požehnáním obdařena. A v těchto všech věcech souzvukuje traktát nadzminěný netoliko s naukou katolickou, ale také s učením Petra Chelčického, kterýž jistí, že Adam byl před hříchem králem tvorstva po spáchaném hříchu však se stal pouze králíkem.

V krajině kolem Damašku byl stvořen první člověk a pak do ráje postaven a v ráji stvořena byla Eva.

Bůh miluje panenství ⁷⁾ a proto také »chtěl mieti panenství bez zrušení manželství člověka . . . duchovně strany duše ve spojení s sebou, ale i podle těla, proto stvořil Evu, ale tak, aby nebylo žádostí hovadných, tak aby po zkušeni sami zvolení se rodili.« »A proto nebylo dobře člověku býti samotnému.« A tou příčinou, aby se rodili vyvolení pouze ⁸⁾ pakli by byli Adam a Eva setrvali, stvořena byla Eva.

»V této nevinnosti prý obojího panenství zasnubil je spolu k svatému manželství a utvrdil v smlouvě k nerozdielnosti.«

b) Bůh »však učinil člověka v svobodě, aby mohl pokúšen býti skrze smyslnost neb čichy těla. A ne proto učinil ho svobodna, aby povoloval nepravosti, moha a chtie, ale maje odpic-

⁷⁾ Traktátec jest všecken plný chval o panenství. Když v r. 1523 Bratří do Wittenberga poslali, žádajice, aby jim doktor nade všechny doktory a evangelista z Wittenberku, jak se totiž Lutr se své skromnosti nazýval, potvrdil jich učení, vykládal jim tento na zlou stranu, že prý mají sedm svátostí, že hlásají potřebu dobrých skutků ku spasení, a že vysoko cení panenství. Bratři mohli s předu již věděti, že vyklouzlý mnich jim nebude chváliti panenství, aniž dobrých skutků, zvláště když ex cathedra vyslovil, že jsou až ku spáse věčné škodny, aniž svátost sedmeru.

⁸⁾ Theologové katoličtí učí, že by byli potomci Adama neporušeného hříchem se byli rodili ve svátosti a spravedlnosti, ano že by již v této svátosti počati byli, avšak že by nebyli ihned nehřešní (inpeccabiles); ale byli by bývali zkoušce podrobováni, jako Adam a Eva.

rati čím, odpieral a nesvoloval a tudy víťazstvie ke koruně slávy došel.«

Než človiek neobstál. V ráji »byly dvě dřeva, jedno života, druhé smrti, věděnic dobrého i zlého i zákona smrti a ovoce jeho.«

»Buoh chtieje zkusiti človieka dal prikázanie, že v kterúkoliv hodinu by jedl, zbaven bude panenstvie duchovnieho i spravdnosti a manželstvie ⁹⁾ s Bohem i s anděli Božími, tak že umře smrtí tělo, pak že k manželstvie nebude hodný, aby bez hřiechu ho užíval, a že ploditi bude v hřiechu, a ve všem ovoci smrti . . . k zatracenie, a z toho se sám nikoliv nevymuož . . . A tak že bude obojie manželstvie porušeno ¹⁰⁾, a že vejde v moc ďábla, a že dojde hřiechu prvnioho i nejvietšieho strany své i potomkuov.«

Adam prý přijav úmluvu zákona odšel a pracoval v ráji . . . Eva však postávala při dřevě věděni . . . Satanáš slyšel úmluvu . . . Přistúpil k ženě v zpu sobu hada tváři krásné, aby nebyl poznán. I svodil ji . . . Nejprv svedl její smysly . . . svedl také vuoli k povolenie, že okusila ovoce smrti.«

»A že bez povolenie muže nedošla toho, což Buoh zaslíbil ¹¹⁾; zdálo se, že by z toho nic nemielo býti, milujecí nezříceně muže, jakož i sama sebe, došetši muže svedla ho, tak že tůž krásu i rozkoši a chutí schválenú nechtě jí zamútiti, a vida, ano se jí nic nestalo, pochybiv o Božím svědectvie a pouvěřiv ženě ďáblem svedené a naděje se toho, co ďábel svědčil, jedl i on. A hned otevřiny jsú oči jejich, aby viděli své porušenie panenstvie skrze oblíbenie věděnie dobrého a zlého, chtiev býti jako bohové . . . Potratili svatost, nevinnost, spravdnost hodnost, panenstvie a v niem manželství, tak aby podle těla neplodili než takové, jaciž sami, v hřiechu a nepravosti k zatracenie, a bez hřiechu a viny aby nemohli manželstvie užievati . . . A tak duše byla umrtvena a olúpena, lečby kdo došel milosti v Kristu . . . Avšak tielo . . . zuostává nezřiezené, klopotné, nečisté . . . Odtud musí ten, kdo chce dojiti života, duchem býti živ a žádosti těla nekonati, ale tělo křížovati.«

Hřích ten však nebyl toliko hřichem Adamovým, ale také všech jeho potomkuov: »Hřiechu toho každý dochází i ovoce i zákona smrti tajně v početí.

Podle toho byl človiek, jak nám zpráva traktátu tohoto na jevo dáva pro hřiech první, jehož se v ráji dopustil, a o němž dí, že byl největší hřích, stržen se stavu, v něm se nalézal. Jelikož Boha neuposlechl, vypovědělo také tělo poslušnost duchu, tak že nelze míti vládu nad ním, leč jen zapíráním sebe a křížováním. A ač traktátec nevyslovuje přímo, že byla hřichem také porušena

⁹⁾ Autor užívá starobylého podobenství, kterým se představuje spojení člověka spravdnivého s Bohem jako sňatek, ant se stává duše milostí Boží nevěstou Páně.

¹⁰⁾ To jest, že bude spojení s Bohem přerušeno, že totiž ztratí milost Boží, a že i jeho sňatek s Evou bude porušen.

¹¹⁾ To jest, čím hrozil.

vláda člověka nad přírodou, jde přes to přese všechno učení toto již z toho, jak popisuje, že poměr duše k tělu byl porušen. A tak možno říci, že traktátec není odporen nauce, že bylo pro hřích Adamův požeňání Páně z přírody fysické snato a příroda fysická ač o sobě dobrá, že byla v odpor naproti vládě člověka stržena.

(Dokončení.)

Chaldejské báje

o původu veškerenstva.

Píše Dr. JAR. SEDLÁČEK, suppl. professor české fakulty theol.

(Dokončení.)

IV.

Vypravování bájí chaldejských se s vypsáním stvoření světa knihy Mojžíšovy v některých věcech shoduje: chaos, prázdno a pusto, propast vodou naplněná (Tiamat, v hebrejském telom, rozdělení vod, klenba nebeská, země suchá vystupující z vod, stvoření a spořádání nebeských světél, by byla znameními dob a časů, stvoření zvířat a lidí — nalzáme na obou místech, třeba v jiném pořádku.

I u jiných národů starého věku nalzáme vypravování o původu světa; z pravidla jsou zachována v bájích, později, jako u Indů a u Řeků, srovnána filosoficky v theoretické výklady. Hlavní rysy, jako vytvoření nynějšího světa z předchozího chaosu, jakýsi postup ve tvůrčím díle a j. jsou všem oněm bájím společny. Hlavní rozdíl mezi mythy o stvoření a mezi zprávou biblickou jest v osobě Tvůrce; v pohanských bájích předchází obyčejně theogonic, zpráva o původu božstev a dle polytheismu mythus pak urovnán; v knize Mojžíšově mluví se o jediném Tvůrci a jen o stvoření světa. Mythus chaldejský jest prastarý; za Assurbanipala byl opisován ze starších desk a není pochyby, že před tím, než byl vůbec napsán, již delší čas ústně byl zachováván a rozšiřován. Mythus ten má základ v prvotní době lidstva, zachoval se ústním podáním, přispůsoben a změněn dle náboženského názoru pozdějších Chaldeův neb Babyloňanů. V kosmogoniích indických a řeckých odpovídají filosofové na otázku po posledních příčinách světa a veškerenstva výkladem, jehož se buď již jiní před nimi aneb oni sami přemýšlením (reflexí) byli domohli; mythus chaldejský není výsledkem reflexe ani není teorií o původu světa, ale pokořenou tradicí.

Mojžíš neřídil se při spisování knihy Genesis chaldejskou bájí: vypravujeť prostě a slova jeho mají jiný význam než v onom mythu. Zde mohl Mojžíš, kdyby se byl řídil bájí pohanskou a kdyby byl býval on teprve hlasatelem víry v jediného Boha, hned na počátku vysloviti učení o jediném Bohu, mohl se vyhnouti množn. č.

jména Božího 'elohim; on však počina stvořením světa. Nikdo nebude tvrditi, že by báje chaldejská byla čerpána z vypravování Mojžíšova. Pocházejí-li obě zprávy o původu veškerenstva z jednoho pramene, z původního podání prvních obyvatelů země, kterak lze vysvětliti rozdíly, jaké se ve zprávách těch jeví? Chaldeové odvrátili se od jediného Boha, mnohobožstvím původní obraz o prvotním životě lidí, o původě jich, se u nich zakaloval a mythologicky přeměňoval; národ, jenž zůstal ve spojení s jediným Bohem, Tvůcem svým a pravého Boha stále uctíval, zachoval si snadno podání svých otců a chránil je před vlivem pohanských bájí. Tím lze vysvětliti (dí Delitzsch) přednost biblické tradice před pohanskými mythy.

Při objevení desek, na nichž chaldejská báje psána, očekávali, že správy tak staré biblické vypravování objasní a vysvětlí; očekávání toto splniti se nemohlo! Chaldejskou bájí se potvrdilo, že i u Babyloňanů měli dávno před Mojžíšem podobnou tradici o původu světa, jako jiní národové pohanští a že ta tradice jest všeobecná — v čem se vypravování mythické s bibli shoduje, v tom jest pravým, v čem se odchyluje, to jest pohanským neb básnickým přídavkem. Pravým vypravováním biblickým spíše vysvětlíme pokaženou tradici chaldejskou — než naopak.

Z nové právní terminologie.

Sděluje Dr. ANTONÍN BRYCHTA.

(Pokračování.)

Zdvořilí tvůrci a zastanci nové právní terminologie, v jejíž tvarech skrývá se, jak jsme dosud viděli, celá propast zloby a nenávisti proti církvi, s pohrdavým úsměvem bezpochyby odpovědí: »To jsou zastaralé názory, které dávno již se přežily; tato spuchřelá zbraň nikoho více nezraní, tím méně přemůže.«

Nuže, nechat dají se přívrženci právního modernismu, je-li toho třeba, poučiti, že názory tyto, dle jejich domnění ⁵⁹⁾ zastaralé, sdílí sama hlava katolické církve, která zvláště zavrhuje novověký od nepřátel církve vymyšlený a rozšiřovaný blud, který s neslýchanou troufalostí a zlobou milionovou církev staví do jedné řady s náboženskými, mnohdy zcela nepatrnými institucemi lidského původu, jakoby se jí tyto co rovnorodé sestry mohly postavit po boku a duchovní blaho svých přívrženců mohly právě

⁵⁹⁾ Již Kliment Alex. důmyslně pravil: »V domnění žijí bludaři, v nevědomosti pohani, jistota jest majetkem církve.« (Strom. II, 11.) Vhodné praví k věci též sv. Jeronym: »Heresis ab electione dicitur, quod sc. unusquisque eam sibi eligat disciplinam, quam putat esse meliorem.« (In ep. ad Gal. c. 5.).

tak platně obstarávati jako církev. Proti tomuto čirému indifferntismu, jenž by měl v zápětí úplný náboženský nihilismus, obrací se nejvyšší učitel církve a navrhuje pověstnou jeho zásadu: Protestantismus (a proto i jiné od církve odloučené náboženské jednoty) *non aliud est, quam diversa verae ejusdem christianae religionis forma, in qua aequae ut in ecclesia catholica Deo placere datum est.*⁶⁰⁾ Co pravil sv. Cyprián o bludařích své doby: »*Humanam conantur ecclesiam facere*« (církev chtějí proměnit v instituci lidskou)⁶¹⁾, platí plnou měrou o tvůrcích nové terminologie⁶²⁾ v oboru církevního práva, kteří odvažující se ve své nivellující mluvě přirovnávají nevěstu Kristovu k náboženským od lidí založeným jednotám, rádi by strhli královský diadem s čela jejího. Od slov ke skutku jest pouze jediný krok!

Trvajíc již dva tisíce let, ví církev zajisté nejlépe, zdaž je jediné pravou církví, zdaž je vůbec jen ona církví, a mohouc nezvratnými důkazy své pravosti a jednosti se vykázati, může též vynést neklamný soud o tom, zdali bohodatné jméno církev jediné a výlučně jí přináleží. Z toho mohou moderní terminologové posouditi, zdali se se zásadami práva a spravedlnosti srovnává, světovou katolickou církev, s nepatrnými konfessemi, jež samy se založily, do jedné kategorie vřadovati a ji potupně náboženskou »obcí« nebo docela »korporací« jmenovati.⁶³⁾ — Když pochlebníci císaři Napoleonovi I. přimlouvali, aby ve Francii zřídil »církev národní«, odpovéděl neobyčejným štěstím vyhýčkaný korsikán: »Kdo chce založiti církev, ten musí dáti se ukřížovati a k tomu schází mi chuť.« Moderní však právníci vytvoří ve své terminologii církví bez počtu a udělí sektě, jež trvá třeba od včerejška a která třeba ještě ani sama neví, jak by se měla jmenovati,⁶⁴⁾ velkomyslně za příčinou ná-

⁶⁰⁾ O tomto latitudinarismu podal již Stanislav Hošius velice případnou kritiku, řka: »*Si liberum erit unicuique credere, quod apparet in illius conscientia, tot erunt fides, quot voluntates, nec ulla est certior et celerior ad interitum via, quam ut quod vult, cuique credere, quod vult, facere cuique liberum sit.*« U Reynalda k r. 1560. Ostatně pravil již Ennius: »*Ea libertas est, quae pectus purum et firmum gestitat.*«

⁶¹⁾ Ep. 52. ad Antonian.

⁶²⁾ Tu viděl daleko lépe pohan Cicero, soudě, že pouze jedno náboženství může býti pravé. (*De nat. deor.* I, 2.)

⁶³⁾ Jestliže je veřejná mluva moderních právníků, — kteří bývají z pochopitelných příčin na venek opatrní, zachovávající vůči veřejnosti z »taktických důvodů« oproti církvi a její orgánům jakousi ještě slušnost a úřední zdvořilost, — tak potupná a církvi nepřátelská: pak snadno si domyslíme, jakou as mluvu vedou tito právníci o církvi v hovorech soukromých, jež kontrolovati nelze, a jak asi s touž církvi budou »v praxi« zacházeti. ježto »*regula operandi dependet a regula credendi!*« Pověstné: »*Ecrases l'infame*« opakuje se napořád pouze v jiné formě. O tom poučují každého, kdo chce viděti, události veřejného života.

⁶⁴⁾ Viděti to na samých protestantech. Co je dnes protestantské, je zítra — evangelické; co dnes kalvínské, to zítra — reformované. Kdo je dnes přívržencem herrnhutů, může býti co nejdříve členem »evangelické bratrské obce«, neb docela »církev«. »Čisté« evangelium neví již ani, jaké jméno by si mělo dáti!

boženské rovnoprávnosti zvůčný titul — církvev. Źe je falešný, to oněm terminologům — nevdí. ⁶⁵⁾ KdyŹ tito právníci tu katolickou církvev tolik nenávidějí, proč zneužívají jejího bohodatného, jí výlučně náležejícího jména? Proč nepotlačí i samo její jméno, kdyŹ byli dávno již zhrdli její učením i autoritou a v srdci od ní odpadli? To bylo by aspoň mužné a důsledné a odpadlo by hnusné pokrytectví a podlá licoměrnost. ⁶⁶⁾ Takové terminology a tvůřitele »všc-církví« odsoudil již dávno slavný Raumer, kdyŹ pravil: »Wer damit anfängt, alle Religion für gleich gut zu halten, der hört damit auf, alle Religion für gleich schlecht zu halten.«

Zastanci moderní »srovnávací« právní terminologie budou asi míti pohotově uhlazenou odpověď: »Toho jsme daleci, církvev katolické jako největší instituce na světě si vážíme.« Rádi bychom věřili tomuto ujištění, kdyby mu, pohřichu, neodporovala smutná zkušenost. Göthe praví na jednom místě: »Wie hoch der Mensch wáhlen mag, sich zum Himmel zu erheben, in Wahrheit bleibt sein Antlitz allezeit der Erde zugeneigt.« Výrok tento jest sice v tomto všeobecném znění nesprávný a označuje nízké stanovisko protestantského korysea, než k označení »liberální úcty« k církvi a k náboženství, jeŹ hlásá, hodí se výborně. Byť sebe více moderní právníci (i politikové) ujišťovali, jak velice si Církvev katolické váží, ve skutečnosti a v praxi zůstane jejich tvář od církvev i od náboženství vždy odvrácena a všechny jejich úklonky i zdvořilosti zvrhnou se přirozeně v opak úcty a vážnosti k církvi. Právní i politický modernismus je konservativní leda v zachovávaní nevýslovné lhostejnosti vůči všemu náboženství i církvi. Z toho se také vysvětluje oblíbená jeho mluva o »náboženských obcích« (po způsobu židovských »kultusgemeinden«), o »náboženských společnostech« atd., kterým názvem — jak jsme viděli — tak dobře katolickou Církvev jako protestantismus, jednotu herrnhutů jako českých bratrů ve své lepomluvě označuje. Jest-li kde, naplňují se zde slova velikého římského řečníka: »Multis simulationum involucris tegitur et quasi velis quibusdam obtenditur unius cujusque natura: frons, oculi, vultus persaepe mentiuntur, oratio vero saepissime.« Ostatně ponecháváme výše jmenovaným zastancům »srovnávací« terminologie na uváženou slova Seneky: ⁶⁷⁾ »Turpe est, aliud loqui, aliud sentire; turpius est, aliud scribere, aliud sentire.«

(Pokrač.)

⁶⁵⁾ O takových tvůřcích »církví« pronesl se svého času již sv. Hilarius v tato památná slova: »Periculosum admodum atque miserabile est, tot nunc existere fides, quot voluntates, et tot nobis doctrinas esse, quot mores, dum aut fides ita scribuntur, ut volumus. aut ita ut volumus intelligantur; et cum secundum unum Deum et unum baptismum etiam fides una sit, excidimus ab ea fide, quae sola est, et dum plures fiunt, ad id coeperunt esse, ut nulla sit.«

⁶⁶⁾ O takových na prsou církvev odchovaných zmijích podává sv. Petr (v prvním svém listě II. 16.) tuto nevyrovnatelnou charakteristiku: »Non quasi liberi, sed quasi velamen habentes malitiae — libertatem.«

⁶⁷⁾ Seneca epist. 24, 18.

1. Patron kostela povinen jest přispívati na obnovu sbořené věže, kteráž jest nebo byla částí kostela. — 2. Ku „zřízení neboli obnově a udržování“¹⁾ budov kostelních nenáleží pouze opravy, nýbrž i znovuzřízení spadlých nebo na spadnutí jsoucích budov a jejich částí.

Nález správního soudu ze dne 9. května 1894. č. 1464.

Hraběti Konst. Gatterburgovi bylo rozhodnutím c. k. ministerstva kultu a vyučování ze dne 7. ledna 1893, č. 25811 ex 1892., jakožto patronu farního kostela K., uloženo přispěti na zřízení nové věže jmenovaného kostela farního částkou 2584 zl. 32 kr. za materiál neboli stavivo a za práce řemeslnické.

Do tohoto rozhodnutí ministerského hrabě K. G. si stěžoval správním u soudu, kterýžto však stížnost tu zamítl jakožto neodůvodněnou nálezem ze dne 9. května 1894. č. 1464. a to z těchto

důvodů:

Stížnost snaží se dovoditi, že hrabě Konst. G. není povinen přispívati na stavbu nové věže farního kostela K., a to proto, že věž ta jest vlastnictvím obce, tedy předmětem právním od budovy kostelní rozdílným, a že není ani částí ani příslušenstvím kostela toho, tudíž, že není ani pod patronátem, jenž stěžovateli nad kostelem jmenovaným přísluší, že však mimo to na patronovi požádáno býti může jen, aby v dobrém stavu udržoval konkrétní, patronátu jeho příslušící kostel, nikoli však, aby v případě zániku patronátního kostela stavěl nový, a tudy v tomto případě, o nějž jde, jedině žádáno býti může na patronu, aby v dobrém stavu udržoval věž stávající, nikoli však aby stavěl kostelní věž novou, tudíž že povinen býti může jedině přispěti částkou na opravu staré věže potřebnou.

Proti prvním vývodům stížnosti zástupce ministerstva při veřejném líčení ústním namítl, že věc je rozsouzena, poněvadž ministerským rozhodnutím ze dne 19. června 1892. č. 3589. — do něhož si správnímu soudu nebylo stěžováno, — a jímžto provisorium, místodržitelským rozhodnutím ze dne 16. prosince 1891. č. 72499. v tomto sporu ustanovené, bylo zrušeno a místodržitelství uloženo, by o věci té rozhodlo definitivně, — usouzeno bylo, že kostelní věž určena nebo věnována byvši účelům církevním (kostelním) stala se částí budovy kostelní a tudy bez ohledu na omezené tímto určením vlastnické k ní právo podrobena jest všeobecným normám konkurenčním.

¹⁾ »Herstellung und Erhaltung«.

Poněvadž však výše uvedeným ministerským rozhodnutím, jedině zrušení provisorního opatření určujícím, nikterak nebyla rozhodnuta sporná konkurenční povinnost patronova v tomto případě, nýbrž spíše teprve místodržitelství uloženo bylo definitivní rozhodnutí věci té, do jehožto potvrzení právě touto stížností si žalováno, správní soud neshledal formálně této námitky odůvodněnou a uznal tedy, že o stížnosti meritorně uvažovati jest směrem obojím.

Řízením administrativním z pamětní knihy fary K. bylo zjištěno, že kostel a fara v K. vystavěny byly r. 1775. až 1777. obcí za účinného spolupůsobení neboli pomoci hraběnky Secau, rozené hraběnky Gatterburgovy, jakož i majitele panství Retzského Bedřicha Karla hraběte Gatterburga a hraběte Prokopa Gatterburga; mimo to zjištěno, že náklad na věž r. 1777. vystavěnou zapravila sama hraběnka Secau a že věnovala 7500 zl. na udržování kněze, jakož i že jus patronatus hraběnce zakladatelce a po její smrti budoucím majitelům panství Retzského bylo vyhrazeno. Skutečně také a nepopíratelně i dnes kostel a fara K. jsou pod patronátem držitele panství Retzského. — Administrativními akty tolikéž zjištěno, že r. 1777. vystavěná a r. 1878. sbořená věž konstruktivně spojena byla s krovem kostelním.

Tyto údeje čili fakta, jichžto stěžovatel nepopírá, správní soud oproti námitkám, stížností z domnělého práva vlastnického obce K. ku věži kostelní vyvozovaným, považuje rozhodujícími. Neboť nehledě k tomu, že stížnost tvrzení své, že kostelní ona věž jest vlastnictvím obce K., dokládá neboli opírá jedině a pouze poznámkou, v inventářích farního kostela od r. 1827. a to ještě bez intervence obce (jakožto obce) zaznamenanou, nějakého však titulu neboli důvodu, z něhož obec nabyla onoho práva vlastnického, uvésti nemůže, — mohla by tato na soudním rozsudku či rozpoznatku závislá otázka při rozhodování tohoto sporu jen tenkráté býti uvažována, kdyby lze bylo dokázati nějakého omezení patronátu a jeho povinnosti na jisté budovy a části budov fary K. Leč stížnost ani netvrdila, neřkuli aby dokázala, že zakladatelka přijímajíc patronát kostela a fary K. vyloučila z něho věž kostelní, nebo že by odmítla přijati patronátní povinnosti a závazky vzhledem věže kostelní, a nutno tedy z toho, že věž spolu s kostelem byla vystavěna a nejenom svým určením k účelům církevním, nýbrž i konstruktivním spojením svým s budovou chrámovou, tudíž vnitřním i zevnějším spojením od založení kostela jest jeho částí, nade vši pochybu za to míti, že patronát farního kostela K., zakladatelce a po ní držitelům panství R. vyhrazený, vztahuje se též na věž, nákladem zakladatelčiným vystavěnou, jakožto část budovy kostelní. —

Tato zákonná povinnost, kteroužto patron od prvopočátku i vzhledem věže na se vzal, mohla by ovšem též pominouti tím, že by se byla obec skutečně stala vlastnící věže té a při jednání tom že by patron za shody a souhlasu všech účastných své povinnosti patronátní, pokud se týče věže, byl sprostěn. — Leč

ani tohoto důvodu osvobození stěžovatel nedovozuje a tedy není mu lze sprostiti se povinnosti, jež mu jakožto patronu i (vzhledem) ku věži přísluší, z důvodu jím uváděného, že totiž věž ona jest vlastnictvím obce K.

Leč stížnost i tenkrát, kdyžby přiznáno bylo, že patronát vzhledem ku věži oné byl přijat, popírá, že stěžovatel není povinen přispěti na projektovanou stavbu nové věže, a to z toho důvodu, ježto patrona přiměti lze jen k tomu, aby udržoval (v dobrém stavu) budovy skutečné čili stávající, nikoli však aby stavěl nové. Stížnost odvolává se tu na zásadu, vyplývající z historického vzniku a vývoje zřízení patronátního, positivně vyslovenou v § 32. zák. ze dne 7. května 1874. ř. z. č. 50.: »dass sich die Patronatslasten nur auf die unter dem Patronate stehende bestimmte Kirche oder Pfründe beziehen und durch ein vermehrtes Cultusbedürfniss der Gemeinde nicht vergrößert werden können«.

Rozebíráti podrobně otázku, zdali při zásadním (z kanonického práva do rakouského zákonodárství přijatém) omezení patronátu a jeho povinnosti na jistý, ku patronátu příslušný kostel, slovem »kostel« rozuměno budovu či budovy kostelní anebo snad beneficium s příslušnými budovami, správní soud neměl příčiny, poněvadž v tomto případě nejde o spadlý kostel, nýbrž jen o spadlou věž, tedy jen o část budovy kostelní, tudíž nikoliv o stavbu nového kostela, nýbrž jen o znovuzřízení jeho části.

Že patron povinen jest přispívati na kostel, jeho patronátu příslušící, vzhledem k tomuto případu, o nějž běží, na jisto stanoveno oběžníkem c. k. zemské vlády arcivévodství rakouského pod Enží ze dne 27. června 1805. (sb. pol. zák. sv. XXIV. č. 62), dle § 57. výše uvedeného zákona ze dne 7. května 1874. posud platným, a jestliže dle tohoto předpisu neboli nařízení povšechného patron jest povinen, není-li tu pohotově nějakého kostelního jmění (Kirchenschatz), jehož bylo by lze volně užiti, — zapraviti útraty obnovy a udržování budov kostelních vyjímaje výdeje za dovozy a práce ruční či nádennické, jež platiti má obec, — pak je nepochybně, že »zur Herstellung und Erhaltung« — k obnově a udržování — nepatří jenom budovu kostelní opravit, nýbrž i sbořené nebo na sboření jsoucí budovy a části jejich znova zříditi čili vystavěti.

Stěžovatel opravdu také uznal tuto povinnost patronovu, že mu jest zřizovati a udržovati (v dobrém stavu) budovy kostelní, a to tím, že — jak z administrativních akt zjevno — sešlou sakristii farního kostela K., jež rovněž tak jako zvonice jest částí kostela, byv úředně vybidnut, od základu a u větších rozměrech znova zřídil.

Je-li však tedy jisto, že patron povinen jest kostelní onu věž, roku 1878. pro sešlost a schátralost sbořenou, jako část kostela znova zříditi, nemůže povinnost tato změnčna býti tou okolností, že věž z důvodů stavební policie a stavební techniky nemá býti již — jako sbořená věž dřívější — konstruktivně s kostelem spojena, nýbrž že na jiném některém místě vhodném

má býti vystavěna, ježto přece jen zuova zřízena bude dříve stávající část kostela v jiné způsobě a podobě, vyhovující poměrům nynějším a předpisům stavebním.

Konkurenční však nařízení, výše uvedené, ukládá patronovi povinnost zapraviti útraty, zřízením a udržováním budov kostelních vzešlé, vyjímajíc práce nádennické a dovoz; jesti tedy patron každým způsobem povinen vésti náklad stavby, jak jí žádají okolnosti a stavební poměry kostela — pokud ovšem nutnost stavby té nevzešla z přibylých anebo zvýšených bohoslužebných či náboženských potřeb obce, — a tudy mínění stěžovatelovo, že na stavbu nové věže přispěti jest povinen jen tou částkou, jakéž by třeba bylo na opravu věže staré, v nařízeních, o této věci rozhodujících, nemá opory ni důvodu.

(Budw. XVIII. č. 7889.)

Václav Kocián.

Kdy, kde a jak dovoleno jest honiti v neděli a ve svátek dle interkonfes. zák. ze dne 25. května 1868. ř. z. č. 49. odst. VI. čl. 13. a odst. VII. čl. 16.

Nález správního soudu ze dne 8. června 1894. č. 2244.

Jistému Karlu J. administrativní úřady zakázaly v neděli a ve svátek honiti. Zákaz ten v pořadě instančním potvrdilo i c. k. ministerstvo orby rozhodnutím ze dne 8. dubna 1893. č. 4279. Do tohoto rozhodnutí ministerského K. J. si stěžoval správnímu soudu, jenž stížnosti jeho také skutečně vyhověl a ministerské ono rozhodnutí zrušil nálezem ze dne 8. června 1894. č. 2244. a to z těchto

důvodů:

Administrativními úřady vydaný a ministerstvem orby v poslední instanci potvrzený zákaz, honiti v neděli a ve svátek, opírá se vyhláškou místodržitelskou ze dne 28. ledna 1853. štýr. zem. zák. II. d. odst. 18. a dekretem dvor. kancel. ze dne 15. prosince 1808. (sb. pol. zák. sv. 31. str. 131.)¹⁾ — Tento dekret nařizuje, by honiti v neděli a ve svátek nejpřísněji bylo zakázáno, a zákaz tento opětně oznámen byl uvedenou vyhláškou místodržitelskou s dodatkem, že i každé rušení služeb Božích honbami jest zakázáno.

Pražádné není pochyby, že, — jak zřejmo z nadpisu dekretu dvorn. kancel. ze dne 15. prosince 1808. — zákaz, o nějž tu jde, vydán byl za účelem svěcení neděl a svátků, že tedy základem tohoto zákazu byl zřetel pouze náboženský a nikoliv honitba sama

¹⁾ Viz Jaksch »Gesetzlexikon« sv. VIII. str. 178.

ani zemědělství, jako tomu při ostatních odstavcích policejních předpisů honebních, místodržitelským oznámením republikovaných. — Může tu tedy jíti jen o to, zdaž ustanovení dekretu dvor. kancel., sporný onen zákaz oznamujícího, za nynějšího zákonodárství ještě lze aplikovati čili užíti?

Na tuto otázku však odpověditi jest záporně. Zákon ze dne 25. května 1868. ř. z. č. 49. o interkonfesních poměrech občanů státních stanoví v odst. VI. čl. 13., čeho každý zanechati neboli od čeho ustati jest povinen o dnech svátečních vzhledem ku službám Božím. Dle tohoto článku musí ve svátky kterékoli církve nebo společnosti náboženské po čas hlavních služeb Božích na blízkou chrámu Páně přestati vše, neboli nesmí nic býti činěno, čím by slavnost byla rušena nebo co by jí bylo na újmu.²⁾

Dle tohoto ustanovení zákonného tedy žádná honba, ať jakákoli, po čas neboli mezi hlavními službami Božími na blízkou kostela rozhodně v neděle a svátky díti se nesmí, poněvadž by to nutně rušilo a bylo jistě na újmu slavnosti (dne svátečního); leč v čas před hlavními službami Božími nebo po nich i na blízkou kostela a každou dobou **ne** na blízkou kostela, tak, že vyloučeno jest rušení služeb Božích honbou samou, jest honiti dovoleno.

Poněvadž pak dle čl. 16. l. c. všecka ustanovení dosavadních zákonův a nařízení, ať z jakéhokoli vyšla důvodu a v jakékoli formě, i pokud zde, t. j. tímto zákonem výslovně zrušena nebyla, pozbyla své platnosti, takže dovolávati se neboli užíti jich již nelze, — nemá tedy ani výše uvedeným dekretem dv. ze dne 15. prosince 1808. stanovený b e z v ý j i m e č n ý zákaz, honiti v neděli a ve svátek, dnes již platnosti, a bylo tudíž nutno sporné ono rozhodnutí, jímžto honiti v neděli a ve svátek vůbec zapovězeno, zrušiti.

Budw. XVIII. č. 7948.

Václav Kocián.

²⁾ Úplně v originálu zní tento čl. 13: »Niemand kann genöthigt werden, sich an den Feier- und Festtagen einer ihm fremden Kirche oder Religionsgesellschaft der Arbeit zu enthalten. — An Sonntagen ist jedoch während des Gottesdienstes jede nicht dringend notwendige öffentliche Arbeit einzustellen. — Ferner muss an den Festtagen was immer für einer Kirche oder Religionsgenossenschaft während des Hauptgottesdienstes in der Nähe des Gotteshauses Alles unterlassen werden, was eine Störung oder Beeinträchtigung der Feier zur Folge haben könnte.

Dasselbe ist bei den herkömmlichen feierlichen Processionen auf den Plätzen und in den Strassen zu beobachten, durch welche sich der Zug bewegt.«

Romanarum Congregationum decreta novissima.

S. Congreg. Episcop. et Regular.

De usu rotae dictae velocipede!

Perillustris ac Rme Dne uti Frater.

Haec S. Congregatio Episc. et Reg. maturo examini subjecit, quae Amplitudo tua retulit circa Sacerdotes utentes rota dicta Velocipede. Itaque S. eadem Congr. zelum et prudentiam Amplitudinis Tuae collaudat atque commendat, nam prohibitio hujusmodi non solum liberat a corporis periculis Sacerdotes ipsos, sed scandala avertit a fidelibus et irrisorem ipsorum Sacerdotum. Interea tibi adprecor a Domino fausta omnia atque prospera.

Amplitudinis Tuae uti Frater
Romae 28. Sept. 1894.

Isidorus Car. Verga, Praef.

Spolek svatého Josefa

k podporování světského duchovenstva ve výslužbě pro církevní provincii českou.

Dle výroční účetní zprávy XXII., která za správní rok 1894 (od 1. listopadu 1893 do 31. října 1894) tiskem vydána jest, čítá spolek sv. Josefa 32 zakládajících členů s vkladem 9700 zl. Cenných či přispívajících členů přistouplo 100 totiž od čísla spolkového 1320 do 1420; farářů 19 a kaplanů 81; z arcidiecése pražské 29, z diecése králové-hradecké 23, z litoměřické 21 a z budějovické 27, dle národnosti 82 Čechů a 18 Němců. Počet zemřelých členů v tomto roce jest: přispívajících 14, a deficientů 4; na odpočinek odebrali se 7 — a 1 deficient vstoupil opět do správy duchovní. Od založení spolku přistouplo do konce správního roku 1894 členů přispívajících 1420, z těch vystouplo 44, před časem stalo se deficienty 20, zemřelo 144, podporu dostávalo 66 deficientů, z nich zemřelo 28; zbývá členů přispívajících 1148.

Stav jmění koncem správního roku 1894 jest následující: přebytek z r. 1893 na hotovosti 22 zl. 78 kr., a 243.218 zl. 49 kr. v cenných papírech. Nové příjmy během roku 1894 vykazují se co roční příspěvky 17.535 zl. 50 kr. a vstupné 2817 zl., na úrocích z jistin 10.798 zl. 28 kr. po srážce úroků vyrovnacích při zakoupení cenných papírů per 193 zl. 37 kr. zbývá 10.604 zl. 71 kr.; hotové peníze za cenné papíry 1946 zl. 21 kr., cenné papíry za hotové peníze 20.499 zl. 60 kr. Úhrnem obnáší příjmy 32.926 zl. 20 kr. na hotovosti a 253.658 zl. 9 kr. v cenných papírech.

Oproti tomu během r. 1894 jsou vydání za tiskopisy, poštovné a běžná vydání 1376 zl. 89 kr., podpory 38 oprávněným deficientům 11.345 zl. 95 kr., vrácené splátky 64 zl., hotové peníze za cenné papíry 20.114 zl. 30 kr., cenné papíry za hotové peníze 1946 zl. 21 kr., úhrn všech vydajů 32.901 zl. 14 kr. na hotovosti a 1946 zl. 21 kr. v cenných papírech. Zbývá koncem správního roku 1894 na hotovosti 25 zl. 6 kr., a 261.711 zl. 88 kr. v cenných papírech.

Velké státní papíry na 5000 zl. a 10.000 zl., celkem 215.000 zl. uloženy jsou k vůli bezpečnosti v k. a. konsistorní pokladně. — Úhrnný obnos, který posud od spolku deficientům vyplacen byl, činí 63.617 zl. 92 kr.

Dle usnesení valné hromady ze dne 3. května 1893 ponechán na další tři leta (až do r. 1896) opět klíč k vyměření podpory oprávněným deficientům (dle § 15. stanov) totiž za každý rok členství A—U (annus unionis) 10 zl. a za každý na příspěvcích složený zlatý F (floreus) jeden zlatý. Rozdělování podpory děje se dle § 14. spolkových stanov. Deficienti oprávnění na podporu přihlastež se u správy spolku (na faře u sv. Haštala v Praze) s připojením dekretu na odpočinek.

Dle usnesení valné hromady ze 7. května 1890 slouží se za duši každého zemřelého člena spolkového mše sv.

Tato výroční zpráva obsahuje dle usnesení valné hromady jména též zemřelých a v roce 1894 na odpočinek vstoupilých členů spolkových. — Kdo se chce státi členem spolku, ať zvolí si fassi spolkovou, kaplan od 400 zl. do 1000 zl., farář od 600 zl. do 1000 zl., ze zvolené fassi platí roční příspěvek dvě procenta na př. z fasse 600 zl. $2 \times 6 = 12$ zl. ročně; příspěvek platí se buď v lednu za celý rok, aneb v lednu a červenci pololetně. Člen spolkový platí též ingres (vstupné, zápisné), které se řídí dle fasse a stáří člena.

V 1. stupni stáří spolkového (až do plných 30 let) platí se 2 procenta fasse, tedy právě tolik co roční příspěvek činí; v II. stupni stáří (od 30—40 let) platí se 4 procenta fasse; v stupni III. (od 40—50 let) platí se 6 proc. fasse; v stupni IV. (od 50—60 let) 8 proc., od 60 let platí se 10 proc. Ingres se platí buď hned při zápisu celý, což pokladna spolková nejraději vidí; aneb po 4 roky vždy v lednu $\frac{1}{4}$ — aneb po 4 roky v lednu a červenci po $\frac{1}{8}$ — na př.: A. jest stár 42 let a přistupuje s fassí spolkovou 800 zl., bude platit roční příspěvek $2 \times 8 = 16$ zl. a ingres $6 \times 8 = 48$ zl.; může tedy platit buď najednou ingres 48 zl. aneb po 4 roky v lednu po 12 zl., aneb po 4 roky v lednu a červenci po 6 zl. —

Co se dotýče katechetů na školách obecných a měšťanských, poněvadž od 1. ledna 1889 mají svou zvláštní pensí a k tomu mnohem větší než kněží ze správy duchovní požívají, ustanovila mimořádná valná hromada dne 9. května 1894 toto: Katecheti vůbec přijímejtež se za členy spolku — kdyby za to žádali — bez rozdílu, na kterých školách by působili a bez ohledu

na jejich zákonné výslužné. Budiž ale pro budoucnost pravidlem ba zákonem všeobecným, že katecheta neb učitel náboženství neb professor — necht si přistoupil za člena buď jako kaplan aneb jako farář aneb jako katecheta — přijímaje svou pensi a zároveň jako spolkový deficient i podporu spolkovou, nesmí býti ve výhodě oproti deficientu buď faráři aneb kaplanu s touže fassí a se stejnou dobou let i působnosti i členství; t. j. spolek sv. Josefa členům katechetům deficientům případně toliko doplatí na podporu k jejich výslužnému až do výše, by byli na roveň s deficienty faráři aneb kaplany.

Kdo chce za člena spolku sv. Josefa se přihlásiti, musí udati svůj charakter, obydlí a poslední poštu, i diecési a stáří dle datum narození a fassí spolkovou, jakou si zvolil, jakož i výslovně podotknouti, jak hodlá spláceti ingres a jak odváděti chce příspěvky. Jakmile zapsán jest za člena, obdrží poštou stanovy a stvrzenku o vkladu peněžním a číslo spolkové; toto musí při každém budoucím zasílání příspěvku k jménu svému připojiti. Nejvhodnější způsob zasílání peněz jest poštovní poukázkou na farní úřad u sv. Haštala v Praze.

V Praze, dne 4. ledna 1895.

Jan Havlí,

hl. farář u sv. Mikuláše, starosta spolku
sv. Josefa.

Literární oznamovatel.

Charakteristika Husových Listů. Napsal Fr. Filip Konečný. Otisk z »Vlasti.« V Praze 1894. Knihtiskárna Cyrillo-Metho-
dějská (V. Kotrba.) Nákladem vlastním. (Cena 60 kr.)

Jsou otázky, jež mocně působí na mysl i vůli lidskou, otázky, při nichž oddává se člověk více srdci než chladnému rozumu, jenž touží po pravdě objektivné. K takovým otázkám u nás patří otázka husitská. Co již napsáno o Husovi! Co chvalořečí na »mučenníka Kostnického,« na »mučenníka za pravdu«! A přece otázka ta posud nebyla jasně rozřešena, posud určité odpovědi nebylo k ní dáno, — ba řekněme, nebylo věnováno ni péče ni námahy, by otázka uvedená byla správně, dobře a správe dli vě rozřešena. Jest věru již na čase, bychom, zanechajíc planého mluvení a opisování, sáhli po spisech Husových a líčili povahu Husovu dle toho, jakým v pravdě byl, ne však tak, jakým Husa miti chce novohusita naší doby. V příčině té platně nám prospěl slovutný učenec a bohoslovec český Dr. Lenz záslužným spisem, »Učení mistra Jana Husi,« kterýžto spis svědomitě byl pracován na základě spisů Husových. Když však souborně byly vydány listy Husovy, podáno mnoho nové látky, mnoho nového světla k naší otázce. Dokladem k tomu jest právě vydaný spis »Charakteristika Husových listů.« — Osvědčený spisovatel na poli apologetickém předeslav, jak mnoho zneužívá

se jména Husova, klidně a jasně líčí Husa, jak se objevuje ve svých listech. Nejprve poznáváme »u p ř í m n o u z b o ž n o s t« Husovu a dospějeme již na str. 7. k názoru, že v listech Husových neplatí nade všechno j e n č e s t B o ž í a j e n v ů l e B o ž í.

Velmi pěkný jest odstavec o m u č e n n i c t v í H u s o v ě. Hus po mučennictví nebažil aniž ho vyhledával (str. 8.) Umírá-li však na hranici, umírá za své přesvědčení, nikoliv za objektivnou pravdu (str. 60.). Husův poměr k objektivné pravdě jasně označen, když podán dle Listův obraz Husova svědomí a učenosti (str. 11.—60.) Čtenář poznává, že Hus byl citlivým v záležitostech vlastních, bezohledným proti odpůrcům (str. 16.), poznává, že Husovo svědomí nebylo objektivně pravdivým, vidí, jak horlil Hus pro mravní povznesení stavu kněžského, ale jest mu uznati, že příčinou roztržky mezi Husem a českým duchovenstvem katolickým byla účast Husova na učení Viklefově (str. 24.) Listy Husovy nepodávají žádného důkazu o zvláštní učenosti filosofické a theologické.

Méně známo jest, o čem dočítáme se na str. 49: »Že mistr Jan byl s n á ř e m, dověděl jsem se až z Listů jeho.« Doklady k tomu najdeš na str. 49—52. Dle toho nutno uznati, což napsáno na str. 53.: »Ten Mistr, jehož nám neustále dělají vědatorem, ukazuje se ve svých českých spisech a listech theologem a filosofem prostředním, ba dokonce i slabým, ukazuje se náruživcem, ba i snářem. Na str. 61—64 řeč jest o zastancích Husových, kteří ho dělají »mučenníkem za pravdu. Stať tuto co nejvřeleji doporučujeme s přáním, aby vzácná pozornost věnována byla zásadám oslavovaného Husa, jak uvedeny na str. 65—71. Výbornou jest úvaha o vychvalované svobodě, k níž prý Hus svým odporem velikému množství dopomohl, již se prý Hus proti Římu zastal (str. 71.—78.) Na stránkách následujících vylíčena děsná nauka Husova: »Kdo dopustil se smrtelného hříchu, pozbývá práva a schopnosti k úřadu, majetku, dosavadní povinnosti« (str. 78.—84.) Na konci zvláště označují se listy pěkné a čtenář se pozorným činí, jak Hus lidu podkuřoval a sváděl (str. 85—89.). Hus sám věděl, že píše v listech věci závadné. Proto prosil a napomínal: »opatrně střežte listy.« Na omluvu nesprávných zásad Husových uvedena slova protestantského spisovatele Dra. Lechlera: »Wiklef jest mistrem, Hus žákem. — — — Hus nebyl myslitelem p ů v o d n í s í l y, nebo původní iniciativy; on nebyl tvorbím duchem. K tomu nedostávalo se mu daru spekulativního, nadání dialektického a systematického. — — — Hus není **povahou** dvojnásob utvrzenou.« Při tom při všem úplně nestranně vede si pan spisovatel. Proto i rád vyznává na str. 90. »Jedna jediná stránka pěkná zaří dosud v Husovi, že byl totiž neúhonného života, že miloval řeč i národ svůj.« Konečně, když kladně rozřešena otázka o právním prohlášení Husa za kacíře, vřelé a vroucí napsáno jest slovo k naší inteligenci české.

Tot obsah vydaného spisu. Dle uvedeného jasno, že psáno vše jasně a srozumitelně. Kniha jest slohem každému při-

stupna. Vše, co se tvrdí, ihned dokazuje se. Není tu názoru, jenž by jen na plano, frazovitě byl napsán. Z té příčiny přítomnou práci doporučujeme všem, kdož hledají jasného poučení o povaze Husově, jsouce přesvědčení, že se každému dostane dosti světla, by poznal, kde jest pravda.

Úprava knihy jest pěkná. Po našem názoru bylo by dobře při budoucím vydání knihu na více paragrafů rozdělití a příslušné nadpisy dáti. Tím by rozhledu po knize valně se prospělo.

Ian Nep. Jindra, kněz v Augustineu ve Vídni.

Listárna redakční.

Dp. *H. Z. v H. u P.* — O této věci správní soud vydal r. 1888. dva nálezy a to ze dne 25. dubna č. 1283. a 10. října č. 3130., jež asi soudě dle dotazu míníte. Leč jsou o tom ustanovení novější a Vám přístupnější, jako na př. výnos minist. kultu a vyučování ze dne 9. dubna 1890. č. 4484. (Ord. l. praž. 1890. str. 63.) odvolávající se na nové nařízení prováděcí známého zákona kongr., vydané dne 20. ledna 1890. č. ř. z. 7. zvláště § 4. II. lit. c). »Mezi dávky . . .« právním titulu.« — (Ord. l. praž. 1890. str. 25.).

Nejlepším kriteriem v takovýchto případech jsou právní zásady říš. soudu, jež ze sbírky Dr. Hye uveřejnili jsme v tomto časopise vloni na str. 598. č. 15. (119 b), a č. 16 (120), a jež vyplývají z nálezů říš. soudu ze dne 7. července 1891. č. 112., ze 4. května 1892. č. 121. a z 30. října 1891. č. 195.

Podrobný nález správního soudu o jednom z takovýchto případů (z 1/12 92. č. 3644.) vizte tolikéž v »Rádcí duch.« z r. loň. 1894. str. 309.

Dp. *A. D.*, far. na V. — Možno-li, zašli nám onu fotografii; čl. v některém čísle příštím. Stran dodávky vody třeba podrobněji vypsati, co v příčině té podniknuto a kam až věc dospěla.

Dp. *Š. v S.* — Všecko Vám vysvětlí výnos c. k. ministerstva finančního ze dne 23. června 1891. č. 45278 ex 1890. — o vyměřování poplatků — uveřejněný v Ord. l. praž. 1891. str. 147. (II. b).

Dp. *Ž. Rš. a jiným.* Pro dotazy — ať o věci všeobecné nebo soukromé — korespondenční lístek rozhodně se nehodí. Sapiamus!

Spisy redakci zaslané:

«*Vlast*». Ročník XI. Číslo 4. Nástin učení Jana Amosa Komen-
ského a učení Petra Chelčického. Napsal Dr. Ant. Lenz.
(Pokr.) Našim buditelům. Jaroslav Tichý. Růžencová babička.
Obrázek ze Žďárských hor. Od Vlasty Pittnerové. (Pokr.)
Josef Benedikt Cottolengo. Příspěvek k dějinám katolických
kněží lidumilů. Píše J. Flekáček. (Pokr.) Zlato v Čechách Napsal
dr. Miroslav Skalák. (Dok.) Z básní Frant. Štastného. Snih. —
Ve chvíli bolesti. — Mé touhy. — Syn kostelníkův. Román.
Napsal Carlos Frontaura. Přeložil ze španělštiny Fr. Dolejš.
O nálezu Tell-el-Amarnském. Napsal Fr. V. Zapletal Ord.
Pracd. Upřímné slovo o lásce k vlasti. Píše Fr. Pohunek.
(Dokonč.) Samovražda. Napsal M. Křikava. Družstvo Vlast,
jeho odbory a fondy a naše katolické poměry vůbec. Píše
Tom. Škrdle. (Pokr.) Umění. Literatura. Drobné literární a jiné
důležité zprávy a úvahy. Zprávy spolkové.

«*Vychovatele*», listu věnovaného zájmům křesťanského školství,
vyšlo právě redakcí Fr. Pohunka ročníku X. číslo 3. s ná-
sledujícím obsahem: Slovné obrazy. Napsal Frant. Vaněček.
Katechese o službách Božích. Dle znění katechismu Skočdopo-
lova. Z poznámek seminářských uveřejňuje F. H. Muziky, ko-
medie, divadla atd. a školní mládež. Píše Frant. Perka, kněz
diecése brněnské. (Dokonč.) Poznávejme žáky i dle jmen!
Napsal Al. Dostál. Řeč hlavního pokladníka Frant. Xav.
Schramka ve slavnostní schůzi spolku pro vychovávání katoli-
ckých učitelů (Dílo Blah. Jana Křt. de la Salle) ve Vídni.
Drobnosti. Spisy redakci zaslané. Konkursy. — »Vychovatel«
vychází vždy 5., 15. a 25. každého měsíce a předplácí se
v administraci v Praze, klášter Dominikánský, Jilská ulice,
celoročně 3 zl., půlletně 1 zl. 50 kr.

«*Obrana*». Vyšlo ročníku XI. číslo 2. s následujícím cenným
obsahem: Zemské sněmy. Fr. Žák. Osmihodinná doba pra-
covní. — r. Jak se stali Čechové na Rusi žijící pravoslavnými.
Discipulus. Časové zprávy. Drobnosti. — K tomuto číslu při-
dán jest P. Koprivy »Kalendáře pro mrtvé a živé duše«
sešit 1. ročníku XI. — Obrana vychází 5. a 20. v měsíci.
Předplácí se celoročně 2 zl., s přílohou 3 zl. v administraci
»Obrany« v Praze 1508—II. Hlavně vzdělanějším kruhům do-
poručujeme »Obranu« co nejlépe.

Beránek Boží. Sedmero postních kázání, jež sepsal a l. P. 1894
ve farním kostele sv. Jakuba v Telči kázal Frant. Janovský.
Schválena od nejdůst. bisk. konsistoře v Brně. V Telči. Ná-
kladem českého knihkupectví Emila Šolce 1895. Cena 60 kr.
— Spisovatel čerpá zcela přiměřeně v postní době látku ke
svým kázáním hlavně z utrpení Páně. Tyto vážné a hluboké
pravdy Boží aplikuje na duševní potřeby svých posluchačů;
každý stav tu najde poučení, každému mluveno do srdce.
Doporučujeme.

Kasatelňa. Ročník XV. Číslo 4. a 5.

Kasatel. Homiletický čtvrtletník. Ročník II. Číslo 1. Redaktor:
Dr. Jan Kubíček, prof. pastorálky při c. k. fakultě bohoslo-
vecké v Olomouci.

Zdárné děti. Řeči postní. Sepsal P. Isidor Theodor Zahradník, kapitulár strahovský a koop. v Jihlavě. Se svolením nejd. bisk. konsistoře v Brně. Nákladem Cyrillo-Methodějského knihkupectví G. Fracl v Praze. 112 stran velká 8°. Cena 70 kr. — Čtenáři naši znají spolupracovníka našeho dp. Zahradníka jako kazatele výborného a to trváme je pro kázání — jež se však měla dříve dáti do tisku — doporučením nejlepším.

«*Obrana*». Vyšlo ročníku XI. číslo 4. s následujícím cenným obsahem: Tři knihy. Fr. Žák. O příčinách atheismu. Napsal fil. dr. Eugen Kadeřávek. Koruna. (Dějepisná črta.) Napsal Alois Dostál. (Pokračování.) Feuilleton. Discipulus. Časové zprávy. — K tomuto číslu přidán jest P. Kopřivy »Kalendáře pro mrtvé a živé duše« sešit 2. ročníku XI. — *Obrana* vychází 5. a 20. v měsíci. Předplácí se celoročně 2 zl., s přílohou 3 zl. v administraci »*Obrany*« v Praze 1508—II. Doporučujeme »*Obranu*« co nejlépe a upozorňujeme zároveň na prosbu nakladatele v čísle tomto: Prosíme uctivě, by veld. páni duchovní obzvláště v městech a pokročilejších místech na naši »*Obranu*« upozorňovali a ji doporučovali. V kruzích těch je dosud málo rozšířena, ač přímo pro ně je psána. Prosíme snažně všech svých ct. přátel, by nám laskavě oznamovali adressy, na něž bychom časopis zaslati mohli. »*Obranu*« rozšiřovati v městech — tot nový náš úkol.

Náš Domov. Ročník IV. Číslo 4. Obsah bohatý, vyobrazení zdařilá. Doporučujeme.

Museum. List bohoslovců česko-moravských. Sešit II. Pořadatel: Jan Staněk. Sešit tento jako sešity předešlé vyniká bohatostí, rozmanitostí a vniternou cenou. Doporučujeme vše.

Louňovice pod Blauškem. Nástin dějepisný. Podává Dr. Josef Burian. (S původní autotypií dle fotografie.) Celý výtěžek věnován účelům Jednoty katol. tovaryšů v Praze. Cena 50 kr.

Upozorňujeme na

„OBRAŇU“.

Časopis katolicko-apologetický.

»OBRAŇA« věnována jest zájmům katolicko-politickým a speciálně apologetickým; vychází čtrnáctidenně (5. a 20. dne v měsíci) *s bohatým obsahem ve vkusné výpravě s obálkou.*

Celoroční předplatné 2 zl.

Expedice v Cyrillo-Methodějské knihtiskárně (V. Kotrba) v Praze 1508—II.

Ročník II.

Sešit 5.

RÁDCE DUCHOVNÍ.

ČASOPIS KNĚŽSTVA ČESKOSLOVANSKÉHO.

Redaktor

DR. JOSEF BURIAN,

sídelní kanovník Vyšehradský.

Pořadatel části právní a liturgické

VÁCLAV KOCIÁN,

kaplan u sv. Štěpána.

Schváleno nejdůst. kníž. arcib. konsistoří v Praze.

V PRAZE 1895.

Cyrillo-Methodějská knihtiskárna a nakladatelství

V. Kotrba.

O B S A H.

Listy homiletické.

	Str.
Neděle II. v postě. (Josef Kousal)	293
Neděle III. v postě. (Kl. Markrab)	295
Neděle IV. v postě. (Fr. Grydil)	298
Zvěstování bl. Panny Marie. (Alois Koudelka)	301
Neděle V. v postě. (P. Prok. Baudyš)	305

Postní kázání.

Napsal a čínil Fr. Vohnout, bisk. notář a farář v Žlunicích.

Kázání II.	309
Kázání III.	314
Kázání IV.	320
Kázání V.	325

Patero řečí na neděle postní o cíli člověka.

Napsal Fr. Blažko, farář v Noutonicích.

Řeč II.	330
Řeč III.	333
Řeč IV.	337

Listy katechetické.

Katechese o křesťanské naději. (Dr. Jan Sýkora)	343
Sliby a chyby školy bezkonfessuí. (Fr. Pohunek)	347

Promluvy ku mládeži.

Velikonoční duchovní cvičení pro mládež.

Napsal Jan Ev. Hulakovský.

Cvičení III.	351
Cvičení IV.	355

Listy vědecké.

Učení staré Jednoty Českých Bratří o obnově světa, a nauka Církve katolické. (Dr. Ant. Lenz)	359
Z nové právní terminologie. (Dr. Ant. Brychta)	362
Z oboru právního	367
Romanarum Congregationum decreta novissima	369

Listy homiletické.

Neděle II. v postě.

Výklad.

»Za onoho času pojal Pán Ježíš Petra, Jakoba a Jana a vedl je na horu vysokou . . .«

Tři apoštoly jako zástupce všech ostatních vyznamenal Pán Ježíš, proměniv se před nimi a tím již za živa dal jim nahlédnouti za onu roušku, jež dělí tento život od onoho po smrti. Petra zvolil proto, že týž měl býti hlavou ostatních, Jakuba, že tento apoštol byl první, který pro Pána svého trpěti měl a Jan, že jediný smrtí přirozenou sešel, avšak nejvíce trpěti, nejvíce důkazů o své věrnosti a lásce podati měl. Poněvadž na sv. Petru chválí se obzvlášť jeho víra, na Jakubu jeho naděje, na Janu láska, představují tito tři jaksi tři božské ctnosti: víru, naději a lásku.

Proč vedl je Ježíš na horu? Aby jim a nám všem ukázal, že kdo chce Boha viděti, kdo chce v slávu Boží jednou nahlédnouti, musí se duchem vyšínouti nad život pozemský, potlačiti žádosti, jež ho k světu poutají, nesmí v péči o pozemské věci utonouti. Též proto vedl je nahoru, že tam byli nerušení vůči tak vznešenému divadlu, jež se zrakům jejich objeviti mělo, zrovna tak jako ten, kdo pro duši svou mír, pro rozbouřené srdce pokoj hledá, nesmí zůstatí nadále v hluku světa, nýbrž třeba v něm žil tělesně, duševně aspoň z něho vyjítí, duševní samotu si oblíbiti musí.

»I proměnil se před nimi« . . . t. j. tvář Páně, ač povždy byla rázu vznešeného, stala se obzvlášť jasnou a nebeskou. Kdo v modlitbě zalétne k Bohu upřímně a vroucně, toho tvář též se stkví v jasu nebeském. Obličej je prý zrcadlem člověka; ač přísloví to někdy mýlíti můžc, poněvadž jsou lidé, kteří se umí přetvařovati, t. j. dobrými a něžnými se zdáti, ač jsou zlými, přec jen v nejčastějším případě pravdivost jeho se osvědčuje. Dobrému člověku září dobrota z očí a třeba tvář jeho nebyla

krásnou, ona je přec každému milou, kdežto tvář ničemy, třeba byla sebe krásší, vzbuzuje často nevysvětlitelný odpor. Tvář je ta kniha, v níž otištěny jsou žádosti i myšlenky naše, v ní lze věru každému jen trochu světa zkušenému, vyčísti všecko. Vizme zloboha, jak se tvář jeho mračí, brvy zlostně stahují; jaká vášeň, jaká rozrušenost duševní rozorala jeho líce! Vizme naproti tomu ctnostného, nevinného, nepraví-li nám jemný růměnec jeho všecko?

»Pane, dobře jest nám zde býti, učíňme . . .« Petr raduje se jako každý ctnostný člověk ze všeho krásného; kdyby to bylo sebe nepatrnější ceny, dobrou duši to potěší, protože ona není požitkem divých rozkoší přesycena, jako srdce mnohých bohatých lidí, kteří uživše na světě všeho, přesytivše ducha i tělo své, končí život neklidně, ne-li zoufale, když neštěstím sebe menším navštíví je Pán, kdežto chudšas, jenž neužil na světě nic dobrého, vydrží mnohé i těžké protivenství, poněvadž mu je zvyklý, poněvadž ví a myslí, že to v tom životě vezdejším jinak býti nemůže a že Pán, bez Jehož svaté vůle ani vlas s hlavy nesejde, nesloží na ramena jeho víc, než může unést.

Ostatně sv. Petr ukázal zde i jistou chybu — byl totiž sobeckým a v tom je obrazem oněch lidí, kteří myslí víc na požitky tělesné než duchovní, kteří by rádi vzali blaženost, ale bez utrpení, korunu, ale bez boje, mzdu bez práce. Římský vůdce Marius položil se jednou táborem proti nepříteli, ale tak, že tábor jeho vši vody postrádal; když vojínové reptali, řekl jim: »Chcete vodu? Tam v táboře našeho nepřítele je vody dost. Vzhůru do boje!« Večer měli vojáci co pít. Chceme nebe? Možno ho dosíci, ale ne bez boje, jenž se nám v tomto životě sám naskytá.

»Aj, oblak světlý zastínil . . .« Když Petr byl nejvíce v radostném vytržení, přišel oblak a to tam bylo nebeské divadlo. Často stihá neštěstí mnohé dobré, opravdu šlechetné duše tak, že se zdá, jakoby se Pán od nich úplně odvrátil; ale není tomu tak. On je zastíňuje oblakem rozličného dopuštění Božího, avšak ten oblak se opět protrhne a slunce Boží milostí svítí jim zas, jen když opřeli se důvěrně o kotvu víry, naděje a lásky, již jim poskytuje.

»Á hlas z oblaku: tentof . . .« Slova tato jsou hluboce věro-
učná; tak jako v řece Jordánu, tak i na hoře Tábor vyznává Bůh Otec Pána Ježíše býti Svým Synem, tudíž i druhou božskou osobou, jako se vůbec z celé události dnešního sv. evangelia učíme, jaké oslavení čeká nás při z mrtvých vstání, vstaneme-li k životu a ne k smrti.

»Uslyševše to, padli . . .« Jaký zmatek panovati bude teprve v den soudný, až Pán Kristus zahřmí ve vši slávě a velebě na ty, kdo hlasu Jeho na světě slyšeti nechtěli, když spravedlivý Petr klesá v mdlobě!?

»Toho poslouvejte . . .!« Ač se poslušnost k Synu Božímu sama sebou vyrozumívá, nicméně výslovně přikazuje ji Bůh Otec. Ale jak pak osvědčíme my, kteří nemáme toho štěstí, zřítí Pánu Ježíši tváří v tvář, tuto poslušnost? Slyšeli jsme zajisté

mnohokrát Jeho slova, jež promluvil k apoštolům: »Kdo vás slyší, mne slyší, kdo vámi pohrdá, mnou pohrdá;« nuž, možno-li nám býti v pochybnostech, komu dlužni jsme poslušnost?

Komuž jinému, než nástupci toho, jemuž řekl Pán Ježíš: »Ty jsi Petr, t. j. skála.«

Jsou lidé, kteří považují to za lepší, slouiti katolickými křesťany, nepovažují však za potřebné, povinnosti katolíků plniti. Co soudíte, drazí v Kristu, o takových? Co byste mohli jiného souditi, než co soudívají lidé o takových svých spolubližních, kteří se dají do některého spolku zapsati a pak povinností spolku neplní, kteří jsou na př. hasiči jen při parádě a ne při ohni? Takový úd bývá krátce ze spolku vyloučen a totéž by zasluhoval, kdo je katolíkem jen dle jména, nenechá si však nikde a nikdy ujíti příležitosti, aby se o svou víru způsobem nešetrným neotřel, nepřátely naše neposílil a s nimi po skále Petrově blátem neházel. Pravíte, že lidí takových není? Ba je a mnoho jich je, kteří jsou tak zbabělí, že z Církve, která se jim nelíbí, k níž důvěry nechovají, nevystoupí.

Jsme katolíky; budme hrdi na to slovo, k němuž se dnes víc než 250 millionů lidí hlásí, lidí nejvzdělanějších s nejpřednějšími hlavami korunovanými! Postavme se co jeden muž kol velebného kmeta na stolci sv. Petra, k němuž doznívají až dosud s posvátné hory Tábor slova Boží: »Toho poslouchajte!«

Nic at nedovede vytrhnouti nás ze svazku, v němž již rodičové a předkové naši trvali, víra Kristova buď nám posvátnou, ona je kotvou naší v životě a ve smrti. Amen.

Josef Kousal, farář v Keblově.

Neděle III. v postě.

O smilstvu.

»Smilstvo pak . . . nebudiž ani jmeno-
váno mezi vámi, jakož sluší na svaté.«
Efes. 5, 3.

Nejmilejší! Naše sv. náboženství učí, že máme býti svatí, protože jest svatý Bůh, v Něhož věříme. Již v starém zákoně pravil Bůh skrze Mojžíše: »Já jsem Hospodin, Bůh váš. Svatí budte, neboť já svatý jsem«. III. Mojž. 11, 44. A v novém zákoně řekl Spasitel: »Budtež dokonalí, jakož i Otec váš nebeský dokonalý jest.« Mat. 5, 48. Přední pak apoštol Jeho, svatý Pavel, píše: »Tat jest zajisté vůle Boží — svatost vaše«. I. Thes. 4, 3. A opět: »Nepovolal nás Bůh k nečistotě, ale k svatosti«. Tob. 4, 7. Ano, k svatosti povolal nás Bůh. Již na křtu sv. vlil nám do duše Ducha Svatého. Od té pak hodiny pomáhá nám mnohým způ-

sobem, abychom se Bohu připodobňovali a svatí byli. Svatí máme býti duchem i tělem, svatí máme býti myšlením, žádostmi, řečí i skutky.

Tomu-li tak, chápeme již dnešní napomenutí apoštolovo: »Smilstvo pak . . . nebudí ani jmenováno mezi vámi, jakož sluší na svatě.« Tak bedlivě má se vystříhati křesťan všeho zlého, že jistý hřích pro jeho ohavnost plným jménem ani jmenovati nemá, nýbrž jen s okolkem a obalem. Kněz jakožto hlasatel pravdy musí ovšem někdy o tomto hříchu mluviti, aby dal věřícím výstrahu.

Z té příčiny neostýchal jsem se mluviti o tomto hříchu již dříve. Ukázal jsem vám, že to opravdu těžký hřích, protože ho Bůh sám za těžký hřích prohlásil a vždy přísně trestal, protože hrubě se uráží a zlehčuje důstojenství křesťanské. Ukázal jsem vám to všechno proto, abyste se nenechali svést k tomu hříchu rozličnými výmluvami a námitkami, které směřují jen k tomu, aby ukonejšily, uchlácholily, na chvílku k mlčení přivedly hlas zlého svědomí.

Ale jsou, Bohu žel, lidé, kteří takovými úvahami od hříchu odvrátiti se nedají. Takoví potřebují proti hříchu vydatnějšího léku. Takovým musí se postavit jasně před oči následkové hříchu.

Co se týče následků smilstva, hodí se nám výborně, co praví Spasitel v dnešním sv. evangelium o duchu nečistém, že »přijme s sebou sedm jiných duchů horších nežli jest sám, a (ti že) vejdouce přebývají v člověku.« Tím naznačeno jest sedmero zlých věcí, které pocházejí ze smilstva. A o těchto truchlivých následcích smilstva budu mluviti pro výstrahu a pro utvrzení bázně Boží v dnešním sv. rozjímání.

Poslyšte mne mluvícího ve jménu Páně.

Pojednání.

Důkladnost věci vyžadovala by vlastně, milí křesťané, abych vám ukázal nejprvé, jak velice hubí smilstvo zdraví, sílu, pružnost a sličnost těla. Ale svatost tohoto místa nedovoluje, abych mluvil o těchto věcech zevrubně. Dostačí, připomenuti-li, že žádný hřích tak strašně se nemstí člověku na těle, jako tento hřích. »Všeliký hřích,« praví sv. Pavel, »kterýžkoli činí člověk, kromě těla jest; ale kdo smilní, proti svému tělu hřeší«. I. Kor. 6, 18. Kniha Jobova 31, 12. nazývá tento hřích »ohněm až do zahynutí zžirajícím a všechny plody vykořeňujícím,« a každodenní zkušenost dosvědčuje, že lidé, kteří v mladém věku svém prostopášný život vedli, v manželství obyčejně smutný život vedou, nemajíce, kdoby je nazýval otcem, matkou. Spravedlivý a citelný to trest od Boha!

Leč odvrátme se od těchto věcí jinak dosti povědomých a uvažujme raději duševní následky smilstva. Tyť bývají ještě hroznější než tělesné. První následek smilstva jest za slepenost ducha. Nebylo moudřejšího člověka nad krále Šalomouna. Moudrost jeho stala se příslovím. Z daleka přicházeli

k němu mocní tohoto světa, aby se pokochali ve výborných průpovědích jeho. A hle, tento moudrostí proslulý král ve svém stáří modlám se klaněl. I což ho tak velice zaslepilo? Nic jiného, nežli to, že zadal své srdce nevěstkám. A tak bývá u každého člověka, jenž hoví tělesné náruživosti. Ta naplňuje i nejosvícenější hlavu jakousi mlhou, kteráž nedopouští, aby obracel člověk své myšlení k Bohu. Kdo této náruživosti hoví, jest posléze jako zvíře, nedbaje ani na čest ani na hanbu.

Druhý následek smilstva jest *nevěra*. Felix vladař povolal k sobě apoštola Pavla, aby slyšel od něho víru křesťanskou. Pavel přišel a kázal, Felix pak pozorně poslouchal. Když však mluvil Pavel o čistotě, zachvěl se Felix a propustil Pavla Sk. ap. 24, 24., 25. Proč asi se zachvěl, proč náhle se mu zprotivila řeč Pavlova? Protože žil v nedovoleném poměru s cizí ženou. Tu máte vysvětleno, proč má smilník tak veliký odpor proti náboženství, proč s takovým odporem poslouchá kázání, proč nikoho na světě tak nenávidí jako kněze. V čem takový člověk sobě libuje, to víra zavrhuje. Proto musí víra z cesty. Nejprve opovrhne smilník slovem Božím a modlitbou, pak i svědomím a zpovědí, a posléze přemluví sebe samého, že po smrti nic nemá, že zhyne jako nemá tvář, a jest z něho dokonalý nevěrec.

Třetí následek smilstva jest *vnitřní nepokoj*. Tento následek zkusil sám na sobě sv. Augustin. Dokud se potácel v tělesných rozkošech, nemělo srdce jeho pokoje, jak sám později vyznal. Ký také div! Jak by mohl býti sám sebou spokojen ten, kdo rozdvojen jest s blahem svrchovaným, s Bohem nejsvětějším? A smilstvo skutečně člověka s Bohem rozdvojuje jako každý těžký hřích vůbec. Nic nezpomůže utápěti hlas zlého svědomí v proudu divých radovánek. Jednou ten hlas přece zase se probudí a ozve, a čím později, tím hůře.

Čtvrtý následek smilstva jest *necitelnost*. Prorok Ozeáš praví 4, 11., že smilstvo odnímá srdce. Svatá to pravda! Vzpomeňte si, nejmilejší v Kristu, na nábožného krále Davida a rcete, proč byl tak ukrutným, že dal svého věrného vojevůdce Uriáše zabiti? Protože zhřešil před tím s manželkou Uriášovou. Vzpomeňte si na Herodiadu a rcete, proč byla tak nelidská, že žádala, aby byla přinesena hlava svatého muže, Jana Křtitele, na míse? Protože žila v nedovoleném poměru s Herodesem. Tažte se dále odkud to, že smilník surově nakládá s tím, kdo mu brání v jeho nešlechetnostech, že zapuzuje a v bídě nechává ty, kdož se stali obětí jeho hříšné náruživosti, že chladnokrevně opouští neb dokonce i vraždí nešťastné tvory, které přivedl na svět hříchem — rcete, odkud to, všecko? To jest tím, že smilstvo odnímá srdce. Nemá smilník srdce, nemá citu k lidem, protože nemá víry a svědomí. Kdo se Boha nebojí, co si dělá z lidí?

Pátý následek smilstva jest *marnotratnost*. O tom netřeba šířiti řeči. Komu nezáleží na Bohu, ani na vlastní cti, ani na osudu nevinných a svedených, co mu bude záležeti na penězích?

Takový člověk se nerozmýšlí ani statek promrhati a pak dům od domu choditi jako žebrák, jako tulák.

Nejhorší následky smilstva bývají p o s l e d n í. Kdo se stal otrokem tohoto hříchu, s t ě ž í s e p o l e p š í. Náruživost nečistá nedá mu pokoje, táhne jej jako smyslu zbaveného brzy na to brzy na ono bezcestí, až se mu stane posléze neodolatelným zvykem, a zvyk, jak víte, druhá přirozenost. Nesnadno takováto pouta otrocká přetrhnouti. Ale snad se přece pozná takový otrok, když ho sklíčí nemoc neb stáří? Kéž by dal Bůh! Ale polepšení vynucené nemocí neb scšlostí není obyčejně žádné pravé polepšení. Což tedy zbývá smilníkovi ku konci života vezdejšího? Polepšiti se nechce a nemůže, odejde na věčnost nesmířen s Pánem Bohem; anebo ukončí ten bídný život, který bez rozkoše nemá proň vnady ani ceny, z o u f a l s t v í m a s e b e v r a ž d o u, aby se naplnilo Písmo, že smilníci královstvím Božím vládnouti nebudou.

* * *

Nejmilejší! Vyličil jsem vám sedmero duchů, jež přivádí s sebou duch nečistý. Poznali jste smutné následky smilstva, ježto jsou, nepočítaje trestů tělesných: zaslepenost ducha, nevěra, vnitřní nepokoj, necitelnost, marnotratnost, nekajicnost a zoufalství. Budiž to výstrahou vám, kteří jste toho hříchu ještě nepoznali, ale dáblem, světem a tělem k němu ponoukáni býváte. Bděte a modlete se, ať vás pokušení nepřemůže. Snáze jest zůstati ctnostným, nežli od hříchu k ctnosti se návrátiti. Vy pak, kdož jste již na poloviční cestě k zahynutí, vzpamatujte se; uchopíte-li se včas všelikých prostředků k polepšení, můžete býti ještě spaseni. Ten, jenž vypudil ducha nečistého z člověka němého, vymaní i vás z drápů ducha nečistého, abyste mohli zpívati Beránku Božímu se všemi dušemi čistými píseň novou, píseň chvály a dobrořečení na věky věkův. Amen.

Klement Markrab, děkan na Smečně.

Neděle IV. v postě.

Starost o spásu duše.

»Co jest platno člověku, byť všecken svět získal a na své duši škodu utrpěl.«
Mat. 16, 26.

Čestné bylo pro Pána Ježíše ono svědectví, jehož se Mu dostalo od zástupu, záračným způsobem nasyceného. »Tentof jest jistě prorok, tak pravili, kterýž přijíti má na svět.« Nadšený lid chtěl Pána Ježíše hned učiniti králem israelským. Avšak bohužel úmysl tohoto lidu nevycházel právě z nejupřímnějších útroby. Nebo proč chtěli Pána Ježíše králem učiniti? Snad proto, že jim dával

pokrm duševní, že učil je pravdě, že je vedl na cestu ctnosti, na cestu k nebi? Ó sotva, spíše proto poněvadž jim zázračným způsobem tělesný chléb opatřil. Od takového krále chtěli ještě více časných statků nabyti a pohodlně zde na zemi živu býti. — Proto jich chtěla většina Krista Pána králem učiniti. A že tomu tak jest, poznáváme z toho, že když Spasitel druhého dne témuž zástupu o chlebě nebeském, duševním mluvil a Svoje nejsvětější tělo a Svou nejsv. krev jim za pokrm a nápoj k životu věčnému dáti přislíbil — tu téměř všichni Ho opustili, pravíce: »Tvrdá jest řeč tato, kdo jí může slyšeti.« Jan 6 61. A snad mnohý z těchto 5000 zázračně nasycených volal pak před Pilátem: »Ukřižuj Ho, Ukřižuj Ho!« Zástup tento dbal tudíž více o chléb tělesný, než o chléb duševní. A tak to činí i nyní mnozí křesťané. — O svoje tělo se mnoho, ba až příliš starají, ale málo o svoji duši. Pravý pořádek jest ten, bychom především o duši a pak též o tělo se starali. — O tom

P o j e d n á n í.

Bůh stvořil tělo prvního člověka z hlíny, nesmrtelnou duši však do těla vdechl. Tělo jest ze země a do země opět přichází a jako hmota v prvky se rozkládá, duše však, majíc původ bezprostředně od Boha, jest jeho podobností, přijde též zase k Bohu. Tělo naše jest jen jako skořápka, ve které zvláštní klenot — duše — skryta jest. Oč se máme tudíž více starati? Svátý Augustin píše následovně: »Co máme tudíž milovati? To, co na věky trvá a to jest naše duše. Běžíš-li pro své tělo, běžíš-li pro tento život sto mil, kolik mil máš běžeti pro svoji duši a pro život věčný?« Ale spravedlivý Bože! vizme počínání mnohých. Právě opak toho činí, než co by činiti měli! Jak zdobí a šatí mnozí své tělo — je-li však duše jejich okrášlena milostí Boží, zbožnými skutky, neb zohavena hříchy, na tom jim málo záleží. Vždyť do srdce nikdo nevidí, — myslí sobě. A přece někdo vidí, přece někdo pozoruje; vidí a pozoruje Ten, Jemuž patří duše a Jenž zkoumá ledví a srdce naše. — Hrozí-li tělu nějaké nebezpečí, mají se lidé na pozoru, nešli by za žádnou cenu na př., kde jsou divoká neb jedovatá zvířata, kde jsou nakažlivé nemoci — avšak jak mnozí jdou často na taková místa, do takových společností, kde jejich duši hrozí největší nebezpečí. — Onemocní-li na těle, posílají rychle pro lékaře a vynakládají všechno, by ztracené zdraví zase nabyli. — Onemocní-li však jejich duše, jsouc smrtelně těžkým hříchem zraněna, tu žijí týdny, měsíce, ba i déle ve hříchu, a nehledají uzdravení u lékaře duší, ve svátosti pokání. — Mnozí lidé trmácejí se dnem i nocí, by si potřebnou výživu opatřili, by statky své rozmnožili a dobře jednají, činí-li to poctivým způsobem. Ale jak převráceně a nerozumně by jednali, kdyby pro svoje tělo, pro svoje časné statky tolik se namáhali, ale při tom na svoji duši zapomínali, neb ji při tom dokonce ztratili. »Co platno člověku, kdyby celý svět získal, na duši své však ztrátu utrpěl?« Mat. 16, 26. Mnozí rodičové se namáhají,

by dětem veliké jmění zanechali; což však by to zpomohlo, kdyby se mnohem více nestarali, by duši dětí svých zanechali statky, by děti své pro Boha vychovali? — Mnohý křesťan se sice varuje, škoditi bližnímu na těle neb na statku; avšak nedělá si z toho nic, usmrťí-li duši bližního špatnými řečmi, zlým příkladem, zavede-li duši na cesty, jichž konec jest zahynutí. A přece se spasením duše zahrávati jest nejvýš nebezpečné a lehkomyšlné. »Jen jednu duši máš, ach proč o ni víc nedbáš,« tak pravil kdys jeden slavný papež ku králi, který od něho něco žádal, co papež povoliti nemohl, aniž by proti svému svědomí jednal. I pravil takto: »Kdybych měl dvě duše, snad bych mohl jednu v nebezpečení vydati, abych se Vám zavděčil. — Poněvadž však mám jen jednu duši, nic mne na světě nepohne, bych ji v nebezpečí záhuby vydal.« Ó kéž by všichni křesťané tak mluvili a tak jednali. Avšak kolik jich jest, kteří pro okamžik tělesné rozkoše jedním rázem duši pro život věčný usmrćují! Kolik jich jest, kteří žádného podvodu, žádné sebe špatnější služby se neštítí — a takto duši za bídný peníz prodávají! — Není lehkomyšlností duši za tak laciný peníz prodávati, duši, kterou Pán Ježíš tak vysokou cenou, Svou vlastní nejsvětější krví vykoupil? — Pamatujme též častěji na slova Spasitelova: »Kdo miluje život svůj, ztratí ho: a kdo nenávidí života svého na tomto světě, k životu věčnému ostříhá ho.« Jan 12, 28. To jest: kdo život svůj, tělo své hříšně miluje, kdo mu ve hříšných radostech povoluje — ten jest ztracen pro život věčný. — Kdo však nenávidí těla svého v životě tomto tak, že mu hříšné radosti odepře, byť to tělu i nepříjemné bylo, ten najde náhradou za to život věčný.

Nedávno jsme měli svátek 40 mučenníků. — Císař římský Licinius rozkázal, aby se všady obětovalo modlám. I vojíni rozkaz ten obdrželi. V jednom sboru vojenském bylo 40 udatných a zbožných vojínů, kteří veřejně vyznali, že jsou křesťané. Byli před pohanského soudce předvedeni, který je napřed lichocením a sliby a když to nepomohlo, i hrozbaní od pravé víry odvrátiti se snažil. Avšak vojínové tito pravili odhodlaně: »Tvé hrozby nás neodstraší; ty máš jen moc nad naším tělem, kterým pohrdati jsme se naučili, naši duši však lidé nemohou uškoditi.« I dal je pak soudce ukrutně zmrskati a na to do vězení uvrhnouti, kde dlouho trpěti museli. Byli po druhé před soudce předvedeni, a když ve svém vyznání setrvali, ustanovil soudce ukrutným a bolestným způsobem těchto čtyřicet vojínů ku odpadnutí přivésti neb usmrťiti. Byla tehdy tuhá zima. I rozkázal krutý soudce, by vojíni tito ze šatů svých svlečeni a na zamrzlý rybník vehnáni byli. U rybníka pak byly teplé příjemné lázně, do kterých každý z rybníka skočiti mohl, ale to by bylo bývalo znamením, že od víry odpadl. Vojíni tito modlili se ve strašné zkoušce této, aby jen všichni ji přestáli a věčné koruny došly. — Avšak jeden z nich přece odpadl. Skočil do připravených lázní. Místo něho však skočil na rybník strážce u rybníka stojící se slovy: »I já jsem křesťan« — a tak zase počet 40 mučenníků doplněn. —

My nemusíme takových muk snášeti, jako těchto 40 mučenníků, můžemeť víru svou svobodně vyznávat. Těch 40 mučenníků nechalo trápati své tělo, aby zachránili duši. Odporovali všem lákadlům. Následujeme jich aspoň v tom, abychom tělu svému odpírali všechny hříšné rozkoše, abychom pro Boha i to činili a snášeli, co tělu poněkud nepříjemno jest — na př. půst. — Modleme se též jako těchto čtyřicet mučenníků o dar setrvání, bychom přijali též korunu věčné slávy. Amen.

František Grydil, kaplan v Brušperku na Moravě.

Zvěstování blahoslavené Panny Marie.

Homilie. *)

1. Co pravil anděl Marii Panně,
2. a co odpověděla Maria Panna andělovi.

»Aj, děvka Páně: Staniž mi se podle slova tvého!« Luk. 1, 38.

Dnes slavíme největší tajemství naší sv. víry, totiž tajemství vtělení Syna Božího čili jinými slovy, jak se Syn Boží stal člověkem. Dnešní tajemství připomíná nám Církev sv. každého dne třikrát: ráno, v poledne a večer, když nás hlasem zvonu pozývá k oné krásné modlitbě: »Anděl Páně . . .«, kterážto modlitba vyňata a sestavena z dnešního svátečního evangelia. Sotva které jiné evangelium je věřícím tak známo jako dnešní.

Před dvěma bezmála tisíci lety poslal Bůh archanděla Gabriela do městečka Galilejského, jemuž jméno bylo Nazaret, k přechisté Panně Marii, aby jí totiž zvěstoval vtělení Syna Božího. Odtud také název dnešní slavnosti: Zvěstování blahoslavené Panny Marie. I rozpředla se při té příležitosti rozmluva mezi andělem a Marií, až konečně Maria svolila v andělovu zvěst, že se stane matkou Syna Božího. Ona rozmluva mezi andělem a Marií bude předmětem našeho dnešního rozjímání, i ukáži a vyložím vám:

1. Co pravil anděl Marii Panně,
2. a co odpověděla Maria andělovi.

P o j e d n á n í.

I.

Anděl nejprve pozdravil Marii, potom jí vyložil příčinu, pro kterou k ní přišel, a konečně rozptýlil jistou její pochybnost.

*) Dle Dr. M. Štigliče.

1. Slyšte nejprve, jak anděl Marii Pannu pozdravil! »A všed k ní anděl, řekl: Zdrávas, milosti plná, Pán s tebou: požehnaná ty mezi ženami.« V pozdravě tom vzdal anděl Marii Panně trojí chválu, a totiž: vzhledem na ni samu, vzhledem na Boha a na bližního. Ohledně jí samé praví jí: »Zdrávas, milosti plná,« jako by jí říci chtěl: ty's přešťastná, ježto jsi obdařena všelikým darem milosti Boží. Ohledně Boha praví jí: »Pán s tebou,« t. j. ty's Bohu milá a vzácná, On tě miluje, chrání a spravuje. Ohledně bližního praví jí: »Požehnaná jsi mezi ženami,« jako by jí chtěl říci: ty's nejšťastnější ze všech žen, nebo jsi nade všechny povýšena a vyvýšena. Na to vše máme se i my upamatovati, když se modlíme pozdravení andělské. Zvláště však si vzpomínejme na ten pozdrav ráno, v poledne a večer, když se k modlení zvoní, i pozdravme Marii tak zbožně, jak ji pozdravil anděl.

2. Poslyšte teď, co pravil anděl Marii, když se nad jeho pozdravem ustrašila: »Neboj se, Maria: neb jsi našla milost u Boha. Aj, počneš v životě a porodíš Syna a nazveš jméno Jeho Ježíš. Tení bude veliký a Syn Nejvyššího slouti bude; a dát mu Pán Bůh stolici Davida, otce Jeho, a kralovati bude v domě Jakubově na věky, a království Jeho nebude konce.« Těmito slovy ohlašuje anděl Marii, proč ho Bůh k ní poslal, totiž, aby jí přinesl poselství, že se stane Matkou Boží. Už prorok Isaiáš prorokoval o Marii: »Aj, panna počne a porodí syna, a nazváno bude jméno jeho Emanuel.« Is. 7, 14. To proroctví Isaiášovo naplnilo se dnes, když přechistá Panna Maria počala Syna Božího. Isaiáš nazývá syna Mariina Emanuelem, kdežto anděl nazývá ho Ježíšem. Ale obě jména dobře a právem svědčí synu Mariinu. Emanuel znamená Bůh s námi, Ježíš pak znamená tolik co Spasitel. A syn Marie Panny byl s námi lidmi, poněvadž se člověkem stal a mezi námi přebýval; ale on je též náš Spasitel, neboť nás vykoupil na dřevě kříže. Je veliký, neb je Syn Boží; a narodil se z rodu Davidova, poněvadž Matka Jeho pocházela z královského rodu Davidova, David pak od patriarchy Jakuba. David byl králem, celé království jeho přestalo, protože bylo z tohoto světa, kdežto království Ježíšovo trvati bude na věky, poněvadž je duchovní. Královstvím pak Ježíšovým jest Jeho Církev, která se skládá z věřících na zemi a ze spravedlivých na nebi. Království to potrvá na věky, neboť třebas bojující Církev na konci světa přestane, zůstane přece Církev vítězná, které nebude nikdy konce, poněvadž je věčná. — Dnešního dne nazval anděl ponejprv syna Mariina Ježíšem. Dnešního dne započalo království Ježíšovo, neboť dnes stal se Syn Boží člověkem, aby spasil svět. Dnešního dne stali jsme se i my spolu-bratřími Ježíše Krista a dítkami Božími. A vším tím stali jsme se skrzc Marii, jež se stala Matkou Boží. Kdo by proto nechválil Boha a nectil přechisté Panny Marie, když jsme skrzc ni došli takové cti a takového vyznamenání?!

3. Slyšte, co ještě pravil anděl Marii Panně. »Duch Svatý sestoupí v tě a moc Nejvyššího zastíní tebe. A protož i co se z tebe

svatého narodí, slouiti bude Syn Boží. A aj, Alžběta, příbuzná tvá, i onať počala syna v starobě své, a tento jest jí šestý měsíc, kteráž slove neplodná; neboť nebude nemožno u Boha nižádné slovo.« Poněvadž Maria ve své převcliké pokoře nemohla nikterak pochopiti, jak by mohla státi se matkou a zůstati pannou, vyložil jí anděl, kterak se to stane. Práví jí, že počne ne z vůle tělesné, ne z vůle mužovy, ale z Ducha Svatého. A že je to možná, dovolává se všemohoucnosti Boží, neboť u Boha není nižádná věc nemožná. Na důkaz toho uvádí jí i doklad, její příbuznou Alžbětu. Alžběta byla neplodná a stará. Nebylo tedy už možno, aby obtěžkala, a přece přese vše to počala před šesti už měsíci. Tím chtěl anděl Marii říci: jako Bůh svou všemohoucností způsobil, že tvá příbuzná Alžběta, jež byla přece neplodná a nad to stará, počala syna, tak také způsobil, že i ty počneš z Ducha Svatého. A kdo by o tom pochyboval, když přece víme, že Bůh z hlíny země stvořil prvního člověka Adama a ženu mu pak ze žebra jeho, celý pak svět z ničeho? Ano, u Boha není nic nemožného, tudíž ani to není nemožno, aby panna porodila syna.

To je, co pravil anděl Marii: a teď poslyšte, co andělu odpovíděla Marie.

II.

Na trojí oslovení andělovo trojí odpověď Maria dává. V první odpovědi její zrcadlí se její pokora, v druhé její čistota a v třetí její poslušnost.

1. Na první oslovení andělovo, t. j. na jeho pozdravení odpovíděla Maria toliko v duchu. Poslyšte co praví sv. evangelium: »Kterážto uslyševši, zarmoutila se nad řečí jeho a myslila, jaké by to bylo pozdravení.«

Jaký rozdíl mezi naší pramáti Evou a Marií! Eva, když ji ďábel oslovil, ráda ho poslouchala; kdežto Maria, když ji anděl pozdravil, zarmoutila se. Eva se pustila s ďáblem do řeči, kdežto Maria na pozdrav andělův mlčela a přemítala na mysl. Aj, u Marie vše jest nedostizitelnou ctností, ať si už mluvila nebo mlčela! Eva byla všecka šťastná, když jí had pravil, že bude jako Bůh, bude-li jísti ze zapovězeného ovoce; kdežto Maria pokládala se za nehodnou andělovy chvály. A kdežto Eva svou pýchou sebe i nás v neštěstí uvrhla, Maria svou pokorou dobyla sobě i nám milosti a lásky Boží. To služiž i vám, drazí křesťané, za naučení, zvláště vám mladým, abyste se varovali pýchy Eviny a následovali Marie v její pokoře. Věztež, že pýcha předchází pád, kdežto pokora jest nejbezpečnější ochraňkyní ode hříchu. Pokora je základ všech ctností.

2. Když anděl ohlásil Marii, že počne a porodí syna a ten že bude veliký a Synem Nejvyššího slouiti že bude, poslyšte, co odpovíděla na to Maria: »Kterak se to stane, poněvadž muže nepoznávám?« Ó, jak se v těch slovech zrcadlí její čistota! Maria mčela muže, a přece dí: »nepoznávám muže;« a praví to proto,

že, jak praví sv. Ambrož, zaslíbila Bohu stálou čistotu. Byla zasnoubena sv. Josefovi, ale spolu s ním ustanovila se, že bude žítí v panenském stavu. Ano, Maria chtěla žítí v panenství v té zemi, ve které neplodné byly druhým na posměch a potupu. Ono se zavázala stálou čistotou tehdy, kdy panenství žádným evangeliem nebylo ještě doporučeno, jako stav dokonalejší stavu manželského. Kdežto každá židovka vroucně toužila po stavu manželském, vědouc, že z jejího národu vzejde Mesiáš, Maria obětuje své panenství Bohu a nechce nikdy muže znáti. A právě proto, že tak milovala svatou čistotu, vyvolil ji Bůh za matku Svému Synu, Bůh posílá k ní anděla, by jí to ohlásil. Slovy: »Kterak se to stane, poněvadž muže nepoznávám?« nepochybuje Maria ani v nejmenším o možnosti toho, co jí anděl zvěstuje, neboť sv. evangelista Lukáš chválí její víru, říká o ní: »Blahoslavená (jsi), že jsi uvěřila«. 1, 45. Maria odpovídá tak andělu jedině ze starostlivosti o své panenství, bojíc se, že by je mohla pozbyti, když by měla poroditi syna. Tak vážití a ceniti si panenství, kdy nepoživalo zvláštní vážnosti, naučil ji jedině Duch Sv., Jemuž jest ono nejmilejší. Bůh tudíž a Maria milují čistotu nade všecko. —

Učte se z toho, nejmilejší, a zvláště vy, křesťanské panny, vážití si čistoty nade všecko a pilně se vystříhati všeho, co by poskvřnilo onen vzácný a Bohu milý klenot. Chraňte se nečistých myšlének, řečí a skutků, abyste se líbily Bohu a Marii Panně. Utikejte zlých společností a tovaryštev, zvláště nočních, hříšných toulek, při kterých neslyšíte ni jediného poctivého slova ani nic dobrého nevidíte.

3. Když Maria od anděla zvěděla, že počne z Ducha Sv., t. j. že se stane Matkou Nejvyššího, a že svého panenství neztratí, p o s l e c h l a a svolila v andělovo slovo, řkouc: »Aj, děvka Páně, staniž mi se podle slova tvého!« Jaký rozdíl mezi Marií a Evou, naší první matkou? Eva dala se ďáblem svést k neposlušnosti proti Bohu, a Maria vyslechnuvši anděla svoluje v to, čeho od ní Bůh žádá. Kdyby Maria nebyla v to svolila, nebyli bychom nikdy Spasitele dostali, a tak dopomohla ona k našemu vykoupení. — Posuďte z toho, jakými díky povinni jsme Marii za to, že svolila státi se Matkou našeho Spasitele. Maria, ač povznesena byla k hodnosti Matky Boží, přece nazývá se služebnicí, d ě v k o u Páně. — V ní se shlížejte všickni vy, moji milí, a zvláště vy děti, služební a poddaní, i poslouvejte svých rodičů, hospodářů a představených; ale mnohem více poslouvejte Boha, Jenž je Pánem všech lidí. Poslouvejte Ho, jak Ho poslouchala Maria, pak i vás povýší Bůh v království nebeském. Amen.

Alois Koudelka, farář v Nikolčicích na Moravě.

Neděle V. v postě.

1. *Bůh z lásky dobrovolné Svého Syna za nás vydal,*
2. *Bůh Syn rovněž z lásky dobrovolné se za nás obětoval.*

»Ježíš skryl se, a vyšel z chrámu.«

Jan 8, 59.

Dnešní neděle již od starodávna slove neděle smrtelná; a to z té příčiny, že sv. Církev již truchliti počíná nad přehořkou smrtí Páně. Vidíme kříže zahaleny modrou rouškou, na význam, že se Ježíš Kristus skryl před židy, t. j. jak někteří sv. Otcové vykládají, zaslepil pro jejich tvrdošijnost zraky duše jejich, aby Jej více jako Mesiáše nepoznali a věčnou smrtí zahynuli. V tomto smyslu má jméno neděle smrtelné význam strašlivý a pro nás pro všechny výstražný. Běda tomu, jehož duši Ježíš Kristus se skryl, takže jej více za svého Boha, za svého Vykupitele nepoznává! Ten den jest pro duši člověka takového den smrtelný, den, ve který počátek vzala věčná jeho smrt.

Pán Ježíš skrývá se před židy, kteříž Jej kamenovati chtěli; zdaliž nemohl také tak učiniti a se skrýti, když Jej chtěli jíti, mučiti a ukřižovati? Ovšemž že mohl, kdyby byl tomu chtěl. A proč tomu nechtěl, zdaliž byl od Otce nebeského přinucen, aby trpěl? Dí ovšem sv. apoštol Pavel, že »Bůh ani vlastního Syna neušetřil, ale za nás za všechny Ho vydal.« Řím. 9, 32. Co ale pohnulo Otcem, že ani Svého Syna neušetřil? Na tyto otázky odpovíme sobě v dnešním rozjímání, jímžto se přesvědčíme:

1. Že Bůh z lásky dobrovolné Syna svého za nás vydal, a
2. že Bůh Syn rovněž z lásky dobrovolné se za nás obětoval.

P o j e d n á n í.

1. Což asi mohlo polhnouti Bohem všemohoucím, Stvořitelem a Pánem nebes a země, že Syna Svého jednorozeného na svět vydal, aby za nás smrtelné tvory trpěl a umřel? Mohl-liž pak Bůh někým donucen býti, aby nás vůbec vykoupil? Nikoliv! Bůh nemohl nikým a ničím donucen býti, aby se nad námi smiloval, a nás vykoupil; neboť kdyby bylo něčeho, co by mohlo Boha k něčemu nutiti, muselo by to státi nad Bohem, Boha převyšovati. Toho ale nestává, Bůh nemůže v ničem, a ničím a nikým býti překonán, k něčemu donucen, onť jest svrchovaným Pánem, a protož On ze žádného donucení, nýbrž dobrovolně, ne z nějakého užitku nebo prospěchu, nýbrž z pouhé nezištné lásky k nám ve věčné úradě ustanovil, aby padlé lidstvo bylo vykoupeno. Tak učí tomu Písmo svaté. Tak dí sv. Pavel v listu k Efes. 2, 4.

»Bůh, kterýž jest bohatý v milosrdenství, pro převelikou lásku Svou, kterou zamiloval nás, i když jsme byli mrtvi v hříších, spolu obživil nás v Kristu, jehožto milostí spasení jste, aby ukázal v budoucích časech hojné bohatství milosti Své skrze dobrotu k nám v Kristu Ježíši.« Tedy z pouhé lásky nezištné a aby měla všecka pokolení po všecky věky důkaz lásky této, ustanovil Bůh vykoupiti nás. —

Kdož z lidí pochopí kdy toto nevystihlé tajemství!

Avšak i když již nejvyšší moudrý Bůh ve Svých nevyzpytatelných úradách na tom se ustanovil, že lidské pokolení vykoupí, nebyl nikterak vázán voliti k tomu některý určitý prostředek a způsob, jímž by se bylo mělo vykoupení naše vykonati; nemusel právě vtělení, utrpení a přehořkou smrt Syna Svého voliti k našemu vykoupení. Tak dí sv. Bernard: »Kdož by mohl popírati, že by byl měl Bůh po ruce na sta mnohých a rozličných prostředků a způsobů k vykoupení lidí.« Jediná krůpěj krve Ježíše Krista, jediná modlitba Jeho byla by dostačila; ba i toliko prominutí se strany Boha rozhněvaného mohlo nás vykoupiti a spasiti. Z těch a mnohých jiných prostředků k vykoupení našemu vyvolil ale Bůh jediné přehořké utrpení a bolestnou smrt Syna Svého. — Zdaliž není nám to opět důkazem nevýslovné, nepochopitelné lásky Otce nebeského k nám. Onť mohl voliti na tisíce jiných prostředků a způsobů k našemu spasení, ale žádným jiným způsobem nebyla by se objevila Jeho láska, dobrota a milosrdenství k nám v té míře, jako v tom, že vydal jednorozeného Syna Svého za nás, aby za nás trpěl a umřel. »Tak Bůh miloval svět, že Syna Svého jednorozeného dal, aby žádný, kdo věří v Něho, nezahynul, ale měl život věčný,« svědčí sám Kristus Ježíš. Jan 3, 16. Bůh tedy v skutku dobrovolně, z dobrovolné lásky k nám Syna Svého za nás vydal.

2. Tu však by mohl někdo říci: Jestliže tedy Bůh Otec vydal Syna Svého na utrpení a na smrt za lidstvo, pak nelze říci, že Ježíš Kristus dobrovolně, z dobrovolné lásky se za nás obětoval; spíše se nám zdá, jako by to byl z přinucení Otcova za nás podstoupil.

Ale tomu tak není; my poznáme, že i Ježíš Kristus z pouhé, dobrovolné lásky se za nás na smrt obětoval.

Abychom se snáze přesvědčili o tom, že Ježíš Kristus ne z přinucení, nýbrž z dobrovolné lásky za nás se obětoval, uvažme nejprve, co to znamená, že Bůh Syna Svého vydal.

Svatý Tomáš Aq. vykládá takto: »Bůh Otec vydal Syna Svého na utrpení a na smrt tím, že ustanovil, aby člověčenstvo utrpením a smrtí Kristovou vykoupeno bylo; dále: Bůh Otec vštípil duši Ježíše Krista takovou lásku a ochotnou vůli tak řídil, že Ježíš Kristus Sám volil a Sobě žádal za nás trpěti a umříti. Konečně Bůh Otec vydal Syna Svého tím, že nebránil Ježíše Krista proti nepřátelům Jeho, když Jej jali a mučili, nýbrž dopustil, aby umučen byl, a umřel.« To tedy znamená, že vydal Otec

Syna Svého. S tím ale srovnává se a není tomu na odpor, že i Ježíš Kristus Sám z lásky dobrovolně za nás se obětoval. Neboť čemu Bůh Otec chtěl, tomu chtěl i Bůh Syn, rovný Bůh s Otcem, a čemu chtěl Kristus jako Bůh, to dobrovolně zvolil a na Se vzal i Svou lidskou vůli jako člověk. Předpověděl to již ve starém zákoně prorok Isaiáš 53, 7. řka: »Obětován jest proto, že sám chtěl a neotevřel úst svých: jako ovce k zabítí veden bude a jako beránek před střížícím jej oněmi a neotevře úst svých.« K čemuž sv. Chrysolog dokládá: »Mlčí toliko ten, kdo dobrovolně trpí, kdo ale z přinucení trýzněn jest, křičí a nařiká. Nemohl na smrt sobě stěžovati, když ze smilování a dobrovolně smrt na Sebe vzal.« A sv. Jarolím dodává: »Hospodin na Něho položil viny nás všech, či vydal Jej za hříchy naše, aby, seč naše síly nestačí, za nás nesl, On, Kterýž obětován jest, proto že Sám chtěl, neboť ne z přinucení, nýbrž dobrovolně nesl kříž Svůj.« —

Tak to i osvědčil Kristus Sám i slovem i jednáním Svým. Čteme-li 10. kap. evangelia sv. Jana pozorněji, tu nám připadá jakoby Ježíši Kristu zvláště na tom záleželo, aby dokázal židům, že dobrovolně, z lásky dobrovolné přišel, aby trpěl a život Svůj položil za národ Svůj i za všechny, kteříž uvěří v Něho. Tak nazýváje se pastýřem dobrým, dí Sám o Sobě: »Já život svůj dávám za ovce své! Žádný ho nebéře ode mne,« t. j. »žádný mne k tomu nenutí, ale já jej dávám sám od sebe: a mám moc jej dáti a mám moc jej zase vzíti.« Jan 10, 15. Pán Ježíš dobrovolně, ano s jakousi nevýslovnou touhou ubíral se poslednikráte do Jerusaléma, ač věděl, ano i učenníkům na cestě té předpověděl, co Ho tam čeká, kterak »vydán bude pohanům, posmíván, bičován a uplván, a když jej ubíčují, že zabijí jej.« Luk. 18, 31. Ježíš Sám dobrovolně dal se jíti a svázati, a když Petr vytasil meč, aby bránil mistra svého, nedopustil toho Ježíš, řka: »Zdali mníš, že nemohu prositi Otce svého a dát mi ihned více nežli dvanácte pluků andělův.« Mat. 16, 53.

Jestliže tedy dobrovolně, z pouhé dobrovolné lásky vydal se Ježíš Kristus v obět za nás na utrpení a smrt tak přehořkou, jak veliká, nepochopitelná musela býti láska Jeho k nám, když Sám dí: »Většíhoť milování nad to nikdo nemá, by duši svou položil kdo za přátele své.« Jan 15, 13.

V skutku, jak pravdivá z nehlubších útrob srdce věřícího promluvená jsou slova sv. Pavla. Řím 5, 8.: »Bůh dokazuje lásky své k nám, že když jsme ještě hříšníci byli, Kristus za nás umřel.« Z této dobrovolné lásky Boha Otce i Ježíše Krista k nám vyplývá pro nás veledůležité a zároveň útěchy plné naučení, jak bychom Ježíše Krista následovati, a Jemu lásku svou prokazovali měli:

a) Není zajisté na světě člověka, jemuž nebylo bý od jiných něčeho trpěti. Někteří trpí mnoho, jiní velmi mnoho; tak sice, že jim někdy bývá utrpení jejich nesnesitelné. Ó, nezapomínej, křesťane můj, kdožkoliv jsi a cožkoliv trpíš, nezapomínej, že tvůj

milostivý a laskavý Otec nebeský o všem ví, co tebe hněte a tísní — ba On Sám tobě to posílá aneb aspoň na tebe dopouští a to z úmyslů nejlepších a nejmoudřejších. Nedávej tudíž, pakli sám hříchem jsi trestu nezasloužil, nikomu vinu, ani se na nikoho proto nehorši, ale pokorně a poslušně jako Ježíš Kristus kalich utrpení svého z rukou Otce nebeského přijmi a bez reptání snášej je ochotně a tak dlouho, jak se Otcí tvému líbí. Tím stane se právě tvé utrpení dle úmyslu Otce nebeského pro duši tvou pokladem a bohatstvím nejvzácnějším, a ti, kteříž utrpení našeho jsou příčinou, jsou pouhými nástroji v rukou Božích. Z toho pak snadno pochopujete, kterak křesťanu takto smýšlejícímu možno, nehněvati se na nepřátely své, nýbrž dle příkladu Ježíše Krista za ně se modliti: Otče, odpusť jim, nevědí, co činí, jsou pouhými nástroji v dobrotivých rukou Tvých — budiž jméno Tvé pochváleno! Těm, kteříž Boha milují, všecko musí sloužiti k dobrému.

b) Dále se učíme z dnešního rozjímání, kterak bychom Ježíši Kristu velikou lásku zvláště splácti měli. Jestliže on nám svým utrpením a přechořkou smrtí nejpatrnější důkaz lásky Svě podal, takť i my trpělivostí a odevzdaností do vůle Boží ve všech trápeních lásku svou Jemu osvědčíme. »Nejjistší a nejspolehlivější známkou pravé lásky k Bohu jest trpělivé snášení všech protivenství,« dí sv. Alfons. O této pravé lásce k Bohu, kterouž cení sv. Pavel nade všechny statky pozemské, dí týž apoštol: »Láska trpělivá jest, všecko snáší, všeho trpělivě čeká.« Chceš-li tedy věděti, mnoho-li lásky máš, měř, mnoho-li máš trpělivosti v soužení.

* * *

O přátelé drazí, slyšeli jste a také jste se přesvědčili

1. že Bůh z lásky dobrovolné Syna Svého za nás vydal;
2. že Bůh Syn rovněž z lásky dobrovolné se za nás obětoval. Kdož vystihne, kdo vyváží nesmírnou lásku Boží! Vše, co mohl, učinil pro nás Bůh. Činíme my také tak? Podnikáme vše pro Boha? Kéž by tomu bylo v pravdě! Bůh volá: »Synu, dej mi srdce své!« Přísl. 23, 26. — Ale, Bože dobrotivý! Komu raději dáváme své srdce? Jak se hanbíme, máme-li dáti pravdivou odpověď? Ano, nikoliv Bohu — ale světu — žádostem mnohým zlým a neužitečným — ano, těm otevíráme srdce své do kořán. Ale nemá tak býti na dále. Za lásku láska, za nesmírnou lásku naše nepatrná láska. A tak se na nás také uskuteční slova, jež kdysi pronesl Syn Boží k Maří Magdaleně: »Odpouštějí se jí hříchové mnozí, neboť jest milovala mnoho.« Amen.

P. Prok. Baudyš. O. S. B.

Postní kázání.

Napsal a činil FR. VOHNOUT, bisk. notář a farář v Žlunicích.

II.

Božské Srdce Ježíšovo shovívavé k naší nevděčnosti.

»Viz to srdce, jež tak velice lidi milovalo a jež od nich tak málo jest milováno.«

Zjev. bl. Markety Marie Al.

Při svém prvním rozjímání pozastavili jsme se u tří důležitých posvátných míst: u jeslí, u kříže a u oltáře Ježíše Krista, a ze všech těch míst jakoby božský Mistr byl opětoval k nám ona slova, jež druhdy pronesl ve zjevení k bl. Marketě Marii. Učinili jsme si předsevzetí, že častěji, obzvláště při pohledu na Ježíše ukřížovaného, rozjímati budeme o neskonalé Jeho lásce k nám; uplynul týden a předpokládati smím o zbožné mysli vaší, že v soukromých těch rozjímáních vycítili jste dokonale tu vroucí lásku, kterou plálo a posud plá Srdce Ježíšovo k nám.

Dnes třeba postoupiti dále v rozjímání svém a postavit si otázku: *J a k a č í m o d m ě ň u j e m e s e J e ž í š i s v ě m u z a l á s k u J e h o k n á m ?* A tu jakoby ozýval se ten žalostný nářek Ježíše Krista, jímž stěžoval si druhdy bl. Marketě Marii: »Viz to srdce, jež tak velice lidi milovalo a jež od nich tak málo jest milováno . . . Nedostává se mi od přemnohých leč nevděku. Jsem opuštěn, zavrhován, tupen ve svatosti srdce svého.« Ano, z nevděku mnohdy musí viniti nás to láskyplné Srdce Ježíšovo, a přece neodsuzuje nás, nepřestává nás milovat. V té shovívavosti Ježíšově, s kterou snáší i nevděčnost naši, poznejme neskonalou lásku Srdce Jeho k nám a rozjímajíce o tom, neuzavírejte se děle těm paprskům lásky božského Spasitele, ale s vděčností obětujte Jemu srdce svá. Ó, láskyplné Srdce Ježíšovo rozněť milostí svou ta vlažná a netečná srdce naše, aby lásce Tvé přístupu dopřála.

P o j e d n á n í.

Celý život Svůj zde na zemi od jeslí až ku kříži, všechno působení, ano každé dechnutí Své obětoval Ježíš Kristus nám a spásu duší našich a přece musil si stěžovati, že to láskyplné Srdce Jeho, které lidi tak velice milovalo, od lidí tak málo bylo milováno. Ano, s bolestí nařiká láskyplný Ježíš na nevděčnost lidskou; ovšem, vždyť mnohdy tak trpce musil ji zakoušeti, jak vypravuje sv. evangelium; a nezřídka musí snášeti ji i dosud od nás, vyznavačů svých, jak obviňuje nás naše svědomí. Po slechněte jen.

1. Na počátku svého veřejného působení přišel Pán Ježíš do městečka Nazareta, kdež byl vychován, chtěje krajanům Svým

hlásati učení Svě nebeské, a jak byl od nich přijat? S pohoršením odmítali prohlášení Jeho, že On jest přislíbený Mesiáš. Jak? pravili, ten Ježíš, Jenž zde mezi námi vyrostl, ten Ježíš, Jenž pochází z chudé zdejší rodiny — ten Ježíš chce být něco více než my, chce být naším Mesiášem? I vystrčili Ho ze školy a vyvedše Jej za město na horu, s příkré skály Jej dolů strčit chtěli. A co činí Ježíš při tom trpkém nevděku? Se zármutkem jen připomíná, že není vzácen prorok ve vlasti své, proti násilníkům pak nepoužívá snad trestající spravedlnosti Svě, ale pouze pohledem Svým od zamýšleného zločinu jich odstrašuje. — Podobného nevděku dostalo se Pánu Ježíši v jistém samaritánském městečku, ačkoliv dobře věděli, že Pán Ježíš nevraživosti židovské proti Samaritanům nesdílí, odepřeli Mu totiž na cestě Jeho do Jerusaléma noclehu a odpočinku. I sami učenníci rozhorčení chtěli oheň a síru s nebe svolat na nevděčníky, jako učinil druhdy prorok Eliáš. Ale Ježíš kárá prchlivost jejich řka: »Nevíte, čího jste ducha. Syn člověka nepřišel duši zatracovat, ale spasit.« Luk. 9, 51. 55. — Hle tak shovívavé jest to láskyplné srdce Ježíšovo i k nevděčníkům!

A posuďte nyní, nemusí-li mnohdy Ježíš Kristus zakoušeti podobného nevděku i za dnů našich. Ať pomlčíme o rozkolném Rusku a protestantském Německu, kdež Církví katolické a sluhům jejím pohostinného pobytu a rovných práv odpírají, veřejně pak vyznávání víry a konání pobožnosti tamním katolíkům zapovídají; — však i mezi katolíky, abych tak řekl, i ve vlasti své jak mnohých musí Kristus zakoušeti ústrků! Jsou rodiny katolické leckdes v městách, jež počítáme k lepším třídám a jak ty posuzují víru katolickou a povinnosti, jež sv. náboženství nám vyznavačům Kristovým ukládá? Pohrdlivě praví skoro tak jako v Nazaretě: To vše jest jen pro chudý, neuvědomělý (sprostý) lid; my Ježíše, Jeho víry a svátostí nepotřebujeme. A od těch »svobodomyšlných« měšťáků učí se té nevděčnosti poznenáhla i venkované: o Ježíše a sv. náboženství dbáti přestávají, povinnosti své náboženské zanedbávají, posvěcujícími prostředky — sv. svátostmi — zhrdají. A žalostně lká nad tvou lhostejností náboženskou Kristus, Spasitel náš, volaje: »Ejhle to Srdce, které tak velice lidi milovalo a od nich tak málo jest milováno!«

2. Ježíš Kristus osvědčil se jako nejpřednější dobrodinec lidst a ve všech potřebách tělesných i duchovních, ano Sám potřebných i k Sobě volal a pomoc Svou jim sliboval, však i tu doznal trpkého nevděku. Z mnoha jen dva příklady uvedu.

Jednou potkalo se s Pánem Ježíšem deset malomocných, kteřížto stojíce z daleka hlasem prosebným volali: Ježíši, Místře, smiluj se nad námi! A Pán Ježíš se smíloval; odeslal je ku kněžím a když šli, očistěni jsou. A jak se odměnili božskému dobrodinci svému? Jediný z nich a to Samaritán vrátil se, aby Pánu Ježíši poděkoval, ostatní si na svého dobrodince snad ani nevzpomněli. S bolestí stýskal si Pán Ježíš nad tou nevděčností, řka: »Zdaliž jich není deset očistěno? a kdež jest jich devět? Není nalezen, jenž by vzdal chválu Bohu, jedině cizozemec tento.« Luk 17, 12 — 18.

A stesk takový musí nyní opakovati Pán Ježíš častěji a u větší míře. Tam z desíti alespoň jeden vděčně se zachoval; a co jest nevděčníků za nynější doby. Zdali nebyli jsme očistěni na křtu svatém od malomocenství nezhojitelného a zdali nepostaral se Ježíš Kristus, abychom v duchovní koupeli sv. pokání prostřednictvím kněží očistěni a posvěcení nabyli? A kolik jich z desíti ba ze sta váží si vděčně posvátného očistění svého? Tam těch devět očistěných malomocných ani nepoděkovalo božskému dobrodinci; a jak málo těch, kteří s milostí nabytou spolupůsobí? Vrací se z té duchovní koupele, ne aby křesťanským horlivým životem vzdali chválu Bohu, ale vrací se zpět — k starým hříchům! Zapomínají na Boha, svého Stvořitele, jemuž povinni jsou svým životem; zapomínají na Ježíše Krista, svého Vykupitele, Jenž dobyl jim jejich spásu. A bolestně zajisté obviňuje nevděčnost katolíků ten stesk Ježíšův: »Zdaliž jich není deset očistěno? a kdež jest jich devět?«

A slyšte jiný příklad o nevděku proti božskému dobrodinci. Nasýtil jednou na poušti zázračným způsobem 5000 lidí; to se všem zalíbilo i chtěli Jej učiniti králem. Nepřijal toho ovšem Pán Ježíš; nebo účel působení Jeho nebyla sláva světská, nýbrž spása lidstva. I připomenul proto při nejbližší příležitosti posluchačům, že onen zázrak s chleby na poušti vykonaný, měl připraviti mysl jejich na jiný zázrak, jímž zaopatřiti chce pokrm pro duši, a pokrmem tím že bude tělo Jeho.

Posluchači nepochopíce velikého tajemství, pohoršovali se nad tím, že by požívati měli těla Jeho; ale Pán Ježíš vysvětlil jim, že k tomu sstoupil s nebe, aby lidstvu zaopatřil život věčný, pokrmem pak pro duše jejich k tomuto životu že jest On Sám jakož chléb nebeský i dotvrdil: »Nebudete-li jísti těla Syna člověka a píti jeho krve, nebudete míti v sobě života.« Jan 6, 54. Než rozhodné slovo toto popudilo posluchače tak, že rozhorčení odešli, reptající: »Tvrdá jest tato řeč; kdož ji může slyšeti?« Jan 6, 61. S bolestí patřil Pán Ježíš za těmi nevděčníky. Pokud se jim staral o potřeby těla, chválili, velebili ba i králem Ho učiniti chtěli; nyní pak když nabízí jim pokrm duševní, s pohrzením odcházejí. Láska Ježíšova nedošla u nich uznání a s pohnutím obrací se božský Mistr k apoštolům a táže se jich: »Zdaliž i vy chcete odejít?« Jan 6, 68. Jakoby řekl: Vizte, tak splácí se Mi Má láska; i za pokrm pro duše k životu věčnému jsem se nabídl, ale nevděčníci tito pohrdli tím. Ejhle to srdce, které lidi tak velice milovalo, ale od nich tak málo jest milováno! Chcete i vy tak nevděčně ke Mně se zachovat?

A nyní uvažujme, rozmilí v Kristu! Opustili tehdáž mnozi svého božského dobrodince a není-li bohužel mnoho takových nevděčníků i za dnů našich? Od Boha žádají sice a očekávají statky časné potřeby pro tělo, požehnání na poli, v obchodu, řemesle a průmyslu přijímali by rádi a čím víc tím líp; vybízí-li však Kristus skrze Církev Svou, aby též pečovali o duši, povzbuzuje-li k plnění povinností náboženských, nabádá-li ku kajicnosti a k při-

jinání sv. svátostí: tu mnozí s nechutí, ano s nevrlostí a pohrzením se odvracejí. A jak mnozí jsou, kteří ani v čas Velikonoční se s Bohem neusmířují, ba raději ani do kostela nejdu, aby nemusili patřit na to, jak kající křesťané k stolu Páně přiklekají, nepokojné svědomí své pak rozličnými výmluvami uspati hledí, odkládajíce s polepšením svým z roku na rok a s přijetím nejsv. Svátosti oltářní z vánoc na velkonoce a z velkonoc zase do vánoc. A ten božský dobrodinec a Spasitel patří na ně s bolem, jak odcházejí; mohl by ovšem nevděčnický ty náhle zatratiti, ale On nepřišel odsuzovat, nýbrž spasit a proto vám, rozmilí v Kristu, ukazuje »srdce Své, které lidi tak velice milovalo, ale od nich tak málo jest milováno« i táže se vás dojemně: »Chcete i vy mne opustiti?« Odpovězme všichni plni vděčnosti a oddanosti, jako druhdy sv. Petr: »Panc, ke komu půjdeme? Ty máš slova života věčného« Jan 6, 69.

3. I nynější svatopostní čas připomíná nám dojemný doklad o nevděčnosti, kterou Kristus zakusiti musil i od vlastních učenníků. S bolestí předpověděl to při poslední večeři, kdež právě tak patrný důkaz své vroucí lásky k nim byl dal, řka: »Všichni vy pohoršíte se této noci nade mnou, nebo psáno jest: Bíti budu pastýře a rozprchnou se ovce stáda« Mat. 26, 31. Petr ovšem sliboval věrnost a rovněž i všichni ostatní ubezpečovali Jej přítulností a oddaností svou; však vizme, jak se zachovali: Přišli do zahrady getsemanské a Ježíš pln tesknosti pravil k učenníkům: »Smutná jest duše má až k smrti. Bďte a modlete se se mnou.« I poklekl, aby se modlil a učenníci uzřeli, jak se s tváří Jeho zsinálé pot krvavý řinul. Hle Ten, Jenž věnoval jim celé srdce Své, nalézá se v úzkostech smrtelných, žádá od nich jen chvilku modlitby, aby s Ním Otce nebeského za posilu poprosili; když ale Ježíš po Své modlitbě vrací se k učenníkům, tu uzří je, ani spí!

Ó, jak bolestně musil tento nevděk učenníků dotknouti se láskyplného srdce Ježíšova! A zdaliž takového nevděku nemusí doznati Kristus, Spasitel náš, přechasto i nyní od Svých vyznavačů? Jako druhdy, mezi tím co Ježíš v úzkosti smrtelné postaven vybízel učenníky ku modlitbě, radili se nepřátelé se zrádcem na Ježíše: tak i za dnů našich od nepřátel Kristových chystá se útok, zrada z mnoha stran.

Sv. Otec jménem Ježíše Krista volá k věřícím: »Modlete se se mnou!« Ale mnohý katolický křesťan chová se tak, jakoby se ho to netýkalo, jakoby to nebezpečí Církvi hrozící, ten pot Ježíšův krvavý neviděl, neb spíše viděti nechtěl: oči jeho jsou obtíženy, on spí. A přece Ježíš u vroucí lásce Své odkázal nám Církev Svou za matku, za prostřednici spasení; bude-li ona ujařmena, utištěna, ochromena, co počneme si my, dívky její? S bolestí zajisté pozoruje Ježíš tu ospalost mnohých křesťanů a jako druhdy k apoštolům tak důtklivě volá i k nám: »Tak jste nemohli jediné chvilky bděti a modliti se se mnou? Kde jest vaše vděčnost, kde vaše láska ke mně? Ach, vizte to srdce, které lidi . . .«

A slyšte dále. Do zahrady getsemanské přicházejí žoldněři

se zrádným Jidášem; zlotřilec tento již libá Ježíše, aby Jej pochopům naznačil, vydal, a učenníci k tomu mlčí; vojáci vztahují ruce na Ježíše a učenníci stojí zaraženi. Petr, jenž nejprve se zpamatoval, vytahuje meč, ale když Ježíš odmítl násilné poranění, zahazuje meč a dává se na útěk a rovněž tak činí i ostatní učenníci. Ježíš od svých vlastních byl opuštěn. A zdali pak nyní dostává se Mu zastání? Jako druhdy rota pochopů zajala Pána Ježíše, tak i nyní chasa stejně zlotřilá zhrdší sv. vírou vrhá se na samého Syna Božího Ježíše Krista; hanobí sv. náboženství, rouhavými řečmi vystupuje proti Bohu, proti Církvi a sluhům jejím a leckdes i zrádce Jidáš se k nim připojí: a co činí učenníci Ježíšovi — katoličtí křesťané? Slyší ty rouhavé řeči, ale nemají odvahy, aby víry své se zastali. Vidí ty drzé ruce se pozvedat proti Bohu, proti nebi, proti Církvi, proti spáse duší nesmrtelných — ale mlčí. Poslouchají, čtou ty paličské noviny a spisy, musejí sice uznat tu zlomyslnost jidášskou, tu zlotřilost dráčskou, ale místo zastání jen s netečností se odvracejí, říkajíce: Co nám do toho! —

Žoldnéři odvedli Ježíše ku radě židovské, aby tam Ho odsoudili a učení Jeho ztratili. Petr šel za nimi jen zdaleka.

Pochopů takových jest nyní všude plno. Jsou to tak zvaní socialní demokraté a anarchisté, většina to lidí bezectných, zpustlých, násilnických a vůdcové jejich namnoze nevěrečtí židé a svobodní zednáři: toť ta rada, která zasedla k soudu nad Ježíšem a nad Církvi katolickou. Ti štvou ve schůzích, v přednáškách, v novinách proti víře katolické, proti duchovenstvu, proti pořádným občanům, proti celé spořádané společnosti lidské, a učí odchovance své těm převratným zásadám: že není Boha, není pro ně zákona, všechno že se musí zničit a převrátit, majetek pobrat a rozdělit, všechny pak, jež by s nimi nesouhlasili, povraždit! — Ach, kde je spravedlnost a láska křesťanská, která učí tomu pravému bratrství v Kristu Ježíši? Kde je to nové přikázání Ježíše Krista, abychom se milovali vespolek? Kde jest kdo, aby se zastal víry, zákona a práva? Petr šel za Ježíšem jen zdaleka, bál se těch pochopů, netroufal si hlásiti se k božskému Mistru svému. A tak bojácne jest u mnohých to přesvědčení náboženské, tak malomyslná ta statečnost křesťanská, tak vlašná víra mnohých katolíků. Ježíš ohlíží se, očekává, kdo by s Ním se pormoutil, jak Žalmista Páně dí 68, 21.: »a není kdo by ho potěšil,« kdo by se víry ujal, kdo by se zastal Církve proti násilí. Takového nevděku doznati musí leckdes Kristus Ježíš i mezi vyznavači Svými. Ejhle to srdce, tak volá k nám, ejhle to srdce, které lidi . . .

* * *

Připomenuli jsme si, jak mnohdy musil a musí dosud Ježíš Kristus stěžovati do nevděčnosti lidské; a tážete se snad, draží v Kristu, co byste činiti měli, aby nárek Ježíšův neobviňoval vás? Především přičiňte se, abyste vždy na paměti měli pravdy a povinnosti, které hlásá a ukládá sv. víra Ježíše Krista. Kde není uvědomění náboženského, tam ovšem o Krista nedbají, tam

před Ním i srdce zavírají. Nezapomínejte na to důležité přikázání Církve sv., abyste s Bohem svým ve sv. pokání se usmířili a nejsv. Svátost oltářní s vroucí kajicností přijali; nebo kdo tyto povinnosti zanedbává, jak může ještě slouiti katolickým křesťanem? Za pohany a publikány prohlásil Sám Kristus Ježíš takové vlažné a Církve neposlušné křesťany. Vystříhejte se společnosti nevěrců a rouhačů, nespolečujte se se zrádci jidášskými; netrpte, aby paličské řeči vedly se u vaší přítomnosti. Nečtěte spisů a novin takových, kdež nevěra, bezbožnost, nemravnost a rouhání se hlásá, nedopusťte, aby zlotřilci takoví, jako druhdy ti najatí žoldnéři, Krista vázali, hlasů i rukou násilných proti řádu křesťanskému pozvedali. Jste katoličtí křesťané, vyznavači toho láskyplného Ježíše Krista. Kéž tedy láska a spravedlnost řídí a posvěcuje jednání vaše, a nebude si pak musit Kristus Ježíš stěžovati do nevděčnosti vaší. Za ten nevděk ale, jehož až dosud od nás a jiných křesťanů zakoušeti musilo láskyplné Srdce Ježíšovo, pokleknuce zde před svatostánkem odprosme dnes: Ó, nejdobrotivější Ježíši, uznáváme, že nejsme hodni neskonalé lásky Tvé. Ty naše spasení vyhledáváš a my Tvé péče neuznávali, Tvou milostí zhrdali. Ach, co by z nás bylo, kdybys zanechal nás v naší vlažnosti, kdyby Tvé láskyplné Srdce pro naši nevděčnost od nás se odvrátilo! Však v tom právě poznáváme Tvou neskonalou lásku, že i při všem nevděku našem Srdce Tvé nepřestává nás milovat. Odprošujem proto Tebe, nejhlavnější Srdce Ježíšovo a slibujeme, že nechceme Tě více raniti nevděkem svým. Na stotisíckráté budiž pozdraveno nejsladší Srdce Ježíšovo, které nás tak vroucně milovalo a posud miluje a spasení naše vyhledává. Amen.

III.

Božské Srdce Ježíšovo trpělivé k našim urážkám.

»Ejhle to srdce, jež tak velice lidi milovalo a jež od nich tak málo jest milováno.« Zjev. bl. Markety.

Láska nevyhledává zisku hmotného, nežádá sobeckého prospěchu; jediné přání její jest, aby splácena byla opět láskou. A čeho dostává se láskyplnému Srdci Ježíšovu, jež tak velice milovalo nás? Slyšeli jsme minule, jak stěžoval si Kristus Pán blahoslavené Panně Markétě a z rozjímání svého seznali jsme, že za všechnu lásku a dobrotu splácí se božskému Srdci Ježíšovu nevšímavostí, netečností, lhostejností, zkrátka nevděkem. A nevděk bolí, zarmucuje, trápí; odtud ten stesk předobrého Ježíše našeho. — Však zkaženost lidská ještě více se prohřešuje na láskyplném Srdci Ježíšovu; ono lidi miluje a lidé je uráží; ono milost a spásu jim nabízí a oni se mu rouhají; ono šťastnými a věčně blaženými

je učiniti chce, a jsou lidé, kteří, kdyby možno bylo, by je zhubili a zničili. Ach tak těžké urážky zakoušeti musí Srdce Ježíšovo! A proč to trpí ten Soudce věčný? Jediné pokynutí zajisté by stačilo a otevřela by se propast pekla, aby pohltila rouhače. Však božské Srdce Ježíšovo nechce zatracovat, ale spasit: proto shovívavo a trpěливо jest i k urážkám našim a v tom právě opět se jeví ta neskonalá láska našeho Spasitele.

Rozjímatí tedy budeme dnes, jak to láskyplné Srdce Ježíšovo od lidí tak málo jest milováno, za to však tak velice a těžce uráženo bývá. — Ó Ježíši nejvyšší dobrotivý a shovívavý, tichý a pokorný srdcem, dej nám poznati, jak bolestně dotýkaly se láskyplného Srdce Tvého hříchy a nepravosti, jimiž uráželi jsme Tebe, a pohni srdcem našim, abychom jich se odřekli a lásku Tvou vroucí vděčností a láskou spláceti se učili. Povzbuzením pak k tomu spasitelnému předsevzetí necht jsou dojemná slova Ježíšova: Ejhle srdce, jež lidí

P o j e d n á n í.

Celý život Ježíše Krista na zemi jest nepřehledná řada velikých dobrodiní, jež prokazoval lidstvu; ovšem vždyť i při vtělení Svém neměl jiného účele, leč aby prokázal nám lásku a dobrotu Svou. A čím se Mu odměnilo lidstvo? Urážkami. Z četných urážek jen některé hrubší uvedu.

1. Slyšeli jste v dnešním sv. evangeliu o člověku posedlém, jenž následkem toho byl němý. I vyvrhl Kristus Pán zlého ducha a člověku tomu řeč navrátil. Divili se sice zástupové zázraku tomu, ale někteří zneužili toho dobrodiní Ježíšova k rouhavému osočení Jeho, že prý skrže Belzebuba, knížete zlých duchů, vymítá dábelství. Nechtěli přiznati Pánu Ježíši moc nad dáblem, ovšem ale ochotni byli nařknouti Syna Božího, že má společenství s dáblem, ba i moci a rozkazu jeho že podroben jest. Zhroziti se musí člověk rouhání tak hrozného, urážky tak přetěžké. Nebo jaké by mohlo býti společenství Krista s belialem, táže se svatý apoštol. A ten Kristus Ježíš, Jehož jméno samo zlým duchům jest tak hrozné, že se před ním třesou, ten Kristus Ježíš měl by býti ve službě beliala? K tak rouhavému nařknutí odvážili se nepřátelé Ježíšovi druhdy; a což ti tak zvaní mediané a spiritiisté, kteří zlé duchy citují aneb na schůzích těch pobloudilců účastenství berou, zdali nedopouštějí se podobné rouhavé urážky proti Ježíši Kristu? Což jiného jest to než spolčování se s dáblem na úkor Syna Božího a na zkázu duše své? Kristus přišel, aby zničil moc dábla nad lidstvem, aby z otroctví jeho nás vyprostil; pohané sloužící dábłu v modloslužbě a pověrách činili tak na mnoze z nevědomosti; ale daleko bolestnější jest pro Ježíše Krista, jak zjevil blahoslavené Marketě, a mnohem více Jej kormoutí, vidí-li takových rouhačů i mezi těmi, kteří již sv. svátostmi za vykoupence Jeho a za dítky Boží posvěceni jsou. Co by zasluhovali nevďěčníci ti, že Kristem a milostí Jeho zhrdají, spolčující se

s belialem? Což jiného, než aby soudce věčný zatratil je k té společnosti ďáblově na věky. Však i těch nešťastných pobloudilců chce získati Kristus a víte čím? Svou láskou. Ukazuje jim Své láskyplné Srdce volaje: Vizte to srdce, které

Byť však takových rouhačů nebylo mezi vámi, zbožní posluchači, onen případ s posedlým všem nám k poučení a výstraze slouží. Němé ono ďábelství což jiného jest než zatvrzelá nekajicnost, která skroušeným vyznáním hříchů pohrdá, zpověď za zbytečnou prohlašuje aneb hříchy svatokrádežně zamlčuje; rouhavé pak toto jednání své odůvodniti hledí po fari-sejsku námitkou: »Hříchy odpouštěti může toliko Bůh, ne člověk, ne kněz.« Ovšem člověk sám ze sebe nemohl by nikoho ospravedlniti; ale zdali apoštolové a jich nástupci kněží neobdrželi k tomu moc od Ježíše Krista, když řekl jim: »Komu odpustíte hříchy, odpouštějí se jim«? Popírá-li se tedy kněží moc rozhřešovací, koho to uráží? Ne kněze toliko, ale Samého Ježíše Krista, Syna Božího, Jenž kněze za Svého prostředníka ustanovil. Tak splácí se Kristu Spasiteli za Jeho milosrdenství; k ospravedlnění, posvěcení lidstva ustanovil sv. pokání, a zatvrzelí nekajicníci se Jemu za to rouhají; jak rmoutí to láskyplné Srdce Jeho! Jak vyzývá ta urážka trestající spravedlnost Jeho! A co činí Syn Boží, Jemuž odevzdal Otec všecken soud? On váhá s odsuzujícím ortelem; láska Jeho používá posledního prostředku k obměkčení srdcí zatvrzelých; Ježíš okazuje Své láskyplné Srdce volaje k nekajicníkům: »Vizte to srdce mé, které vás tak velice milovalo a posud miluje, proč od vás tak málo je milováno?«

2. Jako v životě Svém zakoušeti musil Kristus Ježíš mnohé trpké urážky, tak bez počtu dostalo se Mu jich zvláště v době Jeho utrpení.

a) První, jenž trpkou urážku připravil Kristu Ježíši, byl jeden z Jeho učenníků, Jidáš, jenž svatokrádežně přijal nejsv. Svátost z rukou božského Mistra a »hned vešel v něho ďábel i odšel, aby za bídný peníz prodal nepřátelům Mistra svého a pak ještě drzým způsobem osměluje se líbati Jej se zrádnými slovy: »Zdráv buď, Mistře!« Ach jak bylo tu Ježíši Kristu u srdce! Hle učenník, jehož mezi Své nejdůvěrnější přátele přijal, jehož ku vznešenému úřadu apoštolskému povolal, ten spolčuje se s nepřátely proti Mistru svému a zrádným políbením pochopům Jej vydává. »Za lásku — zrada.« Co musilo cítiti tu to láskyplné Srdce Ježíšovo! A On přece ještě tak shovívavým je, že zrádce přítelem nazývá, že ještě nyní dojemnou domluvou ku poznání viny a ku pokání jej pohnouti hledí volaje k němu: »Příteli, nač jsi přišel? Políbením zrazuješ Syna člověka?« — Hrozná to byla urážka pro Ježíše Krista tato zrada Jidášova; kéž by neopakovala se více v Církvi Kristově! Kéž by nebylo zrádců mezi katolickými křesťany, kteří zpronevěřují se víře své, kteří sebe, svou rodinu, spásu duše své a svých svěřenců, ba všechno i Samého Krista Ježíše hotovi jsou prodati za mizerný peníz, za výhodné postavení, za domněle šťastné vdavky. Před nedávnem

četli jsme v novinách, jak dívka jakás stala se mohamedánkou, zradila Krista Ježíše, a podvodníka Mohameda prohlásila za proroka a spasitele svého; co ji k tomu přimělo? Snad přesvědčení, snad důvěra, že tak jistější bude mítí spasení své? O to jí nejméně šlo; ale naději si dělala, že s turčínem šťastně se vdá. Pravá to jidášská zrádkyně! Jidášem pro mrzký jeho zločin pohrdli i sami fariseové a zákonníci — a tuto ošemetnici, sestru Jidášovu, obdivovali a obdarovali prý jako hrdinku; kdo? snad Turci? Nikoliv, ale křesťanky, učennice Ježíše Krista! Tak dočkal se Jidáš pochvaly zločinu svého mezi katolickými křesťany. Ach jak bolestná to urážka pro Ježíše Krista! Ejhle to srdce, které . . .

b) Ježíše svázaného přivedli před nejvyššího kněze Kaifáše a shromážděnou radu židovskou; začal výslech. Každý spravedlivý člověk očekával by, že snad tito soudcové budou chtít dopátrati se pravdy; nuže jak to činí? Písmo svaté udává: »Knižata kněžská a všecka rada hledali falešného svědectví proti Ježíšovi, aby jej na smrt vydali.« Mat. 26, 59. Nepídili se tedy po pravdě, ba tu ani slyšet nechtěli; mělit k tomu příležitost po tři leta veřejného působení Ježíšova, kdež ta věčná Pravda, Kristus Ježíš, veřejně hlásal božské učení Svě a fariseům i důrazně domlouval: »Když vám pravdu mluvím, proč mně nevěříte?« Nechtěli věriti dříve, tím méně šlo jim o pravdu nyní: ale falešného svědectví hledali, aby měli záminku Ježíše na smrt vydati. V tom vizte tu zlomyslnost rady židovské; ale poznejte i zlorádnost těch domnělých učenců a spisovatelů, kteří tvrdí, že bádali v Písmech i jiných spisech, že navštívili krajiny v zemi židovské, že seznámili se s obyčejí a způsoby národů východních, že porovnávali a uvažovali vše bedlivě, jak v sv. evangeliích je zaznamenáno; a k čemu že dali si tu všechnu práci? Snad aby našli a zjistili pravdu? Ba nikoli! ale hledali, jako rada židovská, falešného svědectví proti Pánu Ježíši. Tak učinil to druhdy německý spisovatel Strauss i francouzský nevěrec Renan, který poslední dostal prý od boháče židovského asi milion franků za to, aby zázraky Ježíšovy za vymyšlené a Ježíše za pouhého člověka prohlásil a tak víru lidu v jednorozeného Syna Božího otrásl. Jak těžká to urážka, ba přímo dábelská to zlomyslnost! A bohužel podobné nevěrecké knihy spisovaly a vydávaly se i v řeči české a to i od spolků, které původně obraly si za úkol ušlechťovati a vzdělávati lid! Jak těžkého provinění, jak velká zodpovědnost! A proč tak činěno? »Hledali falešného svědectví proti Ježíšovi.«

Než pravda nedá se tak snadno utlumiti; ani radě židovské, byť i v zlosti dábelské proti Ježíšovi zapřisahlé, nedostačovala ona falešná svědectví; a proto Kaifáš, jakoby pravdy dopátrati se chtěl, vzal Ježíše pod přísahu řka: »Zaklínám tě skrze Boha živého, abys nám pověděl, jsi-li ty Kristus Syn Boží?« Mat. 28, 63. A tu jasně, srozumitelně a s důrazem odpověděl Kristus Ježíš: »Ano, jsem Kristus Syn Boží, jak jsi řekl.« Nuže zdaliž to zřetelné, posvátnou přísahou

stvrzené vyjádření Ježíšovo přesvědčilo konečně odpůrce Jeho? Kaifáš v rozhořčení roztrhl roucho své řka: Rouhal se! Aby pak nikoho z rady to jasné slovo Ježíšovo nezvrtkalo, ihned účel schůze jejich jim připomíná řka: Nyní jste slyšeli rouhání; co za to zasluhuje, co se vám zdá? A ošemetníci ti nerozpakují se dlouho, ale prohlašují nad Ježíšem soud, k němuž se sešli, řkouce: »Hoden jest smrti!« Mat. 28, 65. 66. Ejhle toť skutek nevěry zarputilé, ďábelské! Nechce uznat pravdu a když ji vyvrátiti nemůže, odsuzuje ji. Může-li býti těžší urážky proti Ježíši Kristu, Synu Božímu, Jenž jest věčná Pravda? Kéž by nikdo z křesťanů hanobením víry nespolečoval se k takovým urážkám s bezbožci oněmi: Kaifášem a radou židovskou! Vizte to Srdce Ježíšovo, které vaše spasení hledá a proto pravdu učení Svého vám hlásati dává; nevalujte na sebe obvinění, že byste to láskyplné božské Srdce tak málo milovali, ano nevěrou neb pochybováním svým je raniti a rozedirati chtěli. — A všimněte si dále, jak nakládáno s Ježíšem po vynešení onoho soudu rady židovské. Ponechán jest hrubým žoldněřům a služebníkům, kteří plvali na tvář Jeho, dávali Mu poličky, a rouhavě Ho vyzývali: »Hádej nám, Kriste, kdo jest, který tebe udeřil?« Mat. 26, 67. 68. Tam ovšem ať to byl kterýkoliv, jenž na Krista rouhavým způsobem sáhl, vždy byl to někdo z té otrocké roty, která vidouc příklad na svých pánech (radě židovské) rouhala se podle nich. Však to vyzývané slovo »Hádej nám«, jakoby s ďábelským úšklebem zavznivalo k sluchu našemu a platilo nynějšímu křesťanskému světu: »Hádej a posuď, křesťane, kdo jest, jenž Krista ve tvář bije?« Ach k neuvěření! Nežřídka jest to některý z vykoupenců Ježíše Krista, z těch, kterým posvěcení na křtu svatém se dostalo, které Kristus za dítky Boží a za bratry Své byl přijal, jest to zpronevěřilý křesťan, jenž proti víře, proti Cirkvi, ba i proti Samému Ježíši Kristu rouhavě mluví. Ó jak bolestná to urážka! A shovívavý Ježíš trpí vše a jen pln bolu na Své srdce ukazuje se slovy: Vizte to srdce, které

c) Druhého dne přiveden jest Ježíš před Piláta a obviňován od nejvyšších kněží fariseů a zákonníků jako buřič; však Pilát sezná, že Ježíš z Galileje pochází, kterážto zem pod mocí Herodesa byla, k tomuto Jej odeslal, k tomu pyšnému, marnivému, lstivému Herodesovi. Hle Ten, Jemuž Otec nebeský odevzdal veškerý soud, již třetímu soudci jest vydán a v hluboké pokoře a trpělivosti neodmítá žádného soudu, podrobuje se i tomu nejnespravedlivějšímu. Herodes, když nesplnilo se očekávání jeho, že by Ježíš mu na podívanou nějaký zázrak vykonal, pohrdl Ježíšem a posměch si z Něho učiniv s dvořeniny svými, v roucho bláznů Jej obléci dal a tak zpět poslal k Pilátovi. Cestou naň pokřikováno, kamením a blátem házeno. Ó kdo necítí, kolikerá a jak těžká tu urážka a potupa děje se Synu Božímu? On pak tiše snáší ponížení to a jen v srdci Svém si bolestně povzdychává: Jsem opuštěn, potupen, urouhán od těch, kteří mne milovati měli! Pilát pozná zášť fariseů proti

Ježíšovi, dává lidu rozhodnouti, koho by si propustiti žádali, zda Barabáše zločince, či Ježíše? A lid od knížat kněžských navedený prosí za Barabáše; Ježíš tímto výrokem lidu za horšího nad lotra Barabáše prohlášen. Jak veliká to urážka! A překvapen tou žádostí lidu, táže se lidu: »Co učiním s Ježíšem?« A ten lid, jenž před několika dny Kristu, Spasiteli svému, hosanna zpíval, volá nyní krvelačným křikem: »Ukřižován buď!« Ó Ježíši láskyplný, jak bylo Tobě u srdce, když jsi takto slyšel volati lid, jemuž jsi tolik dobrodiní, tolik lásky prokázal? Ze srdce Ježíšova rve se povzdech: Tak velice jsem miloval lid ten a oni tak málo mne milují! Pilát přesvědčen jest o nevinnosti Ježíšově, přec však dává Jej mrskat a když lid podrážděný ani tím uspokojiti se nenechává, umývá si Pilát ruce a Ježíše vydává, aby byl ukřižován. Ó kde byl kdy nespravedlivější ortel vynesěn na obžalovaného? Nyní bohužel nezdědka stává se, že lid provinilce vylouvá, ospravedlňuje, za něho se přimlouvá; tam ale proti Nejnevinnějšimu jen jeden stále ozýval se řev: »Ukřižuj, ukřižuj Ho! Krev Jeho přijď na nás a naše syny!« A Pilát poddal se nátlaku tomu, nedbá spravedlnosti a nevinnosti i odsuzuje Ježíše! — Kolik to přetěžkých urážek, kolik křiklavých bezpráví spácháno na Ježíši Kristu při tom soudu Pilátovu! A Ježíš snáší to vše trpělivě a to z lásky k nám, jen aby ukázal nám, jak velice nás milovalo to Srdce Jeho, které od lidí tak málo jest milováno!

* * *

Připomeňte ano i doplňte si, rozmilí v Kristu, častěji to dnešní rozjímání. Nemohl jsem vypočítati všechny urážky, které zakoušeti musilo a musí láskyplné Srdce Ježíšovo. Uvedl jsem, co od nepřátel, protivníků, nevěrců, zrádců, rouhačů, nespravedlivých soudců ano i od nevděčného lidu snášeti musil. Posudte dobře a uvažte všechno jednání své. Snad bude svědomí vaše v mnohém případě i vás obviňovat, snad i jiné ještě urážky připomene vám. Ano každý hřích, každé bezpráví, každá lehkomyslnost, prostopášnost, pomluva, lež, křivda jest urážkou dobrého Spasitele, který pln zármutku volá: »Vizte to srdce...« Ó láskyplné Srdce Ježíšovo, ježto až dosud tak trpělivé bylo k mnohým našim urážkám, pohni, obměkči to nekající, zatvrzelé srdce naše, aby neprohřešovalo se více na lásce a shovívavosti Tvé, ale Tebe u vroucí lásce zamilovalo, od Tebe shovívavosti a trpělivosti se učilo, v Tobě útěchu a posilu svou hledalo, Tobě vždy a při všem se obětovalo. Amen.

IV.

Božské Srdce Ježíšovo nejvýš milosrdné ku kajicnosti naší.

»Viz to srdce, které lidi tak velice milovalo a od nich tak málo jest milováno.« Zjev. bl. Markety.

Poznali jsme z předešlých rozjímání, jak oprávněný jest nářek Srdce Ježíšova, že tak málo jest milováno za všechnu lásku, kterou věnovalo lidstvu. Ach, co nevděku, co urážek zakoušeti musil a musí dosud láskyplný Ježíš. S nevolí a rozhořčením odvrátiti by se musil každý od těch, kteří láskou upřímnou a obětavou zhrdají aneb docela ji tupí a urážejí. Nuže vizme, jak chová se Ježíš k těm, kteří proti laskavému, dobrotivému Srdci Jeho se prohřešili? Zavrhl snad nevděčníky ty? Ztrestala spravedlnost Jeho rouhače, kteří osmělili se urážeti Jeho jednorozeného Syna Božího a Spasitele světa? »Svržení buďte hříšníci do pekel,« volá v rozhorlení David, »a nechť zhynou národové, kteří zapomínají na Boha!« Žalm 9, 18. Ano, celá příroda hotoví se dle slov sv. Řehoře ku pomstě oněch urážek: »Chceš-li, Pane, jako by volalo slunce k Stvořiteli svému, chceš-li, spálím toho nevděčníka ohněm, který jej posud zahřívá; a já, vece země, otevru propasti pod jeho nohama, a já, dí peklo, vydám jej mukám věčným.« A jak odpovídá na všechno to vyzývání láskyplné Srdce Ježíšovo? Podobně jako onen hospodář služebníkům, již chtěli vytrhat koukol přede žněmi: »Nechte! Počkejte! Jest pravda, mohl bych si ušetřiti mnoho urážek, kdybych zhubil hříšníky, jichž dobrota má neobměkčuje; ale láska má nechce smrti hříšníka, nébrž aby se obrátil a živ byl.« Ezech. 33, 11. Ano neskonale milosrdenství Boží jest to, jež zdržuje rámě Jeho spravedlnosti: shovívá, čeká na kajicnost, aby odpustiti mohlo. Právem stýská sice Kristus Ježíš ve zjevení Svém k blahoslavené Marketě: »Viz to srdce, které . . .« přec však dodává: »Bývají-li lidé slabostí uchvázeni, padají-li opět do hříchů, tonou-li v bídách, hrozí-li jim nebezpečenství: »Éjhle, srdce mé milosrdenstvím oplývá, ku kajicnosti volá, odpuštění nabízí.«

Může-li býti lásky větší? Rozjímati tedy budeme dnes o božském Srdci Ježíšovu, které v milosrdenství Svém ochotno jest, odpouštěti kajicníkům, ano samo hříšníky vyhledává, aby ku kajicnosti pohnulo jich. Ó Ježíši, obměkči to srdce naše bezcitné a zatvrzelé, aby v kajicnosti otevřelo se paprskům láskyplného, milosrdného Srdce Tvého

Pojednání.

Urazil-li kdo koho, přísluší vinníkovi, aby uraženého odprosil a za usmíření požádal. My bezpočtukráte urazili jsme svého

Pána a Spasitele, jednorozeného Syna Božího, Jemuž koří se kůrové nebeští a před Nímž nejsme víc než nádoby hněvu«. Řím 9, 22.; když pak otáleli jsme s polepšením a odprošením, nejen že shovíval nám, ale i Sám vyhledával nás, milost a odpuštění nabízej. Ano, láskyplný Ježíš jest onen pastýř dobrý, který hledá ovci zbloudilou, k sobě ji volá, na ramena ji bře a zpět přináší do ovčince svého. A jakou ještě nad tím radostí jest naplněn: »Radujte se se mnou,« volá, »neboť jsem nalezl ovci ztracenou.« Luk. 15, 6.

Zdali v jednání a slovech těch nejeví se neskonalá láska, svrchované milosrdenství Ježíšovo, které ochotno jest odpouštěti kajicníkům? Čemu v podobenství učil, to dosvědčil jednáním Svým. Uvedu některé doklady.

1. Byl jednou Kristus Ježíš pohostinu u Šimona malomocného, a tu z nenadání přišla tam Marie Magdalena, o níž dí sv. evangelium, že to byla žena hříšnice. U všech byla v pohrzení a proto i Simon velmi nemile to nesl, že společnost příchodem jejím byla rozrušena; ano pohoršení z toho bral, že Ježíš trpěl ji, ana mu nohy líbala, slzami smáčela a vlasy svými vytírala. To nesrovnávalo se s farisejskými náhledy jeho, že by člověk zachovalý, počestný, strpěti mohl takovou hříšnici; a Ježíš dovoluje ženě té, že se dotýká, že u Jeho nohou s důvěrou a oddaností prodlévá. Šimon již počíná pochybovati o prorockém duchu Ježíše Krista, což teprv, kdyby byl věděl a věřil, že jest to Mesiáš, jednorozený Syn Boží! Byl by snad očekával, že před spravedlností Boží musí se žena ta v okamžiku propadnouti do propasti pekelné. A jak zachoval se Ježíš? Ujímá se kajicnice proti přísnému odsuzování, hájí její skutky skroušené lítosti proti nelaskavému úsudku a tomu srdci kajícímu, které paprskem milosti Boží a lásky dobrotivého Spasitele dotknuto bylo, prohlašuje odpuštění a milosrdenství, řka: »Odpouštějí se jí hříchové mnozí, proto že láskou čistou, kající, přilnula ke mně.« Ano, to žádá láskyplné Srdce Ježíšovo, abychom ocenili neskonalou Jeho lásku k nám, odprosili Ho u vroucí kajicnosti za urážky své, abychom hříchů a nepravostí svých s pravou lítostí oplakali, abychom srdce své Srdci Ježíšovu občtovali, a pak nemusíme se lekat více přísné spravedlnosti: Milosrdenství a láska Ježíšova zdrží rámě spravedlnosti Boží a Srdce Ježíšovo bude hlásati nám: Doufej, synu, doufej, dcero, odpouštějí se tobě hříchové tvoji. — Ó použijme této posvátné doby, kterou Bůh k našemu pokání a napravení ustanovil; hledejme Krista, dokud může nalezen býti, nedbejme toho farisejského posudku, že kdo bloudil, již vrátiti se nemůže, kdo pochybil, že již ztracen jest a že by mu již pomoci nebylo. Vizte to srdce mé, volá Kristus Ježíš, vizte to Srdce, které lidi tak velice milovalo a posud oplývá láskou a milosrdenstvím.

2. Privil jsem, že čas svatopostní nejpříhodnější jest ku pokání našemu, poněvadž tu právě, jako by to trpící, tolikrát zraněné a zarmoucené srdce Ježíšovo tím ochotnější bylo k odpuštění.

Ano, právě doba postní připomíná dojemné případy milosrdenství našeho Spasitele.

Slyšeli jsme o Petrovi, jak zapřísáhal se božskému Mistru svému že Ho neopustí, nezapře. Jak dopadlo to v zahradě Getsemanské, již jsme rozjívali. Pozorujme nyní Petra, který zástup Ježíše odvádějící z daleka následoval, až i nepozorován vešel do síně radního domu. Tam slyšel křivá svědectví proti Ježíšovi, nepravé obviňování, nespravedlivé odsouzení; cítí to bezpráví, které se děje božskému Mistru, ale nemá odvahy, Jeho se zastati. Než i jiná důležitá zkouška mu nastává. Nemohl zajisté utajiti hluboké pohnutí nad výslechem Ježíšovým a tu vzniklo snadno u některých oprávněné podezření, že jest i on z učenníků Ježíšových. Toho zalekl se Petr; Mistra uznali za hodného smrti, jak by naložili s ním, učenníkem Jeho? Děsí se podobného ortele a proto aby od sebe podezření odvrátil, nechce ani rozuměti otázce, je-li učenníkem Ježíšovým, otázan po druhé, již přímo popírá, že by Ježíše znal, po třetí pak docela přísahou se zaklíná, že jest mu Ježíš zcela cizí. Tak nevděčnost a urážka proti Ježíšovi doplněna, a hned kohout zazpíval a probudil bázní uspalé svědomí Petrovo. V tom pak vyvádějí žoldnéři Ježíše ze soudní síně. Petrovi napadlo setkání se Ježíše se zrádným Jidášem v zahradě Getsemanské; tam rozhořčila jej zrada Jidášova, viděl, jak Ježíš s bolestí od zatvrzelého Jidáše se odvrátil; jak zachová se nyní k němu? S bázní a se studem patří na Ježíše; však i Ježíš pohledl na Petra: zraky jejich se potkaly a pohled Ježíšův jako by byl trpce připomínal Petrovi: Tak jsi splnil slib a přísahu svou? To zasloužil jsem za lásku svou, že ke Mně ani znáti se nechceš? Až do duše vniká mu ten pohled Ježíšův, bolestný sice, ale ne odsuzující; nebo s pohledem tím vniká spolu i paprsek lásky a milosti, která rozechřívá srdce Petrovo a on rozpomenuv se na slovo Ježíšovo, kterým jej varoval, i na ta slova, kterými Ježíš osvědčoval mu lásku a péči svou, a uchvácen žalostí nad svým skutkem, odešel ven a plakal hořce. Ó požehnané ty slze kající! Ony jsou vyznáním viny, ony jsou zpovědí, jsou důkazem lítosti vnitřní, nadpřirozené, ony dosahují odpuštění. Tu vizte, rozmili v Kristu, a poznejte neskonale milosrdenství Ježíšovo. Jak veliký byl hřích, jak osudný pád Petrův, a přece i pro něho má Ježíš odpuštění. Netrať důvěry, hříšníku, volá k tobě kající Petr, nezoufej jako nekající Jidáš, ale přidrž se Ježíše svého, neuzavírej srdce svého Jeho milosti; popatř na Ježíše pro tebe ztýraného, nespravedlivě odsouzeného. On i po tobě se ohlíží: snad zrak tvůj s Jeho pohledem se setká, porozumíš snad jako Petr i ty pohledu Jeho, jako by k tobě volal: Viz tu lásku Mou! To vše ochotno bylo srdce Mé trpěti pro tebe; poznej, jak velice tě milovalo, a tys za to vše splácel Mně jen nevděkem, jen urážkami, Mne jsi zapíral, ke Mně se hlásiti nechtěl! Přec však nechci, abys zahynul jako nekající zatvrzelý Jidáš; ale s Petrem poznej vinu svou, oplakej ji: srdce Mé hotovo jest odpustiti; vždyť ono plno jest lásky a milosrdenství.

3. Mnoho synů marnotratných získal Kristus Ježíš působením Svým, mnohou ovci zbloudilou uvedl zpět do ovčince Svého; však úchvatně, zázračně působilo Jeho utrpení: kříž Ježíšův stal se trůnem milosti, lásky a milosrdenství. Vykonán ortel nad Ježíšem; ku kříži přibit, rozpjat visí mezi nebem a zemí. Nevýslovné jsou Jeho bolesti: ruce a nohy zbodené, celé tělo rozedrané a krví zalité, tvář ssinalá, jazyk palčivostí vypráhlý, hlava trním zraněná, oko mdlobou strhané. Kdo necítil by soustrast se žaluplným stavem ukřižovaného Ježíše Krista? Však zášť farisejská ani tu neustává se rouhati. »Jiným pomáhal, sám sobě pomoci nemůže,« s oušklebkem pokřikují. Je-li králem Mesiášem. israelským, ať sstoupí s kříže a my uvěříme v něho. Doufal v Boha; miluje-li ho Bůh, ať jej vysvobodí; neboť říkal: Syn Boží jsem.« Mat. 27, 42. 43. Co by zasluhovala ta bezcitnost farisejská? I samo nebe děsí se nad rouháním tím, slunce se ztmívá, země se třese, skály se pukají; ustrašení trnou zlotřilci, nestihne-li jich zasloužený trest. A Ježíš na kříži již otvírá ústa, snad aby vyřkl nad nimi ortel odsuzující? Nikoli! Ten láskyplný Ježíš pozvedá hlasu orodovného k Otci nebeskému a modlí se za nepřátely Své: »Otče, odpusť jim, neboť nevědí co činí.« Luk. 23, 34. Řekněte, přátelé drazí, může-li býti větší shovívavosti, většího milosrdenství? Zatvrzelcům ovšem ani tato přímluva láskyplného Ježíše nezpomohla; ale byli tam jiní mnozí, jichžto svědomím zatřásla slova Ježíšova a paprsek milosti pronikl k srdci jejich a v kajicnosti tepajíce se v prsa vyznávali: »Zajisté Syn Boží byl tento.« Mat. 27, 54. Co přivedlo je k přesvědčení tomu? Shovívavá láska a neskonale milosrdenství Ježíše ukřižovaného; neboť poznali, tak milovati odpůrce, tak ochotně odpouštěti nepřítelům nedovedl by člověk, tak činiti může jen nejvyšší milosrdný Syn Boží.

Nuže, nejmilejší, jestli nevěřící židé ano i pohané pochopili tu neskonalou lásku Ježíšovu, mohu snad s větší bezpečností očekávat, že i vy porozumíte slovům ukřižovaného Ježíše, když volá k vám: »Vizte to srdce, které lidi tak velice milovalo: kéž by láskou mou obměkčilo se i srdce vaše, abyste mého milosrdenství hodni se stali; neboť já nechci smrt hříšníka, ale aby se polepšil a živ byl.«

4. Při vyučování Svém často připomínal Kristus Ježíš, že nebe připraveno jest pro všechny a bez své viny že nikdo z něho vyloučen nebývá; ano byt i sebe větší vina tížila svědomí, byt i sebe hloub byl zabředl hříšník, byt nepravosti jeho nejpřísnějšímu soudu a trestu lidskému podlehly: u láskyplného Srdce Ježíšova vždy ještě doufati smí, že nalezne milosrdenství. Díky toho podal Kristus na kříži. Bylť s Ježíšem ukřižování dva lotři: jeden na pravici a druhý na levici. Lotr na levici v spustlosti své setrval až do konce, ano spojil se s rouhači proti Pánu Ježíšovi, doufaje snad za to od nich vysvobození; však odsouzenec na pravé straně postřehl trestuhodnost takové rouhavé vyzývavosti a proto káral společníka svého řka: »Ani ty se Boha nebojíš, ačkoliv za několik okamžiků státi máš před soudem Jeho? My zajisté spravedlivě

trpíme tak, jak jsme hříchy svými zasloužili; ale Ježíš nic zlého neučinil a bez viny odsouzen jest.« Uznáváje pak Ježíše za Mesiáše a utrpení Jeho za dílo vykupitelské, pln kajicnosti a důvěry zvolal ku Ježíši: »Pane, rozpomeň se na mne, až přijdeš do království svého.« Luk. 23, 42. Hle, lotr, který promařil život svůj v nepravostech, který nemůže se vykázati než skutky trestuhodnými a tudíž i ortel smrti za spravedlivý uznávati musí: tento lotr soudu lidskému propadlý má přece odvahu, milosrdenství a slitování hledati u Ježíše. Co dodává mu tolik důvěry? Vždyť viděl tichost a trpělivost, s kterou snášel všechno bezpráví, slyšel tu láskyplnou přímluvu Jeho za nepřátely; paprsek lásky a milosti Ježíšovy pronikl do srdce jeho a kající duše jeho nabývá důvěry; nebo jestli i ouhlavním nepřítelům svým odpouští, tak, těší se, bude míti milosrdenství i pro mne, a proto s kající prosbou obrací se ku Ježíši: »Pane, rozpomeň se na mne.« A pokorná důvěra ho nesklamala. Co že odpovídá Ježíš na prosbu jeho? »Amen pravím tobě: Dnes ještě budeš se mnou v ráji.« Luk. 23, 43. Hle, láskyplný, milosrdný Ježíš slitovává se nad lotrem a slibuje mu ráj; zdali by mohl tedy který hříšník pochybovati o milosrdenství Jeho, zdali by směl který zatvrzelec právem říkati, že větší jest nepravost jeho, než aby odpuštění dosáhl? Aj, popatř na Ježíše ukřižovaného, který i tam s kříže ještě hlásá odpuštění, ano kajícímu lotrovi slibuje i ráj, k nám pak ke všem volá: »Vizte to srdce, které lidi tak velice milovalo a od nich tak málo jest milováno. A přece nezavrhuje nevděčníky; má milosrdenství i pro vás. Jen s důvěrou a kajicností ke mně se obraťte, jen k Srdci mému se přivíňte a pocítíte milost z něho se prýšící, která posvěti duše vaše. Vždyť Srdce mé oplývá láskou a milosrdenstvím!« —

* * *

Připomenuli jsme si jen některé případy, jak láskyplné Srdce Ježíšovo prokazovalo milosrdenství všem, kteří k němu nestráceli důvěry; co tisíců a milionů případů mohlo by vypočítati veškeré lidstvo! Ano, dosvědčili by nám to strážní duchové lidstva, dokázali by to ti zástupové oslavenců, kteří nyní v ráji nebeském za neskonalou lásku a nevystihlé milosrdenství Vykupitele svého velebí. Však k čemu měl bych hledat a uvádět důkazů rozličných? Rozpomeňte se jen na svůj uplynulý život, připomeňte si své mládí, uvažujte cesty života svého a spočítejte, jak často snad již hrozila vám záhuba pro duši, jak často snad již již otevíraly se propasti pekelné, volající k Soudci nejvyšší spravedlivému: »Pane, chceš-li, pohlítni nešlechtníka toho.« A Ježíš odpovídal vždy: »Nechte — Počkejte!« Shovíval — a Jeho neskonalému milosrdenství máš, křesťane, co děkovati, že jsi posud zde a ještě naději máš na spasení. Zatím volal tě, pobádal tvým svědomím, často pohlízel na tebe jako na Petra, přimlouval se za tebe: »Otče, odpusť mu . . .« Nabízel milost, odpuštění, sliboval kajicnosti tvé ráj. Jak zachoval se's k této lásce svého Spasitele? Snad jsi ji patřičně ani ne-

ocenil, na hlas svého Spasitele nedbal, pohledu Ježíšova si nevšímal. Nuže dnes, nyní hned poklekněme zde před svým ukřižovaným Ježíšem, abychom Ho odprosili. Ty ale, láskyplné Srdce Ježíšovo, neuzavírej se před naší nehodností; vyšli paprsky milosti své a rozehřej nás ku kajicnosti, abychom bezpečice se na tvé milosrdenství a na mocnou přímluvu tvou s kající Magdalenou, s plačícím Petrem a skroušeným lotrem odpuštění a spásu věčnou doufati směli. Ó láskyplné, milosrdné Srdce Ježíšovo rozpomeň se na nás tam v království tvém. Amen.

V.

Láskyplné Srdce Ježíšovo spravedlnosti božské za nás zadost učinilo.

»Viz toto srdce, které lidi tak velice milovalo, ale od nich tak málo jest milováno.« Zjev. bl. Markety.

Rozjímali jsme o tom, jak četnými důkazy dotvrdil Kristus Ježíš Svou neskonalou lásku k nám; láska tato zajisté s nebe na zem mezi nás Ho přivedla a když lidé nechtěli uznati ji a s nevděkem od lásky plného Srdce Ježíšova se odvraceli, shovíval jim; ano i když vyzývavě uráželi Ho, přece Srdce Ježíšovo nezbořilo se hněvem a mstou proti rouhačům, ale trpělo i toto příkoří a čekalo, až by hříšníci v nepravostech svých se poznali. A což když ti synové marnotratní promařivše všechny statek milosti Boží a nevědouce si rady, ni pomoci, vrátili se zpět ze světa k dobrotivému Otci svému, odehnal je snad od sebe jako nevděčníky nehodné? Nikoliv; však jsme toho všichni zakusili, že jako onen otec, o němž Kristus Ježíš sám vypravoval, vyšel nám tento láskyplný Spasitel vstříc, objal nás a na milost přijal, obléknuv duši naši rouchem milosti a obdařiv nás prstenem zaslíbení věčného. A tak láska Ježíšova jeví se v shovívavosti s naším nevděkem, v trpělivosti k našim urážkám, v milosrdenství k odpuštění naší kajicnosti.

A ještě toto vše jakoby lásce Ježíšově nebylo dost: nejen vinu smazat, ale i za nás dostiučiniti, trest a pokutu naši vytrpěti byl ochoten; a toť zajisté vrchol lásky Jeho. Vizte tedy to božské Srdce Ježíšovo, které tak velice nás milovalo, že i na zadostučinění za nás božské spravedlnosti se obětovalo, o čemž rozjímati budeme dnes. Kéž rozjímáním tím rozhřeje se srdce naše, aby nemusil Kristus Ježíš stýskati, že Srdce Jeho od nás tak málo jest milováno. Ó Ježíši nejdobrotivější, popřej milosti k rozjímání našemu.

P o j e d n á n í.

Zrakem duchovním spatřil veliký prorok Isaiáš Vykupitele a kterak líčí Její? Jako pohrdaného . . . muže bolesti; a poznáv z osvětlení Božího příčinu poníženosti Jeho, dí: »V pravdě neduhy naše on nesl, bolesti naše on snášel: a my počtli jsme ho jako malomocného a ubitého od Boha a sniženého. On pak raněn jest pro nepravosti naše, potřín jest pro hříchy naše: kázeň pokoje našeho leží na něm a zsinalostí jeho uzdravení jsme.« Is. 53, 4, 5. Duchem prorockým osvětlený označil takto Isaiáš ono dostiučinění, jež přislíbený Mesiáš přinésti měl za hříchy lidstva, a jež skutečně Kristus Ježíš, ten »muž bolesti« i přinesl. Však tážete se snad, co Její pohnulo, že všechny tyto útrapy pro nás podstoupil? Oznámil to Sám blahosl. Marketě, když na Svě srdce ukázal a jí řekl: »V iz toto Srdce, které . . .« Ano z lásky k nám ochotně podrobil se tomu Kristus Ježíš, aby spravedlnosti božské za nás dosti učinil a vždy také při Svém utrpení to na jevo dával, že dobrovolně a jen z lásky k nám to dostiučinění na se přijal. Všimněme si těch jednotlivých udajů z utrpení Páně a poznáme dobrotivou ochotu a obětavou lásku Jeho k nám.

1. Když posledně chtěl se vydati Pán Ježíš s učenniky do Jerusálema, přepověděl jim, co všechno Její tam čeká: »že bude vydán pohanům a bude posmíván a bičován i uplván; a když Její ubičují, že zabijí Ho a třetího dne že vstane z mrtvých.« Luk. 18, 32. 33. Předvídal tedy Ježíš Kristus všecko utrpení Svě a když Její učenníci zdržovali, aby tam nechodil a v takové nebezpečnosti se nevydával, vysvětlil jim, to že jest úkol Mesiáše, jak prorokům to zjeveno bylo, On pak, že vše podstoupiti chce jakožto Syn člověka čili zástupce a prostředník lidstva. Dal tedy Pán Ježíš na jevo, že jest si povědom úkolu Svěho vykupitelského a že všechny ty pokuty, které by vlastně lidstvo za provinění svá snášeti mělo, On Sám ochotně a dobrovolně na Sebe vezme a vytrpí, aby takto jako Spasitel náš Spravedlnosti Boží za nás zadost učinil a hněv Jeho usmířil. A co že pohnulo Její k tak veliké obětavosti, že největší muky, ba i smrt nejbolestnější podstoupil pro nás? Na otázku tu udává sv. apoštol národů jediný důvod tento: »Kristus miloval nás; ano miloval nás a vydal sebe samého za nás v obětování a obět Bohu k vůni líbezně.« Ef. 5, 2. Kdo nepoznává v tom neskonalou lásku božského Srdce Ježíšova? On zajisté netoliko odpuštění a milosrdenství u Otce nebeského nám vyjednal, ale nad to podvolil se ochotně i všem pokutám, které bychom na zadostiučinění své vytrpěti měli, tak sice, aby všechny útrapy a kříže, které by nás v životě našem potkaly, pokud s trpělivostí a ve spojení s trpícím Kristem je snášíme, nám ne na pokutu, ale na zásluhu připočteny byly. My zajisté měli jsme se státi muži čili dítkami bolesti, my jsme měli vydáni býti na potupu, bičování a uplvání, my jsme podstoupiti měli tu bolestnou smrt: vždyť

to vše ohlásil Bůh praotci našemu Adamovi jakož pokutu za hřích; však hle Ježíš Kristus, vtělený Syn Boží, předstupuje před Boha uraženého jako prostředník, nabízí Sebe na zadostučinění, přináší Srdce Své v »obět slitování za hříchy naše.« I Jan 2, 2. Viztež tedy, vykoupenci Ježíšovi, vizte to Srdce, které lidi

2. Ačkoliv celý život Ježíše Krista byl dosti učiněním za nás, přece nejpatrnější důkazy o Jeho obětavé lásce podává nám Jeho utrpení, které počalo v zahradě Getsemanské. Mezi tím, co k nastávajícímu utrpení modlitbou se sílil, přišli tam za Ním žoldnéři, aby Jej polapili. Však měli poznati oni a celý svět, že v moc svých nepřátel nedostal se snad nechtě a násilím, nýbrž že Sám dobrovolně jim se vydal, aby dílo vykoupění vykonal. Jediným všemocným slovem totiž poráží k zemi všechny pochopy, kteří Jej svázati měli; jako druhdy prošel řadou nepřátel Nazaretských aneb jako odešel dle dnešního sv. evangelia z chrámu, když Jej chtěli kamenovati: tak mohl i tam ze zahrady getsemanské odejiti, aniž by Mu stráž vojenská byla mohla zabrániti. Avšak Pán Ježíš neučinil toho, nýbrž přistupuje k ohromným žoldněřům, řka k nim: »Jestliže mne hledáte, nechte těchto (učenníků mých), ať odejdou.« Jan 18, 8. A vztáhnuv ruce Své k žoldněřům, vybidl jich, aby vykonal, k čemu posláni byli. Tak přesvědčili se žoldněři, tak na své oči uzřeli to i učenníci, že Kristus Ježíš dobrovolně spoutati se dává; slyšeli všichni, že činí tak s podmínkou, aby propuštění a vši zodpovědnosti sprostěni byli učenníci Jeho, kteří tam zastupovali všecken věřící lid. — »Nechte těchto, ať odejdou,« dí Kristus k těm, kteří stali se nástroji spravedlnosti Boží, a slova Jeho zalétala dále, až tam před trůn Soudce věčného; u Otce nebeského jakoby se přimlouval božský náš Spasitel: »Nech těchto, za něž se obětuji; nech, propust' jich ze soudu, z pokuty, z kletby, která na nich lpěla od prvního hříchu: přijmi dosti učinění mé, které ti za ně podávám a nad vykoupenci mými se smiluj.« —

Zbožní křesťané, popatřte v duchu na Ježíše Krista tam v zahradě getsemanské, jak ruce Své ochotně spoutati dává, jak dobrovolně nechává se odvésti před soudce nespravedlivé, jak obětavě podstupuje ono předvídané smrtonosné utrpení, jen aby Spravedlnosti Boží za nás dosti učinil a pro spasení naše dílo vykupitelské dokonal. Slyšte, jak u Otce nebeského se přimlouvá: »Nech tyto, propust' je, neodsuzuj jich; čeho trpěti třeba, já vytrpím. Vezmi mne za obět místo nich.« Tak nabízel se Kristus Ježíš i za nás; zdali nepoznáváme v tom neskonalou lásku Jeho? »Vizte to Srdce, které . . .« — Ó Ježíši, jak ochotně vydáváš Se v utrpení místo mne! Co učiním, abych ulehčil tíži okovů, jimiž spoutány byly přesvaté ruce Tvé? Čím nahradím Tobě urážky a ukrutnosti, jež jako zajatec od surových žoldněřů jsi zakoušeti musil? Ó kéž láska, která Tě do rukou nepřátel vydala, od nyníška řídí všechno hnutí srdce mého, kéž mne učí s utrpením

Tvým spojovati vše, čeho mně odporného bude zakoušet; kéž Tvá oddanost a tichost posvěti trpělivost mou.

3. Však i rada židovská a veškerý lid měl přijíti k tomu vědomí, že Ježíš Kristus trpí a umírá na zadostučinění za všechno lidstvo. Prozřetelnost božská zajisté použila k tomu prohlášení příslušného nejvyššího úřadu kněžského. Stalo se tak při radě nejvyšších kněží a fariseů, kteří se sešli po zázračném vzkříšení Lazara, aby se dohodli, co učiniti s Ježíšem, aby v Něho pro veliké divy, které činil, všichni lidé neuvěřili. A tu když jedni tak, jiní jinak radili, povstal Kaifáš, jenž byl nejvyšším knězem toho leta a prohlásil řka: »Vy nic nevíte, aniž na to myslíte, že užitečné jest vám, aby jeden člověk (Ježíš) umřel za lid, a ne aby všechen národ zahynul.« A evangelista Páně dokládá o Kaifášovi: »Toho pak neřekl sám ze sebe; ale jsa toho leta nejvyšším knězem prorokoval, z vnuknutí Božího totiž prohlásil, že Ježíš měl umříti za lid a to ne toliko za lid židovský, ale aby syny Boží, kteří rozptýleni byli, shromáždil v jedno.« Jan 11, 47—52. Ejhle jak nevyzpytatelné jsou cesty Prozřetelnosti božské! Základní pravdu celého vykoupení vyjádřuje tuto Kaifáš, ale nechápe hlubokého významu jejího. »Skryl Bůh tajemství to před moudrymi a opatrnými, ale zjevil je maličkým,« prostým učenníkům, věrným vyznavačům, zjevil to i zbožné panně, bl. Marketě, že to Srdce Ježíšovo za nás se obětovalo, abychom my nezahynuli, ale shromáždění byli v jednotu víry ku spasení svému. —

Jako výrokem Kaifášovým tak i slovy všeho lidu před soudem Pilátovým shromážděného vyjádřen jest vznešený úkol vykupitelský Ježíše Krista, kterým za nás mělo dosti učiněno býti. Když nespravedlivý soudce, ač nevinu Ježíšovu uznával, přece neměl odvahy, propustiti Ježíše, a jen umytím rukou zodpovědnost za smrt Ježíše Krista se sebe smýti chtěl, tu všecken lid propukl v křik: »Krev jeho přijď na nás a naše syny.« Mat. 27, 15. Lid krvelačný není si ovšem povědom úplného smyslu slov těch; on takto jen chce na sebe vzíti všechnu zodpovědnost za smrt Ježíšovu a tím ovšem rouhavě na sebe svolává i kletbu Boží; ale Prozřetelnost božská takto ústy lidu prohlásiti dává tajemný účel a hluboký význam smrti Ježíše Krista, že On totiž krev Svou pro nás prolíti ochoten jest na zadostučinění za hříchy světa a na vykoupení naše. — Představte si, nejmilejší, Ježíše svázaného před Pilátem. I sám soudce tento přesvědčen jest o nevinosti Jeho a přec odsuzuje Ho k smrti; proč tedy umříti má nevinný Ježíš? Za hříchy své nikoliv; vždyť On hříchu neučinil. Avšak výrok Kaifášův z vnuknutí Božího učiněný, že užitečno jest, aby Ježíš umřel za lid, by tento nezahynul, — výrok tento dotvrzen má býti hlasem lidu: Nevinná krev toho Beránka Božího obmýti má viny lidstva a proto lid shromážděný volá: »Krev jeho přijď na nás a na naše syny!«

Aby nezahynulo lidstvo na věky, Kristus se za ně obětuje, aby sejmuta byla kletba hříchu s lidstva, přijímá Kristus ortel smrti. Lid žádá Jeho smrt, touží po Jeho krvi a Ježíš dobrotivý

láskyplný, stojí před lidem rozrušeným jakoby nabízel jim: »Vezměte mne, obětujte mne, prolejte krev mou: vše za vás obětují a za spásu vaši, jen poznejte, že takto za vás dostičiním z lásky k vám. Vizte to srdce, které lidi tak velice milovalo; ale od lidí tak málo jest milováno!«

4. I vydal Pilát Ježiše, aby byl ukřižován a pochopové vhodivše na Něho kříž, spěchají s Ním k místu popravnímu. I kráčí Ježiš nesa Sobě těžký kříž: »jako beránek k zabití veden jest a neotevřel úst svých,« Is. 53, 7; strkají Ho, sem tam Jím smýkají a Ježiš zůstává tichý; klesá pod křížem, kopou a bijí Ho, a Ježiš mlčí. I ženy Jerusalemské nad Ním s ustrnutím dávají se do pláče; a hle tu otvírá Ježiš ústa Svá a co praví jim? »Ženy Jerusalemské, neplačtež nade mnou« -- jen s povrchní soustrastí, ku které pobádá vás bídný stav zsinalosti Mé; ale příčinu toho utrpení Mého posuďte. Ne za vinu Mou přiřknuta Mi smrt; jiní jsou, kteří snášeti měli pokutu tuto, ale já dobrovolně na Sebe ji přijal; ti pak, za něž trpím, jste vy i synové vaši. »Neplačtež tedy nade mnou, ale samy nad sebou plačte a nad syny svými,« Luk. 23, 28., abyste pravou kajicností přisvojily si zásluh utrpení Mého a nemusily se lekat kletby, která stihne nekajicníky, že krev Má na nich zmařena jest. — Tak asi mluvil Kristus Pán k ženám Jerusalemským, tak volá i k nám. On dobrovolně přijal na Sebe zadostučinění, ku kterému my jsme byli zavázáni; On ochotně pro nás podstoupil nejtěžší pokuty, které my jsme snášeti měli; On pro nás i k smrti a to nejbolestnější, nejpotupnější smrti křížce byl odsouzen a ochotně také kříž k usmrcení Svému na Svých ramenou nese, abychom my před smrtí věčnou byli uchráněni. Popatřte v duchu na Ježiše strápeného, krví zalitého, pod křížem se potácejícího: ovšem pohled to trapný a sotva kde které srdce tak necitelné, jež by soustrastí a bolem uchváčeno nebylo. A tu při tom pohnutí srdce vašeho k vám zraku strhaného, tváře zsinalé obrací trpící Ježiš a dojemným hlasem volá: Vizte, tak zadost činím za vás, to vše snáším z lásky k vám a pro spasení vaše: Ejhle to Srdce, které vás tak velice milovalo; kéž by i od vás bylo milováno!

* * *

Rozmilí v Kristu, s vděčností zajisté přijali byste přímluvu dobrého přítele, kterou by vám v těžké nesnázi vaší vypomohl, hněv uraženého pána od vás odvrátil a odpuštění jeho vám vyprosil; však více ještě učinil Kristus Ježiš z lásky pro vás. On netoliko usmířil nám rozhněvaného Soudce věčného, nejen odpuštění nám vymohl, ale i tu pokutu, kterou jsme snášeti měli, ochotně za nás na Sebe přijal a ji vytrpěl; nám netřeba ničeho více, než s kajicností sáhnout po milosti, kterou nám dobyl. Hle všechno obětoval pro nás Kristus Ježiš, Sebe Samého, i všechno, co měl: Své tělo v utrpení, Svou duši v smutku a v ouzkości, Svou všemohoucnost v pokoře, Svou shovívavost v nevděku a urážkách, Svou trpělivost v mukách a bolestech, vždy, všude a při

všem Svou lásku. Ó vizte to srdce, které nás tak velice milovalo, ale od nás tak málo bylo milováno! Odprosme tedy dnes trpícího Spasitele, že jsme láskyplné Srdce Jeho nevděčností svou prorývali. Ó Ježíši dobrotivý, láskyplný Spasiteli náš, s bolestí připomínáme si vše, cos od nepřátel Svých při Svém utrpení snášeti musil; ale bolestněji zajisté zraněno bylo Srdce Tvé, když jsme my, vykoupenci Tvoji za všechnu lásku Tvou nevděkem se Ti spláceli a všechno dostiučinění Tvé nekajícností svou mařili. Nejen soustrast jako ženy Jerusalemské, ale i skroušenost, lítost nad tím projevujem, že jsme Tvé láskyplné Srdce tak zarmucovali; rozněť v srdci našem vroucí lásku, abychom celým srdcem k Tobě zažehli, Tebe vděčně a oddaně milovali a Tobě v životě i v smrti se obětovali. Amen.

Patero řečí na neděle postní o cíli člověka.

Napsal FR. BLAŽKO, farář v Noutonicích.

II.

»Odejdiž satane! Neboť psáno jest: Pánu Bohu svému se klaněti, a Jemu samému sloužiti budeš.« Mat, 4, 10.

To víte, rozmilí v Kristu, kdy Kristus Pán těmito slovy satana odbyl. Bylo to v tom rozhodném okamžiku, kdy satan, tuše v osobě Kristově budoucího Spasitele, pokoušel se svésti Jej k hříchu.

Zvláštní to skupení! Proti sobě stojí Světlo a temnost; Pravda a lež; Svatost a hřích; nebe a peklo; Bůh vtělený a ďábel; Tvůrce a tvor k věčnému trestu odsouzený! A ta opovážlivost! Před tvorem, zlořečeným na věky, padnouti, jemu se klaněti má Pán všehomíra! Světlo má ustoupiti temnotě, pravda lži, svatost hříchu, nebe se má peklu kořiti! —

Zvítězil Kristus nad satanem.

Než co se satanu nepodařilo u božského Spasitele, o to se pokouší u každého člověka. Každému z nás ukazuje vyllhané své panství a dí: »To všecko tobě dám, budeš-li se mi klaněti!

Jak zvítězíme v tomto pokušení nad satanem nás mnohem silnějším?! Jak zvítězíme? Žádná malomyslnost! Žádná bázeň! My zvítězíme, jistě zvítězíme, půjdeme-li po všecken život svůj za heslem Krista Pána: »Pánu Bohu svému se klaněti a jemu samému sloužiti budeš.«

Zvítězíme, budeme-li bez odporu za povinnost svého života uznávati, co svaté náboženství stanoví: »Člověče, proto jsi na světě, abys Bohu sloužil.« A o této druhé povinnosti, o tomto našem dalším určení na světě budeme dnes rozjímati.

Pojednání.

I.

Odejdíž satane! Neboť psáno jest: »Pánu Bohu svému se klaněti a jemu samému sloužiti budeš.«

To v »pravdě« jest »svoboda«, která se člověku za jeho cíl udává.

Nuže, drazí v Kristu, uvažujme, kdo jest v pravdě svoboden: ten, který satanu, aneb, který Bohu slouží? A abychom dobře rozsoudili, podržme opět na mysli, co může skutečným cílem býti? Nuže ptejme se: »Co může býti naším cílem? Cílem naším může býti, co nad nás jest, co dokonalejší jest nás, co nás lepšími a dokonalejšími učiniti může, čemu mi nic, ale ono nám vše podává, co bez nás trvati může, ale ne my bez něho.«

Toto na paměti majíce, ptejme se, komu ten člověk slouží, který Bohu službu odpírá?

Slouží buď tělu svému, aneb mamoně, aneb ctižádosti, což sv. Jan vyjadřuje slovy: »Žádost těla, žádost očí, pýcha života.«

A kdo jest, jenž najímá nás k těmto službám? Není-liž to satan, který člověka láká slibem: Zjednám rozkoš, dám ti bohatství, i slávu ti opatřím — jenom nechťej Bohu sloužiti!

A to má býti cílem křesťana? Sloužiti tělu a žádostem jeho, to nás učiní svobodné?! Opilec, smilník, ti že jsou svobodní?

Co praví o takových sv. Pavel, jejichžto bůh břicho jest? Konec jejich jest zahynutí. Můžeme si pomysliti bídňějšího otroctví nad to, v němž opilci a smilníci vězí? Netáhne-liž je tato smyslná vášeň spoutané jako děčka malomocná za sebou a neodnímá-liž jim i důstojnost lidskou? Smí se podobný nešťastník cti svojí a důstojností rovnati i jen té němé tváři? —

Či snad jest křesťana důstojný cíl, sloužiti mamonu? Učiní člověka mamon svobodným? Co dí o takových moudrý Sirach? »Nic není nepravějšího než milovati peníze. Neb takový i duši na prodej má.« Sir. 10, 10. A jak dí sv. Pavel v listu svém k Timoteovi 6, 9. 10? »Nebo kteříž chtějí zhoatnouti, upadávají v pokušení a osidlo ďáblové, a v žádosti mnohé, neužitečné i škodlivé, kteréž pohřžují lidi v zahynutí a zatracení.«

A nesrovnává se to s pravdou? Či k jakým koncům přivádí lakomství — a to jest služba mamonu — k jakým koncům přivádí člověka?

Ať nedím nic o tom, že člověk, aby zbohatnul i skutků nepočestných, ano i zločinů se dopouští, zdaž touha po penězích nezabavuje člověka pokojné mysle, zdaž ze srdce jeho nevyhostuje lásku, a to nejenom k jiným, nýbrž i k sobě samému?

Jsou to snad řetězy zlaté, jimiž služba mamonu člověka spoutává, ale jsou to přec jenom řetězy — pravé svobody člověk nenalezá! —

Či snad sloužiti ctižádosti jest cíl křesťana důstojný?

Činí ctižádost člověka lepším a dokonalejším?

Rozmilí v Kristu! Ctižádost jest kluzká dráha, na níž člověk lehko z cesty pravdy a spravedlnosti vybočí.

A jakou odplatu dává ctižádost člověku? Ctižádostivého člověka přirovnal bych hospodáři, který semeno své hází podle cesty: tu se slétají ptáci a sezobají je.

A co jsou to za ptáky, kteří všecku námahu, všecko dílo, všecku práci ctižádostivého maří? Jest to: žárlivost, nepřejicnost, závist, pomluva, zloba, a jak ještě jináče se jmenují. Ty všecky cti a vážnosti jeho ubírají, až se splňuje na něm, co čteme u proroka Aggea 1, 6. »Sili jste mnoho, a vnesli jste málo.«

Málo zbývá té cti a vážnosti člověku ctižádostivému na sklonku jeho života.

Nuže, drazí přátelé, povězte mi, jest to pravým, důstojným cílem člověka: sloužiti tělu aneb mamonu, aneb ctižádosti? Dosahuje v této službě pravé mravné svobody? Nikoliv! A dosáhne jí, když Bohu bude sloužiti? Ano!

II.

»Odejdiž satane! Neboť psáno jest: Pánu Bohu svému se klaněti a jemu samému sloužiti budeš.«

Sloužiti Bohu jest cílem člověka a sice cílem důstojným, neboť Bůh nad nás neskonale jest vyvýšen.

Sv. Augustin dí: »Ty nenáležíš sám sobě, nýbrž patříš Bohu, který tobě život dal; protož slušno jest, aby's pouze a jedině k uctění jeho živ byl.«

Ať již komu a čemu koliv na světě sloužíme, vše jest buď pod námi aneb pouze nám rovné, jenom sloužíme-li Bohu, sloužíme bytosti nad nás vyvýšené, a služba taková není-liž nejvýše čestná?

Sloužiti Bohu jest důstojným cílem naším; neb služba Bohu prokazovaná činí nás lepšími a dokonalejšími.

Zdali nebývají květiny na slunci krásnější a liběji nevoní nežli ve stínu? Tak i duše zahřívá-li se na výsluní božské dokonalosti, množí z těla krásu svoji a zdokonaluje se.

Sloužiti Bohu jest cílem důstojným; neb co dáváme Bohu zde na zemi, ničím není u porovnání s tím, co Bůh nám dává.

Sloužíce Bohu zde na této zemi, musíme mnohou příjemnost sobě odepřít, musíme mnohý boj podstoupiti; musíme, jak dobře píše sv. Pavel II. Kor. 6, 4.: »Vydávati se v mnohé trpělivosti, v souženích, v úzkostech, v pracech, v lásce neošemetné.« Ale jaký výsledek toho všeho jest? »Toto kratičké a lehké soužení naše působí v nás převelmi velikou váhu slávy věčné« II. Kor. 4, 17. tak dodává týž apoštol. A pak hlásá jinde: »Bůh jest bohatý ke všem, kteříž ho vzývají.« Řím. 10, 11. K čemuž dodává sv. Bernard: »A mnohem bohatší ještě k těm, kteří věrně mu slouží.«

Zdaliž není pravda, rozmilí v Kristu, že kdo službě světa se oddává, nechce-li býti oklamán, nutně musí pracovati a se namáhati. A konečně co získá? Málo, pramálo! A na opak, není-liž na biledni, že člověk, pracuje-li pro Boha, byť málo pracoval.

přemnoho získá? Co slibuje Kristus Pán věrným služebníkům Božím? »Míru dobrou a natlačenou a natřesenou a osutou dá ji v lůno naše.« Luk. 6, 38.

Když sv. Tomáš Aquinský, tento slavný učenec Církve katolické, jednou v Neapoli před křížem se modlil, tu slyšel hlas: »Dobře jsi o mně psal, Tomáši; jakou odplatu za to vezmeš?« Načež sv. Tomáš odpověděl: »Žádnou jinou, leč Tebe, Pane!«

Jaká odplata může býti bohatší a blaživější než Bůh Sám? Toť ta neporušitelná koruna, kterou běrou všichni praví služebníci Boží.

Sloužiti Bohu jest cílem křesťana důstojným; nebo Bůh bez služeb lidských zůstane tentýž, nikoliv však lidé bez Boha!

Kdyby ty oběžnice, putující staletí kolem slunce drahou vyměřenou, jen jednou slunce jako střed svůj opustily, a drahou jinou putovati chtěly — pozbyly by světla svého a sřítily by se v propast.

Co jest slunce oběžnicím, toť Bůh duchu lidskému! Slouží-li Bohu, jasnost a krásu svoji si zachovává. Zříká-li se Boha, vždy více pozbývá jasnosti a krásy a klesá vždy hlouběji až i v samu věčnou propast! —

* * *

Draží přátelé! V krátkosti připomeňme sobě, o čem jsme dnes rozjímali. Kdo Bohu nechce sloužiti, slouží buď tělu svému a jeho chtíčům, anebo mamoně, anebo ctižádosti. Tato služba není cílem naším, protože nás nečiní mravně svobodnými; to jest služba, ku kteréž nás najímá satan.

Kdo však Bohu slouží, ten slouží bytosti nad sebe neskonale vyvýšené, stává se vždy dokonalejším, odplatu přebohatou obdrží: ten dosahuje skutečné svobody.

Nuže, draží v Kristu, do které služby se dáme, koho za pána svého si vyvolíme, satana-li či Pána Boha?

Sv. Bernard položiv sobě otázku: Bernarde, proč jsi přišel na tento svět? — odpověděl sobě: aby's Bohu sloužil.

A jak my odpovíme na tuto otázku? Odpovíme rozhodně: Psáno jest: Pánu Bohu svému se klaněti a Jemu samému sloužiti budeš. — Amen.

III.

»Milovati budeš Pána Boha svého z celého srdce svého, z celé duše své, a ze vsí síly své, i ze vsí mysli své.«
Luk. 10, 27.

Když se kdosi sv. Augustina otázal, co Bůh hlavně na nás žádá, a v čem všecko křesťanské náboženství a veškerá svatost života záleží, odpověděl krátce: »Bůh na nás žádá toliko lásku. Miluj a čiň, co chceš.«

Ano, milovati Pána Boha, a to z celého srdce svého, z celé

duše své, ze vši síly své a ze vši mysli své, toť naší povinností, toť naším cílem.

Jako rozum hledá pravdu neklamnou a pevnou, tak i srdce touží po bytosti, která by je celé naplniti a oblažiti mohla. A kdo může srdce naše zcela uspokojiti, kdo je může oblažiti trvale? Nikdo — jedině Bůh!

Proto konečným hlavním cílem lásky naší musí býti Bůh.

A o tom dnes s pomocí Boží rozjímati budeme, totiž: že člověk proto jest stvořen, aby Boha miloval.

Pojednání.

1. Tažte se srdce svého, ke komu se rádo vine, komu rádo otevírá nitro svoje, a ono odpoví vám: K tomu rádo se vinu, tomu rádo se otevírám, u něhož na vzájem lásku nalézám.

A u koho více lásky nalézáme, ano, kdo jest zřídlem lásky všeliké, ne-li Bůh? Z Boha původ má láska manželská, láska rodičů k dítkám a dítek k rodičům. Bůh vložil do srdce cit lásky, kterým přátelství upřímné se uzavírá; ano, Bůh to jest, který nakloňuje srdce i k těm, kdož nám ubližují. Bůh to jest, který ze srdce vyhostuje všecko sobectví, a je mění v oltář, na němž láska přivádí obět tu nejtěžší: svůj vlastní prospěch.

Namítne snad někdo, že i u těch nalézáme lásku, kteří Boha se straní, své srdce Jemu odcizují.

Ano, pravda, vidíme také květiny se zelenati ve skleníku, ony tam i kvetou, ale ptejte se zahradníka, možno-li to bez slunečních paprsků? Bez světla slunečního květiny pouze živoří, nemají své pravé krásy a nedýší přirozenou vůní svojí.

Tak i člověk, který Boha nemiluje, nemiluje i lidi pravou ušlechtilou láskou a i v lásce nevytrvá.

Sv. Jan praví: »Kdo nemiluje, nezná Boha, nebo Bůh jest láska.« Jan I. 4, 8. Slova tato takto můžeme přeměnit: Kdo nezná Boha, ten v pravdě nemiluje; nebo Bůh jest láska. Ano, Bůh jest ten čistý, svatý pramen lásky rodičské, synovské i přátelské; a kdo Boha nemiluje, zůstává v smrti, toho srdce stále více chladne, až ten popel sobectví každou jiskru citu ušlechtilého zadusí.

2. Ptejme se dále srdce svého, ke komu nejraději se vine, a ono nám odpoví, že k těm, o nichž ví, že lásky hodni jsou. A kdo jest lásky naší nejhodnější, kdo si ji více zasloužil, ne-li Bůh?

Bůh nečekal ani na naši lásku, aby nám ji splatiti mohl, nýbrž láskou nás předešel, jak svědčí sv. Jan: »V tomť jest láska: ne že bychom my Boha milovali, ale že On prve miloval nás.« Jan I. 4, 10.

Bůh nečekal, až my jemu podáme důkaz lásky obětavé, ale Sám prve v obět nám dal to nejdražší: »Tak Bůh miloval svět, že Syna svého jednorozeného dal, aby žádný, kdo v něho věří, nezahynul, ale měl život věčný.« Jan 3, 16.

Bůh z lásky Své nevyklučuje nikoho, ani ty, kdož světem po-

vrhování a snižování bývají. Chudí nalézají u Boha záštitu proti mocným; čteme v knize Jobově 34, 19.: »Bůh nepřijímá osob knižat aniž zná mocnáře, když rozepři vede proti chudému: nebo dílo rukou jeho jsou všichni.«

Hříchem do nebe volajícím jest u Boha, utiskovati chudé, vdovy a sirotky.

A láska Boží k lidem jest tak bohatá, tak nesmírná, že i zlým se jí dostává, což dosvědčuje Sám božský Spasitel, an dí: »Otec v nebesích slunci svému velí vzcházeti na dobré i na zlé, a déšť dává na spravedlivé i na nespravedlivé.« Mat. 4, 45. A jinde dí: »Bůh dobrotivý jest k nevděčnickům a zlým.« Luk. 6, 35.

Marně bychom, přátelé drazí, na světě hledali člověka, který by žádného důkazu lásky Boží byl nepřijal. Snad by možné bylo spočítati všechny urážky a hanebnosti, jimiž pokolení lidské proti Bohu se provinilo; ale všechny skutky dobroty, milosrdenství a lásky Boží sotva by kdo sečetl; čtenější jsou než písek na břehu mořském, než miliony hvězd na blankytu nebeském. A pak by ještě někdo se chtěl diviti těm svatým, že Bůh jim byl nade všecko? Pak by někdo nechtěl věriti, že oni v Bohu všecku rozkoš nalézali?

Ó nikoliv, drazí v Kristu, nedivme se jim, ale učme se od nich Boha milovati.

Když ucházel se o sv. Anežku ženich ze vzácného rodu, odpověděla jemu: »Ó, příteli! přišel's již pozdě, jiný již milovník přečesl tebe. On zajisté zasluhuje, abych za lásku jeho ke mně celou láskou jej opět milovala.«

Sv. Augustin, který od svého obrácení vřelou láskou k Bohu zanícen byl, tak že na důkaz toho vyobrazen bývá s hořícím srdcem na dlani své, takto na sebe žaluje: »Pozdě jsem tě miloval, krásno tak stará a tak nová, pozdě jsem tě miloval. Běda času tomu, kdy jsem tě nemiloval.«

Hle, drazí křesťané, takovou láskou svatí Boha milovali! Láska ta byla jejich život, byla jejich štěstí, byla jejich blaženost.

Ó, kéž zaplápolá i v srdci našem posvátný žár lásky; vždyť jsme křesťané, vždyť náboženství naše poučuje nás, že Bůh jest bytostí lásky nejhodnější! O Římském senátu, v jehož rukou spočívala veškerá politická moc, praví se, že všechny bůžky národů podmaněných přijal za bohy národní, pouze Boha křesťanův vyloučil, anť prý jest pyšný a hrdý, ježto požaduje, aby pouze Jemu se lidé klaněli a Jej milovali.

Nábožní posluchači! Nejsou ti křesťané, jež Boha milovati z celého srdce se zdráhají, blízcí svým názorem o Bohu tomu Římskému senátu? Vina však zatvrzelosti a pohrdání jejich jak mnohem těžší bude!

3. Srdce lidské nezkažené vyhledává sobě pro lásku bytost mravně neporušenou, ušlechtilou, o níž ví, že tímto vzájemným přátelstvím se více ušlechťí.

A která láska, přátelé drazí, nás výše povznáší než láska

k Bohu, bytosti to nejsvětější? Není-liž láska k Bohu tou jedinou cestou k svatosti?

Jako hvězdy blednou, když slunce za časného rána vzhází, tak míjí láska k mamonu, k světské cti a slávě a různým světa rozkošem a radovánkám vždy víc a více, čím silněji a výše vzhází slunce lásky k Bohu v duši.

Sv. František Salesský praví: »Hoří-li dům, vynáší se všecko náradí, a hoří-li srdce láskou k Bohu, vzdává se vši přichylnosti k věcem tohoto světa.«

Pravíte: Marné mluvení, chceme důkazy, chceme svědky. A jaké svědky mám uvést? Snad ty čisté, nevinné duše, jež proudem vášně a chtíčů nikdy porušeny nebyly, jež povždy zůstaly chrámem Ducha Sv.?

Nikoliv! Ale za svědky té divotvorné moci lásky k Bohu předvádím duše, které po celou řadu let vášním otročily, jichž srdce podobno bylo stromům uschlým: Sv. Marii Magdalenu, sv. Marii Egypťskou, sv. Marketu Kortonskou, sv. Augustina, a jiné a jiné duše, které dlouho se stápěly v kalu různých neřestí, ty vám uvádím za svědky, jak láska k Bohu může srdce sebe nemravnější a spustlejší zušlechtiti, ano posvětit.

Co čteme o Aronově holi, že byvši v zem vsazena, se zazelenala, toť ještě málo proti té změně, kterou láska k Bohu v srdci lidském působí. Divíme-li se, že Mojžíš z tvrdé skály vodu vyvedl, tím větší obdiv musí jímati srdce, vidíme-li, jak láska k Bohu z duší tak zvrhlých mohla způsobiti svatě a svěťice Boží! A tyto duše, zázračnou mocí obrozené, nám domlouvají, ukazujíce na svá těžká provinění: »Nemilujte světa ani těch věcí, které na světě jsou . . . Svět pomíjí i žádost jeho.« I Jan 2, 15. 17. Ony zakusily toho, jak daleko byly Boha, hovíce vášním a náklonností, a jsou svědky, jak pravdu dí sv. Pavel: »Protož ti, kteříž jsou v těle, Bohu se líbiti nemohou.«

A nepostačuje-li ještě tato domluva, pak snad pohne námi důrazná výstraha Krista Pána: »Neházejte svatého psům a nemejte perel před svině.« Cit vznešený vložil Bůh v srdce naše, cit, který povznéstí je může až k trůnu bytosti nejsvětější; a co činí ten, jenž místo aby láskou k Bohu přilnul, miluje svět a tělo, miluje mamon, nebo chlípnost, anebo jinou neřest?

Nejsou-liž na takového mířena slova Kristova: »Neházejte svatého psům a nemejte perel před svině?« Proto Bůh nevložil v srdce naše tu drahou perlu lásky, abychom ji vydali žádostem tělesným.

4. Konečně přilnulo-li srdce lidské nezkažené k nějaké bytosti, vroucně sobě žádá, aby od ní odloučeno nebylo.

Ptám se: Kdo na celém světě této žádosti srdce může vyhověti? Který člověk? Která věc? Na celém světě nikdo — žádný člověk — žádná věc, ježto vše podrobena jest změně. Jediný Bůh jest to, Jenž se nemění, Jenž jest věčný.

Proto láska k Bohu musí býti tím rouchem svatebním, s kterým na věčnost se odebereme. A co srdce lidské očekává,

přilnulo-li k Bohu láskou upřímnou, věrnou a stálou, to napověděl sv. Pavel, když napsal: »Čeho oko nevidělo, ani ucho neslychalo, připravil Bůh těm, kteří jej milují.« 2. Kor. 2, 9.

Jak chudí a nuzní státi budeme před Bohem bez této lásky, o tom poučuje nás sv. Pavel dojemnými slovy: »Bratři! Kdybych jazyky lidskými mluvil i andělskými, a neměl bych lásky, byl bych jako měď zvučící, anebo zvonec znějící. A kdybych měl prorocství, a znal všechna tajemství i všeliké umění, a kdybych měl všechnu víru, tak že bych hory přenášel, a neměl bych lásky, nic nejsem. A kdybych rozdál na pokrmy chudých veškeren statek svůj, a kdybych vydal tělo své k spálení, a lásky bych neměl, nic mi neprospěvá. I. Kor. 13, 1—3.

* * *

Cílem lásky naší musí tedy býti Bůh; neb On jest pramen všeliké lásky ušlechtilé, jest bytost lásky nejhodnější; láska k Bohu jedinou jest cestou k svatosti, a s touto láskou jako rouchem svatebním musíme na věčnost odejíti.

Tak, jak nás Duch Sv. na křtu svatém ozdobil, tak musíme se k Bohu vrátiti.

Mimo posvěcující milost byly nám do duše vlity tři božské ctnosti, víra, naděje a láska; a těmi třemi ctnostmi vyzdobena duše naše k soudu dostaviti se musí.

Ó přátelé! Rozpomeňte se v tuto chvíli, co z této lásky k Bohu v srdci našem zbylo? Stopujme tu změnu od svého dětství! Jak asi více a více chladlo srdce naše, až tam snad ani pro Boha místečka nezůstalo! Jedni mamon si zamílovali, druzí svět a jeho marnost, jiní opět tělo a jeho vášně. A což teprv ti, kteří svedeni špatnými spisy, víry v Boha se zřekli!

Ó kdybychom nyní voláni byli na soud, snad bychom všickni slyšeli žalobu z úst Soudce věčného: »Mám něco proti tobě, totiž že jsi tu první lásku opustil.« Zjev. 2, 4.

Ano, opustili jsme tu první lásku, odtrhli jsme srdce své od Tebe, bytosti nejsvětější, od svého Stvořitele, Vykupitele a Posvětitelce, a tím jsme se minuli cíle svého!

Ó Pane, stojíme tady před tváří Tvou jako stromy suché, jako cisterny vypráhlé! Ó nepovrhuj námi, nýbrž paprskem lásky Svě zahřej a oživ srdce naše, ať opět pro Tebe bije, v Tobě žije, po Tobě touží a učí se vším pohrdati, jen aby Tebe na věky požívalo. Amen.

IV.

»Můj pokrm jest, abych plnil vůli toho, kterýž mne poslal.« Jan 4, 34.

Posledně slyšeli jsme, že určení nebo cíl člověka jest, aby Boha miloval.

Než nelekejte se, přátelé drazí, že snad Bůh žádá na každém takovou lásku, jakou Jej svatí a světi Boží již zde na zemi

milovali. Láska taková, která se všeho na světě zříká, tat jest již dokonalostí, které dosáhnouti jest s pomocí Boží každému sice možné, ale nikoliv povinností.

Bůh požaduje lásku takovou, která poslušností se jeví. Řekl Pán Ježíš: »Miluje-li mne kdo, řeč mou zachovávatí bude.« Jan 14, 23. A o této lásce platí výrok sv. Magdaleny z Pazzis: »Jediná krůpěj poslušnosti má více ceny, než plná nádoba modlitby.« — V tomto smyslu dlužno vzíti slova Kristova: »Ne ten, kdo mi říká: Pane, Pane, vejde do království nebeského, nýbrž který plní vůli Otce mého, kterýž jest v nebesích.«

Jiného důkazu o lásce na tobě, milý křesťane, Bůh nežádá, leč abys Jeho poslušen byl, abys následoval tedy Syna Božího, Který jako člověk o Sobě pravil: »Můj pokrm jest, abych plnil vůli toho, kterýž mne poslal.«

Cíl další tedy člověka na zemi jest, aby Boha poslouchal.

P o j e d n á n í.

»Můj pokrm jest, abych plnil vůli toho, kterýž mne poslal.«

Tohoto cíle člověka neuznávají mnozí, majíce za to, že se nesrovnává s naší svobodou.

Ano, milý příteli, jsi svoboděn, máš svobodnou vůli; ty máš činiti dobré, ale můžeš také činiti zlé.

Ale komu pak tuto svobodnou vůli děkuješ? Děkuješ ji Stvořiteli svému, který vyvýšiv tě podstatně nad zvíře, chtěl, abys, co činiš, činil z vlastní vůle, svobodně, a tak skutky dobrými zásluhu sobě získal.

Nuže, pověz mi, užíváš-li, vlastně zneužíváš-li svobody své tak, že činiš, co chceš, neohlížeje se na zákon božský, tím méně na zákon lidský? Jsi na cestě pravé? Nevíš, že cesta, kterou se takovým způsobem béřeš, má jméno: *n e v á z a n o s t, k ř i v d a, b e z p r á v í, n á s i l í, z l o č i n*?

Či mníš, neposlouchaje Boha, že jsi v skutku svoboděn? *N i k o l i v, p a k j s i o t r o k e m!* Otrokem jsi buď lidí špatných, anebo svých vášní, vždycky ale otrokem ďáblovým!

Všimni si jen těles nebeských. Mají zajisté dosti volnosti ve svém pohybu, ale přec krouží kolem slunce jako svého středu: kdyby se odtrhla od tohoto středu, nutně by z dráhy určené vypadla a konec svůj přivodila.

Koná-li člověk jen vůli svou, podobá se synu marnotratnému a promrhává statek svůj. Kdo se s vůlí Boží sjednává, bere ze života Božího do své vůle neustálý pokrm a živí z Boha duši svou. (Sušil.)

Poslušnost Boha právě zbavuje člověka pout otrockých a činí ho mravně svobodným, jak svědčí sv. Pavel: »A tak bratří, již nejsme synové děvky, ale svobodné, kteroužto svobodou Kristus nás osvobodil.« Gal. 4, 31.

Že Bůh člověka stvořil, aby Ho poslouchal, tož zcela zjevno; dalť mu zákon či přikázání.

a) První zákon vložil Bůh v duši člověka, a to jest svědomí.

Svědomí jest vnitřní hlas, který k dobrému skutku nás nabádá a před zlým varuje. — Bez svědomí se žádný člověk nerodí, proto že se nerodí bez duše. Nerodí se bez svědomí křesťan, nerodí se žid, nerodí se pohan. Sv. Pavel praví: »Nebo když pohané, kteříž nemají psaného zákona, od přirozenosti činí to, co jest zákona, takoví nemající zákona, sami sobě jsou zákonem; jenžto ukazují dílo zákona napsané v srdcích svých, když jim svědectví vydává svědomí jejich.« Řím. 2, 14. 15. Těmi slovy chce říci: Ač nemají pohané zákona psaného, t. j. neznají ani Božích přikázání, ani zákona ve sv. evangeliu uloženého, přec výmluvy nemají, když těžkých hříchů se dopouštějí, poněvadž mají svědomí, které vždycky v čas a jasně je upozorňuje, co mají činiti a čeho zanechati.

Ale proč tohoto zákona nedbají nejenom pohané, ale i křesťané? Poněvadž hříchem prarodičů probudily se v srdci lidském zlé žádosti, jež stále v nepřátelství jsou s hlasem svědomí a člověka donucují, aby nikoliv Boha, nýbrž jich poslouchal, a tedy dobré pomíjel a zlé konal.

A řekněte mi, draží v Kristu, kdo z nás nezná tohoto zápasu mezi zlou žádostí a hlasem svědomí?

Jako by do duše naší viděl, věrně a pravdivě napsal sv. Pavel: »Víme zajisté, že zákon jest duchovní; ale já jsem tělesný, prodaný pod hříchem. Nebo co činím nerozumím; nebo ne co dobrého chci, to činím: ale činím to zlé, které mám v nenávisti.« Řím. 7, 14. 15.

A jaký bývá přirozený následek, nedbáme-li hlasu svědomí, jdouce za žádostí zlou? Hlas svědomí vždy slaběji se ozývá, až ho ani neslyšíme. Pak mají zlé žádosti v duši úplnou volnost, a táhnou člověka za sebou jako nějaký stroj. Pěkná to svoboda!

b) Svědomí tedy člověka přesvědčuje, že proto jest stvořen, aby Boha poslouchal. Ale toho cíle se člověk vzdaluje tím více, čím méně dbá hlasu svědomí. To viděti bylo a posud viděti lze na národech pohanských, u nichž hlas svědomí zlými žádostmi poznenáhla zcela umlčen byl; to také, žel Bohu, i u křesťanů se pozoruje. Proto Bůh, aby člověk cíl tento jasněji poznával a jistěji ho dosáhl, dal přikázání na hoře Sinai národu israelskému, kterážto přikázání zavazují každého.

K zákonu přirozenému, uloženému ve svědomí, přidal Bůh takto zákon zjevený, který však nic jiného není, než výklad určitý oněch povinností, k nimž svědomí nabádá.

A komu vlastně mají prospívati tato přikázání? Dal je Bůh snad proto, aby člověka učinil Švým bezvolným sluhou?

Zdaž nedal je proto, aby pojistil mravní svobodu lidskou, aby snáze nad zlou žádostí zvítěziti mohli? O Božích přikázáních platí slova Kristova: »Protož každý, kdo slyší slova má a plní je, připodobněn bude muži moudrému, kterýž ustavěl dům svůj na skále.« Mat. 7, 24.

Každý zajisté z nás dobře poznal a pocítil, je-li to štěstím, jednáme-li proti některému přikázání Božímu.

Každý z nás zajisté ví, jak souvisí s ohlášením těchto přikázání slova: »Svědky vyzývám dnes nebe i zemi, že jsem předložil vám život i smrt, požehnání i zlořečení.« II. Mojž. 30, 19. Ano! Život a požehnání, aneb smrt a zlořečení přivodí plnění aneb neplnění těchto Božích přikázání. Toho zakouší na sobě každý jednotlivec, ale také celá lidská společnost. —

Ať mi někdo vysvětlí ten podivný úkaz naší doby, že vzdělanost stále se šíří knihami, novinami atd. mezi lidem, ale že zločinů neubývá, naopak přibývá, a to v míře úžasné?! Starý věk neznal tolik podvodníků, krivopřísežníků, sebevrahů, jako věk náš! Ať mi někdo vysvětlí dále, proč přes tak četné světské zákony nemůže žádný řád mezi námi se ustáliti? Odpověď na to jest jenom jedna, která všechno vysvětluje. Naše doba zavrhuje Boha i Jeho zákon, a proto ty smutné následky.

V krajinách, kde jarní vody se široko daleko rozlévají, staví hráze, aby zabránili povodním zhoubným. Tak i Bůh dal Svá přikázání, aby byla jako pevnou hrází proti přívalu různých vášní a náruživostí. Co ale učinila nynější společnost? Tu hráz protrhala a nyní se valí všechny neřesti a vášně a náruživosti proudem na nás, a kdož ví, zdali zákony světské dostačí, aby tomu zabránily?

Asi před 20 lety stál před soudem ve Vídni baron O jsa viněn z velikých podvodů při stavbě dráhy. Když pak mu státní návladní vytýkal jeho nepoctivost, drze odpověděl: Mit Moral baut man keine Eisenbahnen t. j. kdo se ohlíží na zákony Boží, ten to daleko nepřivede!

Tak se také myslí za naší doby, že přikázání Boží jsou pouta pro svobodu člověka, a proto jen pryč s nimi!

Daleko jsme to ovšem bez těchto přikázání přivedli, ale můžeme-li se tím pokrokem (?) chlubit a je-li nám při tom volno, toť otázka jiná.

c) Že jest cílem člověka, aby Boha poslouchal, to dosvědčuje svědomí a deset Božích přikázání, jakož i ta zkušenost, že kdo proti svědomí aneb proti některému z deseti Božích přikázání jedná, jenom sobě samému nejvíce škodí.

My katoličtí křesťané ale ještě jednoho svědka máme, jenž dosvědčuje, že jest naším cílem na zemi Boha poslouchati, a ten svědek jest: z á k o n J e ž í š e K r i s t a.

Když se Kristus Pán na hoře Tábor před očima apoštolů proměnil, bylo slyšeti s nebe hlas: »Tento jest můj milý Syn, v Němž se mi dobře zalíbilo, Toho poslouvejte.« Mat. 17, 5. A co dí Kristus Pán o tomto Svém zákonu? »Jho mé jest sladké a břímě mé lehké.«

Jest snad zákon Kristův pro katolíky proto lehký, že není potřebí dbáti ani hlasu svědomí, ani deseti Božích přikázání? Nikoliv! Zřejmě pravil Kristus: »Nepřišel jsem zákon zrušiti, ale naplniti.«

Právě my katolíci, majíce pravé náboženství, tím více za-

vázání jsme, podle svědomí svého a podle deseti Božích přikázání jednati.

Ne že nás sprostil Pán Ježíš těchto povinností, nazývá zákon Svůj jhem sladkým a břemenem lehkým, nýbrž že v oběti mše svaté a ve svátostech nám zanechal všecken poklad zásluh smrti Své na kříži, a že tedy nám snáze jest zákon Boží plniti, poněvadž k tomu potřebné posily, totiž milosti Boží, sobě zjednati můžeme.

Však tu slyším veliký počet katolických křesťanů — bohužel že veliký — mluvíti: »Zákona Ježíše Krista chceme poslušni býti, ale nikoliv biskupů a kněží.«

Takové katolíky upozorňuji, co řekl Abraham onomu bohatci, jenž jej prosil, aby poslal Lazara na svět, že má tam pět bratří, aby je varoval, by se také oni do pekla nedostali.

Abraham mu řekl napřed: »Mají Mojžíše a proroky, těch at poslouchají«; když pak bohatec na to děl: »Ne, otče Abrahame; ale kdyby kdo z mrtvých šel k nim, budou pokání činiti,« řekl mu Abraham: »Jestliže Mojžíše a proroky neposlouchají, ani, byť i kdo z mrtvých vstal, uvěří.«

Podobně odpovídám takovým podivným katolíkům: »Když nechcete poslušni býti svých biskupů a kněží, neposlechli byste Samého Ježíše Krista, kdyby opět v způsobě viditelné mezi vás přišel.

Apoštolům přikázal Kristus: »Učte je zachovávat všecko, co jsem já přikázal vám.«

Apoštolům řekl Kristus: »Kdo vás slyší, mne slyší, kdo vámi pohrdá, mnou pohrdá, a kdo pohrdá mnou, pohrdá tím, kterýž mne poslal.«

Proto sv. Pavel napsal: »Bratří! Tak o nás smýšlej člověk, jako o služebnících Kristových a rozdavačích tajemství Božích.« I. Kor. 4, 1.

A kdo jsou řádní nástupci apoštolův? Jsou to biskupové, ve jménu jejich v jednotlivých osadách věřící křesťany spravují duchovní správcové.

Platí-li o každé vrchnosti slovo sv. Pavla: »Každá duše mocnostem vyšším poddána buď; neboť není mocnosti leč od Boha, a kteréž jsou, od Boha zřízeny jsou,« Řím. 13, 1, platí zajisté a vším právem o vrchnosti duchovní v katolické Církvi.

A jsou, přátelé drazí, takoví katolíci, kteří ve věcech týkajících se víry, týkajících se náboženských povinností, nechtějí řádné své vrchnosti, biskupů a duchovních správců svých, poslušni býti, jsou pravými následovníky Ježíše Krista? Což nedal nám božský Spasitel nejkrásnější příklad pokorné poslušnosti? Nečteme u sv. Lukáše, že byl Matky Své a pěstouna Svého poslušen, jim poddán?

A komu nejsou známa slova sv. Pavla: »Ponížil sebe samého, učiněn jsa poslušným až k smrti, a to k smrti kříže.« Fil. 2, 8. 9. Proto nemohu než napomínati takové křesťany slovy sv. Terezie:

Itálie duchovní.

»Přičiňujte se poslušnými býti, byť vám to i za těžko přicházelo, neboť v tom záleží nejvyšší dokonalost.«

* * *

Tak jsme dnes slyšeli, že dalším cílem člověka na zemi jest: **B o h a p o s l o u c h a t i**. Proto dal Bůh člověku svědomí, proto dal deset přikázání, proto Ježíš Kristus poručil, abychom u věcí týkajících se spasení duše, poslušni byli vrchnosti duchovní, kterou ustanovil.

A přinese nám tato poslušnost dobré ovoce? Slyšte jednu nábožnou pověst. V jedné klášterní zahradě stál suchý štěp. Fráter zahradník chtěl ho vykopati. Opat mu to ale zakázal a poručil, aby strom hnojil a každodenně zaléval. Fráter věděl, že jest to marná práce, z poslušnosti však vykonával rozkaz ten po tři leta velmi pilně a svědomitě. Proti všemu nadání dostal strom ten již prvního roku čerstvé zelené listy, následujícího roku stkvěl se krásným květem, a třetího roku konečně i ovoce nesl. Pln radosti přinesl bratr řeholní košíček plný ovoce z toho stromu do večeřadla a postavil ho na stůl. »Ejhle ovoce poslušnosti!« zvolal opat.

Drazí v Kristu! Zkusme to, poslušni býti hlasu svědomí svého, věrně zachovávejme deset Božích přikázání, a neodpírejme poslušnými býti duchovních představených svých a zajisté nebude život náš ani strom suchý ani planý. — Amen.

Listy katechetické.

Katechese o hříších proti křesťanské naději.

Pro 4. třídu škol osmitřídnic napsal Dr. JAN SÝKORA.

O čem bylo vykládáno minulou hodinu? Jaká má býti naše naděje? Kdo doufá v Boha pevně? Čeho máme si býti vědomi, když od Boha něčeho žádáme neb očekáváme? Pro čí zásluhy máme toho tedy očekávati? Jakou naději má ten, kdo vědom si jest své nehodnosti a toliko pro zásluhy Ježíše Krista všecko od Boha očekává? Kdo doufá účinnivě? Kterak má se každý sám snažiti dojiti toho, čeho si přeje? Jak jmenujeme ty věci, jež prospívají k blahu časnému? Jak jmenujeme ty, které prospívají k blahu věčnému? Kterých statků máme předem žádati a očekávati od Boha? Kterých potom teprv? Jakou má naději, kdo v takovém pořádku od Boha žádá a očekává? Kdo má naději křesťansky spořádanou? Všecky vlastnosti křesťanské naděje vypoví N.

Nyní vyložím vám, co protiví se křesťanské naději.

Pravil jsem, že máme doufati pevně, beze vší pochybnosti. Tak nedoufali jednou učenníci Páně. Plavili se s Pánem Ježíšem po moři; při té plavbě Pán Ježíš usnul. A tu nastala náhle veliká bouře, tak že lodička pokrývala se vlnami. Učenníci byli plni strachu; báli se, aby se nepotopili. Pán Ježíš ovšem mohl pomoci, ale On spal. I mysleli, že, když spí, o ničem snad neví, a proto snad pomoci nemůže. Pochybovali tedy o tom, zda Pán Ježíš může pomoci, když spí a proto zbudili Ho volajíce: Zachovej nás, hyneme. Tím však chybili. Neboť Pán Ježíš není toliko člověk, nýbrž též pravý Bůh, a jako Bůh nespí, ví o všem a může vždycky pomoci. Proto také pokáral je Pán Ježíš a řekl: Co se bojíte, malověrní? — O čem pochybovali učenníci Páně, když Pán Ježíš za bouře na lodi spal? Ano. A poněvadž pochybovali o tom, zda Pán Ježíš — pravý Bůh — pomoci může, říkáme, že dopustili se nedůvěry. Čeho dopustili se učenníci Páně? Čím dopustili se nedůvěry? A podobně každý, kdo po-

chybuje o tom, zda Bůh pomoci může, dopouští se nedůvěry. Kdo dopouští se nedůvěry? (Napiš: . . . kdo pochybuje, může-li . . . Bůh pomoci). Pová to ještě N. —

Také Mojžíš nedoufal beze vší pochybnosti. Když jednou nedostávalo se Israelitům vody na poušti a židé reptali, poručil Hospodin Mojžíšovi, aby zase holí udeřil ve skálu, jakož dříve již jednou byl učinil. Ale Mojžíš pochyboval poněkud. Privil: Zdali budu moci ze skály této vodu vyvésti vám odbojným? On věděl, že Pán Bůh může dát tu vodu ze skály: ale myslel si: Ti lidé pořád reptají proti Pánu Bohu a urážejí Ho; to snad již nebude chtít jim pomoci. Co přikázal Pán Bůh Mojžíšovi, když nedostávalo se vody? Mojžíš uposlechl sice a vyvedl lid ke skále. Ale co myslel si při tom? O čem tedy pochyboval? (Připiš za slovo »může-li« slova: »a chce-li«). A poněvadž pochyboval o tom, chce-li Pán Bůh pomoci, dopustil se také nedůvěry. Čeho také dopustil se Mojžíš? Kterak dopustil se jí? A podobně každý, kdo pochybuje o tom, chce-li Bůh pomoci, dopouští se nedůvěry. Kdo také dopouští se nedůvěry? Nedůvěry dopouští se tedy ten, kdo pochybuje, může-li a chce-li Bůh pomoci. Kdo dopouští se nedůvěry? (Nacvič.)

Nedůvěra není sice vždycky hříchem těžkým. U Mojžíše na př. byla hříchem lehkým; neboť on byl stržen k té pochybnosti tou velikou nelibostí, kterou měl nad tím, že lidé pořád Pána Boha uráželi a kterou stávali se nehodni pomoci božské. Nicméně jest nedůvěra vždycky protivná Bohu, vždycky trestuhodná. Proto také Mojžíše potrestal Bůh pro ni, tím totiž, že nesměl vejíti do země zaslíbené. Neboť třeba lid stal se pomoci nehodným, neměl přece pochybovati, poněvadž Pán Bůh řekl, že pomůže. Máme tudíž každé, i sebe menší nedůvěry v Boha se varovati, pamatujice, že co Bůh slibil, jisto jistě učiní.

Víte, že Bůh jsa všemohoucí, vždycky může pomoci. To ovšem žádný člověk nemůže. V koho tedy máme více doufati, v Boha nebo v člověka? Ovšem. Jinak však činil Goliáš. Nikoliv v Boha, nýbrž v sebe, ve vlastní sílu důvěřoval více, když stál proti Israelským; myslit, že nikdo z nich ho nepřemůže. I posmíval se Davidovi, když viděl, že on, tak slabý, pouze s holí proti němu jde do boje. V koho důvěřoval Goliáš více, v sebe nebo v Boha? Důvěřoval tedy opáčným či převráceným způsobem, než máme důvěřovat. Máme důvěřovat více v Boha než v člověka, než v sebe; a on důvěřoval více v sebe než v Boha. Měl tudíž důvěru převrácenou. Jakou důvěru měl Goliáš? Proč říkáme, že měl důvěru převrácenou? (Napiš: . . . v sebe . . . více důvěřovati než v Boha). A tak každý, kdo více v sebe důvěřuje než v Boha, chová naději převrácenou a hřeší. Kdo chová naději převrácenou?

Podobným způsobem jako Goliáš, prohřešil se také král Achaz. Proti němu vytáhli dva králové do boje, chtějce vrátiti jeho království. I bál se velice. Tu poslal k němu Bůh proroka Isaiáše a řekl, že mu pomůže, aby jen důvěřoval. Ale Achaz neposlechl; nýbrž poslal ke králi assyrskému s prosbou,

aby on mu pomohl. V koho tedy důvěřoval Achaz, více v Boha nebo v pomoc lidskou? Ano. Měl tedy také naději převrácenou. Jakou měl také naději? Proč tak říkáme? (Připiš za slova »v sebe« slova: »aneb v pomoc lidskou.«) Kdo tedy také chová důvěru převrácenou? Ano. Má tudíž důvěru převrácenou ten, kdo v sebe aneb v pomoc lidskou více důvěřuje než v Boha. Kdo má důvěru převrácenou? (Nacvič.) Kterak protivi se tento hřích Pánu Bohu, patrně z toho, co Bůh Sám v Písmě sv. o něm praví. Praví tam: Zlořečený člověk, který doufá v člověka t. j. který doufá v člověka více než v Boha. Ukázal to také tím, jak potrestal Goliáše. David důvěřoval v Boha a zvítězil; Goliáš však důvěřoval v sebe víc než v Boha, a byl poražen i usmrčen. Varujte se tedy hříchu toho, varujte se, abyste nikdy v žádného člověka, a byť to byl kdokoli, nedůvěřovali, nespolehali více než v Boha. Můžeme ovšem také důvěřovati v pomoc lidskou; ale nikdy ne více než v Boha a jeho pomoc. — Ještě jednou: Kdo dopouští se nedůvěry? Kdo chová důvěru převrácenou?

Učily jste se také, m. d., že máme doufatí účinnivě, či že máme při vši důvěře sami snažiti se dojiti toho, čeho si přejeme, jmenovitě konáním těch podmínek, pod kterými to Bůh slíbil. Ale tak nedoufali lidé za Noema. Byliť nestřídmi, nestydatí a mnohým jiným hříchům oddáni. Bůh napomínal je a hrozil jim skrze Noema, že potopí je, když se nepolepší. Ale oni nevěřili tomu. Mysleli: Bůh je tak dobrý, že nás nebude tak trestat. I nelepšili se, hřešili dál, a přece čekali, že jich Bůh trestat nebude, že jim odpustí. Čeho očekávali lidé ti od Boha? Kdo chce dojiti od Boha odpuštění, má činiti pokání — jéviti pravou kajicnost. Ale oni ani hříchu nelitovali, ani se nelepšili, neměli tudíž pravé kajicnosti. Bez čeho tedy očekávali odpuštění hříchů? Ano. A to bylo opovážlivé. Neboť Bůh neslíbil odpuštění hříchů těm, kteří pokání nečiní. Proto také nejen nedostali odpuštění hříchů, nýbrž zhřešili znova, spoléhali totiž opovážlivě na Boha. Kterak spoléhali na Boha? Ano. A tak každý, kdo bez pravé kajicnosti odpuštění hříchů očekává, spolehá na Boha opovážlivě. O kom říkáme, že opovážlivě spolehá na Boha? (Napiš: . . . bez pravé kajicnosti odpuštění hříchu očekávati.) Pová to ještě N. N. Tento hřích jest zvláště těžký; neboť jím vydává se člověk v nebezpečensví, že neučiní nikdy pravého pokání a že proto bude na věky zavržen. Jak nutno tudíž chrániti se ho co nejrozhodněji!

Ale i to jest opovážlivé a hříšné, když někdo vydává se svévolně v nebezpečensví života a při tom chce, aby Bůh (zázračně) pomohl a ho chránil. Tak učinil jistý Jindřich. Vydal se přes řeku po ledě, ač byl ještě slabý. Druhové jeho zdržovali ho, pravíce, že se proboří. Ale on nedal si říci. Pravil: Však mě Pán Bůh bude chrániti. A šel. Ale draze zaplatil své jednání. Když přišel do prostřed, probořil se a utonul. Bůh nechránil ho, poněvadž se vydal v nebezpečensví svévolně. Kterak vydal se Jindřich v nebezpečensví? Na čí ochranu spolehal při

tom? Ano. A poněvadž tak jednal, říkáme, že spolehal na Boha opovázlivě. Kterak spolehal také na Boha? A podobně každý, kdo svévolně vydává se v jakékoli nebezpečnosti a při tom na ochranu Boží spolehá, spolehá na Boha opovázlivě. Kdo také spolehá opovázlivě na Boha? (Připiš: aneb kdo se svévolně v jakékoli nebezpečí vydává a při tom na ochranu Boží spolehá.) Ještě jednou, kdo spolehá opovázlivě na Boha? Celé to poví N. (Nacvič.)

V jednom místě v Tyrolsku vypuknul oheň v noci (dne 13. února 1856 — v Zamsi.) Pod střechou jednoho z hořících domů spaly dvě dívky, jedna dvanáctiletá, druhá osmiletá. V zmatku zapomenuli je lidé zbudit. Ony pak probudily se teprv tehdy, když počaly se již trámy rýtiti. I vyskočily a spěchaly ke dveřím. Ale jak otevřely je, plály takové plameny proti nim, že jen s těží mohly zase přiraziti je. Tu křičely a nařikaly. Mladší chtěla zase do postele, že raději zemře v posteli, než na půdě. Starší však přemlouvala ji, aby skočila s ní dolů, že Bůh zachrání je andělem strážným. I slíbila konečně mladší, že skočí za starší sestrou svou, když se jí nic nestane. A tu starší zvolala: »Anděličku, pomoz!« a skočila se třetího poschodí; a hle, nic se jí nestalo. Skočila i druhá, a také si neublížila. Bůh zachránil obě Svým andělem. — Ty dívky vydaly se také v nebezpečnosti, skákajíce se třetího poschodí; a také spolehaly se při tom na Boha. Bylo to spolehání opovázlivé? Proč ne? Ovšem. Kdo tedy jen spolehá opovázlivě?

Ještě jedním způsobem hřeší někdy lidé proti naději a to velmi těžce, tehdy totiž, když vůbec přestávají doufati v Boha. Tak jednal jeden dělník. Přišel do veliké biedy a tu pravil: Teď se mi vede tak zle, že mi ani Pán Bůh nepomůže. Myslil tedy, že Bůh nechce nebo nemůže mu pomoci. A poněvadž tak myslel, přestal vůbec doufati, že mu Bůh v soužení pomůže. A tím těžce hřešil; neboť ačkoli Bůh neslibil nikomu bohatství a skvělé postavení, přece hotov jest dáti každému tolik, kolik potřebuje k životu; chce jen, aby se přičinil, aby pracoval a šetrně užíval toho, co vydělá; kdo tedy tak jedná, kdo přičiňuje se a šetrně užívá toho, co vydělal, může právem, ano, má doufati na jisto, že ho Bůh v soužení neopustí, jen když on se nespustí Jeho. A nečiní-li tak, přestává-li doufati v Boha, hřeší. Onen člověk přestal doufati, že mu Bůh v soužení pomůže, hřešil tedy, dopustil se tím zoufalství. Čeho dopustil se člověk ten? Čím dopustil se zoufalství? Jiným způsobem dopustil se hříchu toho Kain. Zavraždil bratra a tak těžce hřešil. Bůh ovšem jest nejvyšší milosrdný a hotov odpustit všecky hříchy, byť byly jakkoli veliké. A byl by tedy i jemu odpustil, kdyby jen byl hříchu toho opravdově litoval a polepšit se chtěl. Ale Kain pravil: Větší jest nepravost má, než aby mi bylo odpuštěno. Myslil tedy, že hřích jeho je tak veliký, že mu ho Bůh neodpustí. Přestal tudíž doufati, že mu Bůh hříchy odpustí; a dopustil se tím také zoufalství. Co přestal Kain doufati? Čeho dopustil se tím? Kdo tedy také do-

pouští se zoufalství? (Připiš: aneb že mu hříchy odpustí.) Zoufalství dopouští se tudíž ten, kdo přestává doufatí že mu Bůh v soužení pomůže, aneb že mu hříchy odpustí a jej spasí. Kdo dopouští se zoufalství? (Nacvič.)

Zoufalství je hřích zvláště hrozný a nebezpečný. Kdo si zoufá, obyčejně nečiní nikdy pokání, ba sahá si i na život a tak s těžkým hřichem odchází na věčnost. To neštěstím pro něho. Jak nutno tedy zapuzovati co nejrozhodněji každou myšlenku, v které by se jevila nedůvěra v Boha, aby snad nestrhla v zoufalství. Ještě jednou, kdo dopouští se nedůvěry? Kdo chová důvěru převrácenou? Kdo spolehá na Boha opovázlivě? Kdo poddává se zoufalství? Které hříchy protívují se tedy naději křesťanské?

Znáte již i jaká má býti naše naděje, i co se jí protiví. Hleďte jen také dle toho jednati. Varujte se, abyste nedoufaly v Boha opovázlivě, ale varujte se též, abyste nikdy neztrácely důvěry v Boha. Byť i utrpení přišlo na vás sebe větší, pomněte, že i při tom utrpení myslí Bůh s vámi dobře, buď že chce vytríbiti vaši ctnost aneb povzbuditi vás ku pokání aneb jiný prospěch váš na myslí má. A byť někdo byl i tak nešťasten, že by upadnul do hříchu zvláště těžkého, necht' pomní, že ještě větší jest božské milosrdenství, kteréž jest hotovo odpustiti hříchy i nejtěžší, jenom když člověk činí pravé pokání. Zachovejte tedy vždycky důvěru v Boha. Kdo v Boha důvěruje, nebude zahanben.

Sliby a chyby školy bezkonfessní.

Píše FR. POHUNEK.

(Pokračování a dokončení.)

3. Jinou velkou vadou školy bezkonfessní, již přiznávají aspoň částečně i sami zastanci této školy, jest náboženská bezbarvosť školních čítanek, ještě pak víc nemožnosť prohloubení učiva po stránce jeho vychovatelské, zvláště učiva dějepisného, aby se stalo prostředkem skutečně vzdělávacím a vychovávacím.

Kdo ví, jakou důležitost má ve škole čítanka, musí v zájmu školní výchovy velice toho želeť, že nad jiné důležitá školní tato kniha ve školách bezkonfessních na momenty náboženské jest tak chudičká, tak úplně pozbavena všeho, co jest projevem skutečného života náboženského a co nese na sobě ráz bezkonfessnosti, že se podobá v příčině této holému stromu bez květu, bez listí, bez ovoce s větvemi silně přirezanými, jehož jméno jest těžko určití.

Vedle čítanky má co do výchovy mezi všemi světskými školními předměty důležitost největší bez odporu dějepis; ale právě tento učebný předmět naráží ve škole bezkonfessní na překážky největší, na překážky přímo nepřekonatelné. Že pak toto tvrdíce, ani dost málo nenadsazujem, dosvědčuje protestantský paedagog

Curtman, ředitel semináře učitelského, svědek to zajisté nepředpojatý, jenž píše v naší příčině do slova takto: Dějiny mají pouze tenkrát cenu pro mládež, když jí ukazují na působení božské v životě lidstva, když jí osoby historické tak živě a plasticky stavi před oči, že uchvacují její srdce, působí nadšení pro dobré a šlechtné a budí ošklivost ku všemu zlému. Může učitel, má-li před sebou děti katolické, protestantské a židovské, vyučovati dějepisu tak, aby dosáhl účelu právě jmenovaného? Běda mu, pakli se pro svůj předmět rozchřeje, pakli dá svědectví pravdě, pakli prozradí přízvukem hlasu, pohledem oka vlastní svoje přesvědčení, — neboť jest neschopen býti učitelem na škole bezkonfessní, proto že část svých žáků urazil.«¹⁾ A nestane se ve škole bezkonfessní něco takového nikdy? Kdo si všímá školství moderního, bezkonfessního, kdo sleduje školské časopisy, přijde brzy k přesvědčení, že při žádném jiném předmětu nepadá tak na váhu náboženské stanovisko a přesvědčení učitelovo, jako právě při předmětu tomto, jemuž vůbec není lze s prospěchem vyučovat bez podkladu náboženského. Jinak zajisté bude na př. o Husovi, válkách husitských, o Luthrovi a reformaci, o zhoubné válce třicetileté a bitvě Bělohorské mluvit liberál nebo protestant, jinak věrný katolík. Či jest snad možno, by se liberál nebo protestant ve škole před dětmi katolickými, vykládá-li právě o věcech těchto, tak dovedl zapřítí, že by na sobě nedal znáti, jaké v této příčině jest jeho přesvědčení neb náhled, jehož se přidržuje? To půjde z těžka, a půjde-li přec, bude mluvit chladně, mdle, neupřímně a děti brzy postřehnou, že nesmyslí, jak k nim mluví, byt to všemožně hleděl zakryti. Kolik však je těch, kteří stojíce v těchto a jiných věcech na stanovisku nekatolickém nebo docela — protikatolickém, dali by si před dětmi katolickými tolik aspoň práce, by pokrčením ramen, přízvukem hlasu, zvláštním pohledem nebo úsměvem nedali na jevo svoje smýšlení ku pohoršení žáků katolických?

Že jest při látkách podobných věcí tak říka nemožnou nepostavit se na stanovisko jisté konfesse, doznává i Dr. Thiersch, horlivý bojovník za školu bezkonfessní, jenž proto navrhoval (maje na mysli školy střední), by se dějepis obmezil na dobu předkřesťanskou a křesťanský starověk, ze středověku pak a doby novější by se pouze podávaly jakési přehledy tabellární. Co tu pověděno o vyučování dějepisu na bezkonfessních školách středních, platí tím více o školách nižších, obecných a měšťanských, z čehož ovšem nutně následuje, že chtít se školy setřítí ráz konfessní, jest poškozovat školu samu, jest nedbati zásad rozumné a zdravé paedagogiky!

4. Přejděme nyní od učiva k učiteli, jenž jest u veškerém školském zřízení osobou zajisté nejdůležitější. »Jaký jest učitel, taková jest mládež.«²⁾ Tak se vůbec říkává a je v tom jistě

¹⁾ Schwarz-Curtman: Lehrbuch der Erziehung, II. díl, str. 31.

²⁾ Tak pravil i dr. Herold na učitelském sjezdu v Praze r. 1891.

mnoho pravdy, jelikož učitel na školní mládež působí dne každého po mnoho hodin nejen učivem, nýbrž ještě více vlastním příkladem. Platí-li pak vůbec, že verba movent, exempla trahunt, platí to zvláště u dětí, na něž příklad působí mocí takofka neodolitelnou. »Nic se nevkládá«, dí právem John Locke, »v mysl tak jemně, nepozorovatelně a hluboce jako příklady; moc jejich spočívá na pudu bezděčného napodobování, jenž jest každému dítěti vrozen« a to v míře takové, že se Komenský po příkladu starých paedagogů katolických nerozpakoval o dětech napsat, že: »opičátka jsou; co uhlédají dobrého neb zlého, hned dělají.«³⁾

Z toho jde nutně, že »všecko vedení (školní mládeže), — abychom mluvili slovy Komenského —, nejpředněji na tom záleží, aby dobré příklady ustavičně před očima měli. Protož rodičové, chůvy a čeládka střídlně, mírně, vážně, k sobě vespolek uctivě, mravně a ctnostně vésti sobě mají, pro dívky; ovšem pak učitelové nejvýbornější z lidí býti musejí, obyčejů a povah libezných a pravé ctnosti zrcadlo, proto že se k nim jistotně žákové podobniti budou.«⁴⁾ — »Čeho nezmohou všeliké důvody, poučování a napomínání, vykoná příkladný život, stálý, osobní, vzorný příklad, mravní názorné v y u č o v á n í. Pravdu tu vyslovil již sv. Petr, an napomíná starších, aby příkladem byli věřícím (I. Petr 5, 3.) anepopěrně jest, že učitel veškerou svojí úsoubou, důstojností a bezprostředním kouzlem všeho svého zjevu a své povahy vychovává a učí mnohem více, než svým slovem, a že toliko v úplném souladu slova a skutku učitelova spočívá jedině spolehlivá záruka zdaru všeliké činnosti vychovatelské. »Nic nevychovává lépe, než přítomnost výborného člověka,« praví J. J. Wagner; »jemu netřeba poučovati a kázati, jeho tiché žití jest sluncem, které hřeje a svítí.« Žádá-li Cicero a Quintilian, aby řečník byl v nejušlechtlejším slova smyslu vir bonus — dobrým člověkem, jest toho žádati právem ještě větším na těch, kteří vésti mají mládež ku vzdělanosti a mravnosti. Ježto cílem vychovávacího učení jest mravně náboženský charakter, musí dle staré pravdy, že dávatí může jen, kdo má, vychovatel sám býti mravně náboženským charakterem. Příboj i odboj jeho vědomí nesmí býti způsobován kterýmkoli vnějším nebo vnitřním popudem, nýbrž musí býti ovládán pevnými a významnými zásadami. Již z toho cíle veškeré výchovy vysvítá, že učitel má býti žákům svým v konání každé povinnosti skutečným vzorem.«⁵⁾ Tedy i vzorem zbožnosti, kteráž jest základem veškeré výchovy. Ale »ve zbožnost se žák musí vžítí, což se stane jen stálým narykáním. Čím více jest učitel proniknut myslí v pravdě

³⁾ Didaktika, 2. vyd. z r. 1872, str. 221. Toto se cituje všude jako původní výrok Komenského, ale již v knize »De educatione liberorum et eorum claris moribus libri VI. od Maffea Vegia (nar. 1406) čteme tato slova: »Vlastností dětem vrozenou jest, že všechno, co vidí nebo pozorují, jako opice napodobují.« (Kniha I. kap. 2.)

⁴⁾ l. c. 221.

⁵⁾ »Učitel« z r. 1891. str. 295.

náboženskou, čím více jest proniknut pravou zbožností, tím snáze vychová žáky v pravdě zbožné . . . Proto musí učitel o věcech náboženských mluvit vždycky s největší úctou a tuto úctu musí při každé vhodné k tomu příležitosti projevovat. Každého lhostejného zmiňování se o věcech svatých musí se učitel úzkostlivě chránit,« . . . neboť »žák může pro zbožnost a ctnost získán býti pouze zbožností a nadšeností učitelovou pro dobro.«⁶⁾

Bude moci učitel i při vůli dobré ve škole bezkonfessní do-
státí právě vytknutému úkolu? Velice ztěžka, jelikož mu bez-
konfessnost školy ukládá, by se vyhýbal v poučování, napominání
a pobuzování žáků všemu, co má na sobě ráz konfessnosti, čímž
se veškerá školská jeho činnost v ohledu tomto stává jaksí bez-
barvou, mdlou a slabou, neboť musí mluvit pouze obecně a nesmí
se pouštět do žádné bližší specifikace, což jest v ohledu vcho-
vatelském právě tak plané a neúčinné, jako by bylo v ohledu
didaktickém vyučování přírodopisu, kdyby sice dětem vykládal,
které jsou obecné známky hlodavců neb zvířat kočkovitých, ale
kdyby se úzkostlivě chránil pojmenovat zajíce, králíka, kočku,
tygra nebo lva! Ale takové nepřirozenosti povaha lidská dlouho
nesnese a proto se ani učitel ve škole nebude chovati zcela bez-
konfessně, nýbrž bude mluvit a jednati buď v duchu jisté kon-
fesse, nebo se bude chovati lhostejně ku konfessi každé, čímž
bude u žáků mimovolně podkopávat náboženský život a rozšiřovat
náboženskou lhostejnost. Ať si však vede tak nebo onak, škola
úplně bezkonfessní nebude, nýbrž bude učitelem řízena buď v duchu
jisté konfesse, jenž se bude jeviti silněji neb slaběji, nebo v ní
bude stránka náboženská v učivu i výchově úplně ignorována
a pak též nebude bezkonfessní, nýbrž bezbožeckou. Mluvit o bez-
konfessnosti jest vůbec nerozumné, proto že člověk, jenž by neměl
žádných zvláštních tak neb onak přibarvených náboženských ná-
hledů rovněž tak nikdež neexistuje, jako není na celém světě
člověka, jenž by nebyl příslušníkem žádného lidského plemene,
žádného národa a žádné země, jenž by všeho toho neměl na sobě
pražádných známek a byl pouze — člověkem, bez každé zvláštní
denominace.

Víme velmi dobře, že se rádo namítává: »ale počty, psaní,
čtení, kreslení atd. nejsou přece konfessní.« — To je ovšem pravda.
Ale počty, psaní, kreslení atd. nejsou také rakouské, nebo fran-
couzské nebo pruské, a přec žádá každý stát, aby učitel, jenž
má v jeho území věcem těmto vyučovat, byl jeho příslušníkem,
jeho poddaným a to vším právem, proto že jenom od takového
může a smí očekávat, že bude ve škole působiti v duchu vlaste-
neckém. Třebas tudíž neměly jisté školské předměty žádného
bližšího vztahu k náboženství nebo k vyznání náboženskému, jest
přece věci velice snadnou ve vztah ten je uvést. Počty, psaní,
kreslení atd. nejsou sice konfessní; ale učitel může velmi snadno

⁶⁾ Tak protest. paedagog dr. H. Gräfe: »Deutsche Volksschule« etc.
díl I. str. 376—377; díl II., str. 67.

i při těchto předmětech působiti na žáky v duchu jisté konfesse, nebo jich může docela i zneužít proti konfessi. Ze všech předmětů nejneutrálnějším jsou zajisté počty. Ale zůstanou neutrálními, kdyby dal učitel žákům stupně vyššího vypočítati na př. toto: Dominikán P. Tomáš Torq emada dal jako grandinkvisitos upáliti 114.401 člověka (číslo toto udává Herzogova reální encyklopaedie pro protestantskou theologii!); mělo-li tenkrát Španělsko 12 millionů obyvatelstva, kolik to bylo procent veškerého obyvatelstva? Dá-li se rozmanitě zneužít počtů, tedy tím více zeměpisu, dějepisu, přírodopisu.

Proto žádá Církev právem, aby všecko školské vyučování províval jeden náboženský duch, tak aby veškeré vyučování a vychovávání bylo jednotné a harmonické a tím jistějších a trvalejších dodělalo se úspěchů.

Promluvy k mládeži.

Velikonoční duchovní cvičení pro mládež.

Napsal JAN EV. HULAKOVSKÝ.

III.

›Vstanu a půjdu k otci svému a dím jemu: Otče, zhřešil jsem proti nebi a před tebou.« Luk. 15, 18.

Milí žáci, všickni znáte dobře podobenství o marnotratném synu. Toť obraz hříšníka pokání činícího. Není krásnějšího, trefnějšího a dovednějšího i tklivějšího podobenství; vždyť vyšlo z přesvatých úst toho nejlepšího učitele na světě!

Hřích, moji milí, jest hroznou neposlušností proti nejlepšímu Otci, nejčernějším nevděkem proti největšímu dobrodinci. Syn mladší nechce býti u otce; v drzé nevázanosti nechce hříšník žiti v mezích zákona Božího, překročuje úzký plot otcovského domu, jde do světa, na svobodu a tam podíl svůj, pět smyslů těla, vlohy duše, přirozené i nadpřirozené dary, — ó té hanby! — mrhá, živ jsa prostopázně, užívá jich způsobem nejhroznějším proti vůli otce, Boha svého.

A když promrhal veškeren statek, nastal hlad a nemaje co jísti, byl nucen pásti vepře. I žádal nasytiti se pokrmem, jež vepři jedli, ale žádný mu nedával. Toť jest stálá historie každého hříšníka. Opuštěnost, bída duchovní, často i tělesná, stihá hříšníka, který obtížen jsa vinou a zlým svědomím, bez Boha, pramene všeho dobra a blaha, lásky, míru a pokoje, bez milosti žije v stavu útrap, často i v zoufalství.

Blaze jemu, jestliže jako syn marnotratný jde do sebe a praví: Vstanu a půjdu k otci svému a dím jemu: Otče, zhřešil jsem proti nebi a před tebou!

Jak a kterou cestou hříšník k takovému úmyslu přichází, slyšeli jsme v předešlých rozjímáních; zpytováním svědomí pozná sebe i vinu svou, želí a lituje, že otce svého opustil, Boha rozhněval a urazil; činí dobré předsevzetí, že nebude více hřešiti. Ale to není vše, on musí i se synem marnotratným jíti k otci, ku knězi na místě Božím zřízenému a tam se vyznati neb zpovídati.

Budiž tedy předmětem duchovního rozjímání z p o v ě ě
j a k o ŝ t o u s t a n o v e n í B o ŝ í.

P o j e d n á n í.

V posledním rozjímání pozorovali jsme Petra, an pláče nad hříchem svým, lituje upřímně, opravdově, co učinil, proto odpouští mu Pán.

Než mimo Petra byl tam ještě jiný učenník, který by také byl rád zvěděl něco o osudu Mistra. Byl to Jidáš, ohavný zrádce. I on, jako Petr, slyšel ortel: Hoden jest smrti, ale to jim nepohnulo, nýbrž ještě více ho zatvrdilo. Nežli by šel a prosil za odpuštění Pána, když jej vyváděli z radního domu do žaláře, pýcha, zatvrzelost, nepřipustily, by se pokořil, by i on litoval, proto raději šel ke kněžím a povrhl penězi, krvavou mzdou zrady. Myslel, že tím dostiučinil, ale když viděl, že výsměch a pohrdání jest mu za podíl od kněží, kteří pravili: Ty viz, co nám do toho? tu také procitlo jeho svědomí, ale nevedlo ho k lítosti, nýbrž k zoufalství. Vzal osidlo a oběsil se. Tot bývá konec každého zatvrzelého hříšníka.

Samovražda! Ó hrozný to čin! Žel, že právě za našich dnů se samovraždy tak úžasně množí. Arci se, obyčejně v novinách, udává ta neb ona příčina, ale ta jediná a pravá příčina se zamlčuje. Jest to hřích a zlé svědomí, které vede k zoufalství a toto — k samovraždě.

Moji milí, hřích jest nemoc duše a jediný a na světě jen jediný prostředek k uzdravení jest pokání a hlavní a podstatná její část zpověď. Ale jako každý lék bývá trpký, tak také tento lék duševní má mnoho trpkosti a hořkosti do sebe. Hříšník má se pokořiti a pokořiti se před člověkem, jenž také není bez hříchu — to se protiví jeho pýše. A nejen pokořiti se má, nýbrž i uznati, co učinil, čím hřešil — to se protiví jeho samolásce a jeho studu. A ještě více, on má i dostiučiniti, často odprositi, urážky odvolati, cizí statek navrátiti, škodu nahraditi — to se protiví jeho sobectví. A proto raději by byl, by žádné zpovědi nebylo, aby uchlácholil svědomí své, vyhlašuje ji za pouhý výmysl kněží, kteří prý ji vynalezli, aby si podrobili svědomí.

I za našich dnů mnoho se proti zpovědi mluví, ano i píše. Snad i vám, milí žáci, přišli k uším podobné výpovědi. Mějte osud Jidášův vždy před očima a nedejte se nijak, žádným rozumováním, žádnými řečmi zvíklati u víře, že zpověď jest ustanovení Boží. Kdo se této víry drží, ten nikdy nebude zoufati. Necht mluví lidé, cokoli chtějí, v této věci rozhodné jest Písmo. Co tedy praví Písmo?

Bylo to večer v den vzkříšení Páně, když Pán Ježíš při zavřených dveřích vstoupil mezi apoštoly a ukázav jim bodení hřebův a otevřený bok, aby je přesvědčil, že On jest to skutečně, řekl jim: »Jako mne poslal Otec, tak posílám vás,« to znamená, »toutéž mocí, kterou mi dal Otec můj nebeský, opatřuji vás, Svě nástupce.« A jaká by to moc byla, určitěji vyjadřuje Pán, řka dále: »Kterýmkoli hříchy odpustíte, odpouštějí se jim, kterým zadržíte, zadržáni jsou.« Jan 20, 23. Dvoji tedy moc jim dal Pán, hříchy odpouštěti a hříchů odpuštění zadržeti. Aby však mohli rozsouditi, kdo jest hoden odpuštění a kdo není, musejí hříchy znáti. A tu zase jen dvoji věc jest možná: buďto by musili býti apoštolové a jich řádní zástupcové vševedoucí, aby znali předem hříchy všech, aneb musí jim to hříšník sám pověděti čili zpovídati se.

Avšak dostatečně známo jest, že Pán Ježíš ani apoštolům, ani jich nástupcům neudělil daru vševedoucnosti, nezbývá tedy nic jiného, než že hříšník, chce-li dosáhnouti odpuštění, musí se zpovídati. Sám Pán Ježíš, zakladatel naší božské víry, tak ustanovil. A toho práva Mu přece nikdo popírati nemůže, nesmí. I u nás každý zakladatel nějaké společnosti předpisuje údem jejím stanovy, a chce-li kdo býti údem, zavázati se musí stanovy ty zachovávat.

Pokud náš milý Pán dlel na zemi, mnohým a často odpouštěl hříchy: dnávěmu, Magdaleně, Zacheovi, Petrovi, lotru na kříži i nepřátelům Svým, a nebylo potřebí, by Mu tito hříšníci hříchy povídali, byť vševedoucí, věděl tedy, co kdo spáchal, a zdali hoden jest, by mu bylo odpuštěno. Jinak ovšem bylo, když chtěl tu zemi na vždy opustiti. Pán jest milosrdný a chtěl, aby každému, kdož z hříchů se kaje, bylo odpuštěno i potom, když On zde na zemi více dlíti nebude. Řekne se ovšem, Pán Ježíš, jsa pravý Bůh, může až do dnes každému odpustiti, kdokoli ho o to s kajícím srdcem žádá, On ví a zná hříchy naše a není třeba jinému je říkati. Dobře, ale kterak že ten hříšník nabude přesvědčení, že mu opravdu a skutečně jsou hříchy odpuštěny? Musilo by se to státi způsobem nadpřirozeným, tedy zázrakem. Ale který hříšník opravdu kající směl by býti tak opovážlivým, že by žádal na Pánu Ježíši, aby k vůli jeho ubezpečení konal zázraky? A nestane-li se tak, bude hříšník vždy a po celý život svůj v nejistotě, zdaž mu bylo odpuštěno; poklid duše a dobré svědomí by se mu nikdy nevrátilo, což by život jeho učinilo navždy nešťastným.

Proto Pán Ježíš ve Svě moudrosti dobře učinil, že moc Svou, odpouštěti hříchy, svěřil lidem, ač hříchům též podrobeným; učinil to k vůli nám, pro naše upokojení a pro naše spasení.

Jest to ustanovení zajisté moudré a spasitelné. Účel pokání jest polepšení, avšak polepšení zakládá se na pravém poznání sebe, své povahy a svých náklonností. Toto však jest velice nsnadné, neboť člověk jsa sveden samoláskou a sobectvím, spíše jiné než sebe poznává. Jest tedy zcela na místě, aby kněz ve zpovědi kajícího v tom předůležitém díle podporoval.

I hříchové jsou rozdílni a každý člověk má jiné náchylnosti a vášně. Za tou příčinou každému hříšníku zvláštního naučení zapotřebí jest a sice takého, kteréž kněz nemůže veřejně, nýbrž soukromě, tedy ve zpovědi udělit.

Hřích jest dále zhoubný rak duše. Jako však není všeobecného léku proti všem neduhům, tak také není jednoho a téhož léku proti všem nemocem duše. Proto potřeba káže, aby každému kajicníku zvláště případným lékem, to jest zvláštním poučením poslouženo bylo.

Ze všeho toho jest dostatečně průvodno, že zpověď jest ustanovení Boží a to velemoudré a spasitelné.

K tomu přistupuje též důkaz historický. Dějiny církevní dosvědčují, že zpověď ode dnů apoštolských vždy v Církvi byla a nikdy býti nepřestala. Sv. Lukáš součastník apoštolů, tedy svědek nejspolehlivější, píše ve Skutcích apoštolských: »Mnozí z věřících přicházeli, vyznávajíce a vypravujíce skutky své.« Sk. 19, 18. Sv. Kliment, třetí sv. Petra na stoličce papežské nástupce, svědčí, že každý, pakli o spasení duše starostliv jest, svému představenému se zpovídati má. Podobně svědčí Hermes z prvního a Ireneus z druhého století. V třetím století píše Origines, učitel církevní: »Všecko, což jsme provinili, musíme oznámiti.« A rovněž z toho století mučenník a biskup sv. Cyprian dí: »Milí bratři, vyzuj se každý z provinění svého.« Ve čtvrtém století svědčí sv. Basil: »Hříchové musejí vyznání býti těm, jimž posluhování Božími svátostmi jest svěřeno.«

A tak bych mohl snést ze všech století svědectví, až na naše dny, čehož není třeba, ježto sami vy již toho pamětníci a svědkové jste.

Jest tedy na pravdě a nezvratnými důkazy ztvrzeno, že zpověď jest ustanovení Boží, že potřebna, kdož odpuštění hříchů chtějí dosáhnouti, a že pro své spasitelné účinky jest užitečná a moudrá.

O tom, milí žáci, buďte přesvědčeni, a kdyby vám kdokoli a cokoli říkal, nedejte se v tomto přesvědčení zviklati. Konejte svou sv. zpověď řádně, jak jste se byli naučili, nejen po dobu svých studií, ale po celý život svůj. Pamatujte na slova, která vám nyní řeknu. Budete-li zachovávat v životě svém čtvrté přikázání církevní a aspoň jednou v roce při čase velikonočním se zpovídati, budete jisti, že, ať cokoli nepříjemného nebo bolestného vás kdy potká, nepozbudete nikdy mysli, budete trpělivi a zase přijde den, kde se zármutek obrátí v radost. Tak pokojně, bez vášní, bez trpkých zklamání poplyne život váš a poslední jeho okamžik bude blaženým.

Pakli však uvěříte slovům lžiproroků, pakli zavrhnete v životě svém sv. zpověď — nechci býti neblahým věštcem — ale tolik vím ze zkušenosti, že lidé tací, kteříž opovrhovali sv. zpovědi, potom na smrtelném loži i chtěli se zpovídati, poslali pro kněze, kněz také přišel, ale — bylo pozdě.

Říká se, co rádi činíme, toho nikdy neopomineme. Nuže rádi a hodně s náležitou přípravou se již nyní zpovídejte, a jsem jist, že se té útěchy nikdy nezhostíte. Amen.

IV.

»I přišli na místo, kteréž slove Golgota, to jest místo popravné.«
Mat. 27, 33.

Golgota, místo popravné — ó horo bolesti a hanby! Co jsi slyšela kletby, co nářků, co výkřiků nejukrutnějšího utrpení! Ó horo hrůzy a potupy! Avšak od té doby, co na tobě pněl ten nejnevinnější, co se obětoval ten nejsvětější z lásky za jiné: od té doby, co zvolal Pán Ježíš: Dokonáno jest! stala jsi se hvězdou, jejíž paprsky pronikají do veškerého světa hlásajíce všemu lidstvu vykoupení. Plesejte, kteříž trpíte, Golgota nám přináší ulehčení; radujte se vy ponížení, opovržení, Golgota vám hlásá povýšení; netraťte mysli vy chudí, vy bídní, vy otroci, vy hříšníci, Golgota vám přináší vysvobození, milost, ospravedlnění. Dokonáno jest! dokonáno dílo spásy, jež bylo Bohem uloženo Pánu Ježíši, ukrocen hněv spravedlnosti Boží, snata vina a kletba s lidstva, otevřeny brány nebes, lidstvem nese se až do nejzazších končin světa, až k národům otrockým blahá zvěst: všickni jsme opět synové, dítky jednoho Otce, jenž jest v nebesích, všickni k Němu zase přijíti můžeme. Nebo »Kristus jednou za hříchy naše umřel, spravedlivý za nespravedlivé, aby nás přivedl k Bohu,« praví kníže apoštolské I. Petr 3, 18, a podobně sv. Pavel, jenž taktéž dí o Pánu Ježíši: »Kterýžto vydal sebe samého za hříchy naše, aby vytrhl nás z přítomného věku nešlechetného podle vůle Boha a otce našeho.« Gal. 1, 3. 4.; a opět dí miláček Páně: »Potom poznali jsme lásku Boží, že on za nás život položil. I. Jan 3, 16.

A tak tedy stala se nám hora bolesti a trápení horou požeňnání a spásy, hora hanebné smrti horou vítězství nad smrtí a cestou k životu věčnému, hora zločincův a otrokův horou slávy synů Božích a dědicův království nebeského. Buď tedy požeňnána a velebena horo Golgoty, neboť s kříže, jež jsi nesla a na němž umřel Pán Ježíš, září nám hvězda odpuštění, milosti a spásy!

Avšak, moji milí, ačkoliv Syn Boží za nás dostiučinil Bohu a spravedlnosti Jeho, přec i my se strany své jsme povinni sami, co na nás jest, za hříchy dostiučiniti. Budu tedy v posledním tomto rozjímání mluvíti o dostiučinění.

P o j e d n á n í.

Že Pán Ježíš Sám chce, abychom se své strany se přičinili, za hříchy dosti učiniti, zřejmě vysvítá z uvedeného již podobenství o synu marnotratném. Když se navrátil k otci a vyznal hřích svůj, pravil: »Již nejsem hoden slouti synem tvým, učň mne jako jednoho ze svých nájemníků,« jakoby říci chtěl: chci pracovati, chci ten statek, který jsem promrhal, úsilovnou prací nahraditi, chci za trest, že jsem tě opustil, býti ne synem tvým,

ale toliko nádenníkem, chci se ponížiti, pokořiti, jen abych za to, že jsem tě urazil, dostiučínil.

Co se tedy míní dostiučíněním? — Bůh sice odpouští hříšníkovi vinu věčnou, avšak nikoliv všecken trest. Představme si to takto: Zeměpán někdy zločincům na smrt odsouzeným daruje život, ale ukládá jim jiný trest, jež za zločin vytrpěti musí, na př. doživotní žalář.

Tak činí i Bůh; odpustil prvním rodičům, ale vyhnal je z ráje; lidu israelskému odpustil rouhání, ale uložil jim trest, že žádný z rouhačů neuzřel země zaslíbené; i Davidovi odpustil, ale přece jej trestal, že jeho vlastní syn proti němu se vzbouřil. A tak i hříšník neodpustí všechny tresty. A proč tak činí? Proto, aby hříšník hřích sám na sobě trestal a tím spíše se ho varoval, a i proto, že člověk ve své porušenosti, kdyby docela nic trpěti mu nebylo, tím hříšnější se stával. Ostatně jest to člověk sám od sebe povinen, i kdyby Bůh mu všechny tresty prominul, neboť když někdo bližního svého urazí, jest povinen, chce-li by mu odpustil, urážku napravit. Hřích pak jest největší urážkou nejsvětějšího Boha, jest tudy povinen hříšník, tuto urážku aspoň částečně odčiniti; má to, čím se proti Bohu, proti bližnímu, proti sobě samému provinil, tak napravit, aby nastal stav, jaký byl před hřichem.

To pak se děje uloženým pokáním, neboli skutky, které zpovědník jako lékař a soudce kajicníku dle povahy hříchů a dle povahy kajicníkovy, jak ji byl poznal, ukládá. Jestliže pak hříšník uložené tyto pokuty věrně vykoná, může se nadíti, že i on se své strany spravedlnosti Boží dostiučínil.

Aby se tak stalo, má kajicník uložené pokání vykonati hned, bez odkladu. Kdyby je odkládal, kdyby váhal je vyplniti, již tím by zase ukazoval liknavou vůli, polepšiti se, a brzy by snad do hříchu opět upadl.

Pokání vykonati se má p o k o r n ě, kajicník má uznati, že za hřích své mnohem těžších trestů zasloužil a toto uznání bude jej pobádati k tím větší horlivosti v dobrém, k tím větší opatrnosti před hřichem. Pokorné bylo zadostiučínění onoho kajicníka, o němž vypravuje sv. Vincenc: Kajicníku bylo uloženo, by po sedm let v jistý den se postil. Kajicník, jsa si vědom svých těžkých hříchů, odpověděl s pláčem: Co, jen tak malé pokání mám uloženo? Jen po sedm let mám vždy jeden den se postiti? Kdybych až do konce života nejpřísnější posty zachovával, bylo by to malým trestem za má provinění. Sv. Vincenc, vida tak upřímnou vůli, řekl mu: Vidiš, chci tobě i tento čas zkrátiti; jdi a učiň to jen po tři léta. Tu kajicník začal ještě více plakat a prosil za přísnější pokání. Sv. Vincenc, poznav tak opravdovou snahu kajicníkovu, radoval se z jeho horlivosti a pravil: »Synu, nechtěj v tom, co k tvému uzdravení slouží, býti moudřejším, než lékař sám. Tvá dobrá vůle jest mi také dostatečná, a proto ti i ta tři léta promijím? jdi a modli se třikráte Otče náš.« Jistě sv. Vincenc dobře jednal, že takovou pokoru a takovou horlivost odměnil.

Konečně má se pokání vykonati tak, jak bylo uloženo. Jako lékař ne každému tentýž lék předpisuje, nebo jako soudce provinilcům ne všem tentýž trest ukládá: tak i zpovědník, jsa lékařem a soudcem zároveň, podle nejlepšího vědění ukládá, co komu by nejlépe prospělo.

I zde vám podám příklad, že se má pokání konati věrně. Jistý šlechtic, který dlouho žil rozmařile a v těžkých hříších, milostí Boží dotknut, pojal úmysl, tohoto hříšného života se odříci a by svou opravdovou vůli dal na jevo, putoval do Říma, aby tam samému svatému otci se zpovídal. Svatý otec vida, že tu jde o nalezení jedné ovce ztracené, učinil dle jeho žádosti a zpovídal šlechtice. Když byla zpověď u konce a svatý otec dal kajicníkovi náležitě poučení, uložil mu toto pokání. Dal mu prsten, na němž vyryta byla slova: Memento mori! Pamatuj, že umřeš! a pravil: »Na památku této svaté zpovědi dávám ti tento prsten a za pokání ti ukládám, bys slova na něm vyrytá četl aspoň jednou denně po celý život svůj«. Šlechtic byl zaražen, ale zároveň se tomu těšil, že tak snadné pokání mu uloženo. Avšak čím častěji četl slova na prstenu, tím se stával vážnějším; představa smrti stávala se vždy silnější a celou jeho bytost zaujímal, takže, cokoli myslil i činil, všude a vždy ono Memento jej provádělo, až konečně pojal úmysl, že opravdu na smrt se bude připravovati. Vstoupil do řádu Trappistů, kterým uloženo stálé mlčení, mimo pozdrav Memento mori! a žil tam tak nábožně, že jako světec umřel. To byl také účel uloženého pokání a byl-li by ho dosáhl, kdyby nebyl vykonával je věrně?

Milí žáci, ještě jednu věc bych rád k tomu dodal. Za prvních dob křesťanských, jak z liturgiky znáte, byly přísné tresty. Tak čteme v jedné kajicní knize, kdo v kostele neslušností, smíchem neb mluvením jiné v pobožnosti vytrhoval, měl uloženo za pokání deset dní jen při vodě a chlebě se postiti. Víte, že za veliké hříchy i po celý život pokání činiti bylo. Církev od těchto přísných prostředkův upustila, aby kajicníkům vůbec ulehčila, ne snad proto, že by hříšník takých trestův nezasluhoval, ale zajisté, v tom spasitelném úmyslu, aby kajicníka k tím větší a z jeho vlastní vůle vycházející horlivosti povzbudila. A proto, milí žáci, velmi záhodno jest, byste mimo pokání od kněze uložené sami ještě, z vlastního popudu, z pokorného uznání své trestuhodnosti a pokuty za spáchané hříchy uložili sobě zvláštní pokání, modlitby a dobré skutky, jimiž byste svého zadostiučinění doplnili.

Tímto ukončuji letošní cvičení duchovní; snažil jsem se, bych vás k náležitému pokání připravil; ukázal jsem, jak máte zpytovat svědomí, jaká má býti litost vaše; promluvil jsem o zpovědi, že jest to ustanovení Boží, a dnes ještě jsem vás poučil o náležitém dostiučinění. Nemám, než jedině přání a doufám, že ho tím spíše vyplníte, ježto jest to k vašemu prospěchu, k duchovnímu obrození; přání mé jest, byste se dle návodu mého také řídili, byste opravdové pokání činili, by bylo na vás znáti, že skutečně jste se polepšili, že vaše pokání jest upřímné, vaše

zpověď nikoli ze zvyku, nýbrž z pravé kajcnosti. Při této příležitosti kladu vám opět a opět na srdce, byste hříchů svých z papírku nečtli, jest to na ujmu pravé lítosti, byste je raději z paměti říkali, ale skroušeně a zřetelně, by vám každé slovo vycházelo netoliko z úst, ale ze srdce.

Tu mi právě na mysl vstupují slova: »Spiritus promptus, caro vero infirma.« Duch zajisté hotov jest, ale tělo nemocno. Mat. 26, 41. A proto jest nám zapotřebí k tomuto velikému dílu pokání milosti Boží. O tu proste především, úsilovně, úpěnlivě. Zde před svatým křížem poklekněte a u nohou Spasitelových se mnou v duchu volejte:

Ó Pane Ježíši Kriste, Bože a Spasiteli náš! Jak často jsme Tebe rozhněvali, Tebe uráželi! Bolestně toho litujeme, že jsme hřešili; dej nám milost, abychom hříchů své dobře poznali, jich opravdu litovali, z nich se upřímně a zcela zpovídali a za ně dosti učinili. Opravdu míníme všech hříchů i všech zlých příležitostí se varovati a nikdy proti Tvé nejsvětější vůli nejednati. Dej nám také té milosti, abychom vykonali, co jsme si umínili. Z hlubin skroušeného srdce voláme k Tobě a prosíme:

Miserere nobis! Pane Ježíši Kriste buď milostiv nám hříšníkům!

Listy vědecké.

Učení staré Jednoty Českých Bratří o obnově světa a nauka Církve katolické.

Píše Dr. ANT. LENZ.

(Dokončení.)

c) Po pádu Adamovu je prý obojí stav i svobodný i manželský v zavedenie, a nižádný nemůžc bez milosti v Kristu ze sebe býti bohumilý a spravedlivý. Avšak především má stav svobodný mnoho stran vykoupenie a spasenie, neboť ono prý nemohlo vyjítí, leč jen ze stavu panenského, jakož zavedenie tak i vykúpenie. Zvolil sobě Kristus pannu, zasnúbenú muži, avšak v čistotě panenstvie věčně zuostávající. A v ní vtělením Duchem svatým vykupoval početie po tom narozenie zavedeného. Potom v tom panenstvie zkušný jsa sluha první a puovod všech učiněn. V tom panenstvie kázal, divy činil . . . aby zaslúžil čistoty a pravdy obojiemu životu, dal se v panenské nevinné čistotě své zraditi a mučiti . . . a na kříž přibieti. A tudy vykúpením a zaslúžením svým dosti učinil spravedlivé pokutě za potracenie panenstvie i manželstvie při dřevě zapověděném.«

Odtud prý Kristus Pán povolal některé ku panenstvie duchovnímu, a také svobodnému stavu svěřil poselstvie své.

Plné však spasenie stavu obojiego stane prý se až při vzkříšení a navrácení všeho.

Pro hřích Adamův byla totiž i zem a příroda v porušení uvedena, a proto vezme i ona konec, jako jest tělo lidské smrt podrobena.

Autor popisuje na to skonání světa. Ono prý počne od stvoření (čili těles) nebeských, od slunce, měsíce a od hvězd, skrze niež slúžil Pán lidem mnoho, a oni toho zle a nehodně užívali. A jakož stvořil slunce na východu, aby panovalo dni, a měsíc na západu, aby panoval noci, tak na východu slunce, když lidé pójdu k pracem, tehdy Pán vyšlé slunce obrátí v tmu . . .

a učiní, aby měsíc na západu úplně ve tmě stál. Oboje však zatmění nebude podobné tomu, jak nyní se děje zatmění, alebrž ono bude jiné. Nebo času toho slunce a měsíc při zatmění ve svém vlastním světle zůstává, ale tu beze všech příčin těch zatmí se samo v sobě nikoliv od běhu. Též i hvězdy se zatmí, a blesk jejich bude padati s nebe.

Tehdáž, jak dí autor, všechn oběh těl nebeských přestane. Slunce bude státi k východu a měsíc k západu nehybně.¹²⁾ A v té náramné tmě, jakéz nebylo od počátku . . . zbuřie se povětrí ode všech stran země, náhle, búřlivě, nechvilné s zimú súsněžně i s krúpami . . . aby vše lámalo, bořilo, vyvracelo, a pohubilo všecky úrody, živočichy vše země . . . Vody mořské budú ječeti a to všude . . . Vše spustne a bude vyvráceno . . . Lidé budú strachem schnúti. Budú běhati ve tmách nic nevidúce . . . budú se vespolek dáviti . . . a tváře jejich budú černé jako hrnec.

Autor připouští, jak se zdá, že lidé při životě zůstanou, i když přestane všechn oběh těles nebeských, a když přestanou proměny časův, dnův a rokův, neboť předpokládá, že budou lidé strachem schnouti, vidouce, ano slunce stojí a měsíc stojí v nevidané tmě, a any hvězdy stojí, a blesk jejich padá, a slyšice, any vody mořské ječí, a všecko se láme a boří. Odkud autor vzal tuto posloupnost úkazův fysických před druhou parusii Páně, neumím říci, ze sv. Tomáše a theologů scholastiků dojistá ne, neboť sv. Tomáš připomíná, že není život organický možný bez běhů těles nebeských, a také dokládá, že ustane pohyb teprv při skonání všech věcí.

Na to popisuje autor spisu dotčeného, že pošle Bůh archanděla, a od něho se zasvíti země, a vidína bude pustá a nesličná . . . Na hlas trúby vstanú mrtví, všickni, dobří i zlí v svých tělech . . . tehdy bude vráceno všem svědomie i těm, kdož ho zde neměli.

Přichází Pán, a ihned moci nebeské kůrův všech andělských hýbati se budú z majestátu Kristova královstvie, před niem předcházejíce . . . Kristus Pán přijde s jizvami, aby uzřeli židé, koho bodli . . . Nejprvé prý budú souzeni zlí andělé . . . potom lidé zatracenci . . . a ihned sestúpí do pekla, a s nimi búře, mrákota, a všeliká bída a zármutek, pláč a bolest, hrubost, tělesnost, zemňatost a čitedlnost strastná se všemi biedami, nemocemi, smrady. Budou také zbaveni panenstvie krásného, jasného, skrze něž by mieli viděti tvář Boží, a to zbavenie bude věčné.¹³⁾

¹²⁾ Tyto všechny okolnosti, jak je tuto autor popisuje, nejsou plně v Písmě obsaženy, a Český Bratr, kterýž traktát tento napsal, patrně nehleděl ve všem k Písmu, ale souhlasí jak patrnó s theology scholastiky, a zejména se sv. Tomášem Aquinským, kterýž taktéž učí, že při skonání přestane všechn oběh těles nebeských, ano on souhlasí i v tom, že slunce ustane v běhu na východě a měsíc na západě. Sv. Tomáš udává toho příčinu: »quia in tali dispositione creduntur esse creata, ut sic earum circulatio compleatur penitus ad idem punctum. S. Hl. suppl. q. 77. art. 3.

¹³⁾ Z popisu tohoto jest patrnó, že Bratři zcela správně věřili v z mrtvých vzkříšení, a že neměli spojení s Kathary, kteří vzkříšení z mrtvých zamítali. Autor však neznal učení katolíkův, že možnost, viděti Boha tváří v tvář, dává zvláštní milost, která sluje »světlem slávy.«

Teď když budou zatracenci již v pekelné propasti, a tak ze země uklizeni, nastane požár světový. ¹⁴⁾ Kristus Pán okáže tvář svou slavnou, oheň ho předejde, a nebe i zemi pálení bude i živly, a tak je očistí. Smrt tedy přírody fyzické bude uskutečněna požárem světovým. Tím ohněm zmizí všechna hrubost, zemňatost a tělesnost v případcích, a potom vše do pekla sestoupí. Tak pomine prvně nebe i země i živlové.

Po té katastrofě budou noví živlové učiněni, nové nebe a nová země.

Jak se zdá, má autor za to, že bude země zničena, a staré nebe zničeno, anť dí, že nebe i země a i živlové pomínou. Také se zdá, jakoby věřil, že i hvězdy vezmou za své. Oboje by odporovalo náuce scholastických theologů, neboť ti vesměs i se svatými Otcí odpor kladli učení, že při skonání časů bude země zničena; avšak dosti možná jest, že mýlil autor, že pouze hrubost země požárem do pekla sestoupí, a tak že zhyne pouze tvář země, nikoliv ona sama, a snad že také touže měrou se o hvězdách domníval.

Nebe prý bude krásné, ušlechtilé jasné, a v něm bude slunce sedmkrátě jasnější na východu nepálivé, bez běhův a tak i měsíc i hvězdy budou bez běhuov, a beze vši proměnlivosti.

Země bude čistá, krásná, beze vši tmavosti, aby mohli vyvolení patřiti až na zatracence v mukách, bez žalosti radující se z toho v Bohu, což z vůle jeho pošlo. ¹⁵⁾ Vody budou čisté, skvoucí, beze všech biehuv a rozvodnění i bez moře. Povětrí ušlechtilé, pokojné, přeliš rozkošné.

Jak viděti lze, rozeznává Bratrský autor spisu dotčeného tyto momenty přírody fyzické: Předně dobu, ve které byla požehnána, a člověku podána; za druhé dobu, ve které byla pro hřích Adamův porušena; za třetí, že bude i země umírati, a za čtvrté, že učiní Pán Bůh nebe nové i zemi novou. A tak můžeme říci, že se náuka jeho u velké míře s katolickou věrou srovnává, ač jisto jest, že má zde onde trhliny, které však spíše z neznalosti, a z patrné nedostatečnosti pocházejí, nežli z úmyslného bludu. Takováto neznalost jeví se také v tom, že autor tvrdí, že teprv po vzkříšení uzří vyvolení Pána Ježíše tak jak jest, tělo jeho a duši jeho, i duše své i duchy andělské v jich přirozenosti bez zástěr, a že »uzří v těle Páně Boha v podstatě Božství.« Nedo- učenému Bratru tomuto tanulo as na mysli, jakoby tělo Páně bylo prostředkem, jímžto vidí vyvolení podstatu Boží, což jest netoliko blud, ale také veliký nerozum, jakož samo sebou na jevu je, jakož jest blud, že svatí teprv po vzkříšení tvář Boží uzří, kdežto pravdou jest, že svatí ihned po soukromém soudu do nebe vejdou, a vidí Boha tváří v tvář.

¹⁴⁾ Tím se autor opětně liší od sv. Tomáše.

¹⁵⁾ Sv. Tomáš a theologové scholastikové učí, že budou zatracenci viděti radosti nebešťanů, ale jen až do soudného dne, neboť od té chvíle stane se naprosté oddělení. Avšak ač budou viděti vyvolené, nespátří Boha, neboť Boha viděti a ho nemilovati není možno. Kdyby zatracenci spatřili Boha, ihned by pokání činili.

Z nové právní terminologie.

Sděluje Dr. ANTONÍN BRYCHTA.

(Pokračování.)

Jako je terminologie moderních právníků nesprávná po stránce logické, podobně nesprávná je a svůdná i po stránce věcné, matouc — jak z dosavadních rozvodů vysvítá ⁶⁸⁾ — ty nejrůznější právní a náboženské pojmy a stotožňující instituce, z nichž jedna je skutečně tím, co jméno její značí, druhá však pouhým stínem a nanejvýš nedostatečným napodobením instituce pravé. Tážeme-li se po příčině tohoto lichého a nespravedlivého počínání, jež s logikou takto nakládá a s právem Církve takto zachází, předstírají zastanci této »vybroušené a politizující« terminologie: sblížení různých náboženských živelů a žádoucí — j e d n o t u, po případě i zmírnění národnostních — p r o t i v. ⁶⁹⁾ Proto má vše nositi náboženský stejnokroj, všecko má býti srovnáno jako mrtví na hřbitově. Co Církev to i protestantismus, co schisma to i starokatolictví, co český bratr, to i herrnhut, — všem měří se stejně k vůli žádoucí jednotě. Všecky tyto jako den a noc rozdílné instituce a jich názvy jsou dle mínění moderních terminologů pojmy příbuzné a souznačné, všecky mají — bychom užili běžného výrazu — stejný kurs a přijímají se a l p a r i. Ne církev, nýbrž církve — ne církev, nýbrž náboženská obec neb korporace — ne katolický, nýbrž konfessní atd. má se dle návodu a jazykového brusu tohoto názvosloví říkati.

Co se týče předstírané náboženské j e d n o t y, ví se až příliš dobře, co taková jednota a takové sblížení znamená. Již sv. A u g u s t i n odsoudil svého času takové »sblížení« řka: »Před těmi, kteří daleko mě stojí, mohu se míti snadněji na pozoru. Ten mě tak lehce neomámí, kdo řekne: »Pojď a pokloň se modlám«; ten jest ode mne vzdálen. Řekne-li však svůdník ke mně: »křesťan jsem«, ten mi z blízka hrozí, tuť musím se žalmistou volati: »Pane, vysvobod duši mou od těch, ježto se blíží ke mně, neboť v mnohých byli se mnou.« ⁷⁰⁾ Vhodně praví též k věci T o s i ⁷¹⁾: »Der Irrthum ist sehr geeignet, ein geistiges Miasma zu bilden, eine giftige Atmosphäre, in welcher auch die Gesundesten erkranken und endlich die Aerzte selbst von dem Uebel ergriffen werden. Dieser V e r w e l t l i c h u n g s p r o c e s s

⁶⁸⁾ Z té příčiny se pouze stručně o tomto momentu zmiňujeme.

⁶⁹⁾ Stejnou řeč vedli svého času a vedou za dnů našich uherští zednáři, kalvíni a židé, by prosadili »svobodu vyznání,« »recepti židů,« »sňatky křesťanů (dle matriky) se židy a jiné »vymoženosti« — moderního »práva«!

⁷⁰⁾ Výborně pravil svého času již Seneka: »Nemo errat sibi uni, sed dementia spargit in proximos; nemo sibi tantummodo errat, sed alieni erroris et causa et auctor est.« (De vita beat. 1, 4).

⁷¹⁾ Vorlesungen über den Syllabus.

hat schon arg um sich ergriffen,⁷²⁾ und nicht wenige Männer, welche in Folge ihres Talenten oder Standes zur Repräsentation der kirchlichen Intelligenz (und der kirchlichen Interessen) berufen waren, haben sich selber diesen verderblichen Einflüssen nicht ganz entziehen können.« Z toho plyne, že takové »přibližování« rozličných od Církve odloučených konfessí k Církvi, které jest vlastně svrchované pokoření Církve, ježto má pouhé od ní odtržené náboženské jednoty uznati sobě za rovné a stejnoprávné, má do sebe veliké nebezpečí pro Církev, jež musí ona — nemá-li sebe samu zraditi — co neslýchanou insinuaci a záhubnou léčku se vši rozhodností zamítnouti. Zvláštní to úkaz! Svou svrchovanost, svá práva hájí moderní stát až do posledního jota, o Církvi ale se domýšlí, by nebyla tolik řevnivou a popustila již »něco« ze své državy, aby byla — jednota.⁷³⁾ »Juristen selten gute Linguisten!« »Necessitudo cum haereticis — dokládá velepravdivě slavný kanonista Pignatelli⁷⁴⁾ — noxia et periculosa est, non modo quoad salutem animarum, sed etiam quoad pacem et tranquillitatem politicam, quae sine fidei unitate conservari nequit. Ubi enim est publica animorum dissensio, quam introducunt haeretici, ibi pax publica esse non potest. Vix firma esse possunt pacis jura inter quos est fidei bellum.« Z toho vysvítá, že jako moderní terminologie sama, osvědčilo se špatně i její odůvodnění, a staré přísloví: »Lingua corrupta, mores corrupti« stalo se opět pravdě podobnější. Tato ve svých cílech až příliš průhledná terminologie je květomluvou všemohoucího byrokratismu a náboženského nihilismu, ana se věc zúmyslně nechce pojmenovati pravým její jménem buď z tajného vzdoru a nepřátelství proti ní aneb z prohnané, talleyranismem páchnoucí vypočítavosti, aby vlastní smýšlení nevyšlo na jevo. Novi tuos sonitus!

Nemůžeme tuto mlčením pominouti, jakkoli to hořkosti srdce naplňuje, že se tohoto převráceného proti Církvi záštím překypujícího způsobu mluvení neužívá pouze v rozpravách a v ří-

⁷²⁾ Od dob tohoto autora se, jak známo, věci valně ještě zhoršily, a »perditio ex Israel« nabyla netušených rozměrů!

⁷³⁾ Jak moderní právo tomuto »něco«, jež má býti jakousi koncessí vůči různým, od církve odloučeným konfessím, rozumí, vysvítá nejlépe z jeho jednání s církvi samou. Nemohouc při nejlepší vůli církev s její odvěkými bohodatnými právy jedním rázem povaliti, rdousí ji při každé vhodné příležitosti a zatíná své zhoubné spáry do jejího organismu. Jako nenasytný žralok pohltí jednou část její moci učitelské, jindy opět kněžské a jindy zase pastýřské. Stačí upozorniti na pověstný paragraf o kazatelně, na obmezování missií, zuzavírání bohosloveckých ústavů, zbavení církve dozoru ke školám atd. Stačí poukázati k josefínským, dosud houževnatě se udržujícím ordonancím »in publico — ecclesiasticis«. Sem spadá zrušení klášterů, zabránění círk. majetku, ingerence při zřizování a obsazování církevních obročí, fundací atd. V čí rukou nalézá se fakticky správa církevního majetku? Na jakém základě zosnován jest stavební cirk. řád? Stará bajka o obrově dceři se ustavičně opakuje.

⁷⁴⁾ Consult. can. tom. I. cons. 143 num. 24.

zení světském, nýbrž pohřichu nejednou i v těch kruzích,⁷⁵⁾ — což nesvědčí právě o velikém katolickém sebevědomí a přesvědčení — kteří povolání jsou vydati svědectví pravdě a hájiti zájmy Církve již s a m o u p ř e s n o u m l u v o u, kterou by se modernistům a jejich stoupencům strhla škraboška s tváře a oni do pravého světla v čas postavili. Hluboký a varovný výrok hlavy Církve: »Vera rebus vocabula restituantur« jakoby nepronikal až tam, kde by měl především býti slyšán. S touto taktikou, která jest tak málo statečná a prohledavá, jež zná tak málo iniciativy, že se nechá nejraději »strkati«, by snad nenarazila a nevzbudila »nelibost«, přijde se sotva k cíli, tím méně přemůže se zatvrzelý a houževnatě se bránící odpůrce, jenž znaje výborně celou situaci, ví též — bohužel až příliš dobře — k d o p r o t i n ě m u s t o j í. Kam dovedl system, lze-li slova toho užiti, vždy poddajné konvence, nevčasné a málo důstojné b á z n ě, nízké v y p o č í t a v o s t i, lze všude viděti a nejnovější události v církevním životě v zemích zalitavských podávají k tomu jak hrůzného tak žalného komentáru.⁷⁶⁾

Dle theorie řídí se i praxe, jaké praemissy, takové i důsledky. Proto nucen je právní modernismus, věc hned z počátku nesprávně naznačiv, přičiňovati ku svému dílu, třeba že zákony a výnosy »jenom prší«, ustavičně nových vysvětlivek a dodatků a tím svůj system i smysl svých ustanovení podporovati.⁷⁷⁾ Proto jest to »moderní právo« tak nezáživné a nejasné, že je různé instance rozličně vykládají a rekursy k vyšším instancím vždy více se množí.⁷⁸⁾ Proto třeba vždy nových k němu komentářů a

⁷⁵⁾ Jeden z nejhorších následků josefinské éry jest neobyčejná stuhlost a nehybnost, vlašnost a ospalost v církevním životě. Schází opravdovost a energie, žádný tu svatý zápal a vytrvalost. V této stagnaci a zhoubných výparech, jež rozšiřuje, musejí konečně i z d r a v í o n e m o c n ě t i, a kde naleznou se pak l é k a ř i, kteří by jednotlivce i celek vyléčili?

⁷⁶⁾ Když se již ani důležité papežské encykliky n e u v e ř c j ň u j í, jež se staví co mohutná hráz proti zhoubnému, vše s sebou strhajícímu proudu v zemích koruny sv. Štěpána a udávají způsob strážcům Siona, jak by měli tomuto, nejsvětější práva církve ohrožujícímu proudu čeliti; když musí ti, kdo mají státi v předním šiku, na svou povinnost býti — upozornění atd.; pak arci dospěly věci již daleko, pak zbývá pouze jeden krok ku v e ř e j n ě z r á d ě v l a s t n í v ě c i! Tak naplňují se vždy hrozivější slova lkající pěvce:

»Die Zeit ist schwer; ehrwürd'ge
Heilige Satzung wird zur Fabel,
Recht zu Aberwitz; aus Trümmern
Baut der Wahn ein neues Babel;
Wild die Herzen, feil die Treue,
Gold und Macht die höchsten Götter,
Und den Altar unterwühlen
Hier die Heuchler, dort die Spöter.«

(Weber: Dreizehnlinden.)

⁷⁷⁾ Srov. na př. nejnovější vládní předlohu »o samostatných duchovních správcích«, kterou se má po tolika sporech a soudech tento pojem konečně objasnit a kongruový zákon doplniti.

⁷⁸⁾ Srov. odporující si nálezy správního soudu v příčině křtu dětí bezkonnfessních rodičů, z nichž nález ze dne 26. dubna 1877 křest tako-

nařizovacích ustanovení, jimiž se zákon »ve skutek uvede«, až se v nich zákon sám téměř utopí. Jaký tvůrce, takové jeho dílo, jaké zákonodárné nadání, takové i zákony, jaké náboženské přesvědčení, takový i ráz i terminologie zákonů. Že se takovými úkazy a podporami právní řádu a právní vědomí národů neuvrzuje, připustí zajisté i moderní terminologové. Právo jest bez odporu něco posvátného, ale jen pokud souhlasí s věčnou ideou práva, jsouc její reflexem;⁷⁹⁾ jinak stihne je nemesis bezvýslednosti a právního úpadku, jemuž následuje úpadek mravní v zápětí,⁸⁰⁾ an právo s etikou co nejúžeji souvisí.

Avšak nejen že máte modernismus zcela různé pojmy a instituce, mezi nimiž není mnohdy ani té nejmenší příbuznosti a jež svou povahou často veskrz se vylučují, modernismus a všickni, kdo se jeho zásad přidržují, má i tu nepopíratelnou vadu, že je — znaje svou nicotu a vnitřní nepravdu — nerozhodný, boje se z »jistých ohledů«, (zdaž ke prospěchu svému a k prospěchu katolické církve, jest ovšem jiná otázka), katolickou věc a katolické požadavky před veřejností pravým jménem pojmenovati, by se snad nezamračila tvář mocných tohoto světa a jisté společenské vrstvy nebyly »nelibě dojaty«. Příčiny a účel těchto »ohledů« jsou, bohužel až příliš známy, tak že by bylo zbytečno, jen slova o nich ztratiti.⁸¹⁾ Ony staly se nejen pověstnými, ale zmařily tak mnohou stránku církevní, nyní dvojnásobně vzácné samostatnosti a zničily nejednou ty nejlepší a církvi nejprospěšnější úmysly. Tento přeopatrný »modus procedendi« zmíněných počtářů⁸²⁾ nevede k pravému a žádoucímu cíli, aniž jest účinným vzhledem k odpůrcům. Tito (ať pokřtění neb nepokřtění, vše jedno) vycítí jen příliš snadno, že katolík, mluvč

vých dětí nařizuje, nález však ze dne 22. dubna 1882 rekursu proti takovému křtu místa dává; sem spadají nálezy, jimiž se stanoví, že prohlášení se za bezkonfessiho, není změnou náboženství, sňatek ale osoby beze všeho vyznání s katolíkem že se má považovati za sňatek — smíšený! Jediné možný logický důsledek z toho by byl, že býti beze všeho náboženského vyznání, tedy býti atheistou, znamená (dle tohoto rozhodnutí) tolik, jako býti protestantem nebo schismatikem, nebo sňatek tohoto neb onoho s katolíkem nazývá se dle círk. práva smíšený.

⁷⁹⁾ Proto nazývali staří zákon »aeternum quiddam«; zákony staré byly jim příliš vznešené, ježto byly s nebe seslány a samým Bohem zřízeny (Sofokles); proto propadají trestům, kdo zákon Boží přestupují (Plato).

⁸⁰⁾ Významná jsou slova slavného Görresa o »moderním právu«, když praví: »Dieses Recht ist ganz dazu angethan, die Welt in eine Räuberhöhle und Mördergrube umzuwandeln und die Menschheit, physisch und moralisch zu ruinieren.«

⁸¹⁾ Srov. o tom denník »Čech«, z r. 1891, měsíc prosinec, kde jsou tyto »vyšší ohledy« jak sluší objasněny.

⁸²⁾ Tak pojmenoval trefně jistý řízný theolog onen druh zhoubců církve, kterým jsou osobní jejich zájmy nade všecko, kteří za cenu libého úsměvu a liché popularity nebo za mzdu, jež by na chvíli ukonejšila jejich ješitnost a nezřízenou ctižádost, obětují své lepší přesvědčení, povinnost i právo. Tito nebláží »počtáři« nebo »honce« u sobě rovných se nejednou — dopočítají, závěrka však jejich »počtů« skončí bezpochyby — zlomkem. Zásadou takových lidí jest: »Obsequium (recte: servilismus) amicos, veritas odium parit.« (Terent.).

o škole »konfessní«, rozumí školu svého vyznání, tedy školu katolickou. Dokladem toho je bohopustý skřek zřejmých i zakulčených nepřátel církve proti spravedlivé žádosti katolíků za školu »konfessní« a nezřízené útoky na katolický episkopát, když v této záležitosti promluvil vážné slovo. Církev má zajisté a miluje otevřené hledí a netřeba se jí v tak důležité věci skrývat za ohradu od nepřátel vymyšlené lepomluvy a nejasných frází.⁸³⁾ Proto nemůžeme se rozehráti pro světoběžnou frázi: »Škola budiž náboženská«, místo co by se mělo říci: k a t o l i c k á a proto duchem katolickým prodchnuta, an se tu opět splítají zcela různé konfesse a neurčitý pojem »konfessní« jest pouze zaměněn za právě tak neurčitý výraz »náboženský«. Je-li každá nesprávnost škodlivá a působí často nedorozumění, ano i, jak zkušenost dosvědčuje, vážné zmatky, platí to v oboru náboženství dvojnásobně.⁸⁴⁾

Lid obecný, který při vši náboženské a socialní bídě nynější doby zachoval si poměrně největší zásobu katolického smýšlení,⁸⁵⁾ mluva moderní terminologie s jejími úskoky a vytáčkami naprosto uspokojiti nemůže, an lid neví, co by si měl při té rozhlašované »konfessionalitě« a při těch v ž d y v í c e s e v z m á h a j í c í c h »náboženských společnostech« mysliti a jaké náboženství rozuměti. Katolický lid zná z lepších dob pouze katolickou církev, katolickou školu a též takové hřbitovy; křesťany, kteří nejsou údy církve, jmenuje buď nekatolíky neb ještě správněji protestanty augšburského neb helvetského vyznání, jejich pak školu nazývá srozumitelně protestantskou, helvetskou a t. d., kterým jménem takové školy se až do nedávna označovaly, kde každý hned věděl, oč jde a kam se míří.⁸⁶⁾ — Zúmýslně nivellující mluvou modernismu se dle řečeného katolický lid v náboženském přesvědčení sotva utvrzuje, naopak umělými jeho obraty a dvojsmyslnými frázemi se lid jen svádí a mate. Neujdeť mu ono nápadné vyhýbání se odvěkým, po výtce dogmatickým názvům: katolický, katolická církev a t. d. Lid konečně pozoruje, že usta-

⁸³⁾ Dosud platí slovo básnikovo:

»Pravda jest co cedr na Libanu,
Ti, jenž na ni dují větrové,
Rozmnožují jenom její mannu.«

⁸⁴⁾ »Kacířství — praví sv. Augustin — a převrácená učení, kteráž duše zapletají a v záhubu uvrhují, nezrodila se jinak, leč že dobrým písmům dobře se nerozumí, a čemu se v nich náležitě nerozumí, to se i nepředložené i opovážlivě rozhlašuje.«

⁸⁵⁾ Cím dál více »rari nantes in gurgite vasto!«

⁸⁶⁾ Svého času podaný návrh knížete Lichtensteina, aby škola byla »konfessní«, nebyl lidu při všem vykládání dosti srozumitelný a proto také nebyl uskutečněn. Lid často nevěděl, oč vlastně běží, a dal se od lichometníků a odpůrců všeho druhu namnoze oklamati. Aby škola neměla náboženského rázu zamilované to dítko všech odpůrců náboženství a jmenovitě katolického a zvláště aby nebyla katolickou a v duchu katolickém vedena, k tomu užito bylo prostředků i ceny nejpochybnější.

vičným užíváním výrazu: konfessní, náboženská společnost a t. d. o v š e c h vyznáních, jeho katolická, Bohem zjevená víra s jinými od lidí založenými »konfessemi« do j e d n é ř a d y se staví, což patrně nemůže valně přispěti k vzdělání a utvrzení katolíků ve víře. Ovšem, když se musí katolicismus a katolický ráz církevních ústavů, jako na př. hřbitovů, již i k u p o v a t i a rozličnými protokoly a smlouvami pojišťovati, pak dospěly věci již daleko!
(Dokončení.)

Dle které fasse určovati jest, zdali a pokud beneficiát povinen jest přispívati na stavbu církevních budov?

Nález správního soudu ze dne 19. dubna 1894. č. 1544.

Faráři ve Dvorcích na Moravě Al. Canavalovi bylo nálezem c. k. místodržitelství v Brně ze dne 7. listopadu 1892. č. 36711. uloženo přispěti na uhrazenou výloh za stavivo a práce řemeslnické, vzešlých opravou tamější budovy farní a stavení hospodářského per 271 zl. 86 kr. — devítinou částky této t. j. 30 zl. 21 krejčary a to proto, že z obročí svého má důchodu 727 zl. 92 kr., jež minimum 600 zl., po zákonu konkurenční povinnosti osvobozené, převyšují 127 zl. 92 krejčary.

Místodržitelský tento nález v pořadě instančním potvrzen byl i rozhodnutím c. k. ministerstva kultu a vyučování ze dne 15. února 1893. č. 1756. Do tohoto farář Al. Canaval stěžoval si správnímu soudu, kterýžto sporné ono rozhodnutí ministerské dle § 7. zák. ze dne 22. října 1875. č. ř. z. 36. ex 1876 zrušil a to z těchto

důvodů:

Výše uvedené rozhodnutí ministerské ze dne 15. února 1893. č. 1756. opírající se §§ 5. a 6. zemského zákona moravského ze dne 2. dubna 1864. zemského zákonníka č. 11.¹⁾ vychází z úvahy, že stavební příspěvek farního beneficiáta není vyměřovati na základě minimálního či nejnižšího příjmu jeho 800 zl., po zákonu ze dne 19. dubna 1885. ř. z. č. 47. jemu patřícího a z náboženské matice doplněného, — nýbrž jenom na základě onoho důchodu, jež obročí »fassionsmässig« vynáší, a že pro vyšetření a stanovení tohoto důchodu nejsou rozhodujícími odhadná usta-

¹⁾ Doslovně v originálu § 5: »Zu den übrigen Bauauslagen bei diesen Gebäuden haben die kirchlichen Pfründner dann beizutragen, wenn ihre Pfründe fassionsmässig ein Jahreseinkommen von mehr als 600 fl. ö. W. abwirft.«

§ 6. »Je nachdem dieses Mehreinkommen unter dem Betrage von 100, 200, 300, 400, 500, 600, 700 oder 800 fl. ö. W. bleibt, oder den Betrag von 800 fl. erreicht, haben sie den zehnten, neunten, achten, siebenten, sechsten, fünften, vierten, dritten Theil oder die Hälfte der nach Abschlag der Kosten für Hand- und Zugarbeiten verbleibenden Auslagen, welche in der in §§ 1.—4. bezeichneten Weise nicht bedeckt werden können, niemals ein mehreres zu bestreiten.«

novení zákona kongruového, nýbrž ty předpisy, jež závazny či platny byly v ten čas, kdy vydán byl výše uvedený zákon zemský.

K tomuto právnímu názoru, jemuž stížnost odpírá, správní soud nemohl se přidati, pokud jde o důvod nejposléze uvedený, t. j. pokud rozhodujícími o vyšetření a stanovení důchodu jmenovaného prohlášeny byly nikoli modalities odhadové, kongruovým zákonem stanovené, nýbrž ony předpisy, jež platny byly v ten čas, kdy vydán byl výše uvedený zákon zemský.

Jest sice pravda, že dle těchto starších předpisů (gub. dekret ze dne 4. července 1828., sb. prov. zák. m o r a v. č. 78.) výnos obroční všelijak byl počítán, dle toho, za jakým účelem počítání ono bylo předsevzato; avšak tyto starší předpisy změněny byly ustanovením § 5. zák. ze dne 2. dubna 1864. z. z. č. 11. v ten smysl, že pro určení čili stanovení stavebního příspěvku beneficiátova rozhodujícím prohlášen byl »f a s s o v n f« (»fassionsmässig«) roční důchod beneficia.

Dle doslovného tohoto znění zákona tedy nemá již za základ konkurenční povinnosti beneficiátovy býti brán obroční důchod, jenž vychází z příjmů a výdejů, staršími předpisy o konkurenci stavební vyznačených, nýbrž právě onen roční důchod beneficia, jak se dle fassé jeví.

Po názoru tedy správního soudu dřívější předpisy uvedeným ustanovením § 5. tou měrou byly změněny, že jmenovaný tento zákon konkurenční nežádá již zvláštního přiznání důchodů obročních za příčinou konkurence stavební. Protož o tom, zdaliž a pokud beneficiát povinen jest přispívati na stavbu církevních budov, rozsuzovati jest na základě fassé, jež dle právě platných předpisů k tomu určena jest neboli nařízena, aby jí zjištěn byl roční beneficia důchod, pro nynějšek tedy na základě té fassé, jež zdělána býti má dle ustanovení zákona ze dne 19. dubna 1885. ř. z. č. 47.

Tomu nikterak není na odpor, že § 3. citovaného zákona nejprvnějším účelem této fassé označuje »doplňek kongruový«, aniž to, že ustanovení zákona o zjištění důchodův a výdejů jistou měrou nereflektují na důchody ryzí, nýbrž paušální čili úhrnečné; neboť dle ustanovení zákona ze dne 19. dubna 1885. účelem fassé dle § 1. l. c. jest beze vsí pochybnosti: — zjistiti příjmy s duchovním úřadem (obročím) spojené, ježto příjmy tyto jen tehdáž a potud mají býti doplněny, pokud minimální důchod, zákonem stanovený, není uhrazen příjmy, spojenými s úřadem duchovním.

Tolikéž nemůže zůstati nepovšimnutým, že konkurenční zákon z r. 1864. — jako všechny zákony podobné — dojista chtěl obtížiti (povinností konkurenční) jenom onen příjem, jenž jako takový beze vsí pochyby jest zjištěn a že proto, an právě jmenovaný zákon konkurenční n e m á jako jiné zákony konkurenční (na př. zákon z 28. dubna 1864. štýr. zem. zák. č. 7.²⁾ zvláštních

²⁾ § 5 »Zu den übrigen Bauauslagen bei diesen Gebäuden haben die kirchlichen Pfründner dann beizutragen, wenn ihre Pfründe ein Jahreseinkom-

ustanovení o tom, jak zjistiti jest důchod obroční, nutno dle povahy věci řídit se těmi zákonnými předpisy, jež právě k tomu jsou určeny či ustanoveny, aby jimi zjištěn byl příjem obroční.

Že pak zákon ze dne 19. dubna 1885. při jednotlivých položkách příjmových a výdejových jistou měrou počítá obnosy paušálními, nikterak nevádí tomu, by v případech stavební konkurrence základem bylo kongruové přiznání příjmů, ježto tento způsob výkazu dotčených položek příjmových a výdejových jednak už měnlivostí oněch příjmů a výdejmů v jednotlivých letech sám sebou jest vysvětlitelným, a pak proč by za příčinou stavební konkurrence příjmy obroční jinak měly býti zjišťovány, nežli jak uznal to nutným a správným zákon pro tu otázku, zdaliž obročí vynáší zákonem stanovený důchod minimální?

Poněvadž tedy po uvedení této a odůvodněném právním názoru správního soudu beneficiátovu tangentu konkurenční, t. j. zdali a pokud beneficiát na stavbu církevních budov má přispívati, dle § 5. zákona ze dne 2. dubna 1864. určovati jest na základě té fassé, jež dle nynějších nařízení za příčinou doplnku kongruového nebo vůbec za příčinou zjištění důchodu obročního má býti zřízena, a poněvadž rozhodnutí, do něhož si stěžováno, neurčuje stěžovateli konkurenční příspěvek na základě této fassé, bylo sporné rozhodnutí to zrušiti.

(Budw. XVIII. č. 7848.)

Václav Kocián.

Romanarum Congregationum decreta novissima.

S. Congregat. Rituum..

Decretum generale de ordine commemorationum
in Vesperis servando.

Cum jam alias Sacra Rituum Congregatio praestituerit ordinem in commemorationibus agendis ad Vesperas servandum, maxime postquam Duplicia minora et semiduplicia, impedita ad instar Simplicium redigenda rubricae immutatae indixerunt; ad omnes ea super re controversias dirimendas eadem Sacra Rituum Congregatio declarat et statuit: Post orationem diei, ante ceteras, commemorationem semper agendam esse de alio cujuscumque ritus festo, quod concurrat, si locum habeat, deinde reliquas juxta ordinem, quem seu rubrica gen. Breviarii titul. IX. n. 11,

men von mehr als 500 fl. ö. W. abwirft. Das Jahreseinkommen wird von der politischen Behörde mit Zuziehung des Patronen, des Pfründners, oder, falls die Pfründe erledigt ist, von dem Decanate, den betreffenden Gemeinde-Vorständen und den Sachverständigen erhoben.« (Zem. zák. štýr.)

seu Tabella occurrentiae in eodem Breviario inscripta praecipunt. Qui ordo sequentis tenoris est: 1. De Dominica privilegiata, 2. de die octava, 3. de duplici majori, 4. de duplici minori, ad instar simplicium redactis; 5. de Dominica communi, 6. de die infra octavam Corporis Christi, 7. de semiduplici, 8. de die infra octavam communem, ad simplicem ritum pariter redactis; 9. de feria majori vel Vigilia, 10. de Simplici. Atque ita servari mandavit.

Die 2, Maji 1893.

† Cai. Card. Aloisi-Masella, S. R. C. Praef.
Aloisius Tripepi, Secretarius.

Tridentina.

Ecclesiac, e quarum parietibus crusta etsi majori ex parte fuit disjecta, execratae non sunt.

Rmus Dnus Episcopus Tridentinus Sacrae Rituum Congregationi sequens dubium pro opportuna solutione humillime subjecit, nimirum:

An post decr. in una Senien. die 5. Maji 1882. ecclesiae consecratae, e quarum parietibus crusta, vulgo intonaco, majori ex parte disjecta fuit, tamquam execratae habendae sint, ideoque nova indigeant consecratione?

Sacra vero eadem Congregatio ad relationem infrascripti secretarii, exquisito voto a Commissione Liturgica, re perpensa, ita proposito dubio rescribendum censuit, videlicet: *Negative ad utramque partem.* Atque ita rescripsit die 11. Jan. 1894.

† Cai. Card. Aloisi-Masella, S. R. C. Praef.
Aloisius Tripepi, Secretarius.

Decretum.

Quaenam Litaniae publice recitari possunt in ecclesiis vel oratoriis publicis?

In Sacra Rituum Congregatione duo insequentia dubio excitata fuerunt, nimirum:

I. Quaenam Litaniae publice recitari valeant in ecclesiis vel oratoriis publicis, vi Constitutionis Clementis Papae VIII., et decretorum, quae ab illius successoribus Pontificibus promulgata fuere?

II. Utrum invocationes ad normam Litaniarum, in honorem Sacrae Familiae, Sacratissimi Cordis Jesu, Mariae Perdolentis, S. Joseph, aliorumque Sanctorum in ecclesiis, vel oratoriis publicis recitari possint?

Sacra porro R. C. in ordinariis comitiis, subsignata die ad Vaticanum coadunatis, ad relationem mei infrascripti Cardinalis praefecti atque audito R. P. D. Augustino Caprara, S. Fidei

promotore, re mature perpensa, ita propositis dubiis rescribendum censuit, videlicet:

Ad. I. Litaniae tantum, quae habentur in Breviario, aut in recentioribus editionibus Ritualis Romani, ab Apostolica Sede approbatis.

Ad. II. Negative. Atque ita rescripsit die 6. Martii 1894.

† Cai. Card. Aloisi-Masella, S. R. C. Praef.
Aloisius Tripepi, Secretarius.

Decretum Generale Octavarum in Quadragesima.

Sacrorum Rituum Congregationem solemne habuisse semper sacri quadragesimalis temporis instituta pia moestitia recolere, abunde rubricae ostendunt, nonnullaque propositis sibi dubiis responsa, quibus vel cessare praescripsit vel abrumpi Octavas in feria IV. Cinerum atque in Dominica Passionis, quamvis peculiari indulto concessas. Nuper vero, cum alia suborta fuerint dubia circa easdem Octavas ad earum quod attinet celebrationem, vel cessationem aut abruptionem in reliquis Dominicis diebus Quadragesimae pro iis, qui illas recolendi privilegio donati sunt, eadem Sacra Rituum Congregatio declarat et statuit: Octavas quas-cum-que pro tempore Quadragesimae, iuxta alias decreta, in posterum non concedi, indultas vero ab antiquiori aevo, non solum in feria IV. Cinerum atque in Dominica Passionis, sed etiam in omnibus aliis Dominicis diebus Quadragesimae esse omnino intermittendas vel ab-rumpendas. Per integram autem majorem Hebdomadam omnes prorsus octavae, excluso etiam quocumque privilegio, interdictae maneant. Contrariis non obstantibus quibuscumque.

Die 22. Maji 1894.

† Cai. Card. Aloisi-Masella, S. R. C. Praef.
Aloisius Tripepi, Secretarius.

Listárna redakční.

Dp. *J. P.*; far. v *D. p. P.*: Vyhláška c. k. místodržít. čes. ze dne 1. července 1894. č. 58897. o prohlídce mrtvol nařizuje v § 6. *a)* úřadům a duchovním správcům, aby na vlastní zodpovídání toho dbali, aby prohlídka konala se dle předpisů a aby opomenutí těchto bez trestu nezůstalo. *b)* Když ohledač mrtvých v čas, kdy prohlídka konati se má, nejsa ani nemocným, ani za příčinou prokázaných neodkladných výkonů svého lékařského povolání vzdálen, opomene konati prohlídku osobně, neb udá-li

vědomě čas úmrtí nesprávně a tím pohřbení způsobí dříve než připouští zákon, propadá trestu.« V § 13.: »Žádný duchovní správce bez rozdílu vyznání nesmí mrtvolu pohřbíti dříve, dokud neobdrží od ustanoveného ohledače mrtvol anebo bylo-li vykonáno krom obvyčejného ohledání mrtvoly také soudní ohledání, od lékaře soudního lístek ohledací a nesmí připustiti pohřbení těla dříve, nežli uplyne lhůta stanovená v lístku ohledacím. Kdo proti tomu jedná, propadne peněžité pokutě ve prospěch místního fondu chudých.« Lístek ohledací mimo jiné má i tuto rubr.: »Den a hodina pohřbu.« (Ord. l. praž. 1894. str. 110 a 111.) Toto, myslíme, že Vám vysvětlí vše.

Dp. *P. V. V.*: Pěkné a tendenci svou vždy časové — avšak z jisté formální příčiny dopíšeme Vám o vysvětlení.

Dp. *M. Sm.* na *M.* Takto nelze; rozbádejte Se o té otázce nejen dle Chateaubr., nýbrž i dle jiných pramenů; nebude to práce nevděčná!

Dp. *A. P.* v *D.* Poradte se s vld. p. vikářem anebo zašlete nejdůst. konsistoři.

Dp. *F.* v., far., *Ž. Ch.* far. v *S.*, a *Ž. P.* kapl. v *S.* — dopisem.

Známa připomínka. Z příčin technických neboli jménem tiskárny prosíme, by rukopisy psány byly jen na jedné straně papíru.

Literární oznamovatel.

Povsbusení ku kajicnosti. Sedmero postních řečí, které v chrámu Páně sv. Ludmily na Král. Vinohradech konal r. 1894 František Žák, místní koop. a redaktor »Obrany.« Se svolením nejd. kníž. arcib. konsistoře v Praze ze dne 12. února 1895. Krámská cena 40 kr. odběratelům »Rádce duchovního« účtuje se za mírný poplatek 28 kr. — Homiletická tato práce dp. Žáka honosí se bohatostí krásných myšlének, jež v zdařilém rouše kázání dýší zvláštní onou vřelostí, jež mile jímá srdce lidské a povznáší je k Bohu. Pro nastávající čas svatopostní jsou výbornou pomůckou, již zajisté pp. odběratelé »Rádce duchovního«, jimž povolena tak výhodná cena, uvítají s povděkem. —

«**Vychovatele**» vyšlo roč. X. č. 5. s následujícím obsahem: O morálce na Bohu nezávislé. Napsal fil. dr. Eug. Kadeřávek. Slovné obrazy. Napsal Fr. Vaněček. (Dok.) Hlídka časopisecká. Drobnosti. Literatura. Spisy redakci zaslané. Listárna redakce. Konkursy. — »Vychovatele« odporučíme všude všem, jimž zájem školství katolického na srdci leží. Jest to jediný katolický paedagogický časopis, jenž neohláženě a nepokrytě, neohlížeje se ani v levo ani v pravo, liberálním učitelům mluví do duše. Články všechny jsou nejen dobře promyšleny, ale i vycítěny, ježto pocházejí od mužů, kteří se hlásí pod prapor katolický zjevně. Časopisu takového jest dnes na výsost potřebí.

«**Vlast**». Časopis pro poučení a zábavu. Majitel a vydavatel družstvo »Vlast«. Redaktor Tomáš Škrdlc. Tiskem knihtiskárny Cyrillo-Methodějské (V. Kotrba) v Praze. Ročník XI. č. 5. vyšlo s následujícím zajímavým obsahem: Nástin učení Jana Amosa Komenského a učení Petra Chelčického. Napsal dr. Ant. Lenz. (Dok.) Ledňáček. Báseň od Ant. Bulanta. Růžencová babička. Obrázek ze Žďárských hor. Napsala V. Pittnerová. (Pokr.) Josef Benedikt Cottolengo. Příspěvek k dějinám katolických kněží lidumilů a dobrodinců. Píše J. Flekáček. (Pokr.) Baco Verulámský a jeho »zásluhy« o metodu empirickou a vědy vůbec. Podává Fil. J. Konečný. Ještě jedna píseň otroka. Báseň od A. Bulanta. Syn kostelníkův. Román. Napsal C. Frontaura. Přeložil ze španělštiny Fr. Dolejš. (Pokr.) Odpověď »Živě« o zázacích. Napsal Dr. E. Kadeřávek. Družstvo »Vlast«, jeho odbory a fondy a naše katolické poměry vůbec. Píše Tom. Škrdlc. (Pokr.) Valná hromada družstva »Vlast«. Hudba. Literatura. Drobné literární a jiné důležité zprávy a úvahy. Zprávy spolkové.

«**Dělnických Novin**» vyšlo ročníku IV. č. 12. s tímto obsahem: Zákonitá ochrana dělnictva v práci. Feuilleton: Z paměti ševcovského učenníka. Humoreska; napsal Fr. Čapek. Krise cukerní. Napsal Fr. Sedláček, rolník v Ujezdě. Z celého světa. Různé zprávy. Zprávy spolkové. Dopisy. Literatura. — »Dělnické Noviny« vycházejí 1. a 16. každého měsíce.

- hor. Napsala VI. Pittnerová. (Dokončení.) Fra Grgo Martič. Kněz-báseník boscňský. Životopisná črta. Napsal Jan Třešník. Procházka britským museem. Píše dr. Jar. Sedláček. Z poesie Srbů lužických. Přeložil Václav Koranda. Syn kostelníkův. Román. Napsal C. Frontaura. Přeložil ze španělštiny Fr. Dolejš. (Pokr.) Filosofická akademie sv. Tomáše Aquinského v Římě. Píše dr. fil. Alois Kolísek. Odpověď »Živě« o zázracích. Napsal Dr. E. Kadeřávek. (Dok.) Družstvo »Vlast«, jeho odbory a fondy a naše katolické poměry vůbec. Píše Tom. Škrdle. (Pokr.) Z národního divadla. Píše Josef Flekáček. Hudba. Literatura. Drobné literární a jiné důležité zprávy a úvahy. Zprávy spolkové.
- «*Vychovatele*» vyšlo redakcí Fr. Pohunka roč. X. č. 8. s následujícím bohatým obsahem: O morálce na Bohu nezávislé. Napsal fil. dr. Eug. Kadeřávek. (Pokrač.) Jak vésti mládež k mravní čistotě? Napsal Klement Markrab. (Pokr.) Mluva katechetická. Feuilleton. Drobnosti. Spisy redakci zaslané. Konkursy. Listárna redakce.
- «*Obrana*». Vyšlo ročníku XI. číslo 6. s následujícím cenným obsahem: Berní oprava. — r. Jan Lohelius. Napsal Josef J. Veselý. Koruna. (Dějepisná črta.) Napsal Alois Dostál. (Dokončení.) Feuilleton. Discipulus. Časové zprávy. — K tomuto číslu přidán jest P. Kopřivy »Kalendáře pro mrtvé a živé duše« sešit 3. ročníku XI. — Obrana vychází 5. a 20. v měsíci. Předplácí se celoročně 2 zl., s přílohou 3 zl. v administraci »Obrany« v Praze č. 1508—II. Doporučujeme.
- Slova pravdy*. Laciné čtení časové. Vydává a rediguje dr. Josef Burian. Výborných těchto brožur vyšlo právě číslo 7. a 8. V čísle 7. pojednává —al o otázce: Jest náboženství věcí soukromou? Číslo 8. nese nadpis: Gustav Adolf, král švédský. Smutné jubileum 1594—1894. Našimi protestanty velebený tento rek švédský líčí se tu ve světle pravdy. Obě brožury jsou velice časové a upozorňujeme na ně kruhy katolické.
- «*Dělnických Novin*» vyšlo redakcí Tomáše Jirouška ročníku IV. č. 14. s tímto obsahem: Antisemitismus. Napsal dr. Rudolf Horský. Evoluce nebo revoluce? Z celého světa. Různé zprávy. Zprávy spolkové. Dopisy. Literatura. — »Dělnické Noviny« vycházejí 1. a 16. každého měsíce.
- Sbírka historických příkladův s dějin slovanských svláště pak českých*. Sebral a upravil Jan Nep. Černohouz, osobní děkan v Hostivaři. Sešit 4—5. Upozorňujeme opět na tuto velecennou sbírku historických příkladů, čerpaných hlavně z dějin českých.
- Náš Domov*. Ročník IV. Sešit 5. Časopis obrázkový a zábavně-poučný pro lid. Sešit tento přináší zdařilou podobiznu † hraběte Egberta Belcrediho, jenž o Moravu získal si zásluhy neocenitelné. Obsah sešitu jest, jako obyčejně, bohatý a zdařilý.
- Výbor písní kostelních a modlitby* pro katol. mládež školní. Sestavili Josef Bergmann a Ferd. Drůbek. Páté rozmnožené vydání. Cena 25 kr.
- Mešní pobožnost zbožného dítěte*. Dle německé mešní knížky Meyovy upravil kněz arcidiecése Olomucké. S 41 obrázky. Váz. 33 pfen.
- Obnova*. Pod tímto názvem začne v nejbližších dnech vycházeti v Hradci Králové nový konservativní časopis za součinnosti vynikajících spisovatelů. Prozatím na časopis ten upozorňujeme.

Ročník II.

Sešit 6.

RÁDCE DUCHOVNÍ.

ČASOPIS KNĚŽSTVA ČESKOSLOVANSKÉHO.

Redaktor

DR. JOSEF BURIAN,
sídelní kanovník Vyšehradský.

Pořadatel části právní a liturgické

VÁCLAV KOCIÁN,
kaplan u sv. Štěpána.

Schváleno nejdůst. kníž. arcib. konsistoří v Praze.

V PRAZE 1895.

Cyrillo-Methodějská knihtiskárna a nakladatelství

V. Kotrba.

O B S A H.

Listy homiletické.

	Str.
Neděle květná. (Jan Podlaha)	373
Veliký Pátek. (Jan E. Hulakovský)	376
Hoď Boží Velikonoční. (Fr. Klíma)	380
Hoď Boží Velikonoční. (Fr. Grydil)	384
Pondělí Velikonoční. (Kl. Markrab)	386
Pondělí Velikonoční. Osnova. (Boh. Hakl)	390
Neděle I. po Velikonoci. (Fr. Musil)	391
Neděle II. po Velikonoci. (Fr. Musil)	394

Postní kázání.

Napsal a čínil Fr. Vohnout, bisk. notář a farář v Žlunicích.

Kázání VI.	396
Veliký pátek	401

Patro řečí na neděle postní o cíli člověka.

Napsal Fr. Blažko, farář v Noutonicích.

Řeč V.	406
----------------	-----

Řeči příležitostné.

Svátek sv. Jiří, mučedníka. (Josef Baar)	410
--	-----

Listy katechetické.

Bůh jest nejvyšší moudrý. (Al. Dostál)	415
O modlitbě ve škole. (Ladislav Fiala)	418
Esau a Jakob. (Jan N. Holý O. S. N.)	420

Promluvy ku mládeži.

Promluva před prvním sv. přijímáním. (Vojtěch Hronek)	422
Promluva. (Prokop Holý)	424
Promluva nad hrobem školačky třináctileté. (Jan Křt. Pecánek)	425

Listy vědecké.

Z nové právní terminologie. (Dr. Ant. Brychta)	427
Vojenská duchovní správa v Rakousku. (Sděluje Dr. Josef Tumpach)	431
Romanarum Congregationum decreta novissima	439
Literární oznamovatel	442

Listy homiletické.

Neděle květná.

Nemáme po přízni lidské nenasyceně toužiti.

»Velmi mnohý zástup prostíral roucha svá na cestu, a jiní sekali ratolesti se stromů, a metali je na cestu; zástupové pak, kteříž napřed šli, a kteří vzadu byli, volali řkouce: »Hosanna synu Davidovu.«
Mat. 21, 8. 9.

Lásku a přízeň lidí dobré vůle získal Sobě Kristus Pán zde na zemi; již v mládí Svém požíval přízně; prospíval milostí u lidí, dí sv. evangelium; vyučuje a všem dobře čině, požíval přízně a vážnosti u lidí, tak že Ho až králem učiniti chtěli. Dnešní svaté evangelium podává též důkaz, jakou přízeň požíval u lidí, v jaké lásce stál. Hle, jako krále Ho doprovázejí do Jerusalema; nebo velmi mnohý zástup prostíral roucha svá na cestu, jiní sekali ratolesti se stromů a metali je na cestu; zástupové pak, kteří napřed šli, a kteří v zadu byli, volali řkouce: »Hosanna synu Davidovu!« A jak Si vydobyl a získal Pán Ježíš takové přízně a lásky? Svatým životem, láskou a dobročinností! Takovým způsobem máme i my si hledět přízeň lidí získati; i v tom nás Pán Ježíš dobrým příkladem předešel. Pán Ježíš netoužil po přízni lidské, vždyť Sám řekl: »Nehledám slávy své«; a přece se Mu jí dostalo u lidí dobré vůle. Proč? Pro Jeho lásku a dobročinnost. I my nemáme po přízni lidské toužiti; živi budme jen ctnostně, šlechetně a neúhonně, konejme svědomitě povinnosti, a jistě bude přízeň také údělem našim; dostanet se nám jí od lidí dobré vůle.

Ale Bože dobrotivý! co vidíme tak často? Vidíme, jak lidé se po přízni světské shánějí, po ní touží, o přízeň Boží však málo při tom dbají, nebo docela nic; a k těm chci nyní promluvit, těm dovedím, proč nemáme po přízni lidské nenasyceně toužiti.

P o j e d n á n í.

V přízni u lidí býti jest dobrá věc; kdo v přízni stojí u někoho, může tím mnoho dobrého vykonati; stojí-li v přízni u boháče, může ho chudým nakloniti; slovo muže, který přízně lidí požívá, mnoho zmůže. Než nenasyceně nemáme přec po ní toužiti. A proč ne? Kdo po přízni lidí nenasyceně touží, obyčejně málo dbá o přízeň Boží, ano pokládá i přízeň lidí za více, než přízeň a lásku Boží! Již proto nemáme nenasyceně po ní toužiti.

Nenasycená touha po přízni lidské svádí člověka k velikým hříchům, což mnohými příklady ztvrzeno jest. Absolon, chtěje sobě přízeň lidskou získati a lid si nakloniti, haněl a tupil otce svého Davida. Praví Písmo svaté: »Vstávaje ráno Absolon, stával u cesty při bráně, a každého muže, kterýž maje při, šel k soudu královu, volal Absolon k sobě, a říkával: »Z kterého jsi ty města?« Kterýž odpovídaje řekl: »Z jednoho pokolení israelského jsem já, služebník tvůj.« I odpovídal jemu Absolon: »Zdajíť mi se řeči tvé dobré a spravedlivé. Ale není, kdo by tě slyšel, ustanoven od krále.« I říkával: »Kdož mne ustanoví soudcem v zemi, aby ke mně šli všickni, kteříž mají při, abych spravedlivě soudil?« II. Králov. 15, 2—4. Aby neztratil, nebo aby nabyl přízně staršího lidu, volal zástup, který dnes Pánu Ježíši »Hosanna« prospěvoval, brzy na to: »Ukřižuj Ho.« Petr, aby nepřízeň a hněv židů na sebe nevalil, zapřel Krista Pána. Pilát, aby si získal přízeň Herodesovu, poslal Pána Ježíše k němu — pro větší ještě potupení; učiněni jsou také v ten den přátelé, Luk. 23, 12; tentýž Pilát, aby neztratil přízeň židů a císaře, vydal Ježíše Krista na smrt potupnou kříže.

A nedokazuje téměř každodenní zkušenost, jakých hříchů se lidé pro přízeň lidskou dopouštějí? Mnohá panna oddává se v hřích ohavný, aby si naklonila mladíka; jiný pomlouvá a haní bližního před tím, který s pomluveným žije v nepřátelství, jen aby si ho naklonil. Drží-li některá hospodyně na klepy a pomluvy, tu mnohá stará osoba a chudá, aby si přízeň její získala, celý svět před ní překlepává a pomlouvá. Mnohý služebník, ví-li, že pán jeho na Boha, na náboženství a t. d. nedrží, aby si ho naklonil, tupí před ním všecko, co svaté jest a žije též jako pohan a nevěrec! Tak svádí nenasycená touha po přízni lidské k velikým hříchům. A nebývá člověk, u vyšších v přízni postavený, pyšný a vysokomyslný? Nenadýmá se, neopovrhne jinými, kteří té přízně nepožívají?

Jiná příčina, proč po přízni lidské nenasyceně toužiti nemáme, jest nestálost a vrtkavost přízně lidské. Důkazem toho jest zástup, o kterém dnešní svaté evangelium vypravuje. Hle, dnes metá ratolesti a prostírá roucha na cestu, kudy Pán Ježíš jíti měl, a nedlouho potom klade Mu těžký kříž na ramena a obléká Ho rouchem šarlatovým na posměch. Dnes volá: »Hosanna«, a brzy na to: »Ukřižuj Ho«; dnes Ho doprovází jako krále do Jerusalema, a brzy na to na horu Kalvarii k ukřižo-

vání; dnes se mu koří, a brzy na to se Mu posmívá. Hle, tak nestálá jest přízeň lidská, tak krátká a vrtkavá: ano jen na pavučině visí; maličkost často o ni připravuje, často slovo neprozřetelné. Zvlášt nestálá jest přízeň vysoko postavených; často si myslíme, že mnohý, který u pánů ve veliké přízni jest, přízeň tu ani ztratiti nemůže a přece upadává pro maličkost do veliké nemilosti. A po této tak vrtkavé přízni měli bychom tak nenasyčeně bažiti? A kdyby i dlouho přízeň ta trvala, trvá přec jen krátce, poněvadž trvá jen do smrti, která všem blízko jest.

Přízeň lidská, toužíme-li po ní nenasyčeně, bývá i drahá; nebo co činí mnohý, aby si přízeň získal? Dává dary, dává hostiny, šatí se skvostně, zahazuje se, nebo plazí se před lidmi atd. Jako z této příčiny po ní nenasyčeně bažiti nemáme, nemáme to činiti i proto, že přízeň lidská malomocná a chatrná jest. Co nám zpomáhá i přízeň celého světa, když Bůh nechce? Může dáti zdraví? Může od nemoci vysvoboditi? Může spokojené srdce a svědomí dáti? Může zlo od nás odvrátiti? Ó tuze chatrná a malomocná jest přízeň lidská! A pro ni bychom snad přízeň Boží, lásku Boží, ztratiti chtěli? — A jeden jest ještě smutný následek nenasyčené touhy po přízni lidské, a ten jest, že člověk takový nehledí pravým pokáním o přízeň Boží se ucházeti. Kdo hledí hříchem přízně lidské nabyti a v ní se udržeti, ten bez pokání umírá!

Nemáme tudíž nenasyčeně po přízni lidské bažiti, nebo obyčejně jen hříšným způsobem se nabývá. Dobrá jest sice přízeň lidská, ale jen dobrým způsobem nabytá; dobrým způsobem, ctnostným životem, svědomitým plněním svých povinností hledme jí nabyti. Vždy sobě na mysl uveďme slova sv. Pavla, když nenasyčená touha po liché přízni lidské se v nás ozývá: »Kdybych se ještě lidem zaliboval, nebyl bych služebníkem Kristovým.« Gal. 1, 10. Všecku péči vynaložme, abychom si přízeň a lásku Boží získali, kdybychom při tom i přízeň celého světa ztratiti měli; přízeň Boží jest nade všecko, při ní nikdo nám neublíží, nebo, »jest-li Bůh s námi, kdo proti nám?« napsal sv. Pavel Řím. 8, 31. Následujmež svaté a světice Boží, kteříž jen o přízeň Boží ucházeli se. O Samuelovi se praví: »Samuel, pacholík, prospíval a rostl, a líbil se jakž Hospodinu, tak i lidem.«; I. Králov. 2, 26. A sv. Pavel dí: »Kdo v tom slouží Kristu, líbí se Bohu, a chválu má u lidí.« Řím. 14, 18. Hle, tak ucházení se o přízeň Boží přináší nám i pravou přízeň lidí dobré vůle; o tu se tudíž zasazujme.

Pane Ježíši Kriste, učíš, abychom netoužili nenasyčeně po přízni lidské, ale po přízni Tvé a o ni se ucházeli! Hříchy naše připravily nás o přízeň Tvou, dejž nám ducha kajicného, abychom ji opravdovým pokáním opět nabyli a pak nikdy více neztratili. Amen.

Jan Podlaha, bisk. vikář a děkan v Stálci.

Veliký Pátek.

O oběti Kristově na kříži.

»Bylo pak okolo hodiny šesté a stala se tma po vší zemi až do hodiny deváté.«
Luk. 23, 44.

Tak již nadešel den, v němž Pán a Spasitel náš má dokonati dílo Otcem nebeským Mu uložené, vykoupení lidstva, osvobození od hříchu a jeho trestu, smrti věčné. O dne bolesti a radosti zároveň, dne přenešťastný a přeblažený, dne klatby a spásy, dne přeukrutné smrti a života z ní nám plynoucího! Jaké jméno ti přísluší? Jak tě pojmenovati? Ano s Církví svatou tě nazýváme »Velikým pátkem«, neboť jsi veliký ve smutku, veliký v bolesti, veliký v účinku ovoce, jež jsi přinesl veškerému lidstvu.

Veliký jest dnešní den ve smutku. Kamkoli oko patří, všude smutek a žel; oltářové jsou pusti, vší ozdoby zbaveni; v chrámu, kde jindy ozývá se nadšený zpěv, vše umlklo, utichlo: varhany, hudba, zpěv, i zvon, který nás svolává k službám Božím a vše, kamkoli patříš, cokoli slyšíš, hlásá veliký bol, to hrozné utrpení, jež snášel pro nás Beránek velikonoční. Ó kdož by tu netruchlil, kohož srdce může zůstatí chladno? Veškerá příroda cítí ten bol, skály se bolestí pukají, země se hořem třese, slunce žalem zakrývá tvář a my, my, Jeho předrahou krví vykoupení, neměli bychom bol ten s Ním sdíletí? Ne, nikoliv, nábožní, my, když nemožno, nám s Ním trpěti, chceme aspoň pozorovati a na myslí uvažovati Jeho přebolestné umučení. A proto chci vás dnes, o Velikém pátku, v duchu vésti až ke kříži, na němž vykonána má býti ta veliká oběť smírcí, jež za nás dosti učinila spravedlnosti Boží, klatbu v ráji pronesenou s nás sňala, krví nevinného Beránka vinu hříchu smyla, nás očistila, milost a odpuštění nám sjednala a bránu nebeskou vedoucí k životu věčnému nám opět otevřela. Nuže, moji milí, pojďte a v duchu mne provázejte!

P o j e d n á n í.

Zákon židovský neznal smrti kříže. Žid nekřížuje, ale kmenuje. Děsili se při pouhém jménu »kříž«; byl jim odznakem utrpení a potupy. Římané zavedli u nich křížování a to jen pro otroky, buřiče a veliké zločince. Za takového považovali Ježíše, vždyť za Něho nedali více, nežli mzdu za jednoho otroka, »třicet stříbrných«; vždyť Jej vyhlásili za buřiče, »jenž bouří lid, počínaje od Galilee až do Jerusálema«; vždyť Jej měli za největšího zločince, jenž se rouhá, »čině se rovným Bohu«. A proto vydal jim Ho vladař římský, Pontský Pilát k ukřížování.

Odsouzený sestupoval po schodech s pretoria, s domu vladařova; dva lotři kráčeli s Ním, aby týž trest podstoupili.

Od rána již rozšířila se o Jeho odsouzení zpráva po celém městě; učenníci a přátelé Jeho mohli sledovati krvavé okolnosti děje toho; lid vycházel na ulici a tlačil se k Němu.

Smutný průvod dal se na cestu: žoldnéři kopími ozbrojeni, velící setník, provázeli Odsouzence, který nesl si kříž, těžké břevno; za Ním plačící ženy a potom nepřehledný hlučící zástup.

Přidejme se i my k tomuto zástupu! Cesta, která vede na Kalvarii byla táž, již nyní křesťané nazývají »Cestou bolestnou«, vede dolejším městem, jde ulicí nízkou, kterou dějepisec Josef údolím Tyropeon zove a která dělic Akru od Gareba vstoupá prudce až ku bráně Efraimské.

Ježíš ukrutným utrpením a nelidským bičováním vysilen klesal pod tíhou břemene, ale necitelní katané Jej ranami dále pobádali. Mezi davem, jenž se sběhl, aby se díval, shlédli Matku Svou. Sotva pohledy jen mezi Synem a Matkou mohly býti vyměněny. Ona vidí zuboženého Syna svého, vidí na krev ztýrané dítě své, jež pod srdcem nosila, jež nade všecko milovala, vidí Jeho rány, vidí Jeho krví zbrocený obličej, vidí, an klesá pod křížem, a — přece nemůže Mu pomoci. Srdce jí usedá; jak ráda by nesla místo Něho ten těžký kříž, jak ráda by se dala přibiti naň místo svého jedináčka, ona nemůže, ona nesmí. Ó láskyplné srdce matčino, jaké oběti jsi schopno pro dítě, rádo obětuješ i život, ale Maria nemůže, nesmí. Proto pláče hořce, a pláče toho neslyší, slzí těch nevidí nikdo, nikdo si jich nevšímá, jedině milovaný Syn její. A On? Rád by ji potěšil, pláč její ukojil, ale slyším, jak si vede: Ó matičko drahá, musím, musím tě opustiti, žádného nemáš více ku podpoře, tvůj snoubenec Josef, můj pětoun, již jest pod zemí, a já, tvá jediná naděje, musím umřítí, tebe zanechati. Ó neplač, umírám nevinně, pro blaho všech hříšníků!

A zde pozastavte se, synové a dcery, pro něž rodiče také hořké slzy prolévají. Vložte ruku na srdce a rcete, jste-li také vy nevinni? Žel, vina tíží vaše svědomí.

Mnohý otec pláče, vida, an jeho syn přese všecko laskavé domlouvání, ano přese všechny prosby prostopášně žije v zlých společnostech; mnohá matka prolévá hořké slzy, vidouc, ana dcera její oddána jsouc lehkomyšlnému životu, nevinnu ztrácí a čest svou poškozuj. Čím se budete vymlouvati, čím se ospravedlníte? Šediny otcovy, slzy matčiny budou na vás před soudem Božím žalovati. Pamatujte si, tam přestane láska, milosrdenství, tam jest a panuje jen spravedlnost.

Za tímto rozjímáním přišli jsme na horu Kalvarii, kdež jest místo popravné, kteréž slove Golgota. A nyní počalo křížování, bezcitní žoldnéři konali ze řemesla své katanské dílo. Vše nad tím žaslo, vše umlklo. Nebe mlčí bolestí, země mlčí žalem nad tou ukrutností; veškera příroda mlčí. Vše mlčí, i Ten, kteréhož na kříž přibíjejí i Ten mlčí, rány kladiva na hřeby ruce a nohy pronikající, hrozně dopadají a nikde ani stenu, ani vzdechu soucitu, vše mlčí, nepřátelé zarytostí a vztekem, přátelé bolestí a úžasem.

Vše mlčí, jen já mám mluvit o tom ukrutném divadle. Raději bych plakal a hořké slzy proléval, nežli mluvil k vám z tohoto posvátného místa, než Ty, Slitovniče, Ty znáš srdce mé, ale znáš i povinnost mou a proto zadrž slzy mé a račiž Sám mi dáti na jazyk slov, bych mohl vyličiti posluchačům, co jsi vytrpěl pro mne, pro nás všechny, pro celý svět!

Když tedy přivedli Ježíše na místo popravné, svlékli s Něho roucho, metali o ně losem, vyzdvihli kříž a provazy vytáhli tělo Jeho nahoru a přibíjeli na kříž. Co to? Slyším podivný tlukot, děsné rány, jako když železo dopadá na železo, těžké kladivo tluče na hřebky a nové čtyři rány způsobují nohám a rukám Ježíšovým. Ó přesvaté ruce, co jste učinily? Čím jste se provinily? Neviděl jsem vás, než žehnati a samá dobrodiní prokazovati; na poušti tisíce lačných jste nasýtily, na nemocné jste se vztahovaly a je uzdravovaly, mrtvé jste křísily, maličkým jste žehnaly a za to za vše vás zbodaly! Ó hrozno! slyš to nebe, slyš to země! My jsme to zavinili, neboť praví Písmo: »On pak raněn jest pro nepravosti naše a potřín jest pro hříchy naše.« Žalm 21, 17.

A vy, přesvaté nohy, co jste učinily? Neviděl jsem vás, leč jen choditi přes hory a doly, přes skály a trní, byste hledaly nás, ovce ztracené. A za to teď jste probodány, a proudy krve z vás se valí.

Nejmilejší! Čím dále na to myslím, strach mne pojímá, a studený mráz mne kosti probíhá, neboť připadají mi na mysl slova Pána Ježíše, jež promluvil k ženám plačícím, které Ho na Jeho bolestné cestě vyprovázely: »Dcery Jerusalemské, neplačtež nade mnou, ale samy nad sebou plačte a nad syny svými. Neb aj přijdou dnové, v nichžto řeknou: Blahoslavené neplodné a životy, kteréž nerodily a prsy, kteréž nekojily. Tehdyť počnou říkati horám: Padněte na nás! a pahrbkům: Přikryjte nás, neb poněvadž na zeleném dřevě toto se činí, což teprv na suchém?« To-li se stává na Kristu nevinném, což se teprve stane s námi, vinníky? Ó hříšniče, třes se, co se stane s tvýma rukama, co s nohama, jež tak často hřešily. Kéž bys aspoň jednou uvážil, co pro tě trpí Pán!

Zatím blížila se hodina třetí. Mezi nebem a zemí pňí Ježíš; kolem všude sami nepřátelé; tam vidí zákonníky, kteří dí: My máme zákon, dle něhož propadl životem, tam zase farisee, kteří se Mu posmívají; lotr jeden vedle Něho Mu laje; Pilát, jenž z počátku aspoň trochu jevil soucitu, tváří se, že jednal dobře a na důkaz své nevinnosti umyl si ruce; Herodes ve svém paláci s družinou svou se smějí, jak prý Mu ten potupný plášť královský dobře slušel. Ó můj milý Ježíši! vše Tě v té nejhorší chvíli opustilo. Měl jsi učenníka a ten Tě zradil, ostatní Tě opustili, měl jsi náměstka Petra a ten Tě zapřel, měl jsi Matku a ta nemůže pomoci, máš Otce v nebesích a k tomu Sám voláš: Otče, proč jsi mne opustil! Vše, vše Tě opustilo, jen nepřátelé Tvoji Tě neopustili. Nemohouce zvýšiti bolest těla, jazykem, rouháním, kletbami křížují duši.

A co činí Ježíš? Volá snad na ně pomstu? Ne, nikoli. Jako zapadající slunce vyše ještě paprsek, jenž pozlacuje okraje hor, za něž se skrývá tvář nebeské hvězdy: tak i On, to světlo světa, osvěcující každého člověka, prve než shasne, vysílá paprsek nevýslovné lásky i k samým nepřátelům, ústa Jeho se otvírají a svět slyší slova, kteráž nikdy, nikdy neslyšel, praví: »Otče, odpusť jim, neb nevědí, co činí!«

Člověk nevidí, neví nebo nechce viděti a věděti a proto bývá nejčastěji srdce jeho zlé. Slabost, poblouzení vůle mají první příčinu svou v temnotě ducha. Kdyby byli židé poznali Ježíše, kdyby byli věřili slovům Jeho, kdyby byli uznali Jeho Božství pro zázraky, kteréž viděli a kteréž raději, než by je byli uznali, zlému duchu připisovali, nikdy by Ho nebyli přibili na kříž. A Pán Ježíš? Dovolává se této nevědomosti jako omluvy ve prospěch největšího ze všech zločinů.

Pán uznal za dobré, omluviti židy pro jejich nevědomost a zaslepenost, ale tebe, křesťane milý, nebude omlouvati. Ty nejsi zaslepený, nýbrž osvěcený Jeho vírou, kterou jsi přijal na křtu svatém a slíbil, že ji budeš vyznávat i a podle ní žíti. Ty nejsi nevědom, neboť znáš Ježíše, znáš Jeho evangelium, slyšíš slovo Boží, slyšíš Jeho zákon, ty nebudeš mítí výmluvy, a nejsi-li živ podle Krista a Jeho víry, až přijde soudit živých a mrtvých, neuslyšíš slov: Otče, odpusť jim, nýbrž uslyšíš zdrcující nálezn věčného Soudce: Odejděte ode mne, zlořečení do ohně věčného!

Ještě jen několik okamžení zbývá Ježíši. Když byl poručil Matku Svou Janovi a když viděl v duchu, že vše dokonáno, co Mu bylo uloženo, sbírá ještě poslední sílu a volá: Otče, v ruce Tvé poručím ducha svého!

Naklonil hlavu, vypustil ducha. Byla hodina devátá, naše hodina třetí odpolední.

Umřel, již Ho není více. Umřel z lásky k nám, umřel za hříchy naše.

Nejmilejší, odpusťte, hlava má nedává mi myšlenky více, jazyk nemá slov, bych vám vylíčil, poslední okamžení Páně, nechtež, ať mluví za mne zde prorok:

»Já pak červ jsem a ne člověk: pohanění lidí a povrhel obce. Jako voda vylit jsem a rozptýleny jsou kosti mé. Učiněno jest srdce mé jako vosk rozpouštějící se uprostřed těla mého. Vyprahla jako skořepina síla má: a jazyk přilnul k dásním mým a v prach smrti přivedl jsi mne.« Žalm 21.

Tak prorok; my pak, nábožní, poklekněme před svatým křížem, obejmeme to dřevo hanby, na němž pni náš milý Spasitel, želme hříchů svých, a v upřímné modlitbě prosme za jejich odpuštění. Amen.

Jan E. Hulakovský.

Hod Boží Velikonoční.

Z mrtvých vstání Kristovo jest pevným základem naší víry.

»Ježíše hledáte Nazaretského, ukřižovaného; vstalť jest, není ho tuto.«

Mar. 16.

Jakož Církev Páně nad utrpením a smrtí Chotě svého milého Ježíše Krista truchlila celou dobu svatopostní, zvláště pak poslední tři dny svatého týhodne, snažíc se o to, by i v srdci dítek svých bolest a útrpnost vzbudila nad smrtí Kristovou, tak i nyní velikou radostí naplněna jest při slovech andělových, jež pověděl zbožným ženám: »Ježíše hledáte Nazaretského, ukřižovaného; vstalť jest, není ho tuto.« O této radosti Církev Páně svědčí veškery obřady bílé soboty, o této radosti dávají nezvratný důkaz i vzkříšení Páně, radostná i svatá evangelia, v nichž vzkříšení Páně se nám vypravuje.

Jakož všickni čtyři sv. evangelisté vypravují utrpení a smrt Kristovu, tak také všickni vysvědčují o Jeho z mrtvých vstání. Každý vypravuje vzkříšení Kristovo svým způsobem, tak že z vypravování tohoto zřejmě viděti, že jeden o druhém nevěděl, ale v celku vypravování jejich se v tom shoduje, že přípověď Krista Pána se vyplnila, že vstal z mrtvých, jak Sám pokaždé předpovídal, kdykoliv utrpení Svě učenníkům na paměť uváděl.

I nám zajisté bude o radostném Hodu Velikonočním útechou nemalou, budeme-li rozjímati, jaké pevné základy a důvody máme o vzkříšení Kristovu, kteréž jest nezvratnou zástavou našeho vlastního vzkříšení, jest základem nezvratným o pravdivosti našeho sv. učení křesťanského a jest zároveň svědkem, že i služebníci Kristovi, biskupové a kněží po devatenáct set let hlásají vám totéž učení, jaké hlásal Kristus Pán.

P o j e d n á n í.

Nuže tedy, jaké důkazy máme pro vzkříšení Kristovo, kteréž jest zároveň pevným základem vzkříšení našeho?

O vzkříšení Páně máme už ve Starém Zákoně obraz, na nějž i Pán Ježíš Sám se odvolával, když židé žádali od Pána znamení, aby dotvrdil poslání Svě s nebe. Pán praví: »Nebude vám dáno znamení jiné, jediné znamení Jonáše proroka. Jako Jonáš byl v břiše ryby tři dny a tři noci a po třech dnech vyvržen byl živý na břeh, tak i Syn člověka bude v lůnu země tři dny a tři noci a pak vstane z mrtvých.«

A co v Starém Zákoně jenom obrazně bylo naznačeno, to Pán milý apoštolům velmi často na mysl uváděl, aby je o Svém vzkříšení ubezpečil. Kdykoliv předpovídal utrpení Svě, pokaždé připojil, že třetího dne vstane z mrtvých.

První, kteří nám o vzkříšení Páně dávají nezvratné svědectví, jsou strážcové u hrobu Kristova a nepřátelé Kristovi. Strážní viděli Krista, že vstal z mrtvých, vždyť byli celí ustrašení, běželi od hrobu do města, a oznamovali knížatům kněžským všechno, co se bylo stalo. Vypravovali jim o zemětřesení, a kterak viděli toho Ježíše ukřižovaného, že vyšel z hrobu. A co činí nepřátelé Kristovi?

Shromáždí se se staršími lidu k poradě, aby se poradili, jakým způsobem by mohli vzkříšení Kristovo zatajiti a zapřítí. A hle, ďábel, který Jidáše pobádal, aby za peníze zradil Pána a Mistra svého, též ďábel ponouká i starší lidu a dává jim radu, aby dali vojákům mnoho peněz. A zač? Snad proto, že ostříhali dobře těla Kristova? Nikoliv. Nepřátelé dávají strážcům mnoho peněz a namlouvají jim: Pravte těm, kteří se vás na Krista budou tázat, vstal-li z mrtvých, pravte jim, že učenníci jeho přišli v noci, a ukradli jej, když jsme my spali.

Ale vojáci poznávají, že nesluší strážným spáti tam, kde mají bdíti a dávat pozor, a proto nechtějí peněz přijmouti, pravíť zajisté: »A jak pak bude s námi, až vladař Pilát o tom zví, že jsme u hrobu spali, že jsme nebránili, aby tělo »Kristovo bylo ukradeno, přijdeme o hrdlo.« Ale židé je uchlácholili, řkouce: »Ušlyší-li o tom vladař, my ho přemluvíme, a vás bezpečny učiníme.« Jinými slovy: My máme ještě více peněz. My zamkneme Pilátovi zlatým zámkem uši, aby, až uslyší o tom, přece neslyšel. My ruce jeho svážeme zlatými pouty a řetězy, aby nemohl vás trestati. Nebojte se, jenom číňte, co vám pravíme. A strážní vzavše peníze, učinili, jakž naučení byli. I rozhlášeno jest slovo to u židů až do dnešního dne. To jest židé až do dneška se domýšlejí, že tělo Kristovo bylo z hrobu ukradeno, že nevstal Pán z mrtvých.

Avšak o klamně domněnce této poučovali je někteří strážní u hrobu. Neboť všickni nešli k nepřátelům Kristovým, všickni nedali se od nich podplatiti, všickni nevzali peníze a nepravili: Když jsme spali, ukradli učenníci tělo Kristovo. Nýbrž jedni ze strážců zřejmě a jasně svědčili o vzkříšení Páně. Zřejmě hlásali všem, kteříkoliv pravdy se dověděti chtěli, že viděli Krista živého. Vždyť sv. Matouš zřejmě dí, že jenom někteří ze strážných přišli do města a vzali peníze a dali se podplatiti.

Ano i ti podplacení strážcové svým důvěrným přátelům hlásali pravdu o vzkříšení Páně, jimž zároveň řekli, proč veřejně o vzkříšení Páně hlásati nemohou. Kdyby byli podplacení strážcové nikomu neřekli pravdy, jakž mohl sv. Matouš celému světu hlásati, že byli někteří podplaceni? A sv. Matouš mohl věděti pravdu, vždyť byl z národu židovského, měl v Jerusalemě příbuzné, od nichž se dověděl, jakým způsobem nepřátelé Kristovi z mrtvých vstání Páně chtěli utajiti.

A komu by nedostačilo svědectví toto, toho ubezpečuje o vzkříšení Páně anděl Boží, který praví ženám: »Ježíše hledáte Nazaretského, ukřižovaného; není ho tuto, vstal z mrtvých.« Tato radostná zvěst andělská obveseluje veškeren obor zemský devate-

náct set let. Tímto slovem andělovým potěšuje Církev Páně dítky své, kterékoliv s Kristem útrpnost cítili nad Jeho utrpením a smrtí.

Tomu, kdo jest dobré vůle, dostačí důkazy právě uvedené; neboť Pán Ježíš jest pravda věčná a začátek slov Jeho jest pravda. Člověk pokorný milerád skloní rozum svůj pode jho svaté víry, dobře věda, že ač víra učí věcem, které sahají nad náš rozum, přece nikdy ničemu neučila a učiti nemůže, co by bylo proti rozumu. A konečně ten náš rozum lidský, na něž si tak mnoho vedeme, co pak ten náš rozum obmezený ví a zná, a byt sebe více člověk učeností a moudrostí vynikal. Mámeť zajisté mezi věcmi, kteréž nás obklopují, které vidíme očima zřejmě a patrně, takové úkazy, kterých rozum náš pochopiti nemůže.

Praví zajisté mnohý člověk: Jak může hlína, v kterou tělo naše se po smrti v hrobě rozpadne, jak může ta hlína těla našeho zase býti oživena?

Takovému mudrci chci na otázku jeho zase odpověděti otázkou. A odpoví-li mně na mou otázku, pak dám mu odpověď na jeho otázku.

Jak vám známo, svítí se o bílé sobotě oheň. A oheň tento zaněcuje se ze dvou věcí, které ani té nejmenší vlastnosti ohně nemají. Oheň, jak víte, pálí a hřeje. Oheň má barvu zvláštní. Oheň všecko tráví. A z čeho vytvořuje a vyvádí se oheň o bílé sobotě? Ze dvou věcí, které právě opačné vlastnosti ohně mají. Jiskra ohnivá, kterou oheň se zaněcuje o bílé sobotě, vyluzuje se z kamene a z ocele. Kámen jest tvrdý a studený. A oheň není ani tvrdý, ani studený. Ocel jest tvrdá a studená, kterých vlastností oheň nemá. Jak tedy z křemene vyluzuje se oheň, když ani křemen ani ocel vlastností ohně nemá? Oheň stále směřuje k výši a kámen i ocel padá k zemi. Kde jest i ten největší učenec, který by nám otázku tuto dostatečně zodpovídal, a který by nás poučil o tom, co vlastně oheň jest? Jaká jeho přirozenost, jaké částky, z čeho oheň jest složen? Hle, tato jediná okolnost nás učí, že všecko umění a všecko vědění lidské jest holé a pouhé nic. A přece mnohý člověk tak rád se tím vychloubá, co všecko ví, a co všecko zná. Člověk, který v učenosti zachoval si srdce pokorné, se vám přizná, že nic neví, byt i všecky lidi v moudrosti převyšoval. Nebylo moudřejšího mezi syny lidskými nad Šalomouna; neboť Duch Sv. Sám o něm vysvědčuje, že nebyl mu nikdo v moudrosti podoben. A víte, co vysvědčil Šalomoun o té své veliké moudrosti? Že jest holá marnost a pouhé trápení ducha.

Právě moudrým lze tedy nazvati pouze toho, kdo milerád podrobuje rozum svůj pravdám, jež nám Pán zjevil, a které Církvi svou nám k věření předkládá. Proto dobře dí blahoslavený Tomáš Kempenský: »Lepší zajisté pokorný rolník, an Bohu slouží, nežli hrdý mudrc, an sebe nic nedbaje, běh nebes zkoumá.«

A protože oheň sám sebou i účinky jeho jsou tak tajuplny, že jich rozum lidský vyzkoumati nemůže, proto také Hospodin zjevil se Mojžíšovi v keři, který hořel, ale neshořel. Proto také praví Duch Svatý o Bohu, že přebývá ve světle neboli v ohni

nepřístupném, neboli nepochopitelném. A nemůže-li člověk vyzkoumati toho, co očima a smyslem pozoruje, jakž by rozum lidský měl se odvažovati, aby zkoumal nedostihlé skutky Boží, aby pochyboval o tom, že může Bůh hlínu lidskou, kteráž jest ve hrobech, shromáždit, a že může ji slovem všemohoucím právě tak oživiti, jako pouhým dechnutím oživil hlínu, z níž učiněn pratec náš Adam.

Protož radujme se z té pravdy utěšené, že Pán náš Ježíš Kristus třetího dne vstal z mrtvých. Vstal Pán náš, jak sám předpověděl, vstal, jak o tom svědčí anděl a strážcové u hrobu, vstal, jak tomu učí svatá Církev naše, a jak víru tuto vyznává každý katolický křesťan, dobře věda, že vírou ve vzkříšení Kristovo svaté učení Kristovo stojí a padá. Ano, vstal Pán náš Ježíš Kristus ukřížovaný, jak o tom svědčí prázdný hrob, a vstaneme i my z mrtvých, abychom s Kristem kdysi kralovali v nebesích.

Obraz budoucího vzkříšení našeho viděl prorok Ezechiel a vidění toto popisuje v kapitole 37. těmito slovy:

»Učiněna jest nade mnou ruka Hospodinova, a vyvedla mne v duchu Hospodinovu, a pustila mne uprostřed pole, jenž bylo plné kostí; a vedla mne okolo nich vůkol. Bylo pak jich velmi mnoho na svrchku země, a byly suché velmi.

I řekl ke mně: Synu člověka, co se zdá, budou-li živы kosti tyto? A prorok odpovídá: Pane Bože, ty víš.« Odpovědí touto zastírá prorok pochybnost svou; neboť vida veliké množství kostí, a pozoruje, že jsou suché velmi, pochyboval v duchu, že by mohli ožiti.

I řekl ke mně Hospodin: »Prorokuj o kostech těchto, a rci jim: Kostí suché, slyšte slovo Hospodinovo. Toto praví Hospodin kostem těmto: Aj, já vpustím ve vás ducha, a živы budete. A dám na vás žíly, a učiním, že zroste na vás maso a obtáhnu vás koží a dám vám ducha, a živы budete, a zvíte, že já jsem Hospodin.«

I poslechl prorok Ezechiel a mluvil ke kostem suchým tak, jak mu poručil Hospodin. A co se stalo? »I stal se zvuk, když jsem prorokoval, a aj pohnutí: a přistoupily kosti ke kostem, jedna každá k spojení svému. A viděl jsem, a aj žíly a maso na nich vzešlo, a roztažena jest na nich kůže po vrchu, ale ducha neměly.« Až teprve podruhé prorokoval prorok a ode čtyř větrů přišel duch, zavál na kosti tyto a oživily a stály na nohách svých zástup veliký velmi.

Takovým polem, plným kostí, jest každý hřbitov, na němž těla lidská k dlouhému odpočinku se ukládají. Mohl-li hlas proroka Ezechiele učiniti, že kosti suché ožily, že připojily se jedna k druhé s velikým pohnutím, že i duch vešel v kosti tyto, kdož by tu ještě pochyboval, že náš Pán Ježíš Kristus, který dnes jako vítěz nad smrtí a nad ďáblem slavně z hrobu vyšel, že v poslední neboli soudný den hlasem všemohoucím neotevře hrobů, aby všichni ti, kteří zesnuli, na hlas Syna Božího vstali, aby se naplnilo v den soudný, co každodenně ve snešení apoštolském vyznáváme, říkajíce: Věřím v těla vzkříšení.

Ano věřím, že Kristus vstal z mrtvých, první z těch, kteří zesnuli, že Pán i nás zbudí, aby vzal nás v život věčný, kdež bychom hodovali ve přesnicích upřímnosti, pravdy a slávy nehynoucí. Amen.
Fr. Klíma, farář v Křepicích na Moravě.

Hod Boží Velikonoční.

Povstal Kristus, naše naděje.

»Ježíše hledáte Nazaretského, ukřižovaného; vstalť jest, není ho tuto.«
Mark. 16, 6.

Ustoupil zármutek zbožné radosti. — Církev svatá v čas postní a obzvláště tento svatý týden zármutekjevila z umučení a smrti Páně. V hodinkách církevních tyto dny bolestně pronášena slova: »Kristus stal se pro nás poslušným až k smrti a to k smrti kříže«; bolestí proniknuta matka, Církev svatá, ukazovala věřícím na veliký pátek sv. kříž se slovy: »Ecce lignum crucis« — »ejhle dřevo kříže, na kterém světlo světa pnělo.« — Než nyní ustoupil zármutek zbožné radosti. Zvony se zase radostněji roz-zvučely, hudba a zpěv ve chrámě zase radostně zaznívá a Církev svatá radostně prozpěvuje: »To jest den, který učinil Pán, ple-sejme a radujme se v něm. Vstalť Pán v pravdě — Alleluja.« A Církev svatá vyzývá též ku radosti všechny věřící, kteří půst křesťansky strávili, když ve »chválách« pěje: »Ustaň hoře, ustaň pláči, — nechť již bolest od nás kráčí — povstal smrti statný zhoubce — hlásá anděl výši, hloubce.« — A proto jak velice nás rozjímání o umučení a ukřižování Pána Ježíše bolestí a zármutkem naplnilo, tak zase z mrtvých vstání Páně nás musí radostí a ple-sáním naplniti. Při umučení a ukřižování Páně zlost a bezbožnost lidská vítězství slavila, při Svém z mrtvých vstání však Pán Ježíš, náš božský Pán a učitel, slaví vítězství nad Svými nepřátely, nad smrtí a peklem. — Pociťujme srdečnou radost z tohoto oslavení Páně. — Povstal Kristus, naše naděje. Povstal Kristus a tím potvrdil naši víru, povstal Kristus a tím potvrdil naši naději.

Pojednání.

O Mesiáši bylo mezi jiným ve Starém Zákoně prorocky předpověděno, že vstane z mrtvých. Žalmista Páně uvádí Mesiášc takto mluvícího: »Nezanecháš duše mé v hrobě, aniž dáš svatému svému viděti porušení.« Žalm 15, 10. Isaiáš prorok předpovídal zase o Mesiáši, že »bude hrob jeho slavný«. Is. 11, 10. A když přišel zaslíbený Mesiáš Ježíš Kristus na svět, předpověděl již dávno před Svou smrtí i Své z mrtvých vstání. Tak na př. když pravil: »Syn člověka bude vydán pohanům, bude posmíván a uplíván, a když jej ubičují, zabijí jej a třetího dne vstane z mrtvých.« Luk. 18, 32. 33. Jindy zase hlásal Spasitel: »Zrušte chrám tento

a ve třech dnech zase jej vzdělám« — a to pravil o svém těle, dodává sv. apoštol Jan 10, 17. A tak ještě při jiných příležitostech Ježíš Kristus Svoje z mrtvých vstání předpověděl. — A jak Spasitel předpověděl Sám o Sobě, tak se též stalo. Třetího dne Svou vlastní mocí z mrtvých vstal.

Žádný rozumný člověk, nemá-li býti nazván zaslepeným, nemůže o z mrtvých vstání Páně pochybovati. — Sv. Efrém praví o Ježíši Kristu: »By nikdo o zmrtvých vstání Tvém snad pochybovati nemohl, proto byl hrob, do kterého Tě položili, zapečetěn. Vtlačena pečeť na kámen a strážce ku hrobu postavili; ale tím, že zlí lidé o to usilovali, by veřejná pečeť na tvůj hrob vtlačena byla, připravili Tobě ještě větší oslavu.«

Kdo odvalil kámen od hrobu? Proč padli vojáci strachem k zemi? Proč utíkali do Jerusalema? Proč fariseové a zákonníci podpláceli vojáky, by mluvili lidu, že mezi tím, co v noci spali, apoštolové tělo Ježíše vzali? Jak že? Pro zanedbanou povinnost měli vojáci býti ještě odměněni? Ale marné bylo všechno popírání nepřátel Kristových, že z mrtvých vstal; vždyť brzy Ten, Jehož na kříž přibili, o Jehož smrti vojín bodnutím do boku Jeho se přesvědčil, vždyť Sám Pán Ježíš po Svém z mrtvých vstání mnohokrát jak svatým apoštolům, tak nábožným ženám a jiným se ukázal, s nimi rozmlouval, Své rány oslavené jim ukázal. — Ó vizte, kolik tu hodnověrných svědků z mrtvých vstání Páně!

Jako vlastní mocí Pán Ježíš konal zázraky, i mrtvé křísil, tak i vlastní mocí z mrtvých vstal a tím ukázal, že On, který se Synem Božím a Mesiášem nazýval, Synem Božím a Mesiášem také skutečně jest. Ano ještě více: Neklamně potvrdil, že neomylnou pravdou jest všechno, čemu učil a co kázal. — A proto sv. apoštol Pavel v listu ke Korint. I. 15, 18. píše: »Nevstal-li Kristus z mrtvých, jest marné kázání naše, a marna jest i víra vaše.« Nuže, směle můžeme zvolati: Kristus vstal z mrtvých a proto není marno kázání naše, není marna víra vaše. My víme, komu a proč věříme, my věříme Ježíši, Jenž Svou mocí z mrtvých vstal a v této víře chceme žiti a umříti.

Pán Ježíš ujišťoval lidi častěji, že je z mrtvých vzkřísí; tak ku př. pravil: »Přijde hodina, v kterouž všichni, kteří v hrobech jsou, uslyší hlas Syna Božího a živi budou, a půjdou, kteří dobře činili na vzkříšení života, kteří pak zle, na vzkříšení soudu.« Jinde zase pravil: »Kdo jí mé tělo, má život v sobě a já ho vzkřísím v den nejposlednější.« Ježíš Kristus předpověděl z mrtvých vstání Své a skutečně z mrtvých vstal — on předpověděl, že nás z hrobu vzkřísí — i my jistě z hrobu povstaneme. Ježíš Kristus Svým z mrtvých vstáním v nás tuto naději utvrdil. Jaká to útěcha pro zbožné věřící! — Pozbyla mocí nad nimi smrt od té doby, co Kristus z mrtvých vstal. — Jako nikdo se příliš nemroutí, když slunce zapadá, poněvadž ví, že druhého dne zase vyjde, jako zahradník malomyslným se nestává, když na podzim stromy svůj list, květiny své květy ztrácejí, poněvadž ví, že příštího jara zase stromy listy a květy vydají — tak i věřící a zbožný

křesťan od Boha ochotně přijímá, když jeho tělo v tomto životě nemocemi a jiným způsobem trpěti musí, ano i proti tomu se nevzpírá, že toto tělo ducha zbavené do hrobu uloženo bude, poněvadž pevně věří a doufá, že toto tělo kdysi krásnější, dokonalejší a slavnější z hrobu povstane. —

Svatý biskup a mučenník Ignác byl na lodi z Asie vlečen do Říma k mučnické smrti, by tam dravé zvěři předhozen byl. — Na cestě napsal list, v němž píše: »Dnem i nocí musím se zvířaty bojovati, kdyžtě desíti leopardy, desíti vojíny obklíčen jsem, kteří, když se jim dobře činí, ještě horšími se stávají.« Avšak při všelikém trápení zůstal pokojným, ano ještě více — on ne snad po vysvobození, nýbrž po utrpení a po smrti toužil. A odkud prýštil se svatý pramen pokoje? Co posilovalo jeho mysl? — Svátý Ignác p a m a t o v a l n a v z k ř í š e n í t ě l a s v ě h o a n a ž i v o t v ě č n ý: »Jest to pro mne radostné, tak zvolal, z tohoto světa k Bohu se odebrati, abych jako krásnější slunce v Ném znovu vzešel.«

Podobně i my, drazí v Kristu, majíce nevyvratnou naději z mrtvých vstáním Páně potvrzenou, že z mrtvých vstaneme, připravujme již nyní, dokud jsme na světě, tělo své ku slavnému vzkříšení. — Zachovejme je od nynějška čisté a svaté, nikdy údů jeho ku žádnému hříchu nepoužívejme. Za to, co zde z lásky k Pánu Ježíši opustíme, nalezneme stonásobnou náhradu v životě věčném; tam s tělem proměněným a oslaveným prozpěvovati budeme Ježíši věčně Alleluja. Amen. Fr. Grydíl, kaplan v Brušperku na Moravě.

Pondělí Velikonoční.

Učenníci Emausští ukazují nám vrchní pravidla života křesťanského.

»Zůstaň s námi!«

Luk. 24, 29.

Kdo z nás, nejmilejší v Kristu, nebyl by dojat a mile v srdci dotknut dnešním posvátným příběhem? Nedýchá-li z celého příběhu opravdová radost velikonoční? Či není sladko a libezno každému srdci křesťanskému, slyšeti o všemocném vítězi nad smrtí, Kristu Ježíši, jak se setkává v den Svého vzkříšení s dvěma učenníky na cestě z Jerusalema do Emaus; jak vlídně jich pozdravuje; jak útrpně se dotazuje na příčinu jejich zármutku; jak trpělivě poslouchá jejich tesklivé vypravování o Svém zavržení a umučení; jak neunaveně jim vykládá Písma svatá, aby poznali, že Kristus trpěti musil; jak se uchyluje s nimi do hospody, chléb béře, žehná, láme a jim podává; jak tyto dva učenníky v zármutku jejich nctoliko těší, nýbrž i Svým tělem a Svou krví ve způsobě chleba nasycuje, posiluje a občerstvuje?

Ano dojemné jest chování Pána Ježíše ku dvěma učenníkům, kteří šli z Jerusalema do Emaus. Avšak neméně musí se nám líbiti chování těchto dvou učenníků k Pánu Ježíši. Jako Ježíš Kristus z hrobu vstal k životu novému, tak i jedenkaždý z nás povstati má z hrobu nepravosti k životu novému, jenž ve všech věcech spořádán býti má dle života Kristova a proto právem se nazývá životem křesťanským. Toto obnovení života křesťanského má se státi především skrze dokonalou zpověď velikonoční. Zapotřebí však, abychom v tomto životě křesťanském, k němuž jsme se probudili o velikonoci, statečně setrvali. K tomu pak dává nám navedení dnešní sv. evangelium. Ukazují nám učenníci Emausští svým příkladem vrchní pravidla života křesťanského.

P o j e d n á n í.

1. První vrchní pravidlo života křesťanského jest: utíkej před světem.

· Toto pravidlo zachovali učenníci, o nichž vypravuje dnešní sv. evangelium. Nevíme sice s jistotou, proč šli toho dne, kdy vstal Pán Ježíš z mrtvých, z Jerusalema do městečka Emaus; neboť sv. evangelista nepodotýká toho výslovně. Ale přece právem se domýšlíme, že chtěli ujíti zlému světu. Pravit zajisté sami: »Některé ženy z našich zastrašily nás.« Některé ženy křesťanské šly třetího dne po umučení Páně ke hrobu, aby pomazaly těla Ježíšova. Když však ke hrobu přicházely, uzřely kámen odvalený, hrob prázdný a anděla, kterýž jim zvěstoval o Ježíši Nazaretském: »Vstal jest, není Ho tuto.« To slyšeli učenníci, nechápali však, kam by se bylo podělo tělo Kristovo. Slyšeli spolu jak vojáci strážní, kteříž střežili hrob Kristova, uplacení od nejvyšší rady židovské, všude veřejně vypravovali, jak přišli učenníci v noci, ukradli tělo Kristovo, když strážní spali, a jinam je pochovali. Tato dvojí pověst naplnila učenníky strachem. Viděli, že není radno prodlévati v městě, kde Mistr a Pán jejich tolik má nepřátel. V srdci jejich doutná ještě jiskra víry, naděje a lásky k Ukřižovanému. Ale jak snadno mohla by uhasnouti i tato jiskra uprostřed Jeho vrahů a lupičů! Majít na mysli Petra, jenž sedě uprostřed nepřátel Kristových tak nestatečně zapřel Toho, Jehož byl celým srdcem svým miloval. A proto opouští Jerusalema a uchylují se do městečka as dvě hodiny vzdáleného, kteréž bylo bezpochyby jednoho z nich rodištěm. Utíkají před zlým světem, aby zachovali Pánu Ježíši věrnost, lásku a oddanost.

Tak i ty, křesťane, utíkati musíš před světem, chceš-li setrvali v životě křesťanském. Co by ti prospěla všecka svatá předsevzetí, kterás činil v minulých dnech kajících tu u oltáře, tam u zpovědnice, onde u Božího hrobu, kdybys se nevaroval lidí bezbožných? »Nevíš-li,« pravím tobě se sv. Jakubem 4, 4., »že přátelství s tímto světem jest nepřátelství s Bohem? Protož, kdožkoli chce býti přítelem tohoto světa, nepřítelem Božím učiněn bývá.«

2. Druhé vrchní pravidlo křesťanského života jest: obcuj s bohabojnými.

Chtěli-li ujíti zlému světu ti dva učenníci, o nichž vypravuje dnešní sv. evangelium, mohl jíti každý z nich svou cestou. Ale kdyby byl šel každý svou cestou, kdo by ho byl podporoval, aby nad Pánem Ježíšem nezoufal, alebrž zůstal Mu věrným? Tomu nebezpečí chtěli ujíti oba, proto jdou cestou společnou, rozmlouvajíce vespolek o všech těch věcech, které se přihodily v posledních dnech v Jerusalemě. Cestou přidružuje se k nim jako třetí poutník Pán Ježíš. Ale oni Ho nepoznávají, protože se jim zjevuje, jak dí sv. evangelista Marek 16, 12, »v jiné způsobě,« tak, jak nikdy před tím Ho neviděli. Jsou však nicméně velmi vděčni Jeho společenství, poznávajíce v Něm člověka plného známosti a bázně Boží. Rád prodlévá každý z nich ve společenství bohabojných, poněvadž ho utvrzuje toto společenství v dobrém.

Křesťane, následuj těchto dvou učenníků. Chceš-li setrvati v životě křesťanském, obcuj s bohabojnými. Jest ti toho nevyhnutelně zapotřebí. Jsi-li samotný, klesá tvůj duch; obcuješ-li s člověkem ctnostným, nabýváš opět ducha. Krásně píše v té věci sv. Jan Zlatoústý: »Jako oblak, když spouští déšť na vyprahlou zemi, všechno občerstvuje a půdu zúrodnuje: tak i my slovem a příkladem svatých a spravedlivých ducha nabýváme a úrodnosti ke skutkům dobrým.«

3. Třetí vrchní pravidlo křesťanského života jest: rozvažuj slovo Boží.

Ti dva učenníci, kteří šli dnes z Jerusalema do Emaus, věřili sic v Ježíše Krista jsouce přesvědčeni, že »byl muž prorok, mocen v skutku i v řeči, před Bohem i přede vším lidem.« Ale víra jejich nebyla dosti pevná. Oni se nadáli, že by měl Ježíš vykoupiti lid israelský, a zatím Jej vydali nejvyšší knězi na odsouzení k smrti a ukřižovali Jej. Tak zmařena jest naděje jejich. A nad to ještě ten strach, že budou stíháni, jakoby byli ukradli tělo Kristovo z hrobu. Učenníci tito dbali ještě příliš mnoho na smýšlení a řeči lidské. Teprv, když se přidružil k nim Pán Ježíš a vykládal jim všechna Písma, kteráž byla o Něm, počav od Mojžíše a všech prorokův, pochopili, že Kristus trpěti a umříti musil, že právě Svým utrpením a Svou smrtí vykoupení člověčenstva dokonal. Teprv rozvažováním slova Božího, kteréž plynulo z úst Kristových, utvrzení jsou ve víře, naději a lásce čili v životě křesťanském.

Tu vidíte, nejmilejší v Kristu, že chceme-li setrvati v životě křesťanském, pilně musíme rozvažovati slovo Boží. Nesmíme se řídit ve svém životě tím, co soudí a říkají lidé, nýbrž tím, čemu nás učí Pán a Spasitel náš Ježíš Kristus skrze Svou Církev. Lidé bloudí a klamou, ale Kristus nebloudí a neklame a Jeho Církev také ne. Avšak »mnozí«, jak píše bl. Tomáš Kempenský, Im. Chr. lib. III. c. 3, »raději poslouchají svět, nežli Boha; proto také snáze jednávali dle žádostí tělesných, nežli dle zalíbení Božího.« Chceme-li tedy v životě křesťanském setrvati, rozvažujme pilně slovo Boží a jím jediným ve svém životě se řídme, pama-

tující na slovo sr. Františka Saleského, Fil. II. 17, že »Spasitel slova, kteráž Mu říkáme v modlitbě, zrovna tak přijme, jako přijímáme my slova Jeho, kteráž k nám mluví v kázání.«

4. Čtvrté vrchní pravidlo křesťanského života jest: miluj Krista a v lásce Jeho stále se rozněcuj.

O těch dvou učennících, kteří šli dnešního dne z Jerusáléma do Emaus, kdož by pochyboval, že Krista vroucně milovali? Kdyby tomu tak nebylo, proč by byli truchlili tak velice nad Jeho umučením? Proč by byli, kudy chodili, Naň myslili a o Něm rozmlouvali? Proč by bylo hořelo v nich srdce jejich, když mluvil na cestě a otvíral jim Písma? Proč by Ho byli nutili, aby nechodil dále, ale s nimi zůstal a večerel? To všecko svědčí, že svého Mistra a Pána upřímně milovali. Nejvíce ovšem roznítla se láska jejich ke Kristu, když sedě s nimi za stolem, dal jim Svě tělo a Svou krev ve způsobě chleba, posilnil jich nejsv. Svátostí. Tudíž se stalo, že tito dva učenníci náhle poznali Pána Ježíše a v touž hodinu se navrátili do Jerusáléma, aby zvěstovali apoštolům, kterak se jim zjevil Pán Ježíš na cestě. Aj, jak mocný účinek měla v srdci jejich láska Kristova! Touto láskou rozníceni nic nepokládali za břímě, nic za obtíž.

Milí křesťané! Život křesťanský, život dle učení a příkladu Kristova spořádaný, není bez těžkostí. Spasitel Sám nazývá jej jhem a břemenem, ale dokládá: »Jho mé jestit sladké a břímě mé lehké«, Mat. 11, 30. Ano sladkým jhem a lehkým břemenem bude nám život křesťanský, jenuž jsme se znova zasvětili v těchto dnech velikonočních, budeme-li svého Pána a Spasitele z celého srdce svého milovati a budeme-li se stále rozněcovati v této lásce. Pročež budme pilni všeho, čím láska Boží v srdci se rozněcuje, zvláště modlitby, zpovědi a sv. přijímání. Kdo těchto věcí nedbá, nemůže setrvati v životě křesťanském, ale brzy opět navrátí se k nepravostem a zlým návykům, jichžto se odřekl při velikonoční zpovědi.

* * *

Nejmilejší! Rozjímalí jsme dnešní sv. evangelium a našli jsme v něm návod k životu křesťanskému, a to návod prostý a srozumitelný, ale jistý a bezpečný. Chceme-li státi nepohnuti ve víře a ctnosti, kterou jsme sobě opět zamilovali, zachovejme čtvero vrchních pravidel: utíkejme před světem, neboť nemožno zachovati přátelství s Bohem i se světem; obcujme s bohobojnými, neboť takové společenství utvrzuje v dobrém; rozvažujme slovo Boží, ježto jediné bezpečnou ukazuje cestu k nebesům; a lásku Kristovu stále v srdci rozněcujme, proto že tato láska vše oslazuje a ulehčuje. Radostná bude pouť vezdejšího života našeho, budeme-li kráčet dle těchto pravidel: buďet nás provázeti sám božský Spasitel Ježíš Kristus a uvede nás po vezdejším putování do večerádla nebeského, abychom Ho požívali v lásce věčné a nepomíjející. Amen.

Klement Markrab, děkan na Smečně.

Pondělí Velikonoční.

O s n o v a.

0 s v í c i v e l i k o n o č n í.

»Jimžto on řekl: které? O Ježíši Nazaretském, jenž byl muž prorok, mocný v skutku i v řeči, před Bohem i přede vším lidem.« Luk. 24, 19.

V rozličných obrazech představuje Církev Krista Pána: Dobrým pastýřem, jenž vzav ztracenou ovečku na bedra svá, nese ji zpět ku stádcí; milosrdným Samaritánem, jenž se pln lásky sklání k nám a ovazuje rány naše; beránkem, jenž obětován byv za nás, snímá hříchy naše; ptákem pelikánem, jenž nemaje prý, čímž by napojil mláďata svá, rozdirá ňadra svá a krví svou je napájí; konečně i svící; řekl: Já jsem světlo světa; a jmenovitě svící velikonoční čili paschálem; a o této promluvím.

1. Jest větší, než jiná; tak i Kristus Pán, jsa Syn Boží a ovšem i člověk, vynikal nad veškeré pokolení lidské.

2. Jest bílá, což značí Jeho svatost a nevinnost.

3. Jest z vosku, jež sbíraly čisté a pilné včelky s květin. Včelka, obraz pile a čistoty; tak Kristus Pán svatý a čistý obcoval mezi námi a pilil pro spasení naše. Květina, obraz člověka, křesťana . . .

4. Svíce svítí; i Kristus; přinesl světlo učení Svého s nebe: Já jsem světlo světa . . .

5. Má na sobě dole vypodobněného beránka. Kristus Beránek Boží, Jenž snímá hříchy světa.

6. Pět zrn kadidlových, což jest pět ran, jež Spasitel i po Svém vzkříšení na Sobě nesl.

7. Stojí na straně evangelia, že Kristus v Círvi káže až dosud.

8. Rozžihá se při službách Božích až do Nanebevstoupení Páně, což značí Jeho obcování s apoštoly po 40 dní; po evangelium téhož dne se shasne.

Zírajíce, rozmilí v Kristu, na svíci tu, připomínejme sobě:

1. buď bílý, čistý životem;

2. sviť dobrým příkladem;

3. buď tichý a trpělivý jako beránek;

4. měj rány na sobě t. j. snášej rád ústrky a protivenství;

5. kaž evangelium, vyznávej víru, obcuj s Ježíšem Kristem, až budeš moci, dá Pán, i ty vejíti za Ním do slávy nebeské. Amen.

Monsig. Boh. Hakl, papežský komoří, bisk. vikář a děkan v Hořicích.

Neděle I. po Velikonoci.

Víra katolická nejpevněji utvrzena.

»Blahoslavení, kteří neviděli, ale uvěřili.«
Jan 5, 29.

Když apoštolové uslyšeli od žen, že našly Ježíšův hrob otevřený a v něm anděla viděly, jenž jim pravil, že Pán vstal a jest živ, ano že se jim i ukázal a poznati dal slovy: »Zdrávy buďte«: měli si hned pomysleti: Hle, naplněno jest, co předpověděl, že totiž třetího dne po umučení vstane z mrtvých. Zvláště měli býti v té víře utvrzeni, když dva učenníci přichvátavše vypravovali, jak na cestě do Emaus s Pánem a Místrem rozmlouvali a jak Ho poznali při lámání chleba. Nicméně ještě nevěřili učenníkům ani ženám, až pozdě večer Pán Sám se jim ukázal podav důkaz, že z mrtvých vstal. Tomáš, který právě nebyl přítomen, ani ostatním všem apoštolům nevěřil, když mu vyprávěli, že viděli Pána, až osmého dne Pán Ježíš Sám jeho nedověru vyléčil.

Podivná a nepochopitelná byla tato nedověra apoštolů. Pán Ježíš kdysi zjeviv se jim, když seděli za stolem, trestal nedověru jejich a tvrdost srdce, že těm, kteří Jej viděli vzkříšeného, nevěřili. Ale křivdili bychom jim, kdybychom je vinili ze zlé vůle. Nebyli zarytými nevěrci jako židé, kteří příběhším strážcům se zprávou, že Kristus z mrtvých vstal, nepopírali pravdy té, ale penězi je podlatili, aby říkali, že mezi tím, co spali, učenníci odnesli Jeho tělo.

Apoštolové doufajíce, že Pán obnoví království israelské a je učiní v něm nejvyššími úředníky, nepřipouštěli si k myslí, že by mohl nenadále býti shlazen těžkou smrtí; nerozuměli Mu, když jim předpovídal Své brzké umučení a vzkříšení. I byli nadmíru sklíčeni, když viděli, jak Pán jest jat, trýzněn, odsouzen, ukřížován; tak velice byli zaraženi, že nevzpomenuli toho, co předpověděl.

Tu přijdou ženy a vyprávějí: »Pán vstal«. A na tom není dosti; dva učenníci z Emaus kvapem příběhnou a hlásají: »Viděli jsme Pána.« Ale mysl apoštolů váhá, aby všemu tomu věřila. Vždyť viděli Pána mrtvého, vždyť žalostně patřili, jak bezvládné tělo ukládal Josef z Arimathie v hrob skalní a jak ten hrob uzavřen byl velikým kamenem a zapečetěn. Jejich naděje, jejich záměry jsou ty tam!

Pán k nim konečně vstupuje zavřenými dveřmi a praví: »Pokoj vám!« Dle sv. Lukáše zděsili se apoštolové domnívajíce se, že vidí ducha. Až když jim ukázal jizvy Svých ran, tu rozehrála se tvrdá kůra nedověry jejich a oni blažeností se rozplývali, majíce Pána a Mistra ve středu svém. Od toho času byla víra jejich skálopevna.

Po přijetí Ducha Svatého »mocí velikou vydávali svědectví o vzkříšení Ježíše Krista, Pána našeho.« Sk. ap. 4, 33. Jejich slovo tím více jímalo lidské duše, poněvadž dříve byli tvrdí k věření. Sv. Řehoř vykládá: »Že učennici Páně jen zvolna uvěřili, že Pán vstal, nebylo ani tak jejich slabostí, jako sloužilo k našemu utvrzení; neboť pochybnosti jejich o vzkříšení Páně byly mnohými důvody vyvráceny a čteme-li o jejich pochybnostech, což jiného jest, než že z nich se upevňujeme? Méně mi Maři Magdalena prospěla, která ihned uvěřila, nežli Tomáš, jenž dlouho pochyboval.«

Drazí přátelé! Pravá víra potřebuje, aby byla co nejpevněji utvrzena, aby měla pevné základy; a takovou vírou jest naše svatá katolická víra, ježto spočívá na základě apoštolském, o čemž s pomocí Boží dnes promluvím.

P o j e d n á n í.

Proč dal Bůh člověku rozum? Nejprve aby člověk Boha poznával, však ale také aby poznával věci, jež od Boha pocházejí a k Bohu jako původci všeho vedou. Rozumem má také poznati člověk sebe, svůj původ, svůj účel. To poznání se nazývá pravda, osvěta rozumu. Bůh stvořil prvního člověka v mnohé dokonalosti. Rozum jeho měl vlitou vědoucnost věcí přirozených, měl také i známost o nadpřirozeném náboženství, jež mu bylo zjeveno.

Ale hříchem prvních rodičů byl rozum člověka zatemněn. Rozumem měli lidé poznávati pravdu, ale pravda ta, čím dále tím více se ztrácela; bloudili ve tmách nevědomosti. Mudrcové národů pohanských nadarmo přemýšleli, aby vypátrali pravdu. Bůh ji zjevoval skrze Své vyvolence národu israelskému po čtyři tisíce let, potom úplněji skrze vtěleného Syna Svého. Ježíš Kristus učil veřejně po tři leta, pravdu Svého učení dokazoval mnohonásobně božskou všemohoucností, vševědoucností a svatostí, k tomu svědectvím Boha Otce a Pisma; pravdu tu konečně spečetil smrtí a dotvrdil vzkříšením Svým. Učení Své odevzdal apoštolům, aby je hlásali po všem světě; slíbil a poslal jim Ducha Svatého, kterýž by je naučil vši pravdě.

Společnost apoštolů a jejich nástupců biskupů a kněží, nazvaná Církev, obdržela sklad Boží pravdy; tento sklad má zachovávatí neztenčený a neporušený až do konce světa. A jakž by to mohla Církev bez božské pomoci? Čím by prospěšna byla lidem, kdo mohl by jí s jistotou věřiti a poslouchati, kdyby možno bylo, aby se mýlila? Církev jest domem, jež Bůh Otec dlouho zakládal, Bůh Syn stavěl a Duch Svatý dokončil; kdyby možno bylo, aby se Církev mýlila, byla by budovou chatrnou, která by se bořila a lidské opravy potřebovala, a nikoliv tvrzi, která by všem bouřím a zkázám odolala. Církvi pomoc, ochranu a neomylnost slíbil a zaručil božský původce Ježíš příповědí, že jí brány pekelné nepřemohou, a že s ní bude po všechny dny až do skonání světa. Učení Církev, jež věřícím předkládá, nelze ani zvětšiti ani zmenšiti. »Kdyby kdo z nás,« píše sv. Pavel, »neb

anděl s nebe kázal vám něco mimo to, co jsme vám kázali, proklet buď!« Gal. 1, 8. Tou příčinou nazval ten slavný apoštol Církev »domem Božím, sloupem a utvrzením pravdy« 1. Tim. 3, 15; Církev může dokázati, že má podstatně všechno učení, jaké bylo hlásáno od apoštolů. Tak velemoudře jest postaráno, »abychom nebyli jako maličké děti sem a tam se zmitající a netočili se každým větrem učení skrze nešlechtnost lidskou, skrze chytrost k oklamání bludu.« Efes. 4, 14. Tak zjevil a pojistil Bůh pravdu. Žalmista Páně jasně dí, že svědectví Boží jsou věrohodna velmi. Totéž potvrzuje i sv. Jan: »Jestliže svědectví lidské přijímáme, svědectví Boží větší jest.«

A nyní suďte, jak mohli odpůrci jako za starodávna Arius, Nestorius, Pelagius a jiní, potom Viklef a Hus, později Luther, Kalvín, Zwingli tvrditi, že Církev porušila původní učení? Jakou odvahu měli, když veřejně kázali, že oni porušené učení napravují? Tvrzení jejich nebylo ničím, leč holou smyšlenkou na oklamání věrných katolíků. Pro koho pracovali? Komu nadháněli? Komu jinému leda tomu, jenž první postavil se proti Bohu a jež Kristus nazval »lhářem« od počátku? O nich předpověděl svatý Petr: »Budou učitelé lživí, kteří uvedou sekty zatracení, a mnozí budou jejich prostopášnosti následovati, skrze něž cesta pravdy v porouhání dána bude«, 2. Petr 2, 1. 2. Sv. Augustin napsal: »Vida dábel, kterak se opouštějí chrámy démonů (zloduchů), a kterak přibíhá pokolení lidské ke jménu svého vysvoboditele a prostředníka, vzbudil kacíře, kteří by zovouce se křesťany nicméně křesťanskému učení odpírali.« Sv. Polykarp, když se setkal s kacířem Marcionem a od něho byl otázan, zná-li ho, odpověděl: »Znám tě, že jsi prvorozenec dáblův.«

* * *

Jen katolická víra jsouc vírou apoštolskou může se vykázati, že od Boha jest a že Bohem řízena jest; jest tedy stálá, pravá. Katolický křesťan může zvolati se sv. Pavlem: »Vím, komu jsem uvěřil, a jsem tím jist.« 2. Tim. 1, 12. Katolická víra jest to světlo od Boha roznicené, které osvětluje každého člověka přicházejícího na ten svět, a to světlo v tmách svítí a tmy ho neobsáhly. Pravda té víry převyšuje cenou všechny světa poklady a skvosty, jest dar Boží s nebe přinešený, aby nám do nebe pomáhal. O važte si toho daru, užívejte ho, abyste prospívali v poznání pravdy a v plnění vůle Boží, abyste měli v duši pokoj Boží, všeliké pomyšlení převyšující, abyste došli do nejjasnějšího a nejblážího světla, k věčnému patření na Boha tváří v tvář. Amen.

František Musil, farář v Žitovicích.

Neděle II. po Velikonoci.

Jen katolická Církev jest ovčinec Kristův.

»Bude jeden ovčinec a jeden pastýř.«
Jan 10, 16.

Pánu Ježíši přikládají se mnohá obrazná příjmení, mající vztah k jeho úřadu vznešenému, jako: slunce spravedlnosti, základní kámen, beránek Boží. Kristus Sám nazývá Sebe dobrým pastýřem. Ovečky, nad nimiž bdí, jsou věřící křesťané. A Kristus není snad nájemníkem, ale vlastníkem oveček, koupil si je Svým životem, Svou krví a pojistil jim tak život věčný.

Ten předobrá Pastýř má ovčinec, do něhož ovečky Své svolává; ovčincem tím jest Církev svatá. Ovčinec ten jest prostranný a rozsáhlý, že může pořád víc oveček přijímati a nikdy se nepřeplní. Pastýř nepočítá, mnoho-li oveček má míti v ovčinci, ale shání stáda cizí se všech stran prostřednictvím Svých náměstků, kněží, missionářů, krátce pomocí duchovních pastýřů. To pověděl slovy: »Mám i jiné ovce, které nejsou z tohoto ovčince; i ty musím přivésti a hlas můj slyšeti budou, a bude jeden ovčinec a jeden pastýř.« Přátelé drazí! tato řeč bývá vykládána rozličně, berou ji pro sebe i ti, proti kterým jest. Ptejme se tudíž, který jest ten pravý ovčinec a kdo jsou ty pravé ovečky. Odpověď na to poskytne dnešní moje řeč.

P o j e d n á n í.

Abychom se neklamali, ale byli v pravdě utvrzeni, jest třeba pozorovati okolnosti a lidi za času, kdy Kristus Pán žil. Tehdá byli jen židé a pohané. Pán Ježíš učil dříve židy a příležitostně též pohany; apoštolům přikázal hlásati evangelium všem národům a uváděti věřící z židů i pohanů křtem do Círky; k tomu jim dal pravomoc těmito slovy: »Kdo vás slyší, mne slyší, a kdo vámi pohrdá, mnou pohrdá«. Luk. 10, 16. Na to se odvolává sv. Pavel, napsal: »Na místě Kristově poselství konáme«. 2. Kor. 5, 20. K židům mluvil Pán Ježíš, když se nazval dobrým pastýřem, pohany pak mnil, když děl: »Mám i jiné ovce, které nejsou z tohoto ovčince; i ty musím přivésti, a hlas můj slyšeti budou, a bude jeden ovčinec a jeden pastýř.«

Nebyli Ježíšovými ovce, kteří Jeho učení tvrdošijně odporovali a Jemu nevěřili; zůstali mimo ovčinec, do něhož ovce se nevhánějí, nýbrž volají. Řekl židům: »Vy nevěříte, protože nejste z mých ovcí«. Jan 10, 26. Ani zarytě nevěřící pohany neuznal za Své ovce; prohlásil o všech, vysílaje apoštoly do světa: »Kdo uvěří a pokřtěn bude, spasen bude; kdo pak neuvěří, bude zatracen.«

Nezná Své ovce v těch, kteří jsou od Jeho Círky odpadli vinou svou neb předků, kteří uvěřili a se podrobili svědkům roz-

hlašujícím, že Církev zbloudila, prvotní učení porušila a oni je napravili, dali čisté evangelium, jako by byl klamný Kristův slib, že brány pekelné Jeho Církev nepřemohou, jako by ten sloup byl se zvrátil a přestal býti utvrzením pravdy. Nikoliv Církev, ale ti zhoubní svůdcové božské učení porušili a spustošili, buď je změnivše aneb odvrhše. O nich pověděl božský Učitel, že jsou nájemníci, že nevešli dveřmi do ovčince, ale jinady se vloupali; byli navedeni a popouzeni od ďábla, jenž jako vlk skrze ně se vedral do stáda, aby ovce lupal a rozehnal.

Nazval-li svatý Polykarp Marciona prvorozeným synem dáblovým, což jest pravda o každém kacíři, pak jeho stoupenci jsou potomně rození synové toho otce lži a vraha od počátku, jakož to Pán vytkl židům: »Vy jste z otce ďábla.« V takovém sboru nemůže Pán Ježíš přebývati a vládnouti jako ve Svém ovčinci, neboť abych mluvil se sv. Pavlem: »Jaké jest účastenství spravedlnosti s nepravostí? aneb jaké společenství světla s temností? a jaké sblížení Krista s Belialem?« 2. Kor. 6, 14. 15.

Jest jen jeden pravý pastýř duší, Ježíš Kristus, jeden Jeho ovčinec, katolická Církev. Tu se dává ovčím nejlahodnější potrava, učení Boží pravdy; tu se hlásá, že Bůh, Sám sebou nejdokonalejší bytost, jest láska, že nás ne-smírně miluje, za to pak že máme Jej milovati nade všecko a bližního jako sebe; k tomu vydatná pomoc se udílí ve svatých svátostech. Ze všeho plyne blaho, jakého ani svět dáti ani vzíti nemůže. »Království Boží,« kterým jest Církev, »jest spravedlnost a pokoj a radost v Duchu Svatém«. Řím. 14, 17. Jest to předchozí okoušení slastí v nebeském ovčinci, o nichž věstil žalmista: »Opojení budou hojností domu tvého a proudem rozkoše své napájeti je budeš, neboť u tebe jest studnice života.« Ž. 35, 9.

Jak nešťastni jsou jinověrci! O jaké pravdy oloupeni! Od jakých milostí odloučení! A přece se domnívají, že jsou též v Kristově ovčinci, vychloubají se, že jsou jeho pravé ovce. Litujte jich, poučujte je o našem náboženství, aby dále o něm nesoudili křivě, nýbrž znali obsah a smysl jeho učení; vždyť dle apoštolských výroků »čeho neznají, tomu se rouhají« Jud. 10, a »kdo odvrátí hříšníka od bludu cesty jeho, vysvobodí duši jeho od smrti a přikryje množství hříchů«. Jak. 5, 20. Kéž »Bůh, který chce, aby všickni lidé spaseni byli a k poznání pravdy přišli«, 1. Tim. 2, 4., brzo vyslyší prosbu Církev Svě, kterou se modlí na Veliký pátek, aby shlédl na duše ďábelskou lsti svedené, aby odloživše všelikou kacířskou zlobu, v jednotu pravdy se navrátily.

Přede vším se prokazujte jako věrné a zdárné ovce dobrého pastýře Ježíše, aby též vás se týkalo, co řekl: »Ovce mé slyší hlas můj, a já znám je, a následují mne, a já život věčný dávám jim, a nezlynou na věky, aniž je kdo vytrhne z ruky mé«. Jan 10, 27. 28. K dosažení toho účelu zachovávejte toto napomenutí sv. Pavla: »Buďte poslušni duchovních správců svých a poddáni jim; oni zajisté bdějí nad vámi jako ti, jenž mají vydati počet za

duše vaše, aby to s radostí činili a ne se stýskáním, neboť to by vám nebylo užitečné.« Žid. 13, 17.

Jakož my, duchovní pastýřové, nepřestáváme modliti se za vás a žádati Boha, abyste byli naplněni známostí vůle Jeho se vši moudrostí a rozumností duchovní, abyste chodili hodně, Bohu ve všem se líbíce a v každém dobrém skutku ovoce vydávající: rovněž vy vyprošujte nám, abychom věděli, kterak jest nám obcovati a působiti v domě Božím, kterým jest Církev Boha živého, sloup a utvrzení pravdy, k jeho oslavě a lidské spáse.

Kéž vyslyší božský Pastýř naše modlitby, které k Němu vysíláme o suchých dnech říkající: »Aby pastýři i ovečkami jméno tvé se posvěcovalo, čest tvá se rozmáhala, království tvé se zvelebovalo, a všem slávy věčné se dostalo u tebe, jenž s Otcem a Duchem Svatým jsi chválen a veleben na věky věkův.« Amen.

Fr. Musil, farář v Žitovlicích.

Postní kázání.

Napsal a činil FR. VOHNOUT, bisk. notář a farář v Žlunicích.

VI.

Láskyplné Srdce Ježíšovo trnovou korunou ověčené.

»Ejhle to srdce, které lidi tak velice milovalo a od nich tak málo jest milováno.« Zjev. bl. Markety.

Již na počátku letošních postních rozjímání připomenul jsem vám, l. p., že Kristus Ježíš zjevil se bl. Marketě Marii a upozornil ji na Své láskyplné Srdce, které lidi tak velice milovalo, a my v rozjímáních svých skutečně také přesvědčili jsme se o neskonale lásce našeho dobrého Ježíše. A zvláštní obraz této Své lásky podal Kristus Ježíš oné zbožné panně, když při druhém zjevení Svém ukázal se jí s pěti ranami, jež jako slunce se leskly a zvláště Jeho ctihodná prsa podobala se moři ohnivému, srdce Jeho pak zdálo se býti jakousi nadpřirozenou výhni, odkud jako ze zřídla patera zář, oslňující patero ran Ježíšových. Ano Srdce Ježíšovo bylo skutečně zdrojem veškeré lásky Jeho k nám. V Srdci Jeho zrodily se všechny ty myšlenky, ty touhy, ta přání, aby nám milost a spásu věčnou zasloužil a pojistil; z lásky k nám ochotno bylo Srdce Jeho všechno podnikat, obětovat a trpět. Bohužel však nedošlo láskyplné Srdce Ježíšovo uznání u lidstva, jak na to s bolem stýskati musil; proto při opětém zjevení se ukázal bl. Marketě Srdce Své ovinuté korunou trnovou a upozornil ji, jak přechasto Srdce Jeho úzkostí smrtelnou stisněno, tvrdostí srdcí lidských zbodeno a nad záhubou nekajících žalostí naplněno bylo. O tomto láskyplném Srdci Ježíšovu, trnovou korunou ově-

čeném, dnes rozjímati budeme. Osvět, ó Ježíši, září Srdce Svého mysl naši, abychom pochopili tíseň Srdce Tvého a příčinu toho s kající myslí uvážili.

Pojednání.

1. Dnešní neděle květná připomíná nám onen slavný vjezd Ježíšův do Jerusaléma. Mnohý zástup Jej doprovázel, i prostírali před Něho roucha svá a metali ratolesti na cestu. Velebný to průvod; z předu i ze zadu pak ozýval se chvalozpěv z tisíců úst: »Hosanna Synu Davidovu, Požehnaný, jenž se béře ve Jménu Páně: Hosanna na výsostech.« Mat. 21, 8. 9. Takovým plesáním sprovázen byl Ježíš na poslední Své cestě do Jerusaléma; a vizme, co činí Ježíš tu, kdežto vše slávu Mu provolává? Evangelista Páně dí: »Ježíš vida město, plakal nad ním řka: Ó kdybys bylo i ty poznalo a to aspoň v tento den tvůj, co tobě jest ku pokoji; ale nyní jest skryto před očima tvýma . . . ; protože jsi nepoznalo času navštívení svého. Luk. 19, 41—44. A toť příčina pláče Ježíšova. Nepoznalo času navštívení svého — ta zaslepenost tísní, trním zbodává láskyplné Srdce Ježíšovo.

Co vše učinil Ježíš k zachránění Jerusaléma, k zachránění těch, kteří byli v popředí lidu israelského! Kolikráte tam veřejně kázal v chrámě, co zázraků tam učinil, jak důtklivě všech napomínal, prosil, zapřísáhal, ale nechtěli poznati dne navštívení svého! »O Jerusaléme, Jerusaléme, volá žalostně Ježíš, kolikrát jsem chtěl shromáždit syny tvé, jako slepice shromažďuje pod křídla kuřátka svá, a nechtěl jsi.« Nechtěli, nepřijali lásky Ježíšovy, zhrdli láskyplným Srdcem Jeho; tak připravili bodavé trní: nevděkem, urážkami, obviňováním, zločinností svou zranili Srdce Ježíšovo. — Posledně přichází Ježíš do Jerusaléma; hle, tisícové uznávají Ježíše za svého Mesiáše, tisícové Jej s plesáním vítají. Ještě jest čas, aby zatvrzelci Jerusalémští k nim se připojili: zdali pak aspoň v ten den, v den poslední poznají, co jim ku pokoji, ku spasení? Ach Ježíš zná ta srdce zatvrzelá, předvidá i osud zatvrzelců a to tísní Mu Srdce Jeho; pohrdli milosrdenstvím, nastoupiti musí trestající spravedlnost a Kristus prohlašuje jim ovšem se srdcem bolestným a se slzami v očích: »Aj, zanechá se vám dům váš pustý; neboť pravím vám, neuzříte mne od této chvíle,« Mat. 23, 37—39 až přijdu, abych zasedl k soudu proti vám. —

Toť ortel nad zatvrzelci. Ovšem nezasluhují jiného; ale i tento ortel spravedlnosti Boží sprovázen pláčem milosrdenství Ježíšova. A nyní, křesťané, uvažte: Nenutíte snad i vy Ježíše ku pláči? Neobvinuli jste i vy trním zatvrzelosti a nekajicnosti své to láskyplné Srdce Ježíšovo? Nemusí snad i na vás žalovati: Jak často shromáždit jsem chtěl vás kolem Sebe . . . volal jsem vás k Sobě sem do stánku Svého a nechtěli jste přijíti; jak často mluvil jsem slovy dojemnými, prosebnými k srdci vašemu a zatvrzelí jste zůstali; jak často hlasem svědomí varoval jsem vás před cestami převrácenosti vaší, a nevšímalí jste si toho; jak často nabízel jsem vám milosrdenství Své a odpuštění ve svátosti pokání, a pohrdli jste tím; jak často hledal jsem duši vaší, abych s ní se spojil,

abych milostí Svou ji posvětil, pokrmem těla Svého v nejsv. Svátosti oltářní ji nasýtil, a vy jste přede Mnou zavřeli. Ó kéž byste poznali aspoň v tento den svůj, co vám je ku spasení! Ano, křestane, je to snad již den poslední, jsou to snad poslední velikonoce, které zde na světě slaviti budeš, je to snad poslední týden, ten týden pašiový, který k tvému trpícimu Ježíši tě volá; jest to snad poslední čas, poslední den, kterého dopřává ti Bůh ku pokání: Ó kéž bys poznal dne naštívění svého! Či necháš minouti bez účinku i tuto dobu milosti Boží? Viz to láskyplné Srdce Ježíšovo, trnovou korunou ověncené, nevděkem bolestně zraněné, zármutkem naplněné, nad osudem tvým stísněné. Ó viz to Srdce, které tě tak velice miluje, nezhrdej láskou Jeho; nedopusť, aby měl Ježíš i nad tebou vyřknout ortel, že zanechává se ti dům tvůj — srdce tvé pusté, že odvrátí se Ježíš od tebe, že odejme ti milost, odepře milosrdenství; pak neuzřel bys Ho dříve, až bys ocitl se před soudem Jeho a jak by vypadl pak soud ten? Ježíš pláče nyní napřed, pláče, aby tebe pohnal ku pokání. Zatvrdil-li bys nyní srdce své nad pláčem Ježíšovým, přišla by doba a nastal by tobě pláč a nářek, ale pak bylo by již pozdě, byl by to pláč a nářek zoufalce. Ó prosím, zapřísáhám vás, křestané, popatřte v kajicnosti na to Srdce Ježíšovo trním zbodené a poznejte dne navštívění svého. Proste Ježíše svého za milost slzí a kajicnosti, abyste pravým pokáním odvrátili od sebe ortel zahynutí. —

2. Láskyplný, dobrotivý Ježíš nařídil při Svém druhém zjevení bl. Marketě: »Každou noc ze čtvrtka na pátek súčasniš se mého zármutku a oné smrtelné úzkosti, kterou jsem pocítil na hoře Olivetské, v zahradě Getsemanské; mezi jedenáctou a dvanáctou hodinou budeš ležeti tváří svou na zemi a se mnou budeš prositi spravedlnost božskou o milosrdenství pro hříšníky.« Tak připomínal Kristus Ježíš služce Své druhou strastiplnou chvíli, kdež Srdce Jeho zármutkem stísněno hořekovalo před učenníky: »Smutná jest duše má až k smrti.« Bylo to tu noc, když po večerev naposled s učenníky, odešel s nimi do zahrady Getsemanské, aby se tam připravil k nastávajícímu utrpení. A tu podrobuje se jako slabý křehký člověk zármutku smrtelnému. Vybízí učenníky k společné modlitbě, hledá u nich útěchy, ale oni spánku se oddali; vrací se, aby opět prosil Svého Otce nebeského; ale Pán jakoby hlasu Jeho neslyšel. V temnotách nočních, bez opory, bez útěchy, zcela opuštěným se cítí: bázní se třese, pot krvavý z čela i z celého těla se Mu řine; nemůže se udržeti na nohou, ale tváří k zemi padá, pološeptem vzdychaje po třetí: »Otče můj, je-li možné, ať odejde ode mne kalich tento, ale však ne jak já chci, ale jakž Ty chceš.« Mat. 26, 39.

Strasti smrtelné podrobuje se jednorozený Syn Boží, Spasitel náš. Ó Ježíši dobrý, Mistře můj, zdali bez pohnutí mohl bych patřti na Tebe tam v zahradě Getsemanské; zdali bez citu a tvrdé mohlo by zůstatí i tu srdce mé při Tvém žalostném vzdechu v této úzkosti Tvé? Ó dovol, abych připojil se aspoň duchem k Tobě v té žaluplné opuštěnosti Tvé a porozuměl této Tvé tísní a po-

chopil příčinu její! Ano zeptejme se Ježíše svého, který přece tak dobrovolně k utrpení Svému se odhodlal a všechny útrapy ano i smrt Svou napřed učenníkům oznámil, proč že nyní tak veliké úzkosti podléhá? A Ježíš odpovídá slovy žalmisty Páně: »Bolesti smrti obklíčily mne a proudové nepravosti zkorinoutili mne.« Žalm 17, 5. Hříchové lidstva tedy, které Kristus, Vykupitel náš, na Sebe převzítí se uvolil, nepravosti všech stavů, všech věků; zpupnosti, pýchy, výbuchy hněvu, hanebnosti smilstva, zatvrzelost lakoty, krivdy nespravedlnosti a jakkoli se jmenují všechny ty neřesti prohřešilého lidstva: ty všechny ulehly na srdce Jeho, ty bezpočetným trním je zbodaly, ty obklíčily Jeho mysl; On vidí všechnu hrůzu a trestuhodnost jejich, cítí tu do nebe volající rouhavost jejich a to vše působí Jeho nevypravitelnou úzkost, to nutí Jej k tomu žaluplnému vzdechu, to vyvodí krvavý pot na čele Jeho. Kristus, Jenž nelekal se muk smrtelných, děsí se ohavnosti hříchů; neb nepravosti všech nás složil Bůh na Něho. Úzkostí nevypravitelnou stísněno jest láskyplné Srdce Ježíšovo nad osudem těch, u nichž by vykoupení Jeho na zmar přišlo. A ty, křesťane, hříchů svých se nelekáš? Ty lehkovážně jich dále se dopouštíš, v nich si libuješ, v nekajicnosti setrváváš? Rozeznal zajisté Kristus Ježíš ve vševedoucnosti Svě i hřichy každého z nás, cítil jejich tíži, podlehal jejich kletbě; s bolestí viděl na mnohém snad zmařenou Svou milost, děsil se záhuby nekajicníkům hrozící. Ó popatř, křesťane, na to Srdce Ježíšovo trním zbodané, úzkostí smrtelnou stísněné; poznej tu velikou lásku, s kterou tebe milovalo a to alespoň kéž ku pokání tě pohne. Dnes rozpomeň se na nepravosti své, poklekni v duchu vedle Krista v zahradě Getsemanské se modlícího, uvrhni se v kajicnosti na tvář svou a s Ním vzdychni: »Otče, je-li možné, nechť odstoupí ode mne kalich záhuby, kterou jsem zasloužil, a dopřej mně milosrdenství Svého, které Kristus, Spasitel můj získal mi úzkostí smrtelnou a přímluvou Svou.«

3. A ještě jednu přetěžkou tíseň zakusiti musilo to láskyplné Srdce Ježíšovo, nežli biti přestalo; bylo to v poslední chvíli Jeho zápasu smrtelného na hoře Kalvarii. Již v zahradě Getsemanské byl potem krvavým zemdlený, napotom celou noc krutostí žoldněřů byl týrán a mučen; u Piláta až do krve zmrskán a trnovou korunou na hlavě zraněn, na cestě křížové od katanů ucloumán téměř bez vlády a vysílen s tíží dovllekl se na horu Kalvarii. Tu stržením roucha s těla Jeho obnoveny opět všechny rány a krev zalila celé tělo Jeho, kteréž na rukou a nohou hřeby přibito ke kříži. Tak na kříži rozpjat uprostřed nevýslovných bolestí visí po tři hodiny; z tisícerych ran proniká žhavá palčivost celé tělo Jeho, vyprahlý jazyk žlučí a octem jest napájen; k mukám těmto tělesným připojuje se i trýzeň duchovní: rouhání a posměch nepřátel pod křížem. V takovém stavu nastává zápas Jeho smrtelný. Tam v zahradě Getsemanské k prosbám Ježíšovým sestoupil alespoň anděl s nebe, aby potěšil a posílil smutnou duši Jeho; zde však v tom nejdůležitějším, nejtěžším okamžiku okusiti má Ježíš největší opuštěnosti: srdce bolestmi téměř překonáno ustává v tlu-

kotu svém, tesknost smrtelná obkličuje duši Jeho; nikde útěchy, nikde pomoci. Tot ten trpký kalich smrtelného zápasu a Ježíš nanejvýš ztrápen, pln úzkosti volá: »Bože můj, Bože můj, proč jsi mne opustil?« Mat. 27, 46. Co znamená ten výkřik žalostný? Není to snad nářek zoufalý, ale jest to výraz bolesti a opuštěnosti, kterou působí pokuta hříchu, totiž smrt. Toto poslední dostiučinní přinést chtěl Spasitel na vykoupení lidstva a proto zakusiv tuto poslední pokutu ihned s důvěrou a oddaností doporoučí duši Svou a duše vykoupenců Svých v milosrdenství Boha usmířeného volaje: »Otče, v ruce Tvé poroučím ducha svého,« Luk. 23, 46, a nakloniv hlavy vypustil duši.

Tak umírá za lid Ježíš, božský Vykupitel náš; tak podstoupil pokutu již prvním lidem za hřích jejich ohlášenou; tak přinesl dostiučinní za urážku Bohu způsobenou. Zemřel smrtí trpkou, již předcházela tesknost a tíseň smrtelná a ta žalostně pronikala duši, bolestně zbodávala Srdce Ježíšovo; k naznačení této úzkosti smrtelné ukázal Pán Ježíš bl. Marketě Srdce Svě trnovou korunou ověncené. I vám, rozmilí v Kristu, představuji dnes to nejsv. Srdce Ježíšovo tak bolestně zbodané, i vám připomínám Krista, Spasitele našeho v smrtelném zápasu na kříži. Proč že podstoupil tu přetrpkou smrt? Pro nás a z lásky k nám, aby nám zasloužil šťastnou hodinku smrti, o niž Boha tak často prosíme. A co znamená ta tesknost Jeho smrtelná? Varuje před strašným osudem těch, kteří umírají, aniž by milosti vykoupení svého použili. Máť smrt vždy dosti trpkosti do sebe jakožto pokuta hříchu a proto přirozenost naše před ní se třese a hrůzou naplněna bývá; avšak před zoufalostí smrtelnou chrání nás víra, sílí nás naše důvěra v Boha. »Bojím se,« říkal jistý světec, »ne umřítí, ale umřítí hříšně a nekajicně.« Těm zatvrzelcům na výstrahu kéž by do duše zněl ten tesklivý povzdech Ježíšův: »Bože můj, Bože můj, proč jsi mne opustil!« Ta děsná opuštěnost v hodině smrti, tot zasloužený trest těch, kteří v životě opouštěli Boha, jednáním svým se Mu zpronevěřili, na časté výstrahy a napomínání odpovídali jen pohrdáním; zhrdli Bohem za živa, zatvrzení, opuštěnost od Boha pocítují v hodině smrti a to právě naplňuje je hrůzou, dohání je k zoufalství. Před takovou nekající, zoufalou smrtí chraniž nás to láskyplné Srdce Ježíšovo, jež i ty zoufalce ještě v posledním okamžiku jakoby získati chtělo, s nimi opuštěnost cítí, ale přec ještě v posledním dechnutí k Bohu je volá, jim, když duši již vypouštěti mají, předřikává: »Otče, v ruce Tvé poroučím ducha svého.« Aj vizte to Srdce Ježíšovo, které po celý život až do posledního vzdechnutí tak velice nás milovalo, kéž by i od nás bylo milováno. »Ó jak lehce se umírá, ubezpečuje bl. Marketa, jak lehce se umírá tomu, kdo ctil nejsv. Srdce Toho, který nás bude souditi.«

* * *

Viděli jsme dnes v duchu to láskyplné Srdce Ježíšovo, trním ověncené, slyšely jsme ty tesklivé vzdechy z něho vycházející a přesvědčili jsme se, že opět byla to láska, která to Srdce Ježíšovo

tak žalostně vzdychati učila, — láska a starostlivá péče o naše spasení, slyšeli jsme láskyplného Ježíše vzdychati nad nekajícím Jerusálemem, viděli jsme Jej v zahradě Getsemanské potem krvavým zalitého a teskností smrtelnou obkličového nad tíží a kletbou hříchů. slyšeli jsme konečně i povzdechy Jeho smrtelného zápasu na kříži. Rozmili v Kristu! Jak mnohý ten povzdech Ježíšův platil i nám! Okem vševědoucím patřil Ježíš i na nás, předvídal, jak my se k Němu chovati, jak o spasení své pečovati budeme; ano, předvídal i naši hodinku smrti, která dříve neb později nadejde nám: a snad plakal, vzdychal, tesknil Pán Ježíš i nad námi. Odprosme Ho dnes, že jsme Mu tak ztrpčovali utrpení Jeho, ale též v kajicnosti Ho poprosme, aby milosti Své a Svého milosrdenství neodjímal nám. Ano, Ježíši náš, dopřej, abychom v skroušenosti poznali den navštívení svého, neodvracuj se od nás, nezanechávej nám srdce naše pusté; pohni je láskou Svou ku pokání a ku lítosti. Kletba hříchů našich stisnila Srdce Tvé, potem krvavým zalila tvář Tvou, až k smrti Tě uštvala; neopouštěj nás, ó Ježíši, zvláště v hodinku smrti naší nedej nekajicně, nešťastně umřítí a potěš i posilni nás v ten nejdůležitější okamžik milosti Svou. Stůj při nás i v posledním našem tažení, ať příkladem Tvým poučení umíráme s těmi důvěrnými slovy: »Otče, v ruce Tvé poručím ducha svého.« Amen.

VII.

Veliký pátek.

Srdce Ježíšovo kopím proklané — základ a kořen kříže spásy.

»Ejhle to srdce, které lidi tak velice milovalo a od nich tak málo jest milováno.« Zjev. bl. Markety.

Naposled ještě v letošním postním rozjímání připomínám vám, zbožní posluchači, tato slova lásky Ježíšovy; ta slova plna hlubokého dojmu, kterýmiž druhdy Kristus Ježíš blahoslavené Marketě na nevděk lidský si stýskal, za opětování lásky své prosil a těm, kdož k Srdci Jeho s oddaností přilnou, i hojnou odměnu sliboval. Dnes však o výroční veliké památce smrti Ježíšovy používám já slov těch, abych jimi odevzdal vám, vykoupenci Ježíšovi, ten vznešený, předrahý odkaz, který učinil vám Spasitel váš umírající na kříži; a co že pozůstavil vám? Tam patřte k otevřenému boku Jeho: tam v tom boku dotlouklo to Srdce, které vás tak velice milovalo. A toto Srdce láskyplné odkázal vám ukřižovaný Kristus. Když druhdy blahoslavená Marketa slibem posvátným se zavázala božskému Ženichu svému, ukázal jí Kristus Ježíš nejsvětější Srdce Své, zářící jako slunce se širokou, hlubokou

jizvou; kolem srdce vinula se koruna trnová a ze středu jeho vzhůru vynikal kříž paprsky plápolajícími ozářený. I promluvil Pán Ježíš k blahoslavené Marketě: »Veliké mám zalíbení v tom, když láska Moje ku lidskému pokolení splácena jest úctou k tomuto Srdci Mému. Přeji si proto, aby obraz Srdce Mého veřejně byl vystaven lidem, by necitelná srdce jejich tím obměkčena byla. Na ty ale, kteří toto Srdce Mé ctíti budou, vyleji milost a požehnání Své.« Tak zní, rozmilí v Kristu, ta závět ukřižovaného Ježíše! přijmete tedy odkaz umírajícího Vykupitele: Srdce Ježíšovo kopím proklané, základ to a kořen kříže spásy, o kterémž odkazu s pomocí Boží promluví.

Ó Ježíši ukřižovaný, Jenž jsi i při smrti Své v nevýslovné lásce nás byl pamětliv, dej nám poznati velikou cenu odkazu Tvého, abychom rozjímajíce o nejsvětějším Srdci Tvém, porozuměli, že ono jest základem naší spásy na kříži nám získané, že ono jest i branou k životu věčnému vedoucí.

Pojednání.

Posvátná na nejvýš dojemná to památka, kterou koná dnes Církev svatá. Kristus, vtělený Syn Boží, k smrti odsouzen, ke kříži přibit uprostřed nevýslovných bolestí umírá. Učinil již poslední pořízení Své, naposled pozvedá zraků Svých vzhůru k nebesům a jakoby oznámíti chtěl Bohu věčnému naplnění úkolu Svého, volá: »Dokonáno jest!« Ano, dokonáno jest dílo, které Mu Otec nebeský dal, aby je činil; dokonáno i utrpení, nebo nemají židé více muk a potup, jež by na Spasitele uvalili; dokonáno jest dílo našeho spasení, hřích shlazen, hněv Boží usmířen, milost získána. Když takto vše dokonáno, Ježíš nakloniv hlavy, vypustil duši. —

1. Ježíš mrtev; i otevřena závět Jeho a slyšeli jste, kterými slovy prohlásila vám ji Církev svatá: »Ecce lignum crucis!« »Ejhle dřevo kříže, na němž spása světa pněla.« Hle, lide křesťanský, toť první odkaz, který ti činí Ježíš, Spasitel tvůj: Kříž v Srdci Ježíšově zakotvený.

Sv. Ignác, muž Boží, uzřel jednou ve vidění planinu velikou a na ní dvě vojska stojící proti sobě. Na praporu vojska levého stálo heslo: »Bohatství, rozkoše, sláva!« To byl prapor Luciferův. Na praporu vojska pravého stál nápis: »Chudoba, pokora, utrpení!« a prapor ten byl kříž Ježíšův. A tak zdá se mně, že lidstvo rozděleno jest ve dva prapory; a bohužel! co účastníků hrne se pod prapor Luciferův! Ovšem svůdce ten slibuje jim vše, co by hovělo převráceným žádostem jejich; náruživosti jejich podněcuje, k násilnostem a bezprávím svádí, bezuzdnost a prostopášnost hlásá jménem svobody. Heslo jeho jest: Užívejte světa, nebojte se ni Boha ni pána; nedbejte zákona ni práva! A žel Bohu! přemnoho dává se jich zlákat k praporu toho svůdce pekelného, neb on umí ukrývati tu propast, ku které vede sklamané stoupence své. — Druhý prapor jest, jak jsem řekl, kříž Ježíše Krista, ten odznak strádání, utrpení, zapírání sebe; a Ježíš, Spasitel a Vůdce nás,

shromažďuje nás pod tímto praporem spásy, volaje k nám: Na kříži dokonal jsem vykoupení vaše, na kříži krví Svou smyl jsem vaše hříchy, na kříži za vás jsem dosti učinil: křížem dobyl jsem vítězství nad nepřítelem spasení vašeho, v tomto znamení kříže i vy zvítězíte, přidržíte-li se zásad Mých, a ty jsou: Milujte Boha nade všechno a bližního jako sebe samého. Přemahejte náklonnosti zlé a řiďte se pravidlem spravedlnosti a lásky. Tohoto praporu Mého se přidržte, volá Kristus Ježíš, a dovedu vás k spásě věčné! Proto i Církev svatá dnes odevzdává nám tento odkaz Ježíšův slovy: »Ejhle dřevo kříže, na němž spása světa pněla!«

Když v středověku křesťané v horlivém zanícení přihlašovali se k výpravám křížáckým, aby dobyli svaté země z rukou nevěřících, označováni byli odznakem kříže jako bojovníci Kristovi. Avšak ač zevně všichni nesli na šatech znamení kříže, mnohým bohužel v srdci chyběly zásady Ježíše ukřížovaného a tak mnohdy celé výpravy na zmar přicházely a všechny námahy a oběti zůstávaly bez účinků. Zdálo se, že pod praporem kříže všichni bojují a přece vítězství nedosáhli; čím to? Vzpomeňte, kde že zakotven byl ten kříž, který ukázal Kristus Ježíš blahoslavené Marketě? V Srdci, v tom láskyplném Srdci Ježíšově. Má-li tedy kříž Ježíšův nám býti znamením vítězným k dobytí země svaté, totiž království Božího, spočívati musí na lásce Ježíšově, posvěcován býti musí těmi paprsky milosti, které vytryskovati spatřila blahoslavená Marketa ze Srdce Ježíšova. »Co spomohlo by vše znamenání se křížem,« dí jistý svatý Otec církevní, »co to na kříž Ježíšův ukazování, co kříže Ježíšova se dovolávání, ano, co prospělo by i to jméno křesťana, kdyby chyběl nám základ všeho křesťanství, láska — v Srdci Ježíšově zakořeněná.« —

O lonské naší římské pouti putoval s námi též stařeček jakýs z Moravy, asi sedmdesátiletý, nesa sebou poutní kříž. S tím křížem vykonal mnohé i dlouhé poutě; byl s ním na Velehradě a na posvátném Hostýně, v Praze na pouti sv. Janské, na svaté Hoře, v Staré Boleslavi; vykonal s ním pouť i do svaté země a do Říma s ním vloni po třetí putoval. Kříž ten z ruky nedal, s ním z chrámu do chrámu chodil, v rukou jej drže se modlil, s ním svaté svátosti přijímal, s ním i odpočíval; všechno snad by byl spíše opustil a zanechal, než aby byl odložil ten věrný odznak pouti své. Stále na očích chtěl míti to znamení neskonalé lásky Ježíšovy, který nás až do konce a to až k smrti kříže miloval. A tak i my patřice na kříž, připomínejme si tu velikou cenu, za kterou vykoupení jsme I. Kor. 6, 20.; ne zlatem ani stříbrem, ani jakou jinou mzdou, ale tím nejdražším, o čem svatá víra jen tušiti může — krví jednorozeného Syna Božího, na kříži usmrceného, vykoupení jsme. Ó jak drahocenná tedy jest duše naše! Lidstvo již propadlo spravedlnosti Boží, ztratilo ráj, kletba nad ním vyrčena, propast záhuby věčné šklebila se již pod nohama jeho, vše zdálo se býti ztraceno; a tu hle, předstupuje před Otce Svého jednorozený Syn !oží se znamením spásy — s křížem — na němž zadostučiniti jest ochoten a lidstvo jest za-

chováno. O, jak drahocenný, jak mocný jest ten kříž Ježíšův! Vše od něho můžeme očekávat, ale nezapomínejme, že kotví v Srdci Ježíšovu: láska našeho Spasitele tak divotvorným, tak mocným ho učinila. S láskou proto a s oddaností i my přilnouti musíme ku kříži Ježíšovu, jak učinila to i sv. Magdalena z Pazzi; ona zajisté objímajíc a líbajíc kříž zdychala: »Ó lásko má, ó svatý kříži Ježíše mého, kdy budu moci tebe dokonale oceniti! Tys základ víry mé, nebo hlásáš mně Vykupitele mého, pro mne ukřižovaného; tys zdroj naděje mé, nebo zaručuješ mně odpuštění a milosrdenství; tys podnět lásky mé, nebo učíš mne milovati Toho, který prve a tak velice mne miloval; tys záruka spasení mého, nebo tys k nebi pozvedl tu oběť smiřitelnou za spásu světa.«

Nuže, nejmilejší, přijměte i vy plni vděčnosti ten odkaz, který Ježíš Kristus zanechal vám po smrti Svě: kříž v Srdci Jeho zakotvený. Toť jest to dřevo života, ze Srdce Ježíšova vyrostlé. Rozjímejte vděčně zvláště dnes o slovech Ježíšových: Ejhle to srdce, které lidi tak velice milovalo; ten kříž pak v Srdci Ježíšově zakotvený budiž vám odznakem a pomníkem neskonale lásky našeho Spasitele Ježíše Krista. Ó pozdraveno, tisíckrát pozdraveno budiž dnes to dřevo kříže, na němž spása světa pněla! —

2. Však nejen kříž ze Srdce vynikající, ale celé Svě Srdce odkázal nám Ježíš, Spasitel náš, a to Srdce trním ověněné s ranou zející, z níž poslední kapku krve vycedil za spásu naši. Ne náhodou snad, ale z prozřetelnosti božské zajisté stalo se, že když vojínové, majíce odkliditi odsouzence, užíli Ježíše již mrtvého, jeden z nich bok Jeho otevřel a jak evangelista Páně dokládá, vyšla ze srdce probodeného krev a voda. Ejhle, tak chtěl nám Kristus i po smrti dáti důkaz Svě nejšlechternější, nejstálejší lásky. Celý život, všechno myšlení, přání a působení Svě obětoval pro spasení naše; pro nás podstoupil i nejbolestnější muky a nejpotupnější smrt, až do posledního vzdechnutí nás byl pamětliv. Když pak to láskyplné Srdce Jeho již bítí přestalo, otevřítí nechal bok Svůj kopím, a bychom k Srdci Jeho měli přístupu a v něm hledali svou skrýš, svou útěchu a posilu.

Na bezpečnou tuto skrýš upozorňuje nás bolestná Rodička Boží. Kdo vypíše ty muky a bolesti, které zakoušeti musila tam na Golgotě pod křížem, na němž božský její Syn ducha vypustil. Krvácelo srdce její, ale nepodlehla těžkému tomu pokušení; tam zasloužila si jméno královny mučenníků. A kde že dostalo se ochrany ztrápené duši její u prostřed všech těch nevýslovných strastí? V přesvatém Srdci božského Syna jejího. Dobře dí zajisté sv. Bernard, že duše Rodičky Boží v Srdci Ježíšově spočívala, od něho nemohouc se odtrhnouti; proto kopí vojínovo, jež proniklo Srdce Ježíšovo, zranilo i srdce Marie Panny; tam meč bolesti pronikl duši její, jak předpověděl jí staříčkový Simeon; však i tu ránu snesla odhodlaně s důvěrou volajíc: Aj já dívka Páně, staniž se mi podle vůle Boží. Bratře, sestro v Kristu, Srdce Ježíšovo budiž i tobě skrýší a ochranou v těžkém pokušení tvém. Hle

otevřeno jest; tam do Srdce Ježíšova se utec, tam najdeš i Srdce bolestné Rodičky Boží a ta zajisté v ochranu svou tě přijme, jako dítě své a byt kopi nepřátelské opětně namířeno bylo proti tobě až i do toho Srdce Ježíšova, Matička Boží zadrží ten tvrdý hrot a přivine tě k mateřskému srdci svému, ukryje tě v srdci svém: Srdce Ježíšovo za pomoci Rodičky Boží bude ti skryší a ochranou.

Však i útěchu poskytne tobě v dobách zlých a strastiplných. Na doklad připomenouti mohu miláčka Páně. Dobrý Mistr předvídal zkormoucenost a stísněnost všech učenníků při nastávajícím utrpení; zvláště, však líto Mu bylo miláčka Jeho sv. Jana. Proto při poslední večeři nechal jej odpočívati na láskyplném Srdci Svém; proto při Svém loučení s učenníky láskou vroucí tiskl miláčka k Srdci Svému a z toho Srdce Ježíšova nabyl sv. Jan útěchy, že kdežto všichni ostatní malomyslností překonání se rozprchli, on setrval pod křížem a pak po sundání těla Ježíšova s kříže pln vděčnosti a vroucí lásky líbal to probodené Srdce božského Mistra svého. Po příkladu sv. Jana beřte i vy, zbožní křesťané, útočiště své k otevřenému Srdci Ježíšovu; a jestliže snad bude i vám zakoušeti nevděku, bezpráví a křivdy, s miláčkem Páně s důvěrou zulíbejte je: v Srdci Ježíšovu zajisté naleznete útěchu.

A konečně i posilou bude vám to Srdce Ježíše Krista v životě, obzvláště u věrném plnění povinnosti, které předpisuje svatá víra a vyžaduje spása duší vašich. Na potvrzení toho uvedu, co stalo se s pochybujícím nevěřícím Tomášem. Nechtěl on uvěřiti ostatním apoštolům, že viděli Pána vzkříšeného; všechno ujišťování jejich zůstávalo marné; nuže, co přivedlo jej konečně k přesvědčení? Pán Ježíš zjeviv se po druhé, odhalil Svůj bok a vyzval Tomáše říka: »Vztáhni ruku svou a vpust v bok můj a nebudiž nevěřící, ale věřící.« Jan 20, 27. A hle, sotva užírl Tomáš tu otevřenou jizvu, která vedla k Srdci Ježíšovu, posilněn u víře pln pokory na kolena se vrhá volaje: »Pán můj a Bůh můj!«

O popatř, křesťane, na to otevřené Srdce Ježíšovo, ono hlásá zjevně tu neskonalou lásku tvého Spasitele; a poznáš-li tu lásku Jeho, pak odstoupí zajisté všechno pochybování, ustane všechna nerozhodnost, nebude potřebí jiných důkazů a pohnutek, ale s oddaností i ty vyznáš s Tomášem: Pán můj a Bůh můj!

Nuže chápete, rozmilí v Kristu, velikou a převzácnou cenu odkazu Ježíšova, když Srdce Svě zbodené vám pozůstavil? V otevřeném Srdci Ježíšovu naleznete ve všech poměrech a potřebách života ochranu, útěchu a posilu, nebo ono jest svědectvím, že Kristus ukřížovaný až do konce vás miloval. Právem tedy mohl říci: Ejhle to Srdce, které lidi tak velice milovalo — kéž by s vděčností, důvěrou a láskou k přesvatému Srdci Ježíšovu, přilnulo i srdce vaše!

Dnes právě konáme památku závěti Ježíšovy, učiněné na kříži, v nížto Svě láskyplné Srdce odkázal, a to Srdce otevřené, jak vykládá veliký Učitel církevní sv. Augustin; nebo nepraví sv. evangelista, že vojín bok Ježíšův probodl neb

proklál, ale otevřel; otevřeným bokem měl nám býti zjednan přístup k Srdci Ježíšovu, kteréž ukazuje cestu k životu věčnému. Skrze Srdce Ježíšovo otevřena jest zajisté brána nebes, nebo z toho otevřeného Srdce Ježíšova vyšla krev a voda k obmytí a posvěcení duše naší. I tu poslední kapku krve Svě vycedil Kristus Ježíš, aby nikomu nescházelo prostředku k posvěcení a nikdo aby stěžovati si nemohl, že nebylo mu možno spásy dosáhnouti. »Ó pozeňnané sv. kopí, ó blahoslavené to boku Ježíšova otevření, volá sv. Innocenc, nebo ze Srdce Krista Spasitele vyprýstily se nám prameny milostí, jimiž obmytí mohli bychom předstoupiti před Boha nejsvětějšího s důvěrou prosíce: Pro nejsvětější Krev božského Syna Tvého na spasení naše vylitou, smiluj se nad námi a přijmi nás do slávy věčné.« Ó zulibejme tedy dnes plni vděčnosti to zbodené Srdce Ježíšovo, které tak velice nás milovalo, že zcela za nás se obětující vycedilo i poslední krev na spasení naše. Ó tisíckráté budiž pozdraveno nejsladší Srdce Ježíše Krista!

Nyní pak k Tobě, Ježíši ukřižovaný, obracíme vroucích proseb svých. Poznali jsme v letošních rozjímáních předrahé Srdce Tvé jakož zdroj neskonalé Tvé lásky k nám, kdežto svědomí naše z nevděku, z urážek a nekajivosti nás vinilo. Ó neodvracuj od nás, dobrý Ježíši, Srdce Svého, nedopusť, aby krev Tvá, pro nás vylitá, na nás zmařena býti měla. Přijímáme ten vznešený odkaz Tvůj, na kříži učiněný: Přesvaté Srdce Tvé, trním ověněné, kopím probodené a křížem označené, a slibujeme Tobě zde pod křížem, že v životě i v smrti neustaneme uctívati a vzývati přesvaté Srdce Tvé. Ty ale, předobry Ježíši, jenž ctitelům božského Srdce Svého milost a požehnání Svě jsi zaslíbil, dopřej nám, abychom v láskyplném Srdci Tvém nalezali vždy skrýš a ochranu, útěchu a posilu, spolu pak i naději a záruku života věčného. Amen.

Patero řečí na neděle postní o cíli člověka.

Napsal FR. BLAŽKO, farář v Noutonicích.

V.

»Bůh chce, aby všickni lidé spaseni byli.« I. Tim. 2, 4.

Veliká jest mezi lidmi různost co do smýšlení, co do zásad, co do povahy, ale v jednom všickni se srovnáváme: »všickni chceme býti šťastni.«

Co jest to šťastným býti? Viděli jste již na zemi šťastného člověka? Odpovíte mi: Nikoliv! Ptejte se slunce, měsíce a hvězd které na tolik milionů synů lidských záři svoji rozlévají, jestli mezi nimi byl některý opravdu šťastný, a ony odpoví vám: Neviděli jsme žádného.

Proto také já nemohu říci: co jest to šťastným býti.

Však nikoliv! Takovou odpověď nesmím láskám vašim dáti. Touhu po štěstí všickni v sobě máte, všickni tušíte, že něco býti musí, co by člověka šťastným učinilo a to chcete na mně zvědět.

Nuže slyšte: Šťastný jest ten člověk, jehož rozum našel neklamnou pravdu, jehož vůle našla pravou svobodu, jehož srdce našlo nikdy ~~se~~ neměnicí lásku. A může to člověk nalézt zde na zemi? Nikdo, nikdy, nikde!!

Toto štěstí musíme hledati a nalezneme je v jiném světě, v jiném životě, to nalezneme u Boha a v Bohu!

A nalézt je můžeme, nalézt je můžeme všickni; neb »Bůh chce, aby všickni lidé spaseni byli.«

A to bude předmětem dnešního (posledního) postního rozjímání: Koňečný cíl člověka jest, aby věčně blažený byl.

Ó Pane! kterýž jsi miláčka Svého Jana zasvětil v tajemství Božství Svého, sv. Pavla vtrhl až do třetího nebe, sv. Štěpánu nebe otevřel jsi — povznes mysl moji tam v tu říši věčné blaženosti, aby mohl slabý jazyk můj sdělit, co tam připravil jsi všem, kdož v Tebe věří, v Tebe doufají, Tebe milují!

P o j e d n á n í.

1. Šťastný může býti předně jenom ten, jehož rozum poznal jistě všecku pravdu a jest prost všeliké pochybnosti: který všecko, čeho žádá sobě věděti, před sebou vidí jako jasný den.

A který člověk na zemi toho štěstí došel? Jak málo jest těch, jichžto duch letem orličím vznáší se vzhůru v říši pravdy! A ptejte se těchto velikánů, našli-li již všecku pravdu, jsou-li již šťastni? A oni odpoví vám: Čím více víme, tím méně víme!

Divná to řeč a přec pravdivá! Čím vyšší hory dostoupí poutník, tím širší obzor se před ním rozprostírá; tak se to má i s duchem lidským. Čím více lidský duch se povznesl, tím více pozoruje, jak ta říše pravdy jest nezměrná.

Tak se děje těm velikým učencům. I jejich rozum nemůže všecko postihnouti; nemohou toho štěstí dojít zde, aby vše věděli a jistě věděli.

A což teprv ti ostatní, počtem mnohem četnější, kterak mohou uspokojiti rozum svůj, aby všecku pravdu věděli, a jistě věděli?

Přátelé draží, toho štěstí člověk zde na zemi nenalezne. Nalezne je teprv v oné říši, kde zřídlo všeliké pravdy se nalézá, nalezne je tam, kde moudrost Boží jako slunce ozařuje pravdou duchy nebeské!

O tom ujišťuje nás sv. Jan v knize Zjevení: »A noci více nebude, a nebudou potřebovati světla svíce, ani světla slunce, nebo Sám Bůh osvíti je.« Apoc. 22, 5.

O tom ujišťuje nás sv. Pavel: »Nyní vidíme skrze zrcadlo v podobenství: tehdyž pak tváří v tvář. Nyní poznávám s částky:

ale tehdaž poznám, jakož i poznán jsem.« I Kor. 13, 12. Tam na věčnosti, v říši nebeské, Bůh dá se poznati duchům blaženým ve vší Svě velebě a tím že Boha viděti budou, tím i poznají všecku pravdu; neb jako slunce jest pramenem světla, tak Bůh jest pramenem všeliké pravdy, ano Bůh jest: pravda!

A to bude blaženost nevýslovná pro duši lidskou, znáti a věděti pravdu a to na věky! —

Drazí v Kristu, přejete sobě dojíti toho štěstí? Přejete sobě viděti na věky Boha tváří v tvář? Přejete sobě, aby rozum váš nasycen byl pravdou neklamnou?

Nuže, jak štěstí tohoto byste dojíti mohli, to vám sdělil Syn Boží: »Kdo věří, spasen bude, kdo nevěří, bude zatracen.«

Kolikráte asi mnohý z vás se horšil pro tento výrok. Snad v této chvíli uznáte jeho pravdivost a důležitost.

Rozum nazývá se okem duše: ale toto oko samotné k Bohu patřiti nemůže, nemůže Jej poznati; k tomu napomáhá víra, která jest světlo rozumu. Člověk ale, zvláště křesťan, má již zde na zemi k Bohu patřiti, Jej poznávati; proto musí na pomoc bráti víru; nečiní-li toho, zavrhuje-li víru, zbavuje rozum světla, stává se duševním slepcem, a jestli v tom stavu na věčnost se odebere, zůstane slepcem na věky! —

O orlu se bájí, že záhy mláďata k slunci pozvedá; které z nich s to jest jasnost slunce sněsti, to sobě ponechá — jiné zavrhuje.

Člověk, který vírou povrhl a tím i Boha nepoznal, nesnese jasnost Jeho po smrti — proto tam odsouzen bude, kde temnota jest ustavičná. Kdo uvěří, spasen bude — kdo věří, ten Boha pozná a zřiti bude na věky; kdo neuvěří, bude zatracen — kdo neuvěří, neuzří, nepozná krásy a veleby Boha na věky.

2. Šťastný jest dále ten, jehož vůle jest v pravdě svobodná.

Svobodná v pravdě jest ale vůle, již nemůže ublížiti ani pokušení ani zlé žádosti. V pravdě svobodná jest vůle, která více hříchu báti se nemusí, která hřešiti nemůže. Šťastný jest tedy dále ten člověk, který nemůže hřešiti.

Který ale člověk tohoto štěstí zde na zemi dosíci může?

Vždyť praví Písmo svaté, že i spravedlivý sedmkrát za den hřeší! —

Není stavu, není věku, není místa, není hodiny, kdy by člověk jist byl před hříchem!

Drazí v Kristu, toho štěstí, aby vůle lidská požívala úplné svobody, toho štěstí, aby se člověk více nepotřeboval báti hříchu, toho dojde teprve tam, kde Bůh nejsvětější kraluje, kam přístupu nemá ďábel, kde zlé žádosti na vždy z duše vymizí, kde zlý příklad více působiti nebude. Čteme v Zjevení 2, 7: »Tomu, kdož zvítězí, dám jísti se stromu života, kterýž jest v ráji Boha mého.« A sv. Pavel I. Thess. 4, 7 praví: »Nebo nepovolal nás Bůh k nečistotě, ale k posvěcení.«

Duše, které na zemi zvítězí, nikdy více umíratí nebudou, hřích nebude míti více vlády nad nimi; nebo jako Bůh nejsvětější

rozum jejich osvití, že pravdu všechnu poznají, tak i vůli jejich posvěti, že jenom dobré chtějí budou.

A mohl Bůh, stvořiv duši k obrazu a podobenství Svému, mohl jiný cíl nám vyměřiti, než abychom na věky svatí byli?

Nábožní posluchači, žádáte dojíti jednou svobody člověka nejdůstojnější, totiž abyste na věky svobodni, prosti byli hříchu? Nuže pak budiž vaší usilovnou snahou, trhati vazby hříchu, které vůli činí otrokyní.

A když se tak dobře vmyslíte v ten konečný svůj cíl, jehož důstojnost a vznešenost ani dostatečně pojmuti s to nejsme: býti bez hříchu, býti svatými, zdaliž budete ještě sobě lehce vážiti, jako žel Bohu posud to mnozí činí, zdaliž budete sobě lehce vážiti těch dvou nejmocnějších prostředků, napomáhajících k svobodě mravní, napomáhajících k mravnímu pokroku, až i k samé svatosti, zdaliž ještě lehce vážiti sobě budete: svátosti pokání a nejsvětější svátosti Oltářní?! Či chcete lépe věděti, co by vás z hříchu vyléčiti mohlo a proti němu ubrániti, chcete lépe věděti a znáti, než božský Spasitel náš?

Ó moji drazí, jak za tuto nevážnost, za toto pohrdání, snad i za vzdor, pykati musí mnozí a to na věky! —

3. Šťastný konečně jest člověk, jehož srdce neví o žádném zármutku a jež miluje, a jest milováno láskou nikdy se neměnicí! Ale řekněte mi, moji drazí, kdo již na světě toto štěstí našel? Či srdce dosud nepocítilo zármutku, nezakusilo nevděku a zloby, či srdce nebylo odtrženo na čas aneb na vždy od bytosti vroucně milované a milující? Kdož neví, že každá radost zde na zemi skrývá v sobě a tají bolest a trpkost, jež naplňují všechno srdce lidské?

Drazí přátelé, toho štěstí zde na světě nenalezá nikdo! Zlato a hedbávi tak dobře kryje srdce bolem rozervané, jako roucho sebe chudší a bídnější.

Toto štěstí nalezneme teprv tam, kde sídlí Bůh, bytost sama v sobě nejvyšší blaždná, to nalezneme teprv v království nebeském! Tam nebude žádného zármutku více, neboť tam »setře Bůh velikou slzu s očí jejich a smrti více nebude, ani kvílení, ani křiku, ani bolesti více nebude: nebo první věci pominuly.« Zjev. 21, 4. Tam radost a blaženost ničím zkalena nebude »a radosti vaší žádný neodejme od vás.« Jan 16, 22.

A proč, přátelé drazí, nebude tam žádného zármutku, nýbrž věčná radost? Protože bude mezi Bohem a těmi dušemi láska, která nikdy se nezmění. O této lásce blaživé v nebi dí Žalmista Páně 30, 20: »Jak veliké jest množství sladkosti Tvé, Hospodine, kterouž jsi schoval bojícím se Tebe.« Tato láska nikdy nevypadne; tuto lásku nic více nerozdvojí, jak ujišťuje sv. Pavel: »Jist jsem zajisté, že ani smrt, ani život, ani andělé, ani knížectvo, ani mocnosti, ani věci přítomné, ani budoucí, ani síla, ani vysokost, ani hlubokost, ani jiné stvoření nebude nás moci odloučiti od lásky Boží, kteráž jest v Kristu Ježíši, Pánu našem.« Řím. 8, 38. 39.

Nábožní posluchači, přejete sobě dojíti tohoto štěstí? Přejete

sobě, aby tam na věčnosti účastni jste byli lásky Boží, která převyšuje všeliký smysl?

Nuže, připravujte již zde srdce své, učte se již zde na zemi milovati Boha nade všecko! Nelněte příliš k statkům pozemským, nevyhledávejte zde radost a rozkoš smyslnou; a jestli zakoušíte mnoho trampot a svízelnů, jestli nemoce, chudoba, nedostatek všeliký mění život v pravé slzavé údolí, nereptejte proti Bohu a nenaplňujte hořkostí a nenávistí srdce své proti těm, jichž snad kříž tento netíží. Na zemi nebe nenajdete a žádná lidská moc vám je zde nepřipraví. A když z vůle Boží rozloučiti se musíte s bytostmi drahými na vždy, tu tím vroucnější láskou k Bohu přilněte, majíce na mysli slova Krista Pána: »Kdo miluje otce neb matku, syna neb dceru, bratra neb sestru více nežli mne, není mne hoden.«

Ano, moji drazí, nebyli bychom hodni té věčné lásky u Boha, kdyby bolest nad ztrátou jakoukoliv ze srdce našeho vytlačila lásku k Bohu!

* * *

Tímto jsme, rozmilí v Kristu, letošní naše postní rozjímání ukončili. Rozjímali jsme o cíli člověka, jenž jest jednak pozemský, jednak věčný.

Cílem člověka zde na zemi jest: aby Boha poznal, Jemu sloužil, Jej miloval, Jej poslouchal; cílem pak člověka po smrti jest: aby spasen t. j. věčně šťastný a blažený byl.

Hned na počátku jsme slyšeli, že žádný rozum lidský nevyzkoumal pro člověka cíle vznešenějšího, než jest tento.

Všickni udávají za cíl člověka: pravdu, svobodu, lásku, blaženost. Ale mimo Boha tento cíl nikde není, mimo Boha není pravdy, není skutečné svobody, není lásky člověka důstojné, není trvalého blaha!

Nuže, moji drazí, neohlížejme se ani v pravo ani v levo, nýbrž jděme cestou, kterou ukazuje svaté náboženství. Křesťane, proto jsi na světě, abys Boha poznal, Jemu sloužil, Jej miloval a poslouchal. Zůstaň věren tomuto svému cíli zde na zemi a dojdeš jistě i cíle svého po smrti: věčného spasení. — Amen.

Řeči příležitostné.

Svátek svatého Jiří, mučenníka.

Život sv. Jiří naším vzorem.

»Kdo miluje život svůj, ztratí ho, a kdo nenávidí života svého na tomto světě, k životu věčnému ostříhá ho.«

Jan 12, 25.

Náš božský Spasitel měl se již rozloučiti s tímto světem, měl opustiti své věrné učenníky. Jako pečlivý otec předvídal potřebu, aby své milené upozornil na všechny strasti, krutá pro-

následování, která jich očekávají. A proto v poslední řeči jako na rozloučenou mluvil k nim: »Budou vás vydávati do rad, a v shromážděních svých budou vás bičovati a před vladaře i před krále voděni budete pro mne.« Mat. 10, 17.

Předivná to řeč na rozloučenou našeho Spasitele.

Nedivte se, bylo tě jí potřebí, aby na všecko zlé byli připraveni. — Ó Bože a Spasiteli! jen trudnou budoucnost předpovídáš svým milným učenníkům? Zda nemáš ani slovíčka útěchy, bys je potěšil? A hle, ani na útěchu nezapomíná Pán. Aby jim dodal odvahy, útěchy, aby se nedali ničím u víře v něho zviklati, dokládá: »Kdo miluje život svůj, ztratí ho«, t. j. kdo tento časný život za nejvyšší blaho má a jen o život vezdejší pečuje, ztratí život věčný. Kdo však života na světě nenávidí, t. j. kdo si nezakládá na zachování života časného, ale hotov jest ho za mne obětovati, ten ho zachová k životu věčnému, tomu odplatím životem nehynoucím v nebi.«

A účinek slov těchto byl? — Popatřte nejmilejší! Nesčetné řady svatých mučenníků vztahovaly ruce své, pokládaly hlavy své, aby podstoupily smrt, t. j. aby položily život svůj časný za Krista Pána a jeho víru svatou. I přáli si svatí mučenníci, aby mohli trpěti pro jméno Kristovo, nenáviděli život časný, aby našli život věčný. Důkazem toho jest nám sv. Jiří, jehož slavnost dnes osada zdejší slaví, jehož obraz patříte na oltáři. Svatý Jiří dokázal, že i ve stavu vojenském možno svatě žíti, že svatí nejen věrně bojovali za své vladaře, ale i za svaté náboženství, že obětovali život za vlast pozemskou, ale i za nebeskou. —

Nuže, o čem mám jednat o dnešní slavnosti? Mám líčiti udatnost sv. Jiří jakožto vojevůdce? anebo o jeho štědrosti k chudým hlásati? I o tom bychom mohli rozjímati. Než přihlédnou ku životu našeho sv. patrona vůbec, jenž i v nebesích jest vyvýšen, a ukážu, čemu se z života jeho i my máme učit. K tomu cíli uvážíme: 1. Jak jednal sv. Jiří, 2. k čemu nás jeho příklad pobádá. A tentě obsah dnešní mé poutní řeči k vám.

Ty, svatý bojovníku za víru svatou, ty jasná hvězdo mezi svatými mučenníky, Jiří svatý, přimluv se, abych mluvil dnes s prospěchem o sv. náboženství, za kteréž jsi život položil. Vy pak poslyšte mě ve jménu Páně!

Pojednání.

I.

Křesťanství bylo židům ku pohoršení, pohanům ku posměchu, a co jen zloba lidská mohla vymysleti a peklo zploditi, toho používali nevěřící, aby vyrotili křesťanství a jeho vyznavače od něho odvrátili. Jak známo, vymýšleli nejkrutější muka, a chtěl-li kdo věrným zůstatí Kristu Pánu a Jeho sv. učení, musil býti připraven, že musí obětovati jmění, statky vezdejší, ba i tělo a život svůj. A nastojte, jak málo je příkladů, že by byli zapřeli Krista a víru

v Něho! Naopak, jak stkvělé máme důkazy, že marně se snažili ukrutníci svaté od víry odvrátiti! Žádali-li ukrutníci od nich jmění, ochotně je vydávali, jestli je zbavovali úřadů a hodností, odcházeli bez zdráhání, jestli jim hrozili mukami, těšili se na ně, byli-li vedeni na smrt, kráčeli radostně, aby vycedili krev svou. Sliby i hrozby marně doznivaly. — Krásný příklad statečnosti křesťanské máme na sv. Jiří, ochránci této nábožné osady.

Sv. Jiří¹⁾ pocházel dle podání z Kapadocie a to z rodu šlechtného. Po smrti otcově odebral se s matkou do Palestýny, odkud matka jeho pocházela, a kdež také statky měla. Za panování císaře Diokleciána vstoupil do vojska, kdež byl pro udatnost ctěn i milován od císaře tak velice, že ho Dioklecián ve vojště povýšil k nejvyšším důstojnostem. Když ale r. 303 počal Dioklecián ukrutně křesťany pronásledovati, předstoupil sv. Jiří před něho neohroženě a káral zcela zjevně jeho nespravedlivé počínání s nevinnými křesťany, ano měl i tu odvahu, že roztrhl listinu, jež obsahovala rozkazy ku pronásledování křesťanů.

Císař zuřil, poznáv v Jiřím křesťana. I dal jej do vězení odvléci. Tu mu byly hory doly slibovány, tu opět vyhrožováno, aby jen od křesťanství odpadl. Avšak sv. Jiří setrval neohroženě při nekrutějších mukách, vždy pamětliv slov Kristových: Kdo ztratí život svůj zde, nalezne ho — na věčnosti. Ano pohanský císař poslal k němu jakéhos kouzelníka, aby ho přivedl na jiné myšlénky. Avšak sv. Jiří právě tohoto přesvědčil o pravosti víry křesťanské, neboť po přání kouzelníkově vzkřísil sv. Jiří mrtvého, poznamenav ho znamením sv. kříže. Tímto zázrakem byl kouzelník pohanský tak dojat, že ihned opouštěje vězení, se přiznával ku víře svaté, že se stal křesťanem.

Nic nezviklalo statečnost křesťanskou našeho svatého patrona, ano i nápoj jedem otrávený neuškodil mu. Na to kázal jej císař 23. dubna 303 za městem stíti. Na hrobě jeho staly se mnohé zázraky, a tím sláva jeho se šířila, úcta k němu rostla, o čemž i tato svatyně svědčí.

Sv. Jiří se vyobrazuje obyčejně jako rytíř na koni, jenž kopím draka potírá. Krásné to pobádání pro křesťany, kterak mají samolásku, pýchu a jiné vášně krotiti a přemáhati, proti draku pekelnému bojovati, raději muka a smrt trpěti, nežli proti tomu hřešiti, jenž za naši spásu krev nejsvětější na kříži proléval a bolestnou smrt podstoupil. Tak jednal sv. Jiří. Byl u věku mužném, kvetoucím a přec obětoval, položil život časný, aby věčného dosáhl, vládl značným jměním, zastával úřad vznešený, — vše to obětoval pro Krista.

Ó jak častokráte jsme my choulostiví při snášení nejmenší bída a utrpení nepatrného! I pohlédněme na sv. Jiří, kterak z lásky k Bohu, z lásky ku křesťanství věren sv. povinnosti všecko obětoval, ba i život položil. Svatě žil, svatě umíral a tím nám všem příklad zanechal, abychom i my jeho následovali. A v čem? tážete se. Na to odpovím v dílu

¹⁾ Dle Donína životy svatých sv. I. str. 314.

II.

Příklad sv. Jiří nás pobádá, abychom se všeho zřekli, co s ctností křestana obstáti nemůže, co se křestansko-mravnému životu přičí. Kruté doby pronásledování křestanů pominuly. Avšak podnes musíme podstoupiti boj se smyslností, s žádostí těla, se žádostí očí a pýchou života.

Žádost těla zaslepuje tak mnohé lidi, že jen po rozkošech smyslných baží, o věci vyšší, o duševní radosti pranic se nestarají. Tomu denní úkazy ve světě nasvědčují. Ó kóž by jen částečně dbali lidé toho, co se spasení duše týká, jako dbají a horoucně hledají, čím tělu poslouží! Opilec shání se jen po nápoji, aby ukojil nemírnou žádost pití. Labužnický břichopásek jediné to vyhledává, co jeho hrdlo ráčí. A tu snaží se pro tělo vše vy-získati, tělu hověti, o to pečují dnem noci, ano i podstupují oběti dovolené i nedovolené, aby jen tělo obsloužili. Ubozí zpozdilci! milujete život, jehož byste měli nenáviděti.

Nečistota odnímá všecku radost na tom, co krásné, šlechetné, duševní, nebeské jest, ano připravuje člověka o pokoj duševní, a tím zbavuje radosti pravé. A přec poroučí Pán, abychom uměli vládnouti nádobou svou, abychom se vystříhali příležitostí ku hříchu, abychom se varovali světa svůdného. Tak jednal sv. Jiří u věku mladistvém, v plnosti síly a krásy, opovrhnul světem a zůstal věren Kristu Pánu.

Žádostivostí očí míní se hlavně bažení po bohatství a statcích vezdejších. Lakomce láká a těší jediné lesk mamonu, jehož nemá nikdy dosti. A proto tak mnohého svede ku krádeži, jiného ku podvodu a nespravedlnosti, k lichvě. I zapomíná, že nepokojno jest srdce člověka, pokud v Bohu nespočine. Zapomíná člověk mamonou zaslepený, že má shromažďovati statky, jichž mol a rez nekazí a zloději nevykopávají a nekradou. —

Sv. Jiří rozdal jmění své chudým, aby Kristu náležel, dobře věda, že pomijí svět i krása jeho.

Posléze zaslepuje mnohé pýcha života, že v nádheře a marnivosti sobě libují. A proto upadají začasť v marnotratnost i bídu. Dobře jest slušně a čistě se šatiti, avšak beze vší marnivosti. Žena marnivá v domácnosti mnoho škodivá, jak nejednou slyšíme a čítáme příklady výstražné. — Za dnů našich chce každý býti vznešeným, nádherným, více než se na jeho stav sluší a patří.

Rozmařilost a nádheru nacházíme více než kdy jindy ve všech stavech, netoliko v městech lidnatých, ale i v chýších našich venkovanů. Moda se svými průvodkyněmi, pýchou, parádou, samolibostí se vtírá do všech vrstev. A přec se jí máme varovati, nersrovnává-li se s nevinností, s ctností.

Ó kdybychom častěji uvažovali, co překází naší ctnosti, co vadí zbožnému životu, jistě by nám svědomí naše povědělo, jakým příležitostem, místům a osobám se máme vyhýbati; svědomí naše, ten soudce nestranný, by nás pobádalo, abychom sebe přemáhali, Krista a jeho svaté následovali.

Neznělo by nadarmo slovo Páně: »Kdo miluje život svůj (časný), ztratí onen věčný.« —

K tomu mezi jinými vybízí nás sv. Jiří, jenž svého Spasitele miloval a Jemu věren ostal až do smrti své mučennické.

Tuto věrnost jeho podávám křesťanským manželům. Kráčejte s ní po všechny dny svého života, aby vás Pán našel věrnými svými služebníky. Sv. Jiří byl udatný, ale i nábožný. Jeho nábožnost vštípte sobě v srdce, jinoši a muži křesťanští, kteří jednou budete náležeti stavu vojenskému. Nedomnívejte se, že když obléčete na se stejnokroj vojenský, že můžete odložit křesťanskou nábožnost. Sv. Jiří, i jako velitel vojska ostal věren Bohu svému, ostal svatým.

Jeho štít doporučím křesťanským pannám, aby ve všech bojích života, nástrahách světa zachovaly nevinnost a čistotu srdce. Jeho bolesti a muky podávám všem, kdož v soužení a kříži jsou postaveni, aby snášejíce trpělivě utrpení, dosáhli koruny věčné se sv. Jiřím.

A my všickni následujme ho v životěездеjším, abychom zaslouhovali jeho mocné přímlyvy a ochrany u Otce světél, k Němuž abychom se dostali a s Ním věčně se radovali, přeju všem ze srdce!
Amen.

Josef Baar, farář a bisk. notář v Putimi.

Listy katechetické.

Bůh jest nejvyšš moudrý.

Katechese dle analytické metody.

Podává Alois Dostál.

Budeme pokračovati ve vlastnostech Božích a poznáme, že jest Bůh nejvyšš moudrý. Čemu jsme se posledně o Bohu učili? Že jest nejdokonalejší bytost, že jest pouhý duch. Proč jmenujeme Boha duchem? Poněvadž má rozum a svobodnou vůli, ale těla nemá. Rozum a vůli musí míti každá duchovní bytost, jinak by nebyla duchem. Podobné bytosti jsou také na zemi? Ano; lidé. Z čeho se skládá člověk? Z těla a duše. Která částka má tento rozum a vůli — tělo nebo duše? Duše má rozum a svobodnou vůli.

Ale jest veliký rozdíl mezi Božím a lidským rozumem. Pozor! Co ví Bůh svým rozumem? Všechno dokonale od věčnosti. Bůh ví nejenom jednu věc, ale všechny, ne polovičatě, ale dokonale, velmi dobře. Nemusí se učit a s jinými se raditi, ví všechno co nejdokonaleji. Co ví rozum lidský? Jenom některé a ne všechny věci. Na tisíce otázek musí člověk odpověděti: »Toho neznám, o tom nevím.« Člověk jako dítě neví ničeho, musí se teprve učit. To přichází tak, jako když se po noci rozednívá. Nejprve svítá, jest pološero, jasní se více a více, paprsky sluneční zazáří a posléze slunce samo přichází. Jak jest na počátku v duši dítěte? Rovněž noc. Pak se jasní, dítě myslí a pomalu se učí. Kdyby hned dalekou cestu v městě do lékárny dělali mělo, co by se stalo? Zbloudilo by na ulicích, přišlo by na špatnou cestu.

Tak nedokonalým a chybuujícím jest i rozum lidský. Nezná všeho a i v tom, co ví, chybuje, může býti oklamán a obelhán. Pokorně tedy musíme patřiti na Boha, jemuž jest všechno jasné jako den, který všechno co nejdokonaleji ví a zná. On jest jako světlem světa, ozařuje tmou našeho života a osvěcuje rozum náš milostí pomáhající. —

Říkáme, že jest Bůh duch, poněvadž má rozum a co ještě? Svobodnou vůli. Lidská duše jest také duch, co musí vedle rozumu míti? Svobodnou vůli. Jaký jest rozdíl mezi svobodnou vůlí Boží a lidskou? Dejte pozor!

Co umí dělati zedník? Stavěti domy. Jaké? Příbytky, školy, kostely. Umí zedník také dělati střevíce, boty? Neumí. Stoly, lavice? Také ne. Péci chléb, vařiti, šíti? Rovněž ne. Tak bychom mohli dáti na tisíce otázek a vždy bychom musili odpovídati: »Toho zedník neumí, nemůže.« Umí všechno? Nikoliv. Může dělati, co chce? Nemůže dělati všechno. Dělá jenom věc jednu.

Dejme tomu, že by chtěl stavitel postaviti pěkný kostel, stačí, by řekl pouze: »Já chci?« Jest již kostel hotov? Nikoliv; k tomu potřebuje kámen, dříví atd. Kdo mu musí pomoci? Řemeslníci a umělci.

V Jerusalemě král Šalomoun postavil krásný chrám. Ke stavbě užil mramoru, cedrového dřeva z hory Libanonu, zlata, a umělci nejlepší vše vnitř i vně zlatem obkládali a zařizovali co nejkrásněji. Jak sluje proto Šalomoun, že překrásnou stavbu chrámu provedl a rozumně všechno uspořádal? Jmenuje se moudrým Šalomounem. Moudrým jest tedy ten, který zná nejlepší prostředky a umí jich užiti, by cíle svého dosáhl. Naproti moudrému jest nemoudrý, hloupý, pošetilý. Mysleme si stavitele, který by chtěl veliký kostel vystavěti, ale místo na pevném základě stavěl by na písku. Mimo to by dal špatné dříví a ostatní materiál. Bral by si dělníky, kteří ničemu by nerozuměli a leniví byli. Co by se stalo s kostelem při nejbližší bouři? Zbořil by se. Jak bychom nazvali takového stavitele? Pošetilým člověkem. Proč? Co pak nechtěl veliký kostel postaviti? Poněvadž užíval špatných prostředků.

Slyšeli jsme, že člověk má svobodnou vůli, ale nemůže dělati všechno, co chce. Mnohdy tu neb onu věc špatně pojímá, jindy špatných užívá prostředků, počíná si pošetile a nerozumně. Ale tak není u Boha, který má nejdokonalejší rozum a zcela svobodnou nejlepší vůli. Co může Bůh činiti? Všechno, co chce. Co pak velikého na př. Bůh učinil? Stvořil nebe a zemi. Čím to učinil? Pouhou vůlí. K čemu všechno stvořil? K našemu dobru. A jaké bylo vše, co Bůh stvořil? Všechno bylo velmi dobré. Všechno bylo co nejlépe zařízeno. Jak krásně Bůh všechno spořádal!

Den se střídá s nocí, by lidé částečně pracovali a zase odpočívali. Střídá se roční počasí. Kdyby byla stále zima, země stále pokryta sněhem a ledem, neměli bychom ani ovoce, ani trávy, ani obilí; musili by lidé i zvířata zahynouti hladem a zimou. Proto mimo zimu máme ještě jaro, léto a podzim. Hleďte, jak moudře Bůh všechno způsobil! Z jara všechno počíná kvěsti a růsti, v létě plodiny dozrávají, by se na podzim sklídily a v zimě výživu abychom z nich měli. Král David obdivuje moudré zařízení v přírodě a volá: »Jak velicí jsou skutkové tvoji, Hospodine! Všecky věci moudře jsi učinil.« Žalm 103, 24.

Jak se jmenuje Bůh, proto že ví a zná všechno co nejlépe pořádati? Bůh jest moudrý. A jak bude slouti, že ne nejenom jednu věc, ale všechny věci umí nejlépe pořádati? Vše-moudrý, nejvyšš moudrý.

Než mnohdy se zdá, že na zemi není všechno dobře spořádáno. Ačkoliv Bůh prvé lidi postavil do ráje, přece upadli v bídu a podléhají nemocím, těžkostem, ano i smrti. To není dobré. Kdo jest tím vinen? Člověk sám. A kdo lidi svedl a do neštěstí zapudil? Dábel . . . nepřítel člověka. Zlá a převrácená vůle dáblova a svedených lidí mnoho zničila, co Bůh dobře zařídil. Zde pak se jeví moudrost Boží v nejkrásnějším světle, poněvadž dovede uživati nejlepších prostředků a cest, aby zlo dobrému bylo podcláno. Jakého zachránitele, jakého Vykupitele Bůh lidem slíbil, aby od hříchu a smrti byli vysvobozeni? Svého vlastního Syna. Bůh chce býti naším ochrancem a milostí Svoji hříchy naše shlazuje. Bůh nás podivuhodně stvořil, podivuhodně nás také vykoupil. V tom spatřujeme velikou moudrost Boží.

Vizme jiný příklad! Známe osudy Josefa egyptského, jak byl od svých bratří nenáviděn, posmíván, jako otrok do cizí země prodán, lživě obžalován, odsouzen, dvě léta v žaláři vězněn. Nevinný Josef a přece tak nešťasten! To nebylo přece dobře zařízeno. Kdo zavinil tolik neštěstí? Zlí bratří Josefovi. Tak bývají lidé zlí, bláhoví a nerozumní, že pracují na své nebo svých bližních zkáze. Na nebi jest nejvyš moudrý Bůh, který ví a zná všechno a dovede i to, co lidé převrátili, k dobrému zase přivésti. Josef byl vyveden ze žaláře a ke královskému dvoru se dostal. Jak víte, Farao měl dva sny o sedmi klasech plných a sedmi hluchých, o sedmi kravách tučných a sedmi suchých. Nikdo neměl vyložití sny ony, až si královský číšník na Josefa vzpomněl. A Josef vyložil sny o sedmi úrodných a sedmi neúrodných letech, proto se stal prvním po králi a jako zachovatel byl u vítězoslávě po Egyptě vozen.

Kde hledali bratří Josefovi v nouzi pomoci? V Egyptě, kam přišli nakoupit obilí. Kdyby byli bratři nevinného Josefa nebyli prodali do Egypta, nebyl by povýšen a lid v zemi hladem by byl za neúrody zahynul. Nejvyš moudrý Bůh všechno tak zařídil a spořádal, že zlí bratří byli příčinou povýšení nenáviděného Josefa. Proto jim řekl; »Vy jste zamýšleli mně učiniti zlé, ale Bůh obrátil všechno k dobrému.«

Z toho zase poznáváme, že Bůh nejvyš moudrý jest, má při všem nejlepší úmysly a vše nejlépe pořádá, aby jich dosáhl. (Opakováno.)

Poněvadž Bůh všechno tak moudře pořádá, ano i věci protivné k dobrému obrací, máme k Němu plni důvěry jako dítky k Otcí nebeskému se utíkatí a zcela do vůle Boží se odevzdati.

O modlitbě ve škole.

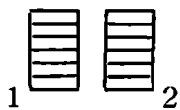
Podává LADISLAV FIALA.

Základem všeho života křesťanského jest modlitba. Ne nadarmo na četných místech Písma svatého modlitba co nejvíce se chválí a doporučuje, neb jest lepší nežli poklady zlata schovávatí, Tob. 12, 8, jest mocný prostředek proti pokušení, Mar. 14, 38, klíčem, který nám nebe otvírá, Sir. 35, 21, a světlem, které nás ku pravému blahu a štěstí přivádí Mat. 7, 7. Jak bohatým zdrojem požehnání jest tudíž modlitba pro dospělého křesťana, jak něžným poutem pro dítě, pojič je s věcmi posvátnými a s Bohem samým co nejúžeji a jsouc pro ně posilou v dobrém, útěchou v zármutku, záštitou v pokušení a bezpečným průvodcem k stánkům nebeským! Záleží velice na katechetovi, aby pečlivě přihlížel k modlitbě dětí a se postaral, aby všechny této naléhavé potřebě dostály.

Z n á t i — toť hlavní požadavek při veškerém učení a stejně i při modlitbě. Nemůže modlitba vycházeti dítěti ze srdce, které jí nezná, nebo které musí s pamětí zápasiti, na slova vzpomínati a je potom pronášeti. Dítě necht plynně, bez zatrhnutí nebo vzpomínání si, zná modlitby. To katecheta pozná, když od každého zvlášť, počínaje první třídou až do nejvyšší, dá si jednotlivé modlitby odříkati a modlitbu dobře známou si ve zvláštní knížce (v seznamu) u jména dotýčného dítěte poznamená. Neuní-li dítě dobře, nechme je, aby se zatím učilo doma a volejme je opět, až úplně svou věc zná. Ovšem u dětí lenivých musí se užití vhodných prostředků, jako po škole nechat je atd. To jediný prostředek, jak se o znalosti modliteb přesvědčíme. V množství nikdy se to nepozná. Děti stojí, modlí se, zda ale všechny modlitbu spolu říkají, toho nerozeznáme.

Při modlitbě necht dítky **h l e d í n a k ř í ž**, jenž před nimi na stěně visí. Hledíce na kříž mají před sebou Toho, Jenž z ne-skonalé lásky k lidem hořkou smrt vytrpěl a jako kdysi hříšní Israelité pohledem na měděného hada ze svých ran byli uzdraveni a nové síly nabyli, tak i dítky pohledem na božského Trpitele bývají ze svých slabostí, hříchů a vlašnosti vylčeny a požehnání nebes tu útlou duši jejich pro dobré símě svlažuje. Naučí-li se tomu již ve škole, podrží to i když opustí školu. Kristus jest obrazem, jenž vznáší se před nimi, jest vůdcem jejich i těšitelem na pozemské pouti. Všimni si toho katecheta bedlivě! Které dítě neposlechne, musí býti po modlitbě poučeno; nejlépe jest připomenutí často před modlitbou opakovati. Mají-li dítky na kříž hleděti, musí míti rozhled volný. Toho však nejednou nemají, když jejich pěstitel staví se uprostřed — mezi oběma řadami lavic a kříž jest ne uprostřed stěny, ale více na straně zavěšen. Tomuto ne-

dostatku se katecheta vyhne, stoupne-li buď na roh, číslicí 1 nebo na roh, číslicí dvě označený:

čímž nabude dvou výhod: *a)* není obrácen zády ke kříži, což právě případné není, když se to děje a *b)* má volný rozhled na všechny děti, tak že bez přemáhání ví, které poslouchá a které ne.

Modlitbu nechtě pronášejí *mírně, bez křiku*. Modlitba hlučná uráží sluch, jest pouhým mechanickým odříkáváním. Nemeškejme často připomínati, aby dívky polohlasně se inodlily a ony si zajisté na to posléze přivyknou.

V novější době nejednou slyšíme, jak lidé i děti modlitby »vyzdobují« *rozličnými příležitostmi*. Tomu se musí zabrániti. Přidržíme děti přesně k textu v katechismu vytčenému, pozorujeme-li nějakou odchylku, upozorníme je na ni hned po modlitbě a nechme je hromadně opravená slova několikrát odříkati nahlas. Takovým způsobem přiučíme je poznenáhla správnosti formy i obsahu.

Přidržíme děti k tomu, aby řádně své povinnosti konaly. To se nestává, když přijdou pozdě do školy nebo snad před časem dovoleny školu opouštějí a modlitbu tiše konají. Stává se obyčejně, že ji ledabylo odbývají, nebo jen ústoma pohybují a vůbec se nemodlí. Věnujme tomu několik minut a trochu pozornosti a nechme je řádně a nahlas se pomodliti. Dítě cvičí se v modlitbě a navykne ji vždycky způsobem důstojným vykonávati.

Nenechme děti modliti se způsobem *umělým, strojným*. To se děje, když snad bývají vedeny k tomu, aby na jednotlivá slova nebo věty kladly větší či menší důraz, aby s pathosem pronášely některé prosby anebo stupňovitě s větším a větším citem se dávaly unášeti. Toť divadelní, ale pro modlitbu nepřislušné. Modlitba má býti prosta efektů, jednoduchá, nehledaná. Jen taková vychází z přesvědčení, ze srdce a opět k srdci mluví.

Modlitbu ve škole *střídejme*: brzy tu, brzy onu. Děti bývají tak v každý čas na modlitby připraveny a ty se opakovaním obnovují a v mysli jejich utvrzují.

A konečně: jako jsme dohlíželi po celý rok na modlitby a na děti, aby je znaly, tím spíše přihlížejme k modlitbě u dětí, které školu opouštějí a do veřejného života vstupují. Nežli propouštěcí vysvědčení podepíšeme, dejme si všechny modlitby odříkati. Nedokáže-li toho vystupující, nechtě se mu vysvědčení zadrží a on k vyplnění své povinnosti přidrží. Stává se tak nejednou! A zajisté vykonáme tím skutek užitečný i prospěšný. Modlitba, kterou zná, bude jemu pohnutkou k stálé prosbě a bezpečným průvodcem po trnité dráze životní.

Esau a Jakob.

Biblická dějprava Starého Zákona čl. 16.

Podává Jan N. Holý O. S. N.

Co se v tomto článku vypravuje, ukazuje nám rozličné hříchy, kterých se jednotlivé osoby dopustily. Ačkoli tehdy ještě nebyla dána přikázání Boží, míním přece, že lze dětem ukázati, jak se jednající osoby proti rozličným přikázáním prohřešily.

Tak proti druhému přikázání. Co učinil Esau, když od něho žádal Jakob, aby přísahal, že mu postoupí prvorozenství? Esau přísahal. Kdo přísahá, koho dovolává se za svědka? Boha. Co znamená přísahati? Přísahati znamená Boha za svědka bráti. Či jméno tedy vyslovuje ten, kdo přísahá? Jméno Boží. Kdo jméno Boží bez potřeby a úcty vyslovuje, bere jméno Boží nadarmo. Kdo bere jméno Boží nadarmo? Ve kterém přikázání se to zapovídá? Jak zní toto přikázání? Kdo pak bez potřeby přísahá, ten bere také jméno Boží nadarmo. Kde se to zapovídá? Kdo tedy bez potřeby přísahá, prohřešuje se proti kolikátému přikázání? Kdo v našem příběhu bez potřeby přísahal? Esau. To jest hřích proti kolikátému přikázání?

Jak zní čtvrté přikázání? Koho máme ctíti? My rodiče nemáme toliko ctíti, co je máme také? Milovati a jich poslouchati. Co se přikazuje ve čtvrtém přikázání? Co nemáme nikdy činiti? Zlé. My nemáme nikdy nic zlého, nic hříšného činiti. Zlé a hřích však zůstane zlem a hříchem, i když nám to rodiče poroučí. Proto také nemáme zlé činiti, i když nám to zlé rodiče poroučí. Tu jich nemáme poslouchati. Kdy nemáme rodičů poslouchati? — Co učinila Rebeka? Přemluvila Jakoba, aby se za Esaua vydával. Čeho se tím Jakob dopustil? Lži. Lež však jest hřích. K čemu tedy přemlouvala Rebeka syna svého? Ke hříchu. Když nám však rodiče něco zlého a hříšného radí nebo poroučejí, co že jich nemáme? Poslouchati. Když tak přece činíme, prohřešujeme se proti kolikátému přikázání? Jakob poslechl matky své, když ho ke hříchu přemlouvala a prohřešil se tak proti čtvrtému přikázání.

Kdo byl příčinou toho, že Jakob oklamal otce Isáka? Rebeka. Ona ho k tomu přemluvila. Proto jest také Rebeka spoluvinnicí na hříchu Jakobově. Kdo jest příčinou, že se jiní hříchu dopouštějí, ten se dopouští cizího hříchu. Jakého hříchu dopustila se tedy Rebeka? Cizího. Jak? Ona radila ke hříchu. Raditi ke hříchu jest tedy jaký hřích? Cizí. Kolik čítáme cizích hříchů? Které jsou to?

Esau rozhněval se na bratra svého a, jak později se vypravuje, chtěl jej i zabiti. K čemu ho svedl hněv? Kde se zapovídá někoho zabiti? Jak zní toto přikázání? Ale nejen zabiti, nýbrž

i vše se tu zapovídá, co k vraždě svádí. Co jsme viděli, že svádí k vraždě? Hněv. V kolikátém přikázání zapovídá se hněv? Kdo se hněval na bratra svého Jakoba? Esau. Proti kolikátému přikázání se tím prohřešil?

K čemu by byl hněv Esaua svedl? K vraždě bratra svého. Jak nazýváme takové hříchy, z nichž jiné hříchy pocházejí? Hlavní. Jaký hřích jest také hněv? Kolik rozeznáváme hlavních hříchů? Které jsou to?

Starý Isák se ptal Jakoba: »Kdož jsi synu můj?« I odpověděl Jakob: »Já jsem Esau prvorozený tvůj.« Avšak tomu nebylo tak, nebyla to pravda. Kdo věděl, že to není pravda? Jakob. A zač to přece vydával? Za pravdu. Proč pak to vydával za pravdu? Aby otce oklamal a od něho požehnání obdržel. Kdo zúmyslně za pravdu vydává, o čemž ví, že to pravda není, dopouští se lži. Tu vydává křivé svědectví. V kolikátém přikázání se zapovídá, vydávati křivé svědectví? Jak zní? Co se tedy také v něm zapovídá? Lež. Čeho se tedy dopustil Jakob, když řekl: »Já jsem Esau?« Lži. Proti kolikátému přikázání se prohřešil? Když řekl Jakob: »Já jsem Esau,« tu lhal slovy. Avšak on nelhal jenom slovy, on lhal také skutkem. Kdy? Když si oblékl šaty Esauovy a ruce si obvinul kožkami kozelčími, aby otec myslel, že je Esau. Čím se tedy také můžeme lži dopustiti? Skutky.

Jak ošklivá jest lež, jak ji Bůh v ošklivosti má vidíte z toho, jak Bůh i Rebeku i Jakoba pro tento hřích potrestal. Rebeka byla nucena Jakoba poslati z domova, byla tedy od svého miláčka odloučena a již ho nespátřila. Jakob pak byl potrestán tím, že byl nucen opustiti otcovský dům, po dvacet let v cizině byl a sloužil.

Vidíte, milé děti, jak ošklivý jest tento hřích, když jej Bůh takými časnými tresty trestává. Varujte se tohoto hřichu, aby vás Bůh také tak netrestal jako Jakoba. Jak nehezky jednal Jakob, když jeho bratr zemdený od něho žádal trochu čočovice! Hned chtěl míti něco za to, hledal zisk. Proto jednal zistně, Tak také děti často nechtějí bratrům a sestrám nic dáti, když samy něco obdržely, všecko chtějí samy míti. Takové děti jednájí zrovna tak ošklivě jako Jakob.

Esau pak byl příliš lehkomyšlný, když za trochu čočovice prvorozenství své prodal. Tak lehkomyšlně, ano ještě lehkomyšlněji jednájí lidé, když těžce hřeší. Za trochu čočovice, za trochu pomíjející slasti prodávají největší statky: milost Boží, pokoj svědomí, všechny dosavadní zásluhy, nebo, svolávají na sebe hněv Boží a trest věčný. Jak pošetile jednájí! Strážte se tedy i vy, milé děti, zvláště těžkého hřichu!

Promluvy k mládeži.

Promluva před prvním svatým přijímáním.

I.

Milé děti! Vidím vás častěji dlít v chrámu Páně; i dnes shromáždily jste se kolem stupňů oltáře, abyste Pánu Bohu vzdaly povinnou úctu klanění. Ale ještě nikdy neviděl jsem, aby oko vaše plálo tak čistou radostí a srdce vaše hořela takovou touhou po Pánu Ježíši, jako právě dnes! Kde toho příčina?

»Ach,« odpovídáte, »radujeme se velice; přiblížil se slavný den, na nějž jsme se dlouho těšily; — přistupujeme dnes poprvé ke stolu Páně.« —

Ó, v pravdě šťastný a radostný to den pro vás, děti milené, o němž se žalmistou Páně říci můžete: »To jest den, který nám učinil Pán: pročťž plesejme a radujme se v něm.« Ano, Pán ten den učinil, Pán nebe a země, poněvadž dopřál vám převelikého štěstí, že zavítá do srdce vašeho Sám Ježíš Kristus. Pomyslete jen, jak mnoho dítek nedočkalo se toho radostného dne! Sotva že poněkud plénkám odrostly, sotva že několik slz vylily a jako poupátko rozvíjeti se počaly, tu již neuprosná kosa smrti podřala život jejich a jako trávu polní sežala. Marně plakali rodičové jejich. Vás ale, milé děti, Bůh až posud zachoval. Kéž byste to štěstí jak náleží pochopily a poznaly! Ó Bože! popřejž mi výmluvnosti andělské, abych aspoň částečně dítkám na tomto posvátném místě shromážděným vysvětliti mohl, jak veliké milosti dnes účastny se stanou.

P o j e d n á n í.

Milé děti! uvažte dobře, kdo dnes přichází k vám. Přichází k vám pán, však více než pán, Pán pánů k vám přichází. Jest to Sám Ježíš Kristus, Syn Boha živého, pravý Bůh. Jest to Ježíš, Vykupitel, Který na hoře Kalvarii za všechny lidi, tudíž i za vás bolestně trpěl a umíral, aby vás od věčné smrti vysvobodil. Jest to Ježíš, Ten něžný přítel maličkých a dítek nevinných, jenž pravil: »Nechte malých přijíti ke mně, takových jest království nebeské.« On vás k Sobě zve slovy sladkými, chce vás k srdci Svému přivinouti; On chce srdce vaše na Svém srdci rozehráti. Ó, jak nevýslovné to štěstí pro vás!

Slyšely jste ve škole, jak pastýři betlemští šťastnými se pokládali, že na chvíli patřiti mohli ve tvář nebeského dítěte. Radostí oplývalo srdce tří mudrcův od východu, když Jemu přišli se poklonit. Z celé duše plesal staříček Simeon, že malého Ježíška mohl na loktech pochovati. Blaženou cítila se neduživá žena, že mohla se dotknouti okraje roucha Jeho. — Nade všechny tyto mnohem většího významání dostane se vám již jen ve chvíli

kratinké a sice ve chrámu tomto, jenž pro vás bude večeradem, iako bylo ono, když apoštoly Kristus Pán nasýtil nejsvětějším tělem Svým a napojil nejsvětější krví Svou. — Z rozkazu Ježíšova, Jenž řekl apoštolům: »To číňte na mou památku,« béře kněz malou částčku nekvašeného chleba, proměňuje ji z rozkazu a vůle v tělo Kristovo, v němž i krev Jeho, celé Božství i člověčenství Kristovo je ukryto; je to Kristus Sám, Jenž ku slovům knězovým v prosté roucho chleba se ukrývá, aby pokrmem duší lidských byl. A ten Kristus, Ten miláček váš, Kterého zajisté vroucně milujete, Ten sklání se k vám v této chvíli posvátné a již je hotov do srdce vašeho zavítati. »Odkud mi ta milost veliká, že matka Pána mého přichází ke mně?« volala Alžběta, když ji Panna Maria navštívila. Ó, dítky milé, k vám nepřichází Matka Páně, ale Sám Pán Ježíš Kristus k vám zavítá?!

A proč přichází k vám Pán Ježíš? Aby vás častoval, nasýtil chlebem nebeským, nejsvětějším tělem Svým a napojil nejsvětější krví Svou. Tělo vaše, dokud útlé bylo a slabé, potřebovalo pečlivého ošetření, posily, a aby nesesláblo, nezemřelo, potřebuje pokrmu a nápoje až posavad. — Vy máte ale nejen tělo, nýbrž i duši. A co duše vaše? Té není snad třeba občerstvení, posily, pokrmu — pro ni není snad žádného léku před smrtí? Ó, zajisté. I duše potřebuje pokrmu, posily, a poněvadž nad tělo mnohem dražší jest, ustanovil pro ni Kristus Pán pokrm předražený, sloužící k životu věčnému. A tím pokrmem jest Ježíš Kristus Sám. — Řekl zajisté Kristus Pán ku zástupům na poušti: »Já jsem živý chléb, který s nebe sestoupil; kdo jí z chleba toho, živ bude na věky.« »Chléb, který já dám, tělo mé jest, které vydám za život světa.« Kdo jí tělo mé, a pije mou krev, má život věčný a já ho vzkřísím v den nejposlednější.« A co slíbil zástupům na poušti, splnil den před tím, než trpěti počal. Řekl nad chlebem: »Totot jest tělo mé;« a nad vínem: »Totot jest krev má.« I podával apoštolům tělo Své a krev Svou k požívání, aby je posilnil proti pokušení, potěšil v bázni a strachu. I k vám dnes přichází Spasitel, aby posilnil vaši dětskou mdlou, slabost a křehkost. — M. d.! Nyní vám kvete krásný máj života, ještě kráčíte údolím nezkalené radosti, ale až povyrostete, nastanou vám mnohé boje, mnohá nebezpečí, postaví se proti vám mnozí nepřátelé. Přejde čas, kde opustíte rodiče, abyste šly za svou prací, za svým povoláním. Ó prosím vás, ke komu utečete se v těch bojích, v těch nebezpečích, koho si vezmete za ochránce před nepřátely? Kdo vás posilní, kdo potěší? Bude to Ježíš Kristus, ač-li se Ho samy nespustíte. On bude vaším přítelem, ochrancem, potěшитelem. A hle! Již dnes k vám spěchá ten milý Ježíš, již dnes chce mítí stánek v srdci vašem. Ó kéž jste se toho nebeského hosta nikdy nespustily!

Nuže, milé dítky! Když ten nebeský host dnes do vašeho srdce s nebes výšin zavítá, klanějte se Mu s úctou nejhlubší, jakou klaní se Mu andělé a svatí v nebesích; děkujte Mu napřed a především za to milostivé navštívení; oplakávejte ještě jednou

poklesků svých a vyznávejte se setníkem pohanským, že nejste hodny, aby tak vznešený host do přibytku srdce vašeho zavítal; děkujte Mu obzvláště za dobrodiní, že vás otcovskou rukou Svou šťastně přivedl až k této chvíli! Slibte Mu svatosvatě, že Mu věrny zůstanete, že nikdy Ho nezarmoutíte. Konečně, až Ho přijmete, předložte Mu všechny prosby Své. Pomodlete se také za svoje dobré rodiče, které se o vás pečlivě starají, modlete se za dobrodince své, vzpomeňte si i na nás, kteří vás učíme, jakož i na všechny vám drahé a milé. Zvláště o to Jej proste, abyste s Jeho milostí rozhojňovali se ve víře, v naději a v lásce až do poslední hodinky a tak jednou ve společnosti svatých a andělů patřily naň tváří v tvář a chválily Boha Trojjediného. Amen.

Frà Vojtěch Hronek.

II.

Milé dítky! Den života vašeho nejradostnější vám nastal: Pán Ježíš, váš přítel nejlepší, Který řekl: Nechte maličkých přijíti ke mně, — Který bral je na klín, je hladil a jim žehnal, dnes přijde také k vám; s vámi chce přebývati, s vámi chce se spojití. A proč k vám přichází? Aby vám zajistil, že s Ním budete zde šťastny a tam nahoře věčně u Něho se radovati. —

Na křtu svatém dal vám Pán Bůh, Otec náš nebeský, milost posvěcující, která činí duši naši tak neskonale krásnou, že jest Mu nesmírně mila. V první sv. zpovědi a potom ještě několikrát a včera naposled jste tu milost Boží upřímnou lítostí a pokáním obnovovaly; ale dnes rozmnoží vám ji Svým příchodem Spasitel váš Ježíš Kristus — učiní z vás duše tak krásné, jako jsou Jeho svatí andělé; a poněvadž takové čisté, nevinné duše, milostí Boží posvěcené a ozářené, Pán Ježíš tak velice má rád: hleďtež, jakého štěstí, jaké radosti i vy dnes dojdete!

Netěšíte se na to? — A chtěly byste takovéhle štěstí, takovou milost opět ztratiti? Chtěly byste si Pána Ježíše zase na sebe rozhněvati, zase tak hluboko Ho zarmoutiti, opět Ho od sebe odehnati? Nyní, potom když vám ukáže, jak velice vás má rád? — A čím že byste Ho rozhněvaly, čím zarmoutily, čím odehnaly? Hříchem! Chtěly byste tedy opět hříchu dobrovolně se dopustiti? Srdce vaše říkají: ne — nechceme, ani za nic, ani do nejdelší smrti; vždyť jsme se tolik na tu chvíli těšily! —

Děti! pamatujte na to, co jste Pánu Ježíši slíbily! Pamatuje On na vás stále, blížil se k vám nejdříve ve sv. zpovědi a nyní už už k vám přichází! Vidíte Ho, toho malého hošíčka Betlémského, — vidíte kolem Něho tisíce andělů? A On i ti všichni jdou ku každému z vás, k bohatému i chudému, s radostí, s ochotou — a těší se, že je rády uvítáte, u sebe necháte! A co vám toho s nebe nesou!

Děti milé! přijmetež dnes poprvé Ježíška vroucně k sobě; — a tak jako dnes, přijímejte Ho pak vždycky! Přičiňte se, abyste

si zachovaly dušinky vždycky tak čisté, tak nevinné, jako je máte nyní; nebo jen tak s vámi Pán Ježíš zůstane! Proste Pannu Marii a anděla strážného, aby vás chránili všeho toho, pro co by Pán Ježíš od vás musil odejít.

Sv. Anežka byla dívka 13letá, — ale vytrpěla raději všecka muka, ano i hlavu dala si utnouti, nežli by Pána Ježíše zapřením ztratila.

Vás také, děti milé, už at ani ďábel, ani zlí lidé ve světě nikdy nesvedou, byste Pána Ježíše neposlouchaly, zarmucovaly, či dokonce ztratily! A za to, děti milé, — pozor! — proste všechny zvláště dnes: hned po sv. přijímání každý u sebe po tichu: Pane Ježíši můj! když jsi ke mně přijíti ráčil, dejž mi tu milost: at se se mnou děje, co Ty chceš, v životě mém, — jen at Tebe nikdy už neztratím! Tobě, Ježíši, živ jsem, Tobě at umírám; Tvým chci býti v životě i ve smrti. Amen.

Prokop Holý, kaplan v Příbrami.

Promluva nad hrobem školačky třináctileté.

Stojíme u hrobu dívky mladistvé, v níž učitelé ztrácejí školačku nejhodnější, žáčky tichou a milou družku, rodičové poslušnou dcerušku. Kdož by se tu nezastavil v rozjímání, jak nevyzpytatelní jsou soudové Boží? I mně samému myšlenky se zastavují při pohledu na tuto rakev věnci pokrytou, věnci, které ne pouhý zvyk, ale které skutečná upřímná láska byla položila sem. Věncem jeden zakoupen sbírkou vlastních spolužáků a spolužaček v Pánu zesnulé, jiný položila na rakev ruka vlastního učitele jejího — důkazů to dosti, že v Pánu zesnulá Aloisie byla netoliko svým spoludružkám školním, ale i nám učitelům, školačkou milou, školačkou hodnou, s kterou se neradi loučíme a na kterou pro její tichost a mravnost, neméně pak pro její pilnost, pozornost i poslušnost rádi vzpomínati budeme. — Leč pokynul Pán, o Němž ona tak ráda a tak pozorně byla ve škole slýchala a se učila, pokynul Pán — a ona šla. Přetrpěvši mnoho bolestí silným zánětem krku, ale posilněna byvši svatými svátostmi, jež s vroucí vírou přijala, odešla do školy jiné, do školy nebeské a nebude více odpovídati učitelům pozemským, ale odpovídá již Učiteli nebeskému a Soudci věčnému. Doufejme, že jako odpovídala dobře ve škole pozemské, i tomu Učiteli nebeskému tam nahoře dobře odpovídati bude — a poněvadž nejen ráda se učila a věřila, čemu svaté náboženství učí, ale též tak živa byla, doufejme, že čeho obmezeným rozumem svým lidským zde ve škole ještě nechápala, tam všecko jasně před sebou již vidí, vidí Boha svého i Krista milého i Matku Jeho Boží tváří v tvář. —

I zpívati zde se učila — tak mnohému i zde na hřbitově k odchodu na onen svět zapěla píseň pohřební; věřme, že pro-

zpěvuje teď již s nebeštany svatými a anděly chvalo zpěvy Samému Bohu na věčnosti.

Proto není třeba mnoho truchliti vám, drazí rodičové, nad ztrátou hodné dcerušky — Pán nebes i země, Jemuž v útlém věku snažila se sloužiti věrně, lépe o ni se postará a lépe ji zaopatří, než vám by možno bylo.

Vy pak, milí školáci a školačky, z té předčasné smrti své spolužačky se učte, že i kohokoli z vás by mohl každé chvíle povolati k Sobě Bůh — anť nikdo z lidí nezná dne ni hodiny smrti své. Proto na Boha pamatujte, rádi se modlete, rádi o Bohu poslouchajte a pilně se učte, abyste dle příkladu 12letého Ježíše byli den ode dne moudřejší a abyste Bohu i lidem, zejména rodičům svým a učitelům, zvláště ale Pánu Bohu se líbili, a kdyby i vás před časem k Sobě povolal, jako Aloisii, spolužačku vaši, byste v radost věčnou povoláni byli. Amen.

Jan Křt. Pecánek, farář v Středoklukách.

Listy vědecké.

Z nové právní terminologie.

Sděluje Dr. ANTONÍN BRYCHTA.

(Dokončení.)

Jiné kvítí ze zahrádky moderního názvosloví jsou knihy narozených (zcela dle způsobu židovských Geburtsbücher), které přece guberniální nařízení ze dne 20. října 1770 knihami církevními, josefinský patent ze dne 10. března 1773 matrikami pokřtěných a patent ze dne 1. května 1781 knihami křesťanskými nazývá. Přidržuje-li se modernismus co věrný stoupenec josefinismu jindy tak horlivě dekretů josefinských, tuť žádá důslednost, by se jich držel i v tomto ohledu a to tím více, ana jest mluva jejich vhodna i správná. Či zdá se mu pojmenování kniha narozených místo kniha pokřtěných býti správnější? Modernismus běže se důsledně krok za krokem ku svému cíli, čině kde může zákopy, udupává vše, co je církevní a stíraje se všeho katolický původ i ráz.⁸⁷⁾ Moderním terminologům zní mnohem lépe mlhavé slovo »konfessní« než jasný výraz »katolický«, po případě »protestantský« neb »židovský«; kosmopolitický pojem »náboženská společnost« nevýslovně více se jim zamlouvá, než staré bohodatné pojmenování církev. Proto zavádí knihy narozených, do nichž mohli by se pro docílení i v této příčině žádoucí jednoty zapisovati všickni narození, bez ohledu, zdaž pocházejí z rodičů katolických, protestantských, židovských nebo pohanských. Modernismus svými »knihami narozených« patrně dokazuje, že se mu jedná pouze o — statistiku, o zjištění, kolik lidských individuí se narodilo a jak stoupá nebo klesá populace jistého území. Zdaž byla tato individua pokřtěna a tím do sv.

⁸⁷⁾ Co činilo moderní právo z katolických universit, nadání a jiných podobných institucí, jest vůbec známo. Srovnati se mohou o tom zajímavé debaty o této záležitosti v uherské sněmovně nedávno vedené.

církve přijata, na tom novým terminologům nezdá se záležeti. Proto zavádějí po způsobu německých a švýcarských osvícenců, kterým je křest věcí zbytečnou,⁸⁸⁾ »knihy narozených«, knihy pokřtěných zdají se jim býti již zastaralou institucí.⁸⁹⁾

Mluví-li zákon ze dne 9. dubna 1870 č. 51 o vedení »rejstříků narozených« (civilně oddaných a zemřelých), jest to zcela důsledné, an se tento zákon týká osob, které jsou beze všeho náboženského vyznání, jichž tedy děti jsou pohané a a pohany zůstávají, dokud sv. křtu nepřijmou. Takové děti zapisují se za účelem statistických dat do knih neboli rejstříků narozených. Odvažují-li se ale moderní terminologové katolické matriky pokřtěných, — v nichž zaznamenáno je nejen faktum narození, ale i mnohem důležitější faktum, sv. křest dítěte, — označovati týž jménem, kterým označují se seznamy dětí pohanských (po příp. židovských), a tím matriky pokřtěných údů církve s těmito seznamy stotožňovati,⁹⁰⁾ jest to počínání zavržení hodné, jest to urážka všech pravověřících křesťanů, kterým je křest svátostí. — Toto tendenční označování křestních matrik odporuje též nařízení sněmu Tridentského o těchto matrikách,⁹¹⁾ jakož i římského rituálu.⁹²⁾ »Parochus — velí tento sněm — diligenter ab eis, ad quos spectabit, sciscitetur, quem (parentes) elegerint, ut baptisatum de sacro fonte suscipiant, . . . et in libro eorum nomina describat.« Ještě srozumitelněji nařizuje v tomto ohledu zmíněný rituál: »Liber baptisatorum habeatur in ecclesiis, in quibus confertur baptisma.« Knihy pouze narozených nesrovnávají se ani s posláním církve (Mat. 28, 19.) ani s úřadem její orgánů, kteří majíce dosvědčiti právoplatně rodný původ někoho, vydávají pouze křestní listy, jež jsou výtahem z knih, v nichž jest křest dotyčné osoby církevním orgánem zapsán. Konečně budiž podotknuto, že, jsou-li přívržencům nové terminologie listy křestní a listy narození

⁸⁸⁾ Jednání spolkové rady švýcarské a pověstná diskusse tamních a německých pastorů, zdali se mají novorozeňátka vůbec křtiti, jest zajisté každému v živé ještě paměti. Žednáři a atheisté odhodili tu nepohodlnou škrabošku a ukázali se světu v pravém světle!

⁸⁹⁾ Náboženští nihilisté odložili by arci celou církev nejraději — ad acta!

⁹⁰⁾ Této terminologie užívá se důsledně i v úředních dopisech, kdykoli se jedná o opravení křestních matrik.

⁹¹⁾ Trid. sess. 24. c. 1. 2. de ref.

⁹²⁾ Rituale rom. Ordo baptisimi parvulorum. Z toho je patrno, že matriky jsou původu církevního a že nebyly, jak se někdy tvrdí, teprve výše zmíněným patentem zavedeny. Josefínismus si jednoduše církevní, již po dvě stě let vedené matriky osvojil a pouze zevrubnějších předpisů o nich vydal, což byla by i církev o své ujmě učinila. Proto nezaleknou znatele věci občasně vyhrůžky novinářských dělníků, že může stát matriky církvi odejmouti a vedení jich světským orgánům svěřiti. Měla-li církev, jak bylo podotknuto, již dávno své matriky, než se světský zákon věci uchopil, mohla by si věsti v tomto politování hodném případě své matriky i dále. Pochybujeme, že by civilní matriky byly správnější, než jsou matriky církevní. Tolik však jisto, že by byly pro lid daleko nepohodlnější a i nákladnější — jak nedávno veřejné listy uherské vládě, s tímto projektem se zanášející, nezvratně dokázaly — čím by se na lid jen nová, značná břemena uvalila!

je dno a totéž, stojí to s jejich terminologií ještě hůře, ježto vyznali pak bezděčně, že považují křest za věc — zbytečnou. Novi tuos sonitus! Již svého času pravil velmi význačně Cicero: »Qua-
lis homo ipse est, talis est ejus oratio.«

Jiný posléze ušlechtilý výraz terminologie modernistů jest tak zvaný nedělní klid, jenž byl utvořen bezpochybi proto, by se hned napřed vědělo, že dnové nedělní (o svátečních neděje se ani zmínka) světi se v pravdě čím dál méně, tak že ve skutečnosti nezachovává se již ani fysický klid, neřku-li aby se dnové nedělní po křesťansku světili. Poněvadž modernismu více se zamlouvají slova: ⁹³⁾ »Učiňme, ať přestanou všickni dnové sváteční Boží na zemi« než svěcení dnů nedělních a svátečních v duchu katolické církve, hledí pomoci si eufemismem: »nedělní klid«. Tím je všecko vysvětleno. Tento ale špatně tajený odpor proti svěcení dnů nedělních třeba naprosto zavrhnouti, an jest to odpor proti zákonu Božímu ⁹⁴⁾ a an se dnové nedělní v mnohých protestantských zemích slaví dosti přísně a svědomitě. — Tot nejhlavnější a nyní nejrozšířenější tovary z dílny modernismu.

Ač by tato sbírka z tvarů novější právní terminologie dala se značně rozmnožiti, ⁹⁵⁾ tolik z uvedeného vysvitá, s jakou vypočítavostí i zarputilostí vystupuje ona terminologie proti správné mluvě a tím i proti institucím Církve, by se mohla později — až by se rozechvělé a v zmatek uvedené mysle poněkud utišily a delším užíváním tohoto tendenčního názvosloví uspaly — tím jistěji a účinněji zasaditi rána Církvi samé. To od jakživa taktika odpůrců Církve. Změnivše libovolně přesné pojmy a plynoucí z nich správné zásady, začali na základě křivých praemis útočiti nejprve na jednotlivé církevní instituce a později na Církev samu. ⁹⁶⁾ Je-li modernismus předivem klamu a úskoku všeho druhu, zůstává si důsledným i v »právní« mluvě své. Stará poctivá slova mnohdy podrží, ale p o d k l á d á jim libovolně význam, který dosud neměla a který dle učení Církve míti nikdy nemohou. By tím spíše oklamal, staví se býti konservativním, užívaje přesných výrazů, při tom ale z v r á t í původní jejich obsah a tím i správný způsob mluvení. Řádná právní mluva slouží mu za lákavý vý-
vývěšek, za vhodný plášť, kterým hledí zakrýti své záměry a celou svou nicotu. Kde se klam tímto způsobem provésti nedá, hledí moderní terminologové jinou cestou dospěti k cíli. Utvoří si,

⁹³⁾ Žalm 73, 8.

⁹⁴⁾ Deut. 5, 12 a n.

⁹⁵⁾ Sem sluší výkvět fraseologie moderního práva: Máš tolik práva, kolik moci; zdrojem všeho práva je stát; celé pověstné právo in et circa sacra, slovem celý syllabus bludů z oboru círk. práva, apošt. Stolicí zavržených. Výstřelky moudrosti menších byrokratických dílen, jako: patronátní jmění, (místo jmění zádušní neb kostelní) — jmění fondní (místo církevní neb zádušní) — majetek obecní (místo kostelní) atd. se zabývati, bylo by nedůstojno. Téhož druhu jsou moderní výrazy: náboženské výkony (jaké?), přestoupení od církve (místo správného »odpadnutí«) atd.

⁹⁶⁾ Stačí jmenovati nejstarší bludaře: Ariány, pelagiány a monofysity a z pozdějších: Viklefa, Lutra, Husa a j.

jak bylo ukázáno, celý system obojetných a dvojsmyslných slov, pod něž lze vpraviti ty nejrůznější věci a pojmy, aneb zastře své zhoubné výmysly klamnou mluvou eufemismů. Toto hnusné počínání moderních právních terminologií líčí velice případně jistý publicista, řka: »Schrecklich hat die Lüge (in den verflossenen Decennien) auf dem Gebiete der Sprache gehaust; sie hat sich nicht allein der Anwendung der Worte, sondern der Worte selbst bemächtigt, hat dadurch die Ehrlichkeit der alten Sprache corrumpt, und manches rechtschaffene, gerade blickende Wort durch wiederholten unredlichen Gebrauch blinzeln und schielen gelehrt. Ehedem waren gerade, aufrichtige Worte die Hüllen und Kleider, worin gerade, aufrichtige Gedanken aus dem Herzen in die Welt gezogen: ihre Kleider waren schon eine Empfehlung; jetzt aber müssen die ehrlichen Worte als Feigenblätter erhalten, um die freche Schamlosigkeit der Lüge zuzudecken.«⁹⁷⁾ Hle, to jsou tovary z dílny modernismu, to jejich ráz a vlastnost! Jako hledí modernismus správnou mluvu v ohledu sociálním otrávití, podobně porušuje a falšuje mluvu v oboru práva věda, že zmatením jazyka započnou zmatky jiné, z nichž chce těžiti. Tato metoda podobá se na vlas jednání penězokazů, kteří svými padělky pravé mince kazí a lidi podvádějí.

Proto třeba veliké opatrnosti, aby šalebný modernismus svou terminologií, na zeslabení práv a ochromení církevních institucí vymyšlenou, v tělo Církve čím dál více se nezažíral a je nehubil. Třeba právní mluvu Církve co drahý odkaz předešlých věků co výraz smýšlení tolika církevních sněmů a co dílo veškeré církevní legislativy střežiti, aby ji bejlí nové tendenční terminologie nedusilo a nehubilo.

Třeba býti i po této stránce konservativním, by úskčný a nebezpečný odpůrce liknavostí, slabostí neb dokonce ústupem povolaných obhájců nemohutněl a nevitěžil. Jinak naplní se výstražná slova sv. Bernarda: »Nisi calcati fuerint (adversarii), calcabunt nos, nisi premantur oppriment nos!« Z té příčiny

1. Nechať nedá se nikdo mýliti mnohotvarnými úskoky moderní, Církvi nepřátelské terminologie, jež hledí své výmysly do úřadoven i do veřejného života zavléci a tím právní mluvu i lid převrátiti a otrávití.⁹⁸⁾

⁹⁷⁾ V díle: Das moderne Recht u. die Katholiken. Luxemburg 1873 pag. 68.

⁹⁸⁾ Výstrahou a spolu poučením budiž na př. světoběžný výraz »reformace« v podvrženém mu významu: »zřeknutí se neboli odpadnutí od katolické církve,« místo čeho užívali později protestanté výrazu: »církevní reformace.« Tato terminologie je úplně mylná a nesprávná. Ve vestfalském totiž míru z roku 1648 (Instrumentum pacis Osnabr. art. V. XII.) vyměřuje se pověstná zásada: »Cujus regio, ejus religio« t. j. podrobení církve světské moci v zemi, takto: »Dle dosavadní všeobecné a v celé říši obvyklé praxe náleží stavům duchovním i světským, s právem teritoriálním a pánovníckým též právo reformační co se týče provozování náboženství.« V aktech dotčeného míru nemélo tudíž — tak dovozuje právem

2. Nechať v á ž í si každý odvěké a přesné právní mluvy Církve, varuje se marných a jak bylo ukázáno, nebezpečných novot (Tim. 6, 20.), které se jen neprozřetelným zamlouvají a jichž jen nepovážliví užívají.

2. Nechať není nikoho t a j n o, že by tvůrcové moderní terminologie tolik a tak důsledně neusilovali, aby správnou mluvu Církve svými výmysly vždy více zatlačili a pravý názor o věcích a institucích církevních zjinačili a porušili, kdyby jim nešlo, jak bylo dokázáno, o — věc samu. Noscamus eorum sonitus et ausus!

Vojenská duchovní správa v Rakousku.

Sděluje Dr. JOSEF TUMPACH.

V pojednáních o počtu a roztrídění vojenského duchovenstva v Rakousku nalézají se v příručkách kanonického práva různé odchylky, čehož příčinu dlužno ovšem hledati v některých změnách, jež během času u věci té se byly staly. Základ nové organizace vojenské duchovní správy tvoří arci v hlavních bodech až doposud nejvyšší rozhodnutí ze dne 3. ledna 1869 ¹⁾ a ze dne 10. srpna 1883 ²⁾; nejnovější ustanovení o věci té podává však nejv. rozhod. ze dne 14. dubna 1892, obsažené v »Organických ustanoveních pro vojenskou duchovní správu« z r. 1892. ³⁾

Za příčinou vykonávání vojenské duchovní jurisdikce a vedení vojenské duchovní správy rozdělena je totiž celá říše rakousko-uherská na 15 vojenských farních obvodů — Militär-Seelsorgebezirke —, jež rozsahem svým úplně se kryjí s teritoriálními obvody vojenskými — Militär-Territorialbezirke. — Jsou pak to: Krakov, Vídeň, Štyrský Hradec, Buda-Pešť, Břetislav či Prešpurk, Košice, Temešvár, Praha, Josefov, Přemyšl, Lvov, Sibiň, Záhřeb, Inšpruk a Zader ⁴⁾; země okupované, Bosna a Hercegovina, tvoří samostatný vojenský obvod farní ⁵⁾

slavný Klopp — slovo »reformace« onoho významu, k němuž přesila nekatolické literatury mu později dopomohla, jakoby bylo totožné s odpadnutím od katolické církve. Úvyknutí tomuto bludu vyvolalo pak v našem století úplně nehistorické slovo: »protireformace.« (Viz: Historisch-polit. Blätter z roku 1892). I zde platí slovo Senekovo: »Tenue est mendacium; perlucet, si diligenter inspexeris.« (Epist. 79, 16.).

¹⁾ Srv.: »K. k. A r m e e - V e r o r d n u n g s b l a t t« ze dne 15. ledna 1869 3. kus; Ord. list Praž. z r. 1869, č. 6. str. 46. nn.

²⁾ Viz: »Organische Bestimmungen für die Militär-Seelsorge,« jež přináší »Normal-Verordnungsblatt für das k. und k. Heer« z r. 1883, kus 43. (ad praes. č. 4098).

³⁾ Viz: »Normal-Verordnungsblatt für das k. und k. Heer« z r. 1892, kus 15; ad praes. č. 1977. ze dne 22. dubna 1892. —

⁴⁾ Dle nejv. rozh. ze dne 3. ledna 1869 bylo jich 17 totiž: Vídeň, Linec, Štyr. Hradec, Terst, Inšpruk, Brno, Praha, Krakov, Lvov, Zader, Budín, Záhřeb, Košice, Prešpurk, Petrovaradín, Temešvár, Sibiň.

⁵⁾ Srv.: Organ. ustanov. z r. 1892, čl. I. str. 1. a schema I. str. 10 n.

I. Je pak v době míru stav aktivního vojenského duchovenstva následující :

Nejvyšší vojenskou instancí duchovní je apoštolský polní vikář⁶⁾ — apostolischer Feld-Vicar der k. und k. Armee — se sídlem ve Vídni, jemuž ve věcech duchovní správy podřízeno je všechno katolické duchovenstvo vojenské latinského i řeckého ritu, majíc od něho svou jurisdikci.⁷⁾ Jako poradní sbor přidělena pak je mu polní či vojenská konsistoř — Feld-Consistorium, — již tvoří správce či ředitel polní konsistoře — Feld-Consistorial-Direktor — a dva konsistorní sekretáři, z nichž první má řád a služné vojenského faráře, kdežto druhý patří mezi vojenské kuráty první třídy.⁸⁾ Včele jednotlivých vojenských farních obvodů stojí vojenští faráři, kteří majíce úřední své sídlo tam, kde je má vojenské obvodní velitelství,⁹⁾ jsou spolu pomocnými orgány obvodního velitelství a referenty tamtéž ve všech administrativních vojenských záležitostech duchovních. Ve věcech duchovní správy podřízeni jsou vojenští faráři bezprostředně apoštol. polními vikáři, vedou vojenské matriky, konají prohlášky, vyhotovují úřední matriční listiny a mají dozor nad vojenskými kuráty a katolickými kaplany jim podřízenými. Všichni jsou náboženství římsko-katolického, což platí i o všech členech vojenské konsistoře¹⁰⁾

O duchovní správě ve vojenských nemocnicích a různých ústavech pečují vojenští kuráti, kteří ve věcech správy té se týkajících podřízeni jsou vojenskému faráři příslušného vojen. farního obvodu. Všech dohromady je dle nejv. rozhodnutí z r. 1892 32, a někteří z nich zastávají zároveň i duchovní správu při dotýčných vojenských posádkách, jako se to děje v Olomouci, Štyr. Hradci, Komárně, Trnavě, Tereziíně, Linci a Dubrovníce. Trvalá úřední sídla voj. kurátů jsou zřejmě z jejich rozřídění, jež jest následující¹¹⁾: Ve vojenském farním okrese Krakovském jsou dva (ve voj. nemocnici v Krakově a v Olomouci), ve Vídeňském osm (2 ve voj. posádkových nemocnicích ve Vídni, 1 ve Vídeňské invalidovně, 1 ve Vídeňském arsenále, 1 ve voj. nemocnici v Badenu, 1 ve vojen. nemocnici v Brně, 1 ve vojen. trestním ústavu v Möllersdorfu a 1 ve Steinfeldu u Vídeň. Nového Města), ve Štyrsko-Hradeckém tři (ve vojen. nemocnicích ve Štyr. Hradci,

⁶⁾ Do r. 1773. zastával úřad vojen. apoštol. vikáře císařský kaplan z Tovaryšstva Ježíšova. Po zrušení řádu tohoto r. 1773 spojen úřad ten s biskupstvím Vídeň. Nového Města, jež bylo r. 1785 přeneseno do sv. Hippolyta. Od r. 1826 jmenován pak pro vojsko Rakouské zvláštní polní vikář apošt., jenž bývá obyčejně též titulárním biskupem in partibus). Nynější apošt. polní vikář, Dr. Koloman Belopotoczky, biskup Trikalský, je v řadě polních vikářův apoštol. (počítaje od r. 1773) dvanáctým; z předchůdců jeho Landt, Billig, a Schachtner biskupy nebyli. Viz: Rittner — Zitek: Církevní právo katolické; v Praze 1887, díl I. strana 221. n.; »Personal-Stand der Militär-Geistlichkeit« für das Jahr 1894, str. 5.

⁷⁾ Srv.: Organ. ustanov. z r. 1892, článek IV. str. 3.

⁸⁾ Srv.: Organ. ustanov. z r. 1892, čl. II. a V. str. 1. a 3.

⁹⁾ V Čechách v Praze a v Josefově.

¹⁰⁾ Viz: Organ. ustanov. z r. 1892, čl. II. a VI. str. 1. nn.

¹¹⁾ Srv.: Organ. ustanov. z r. 1892, schema I. str. 10. n.

v Lublani a v Terstu), v Buda-Peštském dva (v tamějších vojen. nemocnicích), v Prešpurckém tři (ve vojen. nemocnicích v Prešpurku a Komárně, a ve vojen. invalidovně v Trnavě), v Košickém jeden (ve vojen. nemocnici ibidem), v Temešvárském jeden (ve vojen. tamní nemocnici), v Pražském dva (ve vojen. nemocnici č. 11. v Praze a ve vojen. invalidovně v Karlíně), v Josefovském dva (ve vojen. nemocnicích v Josefově a v Terezíně), v Přemyslském jeden (ve vojen. nemocnici ibid.), ve Lvovském dva (v invalidovně a nemocnici vojen. tamtéž), v Sibiňském jeden (ve vojen. nemocnici ibid.), v Záhřebském jeden (ve vojen. tamní nemocnici), v Inšpruckém dva (ve vojen. nemocnicích v Inšpruku a v Linci) a v Zaderském jeden (ve vojen. nemocnici v Dubrovnice). S rozříděním tímto shoduje se úplně i schematismus vojenského kleru z r. 1894; odchylka jeví se tu jenom v tom, že dle schematismu toho nalézá se ve farním vojenském obvodu Temešvárském ještě o jednoho vojen. kuráta více, totiž v král. uherském státním hřebčinci v Mezöhegyesu,¹²⁾ tak že jsou de facto 33 kuráti vojenští.¹³⁾ Všichni tito vojen. kuráti jsou podobně jako faráři náboženství římsko-katolického.¹⁴⁾

Vedle kurátů pečují o duchovní správu vojenskou ještě vojenští kaplani. Co těch se dotýče, je dle čl. II. »Organ. ustanovení« z r. 1892 kaplanů vojenských vyznání katolického 51, a sice 39 ritu latinského, 12 ritu řeckého. Ku svému příslušnému vojenskému faráři nalézají se v téměř poměru jako vojen. kuráti¹⁵⁾, zastávající pod jeho dozorem duchovní správu u jednotlivých vojenských oddělení, jež v dotyčných vojen. farních obvodech rozložena jsou, a v těch vojenských ústavech, při nichž není systemisováno místo vojen. kuráta.¹⁶⁾ Konečně pak ustanoveno je dle téhož čl. II. »Organ. ustanovení« z r. 1892 osm římsko-katolických duchovních jako profesorů při vzdělavacích a vychovávacích ústavech vojenských, kteří i vyučování náboženské udělují i duchovní správu tam vedou.¹⁷⁾ Jsou pak to následující vojenské vzdělavací a vychovávací ústavy: Vychovávací ústav pro osiřelé důstojnické syny ve Fischavě, vojen. nižší reálka v Železnici (Eisenstadt) v Uhřích (diocèse Rábská), voj. nižší reálka v Kyseku (Güns) v Uhřích (dioc. Subotická), vojen. nižší reálka ve

¹²⁾ Viz: »Personal-Stand der Militär-Geistlichkeit« z r. 1894, str. 62.

¹³⁾ Dle nejvyš. rozhod. d. d. 3. ledna 1869 Ord. list Praž. z r. 1869, č. 6. str. 46. n.) byli vojen. kuráti též 33, a sice ve vojen. farním obvodě Vídeňském 5, v Lineckém 1, ve Štyr-Hradeckém 2, v Terstském 1, v Inšpruckém 1, v Brněnském 2, (ve vojen. nemocnici v Brně a Olomouci, v Pražském 5 (2 ve vojen. nemocnicích, 1 v invalidovně a 1 při posádce v Praze, 1 při posádce v Josefově), v Krakovském 1, ve Lvovském 3, v Zaderském 1, v Budínském 2, v Záhřebském 1, v Košickém 1, v Břetislavském 3, v Petrovaradinském 1, v Temešvárském 2, v Sibiňském 1. —

¹⁴⁾ Srv.: Organ. ustanovení z r. 1892, čl. II. a VII. str. 2. a 4.

¹⁵⁾ Viz: Organ. ustanov. z r. 1892, čl. II. a VIII, str. 2 a 4.

¹⁶⁾ Jako na př. v kadetních školách a ve filiálkách vojen. nemocnic.

¹⁷⁾ Srv.: Organ. ustanov. z r. 1892, čl. I. II., str. 1. n. — Dle nejvyš. rozh. z r. 1869. bylo 15 duchov. profesorů vojenských.

Sv. Hippolytě, voj. nižší reálka v Košici, voj. vyšší reálka ve Hranici na Moravě, Tereziánská vojen. akademie ve Vídeň. Novém Městě a technická vojen. akademie ve Vídni.¹⁸⁾ Poněvadž však dle schematismu vojen. duchovenstva z r. 1894 duchovní správu ve výchovácím ústavě pro osiřelé důstojnické syny ve Fischavě obstarává místní duchovní správce¹⁹⁾, ale na druhé straně dle téhož schematismu ustanovení jsou v ústavě pro důstojnické dcery v Hernalsu (Vídeň) dva duchov. professoři²⁰⁾, je de facto vojen. duchovních profesorů devět.

Všichni tito katoličtí vojenští kuráti, kaplani a professoři tvoří bez ohledu na své služební zařazení jediný status — Concretual-Stand, — jehož první polovice, resp. při lichém počtu polovice větší, tvoří co se služného týče třídu první a druhá polovice třídu druhou²¹⁾.

V o k u p o v a n é m ú z e m í Bosenském a Hercegovském, jež, jak již řečeno, tvoří zvláštní vojenský obvod farní²²⁾, pečuje o duchovní správu katolickou dle čl. II. »Organ. ustanovení« z r. 1892 devět duchovních, totiž 1 vojen. farář s úředním sídlem v Sarajevě, 2 vojenští kuráti první třídy, z nichž jeden má systemisované místo při vojen. nemocnici v Sarajevě a druhý při vojen. nemocnici v Mostaru, zastává tam zároveň duchovní správu i při vojenské posádce, a 6 vojenských kaplanů druhé třídy.²³⁾

Co se týče rakouského vojska námořního, ustanoveno je pro ně devět duchovních, totiž 1 farář s úředním sídlem v Pole²⁴⁾, 2 vojenští námořní kuráti (jeden pro námoř. nemocnici v Pole a druhý pro námoř. akademii ve Rjece) a 6 námoř. kaplanů, kteréžto námořní duchovenstvo tvoří též zvláštní status o dvou třídách služného (4 jsou kuráty resp. kaplany I. třídy a 4 kaplany resp. kuráty II. třídy.)²⁵⁾

Pro vojiny řeckého vyznání schismatického systemisováno je v době míru 9 vojenských kaplanů, kteří tvoříce zvláštní status o dvou třídách mají iurisdikci od svých biskupův, od nichž na místo to byli praesentováni, jsouce jinak úplně podřízeni příslušnému obvodnímu velitelství vojenskému. Jejich povinností jest, aby ve svém obvodu konali všechny funkce duchovní správy pro vojiny svého vyznání nejen při vojenských posádkách, nýbrž

¹⁸⁾ Viz: »Personal-Stand der Militär-Geistlichkeit« z r. 1894 str. 76.

¹⁹⁾ Viz: ibid. str. 19.

²⁰⁾ Ibid. str. 95. a 98.

²¹⁾ Srv.: Organ. ustanov. z r. 1892, čl. III. str. 2.

²²⁾ Viz: Organ. ustanov. z r. 1892, čl. I. str. 1., čl. III. str. 2.

²³⁾ Viz: Organ. ustanov. z r. 1892, čl. I., II., III., a Schema I., str. 1. n. a str. 11. Dle vojen. schematismu z r. 1894 zastávali místa kurátů ve vojen. nemocnicích v Sarajevě a Mostaru dva vojenští kaplani (Personal-Stand etc., str. 71.).

²⁴⁾ Tamtéž nalézají se matriky všech námoř. oddělení vojen., kromě matrik námoř. akademie ve Rjece a filiálky nemocnice námoř. v Dignanau, jež se chovají na dotčených místech. Viz: Personal-Stand etc., str. 74.

²⁵⁾ Srv.: »Personal-Stand der Militär-Geistlichkeit« z r. 1894, str. 74. n. a str. 100.

i ve vojenských ústavech, aby vedli vojenské matriky a pořizovali z nich úřední listiny.²⁶⁾

Protestantskou duchovní správu vojenskou obstarává pak podobným způsobem 8 duchovních, tvořících též zvláštní status o dvou třídách služného; čtyři z nich jsou vyznání augsburského a čtyři vyznání helvetského²⁷⁾. Roztřídění jsou následovně: Vojenští duchovní správce protestantští vyznání augsburského mají své úřední sídlo ve Vídni, Krakově, Buda-Pešti a Sibini; služební obvod jejich zaujímá však vždy několik obvodů vojenských, neboť Vídeňský protest. duchovní augsb. vyznání pečuje o duchovní potřeby svých souvěrců ve vojen. obvodech Vídeňském, Štýrsko-Hradeckém a Inšpruckém, Krakovský činí totéž ve voj. obvodech Pražském, Josefovském, Krakovském, Přemyšlském a Lvovském, Buda-Peštský v obvodech Buda-Peštském, Prešpurckém, Košickém, Temešvářském, Záhřebském, Zaderském a Sarajevském, a Sibiňský ve vojen. obvodu téhož jména. Duchovní správce protestantští helvetského vyznání mají pak své úřední sídlo ve Vídni, Buda-Pešti, Záhřebě a Sibini; služební obvod Vídeňského protest. duchovního správce helvetského vyznání zaujímá vojenské obvody Vídeňský, Štýrsko-Hradecký, Inšprucký, Pražský, Josefovský, Krakovský, Přemyšlský a Lvovský, — tedy dva služební obvody protestant. duchovního správce augsb. vyznání; — Buda-Peštský duchovní správce helv. vyznání má na starosti voj. obvody Buda-Peštský, Prešpurcký, Košický a Temešvářský; Záhřebský pečuje o duchov. správu v obvodech Záhřebském; Zaderském a Sarajevském, Sibiňský pak činí totéž ve vojen. obvodu téhož jména.²⁸⁾ Protestantští vojenští duchovní obého vyznání vedou na základě approbace svých příslušných duchovních úřadů duchovní správu u vojen. posádek a ve vojen. ústavech, spravují matriky a vyhotovují z nich úřední listiny, jsouce úplně podřízeni příslušnému vojenskému obvodnímu velitelství.²⁹⁾

Konečně pak pro vojny m a h o m e d á n s k é ustanovení jsou dva vojenští imamové, kteří se tou dobou nalézají ve Vídni a v Sarajevě³⁰⁾.

I je tudíž stav vojenského duchovenstva u c. a k. vojska (vyíímaje okupované území Bosenské a Hercegovské) v době míru

²⁶⁾ Viz: Organ. ustanov. z r. 1892, čl. II., III. a VIII., str. 2. nn. Dle schemat. vojen. z r. 1894 nalézali se ve vojen. obvodech Vídeňském, Lvovském, Buda-Peštském, Temešvářském, Sibiňském, Záhřebském a Sarajevském (2); jedno místo bylo neobsazeno, (Personal-Stand etc. str. 100. Též dle nejvyš. rozh. z r. 1869 bylo jich devět.

²⁷⁾ Srv.: Organ. ustanovení z r. 1892, čl. II. a III., str. 2. n.

²⁸⁾ Srv.: Organ. ustanov. z r. 1892, schema II. str. 12. — Dle nejvyš. nařiz. z r. 1869 bylo jich též osm; úřední sídla duchovních protest. vyznání augsb. byla ve Vídni, Štyr. Hradci, ve Lvově a v Budíně; ona protest. duchovních helvet. vyznání byla ve Vídni, Terstu, v Praze a Pešti. (Ord list Praž. z r. 1869, str. 48).

²⁹⁾ Viz: Organ. ustanov. z r. 1892, čl. IX. str. 5.

³⁰⁾ Srv.: »Personalstand der Militärgeistlichkeit« z r. 1894 str. 101.

dle nejv. rozhodnutí ze dne 14. dubna 1892 systemisován celkem na 127 osob, totiž: 1 apošt. polní vikář, 1 ředitel vojen. konsistoře, 2 konsistorní sekretáři, 15 vojenských farářů, 32 vojen. kuráti, 39 římskokatolických, 12 řeckokatolických a 9 řeckoschismatických vojen. kaplanů, 8 duchovních profesorů, 4 vojen. duchovní augsb. vyznání a 4 vojen. duchovní vyznání helvetského³¹⁾; pro okupované území Bosensko-Hercegovské systemisováno je 9 míst (1 farář vojenský, 2 vojen. kuráti I. třídy a 6 vojen. kaplanů II. třídy), pro duchovní správu námořního vojska též 9 a konečně 2 místa vojenských imamů, tak že úhrnný počet všech osob, vojenskou duchovní správu zastávajících, jest 147.³²⁾ Pro vojny židovské není v době míru ustanoven žádný vojenský rabín, nýbrž po čas ten konají příslušné funkce náboženské rabíni místní.³³⁾

Tento stav aktivního duchovenstva vojenského doplňuje se ze záložních kaplanů vojenských, eventuálně z kleru civilního.³⁴⁾ Praesentace na uprázdněná místa vojenských kurátův a kaplanů přísluší biskupským Ordinariátům dle toho, jak doplňovací obvody vojenské v diecésích rozloženy jsou, načež na základě praesentace té činí apošt. polní vikář říšskému ministerstvu války návrh na obsazení uprázdněných míst těch, při čemž mají přednost ti duchovní, kteří jsouce rezervními kaplany vojenskými,³⁵⁾ chtějí se dáti aktivovati; jmenování pak děje se říšským ministerstvem války.³⁶⁾ Co však se týče obsazování míst vojenských duchov. profesorův a místa vojen. kuráta při trestním ústavu vojen. v Möllersdorfu, děje se toto cestou konkursu.³⁷⁾ Dále pak dlužno poznamenati, že vojenskými faráři mohou býti ustanoveni jenom ti vojen. kuráti a římsko-katoličtí vojen. kaplani a duchov. professori, kteří s dobrým prospěchem byli se podrobili konkursní farní zkoušce před zvláštní kommissí, kterouž se schválením říšského ministerstva války ustanovuje apošt. polní vikář, aneb kteří konkursní zkoušce farní ve své diecési se podrobivše tuto pak s dobrým prospěchem u apoštol. polního vikariátu byli doplnili ve příčině těch věcí, jež se týkají vojenské

³¹⁾ Nejv. rozhodnutím ze dne 3. ledna 1869 systemisována vedle míst apošt. pol. vikáře a tří členů vojenské konsistoře místa 17 vojen. farářů, 33 vojen. kurátův a 58 vojen. kaplanů, jichž 12 bylo řecko-katolických a 9 řecko-schismatických, 15 vojenských duchovních profesorů a 8 evangelických vojenských kazatelů, celkem 135; dle organ. ustanovení z r. 1883 bylo kurátů 31, kaplanů 66, vojenských duchovních profesorů 7; ostatní pak zůstalo nezměněno, tak že bylo celkem 125 osob.

³²⁾ Srovnej však, co bylo výše řečeno o faktickém počtu vojenských kurátův a profesorův.

³³⁾ Viz: Organ. ustanov. z r. 1892, čl. II, str. 2.

³⁴⁾ Srv.: Organ. ustanov. z r. 1892, čl. XII., str. 8.

³⁵⁾ Zálohu tvoří ti duchovní, kteří byvše odvedeni, na svou žádost jmenování byli rezervními kaplany vojen. II. třídy (resp. evangelickými vojenskými duchovními a vojenskými rabíny II. třídy), jakož i ti duchovní, kteří z aktivity přestoupili do civilní správy duchovní a nenaplnili doposud 10 let vojenské služby. Viz čl. II. Organ. ustanov. z r. 1892, str. 2.

³⁶⁾ Viz: Organ. ustanov. z r. 1892, čl. XII., str. 8.

³⁷⁾ Organ. ustanov. z r. 1892, ibid.

správy duchovní.³⁸⁾ Jmenování jich děje pak se po dorozumění s apoštol. polním vikariátem na návrh říšského ministerstva války Jeho Veličenstvem, jež týmž způsobem jmenuje i ředitele a prvního sekretáře vojenské konsistoře, kdežto jmenování druhého konsistorního sekretáře a vojenských duchov. profesorů děje se jako jmenování vojen. kurátův a kaplanů na návrh apošt. pol. vikariátu říšským ministerstvem války.³⁹⁾ Jmenování apoštol. polního vikáře přísluší Jeho Veličenstvu.⁴⁰⁾

³⁸⁾ Organ. ustanov. z r. 1892, čl. XI. str. 7. —

O tomto konkursu stanoví se v okružním nařízení, jímž se ono nejvyšší rozhodnutí ze dne 14. dubna 1892 provádí, pod č. 3. následující: »Ku složení zkoušky, jež dle čl. XI. organ. ustanovení k tomu je předepsána, aby se kdo vojenským farářem státi mohl, připouštějí se jenom ti vojen. kuráti, římsko-katoličtí vojen. kaplani a duch. professoři, kteří jsou v průkazu o způsobilosti (Qualificationsliste) uvedeni jako tací, kteří se k postupu hodí, a kteří v duchovní správě vojenské již deset let jsou ustanoveni.

Žádosti za připuštění k této zkoušce budtež zaslány apoštol. polnímu vikariátu, jež dotyčnému kandidátovi oznámí den, kdy se mu před zkušební kommissi je dostaviti.

Zkouška koná se ústně a to z následujících předmětův:

a) Z fundamentální theologie s dogmatikou; b) Z mravovědy; c) Z pastorálky; d) Z církevního práva spolu s příslušnými ustanoveními občan. zákonníka a předpisy o sňatcích v c. a k. vojstě; e) Z organických ustanovení pro vojen. duchovní správu; f) Ze služebních předpisů pro vojen. duchovenstvo spolu se zvláštními předpisy, o nichž se v textu těchto služebních předpisů jenom zmínka činí; g) Z předpisů o vedení vojen. matrik; h) Z předpisů o sdělování průkazů způsobilosti pro vojen. duchovenstvo; i) Z těch oddílů služebních pravidel (Dienst-Reglement) pro c. a k. vojsko, jež jednají o působnosti a chování vojen. duchovenstva; k) Z oněch ustanovení jednacního řádu (Geschäftsordnung) pro c. a k. vojsko, jež se týkají vojen. duchovenstva.

Kandidátům, kteří se vykážou vysvědčením o farním konkursu, vykonaném s dobrým prospěchem před některou diecéšní konkursní kommissi, jest se podrobiti ústní zkoušce z předmětův uvedených pod literami od a) až do k).

Zkušební kommissi tvoří apošt. polní vikář, ředitel polní konsistoře a první konsistorní sekretář; táž pak stanoví po ukončení zkoušky stupeň kandidátovy kvalifikace.

Složena-li zkouška s výsledkem příznivým, dá o tom apošt. polní vikariát kandidátovi vysvědčení, jehož obsah budiž pojat do průkazu o jeho způsobilosti.

Je-li však výsledek zkoušky té označen jako »nedostatečný«, přísluší zkušební kommissi rozhodnouti, má-li se zkouška opakovati zcela nebo z části a kdy může býti kandidát k opakování zkoušky té připuštěn. Opětne opakování zkoušky té dovoleno není.

O výsledku zkoušky podežž apošt. polní vikariát správu říšskému ministerstvu války.«

Spolu pak se v č. 4. praví: »Tato ustanovení o skládání zkoušky k dosažení nároků na postup k důstojnosti vojenského faráře netýkají se těch římsko-katolických vojenských duchovních, kteří již před reorganisací vojenského duchovenstva, r. 1869 provedenou, do vojska byli vstoupili.« Srv.: G r i e s z l: Vorschriften in Militärangelegenheiten; Graz 1892., str. 119. nn. —

³⁹⁾ Říšskému ministerstvu války přísluší též jmenování evangelických duchovních obou vyznání. — Organ. ustanov. z r. 1892, čl. XI. str. 7. — Podobně jedná-li se o postoupení z první třídy platu do druhé, děje se to týmž říšským ministerstvem války (u katolických vojenských duchovních na návrh apošt. polního vikariátu). — Organ. ustanov. z r. 1892, ibid.

⁴⁰⁾ Organ. ustanov. z r. 1892, čl. XI., str. 7. — Jurisdikci vojenského duchovenstva podléhají všechny aktivní osoby c. a k. vojska a námořnictva, jakož i jejich manželky a děti, pokud tyto nepatří pod

II. V případě mobilisace a na dobu mobilisace ustanoví a každému armádnímu velitelství přidělí se polní superior — Feld-Superior ⁴¹⁾ —, jež z počtu vojenských farářů na návrh říšským ministerstvem války po dorozumění s apošt. polním vikářem učiněný jmenuje Jeho Veličenství. ⁴²⁾ Tomuto polnímu superiorovi, jež je ve všech vojenských administrativních záležitostech duchovním pomocným orgánem sborového velitelství a jehož služební poměr k apošt. polnímu vikáři a k velitelství armádnímu je týž, jako onen vojenského faráře za doby míru k obvodnímu velitelství a apošt. polnímu vikariátu, přísluší duchovní jurisdikce nade všemi osobami katolického náboženství příslušného armádního sboru a dohled nad duchovní správou ve vojště a nemocnicích sboru toho. ⁴³⁾ Dále pak přidělí se vrchnímu armádnímu velitelství vojenský duchovní (kaplan), jež je podřízen polnímu superiorovi a má své stanoviště při samém hlavním sídle vrchního armád. velitelství; každá *division* (*Truppen-Division*) obdrží dva duchovní vojenské, jimiž dle konfessionálních (a jazykových) poměrů jednotlivých divísí jsou buď vojenští kaplani, kteří ve věcech duchovní správy podléhají příslušnému polnímu superiorovi, nebo duchovní evangeličti; a duchovní správa v každé polní a rezervní nemocnici vojenské přidělí se vojenskému kurátovi, jež taktéž polnímu superiorovi je podřízen. Podobně i pro obsazené pevnosti ustanoví se vojenský kurát nebo kaplan, jež by v obvodu pevnostním jurisdikci duchovní vykonával, jsa ve vojenských administrativních záležitostech duchovním pomocným orgánem pevnostního velitelství, a taktéž pro pevnostní vojen. nemocnici určí se vojenský kurát. ⁴⁴⁾

Ostatně však i v době mobilisace stojí v čele každého farního obvodu vojenského vojen. farář, resp. katolický vojen. duchovní, jemuž vedení farní agendy vojenské je svěřeno, s úředním sídlem u příslušného obvodního velitelství; a též pro ty vojenské oddíly, jež ani k operující armádě ani k posádkám opevněných míst nepatří a svého vlastního duchovního nemají, ustanoví se potřebný počet vojen. kaplanů, resp. evangelických duchovních. ⁴⁵⁾

Tento status vojenských duchovních doplňuje se v čas mobilisace z počtu vojen. kaplanů rezervních, a když by počet jejich

právo moc kleru civilního. Bližší předpisy o tom obsahuje: »Dienstvorschrift für die Militärgeistlichkeit« Organ. ustanov. z r. 1892, čl. I. str. 1.). Ostatně viz o tom Borového: Sloh církevní, Praha 1894, III. vydání, str. 668 nn., kdež na základě nejvyš. rozhod. ze dne 20. června 1887 (*Normal-Verordnungsblatt für das k. u. k. Heer*, 1887, Stück 23.) uvedeny jsou podrobně osoby, jež jsou podřízeny jurisdikci duchovenstva civilního a vojenského; totéž má: Dannerbauer, *Praktisches Geschäftsbuch*, Wien 1893, str. 308 nn., a Grieszl: *Vorschriften in Militär-Angelegenheiten*, Graz 1892. str. 147. nn.

⁴¹⁾ Též evang. duchovní a rabin přidělí se každému armád. velitelství a jemu úplně se podřídí. — Organ. ustanov. z r. 1892, čl. X. str. 5.

⁴²⁾ Organ. ustanov. z r. 1892, čl. XI., str. 7.

⁴³⁾ Viz: Organ. ustanov. z r. 1892, čl. X., str. 5.

⁴⁴⁾ Organ. ustanov. z r. 1892, čl. X., str. 5. nn.

⁴⁵⁾ *Ibid*, čl. X., str. 7.

nepostačoval, ustanoví se (dle potřeby) vojenskými kaplany II. třídy po dobu války ti vysvěcení kněží, kteří se nalézají v evidenci doplňovací zálohy. ⁴⁶⁾ Po válce pak, když nastane demobilisace vojska, vrátí se i při duchovní vojen. správě vše zase do stavu dřívějšího. ⁴⁷⁾ —

Romanarum Congregationum decreta novissima.

S. Congregat. Concilii.

Decretum.

Ante actis temporibus non defuerunt apud Apostolicam Sedem Episcoporum querelae de clericis, qui suam deserentes dioecesim ad Urbem citra necessitatem et justam causam pro lubitu demigrabant: et in singulis casibus, prout ferebat occasio, provisum tunc fuit. At nostra aetate hic abusus invalescere et eo gravior fieri visus est, quo magis in pluribus dioecesibus sacerdotum imminutus est numerus: et idcirco ab Ordinariis non semel postulationes exhibitae sunt ut eidem prospiceretur. Profecto tum ex veteri Ecclesiae disciplina, tum praesertim ex praescriptionibus S. Conc. Trid. cap. 2° sess. 21 et cap. 16 sess. 23 De reform. ac subsequentibus S. Congregationis resolutionibus liquet non deesse Episcopis juris remedia, quibus hanc clericorum licentiam coërceant. Ob suarum enim ecclesiarum necessitatem Ordinariis perspicue jus est interdicens, ne sacerdotes quamvis ad patrimonii titulum ordinati propriam dioecesim deserant, eoque revocandi quamvis alibi, et adeo etiam in Urbe, per apostolicas litteras residentiale beneficium assequutos, si citra Ordinarii beneplacitum discesserint, eisque praebeatur unde honeste in sua dioecesi vivere possint. Hoc constanti disciplina retinuit S. Congregatio uti inter alia luculenter patet ex resolutione in causa Reatina diei 16. Januarii 1833.

Quapropter praedictis Episcoporum postulationibus, S. Congregationis iudicio nuperrime subjectis, Emi Patres responderunt, satis provisum per superius memoratas sacrorum canonum dispositiones.

Nihilominus cum plures Episcopi, praesertim e proximis Urbi regionibus, etiam in unum collecti, postulationibus alias oblatis institerint, et impense a Summo Pontifice efflagitaverint, ut aliquid hac in re peculiariter decerneretur, quo efficacius huic ecclesiasticae disciplinae perturbationi occurri posset, SSmus Dnus Noster Leo PP. XIII. omnibus mature perpensis, et juxta ea, quae

⁴⁶⁾ Totéž platí i o vojenských rabínech a evangelických duchovních. Srv.: Organ. ustanov. z r. 1892, čl. XII., str. 8.

⁴⁷⁾ Organ. ustanov. z r. 1892, čl. XIII. str. 9.

alias per Emum Urbis Vicarium edi jusserat, haec, quae sequuntur per Sacram Concilii Congregationem praescipit ac statuit:

1. Clerici et sacerdotes saeculares alienae dioecesis aut etiam regulares extra claustra degentes nequibunt in posterum stabile domicilium in Urbe statuere absque expressa venia Summi Pontificis per officium S. Congregationis Concilii impetranda.

2. Qui vero in praesens Romae degunt, si nullo beneficii aut officii titulo ad residendum adstricti sunt, nec per diuturnam commorationem et tacitam aut expressam suorum Episcoporum licentiam domicilium Romae acquisierint, post mensem a die hujus decreti elapsam ad suam dioecesim redire debebunt.

3. Nullus ex clericis et sacerdotibus alienae dioecesis ad ecclesiasticum officium, quodcumque sit, aut ad aliud munus, quod residentiam in Urbe requirat, eligi a quoquam in posterum poterit, nisi praeter testimoniales commendatitias sui Episcopi litteras, exhibeat quoque veniam a Summo Pontifice jam obtentam Romae manendi: itemque nemini beneficium conferatur,¹⁾ si assensum Ordinarii sui ad hoc non obtinuerit: atque aliter facta beneficii collatio nulla et irrita erit.

4. Qui ad litterarum scientiarumque studiis operam dandam vel ad honesta negotia peragenda, vel ex alia justa causa in Urbe cum Ordinarii licentia versantur, statim ac temporaria hujusmodi causa cessaverit, vel a proprio Episcopo revocentur, ad propriam dioecesim redire debebunt, exclusa omni futili excusatione, ac praesertim, ob peculiarem dioecesium his temporibus conditionem, nullatenus eisdem suffragante exceptione sive ex susceptis studiis sive ex praetensa tenuitate sustentationis ab Episcopo oblatae desumpta: quod si durante hac eorum commoratione in Urbe sese, uti decet, non gesserint, per Vicariatum Urbis propriis Ordinariis denunciabuntur, et ab Urbe discedere cogentur.

5. Quicumque denique, quolibet modo, praesentibus dispositionibus se non conformaverit, aut, quod Deus avertat, eisdem contraiverit, ipso facto suspensioni a divinis obnoxius fiet.

Ceterum Episcopi omnium clericorum suorum aequae curam gerant, neque, uti saepe dolendum, e sua dioecesi eos abire facile sinant, qui seu vitae ratione seu aliis quibuscumque causis sese reprehensione dignos aut molestos exhibeant.

Haec itaque omnia Sanctitas Sua ab omnibus, ad quos spectat, custodiri et inviolabiliter servari mandavit, contrariis quibuscumque etiam peculiari mentione dignis minime obstantibus.

Romae ex aedibus S. C. Concilii die 22. Decembris 1894.

A. Card. Di Pietro Praefectus.

L. Salvati Secretarius.

¹⁾ Secundum Ephemerides Liturg. »conferetur«.

S. Congregat. Rituum

Bellunen. et Feltren.

Solutio aliquot dubiorum de sacris Majoris
Hebdomadis functionibus peragendis.

Rmus Dnus Salvator Joannes Baptista Bolognesi, Episcopus Bellunen. et Feltren., nonnulla Dubia Sacrae Rituum Congregationi pro opportuna solutione humillime proposuit, nimirum :

In dioecesibus Bellunen. et Feltren. plures extant ecclesiae ad Regulares Familias olim pertinentes, quae, iisdem Regularibus initio hujus saeculi per civile gubernium dispersis, clero saeculari attributae sunt. Hasce in ecclesias, ubi mos viget peragendi sacras Majoris Hebdomadae functiones nonnullis abhinc annis, deficiente sacerdotum numero, quaedam inductae sunt consuetudines, unde suborta sunt insequentia dubia :

Dub. I. An Passio Domini, deficientibus aliis ministris, cantari possit a diacono ministrante quoad textum Evangelistae, et a celebrante quoad verba a Christo prolata; vel a duobus diaconis, quorum alter sit ipse diaconus ministrans; vel (si subdiaconus ministrans sit in ordine diaconali) a duobus missae ministris?

Dub. II. An Feria V. in Coena Domini liceat missam canere cum alterius Hostiae delatione ad Sacellum (vulgo Sepulcrum), quamvis die sequenti ea in ecclesia missa Praesanctificationum non celebretur, eadem Hostiam e Sepulcro in Sacarium sub vesperam privatim deferendo? et quatenus Negative, —

Dub. III. An liceat praedicta Feria V. missam canere absque alterius Hostiae consecratione et absque processione?

Dub. IV. Ubi vero nulla eadem Feria V. habeatur functio, an possit sacra Pixis in suo altari servari usque ad solis occasum, ut fideles, loco Sepulcri, ad SSmam Eucharistiam adorandam accedere valeant?

Dub. V. An pro altarium denudatione sufficiat mappas seu tobaleas ita complicare, ut major mensae pars nudata remaneat, quum ipsae mappae ab altaribus amoveantur?

Dub. VI. In utraque ecclesia Cathedrali, quibus diebus agitur Officium de aliquo Sancto, in cujus honorem dicatum sit alterum ex altaribus lateralibus, missa conventualis celebratur ad illud altare, manentibus in choro Canonicis aliisque praebendatis. An haec consuetudo sit toleranda?

Et Sacra eadem Congregatio ad relationem subscripti Secretarii, exquisito voto Commissionis liturgicae, ita propositis dubiis rescribere rata est, videlicet :

Ad I. Affirmative.

Ad II. Negative.

Ad III. Affirmative juxta decretum Pii Papae VII. (Resol. Dubior. 28. Junii 1821., appr. 31. Julii eodem anno), de venia saltem Episcopi.

Ad IV. Affirmative.

Ad V. Serventur rubricae.

Ad VI. Affirmative; dummodo altare nimis non distet a choro; secus missa celebretur in altari choralis, vel chorus adscititius paretur ad altare, ubi missa conventualis celebranda sit.

Atque ita rescripsit et servari mandavit die 1. Februarii 1895.

Cai. Card. Aloisi-Massella,

L. + S.

S. R. C. Praef.

Aloisius Tripepi, S. R. C. Secret.

Literární oznamovatel.

Briefe des heiligen Kirchenlehrers Alfons Maria von Liguori Zweiter Teil. Specielle Korrespondenz. Dritter Band. Regensburg 1894. Nationale Verlagsanstalt (früher G. J. Manz). Stran XII a 836, cena 8 M. Podává Dr. Jan Nep. Soukup.

O prvých dvou svazcích tohoto díla bylo v »Rádcí duchovním« již¹⁾ pojednáno; zbývá nám promluvit též o posledním třetím svazku psaní svatého učitele církevního Alfonsa Marie de Liguori, kterýž po nemilém prodlení konečně veřejnosti podán byl r. 1894 v Rezně.

Po předmluvě vydavatelově a po proslovu překladatelů, jež v čele tohoto svazku položeny jsou (str. I—XII), následuje »zvláštní korrespondence« slavného zakladatele kongregace Redemptoristů, obsahující 378 rozmanitých dopisů. Po té jest dodatek osmi listů alfonských, jež teprv nalezeny byly, když italská sbírka byla vydána a když již vytištěny byly první dva svazky překladu německého. Na konci po udání obsahu posledního svazku připojen jest generální rejstřík neboli abecední ukazatel ke všem třem svazkům.

Zvláštní dopisování, jakž jadrně označen jest svazek tento, rozděluje se v dvojí řadu dopisův; první řada s nadpisem: listy vědecké, čítá celkem 331 rozmanitých psaní. Druhá pak řada pod jménem listů pastýřských, zahrnuje 47 psaní. Mějme zřetel nejprv k listům vědeckým, potom k listům pastýřským.

Listy vědecké, přísně řečeno, nemají býti titulovány vědeckými; a to proto, že jen některé z nich podávají vědecká pojednání z různých odvětví bohosloví. Spíše bychom je nadepsali listy svatého Alfonsa o vlastním písemnictví, ježto valná jich většina dotýká se různých věroučných, mravoučných, asketických, homiletických a mystických prací písemných slavného učitele církevního. Než na titulu tak nezáleží, jako spíše

¹⁾ Viz ročník I. 1894.

na obsahu; a tu přese všecku jednoduchost a jednotvárnost přemnohých psaní vytknouti jest převelikou důležitostí soukromé korespondence alfonsiánské. V ní podává se denník či zápisník o studiích sv. Alfonsa a znenáhla jeví se žasnoucím zrakům celá spisovatelská dráha slavného Otce církevního; v ní též dočísti se lze úvodu v jednotlivé písemné plody, ježto se tam zřetelně udává podnět k jejich sepsání, úmysl spisovatelův, seznam pomůcek, doba a pile vynaložená, vlastní kritika a časem i vynucená sebeobrana. Jmenovitě vznik, rozvoj a dovršení sv. alfonské mravouky, jež rozruch veliký způsobila v tehdejší theologii a mistrně uvarovala se jak laxismu tak rigorismu, krásně jest zde vyličen. Zvláště některé listy, jež sv. Alfons posílal do Benátek svému tiskaři Remondinimu, napovídají snahu úsilovnou, jakou Alfons po patnácte let věnoval životní práci své, bohosloví mravoučnému. Slavné toto dílo bylo na základě Heřmana Busenbauma²⁾ z T. J. samostatně sestaveno a mnohokrátě přepracováno a rozmnoženo tak, že za živobytí autorova devětkrátě vydáno bylo. Morálka tato byla s pochvalou uvítána v Římě, ve Španělsku, Francii, Německu, též v Neapolsku; když však od Jansenistů, Encyklopedistů a Regalistů útočeno bylo v Evropě proti Jesuitům a jméno to u neprozíravých a chabých katolíků zoškliveno, zaburácela bouře i proti Redemptoristům a jich hlavě sv. Alfonsovi. Tu musil Alfons mravoučnou soustavu svou hájiti, rozbírat, novými spisy odůvodňovati, což se mu ovšem povedlo. Kterak si vedl Alfons jako spisovatel, o tom právě v těchto psaních podává se vysvětlení. Samo sebou se rozumí, že učenec pokorný nikdy se neuchopil péra z ješitnosti, marnivosti, aby snad sebe oslavil a zvětnil; horlení o čest Boží, hájení víry a pravdy, povinná péče o vlastní čest a dobré jméno byly účelnými pružinami jeho spisovatelské působnosti. »Žádného jiného při tom nemám úmyslu, leč slávu Boží a blaho Církve svaté, jež právě všude je pronásledována (List 305).« »Nepsal jsem za tím účelem, bych sám proslul, nýbrž pouze proto, bych k poznání pravdy přičinil (l. 168).« V té příčině nepokládá se nikdy za neomylného; stále čte a studuje, probírá mínění učenců, odvolává dřívější mylné náhledy, potírá příliš volné názory, ustavičně zdokonaluje svou soustavu aequiprobabilistickou a neohroženě, ale laskavě odráží protivníky a odpůrce své. »Jakmile bych uznámenal, že jsem někde se zmýlil, ochoten jsem chybu napravití (l. 196).« (Pokračování.)

Milostný Ježíšek Pražský. S^{*} povolením vydavatelovým přeloženo z francouzského. V Praze 1895. Tiskem knihtiskárny Cyrillo-Methodějské V. Kotrba. Nákladem vlastním. Podává Václav Lefler, farář na Makové.

Roztomilá knížka o 32 stránkách, opatřená jedním obrázkem Pražského Ježíška jest překlad francouzského dílka: »Le Saint

²⁾ Medulla R. P. Hermanni Busenbaum — vydána byla poprvé v Monastýru r. 1645 a vyšla častěji.

Enfant — Jésus Miraculeux de Prague.« Jak autor tak překladatel nepřipojili svého jména, toliko Imprimatur nese knížka biskupa amienského René. —

Ve skutečnosti jest knížka pouze krátkým výtahem většího díla »Milostný Ježíšek v kostele Panny Marie Vítězné v Praze« od P. Josefa Mayera, kněze kongregace nejsvětějšího Vykupitele. V překladateli pak s jistou určitostí tušíme důst. pana P. Josefa Hamršmída, kooperatora při chrámu Panny Marie Vítězné v Praze. Jak autor tak překladatel vydobyli sobě dílkem na pohled nepatrným velkých zásluh. Seznáváme totiž, že úcta k božskému Dítku Pražskému v řádu Karmelitanském zavládla po celém světě, kdekoliv řád tento svatý má své kláštery anebo zavedené bratrstvo. Tím »maličký Velikán« působí mocně k tomu, že i jméno české po celém světě jako národa zvláště omilostněného jest známo.

Spolu nabýváme vypočítáním některých zázračných událostí nejnovější doby přesvědčení, že moc zázraků neustává v Církvi katolické, nýbrž den ode dne více roste.

Tím pak jsme povzbuzeni k tomu myšlení, že zázraků za naší doby, nevěrou a bludem nasycené, jest v míře největší zapotřebí, jakož i že katoličtí křesťané těchto zázraků jsou hodni. Jednak smutný, jednak potěšující to úkaz. Že pak již rezervy Církve svaté katolické táhnou do boje, mohlo by konečně přece již otevřítí oči aspoň nám kněžím, že čas již, abychom ze sna povstali.

Že rozluštění socialní otázky na základě křesťanském leží v rukou svaté rodiny, najmě božského Dítka, kdož by o tom z nás chtěl pochybovat?

Proto milerádi připojujeme se k díkučinění na konci knížky uvedenému: »Milý milosrdný Ježíšku! Nemůžeme vyčísti všech zázraků Tvé moci a dobroty. Žehnej alespoň těmto několika stránkám, tištěným na Tvoji větší čest a slávu a dej nám promluvit se svatým předkem Tvým Davidem: Králi pokoje, svými milostmi a svoji dobrotou získej si u lidí lásku, a půvabem božského dětství Svého založ si všude blahé vzkvétající království! Specie tua et pulchritudine tua, intende, prospere, procede et regna.«

Ku konci nemůžeme jinak než vzdáti panu překladateli díky za to, že český překlad byl pořízen dříve nežli německý. Již již chystají se ctihodné karmelitanky v Luxemburgu, aby vydán byl překlad německý v nejhojnějším počtu exemplářů. A u nás? K tomu odpověď dává »nákladem vlastním« a ta okolnost, že není udána cena. Doporučujeme libeznou knížku všem kněžím a katolickým zvláště duchovním rodinám co nejvřeleji.

Spisy redakci zaslané:

Matka Boží de Foya — Matka milostí v hlavním farním chrámu Páně sv. Mikuláše v Praze. Historický nástin milostné sošky se stručným poučením o odpustcích a dodatkem některých odpustkových modliteb sestavil Ant. Postríhač, kaplan u svatého Mikuláše. Se svolením nejdůst. kníž. arcib. konsistoře.

Na žádost Jeho Emin. ndp. kardinála Františka de Paula knížete-arcibiskupa, dostalo se před nedávnem od sv. Otce Lva XIII. mnohých odpustků a výsad hlavnímu chrámu Páně sv. Mikuláše na Malé Straně v Praze pro oltář Navštívení Panny Marie, na němž nalezá se milostná soška Matky Boží Foyenské, zvané »Matkou milostí«, jež uctívána jest již od r. 1629. Za tou příčinou sebrány jsou bohaté události milostné sošky Foyenské a ve stručném přehledu historickém podány v knížce přítomné. Dějiny ty jsou velice poučny pro ctitele Matky Boží de Foya, jich v každé době veliký počet byl; mají však i význam všeobecný, ježto souvisí úzce s dějinami velkolepého a nádherného chrámu Páně sv. Mikuláše. Dočítáme se tu o starém ještě chrámu, pak o stavbě nového, podniknuté od Otců Tovaryšstva Ježíšova, kteří s neobyčejnou pilí a všemožnou snahou ku zvelebení svatyně sv. Mikulášské po sto skoro let pracovali. Dovídáme se též, jak Matka Boží de Foya jim samým a mnohým ctitelům byla k ochraně při vpádech nepřátelských i v mnohých potřebách duše i těla. — K historickému nástinu milostné sošky připojeno jest stručné poučení o odpustcích a pro praktickou potřebu též několik odpustkových modliteb k Panně Marii. — Spisek ten věnován jest vsdp. Janu Havlů, kanovníku a hl. faráři u sv. Mikuláše, jehož přičiněním neunavným a hlavně též nákladem celý chrám Páně u sv. Mikuláše vyčištěn a opraven byl. Obrázek barevný Matky Boží Foyenské zdobí knížku tuto, obsalující 56 stran, již dostati lze buď u spisovatele, aneb v knihkupectví Cyrillo-Methodějském za 15 kr. Doporučujeme.

Bible a nejnovější objevy v Palestině, Egyptě a Assyrii.

Napsal F. Vigouroux. Sešit 2. — Objevy učiněné v Egyptě a v Assyrii v době novější potvrzují jasně historičnost a pravdivost našeho Písma svatého. Mrtvé stavby a památníky egyptské a assyrské, jež po dlouhé věky zrakům lidským pod sšutinami byly skryty, jakož i záhadné zprvu nápisy hieroglyfické a klinové ožily jakož i rozhovořily se úsilím neunavných badatelů, aby pronášely nad jiné přesvědčivá a pádná svědectví na obranu knih posvátných. Naplnila se tu v podivuhodné míře slova Písma svatého: »Budou-li tito mlčeti, kamení bude volati«, a »Kámen ze stěny křičeti bude, a dřevo odpovídati bude.« — Dílo Vigourouxovo, kteréž vzbuzuje obdiv celého vzdělaného světa, odhodlala se Cyrillo-Methodějská knihtiskárna V. Kotrba vydati v českém překladě, doufajíc, že dílo tak nákladné nalezne u veškeré veřejnosti české hojně přízně a podpory. Český překlad, k němuž slovný spisovatel s nevšední ochotou dal svoje svolení, vycházeti bude v sešitech bohatě ilustrovaných ve lhůtách čtrnáctidenních. Cena 3 arch. sešitu 20 kr. Doporučujeme.

«*Vlast*». Časopis pro zábavu a poučení. Redakcí Tom. Škrdle vyšlo právě číslo 6. (březnové) ročník XI. s následujícím zajímavým obsahem: Illirská idea za Ljudevita Gaja na Jihoslovansku. Píše Frant. Štingl. Nad hrobem básníka. Báseň od Jana Svárovského. Z veršů vlasteneckých: Jindy a nyní. Báseň od Jaroslava Tichého. Růžencová babička. Obrázek ze Žďárských

Slova pravdy. Ročník V. Čís. 9. a 10. Červení a černí. Napsal Jan Pauly. Kdo kopal národu českému národní a církevní hrob? Laciné a časové brožury tyto šíří a zastávají pravé zásady křesťanské, čímž ovšem prokazují lidu našemu službu nemalou. Doporučujeme vřele.

Náš Domov. Ročník IV., číslo 7. Sešit tento přináší zdařilou podobiznu Marie Červinkové-Riegrové. Obsah sešitu jest bohatý a zdařilý.

Květy Mariánské. Ročník XII. číslo 4. Celoroční předplatné toliko 80 kr.

Museum. List bohoslovců českomoravských. Pořadatel: Jan Staněk. Sešit III. Obsah tohoto sešitu: Jar. Rouček (Pr.): Obět; J. Svozil (Ol.): Studie z dějin arcidioecese olomucké. (Pokr.); J. Staněk (Br.): Válka v právu mezinárodním a theorie věčného míru. (Pokr.); J. Šorm (Hr.): Panno dobrotivá, oroduj za nás!; V. Hábeš (Br.): Sv. Tomáš Aq. vzorem theologův; Rud. Stránský (Pr.): Osculum pacis v liturgii. — Dopisy z našich jednot: Z Brna, Budějovic, Hradce král., Olomouce, Marihoru, Lvova. — Směs.

Kazatel. Homiletický čtvrtletník. Redaktor: Dr. Jan Kubíček, professor pastorálky při c. k. fakultě bohoslovecké v Olomouci. Ročník II. Číslo 1. a 2.

Rajská zahrádka, nejlepší časopis pro mládež, rediguje Václav Špaček. Seš. 8. s obvykle výborným obsahem. Ročně předplácí se 80 kr. v Cyrillo-Methodějské knihtiskárně V. Kotrba v Praze. Vzhledem k objemu a krásným obrázkům jest časopis neobyčejně levný.

Pánům kazatelům

doporučujeme krásné dílo

Podobenství, paraboly a bájky.

Napsal

Karel Otman,

k. a. vikář v Ořechu.

== Cena 70 kr. ==

Cyrillo-Methodějské knihkupectví G. Franci v Praze.

Ročník II.

Sešit 7.

RÁDCE DUCHOVNÍ.

ČASOPIS KNĚŽSTVA ČESKOSLOVANSKÉHO.

Redaktor

DR. JOSEF BURIAN,
sídelní kanovník Vyšehradský.

Pořadatel části právní a liturgické

VÁCLAV KOCIÁN,
kaplan u sv. Štěpána.

Schváleno nejdůst. kníž. arcib. konsistoří v Praze.

V PRAZE 1895.

Cyrillo-Methodějská knihtiskárna a nakladatelství

V. Kotrba.

O B S A H.

Listy homiletické.

	Str.
Neděle III. po Velikonoci. († Jan Herčík)	445
Neděle IV. po Velikonoci. (Jan Podlaha)	449
Neděle IV. po Velikonoci. (Dr. Ferd. Beneš)	452
Svátek sv. Jana Nepomuckého. (Kl. Märkrab)	454
Svátek sv. Jana Nepomuckého. (Mons. Boh. Hakl)	457
Neděle V. po Velikonoci. (Josef Baar)	459
Na nebe vstoupení Páně. (Josef Zelenka)	463
Na nebe vstoupení Páně. (Dr. Ferd. Beneš)	468
Neděle VI. po Velikonoci. (Josef Baar)	470

Řeči příležitostné.

Svátek ochrany sv. Josefa. (Jos. Kyselka)	473
Předvečer májové pobožnosti. (Mons. Boh. Hakl)	478
Řeč při udělování svátosti biřmování. (Jan Nep. Holý)	481

Listy katechetické.

Katechese o hříších proti lásce k Bohu. (Dr. Jan Sýkora)	485
Katechese biblické. (Fr. Vohnout)	488
Zdali měnila Jednota Bratří Českých svoje učení o velebné svátosti? Píše Dr. Ant. Lenz	490
O známosti Boha. (Píše Václav Lefler)	494

Listy vědecké.

Učení sv. Tomáše Akvinského o vlastnictví a socialismus. (Napsal prof. dr. Fr. Janiš)	498
O Josefu egyptském. (Apologeticky uvažuje fil. dr. Eug. Kadeřávek) . . .	501
Romanarum Congregationum decreta novissima	505
Literární oznamovatel	507

Předplatné

na

„Rádce duchovního“

== ročně 4 zl. ==

přijímá knihkupectví Cyrillo-Methodějské G. Franci

v Praze.

Listy homiletické.

Neděle III. po Velikonoci.

Homilie.

Útěcha pro život a pro hodinu smrti ve svatém evangeliu.

»Zármutek váš obrátí se v radost.«
Jan 16, 20.

Jako dobrý otec, když na sobě již cítí blízkou smrt, shromáždívá okolo sebe milované děti své, s nimi se loučí, naposledy je napomíná, své srdce docela jim otvírá, naposledy již žehná synům a dcerám: tak i Pán Ježíš maje umřít, při poslední večeři dlouhou a dojmavou řečí loučil se s apoštoly Svými; ještě jednou jim pověděl, co Jej očekává, a co oni budou jednou snášeti; slíbil jim ve všem Svou pomoc a po smrti přední místa v království nebeském. »Nenechám vás zde sirotků, ale jiného Utěšitele pošlu vám; i já s vámi jsem po všechny dny až do skonání světa.« Dnešní evangelium také jest částkou onoho loučení. Již často apoštolům mluvil Pán o Svém umučení; ale oni tomu nikdy nerozuměli; poněvadž si Spasitele představovali jako velikého krále, jehož kralování nebude mít konce, proto nechtěli věřiti, co jim Pán Ježíš o Svém utrpení a o Své smrti předpovídal. A poněvadž neštěstí nenadále, o kterém člověk nemá tušení, na něj tím více dolhne, jej tím více tlačí: proto Pán Ježíš hleděl apoštoly na Svou smrt připravit, proto i v tom okamžení, kdy již hrůzy nastávajícího utrpení počaly svírat Jeho duši, nedsbal tak o Sebe jako o ně, boje se, aby neklesla víra jejich, až Jej budou viděti v rukou nepřátel ztrýzněného, na kříži umírajícího, do hrobu uloženého. Proto již zřetelně pravil k nim: »Maličko a neuzříte mne, neb jdu k Otci«; jen malou chvíli ještě a budu vzat od vás, umru na kříži. Viděl Pán Ježíš zármutek apoštolův z Jeho smrti, a proto v dobrotivosti a lásce Své, aby je potěšil, dokládá: »Ale opět maličko, a užijete mne,« za tři dny z mrtvých vstanu

Rádce duchovní.

a všem vám se ukázu, užijete mne opět. »Vy budete kvíletí a plakati, ale svět se bude radovati«, mluvil dále Spasitel k apoštolům; »ale zármutek váš obrátí se v radost«. Ano, kvíleli a plakali apoštolové trvajíce na postech a modlitbách při zavřených dveřích po celé tři dny a svět, to jest zlí lidé, obzvláště fariseové a zákonníci se radovali, že konečně na dobro odstranili Ježíše, který nepravosti jejich znal a odkrýval. Ovšem že zármutek apoštolů a hříšná radost fariseů netrvaly dlouho. Však slova tato platí nejenom o oněch smutných třech dnech, slova ta platí o celém vezdejším životě apoštolů a všech pravých následovníků Kristových. Celý život jejich jest řada utrpení a na konci mučennická smrt; celý život plakali a kvíleli, a svět, t. j. jejich nepřátelé, protivníci Boží a Kristovi radovali se, vidouce apoštoly zbičované, vidouce Jakoba statého, vidouce Petra a Pavla a ostatní umíratí rukou katovou. Ale při smrti proměnil se zármutek apoštolů v radost a slávu nekonečnou, neproměnlivou, kdežto radost tohoto světa proměňuje se ne-li dříve, při smrti jistě v trápení nekonečné, věčné.

Potěšiti chtěl a skutečně potěšil Pán Ježíš slovy Svými apoštoly. Ale tato srdcem naším hýbající slova Spasitelova, kterými loučil se v poslední hodinu před Svým utrpením, i nás mohou a mají potěšiti. Vždyť po této řeči Pán Ježíš v té samé hodině, když se modlil za apoštoly, modlil se i za nás »Neprosím, Otče, toliko za ně, ale i za ty, kteří uvěří ve mne skrze slovo jejich.« Jan 16, 12. A obzvláště dvoje potěšení můžeme si ze slov dnešního sv. čtení vybrati, jedno jest pro život, druhé pro hodinu smrti.

P o j e d n á n í .

1. »Vy budete plakati a kvíletí, ale svět se bude radovati; vy se budete rmoutiti, ale zármutek váš obrátí se v radost.«

Pán Ježíš zde činí rozdíl mezi Svými věrnými a tímto světem, t. j. lidmi zlými, převrácenými. A jako při Jeho smrti apoštolové truchlili, ale zlí fariseové jásalí, tak často děje se až podnes. Člověk spravedlivý, tichý, mírný, bývá často v neštěstí a v zármutku, kdežto mnohý nepoctivý a nespravedlivý, jenž se z jeho žalosti raduje, živ jest v radosti a veselosti. Neurázej se nad tím žádný z vás, nejmilejší, vždyť to tak Pán Ježíš předpověděl; vždyť se tak stalo i Jemu i apoštolům, a dítí se bude tak zde na světě až do skonání světa.

Avšak i to druhé slovo Spasitelovo jest a zůstane pravdivé: »Zármutek váš obrátí se v radost.« Může býti zde na světě žalost a zármutek buď zaviněný, buď nezaviněný; a ovšem jen o tom zármutku, který si nepřipravil člověk sám svými hříchy, ale který jej potkal bez jeho viny, jen o tom platí slova Kristova: »Zármutek váš obrátí se v radost.« Jestliže tě tedy, bratře a sestro v Kristu, pronásleduje závist a nepřízeň, jestliže člověk nepoctivý cizího žádostivý ti ukřivďuje, tě utlačuje; jestliže necitelný, ne-

milosrdný člověk nevinně ti vynucuje slzy a kvilení: netrať nádeji, neobviňuj spravedlnost Boží, neoplácej mu zlé zlým, ale doufej, že za maličko uzříš pomoc od Boha, a ne-li dříve, na soudu Božím že se tvůj zármutek obrátí v radost, které nikdo více neodejme od tebe. »Blahoslavení (nevinně) lkající, nebo oni potěšeni budou.«

Ale i zaviněný zármutek, i ta žalost, ta nehoda, kterou si člověk sám připravil, kterou snáší jako spravedlivý trest za své hříchy, může se mu obrátiti ještě v radost, jestliže snáseti ji bude s myslí kající, jestliže pozná toto navštívení Boží a na dobro z hříchů svých povstane. Ale běda tomu, kdo patří mezi ty, které Pán Ježíš nazval s v ě t e m ; kdo se z neštěstí jiného raduje, nevinného k hanbě, škodě a zármutku přivádí, kdo se raduje z toho, co lidem dobrým jest k zármutku. Jako radost fariseův jen tři dny trvala, tak nikdy Bůh nedopustí, aby lež a hřích navždy byly nad pravdou, aby bezpráví panovalo nad spravedlností. A třeba byla pravda a spravedlnost někdy i na měsíce a leta násilně utlačena, přece nezahyne; »zármutek váš obrátí se v radost«, a radost bezbožných obrátí se pak v trápení, které nikdy nepřestane, nikdy neumenší se.

2. Ale ze všech žalostí, ze všech zármutků zde na zemi největší, kterému nevyhne se nikdo, jest ta smutná hodina, kdy má člověk opustiti, co mu na tom světě nejdražší — s v ů j ž i v o t. A i pro tuto trpkou chvíli, p r o h o d i n u s m r t i máme v dnešních slovech Spasitelových balsám potěchy; i tento zármutek obrátí se v radost těm, kteří umírají jako Kristus smrtí spravedlivého. Maje odejiti ze světa, pravil Pán Ježíš: »Jdu k Otcí.« Kdo kdy krásněji, kdo potěšitelněji pojmenoval a popsal tuto hroznou chvíli, než Kristus Pán, když nazývá odchod na onen svět návratem k Otcí? Hrozná jest ovšem ta myšlénka, že v jednom okamžení opustí člověk všecko, co měl, proč pracoval, čím se těšil a obíral; hrozná jest to, že ze všeho nic nepodrží, než jednoduchý rubáš, sprostou rakev; hrozná jest to, že navždy uzavře oko a uloží se do tmavého hrobu a shnije, ano hrozná jest slovo u m ř í t i ; ale všechny tyto hrůzy cítí jen ten, kdo umírá be Boha, bez Krista. Ale my, nejmilejší, hlásíme se k Pánu Ježíši, pro nás nebude smrt hrozná, budeme-li se k Pánu Ježíši hlásiti nejen s l o v e m, ale i ž i v o t e m, budeme-li umíratí s Bohem, s Kristem. Pak bude nám smrt zrozením k novému životu, navrácením do pravého domova, cestou k Otcí. Ó blahoslavený člověk ten, jenž na smrtelné posteli k sobě říci může: »Jdu k Otcí!« Ten pokojně umírá, zármutek a bolest, kterou smrt sebou přináší, již zde obracuje se mu v radost, neboť jak hasne světlo očí jeho pozemských, osvěcuje se mu zrak duše; on vidí Otce nebeského, jak již ruce roztahuje, aby ho přijal k Sobě. Ale nedocházejí všickni lidé, ani všickni křesťané tohoto štěstí; smrt zlých jest opravdu hrozná, oniť nejdou k Otcí, oni jdou k Soudci přísnému, Jehož spravedlnost zatratí je na zasloužené tresty. Kdo již viděl umíratí hříšníka zatvrzelého, kdo umí považiti, jak důležitá jest

hodina smrti, ten musí jistě vyznati, že jediné slovo: »Jdu k Otci« v hodině smrti vyslovené za více stojí, vzácnější jest než všechno bohatství, všechny rozkoše a radosti tohoto světa. Ale slova: »Jdu k Otci« jsou nejen pro umírajícího velikou potěchou a blažeností, nýbrž i pro ty, kteří nad jeho smrtí zármutek mají, pro jeho přátele. Tam sedí zarmoucený otec, matka, na loži umírajícího milovaného dítěte. Jejich jediná radost hyne — to dítě, sotva že povyrostlo, sotva že jako krásná květina rozkvětlo, aj již hyne, vadne; co z něho mohlo býti a nyní jest zmařeno! Neplač, nenáříkej tak, otče, matko, nezhyne dítě tvé, není zmařen tak krásný život; ono šlo k Otci; k Otci svému a k Otci vašemu. Tam zase umírá nemocí sklíčen muž mladý, který obdařen velikými dary od Boha, počínal býti podporou a pomocí těch, kterým náležel; a proto tak velmi truchlí přátelé okolo něho stojící, že toho, jemuž celý svět byl otevřen, jenž mohl stům a tisícům býti užitečným, že toho potkalo tak časně největší neštěstí na světě — s m r t, že hyne jako strom, dříve než nesl ovoce. Netruchlete, přátelé, on nehyne, on jde k Otci, k Otci svému a k Otci vašemu.

»Uzřím vás opět«, těšil dále Spasitel apoštoly, »a radovati se bude srdce vaše a radosti vaší nikdo neodejme od vás«. V těchto slovech leží i pro nás všechny veliká potěcha. Je-li smrt odchod k Otci, k Otci nás všech, pak se zajisté u Otce shledáme; uzříme se zase, můžeme zvolati se Spasitelem, a radovati se bude Srdce naše a radosti té nikdo neodejme od nás. Přistupte v duchu k smrtelnému loži, na němž umírá otec, zanechávají zde vdovu a osiřelé děti, jak by se mu netrhalo srdce žalostí, an vidí své drahé v slzách se rozplývati, an pomýšlí na jejich nastávající opuštěnost! Tyto myšlenky činí mu těžkou smrt. Ale aj, jak se mu jasní tvář, jak mu plane radostí oko, on volá své drahé k sobě, žhne jim naposledy klesající pravici a těší je řka: »Neplačte; ovšem maličko a neuzříte mne, nebudete mne míti mezi sebou; vy budete plakati a kvílet; ale nade mnou neplačte; jáť jdu k Otci, k Otci Svému a k Otci vašemu. Vy nyní zármutek máte, ale uzřím vás opět.«

Ó rcete sami, nejmilejší, co by mohlo umírajícím rodičům, co pozůstalým přátelům a sirotkům větší potěchy zjednati, než slova: »Jdu k Otci, uzřím vás opět.« Odpovězte, co může učiniti smrt lehčejší, než slova: »Jdu k Otci — uzřím vás opět!« Kéž bychom se ale všickni opravdu shledali u Otce! Ach, budou mnozí, kteří nepřijdou k Otci a běda tomu, kdo s nimi se shledá v trápení věčném. To buď tedy v tomto kratičkém životě časném naše přední starost, abychom mohli v hodinu smrti potěšiti sebe i své slovy: »Jdu k Otci,« přijďte za mnou a shledáme se opět. Kéž bychom my všickni jeden druhému říci mohli: »Uzřím vás opět«! Pak by radost naše byla dokonalá. Amen. † Jan Herčík.

Neděle IV. po Velikonoci.

Úvaha o slovech: „Kam jdeš?“

»Jdu k tomu, kterýž mne poslal, a žádný z vás neptá se mne, kam jdeš?«
Jan 16, 5.

Z uložení Otce nebeského a z lásky k nám přišel Syn Boží na svět, aby vykoupil a spasil hříšné pokolení lidské. Když to Pán Ježíš vykonal a všecko zařídil, co k dosažení věčné spásy lidem potřebné jest, měl se zase k Otci Svému nebeskému navrátiti. Než se ale ještě navrátil, oznámil odchod Svůj apoštolům. Nad tím se ale sv. apoštolové tak zarazili, že se Ho zapomněli tázati: »Kam jdeš? Proč nás opouštíš?« Aby je potěšil, udal jim příčinu, proč je opustí a k Otci se navrátí, že jim sešle totiž Ducha Svatého. Nebo pravil jim: »Ale já pravdu pravím vám: užitečné jest vám, abych odešel; nebo neodejdu-li, nepřijde k vám Utěšitel; pakli odejdu, pošlu ho k vám. A on když přijde, trestati bude svět . . .«

Jako se učenníci Krista Pána netázali: »Kam jdeš?« tak i my často nepamatujeme, kam jdeme! Kdybychom se vždy sebe tázali: »Kam jdeš?« jistě bychom vždy moudře a opatrně jednali. Ptejte se tedy kdykoli něco počínáte: »Kam jdeš?« a dejte si vždy na to pravou a dobrou odpověď. Abyste si vždy dali pravou odpověď, k tomu chci vám býti nyní nápomocen; za tou příčinou budu s vámi rozjímati o slovech: »Kam jdeš?« a ukáži vám:

1. že často nevíme, kam jdeme; 2. že víme, kam jíti máme; a 3. že bezpečně a nezvratně přec něco víme, kam jistě jdeme.

P o j e d n á n í.

1. Často nevíme, kam jdeme. Mnohý šel nevinný a ctnostný do světa; on si vzal s sebou napomenutí svých rodičů, nebo mu utkvělo v srdci a v paměti; on si umínil, že se nedá svést, že ctnostný, vzdělaný a obohacený se zpět domů navrátí; než netrvalo to dlouho a již zapomněl na dobrá napomenutí rodičů a na to, co ve škole slýchal, a stal se z něho ničema a dareba. Věděl kam jde, když opouštěl dům otcovský? Mnohý již šel do světa za svým obchodem a řemeslem, šel hledat štěstí, a za tím ho potkalo neštěstí. Mnohý šel spáti a zatím usnul na vždy, neb se více neprobudil. Věděl Abel, kam jde, když mu řekl Kain: »Vyjděme ven?« Věděl Josef Egyptský, kam jde, když ho poslal otec Jakob za bratry, kteří pásli ovce v Sichem? Věděl Faraó kam jde, když pronásledoval Israelity na útěku z Egypta? Nevěděl, co ho a všecko jeho vojsko potká!

Nevíme tudíž, kam jdeme, nevíme totiž, co nás potká v životě. Vede se nám často jako bajkáři Ezopovi. Tento byl od svého.

pána Xantha poslán do koupelí, zdali by nějaké místo prázdné bylo. Na cestě potkal představeného města; tento chtěl si žert udělati, táže se Ezopa: »Kam jdeš?« Načež Ezop: »Nevím.« Maje představený tuto odpověď za urážku, kázal jej svázati a do žaláře dáti. Bez odmluvy se nechal Ezop do žaláře vésti; když již několik kroků učinili, obrátil se Ezop k představenému, řka: »Ejhle, zdaliž jsem neměl pravdu, když jsem ti pravil, že nevím, kam jdu? Nebo, že tebe na cestě potkám a že mne necháš do žaláře vésti, to jsem nemohl přece předvídati a tudíž právě jsem řekl, že nevím kam jdu.« Čemu se z toho učíme? K čemu má nás to povzbuditi? To nás vybízí k opatrnosti, aby nás snad nepotkalo, čeho si nepřejeme a co by nám zármutek způsobiti mohlo. To nás vybízí, abychom na smrt vždy připraveni byli. Což nemůžeme i smrti vstříc jíti? To nás vybízí, abychom Pána Boha a Jeho svatý zákon, svůj cíl, věčnost, nebe i peklo na paměti měli, bychom nešli — neupadli do hříchu. To nás konečně vybízí, abychom stále Boha prosili, by nás Svou milostí neopouštěl, při nás stále byl a kroky naše řídil, by nic zlého nepotkalo nás. Na jednom kříži podle cesty stojícím byl nápis: »Učiň, Jesu Kriste, ať mám cesty jisté, ať jsou kroky mé — vždy jen k slávě Tvé.« Významná to slova; tak často volejme a se modleme, neb nevíme kam jdeme!

2. Než ač vždy nevíme, kam jdeme, přec víme, kam jíti máme. A kam máme jíti? Tam, kam nás Bůh poslal. A Bůh nás stvořil a na tuto zem poslal a postavil, abychom Ho poznali, ctili, klaněli se Mu, milovali a poslouchali Ho a spaseni byli. Máme tedy Pána Boha a kterého Bůh poslal, Ježíše Krista poznati, milovati, ctíti, poslouchati a klaněti se Mu; máme o posvěcení a spasení duše své pracovati, máme se totiž přičiniti, abychom se Bohu vždy podobnějšími a lepšími stali. Tudíž máme i Církev svatou poslouchati a ji ctíti, rozkazům jejím se podrobiti; když jsme se byli proti příkázáním Božím a církevním prohřešili, máme pravé pokání činiti a života svého polepšiti; máme povinnosti stavu svého svědomitě plniti. Ille, víte tedy, co činiti, kam jíti máte; víte, že máte jíti za svým cílem a svým povoláním; máte jíti za Pánem Ježíšem, t. j. máte příkladu Jeho následovati; jako On přišel na svět, aby plnil vůli Otce nebeského, tak máme i my ji plniti. On pravil: »Můj pokrm jest, abych činil vůli toho, kterýž mne poslal, abych dokonal dílo jeho.« Jan 4, 34. Vůli Boží plniti, to i naším pokrmem býti má; půjdeme-li tak, půjdeme tím zároveň i cíli svému poslednímu vstříc, t. j. věčnému spasení. Bůh všecko učinil, abychom to činiti a tak života věčného dosáhnouti mohli; jen na sebe bude každý naříkati, nejde-li spasení věčnému vstříc, nedosáhne-li je. Ptej se, křesťane, tedy vždy: »Kam jdeš?« Jdeš tam a činíš to, co Bůh poroučí? A shledáš-li, že toho nečiníš, že nejdeš, kam jíti máš, obrať se a nastup cestu, kterou dle vůle Boží jíti máš. —

Abys právě šel, patř na Pána Ježíše, vždyť On jest cesta, pravda a život; On jest světlo světa; i Církev Jeho jest cesta, pravda, světlo a život. Neb děl Pán: »Vy jste světlo světa.« Mat. 5, 14.

Kdo právě chce jíti, kdo nechce klopýtnouti a zblouditi, nesmí se ani v levo ani v pravo ohlížeti, ale na cestu se dívati; tak se i vy stále na Boha dívejte, Boha, Ježíše Krista, Jeho svatá přikázání a cíl svůj a své povolání na mysli mějte a právě půjdete. — Při tom pamatujte na konec a následky toho, co činíte. Neb uvažování následků našeho jednání nemálo k dobrému povzbuzuje. Sv. František Sales. dí: »Staří mudrcové jistili, že bychom více zřetel svůj obraceti měli na cíl a konec díla, nežli na samé konání díla. My však jednááme právě naopak, anit se vždy podvratným dílem samým hmoždíme, než abychom na jeho cíl a konec hleděli.« Káz. II. na slav. Nanebevzetí P. M.

Abychom právě šli, máme i to míti na paměti, proč kam jdeme. Kdo jde na př. do chrámu Páně, ten má přec stále na to mysliti, že tam jde, aby na př. slovo Boží poslouchal, se modlil, svých hříchů litoval atd.; kdo úmysl ten na paměti má, ten bude se také modliti, slovo Boží poslouchati, hříchů svých jako publikán litovati a v chrámu Páně pobožně a uctivě se chovati. Víte tedy kam jíti máte a víte, co činiti máte, abyste právě šli, a půjdete právě, půjdete vstříc věčné blaženosti. Aby se tak skutečně stalo, uvažte konečně i to, že bezpečně víme, kam jistě jdeme.

3. Kam jdeme jistě? Čemu jdeme jistě vstříc? My víme jistě, že jdeme smrti vstříc; ano každým krokem se blížíme smrti a hrobu, neb umřítí musíme všickni. My jdeme vstříc soudu, neb hned po smrti bude každý souzen; sv. Pavel dí: »Uloženo jest lidem jednou umřítí a potom soud.« Žid. 9, 27.

My víme dále, že jdeme vstříc buď nebi, nebo očistci, nebo peklu. Kdo svatě živ jest, jde do nebe; kdo hříšně a pokání nečiní, jde do pekla; a kdo nedokončil zde pravé pokání, jde do očistce. Hle, bohatec v evangeliu byl pochován do pekla, Lazar ale do lůna Abrahamova, jak nám Pán Ježíš o tom vypravuje. Luk. 16, 22. Pamatujme tedy stále, že takové věčnosti jdeme vstříc, a na věky nezhřešíme; nezapomínejme, že smrt hříšníka nejhorší jest, Žal. 33, 22., a nebudeme hřešiti, budeme se na smrt stále připravovati, budeme dobré činiti, poklady pro věčnost si shromažďovati, a smíření s Bohem a s lidmi za to nejhlavnější dílo považovati, nebudeme nenasyceně po bohatství, slávě a světských radovánkách bažiti, budeme kříže trpělivě snášeti a na to stále pamatovati, že nic není člověku platno, kdyby celý svět získal, ale na duši své škodu trpěl!

Sv. František Sales. dí: »Konec života našeho jest smrt; měli bychom tudíž velmi pečlivě uvažovati, jakou as naše smrt jednou bude, jak se nám pak podaří a co nás po ní asi potká, abychom život svůj spořádali přiměřeně oné smrti, jakou sejíti sobě přejeme: poněvadž to docela jisté jest, že náš život byl bez pochyby taký, jaká bude naše smrt, a naše smrt že bude toliko ozvěnou našeho života.« II. káz. Nanebevzetí P. M.

* * *

Toto rozjímání a tuto úvahu o slovech: »Kam jdeš?« vštípte sobě hluboko do paměti; uvažujte živě a stále, že nevíme často

kam jdeme, že víme, kam jíti máme, a že bezpečně víme, kam jistě jdeme, a užitek toho bude znamenitý a radostný, neb půjdete moudře, budete opatrně jednati, budete vůli Boží plniti a na smrt se stále připravovati, tak že při smrti své budete moci právě říci: »Jdu k Otci nebeskému, který mne sem na tuto zem poslal, jdu do nebe.« Amen.

Jan Podlaha, bisk. vikář a farář v Stálci.

Neděle IV. po Velikonoci.

Ranní promluva.

»Kam jdeš?»

Jan 16, 6.

Známo ze svatého evangelia, že sv. apoštolové, kdykoliv něco pochopiti, něčemu porozuměti nemohli, co Spasitel shromážděnému lidu aneb pouze jim vykládal, hned se tázávali, co by to mělo znamenati, jaký smysl mají slova Jeho.

Dnes však, kde Spasitel mluví o velikém díle vykoupení, o Svém utrpení, o Své smrti, o odchodu Svém k nebeskému Otci, tu zůstali apoštolové lhostejnými a mlčeli; žádný z nich nezeptal se Mistra svého: »Co znamená Tvá řeč, kam jdeš?« A proto kárá Pán Ježíš apoštoly Své — ovšem že přátelsky, že žádný z nich podobné otázky Mu nepředložil. Moji drazí! Nepodobáme se i my těmto učenníkům Ježíšovým? Nejsme-liž i my lhostejnými, když mluví o našem určení, o cíli, k němuž stvoření jsme, o odchodu k Otci nebeskému, o smrti a soudu? Kdo z nás také se sama sebe: Člověče, kam jdeš? Co jest tvým úkolem, tvým určením? Proč jsi na tomto světě, a co tě očekává, až z toho světa odejdeš? To jsou otázky velmi důležité, jen že bohužel málo kdo si je klade. Chceme si na ně dáti odpověď alespoň dnes.

P o j e d n á n í.

1. Nuže tedy křesťanský muži, křesťanská ženo, kam jdeš? Všichni žijeme, abychom jednou umřeli, a všickni umíráme, abychom branou smrti vešli do věčnosti.

Tato brána smrti do věčnosti jest však dvojí. Jedna vede do věčné blaženosti, druhá do věčného zahynutí. Každá cesta, která směřuje k věčnému zahynutí, jest hrozná a nešťastná, byť byla sebe pohodlnější a třeba byla poseta růžemi. Jedině ta cesta jest pravá, která uvádí do věčné blaženosti; cesta ta jest ovšem ale příkrou, obtížnou, trnitou. Proto hlavní starost naše na tomto světě v tom záleží, abychom zkoumali, zdali se na té pravé cestě nacházíme a shledáme-li, že nikoliv, pak si musíme dáti tu pravou cestu ukázati. Tak budeme jednati rozumně. Každý cestující o to se stará, aby kráčel pravou cestou, která k cíli vede, a proto

když jest v nejistotě, ptá se, přemýšlí a zkoumá, kudy jde; a nikdo nesedne na vůz nebo do vlaku, aniž by se dříve zeptal, kam ten vůz nebo ten vlak jede. Tak jsme opatrnými, když někam cestujeme, ale pokud se týče té cesty nejdůležitější, cesty do věčnosti, tu býváme velmi lhostejnými a lenivými, než abychom se tázali: zdali pak přec nalézáme se na té pravé cestě, která k nebi vede? A to jest veliká chyba! Každým okamžikem blížíme se ku bráně smrti, a málo kdo ptá se, kterou branou vyjde, zda branou života věčného, či branou věčné smrti. Jaké to bude hrozné překvapení pro ty, kteří zmámeni byvše tímto světem, z omámení svého se probudí a spatří, že nalézají se před branou věčného zatracení, před branou pekla! Proto spasitelné jest, často klásti sobě a zodpověditi si otázku: Kam jdeš?

2. Ale tažme se dále: Kam jdeme po smrti? Vy rodičové, kam jdete po své smrti? Jdete do věčnosti, jdete před soud, kde se musíte zodpovídati nejen ze hříchů svých, nýbrž ze hříchů svých dětí, jež jste snad špatným vychováním, nedostatečnou péčí provinili. Rodiče jsou zodpovědnými za vychování dětí. Jestli jste vychovali děti své po křesťansku a v bázni Boží, jestli jste je dobrým příkladem svým vzdělávali, pak můžete beze strachu jíti na věčnost, vykonali jste řádně svou povinnost; pakli jste však vychovali děti své špatně, nuže zodpovědnost za to bude pro vás hroznou. Proto bděte nad dětmi svými, jimž nyní tak mnohá hrozí nebezpečí . . . A vy, kteří jměním svým se chlubíte a bohatstvím oplýváte, kam jdete? Jdete na věčnost, kam ze všeho, co zde máte, ničeho si vzíti nemůžete. Jako člověk nic sebou na svět nepřinesl, tak také ničeho ze světa neodnese. Člověku po smrti nezbude nic, než to dobré, co vykonal, a zodpovědnost za všechno zlé, jež spáchal. Kdo jsi tedy jmění svého spravedlivě nabyl a k dobrému užil, z něho i chudým rád a ochotně almužnu poskytoval, pak můžeš pokojně na věčnost se odebrati. Pakli jsi však nabyl jmění svého způsobem nepoctivým, lichvou, krádeží, podvodem, aneb užíval-li jsi bohatství svého k prostopášnostem a chudé jsi odháněl od dveří svých, pak věř, nechtěl bych tě na věčnost doprovázeti. — A vy chudí, kam jdete? Jdete do věčnosti, kde není rozdílu mezi bohatým a chudým, vznešeným a nízkým. Bůh nehledí na osobu neb bohatství a důstojenství, nýbrž na to, jak kdo živ byl. Pakli jste tedy snášeli chudobu svou s odevzdaností do vůle Boží, jestli jste sobě shromáždili poklady v nebesích, tu můžete s radostí odebrati se na věčnost, čím podobnějšími jste chudobou svou chudému Ježíškovi. Byli-li jste však v chudobě své netrpělivými, závistivými a nespokojenými, jestli jste reptali proti řízení prozřetelnosti Boží, pak třeště se před věčností. Tam bude bída vaše daleko horší než zde na světě, tam se vám povede daleko špatněji než zde.

Kam jdeme my všickni? Do věčnosti, kde za dobré skutky očekává nás odměna, za hříchy trest. Nezapomeňmež na to nikdy, bychom nemusili zakusiti, jak hrozné to jest, upadnouti do rukou živého Boha. Obrát se každý na cestě zkázy, dokud jest čas.

Přechod z jedné cesty na druhou jest lehký a Bůh ti pomůže, aby ti to nečinilo velikých obtíží. Zanech jen života hříšného a čiň upřímné pokání. Považ, oč se tu jedná, o celou věčnost, na niž nelze nikomu pomysliti bez strachu a bázně.

Nábožní křesťané! Často sobě rozjímejte odpověď na otázku: Kam jdeš? Kam jdeš životem, kam přijdeš po smrti? Tak naučíte se nejlépe tomu, jak máte žíti a jak se máte na smrt připraviti. Život nás jest krátký, smrt blízká, věčnost nekonečná. Tážme se často na tu pravou cestu, která do nebe vede, bychom se nezmylili a nezbloudili, nýbrž branou ráje do blaženosti věčné vešli. Amen.

Dr. Ferdinand Beneš.

Svátek sv. Jana Nepomuckého.

Svatý Jan ochrance cti a dobrého jména.

»Aj, já posílám anděla svého před tváří tvou, kterýžto připraví cestu tvou před tebou.« Tak čteme v evangelium na den sv. Jana Nepomuckého.

Původně byla vyrčena tato slova o sv. Janu Křtiteli. Tohoto muže nazval Spasitel Sám andělem, protože, jako chodí anděl před tváří Boží, tak chodil Jan Křtitel před tváří Spasitelovou, jsa Jeho předchůdcem. Dnes však vykládají se tato slova o svatém Janu Nepomuckém. Tento světec přirovnává se k andělu pro svou čistotu mravů, pro svou výmluvnost a pro svou neohroženost.

Kromě tohoto čestného názvu dáváme sv. Janu Nepomuckému ještě jiná vznešená jména, jimiž vyjadřujeme dílem svou úctou k jeho posvátné osobě, dílem svou důvěrou v jeho přimluvu u Boha. Nejčastěji pozdravujeme a vzýváme sv. Jana jakožto ochrance cti a dobrého jména. Nastává otázka, proč utíkáme se k sv. Janu nejčastěji tenkrát, když trpí naše čest a naše dobré jméno? Příčina jest ta, že sv. Jan z Nepomuku svou přimluvou u Boha odvrátil zlou pověst 1. od celého národa našeho i 2. od jednotlivých ctitelů svých.

O tom hodlám nyní několik slov promluvit.

P o j e d n á n í.

1. Tážete se, nejmilejší v Kristu, kterak odvrátil svatý Jan zlou pověst od celého národa našeho? O tom snadno se přesvědčíte, zajdete-li se mnou v minulost naší vlasti.

U nás v Čechách jsou dosaváde lidé, kteří se domnívají, že nejslavnější dobou v dějinách českých byla ona doba, ve které se rozdvojil pobloudilý kněz Jan Hus s papežem římským, a ve které přívrženci jeho, tak zvaní Husité, násilnou smrtí jeho na hranici v městě Kostnici rozjitřeni, mečem a ohněm potírali věrné katolíky ve vlasti české i za hranicemi. Připouštím a nepopírám, že domněnka tato poněkud pravdiva. Ve válkách husitských

objevila se válečná moc Čechů ve svém lesku světodějném. Ale táž se každého rozumného a soudného člověka, jest-li pravá čest národu, když před zbraněmi jeho všecken svět se třese, když národ stane se hrůzou a postrachem všech národů okolních? Přední dějepisec český, který nikdy katolíkem nebyl, vyznává nestranně, že následkem rozbrojů a válek husitských upadlo jméno Čechů v potupu a nenávist národů okolních.

Ano, na jménu Čech lpěla po celá dvě století, 15. a 16., zvláštní příhana. Všickni sousední národové odvraceli se s oškli-
vostí od Čechů jakožto národu kacířského nešetřícího ani osob-
ního náboženství, ani majetku, ani života, ani památných budov
a uměleckých památek katolíků. Tato zlá pověst, kterou uvalili
na sebe naši předkové nakvašení učením Husovým, nevzala za
své ani tehdy, když za dvě stě let po upálení Jana Husa vzpla-
nula válka třicetiletá. Ke skvrně odboje církevního přidala se
nyní i skvrna odboje politického. Ze stoupenců Husových stali
se během dvou set let stoupenci Lutrovi; z Husitů stali se pro-
testanté. A tito, vedení českou šlechtou odrodilou, nechtěli uznati
svého zákonitého pána, Ferdinanda Rakouského, za krále. Proto
vyslovováno jméno české i na dále s příhanou. A příhana tato
množila se, když Čechové z vlasti vypovězení — náboženskou
i politickou vzpouru v Čechách (tajně i zjevně s cizozemskými
protestanty se spolčující) podněcovali a rozdmychovali.

Tak to trvalo až do polovice 17. století. Ale neměla lpíti
potupa na jménu českém věčně. Bůh ve Svě nevyzpytatelné Pro-
zřetelnosti nechtěl, aby národ český zahynul. Proto postaral se
o to, aby mnoholetá příhana s něho byla sňata a odčiněna.
A k tomu, milí křesťané, vyvolil si Bůh za nástroj velikého mu-
čenníka Svěho Jana z Nepomuku.

Dne 15. dubna l. P. 1719 otevřen jest hrob svatého Jana
v hlavním chrámě Pražském a v těle úplně spráchnivělém nalezen
jest jazyk neporušený, tak čerstvý, jakoby se ještě v ústech po-
hyboval. Tento div ztvrzený mnoha očitými svědky pod přísahou,
opětoval se dne 27. ledna l. P. 1725. Následkem těchto zázraků
prohlášen jest Jan z Nepomuku nejprve za blahoslaveného a pak
za svatého. Pověst o těchto věcech, jakož i o jiných četných zá-
zracích, které se staly na hrobě sv. Jana anebo vůbec na přímělu
jeho, rozšířila se brzy u sousedních národů, i začali pohlížeti
ku Praze a k zemi české s úctou a obdivem. (Tak sňata jest
s Čechů hana národu kacířského a odbojného, a národ náš vešel
opět ve svazek národů katolických a mírumilovných.) »Hle,« po-
čali říkati cizozemci, »není národ český tak bezbožný, jak jsme
se domnívali, když vyšel z lůna jeho mučenník tak velice od Boha
oslavený, a to zrovna v době církevního odboje; chybil-li národ
český, chybil jen z přepjaté horlivosti o víru.«

Tomu-li tak, nejmilejší v Kristu, chápeme již dobře, proč
se nazývá sv. Jan Nepomucký ochránce cti a dobrého jména. Bůh
oslavil sv. Jana, aby oslavil před světem celý národ český a od-
vrátil od něho zlou pověst, která lpěla na něm od staletí.

2. Avšak my můžeme jmenovati i jednotlivé ctitele sv. Jana, kteří sami na sobě zkusili, že jest sv. Jan ochránce cti a dobrého jména, protože ušli skrze přímluvu jeho hanbě a potupě světské.

Ve zvláštní obšírné knize o sv. Janu Nepomuckém, kteráž vyšla v Praze tiskem před desíti lety (1878¹⁾), vypravují se tyto úplně věrohodné příběhy.

Roku 1698 vydal se jistý šlechtic český se svým vychovatelem na cesty do Italie. Po smrti svého vychovatele, jsa nezkušený, spolčil se s některými jinochy, kteří se vydávali za šlechtice, ale byli vlastně sprostí zloději. Ti okradli jednoho bohatého kupce, u něhož onen český šlechtic meškal. A tak padlo na našeho šlechtice podezření, že byl se zloději srozuměn. Věc udána soudcům, i odsouzen jest nešťastný šlechtic k smrti provazem. V cizí zemi ode všeho světa opuštěn, nevěděl si ubohý rady. V této úzkosti počal vzývati sv. Jana Nepomuckého jakožto ochránce cti a dobrého jména. Nadešel den, kdy se měla vykonati jeho poprava. Mladý šlechtic stál již na potupném žebříku. Tu se stalo řízením Božím, že šel kolem toho místa jiný šlechtic, který našeho šlechtice poznal a svou výmluvností soudce pohnul, aby popravu poodložili až na další přesvědčení. A hle, brzy potom byli oni zlosynové při opětné krádeži polapeni, ku právu dodání a k smrti odsouzeni. Tu pak se vyznali i z oné krádeže, spáchané v domě kupeckém, a tak vyšla na jevo úplná nevinnost šlechtice českého. Toto všecko slyšel od něho a písemně zaznamenal tehdejší světicí biskup Pražský Jan Dlouhoveský z Dlouhé vsi. Hle, jak patrná jest v tomto příběhu přímluva sv. Jana Nepomuckého! Jak patrně ukázalo se tu, že jest sv. Jan ochránce cti a dobrého jména!

Na počátku minulého století najal hrabě Čabelický do služby jakéhos Pavla Chotětického z Neveklova, chlapce čtrnáctiletého, i poslal ho do Prahy, aby se tam naučil troubiti na roh myslivecký. Učitelovi, jenž chlapce hudbě vyučoval, ztratilo se kdys velmi skvostné pouzdro na hudební nástroje. Učitel projevil domněnku, že ukradl to pouzdro Pavel, a vyhrožoval, že bude žalovati na něj u hraběte. Pavel ve své úzkosti vzýval sv. Jana Nepomuckého, aby sám vysvobozen byl od hanby a trestu nezaslouženého, a také rodiče jeho aby neměli příčiny k zármutku. A v skutku již za několik dní vypátrán pravý zloděj pouzdra, a nevinnost Pavlova jasně dokázána. Opět důkaz, že jest sv. Jan.

V klášteře v Klosterneuburku v Rakousích spáchána r. 1722 smělá krádež. Podezření uvaleno na domácího sluhu Ottmlayera, a protože nemohl dokázati tento patrně svou nevinnost, mělo se zavésti s ním hrdelní řízení. Nešťastný sluha vzal své útočiště k našemu světcí Janu Nepomuckému a vysílal vřelé modlitby k nebesům, aby Bůh na přímluvu toho sv. mučenníka nevinnost jeho na světlo vynéstí ráčil. Z rána toho dne, kdy měl býti vydán soudu, přišli k soudu dva jinochové a vyznali, že krádeže v klášteře Klosterneuburském sami se dopustili; udali se sami, protože

¹⁾ V Dědictví sv. Jana: *Sv. Jan Nepomucký* od dr. Borového. str. 97. nn.

jim nedalo svědomí pokoje. Tak dokázána nevinność Ottlmayerova. Aj! opět jeden důkaz, že jest sv. Jan Nepomucký ochránce cti a dobrého jména.

* * *

Nejmilejší! Co jsem vám vyložil dnes o sv. Janu Nepomuckém zakládá se na pravdě zaručené dějepisem. Příhoda, která lpěla po staletí na národě českém, smazána jest s něho tím, že Bůh sv. Jana a spolu s ním celý národ český před světem oslavil. Kromě toho odvrácena jest hanba světská i od lidí jednotlivých, kteří brali k sv. Janu své útočiště. Nazýváť se tedy sv. Jan z Nepomuku vším právem ochráncem cti a dobrého jména.

Toto přesvědčení musí nás naplniti velikou důvěrou k svatému Janu Nepomuckému. I nám hrozi často ztráta dobré pověsti. Posměvačů, utrhačů, pomlouvačů, udavačů a klevetníků jest nyní plný svět. Nikdo neujde jedovatým jazykům jejich, ani člověk svatý, ani člověk ve vysokém úřadě postavený, tím méně člověk chybám podrobený anebo ten, jehož nechrání vážnost povolání. Ale nebojme se těch jazyků jedovatých, jsme-li sobě vědomi své nevinnosti. Obratme se s důvěrou k sv. Janu Nepomuckému a prosme jej vroucně, aby svou přímluvou u Boha od nás odvrátil, cokoliv by dobrému jménu našemu škoditi mohlo. A zkusíme, jako toho zkusili i mnozí jiní ctitelé sv. Jana, že nebudeme prositi marně, že bude sv. Jan z Nepomuku i nám ochráncem cti a dobrého jména. Amen.

Klement Markrab.

Svátek sv. Jana Nepomuckého.

O jeho vypoďobněních: sochách a obrazích.

•Mlčelivý a rozumný ctěn bude.◀

Sir. 21, 31.

Církevní rok, rozmílí v Kristu, podobá se zahradě. Zahrada ta rozdělena jest ve 12 záhonů; to jsou měsíce. Záhony ty osázeny jsou kvítím, rozličným, rozmanitým; jedno krásnější druhého; jsou svatí a svěťice Boží, jejichž památku Církev svatá v tom kterém měsíci koná. A záhon nejkrásnější jest měsíc máj, v němž vládne královna květin růže duchovní, Maria; neboť jí májovou pobožností veškerý měsíc jest zasvěcen. A s ní a vedle ní jeden květ, vzácný a krásný, u veškeré Církevě a zvláště u nás v Čechách — sv. Jan Nepomucký.

I naši vlast, nejmilejší, milé Čechy, bychom přirovnati mohli ku zahradě: Zahrada bývá pro bezpečnosť ohrazena plotem. Tak učinil Bůh i se vlastní naší; ohradil ji kolkolem plotem přirozeným, horami. V zahradě té jest mnoho květů sličných a vonných, jsou to vše duše nábožné a Bohu věrné, které buď již zde živý byly, anebo dosud živý jsou. A mezi těmi květy jeden zvláštní půvaby a krásy, jehož vůně rozchází se nejen po vlastní naší, ale i v sou-

sedstvu a po veškeré Církví, sv. Jan Nepomucký, jehož památku konáme dnes.

Já předešlá leta o rozličném mluvil jsem, o čem letos? Kam vás mám vésti? — Víím, že lid náš rád navštívuje sochy sv. Jana, zvláště na večer; že tu rozžihá světla a lampy a že tu zpívá nábožné písně ke cti a chvále sv. Jana, patrona svého. To stalo se takofka národním zvykem; a není snad osady, není dědinky v Čechách, kde by sv. Jan neměl sochy své, vypočobnění svého ať sochou ať obrazem. Mlčelivý a rozumný ctěn bude! — Kéz by ten zbožný a chvalitebný zvyk jen se udržoval! I chci proto dnes putovati s vámi k sochám a obrazům sv. Jana, k nim poukázati, z nich se učiti. I budiž s námi v této chvíli sv. patron náš a přijmiž úctu naši! Mlčelivý a rozumný ctěn bude! —

P o j e d n á n í:

1. Od jak živa ctili národové své veliké a slavné muže a stavěli jim na počest sochy, vystavovali jejich obrazy; tak: mocnářům a vladařům, vojevůdcům a hrdinám, učencům a umělcům.

I Církev oslavuje své hrdiny, světce a světice Boží, stavíc jim sochy, ano i oltáře a chrámy, vystavujíc jejich obrazy. Tak i sv. Jana! Byl sv. Jan stále ctěn, hned po mučennické smrti své, a ta úcta se udržovala i přese všechny ty hrozné a záhubné bouře, jež po více než 200 let zmítaly zemí českou a národem českým. Na doklad toho máme staré sochy a obrazy, jež před jeho svatořeččení (1729), ano i před jeho prohlášením za blahoslaveného (1719) postaveny byly. Důkaz, že vždycky ctěn byl.

2. Ze soch jeho nejobyčejnější jest, kdy vypočobněn bývá jako kněz mučenník, v roucho kanovníka. V pravici mívá palmu, vítěz nad pokušením, nad hříchem. V levici kříž s podobiznou ukřižovaného Krista, na Něžž pln lásky pozírá, jako by řekl: »Ty Pane Ježíši, ukřižovaný Spasiteli můj! Ty znáš úzkost mou! Tys síla, naděje a láska má! Ty mne neopustiš v soužení mém«! Obléčen v roucho kanovnické s odznakem velechrámu sv. Víta na prsou. Kolem hlavy 5 hvězd, že světla označovala místo, kde se nalezalo v řece tělo jeho. Bývá na mostě, že s mostu shozen byl, anebo u vod, že utopen. A jest znám nejen v Čechách, ale i v sousedních zemích a po veškeré Evropě, ano i po jiných dílech světa, všudež, kde katolíci jsou, byť ne svátkem zasvěceným, jako u nás, tedy mší svatou a církevním modlením (hodinkami). Tak oslavuje Církev prvního hrdinu mučenníka za svátost zpovědní.

3. Jiný způsob bývá s prstem na ústech, což poukazuje k mlčelivosti v úradě zpovědním. Mlčelivý a rozumný ctěn bude.

4. A jiný způsob soch jeho představuje jej almužníkem. Byltě almužníkem královským, krále Václava IV. a choti jeho Žofie. Že se stal almužníkem, důkaz, že požíval důvěry a byl spravedlivý a k chudině útrpný, dobrotivý a laskavý.

5. Též kazatel. Až dosud ukazuje se v chrámě Matky Boží před Týnem kamenná kazatelna, odkud slovo Boží hlásal.

6 I jako poutník vyobrazuje se, an v úzkostech svých, kdy bouře hněvu králova naň se valila, hledal útulku u té, kteráž slove potěšením zarmoucených. Putovaltě na nejstarší poutní místo Mariánské v Čechách, do Staré Boleslavi.

7. Konečně i zpovědníkem se vypodobňuje, an koná úřad svůj; za věrnost v úřadě tom i smrt podstoupil. — I jazyk jeho mlčelivý vyobrazen bývá a pět hvězd kolem něho.

Tak ctěn a oslavován bývá sv. Jan v sochách a obrazech, a není téměř dědinky v Čechách, kde by neměli sochy sv. Jana. Sloužit k tomu, by pamatovaly nás na ctnosti jeho. Avšak málo by bylo prospělo, kdyby Bůh nebyl oslavil jej. Cím? divy a zázraky zde, korunou slávy v nebesích.

Ó budiž nám světlem, sv. ochrance náš! Necht patero hvězd tvých ctností svítí nám na dráze života, bychom i my věrně stáli každý v povinnostech svých a bouři všelikou života trpělivě snášeli, bychom zasloužili si korunu slávy nebeské, kde svítí hvězdy věčné! Amen. Monsign. Boh. Hakl, papežský komoří, bisk. vikář a děkan v Hořicích.

Neděle V. po Velikonoci.

O modlitbě.

»Budete-li zač prositi Otce ve jménu mém, dát vám.« Jan 16, 23.

Každý tvor chváí svého Stvořitele. Sotva že se ráno probudí skřivánek ten malý, již Pána Boha chváí, vznáší se k nebesům tak vysoko, že ho vidět není a prozpěvuje ranní písní svou, modlitbu. Včelička letí z úlu a bzučí po květinách svou modlitbu, kuřátko při každém napití k nebi vděčně zdvihá hlavičku a květinka zarosená vůní dýše Bohu svému.

Každý tvor chváí všemohoucího Boha; avšak rozmlouvati s ním, draží přátelé, nedovede tvor žádný. Tot jedině člověku Bohem popřáno, člověku, jenž jediný má dar řeči. A rozmluva s Bohem sluje modlitba, kteráž na Bohu všechno vymůže, dobře-li se koná. Ó, uvažte tu milost! My lidé můžeme, my smíme s Pánem Bohem rozmlouvati! Jako Bůh svým slovem všemohoucím: »staň se!« všechno stvořil, tak může člověk od Všemohoucího všechno dosáhnouti — modlitbou. Hledí Otec nebeský na prosícího člověka, slyší rád hlas jeho prosebný, jak nás Spasitel dnes ujišťuje: »Začkoliv prositi budete Otce, dát vám.«

Tu však slyším mnohého se tázati: Kterak to přichází, že často se modlívám, a přec nedostávám; často prosím, ale nevyprosím.

Proto, milý křesfane, že se sice modlíš, ale ne tak, jak bys měl. Nuže, jak se máme tudíž modliti, abychom byli vyslyšeni?

Na to odpovím s pomocí Boží v dnešní řeči, v níž ukážu, že se máme modlití: a) důvěrně, b) pokorně, c) nábožně.

Tot obsah dnešní mé řeči, k níž popřej, Pane, své milosti! Vy pak poslyšte mne ve jménu Páně!

Pojednání.

a) Víra svatá učí nás, jak se máme modlití i zač prositi máme. První oporou naší modlitby musí býti víra živá, neboli pevná důvěra v Boha. Sv. evangelium podává mnoho důkazů, jak pro důvěru prosících prosby jejich tolikráte byly vyslyšeny. Žena kananejská prosila Pána Ježíše za nemocnou dceru a volala: »Pane, pomoz mi!« Pán ji poučil, že jest poslán jen k synům israelským; avšak žena nepřestává prositi. A co činí Spasitel? Obrací se k ní slovy: »Ó, ženo, veliká jest víra tvá, staniž se tobě, jak chceš.« Mat. 15, 28.

Slepému žebráku u Jericha praví Pán, Mar. 10, 51.: »Co chceš, ať tobě učiním?« A slepec volá: »Pane, ať vidím?« I dí jemu Ježíš: »Jdi, víra tvá tě uzdravila.«

Proto píše sv. Jakob: »Jestliže pak kdo z vás potřebuje moudrost, žádej ji od Boha, kterýž dá všem hojně a neomlouvá, a bude mu dána.« Jak. 1, 5 A sv. Jan praví 5, 15.: »A totoť jest doufání, kteréž máme k němu, že, začkoliv bychom prosili podle vůle jeho, slyší nás. A když víme, že nás slyší začkoli prosíme, víme, že máme ty věci, kterých od něho žádáme.« Jan 14, 15.

Proti tomu káral Sám božský Spasitel nedůvěru sv. apoštolů. Když se strhla bouře na moři, volali apoštolové: »Pane, zachovej nás, hyneme.« A tu jim praví Pán: »Co se bojíte, malověrní?«

Tím nám ukázal všem, že se věřící báti nemá, ani důvěřující při modlitbě že nemá kolísati. Že naše modlitba nedochází vyslyšení, bývá často i to příčinou, že modlitba nebývá zřízena dle víry pravé. Víra svatá učí, abychom hledali nejprve království Božího, a lidé — hledají přede vším věci časné, marné a za ty prosí. A proto nebývají také vyslyšeni; vždyť se modlitba taková nijak neliší od modlitby pohanů; »toho všeho hledají pohané,« pravil Pán.

Žalmista Páně u věci té velmi pěkně praví Ž. 36, 4.: »Tento chudý volal a Hospodin vyslyšel ho; a ze všech zármutků jeho vysvobodil ho.« Dle výkladu sv. Augustina nehledal tento chudý zlato a jiné věci pomíjející, nýbrž Hospodina hledal a ten ho vysvobodil. »Proto kochej se v Hospodinu, a dá tobě žádost srdce tvého.«

Ovšem můžeme i máme prositi také o věci časné; avšak přede vším a nejprve za ty, jež nám jsou ku blahu duševnímu, ku spáse věčné potřebny.

Starý a slepý patriarcha Isák dával požehnání synu Jakobovi takto Gen. 27.: »Dejž tobě Bůh z rosy nebeské a z tučnosti zemské hojnost obilí a vína.« Když pak, vrátiv se, Esau též žádal požehnání otcovského, hnut jsa Isák řekl k němu: »V tučnosti země a v rose nebeské s hůry bude požehnání tvé.«

A podobně až posud žádají přemnozí lidé raději požehnání Esauovo, totiž z tučnosti zemské, nežli Jakubovo, z rosy nebeské, a proto nebývají vyslyšeni. I modleme se, přátelé drazí, vždy důvěrně a prosme nejvíce za věci duševní a dojistá budou nám dány.

b) Naše modlitba musí býti také pokorná. Nikdy nemáme zapomenouti při modlitbě, kdo jest ten, k němuž se modlíme, a kdo jsme my, kteří se modlíme.

Na Pánu Bohu musí modlíci se velebiti nestíhlou dobrotivost, jakož i jeho nejvyšší velebnost. Nestíhlá dobrotivost Boží nás vyslyší nejlaskavěji; nejvyšší, všemohoucí velebnost Boží nám všechno může dáti, zač prosíme. Nestíhlá dobrota a láska Boží nás ku modlitbě zve a vybízí, ale velebnost Boží nás učí nejhlubší pokoře; známoť, že se Bůh pyšným protivuje.

Sudte sami, zda by se mohl nadutý, pyšný člověk těšiti, že bude vyslyšen, pomní-li, že jest pýcha ohavností před tváří Boží? Jen pokorným dává Bůh Svou milost.

Zdali nepřednáší na zemi před knížaty a králi tohoto světa každý prosící suppliku neb prosbu svou s největší pokorou? A pokoujeme-li se před lidmi, a byt' byli i knížata a panovníci, čím více musíme předstoupiti před Pána Boha v duchu nejhlubší pokory, kdykoliv od Něho něco žádáme. Jen o našem božském Spasiteli čteme (v ep. sv. Pavla k Žid. 5, 7.) »a vyslyšen jen pro svou uctivost t. j. vyslyšen byl pro úctu, jakáž sluší osobě Kristově.«

Uvažme oproti tomu, kdo jsme my, ubozí, hříšní lidé! Sami ze sebe ničím nejsme a nemůžeme tudíž sobě také ničeho zasloužiti. Propast naší bídy lidské volá jedině ku hluboké propasti Božího milosrdenství; neboť co jest člověk u porovnání k Bohu? Ani takým, jakým je nejmenší mraveneček u porovnání k celému světu. Ó, jak má býti člověk, tento tvor bídňoučký, pokorným!

Když Abraham doprovázel tři cizince do Sodomy Gomorrhay a věděl, že nejvzácnější z nich jest Sám Hospodin, jal se prositi za bohaprázdná města; avšak před prosbou vyjevil nejhlubší pokoru, pravil: »Budu mluviti ku Pánu svému, ačkoliv prach a popel jsem.«

Tak mluvil arciolec spravedlivý, bohumilý. A což činiti máme my, kteří taktéž víme, že prach a popel jsme, nad to však ještě snad mnohými hříchy stíženými? —

Rcete, nejmilejší, možno-li ještě se pyšniti aneb nesluší-li se nám raději v prachu se kořiti? — »Nechci hříšniku odnímati důvěry k Bohu,« praví sv. Bernard, »nýbrž můj úmysl jest jedině, abychom při modlitbě nezapomínali, že jsme hříšníci a nikoliv spravedliví.«

Nuže, pokořme se při modlitbě. Nechať jest naše modlitba pokorná, čímž jedině dosáhneme vyslyšení. Srdcem skroušeným a pokorným Bůh nezhrzí.

c) Modlitba naše musí býti posléze nábožná. Máme se modliti horlivě a vytrvale.

Abychom ku pobožnosti větší byli povzbuzeni při modlitbě, uvažme: co jest modlitba? Jestli modlitba pozdvižení mysle k Bohu, rozmluva duše s Pánem Bohem. Náleží nám pročež tak horlivě

a nábožně se modliti, jako bychom stáli před trůnem Nejvyššího. Jakmile se modliti počínáme, musíme si živě vzpomínati na Pána Boha dle slov Žalmisty Páně Ž. 18, 15.: »A myšlení srdce mého bude před obličejem tvým vzdychky.« Ž. 21, 28. »A klaněti se budou před obličejem jeho všechny čeledi národů.«

Mnohý z nás se snad modlívá často a rád; ale při tom zapomíná, že se má modliti, jako by stál před tváří Boha Samého. Mnohý opět se modlí, ale ani nemyslí na to, co mluví. Bratři v Kristu! To není modlitba, jestliže některé modlitby roztržitě a nepozorně odříkáváme. Tu by o nás platilo slovo Páně: »Lid tento ctí mě ústy, ale srdce jeho jest daleko ode mně.« Mat. 15, 8. Jak můžeš očekávati od Boha, že tě vyslyší, jestliže sám sebe nesyšíš? Chceš, aby Bůh byl na tebe pozoren, ale ty nejsi pozoren sám na sebe!« volá sv. Cyprián.

Někdy se modlíváme bedlivě, nábožně, ale nebýváme při modlitbě stálí, vytrvalí, přejíce si jen, abychom co nejdříve byli vyslyšeni.

Ó, nás zpozdilých! Což nejsou dary Hospodinovy dosti vzácný a nezasluhují, abychom o ně vytrvale, dlouho prosili? Prorok Habakuk praví 2, 3.: »Pomešká-li, čekej ho, neboť přijde a nebude meškati.«

»Mnoho zajisté zmůže u Boha modlitba spravedlivého ustavičná,« píše sv. Jakub. Jak o sv. apoštolech, tak i o prvních křesťanech známo jest ze Sk. Ap., že trvali jednomyslně na modlitbách.

Někdy se i to stává, že se modlí křesťan dokonale, nábožně i vytrvale, a nebývá vyslyšen. Tehdá buď duše křesťana spokojena a uvažuj slova sv. Augustina: »Není to milost, býváme-li od Boha vyslyšeni dle naší vůle a ne dle našeho prospěchu.« Židy vyslyšel také Hospodin dle jejich přání a vůle, ale když poživali pokrmu, jehož si žádali, umírali. Rozhněvaný Bůh často nás vyslyší u věcech, ve kterých by dobrotivý Bůh nás nebyl vyslyšel. —

* * *

Jako jest voda rybě potřebna ku živobytí, tak modlitba nám všem ku křesťanskému životu. Naší hlavní povinností jest, abychom se modlili. Dle modlitby řídí se stav člověka. Kdo se rád Bohem v myslí obírá, jest v blaženém spojení s Bohem; přestane-li se ale člověk modliti, ruší spojení s Bohem a tak již duševně odumírá. Modlitba jest jediný prostředek ku zachování spojení našeho s Bohem, modlitba jest často jedinou útěchou v soužení a zármutku. Naše slabost, naše potřeby a strasti, všecko vybízí nás, abychom se modlili a sice důvěrně, pokorně a nábožně. Dle ujištění svatého Bernarda všimá si naší modlitby ten, k němuž se modlíme. Než otevřeme ústa k modlitbě, dává Bůh zapisovati naši modlitbu do knihy života. A tím buďme jisti, že nám dá Bůh, začkoliv prosíme; ale nedá-li někdy, obdržíme časem něco nám více prospěšného.

Modleme se, abychom byli vyslyšeni v potřebách duše i těla. »Prosme, a obdržíme.« Amen. Josef Baar, bisk. notář a farář v Putimi.

Na nebe vstoupení Páně.

Pán Ježíš vstoupil na nebesa I. nejen k vůli Sobě, aby splnila se touha Jeho poslední na této zemi, ale II. odebral se do stanů věčných i k vůli nám, aby splnil hlavní tužby a potřeby naše duchovní.

»A zajisté Pán Ježíš, když jim odmluvil, vzat jest do nebe a sedí na pravici Boží.«
Mar. 16, 19.

»Jaký život, taková smrt«, praví staré pořekadlo. Jakkoliv přísloví toto má mnoho pravdy do sebe, nelze upřít, že má i své výminky; nemůžeme naprosto o všech lidech říci, kteří smrtí dokončili již pozemský život, že smrt jejich přiměřena byla jejich životu, že skonali smrtí takovou, jakou zasloužili, lidé spravedliví, že skonali smrtí tichou, utěšenou, lidé hříšní smrtí trapnou a bolestnou.

Že pouze takový smysl nesmí se přikládati onomu přísloví, toho nejsmutnější doklad podává Sám Ježíš Kristus, Jenž Svůj nejvyšší svatý a blahodárný život na této zemi zakončiti musel trapnou a potupnou smrtí na kříži. A tato přebolestná smrt Páně by nás zajisté naplňovala ještě větším bolem, kdyby po ní nebylo v brzkou následovalo slavné z mrtvých vstání Páně a po něm ona událost, kterouž dnešní slavnost na mysl uvádí, že Pán Ježíš čtyřicátého dne po Svém z mrtvých vstání Svou vlastní mocí s tělem i s duší na nebesa vstoupil a že nyní sedí na pravici Boha, Otce všemohoucího, jak se o tom krátce zmiňuje dnešní evangelium: »A zajisté Pán Ježíš, když jim odmluvil a t. d.« Mar. 16, 19.

Nikoliv slavným z mrtvých vstáním, ale podivuhodným na nebe vstoupením bylo teprve úplně vyrovnáno ono hluboké pokolení, kterému se Pán Ježíš k vůli nám podrobil, že »učiněn jest poslušným až k smrti, a to k smrti kříže.« Filip. 2, 7.

Dle přípovědi božského Spasitele i my všickni lidé, kterýmž uloženo jest jednou zemřít, mocným slovem věčného Soudce ze spánku smrti budeme probuzeni, i pro nás přiblíží se jednou den našeho z mrtvých vstání.

Zdali však po svém z mrtvých vstání všickni dojdeme též žádoucí oslavy, abychom byli též do nebe přijati, abychom mohli slaviti též své na nebe vstoupení, to z přípovědi božského Spasitele nijakž nevysvítá; pravil Pán Ježíš: »Přichází hodina, v kteroužto všickni, kteří v hrobích jsou, uslyší hlas Syna Božího; i půjdou, kteří dobře činili, na vzkříšení života, kteří pak zle činili, na vzkříšení soudu.« Jan 5, 28.

Na kom to tedy nejvíce závisí, abychom s oslaveným Spasitelem mohli jedenkrát slaviti též své na nebe vstoupení? Záleží to nejvíce na nás samých, uposlechneme-li velemoudrého pokynutí

Pána Ježíše: »Chce-li kdo za mnou přijíti, zapři sebe sám, a vezmi kříž svůj a následuj mne!« Mat. 16, 24.

Buďmež věrnými vyznavači a následovníky Ježíše Krista, pak On Svou milostí přispěje nám, abychom tam se dostali, kam On nás při Svém na nebe vstoupení předešel; nebo nevstoupil Pán Ježíš na nebesa 1. jenom k vůli Sobě, aby poslední touha Jeho na této zemi došla svého splnění; ale 2. odebral se do stanů věčných i k vůli nám, aby splnil hlavní tužby a potřeby naše duchovní.

P o j e d n á n í.

I.

Roku 1892 slavena byla čtyřstaletá památka objevení Ameriky; při tom dostalo se přiměřené oslavy objeviteli samému, Křištofu Kolumbovi. Avšak kdo zná životopis tohoto proslulého muže, tomu není neznámo, že objeviteli nového dílu světa za jeho živobytí nevzdávala se obecně takováto pocta, že byl i jedenkrát jako zločinec přiveden v okovech z Ameriky před soud královský do Evropy.

A co přihodilo se tomuto oslavenci, stalo se i mnohým jiným zasloužilým lidem, že za svého živobytí pro své blahodárné působení nedošli mezi vrstevníky zaslouženého uznání; naopak byli snad podezříváni, osočováni, pronásledováni. Teprve když jich více nebylo již na světě, když již v hrobě práchnivěli, ale jejich blahodárné působení čím dále tím bohatší přinášelo ovoce: tu i nevděčný svět se rozpomenul, hleděl napravit velikou křivdu, kterouž jim způsobil, hleděl oslavovati jejich památku, kteráž přinesla lidem tak hojného požehnání.

Musel něco podobného též na Sobě zakusiti i Sám vtělený Syn Boží, náš Pán a Spasitel Ježíš Kristus. On přišel na svět, aby spasil, co bylo zahynulo, přinesl lidem mír a pokoj na zemi a věčnou spásu po smrti. K tomu směřovalo a směřuje veškeré Jeho učení, Jeho příklad vznešený, Jeho divy a zázraky, celý Jeho život pozemský, tak že se vším právem mohl o Něm sv. Petr před zástupy veřejně dosvědčiti, »že chodě kolem dobře činil všem, že odpuštění hříchů skrze jméno jeho vezmou všickni, kdo věří v Něho, že není jiného jména pod nebem, v němž bychom mohli spasení býti.« Sk. ap. 10, 38.

A jakého vděku dostalo se božskému dobrodinci za Jeho neskonalou obět a dobrodiní? Že přebolestnou, potupnou smrtí zakončiti musel své spásonosné působení tady na zemi!

Ovšem když minula delší doba po odchodu Páně z tohoto světa, když jak jednotlivci tak i celí národové, čím dále, tím více poznávali, jak Církev svatá čili království Boží, kteréž Pán Ježíš na zemi založil, učení, pravdou a zákonem Ježíše Krista šíří vůkol sebe pravou vzdělanost, blaho a požehnání: pak o Ježíši Kristu ukřížovaném začalo se ve světě jinak mluvíti; víra v Něho,

oslava Jeho čím dále, tím více rostla, počet Jeho vyznavačů den ode dne se množil, tak že za dob našich jméno Ježíše Krista nalézají své ctitele po veškerém světě křesťanském, kde vůbec se nalezají nějaká křesťanská duše.

Ale proto tato pozemská oslava, kteréž Ježíš Kristus již po dlouhá století po širém světě křesťanském požívá, a kterouž On dobře předvídal, nedovedla v božském Srdci Jeho utlumiti onu touhu poslední, kterouž projevil ve Své velekněžské modlitbě, když se loučil s apoštoly Svými; tehdyž se modlil: »Otče, přišla jest hodina, . . . dokonal jsem dílo, kteréž jsi mi dal, abych je činil. A nyní oslaviž mne ty, Otče, u sebe samého slávou, kterouž jsem měl u tebe, prve nežli byl svět.« Jan 17, 1.

Božské Srdce Páně toužilo hlavně po tom, aby Spasitel po vykonaném díle vykoupení lidského na této zemi mohl navrátiti se opět do slávy Otce Svého na nebi. A tato poslední pozemská touha božského Spasitele nám ani dosti málo divna býti nemůže.

Božský Spasitel pronikal vševědoucím duchem Svým události věků budoucích; On předvídal sice, jak velikého rozšíření dojde Jeho učení a Jeho Církev svatá na této zemi, že jimi rozšíří se též čest a sláva Jeho jména po všech světa končinách; ale při tom nebylo Ho tajno, že vedle mnohých ctitelův nebude až do skonání světa scházeti též mnoho odpůrců, kteří po příkladě oněch nepřátel, kteří Ho na kříž přivedli, budou to považovati za potupu, aby jhu zákona Kristova se podrobili, kteří by nejraději veškeré křesťanství ze světa odstranili, jimž Kristus, Jeho učení a Církev zůstane kamenem urážky až do smrti. A proto božského Spasitele sebe větší oslava lidská nedovedla k této zemi připoutati, aby jako vtělený Syn Boží ve Své lidské podobě i na dále zde potrvati chtěl. Odtud si snadno vysvětlíme, proč Pán Ježíš o Svém odchodu z tohoto světa jaksi s radostnou touhou vyprávěl; tak pravil apoštolům, když se s nimi loučil při večeri poslední: »Kdybyste mne milovali, radovali byste se ovšem, že jdu k Otci: nebo Otec větší mne jest . . . Již nebudu s vámi mnoho mluvit; nebo přichází kníže tohoto světa a na mně nemá ničeho.« Jan 14, 30.

Z téže příčiny vyvracel Pán Ježíš klamně náhledy těch, kdož se domnívali, že přišel na svět založit nějaké království svět-ské; těm a takovým s důrazem připomínal: »Království mé není z tohoto světa!«

Věděl dobře božský Spasitel, že trůny a říše pozemské snadno se rozpadávají, ale trůn věčné slávy, kterýž Mu Otec nebeský připravil, že žádná zloba lidská nedovede podvrátiti, co král věčné slávy že bude moci osudy Své Církev a veškerého lidského pokolení na této zemi lépe řídit, než kdyby zaujímal všechny trůny pozemské. A této nade vše žádané moci a slávy dostalo se Pánu Ježíši čtyřicátého dne po Jeho z mrtvých vstání, když Svou vlastní mocí na nebesa vstoupil a usadil se na pravici Boží, jak nám připomíná slavnost dnešní a jak každodenně vyznáváme v 6. článku víry: »Vstoupil na nebesa, sedí na pravici Boha, Otce všemohoucího.«

II.

Na nebe vstoupením Páně byla splněna poslední touha pozemská božského Spasitele, aby opustiti mohl již tento svět nevděčný, ale z toho nesmíme souditi, že chtěl Pán Ježíš Svým odchodem opustiti také Své věrné na této zemi; naopak On navrátil se do slávy Otce Svého, aby tím spíše splnil naše hlavní tužby a potřeby duchovní; Pán Ježíš vstoupil na nebesa také k vůli nám. A jak tomu máme rozuměti?

1. Sv. Pavel ve svém listě ku křesťanům Kollosenským napsal tato památná slova: »Jestliže jste s Kristem povstali, těch věcí, kteréž svrchu jsou, hledejte, kdež Kristus jest sedě na pravici Boží: o věci, kteréž svrchu jsou pečujte, ne o ty, kteréž jsou na zemi.« Kolos. 4, 12. Slovy těmi chtěl sv. Pavel patrně v srdcích křesťanů Kollosenských i v srdcích našich probuditi touhu po nebi, po království nebeském, kdež Kristus jako král věčné slávy sedí na pravici Boží. A to nečinil jen sv. Pavel, to činili i všickni ostatní apoštolé, hleděli v srdcích lidských probuditi touhu po nebi, aby nikdo nebe již zde na zemi nehledal a tak se ve své touze neklamal. K tomu povzbuzeni byli svatí apoštolé slovy i příkladem svého božského Mistra a Pána, kterýž i k vůli nám již zde na zemi po nebi toužil a konečně na nebesa vstoupil, aby i v nás touhu po nebi probudil, aby i nám v nebi místo připravil. On pravil ku Svým apoštolům při večeři poslední slova veledůležitá, kteráž platí i nám: »V domě Otce mého jsou příbytkové mnozí, a já jdu, abych vám místo připravil; a až odejdu a připravím vám místo, opět přijdu a vezmu vás k sobě samému, abyste, kde jsem já, i vy byli.« Jan 14, 23. A nebylo tohoto povzbuzení nejen apoštolům, ale i nám všem velice potřebí? Jak snadno vzniká a vzrůstá v srdcích lidských touha, aby mohli míti nebe již zde na zemi! A není dosti lidí až po dnes na světě, kteří zde nebe hledají a se domnívají, že ho musejí nalézt, o nebi však po smrti ani slyšeti nechtějí? A přece jak klamná jest tato domněnka, jak marná jest tato naděje! K tomu nalezáme ve světě nesčetných dokladů. Nechceme-li se dožítí podobného klamání, řiďtež se slovy sv. Pavla, těch věcí, kteréž svrchu jsou, hledejme, kdež Kristus jest, sedě na pravici Boží, kterýž proto do nebe se odebral, aby i v nás touhu po nebi probudil a nám tam místo připravil. Ale tím nám Pán Ježíš nezapověděl, abychom o blaho, štěstí, spokojenost zde na zemi se snad vůbec nestarali; nýbrž On jenom chtěl, abychom pro časné, pomíjející záležitosti na věčnou spásu nezapomínali. To vysvítá patrně z Jeho slov, kteráž mluvil ku Svým učenníkům: »Hledejte tedy nejprve království Božího a spravedlnosti jeho a toto všecko bude vám přidáno.« Mat. 6, 33.

2. Ovšem aby každý křesťan a vůbec každý člověk k tomuto poznání a přesvědčení přišel, že při veškeré snaze a touze po spokojenosti a štěstí časném nesmí a nemá zapomínati na blaho a spásu věčnou; k tomu jest potřebí jasného, bystrého rozumu, a aby dle

tohoto poznání také život svůj pozemský zařídil, to nedá se provésti bez ochotné a vytrvalé vůle. A kde může se křesťan takového bystrého rozumu a ochotné vůle domoci? Snad pouze svým vlastním přičiněním, aneb mu je mohou poskytnouti jiní lidé? Vlastním přemítáním může člověk sice přijíti k mnohému dobrému poznání, může i mezi lidmi mnohým dobrým zkušenostem se přiučiti, jenom že se to nestává vždycky a ne zcela jistě. Z toho patrno, že jest nám všem potřebí pomoci vyšší, než jest pouhá rada, poučení, povzbuzení lidské, že jest nám potřebí osvícení a posily od Boha, aby Bůh Sám ve všem, co zamýšlíme, rozum náš osvěcoval, a co konati máme, vůli naši posiloval, aby vášně, touhy pozemské rozum náš nezaslepily, vůle naši neochromily. Aby se tak nestalo a státi nemuselo, o to postaral se Pán Ježíš Svým na nebe vstoupením. On vstoupil na nebesa, aby nejen apoštolům, ale i nám seslal Ducha Svatého, aby tento Utěšitel Svými dary a milostmi rozum náš osvěcoval, vůli naši posiloval, abychom snad pro časný zisk, čest, chválu, rozkoš radosti věčné neztratili. Netýkala se tedy jen apoštolů, ale i všech nás ona slova Páně, když pravil: »Pravdu pravím vám: Prospějet vám, abych já odešel; nebo neodejdu-li, nepřijde Utěšitel k vám; pakliž odejdu, pošlu ho k vám«. Jan 16, 7.

3. Bez milosti a pomoci Boží nelze věčné blaženosti dojíti, ale také ne bez vlastního přičinění, jak vysvitá ze slov Páně: »Chce-li kdo za mnou přijíti, zapři sebe sám, vezmi kříž svůj a následuj mne!« Cesta k nebi dle výkladu Páně jest úzká a drsná, kdo chce po ní kráčet, musí si mnohé pohodlí a rozkoš světskou uměti odepřít, musí se vyznati v sebezapírání. Kdo nemá k tomu odhodlanosti a vůle, na cestě pravdy a ctnosti, kteráž jedině k nebi vede, dlouho nevytrvá, brzy zemdlí, zmalomyslní, i snad na bezcestí hříchu se uchýlí, zvláště když vedle obyčejných obtíží a nesnází života Pán Bůh ho ještě nějakou zvláštní trpkou zkouškou, zvláštním křížem snad navštíví. Bez sebezapření, bez trpělivého snášení křížů se nikdo za Kristem nedostane, naopak zlému pokušení snadno podlehne. Aby se i nám něco podobného nestalo, probudme v sobě pevnou odhodlanou vůli, že chceme trpělivě vše snášeti, co by Bůh nepříjemného časem na nás seslal, že chceme zapírati svou lidskou slabost a zlou náklonnost spolehající se při tom na pomoc a slitování Spasitele Samého, kterýž nám nejen Svůj příklad zanechal, ale i nyní na nás nezapomíná, když sídlí již v stáncích nebeských; On jest naším přímlyvcem a prostředníkem u Boha Otce, aby nás nedal pokoušeti nad to, co můžeme snést, aby s překonaným pokušením množily se i naše zásluhy, aby ulehčil nám naše kříže, když by nebyly nutně potřebny k našemu spasení. »Přímlyvce máme u Otce, Ježíše Krista spravedlivého«, 2. 1, napsal o božském Mistru svém Miláček Páně sv. Jan, aby ukázal, že ač nás Pán Ježíš opustil a do nebe se odebral, přece na nás nezapomíná.

* * *

Ach ano, přátelé draží, Kristus Pán vstoupil na nebesa nejen k vůli Sobě, aby splnila se touha Jeho poslední na této zemi, ale i k vůli nám, aby splnil hlavní tužby a potřeby naše duchovní. Ó vizte tu lásku! Tak nás miloval, až k smrti nás miloval! A láska jeho nepřestává ani tehdá, když do nebeských sídel se ubírá. Ano, ještě tu pamatuje na nás, aby v těch sídlech věčného blaha nám připravil stánky.

Za tuto ochotu a lásku Spasiteli svému nejlépe se zavděčíme, přičiníme-li se, abychom z lásky k Němu i mnohé časné rozkoše a radosti si odpírali, vědouce, že jsme poutníci k nebi, že zde bychom nebe nadarmo hledali, nýbrž že zkusíme lepších věcí, když zachováni budeme bez úhony ke dni Kristovu naplnění jsouce ovocem spravedlnosti ku slávě a chvále Boží. Amen.

Josef Zelenka, farář Nechvalický.

Na nebe vstoupení Páně.

Ranní promluva.

»A Pán Ježíš vzat jest do nebe a sedí na pravici Boží!«

Marek 16, 19.

Dnes konečně, nábožní křesťané, dosažena koruna vítězství za ten boj, jež Spasitel náš bojoval, a týž Ježíš, jenž až k potupné smrti kříže ponížen byl, týž Ježíš povýšen jest dnes nad všechny svaté a anděly, a posazen na pravici Boží. Jak vznešené to vítězství, z něhož všickni se radujeme! Však Ježíš nevstoupil do nebe pouze proto, aby Sám oslaven byl, nýbrž aby i nám místo slávy tam připravil. Proto jest pro nás svátek »Na nebe vstoupení Páně« svátkem tak radostným. V nebi, kde Kristus po pravici Boží na svůj trůn se posadil, tam jest i pro nás pro všechny místo připraveno. Ano, pravím, pro všechny; neboť nebe jest pro všechny, a všickni lidé bez výminky mohou do něho přijíti. Ale, bohužel, musím dodati, nejsou všickni lidé pro nebe, poněvadž tam všickni přijíti nechtějí, ač by tam lehko přijíti mohli, kdyby jen chtěli. Nebe jest pro všechny lidi, ale ne všickni lidé jsou pro nebe. To jsou dvě důležité pravdy, o nichž dnes rozjímati chci.

P o j e d n á n í.

1. Řekněte, nábožní křesťané sami: jsou radosti a štěstí, jež tento svět poskytnouti může, mezi lidmi stejným dílem rozděleny? Zajistě, že ne! Málo jest těch lidí, kteří by opravdu šťastnými byli; neboť šťastným býti, to závisí na mnohých a rozličných podmínkách a okolnostech, za něž někdy člověk sám nemůže, a jež přechasto jen tak jako náhodou se setkají a štěstí člověka utvoří! Jak zlým by to bylo pro nás, kdyby cesta ku věčné blaženosti rovněž tak nejistou byla, kdyby pro všechny lidi nebyla

schůdnou. Však nikoliv; cesta k radostem nebeským jest každému bez výminky volnou. Aby kdo přišel do nebe, k tomu není zapotřebí žádných velikých vloh, ani vznešeného rodu, ani hlubokých studií, ani nějakých protekcí. Chci-li přijíti do nebe, nic mi v cestě nestojí. V tom mi nevadí stav, jemuž přináležím, neboť králové i žebráci mají své svaté v nebi. Ano, to jest ta nejbezpečnější cesta do nebe, konám-li věrně a svědomitě povinnosti svého stavu. — Chci-li přijíti do nebe, tedy mi v tom ani nevadí hříchy, jichž jsem se dopustil, neboť andělé v nebesích radují se nad jedním hříšníkem pokání činícím více, než nad devadesáti devíti spravedlivými, kteří nepotřebují pokání. V tom liší se nebe velice od země. Ví-li svět o nějakém našem poklesku, ó jak dlouho si ho pamatuje, jak nerad zapomíná, jak těžce odpouští! Bůh ale zapomíná na hříchy naše, když jich upřímně litujeme a nevzpomíná jich nikdy více. Slzy kajícího Davida smyly zločin cizoložství a vraždy, slzy Petrovy smyly trojí zapření božského Mistra. Jakmile počali litovati hříchů svých, přestali býti hříšníky. — Chci-li do nebe přijíti, tu mi v tom nevadí Bůh. On jest sice mým Pánem, jenž rozhoduje nad životem a smrtí, ale On jest Pánem plným dobroty, jenž chce, abych blaženosti došel. On jest mým Pánem a Otcem, Jehož sobě mohu lehko nakloniti, neboť nežádá ode mne ničeho, než abych Ho miloval, a k tomu mi dává ještě milost Svou. Na každý dobrý můj skutek patří a sebe nepatrnější skutek dobrý, jež vykonám, nenechá bez odměny. — A konečně chci-li přijíti do nebe, tu nevadí mi v tom ani má vlastní slabost a nedostatečnost. Vždyť od toho, kdo chce do nebe přijíti, nežádají se nějaké vlastnosti neobyčejné; co se žádá, jest obsaženo v oněch přikázáních lásky, abych Boha miloval a bližního svého jako sebe samého. Zachovám-li ta dvě přikázání lásky, pak mi není nic nemožného, nic obtížného.

Nebe jest tedy pro všechny, neboť všickni mohou do něho přijíti, jak jsem vám právě ukázal.

2. Avšak nejsou všickni lidé pro nebe, neboť mnozí tam přijíti nechtějí, ač by tam lehko přijíti mohli. — Odpovíte mi snad: Kdo pak by nechtěl do nebe přijíti? Kdo pak by chtěl věčně se trápiti a nešťastným býti? Vím to, nábožní křesťané! Vždyť touha po blaženosti, po nebi jest nám vrozená a každý by také rád blaženosti dosáhl. Ale chtějí a chtějí není vždy stejné. Já chci také býti blaženým, tak mluví mnohý člověk, ale málo kdo chce tak, jak má chtějí, málo kdo chce to upřímně a vážně, neboť nechce činiti to, co k tomu patří! Jiný touží po nebi, ale ta touha netrvá dlouho, sebe menší obtíž touhu tu udusí. Ten touží po nebi, po chvíli ale bojí se obtíží, jež nebe stojí; onen činí předsevzetí, že bude pobožně a kajicně žíti, ale malé pokušení, časný zisk — a předsevzetí prchá jako dým. A tak uteče ten život a v čem? V tom, že lidé předsevzetí činí a jich neplní, že nařikají na slabost svou a ji přemoci nechtějí, při tom však si nebe přejou, ale upřímně nikdy ho nehledají. A konečně mnozí říkají, že chtějí do nebe přijíti, jdou ale zrovna opácnou cestou,

než tou, která do nebe vede, činí to, co jim bránu nebes zavírá. Chtějí přijít do nebe, ale při tom zůstávají lakomými, závistivými, pyšnými, smilnými, o nichž všech praví Písmo sv., že ti, kteří takové věci činí, nevejdou do království Božího.

Nábožní křesťané! Když svatí apoštolové dnešního dne viděli Mistra svého vystupovati k nebesům, tu plni úžasu a obdivu zůstali státi hledíce do nebe, až je anděl oslovil, řka: »Muži Galilejští, co stojíte, hledíce do nebe?« Sk. ap. 1, 11. Tatáž slova platí i mnohým vlažným křesťanům: co tu stojíte, lenivě, bez práce, a hledíte k nebesům? Toužíte po blaženosti, nechcete ale činiti to, čeho k dosažení blaženosti jest zapotřebí. Měl by z toho užitek rolník, kdyby ku svému poli se postavil a jen lenivě na ně se díval? Či nechápe se pluhu a nepracuje a nepotí se, aby měl dobrou žeň? — Rozjímejte o tom častěji, zvláště při těžké práci, co se člověk nadře, aby časného statku dosáhl, jak málo ale se naproti tomu namáhá, by dosáhl statků věčných. Nábožní křesťané! Většina z vás, milých mi posluchačů, vede život obtížný, plný strádání a namáhání, v samých starostech a pracích. Co vás může při takovém životě potěšiti, nežli ta naděje na blaženost věčnou, jež vás po smrti očekává? Maličko a ukončí se tento život váš a nebe bude vaším příbytkem, pakli budete chtít. Privil jsem: »pakli budete chtít«; a kdo by horlivěji a vroucněji nechtěl než vy? Neboť přesmutný by byl ten osud váš, abyste nic dobrého nezakusivše na světě, tu nejhroznější bídu měli ještě zakouseti na věčnosti! Pamatujte si, že nebe jest pro všechny, a kdo upřímně chce do nebe se dostat, tomu že bránu ráje otevře sám Bůh. Amen.

Dr. Ferd. Beneš.

Neděle VI. po Velikonoci.

O bludném svědomí.

»Přichází hodina, že každý, kdo vás zabije, domnívati se bude, že by tím Bohu sloužil.« Jan 16, 2.

Člověka každého blaží klidné, dobré svědomí. Žádný ukrutník, žádný bezbožník nedovede pobouřiti, zastrašiti neb zviklati dobré, pokojné svědomí, jež si jest vědomo, že jednalo dobře a správně dle přikázání Božích.

»Znamenáno jest nad námi světlo obličejce tvého, Hospodine, dal jsi radost v srdce mé,« pje žalmista Páně. Ž. 4, 7. Není to jiné světlo, než světlo dobrého svědomí, podobajícího se svíci, již Bůh rozsvítil v srdcích našich, aby tam neostalo nic tajného neb skrytého.

Někdy se však, moji bratři a sestry, světlo to také zatemní a tu stává se lichým neb bludným, před nímž varuje svaté evangelium Luk. 11, 35.: »Viz tedy, aby světlo, kteréž jest v tobě, nebylo tmou.«

Nedivme se, že nám tato výstraha dána, víme-li, že mnozí lidé se dávají voditi lichým světlem bludného svědomí; domnívají se mnozí, že Bohu slouží, pášou-li hříchy. — O těch platí slovo Spasitele v dnešním sv. evangelium: »Přichází hodina atd.«

Lidé taci jsou ovšem k politování, an stav duší jejich jest v nebezpečí. Bloudí a nevědí, že bloudí, světlo svědomí jich neosvětluje, ale zaslepuje. Za tou příčinou umínil jsem o tomto stavu člověka promluvit.

K tomu cíli ukážu, že bludné svědomí ličí:

- a) hřích jako cos nepatrného, ale
- b) že volá ku veliké odpovědnosti před Bohem.

Pojednání.

a) Svědomí jest dle výroku učeného Origena učitel a vůdce duše, který ji k dobrému pobádá, za poklesky, vůbec za zlé kárá. Může se ovšem někdy také státi vůdce tento svůdcem. Ku výstraze slouží nám fariseové a zákonníci židovští, kteří se neustále i proti Samému našemu božskému Spasiteli odvolávali na Písma. V těchto přec, jak každému povědomo, všecko bylo obsaženo i předpověděno o budoucím Mesiáši. I nemohli na př. nijak pochopiti, že by Pán Ježíš již před Abrahamem byl. Drželi se pouze litery zákona, domnívajíce se, že chybiti nemohou. A hle, přec, jak Isaiáš dí, 44, 18. »nevěděli a nerozuměli, neb jsou zamazány oči jejich, aby neviděli a aby nerozuměli srdcím svým.«

Příčina bludu jejich byla zatvrzelost, že chtěli pravdu dle své vůle, dle své hlavy, jak říkáme, řídit. Tato zatvrzelost, neústupnost a svéhlavost jeví se nejvíce u lidí vzdělaných, ve světě učeném, kdežto podobně zhoubně působí u jiných, ba i zbožných duší samoláska. Častokráte se lidé domnívají, že hledají Boha, kdežto vlastně jen hledají sebe a své záliby. A to jest úskalí, o kteréž tak mnohý narazí a proto se ho máme varovati. A mohou li se i zbožné duše někdy v něčem mýliti, ba i blouditi, což teprve křesťané vlažní a dokonce lidé bezbožní a v nepravostech pohřížení! A tu slýcháme, jak nejedni říkají dobrému zlé, a zlému dobré. Nejednou vidáme, kterak rádi zakrývají hřích pláštíkem předstírané ctnosti. Pod záminkou slušnosti skrývá se často v obleku i chování pýcha, a pod záminkou zdvořilosti nejednou sídlí zlá žádost, ba i sama necudnost.

A co činíme, když tyto hříchy a nepravosti omlouvá všelijak svědomí?

Patřme na židy, co učinili v zaslepenosti vedeni bludným svědomím. Ukřížovali Pána Ježíše, Syna Božího, a domnívali se, že tím Bohu slouží, nejinak než pohané, kteří obětovali oběti lidské a taktěž mínili, že tím svým modlám slouží.

A tak i člověk se svědomím bludným nejednou se domnívá, že koná něco dobrého, až posléze poznává, že to bylo zlé, hřích a nepravost. Ó, v pravdě, kdyby každý pečoval o dobré, pravé, spořádané svědomí, neubližoval by sobě na duši, na statku,

ba i na těle svém; neškodil by ale také svým spolublížním na duši neb těle, na statku ano i na životě; nestával by se vinným hříchů tak těžkých, ba až do nebe volajících.

A co při tom nejhoršího, že zlo, které se koná, má člověk bludného svědomí zcela za dobré, a proto je páše s odvahou a klidností. Zjevný hříšník předobře ví, že hřeší, a tu snáze přichází ku poznání sebe a své nepravosti. A toto poznání může ho opět přivést na cestu pravého pokání a polepšení života. Než klid svědomí bludného neupomíná tak lehce chybujícího na jeho hřích, a proto se s těžší lepší. I já volám ku všem se Spasitelem: *Vigilate! t. j. bděte!*

b) Nastává další otázka, zdali pak toto bludné svědomí omlouvá bloudícího hříšníka před Pánem Bohem? Odpovídám: Nikdy ne! Vždyť má každý dost příležitosti ku poznání svých povinností, jakož i ku rozeznání pravdy od bludu; každý slyší a má poslouchati slovo Boží, jež se u věku útlem vykládá ve škole, dospělým v kostele na kazatelně i ve zpovědnici; jen ať se nikdo těm místům posvátným nevyhýbá. Máť každý, aneb nalezne dosti poučných, nábožných knih, v nichž může denně čítati, jen ať se po nich táže a jimi nepohrdá, alébrž s pěvcem Davidem volá Ž. 118, 105.: »Svíce nohám mým jest slovo tvé a světlo stezkám mým. Přisáhl jsem a uložil jsem ostříhati soudů spravedlnosti tvé.«

Zde, nejmilejší, neplatí ani omluva a výmluva: »Nemohl jsem toho věděti.«

Jedině ještě k tomu přihlédní každý, není-li zaslepenost jeho snad trestem za hříchy. Snad jest mnohý bloudící z těch, o nichž mluví kniha moudrosti 2, 21.: »Toto mysli a bloudili; nebo oslepila je zlost jejich.«

V pravdě, bratři a sestry v Kristu! jest to přesmutný zjev doby naší, že se lidé přes příliš o mnohé věci starají, jediné toho, čeho nejvíce věděti jim třeba, zanedbávají, buď z liknavosti, nebdalosti aneb pohodlnosti.

Mnozí lidé ani nepoznávají hříchů svých, že svědomí nezpytují, snad nikdy aneb málo kdy záhyby srdce prohledávají; jiní opět se nestarají zcela o kostel, kázání a zpovědnici, a tak se nechtí přiučiti tomu, co věděti mají. Ó, jak blaze bylo by na světě, kdyby každý dbal svých povinností křesťanských a nevzdaloval se Boha svého, kdyby každý dbal na hlas svého kárajícího svědomí!

Ku nevědomosti druží se u mnohých také zlomyslnost. Židé neznali Pána Ježíše, neuznali Ho za pravého Mesiáše. Kdyby Ho byli znali, nebyli by Ho ukřižovali.

Než, rcete, může je někdo omlouvati? Nikdy. Jak z proroctví o Mesiáši, tak z Jeho vlastního učení, z Jeho zápraků, mohli, ano musili Ho poznati. I nebylo, ani není u nich omluvy a výmluvy, a proto »zkáza jejich z nich samých.« A tak tomu jest i se hříšníkem, jehož svědomí jest liché, bludné.

* * *

Naději se, že všichni poznáváte, jak škodí bludné svědomí. Chceme-li tudíž býti pravými křesťany, řídme své jednání vždy dle svého pravého svědomí. A to jest v moci naší, abychom uchovali svědomí pravé, čisté; jsoutě nám známy předobře povinnosti křesťanské. Varujme se samolásky i zatvrzelosti, abychom neměli zlé za dobré, nýbrž bychom mohli se sv. Pavlem volati II. Kor. 1, 12.: »Sláva tato naše jest svědectví svědomí našeho.« Svědectví to od Boha pochází, jak dále dí II. Kor. 10, 18.: »Nebo ne, kdo sám se chválí, zkušený jest, ale koho Bůh chválí.«

Svědectví to, jež ve svém svědomí znamenáme a jež od Boha původ má, jest to pravé, dle něhož hříchů se varujete a jsouce bez viny, jsme syny Božími, povolányi ku dědictví království nebeského. Amen.

Josef Baar, bisk. notář a farář v Putimi.

Řeči příležitostné.

Svátek ochrany svatého Josefa.

O úctě sv. Josefa za našich dob.

»Jděte k Josefovi.«

Gen 41, 55.

Znám jest vám, draží v Kristu! příběh o Josefovi egyptském; zvláště pak víte, jak předpověděl Faraonovi, že přijde na zemi jeho nejprve sedm let úrodných a pak tolikéž neúrodných. I učiněn jest Josef správcem nade vší úrodou a shromažďoval do obilnic, co přebývalo. Když pak přišlo sedm let hubených, rozmohl se hlad po vší zemi. I přišel lid bídou mořený k Faraonovi, žádal od něho pokrmů. Snadná tu byla pomoc. »Jděte k Josefovi«, pravil Faraon ubožákům, »a cožkoli vám řekne, učíňte.« I otevřel Josef všechny obilnice a dával Egypťanům.

Nejmilejší! Zdá se, jako by byla ona dávná hubená leta egyptská přišla znova na celý svět právě za našich dnů. Nejen když se na polích neurodilo, ale i tehdy, když hojně zplodila zlatého klasu niva, se všech stran ozývá se nárek, se všech stran slyšeti úpěnlivé volání: Chudneme, trpíme nouzi, nemáme co jísti, čím se odívati, kam hlavu položit. Bohatec běduje, že mu domy nic nenesou, rolník, že obilí nic neplatí, kapitalista, že úroky stále klesají; řemeslník volá, že ho čeká žebrácká mošna. Dělník pak ať polní, ať tovární, ať domácí, reptá, že není práce, a je-li, že se zadarmo dře, peníze že nic neplatí, a děti, aby chodily po žebrotě, jelikož trpí nouzi, moří se hladem. Krátce, se všech stran mračí se na nás nespokojenost, volají na nás hněvivé hlasy: Dejte nám práci, dejte nám chleba, starejte se o nás! Ale mnohý ten hlas nezůstává při pouhém volání, nýbrž ruka jeho ochotna jest do-

pouštět se násilí, zhárství, vraždy, aby sobě důrazů dodala a osvědčila, že čekati nechce. Oheň, meč, dynamit mají nový ráj na zemi vypěstiti. Není pochybnosti, že se nacházíme ve velmi smutných poměrech, že trpíme mravní a hmotnou bídou a že jest svrchovaně třeba pomoci a nápravy. Nuže, kde najdeme jí? Kde roste lék na uzdravení naší nové společnosti? Mnozí již se pokusili o správnou odpověď, ale marně. —

Hle, tu nám přichází vstříc hlava Církve, sv. Otec, Lev XIII. Pohnut hlubokými společenskými i mravními ranami, jimiž lidská společnost za našich dob trpí, vydal r. 1889 list, v němž srdečnými slovy všechny věřící vybízí, by vedle nejblahoslavenější Marie Panny též horlivě uctivali jejího ženicha, sv. Josefa. Sv. Otec volá k nám jako kdysi Faraó k Egypťanům: »Jděte k Josefovi, přestoune Páně! čiňte, co on činil, a bude vám pomoženo.«

Milí přátelé! Dnes konáme památku právě tohoto sv. Josefa, i nám platí volání sv. Otce; tudíž doufám, že se zavděčím láskám vašim, jestliže po návodu velemoudré hlavy Církve vysvětlím, jak vřelá úcta a horlivé následování sv. Josefa jest znamenitým prostředkem k vyléčení základních neduhů naší doby. Za tím účelem odpovím láskám vašim na dvě otázky:

1. Která jsou největší zla naší doby?
2. Jak úcta sv. Josefa jest proti nim lékem znamenitým? Počínám ve jménu Páně a ke cti sv. Josefa.

Pojednání.

1. Nynější stav Církve a křesťanských národův jest po mnohé stránce velice smutný, budí v nás starost o budoucnost, či spíše strach před ní. Sv. Otec, hlava bystrá a zkušená, píše o ní: »Naše časy a poměry jsou obecně známy, a ty nejsou o nic méně zly a nebezpečny, než kterékoliv předešlé. My vidíme, jak základ všech křesťanských ctností, víra, zaniká, láska vespolná stydne, mládež v zkažených mravech a převrácených zásadách vyrůstá; my na to patříme, jak i základy veškerého náboženství se svévolí den ke dni rostoucí se podkopávají.«

Mám snad, rozmilí v Kristu, doklady pravdu těchto slov doličovati? Jen vezměte do rukou mnohé noviny a čtěte v nich; jen procházejte města a dědiny a ohledněte se po nich; jen otevřete oči a popatřte do škol, do hostinců a za ploty vesnic; jen nastavte uši a poslyšte, co mluví, jak se baví vaše mládež, a s hrůzou sami se přesvědčíte a s ustrnutím poznáte, jak pravdiva, bohužel až příliš pravdiva jsou slova sv. Otcem pronesená. Nuže, které jsou ty jedovaté kořeny, z nichž takové zlé a nebezpečné květy a zhoubné ovoce vyrůstají? Tyto černé květy objevují se jak na poli mravnosti, tak i na poli společenském.

a) První mravní zlo jest pýcha. Tento hlavní hřích zapustil hluboko kořeny své do všech stavů; lidé nejen vznešení, ale i prostí, nejen bohatí, ale i chudí, nejen staří, ale i mladí, jsou jí nakaženi. Když přišel kdysi Mojžíš k Faraonovi do Egypta a pravil, že

Hospodin mu velí, aby propustil lid israelský, tu odvětil oslovený zpupně: »Kdo jest Hospodin, abych poslechl hlasu jeho? Neznám Hospodina.« Ex. 5, 2. Tato hrdá řeč Faraonova jest dnes heslem v ústech tisícův a tisícův. Nejen snad buřiči od kosti, ale i lidé jinak mírumilovní a bázliví s velikým sebevědomím v hrud se bijí a praví: Mně nemá nikdo co poroučeti. Každý člověk jest svým pánem, a co se mně líbí, to mohu dělati. Mně po nikom nic není. A takováto pyšná slova ozývají se nejen v parlamentech od poslanců, ale i v dílnách od dělníků, i u domácího krbu od členů rodiny. Ba již i ten malý záček, který snad ani svého jména načmárati nedovede, nechce poslouchati, nýbrž ve vzdorech si libuje. Následkem této naduté přemrštěnosti a domýšlivosti mizí veškerá bázeň a s ní i kázeň. Všichni chtějí panovati a nikdo sloužiti, každý chce poroučeti, nikdo poslouchati.

b) Druhá veliká vada, která jako záhubná rakovina se mezi lidem rozežírá, jest nevěra. Jest to věru smutné podívání, jak za naší doby tato otrava ducha lidského jako nějaký plevel víc a více se rozmiáhá a bez překážky i veřejně se rozsívá tu tiskem, tu řečmi, tu obrazy; někdy se halí v plášť mudrcův, jindy zase vystupuje v drzé nahotě. Ba tak daleko to přišlo a tak se hlavy popletly, že si někteří na tom bláznovství zakládají, jako by v Boha nevěřiti bylo něco tak znamenitého, moudrého, výborného.

c) S pýchou a nevěrou jde ruku v ruce rozkošnictví a smilstvo. Zde platí přísloví: »Pýcha předchází pád.« Člověk hrdý, nevěrecký, neuznává potřeby bojovati proti nízkým pudům svého těla, a kdyby i bojovati chtěl proti nim, za nedlouhou dobu bude od nich přemožen, »neboť Bůh se pyšným protiví, ale pokorným dává svou milost.« Jak. 4, 6. Jak obžerství, sprosté opilství, nestydatá chlípnost hubí lid jak městský tak venkovský, jak lidé čím dál, tím více studu pozbývají, jak se zvláště mládež odrůstající veřejně k mrzkým prostopášnostem láká, učí a svádí, a jaké hrozné ovoce to vše nese, o tom já pomlčím. O tom veřejně šeptají přeplněné naše porodnice; o tom mluví s úžasem lékaři a odvodní kommisie; o tom jednají denně naše soudy; o tom vypravují nesčetné ty vraždy a sebevraždy; o tom hlasitě svědčí ústavy na polepšení nestoudné, zhýralé mládeže, třeba ještě škole neodrostlé.

d) Taktéž nesmím jednoho velikého zla dob přítomných mlčením pominouti. Jsou to nedostatky a vady vzhledem k práci. Dle učení Kristova jest práce čestnou povinností, práci má člověk dostiučiniti za své hříchy, práci má si pozemčan denního vezdejšího chleba dobývati, ale zároveň i zásluhy pro onen svět shromažďovati. Ale kde, drazí v Kristu, neodpadli lidé od těchto zásad platících o práci? Tisícové lidí, jimž štěstí vrhlo hojně statky do klína, zdržují se vši činnosti nějakého povolání, neb hravou jen práci statek na statek hromadí, kapitály množí, jimiž pak jiné, zvláště chudé bratry na ruce odkázané spíše utiskují, než podporují. A miliony těch, jimž se ve zdějších statků nedostává, nepracují v duchu křesťanském, z dobré

vůle, nýbrž jen z donucení, bez ochoty, aneb i síly své přepínají, by nabyli prostředků k nestřídmosti, marné nádheře, k mrzkým prostopášnostem. Jak zlé a povážení hodné poměry a úkazy! Nám tedy jest dáno na to patřiti, jak lidská společnost z mnohých a hlubokých ran krvácí; my pozorujeme, jak tisíce a tisíce bratří i sester našich lehkým a hbitým krokem v časnou i věčnou záhubu běží; my s hrůzou vidíme, jak veškerá společnost kráčí, ba spíše se potácí na pokraji jícnu otevřené propasti. Co tu pomůže? Který lék zhojí tyto mravní i společenské neduhy? Snad ustavičný pokrok u vědách otevře oči pobloudilým? Snad zákony a zbraně státu postaví hráze rostoucí záplavě nekáranosti, zlomyslnosti a obnoví otřesený pořádek? Nikoliv, draží v Kristu, všechny tyto prostředky nedostačují, by odklidily zhoubný jed z útrob naší společnosti. Jest na světě jen jediný lék na rány ty, a ten jest, by všechny stavy vrátily se zpět k božské moudrosti zásad křesťanských. Ale poněvadž Církev ví, že takový to obrat k dobrému jest především dílo božského milosrdenství, proto volá v panujících útrapách neustále k Hospodinu a proto též doporučí sv. Otec vroucí uctívání sv. Josefa.

A tak octli jsme se u druhé otázky, již jsem na počátku své řeči oznámil.

2. Proč vidí sv. Otec v horlivém uctívání sv. Josefa znamenitý lék proti neduhům a slabostem našich dob? Odpovídám: Svatý Otec doporučí horlivou úctu tohoto světce, poněvadž jest a) znamenitým vzorem právě těch ctností, které jsou opakem poblouznění naší doby, a b) poněvadž jest u Boha mocným přímluvcem.

a) Od sv. Josefa lze nám učiti se nejprve pokoře. Byltě on podivuhodným vzorem této ctnosti. Ač pocházel z rodu královského, přece nepohrdal prostým řemeslem tesařským; ač byl vyvolen a ustanoven za pozemského ženicha nejvznešenější nevěsty Ducha sv., ač byl skutečným pěstounem vtěleného Syna Božího: přece vedl až do blažené smrti své život prostičký, — život, jehož svatost očím světa ukryta byla. Protož, nejmilejší, volám k vám a volal bych rád tak mocným hlasem, by mne slyšel celý svět: »Jděte k Josefovi!« Všichni, kde jste kdo, jděte k tomuto světci a učte se od něho pokoře a poslušnosti.

b) Stejnou měrou jest svatý náš patriarcha vznešeným vzorem pevné víry. Veliké, ba hrdinné víry vyžadovalo na něm podivné tajemství vtělení Ježíše Krista; hrdinské víry bylo třeba, aby v slabém plačícím dítěti v chlévě betlémském viděl a ctil Syna Božího; a ne menší vírou bylo se mu opatřiti, an ho anděl vybízěl, by s dítětem nově narozeným, s Bohem, před lidmi utíkal do Egypta. Zde, rozmilí v Kristu, poznejte, co to jest věřiti. Pevná víra netáže se: proč? a nač? neodmítá ani tajemství, nýbrž klaní se mu. Opět volám k vám, milí přátelé, a ke všem křesťanům: Jděte k Josefovi a učte se od něho slovu Božímu věřiti!

c) Oslavenec náš jest taktéž znamenitý vzor čistoty. Pohlédme, milí v Kristu, na jeho obraz! Sněhobílá lilie v jeho ruce

poučuje nás, že žil život bez úhony a poskvrny. Jak zbožná pověst nám vypravuje, opatroval náš milý sv. Josef tuto ctnost andělskou od své mladosti s něžnou péčí; a když po vůli Boží zasnoubil se s Marií, zaslíbil s ní vespolek ustavičné panictví, kteréhož pak zachoval až do poslední hodiny života svého. Této veliké a vzácné ctnosti žádalo ono vznešené povolání, kterého se mu dostalo, by byl před světem ženichem a opatrovníkem přečisté Panny, matky Boží. Protož volám opět: Jděte k Josefovi! Pozorujte jeho jasný příklad, byste se naučili střídmosti, sebezapírání a pečlivě bděli nad onou ctností, již Písmo svaté chválí jakožto nejkrásnější a nejvonnější květ nebeský, ano praví: »Jak krásné jest čisté pokolení ve své ozdobě! Nesmrtelna jest památka jeho u Boha i u lidí.« Sap. 4, 1.

d) A teď ještě kratičké slovo o práci a zaměstnání velikého patriarchy v jeho domě a dílně v Nazaretě. Pojďme tam a patřme naň, an zástěrou opásán a sekyrou ozbrojen, rukou zručnou a vytrvalou chléb svůj si vydělává. Pohleďte naň, na muže pracovitého vy mistři, hospodáři, továrníci, a naučte se od něho, že mu nic neleží na srdci tak, jako pravé blaho těch, kteří jeho péči svěřeni jsou. Sem pojďte vy dělníci, tovaryši i učenníci, a pozorujte, jak i vám jest příkladem hodným následování. Hle, sv. Josef pracuje do únavy den co den, třeba i pot po tváři teče, a neustává až při slunce západu, by Marii i Ježíškovi, svým svěřencům opatřil denní chléb. Ač práce jeho je nízká, ač mozoly tvrdé kryjí dlaň, přece pracuje klidně a vesele; neboť něžná láska jeho k Marii a Ježíšovi ulehčuje mu práci, oslazuje namahání. Ó, pojďte sem všichni lidé a naučte se od sv. Josefa pro Ježíše pracovati, a práce bude vám milá, sladká, rozkoší.

A co jest to pracovati pro Ježíše? Ten pracuje pro Ježíše, kdo koná práce svého povolání, at jsou jakékoliv, pilně, svědomitě, s dobrým úmyslem ke cti a chvále Boží, pro blaho své a svých milých. Ó, kdyby v této věci všichni, kteří obtíženi jsou a pracují, na sv. Josefa hleděli, z něho si příklad brali, jak mnohá hořkost a nespokojenost vytratila by se z bolavých srdcí lidských. »Protož jděte k Josefovi!«

e) Než sv. Otec měl ještě jiný důvod, že za panujících zmatků v národech křesťanských doporučoval vroucí uctívání sv. Josefa. Neboť veliký světec náš jest též laskavý a mocný přítel u Boha. Neboť jest zcela přiměřeno a svatého Josefa hodno, by i nyní rodinu křesťanskou svou mocnou přítelovou na nebesích chránil a opatroval, jako kdysi přebýváje na zemi, měl péči přelaskavou o sv. rodinu v Nazaretě.

* * *

Drazí v Kristu! Ukázal jsem láskám vašim jen tak jako letmo na jedovaté ty kořeny, z nichž pučí hlavní neduhy a nedostatky naší doby se vším svým zhoubným ovocem. Však Bůh nám dal poznati i mocné léky proti nim, z nichž jeden zvláště účinný podává nám úcta sv. Josefa, pěstouna Páně.

Nuže, rozmilí v Kristu, pojďme k sv. Josefu a učme se od něho trpělivosti, tlačí-li nás útrapy, nouze, nespokojenost s našim povoláním neb stavem; vzývejme ho o přímluvu, dávejme se pod mocnou ochranu jeho, jako slabé dítě v nebezpečí a nedostatku utíká se v laskavou náruč svého otce. Prosme sv. Josefa často za blaho a povýšení sv. Církve, vzývejme ho vroucně za ochranu své vlasti; volejme k němu ve svých potřebách tělesných i duchovních. A ty milý sv. Josefe, k tobě chceme bráti útočiště své po všechny dny života svého ve svých lopotách; dnes pak zvláště voláme k tobě se vši vroucností srdce svého: Oroduj za nás! Amen.

Josef Kyseika, sídelní kanovník Vyšehradský.

Předvečer májové pobožnosti.

O pouti do Lúrdů.

»Podivný Bůh ve svatých svých.«
Ž. 67, 36.

Předvečer májový. Připadá mi, rozmilí v Kristu, jako bychom stáli před velikou zahradou. Zahrada ta na záhony rozdělena jest a na záhoně každém květ jiný; a uprostřed zahrady té květina jedna, květ nejkrásnější, královna květin, růže, růže červená, stolistka a s růže té vůně po veškeré zahradě se rozlévá. A vite, cože ta zahrada jest? Měsíc máj, který nám nastává; a záhony? rozličné svátky, jichž letos právě na měsíc máj hojně připadá. A růže uprostřed? Jest Rodička Boží, jižto veškeren měsíc máj zasvěcen jest a s níž po veškeré zahradě rozkošná vůně vychází; neboť veškeren měsíc máj té královně květin, Rodičce Boží, zasvěcen jest; naplňuje zahradu tu veškeru vůní svou; neboť pobožnost májová trvá po veškerý měsíc máj.

Předvečer pobožnosti májové; já předešlá leta již o původu, významu a prospěšnosti této krásné pobožnosti jsem vám pověděl; pročť nebudu letos těch věcí opakovati a jich pomínu; vyjma, že připomenu, že sv. Otec Pius VII. stvrdiv a schváliv tu pobožnost nadal ji i odpustky a to 300 dní za každý den; a plnomocných odpustků udělil každému, kdo by v měsíci máji v duchu kajícím svatou zpověď vykonal a ke stolu Páně přistoupil; a toho připomínám, nejmilejší, ku povzbuzení, abyste i vy tím horlivěji pobožnost májovou konali.

Chci promluvíti k vám o tom, kterak Bůh od věků upravil a oslavil tu, z které se naroditi měl Syn Boží, Spasitel světa, na základě slov Písma: Podivný Bůh ve svatých svých; kterak ji oslavil a oslavuje i nyní, zvláště v památném poutním místě Lúrdch ve Francii. Povedu vás v duchu do Lúrd a ukážu, kterak tu pouf byste vykonal. Poslyšte mne s laskavou pozorností, když promluví ke cti a chvále Nejsvětější Panny. —

P o j e d n á n í.

1. Bůh od věků vše vidí a od věků vše ustanovil. U Něho není včera ani zítra; u Něho jest věčné dnes. Co od věků ustanovil, v čase provádí, kdy příhodná doba Jemu býti se vidí. U lidí, u tvorů jest čas, u Boha věčnost.

Tak od věků ustanovil Bůh, svět, ten veliký a nesmírný, stvořiti; a v tomto světě i ten prášek, naši zeměkouli; a na tomto prášku, na této zemi, tvora rozumného, obraz Svůj, člověka. Řeklť: »Učímež člověka k obrazu a podobenství svému!«

Avšak Pán Bůh viděl, že ten člověk poklesne; ovšem ne svou zlobou, ale sveden jsa; a proto od věků ustanovil, vykoupiti jej. Avšak lidi vykoupiti nemohl nikdo, než jedině Bůh, Syn Boží. Bůh, jsa láska, Sebe obětoval v Synu Svém. Já a Otec jedno jsme.

Avšak Syn Boží, maje lidi vykoupiti, musil státi se člověkem; a jsa člověk, musil míti matku; a tu velemoudrý Bůh již od věků upravo val, chystal; proto obrací na ni Církev slova, Přísl. 8, 23.: »Od věčnosti zřízena jsem a od starodávna, prve než země učiněna byla.« — A když lidé zhřešili v ráji a Hospodin Bůh pronášel soud a trest, pravil ke svůdci ďáblu: »Nepřítelství položím mezi tebou a ženou, semenem tvým a semenem jejím; ona potře hlavu tvou a ty úklady činiti budeš patě její«. Gen. 3, 15. Žena ta jest Maria.

A v Starém Zákoně mnohonásob zobrazena jest; a prorok zřejmě o ní dí: »Aj panna počne a porodí syna a nazváno bude jméno jeho Emanuel t. j. Bůh s námi.« Isai. 7, 14. — Když pak se naroditi měla a v lůně matky své počata býti měla: tu Bůh upravil si příbytek Svůj; oprostil ji hned v prvním okamžiku početí od prvotného hříchu, neboť jak sv. Jan Damascenský praví: Jsa svatý, nemůže leč ve svatých přebývati; proto praví dále: Bůh dal Panně Marii takové tělo a takovou duši, jak příslušelo té, jež měla přijati Boha v lůno své.

A kdy se měl naroditi Spasitel, poctil ji Bůh a poslal anděla Svého s pozdravem: »Zdráva Maria, milosti plná, Pán s tebou, požehnaná ty mezi ženami«! Sama pak zapěla o sobě u tety Alžběty v tom krásném chvalo zpěvu: »Magnificat: Nebo aj, od této chvíle blahoslavenou mne nazývati budou všickni národové.« Luk. 1, 48. Při smrti pak její zjevil se jí Sám božský Syn její Ježíš, pěli andělé zpěvy nebeské a nejen duši, ale i tělo její si nebes Pán do nebe vzal: Nanebevzetí Rodičky Boží. — Tak ji oslavil Bůh dříve než se narodila, a pak, kdy v těle lidském žila na zemi.

2. Ale oslavuje ji stále v Církví Své svaté zde na zemi. Oslavuje ji z úst věřících zpěvy a modlitbami; umění ji oslavuje sochami a obrazy, oltáři a chrámy; Církev svátky a pobožnostmi, jako jest tato pobožnost májová; Bůh divy a zázraky, jež až dosavad na přimluvu její tu a tam se dějí. Tak povstala poutní místa Marianská. Tak v Čechách nejstarší poutní místo Marianské,

Stará Boleslav, tak Svatá Hora u Příbramí, Maria Záře u Lito-
měřic, Hejnice, Vambeřice, Filippsdorf a mnohá jiná po vlastech
našich; můžet Bůh zvoliti si místo, které chce; a za posledních
dob zvláště proslavené poutní místo Marianské, městečko Lúrdy
v jižní Francii.

Poutní toto místo za posledních dob tak se proslavilo, že
na miliony poutníků tam putovalo. Kdo kdy dříve o Lúrděch
slyšel? Nepatrné městečko v nejjižnější Francii na hranicích špa-
nělských. Ejhle, Bůh je oslavil, skrze vyvolenou Svou, Matku
Syna Svého, zázračnými zjevy, najmě neposkvrněného početí. Tak
zjevila se tam v jedné jeskyni nad pramenem, studánkou. Zjevila
se v bíle stkvoucí říze a modrém hvězdnatém hávu a pravila: »Já
jsem neposkvrněné početí«; a bylo krátce po tom, kdy sv. Otec
blahé paměti, Pius IX. byl neposkvrněné početí blahoslavené Ro-
dičky Boží prohlásil za článek víry, 8. pros. 1854 (před 40 roky).
A téměř zdá se nám (ačli tím nehřešíme), že Nejsvětější Panna
jako z vděčnosti, že uctila ji Církev, a na dotvrzení téhož článku
víry, skutečně se zjevila a na odměnu lidem, zvláště trpícím
a nešťastným neskonalých milostí přímluvou svou prokázala.

A nebyli velicí a mocní toho světa, jimž se přesvatá Panna
zjevila, nébrž prostá venkovská dívka, jménem Bernadetta (Ber-
nardka); neboť Bůh nevolí vždy velikých a mocných osob, aby
veliké věci vyvodil, ale právě prostředky malé, osoby nepatrné,
aby se vidělo, že ne lidé, ale Bůh ty věci činí, jak pravil Spa-
sitel: »Děkuji tobě, Otče, že jsi skryl tyto věci před velikými a
mocnými tohoto světa a zjevil jsi je maličkým«; nebo, co mdlého
jest Božího, silnější jest než lidé a co bláznivého Božího, moudřejší
jest než lidé.

A tak i my zvolili letos, rozmilí v Kristu, ku pobožnosti májové
knížku nadezvanou: Máj Panny Marie Lúrdské, na základě spisů cír-
kevně schválených sestavil a ctitelům i odpůrcům neposkvrněné
Bohorodičky věnuje Karel Lev Řehák, doktor Písma, dříve farář
v Podolí u Prahy, nyní u sv. Ducha v Praze. —

Rádi putujete ku Rodičce Boží na místa Marianská; pu-
tujme letos do Lúrdů; již tam z Čech mnozí byli; avšak pu-
tovati tělem jest daleko a stojí mnoho peněz; té pouti nemůžc ko-
nati každý, poměry toho nedovolují; avšak můžeme putovati
duchem, dobrou vůlí, pobožností; a tu pout může vykonati každý,
pout duchovní, v pobožnosti májové. I jisti buďte, že, bude-li
dobře vykonána, i ta bude záslužná před Bohem, bude milá
i Rodičce Boží, nám pak prospěšná a ku spasení duše užitečná.
Avšak musí konána býti dobře. A proto promluvíme ještě:

3. Čím se na tu pout opatřiti? a jak ji konati?

Máme-li tu pout dobře vykonati, musíme opatřiti se:

a) pravým úmyslem, t. j. dobrou, pevnou a pravou vůlí,
pevným přesvědčením jako katoličtí křesťané, abychom nejen za-
čali, ale vytrvali až dokoncc.

b) Musí každý býti zdrav; chorý, nemocný poutník by da-
leko nedošel. Ale tu jde o zdraví duše. Zdráv na duši jest, kdo

nemá hříchu na svědomí. Avšak ani chorého Matka Páně neodmítá; právě ona jest uzdravení nemocných; jako na těle mnozí uzdravení jsou: tak na duši; jestiž útočištěm hříšníkův, potěšením zarmoucených. Právě ubozí a bidní putují k ní, aby uzdraveni byli — ve sv. zpovědi; toť ten pramen!

c) Potřebuje poutník dobrého obleku; toť jest nábožnost, pokora, tichost, trpělivost

d) Též dobré obuvi; to jest ta ochotnost a zbožná snaha, s kterou tu pout koná.

e) I peněz jest zapotřebí na cestu; jsou modlitby; jsou platnější než peníze; mnohoho může modlitba spravedlivého u Boha.

f) I hůl bere poutník; toť jest pevná, živá víra; bezpečná a nejlepší opora na cestě života. Konečně:

g) i dobrá znalost cesty — ku Rodičce Boží.

Avšak záleží též na tom, věděti, jak tu pout konati? Jistě:

a) Vytrvale, t. j. stále; ne jednou, dvakrát přijíti do kostela, ale celý měsíc, věrně, pilně.

b) Trpělivě; byť i nechuť se dostavila, byť i překážky se nakupily, je přemáhati a přece kráčet dále, pokračovati na pouti té.

c) Tiše a pokorně; vědouce, že ona sama jest nejpokornější a že my sami nehodné jsme děti Máteře té. Konečně:

d) Putujme v zástupu, jak poutníci činí; a to proto, že příklad jiných povzbuzuje; že jeden druhému může přispěti, že i za sebe se mohou a mají modliti, jako přikázal Spasitel: »Modlete se za sebe vespolek, abyste spaseni byli«.

Nuže takto připraveni a opatřeni jsouce, vydejme se dnes již na tu pout duchovní; nikdo neumdlévej, nikdo pozadu nezůstávej, nikdo se neztraf! Z dále kynou Lúrdy nebeské. Ó jak sladko bývá poutníkům, kdy z daleka uzří cíl, místo pouti své! Křižáci padali na zemi a líbali svatou půdu.

Na konec přijmetež dík všechny duše nábožné, kdož jakkoli jste přispěly k okrase oltáře Rodičky Boží. Ozdobily jste oltář, její příbytek, kéž i vám uchystán jest příbytek ozdobený v nebesích; opatřily světlem — kéž i vám svítí světlo slávy věčné; — okrášlily kvítím, — kéž i vám uchystána jest koruna slávy z květů rajských, nevadnoucích na věky. Amen.

Monsig. Boh. Hakl, papežský komoří, bisk. vikář a děkan v Hořicích.

Řeč při udělování svátosti biřmování.

O povinnostech biřmovancových.

»Když přijde Utěšitel . . . ten svědectví vydá o mne i vy svědectví vydáte.«
Sv. Jan XV. 26, 27.

Nábožní křesťané! Milí biřmovanci!

Dnešního dne stala se radost domu tomuto. Neboť zavítal do něho náš nejvyšší pastýř, aby zde vzkládal podle obyčeje sv.

apoštolů a jich nástupců ruce na pokřtěné, aby tito přijali Ducha Sv. I valná část z vás, milí křesťané, hotoví se přijati ve svátosti biřmování Ducha Sv., byste mohli víru svoji slovem i skutkem vyznávat i zmužile hájiti. Byli byste však na velikém omylu, kdybyste minili, že tento Duch Sv., kterého přijmete, bude vás přinucovati v každé době a všude víru svoji vyznávat. Až příliš smutnou zkušenost máme, že i mnoho z těch, kteří ve svátosti biřmování stali se vojny Kristovými, jako zrádní zběhové opustili tábor Ježíše Krista a dali se v šiky nepřátelské, aby bojovali všemožným způsobem proti Kristu Pánu. Z toho lze viděti, že milost Boží nikoho nenutí; avšak ještě něčemu se můžeme z toho učiti, tomu, čemu učí náš katechismus při osmém článku víry: že máme věrně s milostí působiti a že jí nemáme nikdy a v ničem odpírati. Tak také biřmovanec má věrně působiti s dary Ducha Sv., jichž se ve svátosti biřmování účastným stává. Má se přičiniti, jak praví náš katechismus:

1. aby učení Kristovo vždy lépe poznával a přikázání jeho věrně plnil,

2. když toho třeba bude, pro víru všeliké obtíže a protivenství snášel.

O těchto dvou povinnostech biřmovancových chci k vám, drazí přátelé, dnes s pomocí Boží promluvit a to nejen k užtku těch, kteří dnešního dne svátost tuto přijmou, nýbrž všech, kteří již ji přijali. Vyslechněte mne nábožně, když k vám promluví ve jménu Páně!

P o j e d n á n í.

Vidím-li nějaký předmět ve veliké vzdálenosti od sebe, zajisté jej poznávám velmi nedokonale. Jeví se mi jako malý bod. Čím více se blížím předmětu tomu, tím větší nabývá jasnosti, mohu na př. již poznati, že jest to člověk. Jdu-li ještě dále, jeví se mi obrysy těla tím jasněji, takže již mohu poznati, že je to můj dobrý známý ten neb ten. A jestliže jsem až u něho, tu teprve poznávám předmět ten, jak náleží, a mohu si říci, že jsem se nemýlil. Tak se také věc má s poznáváním učení Ježíše Krista. Tak dítě malé zná sice učení Ježíše Krista, které v útlé jeho srdce ukládá zbožná máti, avšak jak nedokonalá jest znalost tato! Dítě přichází do školy, tam se znalost jeho rozšiřuje, nabývá větší jasnosti a světlejších obrysů. Z dítěte toho stane se bohoslovec, který se výhradně zabývá učením Kristovým. Zajisté zná nyní o mnoho lépe učení toto nežli za svého dětství. A čím dále hloubá a studuje, tím více se plní obrysy, poznání jeho stává se dokonalejší avšak úplně dokonalé na zemi zde není nikdy. Svati v nebi znají také učení Kristovo, avšak jak liší se znalost jejich od znalosti i nejlepšího bohoslovce zde na zemi! Vždyť tam vidí Boha tvář v tvář, my však zde Ho vidíme jako v zrcadle. Jsou tedy rozdíly mezi znalostmi učení Kristova. A biřmovanec stává se vojínem Kristovým a jako vojín má víry své zmužile hájiti. Aby to však mohl s výsledkem činiti, jest mu především třeba,

aby vždy lépe poznával toto učení. A kde má příležitost poznávat vždy lépe toto učení? Nejlepší příležitost poskytuje každému křesťanu kázání. Zde se mu toto učení vykládá a ukazuje, jak ho má použít v životě, zde se povzbuzuje ke křesťanskému životu. To skrovné málo z učení Kristova, kterému jsme se ve škole přiučili, se časem zapomíná, i jest třeba, aby opět v naší paměti se oživilo. A to se stává, když se hlásá slovo Boží. Proto také jest povinností biřmovancovou, pilně navštěvovati kázání, nábožně je vyslechnouti a ke svému prospěchu použít. Avšak i jinak můžeme lépe poznávat učení Ježíše Krista, na př. jestliže opět a opět čteme biblický dějepis a katechismus. Nemysleme, že jsou to knihy jen pro školu, nikoli, tyto knihy mají nás provázeti po celý život. Dále také čtení Písma sv., od biskupa schváleného a poznámkami opatřeného, přispívá mnoho ku lepšímu poznávání učení křesťanského. Na jeden chvalitebný zvyk našich předků vás, milí křesťané, zvláště upozorňuji. V neděli odpoledne shromažďovala se celá rodina, a tu jeden z ní předčítal hlasitě z nábožné knihy. Žel, že se tento chvalitebný zvyk tak nezachovává jako dříve. Nyní místo nábožné četby věnuje se často celé odpoledne a často i celá noc světským radovánkám. A řekněte sami, z čeho pochází větší užitek pro tělo i pro duši, z nábožné četby či z přílišných světských radovánek?

Avšak nejen lépe vždy má biřmovanec učení křesťanské poznávat, nýbrž má se také přičiniti, by přikázání jeho věrně plnil. Tato povinnost naznačuje se balsámem, který rozšiřuje příjemnou vůni. Tak také biřmovanec má rozšiřovati příjemnou vůni dobrými skutky, věrným plněním přikázání sv. víry. Ve svátosti biřmování přijímá právě Ducha Sv., aby víru svoji slovem i skutkem vyznával. Jak má vyznávat víru svoji? Tím, že činí to, co mu víra předpisuje. Žel Bohu, že je nyní mnoho křesťanů jen dle jména, kteří víry své nevyznávají, kteří se téměř celý rok o chrám Páně nestarají. Nechtějte býti takovými křesťany!

»Poněvadž nejsi ani horký ani studený, počínám tě vyvrhovati z úst svých«. Tato slova božského Spasitele platila by i vám, kdybyste se řídili podle příkladu podobných křesťanů. Nikoli, vyznávejte víru svoji veřejně slovem i skutkem, plňte, co vám víra poroučí. Neboť »ne každý, kdo mi říká: Pane, pane, vejde do království nebeského, nýbrž jen ten, kdo plní vůli Otce mého nebeského, ten vejde do království nebeského«.

Ovšem připouštím, že se za našich časů velmi často veřejné vyznání víry potkává s posměchem. Avšak biřmovanec přece také slibuje, že se přičiní, aby pro víru všeliké obtíže a protivenství snášel, když toho třeba bude. Přešly sice časy, kdy se křesťanství krvavě očividně pronásledovalo, kdy svatí mučenníci tak zmužile hájili své víry, že všeliké obtíže a protivenství, ano i smrt podstoupili, nežli aby byli zradili víru svoji. Přešly tyto časy. Než přestalo tím pronásledování křesťanství vůbec? Jako koukol roste mezi pšenící, tak je i nyní mezi zbožnými křesťany mnoho tak zvaných křesťanů, kterým je všeliká zbožnost trnem v očích.

Vysmívají se těm, kteří věrně vykonávají povinnosti pravého křesťana. Než, přátelé drazí, těšte se, jestliže máte pro víru svoji protivenství snášeti! Již Kristus Pán poukázal na to, že svědomitý křesťan bude protivenství trpěti zde na zemi, avšak dodává: utěšte se, Já jsem přemohl svět. Ano, i my máme bojovati jako Kristus, abychom s Ním zvítězili nad světem. Ve válce však jest snášeti a trpěti svízele. Mohli byste se, milí biřmovanci, právem nazývati vojíny Kristovými, kdybyste nechtěli také na se vzíti útrapy, které boj s sebou přináší? A není to čest pro statečného vojína, jestliže jizvy z bitvy spravedlivé si odnesl? A nemá to býti čest veliká pro vás, milí biřmovanci, jestliže i vy byste sobě odnesli rány z bitvy pro víru a krále nebeského? Svatí apoštolé byli radostí naplněni, že byli hodnými uznáni, pro Krista útrapy snášeti.

Nuže slibte i vy, milí biřmovanci, dnešního dne, že i vy se přičiníte, byste vyhověli svým povinnostem! Poznávejte stále lépe víru svoji, pak si jí budete také více vážiti, znejte se ku praporu Ježíše Krista, a kdybyste pod praporem tím i útrapy snášeti měli, připomeňte si slova: Nikdo nebude korunován, kdo věrně nebojoval Amen.

Jan Nep. Holý, O. Praem.

Listy katechetické.

Katechese o hříších proti lásce k Bohu.

Pro 4. třídu škol osmitřídnic napsal Dr. JAN SÝKORA.

Při prvním přikázání Božím učily jste se již, milé děti, o víře a naději v Boha. I zbývá, abych promluvil ještě o lásce k Bohu. Neboť i ta přikazuje se v přikázání prvním. O lásce k Bohu slyšely jste však poněkud již v loni. Jmenovitě poznaly jste, co že znamená: máme milovati Boha? Proč máme Boha milovati? Jak máme milovati jej? O kom říkáme, že miluje Boha nade všecko? Kdo miluje Boha účinnivě? Ano. Vyložím vám tudíž nyní ještě, kdo prohřešuje se proti lásce k Bohu, abyste věděly, čeho se máte varovati, byste se také proti ní neprohřešily.

Kdo jiného miluje, často na něho myslí, rád o něm slyší i mluví, a to tím spíše, čím hodnější jest ta osoba a čím více dobrého mu prokazuje. Nikdo však, jak víte, není tak dokonalý, nikdo nečiní a nemůže činiti nám tolik dobrého, kolik učinil a činí Bůh; na Boha máme tudíž zvláště často mysliti, o něm zvláště rádi poslouchati. Ale docela jinak jednal Isidor. On nemyslel na Boha skoro nikdy; jmenovitě nezpomínal na to, že Bůh jest nejvyšší dokonalý a proto také nejvyšší úcty a lásky hodný či velebný; nezpomínal také na to, kterak Bůh jest nejvyšší dobrotivý ke každému i k němu. Ukazoval to zvláště tím, že modlitbu povinnou opomíjel aneb jen roztržitě se modlil, jakož i tím, že nerad slyšel, když jiní ho upomínali na božskou velebnost a dobrotu. — Na koho nemyslel Isidor skoro nikdy? Nač jmenovitě nezpomínal? (Napiš: nezpom. jak B. veleb.). Nač ještě nezpomínal? (Připiš: a k němu nejv. dobrot.) Ještě jednou, nač nezpomínal Isidor? celé to poví N. Ano. A tím právě prohřešil se proti lásce k Bohu. Kterak prohřešil se tedy proti lásce k Bohu? A podobně každý prohřešuje se proti lásce k Bohu, kdo nezpomíná, jak Bůh velebný a k němu nejvyšší dobrotivý jest. Kdo hřeší proti lásce k Bohu? N. N. [Čím okazoval Isidor, že nezpomíná, jak Bůh jest velebný a k němu nejvyšší dobrotivý? Ano. Při modlitbě můžeme

zajisté a máme nejvíce mysliti na Boha. Vždyť modlitba není vlastně nic jiného, než zbožné myšlení na Boha; a každá myšlenka na to, jak jest Bůh velebný a k nám dobrotivý, jest již modlitbou. Když tedy někdo zanedbává povinnou modlitbu, nebo se modlí roztržitě, nezpomíná také na Boha ani na to, jak Bůh jest velebný a k němu dobrotivý. I hřeší tudíž také proti lásce k Bohu. Místo slov: kdo nezpomíná, jak Bůh jest velebný a k němu dobrotivý, můžeme tudíž také říci, ten že prohřešuje se proti lásce k Bohu, kdo modlitbu povinnou zanedbává, nebo se modlí roztržitě. Kdo hřeší proti lásce k Bohu? Není však každé opomíjení modlitby hříchem těžkým. Kdo pouze někdy vynechá, hřeší hříchem všedním. Kdo by však vynechával modlitbu stále neb po čas dlouhý, hřešil by těžce. Avšak láska k Bohu žádá, abychom ani všedním hříchem Boha neuráželi; a proto ovšem máme se přičiniti, abychom nikdy povinné modlitby — jmenovitě ranní a večerní nevynechávali. Hledte proto také vždycky modlitby ty řádně a zbožně konati.]

Ještě jinými hříchy prohřešují se lidé proti lásce k Bohu. Jak víte, Boha máme milovati nade všechno — více než vše jiné. (Můžeme ovšem a máme tvory také milovati, ale ne více než Boha, a ne všechny stejně. Více zajisté máme milovati člověka než tvory nerozumné; neboť člověk jest obraz Boží, tvorové nerozumní však nikoli; více také máme milovati dobrého než zlého, více rodiče, bratry, příbuzné, přátele a učitele, než osoby zcela cizí.) Ale jsou lidé, kteří mazlí se se zvířaty — s kočkou neb psíkem, ale člověka, jenž jest obraz Boží, týrají a utiskují; kteří více hledí zalíbit se některému člověku než Bohu, a k penězům a vůbec k věcem pozemským s tak velikou láskou lnou, že jsou hotovi i největším hříchem Boha urazit, když si tím k penězům a vůbec k oblíbeným věcem pozemským dopomohou. Koho milují více lidé ti, Boha nebo tvory a věci pozemské? To však jest i proti rozumu i proti vůli Boží. Jejich láska k tvorům neřídí se — není řízena tedy ani rozumem ani vůlí Boží; jest proto nezřízená, přílišná. Přikládají tudíž lidé ti své srdce láskou nezřízenou, přílišnou k tvorům a věcem pozemským, a tím ovšem hřeší proti lásce k Bohu. Jakou láskou přikládají své srdce k tvorům a věcem pozemským? (Napiš pod předešle: b. . . srdce své lásk. nezřiz. k tvor. a věc. pozem.). Proti čemu hřeší tím? Kdo tedy také prohřešuje se proti lásce k Bohu? N. N.

Divíš vynechával z pravidla mši sv. v neděli a ve svátek a chodil místo toho do hospody, kde se opíjel. Jeden z přátel jeho vytýkal mu to a upozorňoval ho, že hříchy svými hněvá Boha a připravuje se o jeho lásku a milost. A tu pravil Divíš: I, co pak na tom?! Z toho já si nic nedělám. — Kterak připouštěl si tedy Divíš k srdci, že hříchy svými hněvá Boha a zbavuje se lásky a milosti Jeho? (Napiš: c. . . k srdci nepřip., že hříchy sv. B. hněv. a lás. a mil. jeho se zbav.) Čeho dopustil se tím (že si nic nedělal z toho, že Boha urážel)? Zajisté. Neboť jednáním tím ukázal patrně, že nemá pravé lásky k Bohu. Hřešil tudíž proti

lásce k Bohu. Kterak hřešil proti ní (lásce k Bohu)? A podobně každý, kdo si to k srdci nepřipouští, že hříchy svými Boha hněvá a lásky a milosti Jeho se zbavuje, hřeší proti lásce k Bohu. Kdo hřeší také proti lásce k Bohu? N. N. Jednání takové jest nejen hříšné, ale i velmi nebezpečné a osudné. Neboť kdo si z hříchu nic nedělá, ten také nečiní žádného pokání a upadá v nekajicnost a v hříších umírá. Jest proto co nejvíce třeba hříchu toho se varovati. Ještě jednou: Kdo hřeší proti lásce k Bohu po prvé? Kdo po druhé? Kdo po třetí? Celé to poví N. N.

Také Ivan prohřešil se proti lásce k Bohu a to velmi těžce. Nechodil totiž na mši sv., nechodil k sv. zpovědi a k sv. přijímání a nestaral se o to, aby poznal učení Kristovo, lehkovážně také přestupoval přikázání Boží. A když mu to vytýkali, pravil: E, co mi je do přikázání Božích; já nestojím o Boží lásku a milost. On tedy svévolně povrhoval Bohem, Jeho milostí, učením a přikázáním. Čím povrhoval člověk ten svévolně? (Napiš: . . . svévol. B. Jeho mil. uč. a Jeho přikáz. povrhl.). Poví to ještě N. A poněvadž tak činil, poněvadž svévolně povrhoval Bohem, Jeho milostí, učením a Jeho přikázáním, říkáme, že Bohem pohrdal. Co činil? Proč říkáme, že Bohem pohrdal? Čeho dopustil se tím? Ovšem; a to velmi těžkého. Neboť pohrdání Bohem jest jedním z největších hříchů. Kdo Bohem pohrdá, dává patrně na jevo, že Boha si neváží a Ho nemiluje. Kdo tedy také hřeší proti lásce k Bohu? (Napiš před předešlé: d. kdo B. pohrd. t. j. kdo.). O kom říkáme, že pohrdá Bohem? N. N. Proti čemu hřeší, kdo tak činí?

Ještě jeden hřích jest proti lásce k Bohu a to zvláště veliký a hrozný. Jest vám známo, jak se choval Kain k bratrovi. Když seznal, že Abelova obět líbí se Bohu, jeho pak nikoli, nepřál toho bratru svému, i měl ho potom tak nerad, že ho nemohl ani vidět, ani pomyslit na něj, aby se nezlobil. Měl tedy nelibost k bratrovi a přál mu zlého, až konečně zabil ho. Jak měl Kain rád bratra svého? A právě, že ho nemiloval, že měl takovou nelibost k němu, že ho nemohl ani vidět, aby se nezlobil, říkáme, že ho nenáviděl. Kterak říkáme o něm? Proč tak říkáme? Ano. Svou nenávistí k bratru hřešil ovšem velmi těžce. Ale těžší ještě má hřích, kdo nenávidí Boha. Jest sice málo kdo tak zlý, aby Boha nenáviděl; ale bohužel, jsou přece lidé někteří takoví. Nemají pražádné lásky k Bohu; nelíbí se jim Bůh, nelíbí se jim náboženství a vůbec věci božské; i přejí si, aby těch věcí, ani Boha nebylo; chovají tedy v srdci svém zřejmou nelibost k Bohu a k věcem božským, a proto také říkáme, že Boha nenávidí. Ke komu chovají nelibost lidé ti? (Napiš: e. . . . zřej. nelib. k B. a k věc. bož. v srdci svém.) Co proto říkáme o nich? Kdo tedy nenávidí Boha? Proti čemu hřeší tím? Kdo tedy hřeší také proti lásce k Bohu? N. N. Kdo hřeší proti lásce k Bohu poprvé? Kdo podruhé? . . . Celé to poví, kdo hřeší proti lásce k Bohu N. (Nacvič).

Poznaly jste, m. d., nejen jak máme Boha milovati, nýbrž i kdo hřeší proti lásce k Bohu; a jsou hrozná hříchy ty. Hrozná jest již a nebezpečná, když si člověk nic z toho nedělá, že Boha urazil.

Hroznější jest, když někdo pohrdá Bohem a Jeho milostí a učením. Neboť u toho jest ještě větší nebezpečství, že v hříších vytrvá a v nich zemře. Ale nejhroznější jest, když Boha nenávidí. Neboť tu podobá se samému ďablu, který také nenávidí Boha, a není skoro žádné naděje u něho, že se kdy obrátí. I jest věru politování hoděn člověk ten. Ó, varujte se, milé dívky, abyste nikdy tak hluboko neklesly, byste některý z těchto tak hrozných hříchů učinily. Milujte Boha nade všecko, milujte Jež z celého srdce svého; vždyť jest tak dokonalý, tak dobrotivý ke všem i k vám, a tak lásky hodný. Ukažte svou lásku k Němu tím, že budete ochotně vždycky konat Jeho přikázání a že se přičiníte, abyste vždy byly hodnými, ano hodnějšími. Nebudete toho litovati. Bůh nežádá od nás nic zadarmo. On i vám hojně odplatí jednou, budete-li Ho milovat a poslouchat.

Katechese biblické.

Píše FR. VOHNOUT, bisk. notář a farář v Žlunicích.

53.

Již jste toho mnoho slyšely o Pánu Ježíši: hned o Jeho narození, o Jeho mladosti; pak o tom, co činil, když počal učit. A to obzvláště jest třeba častěji si připomenout. Zopakujeme si tedy nyní, co víme o Pánu Ježíši, když počal učit.

1. Chodil e své vlasti z místa na místo a všude učil. 2. Přijímal učenníky a vyvolil si z nich 12 apoštolů. 3. Kázal a zvěstoval pravdy, které věřiti, a učil ctnostem, které provozovati máme. 4. Káral nevěru a nepravosti, vyvracel bludy židů, zákonníků a fariseů. 5. Potvrzoval své učení svědectvím Písma svatého, zázraky a příklady svými. (Op.)

Pamatovaly jste si snad mnohá místa, kde Pán Ježíš učil? Některé učenníky a apoštoly Páně také znáte dle jména? Také víte, co sliboval Pán Ježíš Svým zákonem milosti? Odpouštěl někomu hříchy? Předešle také jsem vám vypravoval, jak před hříchy někoho varoval —? A při té příležitosti pokáral i nevěru fariseů (4.) a dotvrdil, že jest přislíbený Mesiáš. (5.) Fariseové považovali a vydávali sebe za spravedlivé, jinými pak zhrdali jako hříšníky; zvláště nenáviděli a odsuzovali mýtné, poněvadž větší clo čili mýto žádali, než jim patřilo; s pohrdáním nazývali je publikány čili hříšníky. Avšak Pán Ježíš i tyto přijímal na milost a odpouštěl jim hříchy, viděl-li pravou kajicnost, ano jednoho z nich (Levi-ho neboli Matouše) přijal i za učenníka a podobenstvím o fariseovi a publikánu v chrámě ukázal, že Bůh kající hříšníky ospravedlňuje a na milost přijímá, kdežto farisejskou domýšlivost a pýchu zavrhuje. (Příklad ten se v krátkosti vypravuje.). Když pak fariseové podrážděni vytýkali Pánu Ježíši, že s hříšníky obcuje, a jí s nimi a proto pravým Mesiášem býti nemůže, poučoval je,

že duše hříšníka je jako ovečka zbloudilá, On pak že jako dobrý Pastýř přišel na svět hledat těch ovcí ztracených. Co takto podobenstvím naznačil, ukázal příkladem na Maří Magdaleně. Tato pocházela z dobré a ctné rodiny; bratr její Lazar a sestra Marta byli ve vážnosti u spoluobčanů. ale Magdalena se lehkovážným životem spustila tak, že považována byla za veřejnou hříšnici. Však od nějakého času, co slychala kázání Pána Ježíše, zanechala svých nepravostí a vidouc, jak Pán Ježíš i hříšníkům odpouští, přála si také od Něho odpuštění svých hříchů dosáhnouti. Co učinila? Jednou byl Pán Ježíš od jistého Šimona, kterého sprostil malomocenství, pozván k jídlu. Jak tedy se Maria Magdalena dozvěděla, že Pán Ježíš je u Šimona, vešla tam a na žádného se neohlížejíc a žádného nepříznivého úsudku se nelekajíc, uvrhla se k nohám Ježíšovým; a tu rozpomenouc se na svá těžká provinění, počala bolestně vzlykati, až jí slzy vyhrkly a kanuly na nohy Ježíšovy; i sehnula se rychle Magdalena a počala nohy Ježíšovy líbat, vlasy svými utírat a drahou mastí, kterou s sebou přinesla, mazat. Proč asi plakala, vždyť jí tam nikdo neublížil? Plakala nad svými hříchy a Pán Ježíš porozuměl tomu pláči jejímu. Ostatní hosté byli tímto jednáním Magdaleny velice dojati, ale Šimon, který patřil též k fariseům, rozhorčil se na ni v srdci, jakoby mu hostinu pokazila; ba na Pána Ježíše v myšlénkách se rozmrzel, že tu veřejnou hříšnici u sebe trpí. Neřekl sice nic, ale Pán Ježíš znal mínění jeho. Jak mohl věděti, co si Šimon myslí? — A slyšte nyní, co učinil Pán Ježíš. Šetrným způsobem zastal se Magdaleny proti pohrdlivým úsudkům Šimonovým. Nevytýkal Magdaleně těžká její provinění, ale spíše všechny upozornil na milosrdenství Boží, jehož všichni lidé při své hříšnosti potřebují. Vypravoval podobenství o dvou dlužnících, z nichž jeden byl dlužen věřiteli pět set peněz a druhý padesát; když pak neměli čím zaplatiti, odpustil oběma, začez ovšem povinni byli vděčností a láskou dobrotivému věřiteli svému a to tím větší, čím větší byl kterého dluh. Naznačil takto Pán Ježíš, že hříchové naši jsou jako dluhy, které bychom měli spláceti Pánu Bohu; jen že nemáme čím. Nezbyvá nám, než Boha prositi kajicně za odpuštění, jako činila Magdalena. A odpustí nám Pán Bůh? Pán Ježíš ujistil, že odpustí a žádá jen za to, abychom mu vděčni byli, jej milovali a hříchy novými Ho neuráželi. Jakož pak podobenstvím Pán Ježíš toto milosrdenství Boží naznačil, tak na Maří Magdaleně ihned je uskutečnil, řka k ní: »Odpouštějí se tobě hříchové tvoji.« A Maří Magdalena od té doby také skutečně se polepšila; Krista, Spasitele svého více se nespustila, všudy Ho doprovázela a kázání Jeho poslouchala vedouc život zbožný a kající, pročež i také kající Magdalena slove. Tak Kristus Ježíš kázal a spolu i konal »zákon milosti.« —

Poznaly jste tedy, že Pán Ježíš neodsuzoval hned každého hříšníka, jako to činili fariseové, ale ochoten byl, odpouštěti těm, kteří by chyby své poznali, litovali a napravili. Tak dokázal, že jest skutečně Mesiáš, který přišel lidi hříšné s Bohem smířit, a jim odpuštění hříchů i milost k posvěcení a spasení zaopatřit.

Fariseové Pána Ježíše za Mesiáše čili Vykupitele uznati nechtěli; zůstávali zatvrzelí v nevěře i v nekajicnosti. Takoví hříšníci milosrdenství Božeho nezasluhují, proto jim vyhrožoval peklem, kdežto kajícím hříšníkům, třeba i těžce se prohřešili, sliboval milost a odpuštění. My věříme v Ježíše Krista jakožto Spasitele svého; že jsme ale někdy Pána Boha hříchy rozhněvali, pomodlíme se, aby i nám odpustil a milost ku spasení udělití ráčil.

(Pokrač.)

Zdali měnila Jednota Bratří Českých svoje učení o velebné svátosti?

Píše Dr. ANT. LENZ, domácí prelát Jeho Svatosti Lva XIII. a probošt na Vyšehradě.

My katolíci zhusta nevšímáme sobě toho dobra, že jsme údy Církve, ana jest od východu slunce až na západ jedna jednotou u svaté víře a v učení o mravech, jedna v podstatné všeobecné kázni, jedna v službě Boží a ve svatých svátostech, jedna ve správě církevní. Dobrodiní této velikolepé jednoty, kteráž nemá na světě sobě podobné, málo si všímáme, jelikož ji máme stále před sebou. A přece se v této jednotě jeví, že byl Kristus Pán vyslyšán pro Svou uctivost, Žid. 5, 7, když při poslední večeři takto se ku Svému Otci modlil: »Otče svatý, zachovej je, které jsi mi dal ve jménu svém, aby byli jedno jako i my.« Jan 17, 11. »Neprosím pak toliko za ně (t. j. za apoštoly), ale i za ty, kteříž skrze slovo jejich uvěří ve mne: aby všickni jedno byli, jako ty, Otče, ve mně, a já v tobě; aby i oni v nás jedno byli: aby uvěřil světu, že jsi ty mne poslal.« Jan 17, 20. 21. A přece v této jednotě se zjevuje, že se Kristus Pán zvláště za nástupce sv. apoštolů modlil, a za všechny, kdož náležejí ku svaté katolické Církvi, neboť ona jest od východu slunce až na západ sjednána u víře, v kázni, v službě Boží, ve sv. svátostech, sjednána ve správě církevní. V tom leží jeden z důkazů, že jest katolická Církev pravou Církví Kristovou. Dějiny každého článku víry jsou dějinami Církve samé od kolébky její až po tuto dobu a budou jimi až do skonání, neboť z Krista Pána vyšla Církev a všechno učení její a všechny články její. Ona chová zaslíbení Páně: »Já s vámi jsem po všechny dni až do skonání světa«; ona chová zaslíbení Páně v lůně svém: »Ty jsi Petr t. j. skála a na té skále vzdělám Církev svou a brány pekelné jí nepřemohou.« Ona ví o sobě, že z daru a síly Boží nikdy nezahyne, aniž že možno, aby hierarchie její vzala za své, neboť ona jest podstatnou částkou Církve; ona ví o sobě, že z daru Božeho Církev vyučující u věcech víry a mravů bludu nepodlehá, když o nich v nejvyšší instanci rozhoduje. Přijímaje věřící z rukou Církve články víry jest přesvědčen, že přijímá neklamnou pravdu na přesném výkladu Písma a tradice Boží za-

loženou. A to právě jest zdroj, z něhož vychází ona velikolepá Kristem Pánem na Otci nebeském vyprošená jednota katolická. My katolíci sobě této jednoty málo všímáme, jako sobě málo všímáme blankytu nebeského, nesmírnými tělesy hvězd posetého a v klidu nad námi rozprostřeného. Dívky nesmírné oblohy, toto ohromné Písmo věčného Boha, kteráž hlásá jméno přesvaté Jeho, poněvadž je denně vidíme, zvěšnělo nám. A tak se to také má s jednotou sv. Církve v učení o víře a o mravech, v kázni, v oběti a ve svátostech a ve správě. Máme ji denně před očima, Evropa, Asie, Afrika, Amerika i Austrálie nám ji denně zvěstují, ale my jí málo ceníme. Jinak však je při těch, kdož žijíce kromě Církve katolické, se dožili a na své oči viděli tu rozervanost, různost a ty stále se množící trhliny ve sborech akatolických, po dlouhých studiích zvláště dějepisných nahlédli, že není ve sborech protestantských jednoty, ani ne v jednom a tomtéž sboru; ba že jí na zásadách protestantských ani býti nemůže. Ti seznávše, že za ty rozervané, nesvorné, jednoty u víře postrádající sbory se as nemodlil Kristus Pán při poslední večeři, a že tedy Církví, za niž Syn Boží prosil, jest jediné katolická Církev, s jásotem se k ní vraceli, obdivující jednotu její a ceníce ji jako neklamné znamení, že Syn Boží, Pravda věčná, při ní trvá a ji ochraňuje.

Za Jana Viklífa a M. Jana Husi byly doby v Církvi Boží velice trudné. Papež Řehoř XI. se vrátil z Avignonu, nebo-li jak se říkalo, z babylonského zajetí, a po smrti jeho byl volen Urban VI. a byl také ode všech kardinálů za řádně zvoleného papeže uznán. Avšak když začal přísně doléhati na kázeň a neposlušné po právu trestal, rozhorlila se naň část kardinálů zvláště francouzských, ušla do Anagni a tam sobě zvolila za intrikami Francie vzdoropapeže, jenž sobě dal jméno Klimenta VII. Tato hrozná pro křesťanské národy osudná událost zdála se ukazovati k tomu, jakoby prosba Páně za Církev Boží při poslední večeři konaná byla vyprázdněna, jakoby jednota Církve zvláště ve správě se trhala; avšak to jisto jest za jedno, dnes o tom není pochyby nižádné, že byl Urban VI. zákonitým papežem, jakož i jeho nástupci Bonifác IX a Řehoř XII., a za druhé po rozkolu poměrně ne tak dlouho trvavším jednota ve správě zase se Církvi vrátila volbou papeže Martina V. Těchto smutných časů příčina vězela ovšem také ve mnohých církevních hodnostářích a kněžích, kteří těžce nesouce tuhý centralismus v Církvi pracovali ku tak zvané soustavě episkopální a ve mnohých náhledech překročili hranice pravdy, tak že až bludné důmněnky povstávaly, jež hrozily ústavu Církve Boží z kořene vyvrátiti, jako: že neměl sv. Petr více autority v Církvi nežli sv. Pavel, že nebyl hlavou Církve Kristem Pánem učiněn, že mají kněží a biskupové takovou pravomoc jako papež, že jest do vůle císařovy dáno, papeže sesaditi anebo ustanoviti.¹⁾ Sem také náležejí bludy Fratricellů,

¹⁾ Constitutio Joannis XXII. qua damnantur errores Marsilii Patavini et Joannis de Ganduno. 4 Cal. Nov. 1327.

kterížto hledíce ku staré a přísné kázni sv. Františka Serafinského, chudobu až za příkázanu měli ne snad pouze pro řeholi svou, ale pro duchovenstvo veškero, a kteří vidouce Církev nadanou statky vezdejšími ji zavrhovali, jako zkaženou, nešlechtnostmi naplněnou, a majíce přesvědčení, že Církev Páně zhynouti nemůže, vymyslili sobě vedle té hříšné Církve jinou, duchovní, neporušenou, sličnou a chudobnou, a tvrdili, že kněží té bohaté Církve ztratili všechnu pravomoc a všechnu moc duchovní, že není prý v moci jejich, aby směli Církev řídit, vyučovati, aniž platně svátostmi přísluhovati, zvláště jsou-li ve stavu hříchu.¹⁾ Jest v těchto bludech podobnost ku bludům Valdenských, neboť i ti tvrdili, že římská Církev již od dob Konstantinových od Krista Pána odpadla právě pro panování a bohatství, jímž ji obdařil dotčený císař. Toto všecko pracovalo k tomu, aby papežská Stolice byla otřesena a svého politického vlivu, jakož i nároků na jisté dávky, jež říše a království odváděly, zbavena, a těchto všech věcí použili hojně mnozí z mocnářů tehdejších, jako Filip Krásný a císař Ludvík.

Po takovéto minulosti a zároveň žalostné přítomnosti, ježto svírala Církev rozkolem způsobeným rejdy politickými zvláště francouzské diplomacie, začal Viklif v Anglii rozšiřovati své podvrtné náhledy o Církvě, o světské moci, a o četných člancích víry. Z Anglie se dostala haeresie Viklifova do Čech, a jeden z nejvřelejších milovníků podvrtných zásad Viklifových byl Jan Hus, jenž přivábil na se mladé lidi a především studentsvo.

Podvrtné nauky Viklifovy čelily zvláště k učení o Církvě, a o socialitě státní, jež Viklif uhostil přede vším ve spisech svých následujících: v Dialogu, v Trialogu, de Ecclesia a de Civili Dominio. Podvrtné své náhledy o Církvě čerpal Hus přede vším ze spisu Viklifova »de Ecclesia«, a uhostil je také v knize, kterouž též de Ecclesia nazval, jakož i ve spisech: Adversus scripta Stephani Palecz doctoris, a Ad scripta Stanislai. Učení o Církvě bylo fundamentálním ohniskem, v němž se zakládala plná apostasie od dosavadní, viditelné Církve katolické. Učení Viklifovo a Husovo vyvracelo až do kořene societu církevní. Oba zavrhnuvše starobylou nauku o Církvě viditelné, a stanovivše, že jest ona sborem pouze těch, kdož jsou předzřiveni ku životu, zamítli tím již všechnu autoritu Církve, autoritu papeže jako viditelné hlavy její, autoritu biskupů a i také kněží, pokud vychází ona z pravomoci církevní. Stanovili oba i Viklif i Hus, že pravomoc ku vykonávání funkcí duchovních přímo z Boha svůj východ má a nikoliv z papeže anebo biskupa; oba i Viklif i Hus stanovili, že nemá Církev, papež a biskupové moci zákonodárné, soudné a výkonné, že jest papež ve věcech víry, i když rozhoduje, klamu podroben, ano i všechna Církev že může blouditi, ba se také scvrknouti až na jednu starou bábu. Jan Hus tyto všechny věci uložil i do svých spisů českých. Ti tedy, kteříž hlásali, že Kostnický sněm Jana Husa odsoudil, aniž by byl znal spisů jeho českých, vydávají sami vysvědčení

¹⁾ Constitutio Joannis XXII. edita a. 1318. contra errores Fratricellorum.

neznalosti sobě, neboť všechny věci, pro které byl Hus souzen a odsouzen na sněmu Kostnickém, jsou netoliko v latinských, ale i v českých spisech jeho obsaženy, jelikož všechny jeho knihy jsou Viklifismem protkány, až na spis »Dcerka«.

Jestliže však úhlavní základní blud Viklifův a Husův k učení o Církvi směřuje, tu bychom se mohli právem nadíti toho, že ponejvíce všechny spory zvláště ve věku XV. k tomuto předmětu čelily. Po poražení, pokud totiž bylo na Viklifovi a Husovi, autoritě církevní nastoupila autorita privátní. Viklif vyřknul totiž, že jest Písmo sv. jediným a výlučným pramenem pravd křesťanských a podobné vyznání učinil i Jan Hus, oba dali věřícím do rukou Písmo sv., a veleli, aby každý je četl a znal, anť bez znalosti Zákona Božského není prý spasení, a oba tvrdili, že věrným dá Bůh, aby seznali smysl Písem. Tím vložili oba i Viklif i Hus rozhodování o věcech víry do soudu a do vůle jednoho každého z věřících, Písmo čtoucích. Zamítání však autority ve věcech náboženských a církevních znamená revoluci a vzpouru ano anarchii v socialitě církevní, rovně jako zamítání veškeré autority státní revoluci znamená, ano anarchii v socialitě státní. Z tohoto zdroje braly vznik sekty bezčetné ve věku XV. a XVI., ano až po tento den berou. V zásadě, že každý má právo a povinnost, Písmo čísti a znáti, a podle toho, jak Písmo poznal, sobě upravit náboženství, které by za víru přijal, zakryta jest myšlénka, že vykladač Písma, zde každý věrný křesťan, jest u výkladu Písma Božského neomylný, nebo-li, že ty články, jež sobě čta Písmo nasbíral, jsou neklamné tak v sv. Písmu obsaženy, jak je a v kterém rozumu je v něm nasbíral. A v tom zajisté jest pramen bezčetného vši autority prázdného sektářství. ¹⁾

Avšak, ač bychom se právem nadíti mohli, že ve věku XV. všechny spory v otázce o autoritě církevní se budou křížovati, nebylo o této věci ve věku dotčeném mnoho rokováno. Snad neznal ani Hus ani jeho stoupenci dosahu učení o Církvi Boží. Jinak bylo ovšem při členech katolických fakulty theologické na universitě Pražské za dob Jana Husi. Tito zajisté majíce králi Václavovi IV. dáti radu, jakou cestou by měl býti vrácen království zase mír a pokoj, a jedovaté a škodné rozdvojení aby zamezeno bylo, takto se na místě prvého vyslovili: »Jsú někteří ze zánovstva v království českém, a ti praví: že potupenie a zapovědění čtyřiceti a pěti artikulův neb kusův jest zlé a bezprávné, a ti nechtie věřiti, by smyslové a úmyslové Viklefovi o sedmce svátosti a o jiných věcech svrchu psaných falešní a křiví byli.« A na základě oprávněného podezření žádají, aby každý z doktorů a mistrů učení Pražského vyznal: »že drží a věří, a držeti a věřiti chce

¹⁾ Bratři čeští učili a nejenom oni, že jest Církev bludu podrobena. ano že nesčíslněkrát zbloudila, a tím více však, že jest podroben jeden každý člověk bludu, zejména u věcech víry. Ale tím právě odsoudili Bratři, a vůbec všechny denominace protestantské sebe a svoji zásadu, že každý může sobě z Písma vyvážit náboženství. Neboť není-li vykladače neomylného, jakžby mohlo býti Písmo pramenem neklamné víry a Pravdy Boží?

o sedmeře svátosti Církve svaté, o moci světské totižto o rozhrěšení a o kletbách, o odpustcích, o právích a svobodách kostelních, o úřadech a o zákonech v církvi sv. a o počestnosti svátosti svatých, jako kostel Římský.« Žádají dále, »aby dotčení mistři a doktoři vyznali: že v každém kuse, co se týká víry křesťanské, chtějí býti poslušní, což vynese a ustaví Římský kostel papež s kardinaly. ¹⁾ Členové fakulty theologické katoličtí, jak viděti lze, dobře pojali, odkud vzaly původ bludy rušící pokoj v zemi, a jakby se daly odstraniti, zvláště aně straně evangelické, t. j. straně Viklifovské vytykají, že nechce míti, aby byl kostel Římský v každě při neb věci, která se dotýká víry, rozhodčím, a aby mělo stáno a poslušno býti víře, vyřčení a úsúzení papežovu a Římského kostela, alebrž že tvrdí, že o těch přech samo Písmo jest súdcem, nic nevážice, že papež jest náměstek sv. Petra, a kardinálové jiných apoštolův, ku kterýmžto má útočiště býti ve všech kusích víry křesťanské.« Naproti Viklefistům psali také, o Církvi se šířice bývalý učitel Husův Stanislav ze Znojma, Štěpán Páleč a Jan Hofmann ze Svidnice.

Později o výměru Církve a o její autoritě málo bylo psáno, tím více však o Eucharistii a zejména o přijímání pod obojí. — Viklif o přijímání pod obojí, anebo dokonce o potřebě přijímání pod obojí z příkazu Páně ničeho nedotýká, ač byl, jak aspoň nescíslněkrátě opakuje, věrným čitatelem Písma a všechny křesťany k témuž čtení zavazoval. Spíše věří s tehdejšími doktory, že Kristus Pán v Emausích slavil s učenniky dvěma Eucharistii pod jednou, posvětiv ji, lámaje a dávaje jim, a proto prý titěž učenníci Krista Pána poznali netoliko z lámání, ale také byvše nasyceni tělem Jeho. ²⁾ V učení o potřebě přijímání pod obojí shodovaly se všechny sekty věku XV. a XVI. Kališníci, Táborové, Čeští Bratři, Amosité, Lilečtí, Novokřtěnci, Lutherané a Kalvínci a v té také jakož i v demonické nenávisti naproti Církvi katolické příkladně setrvali, jsouce jinak v četných kusích nesvorní.

(Pokrač.)

O z n á m o s t i B o h a.

Píše VÁCLAV LEFLER farář na Makové.

Díky Bohu, že v naší milé mateřštině nemáme slova, kterým bychom pojmenovali hlouček lidí veřejně vyznávajících: »Není Boha.« Pojmenování »bezbožný« týká se těch, kteří přestupují zákon mravů, a jméno »nevěrec« odnáší se k těm, kteří přestupují zákon víry popředně: v obou případech máme jméno pro praktické rušitele zákona Božího, ale nikoliv pro ty, kteří upírají

¹⁾ Palacký. Documenta. Consilium Facultatis studii Prag., str. 480. D. a 488. F.. ze dne 6. února 1413.

²⁾ Důvodu toho užíval také slavný děkan u sv. Víta v disputaci, kterouž měl s Rokycanou po pět dní v r. 1465.

jsoucnost Boha. I z toho, co latinik nazývá slovem atheismus, nelze dovoditi skutečnost lidí, kteří by z přesvědčení svého upírali jsoucnost Boha; neboť atheus (ἀθεός) znamená tolik jako člověka vyznávajícího, že jest bez Boha čili že nezná Boha, ale nikdy takového, který by vyznal: Není Boha. Z nedostatku pojmenování dlužno souditi, že idea božství hluboko zakořeněna jest v srdci lidském, neboť řeč, která má tolik významů pro věci, které buď skutečně jsou, anebo pomysly logickými zůstanou, nedovedla vyjádřiti označení člověka, který říká veřejně: Není Boha. Kdyby pak někomu se zachtělo tvořiti jméno nové jako »bezbožec« aneb podobné, platí o slovech těch, co o latinském atheus, jak jsme se zmínili. Příčina takového tvrzení: »Není Boha« není tudíž odůvodněna v přirozenosti lidské, ale pochází jednak z nevědomosti o Bohu, jednak z nepřátelství proti Bohu.

Kdo říká: »Není Boha,« prozrazuje nevědomost jako člověk rozumem obdařený. Takový vyznává vlastně: »Já jsem nikdy důvody pro jsoucnost Boha v duši mé se ozývající na jich pravou míru nezkoumal;« aneb »Já jsem nikdy věcem ve světě a jich vzájemnému vztahu žádné ceny nepřikládal.« Oboje vyznání obsahuje hroznou nevědomost, která jedině omluvena může býti nemocí duše: bláznovstvím. Blázen říká v srdci svém: Není Boha.

Písmo svaté nazývá tudíž patřičně ty, kteří veřejně tvrditi se osmělují: »Není Boha,« blázny. Není to pojmenování lichotivé ale přiměřené, neboť každý člověk v duši své aspoň pojem »božství« má a všichni vzdělanci všech věků s tímto pojmem se zabývali a tento pojem se světem ve shodu uvésti usilovali. S jakým zdarem, o tom poučují nás dějiny filosofie. Tak názor o Bohu jako o »všebožství« byl v starém věku nejobyčejnější a jenom někteří dospěli a to ti největší filosofové k pojmu osobního Boha. V národu židovském tento názor zdomácněl vyvolením a byl zachován mimořádnými prostředky prozřetelnosti Boží. Leč to proto uvádím, abychom poznali, že pojem o Bohu může býti více méně dokonalý, někdy více v rozumu, někdy více ve vůli založený, někdy více učením, někdy více životem vyjádřený, že přesvědčení o tom, že Bůh jest, jak teorií tak praktií jest veskrz opodstatněno a má bytelnost základní vědění i života lidského, byť ne veškerého. Tak daleko totiž tvrzení naše nesahá, že by věta: »Bůh jest« byla vyjádření pranázoru nějakého rozumu lidského, z něhož by veškeré ostatní vědění lidské jako z původního pramene vyprýštilo.

To jest názor falešného směru filosofického, tak zvaného »bludařského ontologismu,« (protože k bludařství svádí), a stejně nebezpečný jest jako tradionalismus, který mohutnost duše naší na nejmenší roveň poloblboho děcka v poznání Boha snižuje. Kdežto pohané byli nakloněni spíše k prvnímu směru a tím upudali snadno v náboženství svém k theosofickým výstřednostem stotožňujícíce theologii s theosofií, byli židé více přívrženci tradionalismu, uznávající nad sebou úřad prorocký, z něhož vědění o Bohu jim pohodlně a snadně do duše plynulo. Ký div, že setkáváme se u pohanů ponejvíce se zjevem skepticismu následkem

nemožnosti přirozenosti lidské, viděti již nyní Boha tváří v tvář; u židů pak nacházíme jenom víru k pochybovačství o Bohu nakloněnou.

Křesťanství teprve poznání Boha na pravý a to dokonalejší stupeň vědění lidského přivedlo a na tomto stupni stojí jediné učení katolické o Bohu, kdežto všechny sekty bludařské všech věků odpadem svým od Církve katolické i v poznání pravém o Bohu pobloudily buď k ontologismu pohanskému buď k traditionalismu židovskému zpět se obrátivše.

Jest pak učení pravé křesťanské o poznání Boha, jak je hlásá Církev katolická, následující:

I. Zásada první, kterou šetřiti dlužno jest, že náš stav poznání Boha jest dokonalejší nežli pohanů a židů; že však, jak učí

II. Zásada druhá, stav našeho poznání Boha není tak dokonalý, jako svatých v nebi; že

III. Zásada třetí jediné jest správná, že stav našeho poznání jest uprostřed mezi poznáním pohanů a židů a mezi poznáním svatých v nebi.

Církev svatá katolická neupírá přirozenosti lidské schopnost ku poznání pravd metaphysických najmě ku poznání Boha. Kdyby křesťanské poznání Boha nezakládalo se na přirozenosti lidské, bylo by pouhým fantomem. Ovšem že nikdy poznání to nemůže býti adaequátní čili souhlasné, nýbrž toliko aproximativní stupňovité, tím větší, čím více Bůh sám člověku poznati se dává. U příkladu dítě má schopnost choditi, ale dokonaleji se mu chůze podaří, když matka za ruku je vede. Ana Církev svatá povahu náboženství křesťanského jakožto nadpřirozeného vždycky obhajovala hlavně proti všem, kteří přirozenosti lidské přisuzovali větší mohutnost poznání pravd nadpřirozených tak, že by sama ze sebe bez vyšší pomoci byla s to v obor nadpřirozený se dostat, jako tvrdili Pelagiané, přece poznání Boha, té nejvyšší Pravdy metaphysické, přisoudila mohutnosti duše lidské co do jsoucnosti.

Jsoucnost Boha poznati může člověk přirozenými vlohami duše své, tak zní učení Církve svaté katolické oproti všem, kteří by ji rádi za nepřítelkyni přirozeného řádu vyhlásili. V tom poznáváme triumf rozumu lidského a zároveň uznání, že, co rozum lidský zdravý v předešlých dobách pohanských o jsoucnosti Boha vyzkoumal, není v Církvi katolické marné. Leč Církev svatá i to hlásá, že tuto přednost děkuje rozum lidský jediné své závislosti od Boha a že by bez uznání této závislosti, bez dobrovolného se podání Bohu jako Svrchovanému Pánu, k poznání pravému Boha dospěti nemohl. Uznání závislosti rozumu od Boha a poznání jsoucnosti Boží jest základní podmínkou zjevení Božího. K tomu poukazuje a tento základ podmiňuje zjevení Starého i Nového Zákona. V knize Moudrosti (13, 1—9) čteme: »Marní zajisté jsou všickni lidé, v nichžto není známosti Boha a kteří z těch věcí dobrých, kteréž se vidí, nemohli poznati toho, jenž jest, aniž skutků jeho pozorující vyrozuměli, kdoby byl jejich umělým učitelem; ale měli buďto oheň, neb vítr, neb prudké povětrí, neb

okolek hvězd, neb velikou vodu, neb slunce a měsíc, za bohy správce světa. V jejichžto kráse jestliže kochajíce se, za bohy je měli: necht vědí, že mnohem nad ně krásnější jest Pán jejich. Nebo zploditel krásy všecky ty věci ustanovil.

Aneb jestliže jsou se divili moci a skutkům jejich, necht z nich vyrozumějí, že kterýž ty věci učinil, silnější jest nad ně: neb po velikosti krásy stvoření zřetelně bude moci stvořitel jejich spatřín býti. —

Ale takovíto mohou ještě jakž takž omluveni býti. Neboť ti snad bloudí, Boha hledajíce a nalézti chtějíce. Jsou však též lidé, kteří v skutcích Boha obírajíce se, zpytují je: a jsou tím jisti, že dobré jsou věci, kteréž se vidí. Ale však ani těm nemá býti odpuštěno. Nebo jestliže tak mnoho mohli věděti, že uměli svět posouditi: kterakž jeho Pána snáze nenalezli?«

Že Bůh to jest, který poskytuje rozumu lidskému důkazy Své jsoucnosti a že rozum lidský závislost svou od vyšší Bytosti uznati musí a tím ku poznání jsoucnosti Boha přichází, k tomu poukazuje častokráte Ježíš Kristus, kdykoliv mysl svých posluchačů poukazuje k zjevům v přírodě, které patrně odvislost svou od Tvůrce svého hlásají, k ptactvu nebeskému, k liliím polním a j.

Svatý Pavel v listě k Římanům 1, 19. a v následujících verších praví o poznání Boha: »Že pohanům, co známého jest o Bohu, zjevné jest; avšak závislost od Boha rozum jejich že uznati musí.

Nebo neviditelné vlastnosti Jeho ze stvoření světa, skrze ty věci, kteréž jsou učiněny, rozumem pochopené spatřiny bývají, totiž jeho věčná moc a božství, tak že nemohu míti výmluvy.«

(Pokrač.)

Listy vědecké.

Učení sv. Tomáše Akvinského o vlastnictví a socialismus.

Napsal prof. Dr. FR. JANIŠ.

Přívrženci socialismu, hlásající, že soukromé vlastnictví jest příčinou nynější bídy a že má býti zrušeno a zavedeno vlastnictví společné prostředků výrobních, odvolávají se mimo jiné i na svědectví některých sv. Otců (na př. sv. Ambrože) a učitelů církevních, hlavně na sv. Tomáše Akvinského, vykládající některé výroky těchto ve prospěch socialismu. Sv. Ambrož dí (v knize de Trinitate): »Pán jest jméno moci; ale člověk nemá moci nad věcmi vnějšími, neboť nemůže ničeho v jejich přirozenosti změnit; tudíž vlastnictví věcí vnějších není věcí přirozenou.« Avšak slovy těmito nezavrhuje soukromé vlastnictví, nýbrž pouze učí, že člověku nepřísluší vlastnictví věcí zřetelem k jejich přirozenosti; neboť toto právo náleží Bohu. Slova sv. Ambrože dobře vykládá sv. Tomáš Akvinský (2, 2. quaest. 66. art. 1. ad 3): »illa ratio procedit de dominio exteriorum quantum ad naturas ipsarum, quod quidem dominium soli Deo convenit« a dokládá, že člověku přísluší jakés právo vnějších věcí zřetelem na jejich užívání (an jich může užívati k svému pohodlí a užitku), nikoliv však vzhledem k přirozenosti jejich.«

I v jiných spisech sv. Ambrože shledáváme přísné výroky svěťce proti boháčům (na př. ve spise de Tobia, epist. ad Valent.) Chceme-li však výrokům těmto dobře porozuměti, jest nám znáti poměry jeho doby. V říši římské vzráhalo se víc a víc zhoubné hospodářství kapitalistické; peníze byly vším, práce nepokládala se za nic. Bezúzdně sháněli se lakomci po bohatství, jakoby ono bylo největším dobrem. Lichva nestoudně řádila a vydírala ubohý lid, jak doličuje sv. Ambrož. Pozoruje denně hrozné následky lichvy, volá sv. Ambrož, naplněn ošklivostí k lichváři: ó nenasytelné lakomství, hodno dábla, jehožto jsi věrným obrazem.«

Sv. Ambrož všemožně se snažil, by ono zlo vykořenil a za tím účelem dokazoval, »že bohatství jest darem Božím a že je povinností dobře ho užívatí,« napomínal boháče, by se varovali nespravedlivého nabývání majetku, vyzýval, by dávali almužnu. Posuzující přísné výroky sv. Ambrože proti bohatství a boháčům s tohoto stanoviska, snadno seznáváme, že sv. Ambrož nehlásal nauku o společném vlastnictví ve smyslu socialismu.

Neprávem též odvolávají se socialisté na sv. Tomáše Akvinského. Sv. Tomáš na některých místech učí, že se vlastnictví zakládá na právu národů (*jus gentium*); slova tato vykládají socialisté ve svůj prospěch, rozumějící takto: Právo národů jest právem kladným, lidským, jež lze změnit; zakládá-li se však vlastnictví na právu lidském, lze je zrušit, jelikož každé právo zrušit lze.

Tak konkludují socialisté. Avšak konkluze jejich jest nesprávná, jelikož se zakládá na *praemisse* (návěsti) nesprávné. Závěrek, který činí socialisté, byl by jen tehdy správný, kdyby sv. Tomáš právo národů považoval za právo lidské; on však tak nečiní. Sv. Tomáš naopak právem národů vyrozumívá právo přirozené, které jest nezměnitelné.

Právem národů (*jus gentium*) vyrozumívá totiž svatý Tomáš onu část lidských zákonů, která obsahuje zásady práva přirozeného; tyto zásady nezavazují pouze proto, že jsou obsaženy v zákonníku lidském, nýbrž zavazují proto, že jsou částí zákona přirozeného, jenž má závaznost svou od Boha, kterýž ho rozumu lidskému nutně vložil neboli vrodil.

Že sv. Tomáš právem národů rozumí zákon přirozený (jež národové uznávají a přijali i do sbírky zákonů kladných), jasně vysvětluje z díla jeho *Summa theologiae* (2. 2. *quaest.* 57. *art.* 3. *ad* 3.): »*Dicendum, quod quia ea, quae sunt juris gentium, naturalis ratio dictat, inde est quod non indigent aliqua speciali institutione, sed ipsa naturalis ratio ea instituit*«; ano sv. Tomáš výslovně učí, že právo vlastnické (*proprietas possessionum*) jest částí práva přirozeného, neboť píše: »*Alio modo aliquid est naturaliter alteri commensuratum secundum aliquid quod ex ipso sequitur, puta proprietas possessionum*« (2. 2. *quaest.* 57. *art.* 3.).

Že vlastnictví věcí vnějších jest věcí přirozenou, to uznával již Aristoteles (I. *Polit.* *cap.* V.) a dle jeho nauky totéž učí svatý Tomáš a zřejmě dokazuje tímto důvodem (2. 2. *quaest.* 66. *art.* 1.): »Věc vnější lze pojímat ve dvojnásobném smyslu, a to předně dle její přirozenosti (*natura*); v tomto smyslu nepodléhá věc moci člověka, nýbrž podléhá jediné moci Boha samého, Jemuž vše podřízeno; v druhém smyslu lze věc pojímat zřetelem k jejímu upotřebení a v tom smyslu má člověk vlastnictví věcí vnějších; neboť může (svobodně) užívatí věcí vnějších ku svému prospěchu, any k jeho užitku stvořeny jsou. Bůh totiž, svrchovaný Pán všech věcí, zřídil některé věci k výživě těla lidského, a proto má člověk přirozené právo vlastnické, k věcem v tom smyslu, že jich smí užívatí.«

Z toho vysvítá, že sv. Tomáš uznává d o v o l e n o s t soukromého vlastnictví. Avšak více; sv. Tomáš uznává i potřebu neb nutnost vlastnictví soukromého, ano nutnost tuto jasnými důvody dokazuje.

Důkazy o nutnosti vlastnictví soukromého naznačil sv. Tomáš ve své Summě (2. 2. quaest. 66. art. 2.). Nutnost vlastnictví soukromého vysvítá z těchto důvodů:

1. Soukromé vlastnictví jest p o b í d k o u k pracovitosti a péči o věci vnější. Neboť jen tehdy podniká člověk práce obtížné, ví-li, že užitek práce přísluší jemu samému; této pobídky by nebylo, kdyby vše bylo společné; neb kdo by konal práce těžké a nepříjemné, kdyby věděl, že užitek práce nebude náležeti jemu?

2. vlastnictví soukromého potřebí jest i za tím účelem, by ve společnosti lidské panoval pořádek, pořádek panovati může jen tehdy, jestliže každý pečuje o své vlastní věci; kdyby však jedenkaždý o všechny věci měl pečovati, nastal by zmatek a nepořádek;

3. i zachování pokoje společenského vyžaduje soukromého vlastnictví; neboť zkušenost učí, že tam, kde nějaká věc náleží více vlastníkům společně, bývají různice a hádky.

Zakládá-li se soukromé vlastnictví na právu přirozeném, a je-li nutné ku blahu společnosti, následuje z toho, že socialismus jest nebezpečný blahu společenskému, neboť podrývá základy k vývoji společnosti lidské potřebné. Socialismus jest druhem kommunismu, jež lze nazvati kommunismem socialistickým. Kommunismus právem zavržen byl papežem Piem IX. v encyklice z roku 1846, v nížto sv. Otec dí, že by se kommunismem zrušilo právo a vlastnictví všech, a že by se společnost lidská rozpadla. A nynější sv. Otec Lev XIII. učí ve svém okružníku o dělnické otázce (ze dne 15. května 1891), že při všech pokusech směřujících k řešení otázky dělnické dlužno šetřiti pravdy, že soukromé vlastnictví jest nezrušitelné.

Podotknouti však dlužno, že dle zákona přirozeného přísluší člověku jen právo neboli mohutnost nabytí majetku; by však někdo vlastnictví nějaké věci fakticky nabyt, potřebí jest nějakého skutku neb konu, z něhož lze poznati, že jistá věc někomu náleží. Skutek ten lze nazvati titulem (důvodem) nabývání vlastnictví. Nejstarším titulem nabývání vlastnictví jest přivlastnění, jež záleží v tom, že se někdo zmocní věci, která posud neměla vlastníka. Mimo přivlastnění jsou však ještě i jiné způsoby původní nabývání vlastnictví, na př. nabytí pokladu, vydržení let a promlčení. (Srovnej můj spis »Katol. mravověda« str. 115—117.)

O Josefu egyptském.

Apologeticky uvažuje fil. dr. EUG. KADERÁVEK.

I. Proč jest potřebí apologetické úvahy o Josefu egyptském?

Rozumáři protestantští a neznabohové namítají, že jest příběh o Josefu egyptském legendou vymyšlenou; nejen povahu jeho nadpřirozenou, ale také pravdu historickou zavrhuji. Nenapsal jej Mojžíš, ale nějaký spisovatel, snad z pokolení Efraimova, jej vymyslel, aby svému pokolení zjednal slávy; ba má prý ten příběh pět spisovatelů. Spisovatel prý neznal Egypta, jeho ústavy, jeho mravů; nevěděl, že otrok se nemohl k manželce egyptské přiblížiti, že nemohl míti Josef, jsa ve vězení, dva pány nad sebou, že Egyptští nepijí vína, že král egyptský neslavil svých narozenin, že za starých časů neměli Egyptští skvostů, jaké se připomínají v tom příběhu, že Josef jednal s Egyptskými ukrutně, že se nehádalo na koflíku, že Josef byl hadačem, jako Egyptští a t. d. Není skoro řádky toho příběhu, aby na něm nehledali racionalisté a neznabohové.

Tak mluví Tuch, Knobel, Bohlen, Ewald, Jul. Soury a jiní.

Je tedy potřebí hájiti Josefa egyptského a dokázati, že příběhu o něm přísluší 1. pravda historická, 2. filosofická, 3. nadpřirozená; dříve však předeslati sluší přehled příběhu toho. Pravda historická vysvítá z egyptských nálezů, o kterých mluví Vigouroux (La bible t. II. ch. III.). Důležité jest znáti o Josefu tuto pravdu trojí; neboť také na něm spočívá pravda náboženství křesťanského.

II. Co vypravuje Mojžíš o Josefovi?

Od synů Jakubových, kteří bojovné byli myslí a mravů surových, lišil se Josef, jsa mravů neúhonných a zbožné myslí a prorockými sny od Boha jsa vyznamenán. Poněvadž jsa zrozen z milované Rachele, jsa nevinný a poslušen od Jakuba byl obzvláště milován a krásným šatem obdarován, poněvadž své bratry obžaloval u otce z hříchu nejhoršího a poněvadž vypravoval upřímně a beze vší pýchy sny od Boha seslané, které mu věštily vysoké postavení: nenáviděli ho bratři a za otroka kupcům prodali, od nichž jej koupil v Egyptě Putifar, dvořenín Faraonův a správce vojska. Josef pro svou moudrost, věrnost a pečlivost představen byv od Putifara celému domu nepřivoliť k hříchu, k němuž jej sváděla manželka Putifarova; než od ní byv ze msty obžalován, strádati musil v žaláři, až jej Farao, byv od vrchního číšníka upozorněn, k sobě povolal, aby mu vložil sen o kravách a klasích. Když tak Josef učinil, udělil mu Farao důstojnost po královské nejvyšší, svěřil mu péči o Egypt a dal mu za manželku Asenathu, dceru nejvyššího kněze Heliopolitského, Putifarce, která mu porodila Manasse-a a Efraima.

Josef vyplnil, co král očekával od něho; neboť zachránil Egypt před hladem, pojistil blahobyť Egypťských pro příští časy a zjednal králi větší moci nad poddanými. Než nejen Egypťským prodával za hladu obilí, ale i okolním, mezi kterými byli jeho bratři. Josef chtěje zkoušeti své bratry a k lítosti polhnouti, žádal od nich, aby přivedli Benjamina, a podržel Simeona za rukojmě. Když projevili upřímnou lítost a lásku k otci a Benjaminu, dal se jim znáti, smířil se s nimi a vzkázal otci, aby se do Egypta přestěhoval, poněvadž neúroda měla ještě trvati. Jakub učinil tak s rodinou a čeledí a obdržel od Faraona krajinu Gessen. Přijav syny Josefovy za své udělil před svou smrtí synům svým požehnání, ve kterém jejich osudy předpovídal, slíbenou zemi kanaňskou rozdělil a Jůdu prohlásil knížetem svého pokolení a praotcem slíbeného spasitele, dávaje spolu na srozuměnou, kdy tento spasitel přijde. Byl pochován v zemi slíbené, jak byl žádal. Také Josefovi slíbili, že až Bůh národ vyvolený nazpět přivede do země zaslíbené, kosti jeho tam budou přenešeny.

III. Pravda historická zprávy Mojžíšovy.

A) Je-li možno, co se vypravuje o Mojžíšovi.

Porovnejme jednotlivé části životopisu s tím, co víme o Palestině a zvláště o Egyptu z nalezených památek egypťských.

1. Jakub udělal Josefovi sukni rozličných barev. Tehdy bývaly látky obyčejně jedné barvy; ale Semité více si vážili šatu rozličných barev, šatu, z rozličných kusů různé barvy šitého; také v egypťských hrobech takový кроj shledáváme; ještě posud dávají se dítkám milejším na východě takové šaty.

2. Josef vypravoval dva sny. V starém zákoně zjevoval Hospodin budoucnost nebo Svou vůli ve snu, jako Jakubovi v Bethel-u, a písmo sv. rozeznávajíc pravdivé sny od Boha pocházející od nepravdivých varuje před těmito. Také jiní kmenové semitští sny pokládali za zjevy prorocké.

3. Dothain, nyní Tell-Dothan, severně šest hodin od Sichemu položené, bylo velice pastvě příhodno; až po rok 1860 bylo pravou ovocní zahradou. Dothain znamená dvojí studnici; posud jsou tam dvě studnice, z nichž jedna se nazývá po Josefovi.

4. Bratři spustili Josefa do studnice staré, která neměla vody, aby tam zahynul. Mnohé studnice palestinské jsou v letě bez vody, ač v nich zbývá něco bahna a vzduch vlhkem jest pokažen; pak slouží za vězení, ovšem nezdravé; pročez bor znamená v řečích semitských studnici a žalář.

5. Madiánští kupci šli mimo. Obchodní cesta vedla z Damasku rovinou Esdrelonskou a místem Dothain do Egypta. Madiánští se nazývají od Mojžíše také Ismaelskými buď proto, že Ismaelští a Madiánští měli téhož praotce, Abrahama, anebo proto, že Ismaelský znamená synekdochicky kupce anebo nomáda, anebo proto, že pospolu podnikajíce obchod nebo válku nebyli přesně

mezi sebou rozeznávání. Za Josefa mohli býti Ismaelitě a Madiánští dosti četní, aby obchod vedli; bydleli tak, že mohli do Egypta zboží dovážeti. Mnohých věcí potřebovali Egyptští, jež jim kupci také cestou shora naznačenou přiváželi; bohoslužba jejich a mrtvoly, jež se balsamovaly, vyžadovaly mnoho těch látek, jež se vypočítávají v Písmě svatém: nek'ot (egypt. nekpat, tragant), sori (egypt. tara, balsám), lot (arab. ladan, ř. λήδανον, I. ladanum, vonné gummi). Neobjevilo se sice v památkách egyptských jméno, jež by znamenalo lot; avšak této látky nalezeno hojně v hrobech. Tyto tři látky ještě posud se přivážejí z Asie východní do Egypta. Že kupci Madiánští nechtěli se kupovati a prodávati otroky, není s podivením. Mnoho-li 20 stříbrných obnášelo, nelze říci; za Ptolemaea Philadelpa ve 3. stol. před Kristem mohl býti Žid zajatý a k otroctví odsouzený vykoupěn 20 sekely. Jakub ztratil Josefa zarmoutil se a podle způsobu semitského roztrhl roucho své, oblékl hrubý pytel zíněný tmavé barvy a opásal provazem.

6. Madiánští prodali Josefa v Egyptě Putifarovi, dvořenínu Faraonovu, správci čili knížeti vojska, muži egyptskému. V Egyptě bylo otroků mnoho; největší zalíbení měli Egyptští na otrocích kananejských. Putifar פוֹטִיפָר, pán Josefův, jest egyptské jméno: Peti-pa(pha) ra t. j. věnovaný Ra-ovi, bohu slunce, obyčejné jméno v severním Egyptě. Putifar byl u dvora Faraonova; farao znamená krále egyptského vůbec a odvozuje se buď z řeči egyptské: phi (člen) a uro (král), anebo ze jména boha slunce Ra, jehož odleskem byl král egyptský, anebo z per-aa (vysoký dům), egyptského názvu královského, jako »vysoká brána« znamená u Turků sultána anebo jeho vládu. »Dvořenín« jest přeloženo z hebrejského saris סַרִּסָּ; Septuaginta čte: dynastes δυνάστης; t. j. velmož, Vulgata: eunuchus t. j. kleštěnec. Budiž původní význam slova »saris« jakýkoli, Putifar byl dvořenín; neboť zajisté velmože měl Farao kolem sebe a eunuchus může znamenati synekdochicky dvořenína, vysokého hodnostáře u dvora egyptského, který není kleštěncem, anebo dvořenína kleštěnce. A že byli u dvora egyptského dvořeníné kleštěnci, dokazují památky egyptské a že kleštěnec býval ženatý, dokazuje egyptský román z doby Mojžíšovy »román dvou bratří«; v jiných zemích také byli a jsou posud někteří kleštěnci ženatí, mají také harém. Kleštěnci byli u dvora egyptského; neboť ač byla v Egyptě monogamie pravidlem, přece měli králové, jak dokazují památky historické, více žen. Putifar se nazývá správcem, knížetem vojska, magister militum, princeps exercitus, hebrejsky sar hat-tabbahim. Farao měl mnoho úředníků občanských a důstojníků vojanských rozličných stupňů, od nejnižšího až k nejvyššímu, kteří veleli vojsku, sestávajícímu z různých vojů. Jedním vojem byli madjaju (egypt. slovo), kteří vykonávali služby policejní a rozkazy královny; jejich velitelem nejvyšším, her madjaju, zdá se, že byl Putifar zastávaje vysokou a důležitou hodnost u dvora. Bible nazývá Putifara mužem egyptským; neboť tehdejší

farao, jsa hyksos, t. j. král pastevců, šasů, kteří měli ve své moci Egypt, brával své hodnostáře také ze svých krajanů, asiátů.

7 Josef od Putifara představen byv všemu, spravoval svěřný sobě dům i všecko, což mu vzdáno bylo. Za dob nejstarších ustanovovaly, jak dosvědčují egyptské památky, bohatší rodiny egyptské jednoho ze svých otroků, aby spravoval jejich hospodářství domácí a polní.

8. Manželka Putifarova sváděla Josefa ke hříchu. Josef jsa představen celému domu měl příležitost setkati se s manželkou Putifarovou. Ženy egyptské nebyly uzavřeny, ale volně se pohybovaly nejsouce za otrokyně pokládány; mnohé byly rozmařilými a prostopášnými neřestem se oddávající. To vše potvrzují památky egyptské. Pokoušela manželka Putifarova podobně Josefa, jak se vypravuje v egyptském »románu dvou bratří«, jenž sáhá do doby Mojžíšovy. Než přes podobnost tuto, kterou shledáváme mezi tímto románem a zprávou Mojžíšovou, pozorujeme-li obsah a formu jejich, říci dlužno, že zpráva Mojžíšova není čerpána z toho románu, aniž tento z oné; takové pokušení často asi se opakovalo v Egyptě; v románu zmínky není o plášti, který ve zprávě Mojžíšově úlohu má důležitou

9. Putifar uvrhl Josefa do žaláře. Nepotrestal jej smrtí anebo jiným způsobem, jak vyžadovala vina domnělá, buď proto, že své manželce nevěřil úplně, anebo proto, že byl ke svým otrokům laskav, jako mnozí Egyptští, kteří v nápisech náhrobních se chlubí, že přátelsky nakládali s otroky. Kde byl žalář, do něhož byl uvržen jak Josef, tak i úředníci královští? Ačkoli králové pastevců, hyksos měli obyčejné sídlo své v Tanis-u, přece tvrditi lze, že majíce Memphis ve své moci tam také se zdržovali, aby také tak napodobovali faraony tuzemské. V Memphidě však byla pevnost, kde bydlelo vojsko, kde bylo kromě chrámů také státní vězení. Putifar, jenž policejním jsa ministrem sídlem v pevnosti, byl nejvyšším jejím správcem; jemu podřízen byl vladař nad žalářem, kam byl Josef vržen, princeps carceris, u něhož dal Hospodin Josefovi milost takovou, že mu byla od vladaře svěřena péče o vězně.

10. Mezi vězni, o které bylo se starati Josefovi, byli dva vysocí hodnostáři a dvořenínové, vrchní číšník a vrchní pekař královský; že takových hodnostářů bylo u dvora královského, dokazují památky egyptské. Oba zarmoucení vypravovali Josefovi, že měli sen a že nemají nikoho, kdo by jim jej vyložil. Tento zármutek Egyptanů pochopíme, uvážíme-li, že jak památky egyptské dokazují, Egyptští věřili pověrečně ve sny, že hadači ze stavu kněžského byli četní a u veliké vážnosti, že bohu Thothovi se připisoval původ a výklad snů, že hadači, od úzkostlivých Egyptanů přivolání, nahlíželi do kněh, od Thotha pocházejících, že Egyptští také užívali prostředků, aby se jim sny objevily v noci. Snové měli u Egyptanů velikou důležitost. Když Josef oběma dvořenínům slíbil, že jim sny ve jménu pravého Boha vyloží, jali se vypravovati. Snové jejich jsou rázu egyptského. Neboť z pa-

mátek egyptských víme, že již za nejstarších dob měli Egypťané vinice, že víno připravovali, že je bohům obětovali a sami také pili, že měli též cizí vína. Jakkoli Egypťané požívali vína kvašeného, nicméně památky chrámu Edfu-ského, r. 1870 od Naville-a objevené, dokazují, že král píval také tekutinu, kterou číšník z hroznů vytlačil do koflíku; než hebrejské »sahat«, jež se překládá »vytlačiti«, znamená též »mísiti«, a Egypťané rádi požívali vína smíšeného. Také pekařství bylo u Egypťanů na vysokém stupni vývoje, pečivo v koši se nosilo, jako mnohá břemena jiná, také na hlavě. To vše patrně z památek egyptských, ze kterých se také dočítáme o vrchním pekaři, jenž jiným byl představen. Trest smrti, jaký předpověděl Josef vrchnímu pekaři, jaký také byl vykonán a jakého neužívali Hebreové, byl u Egypťanů zvykem. Den narození Faraonova býval slaven, což se srovnává s povahou Egyptských, kteří astrologii jsouce oddáni, hodinu narození pokládali za velmi důležitou a kteří krále ctili jako boha, a což potvrzuje kámen Rosette-ský, usnesení Kanopické a Řek Hellanikos Lesbický. Kámen Rosette-ský a usnesení Kanopické, jež se zmiňují o královské milosti udělené, dokazují nám, že Faraó o památném dni svého narození se rozpomenul na vězně. (Pokr.)

Romanarum Congregationum decreta novissima.

S. R. U. Inquisition.

Ad quaestionem de corporum crematione.

Beatissime Pater!

Archiepiscopus Friburgensis, ad pedes S. V. provolutus, humillime petit sequentium dubiorum resolutionem:

I. Utrum liceat sacramenta morientium ministrare fidelibus, qui massonicae quidem sectae non adherent, nec ejus ducti principiis, sed aliis rationibus moti corpora sua post mortem cremanda mandarunt, si hoc mandatum retractare nolint?

II. Utrum liceat pro fidelibus, quorum corpora non sine ipsorum culpa cremata sunt, missae sacrificum publice offerre vel etiam privatim applicare, itemque fundationes ad hunc finem acceptare?

III. Utrum liceat cadaverum cremationi cooperari sive mandato ac consilio, sive praestita opera, ut medicis, officialibus, operariis in crematorio inservientibus? et utrum hoc liceat saltem si fiat in quadam necessitate aut ad evitandum magnum damnum?

IV. Utrum liceat taliter cooperantibus ministrare sacramenta, si ab hac cooperatione desistere nolunt, aut desistere non posse affirmant?

Feria IV. die 27. Julii 1892 in congregatione generali S. Rom. et Univ. Inquisitionis, propositis suprascriptis dubiis, praehabitoque Rmorum DD. Consultorum voto, Emi ac Rmi Dni Cardinales in rebus fidei et morum Generales Inquisitores respondendum mandarunt:

Ad I. Si moniti renuant, Negative. Ut vero fiat aut omittatur monitio, serventur regulae a probatis auctoribus traditae, habita praesertim ratione scandali vitandi.

Ad II. Circa publicam S. Missae applicationem — Negative; circa privatam — Affirmative.

Ad III. Nunquam licere formaliter cooperari mandato vel consilio. Tolerari autem aliquando posse materialem cooperationem, dummodo: 1° crematio non habeatur pro signo protestativo massonicae sectae; 2° non aliquid in ipsa contineatur, quod per se' directe, atque unice exprimat reprobationem catholicae doctrinae et approbationem sectae; 3° neque constet officiales et operarios catholicos ad opus adstringi vel vocari in contemptum catholicae religionis. Caeterum quamvis in hisce casibus relinquendi sunt in bona fide, semper tamen monendi sunt, ne cremationi cooperari intendant.

Ad IV. Provisum in praecedenti. Et detur decretum feriae IV. 15. Decembris 1886. Quod quidem decretum ita se habet:

Quoties agitur de iis, quorum corpora non propria ipsorum, sed aliena voluntate cremationi subjiciantur, Ecclesiae ritus et suffragia adhiberi posse, tum domi, tum in ecclesia, non autem usque ad Cremationis locum, remoto scandalo. Scandalum vero removeri etiam poterit, si notum fiat cremationem non propria defuncti voluntate electam fuisse. At ubi agatur de iis, qui propria voluntate cremationem elegerunt, et in hac voluntate certo ac notorie usque ad mortem perseverarunt, attento decreto feria IV. 19. Maii 1886, agendum cum iis juxta normas Ritualis Romani, Tit. Quibus non licet dare ecclesiasticam sepulturam. In casibus autem particularibus, in quibus dubium vel difficultas oriatur, consulendus erit Ordinarius, qui accurate perpensis omnibus adjunctis, id decernet quo magis in Domino expedire judicaverit.

Sequente vero feria ac die SSmus D. N. D. Leo Div. Prov. Papa XIII. relatam sibi Emorum ac Rmorum Patrum resolutionem benigne adprobare et confirmare dignatus est.')

J. Mancini, S. R. et U. I. Notarius.

1) Cf. Revue Romaine III. an. 3. liv. pag. 98

Literární oznamovatel.

*Briefe des heiligen Kirchenlehrers Alfons Maria von Li-
guori . . . Zweiter Theil. Specielle Korrespondenz. Dritter Band.*
Regensburg 1394. Nationale Verlagsanstalt (früher G. J. Manz).
Stran XII a 836, cena 8 M. Podává Dr. Jan Nep. Soukup. (Pokr.)

Když Remondini si přál, by ve své tiskárně také již prvé vydání některých jeho rukopisných prací mohl obstarati, musil se upokojiti s odpovědí: »Kýž bychom byli poněkud blíže! Pak by to bylo lze. Takhle však jest to nemožné! Ježto totiž při všem důkladným chci býti, nejsem skoro nikdy spokojen s tím, co jsem psal. Přehlížeje otisk měnivám pokaždé velmi mnoho. Jinak tomu zajisté, pročítá-li se pojednání v rukopise aneb v tiskopise. A bych sebe opatrněji a přísněji prvopisné články své prohlížel, pokaždé přec mnoho a dlouhých oprav jest mi na prvotisku učiniti. Ano i celé věty měnivám. Ba sem a tam jest různých změn více, než znění původního (l. 49).« »Abych (ascetická díla) sepsal, na sta knih jsem pročel a nejkrásnější perly z nich vyňal; — o sebraných spisech ascetických po dva měsíce jsem pracoval a mnohé jsem urovnal, zlepšil, vynechal a přidal (l. 33 a 86).« Když opat jeden prudce útočil na jeho mravouku a i cti jeho jako učitele, představeného kongregace, též biskupa opovážlivě se dotkl, ihned psal Alfons svému duchovnímu vůdci, že jako se hájil proti Patuzzimu z řádu sv. Dominika, tak musí nyní se brániti proti Maglimu. »Odpověď má bude as krátká. Opata Magliho ani zejména nevedu, ale vůbec řeknu: »moji protivníci, moji odpůrci tvrdí.« Mluvití budu, jak jest mým zvykem, bez urážky, bez potupy. Budu se hájiti pouze slovy sv. Tomáše Aq. a nejlepších bohoslovců« (l. 284).

Než obrátme se již k spisům samým, jež alespoň v nápisech zde pokládáme; jenom tak pochopíme, jak úžasně činný též pérem byl muž, jemuž času se nedostávalo k působnosti missionářské a velepastýřské. Světoznámá jest *Alfonsova morálka*: *theologia moralis*; ¹⁾ k obnoveným vydáním připojen jest: *Elenchus nonaginta novem quaestionum post primam editionem reformatarum*. ²⁾ Od čtvrtého vydání r. 1760 začíná dvojí přídavek: *Dissertatio de justa prohibitione et abolitione librorum nocuae lectionis*, ³⁾ a *Epitome doctrinae moralis et canonicae ex operibus Benedicti XIV. depromptae* (de P. Mansi z řádu sv. Dominika). ⁴⁾ Ve vydání šestém z r. 1767 jsou tyto dodatky: *Dissertatio, in qua ostenditur, dari ignorantiam invincibilem in nonnullis ad legem naturalem spectantibus*. ⁵⁾ — *Monitum, in quo exponitur decretum S. Cong. generalis Inquisitionis Rom. circa usum opinionis probabilis*. ⁶⁾ Jiné dodatky jsou: *Dissertatio de usu moderato opinionis*

¹⁾ Po prvé vydána byla tiskem v Neapoli r. 1748. Dvě léta před úmrtím Alfonsovým, t. 1785 vyšla v Benátkách po deváté (l. 2 a 314). ²⁾ Viz l. 12 a 27. ³⁾ List 57. ⁴⁾ l. 74. ⁵⁾ l. 148. ⁶⁾ l. 151 b).

probabilis, 7) pak: *Monitum pertinens ad quaestionem, an usus probabilium opinionum sit vel ne, licitus aliquando.* 8) — Posléze jako dovršení bohosloví mravoučného jest: *Praxis confessorii ad bene excipiendas confessiones,* 9) a: *Examen ordinandi auctorem.* 10) — Z veliké této morálky učinil sv. Učitel výtah, jenž obsahuje obšírný — theoretický a praktický návod pro každého zpovědníka; z vlastiny bylo to dílo záhy přeloženo do latiny pod titulem: *Homo apostolicus.* 11) — Též o jakýs katechismus pro lid postaral se věhlasný biskup a missionář, kterýž též v latině vydán jako: *Institutio catechistica ad populum in praecepta et sacramenta.* 12) — Povšimnutí zasluhuje psaní 363, zaslané králi Ferdinandu IV. de duello, v němž Alfons připomíná smutné následky souboje, dřívější tresty duchovních a světských vrchností, a prosí o obnovu trestních ustanovení proti zločinu tomuto. — Nemáme-li zření k menším apologiím, jež náš světec k obhájení své soustavy mravní psáti musil, jsme s mravoučnými spisy u konce.

Nyní jsou na řadě spisy dogmatické. Z nich první jsou: *Chvály marianské;* 13) dále: *Krátké pojednání proti bludům moderních nevěrců: materialistům a deistům.* 14) Pak: *Vindiciae pro suprema Romani Pontificis potestate contra Justinum Febronium.* 15) Dále: *Pravdivost svaté víry,* 16) kteréžto dílo hlavně proti atheistům jest napsáno. Mimo to: *Sněm Tridentský,* 17) líčený dle kardinála Pallavicini pro studující mládež proti protestantům. »Dílo to — praví Alfons — stálo mne mnoho práce; neboť v něm stručně a spolu jasně na všechny námitky bludařů se odpovídá. Slovem, dílo to je skorem úplná věrouka. Přidána jsou dvě krásná pojednání — jedno: *de gratia efficaci* po sezení VI. a druhé: *o poslušnosti církvi povinné, na konci spisu.*« Toto poslední pojednání jest dle l. 218: »o neomylnosti církve, o pravidle víry a o nezbytnosti neomylného soudce. To jest nejúčinnější prostředek k usvědčení kacířů. Dovedouť oni na vše jiné odvěti; když však je řeč o pravidle víry, neumí ničeho pověděti, a pakli přece něco pronesou, sami se pletou a zřejmě pošetile mluví.« Dvě léta pracoval o knížce známé pode jménem: *Modlitba hlavní prostředek k dosažení spásy.* 18) Tři léta práce obětoval na: *Vítězství svaté církve nebo-li dějiny kacířství a jejich vyvrácení.* 19)

7) l. 100. 8) l. 264. 9) Vlastně překlad pastorálního díla: *Confessore, a Pratica del Confessore* zpovědník lidu venkovského. 10) Výtah z morálky, kdež je řeč: *De sacramentis in genere, de sacramento ordinis in genere, de ordinibus in specie.* 11) l. 67. Po prvé latinsky vydáno r. 1760. Po čtvrté r. 1777 srv. l. 264. pozn. 1. str. 511. 12) l. 198. poprvé r. 1768. Srv. »der Katechet«. 13) Čti psaní 15. 19. P. S., dále 30. a j. 14) l. 15. 15) l. 197. — Světící biskup trevírský Jan Mikuláš z Hontheimů vydal r. 1763 ve Frankfurtě proticírkevní spis pod pseudonymem: *Justini Febronii de statu ecclesiae et legitima potestate Romani Pontificis liber singularis.* 16) l. 222 17) l. 222. Této práce se podjal v 73. roce žití svého; čti l. 220. 18) l. 195. 19) l. 232 a l. 253.

Listárna redakční.

Dp. J. Ch. far. v S. — Nařízením minist. vnitra ze dne 15. března 1875., na něž se jmenuje K. proti Vám odvolává, míněno jest nařízení ministerstva vnitra spolu s ministerstvem spravedlnosti a kultury vyučování ze dne 15. března 1875. číslo 55. zemského zákonníka pro Halič z r. 1878; nařízení toto však týká se vedení matrik o porodech, oddávkách a úmrtích israelitů v Haliči (Führung der Geburts-, Trauungs- und Sterbe-Matrikeln der Israeliten in Galizien) a vydána jest k němu příloha označená »Beilage. Unterricht über die Führung der Geburts-, Trauungs- und Sterbematrikeln der Israeliten«, jejížto čl. 13. (jehož doslovné znění žádáte) zní: »13. Der Matrikelführer darf für jede Eintragung eines Matrikelfalles, sowie für jede Ausfertigung eines Matrikelscheines eine Gebühr von 50 kr., für Ausfertigung eines Familienauskunftsboogens in Durchführung des Wehrgesetzes eine Gebühr von Einem Gulden ö. W. abverlangen. — Armen Parteien hingegen sind die Matrikelscheine unentgeltlich zu erfolgen. Dasselbe gilt von den zu amtlichen Zwecken verlangten Matrikelscheinen.«

Dedukce a aplikace samy sebou zřejmy.

Spisy redakci zasláně:

- »**Obrana**«. Vyšlo ročníku XI. číslo 7. s následujícím cenným obsahem: K Velikonocům. Fr. Žák. Postavení našeho rolnictva. —r. Sociální úloha státu. Řeč prince Lichtenšteina. Volně pracoval Rud. Vrba. (Dokončení.). Ubozí katoličtí svatí. Discipulus. Legenda ze života Kristova. Časové zprávy. Drobnosti. — K tomuto číslu přidán jest P. Kopřivy »Kalendáře pro mrtvé a živé duše« sešit 4. ročníku XI. — Obrana vychází 5. a 20. v měsíci. Předplácí se celoročně 2 zl., s přílohou 3 zl. v administraci »Obrany« v Praze č. 1508—II. Doporučujeme.
- »**Vlasti**«, časop. pro zábavu a poučení, redakci T. Škrdle, vyšel právě sešit 7. (duben) roč. XI. s následujícím obsahem: František Štingl: Illyrská idea za Ljud. Gaja na Jihoslovansku. (Pokr.) — Ant. Bulant (básně): Legenda o blahosl. Klementu Hofbauovi. Primice. — Al. Dostál: Rozbouřené živly. Sociální povídka. — Jos. Flekáček: Jos. Bened. Cottolengo. (Pokrač.) — J. V. Svárovský (básně): Naše odpověď. Děti soumraku. — Dr. Jar. Sedláček: Procházka britským museem. (Pokrač.) — Carlon Frontaur: Syn kostelníkův. Román v českém překl. Fr. Dolcjs. (Pokrač.) — Fr. Žák: Z cesty po Rusku. — Tomáš Škrdle: Družstvo Vlast, jeho odbory a fondy a naše katolické poměry vůbec. (Pokrač.) — Literatura. Drobné literární a jiné důležité zprávy a úvahy. Úmrtí. Zprávy spolkové. — Na »Vlasti« předplácí se čtvrtletně 1 zl., půlletně 2 zl. a celoročně 4 zl. Redakce a administrace »Vlasti« nachází se v Praze č. 284-I. Jiřská ulice.
- »**Vychovatel**«. Redaktor Fr. Pohunek. Roč. X. č. 11. Z bohatého obsahu uvádíme: Jak vésti mládež k mravní čistotě? Napsal Kl. Markrab. Kterým činitelům má záležeti na vychování mládeže? — O methodě kreslení — atd. Na výtečný tento paedagogický časopis upozorňujeme opět naše duchovenstvo.

Rajská sahrádka, nejlepší časopis pro mládež, rediguje Václav Špaček. Seš. 9. s obvykle výborným obsahem. Ročně předplácí se 80 kr. v Cyrillo-Methodějské knihtiskárně V. Kotrba v Praze. Vzhledem k objemu a krásným obrázkům jest časopis neobyčejně levný.

«*Dělnických Novin*» vyšlo ročníku IV. č. 18. s tímto obsahem: Bankrot moderní vědy; napsal dr. Rud. Horský. — Feuilleton: Z paměti ševcovského učenníka. — Několik slov o právu vlastnictví; napsal Václav Žižka. — Z celého světa. — Různé zprávy. — Zprávy spolkové. — Dopisy. — Literatura. — »Dělnické Noviny« vycházejí 1. a 16. každého měsíce.

Sbírka historických příkladův s dějin slovanských, zvláště pak českých Kazatelům, katechetům, učitelům, vychovatelům a vzdělaným Čechům vůbec sebral a upravil Jan Nep. Černohouz, osobní děkan v Hostivaři. V Praze. Nákladem Cyrillo-Methodějského knihkupectví. Sešit 6. a 7. à 36 kr. Sešity ty obsahují ukončení hesla: »Klatba« až počátek hesla: »Maria«. Sbírka tato praktická dochází vždy větší obliby a dostává se jí příznivé kritiky. Upozorňujeme, že Sbírka tato jest samostatná a že vyjma něco málo příkladův pro úplnost obsahuje nové příklady, které v Encyklopédii příkladův obsaženy nejsou a proto v jistém smyslu Sbírka tato Encyklopédii příkladův doplňuje. — Více doporučujeme.

«*Náš Domov*» právě vydán ročníku IV. sešit 9. se zajímavým i poučným obsahem. — Ročně 2 zl. 40 kr.

Brožur «*Slova pravdy*» vyšlo číslo. 11. — Proslulý náš spisovatel Petr Kopal v časovém obrázku »Nepečem« mistrným perem líčí stávkou dělníků v Socialově a její konec. Cena brožury 2 kr. Doporučujeme k hojnému rozšíření.

Pánům kazatelům

doporučujeme krásné dílo

Podobenství, paraboly a b á j k y.

Napsal

Karel Otman,

k. a. vikář v Ořechu.

== C e n a 70 k r. ==

Cyrillo-Methodějské knihkupectví G. Francl v Praze.

Ročník II.

Sešit 8.

RÁDCE DUCHOVNÍ.

ČASOPIS KNĚŽSTVA ČESKOSLOVANSKÉHO.

Redaktor

DR. JOSEF BURIAN,
sídelní kanovník Vyšhradský.

Pořadatel části právní a liturgické

VÁCLAV KOCIÁN,
kaplan u sv. Štěpána.

Schváleno nejdůst. kněž. arcib. konsistoří v Praze.

V PRAZE 1895.

Cyrillo-Methodějská knihtiskárna a nakladatelství

V. Kotrba.

O B S A H.

Listy homiletické.

	Str.
Hod Boží Svatodušní. (Kl. Markrab)	509
Pondělí Svatodušní. (Albert Mrázek)	514
Svátek nejsv. Trojice. (Kl. Markrab)	517
Neděle I. po Sv. Duchu. (Alois Koudelka)	521
Slavnost Božího Těla (Alois Dostal)	526
Neděle II. po Sv. Duchu. († Josef Pazderka)	529
Neděle III. po Sv. Duchu. († Josef Herčík)	534
Svátek sv. Petra a Pavla. (Dr. Josef Burian)	537
Neděle IV. po Sv. Duchu. (Jan Götschner)	542

Řeči příležitostné.

Při udělování svátosti biřmování (Th. C. Mat. V. Lhotský)	547
---	-----

Listy katechetické.

Katechese o druhém přikázání Božím. (Dr. Jan Sýkora)	554
Katechese biblické. (Fr. Vohnout)	557
Zlali měnila Jednota Bratří Českých svoje učení o velebné svátosti? Píše Dr. Ant. Lenz	560
O známosti Boha (Píše Václav Leffler)	565

Promluvy k mládeži.

Na den nejsv. Trojice. (Fr. Chramosta)	567
--	-----

Listy vědecké.

Jak nakládal Lutr s Písmem svatým (Biblicko-exegtická úvaha.) Napsal Dr. Antonín Brychta	570
O Josefu egyptském. (Apologeticky uvažuje fil. dr. Eug. Kadeřávek)	574
Z oboru právního	582
Romanarum Congregationum decreta novissima	583
Literárůf oznamovatel	583

Předplatné

na

„Rádce duchovního“

== ročně 4 zl. ==

přijímá knihkupectví Cyrillo-Methodějské G. Franci
v Praze.

Listy homiletické.

Hod Boží Svatodušní.

Duch Sv. sjednocuje.

»Naplnění jsou všickni Duchem svatým a počali mluvití rozličnými jazyky, jakož Duch svatý dával jim vymlouvati.«

Sk. ap. 2, 4.

Dnes, nejmilejší, vidím v duchu věc, která mne naplňuje úžasem a podivením. Město veliké, lidnaté. Největší shon a hluk uprostřed města. Jedni vozí cihly, vápno, písek a dříví a dávají na hromady. Jiní dělají lešení. Opět jiní stavějí zdi na základech obrovských rozměrů. A opět jiní těmto potřebného staviva podávají. Kam pohlédneš, všude vidíš shon a hluk a chvat, jako by se mělo vystavěti, co se staví, do večera. I co to má býti? Co chtějí ti lidé, co zamýšlejí? Stavějí věž, jejíž vrch by dosahoval až k nebesům. Chtějí proslaviti své jméno, prve nežli se rozejdou po všech zemích. Do té doby jsou všickni lidé jako jedna rodina a mají jeden jazyk společný. Však aj, jaký to z nenadání zmatek! S mravenčí píli a vytrvalostí vyvedli lidé stavbu věže až do oblak a nemohou ji dokonati. Jeden druhému nerozumí. Jedni mluví tou, jiní onou řečí. I přestali stavěti věž a rozešli se po všech zemích.

Z města Babylonu — neboť kdož by nebyl vyrozuměl, že mám na mysli toto město? — Z města Babylonu zalétá můj duch do města Jerusalema. Jerusalema naplněn jest nábožnými židy ze všelikého národa, kterýž jest pod nebem. Jsou zde židé z Persie, Medska, Arabie a Mesopotamie, z Malé Asie, Pontu, Kapadocie a Pamfylicie, z Egypta, Libye a Krety, ba až ze staroslavného světového města Říma. Ti všickni, jsouce již dávno rozptýleni mezi národy pohanskými, pozbyli svého jazyka původního, a mluví jazyky těch národů, s nimiž přebývali. Zázračným zvukem, který se stal v domě sv. apoštolů a všecken dům naplnil, přivábění jsou zástupové židů a s úžasem pozorují, jak jim kážou o Kristu ukřižovaném prostí rybáři, kteří krom své mateřské řeči nikdy žádné jiné neznali, a jak oni těm rybářům všickni dobře rozumějí.

Kterak si vysvětlíme, nejmilejší v Kristu, ten dvojnásobný div, onen, který se stal na počátku v Babyloně a tento, který se udál dnes v Jerusalemě? Proč byli lidé na počátku jako jedna rodina, jednomyslní a svorní, proč mluvili všickni jedním jazykem, a proč nastala různost národů a jazyků teprv při stavění věže babylonské? Tato různost musila přijíti nutně a nevyhnutelně. Vešel do lidí duch Bohu protivný, duch od Boha odpadlý, duch pýchy, duch zlý, a tento zlý duch zplodil v člověčenstvu zmatek, různost, nesvornost. Tato různost a nesvornost panovala pak na zemi až do seslání Ducha Svatého. Apoštolové, v jednom domě v Jerusalemě shromáždění, přijali Ducha Sv. ve znamení prudkého větru a ohnivých jazyků. »A naplnění jsou všickni Duchem Svatým a počali mluvit rozličnými jazyky, jakož Duch Svatý dával jim vymlouvatí«. Hle, apoštolové mluvili rozličnými jazyky, mluvili jazyky, jichž nikdy neslyšeli a jimž nikdy se neučili. To byl zajisté veliký div. A tento div způsobil v nich Duch Svatý. A způsobil v nich tento div, ne aby pominula různost jazyků a nastala původní jednota řeči, nýbrž proto, aby všickni ti různí národové, jimž apoštolé kázali, v Ježíše Krista uvěřili a v Církvi od něho štípené v duchovní svazek a jednotu shromáždění byli. Tedy duch zlý v Babyloně člověčenstvo rozdvojit a Duch Svatý v Jerusalemě člověčenstvo opět sjednotil.

Jestliž tedy Duch Svatý onen dárce nebeský, od Něhož pochází pravá na zemi sjednocenost a jednomyslnost.

Dnes, milí křesťané, slavíme výroční památku onoho dne přeblaženého, kdy Duch Svatý poprvé sjednotil národy rozličných jazyků. Proto se sluší, abych o tomto působení Ducha Sv. obšírněji promluvil.

Duch svatý sjednocuje:

I. národy vůbec;

II. jednotlivé lidi zvlášť.

Tent jest obsah a rozvrh dnešní mé řeči.

Přijď, Svatý Duše, naplň srdce svých věrných a oheň lásky Svě v nich rozněť, abychom poznali Tebe jakožto ducha svornosti a jednomyslnosti!

Vy pak, v Kristu shromáždění, nachylte svého sluchu k této mé řeči, kterouž počínám ke cti a chvále Ducha Svatého.

P o j e d n á n í.

I.

Duch Sv. sjednocuje národy vůbec.

Obecný lid židovský domníval se ve své pýše národní, že on jediný jest národem Bohu milým a že on jediný přijat bude do království Božího, kteréž založí na zemi Mesiáš. Ale jinak smýšleli proroci, kteříž učili lid, aby vysoko o sobě nesmyšlel a jinými národy nepohrdal. Zvěstovali lidu židovskému: »V nej-

poslednějších dnech, až přijde totiž Mesiáš, připravena bude hora domu Hospodinova na vrchu hor a vyvýšena bude nad pahrbky, a pohrnou se k ní všickni národové. I půjdou národové mnozí a řeknou: Pojdme a vstupme na horu Hospodinovu a do domu Boha Jakubova. I vyjde zákon ze Siona a slovo Hospodinovo z Jerusaléma. Mesiáš sám učiti bude národy, aby vzývali všickni jméno Hospodinovo a sloužili jemu jedním srdcem a jedním ramenem«. Is. 2, 2. 3. Mich. 4, 1. 2. Sofon. 3, 9. Zachar. 2, 11; 8, 20—22; 14, 16. Tak mluvili proroci osvětlení Duchem Svatým. Duch Svatý sám jim oznámil, že nastane doba, kdy všickni národové shromáždění budou v jednotu, a počátek k tomu že učiněn bude v Jerusalémě,

A aj! co předpověděli proroci, počalo se dnes vyplňovati. Vykupitel dokonav své dílo na zemi a posadiv se na pravici Boží v nebesích, poslal odtud Ducha Svatého Svým učenníkům. Učenci, naplnění Duchem Svatým, počínají kázati v rozličných jazycích, že Ježíš Nazaretský, Jehož židé usmrtili, jest pravý Vykupitel světa a že nemůže býti spasen, leč kdo v Něho uvěří a ve jménu Jeho pokřtiti se dá. Řeč ta pronikla přítomné židy tak, že najednou tři tisíce duší bylo pokřtěno a k učenníkům se připojilo. Od té doby kázali apoštolové židům i pohanům stále, že není spasení leč ve jménu Ježíš. Vyšli z Jerusaléma a přišli do všech končin světa tehdež známého. Kdekoliv kázali, připojovali se k nim židé i pohané. V šlépěje jejich nastoupili později noví kazatelé, obdaření touž mocí, jakou měli apoštolové, a po nich opět jiní, a tak to trvá již bezmála dva tisíce let a trvati bude až do času od Boha uloženého. V pravdě tu platí slovo Žalmisty Páně 18, 5.: »Po vši zemi rozchází se zvuk jejich a až do končin okřsku země slova jejich«. Slovo o Kristu ukřižovaném donešeno muži apoštolskými ke všem národům, tak že není národu pod nebem, v němž by nebylo známo a vzýváno jméno Spasitele světa. A třeba by ještě této chvíle všickni národové v jednotě Církve římsko-katolické shromáždění nebyli, dosti na tom, že tato Církev čítá své vyznavače mezi všemi národy. Jestli jisto, že počet křesťanů pravověřících ve všech dílech světa stále se množí a roste, a že čím dále tím více se blíží doba, kdy všickni národové v jednotě víry a Církve, tedy duchovně, sjednoceni budou. Musí zajisté naplniti se časem svým předpovědění Páně: »Bude jeden ovčinec a jeden pastýř« Jan 10, 16.

Ovšem toto sjednocení národů není dílem apoštolů a jich nástupců samotných. Že símě slova Božího, kteréž oni rozsévali, padlo na půdu dobrou a přineslo užitek stonásobný, to se stalo spolupůsobením Ducha Sv. Nemluviliť křesťané víry křesťanské sami od sebe, ale z moci Ducha Sv. Duch Svatý mluvil ústy těchto mužů ke všem národům a uvedl tyto v jednotu víry samospasitelné. Jest tedy pravda, že sjednocuje Duch Svatý všecky národy vůbec.

Ó jak velikým díkům zavázání jsou Duchu Svatému všickni národové. Hradba nepřátelství, která je kdys dělila, padla, a lidé

všech národů a pokolení hlásí se k sobě jako děti jednoho otce, jako bratří a sestry. Ale tato sjednocenost Duchu Sv. nestačila. Chtělit míti ještě dokonalejší sjednocenost. Sjednocujet netoliko národy vůbcc, nýbrž i jednotlivé lidi zvlášť. O čemž s pomocí Boží v dílu druhém.

II.

Duch Sv. sjednocuje jednotlivé lidi zvlášť.

O prvních křesťanech v Jerusalémě vypravují Skutky apoštolské: »Všickni, kteříž věřili, byli pospolu a měli všecky věci společné. Prodávali majetky a statky a dělili je mezi všecky, jakož komu potřeba bylo. A na každý den trvajíce jednomyslně v chrámě a lámajíce po domích chléb, přijímali pokrm s veselím a sprostností srdce« 2, 44—46. A opět se vypravuje o prvních křesťanech v Jerusalémě: »Množství pak věřících bylo jedno srdce a jedna duše«. 4, 32.

Rcete sami, nejmilejší v Kristu, můžeme-li si mysliti krásnější jednotu nad tu, kteráž byla mezi prvotními křesťany v Jerusalémě? Všickni přebývali na jednom místě, všickni měli společný majetek. Všickni společně se modlili, společně k stolu Páně přistupovali, společně jedli a pili. Že však byli sjednoceni zevnitř místem, majetkem, způsobem života a pobožností, to bylo jen znamením jejich vnitřní sjednocenosti. Bylit jedno srdce a jedna duše. Truchlil-li jeden, truchlili spolu s ním všickni ostatní; radoval-li se jeden, radovali se spolu s ním všickni ostatní.

A kdo medle způsobil tuto sjednocenost v prostém křesťanstvu? Kdož jiný nežli Duch Svatý, Jenž jich naplnil Svou milostí, Jenž jim vлил do srdce jednu víru, jednu naději, jednu lásku?

Ovšem, taková dokonalá, vnitřní i zevnitřní sjednocenost nemohla trvati v Církvi stále. Církev se stále rozšiřovala, křesťanů ustavičně přibývalo. Nemohli tedy společně přebývati, společným majetkem vládnouti a společně pobožnosti konati. Ale to nic nevadilo. I když byla rozšířena Církev po celé říši římské, mezi židy i pohany, mezi vzdělanými i surovými národy, v městech i ve vsích, na pevnině i na ostrovech, přece byla mezi křesťany stálá sjednocenost. Bylit stále jedno srdce a jedna duše. Bylit stále spojeni jednou vírou, jednou nadějí, jednou láskou. Ať přišel křesťan ku křesťanu odkudkoli, všude byl vítán s otevřenou náručí, všude byl zasypáván mnohými důkazy přátelství a upřímnosti. Tak velice bila do očí všem nevěřícím tato společná láska křesťanů, že říkali dle svědectví starobylého spisovatele Tertulliana (Apolog. cap. 39.): »Hle, kterak se milují a jeden za druhého umřítí hotovi jsou«!

Po časech, po letech ochabovala sice tato jednomyslnost křesťanů. Čím více Církev se šířila, čím více svobody nabývala, čím více časných výhod se jí dostávalo, tím více přicházelo do Církve lidí nehodných, kteří byli prázdní Ducha Svatého a proto také mezi sebou nesvorní. Měrou vrchovatou platí toto slovo

o křesťanech nynějšího století, porušených novověkou lichou osvětou. Ale přece platí až dosaváde slovo apoštolovo: »Ovoce Ducha (Svatého) jest trpělivost, dlouhočekání, tichost.« Gal. 5, 22. nn. Kde křesťané zachovali dosud společnou víru po otcích zděděnou a s ní společnou naději a lásku, tam jest také svornost, sjednocenost, jednomyslnost. Neboť v takových křesťanech žije Duch Svatý a ten, jako zjednává v srdci jejich pokoj s Bohem, tak zjednává také pokoj mezi nimi, činí je snášlivými, trpělivými, shovívavými, naplňuje jich útechou v protivenstvích, stává se pravým jejich Utěšitelem. A tak můžeme říci vším právem, že sjednocuje Duch Sv. i jednotlivé lidi zvlášť.

* * *

Milí křesťané! Učinili jsme v této posvátné chvíli důležité pozorování. Pozorovali jsme, kterak Duch Sv. od počátku až do dnešní chvíle uvádí v jednotu duchovní různé národy země tím, že je povolává slovem mužů apoštolských v lůno Církve samospasitelné. Pozorovali jsme také, že, pokud žije v křesťanech Duch Svatý skrze víru, naději a lásku, potud také po všechny časy mezi křesťany jednomyslnost.

Co nám klade na srdce tato úvaha?

Jsou až dosud národové, kteří s námi ve víře sjednoceni nejsou. My víme sice a důvěřujeme se v Boha, že On Sám péčí o to má, aby byl časem svým jeden ovčinec a jeden pastýř. Ale přece to musí býti také péčí naší. Nebo jaká by to byla láska k Bohu a k bližnímu, kdybychom si vřele nepřáli sjednocení všech národů v lůně Církve? Proto jest naší povinností modliti se často za toto sjednocení. Nám Čechům jsou ovšem nejbližší Slované. A hle, jak mnoho Slovanů žije ještě v rozkolu, do něhož se dostali neblahými událostmi politickými! Jsou to jmenovitě Rusové, Srbové a Bulhaři. Nejednen již papež usiloval o sjednocení těchto národů slovanských, ale žádný z nich neusiloval o to tak vřele, důrazně a vytrvale, jako nynější slavně panující sv. Otec Lev XIII. Podle zpráv z Říma stále se množících svitá mu zrovna naděje, že úsilí jeho potká se se zdarem aspoň u některého z jmenovaných národů. Pročež podporujme sv. Otce v jeho dalekosáhlých úmyslech svými modlitbami a modleme se zvláště dnes se vši vroucností, aby Duch Sv. sám mu byl nápomocen k dosažení církevní jednoty mezi národy slovanskými.

Uvažme ještě jednu věc. Proč jest tak mnoho nesvornosti v rodinách mezi mužem a ženou, mezi rodiči a dětmi, mezi bratry a sestrami, mezi příbuzným a příbuzným? Pravá odpověď jest to, že vymizel z mnohých rodin křesťanských Duch Sv. Lidé se nemodlí, do kostela nechodí, slova Božího neposlouchají, sv. svátosti nepřijímají, zákonem Páně se nespravují; není v nich Duch Svatý. Proto panuje v nich duch zlý, duch pýchy, duch lakomství, duch smilstva, duch závisti, duch obžerství, duch hněvu, duch lenosti. A tento duch zlý plodí v rodinách nesvornost. A jako vymizel Duch Svatý z rodin křesťanských, tak vymizel namnoze i z křesťanských obcí. Není v křesťanských obcích duch křesťanské

kázně a křesťanského mravu. Proto bývají mezi občanem a občanem hněv a zášť, vády a sváry, různice a soudy, proto tak mnoho nescornosti.

Má-li býti lépe v křesťanských rodinách a obcích, musí k nám zavítati opět Duch Svatý. A Duch Svatý zavítá k nám, když mu otevřeme dvěře svého srdce i svého příbytku, t. j. když budeme milovati a zachovávatí zákon Kristův. Nuže zákon Kristův, jak nám ho zvěstuje a vykládá Církev, vládni v srdci a v příbytku našem, a bude přebývatí mezi námi Duch Svatý a sjednotí nás tak, abychom byli v životě soukromém i společenském jedno srdce a jedna duše. Amen.

Klement Markrab.

Pondělí Svatodušní.

Láska Boží volá často člověka.

»Tak Bůh miloval svět, že Syna svého
jednorozeného dal, aby žádný, kdo věří
v něho nezahynul.« Jan 3, 16.

Překrásné jest dnešní svaté evangelium. Mluví o nevystíhlé lásce Boží, která ničeho neopomenula, jen aby člověka hříchem kleslého pozdvihla z prachu země k trůnu milosrdenství Božího. Ano, aby člověk byl vyvýšen, ponížil se jednorozený Syn Boží, přijav tělo lidské a ve všem nám podobným učiněn mimo hřích. »Tak Bůh miloval svět, že Syna svého jednorozeného dal, aby žádný, kdo v něho věří, nezahynul«

Drazí přátelé! Tato nevystíhlá láska Boží dotýká se stále srdce lidského, volajíc člověka na cestu pravdy způsobem rozmanitým. I budeme dnes rozjímati:

I. kterak láska Boží člověka na cestu pravdy volá;
II. kterak mnozí tuto lásku odmítají.

P o j e d n á n í.

I.

1. Láska Boží volá člověka pokaždé, když mu dává dobrou vnuknutí. Již Žalm. Páně praví: »Poslechnu, co by mluvil ke mně Hospodin Bůh. 84, 9. Všecka dobrá vnuknutí jsou od Boha, neboť dle sv. Pavla: »Nejsme dostateční něco mysliti sami ze sebe«. 2. Kor. 3, 5. Kolik dobrých vnuknutí jsi měl, tolikrát mluvila k tobě láska Boží. A není snad ani dne, aby Bůh nedával dobré myšlenky nám, tedy není snad ani dne, aby nás Bůh k sobě takřka netáhl. Když láska Boží k nám mluví, máme jí odpovídati: »Volej mne a já odpovídati budu tobě.« Job 13, 22. Toto odpovídání není ničím jiným, než že člověk uzná, že ona myšlenka je od Boha a že i také se dle vnuknutí toho řídí.

2. Láska Boží volá člověka tím, když k němu mluví kázáním. Bůh klade do úst kazatelových slova života věčného. Zdá se, že jsou to slova kazatelova, poněvadž zní z úst jeho, ale zatím jsou to slova Boží. »Nejste to vy, jenž mluvíte, ale Duch Otce vašeho, který mluví ve vás. Kdo vás slyší, mne slyší. Luk. 10, 16. Bůh posílá kazatele jako své posly. To vysvítá z evangelia z pozvaných ku svadbě. »Poslal své služebníky, aby zavolali pozvaných ku svadbě«. Mat. 22, 3. Z tohoto povolání vychází na jevo veliké a zvláštní smilování Boží, neboť mnohé propustil Pán pro nevěru jejich, nás pak zvláště zvc. A proto povrhne-li pozváním tím, hřešíme dle slov Páně: »Kdybych byl nepřišel a nemluvil, hříchu by neměli, nyní však výmluvy nemají ze hříchu svého«. Jan 15, 22. Pročež máme s uctivostí kázání poslouchati, poněvadž je to slovo Boží. Sv. Augustin praví: »Kristus je to, jenž mluví, proto slyšme, bojme se a konejme, co se káže. Blahoslavení, kteří slyší slovo Boží a v srdci je ukrývají a skutkem pak činí«.

3. Láska Boží nás volá příklady svatých a příklady hodných lidí. Kolikrát vidíš člověka ctnostného, tolikrát tě láska Boží volá ku konání dobrých skutků. A tak i mnozí zlí lidé bývají od Pána Boha voláni příkladem lidí ctnostných, jež vidí, anebo o nichž slyší. Láska Boží tolikrát klepe na tvé srdce, kolikrát vidíš dobrý skutek spolubližního. Jisto jest, že mnozí hříšníci by nebyli se dali na pokání, kdyby nebyli viděli příklady spravedlivých. Ó jak mnohých toho příkladů poskytuje denní zkušenost!

4. Láska Boží volá lidi k sobě tím, že jim uděluje dobrodiní a sice: dává člověku zdraví, bohatství, hodnosti rozličné, pokrm, nápoj a t. d. Mimo to volá nás i pomyšlením: Činí-li nyní již nám Bůh dobře, ač jsme hříšníky a nepřáteli Jeho, což teprv nám učiní, až budeme Jeho přáteli? Svatý Bernard praví: Nebe slouží ti, že otáčí zemi, slunci káže, aby ti svítilo, měsíci a hvězdám, aby ti osvěcovaly noc, slunci káže, aby ohřívalo vzduch, vzduchu, aby mírnil žár sluneční, vodě, aby dávala svlažení a zemi, aby tě živila a úrodou svou a krásou tě obveschlila. »Čím se odplatím Hospodinu, co vše prokázal mně?« Žalm 115, 12.

5. Láska Boží též volá tě metlami. Nedbá-li člověk vnuknutí Božího, nedbá-li slov a příkladů dobrých a ctnostných lidí, nedbá-li dobrodiní Božího, tu Bůh posílá na člověka metlu, aby se obrátil k Němu. Sv. Řehoř praví: Zlé, jež nás souží, k Bohu nás vede. Kdykoli tedy nějaké soužení jsi přestál, tolikrát tě Bůh volal, abys se polepšil. Avšak mnozí tomu nechtějí rozuměti. »Nechce rozuměti, aby dobře činil.« Žalm 35, 4. I nemá tvář poznává, kdykoli bita bývá, že není na pravé cestě; avšak člověk rozumem nadaný tomu rozuměti nechce. »Muž nemoudrý nepozná toho a blázen nesrozumí těm věcem«. Žalm 91, 7. Kdykoli tě Bůh zkouší nemocí, ať je to jakákoliv, ať tě bolí oko, ruka, zub atd. znamenej, že je to hlas Boží, který zní: »Polepši se! Zkouší-li tě chudobou, neb neštěstím, neb příkořím, tu přijmi vyslance Páně a obrať se od svých zlých a převrácených cest. Koho Bůh miluje, toho křížem navštěvuje. Dobře že Bůh užívá

zde na zemi takových prostředků, aby nás mohl zachovati od věčných trestů.

6. Láska Boží nás volá, slibujíc nám blaženost věčnou po smrti. »Pojďte ke mně všichni, jenž pracujete a obtíženi jste a já vás občerstvím«. Mat. 11, 28. V tomto příslibení Sám Sebe nám Bůh slibuje k požívání. »Já budu odplata tvá velmi veliká.« Gen. 15, 1. Bůh nám tolikéž slibuje, že andělé a svatí budou našimi bratřími, blahoslavená Panna Maria že bude naší matkou a slibuje nám všechny radosti vyvolených a svatých. Svatý Otec Řehoř praví: Kdo může vypraviti, jakou radost každá duše pocítí z pokory sv. patriarchů, z víry sv. proroků, z lásky sv. apoštolů, ze stálosti sv. mučenníků, ze zbožnosti sv. vyznávačů a z čistoty panen? Věru, ani lidský smysl nemůže pochopiti, jaká to radost jest býti uprostřed sborů andělských, viděti Boha tváří v tvář, nemíti strachu před smrtí, ustavičně se radovati. Kolikrát ti připadnou na mysl radosti nebeské, tolikrát volá k tobě láska Boží: »Polepši se«!

7. Láska Boží nás volá, ana nám vyhrožuje věčným trestem po smrti. Sv. Augustin praví: »Běda těm, jimž připraven jest věčný červ, jenž je hrýzti bude na věky a oheň, žízeň, pláč a skřípění zubů, kde smrt bude vítaná a nebude přicházeti, kde žádný řád nepanuje, leč věčný strach a hrůza bydlí. Kdykoliv vzpomínáš na ta muka na věčnosti, tolikrát tě volá Kristus.

8. Konečně láska Boha-člověka nás volá svým hořkým umučením. »Až budu povýšen od země, vše potáhnu za sebou«. Jan 12, 32. Sedmero sladkostí nalazáme při umučení Páně. Hlava jako by k políbení nakloněná hlásá nám odpuštění rozhněvaného Boha, rozpjatýma rukama jako by objímal nás, marnotratné syny a na milost přijímal. Z otevřeného boku vyprýštila krev a voda, zvěstujíc, že obět vykoupení jest dokonána. Ruce tvrdými hřeby probodnuté na paměť uvádějí naše hříchy, pro které ty svaté ruce byly zraněny. Obnažené tělo domlouvá nám, abychom se nestyděli ze hříchů svých se vyznati. Dřevem kříže nabádá k následování, korunou trnovou ukazuje na naše oslavení. Ó křestane, viz, jak obětí kříže láska Boží tě volá, abys se polepšil.

II.

1. Bohužel mnozí, ač láska Boží je volá, nechtějí slyšeti, aniž hlasu Božím otvírají své srdce; ti ani vnuknutím Božím, ani slovem Božím, ani Božím dobrodiním, ani příklady, ba ani metlami a utrpením Páně, ani radostmi nebeskými, ani pekelnými tresty nemohou přivedeni býti ku polepšení. To jsou lidé zatvrzelí. Takovými byli fariseové a zákonníci, takovými jsou také nevěrci našeho věku.

2. Jiní odpovídají sice pokorně Pánu, ale neotvírají Jemu. Takoví se zpovídají zkroušeně, ale nezanechávají hříchu a nechtějí se polepšit. Podobají se těm, jenž byvše pozváni na svadbu se omlouvají: »Prosím tě, měj mne omluvena, nemohu přijíti«. Tito

by rádi sloužili dvěma pánům, Bohu a světu. Ale to nejde. Nelze sloužiti Bohu zároveň a mamoně.

3. Jiní otvírají Kristu lítosti a opravdovým předsevzetím své srdce. Tito se dokonale zpovídají, ale za nějaký čas zase upadají do hříchu, ač Písmo svaté zřejmě dí: »Žádný, kdo vztahuje ruku svou ku pluhu a ohlídá se nazpět, není způsobilý ku království Božímu.« Luk. 9, 62. Těm by mohl Pán Ježíš říci: »Větší je toto zlo, které nyní činíš proti mně, nežli, které jsi prve učinil.« 2 Král. 13, 16.

4 Konečně mnozí Pána Ježíše slyší, kdykoli volá na ně a setrvávají v dobrém a nikdy se nedají od Něho odloučiti. Ani škoda, ani smrt, ani život, ani soužení, ani chudoba nemůže je odloučiti od lásky Kristovy. A tito raději by smrt podstoupili, nežli by do hříchu upadli. To jsou křesťané věrní a upřímní, to jsou praví učenníci Ježíše Krista, kteří v srdci dobrém a výborném slovo Boží chovají a užitek přinášejí v trpělivosti.

Ejhle, přátelé drazí, jak láska Boží nás volá rozmanitým způsobem. Bohužel mnozí hlasu toho nedbají. Žijíce dle těla hledají cíl života ve věcech marných, ve věcech tohoto světa. A jak často jsou sklamáni! Nikdo nemůže dáti, čeho nemá. Tak ani svět nemůže poskytnouti lidem světským, čeho by si přáli. Konečně omrzí světáka i ty radovánky i to hýření. Ó přátelé drazí, nakloňte vždy sluchu svého, kdykoliv k vám mluví láska Boží, ať jest to již v radostných chvílích života anebo v žalostných. Volejte se Samuelem: »Mluv, Hospodine, služebník Tvůj slyší.« Amen.

Albert Mrázek, farář v Horních Dunajovicích na Moravě.

Svátek nejsvětější Trojice.

Jak mocná jest víra v nejsvětější Trojici.

»Jdouce učte všechny národy, křtíce je ve jménu Otce i Syna i Ducha Svatého.«
Mat. 28, 19.

Nejmilejší! Jak velebný byl okamžik, ve kterémž dal Spasitel Svým učenníkům toto přikázání! Stojít s nimi na hoře Olivetské a chystá se, by před očima jejich vstoupil na nebesa a posadil se na pravici Boží. Až dosud mluvil Pán Ježíš k učenníkům jako přítel k přátelům; nyní mluví k nim jako Pán k služebníkům, jako Bůh k Svým tvorům. »Dána jest mi všeliká moc na nebi i na zemi,« praví Kristus Pán. »Protož jdouce učte všechny národy, křtíce je ve jménu Otce i Syna i Ducha Svatého.« — Učenníci uposlechli tohoto rozkazu. Šli ke všem národům, nejprve k židům, později i k pohanům; hlásali jim evangelium Kristovo; křtili ty, kdož evangelium přijali a v Ježíše Krista uvěřili, a přivtělovali

je skrze křest svatý k Církvi. A kterak křtili, kterak křest svatý židům a pohanům udělovali? Tak, jak jim přikázal Pán Ježíš: »ve jménu Otce i Syna i Ducha Svatého.« Vyzváním nejsv. Trojice nabyla voda takového účinku, že židé a pohané stávali se křesťany, že nevěřící stávali se věřícími! Poznáváte z toho, křesťané, jak mocná jest víra v nejsv. Trojici?

Víru v nejsv. Trojici uvádí nám na paměť každá neděle, obzvláště pak neděle dnešní, nazvaná svátkem svaté a nerozdílné Trojice Boží. Víra tato nám praví, že jest jeden Bůh ve třech osobách; Otec že jest Bůh, Syn Bůh, Duch Svatý Bůh, a že jest přece jenom jedna svrchovaná a vševládnoucí bytost. To jest tajemství, jež nelze pochopiti, protože převyšuje náš rozum. Ale čím nepřístupnější jest toto tajemství našemu rozumu, tím více zasahá do života křesťanského. Čím více tomuto tajemství se koříme a čím ochotněji věříme a vyznáváme, čeho pochopiti nelze: tím více milosti z této víry nabýváme. Abraham byl ochoten obětovati Hospodinu jediného syna svého, ačkoliv nechápal, jak se může vyplniti zaslíbení Boží o velikém rozmnožení potomstva Abrahama. I přísáhl mu Hospodin, řka: »Že jsi učinil tu věc a neodpusť jsi synu svému jednorozenému pro mne: požehnám tobě.« Gen. 22, 16, 17. Podobně praví Bůh k tobě, křesťane: »Protože jsi hotov obětovati svůj rozum víře ve mne, Otce i Syna i Ducha Svatého: požehnám tobě — obdařím tě hojnou milostí, posvětim tě na zemi a oslavím v nebi.«

Tomu-li tak, budeme uvažovati dnes tajemství nejsv. Trojice s jeho stránky účinnivé, srdce a vůle se dotýkající.

Jak mocná jest víra v nejsv. Trojici ukazuje se:

I. v životě Církve svaté vůbec, i

II. v životě jednotlivých křesťanů zvlášť.

Tent jest obsah a rozvrh dnešní mé řeči, kterouž hodlám přednésti, když mne laskavě poslechnete, ve jménu Otce i Syna i Ducha Svatého.

I.

Jak mocná jest víra v nejsv. Trojici, ukazuje se v životě Církve sv. vůbec.

Považte jen, milí křesťané, že, cokoliv činí Církev sv. pro posvěcení a vzdělání věřících, vše činí ve jménu nejsv. Trojice.

Člověk jest od přirozenosti synem hněvu Božího, předmětem nelibosti Boží, hříšným tvorem. Jakmile však posvátná voda křestní hlavy jeho se dotkne a vyřknu se nad ním slova: »Já tě křtím ve jménu Otce i Syna i Ducha Svatého.«: aj, již jest člověk synem Božím, bratrem Ježíše Krista, chrámem Ducha Svatého, údem Církve a dědicem království nebeského. Tak mocně působí víra v nejsv. Trojici! — Křesťan vstupující na jeviště tohoto života bývá pln bázně a rozpaků, má-li svou víru veřejně vyznávati a podle ní živ býti i přes protivenství světa. Ale jakmile biskup ruce na hlavu jeho složí řka: »Znamenám tě znamením kříže, biřmuji tě křížem spasení ve jménu Otce i Syna i Ducha Svatého«:

aj, již jest křesťan bojovníkem Kristovým, který svou víru slovem i skutkem neohroženě vyznává. — Není-li křesťan dosti věren svým slibům, které učinil při křtu sv., anebo při sv. biřmování, klesne snadno v hřích smrtelný a jest tak bídným tvorem, jakým byl přede křtem. Ale jakmile učiní před knězem kající vyznání, a kněz svou pravici nad ním zdvihne řka: »Já tě rozhřešuji ode všech hříchů tvých ve jménu Otce i Syna i Ducha Svatého«: aj, již jest opět obrozen a ospravedlněn. Tak mocně působí víra v nejsv. Trojici! — Podobným způsobem uděluje Církev svatá všechny ostatní svátosti. Ve jménu Otce i Syna i Ducha Svatého posvěcuje chléb a víno na oltáři a proměňuje v tělo a krev Pána našeho Ježíše Krista. — Ve jménu Otce i Syna i Ducha Svatého uděluje nemocným sv. pomazání, jímž nabývají milostí potřebných pro duši i pro tělo. — Ve jménu Otce i Syna i Ducha Svatého svěťí své služebníky, kteříž berou na sebe jeho stavu duchovního. — Ve jménu Otce i Syna i Ducha Svatého žehná snoubencům, kteří nastupují společnou pouť života. — Jest však, milí křesťané, kromě sv. svátostí i mnoho obřadů, jimiž některé osoby neb věci se svěťí neb žchnají. I kdož by nevěděl, že i tato svěcení a žehnání všechna se konají ve jménu Otce i Syna i Ducha Svatého? Ba co více? I všechny modlitby počíná a končí Církev vyzváním nejsv. Trojice. Proto také vede věřící k tomu, aby všechny své modlitby i činy ve jménu nejsv. Trojice počínali a dokonávali. A to všechno činí Církev sv. proto, aby nám ukázala, jak píše sv. Augustin, že v pravém křesťanstvu není žádné milosti, žádného ospravedlnění, žádného spasení, leč skrz víru v nejsv. Trojici. Není-li to patrný důkaz, jak velikou moc má tato víra?

Vírou v nejsv. Trojici posvěcuje Církev veškeren život náš od kolébky až ke hrobu. Ano, až ke hrobu. A tu, v poslední době života, ukazuje se mocnost oné víry nejpatrněji. K lůžku umírajícího křesťana posílá Církev svého služebníka, kněze, a velí mu, by říkal nad umírajícím: »Ačkoliv zhřešil, přece Otce i Syna i Ducha Svatého nezapřel, ale věřil.« Tak tedy odporučuje Církev umírající dítky své milosrdenství Božímu! Ne pro vtělení a přehořkou smrt Spasitele světa, ale pro víru v nejsv. Trojici! Tak má být Bůh pohnut, aby byl milostiv umírajícímu. Na víře v nejsvětější Trojici zakládá Církev naději věčného spasení našeho, a to v posledním rozhodném okamžiku života. Když tomu tak, tedy suďte sami, milí křesťané, jak mocnou ohradou a obranou jest nám víra v nejsv. Trojici!

Ano, mocnou ohradou a obranou jest nám víra v nejsv. Trojici. O tom svědčí všechno učení a zřízení naší sv. Církvě. To ukazuje však stejně výmluvně i život jednotlivých křesťanů zvlášť, o čemž s pomocí Boží v dílu druhém.

II.

Jak mocná jest víra v nejsv. Trojici, ukazuje se v životě jednotlivých křesťanů zvlášť.

Kdy byli křesťané největší hrdinové? Když byli nejvíce pronásledováni, v prvních třech stoletích. Tenkrát židé i pohané i kacíři vespolek si podávali rukou na vyhlazení Církve. A co zmohli? Nalezli se sice vždy a všude někteří křesťané, kteří ze strachu před mukami víru zapřeli a od Církve odpadli; ale většina volila raději muky a smrt, než aby se zpronevěřila Kristu a Církvi. Takové nadšení a takovou neohroženost v mukách jeví z většího dílu tehdejší křesťané, že mnozí nevěřící příkladem jejich pohnuti stávali se věřícími, tak že právem se mohlo říci s církevním spisovatelem Tertuliánem: »Krev mučenníků jest semenem křesťanů.« — Co bylo as příčinou, že byli první křesťané takoví hrdinové? Odkud nabývali té síly a odvahy, jižto se nemohl svět nadiviti? První křesťané měli pevnou víru v nejsv. Trojici. Touto vírou byl prochnut všecken jejich život, jak svědčí připomenutý spisovatel, říká: »Při každém kroku a činu, když odcházíme a přicházíme, když se odiváme a obouváme, když jdeme ke stolu nebo do lázni, když u večer světlo rozsvěcujeme nebo ve spolek se scházíme, když vstáváme a leháme, při všem činění a opuštění svém znamenáme své čelo znamením kříže.« (Lib. de corona mil. c. 3.) Znamení sv. kříže bylo znamením, že vyznávají víru v nejsvětější Trojici. A tato víra, kterou stále v srdci nosili a stále před světem vyznávali, ta je činila nepřemožitelnými naproti světu. Tak mocná jest víra v nejsv. Trojici!

Zvláštním příkladem z první doby křesťanské jsou nám sv. Firmus a Rusticus, a pak sv. Blažej, jakož i sv. Barbora. — Firmus a Rustikus byli uvrženi z rozkazu pohanského vladaře do ohně. Svátí tito mučenníci požehnali se znamením sv. kříže, plamen se rozdělil, jich se ani nedotkl, spálil však ty, kteříž je do ohně hodili (Macan, výbor příkladů str. 107.), jako se stalo kdys v peci ohnivé v Babyloně. Vírou v nejsv. Trojici přemohli tito sv. mučenníci prudkost ohně. — Když sv. Blažej po nescetných mukách veden byl na popravu, přišla k němu jedna matka se svým pacholetem, jemuž byla uvázla v hrdle rybí kost, klekla před svatým a úpěnlivě volala: »Muži Boží, smiluj se nad dítětem svým; sice zahyne.« Sv. Blažej vztáhl ruku, požehnal pachole sv. křížem, a nebezpečí minulo. Vírou v nejsv. Trojici odvráceno nebezpečí smrti. — Jak byla mučena pro víru křesťanskou svatá panna Barbora, jest vůbec známo a netřeba připomínati. A čím odolala tato statečná mučennice lichocení a hrozbám pohanského soudce, čím to, že ochotně sklonila svou šíji pod mečem vlastního otce, zuřivého to pohana? Sv. Barbora vzbuzovala v sobě živě víru v nejsv. Trojici. V jizbě lázeňské, do níž byla zavřena, a do níž padalo sporé světlo dvěma okny, dala udělati třetí okno, podlahu pak po celé délce a šířce poznamenala sv. křížem. Tak si připomínala nejsv. Trojici. Když pak byla nucena, aby zapřela víru křesťanskou, vyznávala veřejně, že věří v Boha, jenž jest jeden ve třech osobách. Vírou v nejsv. Trojici přemohla sv. Barbora nejkřutější světa pokušení a protivenství. Tak mocná jest víra v nejsv. Trojici!

Ještě jeden příklad z doby pozdější. Sv. Benedikt, zakladatel proslaveného řádu, odřekl se v mladém věku světa a odebral se na poušť a oddal se tam přísné kajicnosti. V tom okolí žilo mnoho mnichů, ale po různu. I ustanovili se někteří z nich na tom, že budou žítí společně, a žádali Benedikta, aby jim byl učitelem a vůdcem na cestě dokonalosti. Benedikt svolil, ale brzy toho litoval. Mnichové nechtěli se podrobiti jeho přísné kázni a pojali svatého v tak velikou nenávisť, že mu namíchali do vína jedu. Sv. Benedikt požehnal dle obyčeje svého číši jemu podanou znamením sv. kříže, číše praskla, nápoj záhubný vytekł na zem, a svatý byl zachráněn, načež od nehodných mnichů odešel. Víra v nejsv. Trojici byla mu ochranou proti zradě a záhubě. Tak mocná jest víra v nejsv. Trojici!

* * *

Milí křesťané! Myslím, že jsem dokázal dostatečně, co jsem chtěl dokázat. Všecky svátosti, všecky obřady, všecka svěcení a žehnání i všecky pobožnosti koná naše sv. Církev vzýváním nejsv. Trojice. Vzýváním nejsv. Trojice přemahali svatí a světice Boží všeliká nebezpečí a protivenství. To všecko jest důkazem, jak veliká moc a jak hojná milost spočívá v těch slovech: »Ve jménu Otce i Syna i Ducha Svatého.«

Chceš to zkusiti, křesťane, sám na sobě? Ó, prosím tě zkus to, zkus! Ale věz a pamatuj, že pouhé říkání a pouhé znamení tě nespasí. Kdybys říkal i tisíckrát za den: »Ve jménu Otce i Syna i Ducha Svatého,« kdybys se žehnal sv. křížem tolikrát za den, kolikrát se mihne tvé oko, kolikrát zatepe krev v tvých žilách: nic by ti neprospělo bez víry. Ty musíš v Boha trojjediného věřiti a to opravdu věřiti, t. j. v Boha trojjediného všecku svou nadějí skládati a Jeho celým srdcem svým milovati. Nebo jako Otec, Syn a Duch Svatý jeden jsou Bůh: tak i víra, naděje a láska jedním jsou svazkem mezi Bohem a duší lidskou. Když takto v Boha trojjediného budeš věřiti, zkusíš velikou moc této víry: Vyplní se na tobě, oč dnes Církev sv. prosí (Oratio de ss. Trinitate): pro pevnost této víry vždy proti všem protivenstvím budeš obhájěn, a přiveden po vezdejším putování tam, kde andělé a svatí v nadšeném sboru zpívají Bohu trojjedinému: »Svatý, svatý, svatý Pán Bůh zástupů! Plna jsou nebesa i země velebnosti a slávy jeho!« Amen.

Klement Markrab.

Neděle I. po Sv. Duchu.

Homilie. *)

O milosrdenství k bližnímu.

»Bud'te milosrdní, jako i Otec váš milosrdný jest.« Lukáš 6, 36.

Octli jsme se bezmála v polovici církevního roku. Dosud uvažovali a rozjímali jsme o pravdách svaté víry. V adventě při-

*) Dle Dr. Mart. Štiglicé.

pravovali jsme se na příchod jednorozeného Syna Božího na tento svět a v srdce naše; o Vánocích radovali jsme se z Jeho narození; v postě s myslí tesklivou připomínali jsme si Jeho umučení a hořkou smrt; potom Jeho z mrtvých vstání a na nebe vstoupení; konečně před týdnem seslání Ducha Sv.; a dnes slavíme tajemství nejsv. Trojice, bychom díky vzdali všem třem božským osobám: Bohu Otci, Bohu Synu a Bohu Duchu Sv. za udělená nám dobrodiní. A jako jsme se v postě modlitbou a postem tohoto světa odřekli, o Velikonocích svátostí pokání a sv. přijímáním k novému životu povstali, o Sv. pak Duchu dary Ducha se naplnili, tak zase máme teď dle přání drahé matky naší, Církve svaté, cvičiti se v ctnostech a jich snažně piletí, bychom tak dosáhli věčného života. Z té příčiny staví nám Církev svatá o jednotlivých nedělích posvatodušních vždy nějakou ctnost na oči, abychom jí následovali. Dnes předkládá nám milosrdenství k bližnímu a tři velmi poučné a vzácné paraboly. S pomocí Boží promluvím k vám tedy dnes:

- I. O milosrdenství k bližnímu;
- II. o těch třech parabolách.

P o j e d n á n í.

I.

Když bylo Pánu Ježíši jeden a třicet let, odebral se po vykonané pobožnosti velikonoční v Jerusalemě na horu nedaleko jezera Genezaretského, kdež celou noc na modlitbách strávil. Druhého dne shromáždil své učenníky a vyvolil si z nich dvanáctero apoštolů. Sestoupiv s nimi na dolinu, jal se jim doporučovati a přednášeti vzácné pravdy, mezi jiným, aby byli milosrdní. Aby je tím spíše k tomu navnadil, představuje jim vzor milosrdenství, potom jednotlivé skutky milosrdné a konečně o d m ě n u za milosrdenství jich čekající.

1. Předem předvádí jim tedy vzor milosrdenství, řka: »Buďte milosrdní, jako i Otec váš milosrdný jest«. A zajisté milosrdenství Boží ku všem lidem nejvznešenějším jest vzorem, kterého následovati máme, tak abychom žádného člověka ze své lásky nevylučovali. Miláček Páně dí: »Tak Bůh miloval svět, že Syna Svého jednorozeného dal, aby žádný, kdo v něho věří, nezahynul, ale měl život věčný«. Jan 3, 16. Pro všecky tedy lidi poslal Syna Svého na svět, a i pro ty, kteří Ho na kříž přibíli, aby i oni spasení došli, když by později v Něho uvěřili a obrátiti se chtěli. A Ježíš Kristus Sám dí o Svém Otci nebeském: »(On) velí vycházeti slunci Svému na dobré i na zlé, a déšť dává na spravedlivé i na nespravedlivé«. Matouš 5, 45. Ano, Bůh ve svém milosrdenství velí slunci, aby svítilo a hřálo věřícím i nevěřícím, dobrým i zlým, a sesylá deštík úrodný nejenom na pole spravedlivých, ale i nespravedlivých. Takové jest milosrdenství Boží! A tak milosrdnými mají všickni lidé býti. Pán Ježíš velí všem bez

rozdílu: »Buďte milosrdní, jako i Otec váš milosrdný jest«. Učte se z toho, moji drazí, milovati všechny lidi a činiti jim dobře, ať jsou přáteli vašimi nebo nepřáteli. Vězte, že jsme všickni dítkami Božími a že jako taci musíme následovati Boha v milosrdenství, sic i On nás vyloučí z milosrdenství Svého.

2. A která jsou ta zvláštní díla milosrdná, jichž nám dlužno konati? Ježíš dí: »Nesuďte a nebudete souzeni; nepotupujte a nebudete potupeni; odpouštějte a bude vám odpuštěno. Dávejte a bude vám dáno«.

a) Předkem a nejprve žádá tedy Pán Ježíš, abychom ne-podezřívali a nesoudili druhého křivě neb opovážlivě. Nám zajisté není milé, když nás druhý křivě podezřívá nebo soudí. Nechtějme tudíž ani my druhých podezřívati a souditi. Spíše pokládejme každého za dobrého, a i když se někdo skutečně prohřeší, ani tu ho neodsuzujeme ještě, poněvadž snad tak učinil bez zlého úmyslu, snad nevědomky; a i kdyby na krásně byl ze zlého úmyslu vědomě chybil, není vyloučena možnost, nepolepšil-li se už zatím, tak že může spasen býti, kdežto my můžeme do větších ještě hříchů padnouti a zahynouti. Zvláště se vystříhejme všeho odsuzování bližního pro zlé myšlení, poněvadž nejsme nikdy tím jisti, ježto nemůžeme nikomu do srdce nahlédnouti. To může jedině Bůh, jenž zpytuje srdce i ledví lidská. Pamatujme vezdy, že i my nejsme bez chyby, a že nás souditi bude Bůh; a jak bychom si přáli, aby nás Bůh soudil, tak suďme i my druhého. Nejméně pak smíme souditi druhého, nejsme-li jeho představenými. Soud náleží Bohu, a když my opovážlivě soudíme, sáháme v práva Boží!

b) Dále žádá Ježíš, abychom odpustili bližnímu. My zajisté želáme, aby nám Bůh hříchy naše odpustil. Chceme-li tudíž, aby nám Bůh hříchy naše odpustil, potom musíme i my odpouštěti urážky a příkoří od lidí nám učiněné. Modlíme se přece každodenně v Otčenáši: »Odpusť nám naše viny, jakož i my odpouštíme našim vinníkům.« To jest: odpusť mi, Bože! jako já druhým odpouštím. Jak já odpouštím, odpusť i Ty mně, a když já odpustiti nechci, ani Ty mně neodpouštěj. Nechtějme býti jak onen nemilosrdný sluha, kterému pán jeho odpustil deset tisíc hřiven, t. j. nesmírně veliký dluh, jenž však nechtěl odpustiti spoluslužebníkovi svému sto denárů, t. j. malouneký dloužek: neboť by se nám stalo totéž, co onomu nemilosrdnému služebníkovi, že by nám Pán neodpustil. Mat. 18, 24—35.

c) Konečně poručí Pán Ježíš, abychom dávali, t. j. pomáhali chudým. Kdo z nás by si nepřál, aby mu druzí pomohli, když by se octl v neštěstí nebo bídě? Trpí-li tedy druhý nouzi, povinni jsme i my jemu pomoci, můžeme-li; — jinak i nám Bůh nepomůže. Nezapomínejme nikdy ve dnech dobrých, že i my upadnouti můžeme do bídy. Na ostatek jsme vždy velikými chudšasy před Bohem. Nuže přejeme-li si, aby On nám spomáhal, pomáhejme i my bližnímu. Vše to vyjádřil Kristus Pán několika

málo slovy, když pravil: »Vše, co chcete, aby vám lidé činili i vy činite jim«. Mat. 7, 12.

3. A jakou odplatu slibuje Ježíš za skutky milosrdenství? Slyšte, co praví: »Míru dobrou a natlačenou a natřesenou a osutou dají v lůno vaše; tou zajisté měrou, kterouž měřiti budete, bude vám zase odměřeno«. To, co dáme chudému, málo jest, ale dostáváme za to mnoho. Vše, co činíme a prokazujeme bližnímu z lásky k Bohu, vše to hojně nahrazuje nám Bůh. On nedává nám jenom tolik, kolik my jsme dali chudému, nýbrž mnohem více, bez míry. On i ten nejmenší skutek bohatě odměňuje. Neboť lze-li si pomysleti menší, nepatrnější služby nad podání číše studené vody chudásovi? A i tomu skutku milosrdnému přislíbil odměnu. A může nahraditi a odměniti nás, jak by chtěl, neboť je přebohatý, a chce nám dáti hojnou odměnu, neboť jest nejvýše milosrdný. Vždyť milosrdenství Jeho není míry. Za tělesné skutky milosrdné udílí nám dobra duchovní, a to na tomto světě svou milost, na onom pak věčnou blaženost, jež se má k časným dobrům, jak dí sv. Jarolím, jako sto ku jedné.

Tolik o milosrdenství Božím, teď poslyšte tři krásná podobenství, jež přednesl Pán.

II.

První podobenství zní: »Zdali může slepý slepého vésti? Zdali oba do jámy nepadají?«? Slepce jest každý člověk, jenž se dává naruživostmi svými a ne světlem víry a milosti Boží vésti. Tu se však vyrozumívají slepcem najmě falešní učitelé, kteří neuměle v blud uvádějí. A tací učitelé věru jsou slepci, neboť nevidí pravdy. Takových učitelů třeba se nám chrániti, neboť by nás v záhubu přivedli. To nechat zejména pomní představení jak světští tak i duchovní; jedni i druzí nechat dobře poučení a vycvičení jsou v povinnostech stavu svého, sic by snadno svěřené sobě duše mohli na scestí uvést. Zvláště vy rodiče a hospodáři znejtež dobře své povinnosti, které máte k dětem a čeledi své, neboť nenajdete-li vy sami pravé cesty, kterak ji budete moci druhým ukázati. Nejlepším pak ponaučením jest dobrý příklad. Proto předcházejte vždy děti a čeleď svou dobrým, v pravdě křesťanským životem. Vy pak, moji milí, všickni věřte vždy svým duchovním správcům. Kdyby vám bylo putovati neznámým krajem, vy byste si zajisté zvolili a vyhledali bezpečného vůdce. Pouť pak u věčnost, kam všickni my putujeme, velice jest nesnadná a úskalí plná. Proto vyhledejte si na té pouti vždy takového vůdce, který by cestu onu znal a ochoten by byl po ní vás vésti! Než i vy, služební, hleďte a vizte, ke komu do služby vstupujete. Budou-li vaši hospodáři chtíti vésti vás po pravé křesťanské dráze? Znají-li ji vůbec? Pozorujete-li, že jsou to lidé zlí, že sami cesty té neznají, nevstupujte k nim do služby, neboť by vás mohli zavést a svrhnutí do propasti. To platí pro všechny, kteří tím neb oním

způsobem druhým v poddanost se dávají. Pamatujte vezdy slov Páně: když slepý slepého vede, oba do jámy upadnou!

2. Druhé podobenství, jež přednesl Pán Ježíš, bylo: »Není učennik nad mistra; ale dokonalý bude každý, bude-li jako mistr jeho«. I to je chyba, myslí-li si učennik, že je nad svého mistra, nebo poddaný nad svého představeného. To si zvláště v srdce vštěpte, vy děti a poddaní, kteří máte dobré a hodné rodiče a představené. Nevypínejte se nad ně. Dosti vám, budete-li jak oni. Všem pak nám učitelem jest Ježíš Kristus, my pak jsme Jeho učenniky, žáky. Ó kéž bychom se mu podobali! Kéž bychom Ho ve všem následovali! Ó, buďme jak On trpěliví, pokorní, chudobní, mírní, čistí, pokorní, potom budeme Mu podobní a — dokonalí!

3. Třetí podobenství znělo: »Což pak vidíš mrvu v oku bratra svého a břevna, které jest v oku tvém, neznamenáš? Anebo kterak můžeš říci bratru svému: Bratře, nechat vyvrhu mrvu z oka tvého, sám v oku svém břevna nevida? Pokrytče, vyvrz prve břevno z oka svého a tehdy prohlédneš, abys vyňal mrvu z oka bratra svého«. Mrvou vyrozumívají se tu malé chyby a vady, břevnem pak veliké nepravosti. Podobenstvím tím Kristus Pán věru výtečně vylíčil a nakreslil onen druh lidí licoměrných, pokryteckých, kteří na bližním každou chybičku pozorují a ji nesmírně zveličují, kdežto svých neřestí nevidí a polepšiti se nechťjí. Když tedy Pán Ježíš dí: kdo chce z cizího oka vyjmouti mrvu, ten musí napřed ze svého vlastního břevno vyvrhnouti, chce tím říci tolik: kdo chce napravovati bližního svého a to z menších poklesků, ten musí napřed zanechati svých velikých nepravostí. Ó kéž by vždy a všude byli dokonalými ti, kteří druhé kárají a mistrují! Kde kdo si stěžuje do zkaženého světa. Nechat se jenom ponapraví ti, kteří si tak stěžují, a svět bude dobrý. Pravdu má naše lidové rčení: »Nechat každý mete jen před svými dveřmi«!

* * *

Jak krásná ponaučení slyšeli jsme dnes! Kéž bychom se jimi také spravovali! Uvijme z nich tento malý věnec, a ověnceme se jím! Buďme milosrdní, dojdeme i my milosrdenství. Nepodezřívajme nikoho a nesuďme, a nebudeme souzeni. Odpouštějme ze srdce všem, kteří nás urazili, a Bůh odpustí nám hříchy naše. Udělujme rádi almužny, a Bůh nám to stonásobně odplatí v nebi. Poznávejme jenom své hříchy a litujme jich skroušeně. Následujme na této pozemské pouti učitele a Mistra našeho, Ježíše Krista, bychom mohli přijíti k Němu do slávy věčné. Amen.

Alois Koudelka, farář v Nikolčicích na Moravě.

Slavnost Božího Těla.

Svátost oltářní jest nejsvětější.

»To čiňte na mou památku.«
I. Korint. 11, 24.

Posledně byl božský Mistr s apoštoly; jako otec s dětmi loučil se s nimi. A památne oné noci div veliký učinil, zázrak všech zázraků! Aby byl stále s lidmi, aby bez ustání přebýval mezi námi, modlitbou a všemohoucností Svou proměnil chleba a vína podstatu ve Své tělo a Svou krev. Tím ustanovil Pán Ježíš Svátost oltářní. Jak tělo, tak krev podal apoštolům, aby obé požívali při poslední večeři. A na konec dodal k nim slova příkazu: »To čiňte na mou památku!«

Dle toho rozkazu Spasitelova učenníci a apoštolové ve shromáždění věřících proměňovali chléb v tělo a víno v krev Kristovu, podávající tělo Páně křesťanům, donášející je nemocným a uchovávající je ve svatostánku ku všeobecné úctě. A tak se děje posud při mši svaté; i zde kněz proměňuje chleba a vína podstatu v tělo a krev Páně, a věřící ve Svátosti oltářní přijímají sv. hostii, by se sloučili a spojili s Kristem a vzali závdavek budoucího z mrtvých vstání.

Tato Svátost se uchovává na oltáři a tělo Páně nemocným se donášá, by měli mocného Ochránce v těžkostech a pokušeních.

Dnes pak slavíme památku nejsvětější Svátosti, památku, která vlastně na zelený čtvrtek připadá, ale pro tehdejší dobu smutku na čtvrtek po nejsvětější Trojici Boží jest přeložena. V tak významný a památný den nutká nás příležitost pojednati o velebné Svátosti, a sice objasniti název její nejsvětější z těch důvodů: že 1. byla Ježíšem nejsvětějším ustanovena a 2. nejsvětějšího Pána Ježíše v sobě obsahuje.

Pojednání.

1. Svátost oltářní jest nejsvětější, poněvadž byla Pánem Ježíšem nejsvětějším ustanovena.

Abychom Boha poznali, hledíme vystihnouti nejdokonalejší Jeho vlastnosti. Poněvadž jest Syn téže podstaty jako Otec, má i Pán Ježíš tytéž vlastnosti. Jest nejsvětějším, chce a miluje všechno dobré a nenávidí všeho zlého. A odtud, že nejsvětější Pán všechny svátosti ustanovil, ta, v níž jest sám přítomen, Svátost oltářní nejsvětější sluje.

a) To vysvítá především z pravdomluvnosti Spasitele našeho, neboť učenníkům Svým dříve přislíbil, že jim Své tělo a Svou krev za pokrm a nápoj podá. Tehdy ještě učenníci nerozuměli slovům Mistrovým a horšili se někteří pro řeč onu. Než později slib se stal skutkem nejpatrnějším.

Nejednou opakoval Spasitel: »Pracujte o pokrm, ne který hyne, ale kterýž zůstává k životu věčnému, jež Syn člověka dá vám . . .« »Já jsem chléb života . . .« »Jáť jsem chléb živý, jenž jsem s nebe sestoupil.« Jan 6, 27 a 48 a 51.

A tak se často Spasitel o nebeském chlebě, o Svém těle jako duchovním pokrmu rozhovořil, aby učenníky připravoval na zázrak všech zázrakův.

Poněvadž Kristus nejvýš pravdomluvný a nejsvětější jest, přes Jehož rty nikdy lež nevyšla, ani vyjítí nemohla, slib, který byl učinil, splnil, a to před umučením při poslední večeři.

b) Že nejsvětější Svátost oltářní Pán Ježíš ustanovil, tomu nasvědčuje souhlasně svědectví všech apoštolů, kteří učení Kristovo nejenom slovy, ale i písmem hlásali, svědky skutků Páně byli, nebo Duchem Svatým, Duchem pravdy naplněni jsou jako apoštol národů sv. Pavel. Týž píše Korintským, co se oné památné noci stalo ve večeřadle o zelený čtvrtek před svátky velikonočními.

Očitým svědkem byl apoštol Páně sv. Matouš a ten dí ve svém evangeliu: »Kdy oni večeřeli, vzal Ježíš chléb a dobrořečil i lámal a dával učenníkům svým a řekl: Vezměte a jezte, totoť jest tělo mé. A vzav kalich, díky činil a dal jim, řka: Píte z toho všichni; neb to jest krev má nového Zákona, která za mnohé vylita bude na odpuštění hříchův.« Mat. 26, 26—28.

Když tak hodnověrní svědkové a tak souhlasně dosvědčují, že Kristus tuto Svátost ustanovil, musíme učení to za pravdu mítí a věřiti, že nejsvětější ta Svátost Božího jest původu.

c) To dokazuje i obecný zvyk Církve svaté, která od počátku této Svátosti oltářní velikou úctu prokazovala, božský původ jí prisuzujíc.

Často scházeli se křesťané, aby Bohu sloužili a k Němu se modlili. A tu ve shromážděních těch dle příkladu a rozkazu Samého Spasitele biskupové a kněží proměňovali chléb v tělo a víno v krev Kristovu, obé uctivě požívajíce. »Trvali pak v učení apoštolském a v sdílnosti lámání chleba a na modlitbách.« Sk. ap. 2, 42.

Křesťané by tak byli jistě nečinili a apoštolové a jich nástupcové by neproměňovali chleba a vína, kdyby jim toho nepřikázal Mistr a Pán, který podal Svě tělo za pokrm a krev za nápoj. Ale apoštolům stále tanul na mysli onen posvátný děj a v paměti jejich utkvěla slova rozkazu: »To čiňte na mou památku!« Činili, jak jim Vykupitel nařídil, opakovali předrahou obět, jak se děje až podnes.

A tato Svátost sluje nejsvětější po vznešeném Zakladateli a Ustanoviteli, nazývá se nejsvětější, poněvadž v ní Kristus jest přítomen.

2. Svátost oltářní jest nejsvětější, poněvadž v ní jest nejsvětější Pán Ježíš přítomen.

Každá svátost poskytuje lidem nějaký dar, nějakou milost, pro kterou jí přijímáme; velebná Svátost zjevuje milost nad jiné

vznešenou, že v ní jest Ježíš Kristus skutečně přítomen. Týž jest nejsvětější a proto i Svátost oltářní nejsvětější sluje.

a) Že jest Kristus přítomen v nejsvětější Svátosti, tomu nasvědčují v z n e š e n é v l a s t n o s t i Ježíšovy, jako Jeho pravdomluvnost, svatost a všemohoucnost. Spasitel jako nejvyšší pravdomluvný Bůh ani nemohl jinak mysliti a jinak mluvit. Když pronesl nad chlebem slova: »Vezměte a jezte: totoť jest tělo mé,« a nad kalichem: »Píte z toho všichni, neb toť jest krev má Nového Zákona,« nutno vším právem věřiti a předpokládati, že to bylo tělo a krev Páně a že apoštolové také tělo a krev Mistra svého požívali. Pravdomluvnost Boží ani jiného výkladu a pomyslu nepřipouští.

Než Syn Boží takovou proměnu učiniti mohl jako všemohoucí, Jemuž nic není nemožného. Mohl-li vodu proměnit ve víno, chleby rozmnožiti, nemocné uzdravovati, ano i mrtvé křísiti, mohl i chléb ve Svě tělo a víno v krev Svou proměnit. Všemohoucnost Boží to působí, že Kristus v této Svátosti oltářní přítomen s tělem i duší, celý, živý a v každé částce svaté hostie.

b) Přítomnost Kristovu v nejsvětější Svátosti oltářní dokazuje víra sv. apoštolů, kteří byli svědky, účastníky a vyznavači této přesvaté oběti. A s jakou úctou, jakou pokorou a svatou bázni přijímali posvěcení, požehnaný chléb z rukou Mistra svého, jsouce přesvědčení, že podstata chleba a vína proměněna v tělo a krev Spasitelovu! Tato důstojná večeře Páně hluboko se dotkla sv. apoštolů, že už nepochybovali jako dříve, ani slovem, ani jedinou otázkou nedůvěru svoji na jevo nedali, ale uctivě a zbožně tělo a krev Páně přijímali.

A nejenom že tomu apoštolové sami věřili, učení to slovem i písmem jiným předkládali, tomu všudy učili, že v této Svátosti přítomen Kristus a Pán náš s duší i s tělem, že zůstává zde stále, pokud trvá způsob, to jest chléb a víno. A tato víra, apoštoly hlásaná vkořeněna jest i v nás, neboť jsme ji z úst věrozvěstů přijali jako drahý a nám vzácný odkaz Spasitele Samého.

c) Že jest Kristus ve Svátosti oltářní přítomen, tomu vždycky věřila a veřejně vyznávala Církev sv., a to již v prvních stoletích. Sv. Ignác dí, že nemá takové radosti z pomíjejícího pokrmu, jako z božského chleba, který tělo Ježíše Krista, a z božského nápoje, který krev života věčného obsahuje. Podobně dosvědčuje sv. Justin, mučenník sv. Cyprián a jiní.

Všechny sněmy církevní se vyslovily v týž smysl a Tridentický dokládá, že každý má býti z Církve vypovězen, kdo by nevěřil, že Ježíš Kristus jako Bůh a člověk, s tělem, krví a duší pod způsoby chleba a vína skryt ve velebné Svátosti.

A proto tato sluje nejsvětější, že pramen veškeré svátosti v sobě obsahuje, to jest Pána všech pánů, Syna Božího. Proto nutno, bychom se Svátosti té neskonale klaněli, jí čest a chválu vzdávali.

Tuto úctu pak vzdáváme vnitř, v srdci svém, když v přítomnost Kristovu ve Svátosti oltářní věříme a Pánu nebes a země

v ní se klaníme. Zevně pak víru onu osvědčujeme, když kolena skláníme, v prsa se bijeme a nábožná slova říkáme, když dnešní den, svátek Božího Těla s všemožnou okázalostí slavíme a slavného průvodu se zúčastňujeme. Modleme se ku Svátosti té a oslavujme ji i zpěvem, kdykoliv se k požeňání vystavuje! Ať často u nás zazní velebný zpěv :

»Zvěstuj těla vznešeného
jazyku náš tajemství,
oslavuj krev Pána svého,
jižto z milosrdenství
pošlý z lůna panenského
vyžil Král všech království.« Amen.

Alois Dostal, farář v Křečovicích.

Neděle II. po Sv. Duchu.

O věčném světle.

»Člověk jeden učinil večeri velikou
a pozval mnohých. Luk. 14, 16.

Člověk, který učinil večeri v dnešním svatém evangeliu zmíněnou není jiný leč Ježíš Kristus, a večerí onou vlastně jest svaté náboženství naše křesťanské, všeliký hlad duše lidské co nejdokonaleji ukájející, zvláště pak nejsvětější Svátost oltářní, ustanovená za pokrm duší našich k životu věčnému. V této převelebné Svátosti připravil nám Ježíš Kristus v skutku velikou večeri. Neb ač jest to jen chléb, však jest to chléb s nebe stouplý, Sám Syn Boží Ježíš Kristus, a ač na pohled skromný to pokrm, stačí nicméně pro celý svět, a ač to pokrm dle zdání porušitelný, jest přec přichystán den co den, ve dne v noci, po všechny dny až do skonání času. Která jest medle příčina, že nám Pán tak vzácnou hostinu přichystal? Kteráž jiná než láska Jeho? A nač nám ji připravil? Nač jiného, než aby také v nás podobnou lásku roznítil. Obé nám pěkně znázorňuje věčné světlo hořící dnem i nocí před nejsvětější Svátostí oltářní, pročez vám vysvětlím :

Kterak nám zobrazuje lásku Ježíše Krista k nám a naši k Němu?

P o j e d n á n í.

Ježíš jest pouhá láska. Od věčnosti miloval nás, jako Sám jistí: »Láskou věčnou miloval jsem tě.« Dříve než vyhloubil propasti a studnice vod, než usadil hory a pahrbky, než učinil zemi a připravil nebesa, než upevnil povětří s vrchu a položil meze moři: miloval nás a chystal nám nesmírné milosti, které nebyly a nejsou než výron lásky Jeho. A chtěje milovati nás netoliko

věčnou, nýbrž i časnou láskou, nejen jako Bůh, nýbrž i jako člověk, chtěl mítí také srdce jako srdce naše, ale srdce nejtěplejší, nejcitlivější, nejlaskavější ze všech, způsobilé veškeru lásku Jeho a něžnost nám sdělití. Bohat jsa i blažen od věčnosti, mocen a veleben ode všech tvorů, v plnosti času všechno to bohatství, všecku blaženost, moc a velebnost opustil a v toto slzavé údolí sstoupil, aby vší bidě, potupě, haně a posléze i přebolestné smrti pro nás lidi se podvolil. Ano z lásky k nám lidem Bůh tolik se ponížil a trpěl.

Leže v bídném chlévě na mokré slámě a pláče zimou, což nám hlásá jiného, leč: to z lásky k vám. Cedě krev při obřezání, což praví ne-li: to z lásky k vám. Žije po třicet let v zátíší a skrytosti a podán jsa lidem, což jiného nám zvěstuje než: to z lásky k vám. A veřejný život Jeho což jest jiného leda nepřetržitý výron lásky Jeho. Všechna slova a učení, všechny modlitby, práce a klopoty, všechny divy a zázraky, všechny muky a bolesti, což jsou ne-li výmluvní jazykové, hlásající nám, jak nás miloval.

Ale užasněte se nebesa a ustrň se země! Nesmírné lásce Jeho všechno to nepostačuje. Ačkoliv vším právem říci může: »Co jest, ježto jsem více učiniti mohl vinici své, a neučinil jsem jí« Is. 5, 4., chtěl ještě více učiniti a nám dáti, co všechnu lásku nám prokázanou slučuje a spojuje, ano převyšuje a překonává. A dal nám to v nejsvětější Svátosti oltární. Tu nám dal všecek život, všechno utrpení, Svou smrt, Svě vzkříšení, Svě oslavení, Svě člověčenství i Božství, chtěje celý býti naším majetkem, pokrmem, štěstím, životem a radostí naší. Aj, křesťané, mohl-li nám dáti patrnější důkaz lásky Svě? Může-li býti výmluvnější svědek lásky Jeho k nám nad nejsvětější Svátost oltární? Tu jest v skutku »láska vší lásky«.

»Všechny svátosti jsou účinnivé léky a hojící masti, jimiž Ježíš Kristus choré přirozenosti naší zdraví a pomoc zjednatí chtěl. V nižádné však neobjevila se láska božská zázračněji, než v tajemství Svátosti oltární«. Bonaventura ad 4. sent. Odtud volal svatý Filip Neri, maje přijmouti nejsvětější Svátost na cestu do věčnosti: »Hle, má láska, dejte mně mou lásku«. A sv. Bernard s rozníceným srdcem volá: »Láska ho přiměla ustanoviti ji, láska ji vymyslíla, láska ji dala, láska ji naplňuje vším bohatstvím své lásky; tu v pravdě čisti jest lásku vší lásky.« A lásky té obraz jest věčné světlo.

1. Plamen jeho plápolá vzhůru. Hle čirá láska Ježíše Krista s ničím pozemským nesmíšená!

Láska naše málo kdy úplně jest čista ode všech příměsků časných a všeho sobství prázdna. Mátě člověk, z těla jsa a duše, potřeby dvojí: tělesné a duševní, ježto nesnadno odděliti a odlišiti jest; a tvor jsa obmezený, na pomoc a podporu jiných odkázán jest. Ale čím více člověk duchovní a z Boha živ jest, tím více odumírá potřebám časným i sobě samému, pracuje a těžce jen pro bližního, čehož příkladů máme na Svatých Božích. Může-li

pak tvor Boží takřka úplně na sebe zapomenouti a nevyhledávati na světě leda blaha bližních, co řekneme o Ježíši Kristu, Jenž tak bohat i blažen jest, že k bohatství a blaženosti Jeho neřku-li tvor jediný, nýbrž ani tvorové celého světa, ba i millionů světů ničím přispěti nemohou, Jenžto beze služeb a lásky jich všech naprosto obejít se může; neb. »všickni obyvatelé země za nic u Něho počtění jsou«. Dan. 4, 32. Není tedy Ježíš Kristus v nejsvětější Svátosti oltářní, aby pro Sebe něčeho pohledával, nýbrž dlí mezi námi, aby jako přehohatý král z nevyčerpatelných pokladů nám udílel, aby nám byl všechno — ve všem, pokrmem a nápojem, zdravím a životem, silou a lékem, útěchou a radostí. »V Ježíši Kristu máme všechno, a Ježíš Kristus jest nám vše. Chceš dáti si rány své zhojiti? On jest lékař. Jsi rozpálen zimnicí? On jest pramen. Hněte tě zločin? On jest milosrdenství. Potřebuješ pomoci? On jest síla. Bojíš se smrti? On jest život. Utíkáš tmě? On jest světlo. Toužíš po nebi? On jest cesta. Hledáš pokrmů? On jest pokrm.« Sv. Ambrož.

2. Plamen jeho sám se tráví. Aj, nejplamennější láska Páně, která pro nás se ztravuje.

Vmysli se, křesťane milý, na horu Kalvarii a patř, jak Pán a Spasitel tvůj na kříži vise, nevýslovné bolesti na těle i na duši trpí, jak krev Jeho z nesčíslných ran se proudí, jak duše Jeho opuštěná a ztrýzněná přebolestně lká, jak konečně pod tíží muk a bolesti ducha Svého pouští: zdaž bezděky nezvoláš: potřín jest, zmařil Sebe Sama. A povázíš-li, že učinil tak z lásky k tobě, z lásky k nám lidem, zdaž pohnut a ustrnut nevzdychneš se svatým Františkem z Pauly: »Ó lásko má, má lásko, má lásko«! Ano, křesťane milý, jen láska a to láska až nesmyslná, dle lidského soudu, takovou obět přinést mohla.

Ale ani na té ještě nepřestala. Co tenkrát na kříži vykonala, to opakuje co den, co hodinu na oltářích, jen způsobem nekrvavým. Ježíš Kristus obětuje Svě tělo, Svou krev, Svou čest a velebnost, slovem, Sebe celého a naprosto. »Nestačilo, krásně podotýká svatý Bernard, Ježíši Kristu nesmírnou Svou lásku nám tím zjevití, že jednou jen krev Svou na kříži skutečně vycedil; alebrž v této nejsvětější Svátosti denně ji cediti a takřka opět umíratí chtěl«. Serm. 54. Nám zdá se ovšem toto již vrcholem vši lásky, ne tak ale původci Jejímu. Jemu nestačí tajemným způsobem skrze ruce kněze se obětovati, On chce i v nás vejíti a přebývati. Duše naše tak jest Mu milá a vzácná, že netotiko otcovsky o ni pečovati, ji chrániti a milostmi obohacovati, nýbrž i v ni vejíti, tam odpočívati a co nejněžněji s ní spojití se chce. A kterak tuto toužebnost nesmírné lásky všemohoucnost Jeho splnila? On připravil těm, kteří Ho milují, zázračnou večeři, dav Se jim za pokrm a nápoj. Několik bohatých a bujných Římanů, chtějíce bohatství i štědrost svou chlubně ukázati, dali nasbíratí množství nejvzácnějších perel a při hostině s pokrmy smísiti, aby každé sousto dražší bylo než rozsáhlý statek rodinný. Ale byť hostina ta statky celého světa drahotou byla převážila, což by to bylo

proti té hostině, kterou Ježíš Kristus přichystal Svým věrným! Zde nám podává Své tělo a Svou krev. »Tělo mé právě jest pokrm a krev má právě jest nápoj.« Jan 6, 56. Ve svatém přijímání podává se nám tento duchovní, božský pokrm — Ježíš Kristus, Pán a Bůh náš. My Ho přijímáme celého, skutečně, pravdivě, podstatně, s Božstvím i člověčenstvím, s tělem i krví, se vším, co má a jest, s nesmírným pokladem Jeho zásluh, s plností Jeho milostí, se vším zářem lásky Jeho!

Může-liž býti dar dražší, pokrm výbornější nad Ježíše Krista v nejsvětější Svátosti oltářní? Co tuto přijímáme, přesahuje vše, co moudrost lidská vymyslíti a nejhoroucnější láska očekávati může. O této hostině zvláště platí slova svatého Augustina: »Nemožno jest, by Bůh více nám dáti mohl; Bůh jest nesmírná moudrost, ale více dáti nám neví; Bůh jest nesmírná všemohoucnost, než více dáti nám nemůže«.

3. Plamen jeho nezhasná. Aj, věrná, nevyčerpatelná láska Ježíše Krista.

Nesmírná láska Ježíše Krista v nejsvětější Svátosti oltářní nedochází u přemnohých křesťanů leda nevděku a opovrzení, potupy a hany, vlažnosti a lhostejnosti, sprovázena jsouc takhle utrpením, ovšem tajemným, jež P. Faber převhodně »svátostným utrpením uražené lásky« nazývá. »Co jest«, táže se, »život nejsvětější Svátosti, leda život výmluvného utrpení«. Pán Ježíš jest v ní z nejčistší lásky k lidem, a ti nevděčníci nezměrnou tuto lásku urážejí ustavičně, na všech místech a po všecy časy. On po nich vztahuje ruce Své, a oni nemilosrdně a tvrdě Ho odstrkují. On volá, a oni nejdou k Němu, a jdou-li, jdou jen, aby Ho posměchem, svatokrádeží, neuctivostí, lhostejností a nepobožností uráželi.

Avšak, ač opuštěn a vysmíván od těch, pro které s nebe stoupil, nepřestává přec přese všecken nevděk milovati je a na důkaz toho přebýváti v nejsvětější Svátosti. Jako kdys na hoře Kalvarii snáší také zde křivdy a pohany bezbožných a vlažných křesťanů. »Silné jako smrt jest milování. Vody mnohé nemohou uhasiti lásky, aniž řeky zatopí ji«. Pis. Šal. 8, 6. 7. Od 18 set let koná nepřetržitě toto dílo lásky. Nepočetná pokolení brala se kolem Něho, spějíce do věčnosti. Jedni z nich mijejíce Ho mumlali slova vděku a lásky, druzí proti Němu zuřili a hanu a potupu v tvář Mu metali. Ale ať se mu klaněli aneb rouhali, milovali Ho neb nenáviděli, On při všem byl necitelen snášeje to v tichosti a trpělivosti a rozlévaje po světě spasitelné vody, z nichž kdo pije, zíziniti více nebude. A jako činil po 18 věků, tak činiti bude až do skonání času, »jda s námi po všecy dny až do skonání času«.

To jest ta láska, které vody mnohé uhasiti ani řcky zatopiti nemohou. Píseň Šalom. 8, 7.

Než láska ta nehoří zde na plano. Přinesl Ježíš Kristus oheň na zem a chce, aby hořel a to netoliko na oltáři, nýbrž hlavně

v srdci našem. Zde mluví k nám Ježíš Kristus tklivěji než kde jinde ústy sv. apoštola: »Milujme Ho, On dříve miloval nás«. Zde u této výhně lásky Boží má také naše srdce rozpálení se láskou a to láskou čistou, obětavou, věrnou, neúmornou, jako jest láska Ježíše Krista.

Slavný kardinál Wiseman vypravuje, že jakás vznešená paní protestantská jednou večer vstoupila do chrámu katolického a při svitu věčného světla několik mužů a žen před svatostánkem v pobožnosti klečeti viděla. I myslila si: Ó ti hloupí katolíci! jistě tomu světlu se klanějí! Vycházejíc z kostela tázala se jiné paní, je-li tomu v skutku tak? »Ovšem«, odpověděla tato, »my katolíci klaníme se světlu, ale ne tomu v lampě, nýbrž světlu ve svatostánku, Ježíši Kristu, pravému světlu, jež dle slov sv. evangelia každého člověka přicházejícího na tento svět osvětluje. Milá paní, docházejte častěji do této svatyně, abyste byla osvětlena.« Ta řeč dojala onu paní takovou měrou, že v skutku každý večer ten kostel navštěvovala a klečíc před svatostánkem se modlívala. A nejen že našla také pro mnohé soužení útěchu a úlevu, nýbrž tak byla osvětlena, že pravdu katolické víry poznala, se obrátila a teď jednou z nejhrořlivějších katoliček v Londýně jest.

A my, křesťané milí, den co den před svatostánkem klečíme, ba den co den, týden po týdnu, aneb každý měsíc z tohoto zdroje nebeského se napájíme, a přece jsme chladni a vlažni, ano kamení a železo v ohni přirozeněm se rozpaluje, ač dobře víme, v jakém nebezpečí toneme, když zhasl oheň lásky v srdci našem, totiž že nás jako poštilé panny v evangelium nebeský ženich Ježíš Kristus odbude, řka: »Amen pravím vám, neznám vás«. Ó budme, křesťané milí, toho hrozného osudu pamětlivi a hledme zachovati a rozhojnití oheň svaté lásky v srdci svém.

Svatý Řehoř papež vypravuje v první knize svých dialogů: Když jednou v svatopetrském chrámě věčné světlo zhasínalo a náhodou žádné zásoby oleje nebylo, přišel dozorce chrámu, jménem Konstanc, muž to horlivý a svatý, do velkých nesnází. I nälil místo oleje vody do lampy a modlil se hlasitě před svatostánkem: »Dobrý Ježíši, Ty všemohoucí, Ty můžeš učiniti, aby i v té vodě oheň hořel. A učiň to a pomoz mi.« A vskutku hořel jako v oleji.

Tak i my se modleme: »Dobrý Ježíši! Ty jsi všemohoucí, rozpal mé studené a vodnaté srdce ohněm Své lásky, aby jako věčné světlo před svatostánkem hořelo a nikdy neuhasl, a někdy před trůnem Tvé Velebnosti v nevýslovné lásce a blaženosti věčně plálo«. Amen.

† Josef Pazderka.

Neděle III. po Sv. Duchu.

Milosrdenství Boží hříšníky a) hledá, b) je přijímá.

»Tento přijímá hříšníky a jí s nimi.«

Luk. 15, 2.

Dnešní evangelium, draží přátelé, tak krásný obraz o Pánu Ježíši nám staví před oči, že, čím déle naň budeme hleděti, tím více pohne a obměkčí se srdce naše. Aj, ten Pán nebeský, Jenž z neskonalé lásky k lidem s nebe přišel na tento svět, obcuje nejen se vznešenými a bohatými, nýbrž vyhledává chudé, sklouňuje se k hříšníkům, obrací se i k těm milostivě, kteří jsou u ostatních opovrženi. Chudým evangelium se zvěstuje, pravíť Sám o Sobě. Ne zdraví potřebují lékaře, ale nemocní, pověděl jindy. A proto také chudí a nemocní a hříšníci se za Ním všude hrnuli, Jeho přáli si slyšeti, Jeho viděti, Jeho se dotknouti. Tak i dnešní evangelium praví: »Přibližovali se k Pánu Ježíši publikáni a hříšníci, aby Ho slyšeli«. Ale vedle té dobrotivé lásky nebeského Spasitele, kterak odráží ta tvrdost a neláska lidská, kterou fariseové naplnění, vyčítají Kristu Pánu za zločin, co i pro ně samé mohlo by státi se spasením: »Tento přijímá hříšníky a jí s nimi«. Ó, zaslepení fariseové, kteří sebe máte za hodné, svaté a vzácné, a jinými jako hříšníky opovrhujete, zatím ale uvnitř jste sami naplnění neřestmi a nepravostmi, vy měli jste s radostí zvolati: Díky Tobě, ó Pane, že přijímáš hříšníky, aj, i my k Tobě jdeme jako hříšníci!

Ano, kdyby Pán Bůh s námi nakládal a nás soudil tak, jako mnozí lidé činí s bližním svým tvrdě, nemilosrdně: ach, my bychom hynouti musili v největších těžkostech, bez přestání. Fariseové, ač sami hříšní, pohrdají publikány a hříšníky — a Pán Ježíš s nimi mluví, obcuje, s nimi jí. Lidé bývají tvrdí, nemilosrdní, ale Bůh jest nejvyšší milosrdný. Ó, jaké to štěstí pro nás slabé, hříšné lidi, že Bůh přijímá hříšníky v neskončeném milosrdenství Svém — že nemusíme se báti Boha a padati hrůzou k zemi, volajíce: Odejdi ode mne, Pane, nebo jsem člověk hříšný! K našemu potěšení a spolu povzbuzení budeme tedy dnes uvažovati o milosrdenství Božím. Milosrdenství Boží a) hříšníky hledá, b) je přijímá.

P o j e d n á n í.

a) Který z vás jest člověk — tak odpovídá Spasitel nemilosrdným pokrytcům, jenž má sto ovec a ztratí-li jednu z nich, zdaliž nenechá 99 na poušti a jde po té, kteráž se byla ztratila, až ji nalezne? A když ji nalezne, vloží ji na ramena svá a raduje se. Kristus Pán jest tento člověk pastýř, On má mnoho ovcí, t. j. tvorů Svých na nebi i na zemi. Jedna ovce — a to jest celé lidské pokolení — zbloudila v hříších, ztratila se. A tu nebeský pastýř, milosrdenstvím a láskou hnut jsa, opouští všecky zástupy andělské a jde na svět, aby se vtělil, aby jako člověk hledal ovci

ztracenou, hříšného člověka. Hledal ho po cestách těžkých, krvavých, smrtelných, hledal a našel a raduje se. A jako božský Vykupitel hledal a našel celé pokolení lidské, jsa v životě člověčím, tak až doposud jednu každou duši, zbloudilou s pravé cesty do bludů a hříchů, hledá jako pastýř dobrý, jenž život svůj dává za ovce své; a veliká jest radost Jeho, veliká jest i radost andělů nebeských, když nalezen a na pravou cestu obrácen bývá hříšník.

A kterak hledá milosrdenství Boží hříšníka? Někdy Pán Bůh Sám bezprostředně zbloudilou ovci Svou volá a hledá. Tak Adama, tak Kaina Bůh Sám hledal a volal: Adam slyšel hlasu Jeho, ale Kain se zatvrdil. Milosrdenství Boží to bylo, když Pán Ježíš ode cla zavolal Matouše, když k Zacheovi řekl: V domě tvém dnes chci zůstat. Milosrdenství Boží to bylo, kteréž hledalo Šavla, když na cestě do Damašku uslyšel hlas s nebe: Šavle, Šavle proč se mi protívíš. A třeba že ne takovými zázraky, milosrdenství Boží i nás bezprostředně hledá přivést na cestu spasení skrze vnitřní milost, skrze vnitřní vnuknutí. Každý z vás zajisté na sobě již zkusil toho působení milosti Boží uvnitř svém. Ty, člověče, snad v jednání svém nejsi příliš svědomitý ohledně cizího statku, nerozmýšlíš se přeceňováním, podvodem, nedbalou prací, krádeží a jinou nespravedlností jiného zkracovati a sebe obohacovati; anebo v tělesných žádostech, nečistotě, nestřídmosti jsi pohřížen: tu snad někdy si vzpomeneš anebo slyšíš, anebo čteš slova Pisma svatého: že nespravedliví a zloději a nečistí královstvím Božím nebudou vládnouti. A tu snad zamyslíš se a svědomí tvé předstírá ti tvůj nepoctivý život, srdce tvé se obměkčuje, úmysl v tobě vzniká: aj, tato milost Boží působí, v tom okamžení hledá tě milosrdenství Boží. Anebo: ty člověče jsi netečný, nedbalý ve službách Božích, ve svátostech a ve všem, co Boha a duše tvé se týká. A ty přijdeš do chrámu, a tu slyšíš nábožný zpěv, vidíš v modlitbě pohřížený lid, patříš, jak ze zpovědnice tak mnohý odchází snad s očima usazenými, ale s radostí ve tvářích, a to všecko zahřívá a obměkčuje tvrdé, hříšné srdce tvé, něco uvnitř ti praví: Jdi i ty a očisti se ve zpovědi a pak také klekni a vroucí bude modlitba tvá a budeš radost míti a potěšení ve službě Boží, v modlitbě: a tento hlas, to ponoukání, to jest milost Boží, v tom okamžení hledá tě milosrdenství Boží — ó, neodpírej, neprotiv se, dej se nalézt a vložiti na ramena Spasiteli svému. — Ale nejen tímto vnitřním působením milosti Boží, nýbrž i zevnitřně hledá nás milosrdenství Boží. Napomenutí rodičů a přátel, slovo Boží v čas slyšené často bývá takové volání a hledání Spasitele. Tak skrze pláč a řeč láskyplné matky Moniky hledal a našel Kristus Pán bloudícího Augustina, tak sv. Antonín stal se poustevníkem a velikým svatým, že vešed náhodou do chrámu, slyšel právě slova: Chceš-li býti dokonalým, jdi, prodej, co máš a rozdej chudým, a pojď a následuj mne; a on slova ta na sebe vztáhl a vyplnil. — Konečně hledá nás milosrdenství Boží také často skrze utrpení, nemoci, neštěstí; a tyto prostředky bývají obyčejně nejvydatnější. Dokud člověk jest ve zdraví, v síle, tu nedbá

o Boha, jako ovce, která bez pastýře může býti, dokud jest na hojně pastvě, dokud nepřijde vlk aneb jiný nepřítel. Ale když hrdého člověka nemoc porazí a on vidí, jak snadno a krátce mohl by jeho život konec vzíti, když neštěstí ho potká a stihá, a jeho síla slábne a klesá pod takovými ranami osudu, tu teprv přichází k vědomí, že potřebuje někoho, jenž mu pomoci může, že potřebuje Boha; a Boží milosrdenství hledajíc hříšníka, přichází mu naproti, přijímá a vede ho na cestu pravou.

Tak tedy, rozmilí v Kristu, když jsme hříchem od Boha se ztratili, když jsme zbloudili od stáda vyvolených Božích, tu hledá nás milosrdenství Boha a Spasitele našeho buď vnitřním vnuknutím, anebo prostřednictvím jiných lidí, anebo skrze utrpení, nemoci a neštěstí. Kdo tedy bloudíš, slyš dnes ujištění Spasitele svého, že On jako dobrý pastýř tě ustavičně hledá, dej se k Němu na cestu v upřímném pokání a On tě nalezne a vloží na ramena Svá.

b) A jak tě přijme ten pastýř dobrý? tážeš se. Jak přijímá milosrdenství Boží hříšníky, t. j. hříšníky kající, k Bohu opravdu se vracející? Pán Ježíš v dnešním evangeliu ti na to odpovídá, an dí: »Pravím vám, že tak bude radost v nebi nad jedním hříšníkem pokání činícím větší, než nad 99 spravedlivými, kteří nepotřebují pokání«. A ještě zřetelněji pověděl to Kristus Pán v onom krásném, na nás lidech tak velmi se vyplňujícím podobenství o synu marnotratném. Ač měl v domě laskavého otce, šťastné a hojně bydlo, opustil vzdor všemu napomínání otcovu lehkomyšlný syn dům otcovský a prohýřil marnotratně v nepravostech podíl svůj, — a když byl v nouzi a hladu a nahotě tu teprv počal poznávati chyby své, litoval své lehkomyšlnosti a prostopášnosti, umínil vrátiti se a prositi otce za odpuštění a učinil tak. A kterak přijal tohoto marnotratného syna otec? Hleděl právě z okna, když zmořený, otrhaný syn blížil se k domovu, viděl v jak bídném stavu se vrací, ale on rychle sešel dolů a spěchal naproti synu svému, a když ten klekaje prosil, pozdvihl jej, obejmul a radoval se velice a poručil, hned aby mu přinesen byl oděv nový, pěkný, rozkázal, aby zabili tele tučné, že budou hodovati a se veseliti; neboť »tento syn můj byl ztracen a jest nalezen, byl mrtev a opět oživil«.

Každý hříšník jest takový marnotratný syn naproti Bohu, Otcí svému nebeskému; a tento milosrdný Otec, jak jsme viděli, hledá ho jako ovci zbloudilou, a když jej nalezl, když hříšník se vrací, tu Bůh jde mu naproti milostí Svou, pozdvihuje ho k Sobě, duši jeho oblekne opět čistým rouchem nevinnosti, a připravuje mu hody ve Svátosti nejsv., a naplňuje srdce jeho pokojem a radostí.

* * *

Ó, rcete mi, čemu máme se více diviti? Té nevystihlé lásce milosrdného Boha, anebo té nesmyslné, trestuhodné lehkomyšlnosti člověka, jenž tak dobrotivého Otce opouští, aby světa a hříchu se přidržel, bohatství nehynoucí utrací, aby se uvrhl do bídy a nouze? A hle! my všickni jsme hříšníci, a musili bychom za-

hynouti, kdyby Pán Ježíš nehledal a nepřijímal hříšníků. Co Mu tedy fariseové vyčítali, to stalo se pro nás štěstím, spasením. »Tento přijímá hříšníky a jí s nimi«. Ó, Pane Ježíši, přijmi nás hříšné. Amen. † Josef Herčík.

Svátek sv. Petra a Pavla. *)

I. Láska, jež sv. Petra vedla k pokání, zahanbuje mnohé hříšníky;

II. láska, jež sv. Pavla pobádala k činům vznešeným, zahanbuje mnohé spravedlivé.

»Blážený jsi, Šimone, synu Jonášův.«
Mat. 16, 27.

Ten, Jemuž veškerá čest a chvála přísluší na nebi a na zemi, dvěma předním apoštolům Svým, Petrovi a Pavlovi, vzdal slova chvály. Petra zove v evangeliu blaženým, an dí: »Blážený jsi, Šimone, synu Jonášův«, a o Pavlovi dí, že bude Mu »vyvolenou nádobou«: »Ten mi bude vyvolenou nádobou, aby jméno mé nesl před pohany.«

Tak velice poctil a vyznamenával Pán a Spasitel Své dva apoštoly. O sudte sami, nesluší-li se, abychom i my, kteří se býti pravíme vyznavači Kristovými, také je uctivali? Ano, uctívati je máme nejen proto, že to byli dva přední apoštolé, že byli nejvznešenějšími rozdávateli tajemství Božích, že velehorlivými byli v hlásání víry Kristovy — ale i proto, že v nich zářila veškerá ctnost a pronikala i mysl i srdce jejich. A jakkoliv ctnosti ty zářily leskem jasným všechny, přece některé silou zvláštní se označovaly. U Petra to byla láska, vedoucí jej ku pokání, u Pavla pak láska, pobádající jej k vznešeným činům. A právě na tyto světlé body v životě svatých apoštolů chci upozorniti v dnešním kázání, aby i hříšníci i spravedliví, nahlédnou-li v toto světlé zrcadlo, seznali své chyby — a seznavše je, v uzardění odložili. Nebo zajisté I. láska, jež sv. Petra vedla k pokání, zahanbuje mnohé hříšníky; II. láska, jež sv. Pavla pobádala k činům vznešeným, zahanbuje mnohé spravedlivé.

P o j e d n á n í.

I.

Přátelé drazí! Kdož popíše s dostatek lásku Petrovu, kterou svého Pána a Mistra miloval, když se stal jeho učenníkem? Na všech cestách Jej provázeje byl ochoten s Ním vše snášeti, vše trpěti. Ano, na hoře Olivetské dosvědčoval, že Jej nikdy neopustí, byť se i všichni nad Ním pohoršili — i na smrt, že s Ním půjde. Ale, ó Bože milosrdný, kdo prozkoumá srdce lidské?

*) Rozvrh dle Knolla,

Kolik nejlepších předsevzetí okamžikem zaniká! Vidíme to na Petrovi. Ještě téže noci klesá — Krista zapírá — přísahá, že Ho nikdy neviděl, že Ho nezná. Ó jak smutný to pád! Tím smutnější, čím více milostí od Pána obdržel, čím více dobrodiní od Něho přijal. Přátelé! Čím výše se kdo vznese, tím bolestnější pád, tím hlubší propast, v níž se řítí. Petr vznesl se vysoko a sklesnul hluboko! Povýšen za apoštola, za rozdavače tajemství Božích, upadá v propast odpadlictví, praví, že Krista nezná!

V pravdě, hluboký to pád! Nicméně i z tohoto pádu Petrova příklad sobě vzítí můžeme; nebo jak hluboko padl, tak rychle povstal, čině pokání. Ano, přátelé drazí, pokání Petrovo bylo a) rychlé, b) trvalé.

a) Jak rychle, jak dokonale pozdvihuje se Petr ze svého smutného pádu! Spoutaný Spasitel jediným smutným pohledem, jež na něho vrhnu, rozráží tu tvrdou skálu, že vodu vydává. Sotva že kohout zazpíval, vzpomíná nevěrný apoštol, jak laskavě ho Kristus varoval, — a jak toho nedbal! Švédomy se v něm probouzí a hřímá mu do duše: Cos to učinil! Ohavnost skutku, jehož se dopustil, staví se mu před oči, — srdce jeho počíná se v hlubinách chvítí — — s očí mu tekou slzy. »Vyšel ven, dí evangelium, a plakal hořce.« Plakal, poněvadž věděl, že svého nejlepšího přítele, svého dobrotivého Mistra, — svého Pána a Boha těžce urazil. »Jak jsem nešťastný, volal v srdci mém, — jak mohu déle žítí, zradiv světlo života? Nešťastná ústa, jak jste se mohla otevřítí, abyste přísahala, že neznáte Toho, o Němž jste nedlouho před tím vyznala, že jest Synem Božím! Ó jazyku zlojanný! Jak si mohl svědčítí, že neznáš Toho, Jenž tě krátce před tím tělem i krví Svou občerstvil! Ó bolesti! Ó lítosti! Ó slzy pronikněte srdce úplně, abych milosti našel u Toho, Jehož jsem nevděčně zapřel! Ta láska, kterou Krista vřele miloval, obživila v srdci jeho a vedla jej k poznání viny; — — láska ta rozechvěla srdce jeho zármutkem a vyloudila s očí slze pokání.

Jak poučný jest příklad Petrův pro všechny, kteří klesli v hřích! »Právě proto, dí sv. Chrysoštom, dopustil Bůh, že Petr trojnásobným zapřením Pána se provinil a klesl, aby v povstání svém všem hříšníkům poskytnul dokonalý příklad pokání.« Kéž jsme v toto lesklé zrcadlo příkladu Petrova nahlíželi! Avšak, ó běda! jak mnozí za našich dnů Petra následují v zapírání Krista! Dí sv. Augustin: »Kolikrát kdo zhřeší, tolikrát zapírá Krista.« Jako spravedlivý, jenž zákon Boží ostříhá a dobré skutky koná, tím samým Krista vyznává, právě tak zapírá Krista hříšník, zhrdá-li svatou vůlí Jeho a zákony nohou smělou tlape —: »Ústy dí apoštol národů, — vyznávají, že Bůh jest, — ale skutky svými Jej zapírají.« Můj Bože! jak často se to stává!

Jak často slyšíme: Já věřím v Boha, já uznávám náboženství, já jsem křesťan; — ale, přátelé drazí, sotva že se mu naskytne příležitost, aby víry se zastal, — víru vyznal — tu skutkem praví: neznám Ho. Sotva že se smyslnému člověku ukáže hříšná

rozkoš ve své svůdnosti, — anebo nečistá radost ho omámí, — ach, již v srdci mém volá: Neznám Ho. — Opouští Boha, Jehož sice někdy slovy uznává a přidává se k světu, jehož skutkem následuje.

A tak mezi námi žijí mnozí, kteří ne třikrát, ale mnohem častěji rovněž tak nevděčně, tak opovážlivě Krista zapírají jako Petr. Ale, moji drazí, kde jest lítost, jež srdce proniká? Kde slze, jimiž nepravosti se smývají? Kde pokání, jímž Boha usmírujeme? Jakmile kohout zazpíval a Kristus smutně na Petra pohlédl, ihned hořce plakal. A lidé našeho věku? Hříšníci? Pane Bože, nic nechci o tom říci, že přecho často slyší kohouta zpívati — a přece zůstávají tvrdými. Bůh k nim mluví do srdce, — a zůstávají nečitelnými. Kazatelé napomínají — a hlas jejich není slyšán! A mnozí z těch, kteří ke Kristu se blíží? . . . Jak často mají Krista v ústech toliko a v srdci prázdno . . . Odkud to? Příčina toho jest, že neuvažují upřímně, koho urazili. Urazili Pána nebe a země, Pána nejvyššího, nejdobrotivějšího — nejspravedlivějšího; a na to nemyslí! Proto pokání lidí povrchních jest jen také povrchní! Ó, jak hanbiti se musí, pozorují-li apoštola Petra v jeho upřímném pokání!

b) Ano, Petr nejen tenkrát, když se obrátil, oplakával svůj hřích, ale po celý život. »Kolikráte, dí jeho žák, sv. Klement, kolikráte za dne anebo za noci slyšel kohouta zpívati, tolikráte padnul na zem a proud hořkých slzí proléval.« Celý život jeho nebyl ničím, leda ustavičným pokáním. Obdržel-li od Boha zvláštní milosti a útěchu, zvolal zahanben v srdci mém: Ó můj Spasiteli, že jsi ke mně tak dobrotiv, tak laskav, ač jsem Tebe tak nevděčně urazil! Když ale byl v přetěžkém úřadě svém pronásledován, když byl do žaláře uvržen, řetězy spoután — a konečně hlavou dolů ukřižován, — snášel to vše jako pokání s trpělivostí nepřekonatelnou a děkoval Bohu, že mu dopřál příležitosti, aby za troje zapření mohl náležitě učiniti zadost.

Ejhle, přátelé drazí, tak láska vedla apoštola k pokání upřímnému, k pokání trvalému. Ty můj milý Bože, jak zahanbuje nás tento příklad Petrův! Jdeme k zpovědi, litujeme jednou hříchů, obdržíme rozhřešení, — pomodlíme se uložené pokání a pak si myslíme: Dost! Ale dost není. Učíť sněm církevní Tridentický, že hříchy i věčné tresty po vykonané platné zpovědi se odpouštějí, ale časné tresty že ne vždycky spolu se promíjejí. I po vykonané sv. zpovědi a po vykonaném pokání, dí sv. Augustin, zbývají nezdědky časné tresty, jež člověk dobrovolným pokáním shlazuje, anebo po smrti v očistci odčiní. A proto právě napomíná Duch Svatý v knize Sirach, abychom i tenkrát, když hřích jest nám odpuštěn, beze strachu nebyli. Máme se snažiti, abychom i časné tresty smazali, buď že obnovujeme lítost, anebo že se zapíráme, anebo že dobré skutky konáme — anebo že trampoty trpělivě snášíme. Kéž jsme v tom následovali příklad Petrův! Kéž jsme hříchů spáchaných tak snadno nezapomněli, ale opět a opět je oplakávali! Pak by v nás pýcha nebujela, pak by nepravost v nás

se nevzťahala, pak by horlivosť naše rostla, naše modlitby by byly živější, naše dobré skutky by se množily. — Ach ano, přinášeli bychom ovoce — ovoce nejušlechtlejší. Ó, moji drazí, následujme tudíž sv. Petra v lásce — která jej vedla k pokání — a sice k pokání rychlému a trvalému. Nicméně ale mějme zření také k sv. Pavlu, jevíť se láska tohoto apoštola velikými skutky. O tom ale v díle

II.

Láska sv. Pavla jevíť se velikými skutky. Bylať a) činná, b) trpělivá.

a) Ano, nebyla to jen planá slova zdvořilosti, nebyly to jen jakési sladké pocity, ale byly to činy bohumilých ctností, jimiž se vyznamenával. A věru, není ani ctností, jež by svrchovanou měrou neposkytovala důkazů o lásce vroucí sv. Pavla.

Myslíte snad, že dobrovolné sebezapírání o lásce dokonalé svědčí? Hle sotva že se Pavel obrátil, ihned se tři dny a tři noci postil a později požíval jen tolik, kolik potřebí bylo, aby život udržel. »Trýzním své tělo, píše ke Korintským, a v služebnost uvádím, abych sám, hlásaje slovo Boží jiným, nebyl zavržen.«

A nebo se domníváte, že vroucí, srdečná modlitba jest pravou známkou duše Boha milující? Hle, Pavel stále na Boha myslil, jeho duch žil jedině v Bohu Spasiteli svém. Sv. Chrysostom dí, že po namáhavé práci denní také v noci mnoho hodin v modlitbě Bohu věnoval.

Pravíte, že činná láska jest hotova pro Boha a pro spásu lidí vše podstoupiti. Ó, prosím vás, kdo více v ohledu tom podnikl než Pavel?

Sám sv. Chrysostom, jehož výmluvnost jest známá, dosvědčuje, že není s to vylíčiti onu horlivosť, s kterou sv. Pavel evangelium Kristovo rozšiřoval. Nebo, táže se týž církevní učitel, kde jest místo nějaké, na němž by hlas apoštola národů nezazníval? Kde jest moře, po němž by se byl neplavil? Kde jest národ, k němuž by byl nezavítal, zvěstuje slovo spásy — a nevyjímal žádného, ani pohany, ani židy, ani učené ani neučené, ani vznešené ani nízké, krátce: Byl všechno všem, aby všechny Kristu získal.

A jak? Přátelé drazí! Nahlédneme-li do tohoto jasného zrcadla, porovnáme-li se s tímto skvělým vzorem, co myslíte, můžeme si pak ještě zakládati na svojí lásce k Bohu? Ach Bože! Jaký rozdíl jest mezi přisností Pavlovou a zapíráním naším! Co výmluv míváme pro sebe, jen abychom svým smyslům pohověli! Jak skrovná jest naše zbožnosť proti té, kterou Pavel vynikal! Pobožnosť dlouhá nám nebývá po chuti, býváme roztržiti!

A což teprve porovnáme-li horlivosť svoji pro čest a slávu Boží a spásu bližního s horlivosťí Pavlovou! Bůh bývá urážen a znectěn — a my — chladně se k tomu díváme; — ctnost bývá tupena — a nám jest to lhodostejno —; víra jako víra se říká — a my k tomu mlčíme! — — Pravá láska, dí sv. Augustin, jest

jako oheň. Oheň není nikdy pokojný, ale vzhůru svými plameny šlehá a vůkol se šíří. Právě tak pravá láska není nikdy nečinná — a jest neunavná v skutcích.

Ó, moji drazí, přejeme-li si, aby se o nás říci mohlo, že Boha upřímně milujeme, pak musíme tu lásku dokazovati skutky a sice: skutky sebezapírání, skutky pobožnosti, skutky lásky k bližnímu.

b) Ale láska naše musí býti hotova pro Boha vše podstoupiti. Ó, jak krásný příklad této trpělivé lásky podává nám apoštol národů Kdo spočte, co vše pro jméno Kristovo vytrpěl! Kam přišel, všady trpěl. Brzo byl vsazen do žaláře, brzo před soudce vlečen, brzo od pohanů posmíván, brzo od židů osočován, brzo kamenován, brzo metlami šlehán, od falešných bratří zrazen, nespravedlivým způsobem odsouzen. A tak byl celý život jeho nepřetržitým řetězem pronásledování, protivenství a trampot. A nic nemohlo sílu jeho trpělivosti zlomiti — nebo láska tohoto apoštola zvítězila nade všemi útrapami. Nepokrytě doznal, že v protivenstvích se raduje a křížem Kristovým se chlubí. »Co, — píše k Římanům, aneb kdo může mne odloučiti od lásky Krista Ježíše? Utrpení? Úzkost? Hlad? Nahota? Nebezpečí? Pronásledování? Meč? Nikoliv! Nebo jsem jist — že ani smrt, ani život, ani marnosti, ani přítomné, ani budoucí . . . nemůže mne odloučiti od lásky, jež zakládá se na Kristu Ježíši, Pánu našem.«

Ta k mluvil Pavel, naplněn horlivou láskou, a co řekl, skutkem splnil. Uprostřed trampot zůstal věren svému Spasiteli a z lásky k Němu podvolil se i poslední ráně mečem, jež zbavila ho života časného a otevřela mu brány věčnosti.

Moji drazí, kdož by neobdivoval sílu této trpělivé lásky! A uvažujice tu lásku, zda studem zardíti se nemáme? Ó, rcete pro Bůh, kde že jest ta láska mezi křestany, která vše podniká, vše snáší? Ó, není třeba ani těžkých pronásledování — útrap — aby mysl naši sklonily, postačí přechasto malý křížek, malá obtíž, aby roznítla netrpělivost naši a vzbouřila v nás krev k proklínání; nevinné slovo podnítí nás k hněvu, — trvající nemoc zdá se nám býti nesnesitelnou. Lidé chtějí míti jen nebe, — jen rozkoš — o trampotách nechtějí slyšeti nic. — A kde jsme? Na světě! Kde jsme? V slzavém údolí — jsme v bídě — — Ó, kéž by nás příklad sv. Pavla povzbudil, abychom ho následovali. On sám nás k tomu pobádá: »Prosím vás, buďte mými následovníky, jako já jsem ná sledovník Kristův.« I. Kor. 4, 16.

Ó, buďte v utrpení trpěliví! — Vždyť Kristus také nesl kříž — a skrze utrpení vešel do slávy Své. A co jsou utrpení tohoto světa proti budoucí oslavě? Ani přirovnati se nedají! Ne-dejte se zastrášiti ani útrapou, nesklusněte na duchu, — ale buďte následovníky Kristovými, jako sv. Pavel byl.

Ejhle, drazí přátelé, jak pravdou se býti ukázalo, co jsem řekl: I. že láska, která vedla Petra k pokání, mnohé hříšníky zahnbuje,

II. že láska, která pobádala Pavla k činnosti, mnohé spravedlivé zahanbuje.

Sv. Petr a Pavel jsou tudíž až do dnešního dne učiteli světa nejen svými spisy, nejen svými řečmi, ale i svými skutky, svým příkladem. Ti, kdož klesli, necht se učí, jak by povstali, kdož ale s Bohem ve spojení jsou, necht vědí, jaká jest dokonalá láska k Bohu a k bližnímu. Kéž ten příklad jejich nadarmo nám nesvítl! Kéž nás vede k tomu, aby i srdce i mysl k Bohu se naklonily! Pak jistě dojdeme těch končin ráje nebeského, kde nyní knížata apoštolští jsou — a koruna slávy zdobiti bude — skráně naše. Amen.

Dr. Josef Burian.

Neděle IV. po Sv. Duchu. *)

O dobrém úmyslu.

»K slovu tvému rozestřu síť.«

Luk. 5, 5.

Po celou noc pracoval Petr a při této práci ničeho nevyzískal, po tuto celou noc vícekrát rozestřel síť a ani jediné ryby nevylovil. Když ale na slovo Ježíšovo síť opět rozestřel, zahrnul tak veliké množství ryb, že se síť trhala a že naplněné lodice se téměř potopovaly. Jak veliký se ukázal rozdíl mezi prací, kterou konal Petr ve jménu Ježíšově, na slovo Ježíšovo, a kterou nekonal v tomto jménu, na slovo Ježíšovo.

Událost dnešního svatého evangelia jest nám všem velmi poučnou. I při našich pracích záleží velmi mnoho na tom, v jakém jménu, s jakým úmyslem je konáme. Býváme velmi často pamtování, abychom při denním díle svém dobrý úmysl měli. Upomínka ta jest velmi důležitou a proto co nejčastěji má se opakovati. A jelikož dnešní sv. evangelium právě k tomu vhodnou příležitost poskytuje, chci též já dnes připomenouti vám, abyste práce své s úmyslem dobrým podnikali. V čem tedy záleží dobrý úmysl, kterým denní zaměstnání své zasvěcovati máme? Myslím, že odpověď bude snadnou: dobrý úmysl záleží v tom, že křesťan při svém počínání veškerém hledí se jenom Bohu zalibiti a všechny své práce denní vykonávati chce jako obět, kterou Bohu přináší, Bohu jako nejvyššímu Pánu všeho tvorstva, by Mu uznáním své úplné závislosti nejhlubší úctu vzdával; křesťan vykonávati chce své práce jako obět chvály aneb úcty; jako obět, kterou přináší Bohu nejvyššímu spravedlivému, Jehož tak často urážel a kterého obětí tou usmířiti hledí — jako obět smírnou; křesťan konati chce práce své konečně jako obět, kterou přináší Bohu nejvyššímu dobrotivému, Jehož dobrotivosti již tak často zakusil a které mu i v budoucnosti nevyhnutelně zapotřebí bude a obětí tou chce Bohu

*) Viz Rudigier.

jednak děkovati, jednak ho prositi, chce konati tedy práce své jako obět díků a obět prosby.

Křesťan tedy koná práce své jako čtveru obět; chvály totiž, smíření, díků a prosby; a touto nepatrnou obětí hledí získati sobě vznešené ceny před očima Božíma skrze neskončenou obět Ježíše Krista, s kterou vše spojuje — a vše to sluje dobrým úmyslem při práci.

Rozumíme-li výkladu tomu, v čem dobrý úmysl při práci záleží, pak se nám zdá zbytečným odpovídati na otázku: Proč při denní práci své máme Bohu se líbiti a Jemu tu čtveru obět přinášeti? — Poněvadž ale předmět ten velmi důležitým jest, prospěje nám zajisté velmi odpověď na otázku tu v kázání dnešním.

Mějmež při každodenním zaměstnání svém dobrý úmysl, jež povinnováním jsme:

- I. Bohu,
- II. sobě samým.

P o j e d n á n í.

I.

Pracovati máme z dobrého úmyslu, neb jest to naší povinností k Bohu. My jsme také skutečně tuto obět dobrého mínění Bohu povinnováni, poněvadž Bůh Sám v Sobě neskončeně ji zasluhuje a také výslovně jí žádá.

I. Bůh zasluhuje obět dobrého úmyslu. Onť Sám v Sobě a od Sebe jest tím nejvyšším dobrem; ano, On jediný v pravdě dobrým jest: »Jediný dobrý jest Bůh,« praví Pán Ježíš u Mat. 19, 17. A když Bůh jediný jest nejvyšším a jediným pravým dobrem, zdali toho nezasluhuje, abychom se Jemu zcela oddali a obětovali? Abychom Jeho vždy před očima měli a Jemu se zalíbiti hleděli? Rozum sám nám to poroučí a praví, že člověk, jenž sám v sobě nedokonalým jest, již dle své duševní povahy po nezměnitelném, nejvyšším dobru toužiti musí a proto všechno své konání na Boha musí vztahovati, že vše, čím jest a co má, jest a má od Boha, a proto se vším pro Boha býti a vše pro Boha míti musí. Proto také tím prvním a nejdůležitějším příkázáním pro člověka jest: »Milovati budeš Pána Boha svého z celého srdce svého, ze vsí duše své, a ze vsí mysli své.« Tedy nerozděleně, zcela musí se člověk Bohu odevzdati a všechny své práce a podniky Bohu zasvětit, t. j. s dobrým úmyslem je konati. — Již ve Starém Zákoně psáno jest: »Boha se boj a přikázání Jeho ostříhej: nebo to jest všeliký člověk«. Kazatel 12, 13. Jak dobře napomínal proto Mojžíš lid israelský slovy: »Varuj se pilně, aby nezapomenul na Hospodina; — Hospodina, Boha svého báti se budeš, a Jemu Samému sloužiti.« Deut. 6, 13.; proto též dobře volá David král v žalmu 118 57.: »Podíl můj jsi Ty, Hospodine, ostříhati budu zákona Tvého.« Tuto povinnost svou dobře poznali ti, o nichž Žalmista zpívá: »Ajhle, jako oči služebníků

obráceny jsou k rukám pánů jejich, jako oči dívky k rukám paní její: tak jsou obráceny oči naše k Hospodinu, Bohu našemu, až by se smíloval nad námi.« Žalm 122, 2. »Nebo kde jest poklad tvůj, tuť jest i srdce tvé.« Mat. 6, 21. A je-li Bůh naším pokladem, je-li naším nejvyšším dobrem, pak zajisté naše srdce, pak i oko naše duševní vždy jen k Němu směřovati musí! Není-li tudíž naší povinností, abychom všechny skutky pro Boha konali, abychom Jemu sloužili, Jemu zalíbili se hleděli, aneb není-li naší povinností abychom s dobrým míněním konali práce své? Poznáváme tudíž, křesťané milí, že Bohu obět dobrého úmyslu přináseti povinni jsme, neb Bůh jest naším nejvyšším dobrem, a tudíž celý život náš službě Jeho zasvěcen býti musí.

Že Bohu tuto obět povinni jsme, vysvítá také odtud, že Bůh Sám jí zřejmě vyžaduje.

2. Na více místech Písma svatého Nového Zákona nalezáme rozkaz, že vždy modliti se máme. Tak praví Ježíš u evangelisty Lukáše: »Potřebí jest vždycky se modliti a neustávati.« A Pavel v listu k Thessalonským píše: »Modlete se bez přestání.« Jak máme těmto slovům rozuměti? Chce skutečně Pán Ježíš, abychom denní práce své zanedbávali a jen na modlitbách prodlévali? Chce tomu také sv. Pavel? Ó nikoliv; Pán Ježíš Sám konal práce Svě, jak staré podání praví; a sv. Pavel za svého apoštolského úřadu také rukama svýma pracoval a svým věřícím pilnou práci nařizoval, a praví sám: »Kdo nepracuje, ať nejí.« Tímto příkazem nezapovídá se nám také nutný odpočinek a zotavení. Jak nám tedy možno tomu rozkazu Pána Ježíše a Jeho velikého apoštola vyhověti, abychom se ustavičně mohli modliti a při tom přece pracovati? Jaký jest smysl tohoto rozkazu? Žádný jiný, než že i skrze práci, i ve svém zaměstnání můžeme se modliti, že dobrým úmyslem všechny své práce posvěcujeme a jako obět před očima Božíma je přinášíme.

Proto dí sv. Pavel ke Korintským: »Ať jíte aneb pijete, aneb cokoliv jiného činíte, vše číňte ku slávě Boží.« I. Kor. 10, 31.

Ke Kolossenským: »Všecko, cokoliv činíte v slovu nebo v skutku, všecko číňte ve jménu Pána Ježíše Krista, díky činíce Bohu a Otcí skrze Něho.« Koloss. 3, 17.

Po slovech těchto nikdo pochybovati nemůže o tom, že Bůh dobrý úmysl při skutcích našich žádá. Vše konati máme ke cti Boží a ve jménu Pána Ježíše, ve všem máme hleděti Bohu se líbiti a obět svých prací a podnikání spojovati s obětí Ježíše Krista.

Nuže, křesťané, povinni jsme Bohu při pracích svých dobrý úmysl míti. Bůh toho zasluhuje, neb jest tím nejvyšším dobrem, jemuž sloužiti máme; ano, s Davidem volejme: »Ó, Hospodine, já jsem služebník tvůj, já služebník tvůj a syn dívky tvé.« Žalm 115, 16. Obracejme oči svých k Hospodinu, jako obráceny jsou oči služebníků k rukám pánů jejich, jako oči služky k rukám paní její. Bůh žádá od nás výslovně obět úmyslů dobrých, dle výslovné vůle Jeho máme se vždy modliti, máme všecko ke cti

Boží a ve jménu Pána Ježíše konati. Vzbuzení úmyslů dobrých má býti vždy zároveň částí naší pobožnosti ranní, jakož i Církev v hodinkách svých ranních každodenně modlí se slovy sv. apoštola: »Králi věků nesmrtelnému, neviditelnému, Samému Bohu čest budiž a sláva na věky věků.« 1. Tim. 1, 17. Při denním zaměstnání svém volejme často s Církví: Sláva Bohu Otci i Synu i Duchu Svatému.« At činíme cokoliv, čiňme vše ke cti Boží a ve jménu Pána Ježíše, pak dáme Bohu, co jest Božího. Obět dobrých úmyslů přináseti povinni jsme ovšem nejen Bohu, ale i sobě samým, a o tom v díle druhém.

II.

Náš blahobyt žádá, abychom při práci své dobrý úmysl vždy měli.

1. Velmi veliký užitek v časném blahobytu přináší při práci dobrý úmysl. Pravdivé a známé jest v tom ohledu přísloví: »Na Božím požehnání všecko záleží.« »Nebude-li Hospodin stavěti domu, nadarmo pracují, kteří staví jej. Nebude-li Hospodin ostříhati města nadarmo bdí, kdož ostříhá ho.« Žalm 126, 1. 2. Tak tomu v pravdě; nepomahá-li Bůh, všecko lidské namáhání nic neprospívá k dosažení blahobytu časného. Naopak požehnání Boží jest dle výroku Žalmisty Páně »jako strom, kterýž štípen jest podle vod tekoucích, jenž ovoce své vydá časem svým a list jeho nespřchne, a všecko, cokoli činiti bude, šťastně mu se povede.« Žalm 1, 3. — A tohoto požehnání Božího, na kterém všecko spočívá, dochází člověk dobrým úmyslem při svých podnicích. Tomu učí nás sv. evangelium. Sv. Petr, když lovil ryby, činil v noci totéž, co ráno, vždy rozestíral síť své k lovení, a přece v noci ničeho nepopadl, poněvadž nepracoval s dobrým úmyslem, kdežto ráno, když na rozkaz Ježíšův a ve jménu Pána Ježíše síť rozestřel, bohatý lov ryb dosáhl. Dobrým úmyslem nabyl požehnání Božího.

»Pobožnost, praví sv. Pavel, jest ke všemu užitečná majíc zaslíbení nynějšího života i budoucího.« 1. Tim. 4, 8

Zkušenost nám podává ještě více důkazů o té pravdě, že dobrý úmysl nám vždy v našich podnicích požehnání Boží přinesl.

»Kdož se bojí Pána, přijme naučení Jeho; kteříž budou bdíti k Němu, naleznou požehnání.« Sirach 32, 18.

Jako jisto jest, že dobrý úmysl při našich podnicích jest pramenem požehnání časného, tak jisto jest také, že z dopuštění Božího naše podniky se nám někdy nedaří. Ale i tu poskytuje nám dobrý úmysl ten užitek, že mírní naší bolest a náš zármutek z nezdaru a vlévá do srdce našeho sladkou útěchu. Toho, jenž ve svých pracích jenom a výhradně Boha a Jeho zalíbení vyhledává, toho nikdy neuslyšíme naříkati a trpce sobě stýskati, jako toho, jenž dobrého úmyslu nemá, a jenž sklamán jsa v naději své, v neštěstí nemírný často nářek vede. U proroka Habakuka čteme tato slova: »Nebo fik nebude kvěsti: a nebude plodu na vinicích. Sklamá dílo olivy: a role nepřinesou pokrmu. Odřezán bude od

ovčince dobytek: a nebude skotu u jeslí. Já pak v Hospodinu radovati se budu: a plesati budu v Bohu Spasiteli mém. Bůh Pán jest síla má.« Hab. 3, 17.

Jak rozmanitá neštěstí popisuje tu prorok! Jaké nezdary všech podniků!

Protože ale vždy má Boha před očima svýma, protože jen Bohu zalíbíti se hledí i v nehodách podniků svých, proto netrápí ho ani neúroda ani vlhko; prorok raduje se v Pánu a těší se v Bohu, Spasiteli svém; Bůh Pán jest síla jeho.

Jak všem známo jest, těšil se i Job z podobného pokoje v mysli své, když rána za ranou nešťastnou ho stíhala. Při nabytí, získání majetku svého, jakož i ve svém blahobytu pohlížel Job jenom na Boha svého, a podobně při všech ztrátách svých nezviklán pevně v Boha doufal, a proto zůstal klidným a pokojným: »Hospodin dal, Hospodin vzal, jakž se Hospodinu líbilo, tak se stalo: buď jméno Hospodinovo požehnáno.« Job. 1, 21.

Pozorujtež tu, křesťané milí, sílu a moc dobrého úmyslu, jenž ve štěstí a v blahobytu přináší požehnání Boží, v neštěstí ale a v nezdaru podniků jak lidem mocnou útěchu poskytuje.

2. Zvláště veliký prospěch dobrých úmyslů při našich pracích objevuje se nám v ohledu duchovním.

Učitelové církevní nazývají dobrý úmysl, jaký křesťané v denních svých pracích mají, duševní alchymii aneb zlatodělstvím. Nebo jako již mnohdy děly se pokusy, ač marně, z kovů obecných, z kovů ceny nižší, jako z olova, učiniti zlato pravé, tak křesťan dobrým úmyslem při každodenních podnicích svých dobývá pravého zlata z toho nejobyčejnějšího olova t. j. činí skutky své záslužnými pro nebe. Ó, jak vznešeným, jak drahocenným zlatodělstvím jest dobrý úmysl při naší práci! Dobrým úmyslem »skládáme sobě poklady v nebi, které ani rez, ani mol nekazí, a které zloději nevykopávají, ani kradou.« Mat. 6, 20.

Kdo z nás dle napomenutí apoštolova ke cti Boží vše činí »buďte že jíte nebo pijete«, kdo se dle toho napomenutí řídí, ten šťasten jest, neb Bůh počítá mu to vše za zásluhu. Bůh Sám činí se dlužníkem jeho, jenž mu na den veliké výplaty, to jest v den soudu, v den skonání světa a po celou věčnost veliký kapitál s bohatými úroky zaplatí.

O té pravdě, že dobrý úmysl dodává našim skutkům ceny nadpřirozené, ceny nebeské, ubezpečuje nás Pán Ježíš: »Kdožkoli dá nápoje jednomu z těchto nejmenších číši vody studené, toliko ve jménu učenníka, zajisté, pravím vám, neztratí odplaty své.« Mat. 10, 42.

Dle těchto slov zasluhuje i nepatrný skutek věčné, nebeské odměny pro dobrý úmysl. Pravdu tu ještě jasněji vysvětluje výrok soudce božského, jenž v podobenství o hřivnách dí: »To dobře, služebníče dobrý a věrný; že jsi nad málem byl věrný, nad mnohem tebe ustanovím: vejdiž v radost pána svého.« Mat. 25, 21.

Tím málem, v němž služebník onen věrným byl, můžeme rozuměti všim právem zaměstnání časné, jež vykonáno s úmyslem

dobrym, veliké odměny v nebi nám získá. Podobenství o horčičném zrnu hodí se též úplně k úmyslu dobrému.

»Podobno jest království nebeské zrnu horčičnému, kteréž vzav člověk vsel na poli svém: kteréžto sice nejmenší jest mezi všemi semeny: ale když vzroste, jest větší všech bylin a bývá jako strom, tak že ptáci nebeští přilétajíce, bydlí na ratolestech jeho.« Mat. 13, 31. 32.

Takovým malým, nepatrným zrnem horčičným jsou též naše časné podniky, poněvadž samy sebou jsou bez významu; avšak úmyslem dobrým vzrůstají v mohutný strom života věčného.

Uvážíme-li obsah dnešního rozjímání, ó, pak zajisté vším právem říci musíme, že sami sobě povinni jsme při denních pracích svých dobrý úmysl míti.

Dobry úmysl přináší nám veliký užitek časný, neb dává požehnání ku zdaru a skytá veliké útechy v nezdaru; prospívá i duševně, neb dodává časnému namáhání našemu ceny věčné a tímto způsobem obohacuje nás poklady věčnými.

* * *

Nuže tedy láska dvojí, láska k Bohu, Jemuž povinni jsme obětí dobrého úmyslu, a láska k nám samým, jimž dobrý úmysl prospívá, tato láska nechať nás povzbudí k tomu, abychom při každém podniku svém úmysl dobrý vzbuditi hleděli a nikdy naň nezapomínali.

Pamatujme si, že by nám nejvíce škodilo, kdybychom s dobrým úmyslem nepodnikali všechny práce své. Jak raduje se dělník, vydělá-li pojednou v namáhavé práci denně o několik krejcarů více! A hle, koná-li práci svou s dobrým úmyslem, tu vydělává denně, ano za hodinu více, ne po krejcaru ani po zlatce, ale o mnoho více. —

Ve jménu Pána Ježíše rozestírejme vždy se sv. Petrem síť své při každé práci a za odměnu budeme i my jednou poťapeni do sítě Ježíšovy, t. j. odměnou všech našich podniků bude království nebeské. Amen. Jan Götschner, duchovní správce v Pardubicích.

Řeči příležitostné.

Při udělování svátosti biřmování.

O hodném přijetí Ducha Svatého.

»Nezarmucujte Ducha Svatého Božího, kterýmžto znamenání jste ku dni vykoupení.« List sv. Pavla k Efes. 4, 30.

Konečně nadešli dnové dávno očekávání! Přiblížila se doba radosti a plesu! Navštíví-li milovaný otec své vzdálené milé děti, raduje se otec z návštěvy té, a radují se i děti z příchodu milého otce, a radost jejich bývá tím větší, čím více od něho draho-

cenných darů obdržují. A hle, přátelé drazí, nás navštívil náš velice milovaný duchovní otec a arcipastýř, náš nejdůstojnější pan biskup. Proto máme všecku příčinu se radovati, a radost naše může býti tím větší, neboť Jeho biskupská Milost nepřichází s prázdnem, nýbrž přináší nám hojnost duchovních darů a dobrodiní.

Svatý Pavel psal křesťanům v Římě takto: »Žádám si viděti vás, abych vám udělil nějakou částku duchovní milosti k vašemu potvrzení«. A z téže příčiny zavítal i k nám náš nejdůstojnější arcipastýř, zavítal k nám, aby některým z osadníků našich udělil částky duchovní milosti, aby jim udělil svátost biřmování. Vám tedy, drazí zde shromáždění biřmovanci, vám především platí návštěva nejdůstojnějšího pana biskupa, vám hlavně chce on uděliti ve svátosti biřmování milost k vašemu potvrzení. Nebude již dlouho trvati a uskuteční se na vás, po čem jste tak dlouho a tak vroucně toužili, k čemu jste se tak dlouho připravovali. Zástupce Samého Ježíše Krista, váš arcipastýř, bude svolávati na vás s nebe Ducha Svatého s Jeho sedmerymi dary a bude vzývati Jej, aby osvětlil váš rozum a posilnil vaši vůli, bude vám vyprošovati pomoc s hůry, abyste se mohli uchrániti všeho hříchu. A pak bude vzkládati na vás ruce a znamenati vás znamením sv. kříže a posilovati vás křížem spásy ve jménu Otce i Syna i Ducha Svatého, aby vás účastnými učinil všech milostí, které Spasitel náš Ježíš Kristus spojil se svátostí biřmování. Ó, jak to drahocenné poklady, které se vám podávají! Posvěcující milost Boží, ono vzácné ovoce smrti Kristovy, ta bude ve vás rozmnožena; Duch Sv., třetí božská osoba a pravý Bůh, sestoupí na vás a posilní vás, abyste vítězně obstáli v boji proti všemu zlému, abyste prospívali v dobrém a jednou, bohati jsouce na ctnosti a zásluhy, vejíti mohli v život věčný; vaši duši vtisknuto bude nezrušitelné znamení, znamení, které vás učiní jakožto bojovníky Kristovy nebi milými, peklu ale hroznými, znamení, které vám zaručí a zprostředkuje všechny milosti, jichž k opravdu křesťanskému životu třeba, znamení, které po šťastně skončeném boji tohoto života připraviti má blaženost věčnou v nebesích. Jak tedy odůvodněna a oprávněna jest vaše touha po přijetí sv. biřmování! A jestliže já vás od přijetí svátosti té poněkud zdržuji, tož vezte, drazí biřmovanci, že činím tak jen proto, abych vám ještě v poslední chvíli nějaká napomenutí udělil a na srdce vložil. Mám sice za to, že jsem vás ve přípravách, které jsem s vámi ku sv. biřmování konal, dostatečně poučil o svátosti, jižto se přijmouti chystáte, ale láska k vašim nesmrtelným duším nutí mne, abych přípravu tu dnes ještě doplnil a dokončil, a sice napomenutím, jež nemá žádného jiného účelu, než učiniti den dnešní pro vás dnem skutečně požehnaným, požehnaným pro život i věčnost.

A které napomenutí mohlo by k tomu býti příhodnější než ono, které jsem položil v čelo řeči své a které láskou a horlivostí roznicený apoštol národů sv. Pavel dal věřícím a hlavně biřmovancům města Efesu, napomenutí: »Nezarmucujte Ducha Svatého«! Ano, drazí biřmovanci, nezarmucujte Ducha

Svatého; nezarmucujte Ho při přijímání svátosti biřmování, nezarmucujte Ho po přijetí svátosti biřmování. O tom budu k vám nyní mluvit a prosím vás za trpělivou pozornost, když počnu ve jménu Pána Ježíše pod záštitou Ducha Svatého.

P o j e d n á n í.

1. Nezarmucujte Ducha Svatého při přijímání svátosti biřmování, přijmete Ho do srdcí svých hodně. Z učení sv. náboženství, které vám hned v letech dětství ve škole udělováno bylo, zvláště ale z přípravy ku sv. biřmování jest známo, že svátost biřmování jest svátost živých a že tedy jenom ve stavu posvěcující milosti hodně přijata býti může. Duše vaše musí tedy býti čista od těžkého, smrtelného hříchu. Mám sice za to, že mohu s jistotou předpokládati, že jste se všickni upřímně přičinili, abyste skroušenou zpovědí do stavu milosti Boží se přivedli. Jestliže však někdo z vás, ať z příčiny jakékoli tak neučinil, nebo jestliže někdo z vás byl tak nešťasten, že po sv. zpovědi opět klesl do těžkého hříchu, ó takový použij ještě toho času, který ti do přijetí sv. biřmování ještě zbývá, a smiř se s Bohem svým, kterého jsi hříchem urazil, smiř se s Ním aspoň dokonalou lítostí, lítostí, která z lásky k Bohu, nejvyššímu dobru, pochází, abys svatokrádežně snad nepřijímal Ducha Sv. a nedopustil se tak hříchu, hříchu velkého, na který směle mohu obrátiti slova Ježíše Krista, Jenž dí: »Kdokoli by řekl slovo proti Synu člověka, bude jemu odpuštěno, ale kdož by mluvil proti Duchu Sv., nebude mu odpuštěno ani v tomto věku, ani v budoucím«. Mat. 12, 32. Co řekl božský Spasitel o slovích proti Synu člověka a proti Duchu Sv., to platí zajisté ještě ve větší míře o skutcích. Jakou tedy ohavností před Bohem a jak záhubné ve svých následcích musí býti svatokrádežné přijímání svátosti biřmování! Vy, draží biřmovanci, vy všickni, tak aspoň se o vás domnívám, a nedej Bůh, abych se mýlil, vy všickni děsíte se před takovou ohavností a nechcete se jí za žádnou cenu dopustiti. Ale nechcete-li Ducha Sv. zarmoutiti, tož pamatujte, že nesmíte se spokojiti, abyste srdce své pouze od těžkých hříchů očistili. Také všední hříchy v ošklivosti má Bůh, a proto i těchto musí srdce vaše prosto býti, chcete-li, aby Duch Sv., ten Duch čistoty a svátosti, rád do srdcí vašich zavítal. Proto povzbuzuji a prosím vás, vzbudte všickni bez rozdílu ještě jednou srdečnou lítost nad hříchy celého svého života, neboť čím větší a srdečnější bude vaše lítost, tím čistší bude vaše srdce, a tím více milosti se vám ve svátosti biřmování dostane. Proste tudíž vroucně Spasitele svého, Ježíše Krista, kterého jste před kratičkou dobou do srdcí svých přijali, aby Svojí drahocennou krví očistil srdce vaše, aby byla milým a příjemným příbytkem Ducha Svatého.

Však čistota od hříchu, ačkoli jest první podmínkou hodného přijetí svátosti biřmování, není podmínkou jedinou. Třeba také srdce vyzdobiti, jak se na přijetí tak vznešeného hosta, jako jest

Duch Sv., sluší. Pozorujte tento chrám Páně! Kterak jsme se vynasnažili, abychom ho co nejlépe vyzdobili k dnešnímu dnu a k tomu úkonu, jenž se v něm vykonává bude! Ó, jak daleko více musí vyzdobeno býti vaše srdce! Myslím, že není třeba, abych vám teprve vykládal, jaká ozdoba líbí se Duchu Sv. na srdci vašem a jakou ozdobu na něm také skutečně hledá. Jsou to především ony ctnosti, které vám On Sám hned na křtu svatém spolu s posvěcující milostí vlil, myslím totiž víru, naději a lásku.

Věřícím přislíbil Pán Ježíš Ducha Svatého. »Kdo ve mně věří«, tak praví v evangeliu sv. Jana, »tomu poplynou z těla řeky, vody živé«; Jan 7, 38. »To ale pravil«, jak sv. Jan s důrazem uvádí, »o Duchu Sv., kterého měli věřící v něho přijati«.

»Bez víry nelze se líbiti Bohu«, volá sv. apoštol Pavel. Chcete-li tedy, drazí biřmovanci, »Ducha pravdy« přijmouti, aby vás sílil ku statečnému vyznávání víry, pak ukažte, že pravda, které učí naše svatá víra, jest vám nade vše draha a mila, vzbudte v srdcích svých pevnou víru a slibte Pánu Bohu, že jako opravdoví křesťané chcete býti hotovi za víru statek i život svůj obětovati.

Ctnost naděje obrací zraky naše k nebesům, sesiluje v nás touhu po statcích nebeských, slovem ona vlévá nám nebeské smýšlení, které od nás všech žádá Duch Svatý, když ústy apoštolskými nás napomíná: »Věci, které vzhůru jsou, hledejte, ne, které na zemi.« Čím více budete, drazí biřmovanci, proniknutí tímto nebeským smýšlením, tím radostněji zavítá k vám Duch Svatý, Otec nebeský dá Ducha dobrého těm, kteří Ho za to prosí.

Vrcholem všech ctností jest láska; ona jediná sjednocuje člověka s Bohem, Jenž jest láska sama. Proto praví božský Spasitel: »Miluje-li mne kdo, k tomu přijdeme a příbytek u něho učiníme.« Čím více se, drazí biřmovanci, přičiníte roznititi v srdci svém oheň lásky, tím silněji bude ho Duch Svatý dechem Svě všemohoucí milosti sesilovati, tak že vzplane v prudký žár, jenž zničí ve vás vše, co Bohu se nelíbí.

Ještě jedna ctnost nesmí scházeti v srdci vašem, ctnost pokory, která záleží v poznání a uznání naší slabosti a nehodnosti, z čehož pak plyne touha po Boží pomoci. A může vám, drazí biřmovanci, býti za těžko na dnešní den býti pokornými? Uvažte hříchy, kterých jste se až do této chvíle dopustili, uvažte jejich počet, jejich velikost a zajisté musíte zvolati: »Otče, zhřešil jsem proti nebi a před Tebou, již nejsem více hoden slouti dítětem Tvým, neřku-li, abych přijal Ducha Svatého, záruku to lásky Tvé!« Uvažte dále vysokou vznešenost hosta, jenž vás chce navštívit, a budete nuceni přiznati slovy žalmisty Páně: »Co jest člověk, ó Bože, že jsi naň pamětliv, aneb syn člověka, že navštěvuje jej?« Žalm 8, 5.

Drazí biřmovanci, jestliže takovéto smýšlení proniká nitro vaše, jestliže uvedenými ctnostmi stkví se srdce vaše, ó, pak bez bázně přistupte ku přijetí svátosti biřmování! Pokorným dává Bůh milost Svou! Bůh vzhledne na poníženost vaši a veliké věci

vám učiní, On naplní vás Duchem Svým Svatým a Duch Svatý obnoví tvářnost duše vaší.

2. Až pak, drazí biřmovanci, budete poznamenáni znamením sv. kříže a posílnění křížmen spásy, až přijmete svátost biřmování, pak dvojnásobně a trojnásobně platí vám napomenutí svatého Pavla: »Nezarmucujte Ducha Svatého!« Málo — tak aspoň se domnívám — málo jest těch, kteří při přijímání svatého biřmování Ducha Svatého zarmucují tím, že jsouce snad ve stavu hříšném, čelo své křížmem mazati dávají, ale za to mnoho, úžasné mnoho jest těch, kteří po sv. biřmování Ducha Svatého nejen zarmucují, nýbrž Jeho ze srdcí svých takořka vyhánějí a to světlo milosti Boží, které On v duši jejich rozžehl, uhasínají.

Ó, kdybych mohl uvéstí vás v tomto okamžení ku branám pekelným a vám je otevřítí, tož spatřili byste tam v tom trápení věčném mnohé, přemnohé svátostí biřmování poznamenané. Také oni přijali milost Ducha Svatého, ale milost tu promrhali životem nekřesťanským; místo aby s Kristem a pro Krista statečně bojovali, vzdali se úhlavnímu nepříteli Jeho a nepříteli lidstva — satanu — na milost i nemilost. To znamení, které ve svátosti biřmování bylo vtisknuto duši jejich, to lpějíc nezničitelně na duši jejich, svědčí o jejich věrolomnosti, o jejich zradě a zvětšuje jejich trápení, ono pálí je na duši jejich, a oni rádi by je s duše své smazali, kdyby to možno bylo. Jako nevěrní, jako zrádní bojovníci jsou odsouzeni, zavrženi do věčného trápení. Drazí biřmovanci, podobně může se přihoditi i vám! Vzdor plnosti milosti, jež dnes bude vylita na vás, můžete býti zavrženi! Ó, nerad uvádím vám na mysl tak smutnou myšlénku! Ale jestliže tak přece činím v této slavnostní chvíli, tož buďte ujištěni, drazí biřmovanci, že nechci kaliti vaši radost, nikoli, to daleko jest ode mne; vždyť nepřeju si nic jiného vroucněji, než aby dnešní vaše radost měla dlouhé, věčné trvání, nýbrž připomenutím vám toho možného zavržení chci to nezměrné neštěstí od vás všech odvrátiti. A proto volám znova a důrazně: »Nezarmucujte Ducha Svatého Božího, Jímžto znamenání jste ku dni vykoupení!« Aby se to nestalo, abyste Ducha Svatého nezarmoutili, jedné věci musíte se báti, jedné věci musíte se varovati.

A tážete se, co že to jest? Jest to těžký hřích! Ten činí z přátel Božích nepřátele Boží, ten olupuje o milost, ten přivádí do záhuby věčné. To platí o každém hřichu, ať jest jména jakéhokoli.

Na dva však hříchy chci vás dnes obzvláště upozorniti a před nimi varovati: jsou to hříchy proti svaté víře a proti čistotě srdce. Přátelé, žijeme v době, kdy nevěra úžasné se šíří téměř ve všech vrstvách lidu, a šířitelé její všechny síly napínají, aby símě pravé víry vyrvali ze srdcí křesťanů. Katolická Církev má zuřivé nepřátele, a jestliže Bůh v milosti Svě nějakého zázraku ne učiní, není naděje na nějaký brzký obrat k lepšímu. Knihy, malířství a sochařství, divadla, noviny, zjevné bezbožectví a okázalá bohaprázdnost vyšších, tak zvaných vzdělanějších vrstev,

všecko, všecko pracuje o zboření oltářů a trůnů, nikde, nikde nemá Bůh míti vlády a práva. — Nebezpečí hrozí veliké, a kdo není pevný, ten snadno může býti sveden, o poklad svaté víry oloupen, anebo aspoň ve sv. víře zviklán. Proto, drazí biřmovanci, buďte opatrní! Opatrnosti třeba veliké, neboť sv. víry, jižto vám hlásá Církev katolická, jest nevyhnutelně třeba ku spasení, a kdo svou vinou tuto víru ztratil, ten vyřkl sám nad sebou ortel zavržení. Tak praví neomylná pravda, Kristus Ježíš! »Kdo nevěří, již jest odsouzen, t. j. kdo nevěří, bude zavržen.« Proste tudíž často a často Pána Boha se sv. apoštolem: »Pane, rozmnož víru naši!« Vyhýbejte se všemu obcování s lidmi ve víře lhostejnými, chraňte se spolku s lidmi, kteří ze sv. věcí posměch sobě tropí, varujte se příležitostí, ve kterých vaší víře nebezpečí hrozí, ať jsou druhu jakéhokoli! Nevěřte nikomu, kdo něco jiného učí, než sv. Církev! Sv. Pavel dí: »Kdyby anděl s nebe kázal vám něco jiného mimo to, co jsme vám kázali, buď proklat.« Proklati jsou tedy falešní proroci, proklati jako ďábel, ale proklati jsou i ti, kdož jim věří a ne Ježíši Kristu a Jeho sv. Církvi. Proto, drazí biřmovanci, vždycky Ježíše Krista se držte, a kdyby pokušitel přišel a vás od Ježíše Krista odvrátiti chtěl, řekněte mu: »Odejdi, satane!« Ale modlete se i za dar víry a za milost a sílu, abyste odolati mohli všemu pokušení proti víře, abyste vždy věrně stáli při praporu sv. kříže, k němuž dnes přísahati budete, neboť sv. víra a setrvání v ní jest dar Boží, a Bůh uděluje dary Svě jen těm, kdož za ně prosí. Modlete se také ty modlitby, které se kněz po mši sv. z nařízení sv. Otce Lva XIII. modlí, zvláště vzyvejte Rodičku Boží, sv. Josefa, sv. apoštolu a sv. Michala Archanděla. A dá Bůh, že pak nepodaří se nikomu vyrvati vám víru ze srdce vašeho, dá Bůh že setrváte až do konce, a »kdo setrvá až do konce, ten bude spasen.«

Drazí biřmovanci! Nedivte se, že vás tak důrazně varuji před hříchy proti svaté víře! Nečinil bych toho, kdyby nebylo hříchu nečistoty. Ó, jak mnohý nebyl by ztratil víru, kdyby nebyl ztratil čistotu srdce svého! Odstraňte ze světa hříchy proti čistotě a uvidíte, že za krátko nebude žádných, nebo aspoň ne tolik dobrovolných nevěrců! To ví protivník náš, ďábel, velmi dobře a proto nestará se o nic horlivěji, jako o rozšíření nečistoty a smyslnosti. On obchází ve dne v noci a hledí, kde může, do srdcí lidských uvést nečisté myšlenky a žádosti, a co nezdaří se jemu, to hledí provést pomocí svých náhončích, zkažených to lidí. Těm vnuká a svádí je, aby mluvili řeči neslušné, aby tiskli a rozšiřovali nemravné knihy, kterými jed nečistoty nepozorovaně do srdcí lidí nezkažených vpuštěn býti má, těch užívá, aby duše nevinné seznámil s hříchy a nepravostmi, jež mezi křesťany ani jmenovány býti nemají.

Drazí biřmovanci! Jestliže starost mám o vaše spasení, pak jest pro tento hřích! Proto volám k vám se sv. apoštolem Pavlem: »Varujte se nečistoty!« »Zdaž nevíte, že chrámy Ducha Svatého jste, a že Duch Svatý přebývá ve vás?« Jakým hříchem bylo by

to, tento chrám třikrát svatého Boha proměnit v peš lotrovskou, anebo spíše ho rozbořit a z trosk jeho postaviti kapličku, ve které by se holdovalo nečistotě, ve které by se přinášely oběti modlám tělesnosti! Bůh chraniž vás, drazí břmovanci, před hříchem tím! Mějme na paměti slova sv. apoštola: »Kdo znesvěcuje chrám Boží, toho zavrhne Hospodin!« Proto bojujte proti všemu, co odporuje sv. čistotě, obraťte se s důvěrou k Pánu Bohu a prostě Ho vroucně, aby Svojí všemohoucí milostí pomáhal vám žiti v čistotě stavu vašemu přiměřené. Přijímejte, co možná, často nejvyšší svátost oltářní, chovejte vroucí a dětinnou lásku k Panně Marii, neporušené to nevěstě Ducha Svatého, neboť jen tak udržíte se na cestě ctnosti, jen tak zasloužíte si milost Ducha Svatého, jenž zalíbení má v duších čistých, a tato milost přinese vám to drahé a vzácné ovoce, o němž mluví sv. apoštol Pavel, když dí: »Ovoce pak ducha jest: láska, radost, pokoj, trpělivost, dobrotivost, dobročinnost, dlouhočekání, tichost, věrnost, mírnost, zdrženlivost, čistota.« Galat. 5, 22. To dejž vám všem Bůh!

A nyní již odevzdávám Vaší Biskupské Milosti tyto břmovance, tu snažnou konaje prosbu, abyste vykonal již úkon posvátný a prostředkoval jim milost, která s tím úkonem, se sv. břmováním, spojena jest.

Ty pak Duše Svatý, dárce milostí, Jenž jsi z bojácných apoštolů neohrožené hlasatele víry učinil, sestup, sestup na tyto břmovance, naplň je Svými dary a posiluj, aby vždycky živi byli dle vůle Boží a tak zajistili si nejen časné, ale i — a to hlavně — věčné blaho. Amen. Th. C. Mat. V. Lhotský, kaplan ve Starém Rožmitále.

Listy katechetické.

Katechese o druhém přikázání Božím.

Pro 3. třídu škol osmitřídnic napsal Dr. JAN SÝKORA.

O kterém přikázání učily jste se dosud? Co přikazuje se v něm? Co znamená: Máme v Boha věřiti? Proč máme věřiti v Boha? Komu jest třeba víry? Co znamená: Máme v Boha doufati? Proč doufáme v Boha? Co doufáme od Boha? Co znamená: Máme Boha milovati? Proč máme Boha milovati? Kterak máme milovati Jež?

Nyní budu vám vykládati o druhém přikázání Božím. Jak zní přikázání to? V přikázání druhém zakazuje se jméno Boží zlehčovat či zneuctívati. Co zakazuje se v druhém přikázání Božím? Pravíme-li však, že nemáme zlehčovat či zneuctívati jména Božího, nerozumí se jménem Božím pouze to slovo Bůh neb Hospodin a pod., nýbrž rozumí se tím božská bytost sama, jakož i vše, co s ní jest úzce spojeno neb jí přísluší; rozumí se tedy jménem Božím Bůh Sám, potom náboženství a věci posvátné, jako jest na př. kříž; rozumějí se jím i svaté osoby, jako jsou andělé a svatí v nebi. Zlehčovat tedy či zneuctívati jméno Boží znamená tolik, co zneuctívati Boha, zneuctívati náboženství a svaté věci, jakož i zneuctívati anděly a svaté v nebi. Co znamená zlehčovat jméno Boží? Když se tedy v druhém přikázání Božím zakazuje zlehčovat jméno Boží, co zapovídá se tím? Ještě jednou, co zapovídá se v druhém přikázání Božím? Co to znamená, zlehčovat jméno Boží? Co vše tedy zneuctívati zakazuje se v druhém přikázání Božím?

Bývá pak různým způsobem jméno Boží zlehčováno. Na některé z těch způsobů vás upozorním, byste věděly, čeho se chránit máte, abyste také jména Božího nezlehčovaly.

Po ulici šel jeden veliký pán; za ním běžel po chvíli chlapec jakýsi a volal ho. Pán se obrátil a tázal se, co chce. A chlapec pravil: Podívejte se, mně se ulomila špička u tužky. A odešel. Brzy však běžel za pánem oním zase a volal poznovu. A když pán se tázal, co chce, řekl: I nic. Pána zamrzelo již dřívce, že ho

volal při takové maličkosti; nyní však zamrzl se ještě více, poněvadž ho volal beze vsí příčiny. Domluvil mu tedy a šel dále. Ale sotva udělal několik kroků, již volal za ním chlapec onen a smál se při tom. A když pán se konečně zase obrátil a po příčině ptal, pravil chlapec: To já jen tak žerterem. A utekl. Jakým bylo pánu tomu jednání onoho chlapce? Zajisté. Neboť volal ho bez potřeby, pokřikoval po něm; a to bylo urážlivé. — Ale podobně chovají se někteří lidé dosti zhusta i k Bohu Samému. Ten chlapec volal po prve pána pouze proto, že se mu zlámala špička u tužky; volal ho tedy při věci nepatrné. A podobně někteří lidé volají i Boha při maličkostech. Když drobet klopýtnou, neb jim něco i bezcenného upadne, již volají: Ježíš, Maria, neb pro Pána Boha neb pod.; vyslovují tedy jméno Boží při věcech malicherných. (Napiš: při malich. věc. . . . vyslov.) Po druhé volal chlapec na pána a nechtěl mu nic; tím pohněval ho ještě více, než poprvé. A podobně i Boha volají někteří lidé a nic Mu nechtějí; vyslovují jméno Jeho beze vsí příčiny a potřeby, pouze ze zvyku. Kdo tak činí, vyslovují jméno Boží lehkomyšlně. (Napiš za slovo »věc« slovo »lehkom.«) Po třetí volal chlapec pána onoho se smíchem a v žertu; volal ho tedy neuctivě, a to zvláště zamrzelo pána. A podobně i jména Božího užívají lidé někteří k žertům, vyslovují je tudíž neuctivě a tak více ještě Boha urážejí, než ti, kdo je vyslovují lehkomyšlně. (Napiš za slovo »lehkom.« slovo »neuctivě.«). Všichni ti, kdo vyslovují jméno Boží při věcech nepatrných, i ti, kdo vyslovují je lehkomyšlně, i ti, kdo vyslovují je neuctivě, zneuctívají či zlehčují jméno Boží. Kdo zlehčuje jméno Boží? O tom pak, kdo jméno Boží vyslovuje při věcech malicherných, lehkomyšlně a neuctivě, říkáme, že bere jméno Boží nadarmo. Kdo bere jméno Boží nadarmo? Jméno Boží zlehčuje tedy či zneuctívá ten, kdo je bere nadarmo. Kdo zlehčuje jméno Boží? O kom říkáme, že bere jméno Boží nadarmo?

Karel přišel do školy a pozdravil slovy: Pochválen buď Pán Ježíš Kristus. Když se modlil, vyslovil několikrát jména Bůh, Ježíš a Maria. Také při vyučování náboženském byv vyvolán, vyslovil jména ta. Bral snad jméno Boží nadarmo? Ovšem že ne. Neboť vyslovoval je, aby Boha chválil, prosil, Mu děkoval, aby se o Něm poučil; měl tedy rozumnou příčinu, vyslovovat jméno Boží (a svatých); a v takovém případě jest nejen dovoleno, ale i Bohu milé, vyslovovat jméno Boží. Pouze ten bere nadarmo jméno Boží a hřeší, kdo je vyslovuje při věcech malicherných, lehkomyšlně a neuctivě. Není to ovšem hřích velký, nýbrž malý; avšak ani malými hříchy nemáme urážet Boha; a proto chraňte se, abyste si nenavykli vyslovovat jméno Boží při každé maličkosti, neb ze zvyku, zkrátka nadarmo. Ještě jednou, kdo zlehčuje jméno Boží?

Jiným způsobem zlehčoval jméno Boží jistý člověk, kterého jsem včera potkal na ulici. Jeho obličej byl celý rozpálen, oko jen jiskřilo, při tom křičel na jiného, a řekl několikrát slova: zatracený, sakrament a křicifix. Proč as byl obličej jeho tak rozpálen? Ano. Proto také jiskřilo i oko jeho. Ve hněvu tedy říkal

slovo »zatracený«; tím přál jinému zlého, říkal mu zlé či zlořečil; neb zatracenými jsou zavrženci v pekle; a on tak říkal svému bližnímu. V hněvu tedy zlořečil. Co činil v hněvu? (Napiš: . . . v hněvu zlořeč.). Zároveň říkal slova sakrament a krucifix. To jsou slova latinská a znamenají věci posvátné. Sakrament či vlastně sacramentum znamená tolik co svátost; crucifix pak znamená kříž s obrazem Krista ukřižovaného. Jakých tedy věcí jména vyslovoval ve hněvu? Poněvadž jich užíval ve hněvu, užíval jich zle, nesprávně, on jich tedy zle užíval či zneužíval. Jakých jmén zneužíval. (Připiš: a při tom jm. B. aneb posvát. věcí zneužív.). A poněvadž ve hněvu zlořečil a při tom jmén věcí posvátných zneužíval, říkáme, že klel. Co činil? Proč tak říkáme? A tak každý, kdo ve hněvu zlořečí a při tom jména Božího neb jména posvátných věcí zneužívá, kleje. O kom říkáme, že kleje? N. N. Kdo kleje, ten také zlehčuje jméno Boží a to velice. Neboť místo aby užíval jména Božího k dobrému, k modlitbě a pod., užívá ho k hněvu a zlořečení. Tím ovšem lže a škodí si. Připravujet se o pozeňání Boží, neboť Bůh nemůže žehnati tomu, kdo svou práci klením provází. Praví už přísloví: Kdo za pluhem kleje, ten špatné semeno seje. Nenarykejte si tedy klíti. Byť jste slyšely to i u vlastních rodičů, neb u kohokoli jiného, neříkejte to po nich. Spíše modlete se za ně, aby i oni tomu odvykli a Boha neuráželi. — O kom říkáme, že kleje? Kdo bere jméno Boží nadarmo? Kdo zlehčuje jméno Boží?

Také ten zlehčuje jméno Boží, kdo přísahá bez potřeby. Abyste tomu porozuměly, vyložím dříve, co to znamená přísahati.

Karel a Václav byli v neděli v 10 hodin v kostele na mši svaté. Druhý den přišel člověk nějaký do školy a žaloval na Karla, že byl v neděli v 10 hodin za městem a tam tropil uličnictví. On totiž viděl tam chlapce jiného, který byl Karlovi podoben, a myslil, že to byl Karel. Co řekl asi Karel panu učiteli, když tak na něj bylo žalováno? Ale pan učitel nevěřil mu hned; co řekl tedy as na to? Zajisté, dovolával se Václava, aby dosvědčil, že v tu chvíli byl v kostele. Volal tedy Václava za svědka, aby mu dotvrđil, že mluví pravdu. Mohl to snadno učiniti, poněvadž byl Václav s ním. Ale někdy nemá člověk nikoho, kdo by mu dosvědčil, že mluví pravdu. A přece na tom záleží, aby mu bylo věřeno. V takovém případě může volat za svědka Boha. Ten ví o všem a jest nejvyš pravdomluvný; On tedy může vždycky pravdu dosvědčit. Proto také už od starodávna volali lidé v důležitých případech za svědka Boha. Tak učinil i Esau. Maje veliký hlad, žádal na bratru svém čočky. Ale bratr Jakub nechtěl mu ji jinak dáti, leč mu dá právo prvorozenství. Esau slíbil mu je. Ale Jakub nevěřil mu, že to myslí opravdově. Aby tedy Esau dokázal, že mluví pravdu, řekl: Bůh buď svědkem, že mluvim pravdu, že ti je dám. Koho volal Esau za svědka? K čemu volal Ho za svědka? A poněvadž volal za svědka Boha, aby dokázal, že mluví pravdu, říkáme, že přísahal. Co činil? Proč říkáme, že

přisahal. Kdo tedy přísahá? Ano; jest tedy přísaha volání Boha za svědka, abychom dokázali, že mluvíme pravdu.

Přisahati jest dovoleno, ale jen tehdy, když běží o věc dobrou a důležitou. Ale někteří lidé přísahají i při věcech nepatrných. Mnohdy běží pouze o krejcar, a oni volají již Boha za svědka. Ba někteří činí to z pouhého zvyku i tehdy, když jim nikdo víry neupírá. Přísahají tedy bez potřeby; a to jest hříšné. Nikdo zajisté nebude volati za svědka císaře pro pouhou maličkost. A kdyby to učinil, urazil by ho. Ale Bůh jest nejvyšší Pán, pán nad pány a král nad králi; Jeho tedy tím méně smíme volati za svědka k věcem nepatrným, neb bez potřeby. A kdo tak činí, zlehčuje či zneuctívá jméno Boží a hřeší. Zlehčuje tudíž také ten jméno Boží, kdo přísahá bez potřeby, zvláště kdo při věci nepatrné a ze zlého zvyku přísahy užívá. Kdo zlehčuje také jméno Boží N. N. Kdo zlehčuje jméno Boží předem? Kdo po druhé? Kdo po třetí? Celé to poví N. (Nacvič.) Ještě jednou: Co zakazuje se v druhém přikázání Božím? Co znamená zlehčovati jméno Boží? Kdo zlehčuje jméno Boží? O kom říkáme, že bere jméno Boží nadarmo? O kom říkáme, že kleje? Co znamená přisahati? Kdy není dovoleno přisahati?

Poznaly jste, milé dítky, co se zakazuje v druhém přikázání. Každému z vás záleží zajisté na tom, aby ho měl Bůh rád. Varujte se tedy těch věcí, o nichž víte, že Bohu nelíbí se. Nenavykejte si bráti jména Božího nadarmo, tím méně klít neb bez potřeby a při věcech malicherných volat Boha za svědka. Když pak při modlitbě neb při vyučování náboženském neb i z příčiny rozumné jméno Boží vyslovujete, vyslovujte je vždy s nejvyšší uctivostí. Pamatujte, že to jsou jména bytosti nejvyšší a k nám nejvyšší dobrotivé, aneb jména osob svatých neb věci posvátných a zasvěcených Bohu, a ta že nutno vždy jen s úctou vyslovovati.

Katechese biblické.

Píše FR. VOHNOUT, bisk. notář a farář v Žlunicích.

(Pokračování.)

54.

Vypravoval jsem vám již o mnohých zázracích, které činil Pán Ježíš; povězte mně, které jste si pamatovaly? A proč asi konal Pán Ježíš zázraky? Předěšle jste slyšely, že tím potvzoval své učení, aby lidé věřili, že je přislíbený Mesiáš; spolu pak těmi zázraky lidem dobrodiní prokazoval; nebo Pán Ježíš všude všem dobře činil a pomáhal. (Op.) Pomáhal v potřebách tělesných, ku př. uzdravením (příklady) a v potřebách duchovních ku př. útěchou, odpuštěním hříchů (příklady). Dnes připomenu vám ještě některé příklady o dobročinnosti Pána Ježíše. — Jednou k Němu

útočiště vzal jistý člověk, jenž stížen byl malomocenstvím. To byla nemoc hrozná; udělaly se boláky a rozežraly se tak, až úd bolavý uhnul. Lékaři nemoc tu vyléčiti nedovedli; avšak onen malomocný dobře věděl, že by mu Pán Ježíš pomoci mohl a proto pln důvěry k Němu volal: »Pane, budeš-li ty chtíti, můžeš mne očistiti.« Povšimněte si, jak že praví, že by ho mohl Pán Ježíš vyléčiti? »Bude-li chtíti«. Lékaři by taky mnohdy chtěli, ale nemohou; o Pánu Ježíši však vyznává malomocný, že co bude chtít, to se stane; věřil tedy, že Pán Ježíš šechno může, čili že je všemohoucí. Znal ale také Jeho dobročinnost, vždyť slyšel o tolika dobrodiních, jež Pán Ježíš lidem prokázal, a proto s důvěrností k Němu volal o pomoc. A Pán Ježíš ho vyslyšel; vztáhl ruku svou, dotkl se ho a všemohoucím i dobrotivým slovem odpověděl: »Chci, buď čist!« a hned člověk ten byl očistěn a zdrav. Co tím zázrakem dokázal Pán Ježíš? — Máme tedy vždy, zvláště v nemoci důvěřovat v Ježíše Krista. Může nám pomoci? A chce nám pomoci? Poslechněte o tom ještě jiný příklad. Přicházel jednou Pán Ježíš do Kafarnaum a tu Mu vyšel vstříc setník vojenský s prosbou za uzdravení služebníka, jenž byl těžce nemocen. Pán Ježíš ochotně slíbil, že přijde a uzdraví ho; ale setník pln pokory odpověděl: »Pane, nejsem hoděn, abys vešel pod střechu mou (do příbytku mého), ale toliko rci slovem a uzdraven bude služebník můj.« Pozorujte tu hlubokou pokoru setníka a spolu pevnou důvěru jeho, že Pán Ježíš může uzdraviti i ze zdálí, třeba nemocného ani neviděl. Pochválil Pán Ježíš tu pokornou důvěru setníkovu a služebníka jeho uzdravil. Že se toto chování setníkovu Pánu Ježíši tak líbilo, říkají věřící, když Pána Ježíše v nejsvětější Svátosti oltářní přijmouti mají (jak později uslyšíte) podobně jako setník: »Pane, nejsem«

Jako v nemoci, tak pomáhal Pán Ježíš i v nesnázích, ku př. při bouři na moři. Plavil se jednou na lodičce přes moře s učenníky Svými a námahou denní přemožen usnul. Tu však pojednou strhla se veliká bouře, která lodičkou sem tam zmítala, tak že učenníci plni bázně před utonutím zbudili Pána Ježíše zděšeným křikem: »Pane, zachovej nás, hyneme!« Pán Ježíš pokáral jejich malomyslnost, že se děsili možného zahynutí, ačkoliv Pán Ježíš byl s nimi, pokynul větrům a tyto hned ustály a moře se utišilo. To jak uzřeli přítomní, s udivením říkali mezi sebou: »Kdo jest tento, že ho větrové i moře poslouchají!« A zdali pak byste vy těm lidem mohly odpověděti na tu otázku? Kdo pak může poroučet větrům, moři a celému světu, co a jak se má dít? Ano, Bůh, poněvadž je všemohoucím Pánem celého světa; když ale tuto větrové a moře poslechlo Pána Ježíše, poznáváme, kdo že je Pán Ježíš? (Jest všemohoucí Bůh). Když pak přeplavili se přes moře a přišli do země, kde pohané bydleli, potkali se s nimi dva muži zlým duchem posedlí; o takových nešťastnících jsem vám již povídal, v čí že moci byli? Jako zlý duch onoho člověka ve škole v Kafarnaum, tak i tito zlí duchové se Pána Ježíše ulekli; proč? Ale Pán Ježíš zahnal je z těch mužů do vepřů tam se pasoucích

a tito zlými duchy poplašení uvrhli se do moře a utonuli. I jiného posedlého člověka, který působením zlého ducha ztratil řeč, zbavil toho škůdce pekelného a řeč mu navrátil. Všichni lidé vidouce to dotvrzovali, že takové věci nikdy ani od proroků neviděli; tato moc nad ďábly že jen od Boha pocházeti může; a zdali tedy fariseové v Pána Ježíše uvěřili? Považte tu nevěru jejich; oni se ještě Pánu Ježíši rouhali, že prý zlé duchy vyhání mocí ďáblou! — Při jiné příležitosti dovolávali se pomoci u Pána Ježíše dva slepci a s důvěrou Ho prosili: »Ježíši, Synu Davidův, smiluj se nad námi«. Proč asi jmenovali Pána Ježíše synem Davidovým? Povím vám to. O Mesiáši bylo prorokováno, že bude pocházeti z rodu Davida krále; když tedy ti slepci volali: »Synu, nebo-li potomku Davidův,« co chtěli tím asi říci? Vyznali tak, že věří v Pána Ježíše jakožto přislíbeného Mesiáše. Když pak na přímou otázku Ježíšovu, včří-li, že by jim pomoci mohl, osvědčili pevnou důvěru svou, dotkl se očí jejich a hned prozřeli, o čemž pak všude s vděčností hlásali. Také člověku od narození slepému navrátil Pán Ježíš zrak tím, že plivnuv na zem, udělal ze sliny bláto a tím pomazav oči slepému, poslal jej umýt se v rybníku Siloe, což když učinil, nabyl zraku. To způsobilo veliké udivení mezi lidmi, takže mnozí ani věřiti nechtěli, že je to onen slepec, který žebral. I sama rada farisejská vyšetřovala zázrak ten a dala si předvolati rodiče toho člověka uzdraveného, aby dosvědčili, zdali to syn jejich a zdaž se slepý narodil. Když rodiče to dosvědčili a člověk onen opětně vypověděl, jak zázračně zraku nabyl, fariseové, místo aby uvěřili v Ježíše Krista, nařkli jej, že porušil den sváteční, když slinou bláto udělal a tím oči slepce natřel; uzdraveného člověka ale, že v Ježíše Krista uvěřil, vyloučili ze své společnosti náboženské. On ovšem nic si z toho nedělal, ale tím vroucněji přilnul ku Pánu Ježíši a dozvědév se, že Ježíš jest Syn Boží, vyznal veřejně víru svou v Něho jakož Syna Božího a padna klaněl se Jemu. Nevěru fariseů však pokáral a odsoudil Pán Ježíš jakožto přetěžký hřích.

Zpráva o dobročinnosti Pána Ježíše roznesla se i do krajin pohanských; když pak Pán Ježíš jednou i tam zavítal, pospíšila jakás žcna pohanka k Němu, aby poprosila Ho za dceru svou zlým duchem trápenou. Pán Ježíš, aby zkusil vytrvalost prosby její, po delší chvíli prosebného volání jejího nedbal, až i učenníci počali se za ni přimlouvati. A té příležitosti použil Ježíš, aby ukázal učenníkům, jak mylné jest domnění židů, jakoby Mesiáš jen pro židy poslán byl, ne pak i pro ostatní národy pohanské, kteréž židé měli ve zvyku jen jako psy považovati. Když Pán Ježíš toto mínění židů ženě připomenul, ona v pokoře klanějíc se Pánu Ježíši, neustávala přec plna důvěry prositi: Pane, smiluj se nade mnou a pomoz mi; vždyť i štěňátka jedí drobty, které padají se stolu pánů jejich, jako by chtěla říci: Pomaháš-li židům všem tak ochotně a dobrotivě, i pro mne ubohou matku budeš zajisté míti milosrdenství, abys mi zachoval nešťastnou dceru. Důvěrnou tou prosbou pohnut pochválil Pán Ježíš víru její a dceru

její zlého ducha sprostil. Vidíte tu opět, jak velice vám prospěti může u Pána Ježíše modlitba rodičů vašich. Chovejte se tak, abyste si přimluyv rodičů svých zasloužily a Pán Ježíš pak se vás ujme, před nemocí vás chrániti bude a vám přispěje, kdyby i zázrak učiniti měl.

Vypravoval jsem vám mnohé příklady, jak Pán Ježíš lidem dobrodiní prokazoval, ano i zázraky činil, jen aby jim zpomohl. Tak zopakujte mi v krátkosti, co jste dnes o Pánu Ježíši slyšely? Pamatujte si tedy, »že Pán Ježíš všude všem dobře činil a pomáhal«. Pomáhal dítkám, když se za ně rodiče přimlouvali, pomáhá ale až dosud i rodičům, když hodné dítky za ně se modlí. I vy tedy nyní pomodlite se k Pánu Ježíši za své milé dobré rodiče. (Pokr.)

Zdali měnila Jednota Bratří Českých svoje učení o velebné svátosti?

Píše Dr. ANT. LENZ, domácí prelát Jeho Svatosti Lva XIII. a probošt na Vyšehradě.

(Pokračování.)

Avšak jinak se věci mají stran otázky: zdali Kristus Pán jest v Eucharistii přítomen a jakým způsobem? Katolíci věřili, jakož známo jest, vezdy, že jest Kristus Pán na oltáři přítomen skutečně, v pravdě a podstatně přepodstatněním, t. j. proměnou celistvé podstaty chleba a vína v tělo a krev Páně, a s nimi souhlasili kališníci. Avšak děkan Hilarius vytýká Rokycanovi, že knězi kališníci, jakž by byli podle kompaktát povinni, nehlasají: že pod způsobou chleba jest netoliko tělo, ale i krev Páně, a pod způsobou vína netoliko krev, ale také tělo Páně, a naproti tomu tvrdí, že jest pod prvou způsobou jen půl svátosti, a káží, že není v ní Kristus všečen, ano oni prý zovou přijímání pod jednou svatokrádežným, manichejským a kacífským. Jinak držel o velebné svátosti Petr Chelčický, neboť ten podle Viklifa hlásal, že jest sice Kristus Pán skutečně a podstatně přítomen v Eucharistii, ale nikoliv přepodstatněním, alebrž že zůstává i po posvěcení chléb chlebem a víno vínem, ale ve chlebě a víně že jest tělo a krev Páně. Na Táboře však dvojí byl náhled o Eucharistii. Jedni pravili, že sice v ní není Kristus Pán skutečně, v pravdě a podstatně s tím tělem, které za nás na kříži pnělo, ale pouze mocně, svátostně a duchovně, druzí však tvrdili, že jest chléb a víno pouze znamením těla a krve Páně.

I nastává otázka, jakou as nauku držela Jednota Českých Bratří o velebné svátosti a zdali při svém učení o ní také setrvala?

V historii »o těžkých protiventstvíh Církve České«, kteráž byla od bratří u vyhanství v r. 1632, a to jakž podle kázně

Bratrské ani jinak býti nemohlo, autoritou biskupa Jednoty Amosa Komenského, se vypravuje: že v roce 1609 ¹⁾ byla Bratřím kaple »Betlém« v Praze, pro Husova někdy kázání slovatná, propůjčena, jakožto vlastním Husovým potomkům. ²⁾ Mám za to, že slova tato vyjádřují ten rozum, že Čeští Bratři neboli Jednota jejich z roku 1609 držela nejpřesněji učení Jana Husi, anebo že byli Bratři pravými a přesnými žáky Mistra Jana Husi. Tou dobou přiznávali se Bratři ku své konfessi z r. 1535. Tuto konfessi znal Amos a na sklonku života svého veřejně prohlásil, abychom užili výroku v katolické Církvi obvyklého, jako ex cathedra, že konfesse tato jest jádrem všech Písem, a co ona do sebe drží, to že on smrtí svou pečeti. ³⁾ Není dále možná, nepřiznati, že Amos Komenský učení Jana Husi znal, neboť jej do počtu svatých mučenníků přijal a dobře věděl, že se Bratři stran svého učení Husa dovolávají. Musí se tedy říci: že Komenský, jako biskup Bratrský, a tedy jako theolog z povolání učení Husovo do podrobná znal a že zajisté učení Bratří, jak jest v Amsterodamské konfessi (recte v konfessi z r. 1535) obsaženo s učením Jana Husi srovnával, a že tedy dospěl touto cestou k tomu, že jsou Bratři přesnými žáky Mistra Jana Husi. Jest ovšem pravda, že jsou Bratři s Janem Husem ve mnohých kusích za jedno. Jan Hus i Bratři vyznávají, že jest Církev sborem vyvolených, i ta Církev bojující zde na světě; hlavou její jedinou a výlučnou že jest Kristus Pán, viditelné hlavy Církve že není nižádné, avšak přes to, že jest Kristem Pánem ustanovena svatovláda z posvěcení, kteráž pozůstává z biskupů, kněží a jáhnů, avšak biskup a kněz na rovni prý jsou řádem svým. Z obojí strany tedy vyznávají, že jest církevní societa societou nerovnou, z duchovenstva a laiků pozůstávající. Avšak kdežto Jan Hus tvrdí, že jest Zákon Boží důstatečný ku správě Církve a že není potřebí nižádných zákonů, a tudíž upírá, že by měla Církev moc zákonodárnou, soudnou a výkonnou, přikládají Bratři k vůli řádu své Jednotě moc zákonodárnou, soudnou i výkonnou, ano i moc, rozhodovati o učení, zdali by s Písmem souhlasilo čili nic, odkudž povstala také přísná censura knih v téže Jednotě, ač i Jednota jakož i Jan Hus Písmo za jediný a výlučný pramen náboženství křesťanského vyhlásili, a křesťanům za povinnost uložili Písmo čísti a znáti. Bratři tvrdí, že bývá hříšník ospravedlněn pouze věrou beze všech skutkův, Hus však jistí, že víra sama bez skutků není důstatečnou příspůsobou k dosažení ospravedlnění. Bratři učí ve svém spisu obranném naproti Samuelovi Martiniovi, že i oni náležejí k evangelíkům, neboť prý oni drží jako všeccky evangelické církve, že se děje ospravedlnění hříšníka darmo z pouhé milosti Boží skrze víru Ježíše Krista; Hus tedy podle dotčené obrany, kteráž se Amosovi Komenskému připisuje, nebyl evangelíkem, neboť on není z těch, kteří by víře

¹⁾ Když totiž protestantští stavové na Rudolfovi II. majestát vynutili.

²⁾ Historie o těžkých protivenstvích Církve české. Str. 108. Kap. 40, n. 3.

³⁾ Viz »Vlast« XI., 2.

nástrojné Lutherově přikládali ospravedlnění, jakž by tedy bylo lze tvrditi, že jsou byli Bratři vlastní potomkové Husovi? Bratři podle Lutra věřili, že každý může, ano musí býti jist, o svém ospravedlnění, kdežto Hus s katolíky učili, že neví člověk o sobě, zdali by byl lásky hoděn před Bohem anebo nenávisti. Bratři také tvrdili, že milosti nenabývá leč jen ten, kdož jest k životu věčnému předzřízen právě tak, jak byli z Kalvína naučení: Hus však toho nemá, aby všech předzvěděných z údělu milosti vylučoval, ač ani jeho náuka není s katolickou souhlasna. Bratři přijímali pouze dvě svátosti, Hus však sedm. Bratři zavrhovali, právě jako Lutr, oběť mše svaté, jako zlořečené modlářství, Hus však netoliko, že věřil, že mše svatá jest obětí novozákonní Kristem Pánem ustanovenou, ale on ji také sloužíval. Bratři zamítají očistec, orodování za věrné duše, úctu svatých, ostatků a obrazů jejich, kdežto Hus svaté uctíval a vzýval, zvláště však Matku Boží. Jestliže však takto se mají věci s věrou Jana Husi a Českých Bratří, jakž by mohlo býti pravdou, že byli oni žáky a pravými potomky Jana Husi, jak tvrdí biskup Českých Bratří Amos Komenský? Ubohý Jan Hus neměl žádných přesných žákův, ale to nevažilo, ani Kališníkům, ani Táborům, ani Petrovi Chelčickému, ani Jednotě Bratří, aby nenazývali Husa mučenníkem, a to mučenníkem za pravdu Boží! Těm všem samozvaným žákům Jana Husi se může právem namítati: Jestliže Jan Hus za pravdu Boží umíral, jakž by vy jste mohli se chlubit, že jste v držení pravdy Boží?

Avšak ve spisu svrchu naznačeném naproti Samuelovi Martinovi tvrdí Amos Komenský zejména, že učení Bratří o velebné oltářní svátosti přímo od Husa pochází. Amos Komenský přede vším dí: že Bratři zůstávají na tom, což byli k Lutrovi a Melanctonovi vyslovili, že »jsou ve večeři Páně tělo a krev Páně přítomny posvátně, duchovně, mocně a právě, a tak prý Jednota od počátku věřila. Posvátně, poněvadž chléb ten a víno nejsou již chlebem a vínem, ale věc oddána k tomu, aby slouly a byly tím, což znamenají. Duchovně, poněvadž tělo a krev Páně nejsou tělesným a hmotným bytem, smyslům těla pochopitelně, a duchu věrou obdařenému čitelně. Mocně poněvadž skrze tu službu moc života Kristova plyne v srdce věřících čitelně jim. Právě proto, že to není žádná domnínka, ale tak pravdivě se děje, jak pravdivě jest Kristus pravda a Amen.«¹⁾

Tak Amos Komenský o učení Bratří stran velebné svátosti. Podle toho věřili Bratři, že jest Kristus Pán v Eucharistii posvátně mocně a duchovně. Na to doleji²⁾ dí: »Naši předkové oddělivše se od modlářů k obzvláštnímu v duchu tichosti Bohu sloužení musili jsou také užívati nějakého jména, kterýmž by . . . nazývání býti mohli. Husity se nazývati již nemohli, poněvadž jméno to uchvátili již jiní, kteříž od šlepějí jeho zase byli odstoupli a

¹⁾ X. str. 37.

²⁾ XXVII, 125 a 126.

ku poslušnosti Antikristové Stolice (čtyry toliko artikule sobě vymínivše) se navrátili . . . Přes to však v paměti měli základ pře svého praeceptoru Husa, že zákon Boží jest dokonalý ku spravování Církve rytěžující.« Kališníci tedy odstoupili podle Komenského od Jana Husi,¹⁾ Bratři prý nikoliv, zvláště co se týká velebné svátosti. A proto prý se jim od Martinia křivda děje, když jim předstírá, že zkalviništěli, zvláště v artikuli o večeři Páně. Ne od Kalvína prý, ale od M. Jana Husa (po Písních svatých) Jednota naše smysl svůj o svátosti této vzala a posavad drží. Nech se čte, dí Komenský dále, Husova postilla (Kázání na Boží Tělo), najde se týž smysl, že chléb jest tělem Páně a víno krví Páně posvátně, a že se věrou požívá tělo Kristovo a krev od samých těch, kterýž Krista v sobě skrže víru přebývajícího mají: jiní nehodní a bezbožní posvátnost toliko tak velikého tajemství že přijímají, a protož sobě toliko odsouzení jí a pijí. Užívá sic M. Hus mluvení tehdejší zvyklého »pod způsobem chleba«; avšak na jediném toliko místě, a tu dokládá: »posvátně pod způsobem chleba.«

Patrně hledí Amos tuto Husa k svému smyslu přitáhnouti, avšak marně, a že tak činí jest při nejmenším podivné. Vždyť musel znáti vyznání Husovo, kteréž byl učinil, jsa ve vězení Kostnickém o této svátosti.²⁾ Vyznává totiž Hus, že jest ve velebné svátosti totéž tělo, které se z Marie Panny narodilo a za nás na kříži trpělo, a tatáž krev, která za nás na kříži vylita byla. Hus vyznává dále, že se děje na oltáři proměna chleba a vína v tělo a krev Páně a vyjádřuje slavně: »Numquam praedicavi, quod in sacramento altaris manet substantia panis materialis, de quo me veritatis inimici accusant.« Nikdy jsem nekázal, že ve svátosti oltářní zůstává podstata chleba hmotného, z čehož mne viní a na mne žalují nepřátelé moji. Ze slov těchto jest patrné, že Hus nevěřil tak, jak podkládá jemu Amos, a že takové svědectví o něm vydávaje, řadí sebe nikoliv ku přátelům, ale ku nepřátelům Husovým, čili k žalobníkům, kteří svědčili na Husa, že by byl tak věřil, jak o něm zprávu dává Amos. Ano Hus vyznává netoliko, že jest tělo Páně pod způsobou chleba, ale že jest pod touže způsobou per transsubstantionem (přepodstatněním), a taktéž že jest i krev Páně v způsobě vína přítomna. On vyznává dále, že jest Kristus v každé způsobě celý, že jest v Eucharistii trvavě, ano že jest v každé částce každé způsobu celý. A tak dává na jevo víru plně katolickou a slovy téměř takovými, jako sněm Tridentský.³⁾

¹⁾ V tom se Amos poněkud mýlí, nebo již věta, že podrželi kališníci učení Husovo, že zákon Boží jest důstatečen ku správě Církve Boží, povídá něco zcela jiného. Ano může se říci, že kališníci spíše se mohou zváti žáky Husovými nežli Bratři, aspoň v počátcích svých.

²⁾ Hus. De Sacramento Corporis et Sanquinis Domini.

³⁾ Dr. Václav Sturem dí ve svém spisu »Srovnání« str. 372: »Příbram zřejmě vyznal, že jest Kristus Pán na oltáři přítomen přepodstatněním, a Jan Hus prý také mnohým vyznal na otázku: Zdali by byl na oltáři po posvěcení chléb, že ví, že Viklef tak učí, on však že drží se svatými doktory.

Vyznání toto M. Jana Husi poráží na dobro rčení Jana Amosa Komenského, že by učení Bratří Českých o velebné svátosti z Husa svůj původ vzalo. Nemohu se tomu ubrániti, abych se nedomýšlel, že Komenský dobře znal poslední doby M. Jana Husi, že mu nebyly neznámy poslední spisy jeho. Znal-li je, pak nebyl Amos valným přítelem pravdy historické.

Z Jana Husi neměli tedy Čeští Bratři svého učení, jakož sám Ilus svědectví činí, ani z Kalvína, jak zase Amos Komenský jistí. Odkud je tedy přibrali? Je pravda, že se v tom učení, kteréž na počátku drželi, postupem časů měnili, jak jim předstírá pastor Martinus z Pirny, dříve pastor u sv. Havla v Praze?

Co se první části otázky této týká, s'uší následující věci na zřeteli míti: Bratřím Českým se říkalo »Valdenští«, ačkoliv oni to jméno od sebe odmítali, ač měli s nimi množství článkův společných. Měli také k tomuto odmítání dosti závažné příčiny. Píšíc zajisté k panu Albrechtovi: »Pak jakož nám mluví o Valdenských, že sú oni odsúzeni, my jich v ničem nezastáváme, i všech rot, které by včem scestné byly proti víře Pána Krista a všem skutkům křesťanským pravým. Neb jsme k nim nepřistúpili, abychom od nich naučení teprv přijímali, ale oni nekteří k nám, i sú i dva povolní s námi pravdě. Jakožto kněz jeden starý, kterýž s vděčností obliboval ty věci, které sú při nás, a poslužil nám v tom, v čemž žádán byl v milosti. I druhý kněz Steffan také byl povolil a poddával se tak, což bychom při něm znamenali scestného při víře Pána Krista proti zákonu Božiemu a proti Cierkvi, že chce rád opravit. A také jsme toho zpraveni, že když jej odsuzovali, i na kázání ohlásili, že by jemu nedávali viny žádné takové, by v čem blúdil, než že nebyl v poslušensství kostela Římského, a proto že má býti upálen podle práv našich (?) . . . Ale my zase pravieme, že ti, kteří sú vypadli z viery Pána Jesu Krista živé i z lásky neomylné a tak z jednoty Cierkve svaté, tyť odsuzují práva Krista Ježíše skrze Ducha svatého k věčnému ohni, jako Písma apoštolská oznamují. A tak náš původ jest tím obyčejem, jakož jsme prvé pověděli. Protož neměli bychom býti pro Valdenské odsúzeni, neb jsme k nim nepřistúpili, ale oni někteří k nám.«¹⁾

Bratři se tedy Valdenských zřekli pro nebezpečenství, které jim hrozilo, když by jimi byli jmíni, ač Valdenských stále vyhledávali a o nich se domýšleli, že by as oni mohli býti v držení pravé viery Páně. Odtud také s nimi zápolili i před ustavením Jednoty, a při jejím ustavování, k nim také vyslali do Vlach Bratra Lukáše v r. 1497, majíce za to, že by oni byli potomci té pravé Kristem Pánem zřízené Círky.

Bratřím bylo také dáváno jméno Pikhartů, o čem oni sami zprávu dávají, tvrdíce, že se jim křivě přikládá jméno Valdenských anebo Pikhartů. Pikharty byli za oněch dob jmenováni ti, kdož zapírali, že jest Kristus Pán v pravdě, skutečně a podstatně

¹⁾ Goll. Quellen. I, 98. E.

v Eucharistii přítomen, a tvrdili, že jest ve velebné svátosti pouhé znamení těla a krve Páně, a také i ti, kdož dělají, že by Kristus Pán byl v Eucharistii pouze duchovně přítomen.

Jak se právem domýšlíme, byli na Táboře za času Petra Chelčického směrem k učení o velebné svátosti dvě strany. Jedna strana tvrdila, že jest ve velebné svátosti pouhé znamení těla a krve Páně, a druhá strana však připouštěla nějakou přítomnost Páně v Eucharistii, ale nikoliv, že by Kristus Pán v ní byl přítomen skutečně a podstatně, ale pouze mocně a duchovně. Chelčický poráží v Replce naproti Mikuláši z Pelhřimova čili naproti Biskupcovi oboje toto mínění, i že by ve velebné svátosti bylo pouhé znamení těla a krve Páně, i že by v ní byl pouze duchovně, mocně, anebo s milostí svou, ano on klade obojí tento blud na rovno.¹⁾

Chelčický sám hledě pilně k Viklifovi zvláště ohledně učení o velebné svátosti, přijal jeho nauku, že podstata vína a chleba se nemění v podstatu těla a krve Páně, ale že zůstává na oltáři po posvěcení chléb a víno, jako před posvěcením, ale v chlebě a ve víně že jest skutečně, v pravdě a podstatně tělo a krev Páně, a tuto svoji z Viklifa vypůjčenou nauku hájí, zle se horše na katolickou církev, že učí, že jest Kristus Pán na oltáři v způsobách chleba a vína přepodstatněním, způsobem drsným užívaje důvodův svého mistra Jana Viklifa. (Pokračování.)

O z n á m o s t i B o h a .

Píše VÁCLAV LEFLER farář na Makové.

(Pokračování.)

II.

Každá známost založena jest na předchozím poznávání. Každé poznávání jest výsledek duševního pojímání. Tato činnost duševní jest dvojitá: buď pomocí smyslů, aneb pomocí umu uskutečněná. Výsledek pojímání smyslného sluje vidění, výsledek pojímání umného nazýváme vědění a věření. Známost Boha může dle toho býti: Boha viděti aneb o Bohu věděti, aneb v Bohu věřiti. V následujícím stanovíme tři věty, z nichžto první zní:

1. B ů h j e s t n e v i d ě t e l n ý .

Že Bůh světlem přirozeným rozumu lidského co do jestoty své poznati se může, neupíráme. Tím bychom přišli v konflikt se sněmem Vatikánským, který ve své konstituci o víře katolické c. II. stanoví, Deum naturali humanae rationis lumine e rebus creatis certo cognosci posse. K Řím. 1, 20. Tato známost jestoty Boha vychází od smyslů a upíratí ji, bylo by nesmyslné, bláhové.

¹⁾ Dr. Ant. Lenz: Učení Chelčického o Eucharistii.

Bůh co do bytnosti Své okem smyslným postřehnout býti nemůže, bezprostředně to znamenají slova: Bůh jest neviditelný. Avšak ani umem svým duše lidská Boha co do bytnosti bezprostředně pojmuti nemůže, i k tomu odnáší se naše věta.

Bůh jest neviditelný, znamená tudíž tolik jako: Bůh jest věčně a bytostně od světa bezprostředně nepoznán. Známost o Bohu, o Jeho bytnosti, bezprostředně mít nemůžeme a nesmíme i proto, jelikož sněm Vatikánský stanoví: Deus praedicandus est re et essentia a mundo distinctus.

Svět jako souhrn omezenosti času, prostoru, smyslu a umu nemůže nikdy býti měřítkem bytnosti nekonečné Boha Stvořitele. Uznávajíc taktó svoji neschopnost naprostou bezprostředněho poznávání Boha, jest známost naše Boha toliko prostřední, ale ne snad pouze negativní.

Bůh jest neviditelný, neznamená tudíž: o bytnosti Boha nám ničeho ani viděti ani věděti nelze; nýbrž toliko: naše známost bytnosti Boha ze stanoviska pouhého světa jest naprosto smyslu a umu našemu skrze bezprostřední vidění nemožná. Tuto nemožnost přirozenosti duše naší, bezprostředně poznati bytnost Boha Stvořitele v oboru přirozeného poznání, upírají všickni skorem tak zvaní němečtí filosofové, kteří ideu Boha neztratili. Oni mohutnostem poznávacím naší duše připisují schopnost netoliko bezprostředního nazírání bytnosti Boží, nýbrž i dokonalé poznání skrze spojení se a skrze stotožnění se s bytností Boha.

Oproti těmto hlasatelům všebožství dlužno nám hájiti větu, že Bůh co do bytnosti Své jest světu, t. j. stvořeným mohutnostem poznání našeho přirozeného, neviditelný. Fichte, Schelling Hegel v souvislosti s Kantem honosí se známostí Boha a sic Jeho bytnosti, ku které dospěli prý bezprostředním nazíráním své duše, svého jáství. Ovšem nečiní rozdíl mezi smyslným a umným poznáním žádného, majíce buď tělo i duši jednou podstatou za totožné, aneb aspoň proniknuté vzájemně tak, že na úkor jednoduchosti duše lidské u nich žádného rozdíl mezi smyslným a umným poznáním nestává. Proto mluvíce o oku rozumu našeho, nečiní podstatného rozdíl mezi okem těla našeho. Jinak ani býti nemůže u těch, kteří veškery rozdily poznání buď stotožňují, aneb setřeli tak, že jenom jednotné, bezprostřední nazírání jako poznání uznávají.

Tak známost Boha dle nich jest úplné stotožnění se našeho jednotného poznání Boha ideou s bytností Boha. A tímto stotožněním vzniká ideabyť a bytidea, t. j. známost Boha jest pouhý abstraktní, bezpodstatný pojem. Jak chudá známost Boha jest u těch, kteří mohutnostem duše naší připisují tak bohatou sílu bezprostředním nazíráním poznávati Boha, co jest!

Toto poblouznění rozumu lidského v oboru filosofie přenešeno jsouc na pole náboženské, zplodilo blud zvaný theosofie.

Theosofie jest poblouzení rozumu netoliko ale i citu záležejíc v tom, že připisuje duši lidské možnost Boha bezprostředně patřiti netoliko, ale i v Bohu se kochati, Boha užívati. Theosofie honosí

se největší známostí Boha; a snahy theosofistické rozšířeny jsou tou měrou, že v listech veřejných theosofie s theologií namnoze stotožňována bývá. A přece theosofie jest blud, protože schopnosti přirozenosti lidské v poznání a milování Boha přílišně nasazuje a přepíná a při tom nelogicky sobě počíná. Theosofie totiž jistá fakta, která se nám jeví v citu náboženském, jako v hlasu svědomí, ve vědomí naší odvislosti od Boha atd. a kterážto fakta mají poslední příčinu Boha Samého, stotožňuje s Bohem Samým a tak dospívá k závěru: že zde na zemi netoliko Boha co do bytnosti okem duše bezprostředně patřiti, ale i v Něm se kochati, s Ním bezprostředně se spojití a Boha užívati můžeme. Tento stupeň poblouznění náboženského vede v životě k fanatismu, s jakým se setkáváme u všech sekt theosofických. Jelikož zejména filosofie novoplatonismu chová v sobě zárodky theosofistického blouznění, setkáváme se s touto podivnou známostí Boha u sekty anomoců — ariánů, ve středověku obnovením novoplatonismu u albigenských, katharů, valdenských, bogomilů, fratricellů, lollardů, beguinů, českých Bratří. Že Pantheismus hlavně Kantův skrze Optimismus vede k theosofii, dokazuje Dr. Glossner v Jahrbuch für Philosophie und spekulat. Theologie r. 1892. Též i falešný Ontologismus vede nutně k theosofii. Že snahy novoplatonické, pantheistické, falešného ontologismu, experimentismu, sensismu nejrozšířenější jsou za našich časů, kdož by o tom pochyboval. A tím známost Boha trpí velmi, zvláště u tříd vzdělaných, kteří falešnou filosofii svedení jsou, namnoze s Bohem se stotožňují aneb aspoň toto stotožňování se s Bohem pravidlem svého života činí. Theosofii jakožto bludnou známostí Boha život pravý křesťanský se ničí; neboť víra nemá místa u těch, kteří se chvástají takovou známostí Boha, že bytnost Jeho netoliko bezprostředně nazírají, nýbrž i užívají.

Proto není zbytečno poukazovati k tomu, že Bůh jest neviditelný co do bytnosti Své, přebývá ve světle nepřístupném, Jehož bezprostředně poznati viděním smyslným aneb umným duši naší jest nemožno.

Známost Boha taková byla by nejenom velmi chudá, nýbrž i bludná. —

Promluvy k mládeži.

Na den Nejsv. Trojice.

»Jdouce, učte všechny národy«.

Slova, která jste právě, milé děti, slyšely, pověděl Pán Ježíš sv. apoštolům na hoře Olivetské, když ubíraje se k Otci nebeskému, aby od Něho odměnu přijal za zásluhy, které si zjednal na zemi, aby nám u Něho příbytky připravil a orodovníkem tam

byl za nás spravedlivým, ještě jednou povolal k Sobě apoštoly drahé a rozhlížeje se s hory kolem do kola, řekl: »Jdouce do celého světa, učte všechny národy . . .«

Milé děti! Jako Ježíš Kristus, louče se s milými apoštoly poslední »s Bohem« jim dává, poslední otcovská přikázání jim připomíná, podobně i já podle příkladu Pána a Mistra našeho s posvátného tohoto místa k vám činím.

Jako Ježíš Kristus rozeslal do celého světa svaté apoštoly svoje, aby šli a učili lidstvo zachovávat všecko, cokoli jim přikázal, tak také dobří rodičové vaši a my učitelové vaši rozešleme vás, až dospějete, do světa širého a vzdáleného. Snad potom nikdy už nás nevidíte, snad zapomenete se sebe tázati, jako sv. apoštolové Mistra svého, když od nich odcházel, neptali se: kam jdeš? Odejdete od rodičů milých a snad jen požehnání jejich, to naučení učitelů svých sebou do světa vezmete. A nevíte, co ve světě vás čeká. Vždyť »nevyzpytatelní jsou soudové Boží a nevystihlé cesty Jeho. Nebo kdo poznal smysl Páně«, dosvědčuje dnešní sv. epištola; vy nevíte, kam vás Bůh ve své prozřetelnosti doprovodí, kterak s vámi ve své moudrosti naloží. I nemám dnes jiného přání, než abyste vyplnily ty naděje, které do vás rodičové i učitelové kladou a které tlumočím slovy Ježíše Krista, jež řekl apoštolům Svým, když do světa je posýlal. On řekl: »Jděte do celého světa, učte všechny národy, . . . učte je zachovávat všecko, cokoli jsem přikázal vám. A já s vámi jsem po všechny dny až do skonání světa«. Sv. apoštolové ten odkaz Pána svého plnili věrně. Oni měli jíti do celého světa. Že tak činili, dosvědčují dějiny dostatečně. Sv. apoštol Pavel v celém dalekém okolí kázal Ježíše Krista ukřížovaného. Jemu učení Kristovo hlásati bylo rozkoší, jemu Kristus byl životem, pro Krista zemřítí bylo mu ziskem. Evangelium, praví sám, Kolos. 1, 6, po všem světě jest, a užitek nese a roste. Sv. Petr hned po seslání Ducha Sv. tři tisíce židů získal Kristu. Sv. Jakub, Tomáš a Thadeáš učili v rozličných zemích, prostírajících se od Indů až po Arabii a Afriku. Všichni křtili národy ve jménu Otce, i Syna, i Ducha Sv., všichni, vyjímaje sv. Jana, Miláčka Páně, zemřeli smrtí mučennickou. A tak ke konci století druhého viděti, kterak působením sv. apoštolů a nástupců jejich učení lásky Kristovy proniklo všechny vrstvy tehdejšího světa. Učili všechny národy, jak jim kázal Ježíš Kristus, evangelium kázali chudým, nikde nedávali se zdržovati, uzdravovali nemocné, hlásali, že přišlo lidem království Boží, učili je zachovávat všecko, cokoli jim přikázal Pán, svědectví vydávali pravdě a neustávali, třeba přišly časy, kdy ze škol vyháněli je, a každý, kdo je zabíjel, domníval se, že by tím službu prokazoval Bohu. Jan 16, 2.

A podobně i vy, milé děti! Vyjdete jednou do celého světa a v tom světě dle příkladu apoštolů svatých učte všechny národy! Ve jménu Otce, i Syna, i Ducha Sv., ve jménu nerozdílné Trojice Boží, jejížto znamením každodenně několikrátě čelo, ústa i prsa svá znamenáte, buďte apoštoly nebes, hlasateli učení Kristova!

To učení čím dále, tím více snažíce se poznávati svým rozumem, ústy nikdy nestydíte se vyznávati, v srdci je nositi, za ně bojovati! Učte všechny národy: chudé i bohaté, vzdělané i nevzdělané, téže nebo jiné národnosti i náboženství! Samy všechno zachovávajíce, učte také lidi zachovávat všechno, cokoli Kristus Pán ve jménu svém ústy rodičů i učitelů vám přikazuje! Učte nejprve tedy sebe i jiné milovati Boha svého z celého srdce svého a z celé duše své a ze vši mysli své. Víte, že to jest největší a první přikázání. Druhé pak jest podobné tomu: »Milovati budeš bližního svého, jako sebe samého. Mat. 22, 37—39.

K těmto zákonům lásky přidejte však ještě rady dokonalosti! Chceš-li dokonalým býti, zapři sebe sám, vezmi kříž svůj a následuj Krista! Buď tichý a pokorný! Miluj nepřátely své a dobře čině těm, kteří tě nenávidí a modlí se za ty, kteří protivensství tobě činí a utrhnají ti.

»Aj, já s vámi jsem po všechny dny až do skonání světa«.

To bylo poslední slovo Ježíše Krista, slovo na rozloučenou se sv. apoštoly. Ježíš Kristus jako by řekl: To vám slibuji, apoštolové milí, půjdete-li do celého světa, budete-li učiti všechny národy, budu s vámi až do skonání světa, vašim pracím budu žehnati, vaše počínání budu provázeti.

Milé děti! Když starý otec Tobiáš vyprovázal svého syna na dalekou cestu do města Rages, řekl k němu takto: »Synu můj, po všechny dny života svého na paměti měj Boha a varuj se, abys nepřestoupil některého přikázání Božího«. A podobnou radu na cestu životem dávám vám, již slovy Ježíše Krista takto vyjadřuji: Milé děti! Jdouce, učte všechny národy, učte je zachovávat všechno, cokoli Ježíš Kristus přikazuje vám, a aj, On s vámi bude po všechny dny až do skonání vašeho. Amen.

Fr. Chramosta, katech. v Boskovicích.

Listy vědecké.

Jak nakládal Lutr s Písmem svatým.

Biblicko-exegetická úvaha.

Napsal Dr. ANTONÍN BRYCHTA.

»Lutherum infalsasse ac pseudermeria sua vitiasse scripturam utriusque testamenti, certius est, quam ut negari queat.«

Wicelius, De arbore bona 1545.

Poněvadž je bible protestantům, jak známo, jediným a výlučným pravidlem víry,¹⁾ dalo by se očekávati, že sobě protestanté této knihy knih budou na výsost vážiti a že budou ve vlastním náboženském zájmu všemožnou péčí nad tím bdíti, aby bible nižádné pohromy nevzala. Zvláště dalo by se souditi, že protestanté nikdy nedopustí text písmá zjinačiti neb docela tou měrou změnit a porušiti, by se tím i jeho smysl měnil, poněvadž by taková změna textu Písma měla nutně v zápětí i změnu v jejich učení. Než dějiny protestantismu, jež jsou v nemalé míře

¹⁾ Zavrhujece ústní podání, přehlížeji protestanté, že i písmo, dokud sv. knihy nebyly sepsány, bylo živým podáním, ústním hlásáním nauky Kristovy. Toho uznávají i upřímní a střízlivější protestanté. »Man gibt — dokládá v ohledu tom proslulý protestantský theolog Semler — nur einen Beweis von seiner Unwissenheit auf dem Gebiete der Geschichte, wenn man die christliche Religion mit der Bibel verwechselt; als ob es, bevor die Bibel war, keine Christen gegeben hätte; als ob diese oder jene Menschen keine guten Christen hätten sein können, weil sie von den Evangelien etwa nur eins, oder von der ganzen Sammlung der Briefe bloss einige kannten. Vor dem vierten Jahrhunderte war an ein vollständiges neues Testament gar nicht zu denken. Und doch hat man fortwährend treue Jünger Jesu gesehen . . .« (Historische Elemente von Hirsching XXII. pag. 193.). Oslavovaný Lessing praví ještě významněji k věci: »Nicht allein die Geschichte Christi war bekannt, ehe sie von den Evangelisten bekannt gemacht wurde, die ganze Religion Christi war bereits im Gange, ehe einer von ihnen schrieb. Das Vater unser wurde gebetet, ehe es bei Matthäus zu lesen war; denn Jesus selbst hatte es seine Jünger beten gelehrt. Die Taufformel war im Gebrauch, ehe sie der nämliche Matthäus aufzeichnete, denn Christus hatte sie seinen Aposteln selbst vorgeschrieben.« (Theolog. Schriften, 3. Bd. N. II.)

spolu i dějinami bible, poučují nás o něčem zcela jiném. Přesnost Písma — a to nejen v ohledu kritickém, nýbrž i dogmatickém, jak se níže přesvědčíme, — musela ustoupiti strannickým zájmům převráceného učení, a byl to právě otec protestantismu, Martin Lutr, jenž se odvážil při všem vychvalování Písma vztáhnouti na ně ruku a způsobem dosud neslýchaným porušiti Písmo na obhájení nového svého učení o ospravedlnění²⁾ a dobrých skutcích. Odvážil se toho buď přímo, porušením t. zv. textu, aneb nepřímo libovolným vykládáním bible, aby jeho stoupenci zvláště málo soudné davy obecného lidu, čtouce takto porušené neb křivě vyložené Písmo, byli tím snáze získáni pro nové proticírkevní učení »reformatora« a v náboženské jeho představy a idey ukolebáni. Nejsilnějším spojencem převráceného kázání Lutrova, v němž jevila se neobyčejná sebedůvěra,³⁾ smělost pohrdání autoritou Církve, utrhačství, násilnictví a pomstivost měla býti rovněž převrácená bible. Takto upravenou bibli mělo se nové učení vedle šíření »čistého evangelia« novými kazateli nejvydatněji podporovati a zaslepený lid z lůna Církve do tábora »reformatora« rázem býti převeden. Byl to jeden z hlavních úskočných prostředků⁴⁾ Lutrových, který měl mu nad »papisty«⁵⁾ k vítězství dopomoci.

K náležitému posouzení tohoto bezpříkladného počínání Lutra a jeho pohnutek třeba vytknouti dříve:

a) Hlavní body Lutrova bludného učení o ospravedlnění člověka pouhou vírou beze všech dobrých skutků.

b) Nastíniti stručně jeho hermeneutické, tomuto učení přispůsobené zásady, poněvadž oba tyto momenty měly na falšování bible Lutrem vlivu nejrozhodnějšího.

Ad A)

Jako jiné bludaře svedla i Lutra nezkrocená pýcha a s ní spojená ctižádost. Domnívaje se ve své samolibosti, že vede život zbožný, zřízený ve všem dle pravidel řádu, jemuž přináležel, přál si míti též jistotu o své spravedlnosti, chtěl bezpečně vě-

²⁾ Přísně vzato, měli bychom mezi ospravedlněním a posvěcením (justificatio et sanctificatio) rozeznávati; než poněvadž se tyto pojmy k sobě mají jako antecedens a consequens, můžeme pro krátkost rozdílu toho pomínouti.

³⁾ Pozoru hodna je charakteristika, kterou Vicel, po nějaký čas stoupence Lutra, o něm podává. »Confer illum (Lutherum) ... dí — cum veteribus episcopis, et erunt dissimilia pleraque. Quid, quod tantum odii, tantum vindictae, tantum tyrannidis, tantum maledicentiae, tantum arrogantiae, tantum audaciae, tantum luxus, tantum mollitici Milesiae, vix in ullo pseudoprophetarum aut haereticorum invenias! Neque enim ego solus de ejus loquor rebus. Regiones plene sunt Lutheri luxuriae et tyrannidis.« Apud: Döllinger, Die Reformation, ihre innere Entwicklung und Wirkungen. Regensburg 1851, 2. Aufl. 1. Bd. pag. 103.

⁴⁾ O těchto »prostředcích« budeme níže mluvit.

⁵⁾ Tak nazýval Lutr katolíky aneb též: Werkheilige, Werkgerechtler, moderne Juden, Heuchler a pod.

děti, že jeho život je Bohu milý a jeho dobré skutky záslužné. Dle jeho mínění nemělo to, co dobrého konal, býti pouze prostředkem ku křesťanské spravedlnosti, k posvěcení a svatosti života, nýbrž mělo jeho křesťanskému životu dodávat i takové mravní ceny a váhy, aby shledán byl před Bohem spravedliv a měl o tom také jistotu, že platí u Boha za spravedlivého.⁶⁾ Lutr připomíná toto častěji s velikou trpkostí a ještě větší vnitřní nevolí, že této žádoucí jistoty nemohl jako řeholník nikdy nabyti ač se všemožně snažil, aby vedl život zbožný v pravdě řeholní.⁷⁾ Než při všem namáhání a mrtvení těla až k smrti⁸⁾ bylo jeho svědomí, jak podotýká, vždy sklíčenější, jsouc zmitáno čím dál většími pochybnostmi, ježto se domníval, že mu Bůh není milostiv, tak že byl blízek zoufalství. V této duševní rozháranosti, v tomto sobělibém přeceňování svého mravního života s jedné a v této nedůvěře v Boha a vyplývající z ní sklíčenosti myslí i svědomí s druhé strany vzalo původ Lutrovo učení a vůbec celý jeho system o ospravedlnění člověka, jenž zdál se mu veškeré dosavadní záhady jeho duchovního života rozlušťovati a hledaný dosud marně vnitřní klid a pokoj zabezpečovati.⁹⁾ — V rozbouřené a mnohými výčitkami svědomí sklíčené mysli¹⁰⁾ dospěl Lutr, opětnými mravními poklésky ve své pýše pokořen, k závěrce, že jest se člověku v příčině jeho ospravedlnění a Bohu milého života všeho spolupůsobení s milostí Boží vzdáti a všecko jen na Boha a jeho milosrdenství skládati. Stanovil tak proto, poněvadž se, ovšem mylně, domníval, že nemůže člověk následkem na prosto zkažené přirozenosti lidské hřichu nikdy býti prost, protože hříšná žádostivost (concupiscentia), která dle Lutra je sama sebou hřichem, i v spravedlivém po jeho obrácení zůstává. Tento v člověku zůstávající hřich se milostí Boží sice přikrývá, skutečně ale neodstraňuje; důsledně třeba je člověku cizí, jemu připočtené spravedlnosti, poněvadž je sám neschopen, aby dospěl ke skutečné vnitřní spravedlnosti, která by před Bohem platila.¹¹⁾

Dotknuvše těchto duševní stav reformatora označujících momentů a z nich plynoucích důsledků, pokud tvoří základ jeho

⁶⁾ Döllinger l. c. díl III. str. 174 a nn. — Dila Lutr. vydání Valchovo VI, 217; VIII, 1183 a j. Tuto nejistotu nazývá proto nestvůrou, která předčí všechny jiné nestvůry v papežství!

⁷⁾ »Interim tamen — dokládá významně v komentáři k listu ku Galatským — sub ista sanctitate et fiducia justitiae propriae alebam perpetuam diffidentiam, dubitationem, pavorem, odium et blasphemiam Dei.«

⁸⁾ »Cogerer perpetuo in incertum laborare — praví ve své bezúzděné domýšlivosti — neque conscientia mea, si in aeternum viverem et operarer, unquam certa et segura fieret, quantum facere deberet, ut Deo satis fieret.« L. c.

⁹⁾ Srvn. Döllinger l. c. 174 a nn.

¹⁰⁾ »Ego ipse — praví ne bez trpkosti a vášně — non semel offensus sum usque ad profundum desperationis, ut optarem, nunquam esse me creatum hominem.«! (Opp. lat. Witteb. II, 498.)

¹¹⁾ Viz: Möhler, Symbolik oder Darstellung der dogm. Gegensätze der Katholiken u. Protestanten. Regensburg 1871 pag. 135 u. ff. — Döllinger l. c. díl 3. str. 177 a nn.

učení o ospravedlnění bez skutků, nastíníme nyní několika tahy toto učení samo, poněvadž tím zúmyslné porušení bible Lutrem nemálo ozřejmí a do náležitého světla postaveno bude.

I. Celý system Lutrův o ospravedlnění zdělán je na mylné, Písmu ¹²⁾ i učení Církve ¹³⁾ odporující domněnce, že je člověk pro svou zkaženou přirozenost a z ní plynoucí malomocnost neschopen, zákon Boží plniti. ¹⁴⁾ Vše, co činí člověk před ospravedlněním, je naprosto zlé a hříšné, co činí po ospravedlnění je nečisté a s hříchem smíšené. ¹⁵⁾ Příčina toho spočívá dle reformatora v tom:

a) poněvadž zůstává v člověku i po jeho obrození žádostivost (concupiscentia), která je dle učení protestantů, an mezi ponoukáním k hříchu a svolením k němu nerozeznávají, již sama sebou hříchem;

b) poněvadž zákon žádá od člověka nad lidskou dokonalost, které člověk nemůže nikdy dosáhnouti;

c) poněvadž zákon zřízen je pouze proto, aby člověk poznal svou neschopnost k dobrému a učil se zoufati sám nad sebou. Při tom doznal arci i sám Lutr, že je to věc nesnadná a nebezpečná, přednáseti nauku o ospravedlnění z pouhé víry a vylučovati při tom naprosto dobré skutky. Ano, aby ukonejšil vlastní svědomí, podotýká nejednou, že pořáde ještě nemůže se zbaviti vlivu dřívějšího (katolického) učení o ospravedlnění, ježto mu svědomí ustavičně dobré skutky připomíná a

¹²⁾ Zach. 1, 3; Mat. 11, 29; Žid. 11, 6; I. Jan 5, 2. atd.

¹³⁾ Trid. Sess. VI. de justific. cap. I. etc. can. I. et seqq.

¹⁴⁾ Díla Lutr. vydání Walchovo XIX. p. 1212 a nn. Námitka katolických theologů, že může člověk, když chce, zákon Boží plniti, poněvadž Bůh neporoučí nic nemožného, hleděl Lutr odbýti svou pověstnou zásadou: »A praecepto (divino) ad posse non valet consequentia.« Tak praví ve výkladu epištoly ku Galat.: »Est autem ineptissima consequentia a praeceptis argumentari et concludere ad opera. Deberemus quidem implere legem, et impletione ejus justificari, sed peccatum (nakloněnost, vůle k zlému, concupiscentia) obstat. Praecipit quidem lex, ut Deum ex toto corde et proximum ut nos ipsos diligamus, sed ideo non sequitur: Hoc scriptum est, ergo fit, lex praecipit dilectionem, ergo diligimus. Tam potens est amor noster vitiosus, ut longe superet amorem Dei et proximi.« Toto liché učení tvoří základní kámen Lutrova systemu o ospravedlnění a veskrz jej ovládá. Podobně učil Melancton fka: »Legis impletio est exigua et immunda . . . In hac vita non possumus legi satisfacere.« Srvn. Möhler l. c. pag. 206.

¹⁵⁾ Tu dovolával se Lutr slov Isaiáše proroka 64, 6.): »A učinění jsme jako (člověk) nečistý my všickni, a jako roucho nečisté (ženy) jsou všechny spravedlnosti naše.« Proto tvrdil Lutr, že i ten nejlepší dobrý skutek je všedním hříchem, ano, odvážil se dokonce i říci, že je každý skutek i spravedlivého sám v sobě těžkým hříchem, že se mu ale pro jeho víru odpouští. »Opus bonum — praví výslovně — optime factum est veniale peccatum. Omne opus justi damnabile est et peccatum mortale, si judicio Dei judicetur.« Srvn. Möhler l. c. pag. 203. Podobně stanoví Melancton fka: »Nos docuimus, (hominem) justificari sola fide . . . opera nostra, conatus nostros nihil nisi peccatum esse.« Möhler l. c. p. 204. Důsledně učí heidelberský katechismus ot. 62.): »Auch unsere besten Werke in diesem Leben sind alle unvollkommen und mit Sünden befleckt.«

ku konání jich ho vybízí, tak že jest mu dnem i nocí proti tomu co nejvíce bojovati,¹⁶⁾ aniž by se mu dosud bylo podařilo tento blud úplně přemoci.

Z uvedené hlavní zásady učení Lutrova plynulo samo od sebe, že je člověku nemožno i s milostí Boží něco vykonati, co by bylo záslužné a vedlo jej k ospravedlnění před Bohem.¹⁷⁾ V tomto trapném stavu, kde je člověk blížek téměř zoufalství, ohlíží se po pomocníku, jenž by mu přispěl a dílo spásy sám za něho vykonal. (Pokr.)

O Josefu egyptském.

Apologeticky uvažuje fil. dr. EUG. KADEŘÁVEK.

(Pokračování.)

11. Faraó povolal Josefa, by mu vyložil sny. Znatelé památek egyptských tvrdí, že tento Faraó byl jeden z hyksosů, králů pastevců, a se jmenoval Apapi II. Ač o těchto hyksosech málo jest povědomo, poněvadž Egyptané, majíce je v nenávisti, když je byli vypudili, skoro všecko zničili, co by je pamatovati mohlo na nenáviděné pastevce asiatské, původu semitského, své podmanitele: přece vyzkoumali učenci, že jakýsi kmen semitský z Asie se zmocnil za 14. tuzemské dynastie údolí Nilského, že hyksos-ové vládli déle než 400 let, že 17. tuzemská dynastie začala proti nim válku, kterou 18tá ukončila, že v polovici 18. století, když vládla 2. dynastie hyksos-ů, přišel Josef do Egypta za krále Apapi II. Sny, které tento král měl, jsou rázu čistě egyptského. Neboť a) v textu hebrejském se nazývá Nil je o r jménem egyptským, řeku velikou znamenajícím; b) břeh se nazývá r t e m, sefáh, egypt. sept, metaforou jak hebrejskou, tak egyptskou; c) zeleň břehu nilského se nazývá hebr. ahu, egypt. aha; d) obyvateli egyptskému snadno se obnovila ve snu představa ř e k y :milované, opěvované, božsky ctěné, která činí Egypt rájem, představa k r á v y, obrazu bohyně Isis, země, orby a potravy, představa k l a s ů, ve kterých spočívá bohatství egyptské; e) číslo »sedm« je také u Egyptanů číslem mystickým. — Faraó procitnuv se zhrozil.« To čteme také o egyptském princí Bachtanském, jenž měl sen, v památce egyptské. Hadači a mudrci, jež Faraó k sobě povolal, aby mu sny vyložili, náleželi ke třídě kněžské a byli u dvora královského, aby králi radili ve věcech náboženských a jemu sny vykládali z posvátných knih »o vědě božské.« Avšak posvátné knihy hadačům a mudrcům neprosněly, ač výklad nebyl

¹⁶⁾ Srovn. Döllinger l. c. str. 179 a nn. — Vyd. Valchovo V, 701.

¹⁷⁾ Proto učil Lutr: »Nos nostris justitiis (t. j. konáním zákona Božího a dobrých skutků) prorsus salvari non possumus.« Apud Döllinger l. c. pag. 10. Proto horlil proti zákonu jako nesnesitelnému břemenu, který člověku jenom strachu nahání a jeho svědomí znepokojuje! L. c. pag. 46 a n.

tak nesnadný; sny poslal pravý Bůh, a proto knihy pověrečné byly neschopny je vyložiti; kde mluví Bůh pravdy, tam musí mlčeti duch lživý. Proto poslal Faraó, jsa poučen od vrchního číšníka pro Josefa, jenž, aby se mohl objeviti před králem čist, podle způsobu egyptského musil býti oholen a čistým šatem lněným oděn. Josef sny vyložil bez knihy, vnuknutím Božím, jak o sobě pravil; také dal králi radu, čím by odvrátil od své země hlad. Zákon sice egyptský trestal smrtí otroka, který se zabýval kouzelnictvím; ale Faraó, nejsa původu egyptského, nemohl se neradovati, že muž, jenž byl téhož původu, jako on, zahanbil kněze egyptské. A povážíme-li kromě toho, že Josef trapnou zvědavost Faraonovu ukonejšil, výklad podal, jenž úplně se zamlouval rozumu, a radu zemi prospěšnou dal, která se nemohla králi nelíbiti: pochopíme netoliko, že se Josefu nic zlého nestalo, ale také, že byl odměněn a jemu péče o Egypt svěřena; což se stalo způsobem zcela egyptským.

12. Josef se stal prvním ministrem Faraonovým. Že faraonové štědrými se prokazovali k těm, kteří jim věrně a vydatně sloužili, že jim svěřovali péči o zemi, že jim dávali své dcery za manželky, dosvědčují památky egyptské. Tak na př. lze čísti na jednom sloupu egyptském v museu Turinském, že kdosi, jenž se nazývá Beka, t. j. otrok, o sobě praví, že dostal svým povinností k rodičům, jež nejmenuje snad proto, že nebyli původu egyptského, že se stal miláčkem Faraona, jehož nejmenuje, že jej Faraó zahrnul důkazy své milosti a jej učinil dozorcem veřejných obilnic. Na tomto sloupu není bohům egyptským vzdána čest a chvála, což zvykům egyptským odporuje. Takový sloup mohli bychom vztahovati k Josefu a jemu na hrob postaviti. Zkoumejme, co praví bible. Faraó řekl k Josefovi: »Všecken lid bude tvá ústa líbati (slovně přeloženo z textu hebr.), toliko stolicí královskou tebe budu převyšovati.« Taková moc náležela v Egyptě tomu, koho Faraó vyznamenal důstojností »vrchních úst«; způsob, jakým Faraó tuto důstojnost uděluje Josefovi, jest zcela egyptský. Dále obdařil Faraó Josefa prstenem, lněným rouchem a zlatým řetězem nákrčním. Že tyto, jakož i jiné skvosty v Egyptě byly známy a byly odznakem důstojnosti, vysvítá z památek egyptských. Řetěz nákrční nazývá se v bibli rebid; kteréž slovo vzato jest z řeči egyptské, ve které se vyskytuje repit. Dále kázal Faraó Josefu vstoupiti na svůj vůz druhý a služebníku volati: »Abrek.« Abrek jest slovo egyptské a znamená: »Skloňte hlavu.« Dále mu dal jméno egyptské podle bible: safnat pa'neáh; učenci v tomto jménu hebrejsky podaném spatřují slovo čisté egyptské Sefnt-p-anken »přebytek života,« anebo teinet-panh »pokrm, osvoboditel života;« safnat rovná se egyptskému: t'af-en-to, zasobitel světa, t. j. země egyptské. Konečně dal mu za manželku Asenath-u, dceru Putifare-a, velekněze města On či Heliopolis, aby jej přijal mezi Egyptské a vyznamenal. Egyptské slovo Asenath znamená buď majetek bohyně Neith-y anebo sídlo Neithy, anebo Isis ochránítelka. Tento Putifare פּוּטִיפָרֶע, rozdílný od Putifar-a פּוּטִיפָר,

znamená: Faraonovi darovaný, věnovaný. Byly tři sbory velekněžské: v Thebách, Memfidě a Heliopoli. Po způsobu egyptským nazývá bible Egypt celou zemí: kol-erez, egypt. ta-zer-ev. Lidu pak hladovému říkal Farao: Jděte k Josefu, a cokoli vám řekne, čiňte.

13. »I přišla úroda sedmi let, a obilí v snopy svázané shromážděno jest do stodol egyptských. Všecka také hojnost obilí v jednom každém městě složena jest. A byla tak veliká hojnost obilí, že se písku mořskému přirovnávala a množstvím míru převyšovala. . . . Když pominulo sedm let hojnosti, jež byla v Egyptě, počalo přicházeti sedm let nedostatku, jež byl předpověděl Josef: a ve všem světě rozmohl se hlad, ve vsí pak zemi egyptské byl chléb. Která když lačněla, volal lid k Faraonovi, žádaje pokrmu. Jimž on odpověděl: Jděte k Josefovi; a cokoli on vám řekne, učíňte. Rozmáhal se pak každodenně hlad po vsí zemi: i otevřel Josef všecky stodoly a prodával Egyptským, nebo i je svíral hlad . . . Všecky peníze shromáždil Josef za obilí, které prodával a vnesl je do pokladnice královské. Když pak se nedostalo peněz kupujícím, prodával jim obilí za dobytek; koupil také všecku zemi egyptskou, když prodával jeden každý vladařství své pro velikost hladu. I podmanil ji Faraonovi, i všecky lidi její, kromě země kněžské, která od krále byla dána kněžím, kterýmž i uloženo potravu ze stodol obecných se dávaly, a proto nebyli přinuceni prodati vladařství svá. Řekl tedy Josef k lidem: Hle, jak vidíte, i vámi i zemí vaší Farao vládne; vezměte semena a sejte pole, aby obilí míti mohla. A dáte pátý díl králi; čtyř ostatních vám nechávám k semenu a pokrmu čeleděm a dětem vašim. Kteříž odpověděli: Život náš v ruce tvé jest; ať toliko vzhledá na nás pán náš, a rádi budeme sloužiti králi. Od toho času až do dnešního dne ve vsí zemi egyptské králům se pátý díl platí, a učiněno je to za právo, kromě země kněžské, která svobodná od toho závazku byla. (I. Mojž. 41. 47—49, 53—56; 47. 14—26.)

Tak spravoval Josef zemi egyptskou. Zda jest vladaření jeho rázu egyptského a Egyptu prospěšno?

a) Egypťané vázali obilí ve snopy a vymláčené zrní ukládali do sypek, když odměřeno bylo a zepsáno. Právě tak vypravuje bible.

b) Josef shromáždil v jednotlivých městech přebytek úrody; chrámy měly sýpky a těch snad užil Josef. Obilí se dá na dlouhý čas v Egyptě uchovati, poněvadž jest podnebí suché; zrní více než 4000 let staré, v hrobech egyptských nalezené, klíčí a přináší plod.

c) Úroda egyptská bývá víře nepodobná. Tak vyrůstá za úrody obyčejné z jednoho zrna 14—18 stébel s plnými klasy, ba i více. Ale neúroda nebyla a není v Egyptě neslýchána; neboť nevystoupí-li Nil po jistý stupeň anebo vystoupí-li nad jistý stupeň, jest buď sucho anebo příliš vlhko a proto neúroda. Památky egyptské nám líčí neúrodu a hlad, jehož hrůzy nám dávají na srozuměnou, jaké bídý zbavil Josef zemi. Sedm let úrodných a tolikéž neúrodných není nemožno; neboť Bohu bylo možno

učiniti takový zázrak, zvláště když povážíme, že Ovid mluví o neúrodě egyptské, 9 let prý trvající, a že od r. 1064—1071 po Kr. trvala v Egyptě neúroda. V nápisech náhrobních honosí se hodnostáři královští, že zachránili své poddané od hladu. A byli ustanoveni, jak se zdá, podle příkladu Josefova správcové královských sýpek, kteří by za neúrody obyvatelstvo hladové zásobovali. Tito dozorci obilnic královských zastávali v Egyptě úřad velmi důležitý a čestný; jim byli podřízeni úředníci různých tříd, kteří vybírali daně.

d) Mezi zvířaty, jež Egyptští Josefovi prodávali za obilí, jmenuje se kuň, který, jak se zdá, teprv od hyksosů z Asie byl přiveden do Egypta a který byl od Egyptských pečlivě chován a velice a mnohonásobně upotřebován.

e) Že Faraο se staral o výživu kněží, dokazuje papyrus Sallier, kde čteme, ovšem ne o našem Faraonovi: »nebylo znatele písma, jenž by pokrmu neobdržel z domu královského.«

f) Země egyptská byla rozdělena na část, králům náležející, a na část, kněžím náležející; vojenská třída měla pole od krále najatá, a král jim nájemné odpouštěl, nežádal od nich daní, aby jim nemusil platiti žoldu. Ostatní lid měl pole od krále najatá a platil daně. To stvrzuje aegyptologie.

g) Herodot vypravuje, že Ramses II., od Řeků Sesostris zvaný, egyptskou zemi stejně rozdělil mezi všechny obyvatele, ovšem ne na dlouho; což předpokládá, že země nebyla rozdělena, že ji měl král v držení, že se nalezala asi v takovém stavu, jaký byl od Josefa zaveden.

h) Aegyptologie nepřímο potvrzuje, že Josefem veškerý majetek přešel na faraony kromě majetku privilegovaných tříd. Neboť známo jest, že panovaly v Egyptě za staré a střední doby lenní povinnosti, jako ve středním věku v Evropě, a že lenníci egyptští, jako v Evropě, často se bouřili a vážnosti svého pána, faraona, málo dbali. Okresy (nomy) byly majetkem několika rodin a přecházely sňatkem nebo dědictvím z jednoho na druhého, jestliže nový lenník si dal potvrditi od faraona svou državu; lidu ovšem nebyly tyto poměry lenní k velkému prospěchu. Avšak v nové době, po vypuzení králů pastevců, na počátku 18. dynastie nesetkáváme se více s lenním právem. Tedy lze souditi, že Josef lenní právo zcela zrušil a na krále přenesl majetek celé země kromě majetku privilegovaných tříd. Ramses III. praví o sobě (papyrus Ilarris), že jemu náleží půda země egyptské a že on živí veškeré obyvatele a žádá, by pro jeho syna, Ramsesa IV., všichni pracovali chtěji-li, aby odměnou od něho každého dne byli živeni. Živenu býti od krále výsadou bylo úředníků královských a kněží; Josef učinil, že, poněvadž všechny pozemky přenesl na krále, této výsady v jistém smysle se stali účastnými všichni. Ovšem nestal se Faraο skrze Josefa majitelem všech pozemků skutečným a naprostým; ponechal je majitelům dřívějším žádaje od nich pátý díl příjmů jako daně. Dříve se odváděly desátky; Josef uložil pátý díl; zvýšil tedy daně. Tato daň nebyla přílišná,

povážíme-li, že jest půda egyptská velmi úrodná, že králi bylo se starati o řádnou kanalisaci všeobecnou, jelikož snahy jednotlivců o kanalisaci nestačí (a tradice také vypravuje, že Josef zavedl pravidelnou kanalisaci), jakož i v čas nouze o výživu hladových, že výborným lékem proti netečnosti, které se oddávají rádi obyvatelé horkých krajin, bylo, co zařídil Josef, že Egyptští, jsouce podle ústavy Josefovy více od krále chráněni, než za práva lenního, bezpečně mohli se těšiti z výtěžku polního, a že s Egyptany, bouřícími se proti králům pastevců, nemohlo býti příliš laskavě nakládáno. Jestliže tedy Josef zvýšil moc faraonovu a jeho pokladnici naplnil, učinil to také k prospěchu lidu, také z té příčiny, že přenesením majetku na krále byl majetek jejich zabezpečen a oni těšiti se mohli ze svých polností tak, jako třída kněžská. Není tedy s podivením, že daně byly zvýšeny.

Uvážíme-li tedy vše podle poměrů egyptských, a ne podle evropských, ne podle zákonodárství naší doby, říci nám jest, že Josef nejen lid uchránil hladu a Faraonovu moc zvýšil, ale také lidu pro budoucnost prospěl, že jest, čím jej nazval Farao, spásitelem Egypta.

14. Josef se setkal se svými bratry.

a) Posud bývá sucho v Palestině příčinou hladu; posud se ubírají Arabové do Egypta za neúrody uchránit se hladu.

b) Josef vida před sebou své bratry bez Benjaminu, obával se, že snad s Benjaminem tak naložili jako s ním; proto aby svůj nepokoj zakryl a o něm a otci pravdy se dopátral, přísně jim vytýkal, že jsou vyzvědači, dokládaje svou výpověď přísahou v Egyptě obyčejnou. Egyptští sami vysílali vyzvědače do cizí země a sami také se jich báli; faraonovi, tedy také jeho prvnímu ministru, bylo se za hladu vůbec panujícího báti nájezdu okolních obyvatelů; také jindy nebýval Egypt bezpečným, proto byla zeď vystavena proti asiatským výbojníkům.

c) Josef se táže teprv nyní po svém otci. Nedivme se, že tak dříve neučinil, nedomnívejme se, že na své příbuzné zapomněl; naopak z celého děje patrně, jak vroucně miloval otce a bratry, zvláště Benjaminu. Pokud byl otrokem, nebylo mu snadno dáti otci zprávu o sobě, aniž věděl, že jej otec má za mrtvého; kromě toho důvěřoval v Bohu, že se jednou opět sejde se svými příbuznými. Také Abraham se dověděl maně, co se přihodilo v Haranu; také Jakub meškaje u Labana nedával o sobě zprávy svým rodičům. Nesmíme tehdejší dobu posuzovati podle sebe.

d) Jakub přidal k témuž koření, jaké kupci madianští přiváželi do Egypta, kromě pistacií a mandlí také med, debas, od Arabů díbs zvaný, sirup hroznový, jenž i posud se dováží z Hebronu do Egypta.

e) Co praví bible: *obtulerunt ei munera tenentes in manibus suis et adoraverunt proni in terram*, pozorujeme na mnohých památkách egyptských. Výjev takový jest čistě egyptský.

f) Hostinu vystrojil Josef bratřím zcela po egyptsku, jak dokazují památky egyptské; židli Egypťané užívali.

g) Krásné a vzácné koflíky, jaký byl Josefův, jsou nám zachovány ze starých dob egyptských. V předešlém století na koflíku hádal v Egyptě, jak Norden cestovatel dokazuje, Baram, kachef Derrický; také v našem století tak se děje v Egyptě; také v Tibetu a Persii užívalo se koflíku, aby se zvěděly věci tajné. Nesmíme však Josefa, jenž oněm hodnostářům uvězněným a králi tvrdil, že od Boha jediného pochází známost věcí tajných, pokládati za hádače; Josef sebe jenom na oko nazývá hadačem mluvčecem svým bratřím, kteří ho neznali, jako Egypťáci, kteří ho za hadače měli; nestal se nevěren svému náboženství, jež hadačství zapovídalo, jak patrno z dalších dějů. I zde jeví biblická zpráva o Josefovi ráz čistě egyptský.

h) Josef pravil: Ne vaší radou, ale vůlí Boží sem poslán jsem, který učinil mne 'ab le-pare'oh. Toto jméno jest čistě egyptské: ab en piráo a znamená prvního úředníka, jenž přidělen jest obzvláště domu faraonovu.

i) Jakub se představil Faraonovi tak, jak nás poučují památky egyptské o těch semitech, kteří v Egyptě pomoci hledali proti nedostatku obilí. Jakub se netajil Faraonovi tím, že jest semitou pastýřem, poněvadž Egypťáci měli v nenávisti pastevece cizí (ne své), ku kterým náleželi pastevci, jejich podmanitelé, a poněvadž Faraonovi, králi pastevců, byli vítáni Hebreové, kteří byli také původu semitského jako Farao a sloužiti mohli proti Egyptským k utvrzení jeho moci. A dal také Farao Hebreům úrodnou krajinu Gessen k obývání a svěčil bratřím Josefovým svá stáda, kterých měli faraonové veliké množství. I v tom tedy jeví zpráva biblická ráz egyptský. Gessen jest jméno egyptské Qos, se členem Paqos čili Phaqs; proto se nazývá od Řeků jedno město egyptské: Phakussa, arabsky Fagus, jež bylo položeno jihovýchodně od Tanis-u v okrese, jenž nyní arabským se zove. Také se vyskytuje jméno jednoho okresu v dolním Egyptě Qesem, totožné se jménem Qos, Gessen. Gessen, krajina za Mojžíšc Ramses či Ramesses zvaná podle Ramses, města od Ramsesa II. v té krajině vystaveného, byla položena ve východní části dolního Egyptu, mezi pouští arabskou a východními rameny Nilu; tam se nalezájí pahorky, nazvané Tell el Jehud, Turbet et Jehud, t. j. židovské pahorky, židovské hřbitovy; byla velice úrodná, protkána jsouc četnými kanály, a sloužila z části k pastvě, z části k orbě; nyní ovšem jest z části pokryta pískem.

15. Jakub a Josef zemřevše, byli balsamováni po egyptsku; co však se odnášelo k náboženství egyptskému, opomenuto bylo. Jakub byl pochován v zemi kananejské; kosti Josefovy byly, jak poručil Josef, věren jsa svému náboženství, přeneseny do země zaslíbené a v Sichemu uloženy, když lid israelský se vrátil do Palestiny.

B) Stalo-li se skutečně, co bible vypravuje
o Josefovi?

1. Přímo nám památky egyptské nedokazují, že je to příběh skutečný; neboť Egyptští, když byli vládu hyksosů svrhli, skoro vše vyhladili v památkách, co by připomínalo tuto vládu nenáviděnou. Avšak státní ústava potomní předpokládá ústavu, kterou byl dal Egyptu Josef, a žádná jiná památka nám neposkytuje zprávy o jejím zavedení, než právě biblické vypravování o Josefu. Kromě toho mluví tradice egyptské o kanalisaci, kterou připisují Josefovi, zvláště ve Fayumu, krajině, jejíž úroda prý postačila uživit Egypt.

2. Příběh o Josefovi tak jest vypravován, že na jeho skutečnost souditi lze; neboť odpovídá úplně názorům hebrejským a egyptským. Věru tak se nevymýšlí příběh, aby mu nebylo lze něčeho vytknouti.

3. Příběh o Josefovi souvisí s dějinami národa hebrejského předešlými a potomními. Kdyby ten příběh byl vymyšlen, musil by vymyšlen býti celý dějepis.

4. Celý národ israelský pokládal vždy ten příběh za skutečný, ač nesloužil ke cti kmenům jeho kromě Benjaminu, Efraima a Manassesu.

5. Mnohá místa Písma sv. svědectví dávají o skutečnosti. Is. 52, 4. »Toto praví Pán Bůh: Do Egypta sestoupil lid můj na počátku, aby tam bydlel.« Než povolán tam byl od Josefa. Ez. 47, 13. Toto praví Pán Bůh: »Tato jest meze, v níž vlastní budete zemí ve dvanácti pokoleních israelských, nebo Josef dvojnásobek má«, t. j. každý ze dvou synů Josefových obdržel podíl. I. Paral. 5, 1. 2. Ruben byl prvorozený Israelův; ale když poskvrnil lože otce svého, dána jsou (práva) prvorozenství jeho synům Josefa, syna Israelova Judas pak, který byl nejsilnější mezi bratřími svými, z rodu jeho knížata zrodila se, prvorozenství pak přičteno jest Josefovi. Jos. 16, 4. Vládli tím (územím) synové Josefovi, Manasses a Efraim. 2. Mojž. 13, 19. Vzal Mojžíš kosti Josefovy s sebou, protože byl (Josef) přísahou zavázal syny israelské říci: »Navštíví vás Bůh, vynesete kosti mé odtud s sebou«. I. Mojž. 50, 24. Jos. 24, 32. Kosti Josefovy, které byli vynesli synové israelští z Egypta, pochovali v Sichem-u, v dílu pole, které byl koupil Jakub od synů Hemora, otce Sichem, za sto mladých ovec, a (které) bylo ve vladařství synů Josefových. Žalm 104. 16—23. »A zavolal (Hospodin) hlad na zem a všecku mocnost chleba zničil. Poslal před nimi (syny israelskými) muže; za služebníka prodán jest Josef. Snížili v pouta nohy jeho, železo prošlo duší jeho, až přišlo slovo jeho. Řeč Hospodinova roznítla ho; poslal král a rozvázal ho, kníže národu, a propustil ho. Ustanovil ho pánem domu svého a knížetem všeho statku svého, aby vyučoval knížata jeho, jako jej sama, a starce jeho (aby) opatrnosti učil. A všel Israel do Egypta a Jakub pohostinnu byl v zemi Cha-

mově. První polovice tohoto žalmu, tedy také místo uvedené, se zpívala, když archa úmluvy přenesena byla od Davida do Jerusalema, což svědčí o starobylosti toho žalmu. Žalm 80, 6. Na svědectví v Josefovi položil to, když vycházel ze země egyptské; jazyk, kterého neznal, slyšel. Kn. Moudr. 10, 13. 14. Ta (Moudrost Boží) prodaného spravedlivého neopustila, ale od hříšníků vysvobodila ho; a sestoupila s ním do jámy (žaláře) a v okovech ho neopustila, až mu přinesla berlu království (první důstojnost po králi) a moc proti těm, kteří ho potlačovali; a ukázala, že lháři byli ti, kteří ho hyzdili, a dala jemu jasnost věčnou. 1. Mach. 2, 53. Josef v čas úzkosti své ostříhal příkázání a učiněn jest pánem Egypta. Jan ev. 4, 5. Přišel (Ježíš) k městu samařskému, které slove Sichar (Sichem), vedle popluží, které dal Jakub Josefovi, synu svému. (I. Mojž. 48, 22.) Celý život Josefovův líčí sv. Štěpán: Skutk. ap. 7, 9—18.

Z toho zavíráme s jistotou, že příběh o Josefu jest skutečný, a odmítáme racionalisty, kteří jej pokládají za legendu.

C) Kdo sepsal příběh o Josefovi?

Racionalisté tvrdí, že příběh sestává z více částí, jež měly původce každá svého, a že z nich někdo slátal jednu povídku.

Ale to není pravda. Neboť 1. nedokazují své mínění důkady historickými a mezi sebou se nesrovnávají. 2. Vnitřních důvodů, z příběhu samého čerpaných, nemají; neboť vládně jim souvislost vnitřní, organická, jakož i souvislost s ději předešlými a potomními.

Racionalisté tvrdí, že příběh o Josefovi napsal někdo z Efraimitů, když se odštěpila říše israelská od judské.

Ale zdá se možno, aby Efraimita utajil svůj podnik, aby o něm ničeho nevěděli ostatní kmenové, aby příběh jeho byl vřaděn do Písma sv., bedlivě opatrovaného? Kdyby tomu tak bylo, byl by Efraimita ve své povídce Judu, praotce kmene judského, potupil, aby ospravedlnil roztržku, nebyl by jemu přidělil úlohou tak čestnou, nebyl by vymyslel nejkrásnější požehnání, jež Jakub Judovi udělil. A pak zdali by povídku byl mohl si vymyslet, která s celými dějinami národa vyvoleného úzce souvisí, s předešlými a potomními, která jest rázu čistě egyptského, která projevuje dokonalého znatele života egyptského?

Musil věru býti spisovatelem příběhu o Josefovi muž hebrejský, který žil nedlouho po Josefovi, jenž jeho život znal z tradice pečlivě zachované jak ústní, tak písemní, jenž v Egyptě žil u samého dvora královského a poměry egyptské důkladně poznal.

A to nebyl jiný než Mojžíš, o čemž byl národ židovský přesvědčen po všechny časy. Byl to Mojžíš, který napsal, co se stalo před Josefem a co se stalo po něm (Pokr.)

Z oboru právního.

Manželství, v něž vešli státní občané rakouští za dočasného pobytu svého v cizině, šetříce ustanovení manželského práva rakouského, jest platným, byť i nebylo při tom dbáno formalit cizozemským zákonem o sňatku stanovených.

Rozhodnutí nejvyššího soudu ze dne 20. listopadu 1894. č. 12254.

A a B, oba příslušníci státu rakouského a náboženství římsko-katolického, vešli v Rumunsku, kde pouze na čas dleli, před římsko-katolickým farářem v manželství, šetříce při tom formalit § 75. o. zák. obč. předepsaných.¹⁾ Když pak vrátili se do Rakouska, žádal A, by manželství to neplatným bylo prohlášeno, poněvadž dle čl. 151. rumunského občanského zákona ku platnosti manželství žádáno, aby sňatek stal se veřejně před civilním úředníkem bydliště některého ze snoubenců.

Obě nižší instance souhlasně žádost A—ovu zamítly, při čemž první soudce uvažoval takto: Žalobce žádá za prohlášení neplatnosti manželství z toho důvodu, že sňatek nestal se před občanským úředníkem, jak určuje zákon rumunský. Žalovaná manželka přiznává, že mimo církevní oddavky v Rumunsku, manželství před světským úřadem rumunským nebylo sjednáno (uzavřeno). Dle zákonů rumunských má býti sňatek vykonán před občanským úředníkem. Přes to však nutno sňatek tento uznati platným, poněvadž dle výpovědí obou stran šetřeno bylo při něm formalit, předepsaných § 75. o. zák. obč. (rak.). V rakouských zákonech není pozitivních předpisů, dle nichž by manželství, takovýmto způsobem sjednané, bylo neplatným.

Zásada »locus regit actum,« kteroužto žalobce jedině a pouze opírá žádost svou, má — pokud vyslovena jest §§ 4 a 37. o. zák. obč. — jenom význam fakultativní a záleží jen ve prospěchu smlouvajících se stran, a sice tím způsobem, že rakouským poddaným při právních jednáních, jež spolu navzájem v cizině činí, vzhledem na formu těchto jednání právních, jest dovoleno jednati dle předpisů platných v onom místě, kde smlouva byla učiněna.

Bylo-li však v tomže místě šetřeno jen formy, rakouskými zákony žádané, pak tolikéž právní úkon i dle této formy sjednaný či zřízený pro příslušníky rakouského státu jest závazným. Takto interpretována zásada tato »locus regit actum« patentem ze dne 16. září 1785 sb. zák. soud. č. 168 lit. c), nařízením ministerstva kultu a vyučování ze dne 22. července 1852 č. 1954., jakož i nařízením ministerstva vnitra ze dne 28. října 1879 č. 11409., a nutno

¹⁾ Zní: »Že se k manželství přivoluje, budiž slavně prohlášeno u přítomnosti dvou svědků před řádným duchovním správcem ženichovým neb nevěstíným, aneb před jeho náměstkem, nechť on dle náboženství různého slove farář, pastor, neb jakkoli jinak.«

z ustanovení tamže obsažených, zejména, že příslušníci státu rakouského vzhledem formalit sňatků v cizině sjednaných (uzavřených) zdejšími či tuzemskými zákony nejsou vázáni, že jejich vůli ponecháno použití zákonů cizozemských, a že postačí, šetřeno-li těchto zákonů cizozemských, — beze vší pochybnosti souditi a vyzovovati, že jest jim tolikéž dovoleno vejíti ve sňatek manželský způsobem zdejšími zákony předeepsaným, a že takovéto manželství i zde platným uznati nutno.

Podle toho i manželství, v něž v Rumunsku vešli žalobce a žalovaná jakožto rakouští poddaní dle formalit, rakouskými zákony stanovených, nutno považovati platným a to tím spíše, ježto obě strany vešly v tento sňatek manželský na základě zákona rakouského (poslední odstavec § 37. o. zák. obč.). Žalobce tvrdí ovšem, že sjednává (uzavírá) sňatek manželský, pomýšlel a zření měl na zákon rumunský, přiznává však, že mu zákony rumunské byly neznámy. Z toho, jakož i z okolností, že obě strany byly poddanými rakouskými, že v Rumunsku dlely jen na čas, a že vešly spolu ve sňatek manželský dle formalit, rakouskými zákony o sňatku předeepsaných, souditi nutno, že obě strany hledíce k formě a následkům jednati chtěly dle zákonů rakouských (§ 863. ob. zák. obč.). Mimo to dle ustanovení § 9. císařského nařízení ze dne 19. ledna 1855 ř. z. čís. 23. o vykonávání civilní pravomoci soudní cis. král. konsulátů nad poddanými rakouskými v říši osmanské, jež vztahuje se i na Rumunsko, právní jednání, jež rakouští poddaní v Rumunsku učinili, posuzovati jest dle zákonů rakouských, pokud při sjednání nebylo patrně za základ položeno jiné právo. Z toho jde však, že rakouským poddaným při sjednávání záležitostí právních zvláště v území rumunském jest na vůli dáno řídit se zákony rakouskými.

Nejvyšší soud odvolává se na důvody rozsudku první instancce, rozhodnutím ze dne 20. listopadu 1894 č. 12254. mimo řádné dovolávací stížnosti žalobcově nevyhověl.

Václav Kocián.

Romanarum Congregationum decreta novissima.

S. Rituum Congregatio.

ROMANA.

Sacrorum Rituum Congregationi insequentia dubia fuere proposita:

Dub. I. S. R. C. per Decretum Lycien. 4. Aprilis 1705 ad V. declaravit, Officia Sanctorum ad libitum esse omittenda, si ab aliquo Officio Dominicæ anticipandæ impediuntur. Idem statutum legitur in recentiori Decreto Namurcen. 29. Maji 1885 ad I. Hinc quaeritur: Utrum Officium Dominicæ anticipandæ impediat quoque recitationem Officii Votivi ad libitum ex iis, quæ Ssmus Dominus Noster Leo Papa XIII. nuper indulsit?

Dub. II. Caeremoniale Episcoporum lib. II. cap. III, n. XVII. docet: »In duplicibus . . . minoribus, semiduplicibus et feriis non oportet Celebrantem (ad Vesperas) esse paratum, nec fieri thurificationes.« Hinc quaeritur: An, quando solus Celebrans paratus est sine Ministris, thurificationes in Vesperis fieri debeant, an tantum fieri possint, uti videtur innuere Decretum Ord. Min. de Observantia 16. Aprilis 1853 ad XXV?

Dub. III. Quaenam sequendae normae in conjugendis Hymnis Sanctorum propriis, si habeantur in Breviario, quando relativa festa primis Vesperis carent?

Dub. IV. Si Feria VI. post Octavam Ascensionis occurrat duplex 2 classis, quemadmodum omittenda est ejusdem Feriae commemoratio in Laudibus et missa, omittine debet etiam in secundis Vesperis?

Dub. V. Cum commemoratio Crucis tempore paschali in Officio Votivo de Passione fieri non debeat, eadem commemoratio omittendane est etiam in Officio Votivo de Eucharistia, si tempore paschali recitetur?

Dub. VI. In Laudibus et missa S. Agapiti P. C., die 20. Septembris, si facienda quoque sit commemoratio Vigiliae S. Matthaei Apostoli, quum pro S. Pontifice et pro Vigilia eadem habeatur Oratio, quaenam ex duabus mutanda?

Dub. VII. Quando Feria V. fit Officium Votivum de Ssmmo Sacramento, et Feria VI. agendum est de Sacra Spinea Corona, vel de Sacratissima Sindone D. N. J. C., quum in primis Vesperis commemoratio Ssmmi Sacramenti sit omittenda, dicine debet doxologia ejusdem Sacramenti propria in hymnis ejusdem metri, sive ad secundas Vesperas, sive ad Completorium?

Dub. VIII. Quando in Vigilia Pentecostes occurrit Officium Sancti ad instar simplicis redigendum, legine debet ejus nona lectio, si sit historica, ad Matutinum, uti ante reformationem Rubricarum faciendum erat?

Dub. IX. Quandoque in diem 20. Decembris incidunt simul Vigilia S. Thomae Apostoli et Feria IV. Temporum, cujus Evangelium legi quidem deberet in missa, sed non potest, quia idem est ac Evangelium festi, quod recolitur. Hinc quaeritur: An legi tunc debeat in fine Missae Evangelium Vigiliae, an potius S. Joannis?

Sacra porro Rituum Congregatio, ad relationem infrascripti Secretarii, re mature perpensa, ita propositis dubiis rescribendum censuit, videlicet:

Ad I. Affirmative.

Ad II. Affirmative ad primum: Negative ad secundum.

Ad III. Hymnus Vesperarum conjugendus est cum altero ad Matutinum, quoties eodem metro uterque gaudet, et secundus est continuatio primi: quod si ordo historicus aliud requirat, servetur Decretum Lincien. 3. Jun. 1892 ad XVII.

Ad IV. Negative.

Ad V. Affirmative.

Ad VI. In casu aliisque similibus missa »Statuit«; pro S. Pontifice et Confessore mutetur in aliam »Sacerdotes«.

Ad VII. Affirmative.

Ad VIII. Affirmative.

Ad IX. Affirmative ad primam partem: Negative ad secundam. Atque ita rescipit et servari mandavit die 5. Februarii 1895.

Cai. Card. Aloisi-Masella S. R. C. Praef.

Loco + Sigilli.

Aloisius Tripepi S. R. C. Secret.

B R U G E N.

Rmus Dnus Petrus de Brabandere Episcopus Brugen. liturgicis praescriptionibus sese per omnia conformare cupiens, sequens dubium pro opportuna declaratione Sacrorum Rituum Congregationi humillime subiecit, nimirum:

Ex Litteris Apostolicis S. M. Gregorii Papae XVI datis sub die 27. Maji 1834, Ecclesia Cathedralis Brugen. »sub invocatione SSmi Salvatoris et S. Donatiani Episc. Conf. nuncupatur«, cujus in ara principe habetur tabula referens Christum e sepulcro resurgentem, itemque simile simulacrum ipsi altari imminens. Unde sunt, qui autumant, Titularem ejusdem Ecclesiae esse Resurrectionem, non vero Transfigurationem D. N. J. C., uti statuitur ex Decretis pro Ecclesiis, quae Titulo gaudent SSmi Salvatoris.

Quaeritur igitur, an in casu Resurrectio D. N. J. C. sit habenda ceu Titularis dictae Ecclesiae, ejusque commemoratio facienda in suffragiis, et quibusnam Antiphonis ac Versiculis? An vero Capitulum et Clerus, uti nusquam actum est praeteritis saeculis, ita posthac negligere valeant ejusmodi Titulum; quamvis festum S. Donatiani, tamquam patroni aeque principalis quotannis ritu duplici primae classis cum octava soleant recolere?

Sacra vero Rituum Congregatio, ad relationem infrascripti Secretarii, exquisito voto alterius ex Apostolicarum Caeremoniarum Magistris, re mature perpensa, ita proposito dubio rescribendum censuit, videlicet: »Festum Titulare Ecclesiae Cathedralis Brugensis est festum Transfigurationis D. N. J. C., ideoque commemoratio praeponenda suffragiis Sanctorum sumenda est ex Antiphonis et Versiculis ad Benedictus in Laudibus et ad Magnificat in secundis Vesperis cum Oratione propria illius festivitatis: retento aeque Titulari S. Donatiano Episcopo Confessore. Atque ita rescipit, declaravit et servari mandavit. Die 15. Martii 1895«.

Cai. Card. Aloisi-Masella S. R. C. Praef.

L. + S.

Aloisius Tripepi Secret.

Literární oznamovatel.

Briefe des heiligen Kirchenlehrers Alfons Maria von Liguori . . . Zweiter Theil. Specielle Korrespondenz. Dritter Band. Regensburg 1894. Nationale Verlagsanstalt (früher G. J. Manz). Stran XII a 836, cena 8 M. Podává Dr. Jan Nep. Soukup. (Dok.)

Posléze v r. 1775 vydáno a svatému Otcí Piu VI. věnováno dogmatické dílo: Řízení prozřetelnosti Boží u vykoupení všech lidí skrze Ježíše Krista ²⁰⁾ a roku následujícího: Devět theologických článků o posledních věcech. ²¹⁾

Vedle mravoučných a věroučných spisů seznáváme během čtení též vznik mnoha jiných prací sv. Alfonsa, hlavně asketických, jež v následujícím postupu uvádíme: Návštěvy nejsv. Svátosti oltářní. ²²⁾ Rozjímání o umučení Páně, adventní, vánoční, o Božím Těle, o věčných pravdách, o sv. Josefu. ²³⁾ Devítidenní pobožnost k nejsv. Srdci Páně; pak: Příprava ke mši sv. a díkučinění po mši sv. pro kněží. ²⁴⁾ Následuje: Nevěsta Kristova, návod klášternic ke svatosti. V l. 71 dí sv. Alfons k Remondini-mu: »ze všech mých asketických prací jest to nejkrásnější, jež také nejvíce námahy vyžadovala; jest to takřka kompendium neboli výtah ze všeho toho, co jiní spisovatelé napsali, aby řeholnicím návod podali ku svatosti.« — O odevzdanosti do vůle Boží; ²⁵⁾ navedení k rozjímavé modlitbě; návod k důvěrnému obcování s Bohem, několik pojednání o lásce k Bohu se stříelnými modlitbičkami; devítidenní pobožnost k Duchu svatému. ²⁶⁾ — Cesta spásy; ²⁷⁾ o tom díle praví autor: Tuto knihu sepsal jsem hlavně pro duchovenstvo diecésní; avšak doufám, že i u lidu vůbec v oblibu vejde; neboť pro mnohé užitečné věci hodí se pro osoby každého stavu«. — Láska k Ježíši Kristu. ²⁸⁾ — Selva, t. j. sbírka látek pro exercitatory též pro soukromá duchovní cvičení. ²⁹⁾ Cvičba ve hlavních ctnostech a rozličná kázání, hlavně skizzy neboli stručné nárysy nedělních řečí. ³⁰⁾ Pak: Překlad žalmů a písní, jež ve svatém officium obsaženy jsou. S překladem a výkladem tím počal sv. Alfons v sedmdesátém sedmém roce žití svého. ³¹⁾ V následujícím roce bylo hotovo a věnováno papeži Klementu XIV.; krásná dedikace čte se v l. 287.

Mimo: Šípy ohnivé a rozličné životopisy ojedinelé vydal neúnavný světec ještě jakousi legendu pod nápisem: Vítězství mučenníků, k níž více užitečných spisků přidal v tomto pořádku ³²⁾: O oběti Ježíše Krista s výkladem modliteb

²⁰⁾ l. 297. ²¹⁾ l. 298. ²²⁾ l. 15. ²³⁾ l. 41. »úvahy k uctění sv. Josefa na sedm střed před jeho svátkem«. ²⁴⁾ l. 42. Později rozšířeno to dílo pojednáním o mešních obřadech a j. Srv. Der Priester am Altare. ²⁵⁾ l. 43. ²⁶⁾ l. 43. ²⁷⁾ l. 171. ²⁸⁾ l. 195 a 215 ²⁹⁾ l. 48. Srv. »Priester in der Einsamkeit.« ³⁰⁾ l. 222. ³¹⁾ l. 271 a 273.

mešních; povzbuzení řeholnic k pokroku v dokonalosti; naučení pro studující bohosloví; odpověď daná jednomu jinochovi v příčině volby stavu; povzbuzení klášternice k rozmáhání lásky ku svému božskému ženichu; pokyny pro jednu pannu v pochybnosti, který stav by si měla zvoliti; napomenutí obcí řeholních k častější modlitbě před Nejsvětějším; nutné poznámky pro osoby každého povolání, aby se spasily; poznámky pro kněze, kteří k smrti odsouzeným přispěti mají; devítidenní pobožnost za duše v očistci. — Též křížová cesta. Co ta literatura alfonská vyžadovala studií, psaní, námahy, horlivosti, co sebezapření a trpělivosti, zvláště když proti osobním urážkám bylo mu bojovati! Za ignoranta, nedouka, ba i hlupáka byl od královského revisora Josefa Šimioliho vážen³¹⁾; ale tak to již bývá: quae stulta sunt mundi, eligit Deus, ut confundat sapientes — a díla Boží povstávají takřka z ničeho, uprostřed samého pronásledování a odporování!

Nyní ještě krátce promluvíme o listech pastýřských. Ze 47 takovýchto psaní není však ani jeden k věřícím laikům; větším dílem jsou to nařízení, ohlášení, rozhodnutí a vynesení v příčině duchovní správy, hlásání slova Božího, čtení mše svaté, svaté zpovědi, křesťanského cvičení, svatých missií a duchovních exercicií. Též jest tu několik podání úřadům a vrchnostem zeměpanským, v nichž sv. biskup hájí pravdu a práva Církve svaté; pak i tři delší dopisy zasílané v každém třiletí úřadu biskupského sv. Kongregaci sněmu tridentského »super statu dioceseos st. Agatha de' Goti.« Významné jsou též tak zvané publikandy neboli notifikace sv. Alfonsa, zasílané rozličným třídám duchovenstva ohledně církevní kázně, vážného zastávání bohoslužebného, a posvěcení duší; dle vyznání sv. Alfonsa samého byla to náhrada za synodu, kterouž pro vzniklé potíže slaviti nemohl. »Co bych na synodě stanovil, toho docílím těmito vyneseními. Tak aspoň nebudu musiti záviseti na hlavě prudké, jež by mne znepokojovala a v Neapoli svolení královské zamezila.«³⁴⁾ V těchto psaních složeno jest vznešené ponětí o povinnostech biskupa a jeho duchovenstva k svěřenému stádcí věřících, jež slovem i příkladem, jakož i modlitbou posvěcovati a cestou spásy vésti mají. Poslední dopis 378. věnovaný jednomu knězi krátce to vyjadřuje slovy: »Nechť žije Ježíš, Maria, Josef! K váženému dopisu odpovídám několika slovy. Pravá pobožnost spočívá v plnění našich povinností. Ježto račte býti dobrý správce duchovní, o to se snažte, byste úřad Svůj náležitě zastával. Seč jenom jste, pohoršení stavte, duše na cestu dokonalosti vodte, a vždy ochotným se prokazujte, jakmile duchovní potřeby oveček Vaší péči svěřených toho vyžadovati budou. Vždyť duchovním pastýřům svědčí slova: Dobrý pastýř dává život svůj za ovce své!«

Tolik o pastorálních dopisech. Pro úplnost připojeno na konci ještě osm listů alfonských zatím objevených na konci rádi potkáváme se s generálním rejstříkem.

³¹⁾ l. 296. ³²⁾ l. 251 sled. ³⁴⁾ Str. 685. pozn.

O sv. Alfonsu praví sv. officium, že mnoho úspěchů docílil dětinou úctou k nejsv. Svátosti, k umučení Páně, k Rodičce Boží — a hlavně oním pevným předsevzetím »nullam temporis jacturam faciendi«. Proto učiněn jest pro dobu tehdejší zrcadlem ctností kněžských a biskupských; — a kdo čítá spisy sv. Alfonsa, vždy více a více poznává, že kněz i za dnů našich po způsobu tohoto pastýře vésti si musí, ač chce-li ku knížeti pastýřů se dostat. A přec vzorný tento pastýř ani vymalovati dáti se nechtěl (l. 86)! Rázu netřeba obrazů!

Listárna redakční.

Dp. V. far. v P.

1. Jako parochus sponsae jste za správnost všeho u věci té zodpovědným.
2. Delegaci nesmíte vydati dříve, nežli přesvědčíte se, že vše je úplně v pořádku, zejména, že byli řádně snoubenci též v R. prohlášení; prohlášení list zaslán má býti Vám a nikoli do Prahy delegovanému faráři.
3. Neplnoleté nevěstě ať dá otec své svolení podpisem v protokole snubním a v matrice oddaných před dvěma svědky.
4. Ženich může jíti na protokol v R.; protokol tento Vám bude jistě zaslán.
5. Delegace musí býti kolkována 50 kr. Nezapomeňte připojit klausuli subdelegační.
6. Delegovaný farář do osmi dnů oznámí Vám den oddavek a jména svědků; Vy pak запиšte akt do matriky kopul. bez čísla řadového.

Spisy redakci zaslané:

Bible a nejnovější objevy v Palestině, Egyptě a Assyrii.

Sepsal F. Vigouroux. Dle 5. franc. vyd. přel. Dr. Antonín Podlaha, adjunkt c. k. bohoslovecké fakulty české. — Již jsme upozornili všechny své pány čtenáře na převzácné dílo toto, jemuž dostalo se schválení listem samého Sv. Otce Lva XIII. Dnes, kdy vyšel sešit 3., činíme tak poznovu. Sešit obsahuje v textu četná vyobrazení. Vydání krásného díla Vigourouxova vyžaduje velikého peněžního nákladu, i jest na katolické veřejnosti, by hojným odbíráním a doporučením aspoň z části náklad ten se hradil.

«*Obrana*». Vyšlo ročníku XI. číslo 10. s následujícím cenným obsahem: Otevření národopisné výstavy. Fr. Žák. — Živnostenští inšpektoři a zpráva o jejich činnosti za rok 1794. — r. — Páně Pelískova samospasitelná církev. Napsal Filip Jan Konečný. (Pokr.) — Bez domova. (Jihočeský obrázek.) Napsal Boh. Brodský (Pokr.) — Časové zprávy. — Drobnosti. — K tomuto číslu přidán jest P. Kopřivy »Kalendáře pro mrtvé a živé duše« sešit 5. ročníku XI. — *Obrana* vychází 5. a 20. v měsíci. Předplácí se celoročně 2 zl., s přílohou 3 zl. v administraci »*Obrany*« v Praze č. 1508—II. Doporučujeme.

»*Vlast*«. Časopis pro zábavu a poučení. Redakci Tom. Škrdle vyšlo právě číslo 8. (květnové) roč. XI. s následujícím obsahem: Illyrská idea za Ljudevita Gaja na Jihoslovansku. Píše František Štingl. (Pokr.) — Z básní Frant. Štastného: Den v práci. V jarní bouři. Sny. Zklamání. K slunci. Rozbouřené živly. — Sociální povídka. Napsal Alois Dostál. (Pokr.) — Náboženský sněm na světové výstavě v Chicagu roku 1893. Podávají Fr. Fryč a P. Aug. Kubeš. (Pokr.) — Stoleté narozeniny P. J. Šafaříka. Podává Frant. J. Rypáček. — Dies irae. Fantastické mysterium. Polsky napsal Lucian Rydel. S povolením autora přeložil Alois Svojsík. — Syn kostelníkův. Román. Napsal Carlon Frontaura. Přeložil ze španělštiny Fr. Dolejš. (Pokrač.) — V cechu filosofů. Příspěvek k charakteristice mudrců. Vybral Fr. Vaněček. — Procházka britským museem. Píše Dr. Jar. Sedláček. (Pokrač.) — Feuilletony z cesty po Rusku. Píše Fr. Žák. (Pokr.) — Družstvo »*Vlast*«, jeho odbory a fondy a naše katolické poměry vůbec. Píše Tom. Škrdle. (Pokrač.) — Úmrtí. Hudba. Literatura. Drobné literární a jiné důležité zprávy a úvahy. — Zprávy spolkové.

»*Vychovatele*« vyšlo redakci Fr. Pohunka roč. X. č. 14. s následujícím obsahem: Žalobníci ve škole. Obrazy z dějin vychovatelství: II. Svatý Karel Borromejský. Píše Josef Moudrý. — Svatební roucho. — Morálka bez Boha. Napsal Th. Kreutz, učitel v Bochumu. — Drobnosti. — Literatura. — Spisy redakci zaslané. Konkursy. — »*Vychovatel*« vychází vždy 5., 15. a 25. každého měsíce a předplácí se v administraci, v Praze, klášter Dominikánský, Jilská ulice, celoročně 3 zl., půlletně 1 zl. 50 kr.

- »*Náš Domov*« dospěl k sešitu 12. se zajímavým, poučným obsahem. —
Ročně 2 zl. 40 kr.
- »*Obsor*«. Ročník XVIII. Číslo 12. Obsah bohatý a zajímavý.
- »*Slova pravdy*«. Laciné čtení časové. Číslo 13. Cena 2 kr. — Epištoly
k dělníkům: I. O náboženství. Upozorňujeme velebné duchovenstvo
na tuto velice cennou a časovou brožuru, která obsahem svým hodí
se nejen pro dělníky, ale pro lid katolický vůbec.

Přátelům a příznivcům družstva Vlast.

O valné hromadě našeho družstva, konané v IX. správním roce, bylo v zásadě přijato, aby družstvo Vlast zakoupilo si vlastní svůj dům v Praze. Při tom bylo poukázáno na veliké a mnohé výhody, které by i družstvu i rozvoji našeho katolického života z toho vyplynuly, kdyby družstvo naše vlastní svůj dům, možno-li ve středu města, mělo. Místnosti naše mohly by býti středem katolického hnutí literárního, v nich bychom mohli založiti si svou knihovnu a čítárnu, v nich vyložiti četné časopisy české i jinojazyčné, v nich zříditi po případě i katolický antiquariat, zkrátka, majíce vlastní svůj dům, mohli bychom provésti mnohé věci, které rozkvět naší katolické organizace a celého našeho hnutí žádá, kterých však nám provésti nelze, dokud jsme a dokud zůstaneme v nájmu. Jména našeho družstva by se zajisté valem ztenčovalo, kdybychom zmíněné věci provésti chtěli v místnostech najatých. Již několikráte byly nám činěny nabídky na koupě domu, a to nabídky velmi výhodné, avšak celá věc na jednom vázne. Domy lacinější, které se nám nahazují, jsou buď v inundační neb regulační čáře, takových tedy družstvo naše koupiti nemůže. Domy pro nás vhodné jsou však poměrně dosti vysoko ceněny, nejméně jedno sto tisíc zlatých, mohli bychom tedy zaplatiti sotva jednu třetinu, kdežto dvě třetiny zůstaly by na dlužích. Takovou koupi uzavřiti bylo by ovšem nerozvážlivé a toho také nikdy neučiníme.

Zbývá nám tedy cesta k tomuto cíli jen jediná, apelovati totiž na p. t. naše členy, dobrodince a odběratele našich listů. Pány zakládající členy našeho družstva prosíme, aby, kdo a seč jen může, s doplacením vkladů členských neváhali.

K mnohým odběratelům našich listů vznášíme tu snažnou žádost, aby své účty vyrovnali. Zvláště apelujeme na katolické mecenáše, aby pamatovali na nás svými dary a odkazy. Biskup Ketteler říkával: »Kdyby katolíci mecenášové na katolickou literaturu dali jen desátý díl toho, co obětují liberálové na literaturu svou, stálo by katolické naše hnutí velmi vysoko.« — Ale bohužel, dnes se sice mnoho k tomu poukazuje: mělo by býti to a ono, ale málo se dbá, aby to provedeno býti mohlo.

I na naše družstvo se namnoze poukazuje, že by mělo provésti to a ono, ano někdy se mu od leckoho i má za zlé, že dobře miněných rad a návrhů neprovádí, ale zapomíná se na to počítati, zdali jeho síla ku provedení stačí.

Nuže, my to vidíme, že síla naše o mnoho vzroste, budeme-li míti svůj vlastní dům. Jen na dva příklady poukážeme. První snahou velikého buditele katolické organizace ve Francii, abbé Garniera, bylo, získati katolické »Unii« vlastní dům. Získal ho a dnes jest dům ten středem a východištěm celého katolického hnutí francouzského, a Garnier to vyznal, že bez vlastního střediska byla by »Unie« malomocnou. Vizme katolické tovaryše v Praze. Obětavý předseda jejich všechno nasadil, aby měli tovaryši vlastní domov. Již jej mají a kdo viděl schůze a slavnosti v rozsáhlém sále jejich domu a byl svědkem jejich nadšení pro katolickou věc, pozná na první pohled, že vlastní dům k tomu valně přispěl. Jsou doma a nikoliv cizinci v nájmu a ve svém a na svém každý raději a účinněji pracuje.

Což divu, že i družstvo Vlast po vlastní domovině touží. Ono ví, že bude moci svou činnost v katolickém hnutí pak tím zdárněji rozvinouti a volnými rukama pracovati i v tom, v čem mu cizí střecha a omezenost v najatých místnostech ruče váže. Proto voláme ku všem svým přátelům a příznivcům: Pomozte nám uskutečniti velikolepý náš plán. Kdo cos dlužen, brzy splat, a tím získáme již mnoho tisíc, komu Bůh požehnal, že více máš, než potřebuješ, ušetří z přebytku dar na zakoupení našeho domu, dobře věda, že tím přispíváš k utužení a povznesení naší katolické organizace na poli literním i sociálním. Prosíme, voláme, kéž ne nadarmo!

Z výboru družstva Vlast,

v Praze, dne 30. května 1895.

Dr. Rudolf Horský,
starosta.

Frant. Žák,
jednatel.

Ročník II.

Sešit 9.

RÁDCE DUCHOVNÍ.

ČASOPIS KNĚŽSTVA ČESKOSLOVANSKÉHO.

Redaktor

DR. JOSEF BURIAN,
sídelní kanovník Vyšehradský.

Pořadatel části právní a liturgické

VÁCLAV KOCIÁN,
kaplan u sv. Štěpána.

Schváleno nejdůst. kníž. arcib. konsistoří v Praze.

V PRAZE 1895.

Cyrillo-Methodějská knihtiskárna a nakladatelství

V. Kotrba.

O B S A H.

Listy homiletické.

	Str.
Svátek sv. Cyrilla a Methoděje. (Fr. Klíma)	589
Neděle V. po Sv. Duchu. (Fr. Chramosta)	593
Slavnost Navštívení Panny Marie. (Jan Pauly)	597
Neděle VI. po Sv. Duchu. (Karel Otman)	604
Neděle VII. po Sv. Duchu. (Vojtěch Kameš)	608
Neděle VIII. po Sv. Duchu. (Fr. Bartoš)	612

Řeči příležitostné.

O kněžských prvotínách. (Václav Davídek)	615
Poutní kázání o svátku sv. Maří Magdaleny. (V. Lhotský)	622

Listy katechetické.

Co znamená: Bůh stvořil svět? (Lad. Fiala)	630
Katechese biblické. (Fr. Vohnout)	631
Zdali měnila Jednota Bratří Českých svoje učení o velebné svátosti? (Píše Dr. Ant. Lenz)	633
O známosti Boha. (Píše Václav Lefler)	636

Promluvy k mládeži.

Neděle VI. po Sv. Duchu. (Fr. Chramosta)	639
Neděle VII. po Sv. Duchu. (Fr. Chramosta)	641
Neděle VIII. po Sv. Duchu. (Fr. Chramosta)	643

Listy vědecké.

Jak nakládal Lutr s Písmem svatým. (Biblicko-exegetická úvaha.) Napsal Dr. Antonín Brychta	646
O Josefu egyptském. (Apologeticky uváží fil. dr. Eug. Kadeřávek)	649
Z oboru právního	653
Romanarum Congregationum decreta novissima	659

Předplatné

na

„Rádce duchovního“

= ročně 4 zl. =

přijímá knihkupectví Cyrillo-Methodějské G. Franci

v Praze.

Listy homiletické.

Svátek svatého Cyrilla a Methoděje.

O životě a působení svatého Cyrilla a Methoděje.

»A protož i věčně spasiti může, přistupující skrze něho k Bohu, jsa vždycky živ k orodování za nás«. Žid. 7, 25.

Sv. apoštol Pavel v epístole k židům, z níž právě ukončení kapitoly sedmé jste slyšeli, vychvaluje Zákon Nový, který dal nám Pán Ježíš, nad Zákon Starý, jenž byl dán skrze Mojžiše, služebníka Božího. A jakož Zákon Nový, řád křesťanský, Kristem Pánem zavedený, dokonalejší jest Zákona Starého, tak i kněžství novozákonné vznešenější a důstojnější jest, nežli kněžství Aronovo v Starém Zákoně. Kněžstvo starozákonné ustanovil Mojžiš na rozkaz Hospodinův, kněžstvo pak novozákonné ustanovuje a povolává jednorozený Syn Boží, Pán náš Ježíš Kristus.

A památku dvou kněží novozákonných koná Církev svatá katolická dnes po celém oboru zemském, koná památku požehnanou těchto dvou kněží sv. zvláště naše vlast moravská i s lidem, který v zemi této od dávných dob přebývá. A abychom památku sv. apoštolů slovanských, Cyrilla a Methoděje s radostnou myslí konali, praví nám Církev sv., že věčně spaseni býti můžeme, přistupujeme-li skrze tyto sv. bratry k Bohu, protože ustavičně žijí u Pána, aby orodovali za svůj lid.

Budiž tedy rozjímání naše o těchto dvou velekněžích a věro-
věstech národů slovanských, kteří ustavičně žijí u Boha, aby orodovali za nás. Vy pak sv. bratří a otcové naši duchovní popatřte s nebeské výšiny na lid svůj, který jste Bohu zplodili, a vidouce úctu a lásku tohoto lidu, kterou chová k vám, přimluvte se, by víra sv. ve vlastech slovanských rozmáhala se a šířila, a aby veškeren rod slovanský poznal jednoho Pána a byl v jednom ovčinci, v němž nejvyšším pastýřem jest Pán Ježíš, a v němž nástupcové Šimona Petra, římsí biskupové, ustanoveni byli jako pastýři beránek a oveček, věřícího lidu a biskupů a kněží.

P o j e d n á n í.

Veliká rodina slovanská, která v Evropě přebývá, páčí se na 80 milionů. Z těchto 80 milionů jest 57 milionů starověrců neboli Rusů, kteří papeže jako nejvyšší hlavu Církve neuznávají. Jim jest car ruský nejenom panovníkem tělesným, nýbrž i duchovním. 22 milionů Slovanů zachovalo učení neporušené a pravé, učení, jež sv. Cyrill a Methoděj hlásali. A milion Slovanů přidržuje se učení Lutrova. Leč láska k sv. bratřím Cyrillu a Methoději všude mezi národy slovanskými se jeví. Protož můžeme doufati, že láska tato a úcta, kterou Slované chovají v srdci k sv. apoštolům svým Cyrillu a Methoději, a přímluva mocná, kterou sv. bratři za národ slovanský u trůnu Božího konají, zase v jeden ovčinec je spojí.

Dříve než Pán Ježíš ustanovil Šimona Petra nejvyšším pastýřem Církve Svě, musel Petr třikrát projeviti lásku svou ku Pánu Ježíši. Tak i ostatní apoštolé museli nejprvé lásku svou ku Pánu Ježíši prokázati tím, že opustili všecko a přidrželi se Pána Ježíše. A podobná láska byla i v srdci sv. bratřím Cyrilla a Methoděje, a pro tuto lásku ustanoveni strážci, patrony a veleknězi národa slovanského.

Když roku 863 po narození Pána Ježíše Rastislav, král velkomoravský, z Velehradu, sídla královského, vládl nad lidem svým a viděl, že lid jeho ještě žije v pohanství, nezná pravého Boha, a jehož poslal Pána Ježíše Krista, vyslal přední zemany své s prosbou k císaři řeckému Michalovi, aby poslal lidu moravskému učitele, kteří by mluvou slovanskou hlásali učení Kristovo a učili lid pravdě Boží.

Bylíť už před příchodem sv. bratřím na Moravě kněží němečtí. Avšak tito nehledali tak spásy lidu moravského, oniť spíše přicházeli, aby brali užitky, proto neučili se řeči slovanské, hlásali Krista řečí cizí, nesrozumitelnou, a Pán nežehnal pracem jejich.

Když poslové krále Rastislava zavítali na dvůr řeckého císaře Michala, vyslyšel nejenom prosbu jejich ochotně, ale postaral se také o kněze zbožné a horlivé, kteří už národ Chazarů u černého moře Kristu získali. Povolal dva bratry Cyrilla a Methoděje z rodného města jejich Soluně do Cařihradu. Tam oznámil jim císař Michal prosbu krále velkomoravského Rastislava a dodal zároveň: Víím, že jste oba Soluňané a že mluvíte dobře řečí slovanskou, proto jsem vás dva určil k tomu, byste poddaným krále Rastislava hlásali učení Kristovo.

Sv. Cyrill s bratrem Methodějem ochotně přijali úlohu, kterou Pán skrze císaře Michala na ně vložil. Sv. Cyrill se však také tázal: Mají Moravané knihy nějaké, mají písmo, kterým by mohli knihy svaté se psáti? Na dotaz tento odpověděli poslové krále Rastislava, že na Moravě ani písma ani knih není.

Leč císař Michal dodal: Ty Cyrille, nadarmo nesluješ mudrcem, pros Ducha Svatého, aby ti dal vnuknutí dobré, a abys mohl podati lidu moravskému i písmo a donésti také knihy svaté, jimž

by rozuměli. A sv. Cyrill uposlechl rady císařovy, modle se po několik dní a nocí, a spojuje s modlitbou i tuhý půst, aby světlem Ducha Svatého osvícen, mohl podati národu moravskému i písmo i knihy. A složil sv. Cyrill z vnuknutí nebeského zvláštní písmo tak zvané cyrilské, kterého dosavad užívají bratří naši Rusové, Srbové a Bulhaři. A první také napsal knihu slovanskou, začátek evangelia sv. Jana: Na počátku bylo Slovo, Slovo bylo u Boha a Bůh byl Slovo.

Nyní sv. bratří rozloučili se s otcem a matkou, rozloučili se se svými bratřími a sestrami, rozloučili se s příbytkem, v němž byli vychováni, s městem rodným, s příbuznými a známými, opustili bohaté a slavné město, opustili rozsáhlou říši, aby zároveň s posly Rastislavovými ubírali se do země neznámé, k lidu pohanskému. Láska sv. bratří podobna byla lásce Kristově, který také opustil trůn slávy věčné, opustil sbory sv. andělů, opustil slávu a velebnost neskonalou, aby na zemi lidem sloužil a vůli Otce nebeského jim hlásal.

S toužebností čekal král Rastislav na Velehradě na příchod kněží, kteří státi se měli duchovními otci jejich poddaných tehdá, když křtem svatým pro nebe je znovu zrodili. Po klopotné a obtížné cestě, která trvala několik měsíců, zavítali sv. bratří pod ochranou sv. andělů strážných na Moravu, a všude, kdekoliv se zastavili, naslouchal lid s radostí slovům jejich. Byliť první kněží, kteří lidu moravskému oteckými slovy, mluvou slovanskou pravdy sv. hlásali. Když pak konečně na Velehradě se octnuli, tu nejenom Rastislav, nýbrž i přední vладыkové a zemané s radostí vítali sv. bratry, s radostí naslouchali učení novému. I líbilo se předkům našim učení Kristovo. Poznávali, že lichým a klamným bohům sloužili a proto dali výhost posvátným hájům a doubravám, zanechali falešných bohů a přidrželi se jediného Boha pravého, a kterého poslal Pána Ježíše Krista. Zamilovali si Ducha Svatého, jehožto milostí byli znovuzrozeni na křtu svatém a přijati za dítky Boží a za dědice života věčného.

Láskou vroucnou a synovskou přilnuli i k svaté Boží Rodičce Panně Marii, anot sv. bratří první chrám, jež na Moravě ke cti a chvále Boha trojjediného zbudovali, Rodičce Boží za světili. Ve všech potřebách svých tělesných i duchovních dovolávali se mocné přímluvy Matky Páně, dobře vědouce, že nemůže Syn Boží Ježíš Kristus Matičce své odepřítí ničeho, začkoliv žádá.

A jakož s radostí naslouchali slovům sv. bratří předkové naši, valiliť se na Velehrad odevšad, aby nové věrověsty spatřili, tak také se sv. hrůzou a bázní přítomni byli sv. oběti novozákonné, mši svaté, kterou sv. bratří jazykem slovanským konali. Modlil se při sv. oběti král Rastislav za lid svůj, modlil se i lid za krále svého, aby moudře spravoval lid svůj. Prosili i sv. bratří Pána Ježíše, aby hojně rosy s nebe udělil semení slova Božího, jež do srdce lidu moravského zaseli.

Avšak zdar, z jakého se sv. bratří těšili, vzbudil závist v srdci kněží a biskupů německých, kteří Moravu považovali za svou

zemi, a proto obžalovali sv. bratry v Římě, jakoby bludné a kačířské učení rozšiřovali na Moravě. Sv. Otec povolal sv. bratry do Říma, aby se z nařknutí ospravedlnili. Ochotně vydali se na cestu, vzavše sebou ostatky sv. Klementa papeže a mučenníka, které sv. Cyrill v černém moři našel. Sotva papež Hadrian II. zvěděl, že sv. bratří a apoštolé naši přibližují se k Římu, nesouce ostatky sv. Klementa, vyšel jim s kněžstvem v ústřety s hořícími svícemi. Papež líbal ostatky sv. Klementa, líbali je i kněží, a sám Hadrian ostatky sv. Klementa do Říma vnesl, kde v chrámě, zasvěceném sv. Klementu, byly uloženy.

Prozkoumal náměstek Kristův učení sv. bratří, nejenom jim dovolil hlásati učení toto na Moravě, ale také oba bratry na biskupy moravské sám vysvětil. Leč neměl už sv. Cyrill z Říma do Moravy se vrátiti. Roznemohl se nebezpečně a po krátké nemoci povolal Pán věrného sluhu Svého, aby mu dal odměnu za práce, které neunavně na vinici Páně konal. Před smrtí povolal sv. Cyrill bratra Methoděje k loži svému a prosil ho, řka: Vrať se na Moravu, bratře milý, a neopouštěj toho lidu dobrého. Hle, dosavad oba táhli jsme brázdu na roli Kristově, nyní já unaven klesám, jdi tedy, a vzdělávej tu roli moravskou, aby mohl se hospodář nebeský těšiti na hojnou žeň. Tělo Cyrillovo pochováno bylo v chrámě sv. Klementa, kde i nyní odpočívá, s takovou nádherou a slávou, s kterou jenom papežové pochování bývají. Sv. Methoděj, ač by byl rád po smrti bratrově se vrátil na sv. horu do samoty klášterní, vyplnil slib, bratru daný, a vrátil se na Moravu, kde s mnohými klopotami, mnohým pronásledováním a příkořím učení Kristovo hlásal. Ano zloba německých kněží i biskupů i toho se odvážila, že sv. biskupa na synodě odsoudili a do žaláře uvrhli, v němž sv. Methoděj po dvě leta strádal. Dověděv se sv. Otec v Římě, jaké bezpráví biskupové němečtí na sv. Methoději spáchali, pohrozil jim klatbou a vyobcováním z Církve, kdyby sv. Methoděje déle ještě v žaláři drželi. I byl sv. Methoděj ze žaláře propuštěn a spravoval lid svůj milý až do roku 885.

O neděli květné naposledy od hlavního oltáře v chrámě velhradském mluvil k lidu svému, připomínaje mu všechna dobrodiní, jimiž od Pána byl obdařen. Napomínal kněží, aby věrně konali mezi lidem moravským dílo Páně. Napomínal sv. Methoděj krále Svatopluka, aby moudře, otcovsky a laskavě vládl lidu, nad nímž Pán králem ho ustanovil. Napomenul i lid věřící, aby věrně stál spojen s Římem, spojen se svým biskupem, aby miloval a ctil kněze své, kteří konají dílo Kristovo. Rozloučil se pak se všemi, a prosil zároveň, aby po tři dny a noci modlili se za svého vrchního pastýře; neboť sv. Cyrill zjevil bratru svému Methoději, že ve středu po květné neděli přijde Pán, aby i Methodějovi odměnil práce jeho a námahy apoštolské.

Plakal lid moravský, když spatřil, že zlatá ústa Methodova nebudou už hlásati pravd božských. Plakal král Svatopluk, že v Methoději ztrácí moudrého a laskavého otce a rádce. Plakali

kněží, že smrtí Methodovou ztratili moudrého vůdce a svatého velekněze. A jakož sv. Methoděj miloval dům Boží, miloval i Matku Páně, Pannu Marii, tak si přál, aby i tělo jeho po práci apoštolské odpočinulo po pravé straně oltáře, zasvěceného Panně Marii. A pochoval lid svého otce, pochovali kněží svého vůdce, pochoval král svého rádce, po pravé straně oltáře Panny Marie. Kde však ten starý chrám velehradský stál, kde oltář Panny Marie v chrámu tomto byl zbudován, s jistotou udati nemůžeme.

Jak by zaplesal lid moravský, jak by radovalo se i kněžstvo moravské, kdyby tělo drahého otce Methoděje mohlo býti nalezeno! A hledá se v chrámě velehradském, kopá a pátrá se, zdaž by nebylo lze najíti tělo sv. Methoděje. K tomu však potřeba peněz, protože dělníci zadarmo kopati nemohou. A hle! lid moravský nezapomenul i po tisíci letech, že sv. Methoděj s bratrem Cyrillem donesli mu ve víře Kristově drahocenný poklad, a proto kdokoliv sv. apoštoly naše miluje, rád na objevení těla Methodova buď penězi anebo modlitbou přispívá. Nebylo by chvalno, kdybychom my farníci zdejší měli býti mezi těmi, kteří ničím na objevení hrobu Methodova nepřispívají. Proto bude odpoledne po požehnání ofěra, a co se sebere, co složíte, pošlu na Velehrad s prosbou, aby příspěvek náš byl přijat na důkaz lásky synovské, kterou chováme k sv. Methoději a jeho bratru Cyrillovi, aby orodováním svým u trůnu Božího vyprosili nám milosti, bychom víru svou stále vyznávali a dle ní živi byli, bychom svatým a křesťanským životem dokázali, že jsme hodní synové otců těchto svatých a bohumilých, a abychom jednou zároveň s nimi velebili Boha trojjediného a Matičku Kristovu, blahoslavenou Pannu Marii v říši Syna Božího na věky věkův. Amen.

Fr. Klíma, farář v Křepicích na Moravě.

Neděle V. po Sv. Duchu.

O vraždě.

»Nezabiješ!«

Když Israelští třetího měsíce po vyjítí z Egypta přišli k hoře Sinai, rozbili tam stany. Mojžíš dle rozkazu Hospodinova vystoupil na horu a tu Bůh za hrozivého blesku a hřímání dával lidu desatero svých přikázání. Páté z nich zní: Nezabiješ!

Když druhdy zlý Kain dobrého Ábela zabil, řekl Bůh ku Kainovi: »Co jsi učinil? Krev bratra tvého volá ke mně ze země. Protož nyní zlořečený budeš na zemi, kteráž otevřela ústa svá a k pití přijala z ruky tvé krev bratra tvého. Tulákem a poběhlíkem budeš na zemi!«

Ejhle, draží v Kristu, tak již na počátku světa, když Bůh člověka stvořil, vštípl mu do srdce lásku k bližnímu a chránil před zlobou zlého, již tenkrát platilo páté přikázání: Nezabiješ!

Dnes pak zase dočítáme se, kterak Ježíš Kristus, zakladatel Nového Zákona, Jenž nepřišel ho zrušit, ale naplnit, učenníkům Svým toto přikázání opakuje, an dí: »Slyšeli jste, že řečeno bylo starým: Nezabiješ; a pakli by kdo zabil, hoden bude soudu.«

Přátelé drazí! Když z vůle Hospodinovy Mojžíš vyvésti měl vyvolený lid z poroby egyptské, tu přišel k Faraonovi a oznámil mu vůli Boží. Než Farao lidu propustiti nechtěl. I řekl Bůh k Mojžíšovi: »Udeř holí, kterou v ruce máš, u vodu do řeky před Faraonem a služebníky jeho!« Mojžíš tak učinil a hned všecka voda proměnila se v krev. Krev byla v řekách, krev ve všech potocích, krev v loužích i jezerech, krev ve všech nádobách dřevěných i kamenných po celé zemi egyptské!

A díváme-li se nyní světem, tu mezi jiným soužením vidíme lidstvo, vidíme jednotlivce brodit se v krvi bližního. Neřídský jest příklad, kdy syn touží po krvi otcově, bratr po krvi bratrově, chudý po krvi boháčově, obyvatelé jednoho města, jedné vlasti po krvi a zkáze města jiného, vlasti sousední! Často zdá se nám, jako by ti lidé, s nimiž jednáme, ty listy, jež čteme, jen o zkáze, pomstě, sváru, různicích, jež k vraždám vedou, jednali a mluvili!

Budiž nám tato posvátná chvíle příležitostí, bych vás o strašlivém tomto hříchu, o vraždě, poučiti mohl.

P o j e d n á n í.

Co jest vražda? Kdo se dopouští vraždy? Vraždy dopouští se ten, kdo bližního násilným způsobem bezprávně o život připraví. Vražda jest buď nahodilá, nebo úmyslná. Nahodilá stane se bez úmyslu člověka a hříchem nebývá. Zde mluvíme o vraždě úmyslné a ta jest hříchem zajisté těžkým, smrtelným, ať se stává nebezpečnou zbraní, ať jedem, ať utopením nebo jinak!

Vrah zajisté nejprve prohřešuje se proti Bohu. Jediný Bůh má právo na život náš, On nám jej smrtí bere a nikdo jiný soukromě nemá práva život nám bráti. Bůh jediný to jest, jenž má moc nad smrtí i nad životem a přivádí k branám smrti a zase vyvádí! Moudr. 16, 13. Bůh jest majetníkem našeho života, my jsme jeho nájemníky. My života svého i života bližního jakožto majetku Božího máme si vážiti, máme ho šetřiti. K vražedníku tedy Bůh strašlivým hlasem volá: »Krev bratra tvého volá ke mně o pomstu.« Proto sv. Jan ve svém Zjevení 21, 8. vražedníkům a smilníkům i všechněm lhařům místo ukazuje v jezeře, které hoří ohněm a sírou, jež jest smrt druhá; a jinde praví, Ep. I. 3, 15., že žádný vražedník nemá života věčného, v sobě zůstává-jícího. A sv. Pavel hrozí: »Zjevní jsou skutkové těla: Nenávisti, hněvy, vády, různice, roty, závisti, vraždy . . . a těm podobné věci, o kterých vám předpovídám, jakož jsem napřed pověděl, že kdo takové věci činí, království Božího nedojdou.« Galat. 5, 21.

Ačkoli pak, nábožní křesťané, Bůh tak vraždu v nenávisti má a tak hroznými pokutami trestá, pohlédněte kolem sebe a povězte si sami, kolik a jak mnoho lidí těchto hrozeb nikterak

se neleká! Jsou různé stupně vraždy podle okolnosti, jež buď vraždu zveličují, nebo k ní novou vinu přičiňují. Jest vražda zákeřnická, vražda loupežná nebo najatá, jest otcovražda, bratrovražda, vražda dětí, krále, prácedárce a jiné a jiné hříchy, o kterých bolno povídati.

Ó, kterak asi srdce Boží lituje, kterak se rmoutí nad člověkem, jenž pána svého zabije! Kterak asi chvěje se Boží srdce nad synem, dcerou, kteří rodiče, živitele svoje zúmyslně zavraždí! Kterak asi Bůh potrestá matku, která ať manželské, ať nemanželské dítě svoje ze světa sprovodí! Jak hrozně potrestá vraha císaře a krále!

Než vrah neprohřešuje se toliko proti Bohu, on prohřešuje se i proti celé společnosti lidské; a čím více který člověk lidstvu prospíval, čím důležitější úřad zastával, tím větší vražda, tím větší hřích.

Kterak tedy prohřešuje se člověk, jenž rodině vraždí živitele, dítkám starostlivého otce, manželce manžela, sousedům spravedlivého, poctivého občana, národům krále, dělníkům pána!

Vrah také prohřešuje se proti zavražděnému; on ho zbavuje největšího dobra, které Bůh člověku dal, totiž jeho života. Vrah činí snad také zavražděného věčně nešťastným, věčně zavrženým, nacházel-li se ve stavu těžkého hříchu.

Ó, rcete tedy, přátelé drazí, není vrah tím nejnešťastnějším tvorem na světě?! Nezasluhuje, aby Bůh jemu, jako kdysi Kainovi znamení vraždy na čelo vpálil, nezasluhuje, aby před ním každý jako před vývrhelem pekla utíkal, aby byl tulákem a poběhlíkem po zemi?!

Co jsem tuto až posud pravil, mluvil jsem o vraždě násilné, úmyslné, bezprávné a náhlé. Taková vražda sluje také hrubou.

Jiná jest ještě vražda úmyslná a bezprávná, avšak znenáhlá čili jemná. Tou vraždou rozumíme tvrdé jednání, pronásledování, pomluvy, nevděk a jiné a jiné skutky zlé, kterými jeden druhému život pomalu sice, ale jistě ukracuje a vraždí.

Vraždí tedy děti rodiče svoje staré, když jim ve stáří nechtějí dávat, co si vymínili. Když snad nedovolují starým rodičům ani přes práh překročiti, když je utiskují, zimou, hladem, nevířivostí, posměchem je moří. Vraždí boháči chudé, kdy tuze v práci je utiskují, málo platí, přes čas pracují, nutí děti nedospělé do těžké, ba noční práce; vraždí majetní žebráky, když před nimi dvéře zavírají, obilí schovávají, nebo veliké množství v čas úrody koupí, aby v čas drahoty draze prodávali, by chudí hladem mřeli; vraždí nevděčníci dobrodince svoje, žáci učitele svoje, když nevděkem za dobrodiní, posměchem za pomoc, pomluvami, žalobami za radu jim se odměňují.

Připomenouti jest mi ještě vedle vraždy úmyslné také něco o vraždě neúmyslné nebo nahodilé.

Taková vražda hříchem buď jest, nebo není. Tu platí pravidla: Kdo by něco dovoleného konal a pilně pozor při tom dával, by bližního o život neb o zdraví nepřipravil, vraždy se ne-

dopustil, třeba by při tom činu zabítí bližního se stalo. Kdo by však konal něco hříšného, z čehož obyčejně zabítí následuje, nebo konal něco dovoleného, neužil však při tom náležitě opatrnosti, vraždy se dopouští! Dopouštějí se tedy vraždy chůvy, které z nedbalosti, lehkomyšlnosti děti opouštějí a samotny zůstávají; dopouštějí se vraždy aspoň jemné ošetřovatelky nemocných, synové a dcery umírajících rodičů, kteří v čas nemoci rodičům příkoří činí, s nimi se nesmíří, je opouštějí! Dopouštějí se vraždy tací řemeslníci a kupci, kteří z nedbalosti nebo trestuhodné nepozornosti při své práci, při svém prodeji smrt bližního zavíní. Vraždí bližního také ten, kdo k opovážlivým, nebezpečným hrám, pokusům, k prostopášnému živobytí, k přílišnému požívání opojných nápojů a jiným naruživostem s výsledkem bližního svádí.

Než, draží v Kristu, nebylo by dosti na tom, co jsem o vraždě pověděl a nevyčerpal bych všechno, co Ježíš Kristus v dnešním sv. evangeliu učenníkům svým, Starý Zákon uváděje, pravil, kdybych také vás neupozornil na to, co k vraždě člověka svádí!

Zavražditi bližního bylo již v zákoně Mojžišově těžkým hříchem; Ježíš Kristus však, Jenž Zákon Starý přišel naplnit a doplnit, nám, vyznavačům svým nové dává, dokonalejší, úplnější přikázání!

On praví: »Slyšeli jste, že řečeno bylo starým: Nezabiješ. Ale já pravím vám, že každý, kdo se hněvá na bratra svého, hoden bude soudu.« Tedy nejen ten, kdo zabije, ale kdo se již hněvá na bratra svého, tak se provinuje, že musí k soudu jíti! Kdo by pak proti bližnímu z hněvivosti i hanlivá slova z úst vypustil, hoden bude vyššího soudu, těžšího trestu, a kdo by řekl bližnímu blázne, t. j. bezbožníku, neznabohu, t. j. kdo by mu i Boha a náboženství upíral, což u židů největší urážkou bylo, hoden bude pekelného ohně!

• Ejhle, položte nyní, křesťané milí, ruce na srdce svá a zeptejte se svědomí svého: Zdali já nezasluhoval bych první, abych souzen byl? Co hněvu, co zášti, co nenávisti, co pomstychtivosti mám v tom malém srdci mém! Co hněvu proti sousedům, co zášti proti přátelům, co nenávisti proti bratrům, co pomstychtivosti proti rodičům, co škodolibosti proti všem svým bližním!

Zdali bych nezasluhoval, bych vyšším soudem souzen byl, těžším trestem potrestán byl? Co hanlivých slov, co urážek, co úšklebků, co posměchu, co křivd svým dobrodincům, svým učitelům, svým kazatelům a zpovědníkům jsem učinil!

Zdali nezasluhuji pekelného ohně za všechnu nedůvěru, podezřívání, osočování, vlašnost, lhostejnost k Pánu Bohu svému?

Kolikráte snad přistoupil jsem k svaté zpovědi, ku svatému přijímání, kolikráte dával jsem almužnu, modlil jsem se, přinášel jsem tyto dary srdce svého na oltář Pánu Bohu svému a rozpomněl jsem se sice, že bratr můj má něco proti mně a já proti němu, a přece jsem se s bratrem nesmířil, přece jsem v zášti a nepřátelství dar svůj Bohu obětoval, v nenávisti trval!

Ano, nábožní křesťané, hněv, nenávisť, pohoršení, všeliké bližního urážení, nepřátelství, nesvornost, nesmiřlivost, to jsou také hříchy, veliké hříchy, protože k pomstychtivosti, vraždě vedou!

Rekl-li tedy Bůh: Nezabiješ! řekl také: Nebudeš se hněvati, nebudeš se pro maličkosti souditi, nebudeš v nepřátelství trvati, nebudeš bližního urážeti!

A v skutku, denní zkušenost dokazuje, že mezi svárlivými, zlobivými, hněvivými, urážlivými lidmi rvačky, ba vraždy nejsou ničím řídkým!

Přátelé milí, kterak k těmto věcem odpověděti, kterak vás před nimi varovati?

Nejmilejší! volám k vám slovy dnešní sv. epištoly, buďte všichni jednomyslni, litoštní, milovníci bratrstva, milosrdní, mírní, pokorní, neodplacující zlého za zlé, ani zlořečení za zlořečení, ale raději dobrořečte! Odchylte se od zlého a číňte dobré; hleďte pokoje a stíhejte ho! A dále ještě volám slovy sv. Pavla: »Žádnému zlého za zlé neodplacujte, opatrujíte dobré netoliko před Bohem, ale také přede všemi lidmi. Může-li to býti, což na vás jest, se všemi lidmi pokoj majíce: nezastávejte sami sebe, ale dejte místo hněvu; neboť psáno jest: Mně pomsta, já odplatím! nedej se přemoci zlému, ale přemáhěj zlé dobrým! Řím. 12, 17—21.

Nuže, pokoj Pána našeho Ježíše Krista, láska Boží a účastenství Ducha Sv. budiž se všemi vámi. Amen. Frant. Chramosta.

Slavnost Navštívení Panny Marie.

- I. Maria jest pomocnicí křesťanů;
- II. Maria jest potěšením zarmoucených.

»A aj, od této chvíle blahoslavenou mne budou nazývati všichni národové!«

Sv. Luk. 1., 3.

Znám jedno slovo, které nevýslovnou radostí rozehvívá tajemné struny srdce každého křesťana, znám jedno slovo, které naplňuje nitro jeho neskonalým blahem, duši jeho nezměrnou rozkoší: slovo to jest »Maria«. Slovo Maria zahrnuje v sobě celý život duševní upřímného katolíka.

Velikou důstojností ozdobeni jsou vládcové tohoto světa, neboť celé říše se jim kofí a na rozkaz jejich čekají; větší však jest důstojnost svatých, neboť celý okršlek zemský prozpěvuje jim chvalozpěvy, ještě větší jest důstojnost andělů, neboť oni jsou po Bohu nejdokonalejší tvorové, ale největší důstojností ze všech tvorů, které z rukou Božích vyšly, jest obdařena Maria; neboť tato čistá Panna stala se Matkou nejmocnějšího Pána na nebi a na zemi, Matkou Toho, ve jménu Jehož klekají císařové světa, Jemuž klaní se svatí v nebi, Jemuž zvučné chory andělů a arch-

andělů prozpěvují chválu svou, Maria stala se Matkou Boha, Ježíše Krista. A proto volá Petr Damianský: »Kdo jest větší než Maria«?

Ó křesťané milí, vizte tuto vznešenou, velikou Matku, která dnes dle slov sv. evangelia ubírá se rychlým krokem do hor Judských, do městečka Karem, kde bydlí bohabojná teta její Alžběta, choť kněze Zachariáše. Spěchá tam, aby zvěstovala příbuzné své nevýslovnou radost, že již nadešel onen tak toužebně očekávaný den, v němž tužby národa Israelského vyplniti se měly příchodem zaslíbeného Mesiáše, spěchá tam rychle, aby zvěstovala Alžbětě, že ona nosí pod srdcem tohoto velikého krále, že ona stala se Jeho Matkou.

Radost Rodičky Boží zračí se zvláště v úchvatném onom chvalozpěvu, jež pronesla, vstupujíc do domu Alžběty: »Velebí duše má Hospodina a zplesal duch můj v Bohu Spasiteli mém«.

Moji drazí! Maria stala se nejen Matkou Syna Božího, nýbrž i Matkou naší. Kristus umíraje na kříži odkázal Jana (a zároveň nás všechny) Marii Panně, řka: »Hle, syn tvůj«! Jak často ohledáme se v životě po člověku, jenž by se nás zastal, nám pomohl; jak často vzdycháme sklíčením hlubokým hořem! Hle, Maria, Matka naše! K té obraťme zraky svoje; ona nám může pomoci, ona nás může potěšiti, neboť jest:

I pomocnicí křesťanů;

II. potěšením zarmoucených.

P o j e d n á n í.

I.

Matka Páně nepřebývá dnes již více na zemi, ona dlí tam v těch výšinách nadhvězdných, kam s tělem s duší byla po této pozemské pouti vzata; ale přátelé drazí, byl by to veliký klam, kdybychom se domnívali, že tam v té nekonečné radosti zapominá na naše strastiplné živobyčí, že nestará se o nás. K této domněnce nemáme prazádné příčiny. Naopak, buďme ujištěni, že i nyní nám pomoci může a také pomoci chce. Maria Panna nám pomoci může; neboť ona věčně zůstane Matkou jednorozeného Syna Božího a proto věčně potvrzují její práva mateřská k Ježíši Kristu a jednorozený Syn Boží bude věčně cítiti své synovské závazky k Panně Marii.

Matko křesťanská, představ si, že máš hodného a zdárného syna, který tě tak miluje, že by se s tebou rozdělil o spasení duše své, který jest si toho dobře vědom, že, kdyby celý svět snést mohl k nohám tvým, že by se ti přece ještě neodplatil za nesčetná dobrodiní, která přijal z mozolovitých rukou tvých, že by ti neodměnil ty dlouhé noci, které si pro něho probděl, ty mnohé slzy, které jsi pro něho prolila, ty starosti, ty vzdechy,

ty bolesti, které jsi k vůli němu přetrpěla. Představ si nyní, že ty zahrnuta jsi neštěstím, že nemoc upoutala tě na lůžko a tebe obklíčila všemi svými trpkými následky. A ty líčíš bídu svou milovanému dítěti, prosíš je o pomoc, o řekni mi, zdali ten hodný syn bude mít tak tvrdé srdce, aby tě opustil v trapných chvílích tvých, aby prosby tvé oslyšel? Ó nikoli! On ti pomůže, leží-li to v moci jeho, že srdce rád, on vynaloží vše, aby ti ulevil a bývalé lepší časy duši tvé navrátil. Neboť syn tvůj cítí s tebou, tvá bolest jest jeho bolestí, tvůj zármutek jeho zármutekem, a tvá radost, tvé blaho, jeho radostí, jeho blahem. A nyní, duše křesťanská, povznes oči svých k Panně Marii a k jejímu Synu Ježíši Kristu, Který miluje Matku Svou více než ten nejzdařnější syn na zemi, zamysli se poněkud a řekni mi, zdali jest s to, aby On Matku Svou oslyšel, aby jí něčeho odepřel? Ne, nikdy ne! K vyslyšení prosb Matky Své jest Ježíš Kristus vždy pohotov a proto dá jí, zač prosí pro ubohé trpící dítěte její na zemi. Proto volá sv. Bernard: »Vzpomeň, ó královno milá, že od věků nebylo slýcháno, že's kdy koho opustila, kdo se pod ochranu tvoji utekl«! Ano, od věků nebylo slýcháno, že Maria koho opustila. Utíkejte se tedy k ní s plnou důvěrou, s plnou nadějí, neboť ona jest pomocnicí křesťanů.

Panna Maria nám také pomoci chce. Nepotřebuji popisovati, jakou lásku pocituje matka k dítěti svému; víte to každý ze zkušenosti, vždyť každý tisícerec důkazy toho přijal od milé, drahé matky své. Víte každý, jak zarmoucené bylo srdce matky, když vám něco scházelo, víte, jak krvácelo srdce její, když jste trpěli; mnozí vzpomínáte se vděkem na ty časy dnes, tisíckrát žehnáte té drahé hlavě, která dnes již odpočívá a spí spánek věčný pod zeleným rovem hřbitovním. Avšak více, daleko více miluje nás Panna Maria. Její láska k nám neochábla, neboť platí tu slova sv. ap. Pavla: »Láska nepomijí na věky.« Ano, její láska k nám stala se ještě vroucnější, ještě plodnější, než tenkrát, kdy sama v tomto slzavém údolí žila; poznává více naše bědy, v nichž na zemi plahočiti se musíme. A proto, jak praví sv. Bernard, »stala se Maria všem vše: ona otevírá všem lůno svého milosrdenství, aby všickni z jeho plnosti přijímali. Zajatý své vysvobození, nemocný zdraví, zarmoucený útěchu, hříšník odpuštění a spravedlivý milost. Ona jest pomocnicí křesťanů«.

Panna Maria tedy pomoci nám může, ona nám též pomoci chce; ona pomáhala a pomáhá všem, kteří s důvěrou k ní se utíkají. Důkazem toho jsou nesčetná místa Mariánská, místa poutní, kde tisíce zázraků se stalo. Katolický svět nenazývá ji nadarmo: »Uzdravením nemocných.« O těchto zazracích by se daly napsati celé objemné knihy. Dlouho bych musil mluvit, kdybych všechna posvátná místa Mariánská vám chtěl v paměť uvést; jen jedno místo chci připomenouti, kde nejposléze Panna Maria se zjevila. Jest to světové poutní místo Lúrdy na horách Pyrenejských na jihu Francie. Bylo to dne 11. února 1858, kdy malá dívka Bernadeta Soubirous sbírala suché dříví u skály Massa-

biellské, když pojednou zjevila se jí paní nebeské krásy, oděná ve sněhobílém roucho a přepásaná blankytným pásem. Ruce měla zbožně sepjaté, a oči její patřily s nevýslovnou vroucností k nebi. Byla to královna nebes, Panna Maria. Neboť když se jí dívka tázala, kdo jest, řekla: »Já jsem neposkvrněné početí.« Pak projevila jí své přání, že chce, aby mnoho, mnoho lidu v tato místa putovalo. A proč pronáší Matka Páně toto přání? Ona chce v těch místech oblažovati křesťany, ona chce těšiti chudé, zarmoucené, uzdravovati nemocné. A to přání se jí splnilo. Vystaven tam nádherný kostel, slavnostně posvěcen za přítomnosti 35 biskupů a arcibiskupů, 500 kněží a 100.000 věřících. Ze všech končin světa putují tam dnes zbožní poutníci, tisíce, ba miliony lidí tam přicházejí prosit Matku Páně v různých potřebách svého života a ona rozdává tam dobrodiní měrou nejvyšší. Ještě dnes dějou se tam mnohé zázraky.

Panna Maria pomáhá nám však nejen v tělesných potřebách, nýbrž poskytuje pomocné ruky i v strastech duchovních. Nechce, aby nadarmo prolita byla krev jejího Syna, Kterého tak vroucně milovala. Maria chce, aby každý vzal z ní spásu svou, i ten nejzarytější hříšník. Vždyť nazvána jest útočištěm hříšníků; ona jest si toho dobře povědoma, že nechce Bůh smrti hříšníka, nýbrž aby se obrátil a byl živ, ona dobře ví, že božský její Syn přišel hledat, co bylo zahynulo. Zvláště vynakládá všechny síly, aby zachránila hříšníka i spravedlivého v době nejrozhodnější a tou jest hodina smrti. Neboť dobře zná učení božského Syna svého, že kdyby člověk celý život svůj svatě žil a v poslední chvíli života těžce zhřešil a v tom hříchu zemřel, že na věky bude zavržen. Avšak, milý křesťane, nespolehej na to, neodkládej s pokáním na poslední chvíli. Pamatuj na přísloví: Jaký život, taková smrt a jaká smrt, taková věčnost. Nespolehej na to, že ti Panna Maria pomůže v této chvíli rozhodné; ovšem ona pomáhá, ale těm, kteří jsou toho hodni a hodným jejího dobrodiní bys nebyl, kdybys na její pomoc zhřešil; nespolehej na to, že ti Bůh odpustí, jako kajícímu lotru Dismasovi, neboť dobře praví sv. Augustin: »Toliko jeden byl, abys opo ážlivě nedoufal, toliko jeden byl, abys nezoufal.«

Tedy žijme ctnostně, svatě a bohabojně, neboť jen tak zasloužíme si, aby Matka Páně naší pomocnicí byla v hodině smrti. Mějme jen dobrou vůli a Panna Maria nás bude siliti v tomto strasti plném životě; poskytně nám nejen pomoci, ale i rosou nebeské útěchy svlaží vyprahlé srdce naše, neboť jest nejen pomocnicí křesťanů, ale i potěšením zarmoucených. O tom ale v díle

II.

Hřích prvních rodičů učinil z ráje rozkoše slzavé údolí, zemi nářku a pláče. První hlas dítěte, které na svět přišlo, jest pláč a loučí-li se člověk s pomíjejícím světem, obkličuje ho zase zc

všech stran bolný pláč a on sám vzdychá a sténá pod tíhou bolesti, kterými jest svírán. Pravda, mnoho lidí na světě jest, kteří se smějí, ale daleko více jest, kteří pláčou, ba i ten smích mnohdy nepřichází od srdce, a věru, kdyby mnohý člověk, který ve společnosti se směje, byl o samotě, plakal by a snad hořce plakal. A proto případná jsou slova Písma sv.: »Těžké jho lpí na dítkách Adamových ode dne jejich narození až do dne, kdy ukládány bývají v zemi, která všech matkou jest.« Eccl. 49. Ó, přátelé, jak jest nám tudíž milý a vítaný, kdo ve dnech bídy a strasti soustrastnou nám podá ruku, kdo posilní a potěší rozbourené srdce! A hle, to činí Maria. Ona jest potěšením zarmoucených. O ní praví sv. Ignác mučenník: »Maria má soustrast s ubohými a zarmoucenými, neboť ona dobře ví, co zármutek jest a proto poskytuje útěchy co nejochotněji.«

Jdeme-li od svatého města Jerusaléma na jih, přijdeme po čtyřech hodinách k veliké pláni Rephaimské ve středu hor Judských, přijdeme v ta místa, kde kdys Moabitka Rut sbírala klasy na poli Boozově. Zde leží město Betlém na dvou návrších, které spojeny jsou v podobě půlměsíce, kolkolem jsou pěkná údolí. De tohoto městečka přichází mezi mnohými Panna Maria se svatým Josefem. Jest již noc a ztrmácení pocestní hledají útulek, nocleh, avšak vše jest přeplněno, nikde ani místečka a proto odebírají se za městečko do jeskyně, aby pohovili ztrmáceným údům. A tam za chladné noci prosincové přichází na svět, Jenž byl očekáváním všech národů — Ježíš Kristus, Spasitel světa. Ubohá, chudá Matka Maria, klade božské dítě v chatrných plenkách do jeslí, oko její rozhlíží se po vlhké jeskyni a při tom zalévá slzami. Pláče zármutkem, že chudobně a nuzně přivítala tak vznešené novorozeňátko. Ráda by dala všechno pohodlí, ale nemůže, jest chudobná; ráda by Je zaobalila v hedvábí a zlatohlav, ale nelze, neboť chudoba jí toho nedopřála a proto s bolem klade dítě v pouhých plénkách na seno do jeslí. Ach, jaká to útěcha pro tebe, ty křesťane, který v chudobě se plahočíš. A proto, milá duše, když bída klepe silněji a silněji na okna příbytku, když dítky volají o chléb, a ty viděti musíš, kterak robátka, s nimiž by's se o spasení duše své rozdělila, hlad trpí, když tě nemoc sklíčí a učiní všeliký výdělek nemožným a nouzi přivolá do příbytku, když se namaháš a pracuješ, až pot ti obličej zalévá, když starosti ti nedají spáti a ruší klidné hodiny, rozpomeň se na Marii, že ona také byla chudobná, že ona též trpěla nedostatek a myšlénka ta tě potěší a tvé síly k dalšímu boji vzpruží.

Návrší, kde odpočívá Rachel, plní se slzami; ozývá se tam nářek a pláč ubohých matek, které žalostným okem pohlíží na mrtvá dítká svá. Král Herodes, který tak ukrutně si počíнал, že sotva druhého jest v dějinách, bál se o svůj trůn, a proto, když slyšel o novorozeném králi židovském, kázal pobiti všechna nemluvňátka v Betlémě, maje za to, že i mezi nimi bude novorozený král židovský Ježíš Kristus; avšak ten právě mu unikl. Když

slunce vycházelo nad horami judskými a zrcadlilo se v prolité krvi nevinných dítek, prchala Matka Páně s božským dítkem do dalekého Egypta. Prchala za chladného počasí a zakoušela všechny útrapy, které jsou údělem všem pronásledovaným a vyhnancům. Byla pronásledována. I ty, křesťane milý, býváš v životě svém pronásledován. Nepřátelé spojí se proti tobě, škodí tvému dobrému jménu, tvé cti, podkopávají tvou vážnost a chtějí tě připraviti o výdělek, kterého si pracně dobýváš, jímž zaopatřuješ sobě někdy perným způsobem skývu chleba a který živí a šatí dítky tvé. Jsou lidé, kteří závidí tobě, že dosyta se můžeš najísti a že o dítky své poctivě se staráš, že ty a tvé dítky chodí lépe oblečeny než nepřátelé tvoji, že dítky tvé lepšího postavení se dodělaly než dítky protivníka. A odtud ten hněv, ta závist, odtud to pronásledování. Milý křesťane, v tomto pronásledování obrať se k Marii, pros ji o pomoc, klekni a zbožně vzývej tu neposkvrněnou Pannu, ona tě vyslyší, ona ti pomůže, neboť ví dobře, co zkusí každý pronásledovaný; vždyť to sama zažila. —

Před domem Piláta sbíhají se zástupové se všech ulic Jerusalema, aby byli svědky hrozného nevděčnosti, kterou spáchali židé na Ježíši Kristu. V předsíni římského vladaře stojí postava, která není ani člověku podobna: jest oděna ve starý šarlatový plášť, v rukou má třtinu a na hlavě trnovou korunu, obličej, ruce, nohy, celé tělo krví zalité, kapky krve s těla jeho řinou se k zemi a volají do nebe o pomstu. Jest to Spasitel světa, na Jehož mukách se pase luza židovská a volá seč jí hrdlo stačí: Ukřižuj, ukřižuj ho. Krev jeho přijď na nás a na naše děti. Volání to jest tak silné, že otřásá Jerusalemem. A matka Páně Maria stojí opodál, dívá se na ty nevděčníky a jejich volání vhání do duše její meče hrozného bolesti. Vůle židů se vyplnila. Kristus visí na místě popravném, na Kalvarii, přibit jsa na kříž a v hrozných mukách vypouští ducha volaje: »Dokonáno jest!« Matka Páně vidí, kterak Synu jejímu sklesla hlava, kterak dokonal. Ó, veliká jest jako moře bolest její, ruce její křečovitě se spínají, proudy slzi se jí řinou z uplakaných očí, hlavu zachvacuje závrať. Stojí pod křížem zničena, ztrápena. I ty, milý křesťane, trpěti musíš mnohé nemoci. Snad dlouhé neděle ležel jsi na lůžku a v bolestech počítal jsi hodiny, které se ti zdály dlouhými, jako celá věčnost, nikam jsi se nemohl obrátiti, neboť všude pociťoval jsi jen bolest, hrdlo práhlo žízni, hlava trnula bolestí, tak že jsi myslil, že se rozskočí, horko rozpalovalo tě, že's myslil, že v ohni se nalezáš. Ó, v tomto trápení volej jen k Marii, ona tě potěší, zpomínej na její muka a vzpomínka ta ti uleví.

Panna Maria ztratila svého jediného Syna, smrt jí Ho vyrvala. I ty, milá matko, mnohdy ztrácíš vroucně milované dítky své. Pláčeš, nářikáš, když rty své tiskneš na čelo dítky, které smrt ti odňala. Ó, představ si v tomto okamžiku Marii pod křížem a myšlénka ta ti naleje balsám do duše tvé! I ty vdovo, která trpíš ústrky a pronásledování od lidí nesvědomitých, pohleď

v trápení svém na Marii. Maria byla též vdovou, záhy ztratila sv. Josefa a s bolem doprovázela ho ke hrobu. Maria ví, co jest to ztratiti věrného druha života, ona dovede změřiti tu bolest, která svírá nitro opuštěné vdovy, když muže jejího kladou v hrob a proto obrať se k ní, volej k ní a ona tě potěší. Na Marii pohlédněte všichni sirotci, všichni, kteří jste na posvátném místě stáli u otevřených hrobů, anebo kteří stáli tam budete, oplakávající ztrátu některého miláčka svého. I ona stála nad hrobem milovaného dítěte a s bolem patřila, kterak hrobový kámen přivalují na mrtvé tělo Jeho. Marii se těšte, přátelé drazí, v těchto okamžicích a pomyslete, že mnohý z miláčků vašich, který spí spánek věčný, po něm toužil, že mnohdy stížen bolestmi a svízeli volal: Již dost, dost Pane, toho trápení, vezmi duši mou ode mne a nech mne zemřít. Neboť všecken chléb hořkosti jsem zde na světě okusil a kalich utrpení až na dno vyprázdnil. Ó ano, přátelé milí, v svízeli a trpkostech obraťte se k Marii, volající k ní o pomoc a útěchu a věřte, že dostane se vám ji, neboť Maria jest potěšením zarmoucených.

* * *

Schylujeme se ku konci našeho rozjímání, v němž poznali jsme, jak vydatnou pomocnicí naší jest Panna Maria a kterak dovede těšiti zarmoucené. Vidím zde mnoho matek, matek, které přejí si z té duše, aby děti jejich byly jednou šťastny. Přál bych vám ze srdce, sám to však učiniti nemohu, ale alespoň radu vám chci dáti. Vaše děti budou potřebovati hodně pomoci v životě svém, ony také musí prodělati mnohdy trpkou školu života; aby však šťastně všechno přestály a šťastnými se staly, dejte jim průvodkyni, pomocnici do života. Věčně žiti nebudete, zemřete a děti své opustiti musíte, a proto radím vám, dejte jim průvodkyni do života, která nikdy jich neopustí, která nad nimi bdíti bude po celý život. A proto volám k vám: Učte děti své milovati Marii. Vštěpujte v srdce jejich lásku, lásku vřelou k té, která královnou jest na nebi a pomocnicí na zemi, učte je těm krásným modlitbám marianským. poukazujte jim na tuto Matku nebeskou. Až přijde hodina vaše, kdy rozloučíte se musíte se světem, když děti kolem vaší smrtelné postele budou státi, odevzdejte děti své pod ochranu Matky Páně, volejte k nim: Ille, slabá matka vaše vás opouští, ale druhá Matka vaše, královna nebes, přijímá vás ve svou mocnou ochranu, k ní se utíkejte, v ní se důvěřujte, ona vás bezpečně povede po těchto trpkých cestách života, ona vás přivede šťastně v brány věčnosti, pak spojí nás, abychom se nikdy více nerozloučili a spolu žili po všechny věky věkův. Amen.

Jan Pauly.

Neděle VI. po Sv. Duchu.

O modlitbě před jídlem a po jídle.

»A vzav sedm chlebů, díky čině lámal a dával učenníkům svým, aby předkládali. -- A měli maličko rybiček, i těch požehnal, a kázal předkládati.«
Sv. Mar. 8, 6. 7.

Nedopustil Ježíš hned beze všeho jísti zástupu hladového. Co učinil prve, než kázal chleby a rybičky předkládati? Prve díky činil; prve chlebů a rybiček požehnal; prve — se modlil. A jak mocná byla tato modlitba Jeho! Takové z modlitby této přišlo požehnání na sedm chlebů a maličko rybiček, že tím se nasýtilo lidí okolo čtyř tisícův.

Mohlať ovšem tak mocna býti jen modlitba, kterouž k nebesům vyslal jednorozený Syn Boží, konal Pán Nejsvětější.

Avšak týž Pán řekl, že budeme-li míti víru, víru v Boha a v Něj, Syna Božího, že budeme podobné věci činiti, jako On činil. Sv. Mat. 17, 19.

Tudíž nemůže býti bez mnohého požehnání až posud každá modlitba, kterouž koná spravedlivý křesťan před jídlem a po jídle, koná z pevné a živé víry své. A i s tím úmyslem modlil se Pán Ježíš před zázračným nasycením hladového zástupu na poušti, aby nám dal naučení, že rovněž i my máme před jídlem a po jídle se modlívati. A abychom tak tím spíše činili, připomeňmež si:

I. Jak dobré jest před jídlem i po jídle se modlívati, a

II. jak máme se modlívati před jídlem a po jídle.

P o j e d n á n í.

I.

Dobré jest před jídlem a po jídle se modlívati.

To oživuje v nás vědomí naší lidské důstojnosti; to nás činí hodné požehnání Božího; to nám činí pokrmy vzácnější; to nás činí spokojenější!

a) Modlitba před jídlem a po jídle oživuje v nás vědomí naší lidské důstojnosti.

Modlíce se před jídlem a po jídle, jak jinak ukazujeme se sami sobě i jiným, než tak, že nejenom vidíme před sebou pokrmy, jako vidí zvířata, nýbrž že ještě, což více není možné zvířatům, že myslí svou se povznášíme až k samému dárci těchto pokrmů, že nepadáme hned jako zvířata do jídla, že dříve pro Boha se zdržujeme, že jsme tvorové obdaření rozumem a vůlí, tvorové nad zvířata daleko vznešenější, že jsme lidé, a ne zvířata! A toto probuzené vědomí naší lidské důstojnosti jak zušlechťuje a upokojuje srdce naše! Kdo před jídlem a po jídle se nemodlí,

myslí si, kdo ví, co vyvádějí, kdo ví, jak se povyšují nad jiné. A nicméně za těmi, kteříž se modlí, daleko zpátky zůstávají; zůstávají mezi zvířaty; nesrozumívají, jak již žalmista Páně na takové ukazuje, že když ve cti byli, lidskou důstojností svou přirovnání jsou hovadům nemoudrým a učinění jsou podobni jim. Žalm 48, 13.

b) Modlitba před jídlem a po jídle činí nás hodné požehnání Božího.

Modlitba před jídlem a po jídle pozůstává hlavně v díkučinění, jak praví sv. evangelium o nebeském hostiteli, že maje před sebou chleby a rybičky díky činil.

I proto modlitbou před jídlem a po jídle mysl svou k Bohu pozdvihujeme, abychom předložené pokrmy uznávali za samé dary Otce nejdobrotivějšího, abychom Jemu za ně děkovali. Tak prokazujeme se vděčnými k největšímu dobrodinci svému; tak osvobozujeme srdce své od veliké ohavnosti. Velkou ohavností jest každá nevděčnost. Jakou teprv ohavností jest nevděk k Bohu, k největšímu dobrodinci našemu! Ne, neopomínejmež nikdy před jídlem a po jídle se modliti, Bohu díky činiti, nemá-li nám svědomí naše strpčovati každé sousto tou výčitkou, že jsme nejohavnější nevděčníci; nemáme-li se učiniti nehodnými nových nám potřebných darů Božích. Nejinak než vděčností svou, jakouž projevujeme modlitbou před jídlem a po jídle, zasloužíme si toho, aby nám Bůh i dále naděloval a požehnával. Tam, kdež se před jídlem a po jídle modlívali, všechno dobře se dařívá, bývá požehnání Boží.

A tážeme-li se těch, kteříž jindy zámožní octli se v nouzově, jaký býval předešlý život jejich, mezi jiným o nich se dozvídááme, že před jídlem a po jídle se nemodlívali. —

c) Modlitba před jídlem a po jídle činí nám pokrmy vzácnější a chutnější.

To nás dvakrát tak těší, nám dvakrát tak chutná, co jest nejenom dobré, ale co nám dává — láska. Ale za nic jiného, leč za samé dary lásky Boží považujeme všeliké pokrmy své, když za ně Bohu děkujeme, když před jídlem a po jídle se modlíme. Všecko jest nám vzácné, co jest posvěceno. Ale svatý apoštol Pavel výslovně praví, že skrze slovo Boží a modlitbu všeliké pokrmy se posvěcují, se zbavují kletby hříchu. I. Tim. 4, 4. 5.

Jak ti tedy bude si vážiti každého oběda, každé večče, každého snědku při tom pomyšlení, že po vykonané modlitbě, po znamenání se sv. křížem zasedáš a saháš k samým pokrmům posvěceným! A nemusí-li ti jíti k duhu na těle i na duši pokrmy již přijaté a opět modlitbou posvěcené a požehnané? —

d) Ale pak také již spokojeněji pojiš všeho, co máš k jídlu. Jak pak bychom mohli za pokrmy nám nadělené děkovati, jak bychom je mohli považovati za dary Boží a jak bychom zároveň směli těmi dary pohrdati, s nimi býti nespokojeni?

Tam, kdež se k jídlu modlívali, tam všelikých pokrmů i prostých požívají spokojeně; tam nebývá slyšeti, aby pro jídlo muž s ženou, děti s rodiči se hašteřili. aby jedni druhým každé

sousto jedem zlosti otravovali; tam se potvrzuje pravda těch slov apoštolských: »Jestí zisk veliký pobožnost s dostatečností.« I. Tim. 6, 6. —

Tak dobré a spasitelné jest modliti se před jídlem a po jídle. Ale jak pak máme se před jídlem a po jídle modliti?

II.

Hlavní a nejpříhodnější modlitba před jídlem a po jídle jest modlitba Páně; jest Otče náš. Ale k modlitbě Páně přidávají se ještě jiné modlitbičky.

a) Nejprve uvedu ten pořádek, v jakém se všechny ty modlitby říkají.

Nábožní křesťané začínají před jídlem těmito slovy Žalmisty Páně 144:

»Oči všech v Tebe doufají, Hospodine, a Ty dáváš jim pokrm jejich v čas příhodný. Otvíráš ruku Svou a naplňuješ všelikého živočicha požehnáním.«

Sláva Otcí i Synu i Duchu Svatému a t. d.

Na to následuje: Otče náš. Pak ještě se doloží: Požehnej nás, Pane, i těchto darů Tvých, kteréž z Tvé štědrosti přijímati budeme skrze Krista Pána našeho. Amen. —

Po jídle tak se říkává:

Díky Tobě vzdáváme, všemohoucí Bože, za všechny dary, kteréž jsme z štědroty Tvé přijali. Sláva Otcí i Synu i Duchu Svatému a t. d.

K tomu opět připojí se: Otče náš. Pak dokonává se těmi slovy: Ó Pane! rač všem nám dobřechinícím pro jméno Tvé dáti odplatu života věčného. Amen. —

Nábožným křesťanům to nedá, aby k Otčenáši nepřidali i Zdravas Maria.

b) Ale nejhlavnější modlitba i před jídlem a po jídle jest modlitba Páně neb Otče náš. Zvláště před jídlem a po jídle nejlépe a nejhodněji se modlíme, modlíme-li se: Otče náš.

Hned jak řeknu: Otče náš, musím tak si pomysliť: Odtud právě Bože! že nám uděluješ potřebného pokrmu, poznáváme, že jsi nejdobrotivější Otec náš, Jenž se o nás o všechny staráš jako o děti Své. —

Když řeknu dále: Jenž jsi na nebesích, nejsem-li k tomu podněcován, že nemám jinak jísti, než jako poutník pospíchající k Otcí do svého domova nebeského? —

Čím pak více ukazuje se nám Bůh Otcem dobrotivým, živícím nás pokrmy dobrými a chutnými, tím více jest nám Jej chváliti; tím horlivěji jest nám volati: Posvěť se jméno Tvé. —

Ty dvě prosby: Přijď království Tvé a buď vůle Tvá jako v nebi, tak i na zemi — nač jiného nás mají pamatovati, než že jen proto máme jísti a píti, abychom tím spíše vyhledávali království Božího a spravedlnosti jeho; abychom tím věrněji mohli plniti všecku vůli Boží, všechny povinnosti své; a že máme své

dokonalé podrobování se vůli Boží také tím dokazovati, abychom byli spokojeni s pokrmy, jakýchž Bůh nám naděluje! —

Jak teprv musí se nás dotknouti ta čtvrtá prosba: Chléb náš vezdejší dejž nám dnes! Můžeme-li praviti: »dejž«, abychom si nevzpomínali, že všechno, z čehož se nám připravují pokrmy, stojí v moci Boží, že všickni před Bohem jsme žebráčkové, kterýmž nezbývá, leč k Bohu volati: dejž? Můžeme-li pronášeti »náš a nám«, abychom nebyli upomínáni, že máme starati se nejenom o své nasycení, nýbrž i o nasycení bližních svých, že majíce sami co jísti nemáme tomu dopustiti, aby kdo blízko nás mřel hladem? —

A můžeme-li dále mluvit: »Odpusť nám naše viny, jakož i my odpouštíme našim vinníkům,« abychom neuznávali, že jsme velicí hříšníci, a že nám Bůh milosrdný přece pořád tak dobré věci dává, a abychom tudíž tím více nelitovali hříchů svých, a tím více se nenakloňovali k pokání, jak nás napomíná sv. apoštol říka: »Nevíš-li, že dobrotivost Boží ku pokání vede?« Řím. 2, 4.

Co nám více může všechno jídlo ztrpčovati, než svědomí hřichy poskvrněné? Čehož tedy zasedajíce k jídlu více si máme žádati, než aby nám obráceným a napraveným byly odpuštěny hřichy naše? Ale proto také máme býti tím hotovější odpouštěti a dobře činiti i vinníkům svým, i těm, kteříž nám protivností činí; máme býti hotovi i největšího nepřítele svého nasycovati a u sebe hostiti.

A kdy nejvíce bývá člověk k hříchu pokoušen? Nejvíce když se nasytí, čemuž již prorok Ezechiel přičítá všecku nepravost Sodomských, tak se pronášeje: »Aj tatoť byla nepravost Sodomských, pýcha, sytost chleba a hojnost a prázdnot jejích.« Ez. 16, 49.

Nejvíce tedy při jídle máme se lekat, abychom nepřišli ve zlé pokušení; máme tím více sami nad sebou bdíti a tím starostlivěji se modliti: Neuvoď nás v pokušení.

Největší nebezpečství, když jíme a pijeme, jest to, abychom nebyli nestřídmi, abychom se neodдали obžerství, jež jest jeden ze sedmi hlavních hříchů, z něhož pochází tolik zlého na těle i na duši, tolik chorob a nemocí, tolik hříchů a nepravostí.

A za to, aby Bůh nás zachoval ode vší nestřídmosti i ode všeho zlého odtud pocházejícího, za to právě při jídle prosíme řkouce: Ale zbav nás od zlého.

Jestli kdy, zvláště při jídle jest nám potřebí se modliti, se modliti hlavně Otčenáš.

* * *

A když tak se budeme modlívati před jídlem a po jídle, pak nám všechny obědy a večeře budou zdravé; zdravé na těle i na duši. Pán Ježíš modlitbou Svou tak rozmnožil sedm chlebů a maličko rybiček, že nasytil čtyři tisíce lidí. Tak i my svou nábožnou modlitbou před jídlem a po jídle, zvláště sedmi prosbami modlitby Páně v duchu a v pravdě pronášenými tak

se budeme rozmnožovati ve všem požehnání Božím, ve vši milosti Boží, že budeme nejenom dobře zdraví a živi na světě, nýbrž že budeme i živi věčným životem nebeským. Amen.

Karel Otman, kn. a. vikář a farář v Ořeše.

Neděle VII. po Sv. Duchu. *)

Falešní proroci.

»Pilně se varujte falešných proroků.«
Mat. 7, 15

Dnešní sv. evangelium jest částkou řeči Páně, která obyčejně nazývá se: Kázání na hoře. Sv. Augustin o této řeči praví, že jest dokonalým pravidlem mravů a křesťanského života vůbec. Božský Spasitel mluví tu jako od Boha poslaný Učitel, jako nejvyšší zákonodárce, prohlašuje zákony Svě, jimž nutno se podrobiti. Pronáší osmero blahoslavenství, jako osmero podmínek vstoupení do království nebeského. Učí o velikých povinnostech lásky k bližnímu, o almužně, postu, důvěře v Boha, o vlastnostech modlitby, i připomíná, že nutno skládati si poklady nikoli na zemi, ale v nebesích, a že nemožno dvěma pánům sloužiti, Bohu a světu.

Evangelium dnešní jest jakoby zakončením dlouhé této řeči. Kristus Pán uloživ následovníkům Svým povinnosti důležité, prohlásiv zákon, jež zachovávajice, mohou do nebe přijíti, podotýká ještě, že tato cesta do nebe úzká jest a plná nebezpečství. »Pilně se varujte falešných proroků,« upozorňuje nás.

Ó, jak hodí se upozornění toto, varování toto, pro naše časy, kdy jest těch falešných proroků, falešných poučovatelů lidu tak mnoho, velice mnoho. My křesťané věrní jsme nepřátely obklopeni. A nepřátelé ti jsou četní, ukrutní a plni nenávisti. Bojují proti Bohu a záhubu strojí duším nesmrtelným, jež vyrvati chtějí Ježíši Kristu a nebi a získati peklu. Běda tomu, kdo jich poslouchá! Běda tomu, kdo jejich učení se přichytí!

Hleďme tedy výstrahy božského Spasitele použití ku svému prospěchu a uvažujme:

- I. Kdo jsou ti falešní proroci a jak jsou nebezpeční.
- II. Jak možno ubrániti se jejich útokům.

P o j e d n á n í.

I.

Falešnými proroky vůbec nazývám všecky nepřátely Boha, Ježíše Krista, katolické Círky a spásy duší. Cíl jejich v pravdě pekelný: Chtějí lidi odvrátiti od toho, což dobré a svěsti je

*) Abbé Amoudruz.

k zlému, chtějí zničit všechno náboženství. Proto útočí na Boha, Ježíše Krista, na církev a její sluhy. Horlivě rozšiřují všelike lži a bludy, chválí zločiny a zlořády. Hlavní jejich zásadou jest: Zkažme lid a tak brzy bude všemu náboženství konec. Vstěpujme lidu nenávisť proti kněžstvu a řeholím a tak bude odcizen církev a odsouzen k náboženské nevědomosti; na místo knih a novin dobrých rozšiřujme knihy a noviny špatné, na místo křesťanských svátků pořádejme slavnosti světské. Ano, ten jest jejich cíl, ten jejich způsob boje.

Falešní proroci, falešní učitelové byli za všech časů, za všech věků. Byli i za času Ježíše Krista. Takovými byli zákonníci, fari-seové, nejvyšší židovští kněží, Herodiáni, Saduceové. Odvraceli lid od pravdy a ctnosti a snažili se odtrhnouti jej od Ježíše Krista. Pokrytectvím, lstí a lží, jimiž skrývali své nepravosti, sváděli duše. Chodili-li se zástupy za Kristem, činili tak proto, aby Jej potupili v řeči, aby mohli překrucovati Jeho slova, činiti Jej směšným, strojili mu úklady.

I apoštolům bylo bojovati proti falešným prorokům: »Povstanou falešní Kristové a falešní proroci« Mat. 24, 24., předpověděl sám božský Mistr. A již Jeho apoštol, sv. Pavel, varuje křesťany korintské před »falešnými apoštolý, kteří jsou lstiví dělníci, proměňující se v apoštolý Kristovy«; 2. Kor. 11, 13., a svatý Petr píše v 2. epístole své takto: »I mezi vámi budou učitelé lživí, kteří uvedou sekty zatracení, a toho Pána, kterýž je vykoupil, zapírají, uvozující na sebe rychlé zahynutí. A mnozí budou jejich prostopášností následovati, skrze něž cesta pravdy v porouhání dána bude.« 2, 1. 2. Jak příhodně slovy těmi vylíčeno zhoubné působení falešných proroků v lidu! A od těchto časů apoštolských až na naše dny jak mnoho zpousty způsobili takoví falešní učitelové a svůdcové lidu! Připomenouti stačí jen několik jmen: Arius, Mohamed, Hus, Luther, Kalvin. A z doby novější na mysl jen si uvedme krvavou revoluci francouzskou. A falešní proroci nynější doby, jak sám sv. Otec Lev XIII. praví, veřejně již hlásají, že chtějí zničit sv. církev, aby, kdyby bylo možná, úplně odtrhli křesťanské národy od Ježíše Krista.

A falešných těch proroků za našich časů jest mnoho a jsou tím nebezpečnější, čím více snaží se rouškou pokrytectví zastřítí úmysly své.

1. Jsou to nejprve všichni ti, kteří pod záminkou pokroku opustili učení sv. Církve. Pokrok prý musí býti všude, nejen v umění, průmyslu a obchodu, ale i v náboženství, mravouce; jako by náboženství Kristovo potřebovalo nějaké opravy. Církev, říkají, jest již zastaralá, a má ustoupiti náboženství modernímu. Hlásají nevázanou svobodu a zničití usilují nejen náboženství, ale i rodinu, majetek a všechnu autoritu vůbec. Slibují lidu zjednati blahobyť, štěstí, nebe již zde na zemi, aby prý každý byl bohat a každý mohl dobře se míti. A přece řekl božský náš Spasitel: »Co platno člověku, byť celý svět získal, na duši své pak škodu trpěl.«

2. Falešnými proroky a učiteli jsou takové noviny a knihy, které útočí na víru neb mravy. Nikdy nevycházelo tolik špatných časopisů a knih jako za naší doby. Co jen možno vymyslet na potupu sv. Církve a proti pravdě hláсанé naším sv. náboženstvím lze v nich nalézt a čísti. Ano, nikdy za dob minulých neodvážil se nikdo napsati to, co smí se napsati a vytisknouti dnes o Ježíši Kristu a Jeho Církvi. Co básníci a spisovatelé pohanští napsali neslušného a nemravného, ničím jest proti tomu, co píše se dnes na zkázu mravnosti a čistoty.

3. Nejhoršími mezi falešnými proroky jsou pak ti, kteří učinili si úkolem svým sváděti mládež nezkušenou. Vynasnažují se nejen oloupiti ji o víru, ale také o čistotu a zkažení mravy mládeže. Nestoudná divadla, rozpustilá, tak nazvané »zábavy« s tancem a nočním hýřením šíří se z měst i do zachovalých druhdy vesnic. »Běda tomu, skrze koho pohoršení pochází,« tak volal božský Spasitel.

4. Nesmíme však zapomenouti, že i v nitru svém, sami u sebe chováme falešné proroky; jsou to naše náruživosti a vášně. Rozum pýchou nadutý, jenž nechce věřiti tomu, čeho nedovede chápati; srdce zkažené nepravostmi, jež nás táhne jen k rozkošem pomíjejícím; mysl otupělá, nemohoucí povznést se k věcem nebeským.

To jsou ti falešní proroci, kteří přicházejí k nám často v rouše ovčím, vnitř pak jsou vlci hltaví, kteří snaží se odtrhnouti nás od Boha, odvrátiti od úzké cesty spásy a zavésti nás na širokou cestu záhuby a zkázy věčné.

Jak možno jim se ubrániti, jak lze uniknouti jejich léčkám, a zachovati se bez úhony uprostřed tolikkrých nebezpečství?

II.

Co řekl božský Spasitel, když mluvil o falešných prorocích? »Pilně se varujte falešných proroků!« A totéž napomenutí dávám vám: Pilně se varujte.

1. Těch, kdož krásných užívajíce slov, snaží se vás odvrátiti od Ježíše Krista a jeho sv. Církve. Ať slibují vám pokrok, svobodu, rovnost, bratrství, hájení vašich práv, tupí-li vaši víru, nesmyslejí s vámi, draží v Kristu, upřímně. Jsme již svobodni, neb Kristus z otroctví hříchu nás vykoupil, jsme si již rovni před Bohem a jsouce dítkami jednoho nebeského Otce, jsme již vespolek bratřimi a sestrami. Hleďme si jen také tu svobodu synů Božích zachovati.

2. Pilně se varujte takových novin a knih, které náboženství tupí! To jsou ti zvláště nebezpeční falešní učitelové, ježto pod záminkou osvěty a vědy proti víře bojují. Poznáte je snadno; mají v obyčeji potupně mluvit o papeži, o Církvi, o biskupech, o kněžích, o řeholích, ano za našich dnů již zcela směle o náboženství vůbec, o Bohu, o Ježíši Kristu rouhavě mluvit se opovažují. Takovým novinám a knihám nedovolujte ani přístupu do

vašeho domu, netrpte je v rukou někoho z rodiny vaší, úplně se jich varujte. Kdyby se dle této rady řídili všickni katolíci, brzo by zvítězili nade všemi nepřátely svými. Naproti tomu však čtěte, odebírejte listy a knihy, v nichž se sv. náboženství vykládá a hájí. Čtěte sami a jiným ku čtení dávejte, doporučujte!

3. Zvláště k tobě obracím se, mládeži naše a volám: Pilně se varujte svůdců všech, kteří přicházejí k vám v rouše ovčím, to jest, s krásnými slovy; kteří používajíce snadno vznětlivé myslí mládeže mezi množstvím zvučných ale prázdných slov rádi prohodí slovo úštěpku, úsměšku i o věcech a osobách přesvatých. Tak po kapkách vpouštějí jed do srdci mladých, aby otrávil duši celou. Nevěřte těm falešným prorokům, kteří dle slov sv. Cypriana »světlo nazývají tmou, den pak nocí; kteří vzbuzují v duši vaší hlad a žízeň, ale na místě nasycení a napojení duše kapou do srdce vašeho jed, nazývajíce jej lékem a slibujíce vám život, uvrhují vás do záhuby věčné«. Nemějte zalíbení v hlučných nebezpečných radovánkách světských. Prchejte z těch míst, kde hanebnými řečmi i skutky ničí se čistota duše. »Kdo miluje nebezpečenství, zahyne v něm«, praví Duchem Sv. osvícený, moudrý Sirach 3, 28.

4. Pilně se varujte všickni i svých vlastních náruživostí a vášní. Nepřítel spasení našeho, ďábel, používá jich, aby nás na věky zahubil. Používá marnivosti naší, aby v nás vzbudil pýchu; on v nás živí tu nenasytnou touhu po majetku, bychom oddali se lakomství; on vzbuzuje v nás ty tělesné žádosti, jimž mnozí tak rádi hoví; on rozněcuje v srdci našem plamen závnosti a hněvu, on svádí k nestřídmosti a obžerství, on uspává duši lenivou dřimotou vlažnosti. On podněcuje ducha nepodajnosti, vzpoury, nevěry a bezbožnosti. »Jemužto odpírejte silni jsouce u víře«, volám se sv. apoštolem Petrem. I. Petr 5, 9.

Hleďte přemáhati náruživosti a vášně své, hleďte státi se pány sami nad sebou a silni pak jsouce u víře odoláte všem útokům falešných proroků. Plnice věrně a bez ostychu, bez bázně před světem povinnosti sv. náboženství, trvejte pevně ve spojení s Církví a s její nejvyšším, pravým učitelem, nástupcem sv. Petra, náměstkem Ježíše Krista.

Falešných proroků a jejich záhubného učení pilně se varujte. Vy, drazí v Kristu, přidržte se těch, jimžto řekl Sám Ježíš Kristus: »Kdo vás slyší, mne slyší; kdo vámi pohrdá, mnou pohrdá«. Církev a její sluhové buďte vašimi učiteli pravými. Poslouchejte rádi slovo Boží, jež vykládají vám duchovní pastýři vaši, čtěte rádi v knihách proniknutých duchem sv. víry, vstupujte v katolické jednoty a bratrstva, a tito vůdcové zajisté že uvedou vás na cestu pravou, na cestu spásy, a uchrání vás před proroky falešnými.

Hleďte, nejmilejší, abyste byli dobrými stromy v zahradě Ježíše Krista, v jeho Církvi, abyste přinášeli hojné ovoce skutků dobrých. »Neboť každý strom, kterýž nenesé dobrého ovoce, vyfat bude a na oheň uvržen«, řekl Pán. Mat. 7, 19. Vyfat bude

při smrti, vyloučen ze společnosti svatých, z nebe a uvržen spolu s proroky falešnými, se svědci bezbožnými na oheň, ach, na oheň věčný.

Kéž by hrozba tato strašná neplatila také nám. Ovoce dobrých skutků potřebí přinášeti, chceme-li vejítí do království nebeského, potřebí nejen pevně věřiti všecko, čemu Ježíš Kristus učil, ale potřebí též konati, co přikazoval. Nikoliv slova, vzdechy a povrchní nábožnost, ale skutky, víra živá, zachovávání přikázání přivede nás do života věčně blaženého. »Chceš-li do života vjíti, zachovávej přikázání,« řekl zcela rozhodně a jasně božský náš Mistr. A s tím shoduje se, co jste slyšeli v evangeliu dnešním na konec: »Ne každý, kdo mi říká: Pane, Pane, vejde do království nebeského. Ale ten, kdo činí vůli Otce mého, jenž jest v nebesích, ten vejde do království nebeského.«

Pohrdajice tedy klamnou moudrostí tohoto světa a pilně se varujice falešných proroků, vstupme odhodlaně na úzkou cestu přikázání Božích, vstupme v šlépěje svatých, v šlépěje zbožných předkův našich, jděme za Ježíšem Kristem, abychom za ním konečně přišli do království jeho. Amen.

Vojtěch Kameš, farář v Chřenovicích.

Neděle VIII. po Sv. Duchu.

O zpovědi.

»Čiňte sobě přátely.«

Luk. 16, 9.

Již v přírodě poznávám tu vzácnou pravdu, jaké nás dnešní Písmo sv. učí. Shledáváme tu na př. mnohé rostliny jedovaté, a také ty moudře upotřebené k našemu užitku slouží.

Pán Ježíš předvádí nám spravedlnosti opak, vladaře zpro-
nevěřilého, zevrubně vypisuje jeho opatrné jednání pro budouc-
nost, a vyvodí odtud napomenutí, bychom z té jeho nešlechtné
opatrnosti ve věcech časných, učili se my křesťanské moudrosti
v záležitostech věčných. —

Neboť: Vladari jsme těch přehojných darů vezdejšího po-
žehnutí a víme, že ty rozmanité věci svěřují se nám k dočasnému
užívání; po uplynulé však lhůtě, že odvolání budeme k účtování.
Vladaři jsme také mnohonásobné milosti Boží, jaké se nám každou
minutou z přebohatého pokladu lásky Ducha Sv. dostává, —
a poněvadž i ohledem těch nám řečeno bude: Vydej počet z vla-
darství svého, proto upozorňuje dobrý Ježíš, bychom ode zlých
přiučili se dobrému a napomíná: Čiňte sobě přátely.

O tom pak svědčí životní zkušenost, že nebývá dobrým
k jinému, kdo není dobrým k sobě. Sobě pak nejdražší službu
vykoná a nejvýnosnější, kdo pamatuje na zachování duše své.

V tom nám Pán Ježíš prokázal pravé přátelství Své, On, Který k tomu poukázal: Žádný nemá větší lásky toho, kdo dá život za přátele své, — a když my ve svém vladaření chybujeme opět a opět, postaral se v pravém přátelství o nás tím, že nemáme potřebí, ba že nesmíme bráti útočiště k lživému podvodu, bychom dluh svůj u Pána uskrovnili, ale, že přicházejíce a v srdečné pokoře dluh svůj vyznávajíce ve svátostní zpovědi úplného prominutí obdržeti můžeme. — Z té příčiny poslyšte dnes o z p o v ě d i, co k našemu duchovnímu užítku přednesu ve jménu Páně.

P o j e d n á n í.

a) Slyšeli jste nepochybně a zvěděli již vícekrát z veřejných listů o některém smutném neštěstí na moři. Zaduží větrové, zdvihnou se vlny, jimiž loď anebo koráb povážlivě zmitán bývá. Neočekávaně narazí se na skálu, koráb se porouchá a vody se do korábu hrnou, — nastává nebezpečí utonutí. Zvonek sice do té pusté dálky zní, volaje o pomoc, ale jekotem vod přehlušen bývá. Na pomocných lodičkách hledí se zachovati, kdo může; ale pro kolik ty dostačují? A při moři rozzuřeném ani ty neposkytují jistoty. Ó, jak toužebně, jak vděčně chopí a chopil by se tu každý ku zachování života nějakého spásného prkna! —

To, co zde řečeno, jest obrazem, porovnáním. Náš vezdejší život celistvý připodobňuje se plavbě po nejistých vodách. Větrové pokušení, bouřlivé vášně hříšné dorážejí a zmitají naši duši; ty tam narazí na skalisko těžkého hříchu, duši se ublíží — a každým okamžikem — neboť nevíme dne ani hodiny — hrozí nebezpečí zkázy; — slyšíme zvonit umíráčkem, který dojemně mluví: Jak, kdyby tebe tak neuspořádaného byl povolal Bůh? Řcete, neměli bychom v stavu tom zatoužiti po bezpečné lodici ku svému zachování? Nuže, ó jaký to utěšený rozdíl mezi bouří mořskou a hříchem způsobenou bouří duševní! Tu není třeba úzkostlivě, snad zoufale rukama lomiti v bážni utonutí; nikoliv. Přítel náš, Kristus Ježíš, Který napomíná: »Čiňte sobě přátele,« opatřil a přibližuje každému tu lodici spásnou — a její jméno — svátostní zpověď, kde kdo chce, duši svou zachovati může . . . A tu že Pán Ježíš ustanovil? Nade vši pochybnost!

b) Jaká to láska milosrdného Ježíše, »který nepřišel, aby soudil svět, ale aby spasen byl svět skrze něho.« Jan 3, 17. Ten po Svém slavném vzkříšení, zavítav do středu ulekaných apoštolů, dí jim: »Pokoj vám! Jakož mne poslal Otec, i já posílám vás.« — Jan 20, 21. Pak dechnuv na ně řekl: »Přijmete Ducha Svátého,« a nyní ustanovil svátostní zpověď: »Kterým odpustíte hříchy, odpouštějí se jim, a kterým zadržíte, zadržány jsou.« I nesvěřil Kristus milým Svým vyvolencům tak důležitou moc, rozhodovati na místě Božím, pouhé jich libovůli. A když nenadal jich vševědoucností, musí kajcník zjeviti stav duše své, aby, jaké moci užiti třeba, spravedlivě mohlo se rozhodnouti, — což by ovšem bylo zbytečno, kdyby byl Kristus nařídil: Odpouštějte všem. Toho však neučinil,

spíše doložil to záporné: A kterým zadržíte. Odtud vidno, že to všeobecné, povrchní, prázdné vyznání: »Zhřešil jsem,« nikterak neprojevuje hodnotu k odpuštění. —

c) Zpověď či vyznání z hříchů byla konána jak za časů apoštolských, tak po všechny věky. Řídili se lid Kristův božským příkazem Pána svého, neboť věděl, jak píše sv. Jan: »Pakli vyznáme hříchy své, věrnýť jest Bůh a spravedlivý, aby nám odpustil hříchy naše a očistil nás od všeliké nepravosti.« To potvrzují výroky sv. Otců. Na př. sv. Ambrož dí: »Chceš-li ospravedlněn býti, vyznej se z hříchů svých. Pokornou zpovědí z hříchů zdrčí se řetězové nepravosti;« a sv. Lev takto: »Co bylo vyznáním očistěno, nezůstane, aby při soudu bylo odsouzeno.« Žalmista, sv. David praví: »Blahoslavený, kdož uchopí dítky tvé — dcero babylonská bídná, a o skálu je rozrážeti bude.« Žalm 136, 9. To vykládá sv. František Sal. následovně: »Bídná dcera babylonská jest hříšná duše lidská, a ta slove přešťastnou, když ty své zplozence nepravosti rozbije o skálu, — o skálu Petrovu, neboť Bůh udělil té skále moc a sílu, hříchy odpouští a snímá.« —

d) Tomu svědectví starobylosti na úkor a na uchlácholení vinami obtíženého svědomí, také, aby se osvícenými zdáli, pronášeli se někteří a nyní po nich opakují: že prý zpověď není z ustanovení Kristova, ale že v století 13. papežem Innocencem na sněmu Lateránském byla nařízena, — že to prý ustanovení lidské, jakého dbáti netřeba. — Nemám za zlé tomu, kdo dějin sv. Církve nezná, nemohu ale smutnou nevědomost přehlédnouti tomu, kdo si na vzdělance hraje. A hned pravím: Tehdy prohlášeno čtvrté církevní přikázání vzhledem šířící se vlažnosti a lenosti mnohých a veleno: Nejméně jednou v roce svaté svátosti hodně přijímati, odkud každý jednoduchý rozum nahlíží, když se velí: Nejméně jednou jíti k správě Boží, že se nezavádí nic nového, nýbrž se pohodlným na svědomí klade, aby alespoň jednou v roce také duši svou ze hříšné špíny umyli. —

Jak zpozdilá, ba bláhová to domněnka, že teprve kněží zpověď zavedli! Věru zvědavě se táží: A proč? Snad z užitku? Z užitku hmotného sotva; věru, málo k závidění to pohodlí, po 2—4 hodiny v zpovědnici v pravo, v levo se nahýbatí a stále tu novinu slyšeti: »Já bídný hříšník« a tu rozličnou chorobnost duše. — Duchovní užitek ovšem jest ten, že sezná, čeho nesmrtelným duším k dosažení spasení jest potřeba. —

Snad ze zvědavosti? Věru té nestává, — jsme lidé, — vsickni více k zlému než k dobrému se kloníme; ještě, milý křestane, do zpovědnice jsi nevkročil, a nejen kněz, ale také ty, i tvůj bližní dobře ví, že jeden každý ten nějaké hříšný vak neseme. Jen se jedná o to, jak těžký, čím obtížen, aby ve sv. zpovědi se ubohé duši ulehčilo. —

Sama tedy naše potřeba toho se dovolává, co milosrdná láska Boží pro nás zařídila, a jen náš z toho prospěch, pokud napomenutí Páně uposlechneme: Čiňte sobě přátely a přítelem

nejupřímnějším jest nám Kristus Pán, kteréhož si nakloníme a vy-
získáme pokornou sv. zповědí. —

Jistý člen z řádu kazatelského sv. Dominika mnoho přemýšlel a hloubal o tajemném panenství nejsv. Rodičky Boží. Tak jej zamyšleného vida a příčinu dobře znaje, přistoupil k němu úd z pokorné řehole sv. Františka a pravil: Kazateli, ty zkoumáš tajemství Marie Panny? A uchopiv svou hůl, vryl ji do půdy zemské, řka: Maria byla pannou před porodem, — vytáhl hůl a vypučela na tom místě ihned bělostná lilije; — učinil tak po druhé a pravil: »Maria zůstala pannou při porodu — a událo se tu co dříve; po třetí učinil tak a doložil: Maria jest pannou po porodu — a tentýž zázračný zjev pravdu jeho slov potvrdil. —

Odtud vyvodím: křesťane milí! kolikrátkoli při pozorném zpytování duši svou zbodáš, ba celé své nitro proryješ a to pod ochranou nejsv. Panny, která se útočištěm hříšníkům jmenuje: tolikráte na místě spáchané, ve sv. zповědi vyvržené chyby, vypučí bělostná vonná lilije. Ano, celé svědomí vydá libou vůni toho sladkého míru, jak jej sv. apoštol odporoučí, když dí: »Pokoj Boží, kterýž převyšuje všeliký rozum, ostříhejš srdcí vašich«. Proto, kdo miluje a chce zachovati duši svou, učiň si přítelem Ježíše Krista, hlediž ob čas hodně přijímati sv. svátosti; ano všickni užívejmež svědomitě nám podávané milosti, abychom uchovali duši svou v lásce Boha svého, aby jedenkrátě ta poslední sv. zповěď byla prvním krokem do blaženosti slávy věčné. Amen.

Fr Bartoš, bisk. vikář, děkan Jilemnický.

Řeči příležitostné.

O kněžských prvotinách.*)

Co jest kněz a co na něho čeká.

»Ty jsi knězem na věky podle řádu
Melchisedechova«. Žalm 109, 5.

Na pahorku za dědinou stojí mladík, chystající se na dalekou pouť. Ještě jednou ohlíží se na rodiště své, s kterým se má rozloučiti, ještě jednou obrací se po drahých rodičích a přátelích vzpomínaje blahých radostí, kterých mezi nimi v mladosti zažil. Nerad, velice nerad loučí se s rodnou dědinou. Znáť v ní každého člověka, má v ní své známé, jež miluje a i oni milují jej. Zvláště milý mu je ten doškový domeček, v němž vychován byl, zvláště milou mu je škola i kaplička, kdež naučil se rukou svých k Bohu spínati. Vše ho upomíná na dny krásné, na dny mladosti — a proto nerad, velice nerad loučí se s otčinou svou. — A jak

*) Kázáno v Turnově r. 1894.

by ubohý rád měl odcházeti? Vždyť má jiti do světa, kde neví, co na něho čeká. Snad čekají naň radosti, snad kyne mu štěstí, snad naň čeká láska bližních. — Možná, a dejž to jen milostivý Bůh! — Než vyloučeno také není, že čekají naň svízele a neštěstí, které ho již již budou stihati a snad cestu mu docela zatarasí, by dále kráčet mohl.

To mu tane na mysli, proto jest tak zamyšlen, proto jest tak smuten. Než s důvěrou v Boha a tu milostnou Orodovnici, poznamenav se sv. křížem, kráčí směle v před. »Bůh tě doprovázej, dítě mé drahé«, volá za ním ta šedinami krytá matička, »Bůh tě posiluj a žehnej práci tvé«. Již tedy se rozloučil — již odešel. — Šel do světa! — Cesta byla na počátku dobrá, krajina příjemná, lid bodrý, dobrý, přátelský. Avšak cesta byla dlouhá, a proto ho tíží brzy veliké parno, brzy přílišná zima, jinde opět skytají se nečekané svízele. Kdyby byl znal všechny tyto nesnáze, byl by se na ně dobře připravil, jim se vyhnul. Leč nyní není již pomoci, a proto vzpomíná na tu dobrou matku — a proto též si nezoufá! S myslí hrdinnou opakuje »s důvěrou v Boha a tu milostivou Orodovnici«, přemáhá šťastně všechny nesnáze — ano on již i vítězně se navrátil v náruč těch, kteří ho milovali. —

Kdo jest ten poutník? Kdo že jest ten jinoch statečný? — Sami uhodnete, že to jest náš novosvěcený kněz, který dnes právě opustil ten doškový domek, by šel pracovat do světa, ku spáse lidstva; dnes právě poznamenala jej drahá matička křížem — i on rozvažuje a přemýšlí, co naň čeká, zda radost, či soužení? Šťastně nastoupil jsi, druhu můj milený, dnes cestu svou, dej Bůh, bys ji též šťastně dokonal! Než již předem ti pravím, že i tobě bude zápasiti s nejedním neštěstím a s mnohou obtíží, jako se v putování onoho poutníka objevily radosti i obtíže. Dnes volá ti lid »Hossana« a zítra tentýž lid, na nějž jsi pyšným byl, hlučí »ukřižuj, ukřižuj ho«! Vše, bratře můj milený, dnes jako kněz s největší obtíží konati musíš! Avšak běda, třikráte běda, stane-li se z tebe slaboch, podáš-li pravici Bohu a levici se budeš chytati světa; na věky — na věky jsi ztracen! Než nedomnívej se, že bych tě snad chtěl napomínati; vždyť tomu dnes právě rok, co i já poprvé stál jsem u oltáře jako kněz. Jsem příliš mlád a snad ještě nezkušený, než abych tě mohl napomínati. Než nevěříš-li mně, věř alespoň tam těm upracovaným synům Církve, jejich šedinám, jejich vráskám! — Ty doposud žil jsi jako v tichém přístavu, jako mladé ptáče v hnízdečku; ty doposud, bratře můj, žiješ v ideálech. Až zkusíš trpkou zkušenost, nejsi-li na ni dobře připraven, pak uvítáš ji s vytřeštěným zrakem! Dnes blouzníš o růžích — a najdeš trní! Dnes hovoříš o vavřínech — a najdeš bodlák! Dnes toužíš po palmě — a najdeš kříž! V křížích, jež sešle na tě Pán, budeš státi osamocený, sám a sám. Tvé vzdechy bude slyšeti jenom Bůh, ve smrtelných úzkostech posílí tě jen ta víra sv. Václava! Proto, bratře můj drahý, volám upřímně k tobě: »Nechceš-li býti sklamán ve své práci, věz, že Pán chce celou vůli tvou, celé srdce tvé. Jinak ztracen jsi Bohu, ztracen jsi světu,

povolání své zaprodal jsi slabosti«! Abys tedy překonal všechny práce, povinnosti, úskali života šťastně, chci ti dnes povědět:

- a) co vlastně jest kněz;
- b) co na něho dnes čeká.

Pojednání.

- a) Co jest vlastně kněz.

Jest druh lidí, kteří žijíce ve světě, nejsou z tohoto světa; jsou lidé, ku kterým jedni s neobmezenou důvěrou lnou, poněvadž jiní nepřekonatelnou nelibost k nim na jevo dávají. Těmto lidem dostalo se, podobně jako Kristu, toho výtečného podílu, že na cestě života svého v pravo převeliké požehnání a v levo bídné utrhačství a osočování sklízejí; ano oni to jsou, kteří v každé osadě dítko, nemluvně do Církve přijímají, když pak povyroستlo, svazek manželský posvěcují, a konečně k věčnému spánku ukládají. Jsou to lidé, kterým oběma rukama bezbožnost pohár podává jedem naplněný, na nichž se žádá to nejnemožnější a jimž dnes upírá se to nejspravedlivější. Jsou to lidé, moji drazí, kteří hlásají nejjistší lásku a sami často přeplněný kalich hořkostí vyprázdniti musí. Vystaveni jsouce světu na odív, samým křesťanům slouží nejednou za předmět nejhanlivějších řečí. A jméno těchto lidí již znáte — jsou to kněží! A nevymyslil jsem si slova tato až dosud řečená o kněžích sám, nýbrž slova tato napsal o nás spisovatel jeden francouzský, zapřisáhlý nepřítel Církve, jenž žil za doby revoluce, kdy od současníků slyšel: »Nebude dříve lépe, pokavad na vnitřnostech posledního kněze neoběsíme posledního krále«. Tato slova nelidská napsala o nás hlava nad jiné nepřátelská, a to ve dnech tak rozehvělých, kdy lidé nejméně se sháněli po pravdě. A ježto čas nynější v mnohém již času onomu jest podoben, měl jsem za vhodné slova tato dnes opakovati. To všechno jest tedy kněz!

Ale tu se mi namítne: »Co tuto povědino jest, ve skutečnosti neshledáváme to vždy tak. Jest dosti kněží, jichž jednání nemá do sebe snad náležitě důstojnosti! Jsou mezi nimi tací, jejichžto ctnost jsouc zkoušena se velmi kolísá«.

Tak a podobně mluví dnes svět! Neočekávejtež nikdo z milených posluchačů, že bych námitku tuto snad se pokoušel vyvrátiti. Vždyť je kněz také jenom člověk, a musil by celou přirozenou povahu se sebe svléci, kdyby všecky křehkosti se sebe setřásti chtěl. Ale což pak onino, kteříž tak rádi na mnohdy domnělou slabost toho kterého kněze ukazujete, vždy vzornými jste manžely, otci a občany? Žádný-li z vás nebyl rozkošníkem, anebo ještě něčím horším!? Co se tomu diví lidé, že kněz nestojí vždy na příkré výši svého ideálu čili vzoru, an onino ani s to nejsou, aby dostoupili vrcholu svého obyčejného, lehkého vzoru, kterýž vedle vzoru kněze není leč pahrbek proti hoře?

Víte-li, co to slove dobrým knězem býti? Dobrý kněz jest člověk, jenž neustále v nadpřirozeném, t. j. nadlidském životě se

pohybuje; kněz jest tělem, jež proniknuto jest magnetem milosti, silou krve Kristovy. Dobrý kněz, zkrátka řečeno, jest živým zázrakem, jehož si málo kdo všímá, poněvadž ho lidé každodenně spatřují. — Nedobrý kněz však není leč anděl, na stupeň člověčnosti na den, na hodinu pokleslý, a to buď z neopatrnosti, aneb z přílišné dobromyslnosti. — Moji drazí, nyní snad již úplně vám jasno bude, co jest kněz. On jest tedy bratr váš, zrozen na téže domácí půdě, chlubí se s vámi slávou národa a má toliko jednu tužbu, jednu radost: viděti vás šťastny a s vámi spolu spásy dojíti. —

b) Co ho však dnes čeká, jaké má povinnosti?

Písmo svaté, apoštol národů, sv. Pavel praví: »Všeliký kněz z lidí vzatý, pro lidi bývá ustanoven, aby obětoval dary za hříchy, a kterýž by mohl míti lítost nad těmi, kteří nevědí a bloudí.« K Žid. 5, 1, 2. Těmito slovy jest tedy vyznačeno, k čemu jest kněz povolán. On má vyučovati: »Všeliký . . . pro lidi . . .«, má smiřovati s Bohem . . . »neboť má míti lítost nad těmi, kteří bloudí« To jsou tedy, bratře milý, tvé povinnosti; i ty musíš vyučovati, smiřovati a Bohu obět přinášeti! A co čeká při všem tom na tebe?

Podívejme se do duchovní správy! Na jisté osadě potřebují kněze. Čekají na vysvěcení jeho, čekají brzo-li k nim zavítá. I těší se naň již ti maličtí, že jim bude drahým přítelem, miléným vůdcem a moudrým otcem, neboť vědí, že Sám Pán jeho volal: »Nechtež maličkých ke mně přijíti, neboť jejich jest království nebeské«. A dobře poznamenal sv. Marek: »A objímaje je a skládaje na ně ruce, dával jim požehnání.« A tak to bude, bratře, i s tebou! I ty budeš učitelem maličkých, i k tobě se budou batoliti, bys je Boha učil znáti; k tobě se budou vinouti s láskou nelíčenou a proto starej se o ně, jako anděl strážný, aby nezbloudily, by nepřišly k úrazu, buď jim pravým duchovním otcem a zažiješ mezi nimi ty nejradostnější chvíle a budeš mezi nimi nejšťastnějším. —

Na osadě čekají kněze! I těší se naň dospělí, žádostivi jsouce slova Božího, aby je naučil životu křesťanskému. — A tak to bude i s tebou! I ty, bratře můj milý, máš vyučovati lid a vésti ho k dobrému a proto nejen poučuj, ale kde koho třeba bude, trestej, řídě se slovy sv. Pavla: »Tak mluvíme, ne abychom se zalíbili vám, ale Bohu, neboť na místě Kristově poselství konáme. Thes. 2, 4.

Na osadě čekají kněze. I těší se naň již kající a nemocní, aby je potěšil, je s Bohem smířil. Jak plesá tu srdce toho kněze, když vidí, že z osmdesátiletého bezuzdného hříšníka učinil krotkého beránka. Ó, přál bych vám, moji drazí, abyste byli přítomni okamžiku, když stařec odpočívá na lůžku smrtelném, když již všechny síly jej opustily. Přál bych vám všem, abyste sami ho spatřili, kterak, když nemůže již ten stařec rtů svých otevřítí a jazykem pohnouti, alespoň zrak svůj vroucně na toho kněze upírá, aby pomohl. Svátý klid rozestírá se pak na tváři jeho, když obdržel posilu na cestu dlouhou. Div divů činí z nás ten Pán v této chvíli a mně zdá se tak mnohdykrát, že Kristus vše nám

v této chvíli nahrazuje, co svět nám odepřel! — Matka jedna chudobná chystala se na věčnost. V nízké světničce je ubohá trpitelka uložena, děsná úzkost kolem ní se rozpoutala, v kterou mísí se dušené vzlykání ubohých, již již opuštěných siroteků. Zkalené oko počíná již hořeti neobyčejným ohněm, děsná zsinalost ustupuje růměnci dobroty mateřské. Přistupují dítky, aby se s ubohou na vždy rozloučily. Nejstarší dcera chápe se ruky drahé, jež ji tak často křížkem znamenala, přistupují i ostatní děti — a ještě tu zbývá maličké robě — ubožátko — jest mu teprve rok, neví, co se s ním děje; a hle, s ním přichází otec, a v zápětí hned kněz, aby nemocnou nebeským chlebem posilnil. A tu jedno z těch dětí uchopí ho ihned za ruku, druhé za talár, a to nejmenší se táže: »Že maminka naše nám neumře, vy ji uzdravíte, není-liž pravda?« A tu když láskyplně se, bratře můj drahý, schýlíš, slzu z oka toho nejmenšího nevinného děcka setřeš, věz, že tak budeš blažen, že budeš Bohu děkovati, že tě vyvolil. Ano. býti otcem opuštěných, ochráncem chudých, podporou a holí, abych tak děl, klátivých, toť něco vznešeného, toť úloha tak ideální, jakou pochopí jen ten, kdo smysl má pro obětování sama sebe ve prospěch bližního, kdo pochopil slova Páně: »Miluj bližního, jako sebe samého.«

To jsou v krátkosti, bratře můj milený, letmo vypočítané dny jasné: »býti utěšitelem umírajících, miláčkem dětí, podporou chudobných,« jichž jsem sám zažil, jež ti odporoučím a na něž hrdým jsem.

Než nebudeš mítí povždy v životě duchovním samé radosti, nýbrž zažiješ při svých povinnostech žalosti, bez kterých ovšem žádný stav není.

Než o těchto maje mluvit, musím ti připomenouti, že nejsem povahy choulostivé, abych pro nic za nic se hned do nářku dával. Vím, bohudík, kdy rána na nás vedená se sveze jen, vím ale též, když do živého zabíhati počíná. Proto, čteme-li, že apoštol národů nad nevěřícími slzy proléval, tož dnešního dne musil by slzy krvavé plakati.

S apoštolskou zajisté radostí spěchá každý novosvěcenec na vinici Páně, aby pracoval ku spasení věřících. Spoléhaje na požehnání Boží, nepochybuje o tom, že požehná Pán horlivou prací jeho; ano on přesvědčen jest již, že žehnati mu musí Bůh, vždyť práce jeho jest prací Boží. On vidí dobře, že mnozí touží po slovu Božím z úst jeho; on přesvědčí se, že mnozí, uposlechnuvše hlasu jeho, na pokání se obrátí, — a po dvaceti i více letech opět ku sv. zповědi se navrátí a tak dětem svým, celé rodině, Bohu navráceni jsou. Než při této radosti, aniž by toho tužil, přichází člověk nepřítel, — a dny radosti ty tam jsou! Buď si knězem neunavným, učitelem lidu jako sv. Alfons, výmluvným kazatelem jako sv. Jan Zl., nikdy se světu nezachováš! — Dnes říká se, proč pak tak káže, proč nemlčí, když ví, že již to není nic platné. A kdyby opravdu mlčel a nekázal, nemluvil vhod

i nevhod — co by se potom řeklo? Řeklo by se: »k čemu je tam ta kazatelna?« Řeklo by se ještě více . . . o čemž pomlčím.

Vzpomínám vždy s dětinnou vděčností na památná slova našeho milovaného biskupa, když propouštěje a louče se s námi, řekl: »Pánové, bratří, synáčkové moji milení, jdete zlým časům vstříc! Já posílám vás jako beránky mezi vlky — ale vždy a všude pamětlivi buďte, že jho Kristovo jest sladké, břímě Jehò lehké, a že On s vámi jest až do skonání světa«. A my ani tušení neměli tehdá, jak pravdiva slova ta jsou. A proč tomu tak? Proč potkává se dnes kněz s takovými obtížemi?! Vždyť on jest přece též české matky syn, z českého lidu, ježž nejlépe on v útrapách těší, jehož jazykem on mluví a s nímž stejnou láskou k vlasti hárá. Čím že to jest, že ten kněz tak mnohdy jest nenáviděn? Je-li světec, zaslouží, aby se mu lidé obdivovali; ochabne-li však a pro stálé sočení svých spoluvykoupců na pokraj zoufalství upadá, pak jest sám tím nejnešťastnějším tvorem na světě a potřebuje spíše soustrasti než pronásledování! Proč slýcháme dnes, moji draží, škoda, že ten neb onen posvěcení na kněze přijal?! — Moji draží, proto se tak mluví, ježto většina lidí dnes žije jen pro tento svět, a pro onen nadhvězdny víry si nezachovala; proto se tak dnes mluví, ježto kněz to jest, který ku každému volá: »Nepokradeš, nesemilníš, nesluší se tobě« atd.

Já se vás táži, kdyby vlastní bratr předhodil bratru, že jej obelhal, ošidil, zdaž by srdce jeho nebylo nenávisť proti němu naplněno, kdyby i nejčirejší pravdu mluvil?! Odtud tedy i ta nenávisť nezasloužená proti knězi! —

Než dále jen! Velmi mnoho lidí zapomíná, že štěstí pozemské bydlí jen po nejvíce ve spořádané rodině, u domácího krbu. Tam okolo toho stolu bytuje štěstí, kde dělník s upracovanou ženou a veselými dětmi u skromného oběda sedí a bez překážky ovoce svého potu požívá! Tam v tom nádherném saloně bytuje štěstí, kde otec šlechtic, boháč, čtveračivě dítě své objímá a líbá, kde dítko laškuje a zvědavě z úst babičky povídky poslouchá. —

Radosti toho druhu nesmějí knězi býti známy, leč snad z pouhé vzpomínky, a je-li mu někdy popřáno na ně se dívati, on smí je toliko obdivovati a Boha chváliti, že toho druhu radosti lidem připravil.

Uprostřed světa žije kněz osamocen, uprostřed světa, jenž naň číhá! Ano, mám za to, že knězi málo kdo přeje co dobrého, s knězem mluví a smýšlivá upřímně málo kdo; a když umře, neměl-li blízkých příbuzných, bratra či sestry věrné, matky či otce dobrého, jenom tráva nad jeho hrobem šelestí. — Zde že odpočívá ten kněz, který tak dobře to s tím lidem myslíval? Zde, že odpočívají ty ruce, které všem žehnaly?! Toho, že nikdo již nevzpomene?! —

Ano, bratře můj milovaný, to všechno tě čeká! Ba více ještě! Kolikrát budeš zdvihati ruce své k nebesům o pomoc, budeš tolikrát za namahání své tupen, posmíván, srdce ti bude

krváceti, nenajdeš útěchy. Mladý sluho Boží, dnes snad nechápeš pravý význam slov mých, ale tenkrát vzpomeneš si na mne — tenkrát však nehledej pomoci u lidí, u světa; tento jest nevděčný! Zajdi raději do svého pokoje tichého, kdež tě nikdo nevidí — leč Vševědoucí — a tam poklekní před obrazem Bohorodičky a k ní volej, zdvihej ruce své o pomoc, k ní volej o přímluvu. Ona — ta Matka dobrá — mocnou jest přímluvkyní, Bůh jediný naším sloupem, naší pomocí. Přes všechny ty obtíže ale vytrvej! Pamatuji, že sladko jest přece jen sloužiti Bohu, vznešenou úlohou jest pro blaho člověčenstva obětovati celý svůj život. —

Když matka a otec králi dávají syny, když již otrásá zemi lomoz válečný, a mladí hrdinové opouštějí práh otcovský, jak bývá tenkrát otcům a matkám kolem srdce? Jsou v hlubinách duše pohnutí! Synové jdou do boje, snad nevrátí se již více, a to bílé čelo synovo, kteréž matka tisíckrátě líbala, to čelo bude snad ocelí rozpoltěno v kruté seči; to dobré srdce dítěte bude zahrabáno bez slz, bez vzdechu, bez pomoci

A co mám říci o knězi?! Jde do tužšího boje, do boje dlouhého, který neskončí se měsícem, ni rokem, nýbrž posledním vzdechem. Boj potrvá, až mu hlava zbělí, až ochábnou údové, až nachýlí se šíje; ten boj trvá dnem i nocí, až do posledního okamžiku. A znáš-li cenu boje toho, této oběti? —

Zalétní v duchu do pohanské starověkosti. — U praotců amerických Mexikánů panoval ten obyčej, že každého roku obětován byl bohům za viny národa člověk. Vybrán k cíli tomu mládenec vždy nejkrásnější a nejsilnější. Za místo obětní zvolena vysoká hora. Kolkolem roztábořil se svátečně vystrojený lid a pohanstí knězi s ověnceným mladíkem ubírali se k vrcholu hory. Nastalo hrůzné obětování. Umlkl celý dav, k oltáři obětnímu upřeny zraky všech, za rozechvění velikého očekáván děsný okamžik. V tom nejvyšší kněz kmitem rozříznul ostrým nožem živoucímu jinochu prsa a z nich vyrval horké srdce — a již zdvihá je pravicí svou bohům do výšin. Zástup vypuknul v jásání, zazvučely zpěvy, zavzněla hudba! — Pohanský národ měl za to, že obětováním mladistvého života bohové jsou smířeni. —

Znám však vznešenější obět, která započala v Betlémě a dokonána na Golgotě. Tato duchem křesťanským posvěcená obět opakuje se neustále. »Jest to obětování celého života pro Boha a blaho bližního«. K cíli tomu volá Církev řady mladistvých mužů, aby den co den, rok co rok, po celý život sloužili Bohu. Z těchto řad stojíš i ty, drahý bratře, dnes poprvé u oltáře. Nuže, nechci tě již více lekati, ale volám k tobě, bys se vzmužil k oběti slavné. My ověncili jsme ti tvůj kalich, aby ti byl povždy sladký. My vložili jsme roucho obětní na tebe, aby jeho Kristovo ti bylo povždy milé a břímě jeho sladké. Čím více zbrázděna bude tvář tvá útrapami, tím více plesej, tím více chval Pána.

* * *

Ejhle, bratře milý, naznačil jsem, byť i jen letem, co vlastně jest kněz a co na něho čeká. Vznesený úkol sice zastává, ale těžký, přetěžký. Dnes, v době to pohnuté a nepokojné, staví se proti knězi vše, jako by byl zapřísáhlým nepřítelem lidstva veškerého. Ó pros při nejdražší oběti nebes Pána za pomoc, za posilu v úkolu těžkém! Vzpomeň také v modlitbách své drahé, v starostech o tebe sešedivělé matičky a milého otce — buď jim hojným odměnitelem. Vzpomeň i naší drahé osady; vždyť my všichni jsme se za tebe modlili. Vzpomeň, pro Bůh, na ten náš národ Český, by ta víra svatováclavská ze srdce jeho nemizela. Já konečně poručím vzdechům tvým i sebe slabého bojovníka. Nuže, Bůh tě posiluj, Bůh žehnej snahám tvým, bojuj vítězně, požehnej nám všem. Amen. Václav Davidek, kaplan Turnově.

Poutní kázání o svátku sv. Maří Magdaleny.

Kterak hříšnice Magdalena k tak velice ctnostnému životu dospěla.

»Pakli by bezbožný činil pokání ze všech hříchů svých a ostříhal by všech přikázání mých, živ bude a neumře.«
Ezech. 18, 21.

Aby si žádný nemohl stěžovati na Boha, že jest příliš prohlý, nebo že jest jenom nevinným lidem nakloněn, zanechal množství patrných důkazů svého nesmírného milosrdenství, přijímaje i největší hříšníky na milost. Klesl-li kdo ve víře, nechť se jenom rozpomene na Petra, jenž dotknut milostí Boží, hořce oplakával, že Mistra svého bázlivě zapřel; zloupil-li kdo bližního na statku, neb uškodil-li mu dokonce na zdraví, nechť se jenom rozpomene na kajícího lotra, ježž Bůh již téměř ze dveří pekelných na dobrou cestu vyvedl; nahromadil-li kdo všecko jmění lichvou a podvodnou chytrostí, nechť se jenom rozpomene na Zachea, který, čehokoliv nespravedlivě nabyl, všecko pro lásku Boží čtvernásob vynahradil; zmrhal-li kdo svou poctivost, pokálel-li tělesnými hříchy běloskvoucí roucho, které na křtu sv. byl obdržel, nechť se rozpomene na velikou svatou Maří Magdalenu, která svou hříšnou lehkomyšlnost ohněm lásky Boží vypálila a zničila. Ejhle, všude staví Bůh před oči důkazy nesmírného milosrdenství, všude staví před oči hříšníky, abychom, jestliže jsme jich následovali v nepravostech, následovali jich také v kajicnosti s nadějí, že na milost přijati budeme. Proto také až po dnes mluví Pán Ježíš k celému světu, co kdysi promluvil k fariseovi: »Vidíš tuto ženu? vidíš Maří Magdalenu? Ejhle, to jest ta žena, která prve byla ve městě hříšnicí, nyní však jest potěšením celého nebe; to jest ta žena, která prve byla posedlá

sedmi ďáblů, nyní však v nebi nade všemi anděly vládne; to jest ta žena, která prve chlípným obcováním dávala pohoršení celému Jerusalemu, nyní však dává výborný příklad svatosti celému světu; to jest ta žena, která prve byla dcerou ďábla, nyní však jest nejmilejší nevěstou Kristovou.« Slyšíc tato slova o té přesvaté ženě Magdaleně, diviti se musíme, kterak to možná, aby Bůh pověstnou hříšnici tak podivně obrátil a tak velikou světicí v nebi učinil. Než, podivení naše musí ihned zaniknouti, připomeneme-li si velikost milosrdenství Božího a uvážíme-li to nad obyčej přísné pokání a obrácení sv. Maří Magdaleny. Kdybychom pak ještě potom diviti se chtěli, neměli bychom ani pravého pojmu o milosrdenství Božím, o němž sv. Pavel píše: »Kde se rozhojnil hřích, tu se více rozhojnila milost«; ani neměli bychom pojmu o úplném obrácení a změně sv. Maří Magdaleny, o níž píše sv. Chrysostom: »Nikdy Bůh nepohrdá takovým pokáním, které ze srdce konáno jest; kdyby někdo jako Magdalena vrcholu všech nepravostí dostoupil a obrátil by se pak na cestu ctnosti, přijme jej Bůh opět rád a pojme ve svou náruč.« Tohoto vrcholu všech nepravostí skutečně dostoupila Magdalena, ale odtud obrátila se na cestu ctnosti. Uvažujme dnes příčinu toho obrácení a tažme se:

I. Co napomáhálo k tomu, že tak veliká hříšnice od své hříšné cesty se odvrátila.

II. Které ctnosti pěstovala, aby úplného odpuštění tak mnohých hříchů dosáhla.

P o j e d n á n í.

I.

Sv. Antoninus píše, že rodiče sv. Maří Magdaleny, jménem Syrus a Eucharía, byli velmi zámožni a měli veliké statky v okolí Jerusalema, zvláště znamenitý statek jménem Magdala. Po předčasně smrti rodičů rozdělili si Lazar a jeho dvě sestry, Marta a Maria, tyto statky mezi sebe. Lazar a Marta obdrželi statky v okolí Jerusalema. Maria obdržela statek Magdala, odkudž také jméno Magdalena obdržela. Zde bydlela a dle všeho bydlel tam i Lazar a Marta. Magdalena, tak vypravuje jeden životopisec, byla krásné postavy, živé povahy a veselé mysli, smýšlení světského, žádostivá marných rozkoší, smyslných požitků, milovná nádhery v šatstvu. Hlavní však náruživostí její byla náklonnost ke hříchu nečistoty. Jaký tedy div, že při těchto náruživostech, chtějíc je ukojiti, stále zástup stejně smýšlejících dívek a zhýralých jinochů kolem sebe shromažďovala a při své hříšné náklonnosti do všech hříchů, ale zvláště do hříchů nečistoty upadala a ve hříších těch dlouhá leta živa byla!

Bylo to v témže čase, kdy božský Spasitel, hlásaje vůli Boží, procházel zemi židovskou a Svým způsobem života a Svými divy celou Galileu v obdiv uvedl. Lazar a Marta, kteří příkladu svých zbožných rodičů následovali, přidružili se ihned k učenníkům

božského Spasitele, žili přesně dle Jeho učení, a jejich nejvřelejším přáním bylo, aby svou zbloudilou sestru Magdalenu od hříšné její cesty odvedli a ji k božskému Spasiteli a k životu v pravdě ctnostnému přivedli. Všecky prosby, všecko napominání nic u ni neprosnělo. V té své nouzi, jak zprávu podává sv. Antoninus, vzali útočiště k božskému Spasiteli, o Němž věděli, že žádného hříšníka od Sebe neodmítá — a Ježíš z lásky k nim a z milosrdenství ku zbloudilé hříšnici osvítil zaslepenou v hříších a dotekl se paprskem Svě milosti srdce jejího. Milost Pána, kterýž tenkrát v Bethsaidě a v Kafarnaum, nedaleko od Magdalenina statku kázal, přivábila ji tam a pudila ji, aby slova Ježíšova poslouchala. A tu zachvátila milost Boží její srdce tou měrou, že najednou byla naplněna velikou ošklivostí nad svým předešlým ohavným životem, kterážto ošklivost pobádala ji k nejpevnějšímu úmyslu, polepšiti dosavadní ohavný život svůj. Bez odkladu rozhodla se, slyšíc, že Ježíš je v domě Šimonově za stolem, k nohám milosrdného Spasitele se vrhnouti, aby od Něho milosrdenství a odpuštění dosáhla. Pomiňme nyní na okamžik o Magdalenině obrácení a připojme k tomu, co dosud řečeno bylo, otázku: Co bylo příčinou obrácení tak veliké hříšnice?

1. Slyšme nejprve sv. evangelistu Lukáše, který před dnešním sv. evangeliem píše, že Kristus Pán ve městečku Naim vzkřísil mládence. Sv. Albert Veliký a s ním jiní církevní učitelové píší, že ten mládenec byl ctitel a nápadník Maří Magdaleny, a že ona přišla tehdež do městečka Naim na jeho pohřeb. Ale když uslyšela mocný hlas Pána Ježíše, jímž toho mládence z mrtvých volal, tu že se i její rozum otvíral, a když spatřila strašlivou tvář mládence, tu že se tak zděsilo její srdce, že jako poraněná laň chvátala domů, a tam v zavřeném pokojíku, rozjímajíc ohavnost chlípnosti, dlouhost věčnosti, mocnost božské velebnosti, hořce plakala a naříkala: »Ó já bohaprázdná hříšnice! Mé nepravosti rozmnožily se jako písek na břehu mořském! Ke komu se mám utéci? Kdož mne z kaluže hříchů vytáhne? U koho odpuštění najdu? Ach, ne u jiného, leč u Ježíše, Syna Marie! Navrátil-li mládenci mrtvému život časný, i mně, na duši mrtvé navrátí duševní život.«

Tu, přátelé, vidíte, že první příčinou pokání Magdalenina byl z mrtvých vzkříšený mládenec, byl jí příčinou poznání Pána Ježíše, tak dobrého Boha. Pokud Magdalena hřešivala, nepoznávala Boha, ani si na Něho nepomyslela, jak jej poznala, přestala hřešiti a činila pokání.

2. A co bylo druhou příčinou obrácení tak veliké hříšnice, jakou byla Maří Magdalena? Na tu otázku odpovídám: Maria Magdalena se obrátila, protože za ní nábožný Lazar a Marta orodovali a jí u božského Vykupitele milost obrácení vyprosili. Jejich prosby, jejich volání nemohl Pán Ježíš oslyšeti, neboť miloval je pro jejich víru v Jeho Božství a pro jejich nábožnost. Ježíš nemohl, pravím, jejich prosby oslyšeti, neboť »modlitba spravedlivých«, jak praví Písmo sv., Přísl. 15, 8., »jest Bohu libezná« a »modlitba spravedlivého«, dle slov sv. Jakuba 5, 16,

»mnoho zmůže u Boha«. Mimo to prosili za to, co Bůh nejraději uděluje, prosili za ducha obrácení a polepšení, kterého dá Bůh rád těm, kteříž Ho prosí. Luk. 11, 13.

Jaké pak naučení plyne, přátelé, z toho pro nás? Jakéž jiné, než to, že i my v podobných případech za obrácení svých bližních prositi máme, když na cestu hříchu a bezbožnosti zabloudili. Ty, otče, matko, máš syna nebo dceru, kteří po cestách nepravosti kráčejí. Všecko napominání i tresty, směřující k jejich polepšení, zůstaly bez účinku. — Ty máš v dalekém městě v nevěře a nepravostech pohříženého bratra, jehož tvoje prosby a napominání k víře v Boha, v učení Církve sv. a k mravnému životu přivést nemohou; nebo máš přítele, který dříve byl nábožný a hodný člověk, ale postupem času vrhl se na dráhu hříchu a jsa tvrdšíjní ku každému napominání, na dráze té ustavičně pokračuje a z ní nikterak na dráhu lepší odvésti se nedá. Co máš v okolnosti takové činiti? Vezmi útočiště, jako Lazar a Marta, vezmi útočiště k modlitbě; modli se za nezdárného syna, za lehkomyslnou dceru, za nevěřícího bratra, za pokleslého přítele, volej za bloudící duši k Bohu o milost osvětlení a obrácení: a všemohoucí, dobrotivý Bůh dá mu na tvou prosbu potřebného ducha k jeho obrácení!

3. Tím jsem zároveň již vyslovil třetí příčinu obrácení se Magdalenina, kterouž byla milost Boží, jižto jí božský Spasitel udělil. Milost Boží obměkčila její ve hříších zatvrzelé srdce, milost Boží pudila a táhla ji k Ježíši, milost Boží osvětila ji, aby poznala svůj úžasný, bidný stav duševní, milost Boží vzbuzovala v duši její předsevzetí, že se obrátí a že vezme útočiště k božskému Spasiteli, aby odpuštění hříchů dosáhla. Pozoruj tu, křesťane milý, sílu milosti Boží a uč se z toho milosti Boží si vážit a po ní dychtiti! Jen s milostí Boží můžeš pro spásu svoji důležité a užitečné věci vykonati. Proto, nejde-li to s tvým polepšením a obrácením se od cesty hříchu nic ku předu, jsi-li ve svých dobrých úmyslech stále vrtkavý a klesáš-li opět do svých předešlých, již tolikrát ve zpovědi vyznávaných hříchů, pros vroucími modlitbami za milost a pomoc Boží, co jsi snad až dosud činiti opomíjel anebo činil's to s malou horlivostí a vroucností! Pamatuj na slova Kristova: »Bez mé (t. j. bez milosti mé) nemůžete ničeho učiniti«. Jan 15, 5. Pamatuj na slova apoštola národů: »Všecko mohu v tom, kterýž mne posiluje«. Filip. 4, 13. Ano, křesťane milý, milostí Boží obdržíš moc a sílu k boji proti hříchu, milostí Boží zvítězíš nad pokušením ke hříchu, milostí Boží budeš se varovati všech nebezpečí ke hříchu, všech blízkých příležitostí k němu. Milostí Boží budeš se chrániti předčasných známostí, pokoutních schůzek, nočních toulek a tanečního veselí, když bez dohlídky rodičů se děje; zkrátka, milostí Boží zvítězíš nad každým pokušením a vyjdeš jako vítěz neporušený na duši z něho ven. O moci milosti Boží jsa přesvědčen, volá sv. Tomáš Kemp.: »Ó jak nutně jest mi, Pane, zapotřebí milosti Tvé, abych dobré započal, v něm pokračoval a je dokonal! Všecko mohu, když mne milost Boží

posiluje.« A rovněž ty, křesťane milý, a my všickni vesměs, potřebujeme té milosti k pravému a úplnému obrácení, pročež neustávejme milého Boha každodenně za tuto milost prositi a Jej o přispění vyzývati!

Nyní tedy již víme, co napomáhalo sv. Maří Magdaleně k jejímu obrácení; — pozorujme ještě, které ctnosti ona zvláště pěstovala, aby odpuštění hříchů dosáhla.

II.

Obrácení a polepšení každého hříšníka musí započítati nenávistí a ošklivostí nad hříchem, lítostí nad ním a láskou k Bohu.

1. Tuto k obrácení potřebnou nenávist hříchu a ošklivost nad dosavadním hříšným a ohavným životem měla kajicnice Magdalena. Tuto nenávist dala na jevo zvláště tím, že odstranila všecko, co ji dříve ku hříchu vedlo a k němu nejbližší příležitostí bylo. Přetrhla nejprve pouta přátelství — ač-li to přátelstvím jmenovati sluší — s oněmi spustlými ženštinami a zkaženými jinochy, s nimiž se až dosavad smyslným požitkům oddávala a hříšný poměr udržovala; přerušila všechny styky s nimi ve svém domě a jiné také před nimi varovala; neprocházela se více s obvyklou okázalostí ulicemi města, kde tolika jinochům ku pohoršení sloužila; varovala se od té doby každého smělého a nečistého pohledu na osoby druhého pohlaví, čímž si dříve přemnoho pokušení ku hříchu připravovala; potlačovala svou pýchu a vysokomyslnost, odložila svou nádheru v šatstvu, slovem: vše, co ji dříve ke hříchu vedlo, vše to nenáviděla a odložila s největší přisností, tak že každý, kdo ji dříve jako největší hříšníci ve městě byl znal, nyní ji za největší kajicnici uznati musil. —

Jaké pak naučení plyne z toho, křesťane milý, pro tebe? Naučení vážné a mocné! Z chování se Magdalenina můžeš zřetelně poznati, že, chceš-li se od hříšného života odvrátiti a k pokání se nakloniti, musíš především nenáviděti hřích, a všecko, co tě ku hříchu posud svádělo. Musíš nenáviděti hřích jakožto největší úrážku nejsvětějšího Boha, musíš nenáviděti všechny příležitosti, ve kterých jsi doposud do tak mnohých hříchů upadl, a těch musíš se co nejbedlivěji varovati; musíš nenáviděti svůdce, kteří tě do hříchu přiváděli, musíš se jim s největší úzkostlivostí vyhýbati; musíš nenáviděti zlé žádosti a náklonnosti, které jsi posud pácháním hříchu upokojoval, musíš je ze své duše a ze svého těla vymýtiti, slovem: ty musíš nenáviděti všecko, co tě dosud ku hříchu vedlo — a pak teprve jsi pravým kajicníkem, pak teprve v pravdě se obrátíš.

2. Obrácení hříšníka, pravil jsem prve, musí se dít dále pravou lítostí nad hříchem. Tak kála se sv. Maří Magdalena. — Ona vrhla se, jak praví Písmo sv., k nohám Ježíšovým a slzami svými je smáčela. Luk. 7, 37. A tyto slzy, které v bolesti nad hříchy prolévala, plakala u příležitosti skvělé hostiny v domě Šimonově, kdy obyčejně nikdo nepláče. Přišedši Magdalena do domu

Šimonova, vrhá se k nohám Kristovým, smáčí je slzami, utírá je kadeřavými vlasy a líbá je tak vřele a láskyplně, že by se jí až srdce rozplynulo. Nedbá uštěpačných jazyků farisejských, nedbá posměchu bývalých milců, nedbá rozličných úsudků okolo sedících hostí, Ježíš a jen Ježíš plní mysl a srdce její. A kdybychom se jí tázali slovy Písma sv. po příčině slz prolitých, kdybychom se jí ptali: »Ženo, proč pláčeš?« Odpověděla by nám: Pláču, protože jsem rozhněvala Boha, neskončenou dobrotu, a dokud živa budu, plakati nepřestanu; pláču, protože jsem příliš pozdě poznala Boha; pláču, protože jsem byla velmi nevděčna k Bohu Stvořiteli.

Kéž bychom, drazí přátelé, i my takovéto horké slzy lítosti nad hříchy proléváli! Pak jistě dosáhli bychom od Boha odpuštění. »Plačte samy nad sebou«, t. j. nad svými hříchy, praví Pán Ježíš na cestě křížové k nábožným ženám. Luk. 23, 8. »Obrat se ke mně«, volá Bůh skrze proroka Joela, »s celým srdcem svým, s pláčem a kvílením.« Joel 2, 12. Jestli srdce naše takovouto lítostí naplněno, jestli lítost ta vynucuje z očí našich slzy, pak můžeme míti jistotu, že hříchy jsou nám odpuštěny. To dotvrzuje sv. Chrysostom, když píše: »Veliký oheň pekelný jest pro hřích připraven, ale jediná slza kající již docela jej uhašuje.«

3. Návrat hříšníka k Bohu musí se dále dítí láskou k Bohu. Láska taková plála v stupni nejvyšším v srdci kající Magdaleny. Veliká byla její nenávisť hříchu, ale větší byla její láska k Ježíši; horké byly její slzy lítosti, ale vřelejší byla její láska k Ježíši od té doby, co kázání Jeho slyšela. Abychom o lásce její se přesvědčili, ptejme se učenníků Kristových, co o lásce Magdalenině soudí! A ti odpovídají: »Milovala mnoho. Nebylo jí dosti v domě Šimona malomocného slzami smáčeti Jeho nohy, vlasy je utírat, masti mazati, — ale když jsme se my všickni při umučení Kristovu rozprchli, Magdalena směle stála pod křížem trpícího svého Miláčka. Milovala mnoho! My jsme následovali svého Mistra, jenom dokud činil divy a když Mu lid provolával »Hosanna«, ale opustili jsme Jej, když jsme slyšeli volati: »Ukřížuj, ukřížuj Ho!« Ale Magdalena milovala daleko více, neboť ona následovala Jej, když byl jat a odváděn, následovala Jej na celé cestě křížové, následovala Jej až na místo popravné, až ku patě kříže, kde ještě nohy Jeho objímala«. — Ptejme se dále Lazara, bratra jejího, a Marty, sestry, co oni soudí o lásce její? A Lazar odpovídá: »Milovala mnoho, protože i mně v hrobě již hnijícímu vyjednala vzkříšení;« a Marta odpovídá: »Milovala mnoho; nechtěla se ani na chvílku spustiti nohou Pána Ježíše, tak že jsem si musila stěžovati, že mne samotnou nechá posluhovati.« Ptejme se jiných evangelických žen, co o Magdaleně soudí?! A ony odpovídají: »Milovala mnoho! Když jsme my odešly od hrobu Ježíšova, nechtěla Magdalena od něho odstoupiti, stále do něho nahlížejíc, zdali by mohla spatřiti svého Miláčka«. Ptejme se andělů, co o Magdaleně soudí? A oni odpovídají: »Milovala mnoho! Viděli jsme ji u hrobu Ježíšova plakati, že se v ní mohlo srdce žalostí rozpuknouti, a žádný z nás nemohl usušiti jejich slz, leč sama

ruka Toho, pro Něhož plakala.« Ptejme se skal a stromů lesních, mezi nimiž přes 30 let bydlela, co o Magdaleně soudí? A ony odpovídají: »Milovala mnoho! Její laskavý hlas obrátil se mezi námi co líbezná ozvěna, když celé dny a noci s Bohem mluvívala.« A tak, přátelé drazí, vše svědčí o lásce Magdalenině, a tato veliká láska její to byla, která její hříchy převážila a vinu její shladila a dluh její zaplatila. —

Vezmi si z toho příklad, křesťane milý, pro sebe! Chceš-li dosáhnouti odpuštění hříchů, hledej ho láskou k Bohu! Hříchem jsi Boha urazil, nenáviděl, ku hněvu vyzýval: usmiř nyní Jeho hněv láskou, a On ti bude opět lásku věnovati, odpustí ti, byť jsi Ho sebe více a tíže urazil. »Kdo miluje Boha«, praví Duch Sv. ústy proroka, »usmíří svoje hříchy«. Sir. 3, 4.

4. Kdo chce v pravdě ze svých hříchů se káti a trestu Božimu za ně ujíti, ten musí konečně sebe sama za svoje hříchy trestati a kárati. A i to učinila Maria Mágdalena s největší přísností, s přísností, jižto rovné nelze nalézt u žádného kajicníka celého křesťanství. O jejím pokání nepodává sice Písmo sv. žádné podrobnější zprávy, za to ale zbožná legenda. Dle té trestala ona tělo své za to, že tak dlouho a těžce hřešilo, velmi přísně. — Místo nádherného paláce v Magdale, v němžto po tolik let rozmařilý život vedla, zvolila po na nebe vstoupení Pána Ježíše za své obydlí hlubokou jeskyni, ve které žila třicet let, vzdálena jsouc od lidí. Před jeskyní vztýčila na skále kříž, aby neustále měla na paměti, co musil milý Spasitel za hříchy lidské vytrpěti; místo postele užívala tvrdého kamene, a potrava její sestávala z kořínků lesních bylin, které kolem jeskyně rostly. Místo drahocenného roucha, kterým se dříve odívala, nosí nyní hrubý, chatrný šat, který ji sotva před zimou chrání, a to tělo, které dříve tak pečlivě ošetřovala, trýzní nyní a »v službu uvádí, aby nebyla zavržena.«

Hle, přátelé drazí, tak počínala si kajicnice Magdalena! Svým přísným a tuhým pokáním smazala hříchy své a zasloužila spasení věčné. I my jsme často a těžce hřešili, snad jsme hlouběji klesli než Magdalena — a kde jest naše pokání? Co jsme učinili, abychom svou vinu, svůj dluh u Boha shladili? Ach málo, pramálo! Bože dobrotivý, jak veliká jest naše vlažnost a duchovní lenost oproti horlivosti Magdalenině! Kdyby nás Bůh pro naše hříchy ihned zavrhl do pekla, kdybychom se tam věčně trápit musili, nemohli bychom si stěžovati, že to veliký trest — a nyní jest nám — nechci říci rok — ale den, hodina, mnoho a dlouho k činění pokání. Lze takovým způsobem doufati, že k nám Pán promluví: »Odpouštějí se vám hříchové mnozí, protože jste milovali mnoho!« Zajisté že nikoli! Proto činme přísnější pokání, než dosud jsme činili, abychom odpuštění hříchů hodnými se stali!

* * *

A nyní, když jsme se přesvědčili, jak mnoho sv. Maří Magdalena vykonala a jak přísné pokání za hříchy své v mládí spáchané podstoupila, nyní táži se vás, přátelé drazí, zdaž nemusíme do-

znati, že ona jen pro svoje pokání milosrdenství Božího došla, odpuštění hříchů svých a koruny slávy v nebesích dosáhla? Ano, o tom pochybovati nemůžeme a to tím méně, an nás Bůh slovy proroka Ezechiela ujišťuje, že každému pravému kajicníkovi odpustiti chce, když dí: »Pakli by bezbožný činil pokání ze všech hříchů svých, a ostříhal by všech přikázání mých, živ bude a neumře!« Takové pokání vykonala v nejsvrchovanější míře sv. Maří Magdalena a proto usazena jest na vznešeném trůnu v nebesích a tam jest mocnou orodovnicí za nás bídne hříšníky na zemi. Pročež prosme ji, aby se za nás u Boha přimlouvala a tu milost nám vyprosila, abychom, následovavše ji ve hříších, následovali ji též v pokání, a pak jistě dostaneme se k ní do nebe. Amen.

Th. C. Mat. V. Lhotský, kaplan ve Starém Rožmitále.

Listy katechetické.

Co znamená: Bůh stvořil svět?

Katechese od LADISLAVA FIALY.

První článek víry také učí, že Pán Bůh stvořil svět. Co jest svět? Předně jest to nebe, za druhé země. Nebe učinil Pán Bůh pro lidi hodné, pro anděle, ale jaké jest, co tam všechno jest, toho nevíme. Toho nikdo nespatriil, neviděl, proto říkáme, nebe a ostatní všechno, co v něm jest, že jsou věci neviditelné. Proč jsou to věci neviditelné? Pán Bůh stvořil dále zemi. Na ní učinil hory, lesy, řeky a rybníky, na ní stvořil zvířata, ptáky — to všechno pro člověka, aby mu bylo k užítku. Kamkoliv se obrátíme, vidíme všechno, co viděti chceme, říkáme tedy, že země i všechno, co na ní jest, jsou věci viditelné. Proč jsou viditelné?

Co jest svět? Odp.: Svět jest nebe a země. Když tedy Pán Bůh stvořil svět, co stvořil? Odp.: Pán Bůh stvořil nebe i zemi. (Napiše se: Bůh stvořil svět, t. j. nebe i zemi.) Jaké jsou všechny věci na zemi, když je vidíme? Odp.: Na zemi jsou všechny věci viditelné. Kdo stvořil ty všechny věci viditelné? Odp.: Pán Bůh... Tedy si to připišeme: všechny věci viditelné. A jaké věci jsou nebe a to všechno, co jest v něm, když jich nevidíme? Odp.: To jsou věci neviditelné. Kdo i neviditelné věci stvořil? Odp.: Pán Bůh stvořil i ty neviditelné věci. (Připiše se: i neviditelné.) Pán Bůh stvořil svět, t. j. nebe i zemi, všechny věci viditelné i neviditelné. (Opakuje se.)

Nyní dejte pozor! Proč říkáme, že Pán Bůh stvořil? N., pověz mi, co tohle jest? (Ukáže se ku př. na stůl.) Odp.: To jest stůl. Kdo ho udělal? Odp.: Truhlář. Dobře, tedy některý člověk ho udělal. A co všechno musil míti, když ho chtěl udělati? Odp.: Dříví atd. Když měl všechno pohromadě, ten stůl musil teprve on dělati — a čím, čeho musil ještě upotřebiti? Odp.: Musil míti nástroje. A i když měl nástroje, čeho musil potom užiti? Odp.: Rukou musil užiti. Tak vidíte, truhlář musil míti dříví, z kterého by ten stůl udělal. A stejně každý jiný člověk,

když chce něco udělati, musí mít věc, hmotu nějakou, z které by to udělal na př. sochař, zedník, zámečník atd. Měl ale Pán Bůh něco, když stvořil svět? Odp.: Neměl ničeho. Z čeho tedy Pán Bůh učinil svět? Odp.: Z ničeho. (Napiše se: Bůh stvořil svět, t. j. učinil z ničeho . . .)

Řekli jsme si: Tenhle stůl udělal truhlář. Co může ještě udělati? Může udělati dům, obuv, šaty atd.? Vidíte, truhlář, člověk může jen některé věci udělati. Kdo ale stvořil všechny věci i samého člověka? Odp.: Pán Bůh . . . (Napiše se: všechny věci . . .)

Truhlář, když měl všecko pohromadě a chtěl z toho stůl udělati, musil rukama to provést. On měl vůli zhotoviti stůl, aby však stůl byl zhotoven, musil pracovati, ta vůle jeho nestačila. Pán Bůh chtěl, aby bylo nebe — a co se stalo hned? Odp.: Stalo se nebe. Pán Bůh chtěl, aby byla země — a co se stalo? Odp.: Stala se země. A podobně stalo se všecko, co Pán Bůh chtěl. Pán Bůh tedy jenom chtěl, měl pouhou vůli a všechny věci stvořil. Čím to tedy Pán Bůh stvořil? Odp.: Pouze vůlí Svou. (Připíše se: pouhou vůlí svou . . .)

Bůh stvořil svět, t. j. učinil z ničeho všechny věci pouhou vůlí Svou. (Opakuje se nazpaměť.)

Katechese biblické.

Píše FR. VOHNOUT, bisk. notář a farář v Žlunicích.

(Pokračování.)

55.

Slyšely jste, že Pán Ježíš chodil stále z místa na místo, všude kázal, učení své o Bohu a o vykoupení lidstva vykládal, potřebným pomáhal, nemocné uzdravoval a mrtvé křísil; zkrátka měly jste si pamatovat o Pánu Ježíši, že všude všem dobře činil a pomáhal. (Op.) I předešle vypravoval jsem vám mnohé příklady o dobročinnosti Jeho; které jste si pamatovaly? A proč že všude kázal, ano i zázraky činil? Aby v Něho uvěřili jakož přislíbeného Mesíáše a vtěleného Syna Božího, a víru takovou veřejně chválil a zázračnou dobročinností Svou odměňoval. (Příklady). Ano víru žádal i za podmínku pomoci Své. Když k Němu jednou otec jakýs přivedl syna duchem zlým trápeného a prosil za něho, odpověděl Pán Ježíš: »Věříš-li, stane se ti dle prosby tvé; nebo všecko jest možné věřícímu«. A se slzami v očích zvolal otec: »Věřím Pane, spomoz nedověře mé«. Živou touto vírou pohnut, vypudil Pán Ježíš zlého ducha z posedlého pacholika a odevzdal jej otci. Žádal tedy Pán Ježíš víru. S pevnou vírou jest spojena i důvěra čili naděje v pomoc Boží jak v tělesných tak i v duchovních potřebách a Pán Ježíš také, aby tu důvěru posilnil, trpící a zarmoucené soustrastně k sobě volal, říkáje: »Pojďte ke mně všichni, kteří

pracujete a obtíženi jste a já vás občerstvím« (na př. kající publikány a všechny, jimž hříchy odpouštěl). Za všechna dobrodini pak nezádal od lidí nic, než aby Ho za to milovali a také jiným lásku prokazovali (na př. Maří Magdalena). Vidíte tedy, že Pán Ježíš u lidí vzbuzoval víru, naději a lásku a to jsou tři božské ctnosti, které i my máme vzbuzovat umiňujíce sobě, že budeme všechno pevně věřit, čemu Pán Ježíš učil, Jeho milosrdenství za odpuštění hříchů svých vzývat, a Pána Boha nade všechno a bližního jako sebe milovat. (Op.) Které že jsou tedy božské ctnosti a jak je máme vzbuzovat?

Lidé v zástupech hrnuli se za Pánem Ježíšem a všichni u Něho hledali poučení a pomoc. I zželelo se Pánu Ježíši těch zástupů opuštěných, že jsou jako ovce zbloudilé bez pastýřů a umínil si rozeslati do všech krajin zástupce Své, kteří by lidi poučovali a jim pomahali. I ztrávil za tou příčinou celou noc na modlitbách, přimlouvaje se u Boha za ty, kteréž za Své zástupce čili apoštoly zvoliti chtěl; ráno pak vybral si ze všech, kteří se Ho přidrželi, dvanáct, a ty nazval Svými apoštoly. Byli to: Šimon Petr a bratr jeho Ondřej, bratři Jakub a Jan, synové Zebedeovi; Filip a Bartoloměj, Tomáš a Matouš, jenž býval dříve publikánem; Jakub mladší a Thadeus, Šimon kananejský a Jidáš Iskariotský, jenž se pak stal zrádcem. Tyto rozeslal pak po vši krajině, aby jménem Jeho kázali a udělil jim i moc, nemocné uzdravovat, malomocné čistit, zlé duchy vymýtat, pověděl jim také, že zakusí i mnohé nesnáze, ale vybízel jich, aby to snášeli trpělivě z lásky k Němu, jakož i On mnohá protivenství pro ně snášeti musil a musí od nepřátel Svých. Kromě apoštolů povolal ještě 72 učenníků, jež po dvou posýlal vždy napřed, kam sám přijíti chtěl.

Zvláštní péči věnoval apoštolům, aby je k úřadu jejich připravil; zvláště je poučoval, podobenství jim vysvětloval, o díle vykupitelském jim vykládal a budoucí věci jim předpovídal. Z nich pak zvláště si zamiloval tři: Petra, Jakuba a Jana. Tyto vzal jednou s Sebou na vysokou horu (Tábor) a tam před nimi se proměnil. Obklíčila Jej totiž jasná zář a zastkvěla se tvář Jeho jako slunce a roucho Jeho tak se lesklo jako sníh, když na něj slunce svítí. S udivením na to patřili apoštolové a v tom s nebe sstoupil Mojžíš a Eliáš a počali rozmlouvati s Pánem Ježíšem. O těch dvou mužích již jste slyšely, co o nich víte? Také o přislíbeném Mesiáši předpovíдали a Jej předobrazovali. Byli však dávno mrtví, jak se mohli teď objevit? Byly mrtvy také duše jejich? Jaká je duše lidská? A kde byly duše těchto spravedlivých mužů. Když tedy nyní se objevili, dosvědčovali tak apoštolům, že Pán Ježíš je ten přislíbený Mesiáš, o němž prorokovali a na jehož vykoupení v předpekli čekají. Učenníci tímto zjevením takovou radostí byli naplněni, že si přáli v té převzácné společnosti na oné hoře stále zůstati. V tom ale uslyšeli hlas s nebe: »Tentof jest Syn můj milý, v němž jsem si dobře zalíbil, toho poslouchajte«. O takovém hlasu s nebe již jste slyšeli; kdo tak volal?

O kom? Kým praví Bůh Otec býti Pána Ježíše? Učennici tím hlasem Božím postrašení a posvátnou bázni naplněni padli k zemi. Ale Pán Ježíš nechtěl jich nechat dlouho v strachu; i přistoupil k nim, řka: »Nebojte se«. Když pak pozvedli oči, neviděli již žádného než Samého Pána Ježíše: celé vidění již zmizelo. K čemu asi mělo sloužiti to vidění? Učennici měli tím utvrzení býti ve víře a to objevením se Mojžíše a Eliáše, že je Pán Ježíš přislíbený Mesiáš; ze slov pak Boha Otce opětně poznali, že Pán Ježíš jest jednorozený Syn Boží. Pro tuto vznešenou pravdu chtěli fariseové a zákonníci Pána Ježíše kamenovati; proto nařídil Pán Ježíš učeníkům, aby o tom zjevení zatím veřejně nemluvili, až po z mrtvých vstání Pána Ježíše, kdež dílo vykupitelské bude dokonáno; pak nechtě na toto svědectví nebeské se odvolají. Pro nás je to opětně utvrzení ve víře v Pána Ježíše.

Slyšely jste dnes, že Pán Ježíš žádal od vyznavačů Svých víru, naději, čili důvěru a lásku, tyto tři božské ctnosti a že je máme vzbuzovati. Já vám je krátce budu předřikávat, vy je říkejte po mně. (Pokr.)

Zdali měnila Jednota Bratří Českých svoje učení o velebné svátosti?

Píše Dr. ANT. LENZ, domácí prelát Jeho Svatosti Lva XIII. a probošt na Vyšehradě.

(Pokračování.)

Ku jednotě Bratrské přistoupili přívrženci Bratra Řehoře, Petra Chelčického a pak valná část Táborů, a jak za to mám, také část Valdenských, byť i byla sebe skrovnější. Touto cestou a tímto sdružením byla také do Jednoty již na úsvitě její různá mysl stran velebné svátosti přinešena. Přívrženci Chelčického přinesli s sebou náhled, že jest Kristus Pán v Eucharistii podstatně přítomen, ale nikoliv předpodstatněním, Táborité přistoupili k Jednotě snad s dvojím náhledem, i že v Eucharistii jest pouze znamení těla a krve Páně, i že jest Kristus Pán v Eucharistii pouze mocně a duchovně, přívrženci Řehořovi snad i s náhledem Petra Chelčického, i s naukou Táborů, Valdenští snad s učením, že jest Kristus Pán na oltáři předpodstatněním, aspoň dovozuje světlý biskup Bossuet, že Valdenští až do styku s Kalvíny takto o Eucharistii drželi.

Jisto však jest, že učení Chelčického nemělo v Jednotě dlouhého trvání, neboť není stopy nižádné, že by ono bylo začátkem věku XVI. v Jednotě držáno. Neslať se Jednota záhy k tomu, aby Krista Pána, co na ní bylo, z Eucharistie vyhostila. Záhy také povstaly spory mezi jednotlivými stranami v Jednotě. Gindely píše, že spory tyto vznikly čtením spisů Biskupových a Martinkových; byly to tedy spory stran skutečné přítomnosti Páně na oltáři, a to jest zároveň důkazem, že přívrženci Táborů k Jednotě při-

vtčleni byli, majíce své zvláštní mínění o Eucharistii. Neshody povstale byly urovnány na prvním sněmu Bratří, jež svolal Řehoř, ale patrně jen povrchně; uzavřeno totiž bylo: aby Bratři dosti měli na Zákonu Božím, t. j. aby sprostně věřili, že řekl Pán: »Vezměte a jezte: totoť jest tělo mé.« Avšak Písmo svaté měli v rukou Petr Chelčický, obojí strana Táborů, a znali dobře slova Páně, a přece o smyslu těch slov čili o jejich výkladu hloubali. Dotčený sněm tedy k vůli pokoji v Jednotě uzákonil, že mají míti členové její dosti na Zákonu Páně, ale mysl Bratří se nedala uzákoniti, až k jistému ustálení, jak by mělo býti o přítomnosti Páně ve velebné svátosti držáno. A toto ustálení záleželo v tom, že Bratři záhy držeti začali: že Kristus Pán není v Eucharistii v pravdě, skutečně a podstatně přítomen, ale pouze mocně, svátostně a duchovně.

Tak píší Bratři naproti dvěma listům doktora Augustina, někdy probošta Olomúckého, v r. 1508, že prý se nemáme Kristu Pánu ve velebné svátosti klaněti, a že jest nám takovéto klanění zapovězeno Zákonem Starým i Novým. V Starém Zákoně se prý určitě čte: »Neučiniš sobě rytiny« atd., a tím dávají na jevo, že nevěří v skutečnou přítomnost Krista Pána na oltáři. Tím však Bratři nemínili, že by v Eucharistii bylo pouze znamení těla a krve Páně, jakož jedna část Bratří za pravé měla. Bratr Čížek, Němec, jal se šířiti v Jednotě mysl Cvingliův o holém znamení ve svátosti, a některé k sobě přitáhl. Snad také dobou tou byly v Jednotě zbytky těch, kteříž s Táborů v Eucharistii také pouhé znamení shledávali. A s touto okolností snad jest ve spojení tvrzení této strany, že Jednota od prvého počátku věřila, že jest v Eucharistii pouhé znamení těla a krve Páně. Amos Komenský píše v obraně Jednoty naproti Martiniusovi, že prý starší Jednoty a zvláště Bratr Lukáš, bojovali proti těm, kdož shledávali v Eucharistii pouhé znamení těla a krve Páně. Lukáš prý ze sněmů Jednoty, na nichž o tomto artikuli bylo jednáno, dokázal faleš toho. Toto rozdvojení prý trvalo dvě leta, až byl Čížek z Jednoty vyloučen (leta 1525—1526). V tomto vyobcování leží důkaz, že Jednota nebyla s Pikharty za jedno v jich bludu, že by v Eucharistii bylo pouhé znamení těla a krve Páně.

Ve spisu, jež vydali Bratři v Bělé v r. 1520 o klekání před svátostí těla a krve Páně, snaží se dokázati, že Kristu Pánu ve velebné svátosti úcta Boží nepřisluší. Praví mezi jiným: »Druhé pak straně odpírá se, aby zde Kristus byl tentýž ve svátosti, kterýž putoval zde ve smrtelném těle, a potom v oslaveném na pravici sedí. Nebo svrchu dovedeno bylo z Písem, že by to nebylo pravé, ale jeť toliko domnění a smýšlení lidské nezaložené na Písmě svatém . . . k odvedení od pravdy a k uvedení Anti-krista v svodu a nepravosti . . . A poněvadž, jakož uvedeno svrchu, bytem často řečeným v svátosti Kristus není, tehdy ani vyznáván býti má. Ještě tedy, že poklona a pocta božská nepřisluší Jemu, jakož dosti svrchu dovedeno bylo, neboť nižádné Písmo v svém pravém rozumu vzaté nepotvrzuje Krista bytí ve svátosti. A tak

zjevné, že činiti poctu a poklonu božskou svátosti aneb Kristu domnělému v svátosti, není věcí víry obecného vyznání, ale proti víře a přikázání Božímu.

Tak píšou Bratří, odmítajíce, by byl Kristus Pán ve velebné svátosti skutečně a v pravdě a podstatně přítomen, a dovolávající se Písma a pravého rozumu jeho dávají na jevo, jako by měli výsadu neomylnosti, v době, ve které Lutr jinak a Zwingli jinak slova Páně vykládal, právě zase na základě tohoto domněle neomylného výkladu. Na tomto základě neomylného výkladu Písma opovažují se Bratří spílati katolíkům »modlářů«, vyhrazující sobě, že oni jediní jsou v pravdě, když vyznávají, že jest Kristus Pán v Eucharistii pouze duchovně. V tomto spise píšou jako praví Kafarnaité: nerozumějící slovům Páně u sv. Jana kap. VI. vyrčeným: »Aniž kdy slýcháno na světě, aby kdo přirozenou podstatou těla a krve lidské krmen byl v těle svém, a pokrm z toho a nápoj míval: nebo to v zákoně přirozeném i psaném zapovědíno bylo, jako neslušné. Ovšem, aby podstatou těla přirozeného a krve v duši, jenž duch rozdílného přirození jest, aby měl tělesně krmen býti, to nemožné i nepotřebné jest. A z té příčiny židé domnívajíce se Pána Krista mluvíti o tělesném jedení těla a o pití tělesném krve jeho, znajíce toho záповěď v zákoně, horšili se. A z učenníků někteří, nemohše tvrdosti řeči této sobě odporne sněsti, zpět odešli od následování jeho. Ač Kristus nemínil podstaty těla a krve tělesné dáti k jedení a pití, ale k ukřižování. A z toho ukřižování mínil způsobiti to tělo v pravý pokrm duchovní, a krev v pravý nápoj. A z toho věrným duchovní pokrm těla a duchovní nápoj krve v zasloužilé milosti a pravdě, již lačněli a žíznilí v duši a zde dáti skrze víru v smlouvě nového svědectví a potom posvátně«.

Jak jest ze slov těchto na jevě, odmítají Bratří s Kafarnaity a s některými učenníky Páně rozum Kafarnaitů, a kdyby byli důslední ve svém domnělém výkladu, naléhalo na ně nezbytí, aby taktéž s Kafarnaity odešli od Pána. Avšak Pán Ježíš jest Sám bez odporu lepším vykladačem Svých slov, nežli prostí, nevzdělání a neumělí, ale do sebe na výsost zamilovaní, domněle neklamní vykladačové Čestí Bratří, a ten božský vykladač, ač věděl, že se židé horší, nezměnil slov svých, ale v tomtéž znění potvrdil, řka: »Nebudete-li jísti těla Syna člověka, a píti jeho krve, nebudete míti v sobě života . . . Tělo mé právě jest pokrm, a krev má právě jest nápoj«. Jan 6, 54. 56. Tak vykládá Pán Ježíš slova Svá Sám, nepraví: »Milí Kafarnaité, nemylte se, já nemluvíím o skutečném těle svém, ale pouze o duchovním«; nikoliv, on poznovu dí: »Tělo mé jest právě pokrm, a krev má právě nápoj«. Kdyby byl měl Kristus Pán na mysli duchovní pokrm, najednou by byl rozptýlil všechny pochybnosti Kafarnaitů; ale nic tak! Pán Ježíš dopouští spíše, aby i někteří učenníci jeho odešli, když byli poznovu slyšeli, že mluví o skutečném těle Svém, než aby byl změnil slib Svůj, že dá věřícím Své opravdové tělo a Svou opravdovou krev za pokrm a za nápoj. Ano ještě více, On dává do vůle Svých

apoštolů, aby odešli, nežli by: byl zmírnil a zjinačil prvotní slova Svá. Stojí tedy patrně neomylný vykladač slov Svých, Pán Ježíš, naproti domněle v tom neomylným vykladačům Českým Bratřím. Zůstává tedy pravdou, že Kristus Pán mluví u sv. Jana v kap. VI. o skutečném a opravdivém těle Svém, ač nikoliv ve smyslu Kafarnaitů, kteříž slyšíce mluvíti Pána o skutečném těle Jeho, měli na zřeteli hmotné tělo Jeho, neboť toho při Kristu Pánu nebylo. Neměť On na mysli »těla hmotného«, ale přece tělo Své skutečné a opravdivé. Proto srovnává toto učení se zázrakem Svého vstoupení na nebe (6, 63), čehož by nebylo, kdyby byl Kristus Pán pouze obrazně o duchovním požívání těla a krve Své byl mluvil.

Než dosti! Bratří si patrně slova Páně přikrojili podle učení svého, rozumějíce jim v ten způsob, že jest Kristus Pán ve velebné svátosti pouze svátostně a duchovně přítomen. (Pokr.)

O z n á m o s t i B o h a.

Píše VÁCLAV LEFLER, farář na Makové.

(Pokračování.)

III.

Zavrhlí jsme v předešlém pojednání známost Boha skrze bezprostřední poznávání smyslu i umu lidského. Toto rozdělení bezprostředního a prostředního poznávání samovolně směřuje k tomu, aby věda a víra vzájemně se vylučovaly. Proto lépe jest říci, že každé poznávání děje se prostředím smyslu anebo umu lidského. Prvnější sluje poznání apprehensivní, druhé intelektivní. První poznání vzniká ex apprehensione objecti ope sensus. Jest to poznání pojmu aneb aspoň představy věci, a v tomto poznání smyslném jest spolu zahrnuta i žádost poznaného dobra, poznané věci. Proto jmenuje se výsledek činnosti duševní pomocí smyslu věci poznávati, apprehensiones complexae et suasivae. Faktum takového poznání můžeme připustiti toliko ve smyslu theologů doby poscholastické a nikoliv ve smyslu idealistických aneb materialistických filosofů, kteří toto smyslné poznávání přijímají jako jednotné na úkor umu lidského, který se smysly stotožňují. Žádné podstatné jednoty poznání apprehensivního s poznáním intelektivním neuznáváme, neboť tělo a duše nejsou jedna a tatáž podstata. Podstata těla záleží hlavně ve složitosti, podstata duše v jednoduchosti. Též nemůžeme připustiti na úkor jednoduchosti duše lidské pronikání vzájemné těla a duše a smíšení poznání smyslného s umným. Tak zvané smíšené poznání, chtění, citění pro theologa katolického není. Jedině složitosti, associace, jak pojmu, tak soudů, tak snah a pocitů uznati musíme, neboť jedině tato associační theorie poznání lidského nebude na úkor jednoduchosti duše, zvláště pak poznání umného.

Dle této teorie poznání apprehensivní, smyslné, zůstává omezeno na smysly, ve kterých vzniká a působí pouze jako *cognitio sensus intimi seu communis*, konečně na duši, která na základě tohoto smyslného podkladu tvoří jakýs takýs pouze virtuální, formálně nevyvinutý, mnohými přídávky sensitivními zbarvený soud. Že by takové v mezích pouhé apprehense se nacházející poznání bylo s to působiti v nás známost Boha, nikdo netvrdí ani co do Jeho jestoty. Známost Boha, kterou se honosíme — nehledě k nadpřirozené víře — jest získána pomocí vědy, t. j. prostředím prvotí umu našemu samo sebou zřejmých, aneb percepce přijatých jakožto jistých. Tato známost pak jest co do jestoty Boha sama sebou každému rozumnému tvorů přístupna vůbec, co do bytnosti Jeho však toliko částečně. Hledě k první známosti Boha praví Duch Svátý: »Blázen řekl v srdci svém: není Boha«. Žalm 52, 1. Přihlížeje k známosti částečné bytnosti Boží praví sv. Pavel o pohanech, že »neviditelné vlastnosti Jeho, ze stvoření světa, skrze ty věci, kteréž jsou učiněny, rozumem pochopené spatřeny bývají, totiž Jeho věčná moc a Božství«. Řím. 1, 20.

V dalším pojednání o této dvojí známosti a sice apodiktické známosti Jeho jestoty a vztaživé známosti Jeho bytnosti budíž nám vůdcem kníže theologů katolických, sv. Tomáš Aquinský, jak o tom pojednává ve své učebnici bohosloví v části první, v otázkách druhé a třetí.

Nebude snad zbytečno rozhověti se o člancích v obou otázkách obsažených, když již slovný profesor Dr. Václav Šimanko podal nám výklad dotyčné části učebnice bohosloví sv. Tomáše ve spise: »O Bohu jednom v bytnosti a trojím v osobách?« Nikoliv. Neboť tato část bohosloví jest jako základní nad míru důležitá; mimo to při každém výkladu odkrývají se i nové stránky poznávání našeho a tím přicházíme u větší známost Boha. Úkolem naším jest též, abychom poukázali k výkladu výtečného učitele bohosloví, kanovníka Dra Josefa Sprinzla, jehožto přednášky, v rouše českém volně podané, budou mnohým jeho bývalým posluchačům vhod, kteří na německých přednáškách menšího podílu brali. Tím jenom k doplnění výše zmíněného spisu přispěti chceme.

Abychom se přidrželi rámce pojednání předešlého, stanovíme větu druhou:

2. O B o h u v ě d ě t i m ů ž e m e.

Zavržením falešného idealismu a bludné theosofie nedodělali jsme se ještě kladných úspěchů ve známosti Boha. Katolický křesťan o Bohu, že jest, ani pochybnost míti nelze. Ale ani v theorii, jak se říká, pochybnosti o jestotě Boha nestává; neboť jakmile jsme vyřkli pochybnost svoji větou: »Je-li Bůh?«, vyjádřili jsme ve skutečnosti soud, který zní: »Jest Bůh!« Každý pak člověk, zákony logiky uznávající, musí říci, že věta: »Bůh jest«, čili totožně: »Bůh jest mající existenci«, jest sama sebou dostatečně zřejmá. Tím nestáváme se ještě falešnými ontology, neboť dokládáme: ačkoliv soud vyjádřený větou: »Bůh jest«, jest věta

sama sebou zřejmá dle pravidel logických, přece vzhledem k našemu nedokonalému poznání látky obou pojmů, ze kterých se celá věta skládá, obsahem a rozsahem svým jest člověku neznáma.

Tím, že odpověděli jsme formálně, že věta: »Bůh jest mající existenci«, jest sama sebou zřejmá, dospěli jsme již k jakési známosti Boha. Dlužno však mimo formální odpověď dáti ještě odpověď věcnou, která nám vysvětlí jednak, co jest samo sebou zřejmo, a jednak proč to, co jest samo sebou zřejmo, nebývá vždycky od každého poznáno.

Dvojím způsobem může býti něco samo sebou známo. Předně samo sebou známo, čili zřejmo o sobě, ale ne od nás poznáno jsouc; za druhé samo sebou známo a také spolu i od nás poznáno. Věta, ku př. »člověk jest živočich«, jest věta sama sebou známá, neboť dialektika učí, že podmět a přísudek spojeny jsouce ve větě, činí větu samo sebou známou tehdy, pakliže přísudek zahrnut jest v podmětu. To zde skutečně jest, že živočich zahrnut jest v pojmu člověka; člověk jest totiž živočich rozumný.

Látka, kterou poskytují oba pojmy, podmět a přísudek, jsou nám známy, jakož i to nám známo jest, že přísudek jest v obsahu podmětu obsažen cele. Víme totiž, »co jest živočich« i »co jest člověk«, a známe také za třetí, »že přísudek jest obsažen v podmětu v celé míře«.

Tak se to má se všemi větami rozumu lidskému naprosto známými, kde přísudek, v podmětu zahrnut, poznán bývá jakožto část podmětu, ku př. »celek jest větší, nežli jednotlivé části celku«. Sem náleží všechny věty, kde netoliko vyjádřeno jest, že přísudek v obsahu podmětu obsažen jest v celé míře, nýbrž ve kterých vyjádřeno jest naprosto, že přísudek celým rozsahem svým jest v podmětu aneb ne, ku př. co jest jestotou, nemůže býti zároveň nicotou.

Jiná otázka se však naskytá: »Což pak, když někomu obsah a rozsah podmětu a přísudku ani jich spojitost nejsou známy? Přestává touto nevědomostí býti věta sama sebou známou?« Nikoliv. Věta ta zůstane známou sama v sobě, ale zůstává nepoznána od těch, kteří buď látku obou členů věty aneb jich spojení neznají. Tak jsou mnohé, samo sebou zřejmé věty, které jako takové od lidí poznány býti nemohou z různých příčin; buď nevědí obsah a rozsah podmětu a přísudku, aneb nevědí, zda přísudek jest v obsahu podmětu, aneb podmět v obsahu přísudku, či nic, či ano, a v jaké míře.

Z tohoto nedostatečného poznávání našeho vyplývá, že mnohá věta sama sebou známá, od mnohých jako taková poznána nebývá. A tím se též stává, že mnohé pravdy všeobecné, založené buď v pojmech, aneb hlavně v soudech, a ve srovnání jich s věcmi, což se děje konem poznání pomyslného: přece jen toliko od učených bývají poznány, jako ku př., že »věci nehmotné v prostoru se nenacházejí.« K takovým pak větám, samo sebou známým, ale ne ode všech poznaným, přináleží věta, že Bůh jest.

Že věta ta jest sama sebou známa, patrně z toho, že v podmětu nejenom zahrnut jest přísudek, jako u jiných samo sebou zřejmých vět, anobř dokonce, že přísudek jest totožný s podmětem.

Bůh totiž, jak později sv. Tomáš dokazuje, jest Svěbytností-bytí. Objektivně sama o sobě uvažovaná jest tudíž věta: »Bůh jest mající existenci« sama sebou známá, avšak poněvadž látka podmětu »Bůh« není nám přístupná, nevědouce co Bůh jest, nemajíce pojmu věčného, neznajíce adaequátně bytnost Boží: jenom proto nelze nám tento pojem »Bůh« ihned odnáseti k přísudku a spojití pojem »Bůh« s »jestotou« apodikticky, nýbrž jest nám nastoupiti cestu důkazu. Důkaz pak, který vyvozuje pravdu, že Bůh jest, záleží v tom, že počínáme od známosti pojmů a soudů nám známých, poněvadž bližších. A to jest soud, který buď z výsledku na příčinu míří, aneb který od známého přívlastku k neznámé podstatě se odnáší.

Nastává však otázka, jaký ten soud »z výsledku na příčinu« jest, a v tom se rozcházejí bohoslovci v minulosti svém, ani někteří za to mají, že svatý Tomáš Aquinský toliko závaznost důkazu předzvědného, aposteriorického uznává, a tím důkaz dozvědčný, apriorický sv. Anselma, že zavržen jest. Jiným pak o rozkolu tomto ničeho známo není, nýbrž oba jako stejnou měrou oprávněné důkazy vyhlašují. A zajisté každému bohoslovcu, který poznal cestu, která vede od účinku k příčině, od přívlastku k podstatě, bude možno stejně bezpečně kráčetí důkazem ontologickým po téže cestě nazpět. Sed quod omnibus licet, non omnibus expedit. Důkaz prvější, aposteriorický, jest bezpečnější podklad našeho vědění o Bohu skrze vědu, a plodnější podmínka pro nadpřirozenou víru, skrze kterou věříme v Boha. Proto nebude nám vykládáno ve zlé, když přikročíme k překladu článku druhého otázky druhé prvního dílu učebnice bohosloví svatého Tomáše Aquinského dříve, nežli zodpovídáme naši třetí větu, že v Boha věřiti máme, jako k nejdokonalejšímu stupni známosti Boha zde na zemi.

Promluvy k mládeži.

Neděle VI. po Sv. Duchu.

»Lítost mám nad zástupem«.

Mar. 8. 2.

Smutno jest příteli, který tím, jež velice miloval, byl oklamán; smutno jest člověku, když dočká se toho nevděku, že posmívají se mu ti, tupí jej ti, které dobrodiním zahrnoval. Jistě, že by zakryl tvář svou a bolestně si postěžoval: Lítost mám nad tebou, příteli, lítost mám!

S Ježíšem plným milosrdenství, Jenž zázračným způsobem nasýtil tolik tisíc lidí, plným lítosti nad zástupem hladových poslouchajících slova Jeho, i já a všichni zajisté se mnou lítost pocítujete nad dětmi, kterým mnoho chleba, mnoho dobrodiní rodiče, učitelové poskytují, kteří však ke svým dobrodincům nevděčnými jsou, milosrdenství nehodnými.

Rozjímáme dnes o dětech vděčných i nevděčných.

Hospodin v ráji řekl: Smutno jest člověku býti samotnému, učinme jemu pomocníci podobnou.

Stvořil tedy již první lidi Bůh ku oboplné pomoci, aby sebe těšili, sebe podporovali, sobě pomáhali.

I nyní na světě jeden na druhého jest odkázán. Jeden druhého břemena neste, abyste naplnili zákon Kristův, praví svatý Pavel. Nikdo nemůže říci, že žádného nepotřebuje. Jeden na druhém závisí, jeden druhého doplňuje.

A tu právě svědomí nutí nás, abychom tuto závislost uznali, a pakli od bližního něco nezaslouženého obdržíme, bychom se mu poděkovali, cit oddanosti, vděčnosti vzbudili. Ten cit každý podarovaný vzbuditi povinen jest, má lásku, náklonnost, dobrou vůli dobrodince oceniti, a může-li, dobrodiní oplatiti.

Cit vděčnosti i zvířatům vrozen jest. Známe jest příběh o sv. Gerasimu, jenž na poušti krvácejícímu lvu trn z nohy vytáhl a z vděčnosti lvem až do smrti hlídán byl.

A hle, děti mé, tato krásná ctnost nyní jest v opovržení! Znáte přísloví, že nevděk světem vládne! Nemíním vám líčiti, kterák oprávněna jest výtko ona vůči dobrodincům, která Bůh světu prokazuje, jen několik příkladů vám povím, jak u dětí nevděk se jeví vůči dobrodincům jejich na tomto světě, vůči rodičům a učitelům!

Ti, jimž na světě nejvíce vděčni býti máme, jsou jistě rodiče naši. Cti otce svého i matku svou z celého srdce svého a nezapomeň na bolesti matky své! Čiň jim dobré, jako oni činili tobě, Sir. 7, 29, napomíná nás Písmo svaté!

Děti, vy ani pochopiti nemůžete, co rodiče pro vás zkusili a ještě zkouší.

To dobré oko vaší matky, starostlivá tvář milého otce, slova, pohledy, rady, tresty jejich, to všecko jsou důkazy jejich lásky k vám! I vy milujte je, jako oni milují vás! Z lásky plyne vděčnost, za lásku dejte zase lásku, vděčné upřímné srdce!

Bohužel, že děti rodičům vděčny nebývají! Říkává se, že snáze jedni rodiče užíví deset dětí, než deset dětí jedny rodiče a pokavad prý jsou děti malé, jídají chléb rodičů, když pak dorostou, užívají jim srdce. Hrozná jest nepravost nevděku k rodičům, jest hrozným ošklivým upírem srdce rodičů trávicím a usmrcujícím! Jest dle slov sv. Bernarda nevděk žhavý vítr, jenž vysušuje pramen dobrotivosti a lásky, jež Bůh do srdce člověku vštípl, jest zrádná zmije, kterou rodičové přechovávali na srdci svém a jež to srdce potom otrávil. Ó věřte mi, milí žáci, že pakli

každá nepravost, již rodiče na dětech dočkati se musí, velmi je bolí, bolí je nejvíc jejich nevděk!

K Juliu Caesarovi, římskému císaři, jenž říší římskou na veliký stupeň slávy povznesl, vedrali se spiklenci, aby jej zabili. Mezi nimi byl také Brutus, jinoch, ježž Caesar za syna přijal. Umíraje Caesar dýkami vrahů, spatřil milého Bruta. Pln lítosti nad nevděkem jeho zvolal: »I ty, synu můj!«

Dítky milé, černá nepravost nevděku k rodičům srdce vaše at nikdy neobestře!

A ještě jeden nevděk na myslí mám, a rád bych vás před ním varoval. Nevděk k učitelům! Přišel jsem jednou ke známému panu učiteli, právě když četl jakýsi dopis.

»Od koho jste pak dostal tak dlouhé psaní?« táži se. »Od svého bývalého žáka! Četl jsem také ten dopis a v duchu blahorečil jsem vděčnému dítěti. Dopis byl poděkováním za vyučování.

Věřte, dítky že vděčnost vaše učitele právě tak blaží, jako nevděk je zarmucuje! Nemyslete nikdy, že učitelové vaši, jak se vám někdy zdá, jsou bezohlednými, přísnými vašimi nepřátely; až budete starší, poznáte, že učitelové dle sv. Pavla, Eph. 6, 4, vychovávali vás v kázni a bázni Boží. Učitelové vaši celý svůj věk mladý i mužný, svoje síly nejlepší tělesné i duševní vám věnují, vy jste jejich chloubou, radostí, korunou, chtějí tedy, byste snahu tu uznaly a vděčny jim byly. Jak to bolí nás učitele, když dítě, které tak milujeme, po straně na nás mluví, nám se posmívá, nám nedůvěřuje, ano vyšedši ze školy, ani nepozdraví!

Alexandr, král makedonský, říkával: Svému učiteli Aristotelovi jsem skoro větší díky zavázán, než svému otci. Tomuto děkuji za své pozemské žití, onomu pak za duchovní život svůj.

»Lítost mám nad zástupem!« Ano, lítost mám nad zástupem dítek, které chléb dobrodiní, lásky, ježž jim rodičové i učitelové zde podávají, toto milosrdenství ani drobtlem vděčnosti odměniti nechtějí!

Buďte milosrdni, jako otec váš nebeský milosrdný jest, buďte vděčni za dobrodiní, jež se vám prokazuje! Amen.

Frant. Chramosta.

Neděle VII. po Sv. Duchu.

»Po ovoci jejich poznáte je«.

Mat. 7, 20.

Krásný jest pohled na kvetoucí strom! Všecek nasycen bujnou jarní šťávou, vyráží nejprv pupeny, z pupenů lístky a květy a vůně květů vábí naše srdce a krásou květů vábí náš zrak! Hned z rána zpívá mezi květy veselá pěnice a později včela přilétá, by ssála z květů sladký med!

Milé děti! Též člověk podoběn jest stromu! Člověk dobrý stromu dobrému, jenž dobré ovoce nese, člověk zlý stromu zlému, zlé plody vydávajícímu.

U příležitosti dnešního svatého evangelia, kde Pán Ježíš o stromech mluví, rozjímejte o tom chvíli se mnou, kterak hodné dítě stromu dobrému se podobati má!

Strom vyrůstá ze semene. Semě jest hmota sama sebou neplodná. Teprv do země zaseto, vlohami, které Bůh jemu vštípil, klíčí, vyrůstá. Ta schopnost klíčiti a růsti jest jaksi duší semene,

I vy děti milé, z těla pozůstáváte a z nesmrtelné duše. Bůh dal vám duši jako semeni život, Bůh dává vám schopnost vyvíjeti se, růsti, prospívati.

Hleďte na semě, když vyjde ze země, jak útlé jest, jak má slabounké lístečky! Kdyby přišel mráz, spálil by je hned! Proto zahradník přikrývá útlé bylinky, aby nebyly porušeny.

Vy také, děti, vzpomeňte si, kterak slaby, útlý byly jste ve mládí svém! Kdyby sluničko tváře matky vaší vás bylo neosvěcovalo, kdyby deštík starostí a rad a pomoci vašeho otce nebyl vás svlažoval, zajisté byste zakrněly a neprospívaly!

Když stromeček jen poněkud se vyvine, zahradník přesadí jej na záhony širší, do volné zahrady. Stromeček vyjde si již do světa. Také dítě, když dospívá jako stromek přesazeno jest do světa jiného — přichází do školy. Tu se stýká s cizími vlivy. Slyší mnoho nového, vidí všelicos nezvyklého, učí se poznávati Boha, Boží stvoření, nahlédá do Božích skutků. Tu pak zahradníku dítě — učiteli — velmi na tom záleží, aby dítě jako svou nejmilejší, nejlepší květinu, nejlépe ošetřoval, pěstoval, vštípil mu do srdce zárodky bohumilých ctností, šlechetných zásad, krásných vlastností, aby z něho vychoval ctnostného jinocha, mravnou, cudnou dívku, aby z nich odchoval nábožné členy své Círкви a věrné děti své vlasti.

Běda dítěti, které v tom věku, kdy popřáno mu v zahradě našich škol růsti, prospívati, kvěsti, místo školy se toulá, místo aby rostlo zakrňuje, místo aby prospívalo, lenoší!

Tak roste pomalu malý strom; v několika letech sesílí, dostává silný základ, z něhož rostou kmeny, větve, ratolesti, lístky.

Těž dítě vychází ze školy. Vyrostlo již, sesílilo, ve škole dostalo silný základ mravního života, potřebného umění. Také dítěti z tohoto základu, z toho kořene vzrůstati má silný peň a z kmenu větve, ratolesti, listy. Co jest asi základem života našeho? Tím jest pevná, stálá, živá víra. Z víry vyrůstá peň naděje a z naděje větve lásky, ratolesti různých oněch ctností, květy spokojenosti a souladu života našeho, ovoce dobrých skutků, jež všecky z lásky plynou!

Krásný jest zajisté strom ve květu svém, užitečnější v ovoci svém! Krásná jest doba květnatého mládí, užitečnější a záslužnější doba pracovitě mužnosti, ovoce přinášejícího stáří!

Josef byl synem zahradníka u vrchnosti v lidnatém městě. Špatnými druhy sváděn, nerad chodil do školy. Kdysi duch zlý našeptal Josefovi: »Nechod dnes do školy, jdi raději, skryj se ve štěpnici otcově pod stromem a odpočiň sobě v milém chládku!«

Josef uposlechl svůdce, vytratil se z domu a schoval se v úkrytu štěpnice otcovy a spokojeně si odpočíval.

Tu náhle stojí před ním otec. Rychle vyskočí Josef a neví, má-li prchnouti, či zůstat a otce odprositi. Zmaten tu stojí a v rozpacích klopi oči k zemi.

»Pojď sem, Josefe,« řekl otec bolestně, ale laskavě, »pojď sem, a pohleď na tuto jabloň krásnou! Hle, jak stkví se květem svým, jak vzhůru pohlíží k nebi, jak připravuje se, by na podzim vydala mnoho ovoce šťavnatého, krásného! A ty, synu můj, ty bys nechtěl podobati se stromu tomuto, ty bys nechtěl zdobiti duši svou květem ctností, kterým ve škole se učíš, ty bys nechtěl připravit sobě i mně i matce své spokojené, zasloužené stáří?«

»Odpusťte, otče, již chci býti hodným dítětem!« řekl Josef a šel do školy a nikdy již nebyl pokárán.

Ano, milé děti, dokavád stromky jste mladými, učte zdobiti si duši svou krásnými květy čistoty, pokory, milosrdenství, zdobte ji květy pilnosti, vděčnosti a zbožnosti, chraňte se jako mladé stromky před mrazem vášní a žádostí špatných, utíkejte před větrem zlých společností i míst, chraňte se červa liřichu všelikého!

Ježíš Kristus pak, onen Boží zahradník, přesadí také vás do zahrady Své nebeské. Ať tedy, milení žáci, každý z vás jest stromkem dobrým, který dobré nese ovoce! Ať zvláště ti, kteří opustí ústav náš, často vzpomínají na tuto zahradu svou, na školu svou, kde vychováváni byli, ať i v zahradě světa aspoň takové květy, takové ovoce vydávají, jako zde to činili!

Končím slovy známé písně trochu pozměněnými:

Znám já zahrádku, místečko krásné,
svítí tam slunko na věky jasné.
Pokora, láska, naděje, víra,
do té zahrádky dvéře otvírá.
Kéž bys mi, Bože můj, z lásky daroval,
bych se v Tvé zahrádce věčně radoval! Amen.

Fr. Chramosta.

Neděle VIII. po Sv. Duchu.

(Poslední ve školním roce)

»Co učiním?«

Luk. 16, 3.

Promluva tato, kterou naposledy v tomto školním roce k vám, milení žáci, mám, týká se hlavně těch, kteří ústav náš miní opustiti, a ku kterým naposledy z tohoto místa mluvím.

A tu zdá se mi, jakoby i vám Kristus Pán ústy onoho boháče řekl: »Vydej počet z vladařství svého; již nebudeš moci vládnouti!« I řekl vladař sám u sebe: »Co učiním?«

Ano, vydejte a vydáte počet z vladařství svého, děti milé, již nebudete moci vládnouti. Již nebudete moci choditi sem, jak až posud jste činily, již nebudete moci poslouchati slova, rady, napomenutí, povzbuzení, jak až posud jste poslouchaly, již nebudete navštěvovati tyto síně umění a bázně Boží, kam tak rády jste spěchaly! Život jiný, nový, hlučnější, svůdnější, ale i nebezpečnější, kde plno úrazů a klamných slují, plno číhajících ještěrů a hadů, plno úlisných lišáků, život veřejný otvírá vám svoje brány.

Tu zajisté důležitá jest otázka. Co učiním?

Když po smrti otce Davida Šalomoun na trůn nastoupil v Israeli, ukázal se mu Hospodin jednou ve snách a řekl: »Žádej, zač chceš, a dám tobě!« Šalomoun odpověděl: »Hospodine, Ty jsi učinil, abych kraloval nad lidem Tvým, já pak ještě nezkušený a slabý mládenec jsem. Dejž mi tedy srdce k umění schopné, abych mohl lid Tvůj dobře souditi a rozeznati mezi dobrým i zlým«. I líbila se Hospodinu ta prosba a proto řekl: »Žes žádal za věc tu a neprosil's za dlouhý věk, ani za bohatství, ale žádal jsi sobě moudrosti: hle, učinil jsem tobě podle přání tvého a dal jsem tobě srdce moudré a rozumné, tak že žádného tobě rovného nebylo a nebude. Ale i to, zač jsi neprosil, dal jsem tobě, totiž bohatství a slávu.«

Kéž každý z vás, jinoši milí, tu modlitbu Šalomounovu dobře si zapamatuje! Co učiníte nyní, v této chvíli? »Hospodine,« zvolte, »Ty jsi učinil, že nastoupiti máme nyní cestu života veřejného, nebezpečnou a klamavou! My pak ještě slabi a nezkušení mládenci jsme. Dej nám, Hospodine, srdce k umění schopné, abychom dobře rozeznávati mohli mezi dobrým a zlým. My neprosíme Tebe ani za dlouhý věk, ani za bohatství, ale žádáme sobě moudrosti, žádáme sobě, bychom Ti vždy čistým srdcem sloužiti, Tobě líbiti se mohli! My prosíme Tě, bychom Tebe Boha Otce svého poznávali a myslí pokornou Tobě sloužili. Ty znáš a zpytuješ všecka srdce a rozumíš všem myšlením lidským. Ty znáš také opravdové, upřímné předsevzetí naše. Rač nás, Hospodine, v tomto předsevzetí našem siliti a utvrzovati!«

Co učiním? Tak i vy dívky milé řekněte sobě! Co učiníme? Pán odjímá od nás vladařství.

V tiché cele kláštera Doksanského seděla v myšlénkách pohřížena Anežka Přemyslovna. Skloněna ke kříži, myslila u sebe: »Co učiním? Mám dáti ruku svou králům, nebo císaři německému, když mi svou nabízí, či mám srdce svoje Tobě dáti, můj spanilý, nebeský ženichu Ježíši Kriste? Co učiním, jsem na rozcestí.« A tu, hle, zdá se, jakoby tišince slyšet bylo hlas: »Moje buď, Anežko, moje buď!« A Anežka zůstala Kristovou nevěstou a jest nejjasnější perlou ve věnci světic českých a jest vzorem našich dívek českých.

»Moje buď, dívko, moje buď! volá také k vám Pán Ježíš dnes, dívky milé. Mně posvět srdce své, na mne vzpomínej v dobách zlých, mně obětuj čistotu svou, ať v kterémkoli stavu se

ocitneš, ať v štěstí a radosti, či bolu a utrpení, ať v mládí či stáří, obraz můj měj před očima a obraz mé drahé matky Marie!

Co učiníme? Ještě jednou a naposledy tažte se sebe děti milé! Vyjdete ze školy, vstoupíte na tržiště života, utkáte se v boji se světem, budete plouti mořem vám posud neznámým! Na bojišti života jděte jen vždy a všade za praporem Ježíše Krista! Znamení spásy naší kéž vás provází světem tímto! Kříž na čele, kříž na ústech, kříž na srdci a v srdci, s křížem počínejte, s křížem dokonávejte, s křížem dokonáte! Nezapomeňte na nás, učitele svoje, pište nám, modlete se za nás! Nezapomeňte na rodiče svoje a zvláště na třetí Boží přikázání, které velí, byste každou neděli a svátek do kostela na mši sv. šly a na ono přikázání, které velí, byste aspoň jednou za rok k sv. zpovědi a ke sv. přijímání přistoupily. Mořem života tohoto necht vám svítí maják sv. víry nerozborné, silné a věrné, naděje v časy lepší po smrti a láska účinná k Bohu a člověčenstvu!

Louče se s vámi, kteří odcházíte na vždy, končím slovy starého Tobiáše: »Děti mé, po všechny dny života svého, mějte na paměti Boha, všelikého času dobrořečte Jemu a prostě, aby vaše cesty spravoval! Chudý třeba život povedete, ale mnoho dobrého míti budete, jestliže se báti budete Boha a odstoupíte ode všelikého hříchu a dobře budete činiti!«

Odovězte pak na prosbu mou slovy Tobiáše mladého: »Všecko, všecko, co nám přikázal, budeme činiti!« Amen.

Fr. Chramosta.

Listy vědecké.

Jak nakládal Lutr s Písmem svatým.

Biblicko-exegetická úvaha.

Napsal Dr. ANTONÍN BRYCHTA.

(Pokračování.)

»Lutherum infalsasse ac pseudermentia sua vitiasse scripturam utriusque testamenti, certius est, quam ut negari queat.«

Wicelius, De arbore bona 1545.

II. Proto přišel na svět Kristus, a by za nás zákon vyplnil¹⁸⁾ a nám své zásluhy, svou spravedlnost a svatost přivlastnil, čím bylo lidem zjednáno ospravedlnění.¹⁹⁾ Díla Kristova musí člověk se chopiti a si je přivlastniti, co Bůh přijímá tak, jako bychom to byli sami vykonali.²⁰⁾ Přivlastnění to děje se jedině vírou,²¹⁾ kterou člověk věří, že jsou mu hříchové odpuštění pro zásluhy Kristovy.

Z této hlavní zásady o ospravedlnění plynou následující důsledky:

¹⁸⁾ »Zákonem« rozuměl Lutr souhrn mravních povinností člověka, jež zachovávatí velí mu hlas jeho svědomí.

¹⁹⁾ »Vocabulum justificationis — tak doličuje věc konkordní formule — in hoc negotio significat, justum pronuntiare, a peccatis et aeternis peccatorum suppliciis absolvere propter justitiam Christi, quae a Deo fidei imputatur.« Podobně učil Kalvin a confessio Augustana.

²⁰⁾ O tomto ospravedlnění praví Lutr na rozličných místech svých spisů, že jest nám Kristus darován, nazývá je cizí ozdobou (t. Krista, milostným rouchem, jímž jsme přioděni atd., kteréžto výrazy ukazují vesměs k tomu, že ospravedlnění člověka není skutečné a vnitřní, není duchovní jeho obnovení a obrození, nýbrž pouze něco vnějšího, podobajíc se pláští, kterým bývá člověk přioděn, pod nimž ale hříchy jeho zůstávají.

²¹⁾ »Fides — praví — tantum ob eam causam justificat, quod gratiam Dei et meritum Christi tanquam medium et instrumentum apprehendit et amplectitur.« Netřeba podotýkati, že v nauce o ospravedlnění rozumí Lutr vírou »fidem specialem«, kterou člověk očekává své ospravedlnění od zásluh Kristových. Srovn. Möhler l. c. pag. 190.

1. Ospravedlnění dochází člověk jedině a výlučně důvěrou, že jsou mu hříchy pro zásluhy Kristovy, který Svou smrtí za hříchy naše zadost učinil, odpuštěny, a On u Boha přijat na milost.²²⁾

2. Spravedlnost Kristova je spolu spravedlnost naše, kterou si pevnou důvěrou v milosrdenství Boží přivlastňujeme beze všeho spolupůsobení,²³⁾ aby nebyla ztenčena čest a sláva Boží, nýbrž veškeré naše ospravedlnění bylo jedině a výlučně dílem Boha.²⁴⁾

3. Ospravedlnění člověka není ospravedlnění skutečné, jsouc pouze přivlastněním spravedlnosti Kristovy (*imputatio alienae justitiae sc. Christi*), tedy spravedlnosti cizí, ježto musí Kristus za člověka všechno vykonati.²⁵⁾

4. Důsledně není ospravedlnění ono právě vnitřní ospravedlnění (*justitia inhaerens*), kterým by se mravní život člověka zušlechtoval a obnovoval, nýbrž je něčím vnějším, člověka pouze jako nějaký plášť přikrývajícím,²⁶⁾ při čemž člověk pro svou po-

²²⁾ Proto dokládá Lutr: »Pravá víra neví ničeho ani o hříchu ani o zásluhách; člověk nestává se proto spravedlivým, že koná (dobré) skutky, nýbrž že se chopí skutků jiného, t. j. zásluh Kristových.« Viz: Döllinger l. c. pag. 52. Jinde pak praví: »Haec gloria christiani est, scire, quod sua justitia sit, credere in Christum, divina misericordia sic reputante et promittente. Sic christianorum justitia *reputative tantum justitia est*, non formaliter.« Opp. lat. Jen. III. f. 428.

²³⁾ »Si enim — tak dovozuje Lutr — nostris laboribus et afflictionibus (t. j. konáním zákona Božího a dobrých skutků) ad conscientiae quietem pervenire oportet. ut quid ille (Christus) mortuus est? Igitur non nisi in illo per fiducialem desperationem tui et operum tuorum pacem invenies; Disces insuper ex ipso, ut sicut ipse suscepit te, et peccata tua fecit sua, et suam justitiam fecit tuam.« Srovn. Döllinger l. c. pag. 14. Proto tvrdí Lutr ve svém komentáři k listu ku Galatským, že evangelium — jsouc blahou zvěstí — neučí, co by měl člověk konati, (!) nýbrž co Kristus za něho vykonal, by jej od hříchu a smrti vysvobodil. To velí evangelium přijmouti a věřiti, což je hlavní článok učení křesťanského. Döllinger l. c. pag. 37.

²⁴⁾ »Es wäre schiere nicht gut — míní Lutr — dass wir alles thäten, was Gott befiehet, denn er käme um seine Gottheit, und würde, darüber zum Lügner, und kündte nicht wahrhaftig bleiben.« (Tischreden, Jena 1603, pag. 166). Z té příčiny učí na jiném místě (Comment. in Genes. cap. XIX. : »In spiritualibus et divinis rebus, quae ad animae salutem spectant homo est instar statuae salis, in quam uxor patriarchae Loth est conversa, imo est similis trunco et lapidi, statuae vita carenti, quae neque oculorum . . cordisque usum habet.« Ve výkladu listu ku Galat. praví Lutr výslovně: »Justificati sancti sunt sanctitate passiva, non activa.«

²⁵⁾ »Christianismus — vece Lutr — non est aliud, quam perpetuum exercitium loci: »Ecce Agnus Dei, qui tollit peccata mundi«, nempe sentire, te non habere peccatum, quamvis peccaris, sed peccata tua in Christo haerere.« Apud: Döllinger l. c. pag. 53. Jindy dokládá: »Naše blaženost nezakládá se ve skutcích našich, nýbrž v skutku cizím (t. Krista).« Díla Lut. díl XI. p. 2625.

²⁶⁾ Jest to tak zv. *justitia imputativa extra nos*. V ohledu tom praví Lutr: »Justitia nostra, qua coram Deo justus sumus, longissime est extra nos, extra omnia opera et cogitationes omnes sita.« Opp. lat. l. c. f. 444. — Proto stanoví výslovně: »Apud theologos Augustanae confessionis extra controversiam positum est, totam justitiam nostram extra nos esse quae-

rušenou přirozenost a z ní vyplývající hříšnost hříšníkem zůstává.²⁷⁾

5. Z toho přirozeně plyne, že může člověk býtí spravedlivým a zároveň hříšníkem, čili že je částečně hříšníkem a částečně spravedlivým, poněvadž mu jeho hříchové neškodí a nezstavují ho milosti Boží. Ano, aby ospravedlnění Kristem vykonané a nám připočtené jak náleží vyniklo, třeba jest hříchu hodně se oddati.²⁸⁾

6. Z právě uvedené zásady dále následuje, že spravedliví jsou právě tak hříšníci jako nespravedliví, poněvadž člověk následkem zcela zkažené přirozenosti lidské ustavičně hřeší, a poněvadž všechny hříchy, ať jsou všední neb těžké, — an není mezi nimi dle učení Lutrova podstatného rozdílu — žalují na člověka u Boha stejnou měrou.²⁹⁾

7. Dokud člověk věří, nemůže ospravedlnění pozbyti,³⁰⁾ třeba i hřešil, poněvadž Kristus zákon za věřící dokonale vyplnil a hřích se jim — dokud věří — nepřičítá,³¹⁾ ba vlastně hříchem ani není,³²⁾ an jediným hříchem je nevěra.³³⁾ (Pokrač.)

rendam camque in solo Jesu Christo consistere.« Viz Möhler l. c. pag. 135. n. 3.

²⁷⁾ Výslovně praví o ohledu tom konkordní formule III. § 15.): »fideles per fidem propter obedientiam Christi justi pronunciantur et reputantur. etiamsi ratione corruptae naturae suae adhuc sint maneatque peccatores, dum mortale hoc corpus circumferunt.«

²⁸⁾ Díla Lutr. VIII. 2054; — V. 1682. Srovn. Döllinger l. c. pag. 119 a nn. V opětně zmíněném výkladu listu ku Galat. praví Lutr zřejmě: »Habemus semper regressum ad istum articulum, quod peccata nostra tecta sint, quodque Deus ea non velit nobis imputare.« — non quod peccatum non adsit, imo peccatum adest vere, et pii illud sentiunt, sed absconditum est et non imputatur nobis a Deo propter Christum, quem quia fide apprehendimus, oportet omnia peccata non esse peccata.« — Co se týče hromadění hříchů, znám jest výrok Lutrov v listu jeho k Malanchtonovi, jenž stal se historickým: »Esto peccator est peccata fortiter, sed fortius fide et gaude in Christo; .. peccandum est, quamdiu hic sumus.« Viz Möhler l. c. p. 161.

²⁹⁾ Srovn. Möhler l. c. pag. 131 a n. Že i svatí jsou hříšníci, vyjádřil Lutr těmito pozoruhodnými slovy: »Omnis sanctus conscienter est peccator, ignoranter vero justus; peccator secundum rem, justus secundum spem.« Peccator revera, justus vero per reputationem Dei miserentis. Viz Döllinger l. c. pag. 12. a n.

³⁰⁾ »Ita vides — dokládá Lutr (de captiv. Babyl. tom. II. fol. 264.) — quam dives sit homo christianus, etiam volens non potest perdere salutem suam quantiscunque peccatis, nisi nolit credere.«

³¹⁾ »Definimus — vece v ohledu tom Lutr — hunc esse christianum, non qui non habet aut non sentit peccatum, sed cui illud a Deo propter fidem in Christum non imputatur.« Döllinger l. c. p. 119.

³²⁾ Věřící má říci dle učení Lutrova: »Mé hříchy nejsou mé, poněvadž nejsou ve mně, nýbrž jsou cizí a jiného, totiž Kristovy (an je na sebe vzal a svou smrtí přemohl, proto nemohou mě zraniti.« Opp. lat. l. c. 425.

³³⁾ Díla Lutr. XIX. 343. Dokud člověk věří, nehřeší. Zhřešil-li, jest to důkazem, že pozbyl víry, již s těžkým hříchem sloučiti nelze. Novým vzbuzením víry dochází člověk opět ihned ospravedlnění a pokoje svědomí. Srovn. Döllinger l. c. díl I. str. 59. — Lutr mnil dokonce, že v příčině ospravedlnění jsou velící hříšníci ve výhodě před těmi, kteří se snaží přikázání Boží zachovávatí a spravedlivý život vésti,

O Josefu egyptském.

Apologeticky uvažuje fil. dr. EUG. KADEŘÁVEK.

(Dokončení.)

IV. Filosofická pravda příběhu o Josefovi.

Příběh o Josefovi neodporuje naukám filosofickým: theologii přirozené, psychologii a ethice přirozené.

Jím na jevo vychází: 1. že Bůh, jemuž sloužil Josef, jest jediný a pravý; neboť zázračně seslal úrodu a hlad na zemi modloslužebnou; 2. že tento Bůh jest mocný; neboť překonal zlobu bratří Josefových a manželky Putifarovy a zahanbil pověru egyptských hadačů; 3. že tento Bůh prozřetelně řídí lidské děje a zlých záměrů, jež mají překaziti Jeho úmysl, užívá k tomu, aby vykonal, co ustanovil; 4. že tento Bůh moudře užívá prostředků, jež k cíli vedou; 5. že laskavě a dobrotivě pečuje o ty, kteří k Němu lnou; 6. že spravedlivě tresce a milosrdně hojí.

Příběh o Josefovi, s hlediště psychologického uvažovaný, odpovídá životu lidskému, jaký známe ze zkušenosti. Neboť co se přihodilo v rodině Jakubově, co zastihlo Josefa v Egyptě, není nemožno; osoby myslí, mluví a jednají jako lidé, po lidsku; s tím vším spojuje se souladně, co Bůh činí nadpřirozeně, čím Bůh zasahuje do přirozených poměrů lidských. Povahy osob líčeny jsou psychologicky, vyvinují se ne nepřirozeně, nechovají samy v sobě odporu; mezi povahami a skutky panuje shoda; ctnosti a nepravosti se vyskytují, jaké nejsou nemožny u lidí, a líčeny jsou pravdivě. Nitro lidské nám spisovatel otvírá prostě, velkolepě, dojemně, půvabně, zkrátka krásně, tak že ani s hlediště psychologického ani aesthetického nic nelze namítati; příběh jeho se líbil, se líbí a líbiti se bude všem, i vzdělaným i méně vzdělaným, věku i mladého i pokročilého; city šlechtné vzbuzuje a čtenáře vzdělává.

Také požadavkům ethiky filosofické příběh o Josefovi vyhovuje. Neboť ctnost se líčí jako ctnost, nepravost jako nepravost; ona dochází odměny, tato jest provázena výčitkami a lítostí odčiněna. Krásné a mnohé ctnosti prokazuje Josef. víru a důvěru v Boha pravého, věrnost ke svým představeným, čistotu, lásku ke svému otci a bratřím, pečlivost o dům Putifarův, o vězně a Egypt.

V. Nadpřirozený ráz příběhu o Josefovi.

Josef, syn Jakuba, prostředníka zjevení Božího, prokazoval v celém příběhu až do své smrti věrně víru v Boha nadpřirozeně se zjevujícího; neboť veřejně vyznával, že budoucnost zná a lidem

poněvadž tito jsou v ustavičném nebezpečí, státi se samolibými a důvěřovati ve své skutky. Proto měl Lutr za to, že pravdivé je německé přísloví: »Vom Galgen fliegen mehrere Menschen gen Himmel als vom Kirchhofe!« (Vyd. Valch. VI. 548.)

zjevuje Bůh, ve kterého on věřil, své syny vedl k témuž Bohu a před smrtí žádal, aby pohřben byl v zemi zaslíbené, do které že jedenkrát podle slibu Božího potomci Jakubovy přijdou, předpověděl. Skrze Josefa Bůh očistil syny Jakubovi, aby byli hodnějšími praotci národa od Boha vyvoleného a zjevením Božím významenaného, a Josefa užíval za prostředek, aby rodina Jakubova se usídlila v Egyptě a národ z ní vzešlý stal se schopným k uzavření nadpřirozené smlouvy s Bohem. Z příběhu o Josefovi patrně, proč prvorozenství a messianské prostřednictví bylo Rubenovi, synu nejstaršímu, odňato, a proč onoho se dostalo Josefovi a po něm jeho dvěma synům, tohoto Jůdovi.

V příběhu o Josefovi dělo se nadpřirozené zjevení Boží prostředky nadpřirozenými: dvěma zázraky a častými věštbami prorockými, jež obojí také souvisejí se zjevením samým, jež obojí Bohu jsou možná a Boha důstojná, jakož i lidstvu prospěšná, ve které veškerý národ vyvolený povždy věřil. Zázračná byla sedmiletá úroda přehojná a sedmiletá neúroda; oba tyto děje nadpřirozené, právě zázraky, mají svým podkladem přirozeným poměry země egyptské. Josefovi zjevil Bůh ve dvou snech budoucí jeho postavení, jakého se mu také skutečně dostalo; toto předpovědění Boží není vaticinium post eventum, poněvadž zavdalo bratřím jeho příležitost k nenávisti, která se nehrozila vraždy, která je pohnula k tomu, aby Josefa prodali. Josefovi zjevil Bůh, co znamenají snové uvězněných dvou úředníků královských a snové Faraonovi; Josef umíraje předpověděl, že Bůh potomky Jakubovy přivede do země zaslíbené. Jakubovi, do Egypta se ubírajícímu, slíbil Bůh ve snech, že jej bude provázeti do Egypta, tam jeho potomky rozmnoží a je nazpět do země zaslíbené přivede. Také o těchto věštbách jest nám říci, že nejsou vaticinia post eventum; aniž je národ hebrejský, jenž rozeznával pravá proroctví od nepravých, pokládal za podvržená. Také vnuknutím Božím udělil Jakub požehnání svým synům a předpověděl, kde se usadí v zemi kanaanéjské jednotliví kmenové, jaká bude jich budoucnost. Co předpověděl, stalo se a sice po smrti Mojžíše, jenž jsa dějepiscem proroctví Jakubovo zaznamenal; pročez nejsou to vaticinia post eventum, věštby po výsledku vymyšlené.

Zvláštní pozornosti zasluhuje proroctví messianské které pronesl Jakub, když Jůdovi žehnal: »Jůdo, tebe chváliti budou bratří tvoji; ruka tvá bude na šíjích nepřátel tvých, klaněti se tobě budou synové otce tvého. Lvíče Jůda, na loupež, synu můj, vstoupil jsi; odpočívaje lehl jsi jako lev a jako lvíče, kdož zbudí ho? Nebude odňata berla od Jůdy a kníže z beder jeho, dokavad nepřijde, který má poslán býti, a on bude očekávání národů. Uvažuje k vinici oslátko své a ke kmenu vinnému, synu můj, oslici svou. Práti bude ve víně roucho své a v krvi hroznové plášť svůj. Krásnější jsou oči jeho nad víno a zubové jeho nad mléko bělejší (čili podle textu hebrejského: tmavé jsou oči jeho vínem a bílé zuby mlékem).« (1. Mojž. 49. 9—12.)

Jakub předpovídá Júdovi, že ho velebiti budou bratří pro sílu a statečnost a pro důstojnost knížecí, ze které se těšiti bude až po tu dobu, kdy přijde Messiáš, který je zde naznačen potomkem Júdovým; této slavné budoucnosti odpovídá majetek nejkrásnějšího podílu ze země zaslíbené. V tomto požehnání hlásá Jakub svobodnou vůli Boha uzavírajícího, že z Júdova potomstva se zrodí, až pozbude žezla knížecího, Messiáš, král mírumilovný a mír přinášející, od národů očekávaný.

Že v tomto proroctví mluví Jakub o slíbeném Spasiteli, vysvítá:

1. Z důvodů vniterních: a) Sv. Jeronym četl v textu hebrejském: *šiloach*, a přeložil: *qui mittendus est*; avšak poslán býti měl, jak slíbeno bylo v ráji a po té častěji, spasitel. Proto předpovídá Jakub spasitele. Jiní čtou: *šiloh*, jež odvozují od *šíl* (sémě, syn) a vykládají synem Júdovým ve smyslu obzvláštním; a za syna, t. j. potomka Júdova (neboť syna bezprostředně Júdova nemíní určitě Jakub), byl pokládán po Jakubovi spasitel slíbený. Tedy opět předpovídá Jakub spasitele. Jiní odvozují *šiloh* od *šala* a vykládají to slovo králem mírumilovným a mír přinášejícím, tedy spasitelem slíbeným, jehož *Isaiáš* nazývá knížetem míru. (9. 5.) Tedy opět předpovídá Jakub spasitele. Jiní konečně čtou *šelloh* a vykládají: *ten*, jemuž náleží, t. j. *berla*, tedy spasitel slíbený, k vůli němuž pozemské království národa vyvoleného Bůh založil, jež by připravilo králování messianské nade všemi národy. b) Hebrejské slovo *jikkehat* se vykládá rozmanitě: *expectatio*, *oboedientia*, *congregatio* (*gentium*). Tedy smysl té věty, kde čteme *jikkehat*, je tento: Jej očekávati budou, jeho poslušní budou, v něm se shromáždí národové. Tedy budiž smysl jakýkoli, označen je spasitel slíbený.

2. Z důvodů zevnějších. Proroctví Jakubovo úzce souvisí s proroctvími messianskými; spasitel slíbený byl označen potomkem ženy, *Sema*, *Abrahama*, *Izáka*, *Jakuba*; poněvadž Jakub měl 12 synů, slušelo se, aby naznačil, z kterého z nich spasitel slíbený jedenkrát vzejde. A potomní proroctví messianská vztahují se patrně k proroctví Jakubovu; neboť *Aggaeus* (2. 8.) praví o Messiáši: *Desideratus cunctis gentibus*; *Isaias* (2. 2—5; 11. 10; 51. 5; 68. 18): *ad eum convertentur gentes, eum expectant gentes*; *Žalmista* (71. 7—11; 21. 28, 29.): *Regi pacis oboedient populi*.

3. Tradice staré synagogy a staří vykladaelé Písma svatého z národa židovského pokládají proroctví Jakubovo za messianské; tentýž smysl v něm nalezájí sv. Otcové jak řečtí, tak latinští, a theologové církve západní a východní po všechny doby.

Pročez zamítneme výklady Židů pozdějších, kteří církvi katolické odporovali a odporují, a rozumářů protestantských, kteří proroctví Jakubovo pokládají za proroctví podvržené, po výsledku vymyšlené (*vaticinium post eventum*) a *šilo* pokládají za město *Silo* ve 4. pádu na otázku *ka m*.

Konečně proroctví Jakubovo oznamuje, kdy Messiáš přijde. Tu rozhodují dvě slova: *šebet* (*berla*) a spojka *a d-ki* (až).

Šebet znamená ve smyslu původním prut, hůl, ve smyslu přeneseném trest holí vykonaný, anebo moc označenou žezlem, prutu nebo holí podobným, a sice buď moc královskou anebo moc národa, pokud se těší z autonomie. V proroctví Jakubově nemá šebet smyslu původního; ani neznámá trest, nýbrž buď moc královskou. anebo aspoň autonomii národa. Adki znamená: až po tu dobu, kdy. Tedy smysl proroctví je tento. Messias přijde v tu dobu, kdy pozbude kmen Jůda své samostatnosti.

Věru nepravdivě vykládají pozdější Židé, církvi katolické odporující, adki, dělíce tuto spojku na dvě slova: ad, t. j. na věky, a ki t. j. poněvadž. Neboť toto rozdělení nešetří znaménka mezi ad a ki, které znamená, že obě slabiky tvoří spojku; a d samotné neznámá: na věky; smysl proroctví tak vyloženého jest podivný a nehistorický: nebude odňata berla od Judy na věky, poněvadž Messias přijde. Jiní opět Židé říkají, že praví-li Jakub: »bude odňata . . ., dokavad nepřijde Messias«, lze odtud souditi, že i dále nebude odňata, když přijde, a uvádějí v. 7. z 1. knihy Mojž. kap. 8.: Krkavec nevracel se, dokavad nevyschly vody na zemi; neboť nevrátil se, ani když vyschly. Ovšem mívá někdy ten smysl adki, donec v písmě sv.: I. Mojž. 8. 7; 28. 15; Žalm 111. 8; Mat. 1. 25; I. Tim. 4. 13. Avšak samo sebou neznámá adki, donec nic než: něco trvati bude až po jistou dobu; zdali to dále trvati bude po uplynutí té doby či nic, nevysvítá ze spojky adki, donec, nýbrž z jiných důvodů. Proto tvrdí-li odpůrcové, že ani dále nebude odňata, bez důvodu tak tvrdí, opírajíce se jediné o adki. Vychází tedy na jevo z proroctví Jakubova, že před příchodem nebude odňata. Než poněvadž skutečně byla odňata, netoliko znamená tento děj dobu příchodu, ale také souditi musíme ze slov Jakubových, že tento děj byl předpověděn jako znamení příchodu.

Předpověděl tedy Jakub, že, jaký a kdy přijde Messias.

Josef je typem Messiasše. Neboť byl od otce vroucně milován, od bratří nenáviděn a pronásledován, nebylo mu věřeno; byl od nich pohaněn, svlečen a za peníze prodán; ač nevinný, byl dán do žaláře; byl se dvěma vězni, kterým předpověděl budoucnost; byl ze žaláře vyveden a oslaven; všichni byli k němu odkázáni a on je zachránil; bratřím odpustil. Je též typem sv. Josefa, panického manžela P. Marie a pěstouna P. Ježíše, k němuž nás odkazuje Církev sv., Jakub je typem Simeona; neboť spatřiv Josefa, zvolal: Nyní rád zemru, když jsem tvou tvář opět spatřil. Je typem křesťanů; neboť ctil královskou moc Josefovu. Zehnaje Efraimovi a Manasse-ovi vzýval Boha třikrát, čímž nevěda naznačil řízením Božím nejsvětější Trojici Boží. Bratři Josefovi jsou typem národa židovského, který zavrhl Messiasše, ale jak později předpověděno, jedenkrát kajicně k němu se vrátí. Jůda je typem Messiasše; neboť otcí se zaručil za bratra Benjamina a chtěl se státi otrokem, aby jej zachránil. Nazván jsa lvem od otce a maje slíbeno, že bude ctěn od bratří a že obdrží nejlepší podíl, předobrazuje Messiasše.

Z oboru právního.

Farář, jenž zapravil výlohy pro kostel, ačkoli výlohy ty po rozhodnutí kompetentního úřadu administrativního nevážnou na důchodech farních, nemůže, pokud rozhodnutí toto má právní platnost, žalobou o doplněk kongruový před říšským soudem provésti, aby výdaje ty započteny byly (na účet) matice náboženské.

Nález c. k. říšského soudu ze dne 26. dubna 1895. č. 96.

Don Roco Slovinič, farář ve Skripu na ostrově Bračském, žaloval c. k. státní pokladnu, vlastně c. k. ministerstvo kultu a vyučování u c. k. říšského soudu žalobou de praes. 8. listopadu 1894. č. 324., jížto žádal, aby právem uznáno bylo, že mu jakožto samostatnému správci duchovnímu ve Skripu přísluší kromě doplňku kongruového, c. k. místodržitelstvím Zadorským jemu již přisouzeného, ještě další doplněk kongruový per 167 zl. 70 kr. ročně, a že c. k. ministerstvo kultu a vyučování, chce-li se vyvarovati exekuce, jest povinno: 1) jemu roční vyšší obnos 167 zl. 70 kr. od 21. prosince 1890. až do dne rozsudku spolu se zákonnými úroky z prodlení po každé ode dne splatnosti ve 14 dnech k výplatě poukázati; 2) jemu ode dne rozsudku, pokud bude působiti jako samostatný správce duchovní ve Skripu, kromě přisouzených mu již 139 zl. 70 kr. ještě dalších 167 zl. 70 kr. na doplněk kongruový způsobem zákonně předepsaným a ve lhůtách, jak týž zákon je určuje, k výplatě poukázati; 3) jemu útraty tohoto sporu nahraditi.

C. k. říšský soud pojednav veřejně o této žalobě dne 26. dubna 1895., nalezl za právo: Žádost žalobní pro tentokráte se zamítá, a to z těchto

důvodů:

Dle § 3. č. 2. ad c) zákona ze dne 19. dubna 1885. ř. z. č. 47. výdeje peněz a peněžných hodnot ze závazku na důchodech váznoucího dle prvního odstavce výše uvedeného paragrafu započísti jest ve fassích, za příčinou doplňku kongruového podáváných, do výdejí.

Dle tohoto zákonného ustanovení žalobce ve své fassi, kterou podal dne 6. listopadu 1890., vřadil do výloh částku 167 zl. 70 kr. pro závazky na obročí jeho nadačně váznoucí. Tyto závazky neboli povinnosti dle výkazu žalobcem podaného záleží v tom, že ze svého farního důchodu má pro kostel ve Skripu k bohoslužbě víno, olej, svíčky dodávati a jiné výdeje zapravovati.

Leč dalmatské c. k. místodržitelství upravujíc výše uvedenou fassi žalobcovu nálezem ze dne 20. prosince 1890. č. 23.602. vyloučilo neboli škrtlo uvedenou právě položku výdajní jakožto neoprávněnou, poněvadž nebylo prokázáno, že výše uvedené výdaje

na účely bohoslužebné vážnou na důchodech farních, anýť spíše dle povahy své zapravovány býti mají ze jmění kostelního. Proto také přisouzen byl žalobci shora citovaným náležením upravovacím doplněk kongruový jen 139 zl. 70 kr.

Touto žalobou pak žalobce žádá, by mu právě uvedený doplněk kongruový zvýšen byl další částkou 167 zl. 70 kr. na výdeje, jimiž dle udání svého kostelu jest povinen a zavázán.

Žádost žalobní pro tentokrát nelze uznati odůvodněnou.

Již dřívější farář Skripský, Don Giovanni Vulich, činil nároky na zvýšenou své kongruy z matice náboženské o 160 zl. konv. m. a odůvodňoval žádost svou tím, že povinen jest zapravovati rozličné výdeje pro kostel Skripský k účelům bohoslužebným částkou 160 zl. z příjmů z pozemků a práv dominikálních neboli vrchnostenských, příslušících k důchodům farním.

Leč c. k. místodržitelství zaderské vyšetřivši věc uznalo náležením ze dne 17. dubna 1866. č. 5386. souhlasně s gubernijními dekrety ze dne 7. prosince 1842. č. 22776 a ze dne 29. července 1846. č. 14.566, že důchody z pozemků a dominikálních práv, faře Skripské plynoucí, pro minulost jakož i pro budoucnost všeho závazku jsou prosty a nezkrácené a bez újmy přísluší farářům, pročež tento nemůže činiti nároků na doplněk své kongruy. Tomuto rozhodnutí, jež připsáno téhož data a čísla sděleno bylo biskupskému ordinariátu Hvarskému (Lessinskému), nikdo potom již neodpíral.

Žalobce byl tedy na základě tohoto rozhodnutí oprávněn každý výdej z důchodů farních pro kostel Skripský na účely bohoslužebné zastaviti potud, pokud rozhodnutí výše jmenované mělo právní platnost a pokud nějakým jiným kompetentního úřadu rozhodnutím nebylo zrušeno.

Jestliže však přes to přese vše z farních důchodů zapravil ony výdeje pro kostel, jak tvrdí, pak považovati jest výdej ten jakožto výdej na vlastní vrub učiněný a nemůže tudíž, pokud shora citované rozhodnutí místodržitelské v platnosti trvá, výše uvedené výlohy započísti neboli účtovatí matici náboženské.

Dle toho bylo nutno žádost žalobní pro tentokrát zamítnouti.

Václav Kocián.

Obor působnosti církevních konkurenčních výborů (na Moravě).

Nález správního soudu ze dne 3. listopadu 1894. č. 4044.

Čeněk Grimm, svobodný pán ze Südeny, založil roku 1840 nadaci ve prospěch farního kostela v Tršicích na Moravě. V jistém sporu o konkurenci stavební žádal a domáhal se církevní konkurenční výbor tršický, aby přiznána mu byla ingerence neboli vliv na správu této nadace. C. k. ministerstvo kultu a vyučování v pořadí instančním rozhodnutím ze dne 12. června 1893. č. 12501., však uznalo, že žádaná ingerence, vlastně spoluspráva jmenované

oné nadace konkurenčnímu výboru tršickému nepřísluší, poněvadž ani zemským zákonem moravským ze dne 2. dubna 1864. č. 11., ani ustanoveními zakladatelovými není odůvodněna, leč dalo jmenovanému výboru na vůli, aby při budoucích stavbách ku platnosti přivedl své nároky na příbrání onoho jmění nadačního na zapravenou vzešlých výloh stavebních.

Do tohoto rozhodnutí ministerského konkurenční výbor tršický si stěžoval správnímu soudu, kterýžto však nálezem ze dne 3. listopadu 1894. č. 4044. stížnost tu jednak jakožto neodůvodněnou, jednak jakožto nepřípustnou zamítl a to z těchto

důvodů:

Stěžující si konkurenční výbor popírá zákonnost ministerského rozhodnutí výše uvedeného, a domnívá se, že přísluší mu právo spoluspravovati onu nadaci na základě §§ 41. a 42. říšského zákona ze dne 7. května 1874. č. 50., a to proto, poněvadž po zákonu zemském ze dne 2. dubna 1864. jest zástupcem obce farní, kterážto, nestačí-li jmění církevní, o potřeby kostelní a farní (církevní) starati se má.

Nález správního soudu spočívá na těchto úvahách:

O formální námitce, kterou zástupce stížnosti při veřejném líčení uvedl, že totiž řízení o věci té bylo nedokonalé a tedy nedostatečné, ježto od roku 1884. ani o upotřebení nadačních výnosů ani o nároku na příbrání jich na uhrazenou výloh konkurenčních nebylo rozhodnuto, správní soud uznal, by uvažováno nebylo, poněvadž tato věc v písemné stížnosti nebyla vytčena (§ 18. zák. ze dne 22. října 1875.), a pak že by o vzniklých tím otázkách, jak písemná stížnost vyvozuje, zvláště bylo jednati a teprve rozhodovati. (§ 5. l. c.).

O věci samé podotknouti sluší toto:

§§ 41. a 42. zákona z roku 1874, upravujícího vnější právní poměry Cirkve katolické, obsahují jenom všeobecnou zásadu, »dass an der Verwaltung des Vermögens der Kirchen und der bei denselben bestehenden kirchlichen Anstalten (Stiftungen u. dgl.) der Kirchenvorsteher, sowie eine Vertretung derjenigen Theil zu nehmen hat, welchen bei Unzulänglichkeit jenes Vermögens die Bestreitung der Auslagen für Kirchenbedürfnisse und die subsidiäre Haftung für die Verpflichtungen der Kirche oder kirchlichen Anstalten obliegt« (§ 41.), a pak ustanovení, že dle této zásady »das Vermögen der Pfarrkirchen gemeinschaftlich von dem Pfarrvorsteher, der Pfarrgemeinde und dem Kirchenpatrone zu verwalten ist« (§ 42.).

Tato ustanovení, jichžto podrobné provedení paragrafem 43. ¹⁾ vyhrazeno jest zvláštnímu zákonu, jenž teprve má býti vydán, ničeho tedy neurčují o tom, jakým způsobem zastupitelstvo farní obce ve správě jmění církevního jest zříditi, zvláště pak neobsahují nařízení, že po zákonu o církevní konkurenci z roku 1864. zřízený

¹⁾ § 43 zní: »Die nähere Ausführung der in den §§ 41 und 42 aufgestellten Grundsätze erfolgt durch ein besonderes Gesetz.«

výbor jménem farní obce v tuto správu (jmění církevního) uvázati se má. To bylo by teprve nutno stanoviti prováděcím oním zákonem v § 43. citovaného zák. říšského vyhlázeným, anebo prováděcími nařízeními, jež dle § 52., pokud nevyjde zmíněný onen zákon prováděcí, mají býti vydána, jež však doposud rovněž vydána nebyla. Z toho jde na jevo, že církevní konkurenční výbor v Tršicích podle zákona ze dne 7. května 1874. není oprávněn spoluspravovati jmění tamějšího kostela a tudíž — nehledě ani k tomu, že není tu žádného úředního rozhodnutí ve smyslu § 47.²⁾, jakého druhu jest ona nadace, Č. Grimmem, svobodným pánem z S., při kostele tršickém založená, — není konkurenční výbor onen ani kompetentním spolu účastniti se správy jmění této nadace.

Ovšem že vzhledem na ustanovení §§ 1. a 11. uvedeného zákona o církevní konkurenci nemůže tomuto výboru býti bráněno v konkrétních případech konkurenčních zasaditi se a vzíti o to, by jmění nadačního spolu užito bylo na zapravenou výloh stavebních, jak uznává to i minist. rozhodnutí, do něhož si stěžováno, — leč právo spoluspravovati jmění nadační ani tento zákon jmenovanému výboru nedává, poněvadž § 16. téhož zákona výbor onen označuje pouze »als das beschliessende und überwachende Organ für die im § 1. erwähnten Kirchenconcurrentz-Angelegenheiten,« čímž obor působnosti jeho omezuje jenom na tuto záležitost.

Že pak konečně konkurenční výbor nemůže byti počítán k »administratorům kostela,« jimžto zakladatel dodatkem závětním ddtto v Benátkách 15. ledna 1840. určil a svěčil správu onoho jmění nadačního, stížnost sama uznává, anať nevyvozuje nároku na spolusprávu, jižto pro výbor konkurenční hájí, z ustanovení zakladatelova.

Ježto tedy, jak ukázáno, stěžujícimu si výboru ani po zákonu ani po ustanovení zakladatelově nepřísluší ingerence na správu tohoto jmění nadačního, nemůže dle § 2. zákona ze dne 22. října 1875. ř. z. č. 36 ex 1876. ani býti oprávněn ustanovením příslušného listu nadačního stížností odpírati; i bylo tudíž nutno stížnost v prvé příčině jakožto neodůvodněnou, v příčině pak druhé jakožto nepřípustnou odmítnouti.

(Budw. XVIII. č. 8135.)

V. Kocián.

V ý m ě r a p ř í s p ě v k u, j e j ž m a t i c i n á b o ž e n s k é p o v i n n a j e s t p l a t i t i ř e h o l n í k o m u n i t a.

Nález c. k. správního soudu ze dne 3. listopadu 1894. č. 3971.

Benediktinský klášter sv. Markety v Břevnově, zastoupen svým opatem stěžoval si správnímu soudu, že c. k. mini-

²⁾ § 47 zní: Rein kirchliche Stiftungen verbleiben in der Verwaltung der kirchlichen Organe. Über Zweifel hinsichtlich der kirchlichen Natur einer Stiftung entscheidet in letzter Instanz der Cultusminister.

sterstvo kultu a vyučování výnosem ze dne 22. srpna 1892. č. 12926., a tolikéž i c. k. české místodržitelství provádějíc tento výnos ministerský vyřízením ze dne 14. dubna 1893. č. 106404., při výměře příspěvku tohoto kláštera matici náboženské za desítiletí 1881 —1890:

1. nepočítalo ryzí výtěžek z industrialii neboli průmyslový dle fasse, jak ji podal klášter, nýbrž dle výtěžků, finančními úřady za leta 1875.—1880. za příčinou výměry daně příjmové stanoveného;

2. že do výdejů za leta 1883.—1890. nepojalo úhrn daní, jak ve fassi uveden, per 18178 zl. 10 $\frac{1}{2}$ kr., nýbrž jenom na základě ryzího důchodu z pozemků dle nových katastrálních položek vyměřenou daň per 17050 zl. 96 $\frac{1}{2}$ kr.;

3. že vyloučilo z výdejů ve fassi uvedené patronátní výlohy na kostel bělohorský per 508 zl. 69 kr.; a posléze

4. že nevzalo zřetele na roční 6 $\frac{0}{10}$ úroky z půjčky 15000 zl., učiněné na zapravení příspěvku matici náboženské za minulé desítiletí, per 900 zl. jakožto vpočitatelnou výlohu, počínaje 1. lednem 1884.

Správní soud stížnost tuto zamítl jakožto neodůvodněnou nálezem ze dne 3. listopadu 1894. č. 3971. a to z těchto

důvodů:

Ad 1. Ustanovení § 6. alinea 2. ministerského nařízení ze dne 21. srpna 1881. ř. z. č. 112. »bei dem Einkommen aus gewerblichen Betrieben ist der 6jährige Durchschnitt des zum Zwecke der Einkommenbesteuerung von den Finanzbehörden angenommenen Reinertragnisses massgebend« již dle slovního znění rozuměti jest jakožto předpisu imperativnímu tím smyslem, že do příjmů z industrialii neboli z průmyslu, na něž při vyměřování příspěvku matici náboženské jest míti zřetel, započítán neboli vřaděn býti musí právě onen obnos, kterýž úřady finanční vyměřující daň z příjmů vyšetřily a zjistily jakožto ryzí výtěžek; tendence tohoto ustanovení vysvítá z motivů zákona ze dne 7. května 1874. ř. z. č. 51., jež výslovně a s důrazem praví, že příspěvek do matice náboženské vyměřovati jest na základě oněch přiznání a zjištění, dle nichž vyměřovány daně a poplatky státní, proto, poněvadž přiznání a zjištění tato nejspolehlivější poskytují dáta o skutečném důchodu té neb oné komunity řeholní.

Stěžující si klášter nedovodil ani, že by si byl stěžoval do velikosti daní příjmových, jemu z industrialii předepsaných, anebo že by při vyšetření a zjištění rozhodujících pro tuto daň momentů nebylo přesně šetřeno a dbáno předpisů zákonných. — V tom tedy jeví se uznání správnosti výsledku konaných šetření a zjištění a nelze důvodně tvrditi, že onen příspěvek pro matici náboženskou nebyl vyměřen na základě důchodů skutečných, nýbrž jenom prostě diktovaných.

Ad 2. Dle § 12. ¹⁾ cit. zákona příspěvek do matice náboženské má býti i tenkrát znova vyměřen, když trvale vzrostly neboli rozmnožily se příjmy poplatníkovy anebo jmění, jež výměry jest základem. Uvážíme-li toto ustanovení spolu s ustanovením § 6. téhož zákona, jež o příjmech a výdajích zmiňuje se odděleně neboli o každých zvlášť, přihlížíme-li k četným ustanovením ministerského nařízení ze dne 21. srpna 1881., jež zamýšlejí ryzí důchod komunity, příspěvkem povinné, stanoviti dle jejich příjmů a výdajů, posílec uvážíme-li, že každý důchod vůbec z pravidla jest resultátem porovnání příjmů a výdajů, nelze přisvědčiti názoru ve stížnosti uvedenému, že totiž citované ustanovení vztahuje se jen na položky příjmové, nikoli však též na nějakou změnu položek výdajových, ano spíše jest uznati, že i trvalé zmenšení výloh jest již trvalým zvětšením příjmů.

Takovýmto trvalým zmenšením výloh považovati jest však po zákonu ze dne 28. března 1880. ř. z. č. 34. nastalé snížení daně pozemkové již dle vskeré tendence citovaného právě zákona a jest tímto smyslem taky v ministerském nařízení ze dne 2. února 1884. ř. z. č. 30. projednáno (vyřízeno), anť dle čl. II. onoho zákona vyšetřená a stanovená daň za 15leté periody daňové nesmí býti zvýšena, a v ministerském nařízení ze dne 21. srpna 1881. přímo s důrazem vytčeno, že ryzí důchod z pozemků, vyšetřený a stanovený dle nových položek katastrálních, a dle toho znova vyměřená daň pozemková jsou trvalou změnou příjmů a výdajů řeholní (duchovní) korporace, jež povinna jest odváděti příspěvek matici náboženské.

Ministerské nařízení ze dne 2. února 1884. ř. z. č. 30. vztahovati jest na oba §§ 7. a 9. ministerského nařízení ze dne 21. srpna 1881. a sice tak, že když do příjmů některé duchovní korporace pojat byl dle nových katastrálních položek zmenšený výtěžek, nutně též smí do výdejů jen dle toho znova vyměřená menší daň pozemková s přírážkami býti vpočtena. —

Dle místodržitelských vyřízení ddo 7. června 1890. čís. 40110 a 60429, jakož i ze dne 14. dubna 1893. č. 106404., jimižto stěžujícím si klášteru vyhrazeno bylo, že podati může dodatečné přiznání dalších zvětšení a zmenšení příjmů, jež udála se v letech

¹⁾ § 12 zák. ze 7. května 1874. ř. z. č. 51 zní doslovně: Eine innerhalb des Zeitraumes, für welchen der Religionsfondsbeitrag bemessen worden ist, eintretende dauernde Vermehrung oder Verminderung des Einkommens des beitragspflichtigen Subjectes oder des die Grundlage der Bemessung bildenden Vermögens. hat auf die Beitragspflicht nur insoferne Einfluss, als durch eine solche Veränderung das Einkommen des Beitragspflichtigen über den die kirchliche Competenz bildenden Betrag hinaufsteigt oder — mit oder ohne Einrechnung des gesetzlichen Beitrages — unter diesen Betrag hinabsinkt.

Im ersteren Falle ist der Beitrag für den noch übrigen Theil der Bemessungsperiode nachträglich zu bemessen, im zweiten Falle ganz oder in dem entsprechenden Theilbetrage abzuschreiben.

In Fällen, in welchen ein vorübergehender Nachlass an den landesfürstlichen Steuern gewährt wird, kann auch ein entsprechender Nachlass des Religionsfondsbeitrages eintreten.

1881.—1890., nikterak na dobro není vyloučeno, že bude brán zřetel na zvýšení daně pozemkové s přírážkami, jež by v jednotlivých položkách toho neb onoho roku snad vzejiti mělo.

Ad 3. Dle příloh příjmové fassé stěžujícího si kláštera oněch 508 zl. 69 kr. nikterak není 6letým průměrem běžných, t. j. opakujících se výloh patronátních, nýbrž jest to šestý díl výdajů, jež na větší stavby v letech 1876—1880. byly vynaloženy, a na něž při výměře a zapravení příspěvku matici náboženské za leta 1876.—1880. jakožto na skutečně učiněné výdaje vzat byl zřetel.

Na výlohy tyto nelze vztahovati ustanovení § 10. alinea 1. a 2. ministerského nařízení ddo 21. srpna 1880. a to tím méně, ježto není možná tytéž výlohy v přiznání pro jedno období výměrové zaznamenati jakožto větší výlohy stavební, ve přiznání však pro období následující jakožto paušál na řádné udržování budovy klášteru patřící (sarta tecta).

Ad 4. Roční úroky z učiněné půjčky 15.000 zl. nelze vřaditi v žádnou kategorii oněch výdajů, jež v § 9. ministerského nařízení ddo 21. srpna 1881. taxativně jsou uvedeny, a jež výhradně v přiznání příjmů smějí uvedeny býti.

Učiněná půjčka nebyla posud kompetentním k tomu úřadem schválena a nelze tedy půjčky této ani z tohoto důvodu na ten čas považovati dluhem jmění stěžujícího si kláštera. Posléze mohl by zákon ze dne 7. května 1874. ř. z. č. 51. na dobro státi se illusorním, kdyby nalezeno čili uznáno bylo, že příspěvek matici náboženské, jenž zapravován býti má z příjmů běžných, platiti lze učiněnou půjčkou.

(Budw. XVIII. č. 8136.)

Václav Kocián.

Romanarum Congregationum decreta novissima.

S. Congregatio Rituum.

D e c r e t u m.

Granaten.

Hodiernus Rmus Archidiaconus Metropolitanae Granatensis ecclesiae de mandato Rmi sui Archiepiscopi sequentia dubia Sacrae Rituum Congregationi pro opportuna solutione humiliter subjecit nimirum:

Dubium I. In ecclesia Metropolitana Granatensi munere magistri Caeremoniarum fungitur alter ex beneficiatis ejusdem ecclesiae, qui utitur habitu choralis tam in choro quam ad altare, exposito Sanctissimo Sacramento. Illic habitus, durante hieme, consistit in cappa nigri coloris, cum linteolo etiam nigro, collo aptato. A die vero Ascensionis Domini usque ad festum Omnium

Sanctorum utitur mozzetta, humerali amicrolo sine cucullo ejusdem coloris.

Quaeritur: num liceat magistro Caeremoniarum, attenta consuetudine non immemoriali, officium suum cum habitu choralis implere, praesertim ad altare?

Dubium II. In eadem ecclesia Lectiones recitantur aut concinuntur in Matutinis hoc ordine: Prima et Secunda primi nocturni a duobus acolythis de choro, sive ordinatis, sive non. Tertia autem ab uno beneficiato: Prima vero secundi nocturni ab alio ex beneficiatis: Secunda a canonico juniore, sed Tertia a prima Dignitate post Decanum. Demum in tertio nocturno: Prima a beneficiato, a quo Evangelium canendum est in missa conventuali: Secunda a canonico hebdomadario, Tertia a Decano, diebus tamen quibus induuntur pluvialia in Matutinis, lectio Octava canitur a Decano et Nona ab hebdomadario.

Quaeritur, an licite observari queat exposita consuetudo?

Et quatenus Negative, qui ordo et quae dignitas personarum servanda sit in recitatione Lectionum?

Et Sacra eadem Congregatio ad relationem infrascripti Secretarii, exquisito voto alterius ex Apostolicarum Caeremoniarum magistris, ita propositis dubiis rescribendum censuit, videlicet:

Ad I. Servetur Caeremoniale Episcoporum ac detur decretum in Capuana diei 10 Aprilis 1876.

Ad II. Negative ad primam partem; ad secundam: diebus solemnibus serventur dispositiones Caeremonialis Episcoporum (Lib II, cap. V, n. 4 et cap. VI, n. 15): diebus vero haud solemnibus servetur dignitatis ordo ita, ut Lectiones I Nocturni ab acolythis; II Nocturni a beneficiatis; III demum a Canonicis recitentur.

Atque ita rescripsit et declaravit die 14. decembris 1894.

† Cai. Card. Aloisi-Masella S. R. C. Praef.
Aloisius Tripepi, Secretarius.

Spisy redakci zaslané:

- » **Obrana**«. Vyšlo ročníku XI. číslo 12. s následujícím cenným obsahem: Volební oprava. —r. — Bílá Hora. Discipulus. — Páně Pelíškova samospasitelná církev. Napsal Filip Jan Konečný. (Pokr.) — Bez domova. (Jihočeský obrázek.) Napsal Boh. Brodský. (Pokr.) — Časové zprávy. — Drobnosti. — K tomuto číslu přidán jest P. Kopřivy »Kalendáře pro mrtvé a živé duše« sešit 6. ročníku XI. — Obrana vychází 5. a 20. v měsíci. Předplácí se celoročně 2 zl., s přílohou 3 zl. v administraci »Obrany« v Praze č. 1508—II. Doporučujeme.
- » **Vlast**«. Časopis pro poučení a zábavu. Redaktor Tomáš Škrdle. Ročník XI. Číslo 9. Obsah: Illyrská idea za Ljudevita Gaja na Jihoslovansku. Píše Fr. Štingl. (Dokončení). — Z básní Antonína Bulanta: Na Ostrově. Chmel. — Rozbouřené živly. Sociální povídka. Napsal Alojs Dostál. (Pokr.) — Náboženský sněm na světové výstavě v Chicagu roku 1893. Podávají Fr. Fryč a P. Aug. Kubeš. (Pokr.) — Procházka britským museem. Píše Dr. Jar. Sedláček. (Pokr.) — Syn kostelníkův. Román. Napsal Carlos Frontaura. Přeložil ze španělštiny Fr. Dolejš. (Pokr.) — V cechu filosofů. Příspěvek k charakteristice mudrců. Vybral Fr. Vaněček. (Pokr.) — Josef Benedikt Cottolengo. Příspěvek k dějinám katolických kněží lidumilů a dobrodinců. Píše Josef Flekáček. (Pokr.) — Feuilletony z cesty po Rusku. Píše František Žák. (Pokr.) — Družstvo Vlast, jeho odbory a fondy a naše katolické poměry vůbec. Píše Tom. Škrdle. (Pokr.) — Umění. — Hudba. — Literatura. — Drobné literární a jiné důležité zprávy a úvahy. Zprávy spolkové.
- » **Vychovatele**« ročníku X. vyšlo redakcí Fr. Pohunka č. 15—17. s tímto obsahem: Žalobníci ve škole. Václav Špaček. — Jak vésti mládež k mravní čistotě. Klem. Markrab. — O koncentrování učiva náboženského a mravoučného vůbec. Al. Brynych. — O prospěchu a nepospěchu. J. Mcelský. — Morálka bez Boha. Th. Kreutz. — Obrazy z dějin vychovatelství: Sv. Karel Boromejský. Jos. Moudrý. — Neústupný. J. K. Zákoucký. — Příklady vzorných rodičů. (Přednáška pro lid, zařizena družinou sv. Vojtěcha). — Svatební roucho. J. N. Holý. Doporučujeme.
- » **Museum**«. List bohoslovců Českomoravských. Pořadatel Jan Staněk. Sešit IV. Ze zajímavého a bohatého obsahu uvádíme: Osculum pacis v liturgii (Rud. Stránský). Válka v právu mezinárodním a theorie věčného míru (J. Staněk). Jak působila cizina na povstání v Čechách v letech 1626—1631 (V. Roudnický). Jsoucnost Boží a filosof křesťanský (J. Snížek) atd.
- » **Stručný přehled starožitností biblických**«. Pomůcka k výkladům biblického dějepisu ve školách českých. Složil Dr. Xav. Blanda. Díl I. Zeměpis biblický a bohoslužebná zařízení národa vyvoleného. S 51 obrazy a 10 mapami. Prozatím na knihu tu cennou upozorňujeme, podotýkajíce, že bude vzácnou pomůckou k výkladům biblického dějepisu.
- » **Zábavy večerní**«, naše nejlepší katolická knihovna (red. Fr. Pohunek) nastoupila ročník 16. Ročně 2 zl. Nebudiž křesťanské rodiny, v které by se nečetly »Zábavy večerní«.

Rokem a životem. Črty ze Žďárských hor. Napsala Vlasta Pittnerová. Ve skvostné elegantní úpravě vydala Cyrillo-Methodějská knihtiskárna V. Kotrba v Praze cennou národopisnou studii pilné spisovatelky české VI. Pittnerové, jež ze života svých rodáků na Žďárských horách vyváží již hojně pěkných motivů k zdařilým pracem literárním. V posledně vydané této studii podává obraz ze života na horách za jara, léta, podzimu a zimy, zároveň s vyličením života za dětství, jinošství, mužného i staříčkého věku. — Knížku doporučujeme srdečně; cena 45 kr. je mírná.

Český Kneipp, časopis pro šíření přirozeného způsobu života, vstoupil právě vydaným číslem 1. v III. ročník. Dovolujeme si na jediný český list tohoto směru zdvořile upozorniti. Předplácí se na půl roku 80 kr. v Cyrillo-Methodějské knihtiskárně V. Kotrba. Praha 1508—II. (Redakci vedou MUDr. Jos. Wieser a prof. Ježek.)

Při počátku školního roku vyjde nové (osmé) zdokonalené a rozšířené vydání

„Zpěvníku a modliteb“.

(Sestavil Dr. M. Karlach.)

Výbor písní bude rozšířen i několika výbornými staročeskými chorály. Na tucty bude se prodávati jako dříve exemplář za 14 kr. Jest tedy Karlachův zpěvník i nejlacinější pomůckou kostelní pro žáky. — Objednávky vyřídí Cyrillo-Methodějské knihkupectví v Praze.

Velebným pánům novo-
svěcencům!

Manuale Rituum

in cura animarum saepius occurrentium e Rituali romano et collectione rituum particularium a clero Provinciae Pragensis et benigna venia s. Sedis Apostolicae retinendorum excerptum. Cui accedunt breves allocutiones et preces Bohemicae. Mandante et approbante verrendissimo archiepiscopali Consistorio Pragensis. 1894; 8° (384 str.) česko-latinský. 1 zl. 50 kr., váz. v plátně se zlatou ořízkou 2 zl. 10 kr., váz. v kůži se zlatou ořízkou 2 zl. 50 kr. — Expeduje Cyrillo-Methodějské knihkupectví (G. Franc) v Praze.

Ročník II.

Sešit 10.

RÁDCE DUCHOVNÍ.

ČASOPIS KNĚŽSTVA ČESKOSLOVANSKÉHO.

Redaktor

DR. JOSEF BURIAN,

sídelní kanovník Vyšehradský.

Pořadatel části právní a liturgické

VÁCLAV KOCIÁN,

kaplan u sv. Štěpána.

Schváleno nejdůst. kněž. arcib. konsistoří v Praze.

V PRAZE 1895.

Cyrillo-Methodějská knihtiskárna a nakladatelství

V. Kotrba.

O B S A H.

Listy homiletické.

	Str.
Neděle IX. po Sv. Duchu (Jan Nep. Holý)	661
Neděle IX. po Sv. Duchu (Dr. Ferd. Beneš)	663
Neděle X. po Sv. Duchu. (Fr. Franěk)	665
Neděle X. po Sv. Duchu. (Dr. Ferd. Beneš)	668
Svátek na nebe vzetí bl. Panny Marie. (Jan Götschner)	670
Svátek na nebe vzetí bl. Panny Marie. (Fr. Janda)	676
Neděle XI. po Sv. Duchu. (Jan Götschner)	678
Neděle XII. po Sv. Duchu. (Václ. Vintera)	683

Řeči příležitostné.

Slavnost Porciunkuly (sv. Františka Seraf.) (Fr. Grydil)	687
--	-----

Listy katechetické.

Katechese biblické. (Fr. Vohnout)	693
Zdali měnila Jednota Bratří Českých svoje učení o velebné svátosti? (Píše Dr. Ant. Lenz)	695
O známosti Boha. (Píše Václav Leffler)	705

Listy vědecké.

Jak nakládal Lutr s Písmem svatým. (Biblicko-exegetická úvaha.) Napsal Dr. Antonín Brychta	709
Z oboru právního	713
Romanarum Congregationum decreta novissima	717
Literární oznamovatel	720

Předplatné

na

„Rádce duchovního“

== ročně 4 zl. ==

přijímá knihkupectví Cyrillo-Methodějské G. Franci

v Praze.

Listy homiletické.

Neděle IX. po Sv. Duchu.

Zkáza Jerusaléma dokazuje, že Ježíš jest Bůh a Vykupitel.

»Krev jeho na nás a na naše syny«.
Sv. Mat. 27, 25.

Nábožní křesťané! Jedno z nejhrůznějších a nejmávnějších evangelií jest dnešní sv. nedělní evangelium. Kristus předpovídá zkázu města Jerusaléma. Tato zkáza dvojím způsobem dokazuje pravdu, že Ježíš jest Bůh a Vykupitel. Předně to dokazuje proroctví Kristovo a jeho vyplnění skrze Tita a Juliána odpadlíka, za druhé dokazuje to trest, který národ židovský stihl, protože zavrhl Ježíše jako Boha a Vykupitele. O těchto dvou důkazech promluvíme dnes ke svému duchovnímu prospěchu.

P o j e d n á n í.

I.

V posledních dnech před Svým utrpením díval se Kristus na město Jerusalém. Viděl před sebou vše, co pro toto město byl vykonal, viděl však také tvrdošijnost obyvatelů tohoto města. Zželelo se Mu města, i plakal nad ním. Zároveň také předpověděl, že slavné toto město, zvláště jeho chrám posvátný, zanikne. Již prorok Daniel předpověděl ohavnost zpuštění v chrámě, které stále potrvá. Kristus proroctví Danielovo potvrzuje. Kristus však nejen předpověděl zpuštění chrámu, nýbrž také okolnosti, které budou předcházeti. Budou pronásledování, povstání a války; povstanou falešní proroci, kteří se budou za Krista vydávati; nastane hlad, zemětřesení, mor a jiné pohromy. Kristus předpověděl: přijdou nepřátelé a obklíčí město náspem a zouží je se všech stran, na zem je porazí a syny jeho, a neostaví kámen na kameni. Všecky tyto i jiné okolnosti, které Kristus předpověděl, skutečně se také udály. O tom se lze dočísti v díle Josefa Flavia: O válce

židovské. Vojevůdce Vespasian podmanil již za císaře Nerona zemi galilejskou a samarskou. I chtěl dále postoupiti a pokořiti Jerusálém. V tom byl za císaře provolán, a odešel do Říma, i přenechal úkol tento synu svému Titovi. Titus přišel k Jerusálému, obklíčil město náspem, zatarasil cestu, by nikdo z města nemohl jinam pro potravu. Delším obléháním došly zásoby potravy v městě, nastal hlad. Lidé jedli i zvířata, jichž se štítíme, ano matka jedna zavraždila a snědla vlastní dítě. Když Titus konečně se dostal do města, rozkázal vojákům, aby ušetřili chrámu jerusalemského. Avšak při drancování hodil jeden voják smolnici hořící na střechu chrámovou, která se vznála. Oheň nemohl býti uhašen, a tak klesl nádherný chrám ten v ssutiny tak, že ani kámen na kameni nezůstal. Mnoho tisíc židů bylo pobito a rozptýleno. Ve 4. století pak po Kristu chtěl císař Julián, odpadlík, dokázati opak a vystavěti opět chrám jerusalemský. Avšak když byly kladeny základy, povstalo zemětřesení, a oheň zmařil všechny pokusy jeho, chrám znovu zbudovati. Od té doby pak nikdo se neodvážil, chrám opět stavěti. A nyní se vás táží, nejdražší: Mohl-li Kristus tak určitě předpověděti zkázu města, mohl-li takové podrobnosti předpověděti, které se skutečně udály, kdyby nebyl vševědoucí, nebo kdyby mu to nebylo Bohem zjeveno? Zajisté buď jest vševědoucí, nebo mu to zvěstováno bylo od Boha. Jestliže jest vševědoucí, je Bůh a náš Spasitel. Jestliže mu to zvěstováno bylo od Boha, nemohl tak Bůh učiniti, leč aby potvrdil, že Kristus učí pravdě. Kristus pak učil o Sobě, že jest Bůh a Spasitel. Tedy proroctví Kristovo o zkáze Jerusáléma a jeho vyplnění až do nejmenších podrobností patrně dokazuje pravdu, že Ježíš Kristus jest Bůh a Bohem seslaný Vykupitel.

II.

Posud jsme pozorovali proroctví a zkázu Jerusáléma samy o sobě. Pozorujme však tuto zkázu jako trest a opět nalezneme, že Ježíš Kristus jest Bůh a Bohem seslaný Vykupitel.

Že zkáza Jerusáléma a rozptýlení národa židovského jest trest, sami zajisté uznáte. Ale také hrozný jest to trest. Neboť od té doby nemají židé chrámu, nemají obětí, nemají kněží, mají sice rabíny, ale pravých kněží nemají, neboť tito mají býti z rodu Aaronova, avšak židé nemohou určití, ze kterého rodu kdo jest. Bůh uzavřel s Israelity smlouvu. Slíbil, že je potrestá, když se Mu nevěrnými stanou, a opět se usmíří, když se k Němu obrátí. Když se dopouštěli modloslužby, trestával je, ano potrestal je sedmdesátiletým zajetím babylonským. Avšak když se k Němu obrátili, opět je přijal na milost. Od zkázy města Jerusáléma však vidíme, že Bůh ani tohoto slibu nedrží, ačkoli Israelité modloslužby nekonají jako dříve. Z toho viděti lze, že je Bůh potrestal a trestá a to trestem hrozným. Když však je tak hrozným trestem trestá, hrozný zajisté jest také čin, pro který je tak trestá. Nelze pak jiného činu udati, leč že zavrhli Ježíše jako Boha a Bohem sesla-

ného Spasitele. To dává Kristus Sám slovy na jevo, an dí: »Neostaví v tobě kámen na kameni, protože jsi nepoznalo času navštívení svého«. Kdo si bezděky nevzpomene, jak sami židé volali: »Krev Jeho na nás a na naše syny«. Stalo se tak, jak volali. To byl jejich hřích, a za ten je Bůh tak potrestal. A když je Bůh proto tak hrozně potrestal, je na bíledni, že Ježíš jest skutečně Bůh a Bohem seslaný Spasitel.

Přátelé draží! Vážné a hrozné divadlo předvedl jsem před oči vaše. Chtěl jsem vám ukázati, jak dnešní sv. nedělní evangelium dokazuje, že Ježíš Kristus jest Bůh a náš Vykupitel. Nejdražší! Na této pravdě záleží naše celé štěstí i na věčnosti. V Něho musíme věřiti, v Něho doufati, Jeho milovati, chceme-li zde na světě šťastně žiti a po smrti dojiti věčné blaženosti. Popatřte do nynějšího světa! Jak jest nešťastný! Jak neutěšené, jak rozhárané jsou poměry zvláště sociální ve světě! Ale ptejme se také, proč jsou lidé tak nešťastní, proč jsou poměry ve světě tak neutěšené, pak zajisté obdržíme odpověď: Poněvadž se lidstvo od Krista odvrátilo a Ho jako Boha a Spasitele zavrhl. I tu možno pozorovati pravdivost výroku: »Krev Jeho na nás a na naše syny«. Přátelé draží! Chcete sami býti šťastni zde i na věčnosti! Nuže, věřte v Ježíše Krista jako Boha a Spasitele našeho, přidružte se k Němu, Inčte k Němu láskou nezdolnou, držte se slov Jeho! Přátelé draží! Chcete i Vy dle sil svých přispívati ku zlepšení sociálních našich poměrů? Nuže, vraťte se ke Kristu, přidržujte se Jeho a Jeho učení, každý z nás, ať představený nebo podřízený, ať pán nebo sluha, každý z nás pracuj k tomu, aby zařídil život svůj dle života Kristova. Když každý z nás k tomu bude pracovati, pak se zajisté zlepší naše rozhárané poměry. Každá jiná cesta vede jen ke zhoršení jich. A když tak Krista se držeti budeme, nebudeme se museti báti, až přijde soudit živých i mrtvých. Neboť když my jsme Ho zde vyznávali před lidmi, vyzná i On nás před Otcem Svým nebeským. Amen. Jan Nep. Holý, O. Praem.

Neděle IX. po Sv. Duchu.

Ranní promluva.

O některých výmluvách, pro které lidé odkládají s pokáním.

»A když se přiblížil, vida město, plakal nad ním.« Sv. Lukáš 19, 41.

Spasitel náš pláče nad Jerusálemem, a nešťastné město zaslepeno vášněmi, netuší ani hrozný konec svůj. Spasitel však vidí a jasně líčí ty blížící se hrůzy, líčí, jak z kořene vyvráceno, zpusťeno, zničeno a zdeptáno bude to krásné město, jehož

obyvatelé, bohužel, nedbají těch častých a důtklivých napomenutí Kristových a žijí bez starosti, ano vesele, ačkoliv lépe by bylo, kdyby s bázní a třesením očekávali hrozný osud svůj. Nábožní křesťané! Není-liž to politování hodný stav, vznášeti se nad propastí a netušiti nebezpečí, blížiti se k záhubě a neviděti jí? Není-liž to hrozné zaslepení? A v tomto žaluplném stavu nacházeli se obyvatelé Jerusáléma a nešťastný osud města toho tak dojal Ježíše, že nad ním plakal. — Avšak, zdaž nenacházejí se mnozí křesťané ve stavu rovněž politování hodném? Zdaž neřekl Kristus jasně, že kdo se neobráti na cestě své zlé, že zahyne. Nuže, a co lidí, co křesťanů žije život hříšný, bohapustý, a přes to, že vědí, jak nejistá jest hodina smrti, přes to, že vidí, jak mnozí náhle a nenadále z tohoto světa povoláni bývají, přes to, že jim svědomí pokoje nedá, přece žijí na oko klidně a bezstarostně dále. Není-liž to hrozná slepota? A čím to jest, že ti lidé tak zaslepeni jsou, co jest to, čím se těší, proč se cítí tak bezpečnými? Jedni si myslí, že ten život jejich není tak hříšný, že nejsou tak špatní, že žijí tak jako jiní lidé, a jiní opět domnívají se, že mají pořád ještě dost času, aby se obrátili, že mají dosti času, aby pomýšleli na smrt. Uvažme, nábožní křesťané, jak se mnozí lidé takovými domněnkami klamou.

P o j e d n á n í.

Slýcháme často ve světě od lidí, když bývají k dobrému napomináni, anebo když sami svědomím svým na hříšnost svoji bývají pamatováni: »Ale co, nejsem horší než jiní, ano jsou jiní horší než já, a nedělají si z toho pranic, co bych já si z toho dělal.« Tím těší se podvodník, zloděj, smilník, opilec atd. Jaký to rozdíl, nábožní křesťané! Ve věcech časných jste mnohem opatrnějšími a rozumnějšími. Tu neřídíte se ve všem podle jiných, nýbrž pouze v tom, co vám jest ku prospěchu a k užitku, a ne, co by vám bylo ku škodě. Naopak, když vidíte, že bližní váš nějakou škodu utrpěl, tu dáte si dobrý pozor, abyste téže chyby se nedopustili a sobě tak neuškodili. — Nebo myslíte si snad, že zákon Boží, přikázání Boží, že pozbývají platnosti proto, že mnozí lidé je nezachovávají? Ptám se vás, bude nás souditi Bůh o soudném dni podle toho, jak se lidem líbilo zachovávatí přikázání Jeho, aneb spíše podle zákona Svého? Žádný zvyk, žádná móda, žádný duch času ani písmenky nezmění na přikázání Božích. Co jest hříchem, zůstane hříchem vždycky, a kdyby celý svět prostopášně žil a šlapal přikázání Boží a opovrhoval jimi, nesmím tak činiti já. Omlouváte se tím, že žijete jako jiní, že děláte jen to, co jiní, ale to není pražádnou omluvou, naopak, hřích náš je tím větší a nebezpečnější, jelikož čím obecnější a rozšířenější jest hřích, tím více jest Bůh hříchem tím posmíván. Kdyby se bylo v Sodomě našlo jen pět spravedlivých, byl by Hospodin ušetřil nešťastných těch měst; ale proto, že byl hřích tak všeobecným, proto vyhladil je z povrchu země. Ó, jak jsme

slepí! Myslíme, že nemůžeme býti zatraceni, protože by musel Bůh všechny zatratiti. Nuže, což při potopě světa nezahynuli všickni až na Noë a rodinu jeho? Nezahynuli v Sodomě všickni, až na Lota a dcery jeho? A což nepravil Kristus výslovně, že cesta, která k zahynutí vede, jest široká, aby to množství, jež po ní kráčí, dost místa mělo? Proto čím více se nepravost ve světě šíří, tím více se jí musíme varovati my, tak jako se moru tím více chráníme, čím jest rozšířenějším a čím více lidí naň umírá.

To nahlížíte zajisté a to uznávají také mnozí lidé, že hřích svůj neomluví tím, poukáží-li na to, že i jiní lidé takovými jsou, a proto snaží se umlčeti svědomí své jinak; těší se totiž tou nadějí, že jest ještě dost času k polepšení, teď ještě že chtí užívatí tohoto světa, až pak budou staršími, že toho všeho zanechají a v bázni Boží život svůj dokončí. Avšak, moji drazí, kdo nám za to ručí, že se dožijeme věku, jež si sami stanovíme. kdo nám za to stojí, že nepřekvapí nás smrt náhlá a nenadálá? Ani mládí, ani síla před smrtí nás neuchrání. Co lidí umírá denně v nejlepší věku, v kvetoucím mládí, jež zdálo se býti zárukoň vysokého stáří. — A buďsi, že tě smrt nepřepadne náhle, že budeš starým; víš to jistě, že srdce tvé se změní, že se polepšíš, že budeš činiti pokání za hříchy mládí svého? Dej pozor, abys se nezklamal. Čím starším budeš, tím silnějšími budou tvé náklonnosti, tím mocnějším bude tvůj hříšný zvyk, a ty sám budeš čím starším, tím slabším; jak budeš pak bojovati, když jsi se v mládí tomu nenaučil, a když nemáš více sil? A kdyby jsi i ošklivost pojal nad hříchy svými, polepšíš se proto? Pravé polepšení není tak lehké, a proto také velmi vzácné. Nesmíte si mysliti, že několik slz a vzdochů k tomu stačí, několik slz, jež snad vynutila ti bázeň před smrtí a soudem! Tím jsi svůj minulý život nenapravil a Boha neošálíš. K pravému pokání žádá se více než pouhá slova a zevnější nějaká známka lítosti. Svou vůli, své celé srdce se všemi náklonnostmi musíme změniti a veškeré spojení s hříchem přetrhnouti. To jest ovšem v stáří, ano i v hodině smrti možné, ale je to velmi těžké a velmi nejisté, zdali se polepšíme upřímně a kajicně.

Moji milí, co jest nám to platno na čas uspati svědomí své; až umíratí budeme, svědomí naše se probudí a poučí nás pak, jak jsme se klamali že konec jest lži a že nastává pravda. Neklamejte se. Nezapomeňte, že Bůh vás nebude souditi dle toho, jak jiní žili, nýbrž bude vás souditi dle toho, jak jste vy žili. Nezapomeňte, že ani okamžiku jistými nejste před smrtí, a že soudce přijde ve chvíli, kde se toho nejméně nadějete. Vzpomeňte sobě často, co vás čeká na věčnosti a nezhřešíte nikdy. Amen.

Dr. Ferd. Beneš, prof. theol. a kazatel u Matky Boží v Hradci Králové.

Neděle X. po Sv. Duchu.

O převrácené důvěře.

»Bože, děkuji Tobě, že nejsem jako jiní lidé.« Luk. 18, 11.

Dva muže předvádí Pán Ježíš v dnešním svatém evangeliu, jednoho k naší výstraze, druhého k našemu povzbuzení. Oba se v chrámu modlili, ale oba stejné odměny své pobožnosti nevzali. Modlil se fariseus a odešel z chrámu tak hříšný, jakž byl do něho vstoupil; modlil se i publikán a sestoupil ospravedlněn do domu svého. A proč? Publikán pamětliv své hříšnosti, modlil se pokorně, čině vyslyšení své prosby toliko na Božím milosrdenství závislým, ponížil se a proto byl povýšen. Fariseus však i při modlitbě svou pýchu prozrazoval, nebo pohrdaje jinými, jedině na své domnělé ctivosti a dobré skutky spoléhal. Fariseus doufal převráceně. Bohužel, že i mezi křesťany mnozí tak činí, následující hříšného farisea. Aby pak jste se i vy ve své důvěře jako fariseus onen nechovali, pojednám dnes o tom: kdo hřeší převrácenou důvěrou.

P o j e d n á n í.

Kdysi sebrali Filištinští vojska svá a táhli do boje proti Israelským. Z řad jejich vystupoval každého rána Goliáš, vybízecje židy, aby postavili proti němu muže, kterýž by se potýkal s ním a dokládal: »Porazí-li mne, budeme my služebníci vaši: pakli já porazím jej, vy nám sloužiti budete.« Ježto to byl muž bojovný od mladosti své a nadlidské síly a velikosti, obával se nabízeného boje všechen lid israelský. Jediný David, ač byl postavy malé a téměř ještě mládeneček, nebál se Goliáše a podstoupil zmužile tento zcela nerovný boj. A čím ozbrojil se David, prve než se do zápasu s Goliášem pustil? Zbraň, na niž David spoléhal, byla jeho pevná důvěra v Boha; nebo když mu Saul tento boj zrazoval, řekl mu odhodlaně: »Pásal jsem stádo otce svého. A když přicházel lev anebo medvěd a bral skopce ze stáda, honil jsem je a bil a vydíral jsem loupež z hrdla jejich, a pakli povstali proti mně, já ujma je za čelist, uškrtil jsem je. Nyní tedy půjdu a odejmu pohanění lidu. Hospodin, kterýž vytrhl mne z moci lva a z moci medvěda, Onť vysvobodí mne i z ruky Filištinského tohoto.« David nespoléhal sám na sebe, na své síly, ale spoléhal hlavně na pomoc a přispění Boží. Měl důvěru spořádanou! Té však neměl Goliáš. Tento očekával vítězství v boji jedině od své síly a od svého válečného umění; spoléhal sám na sebe, na Pána Boha ani nevzpomenuv. Goliáš doufal převráceně. Tuto jeho převrácenou důvěru prozrazují slova, jimiž Davida oslovil, když se proti němu důvěrou v Boha, prakem a holí ozbrojen, přibližoval, posmívaje se mu: »Zdaliž jsem já pes, že přicházíš proti mně

s holí? Pojď ke mně, a dám tělo tvé ptákům nebeským a zvířatům zemským.« Výsledek pak boje ukazuje, jak nemoudře si počíná, kdo více v sebe než v Boha důvěřuje; Goliáš v boji zahynul, David však bojiště jako vítěz opustil.

Jako Goliáš chovají se až posud přemnozí křesťané. I ti mívají důvěru převrácenou, ježto více v sebe, ve své tělesné neb duševní síly, než v Boha důvěřují. Ó, kolik mladých lidí vzalo již za své, kteříž, spoléhajíce jen na sílu svého těla, nemírně se namahali, až i smrt si přivodili. Mnohý rolník, znaje se dobře v hospodářství, spoléhá jedině na své nabyté zkušenosti, a když obilí do země klade, zapomínává na Pána Boha, kterýž svého požehnání mu dáti neb odepřítí může. Jak pošetile ti jednají, kteříž důvěru svou více v bohatství, nežli v Boha kladou, ukazuje Pán Ježíš, když o jednom bohatém člověku toto vypravuje: »Pole člověka jednoho bohatého přineslo hojné úrody. I přemýšlel sám u sebe: Co učiním, neb nemám už místa, kam bych uložil úrody své? Sbořím, pravil sám k sobě, stodoly své a nadělám větších. Pak dím duši své: Nyní máš zásobu velikou na innohá leta. Odpočivej tedy, jez, pij, a hoduj. Ale Bůh řekl jemu: Blázne, této noci požádám duše tvé od tebe. To pak, co's nashromáždil, čím bude?« Důvěru převrácenou mají dále i ti, kteří v pokušení a v nebezpečnosti hříchu se vydávají a při tom jedině na svou ctnost a pevnou povahu spoléhají. Jak velice si převrácenou svou důvěrou škodívají, vidíme na svatém Petrovi: Při poslední večeři, když Pán Ježíš učenníkům svůj odchod oznámil, tázal se Ho Petr: »Pane, kam jdeš?« Odpověděl pak jemu Ježíš: »Kam já jdu, nemůžeš ty nyní za mnou jíti.« I řekl Petr: »Proč nemohu nyní za Tebou jíti? I život svůj položím za Tebe.« Kdyby byl sv. Petr v sebe méně, v Boha pak více důvěřoval, nebyl by se k bezbožným v síni vysokého kněze připojil a Ježíše zapřel. Nešťastný Petrův pád může býti výstrahou těm, kteříž zacházejíce se smolou, se domnívají, že se nepomaží, a tovaryšice s bezbožnými, od své ctnosti očekávají, že je před hříchem zachrání, Proto nespolehejme se na svou ctnost, aniž se v nebezpečnosti hříchu vydávejme. Střezme svoji ctnost, pamatujíce, že podobna jest křehké nádobě, jež se při sebe nepatrnějším nárazu v střepiny rozpadává. S bází a třesením konejme dílo svého spasení. U vědomí lidské slabosti nedůvěřoval si sv. Pavel, neboť vždy o milost Boží se ucházel a vše, co měl a čím byl, milosti Boží připisoval, říká: »Co jsem, milosti Boží jsem!« Nespolehejme též na své bohatství. Ono jest nespolehlivý sluha, kterýž denně svého pána mění, dnes tomu, zítra pak zase jinému slouží. Ono jest i malomocný sluha, jehož nicotu zatracenci v pekle poznávají, neboť si naříkají: »Což nám prospěla pýcha?« Aneb: »Co nám pomohla chloubá s bohatstvím? Pominulo všecko jako stín, a jako posel mimo běžící, a jako loď, kteráž přechází zdulou vodu: jejížto stopy, když přejde, nelze nalézt.« Moud. 5, 8—11. Proto vládžeme-li pozemskými statky, nespolehejme na ně, ale čiňme si přátely z mamony nepravosti, aby, až zhyneme přijali

nás do stanů věčných. Tak splní se i na nás slovo Siracha řkoucího: »Blahoslavený bohatý, kterýž nalezen jest bez poskvrny: a kterýž po zlatu nepostoupil, aniž doufal v penězích a v pokladech.« Sir. 31, 8.

Nespoléhejme konečně ani na lidi. V štěstí míval Job dosti přátel a přívrženců. Když se od něho odvrátila ruka Páně a on octnul se v chudobě a v bídě, vytratili se všickni, kteříž ho jindy zbožňovali. I vlastní žena posmívala se mu v jeho nezměrném trápení a zlým nařknutím zarmucovali ho ještě více jeho příbuzní.

A proto jen Bůh budiž naším pomocníkem při všem, co konáme, a naší záštitou ve všech bojích, jež v životě podstupujeme. Budeme-li vždy více na Boha, nežli na sebe a na lidi spoléhati, budeme moci v každé době svého života k Bohu mluvit: »V Tebe, ó Bože, doufáme: proto nebudeme zahanbeni na věky.« Amen.

František Franěk, farář v Nezabudicích.

Neděle X. po Sv. Duchu.

Ranní promluva.

Proč nedochází nám naše modlitby vyslyšení?

»Dva muži vstoupili do chrámu, aby se modlili.« Sv. Lukáš 18, 10.

Jak krátká jest ta modlitba, kterouž se modlil publikán, ale šla ze srdce; jak jednoduchá, a přec došla vyslyšení. Jaké to pro nás poučení! My modlíme se snad dosti často, modlitby naše obsahují mnoho slov, a Bohu žel, často příliš prázdných slov, a proto modlitby naše, jež k Bohu v potřebách svých vysíláme, nedocházejí vyslyšení. »Prosíte a neberete«, praví sv. apoštol Jakub (4, 3.), »protože zle prosíte«. A zvláště trojí jest toho příčina, proč modlitby naše jsou plané a neúčinné, a sice:

1. že se modlíme bez přípravy,
2. že to, zač prosíme — vlastně ani nechceme, a
3. že s Bohem jinak mluvíme a jinak jednáme.

Protož uvažujme dnes, jakými máme býti před modlitbou a při modlitbě.

Pojednání.

Ve zpovědi zpovídá se skoro každý člověk z toho, že byl při modlitbě roztržitým, ale málo kdo se vyznává, že se modlil bez přípravy, a přec všechny ty roztržitosti v modlitbě pocházejí z toho, že se k modlitbě nepřipravujeme. Musíme-li předstoupiti před nějakou vzácnou osobu, tu se připravíme a promyslíme, jak se osobě té vznešené představíme, jak ji oslovíme, co jí všecko řekneme. Nuže, nezasluhuje Bůh takové úcty alespoň jako která-

koliv vzácná osobnost? Neupírám a uznávám rád, že mnoho duševní síly k tomu zapotřebí, abychom při těch starostech časných, při těch bojích tohoto života, zapudili ty myšlenky do hlavy se vtírající, ale vzdor tomu jsme přec jen v mnohém sami vinnými na těch roztržitostech v modlitbě. Jak se máme tedy modliti? Umět se modliti není tak těžké; tomu se může naučiti každý. Když se chceš modliti, tu vyhledej sobě místo tiché, vzdálené hluku světského, tam sebeř myšlenky své a než modliti se počneš, ptej se sama sebe: »Kdo jsem, kde jsem, co chci činiti«? A jaká bude odpověď na tyto otázky: Jsem bídným tvorem, jenž sám ze sebe ničeho nemůže, sám sebou ničím není, jenž tak mnohým pokušením a nebezpečenstvím jest vysazen. Jsem nešťastný hříšník, zralý k zatracení, jestliže Bůh nesmiluje se nade mnou. A kde jsem nyní, kde stojím? Stojím před Bohem, před Tvůrcem a Pánem svým a všeho tvorstva, před Nímž se andělé třesou, a Jenž v okamžiku může mne učiniti popelem, z něhož vzat jsem. Stojím před Bohem, Jenž mne stvořil, Jenž mne posvětil, milostí Svou posvěcuje. A tento Bůh můj patří na mne nyní a mne slyší. I přicházím k Němu, a proč? Abych poznal a uznal, že všeho On jest Pánem, Jemu jedině že patří veškerá sláva a čest. I klaním se Jemu, jako se klaní tvor svému Tvůrci, vzdávám Jemu úctu jako dítě otci, služebník svému Pánu. Přicházím nyní děkovati Jemu za vše, co jsem od Něho obdržel a prositi, by mne nepouštěl, by mi všeho udělil, co ku blahu duše i těla mého jest mi zapotřebí. Nyní tedy chci rozmlouvati s Bohem, já, jenž prach a popel jsem. Jak vznešené to obcování! Proto, Pane, osvět rozum můj, a vlož v srdce mé takové smýšlení, a v ústa má taková slova, jež tebe hodny jsou!

A po takovéto přípravě počněte svou modlitbu, a ať se modlíte z knížek nebo z paměti, dejte pozor na to, co se modlíte. Hleďte, ať myšlenky a slova modlitby souhlasí, a nezapomínejte, že Bůh nebývá posmíván, a že to není modlitba, jestliže srdce naše nechce to, zač ústy svými prosíme. A nejlepší modlitba jest ta, které nás Ježíš Kristus naučil a která se proto »modlitbou Páně« nazývá. Modlitba tato obsahuje vše, co vzhledem k tomuto i budoucímu životu žádati můžeme. Modlíte se modlitbu tu zajisté denně. Nuže modlete se ji upřímně. Chcete skutečně, aby se jméno Boží posvěcovalo, aby se čest a sláva království Božího a Církve Boží zde na zemi šířila, aby vůle Boží všude zákonem byla, jíž by se podřídili všickni lidé? A když o ten vezdejší chléb prosíte, nezapomínáte na ten chléb nebeský, chléb ten skrytý, který duši naši živí k životu věčnému? Modlíte se: odpusť nám naše viny, jakož i my odpouštíme našim vinníkům! — jest to vždy pravda, odpouštíte skutečně? A když konečně modlíte se: »a neved' nás v pokušení« — jest to upřímné? Zdaž skutky vaše vás neviní ze lži? Zdaž sami nevydáváte se svévolně v tak mnohá pokušení, za jichž odvrácení se modlíte? Tak krásná jsou ta slova této modlitby, ale jednáme také dle toho? Jaké jsou skutky naše? Skutky svými přec často zapíráme a nechceme, zač slovy prosíme.

Modlíme se, aby se jméno Boží posvěcovalo a my ho několikráte denně znesvěcujeme klením, dušováním, rouháním, křivými přísahami. Na místě království Božího šíří se v srdci našem království hříchu, ďábla. Říkáme, »bud' vůle Tvá«, — a přec chceme přecho, co Bůh nechce, chtítí nemůžé, co zatracuje. Modlíme se za chléb vezdejší, a zatím těch statků, jež vám popřává, užíváme ku své záhubě. Prosíte za odpuštění svých hříchů, a nepřátelům svým odpustiti nechcete. Pokušení sami vyhledáváte a hříchu se nebojíte, ano odložiti jej často ani nechcete, jej i milujete a Bohu do očí říkáte: »neuvod' nás v pokušení, ale zbav' nás od zlého«. Jak se to modlíme? Modlíte se: »Věřím v Boha, Otce všemohoucího« atd., ale žijete tak, jako byste tomu nevěřili. Ústy svými pravíte: »Bože, miluji Tě z celého srdce svého«, a skutky vaše dokazují toho opak. Hle, tak odporují skutky modlitbě vaší. Protož, prosím vás, dejte dobrý pozor na to, co se modlíte. A jelikož Spasitel náš naučil nás modliti se, tedy modleme se rádi modlitbu, kterouž nám odporučil. Nepřistupujmež však nikdy k modlitbě bez přípravy, a srdce naše nechť skutečně chová ta přání, jež ústy svými Bohu přednášíme. Avšak i skutky naše musí s modlitbou souhlasiti, pak bude modlitba naše upřímná, pravdivá, a takováto modlitba vynutí sobě přístup ku trůnu Božímu a také dojde žádoucího vyslyšení. Amen.

Dr. Ferd. Beneš, prof. theol. a kazatel u Matky Boží v Hradci Králové.

Svátek na nebe vzetí blahoslavené Panny Marie.

O šťastné smrti Panny Marie.

»Maria nejlepší stránku vyvolila sobě.«
Lukáš 10, 12.

Katolická Církev začíná dnes mši svatou těmito slovy: »Radujme se v Pánu, slavíce dnes svátek ku počtě nejblahoslavenější Panny Marie.« Tu bychom se mohli tázati: Jak možno se ještě radovati, kdy připomínáme si ten den, v němž nás opustila přelaskavá matka? Což pak radují se z toho také děti, když neuprosná smrt jim odnímá milé rodiče? Jak tedy může Církev katolická dnes k radosti a veselí nabádati a povzbuzovati?

Uvážíme-li otázku tuto důkladněji, musíme vším právem uznati, že Církev dobře tak činí, vybízejíc dnes k radosti všeobecné. Děti truchlí pro rodiče své zesnulé obyčejně proto, poněvadž v nich ztrácejí své nejlepší přátele a rádce ve všech svých potřebách, vědí, že rodičové to s nimi vždy nejlépe a nejupřímněji mysleli, jim vždy nejspolehlivěji radou a skutkem pomáhali; děti truchlí a nařikají pro své zemřelé rodiče také proto, že neznají

jejich osudu po smrti; vždyť rodičové jsou dítkám ze všech lidí nejmilejší a nejdražší, ale rodičové tito také jsou a bývali lidmi křehkými a slabými, slabostem a pokléskům podrobenými, a tu při smrti rodičů milých vážná přichází dítkám myšlénka: Jak asi obstáli rodičové před soudnou stolicí soudce nejspravedlivějšího? Jaké účty kladli z vladařství svého? Jak se jim asi povede nyní, na věčnosti? — My ale, posluchači křesťanští, připomínajíce sobě dnes zesnutí své matky nejlaskavější, blahoslavené Panny Marie, nemáme prazádné příčiny truchliti a naříkati sobě. Neb není nám dosud odňata její pomoc; nyní ještě zvětšila se ta moc a mateřská ochota, kterou Maria pomáhati chce. My nemusíme se strachovati o její osud na věčnosti; neb odchodem svým z tohoto světa na onen svět, aneb, jak říkáme také na věčnost, vyvolila sobě Maria tu nejlepší stránku. Smrt Marie Panny byla tedy smrtí šťastnou. Tať myšlénka jest to, jež nám má poskytnouti látku a předmět ku krátkému rozjímání dnešního dne; pravím ještě jednou:

Smrt Marie Panny byla šťastnou proto, že

1. žádná okolnost nemohla ji ztrpčiti;

2. mnoho okolností muselo ji oblažiti a sladkou učiniti.

Ó, Panno svatá, žehnej tomuto kázání mému, abych tebe důstojně slovy svými chváliti a velebiti mohl;

P o j e d n á n í.

I.

Šťastnou, nevýslovně šťastnou byla smrt Panny Marie, neb nemohlo ji zcela nic ztrpčiti. Smrt lidem ostatním trpkou činí jmenovitě dvě věci: hřích a pak loučení se s tímto světem. Avšak ani hřích ani odchod ze světa tohoto nemohly ztrpčiti smrt Panny Marie.

1. Ó, jak trpkou jest smrt lidí ostatních, jak i naši smrt ztrpčí jednou vzpomínka na spáchané hříchy! Když smrt nastává, tu pojednou mizí též čas šalby, klamu a mámení; hřích, který za života staví se a zdá se býti tak líbezným, lahodným, úlisným a lichotivým, hřích tento v okamžiku smrti staví se před námi v pravé podobě, v pravé ohavě, ošklivosti a mrzkosti jako největší zlo. Umírající vidí, že velmi brzy bude museti předstoupiti před soudnou stolicí Boží. »Neb uloženo jest všem lidem zemřítí a potom přijde soud.« K Židům 9, 27. Jak teskno a úzko bude umírajícímu, když se bude museti objevit a ukázat před tím láskyhodným a milostným Bohem, Jehož tak málo anebo snad ani nikdy nemiloval? Tu ukázati se má před Bohem vševědoucím, Jenž zpytuje ledví i srdce lidská, před Nímž žádná temnota noční, v níž byl hřích spáchán, žádná osamělost místa, v kterémž nepravost učiněna, ani délka času, po který jsme ve hříších trvali, ba ani ten nejmenší poklések, před nímž Ničeho skryto a tajno nezůstalo.

Tu ukázati se má před Bohem neskončeně spravedlivým, »kterýž bez přijímání osob soudí podle skutku jednoho každého« 1. Petr, 1, 17. před Nímž »co člověk bude sít, to bude i žít; kdo rozsívá v duchu, z ducha i žítí bude život věčný,« ke Galat. 6, 8. Jak tesknou bude tedy umírajícímu, když si vzpomínati bude na hříchy své, jako Antiochovi králi. 1. Machab. 6, 10.

Avšak ta, jejíž smrt dnes oslavujeme, nedopustila se žádného hříchu po celý život svůj; ni jediná špatná myšlenka neposkvrnila srdce jejího; žádné slovo hříšné nevyšlo z úst jejích, žádného, ani nejmenšího poklesku a skutku hříšného se nikdy nedopustila. »Pojednává-li se o hříchu, tu o Marii ničeho říci se nemůže,« dí sv. Augustin. Ano, Maria prosta byla nejen všech hříchů skutečných, ale aby se státi mohla důstojným příbytkem Syna Božího, byla i od poskvrny hříchu dědičného neposkvrněnou a neporušenou zachována. Maria jest nevěstou, o které pěje ženich v písni vznešené: »Všecka jsi krásná přítelkyně má a poskvrny není na tobě.« Píseň Šalomounova 4, 7.

Blahoslavené a panenské Matce Boží nemusilo tedy při smrti býti tesknou, když pozorovala, že se blíží k soudci vševědoucímu a nejvyššímu spravedlivému, — neb Maria žádným hříchem poskvrněna nebyla.

Křesťané moji! Kdo by si nepřál, aby i jeho smrt této se podobala? Aby hříchy ani jeho smrt neztrpčovaly? Chraňme se tedy v budoucnosti hříchů všech; a jestliže jsme hřešili, činme vážné a opravdové pokání, pokání, jakého bychom si přáli činiti, až budeme ležeti na lůžku smrtelném.

2. Další příčina, která smrt ztrpčuje, jest loučení se se světem, oddělení a loučení se s pozemskými statky, světskými radovánkami, s přátely a s vlastním tělem. Když bezbožný král amalekitský Agag viděl, že smrt jeho se blíží, tu se chvěl a třásl a s hrůzou zvolal: »Tak-liž odděluje hořká smrt!« 1. kniha Královská 15, 32. Smrt dělila jej ode všeho, co mu milým a drahým bylo, a proto nazval smrt hořkou. Jak hořkou musela také býti smrt onomu lakomému a bohatému muži ve svatém evangeliu, jenž chtěl stodoly své zbořiti a větších nadělati, a tu shromážditi všecky věci, které se mu zúrodnily, i zboží své, a duši své říci: »Duše, máš mnoho zboží složeného na mnohá leta, odpočívej, jez, pij, hoduj!« — jenž ale slyšeti musel hromová a děsná ona slova, která řekl mu Hospodin: »Blázne, této noci požádají duše tvé od tebe, to pak, co's připravil, čím bude?« Lukáš 12, 20. — Beze vsí pochybnosti i tento lakomec buď řekl aneb u sebe tiše zalkal: »Tak-liž odděluje hořká smrt?« A podobně a takto sténá a nařiká každý umírající, jehož srdce přilnulo ku světu tomuto. A nyní táží se: ztrpčovalo toto loučení se se světem také smrt panenské Rodičky Boží? Ó nikoliv! řeknete mi a máte pravdu. Činilo jí snad smrt těžkou oddělení od statků pozemských? Vždyť neměla žádných, chudičkou byla, a když neměl Syn ani kam by hlavy své položil, měla něco i Matka Jeho? Loučila se snad Maria těžko s radostmi tohoto světa? Ó, těchto radostí užila málo; vždyť nebyla Matkou

radosti, ale Matkou bolesti, a Maria také žádných radovánek a zábav nevyhledávala, její jedinou radostí, největším potěšením byl Sám Bůh; proto praví: »I zaplesal duch můj v Bohu, Spasiteli mém, a velebí duše má Hospodina«. Lukáš 1, 46. 47. Aneb loučila se snad těžko s přátely svými? Ach, vždyť přátelé její, kteří dosud žili, byli duše svaté, na něž nebe samo čekalo, a proto mohla k nim umírající Maria říci: »Opět maličko a uzříte mne — opět vás uzřím a radovati se bude srdce vaše, a radosti vaší žádný neodejme od vás«. Jan 16, 16. a 22. (Slova Kristova k apoštolům). — Ano, ani odloučení její od těla nezavdalo příčiny k smutku; neb jak učitelové církevní učí, toto odloučení od těla u Marie nebylo ani násilným, ani bolestným, ale klidným, tichým, beze vší bolesti; vždyť Maria nebyla hříšnicí, jako lidé jiní; a mimo to trvalo toto odloučení duše její od těla jenom kratičký čas, poněvadž duše její opět brzy s tělem se spojila, a dnes právě připomínáme si ten den, kdy duše její i s tělem na nebe vzata jest za plesu a jásotu sborů andělských. Tomu učí nejstarší podání. — V pravdě tedy nebylo nikterak těžkým loučení se Marie s tímto světem a loučení to ani neztrpčovalo její smrt.

Křesťané! Jakým bude jednou toto naše loučení? Odpověď dává to dobré přísloví: Jaký život, taková smrt. Budeme-li tento svět po čas svého života pozemského nepořádně milovati, pak budeme jej nezřízeně také milovati v hodině své smrti, pak naše loučení se světem bude těžkým. Jest-li ale už za živa tímto světem po křesťansku pohrdáme, jsme-li pevně přesvědčeni o té vznešené pravdě sv. náboženství, »že nemáme zde místa zůstávajícího, ale že budoucího hledáme« k žid. 13, 14., milujeme-li Boha nade všechno, ó, pak budeme ujištěni, že náš odchod ze světa tohoto a loučení se s ním bude nám lehkým. Proto uposlechněmež napomenutí sv. apoštola Jana: »Nemilujte světa, ani těch věcí, kteréž na světě jsou. Miluje-liť kdo svět, není lásky Otcovy v něm. Nebo všechno, co jest na světě, jest žádost těla a žádost očí a pýcha života, kteráž není z Otce, ale jest ze světa. A svět pomíjí i žádost jeho: ale kdo činí vůli Boží, zůstává na věky«. 1. Jan 2, 15—17. Pak i naše loučení se s tímto světem bude nám lehkým, jako Panně Marii. Nic neztrpčovalo Panně Marii její smrt; ano, naopak mnoho věcí smrt její oslazovalo a milou činilo, o čemž dále v díle

II.

Mezi mnohými okolnostmi, jež oslazovaly smrt Panny Marie a ji líbeznou činily, byly zvláště dvě:

a) Že viděla Panna Maria oslavu svého Syna; b) počala požívatí své vlastní oslavy.

a) Nejvšelejším přáním rodičův jest, viděti své děti šťastnými. K tomu směřuje veškeré jejich smýšlení a touha i všechno počínání jejich, v úmyslu tom a za tím účelem pracují ve dne i v noci, ano, rodičové starostliví utrhují si poslední sousto od úst, jen

aby viděli dítky své v lepším postavení než sami jsou. Jak radují se rodičové ze štěstí dítek svých! — Jak plesal staříčkový otec Jakob, když opět spatřil syna svého Josefa, když ho užířel jako velikého a mocného pána nad Egyptem!

Objímaje něžně a líbaje syna svého plakal radostí Jakob a zvolal: »Jižť veselý umru, že jsem užířel tvář tvou a živého tebe zůstavuji«. Gen. 46, 30.

Zač prosila matka Janova a Jakobova, když padla na kolena před Pánem Ježíšem? Žádala nějakou milest pro sebe? Nikoliv. Ale domnívajíc se, že Pán Ježíš založí říši pozemskou, zvolala prosebně: »Rci, aby tito dva synové moji seděli jeden na pravici tvé a druhý na levici v království tvém«. Mat. 20, 21.

A nyní se táži: kdo jest s to s důstatek vyličiti onu radost, jakou pocítilo dnes srdce Marie Panny, když na nebe vzata byla a tu velikou oslavu svého Syna spatřila? Maria milovala svého Syna něžněji, než kterákoliv jiná matka dítě své milovati mohla. A toho Syna viděla zde na zemi potupeného, pohaněného, tak hanebně usmrceného.

Již jako dítě byl pronásledován zuřivým hněvem krále Herodesa, jako muž po celé tři roky byl nenáviděn od mnohých a co nejukrutněji od náčelníků národa židovského pronásledován, až konečně všechen lid za jeho smrt potupnou žádal a ji na Pilátovi vynutil.

Maria viděla Syna svého, jak visel na kříži mezi nebem a zemí jako vyvrhel člověčenstva, patřila na to, jak se svíjel v nejhroznějších mukách tělesných a duševních, zřela, jak konečně hlavy Svě naklonil a skončil. A na tom nebylo ještě dosti. Jejího Syna nebylo více na světě a nepřátelé dosud neustáli a pronásledovali Ho ještě krvavě v učennících a snad i v Matce Jeho.

Co všechno musela jsi trpěti, ubohá Rodičko Boží!

Avšak dnes otevírá tobě smrt vstup do nebe — dnes vidíš zcela jinak Syna svého v nebesích!

Syn tvůj sedí tu na výšinách nebeských pln velebnosti na pravici Otce Svého nebeského! Synu Tvému odevzdána celá moc na nebi i na zemi, tisíce a tisíce andělův padají před trůnem Syna Tvého a zpívají ustavičně: »Svatý, Svatý, Svatý«; tisíce a tisíce duší, krví tvého Syna vykoupených, klaní se a koří nevýslovné velebnosti Jeho a pokorně skládají k nohám Spasitele svého vítězoslavné koruny své, prozpěvujice střídavě s kůry nebeských duchů chvalozpěvy vznešené.

Ó jak radostné city pocítila jsi dnes, Rodičko Boží, při pohledu tom! Ó zajisté šťastnou byla smrt, která ti otevřela brány nebeské, kde spatřila jsi tak velikou oslavu Krista Ježíše!

Křesťané milí! Kristus dosud často našimi hříchy a nepravostmi nejen tupen a pronásledován, ale i křížován bývá. A proto varujme se hříchů; mějme útrpnost s Kristem Ježíšem, mějme s ním soustrast upřímnou. Hleďme životem svým množiti čest sami i u jiných, aby i naše smrt též nám vstup do krajín říše nebeské otevřela.

b) Smrt Marie Panny byla sladkou nejen proto, že spatřila slávu a velebnost Syna svého, ale také hlavně proto, že sama vstoupila ve svou oslavu velikou.

Když Šalomoun nastoupil panování své, přišla k němu do komnaty královské staříčká matka Bethsabée »a král«, praví Písmo sv., »povstal a šel jí vstříc a pokloniv se jí, posadil se na stoličku její; a postavena jest stolice matce králově, a posadila se po pravici jeho«. 3. Král. 2, 19.

Ježíš Kristus, ten nejlepší Syn, nedal se dnes zahanbiti a předčítí něžnou láskou Šalomouna krále.

Také dnes povstal Syn Boží se svého trůnu a kráčel vstříc milé matičce své a uvedl, usadil ji na trůn, který vedle nejsvětější Trojice Boží nejbližší stál. V úžasu velikém tázali se tu sbory andělské a zástupové nebešťanů slovy písně velebné: »Kteráž jest to, jež vstupuje z pouště, oplývající rozkoší, podepřena na milého svého«? Píseň Šal. 8, 5.

Andělé a svatí věděli, že Maria jest Matkou jejich oslaveného krále a proto vzdávali jí oslavu velikolepou, která dnes započala a která nikdy nepřestane.

Ó jak veliké lásky a milosti dostává se této nejlepší dceři od Otce nebeského, této nejněžnější a nejpečlivější matičce od Syna Božího, této nejčistší nevěstě od nebeského ženicha Ducha Sv.!

Sv. Jan ve svém Zjevení 12., 1. spatřil v nebesích paní vznešenou: »I ukázalo se znamení veliké na nebi: žena, oděna sluncem a měsíc pod nohama jejími, na hlavě její koruna dvanácti hvězd«! — Sv. Augustin poznal hned v tomto vznešeném a velebném obraze nejblahoslavenější Pannu Marii. — Blaženou byla tedy smrt Panny Marie, která ji tak velikou oslavou obdařila.

Kéž bychom i my dnes při tomto rozjímání o oslavě Rodičky Boží upřímně zatoužili po blaženosti nebeské! Tato touha po nebi budiž ale též účinnou tak, abychom v budoucnosti všechny své skutky, všechny práce pro nebe podnikali; neboť touha po nebi bez dobrých skutků nám pranic neprospěje.

Poznavše nyní, že smrt Rodičky Boží byla blaženou a šťastnou proto, že Panna Maria neměla při svém odchodu z údolí slzavého na sobě žádný hřích, že nezakusila žádného loučení se statky vezdejšími, ale že spatřila oslavu svého Syna a že sama vstoupila v oslavu svou, pronesme i my touhu po nebi takto:

Kéž bychom se dnes od Marie Panny naučili blaženě, šťastně a slastně umírat! Šťastná naše smrt záleží na dobrém a ctnostném životě. Žijme tedy ctnostně jako Panna Maria a pak zajisté i my budeme sladce umírat. A aby se nám všem tak stalo, zvolme k závěrku rozjímání toho ku Rodičce Boží: »Pros za nás hříšné nyní i v hodinu smrti naší«. Amen.

Jan Götschner, duchovní správce v Pardubicích.

Svátek na nebe vzetí Panny Marie.

Příčina oslavy Matky Boží.

»A bude hrob jeho slavný.«
Izai. 11, 10.

Pohled na hrob, v němž uložena jest tělesná schránka zemřelého člověka, vždycky bolně dojíká. Ať si v tom hrobě odpočívá nemluvnátko nebo stařec, chudák čili boháč, pohlížíme naň ne-li okem slzami zaroseným, aspoň srdcem truchlivě dojatým.

Dnes jako křesťané pravověrní patříme v duchu na hrob a patření to nezavdává příčiny ani k pláči ani k bolnému povzdechu, nýbrž naopak k radostnému, ano k blaživému rozechvění; jestiž to hrob, jenž v útrokách svých uzavíral neposkvrněnou schránku tělesnou nejsvětější Matky Páně Marie.

O hrobu božského Syna jejího předpověděl starozákonní prorok Isaiáš, že bude slavný; rovněž se tedy muselo předpokládati, že i hrob přesvaté Matky Jeho Marie Panny bude oslaven a že bude předmětem blaživé útěchy; a jako Syn její třetího dne po své smrti z hrobu slavně povstal, tak lze bylo očekávat, že svou všemocí učiní, aby duše ináti Jeho spojivši se za nedlouho po smrti v hrobě s tělem, slavně z lůna země se k nebeským výšinám povznesla.

Ježto dnes konáme památku tohoto jejího přeslavného povznesení, představme si Marii Matku Boží v jejím vítězoslavném ubírání se do nebe, které si:

- I. vznešenými ctnostmi zasloužila,
- II. a jimiž nám okazuje, jak i my si příchod do otčiny nebeské zasloužiti můžeme.

P o j e d n á n í.

I.

Bůh, jak učí žalmista v žalmu 4, 4. podivna učinil svatého svého; a tuto moc svou nejpatrněji osvědčil přeopdivným oslavením Panny Marie.

Praví zajisté o Sobě Pán Ježíš: »Já jsem vzkříšení a život; kdo věří ve mne, byť také umřel, živ bude na věky. Jan 11, 25.

Tato utěšená přípověď, mající se vyplnit na všech věřících při skonání světa, nejdříve se vyplnila na nejsvětější Rodičce Panně Marii. Věřila v Krista a umřela a oživila na věky.

I vybízejte nepřátely své, Jan 2, 19. 21: »Zrušte chrám tento a ve třech dnech zase jej vzdělám«, svou mocí dovedl, že, když zbořili, usmrtiti tělo Jeho, třetího dne je k novému nesmrtelnému životu vzkřísil; a co učinil se zemřelým tělem Svým, totéž k oslavení Své Matky Marie Panny učinil i s jejím do hrobu uloženým tělem.

Mámet to z ústního podání, že po všem světě rozptýlení sv. apoštolové k zvláštnímu pokynutí Ducha Svatého, všickni až na jednoho, sv. Tomáše, se šli v Jerusalemě, aby u smrtelného lože matky Páně byli očitými svědky blahoslaveného jejího skonání, a aby svou přítomností hrob její oslavili. Po třech dnech dostavil se i sv. Tomáš s toužebným přáním popatřiti ještě jednou na tělesnou v hrobě uloženou schránku její.

Ale jak ustrnul on a jak se podivili ostatní apoštolové, když odvalivše hrobový kámen, na místě tělesných ostatků spatřili v hrobě pouze roucha, jimiž ovinuto bylo svaté tělo její.

Jako velel Kristus Pán Lazaru v hrobě odpočívajícímu: »Lazare, pojď ven«, a on z hrobu živý vyšel, tak nedopustil, aby tělo, v němž Jeho tělo z Ducha Sv. se počalo a narodilo, v hrobě vzalo porušení, a učinil svou všemocí, že jako všickni, kteří v Něho věří, byť také umřeli, při skonání světa k věčnému životu povstanou, Jeho přesvatá Máti třetího dne po svém úmrtí v hrobě oživila a s tělem i s duší na nebe vzata byla.

Vidouce to apoštolové a rozšedše se brzy na to do celého světa, vsudy vyznávali: jak podivnou učinil Hospodin Marii v jejím nanebevzetí a jak slavný učinil hrob její.

Byla z toho radost veliká u všeho lidu, jenž zpraven o tom od sv. apoštolů, zbožnou vděčností a úctou dojat velebil Boha: »Tak bude poctěn, kohož by koli král nebeský ctíti chtěl«. Esther 6, 9.

Jestliže již zde na zemi byla taková radost z oslavení Panny Marie na nebe vzaté: tím roznicenějším potěšením uneseni byli svatí nebešťané, kteří radující se z každého hříšníka pokání činícího, zplesali v nebeském chvalozpěvu a tázali se, patřice na Marii do společnosti jejich přicházející: »Která jest tato, jenž vstupuje z pouště rozkošemi oplývající«. Píseň Šalom. 8, 5.

Ověněna ctnostmi a zásluhami uvítána tam v nadhvězdné říši božským Synem svým oblažujícím pozdravem: »Pojď, budeš korunována«. Píseň Šalom. 4, 8.

My pak, pozemčané, hledíce v duchu za ní vzhůru se beroucí, kojme se nadějí blahou, že i my podílu bráti budeme na její slávě v té míře, jak jsme zde vynikali ctnostmi a zásluhami.

II.

V unášející písni Mariánské, začínající slovy: »Tisíckrát pozdravujeme Tebe«, oslavujeme Marii Pannu slovy moudrého Siracha: »Jako cedr vyvýšena jsi na Libanu« XXIV, 17. Cedr je strom, jenž svou výší přerůstá všecko ostatní stromovi.

Tak Maria jako Matka Boží převyšuje touto důstojností všechny lidi.

Cedrové dřevo jest lesklé, hladké a tak tvrdé, že je nepřístupné červu; Maria neposkvrněna již v početí svém, a až do skonání svého nepřístupna byla hříchu; za to i tam na nebeském Libanu jako cedr povýšena nad anděly a svaté, a vybízí nás

odtamtud: »Blahoslavení, kteří ostříhají cest svých«. Přísloví VIII. 33. a verš 35.: »Kdo mne našel, najde život a obdrží spasení od Hospodina«.

Nuže! jako věrní ctitelové slyšme Marii, ostříhejme cesty její, cesty ctnostného a přesvatého života jejího

Z ovoce na stromě cedrovém dozrávajících vyrábí se olej, jenž předměty jím natřené chrání proti trouchnivění a hnilobě; tak i praví ctitelové Marianští jsouce vyzdobeni jako olejem marianských ctností, chráněni budou proti porušení hříšnému.

Přírodopzpytcové tvrdí, že dým ze spáleného dřeva cedrového se vyvinující zapuzuje od příbytků lidských jedovaté hady a jiné zhoubné zeměplazy; ostříhejmež cest Marianských, následujme ji v nevinnosti, v pokoře, v odevzdanosti do vůle Boží, a ona v nebeském Libanonu jako cedr nade všechny svaté povýšená svou mocnou přímluvou neškodně učiní všeliké pokušení k hříchu; jako pryskyřice ze dřeva cedrového tekoucí jest hojivým uzdravujícím lékem proti rozličným neduhům, tak Maria zásluhami svými tam v nadhvězděném Libanonu zjedná lék proti uštknutí hada rajského a opatří sílu, abychom povstavše z hříšného sna, oblékli se v Pána Ježíše, v spravedlnosti žili a až do skonání svého v ní setrvali a ověnění spravedlností i my jako cedr povýšení byli ve vlasti nebeské.

* * *

Přičiňmež se a Bůh na přímluvu Rodičky Boží nám pomůže; přičiníme se, abychom dnešní a všechny budoucí slavnosti Marianské s pravým duchovním potěšením slaviti mohli; a za tím úmyslem se vynasnažíme, bychom v smýšlení, mluvení a jednání svém všeho se uvarovali, co Bohu bylo by nemilé, a abychom vstoupivše v šlépěje Marie Panny na nebe vzaté, na stupeň křesťanské dokonalosti se vyšínuli, tělem zde na zemi, duchem v nebi přebývali v blaživé naději, že Maria, až i my k branám nebeským se dostavíme, nás uvítá: Od této chvíle velebiti budou jako mne i vás všickni blahoslavených duchův řádové. Amen.

Fr. Janda, děkan Karlštejnský a papežský komoří.

Neděle XI. po Sv. Duchu.

Pohlížejme k nebi v dobách pokušení, v čas utrpení a v hodince smrti.

»A vzevřev k nebi, vzdechl.«

Mar. 7, 34.

Kdykoliv božský Spasitel něco důležitého před se bral, vždycky napřed k nebi pohlédl. K nebi hleděl, prve než hladový zástup na poušti zázračně nasýtil, k nebi hleděl, prve než přítele Svého Lazara z mrtvých vzkřísil, k nebi hleděl, prve než pře-

velebné tajemství Své lásky při poslední večeři byl ustanovil, ano i před samým skonáním oči krví zalité vzhůru k nebi obracel. Zkrátka: všechny Své divy a vykupitelské skutky zbožným pohledem k nebesům posvěcoval. A podobně i dnes chtěje uzdraviti hluchoněmého, napřed k nebi vzezřel.

Nejmilejší! Známo jest vám, že každý krok, každé takměř hnutí, každý na oko sebe nepatrnější čin milého Ježíše jest příkladem, jež následovati máme, abychom ukázali, že jsme věrnými učenniky Kristovými; rovněž tedy i to Jeho časté pohlížení k nebi.

Tímto pohledem k nebi na srozuměnou dává Pán Ježíš, že i my často a živě na nebe vzpomínati, k nebi zbožně hleděti máme; zvláště pak

1. v dobách pokušení;
2. v čas utrpení;
3. v hodince smrti,

o čemž dnes rozjímati budeme ve jménu Páně.

P o j e d n á n í .

Nebe jest určeno pro člověka a člověk jest určen pro nebe. Proto by člověk neměl nikdy oči svých s nebe spouštěti, ale spíše takměř ustavičně vzhůru hleděti, jak učí sv. Řehoř naziánský, řka: »Všickni živočichové bez rozumu jsoucí a bez vůle, mají oči k zemi obrácené, poněvadž pro zem stvořeni jsou: člověku ale dal Bůh čelo vyvýšené, aby k nebi povznášel oči svých. Človče! Život nebeský tvým má býti podílem a ne život nízkých zvířat.«

Člověk chodí tělem přímým, a to jej napomíná, aby vyhledával těch věcí, které svrchu (nahore) jsou.

Jakkoliv ale již naše přímá postava takměř nutká, abychom k nebi hleděli a tudíž naň častěji vzpomínali, přece vyskytují se nejednou zvláštní okamžiky, kdy zapotřebí jest úsilovněji zraky své vzhůru obracet.

1. Takový důležitý okamžik bývá, když pokušení svůdné nás vábí, abychom dopustili se hříchu těžkého.

Ano, drazí přátelé, toho přece nikdo upříti nemůže, že nadcházejí v životě pro každého člověka hodiny nebezpečně lahodné a k nepravosti mocně lákající, hodiny, v nichžto ctnost a nevinnost velmi těžce zkoušena bývá; doznáte sami, že přicházejí doby, v nichžto slabý a vratký člověk velmi snadno ke hříchu sveden býti může, kdy mu slibná rozkoš kyne aneb plnění povinností velkých obětí a sebezapření vyžaduje. Což ho tu asi odvede od hříchu lákavého? Co mu dodá zmužilosti, aby v pokušení zvítězil, hříšnému vábení se opřel, svědomí, čest, nevinnost v neporušenosti zachoval? Jest to, drazí přátelé, pohled k nebi, živá naň vzpomínka.

»Zraky obraťme k nebi«, dí sv. Cyprián, »by nás země rozkošmi a lahodami svými neoklamala«.

Tak matka Makkabejská vzezřením na nebe sílila sebe i syny své, když ukrutný Antiochus přehroznými mukami toho

dosíci chtěl, aby od víry své a od zákona Páně odpadli. »Synáčku«, pravila k nejmladšímu, bojíc se aby neklesl, »vzezři na nebe, a tak se stane, že se nebudeš báti toho kata.« 2. Mak. 7, 18.

A v skutku! Pohledem na nebe vzmužil se tak, že i tu nejukrutnější smrt podstoupil, než aby ku hříchu svolil. —

Pohledem, vzpomínkou na nebe zvítězil Josef egyptský v pokušení proti čistotě.

Sv. Augustin dí: »Chceš-li jen opravdu na zemi vésti život nábožný a svatý, není to věc tak obtížná. Celé to tajemství záleží v tom, abys okusil věci nebeských. Zkormoucena-li jest duše tvá, k nebi obrať zraků svých a pak se milerád podvolíš obětem, jichž na tobě žádá Bůh. Opanovala-li srdce tvoje láska k nebi, pak si nevšimneš ničehož, co tě jindy k sobě táhlo. Patř na ptactvo! Povznese-li se hodně vysoko, marně se namahá myslivec, aby je dostihnul.

Tak i ty, je-li mysl tvá povždy k nebi obrácená, bezpečen jsi před marnostmi světa.«

Ano, důvěrným a zbožným pohledem k nebi, živou vzpomínkou na uchystanou v něm věrným ctitelům Božím nevýslovnou, věčně trvajícím blaženost, nabývá člověk nadpřirozené síly proti hříchu a proti úkladům dábelským.

Naděje odplaty nebeské působí na srdce mocí neodolatelnou. Duše, proniknuta touto věčnou pravdou, drtí rekovně všecky vazby, které ji k zemi poutají a pro celý svět nespouští se přátelství a lásky Boží.

Za času sv. Augustina žila v Římě vznešená paní, jménem Melanie. Byla křesťankou. Avšak bohata jsouc a mladostí slíčnou prokvétajíc, upadla jako mnoho jiných v pokušení. Okouzlena leskem pozemských statků, dala se lapiti v osidla marnosti, šperkovanosti a rozkošnictví. Její příbuzný, mladý Volusian, ještě pohan, cestoval delší čas z Říma do Milána, kdež se seznámil se svatým Augustinem. Marně se namáhal sv. Augustin, přivésti jej ku křesťanství. Veškeré pokusy rozbily se o hrdost jeho srdce. Zatím, co Volusian ze Říma odešel, přihodilo se, že Melanie jednoho dne rozjímala o nebi. Rozjímání toto velmi dojalo její šlechetné srdce. Poznala totiž jasně marnost a ničemnost věci pozemských, jakož i že pro získání nebe nemá litovati žádné sebe větší oběti. Následkem toho proměnila dočista dosavadní života způsob. Odřekla se radovánek, svlékla se sebe všelikou nádheru, zasvětila se službě lásky k bližnímu, konala kající a milosrdné skutky, a tak neskvěla se více zevnitřním leskem, jímž prve zraky jiných po sobě obracela. Za nějaký čas přišel Volusian nazpět do Říma, nemeškal ihned navštívit Melanii. Než jak se podivil, uzřev přítelkyni, šatstvo, podobu její, slovem — všecko zcela proměněno. »Co to? Melanie!« táže se pln podivení, »kde jest bývalá nádhera domu tvého? Kam se poděla krása a šperkovanost tvá? Kdo tě tak přeměnil?« Tíše dí na to Melanie: »To učinilo nebe.« Na to teprv vypravuje mu s rozníceným duše zápalem, kterak rozjímání o nebi rozum její osvítilo, srdce a život její zjinačilo; kterak po-

hledem k nebi se povznesla nade všechno, co dříve srdce její poutalo, a kterak se jí proti nebi zdají všechny pozemské věci býti malichernými a ničemnými. A hle! Tento vroucí výlev srdce jejího, tento živý její příklad, tento výpis nebeské blahosti, kterou člověk již za živa ve službě Boží z části ochutnává a v naději požívá, tak mocně dojaly duši Volusianovu, že se bez prodlení na tom ustanovil, pohanství se odřící, víru křesťanskou přijmouti a život svůj Bohu a ctnosti zasvětit.

Ejhle, tak mocně působí pohled k nebi a živá naň vzpomínka, na zušlechtění a posvěcení naše!

Než, na tom není dosti. Pohled k nebi nás také v těžkých strastech a utrpeních divotvorně potěšuje a občerstvuje.

2. Všichni to bolestně zakoušíme, že tento pozemský život nic jiného není, nežli putování slzavým údolím. Marně bychom hledali člověka, který by se zde zcela a úplně blaženým býti cítil. Často se nad ubohým člověkem shlukne taková bouře strastí a nehod, že si div nezoufá. A co při tom nejsmutnějšího jest, že ztrápené srdce jeho zhusta se vidí opuštěné a vši útěchy zbavené, tak že trápení své mnohdykrát jiným ani svěřiti nemůže, poněvadž by mu neporozuměli, proč je v těžce sevřených prsou uzavřítí a ztajiti musí. I což pak má tehdy učinit, kam se obrátit, když jej neštěstí poráží a hlava jeho malomyslně a beznadějně dolů klesá? Ó, tenkrát pohlédněte k jasným a krásným nebes prostorám, kde se kratičký zármutek proměňuje u věčnou radost. Tehdy oživte svou zemdenou naději vzpomínkou na utěšené nebe a ztrápené srdce vaše balsám sladké útěhy pocíti. — Bukulánus vypravuje, že jistý kupec vypraviv koráb, cestoval do Indie, země na diamanty, perle a jiné klenoty přebohaté. Dav si na stěžni vymalovati nejdražší indické poklady, pod nimi položil nápis: »Naděje vše oslazuje«!

A když pak na moři rozvzteklý vichr děsně buráceti počal, aneb když bouře zahynutím hrozila a tisícové nebezpečí koráb obklopující strachy nahánělo: tu postaviv se pod stěžň a pohlížeje na klenoty tam namalované, by zoufající takměř lodníky potěšil a občerstvil, volával: »Naděje vše oslazuje.«

Podobně naděje a vyhlídka na utěšené nebe divotvorně v křížích a utrpeních občerstvuje, sílí a potěšuje. — Sám božský Spasitel, Kristus Ježíš, tímto prostředkem své milé apoštoly potěšoval. Předpovídaje jim totiž protivensství od zlého světa, poukazoval na odkázanou jim v nebesích odměnu, řka: »Budou vás bičovati a budete v nenávisti všechněm pro jméno mé; ale nebojte se!

Kdož setrvá až do konce, ten spasen bude.

Maličko, a zármutek váš obrátí se v radost.

Radujte se a veselte se, hojná jest odplata vaše v nebesích!«

A tím se řídívali všickni svatí mučenníci, těšíce se v mukách vzpomínkou na nebe.

Sv. Agapitus, když mu kolem do kola hlavy žhavé uhlí kladli, takto zvolal: »Trp jen, milá hlavo, co nevidět budeš v nebi korunována.«

Když vladař Publius sv. vdově a mučennici Felicitě přimlouval, aby modlám obětovala a nad syny svými v květu mladosti se nacházejícími se smílovala, tato obrátivši se k synům, pravila: »Patřte jen k nebi, ó dítky mé, tam vás očekává Kristus se svými svatými. Bojujte zmužile pro duše své a okažte se věrnými v lásce Kristově.« I zemřeli všickni radostně a ochotně pro víru svou.

Když svatý Simforian, pro víru Kristovu byv odsouzen, na popraviště vlečen byl, tu matka jeho přivolávala mu: »Ach, synu, rozmilý synu! Buď pamětliv života věčného, který tobě v nebi jest připraven. K nebi vzevři a na Toho, Jenž tam kraluje, vzpomeň; neboť se tobě život neodejme, ale v blaženější promění.« Svatá Lidvína 38 let byla nemocná a pohled na vlast nebeskou naplňoval ji útěchou a neoblomitelnou trpělivostí.

3. Jakož pak pohled na nebe a živá naň vzpomínka v trápení potěšuje: tak posléze hořkou hodinu smrti oslazuje, mysl upokojuje a odchod na věčnost ulehčuje.

Tam za bránu Jerusálémskou vlekou židé mládence svatého Štěpána, aby ho ukamenovali. Jako deštivý přival hrnou se naň špičaté kameny se všech stran. Údy jeho všechny jsou spřeráženy, z množství ran krvácí jeho tělo. Jaká to hrozná smrt v mladistvém věku! Než aj! Co to slyším? Písmo svaté dí, že umírající Štěpán zvolav: »Pane Ježíši, přijmiž ducha mého«, usnul v Pánu. Podivná věc! Uprostřed tvrdých a ostrých kamenů, jako na měkkých poduškách blaženě usnul, jsa plný bolestných ran a řinoucí se z něj krve, na celém těle strašlivě zmučený v květoucím věku jen usnul; při bouřlivém hučení chrastícího kamení a při hrůzném křiku rozlícených židů nejináč než jako při nějaké líbezně hudbě sladce a blaženě usnul v Pánu. A což pak mu osladilo tu tak hořkou hodinku smrti? Pohled na nebe. »Vidím«, volá Štěpán radostí všecek opojený, »vidím nebesa otevřená a Ježíše na pravici Boží stojícího!« Jako by volal: »Vidím, an mi kyne k sobě; vidím, an vstříc vychází, by mne do nebe svého uvítal; vidím anděly, jak mi chystají nevadnoucí věnec, korunu ze drahého kamení. A proto se smrti nelekám, ale těším se na ni«.

Bylo to roku 288 po narození Páně, když se jednoho dne valili zástupové k popravišti v Římě ku neobyčejnému divadlu. Bylať tam postavena soudní stolice, na níž se usadil císařský soudce; nedaleko odtud zapálena hranice dříví; tu přinesli pochopové veliké, železné, roštu podobné lůžko, postavivše ho nad žhavým plamenem. Již již se celé rozžhavilo. — Všecko napnutě čeká, co se asi dítí bude. Tu na dané znamení přivádějí mládence. Jest to svatý jáhen, jmenem Vavřinec. Vypadá bledý a zohavený, maje na sobě známky vytrpených již velikých muk. Hněvivě pohlíží naň pohanský soudce, ukazuje mu na rozpálený rošt a praví: »Vol si jedno ze dvojího: buď obětovati bohům našim, anebo za živa upálení býti«. Bez rozmyšlení ubírá se Vavřinec na smrtelné ohnivé lůžko; tu mu svlékají šaty a přivazují k roštu. Hrůza pojímá diváky; avšak svatý mládenec ne-

mění ani dost málo své tváře; oči jeho září radostí a libý úsměv pohrává kolem rtů jeho; jest mu, jako by na růžích ležel; ze spálených oudů jeho rozlévá se vůkol přelstěbná vůně. Zdá se ke všem mukám býti jako necitelný, a když jedna strana dost pečená byla, volá sv. Vavřinec: »Na jedné straně již jsem dost upečen, dej mne obrátit«. A vladař maje za to, že se mu posmívá, dal jej obrátit. Konečně pohlížeje k nebesům, umírajícím hlasem šepce sv. mučenník: »Děkuji tobě, Bože můj, žes mne hodným učiniti ráčil, vstoupiti do svatyně Tvé věčné«! Načež skonal.

Nejmilejší! Trnete nad tímto hrozným mučennictvím! Divíte se té tichosti, pokojnosti a radosti, s jakouž mladistvý Vavřinec strašlivou smrt podstoupil! I odkud bral sílu a útěchu v této době? Zajisté vás neušlo, že to byl pohled k nebesům, živá vzpomínka na onen nebeský Jerusalém, do něhož jej smrt uvede, kdež Bůh setře všelikou slzu s očí svých miláčků, kdež nebude smrti, ani kvílení, ani křiku, ani bolesti více.

* * *

Rozmili v Kristu! V kázání dnešním jsme se přesvědčili, jak blahodatně a požehnaně působí duchovní pohled k nebi, t. j. častá a živá naň vzpomínka na naši mravnost, spokojenost, na naši ctnost a blaženost. Nezanedbávejmež zraky své častěji k nebi obracet, zvláště ale v těch vážných dobách, o nichž jsme právě slyšeli, v době lákavého pokušení, v čas bolestného utrpení a v hořkou hodinu smrti. Vzpomínka na nebe budiž nám záštitou a úzdou proti všelikým hříchům; budiž nám podnětem a ostnem ku nejvznešenějším ctnostem. Pomyslení na nebe budiž nám posilou v malomyslnosti a útěchou v zármutku; nadějeplný pohled k nebi budiž nám lékem, podporou a upokojením proti hrůzám smrti a libým průvodčím na věčnost! Amen.

Jan Götschner, duchovní správce v Pardubicích.

Neděle XII. po Sv. Duchu.

Ježíš božský Samaritán.

»Samaritán — milosrdenstvím hnut jest.«
Luk. 10, 33.

Myslete sobě, rozmili, člověka těžkými ranami pokrytého, krví zbarveného, obnaženého, jenž ode všech lidí opuštěn v zápasu se smrtí pod širým nebem na kamenité odpočívá půdě. Co as myslí, co doufá, co přeje si člověk ten ubohý? — Nešťastníka takového představuje nám dnešní sv. evangelium. »Člověk jeden« tak vypravuje Kristus u sv. Lukáše »sestupoval z Jerusaléma do Jericha a upadl mezi lotry, kteříž oloupivše jej a zranivše odesli, odpoilu živa nechavše.«

Ó jak smutný byl stav člověka toho nešťastného! Tělo jeho svíraly bolesti ran těžkých, které mu způsobila zloba a lakotnost lupičů necitelných, a duši soužila myšlénka, že snad beze vší pomoci v trapném soužení musí rozloučiti se s tímto světem. Avšak ležel na cestě veřejné, na cestě, která vedla k velikému a lidnatému městu Jerusalemu. A tu právem kojil se nadějí, že některý z kolem jdoucích jej spatří, nad bídou jeho ustrne a laskavě se ho ujme. Přišel jeden a minul jej; přišel druhý a neposkytl mu pomoci žádné. Teprv cizinec jeden, Samaritán, který cestou tou se ubíral, smiloval se nad nešťastným zraněným. Přistoupil k němu a rány jeho vymyl, nalil do nich oleje a vína, ovázal je a dovezl nešťastného do nejbližší hospody, kde ho s největší péčí ošetřoval. —

A kdo jest tento milosrdný Samaritán, jehožto lásku a dobrotu líčí nám dnes evangelista Páně? Sv. Ambrož a jiní sv. otcové tvrdí, že jest to Sám Syn Boží, Který proto přišel s nebe na svět, aby rány naše krví Svou vyhojil a nás smrtí Svou od věčné smrti zachránil. A v duchovních rozjímáních sv. Teresie čteme: »Úřad lékaře vykonával na zemi přede vším Pán, jelikož nezhojitelné churavce od neduhů tělesných a duše od hříchů hluboko vkořeněných uléčiti ráčil«. Tou příčinou Sám Sebe pojmenoval jménem tím, řka kdysi: »Nepotřebujit zdraví lékaře, ale nemocní«. Mat. 9, 12. A tak sobě Jeho Velebnost vždy počínala, vždy se lékařem ubohého člověčenstva prokazujíc a k Samaritánu se přirovnávajíc, kterýž olejem a vínem toho léčil, jenž upadnuv mezi lotry oloupen, zraněn a polomrtvý ležeti zůstal«. Septem medit. in orat. Domini. Med. 6.

Ó kéž bychom v soužení, v bídě a opuštěnosti své nezapomínali na tohoto nebeského lékaře, Samaritána božského! Neboť On jest naší nejlepší útěchou, v Něho úplně a jistě důvěru svou skládati můžeme. Poslyštež mne s ochotnou pozorností, když o tom dále mluvíti budu ve jménu Páně.

P o j e d n á n í.

Potká-li nás nějaké neštěstí, navštíví-li bída příbytek náš a uvrhne-li nemoc trapná tělo naše na lůžko bolestné: tu máme jedinou myšlénku, jedinou jen touhu, aby nám někdo pomohl, nás potěšil, bolesti naše umírnil. I utkáme se v případech takových prosebně k svým přátelům, o pomoc voláme k bližním svým. — Avšak jak často bývá tato prosba a toto volání naše marné! Neboť lidé v přechetných strastech tohoto života nám pomoci nemohou, byť i s největší ochotou přispěti nám chtěli. — Pozorujte jen matku, kterak vroucně k srdci vine dítě nemocí bolestnou sklíčené; vizte, kterak pláč a nářek jeho hojnými slzami a vřelým celováním ukonejšiti usiluje, avšak vším tím pomoci mu nemůže. Okem bolným pohlíží syn vděčný na nemocné, vyschlé, se smrtí zápasící tělo upřímné matky, otce laskavého dnem i nocí dlí u lůžka drahých rodičů svých, léky rozličné

podává k umírnění bolesti, — avšak při životu je zachovati není v moci jeho. S hrůzou pohlíží každý na černá valící se mračna na obloze nebeské, — avšak krupobití odvrátiti, přívaly zastaviti a povodně odstraniti nemůže žádný z nás. Mnozí pak lidé, ač by nám přispěti mohli, jsou tak zatvrzelí, že svévolně v protivenství se od nás odvracejí a všelikou pomoc odpírají, jak toho příklad máme na židovském knězi a levitovi v dnešním sv. evangeliu.

Jinak jest to však u Samaritána božského, Ježíše Krista; On nám vždy pomoci může, poněvadž jest všemohoucí, On nám též vždy pomoci chce, poněvadž jest nejvyšší dobrotivý.

a) Radujme se, rozmilí, v srdci svém, ježto v každém soužení máme přítele mocného, který nás potěšiti, bídu uleviti a bolest umírniti může, poněvadž Jemu není nic nemožno. Jemu, jak Sám ústy Svými praví u sv. Mat. 28, 18., dána jest všeliká moc na nebi i na zemi. Tisícové cherubínů a serafínů čekají na pokynutí Jeho, a při pouhé ozvěně jména »Ježíš« třesou se i duchové pekelní. Živlové zemští: voda, oheň i povětří poslouchají na mocné slovo Jeho; vše, co se hýbá a co žije, pohybuje se a žije mocí Ježíše Krista, bez Jehožto vůle ani jedinký vlas nepadá s hlavy naší. Těla nemocná uzdravuje a mrtvé opět k životu povolává.

Že tomu skutečně tak, o tom přesvědčují nás skutky, které náš božský Samaritán konal za Svého na této zemi pobytu. Pouhou vůlí proměnil vodu ve víno v Kaně Galilejské. Jan 2.; několika jen chleby nasýtil tisíce lidí na poušti Mat. 14.; na prosbu apoštolů Svých rozkázal mocnému větru, a moře rozbouřené se utišilo. Mat. 8. Noha jeho svatá kráčela po moři, jako po suché zemi Mat. 14; kletbu vyřkl nad stromem fíkovým, a tento ihned uschnul. Mat. 21. A když na kříži dokonával, zatmělo se slunce, země se zatřásla v základech svých, skály se pukaly, opona chrámová se roztrhla a hrobové se otvírali, vydávající z lůna svého kořist uchvácenou. A kdo vypíše celou řadu oněch lidí nešťastných, kterýmžto mocný ten Samaritán božský navrátil opět řeč, zrak, sluch, zdravé údy a tělo malomocné opět uzdravil? Evangelista Páně sv. Matouš 15, 30. vypravuje nám tyto skutky Ježíšovy krátce takto: »I přistoupili k Němu zástupové mnozí, majíce s sebou němé, slepé, kulhavé, mdlé a jiné takové bídne mnohé; i kladli je k nohám Jeho, a On uzdravoval je«. Ano i zlí duchové poslouchali mocného rozkazu Páně. Mat. 8. Aby též dokázal božský Spasitel, že jest pánem života i smrti, vzkřísil dceru Jairovu, mládence v městečku Naim a Lazara v Bethanii, který již čtyři dni v hrobě ležel, opět k životu povolal, řka: »Lazare, pojď ven!« Což divu, že lidé vidouce tyto skutky Spasitelovy velebili moc Jeho, volajíce: »Kdyby tento nebyl od Boha, nemohl by takové věci činiti«. Taková jest, rozmilí v Kristu, moc Ježíše Krista, božského Samaritána, který podnes trápení od nás odvrátiti, bídu odstraniti a bolesti naše umírniti může, poněvadž všemohoucí jest; Jemu nic není nemožného učiniti.

b) Avšak chce nám Ježíš v soužení našem přispěti, chce nám pomoc Svou poskytnouti? — Nepodobá se Spasitel onomu knězi

a levitovi židovskému, kteří sice viděli člověka na cestě zraněného, vzdychajícího, opuštěného, ale žádné útrpnosti nad ním neměli, bez pomoci ho zanechavše? — Ó kdož by z nás domýšlel se něčeho podobného o božském Samaritánu, Kristu Ježíši!? Srdce Spasitelovo jest zajisté naplněno největší láskou a dobrotivostí k synům lidským. Zdali může někdo z nás představit sobě otce, jenžto by dítkám svým v trápení a v bolestech nechtěl ku pomoci přispěti ani tenkrát, když by úpěnlivě k němu volaly? A byť i skutečně některý otec pozemský byl tak zatvrzelý a nemilosrdný, že by úmyslně dítky své v bídě a v neštěstí opustil, jimi opovrhl, — o Ježíši našem přesvědčuje nás Písmo svaté, že jest pouhá láska, která zvláště k opuštěným, k nešťastným a rozličnými neduhy sklíčeným všele lnula. Nebylo potřebí žádných proseb; — pouhý pohled, povzdech a slza hořkosti postačovala božskému Samaritánovi, — a již balsám útěchy vléval v srdce zarmoucených a mocnou vůlí Svou stíral slzy trpících. — On slyší nárek, vidí kanoucí slzy po tváři vdovy Naimské a aniž by Jej tato prosila, odstraňuje zármutek opuštěné, an jí navrácuje syna vzkříšeného. On vidí neštěstí slepých, bídu kulhavých; slyší vzdechy šlakem poražených, a ihned vztahuje nad nimi pravici Svou k uzdravení jich. Bída a neštěstí jiných tak ranily srdce Jeho laskavé, že hojně proléval slzy nad městem Jerusálemem, o němž věděl, že krutý stihne jej trest spravedlnosti Otce nebeského. Útrpné ženy, které plakaly nad bolestmi Jeho, těšil slovy laskavými: »Neplačte nade mnou, ale plačte samy nad sebou«. Luk. 23, 28.

Ó kdož by chtěl ještě pochybovati o lásce Krista Ježíše? Kdož směl by rouhavě smýšleti v srdci svém, že nám ten božský Samaritán v zármutku a v soužení ku pomoci přispěti nechce!? Tam na Golgotu pohleď v duchu svém, křestane drahý; na kříž obrať zrak svůj! Tam mizí všeliká pochybnost, na dřevě kříže zpečetil On krví Svou lásku k nám prevelikou. »Tak velice miloval jsi mne«, vzdychá sv. otec Augustin, »že jsi i krev Svou na vykoupení dal za mne. Miloval jsi mne, Pane, více nežli Sebe, nebo jsi umřítí chtěl za mne!« Solilog. an. ad D. c. 13. S životem pozemským nevyhasla však láska v srdci Samaritána božského k ubohému člověčenstvu; On neopustil milované dítky Své. »Aj já s vámi jsem po všecky dny až do skonání světa«. Mat. 28, 20. Tak volá k nám ze svatostánku. Stále dlí ještě mezi námi, stále plápolá láska Jeho k synům lidským; podnes chce nás těšiti, bídu od nás odvrátiti a nemoce naše léčiti, i v hříších chce se nás ujmouti. »Co se tedy lekáš, ó hříšníče, jestliže jen hříchu svého nenávidíš?! Vracíš-li se kajicně, i kterak by mohl tebou povrhnutí Ten, kterýž s nebe sestoupil, aby tě hledal, před Ním utíkajícího?« praví sv. Tomáš z Villanovy.

Filip III., král španělský, ležel na smrtelném loži. K bolestem těla přidružily se také nejhroznější muky duševní. V úzkosti srdce svého dal si zpovědníka svého, kněze Florencia, předvolati, jemuž tělesné a duševní bolesti své žaloval. Tu ctihodný otec duchovní vzav kříž a drže jej k očím krále, pravil vážně a důrazně: »Králi!

zde máte svého Boha a Vykupitele. Vizte! tent jest pomazaný Páně, tent to, jež Bůh Sám pomazal olejem radosti, a tento sv. olej útěchy, radosti, síly a spasení vylévá se s hlavy Pomazaného do každé věřící duše a přináší potěšení zarmouceným, sílu slabým, pokoj souženým, útěchu sklíčeným, úlevu trpícím, občerstvení mdlým, uzdravení nemocným, odhodlanost a posilu umírajícím. V Něj jedině se důvěřujte a naleznete ulevení.« Pln dětinné víry, pln svatě důvěry chopil se umírající král kříže, mnohokrát jej políbil a ustavičně tisknul k srdci, kterýž ho zázračně potěšil. Z úst jeho bylo již jen slyšeti: »Ó můj Vykupiteli! ó Kriste! ó Pomazaný Páně! (Mehlerovy příklady.)

Ku Ježíši, božskému Samaritánu, upřeme i my, nejmilejší, zrak svůj v každé bídě tělesné i duševní! Onť jest jedinou útěchou naší; Onť mocný, aby nám pomohl; Onť nejvyšš dobrotivý, takže každého času nám pomoci chce. K Němu tedy utíkejme se v dobách zármutku a trápení, ježto Sám vybízí nás, an dí: »Proste, a bude vám dáno; hledejte a naleznete; tlučte a bude vám otevřeno.«

Moc Jeho nevystihlá a láska dobrotivá nenechá žádného odejít bez pomoci a bez útěchy. Každý zajisté s důvěrou k Němu se utíkající zakusí na sobě slova utěšitelná, která čteme v žalmu 90: »Poněvadž ve mne doufal, vysvobodím jej; ochráním jej, poněvadž poznal jméno mé. Volati bude ke mně, a já vyslyším ho; s ním jsem v soužení; vytrhnu jej a oslavím jej«. Amen. Václ. Vintera.

Řeči příležitostné.

Slavnost Porciunkuly (sv. Františka Seraf.).

Konec lásky k světu jest zkáza — konec lásky k Bohu spása.

»Jho mé zajisté jest sladké a břímě mé lehké.« Mat. 11, 30.

Jako zvláště ve mnohých chrámech řádu sv. Františka, tak i zvláštním dovolením v našem chrámu Páně každoročně se opětuje slavnost Porciunkuly. Slavnost tato jest výroční památkou onoho dne, kterého se zjevil Pán Ježíš dle hodnověrných zpráv svatému Františkovi v milém mu kostelíčku »Porciunkula« zvaném. Kristus Pán pravil sv. Františkovi: »Františku, žádej zač chceš, pro spasení národů.« I odpověděl světec: »Žádám odpuštění viny a trestu, plnomocné odpustky všem, kdož kajicně ve chrám tento vkročivše, upřímně se vyzpovídají.« Kristus Pán sv. Františkovi odvětil: »Jdi tedy k mému náměstku a žádej od něho ve jménu mém těchto odpustků.« — Šel tedy svatý František do města Pisy,

kdež se tehdejší papež Honorius III. zdržoval, a žádaných odpustků pro kostelíček dosáhl. Tyto odpustky dány byly později pod jistými podmínkami chrámům řádu sv. Františka a některým jiným kostelům, mezi nimiž jest též chrám náš, v němž oltář sv. Františka a bratrstvo téhož světce se nachází. — Kdykoliv si připomínáme sv. Františka Scrafinského, vždy si jej představujeme klečícího pod svatým křížem, rozjímajícího lásku Ukřížovaného, rozniceného láskou k Ježísi Kristu, přijímajícího na těle svém pět ran Krista Pána. Tak víme, že obyčejně též malován a představován bývá sv. František. — Sv. František žil ku konci 12. a počátkem 13. století. Život křesťanský byl tehdy málo utěšený. Veliká většina jich bylo živo více dle těla, nežli dle ducha. — Nevědomost, divokost a požitkářství zavládlo. —

Sv. František jest mimo sv. Bernarda, sv. Dominika a jiné nábožné a svaté muže jeden z nejpřednějších vzorů kajícího, zbožného a svatého života doby tehdejší. — Mužové tito byli od Boha vyvoleni, by slovem a příkladem roznítily křesťany ku pohrdání světem, ku lásce k Bohu. Heslem sv. Františka, jež častěji pod svatým křížem opakoval, bylo: »Můj Bůh — moje všecko«. — A dobře měl sv. František, že zavrhl lásku ku světu a zvolil lásku k Bohu. Neboť na výsledku neb konci vše záleží. A konec lásky ku světu jest zkáza, kdežto konec lásky k Bohu jest spása. — O tom ke cti a chvále sv. Františka.

P o j e d n á n í.

Co podává svět synům a dcerám svým? Rozkoše tělesné, — statky a peníze — čest a důstojenství. Po tom též milovníci světa touží. Proto píše též sv. apoštol Jan: »Vše, co jest na světě, jest žádost těla, žádost očí a pýcha života.« I. Jan 2, 16.

1. Svět poskytuje radosti tělesné. — Jak mnozí a mnozí jsou i mezi křesťany, kteří hříšným způsobem těmto tělesným žádostem se oddávají! »Smilství pak a všeliká nečistota neb lakomství nebud' ani jmenováno mezi vámi, jakož se sluší na svaté«. Efcs. 5, 3. Tak napomíná sv. Pavel křesťany první, a přece dle slov téhož sv. apoštola »mnozí chodí, o nichž jsem častokráté pravil vám, (nyní pak i s pláčem pravím), že jsou nepřátelé kříže Kristova, jichžto konec jest zahynutí, jichžto Bůh břicho jest«. Filip. 3, 18. 19.

Ano, konec těchto, kteří hříchům tělesným hoví, jest zahynutí. Písmo svaté nám toho zřejmé doklady podává. — Lidé před potopou oddávali se slepě žádostem tělesným — jedli, pili, ženili se a vdávali — na Boha však a na napomenutí Noemova nedbali. I řekl Bůh: »Vyhladím člověka, kterého jsem stvořil, ze země —: nebo líto mi, že jsem je učinil«. Jen ctnostný a spravedlivý »Noe našel milost před Hospodinem«. I. Moj. 6, 7. 8.

Hle, konec tělesných žádostí bylo zahynutí — všeobecná potopa. —

V Palestině, dřívější zemi zaslíbené, jest až posud mrtvé moře. Nazývá se mrtvým, poněvadž v moři tomto a v blízkém jeho okolí žádný živočich, žádná bylina se nedaří -- pusto a prázdno kolkolem, jen dusné páry a zápach otravují okolí. — Známó vám, že moře toto jest na tom místě, kde stála města Sodoma a Gomorraha. — Bůh zahladil města tato ohněm a sírou, vysvobodiv odtud Lota s rodinou jeho. — A proč zahubil Hospodin města tato? Pro hříchy tělesné — hříchy nečistoty, z nichž jeden na vždy od města Sodomy — sodomský nazýván jest. — Hle, konec hříchů — bylo zahynutí časné a věčné. — Mrtvé moře na všechny časy jako hrozivým prstem ukazuje na přikázání šesté: »Nese-smilniš.« — Byl boháč, jak víme ze sv. evangelia, který »na každý den hodoval skvěle«, — oddával se hříchu tělesnému, nestřídmosti. Konec jeho zase zkáza, zahynutí. — V pekelných mukách hrozných volal: »Otče Abrahame, smiluj se nade mnou a pošli Lazara, ať smočí konec prstu svého ve vodě a ochladí jazyk můj; neb se mučím v tomto plamenu«. Luk. 16, 24. Avšak nadarmo jeho volání — konec jeho hovění tělesným žádostem byla věčná zkáza. —

Kristus Pán přišel na svět, aby nás od věčné zkázy vysvobodil. Proto též nás učil i slovem i příkladem přemáhati žádosti tělesné. — Volá: »Kdo chce za mnou přijíti, zapři sám sebe«; volá dále: »Kdo miluje život svůj, ztratí ho: a kdo nenávidí života svého na tomto světě, k životu věčnému ostříhá ho«. Jan 12, 25. Jinými slovy: Kdo na tomto světě tělu svému ve všem i ve hříšných žádostech hová, ztratí život věčný, kdo však tělu svému odpírá hříšné požitky a rozkoše, ten ostříhá i duši i těla ku radostnému životu věčnému. Kristus Pán svým příkladem nás učil tělu častěji i potřebný pokrm odpírati — On se postil čtyřicet dní a nocí. Ten, »Jenž otevírá ruku Svou, a naplňuje všelikého tvora požehnaním«, chtěje za nás trpěti a nám příklad dáti, octem a žlučí napájen byl, volal: »žízním« v palčivých bolestech na kříži.

Tyto bolesti Ježíše Krista sv. František pod sv. křížem častěji rozjímal, v této škole sv. kříže naučil se sv. František trpěti, tělo své krotiti, službě Boží podrobovati. — Tělo své a lidské vůbec přirovnával ku mezkovi, kterého, by nezbůjnil příliš, třeba vždy práci zaměstnávati, přebytečné potravu mu nedávati, příliš mu nehověti. Proto sv. František stále pracoval duchovně i tělesně, stálou práci bratřím svého řádu doporučoval, časté posty konal, hrubý oděv nosil, na tvrdém loži lehával a jiné kající skutky konal. — Tak nenáviděje tělo své ostříhal duši svou ku životu věčnému. — Čiňme každý dle svého stavu podobně jak světec tento.

2. Svět podává milovníkům svým statky a peníze. Než sklame se, kdo jen po statcích a penězích se shání a v nich pokoj vyhledává. — V pravdě bohatý jest ten, kdo spokojen jest s tím, co má na časných statcích. Sv. Jan Zlatoustý praví: »Když vidíš někoho, jenž ještě mnoho si žádá, považuj jej beze všeho za nejchudšího, kdyby měl sebe více pokladů«. A dále uvádí sv. Jan

Zlat. tento příklad: »Jistě bychom za zdravého nepokládali člověka, který ustavičně žízeň má, i kdyby měl ve všem přebytek, kdyby i u řek a pramenů bydlil.« A vy, nejmilejší, sami víte z vlastní zkušenosti, jak mnozí lakomci nespokojeni, nešťastní jsou vždy více statků a peněz si žádajíce, vždy bídy a neštěstí se bojíce, obyčejně ani sobě ani jiným ničeho nepřejíce. — Statky a peníze na tomto světě nedovedou srdce člověka uspokojiti. Nemírná touha po statcích těchto vede často ku největším nespravedlnostem a hříchům — a konec této nemírné a hříšné žádosti jest věčná zkáza. — Vzpomeňme si na známého bohatce, o němž Kristus Pán ve sv. evangeliu vykládal. »Pole člověka jednoho bohatého přineslo hojně úrody: i přemýšlel sám u sebe řka: Co učiním, neb nemám, kde bych shromáždil úrody své. I řekl: Toto učiním: Zbořím stodoly své a nadělám větších a tu shromáždím všechny věci, kteréž mi se urodily, i zboží svá a dím duši své: Duše máš mnoho zboží složeného na mnohá leta; odpočivej, jez, pij, hoduj. I řekl jemu Bůh: Blázne, této noci požádají duše tvé od tebe, to pak, cos připravil, či bude? Takt jest, když sobě někdo shromažďuje poklady a není v Bohu bohatý«. Luk. 12, 16—21. Dle těchto slov Krista Pána pravé bohatství záleží v dobrém svědomí a v dobrých skutcích. — Tomu nás Kristus Pán opět svými slovy a svým příkladem učil. — On volá: »Žádného život nezáleží v hojnosti těch věcí, kterými vládne«. Luk. 12, 15. »Co jest platno člověku, byť všecken svět získal a na své duši škodu trpěl?« Mat. 16, 26. Ježíš Kristus v chudobě od jesliček až na kříž vždy zůstáváje Sám o Sobě praví: »Lišky doupata mají, a ptactvo nebeské hnízda: ale Syn člověka nemá, kde by hlavu sklonil«. Mat. 8, 20. Ano Kristus Pán se dokonce vyslovil, že bohatství jest tak mnohým překážkou v dosažení království nebeského. »Snázeť jest velbloudu skrze díru jehly projíti, nežli bohatému vejíti do království nebeského«. Mat. 19, 24. Podle těchto slov a příkladu svého Spasitele řídil se sv. František. Chudobu a chudé od své mladosti si zamiloval, značného dědictví otcovského ochotně se zřekl, svým bratřím v řádu napomenutí dával slovy: »Chudoba jest cestou spásy, živitelkou pokory, kořenem dokonalosti«. »Nemějte zlata, ani stříbra, ani peněz v opascích svých«. Mat. 10, 9. Tato slova sv. evangelia, jež sv. František v kostelíčku Portiunkule při mši sv. uslyšel, ustanovil pravidlem pro sebe a pro řád svůj. Nám, nejmilejší, se sice nepřikazuje, bychom všech statků světských se zřekli, avšak všem nám platí slova Spasitelova: »Hleďte nejprve království Božího a spravedlnosti jeho«. Luk. 12, 31. »Skládejte sobě poklady v nebi, kdežto ani rez ani mol nekadí, a kdež zloději nevykopávají, ani kradou«. Mat. 6, 20. Tak to činil chudý Lazar, o němž Kristus Pán vypravoval — nyní »se raduje a těší«, tak to činil sv. František — podobně činíme i my každý dle stavu svého, bychom kdysi s nimi měli podíl v království Božím.

3. Svět poskytuje milovníkům svým čest a důstojenství. Pýcha života — tato žádost tak mnohé ku velikým hříchům a

záhubě svádí. Než »Bůh se pyšným protivi, ale pokorným dává milost«. 1 Petr 5, 5. Již naše prarodiče a celé pokolení lidské vedla pýcha ku zkáze. »Otevrou se oči vaše a budete jako bohové vědouce dobré i zlé«. 1 Mojž. 3. 5. Těchto lichotivých, avšak lživých slov užil pokušitel dábel, srdce prarodičů našich jato pýchou, zaslepno tak, že věřili svědčt více nežli Bohu — přestoupili příkázání — a tak sebe i své potomky do zkázy uvrhli. — Později pýcha vedla lidi k tomu, že proti vůli Boží stavěli věž, chtěce ní až nebe dosáhnouti, Bůh však zmátl jazyky jejich a rozptýlil lidi po vsi zemi. — Z pýchy a panovačnosti vzbouřil se Absolon proti vlastnímu otci Davidovi. — A jakého smutného konce došel nejkrásnější muž v celém Jsraeli? — Na dlouhých krásných vlasech, na nichž si tak zakládal, zůstal na větvích dubu utíkaje v boji viseti, nevděčné srdce jeho a pyšné trojím kopím probodeno a nečestně pod nahromaděným kamením tělo jeho pochováno. — Konec pýchy jeho zkáza. — A tak by možno bylo z dějepisu a ze života nescíslný počet příkladů uvésti, kterak Bůh pyšným se protiví, jak bídný jest konec jejich. — Voltaire, známý francouzský spisovatel v předešlém století, ve své nesmírné domýšlivosti a pýše, jak řečmi svými, tak spisy rouhal se Bohu, posměch činil ze všeho posvátného a jak smutný byl konec jeho již zde na zemi! — Jak zaručené zprávy vypravují, před svou smrtí jako zběsilec si počínal, vlasy s hlavy si rval, jako divoké zvíře řval a tak bídně již na tomto světě skončil. — Konec pýchy — zkáza.

Proto Kristus Pán, chtěje nás od věčné zkázy zachrániti, léčil naši pýchu zase svým slovem a příkladem. »Kdo chce býti prvním, budiž služebník váš.« Mat. 20, 27. »Kdožkoliv se poníží jako toto pachole, ten jest větším v království nebeském«. Mat 18, 4. A Spasitel náš netoliko slovy, nýbrž i svým vlastním příkladem »ponížil Sebe Samého, učiněn jsa poslušným až k smrti, a to k smrti kříže«. Filip. 2, 8. A právě pro tuto poníženost »Bůh povýšil Ho a dal Jemu jméno, které jest nad všeliké jméno«. Ef. 2, 9.

Od Krista Pána učil se sv. František pokoře. — Z pokory nepřijal nikdy ani úřadu kněžského, nýbrž zůstal až do smrti jáhnem, z pokory složil též úřad generala čili nejvyššího představeného řádu svého, z pokory chtěl býti i těm nejnižším z řádu poddán a rozkazů jejich poslušen, sebe za největšího hříšníka na světě pokládal, maje za to, že by jiný mnohem lépe ještě byl užil těch milostí, které mu byly od Boha udčleny. — Zdaž se v životě svém aspoň poněkud přibližujeme ku pokoře sv. Františka?

Nedbejme světa a žádostí jeho. »Svět pomíjí a žádost jeho : ale kdo činí vůli Boží, zůstává na věky«. I. Jan 2, 17. Proto stojí též na počátku »Zlaté knížky o následování Krista Pána« : »Marnost nad marnost a všecko marnost, kromě milovati Boha a Jemu Samému sloužiti«. Sv. František se řídil v životě svým slovy těmito. On učil se pravé moudrosti, která vede k bázni Boží, ku pohrdání světem a ku lásce Boží, před obrazem Ukřížovaného. — A tato moudrost nebeská, totiž pohrdání světskými radostmi a láska

k Bohu, vedla jej ku blažené smrti a šťastné věčnosti. Krátce před svou smrtí pravil ku shromážděným bratřím řádu svého: »Bůh vás opatruj, milé děti. Bojte se nadále Boha a setrvejte vždy v bázni Jeho. Šťastni jsou ti, kteří v započatém dobrém až do konce setrvají. Nyní jdu k Bohu. Odporučím vás všechny Jeho milosti«. A když požehnal bratry své, skončil sv. František při slovech 141. žalmu: »Na mne čekají spravedliví, až odplatíš mi«. Ž. 141, 8.

Této odplaty sv. František u Boha již dávno požívá. --- My ještě všichni toužíme v jeho společnosti kdysi přebývat. Vezměme si tudíž na cestu života svého jakožto heslo řečená slova Písma svatého: »Svět pomijí a žádost jeho: ale kdo činí vůli Boží, zůstává na věky«. I. Jan 2, 17. Amen.

Frant. Grydíl, kaplan v Brušperku na Moravě.

Listy katechetické.

Katechese biblické.

Píše FR. VOHNOUT, bisk. notář a farář v Žlunicích.

(Pokračování.)

56.

Pán Ježíš celé působení Své obětoval lidem: učil, pomáhal, nemocné uzdravoval, mrtvé křísil; zkrátka všude všem dobře činil. Za to pak od nich žádal, aby v Něho věřili, v Něho doufali a Jej milovali; i od nás to žádá a my Mu to dáme na jevo, když budeme vzbuzovati tři božské ctnosti. Které jsou to? A tak se je nyní zas pomodlime; já vám budu předříkávat . . . Chtěl tedy Pán Ježíš, aby v Něho všickni věřili, a čím dotvrzoval Své učení? Ano, dostalo se Mu i svědectví a to hned na počátku, než začal učit, od Jana Křt. Co svědčil Jan o Pánu Ježíši? Ale ještě vzácnější svědectví přišlo s nebe — od koho? A totéž svědectví vydal Pánu Ježíši Bůh Otec po druhé — kde pak? Kdo se tam okázal? Co osvědčovali Mojžíš a Eliáš? Jako tito proroci, tak měli dosvědčovati vše o Pánu Ježíši Jeho učenníci, poněvadž všechno viděli a slyšeli, co učil a činil. K tomu přijímal hned od počátku učenníky; a kolik apoštolů z nich si vyvolil? Jmenujte mně ty, co byli s Ním na hoře Tábor? A kolik měl učenníků? Co měli činit apoštolové a učenníci Páně? I z učenníků Janových někteří se přidrželi Pána Ježíše; pamatujete kteří? Ze svědectví sv. Jana poznali, že jest Pán Ježíš Beránek Boží, který za lidstvo na odpuštění hříchů obětován bude, čili že jest ten přislíbený Mesiáš; sv. Jan ale že jest Jeho předchůdce, který má lidi na Vykupitele připravovat. A jak to činil? Ano, vybízel ku pokání, varoval před hříchy a povzbuzoval k polepšení všechny, kdož přišli poslouchat toho kazatele jordánského. Jak napomínal vojáky, publikány, farisey? O tom sv. Janu Křtiteli, předchůdci Páně vám dnes ještě něco povím.

Rádce duchovní.

47

V zemi galilejské byl vladařem Herodes, syn onoho ukrutného Herodesa, jenž dal povraždit nemluvíátka Betlemská. I tento syn Herodes byl bezbožník a měl u sebe manželku svého bratra s dcerou její. Sv. Jan napomínal i Herodesa, ale on popuzen onou zlou ženou, dal sv. Jana vsadit do žaláře. Sv. Jan tušil, co jej čeká, ale učenníci jeho očekávali, že Pán Ježíš jakož Mesiáš přijde Svého předchůdce vysvobodit ze žaláře, nebo domýšleli se, že Mesiáš bude světským králem a předchůdce Jeho Jan, nejpřednějším služebníkem. Když však Pán Ježíš k osvobození Jana nepřicházel, počali zvrťkávati se ve víře o Pánu Ježíši, je-li přec přislíbeným Mesiášem neb ne. Sv. Jan poznal, že nejlepšího přesvědčení nabudou z úst Samého Pána Ježíše a proto k Němu je poslal, aby Jeho Samého se pozeptali, je-li On Mesiášem, Který přijíti má, aneb mají-li čekat jiného. A jaký důkaz dal jim Pán Ježíš? On odvolal se na prorocství, které předpovídalo o Mesiáši, že slepým navrátí zrak, hluchým sluch, němým řeč, chromým zdravé údy, mrtvým život a všude všem, i chudým lidem že bude kázat sv. učení čili evangelium. Podle toho působení že mohou Mesiáše poznat a tedy i posoudit, je-li Pán Ježíš skutečně Mesiášem. Činil to Pán Ježíš, co proroci o Mesiáši předpovídali? Povězte mi příklady! . . . Když tedy činil Pán Ježíš všechno, co Mesiáš činiti měl, poznali učenníci Janovi i všichni ostatní, že Pán Ježíš jest přislíbený Mesiáš. Sv. Jan ovšem nepochyboval o tom; aby ale lidé mylně ho neposuzovali, že s tou otázkou poslal učenníky své k Pánu Ježíši, dal mu Kristus Pán nejkrásnější svědectví, že on nekolísá se pochybnostmi jako třtina větrem se klátící a ve své víře že nedá se zvrťkati ani lichocením ani pohrůžkami, on že je věrný sluha Boží, jako byli proroci, ano, že jest i více nežli tito; nebo kdežto proroci o Mesiáši jen předpovídali, sv. Jan jakož předchůdce na Něho lid připravoval, Jej sám lidu ukázal a představil, a za pravdu a spravedlnost že i život nasadí.

A co Pán Ježíš takto naznačil, brzy se vyplnilo. Herodes slavil narozeniny své a sezval si vzácných hostů; k obveselení jich nechala ona zlá žena (Herodias), kterou Herodes u sebe měl, svou dceru před hostmi tančiti. To bylo snad to jediné, co špatně vychovaná dívka uměla, nebo nešlechtná matka o potřebnější a ušlechtlejší výchování dcery své nedbala. Aby se Herodes zavděčil té tanečnici, slíbil jí, že jí dá, oč si požádá. Té příležitosti použila bezbožná její matka, která již dávno pomýšlela na to, jak by se zbavila přísného kazatele, sv. Jana; i poradila své dceři, aby od Herodesa za svůj tanec žádala hlavu uvězněného Jana. Sám Herodes zhrozil se té ukrutnosti, ale že slíbil jí dáti, oč by žádala, poslal kata do vězení, a ten sřal sv. Jana a přinesl hlavu jeho na míse. Jak ohavný to zločin byl vykonán při zábavě taneční! To nejsou zábavy pro děti, varujte se jich. Nezvedené děvče dalo se navěsti k zlé žádosti; neposlouchejte rad hříšných. Děvče ono bylo špatně vychováno; važte si toho dobrého vzdělání, kterého se vám ve škole dostává, děkujte Pánu Bohu, že vám dal dobré rodiče.

Sv. Jan byl věrný služebník Boží a konal úkol svůj jakož předchůdce Páně svědomitě až do smrti; svědčil o Pánu Ježíši, že jest přislíbený Mesiáš a napomínal lidi neohroženě, aby líčíchů se varovali a spravedlivě živi byli; učenníky své odeslal k Pánu Ježíši, aby ve víře utvrzeni byli. Učení Pána Ježíše i já vám vykládám, buďte pozorny a bedlivy při učení, abyste věděly, co a jak věřití máte, ale pak také podle toho se řiďte. Pamatujte si to pravidlo, které hlásal již sv. Jan: Varuj se zlého a číň dobře!

Pomodlíme se, aby vás Pán Ježíš skrze anděla strážného před zlým, nešlechtným chováním varoval a před zlými, svůdnými rádci chránil, k ctnému ale a zbožnému životu povzbuzoval, abyste byly pravými učenníky a vyznavači Ježíše Krista. (Pokr.)

Zdali měnila Jednota Bratří Českých svoje učení o velebné svátosti?

Píše Dr. ANT. LENZ, domácí prelát Jeho Svatosti Lva XIII. a probošt na Vyšehradě.

(Pokračování.)

Ve své konfessi, kterouž Bratři vydali v r. 1525 pod tilulem: »Grunt viery« vyznávají Bratři v Art. LXVIII. o svátosti oltářní takto: »Z viery zákona máme za svátost třetí »chléb Kristem vzatý s poděkováním lánaný, a skrz to posvěcený, daný učedníkóm, rozkázaný k vzetí a k jedení a skutečně jeděný. Též víno vzaté s dobrořečením dané a rozkázané k vzetí i k pití všem, i k pití ode všech v podstatě a v případech podle úmysla Kristova, a to posvěcené máme za svátost.« Doleji však praví: »že ten chléb posvěcený a víno posvěcené se vysvědčuje býti tělem a krví Páně«, a vykládají, že tak posvěcený chléb obdržuje důstojnějšího bytu: »aby byl posvátně, duchovně, mocně a právě tělem Páně přirozeným«.

Vykládali sobě tedy Bratři Čeští víru svoji o velebné svátosti v roce 1525 právě tak, jako v roce 1508 a 1520. Ve spisu obraném v r. 1635 Jednotou vydaném čteme, že vydali Bratři na žádost Jiřího markraběte Brandenburského v r. 1532 knížku počet činící z viery, kteráž byvši na jazyk německý vyložena, přišla do rukou Bucerovi, Musculovi a Capitovi v Strassburku, kteří nestáli ani s Lutherany ani s Cvinglim, a ti prý učinili Bratřím psaní, oznamující, jak se zradovali nad tou knížkou, a že řízením Božím vyšla v čas, když Lutherané a Cvingliané tak rozlíceně stran krve a těla Páně bojovali. Teď však jest jisto, že Bucer, Musculus a Capito věřili o velebné svátosti s Kalvinem, nebo-li, že není v Eucharistii tělo Páně a jeho krev skutečně, v pravdě a podstatně, alebž pouze duchovně, následovně věřili i v r. 1532 Bratři Čeští: že jest Kristus Pán ve velebné svátosti pouze du-

chovně, a že s Kalvínem zavrhovali učení Cvingliovo, že by v Eucharistii bylo pouze znamení těla a krve Páně.

Jako v roce 1532, tak a nejinak věřili Bratři o večeři Páně v r. 1535. V tomto roce podali své vyznání víry císaři Ferdinandovi I., a tam čteme Art. VI.: »Při kterémžto artikuli obzvláště a potřebně pro vyhnutí mnohým škodným svodům Antikristovým učí: že Pán Kristus přítomností svou tělesnou ani tím způsobem, jakýmž zde bydlil v smrtelnosti,¹⁾ ani oslaveným,²⁾ v němž se po z mrtvých vstání učedníkom ukazoval a viditelně od nich do nebe vstoupil, zde na zemi není a nebude až do skonání světa; ale že jest na výsostech s Otcem v nebi«. V tomže artikuli n. 14. přiznávají však Bratři barvu svojí, tvrdíce, »že jest s námi tentýž Kristus, pravý Bůh a pravý člověk, avšak způsobem byta aneb bytí svého rozdílným od prvního onoho způsobu svrchu řečeného bytu, totiž duchovním a mocným, nám k oučastnosti a k spasení velice platným a potřebným, kterým se nám podává a uděluje«. Pozoruhodné však jest, že se Bratřím nevidělo výklad tento připojiti k artikulu, kterýž výslovně jedná o večeři Páně, t. j. k artikulu XIV., neboť tam jenom dí: »že chléb jest tělem a víno krví Páně«. Zde jest patrné, že Bratři hleděli v dotčené konfessi své pravé učení o velebné svátosti zakryti za příčinou ovšem pochopitelnou, že nechtěli zváni býti Pikharty.

V obraně své nadzminěné naproti Martiniusovi neodpírají Bratři, ale ochotně se přiznávají, kterak prý se těšili z toho, že Lutr v r. 1517 proti papežským bludům disputovati začal, v roce 1520 dekret papežský a knihu práv spálil, papeže Antikristem nazval, a že se má ten, kdo chce spasen býti, papeže vystříhati. Těšili prý se z toho Božího (!) díla, a vyslali prý k Lutrovi (starší byl tehdaž Br. Lukáš).³⁾ Lutr prý je laskavě přijal, chválil prý je, že prý v hlavních kusích křesťanské víry, bez nichž nelze spasenu býti, mají čistou víru, oblíboval prý si také jejich kážeň a přesnost života. Avšak na některé nedostatky ukazoval, a podle toho žádal, aby Bratři a) o svátosti večeře Páně světleji mluvili; b) aby křest dávali ne na budoucí, ale již přítomnou víru; c) o víře aby psali zřetelněji, by se nezdálo, že dobrým skutkům příliš mnoho připisují; d) aby od sedmi svátosti pustili; kněžím svým aby manželství svobodnějšího nechali; a f) na umění jazyků se vydávali. Na to prý Bratři, jak dotčený obranný spis naproti Martiniusovi zprávu dává, odvětili: a) že Lutr příliš hmotně o večeři Páně se smýšleti zdá,⁴⁾ t. j. že přijímá skutečnou přítomnost

¹⁾ Že by takovým způsobem byl Kristus Pán v eucharistii přítomen, netvrdila nikdy katolická Církev, nebo to právě bylo mínění Kafarnaitů, že dá Kristus Pán hmotné tělo věřícím, snad na kusy rozsekané.

²⁾ Výrok tento čelí proti katolíkům.

³⁾ Amos zapomněl tuto dotknouti, že Br. Lukáš neměl velké útěchy z toho velikého muže, jakž Amos Lutra nazval. zvláště ne z jeho čistého kratochvilného evangelia: »Pecca fortiter, crede fortius.«

⁴⁾ Lutr zavrhnul »přepodstatněni«, a přijal soupodstatněni, t. j. on hlásal, že není v Eucharistii žádné proměny chleba a vína v tělo a krev Páně, ale že chléb a víno že zůstává, a v chlebě a víně že jest tělo a krev Páně.

Krista Pána v Eucharistii, b) že o víře nebezpečně mluví, jí samé bez skutků všechno dílo spasení připisujíc, že lidé snadně toho k svobodě těla budou moci užiti; c) stran jazyků a umění svobodných (podle tehdejší sprostnosti své odpovídající) osvědčují, že volí pravdy křesťanské ostříhati, nežli skrze literního, vysokého umění chtivost z sprostnosti své vyvésti, vidouce, jak skrze takové zevnitřní umění, a přílišně jedněch nad druhé mudrování mnoho škod satan Církvi učinil. Nám se vidí práce vaše (kterouž na umění jazyků a filosofie vynakládáte) oulislá býti, meškavá i škodlivá, a že některým nedobře poslouží . . . ¹⁾ Také pravili: »že se uměním roztržka děje u výkladu . . .«

Z toho ze všeho jde na jevo, že Bratří tou dobou své zvláštní učení o večeři Páně měli, které nesouhlasilo s naukou Lutrovou, a tím méně s učením katolickým. Jde na jevo, že učení jejich nebylo totožno s učením Cvinglianů, kteří pouze znamení těla a krve Páně v Eucharistii shledávali, alebrž že za to měli, že jest Kristus Pán přítomen v Eucharistii pouze duchovně, mocně a svátostně.

Amos přidává v dotčené obraně: Ostatně prý se Bratří báli, že z díla Lutrova roztržky vzejdou. A to prý se také stalo mezi Lutrem a Carlstadtem. Mezi církvemi saskými a švýcarskými povstal spor o večeři Páně a o jiných artikulích, a naplněna jest země německá hádkami a sektami, i za Lutra a po smrti jeho, tak že se nadělalo Lutheranů, Cvinglianů, Kalvinianů, Flakcianů, Osiandristů, Novokřtěnců a t. d. Jakož hned Lutr do Cvinglia se dal a Cvinglius zase do Lutra, a tu rozhořel oheň ten žalostný, přehroznou spoustu evangelickým církvím nesoucí.

Tak obrana Amosova. Amos tedy přizvukuje Bratřím z doby Lutrovy, že literní vzdělání a mudrování stran výkladu Písem Božích vedlo k těm neblahým sporům stran četných článků víry a zejména stran velebné svátosti, ale nepostřehl, že nikoliv věda o sobě, a vzdělanost o sobě přivedla na národ německý všechny ty pohromy, jichž byl Amos svědkem očitým, ale princip, čili základné, svobodomyšlné anebo svobodářské učení, že má každý křesťan právo a povinnost Písmo sv. čísti a znáti, a nezávisle na autoritě církevní sobě ustaviti podle rozumu a vůle své náboženství. I Bratři se k tomuto principu znali, i starší Jednoty a Amos Komenský sám, ale praxí svoji bezděky vyznali, že princip ten na prostě býti nemůže, neboť Jednota pilně svolávala sněmy, na nich se usnášela, čemu by bylo věřiti, na nich také některé články Chelčického a Řehořovo ztratila, a i dekrety vydávala stran křesťanského života v Jednotě. Však se takto dělo později při Lutheranech, při Kalvinianech, Helvetech a jiných sektách. Svobodnému výkladu Písem v praxi nedávali místa, ale shlukše se

¹⁾ Toto nepřátelství naproti umění a vědám nebylo toliko při Bratřích, ale také při Valdenských, ano i při Viklífovi a Lutrovi, při Kalvínovi a Helvetech. A potom prý jest katolická Církev, kteráž vědy a umění chránila, Církvi vědám nepřátelskou! Zde má místo: »Kdo v té peci bývá, jiného tam hledá«!

na synodách ustavovali, čemu by mělo býti věřeno, a pronásledovali ty, kteří nestáli při nich až na smrt.

Zdali Martinius znal v tomto směru dějiny Bratří čili nic, není mi známo, on se také toho nedovolává, jaké učení ihned od prvopočátku drželi, ale tvrdí pouze, že Bratří konfessi z r. 1575 uznali, a pak na novo k ní r. 1609 přistoupili, a ta že plně souhlasí s konfessí Augsburskou, t. j. že právě tak jako Lutr hlásá, že jest Kristus Pán skutečně v pravdě a podstatně v Eucharistii přítomen, ale nikoliv přepodstatněním, ale že jest tělo a krev Páně s chlebem a vínem, anebo ve chlebě a víně ve svátosti převelebné.

Jelikož však Martinius zle hrdlí Jednotu, že přijavši dotčenou konfessi u vyhnanství od ní odstoupila a ji zradila, a tak zkalviništěla, budiž nám dovoleno přihlédnouti k historii o protivenství církve české, a tam se poučiti, jak autor její za dozoru Amosa Komenského píše. V kapitole XXXIX. velebí autor nade všecko Maximiliana II., který prý to s bolestí nesl, že tak mnoho a tak velikých roztržitostí se nalezá, a že se potom Cratona, svého životního lékaře otázal, co se mu zdá, která by z těch tak mnohých sekt neb jednot nejbliže k sprostnosti apoštolské přistupovala? Crato prý odvětil: Nevím, jestli by to Bratřím těm, kteréž Pikharty nazývají, puštěno býti nemohlo. Tu prý řekl: Též já tak smýšlím. Touž příčinou také prý Bratří německé své písni k radě Cratonově císaři připsali, a císaře v předmluvě vybízeli, aby se obnovy církve ujal. V roce 1575 držel prý Maximilian v Praze sněm a dal prý stavům pod obojí dovolení, aby se mohli pod heslem jedné obecné a společné konfessi srovnati. Jesuité prý tomu vši silou se bránili, jelikož prý stavové pod obojí nejsou u víře jednomyslní, ale mají mezi sebou Pikharty, Kalvinisty a Lutherany.

Pravda-li, že Jesuité takto smýšleli a jednali, v nepravdě dojista nebyli, aniž řekli stavům něco jim samým neznámého. Mělit Bratří s Lutherany a Lutherani s Helvety tuhé pŕtky, aniž bylo naděje ku shodnutí, neboť princip protestantismu nespojuje, ale drobí, drtí, rozdvojuje. Ne tedy snaha, aby vzalo za své rozdvojení u víře, vedla stavy k tomu, aby se usjednotili na společné konfessi, ale politika, aby aspoň měly sekty jakousi zevnou spojbu, kteráž by je sesílila v boji naproti katolíkům v zemi a naproti králi, a tak jim vládu v zemi pojistila. To, jak se zdá, byl úmysl stavův po společné konfessi vzdychajících. »K vysvědčení jednomyslnosti stavové prý tu radu našli, aby sepsána byla všechnem společná konfesse«. Byl to zajisté kus perné práce. »K jejímu uskutečnění povolány jsou jisté osoby z kněží, a kteří by k nim dohlédali ze všech stavů někteří, moudří a učení. Těm mistři Pražští přinesli knihy mistra Husa a stará synodní a sněmovní usnešení o náboženství; ti, kteří Augsburskou konfessi byli přijali, (veliká již stavů částka) přinesli tu konfessi. I srovnávali o každém artikulu víry i smysl i způsob mluvení jedné každé strany. Z toho sepsali artikule takovými slovy, aby se k nim každá strana pode-

psati i mohla i chtěla: k jiným příliš obzvláštním a subtilným některých otázek rozdílností nepřístupující«. Toto jednání stavův protestantských nazývá autor chvály hodnou mírností a opatrností, avšak my bychom ji zvali mohli nestatečností a zradou na náboženském přesvědčení, neboť jakáž to mohla býti konfesse, jaké zrcadlo, když se v něm neukazovala víra nižádná z těch sekt, které se sběhly, ale snaha, aby svou rozháranost poněkud záplatovaly, a politicky sesílily. Ale zda těm působitelům konfesse české tanulo na mysli, že neměli práva svůj lid k této konfessi vázati? Konfessi tuto prý schválili theologové Wittemberští 3. listopadu 1575.

Tak nabyli stavové rozdílných sekt společné konfesse, avšak stavům vévodili mužové z Jednoty Bratří. Již v r. 1535 podepsalo konfessi Ferdinandovi I. podanou dvanácte osob ze stavu panského a třiceti tři ze stavu rytířského. A počet přívrženců Jednoty z řad šlechty se stále množil, tak že se stali Bratří stranou mohutnou právě v rozhodných pro naši vlast dobách. Když bylo v r. 1609, a sněm byl 20. ledna svolán, byl Budovec hlavou protestantů. Vedle něho zaujímal přední místo Br. Karel z Žerotína, a Br. Petr Vok z Rožumberka, ač tento poslední byl jen boháč, jinak dareba a chlipník od kosti. Budovec také to byl, jenž sestavil žádosti stavů stran tak zvané svobody náboženství a na sta se jich podepsali. Když byli dne 11. února vyzváni protestantští stavové, aby na hradě Pražském vyslechli odpověď císaře Rudolfa II., přišli 12 ze stavu panského, 12 ze stavu rytířského a šest z měst. Císař mezi jiným podotkl: že snad nikdo není z víry Pikhartů, a že snad stavové nežádají, aby i těm dána byla svoboda víry; odvětil Štěpán Sternberg, že je podobojí, a že se nestaral nikdy o Pikharty. Tak mluvil pán tento, ač byl Br. Budovec vůdcem všech, a ač mezi deputovanými byli i jiní Bratří. Na druhý den odmítl Rudolf žádost za svobodu víry, ale zůstavil Bratřím, aby se dali buď k utraquistům anebo ku katolíkům. Teď uloženo 91 osobám, aby redigovali odpověď císařovi. Když došlo k místu o pikhartech, žádání byli Bratří, aby odstoupili. Sternberg přidal ještě, zdali by chtěli Bratří přistoupiti ku české konfessi z r. 1575, a konsistoři se podříditi? Naproti tomu však mluvil Br. Budovec, pravě, že by bylo příhanou Bratří, když by museli odcjiti, přidávaje, že přijímá dotčenou konfessi, ano že Bratří i konsistoře chtějí poslušni býti. Teď žádáno na Bratřích, aby vyznali, jakým způsobem by se chtěli připojiti? I složili listinu, a v té se vyslovili, že není vůle jejich, aby v Luteranech zanikli, ale že žádají míti svou ústavu a svoji kázeň, a pouze u víře že žádají býti zjednáni. Budovec mluvil tedy na jalovo. Toto slyše Sternberg, zuřil proti Bratřím, jimžto přece známo jest, že jich císař nechce míti.

Naproti Sternbergovi mluvil Linhart z Neuenbergu, zástupce Starého města, taktéž Bratr, že prý se Bratří nemohou zcela k Lutheranům připojiti, anť by jinak vyznali, že prve v bludu byli, nad to prý nejsou ani Lutherané zákonem uznáni, konsistoře

však že nemají, jakž prý by možno bylo, slíbiti jí poslušnost? Sternberg odvětil, že stavové nechtějí utlačovati Bratří, ale chtějí-li zůstat na svém, ať prý sobě vymohou na císaři svobodu. Budovec však jistil, že mají vlastně obě strany základ víry v konfessi z r. 1575 společný, ač byl dříve pravil, že chtějí Bratří raději umřítí, nežli od svých kněží a od své strany ustoupiti. Dne 18. února dána byla skrze deputaci desíti členův císaři prvá odpověď, aby konfesse z r. 1575 byla uznána, jelikož má pro sebe z výroků sněmovních z r. 1567 a 1575 historické právo. Císařova odpověď došla však stavův již 21. února, v níž bylo tvrzeno, že by nebylo na pravdě, že dotčená konfesse byla od císaře Maximiliana II. do desk zemských přijata, důkazem toho prý jsou mandaty naproti novotářům. Dne 27. února sestavili stavové druhou odpověď, tvrdíce, že mají právo na konsistoř, a žádajíce, aby i universita v jejich podruží dána byla. Resoluce císařova byla záporná. Vzpouza byla již na kahánku. Přes to však 14. března dána jest císaři nová odpověď, a žádáno stran náboženských otázek za Interim. Avšak k tomu nepřistoupeno se strany císařovy, alebrž spíše odpověděno, že císař dal již u věcech víry konečnou odpověď. Bouře se pořád více blížila. Bratří obdrželi vrch, a vášnivé řeči jejich rozplameňovaly víc a více. Odpověď, kterou stavové nyní dali, byla rozhodna: že prý nechtějí vyjednávatí dále. V deputaci byl zase Budovec. Když císař po dvou dnech odpovědi nedával, šel Budovec 28. března do kanceláře, a žádal, by nejvyšší purkrabí císaře přiměl k rozhodnutí. Po třech dnech dána odpověď a ta zněla, že císař zůstává na svém a že velí, aby se stavové konečně jinými věcmi zabývali. Purkrabí přidal, že má jinak rozkaz, sněm rozpustiti. Stavové žádali dva dni na rozmyšlenou. Dáno jim času do druhého dne. Budovec svolal schůzi ku šesté hodině ranní fulminantní řečí. V noci na to bylo uzavřeno, se ozbrojiti, pak o své ujmě se usnesli na všem, co by bylo potřebí vykonati. Na to byl elaborat ve sboru čten.

Toto všecko bylo již skutečnou vzpourou, avšak věci šly ještě dále. Stavové nemohouce prosbou docílití ničeho, vzali útočiště k velezrádným hrozbám i skutkům, zejména k spolčování se s knížaty cizozemskými. Psali totiž králi Matyášovi a vévodovi Brandenburskému.

Koncem dubna se shromáždili stavové na Novém Městě. Strana mírnější obdržela na stránce radikálné, aby byl císař ještě jednou žádán. Sešli se tedy na hradě, ale žádný sál jim nebyl otevřen, rokovali tedy na náměstí před chrámem Všech Svatých. Mezi tím rokoval i císař s deputací dvanácti členů a pak zakázal všeliké se shromáždování.

Avšak zákazy Rudolfovy byly marné. Na druhý den se shromáždili stavové na témž místě a byli odhodláni až k císaři se vedrati. Budovec byl za řečníka vyvolen. Než císař zakázal i teď se shromáždovati.

Budovec ohlásil pod širým nebem odpověď císařovu, a protestanti přísahali, sebe neopouštět, a se shromáždit v radnici na Novém Městě.

Šli tedy na radnici a přese všechen zákaz hejtmanův se nerozešli; však nebylo nic uzavřeno k prosbě saských vyslanců, kteří chtěli u císaře prositi.

Budovec byl s Bratřími pánem situace. Sněm se stal jako loutkou Budovcovou. Po bratrsku bylo také ve sněmu před revolučním jednáním modliváno.

Ani přímluva Matyášova nic nevyřídila. Nastala tedy nová vřava. Dne 10. máje 1609 shromáždilo se před radnicí novoměstskou na 500 jezdců a na 10.000 lidu, z části ozbrojeného. Revoluce ztratila tím poněkud nátěr náboženský, a toho snad sobě také Budovec žádal. Nyní bylo 100 osob zvoleno, aby redigovali listinu na císaře. Sestavili ji čtyři advokáti, dva byli z Lutheranů a dva z Bratří. Šest deputovaných bylo vysláno na hrad, mezi nimi Budovec, aby sobě vyžádali slyšení. Nevraceli se dlouho, a proto povstala pověst, že byli snad na hradě utraceni. Rozechvění bylo náramné a nechybělo mnoho, že by byli kněží katoličtí povražďeni.

Listina na císaře byla pokrytecká. Protestantští stavové revoluční tam tvrdí: že se shromáždili pouze k dobru vlasti a krále, aby byl řád v zemi zachován, že se ovšem ozbrojili, ale proto že se tak stalo, že jdou hlasové, že táhnou do Čech žoldněřové, aby je jali a uvěznili.

Vůči takovým věcem byl konečně odpor Rudolfův zlomen, ač Lobkovic, Slavata a Martinic na svém stáli, aby nepovoloval. Avšak Rudolf nemínil tím způsobem povolit, jak sobě žádali protestantští stavové. Chtěl totiž svolati sněm, ale ne hned, alébrž až za několik neděl. Ale stavové odpírali, a i v tom byl jim Rudolf po vůli, aby sněm byl svolán 25. května 1609. Tím odsoudil ubohý Rudolf své konání a uznal, že vlastizravné jednání protestantských stavů bylo zcela loyální. Svolil Rudolf naproti radě Lobkovicově, Slavatově a Martinicově.

Dne 25. máje se skutečně také sněm sešel. Vypracováno memoriale a dáno do rukou císařových. V tom dokumentu žádají stavové protestantští, aby jim byla dána zpět konsistoř i universita. Císař chtěl zvědět, jaké by as věci měli protestanté ještě za lubem, zdali jsou sjednání u víře a jakou chtějí míti organizaci. Protestanté odvětili, že jsou jedné víry (!), konsistoř jejich že bude upravena podle zásad křesťanských, věci však, s nimiž prý se déle zanášeti chtějí, jsou prý příjmy královské komory, s nimiž prý se zle hospodaří. Protestanté chtěli míti odpověď a obdrželi ji: že má zůstati stav náboženství, jako za dnů Ferdinanda I.

Když odpověď tato došla, chtěl němec hrabě Thurn, aby ihned bylo zbrojeno. Stavové protestantští se také sešli ve zbroji. Budovec sám káral jednání Rudolfovo.

Že pánům stavům protestantským nešlo pouze o svobodu náboženství, ale o politickou nadvládu v zemi a konečně o ujařmení

katolíkův, dokazuje tato okolnost. Když katolíci shledali, k jakým koncům vede rozdrážděnost protestantů za vůdcem Br. Budovcem, sešli se u nejvyššího purkrabího a ustanovili se na tom, všeho odporu naproti protestantům se vzdáti, pokud by jejich snahy nečelily naproti Bohu, jejich svědomí a jejich víře a králi. Ale Br. Budovec zamítl toto jejich hrazení, ale chtěl, aby se katolíci beze všeho k protestantům připojili. A katolíci s purkrabím v čele svolili a vyřkli: že chtějí.

Teď bylo pracováno na sněmu o redakci tří dokumentů. Prvý obsahoval rozhodnutí protestantů, že se nechtějí více pouštět do vyjednávání stran svobody víry, ale že se ozbrojí proti každému, kdo by ji chtěl ohrožovati. »Předmětem druhého byla protestace naproti dosavadnímu jednání Rudolfovu. Třetí konečně držel nástin zákona, jímž měl dáti císař svobodu víry, a ten jest tak zvaný »Majestát« císařem uzákoněný až na slovo »evangelické«, kteréž Rudolf zavrhl jakožto urážku své víry a na místo jehož položeno »pod obojí«.

Že protestanté o svobodu víry pod komandem Budovcovým se ucházeli, nebude jim as nikdo za zle pokládati, ač musí každý katolík a každý slušný člověk zavrhnouti násilnický a revoluční způsob, jakým se jí domáhali. Avšak protestanté šli dále a žádali, aby směli sobě stavěti chrámy netoliko na půdě stavů protestantských, alebrž aby jim zcela volno bylo tak činiti i na panstvích katolických duchovních. Aspoň sobě tak vykládali majestát císařův, a také násilně se v práva jejich vkládali. Protestanté uznali, že jim nepřísluší právo, stavěti své modlitebny nebo chrámy na državách pánů katolických, ale spor byl, zdali toto právo mají v městech královských a na statcích církevních. Zboží církevní bylo považováno za zboží královské na základě zlořádu, kterýž v království českém zavládl, že králové zastavovali zde onde zboží církevní za jistou částku peněz, ač bylo dovoleno prelátům, totéž zboží sobě zase vyplatiti. Takového zlořádu nebylo snad na celém křesťanském světě.

Dne 18. července 1609 donesli stavové své listiny císaři. Mluvčím byl hrabě Šlik. Císaři však se stýskalo při té řeči, a proto odešel do vedlejší komnaty a přinutil tak protestanty, aby s předčítáním ustali a pouze spisy zůstavili.

Zatím se v zemi vše dařilo sektám po vůli. Pražští faráři přistoupili na konfessi z r. 1575, a tak se dčlo i na venku, avšak žádáno, aby byla agenda pro všecky protestanty »jedna«. I universita podporovala protestanty. I Slezané se dostavili do Prahy, aby se spojili s českými protestanty, a spolek měl čeliti proti každému, i kdyby se chránil jménem císařovým. Slavata však jim zcela otevřeně pravil, že spolek vlastně směřuje proti císaři.

Odpoledne vzkázal císař stavům, že odpověď jeho je připravena. Císař v odpovědi té praví, že se mají stavové řídit podle zákonů Ferdinanda I., Maximiliana II., a podle uzavření sněmu v r. 1608. On že přísně žádá, aby se ustalo od zbrojení, konsistoř však a universitu, již založili jeho předkové, že nedá z rukou.

Chtěl tedy císař, aby stav věcí, jakýž byl za Maximiliana II., potrvál a protestantům aby se neděly nátisky. Sněm sám byl odročen na dva dni.

Byl volen výbor o 75 osobách, aby se uradil, co by dále bylo činiti. Uzavřeno, aby byl císař ještě jednou žádán, aby svolil k žádostem stavů protestantských. Zbrojeno však bylo stále přese všechnu záповěď císařovu, ano ustanoveni i generálové a direktori k organisaci vojska stavovského.

Vypracováno také bylo šest listin. Prvá oznamovala, proč prý stavové zbrojí, druhá jednala o úpravě obrany a ustanovovala, aby každý pátý muž byl dostaven k vojsku, jakož i o potřebné k tomu účelu berni; třetí dává plnou moc direktorům; čtvrtá obsahuje revers direktorů, že svůj úřad věrně zastávají budou; pátá vyzývá Moravu na pomoc; šestá jedná o spolku se Slezany.

Mnozí vidouce před sebou dílo revoluční zhrozili se a báli se výloh, avšak držitelé malých statků měli převahu.

Poslanci Saští schválili toto konání a jsouce zrádci lichotili zároveň i Rudolfovi.

Bratr »Frühwein« předčítal dotčené články a připojoval k nim výklady, jakož i k nástinu o odpovědi Rudolfově, podle níž měla zůstati konsistoř v rukou císařových, jakož i universita, a protestantům dáno do vůle, dáti sobě duchovníky ordinovati v Německu.

Když však byla úřadníkům zemským a katolíkům o zbrojení dána zpráva, odmítli všechno účastenství.

Zprostředkující návrh saských vyslanců, aby konsistoř a universita podléhala císaři a byla zároveň pod ochranou stavů, padl pro odpor Bratří. Měla stále vrch radikální, odbojná strana a té vévodili Bratří.

Když přišli katolíci počtem 20 do sněmu, tázal se jich Budovec, zdali i oni se přidávají ku zbrojení, dostal odpověď zápornou. A když se purkrabí jménem císařovým na příčinu tázal, proč vlastně stavové zbrojí, odpověděl Budovec, že prý to jest otázka divná a že se neví o stavu věcí, a připojil, že jestliže se záležitost protestantů do zýtra nevyřídí, že se se strany protestantů přikročí ku zbrojení ať s katolíky anebo bez nich.

Císař chtěl na základě saských návrhů učiniti protestantům zadost, přiznávaje jim svobodu víry na základě konfesse z r. 1575, avšak připojil svoji vůli, aby nebyly odstraněny všechny starobylé obřady, konsistoř však a universita měla zůstatí v podruží císařově.

Budovec však nechtěl o těchto návrzích přese všechny prosby purkrabího ani slyšeti; spíše dal čísti návrh spisu, v němž se císaři oznamuje, že protestanté chtějí svou víru proti každému brániti, i proti tomu že chtějí býti, kdož by nutil k nějaké proposci, aneb k tomu, aby se jednání na sněmu dále protahovalo.

K řízení vzpoury bylo zvoleno 30 direktorů dne 23. června 1609, 10 z každého stavu. Z direktorů bylo 14, tedy téměř polovice Bratří. Byliť tito: Ze stavu panského: Petr Vok, Jan Sezima z Oustí, Theobald Švihovský z Riesemburka, Karel z Vartemberku, Václav Vilém z Roupova a Václav Budovec. Ze stavu

rytířského: Jiří Vančura z Řehnic, Jiří Homut z Harasova, Jindřich Ota z Los. Ze stavu městského: Adam Linhart z Naunburku, Václav Magrle ze Sobišek, Martin Frühwein z Podolí, Valentin Kochan z Prachové, Krištof Kober z Kobrsperku.

Matěj hrabě Thurn stal se generallicutnantem, Colona z Felsu polním maršalem a Jan mladší z Bubna generalquartiermeisterem.

Katolíci však k tomu všemu nepřistoupili, ale setrvali ve sněmu. Protestantští sněmovníci však se rozešli a jen direktori a generalové zůstali v Praze, obdrževše plnomocenství a přísahavše. Sotva že začali jednati, přibyla k nim deputace z hradu s rozkazem, aby bylo dále sněmováno, ale obdržela odpověď, že se nic z toho díti nebude, leč by císař povolil. Zbrojení a buntování dělo se dále. K smlouvě o obraně přistoupila i města. Také byla berně vypsána. A ke všemu slíbil Kristian z Anhaltu pomoc.

Císař nařídil nejvyššímu purkrabímu, aby znovu vyjednával. Ten poslal ku šesti direktorům: k Švamberkovi, k Budovci, Gersdorfovi, Michalovcovi, Linhartovi a Magrlovi, a zval je ku konferenci. To vzbudilo u druhých řevnivost. Konečně však svoleno, aby se dotčení mužové odebrali k purkrabímu. Tam na nich žádáno, aby se pokračovalo stran věcí náboženských. Avšak nadarmo. Budovec vyložil, že k tomu nemají plnomocenství. Žádáno na nich, co by vlastně na poslední resoluci císařské vystavovali a čím by se ona lišila od majestátu? Budovec však 2. července 1609 odvětil, aby prý katolíci sami vyjádřili, co by se jim na majestátu nelíbilo. Nejvyšší purkrabí odpověděl sám: že 1. slova »evangelické stavy« na místo »pod obojí«; 2. žádost, aby směli protestanté svoji víru všady vykonávati, podle toho že by snad mohli i v katolickém chrámu tak činiti; 3. žádost, že nemá zůstati konsistoř v rukou císařových; 4. že vymáhají protestanté universitu pro sebe naproti všem právům; 5. v majestátu žádají, aby mohli protestanté své mrtvé všady pochovávat; 6. že v majestátu nestojí psáno, že všechny koncesse mají chovány býti pouze až do sněmu generalního.

Na druhý den podal Budovec o věcech dotčných vysvětlení, kteráž poněkud uspokojila. Dne 4. července 1609 pohnul nejvyšší purkrabí císaře ku větším ústupkům; avšak ač mohli protestanté k nim přistoupiti, důvěřující v svou sílu, neučinili tak, přivolivše pouze ku přeměně slova »evangelické« v slovo »pod obojí«.

Utýraný císař svolil konečně a vydal majestát, jak sobě revoluční stavové žádali. Avšak ač se jim stalo po vůli, neustoupili direktori od zbrojení, toho se dovolávajíce, že mají závazky ku spojencům a ku stavům, od nichž obdrželi mandát.

Tím způsobem učinili revoluci permanentní a velezradu naproti zemi, naproti národu a naproti králi. Činili alliance velezrádné s cizinci, se státy zahraničními, nemajíce dosti na toni, že strhli na sebe téměř veškerou suverenitu a moc královskou. Urvanou universitou strhli na sebe vyučování veškero, až do poslední vesnice, konsistoři usurpovanou strhli na se řízení veškerých záležitostí církevních a jali se despoticky vládnouti

nad duchovenstvem, oni urvali i moc nejenom povolovati berně, kterouž od dávna v království měli, ale i je ukládali beze všeho svolení krále, oni zbrojili bez vůle, ano proti vůli krále svého. Urvali a strhli na se moc takovou, jaké neměl v středověku nižádný mocnář, a té užívali naproti králi a naproti národu.

Od té chvíle neupustili stavové od vlastizrádných rejdů svých, emissarů zahraničních jen se hemžilo v Čechách, zvláště z Falcka a ze Sas, stavové neustali se buntovati s protestantskou cizinou za záminkou obrany slova Božího, kdežto jsou měli všecku moc v rukou, zvláště však vedli velezradu, dále ti, kteří zasedali v direktoriu. Mnozí z nich v krátce zbohatli, vždyť se jim dařilo po vůli, a kupovali, kdež hynul obchod a řemesla, zboží a statky. Každý soudný člověk mohl již tehdež prorokovati, kam věci dospějí.

V těch všech věcech měli úhlavní účastenství Bratři ze stavu panského, rytířského i městského, ti také ve spojení s Němci, s Thurnem, s Collonou z Felsu a s jinými zahraničními helvetskými přátely působili nejvydatněji ku katastrofě Bělohorské. Ač měli v direktoriu pouze 14 hlasů, tedy menšinu, byli oni bezohlední a radikální nepřátelé dynastie Habsburgské. Jejich působením, zároveň s rejdy Hessenskými zvolen byl Bedřich Falcký za krále českého. V direktoriu, které urvalo vládu na se po defenestraci, potkáváme se také se známými osobami ze středu Bratří: s panem Václavem z Roupova, s Budovcem, Otou z Losu, s Martinem Frühweinem, s Kochanem z Prachova a s Kobrem Koberšberku, a to direktorium, které velezrádné rejdy kulo, tak dalece zapomenulo na čest a důstojnost království českého, že až s Turky činilo přátelství a se uvolovalo k ročnímu tributu sultánu tureckému, a to všechno tou příčinou, aby byla zachráněna svoboda čistého slova Božího!

(Dokonč.)

O z n á m o s t i B o h a.

Píše VÁCLAV LEFLER, farář na Makové.

(Pokračování.)

IV.

Základem všech důkazů jsoucnosti Boží jest odpověď na otázku: Připouští-li jsoucnost Boží vůbec nějakého důkazu?

Sv. Tomáš zodpovídá otázku tuto zevrubně ve své učebnici bohosloví I. v otázce druhé, článku druhém. Jelikož překlad dotýčného článku nebyl češtinou podán ještě cele, činím tak způsobem parafráze.

Odpověď formální zní: Ano! Jsoucnost Boží jest dokazatelná důkazem aposteriorickým čili předzvědným, soudíme-li totiž ze známých nám účinků na jich příčinu.

Odpověď věcná zní: Důkazy jsou dle východiště dvojí: buď a priori, aneb a posteriori. »A priori«, soudím-li přecházejí z příčiny na účinek. Důkaz tento slove dozvědňý (aprioritický, aneb »propter quid«.) Důkazem aprioritickým soudím také z podstaty na přívlastek, aneb per priora vůbec. —

Důkaz druhý »a posteriori« nazývá se také přezvědňý: vychází z účinku a přichází na příčinu; aneb z přívlastku na podstatu. Tento důkaz slove také »quia«, protože má východiště své skrze priora quoad nos.

Zúmýslně nenazval sv. Tomáš důkaz posledně jmenovaný aposteriorickým; poněvadž naprosto řečeno každý důkaz jest aprioritický.

Dokazujeme-li něco, předpokládáme vždycky něco a priori; že jsou totiž jisté pevné a bezpečné pravdy, o něž se ve svém myšlení opíráti můžeme, čili že myšlení naše o těchto nezlomných pravdách jest zcela oprávněné. Z tohoto hlediště každý důkaz má ráz aprioritický. Proto vyhnul se sv. Tomáš pojmenování nám obvyklému ze škol »aposteriorický důkaz« a nazval oba důkazy per priora; a sice prvý per priora simpliciter a druhý per priora quoad nos. Z toho již patrno, že oba důkazy dají se v soudném myšlení srovnat.

Tolik však doznává sv. Tomáš, že po většině vycházíme od výsledku, jakožto události nám více známé, a soudíme na příčinu.

Avšak i při tomto našem počínání jest na snadě myšlénka, »že myšlení naše jest zásadně pravé«. Tyto zásadné myšlénky, které v duši chováme, jsou pouhým obleskem božských ideí. Jen tím, že naše myšlénky nacházejí oporu v Bohu, jsouce obleskem Jeho odvěkých, nezměnitelných ideí, jest myšlení naše pravé. Jen tím, že myšlení naše nese se za těmito myšlénkami, které jsou spolu s duší stvořeny, jest provedení důkazu nějakého z rozumu možné. Bůh jest prvá Pravda a Jeho idee jsou bytně a pravzorně prvoti našeho poznání. Věci ve světě poznáváme, poněvadž slunce je osvěcuje; podobně i v duši naší poznáváme jisté zásadné pravdy, poněvadž světlo rozumu našeho je objevuje.

Světlo rozumu našeho jest obrazem a obleskem onoho světla Božího, které naši duši stvořilo, ve kterém zahrnuty jsou od věčnosti ideí všech věcí. Tím není řeči o žádné bytné společnosti bytnosti Boží s rozumem lidským; nýbrž tak daleko od sebe vzdáleny jsou bytnost Boží a rozum lidský, Světlo věčné a světlo stvořené, jako Stvořitel a stvoření.

»Kdo pravdu zná, zná ono světlo«, praví sv. Augustin.

Vedeme-li tudíž důkaz a posteriori, jak říkáme, čili per priora quoad nos, jak důkaz tento jmenuje sv. Tomáš, soudíme z výsledku na příčinu, protože (»quia«) výsledek závisí od příčiny; a stává-li výsledek, musí nutně stávatí předcházející příčiny. Dobře a právě tak soudíme, opírajíce se o tyto zásadné jisté pravdy. Máme tudíž podstatný důvod, že jsoucnost Boží připouští důkazu.

Leč oproti tomu namítá se:

1. že jsoucnost Boží nepřipouští důkazu. Že Bůh jest, toť

prý článek víry. Clánky víry nejsou důkazu z rozumu schopny, neboť tím by přestaly býti články víry, kdyby věc činily evidentní, kdežto »věřiti« znamená to, co nevidíme, za pravé míti na základě autority. Ad Hebr. XI. Tudiž nelze prý dokázati, že Bůh jest.

2. Také se namítá, že k provedení důkazu jest potřebí, aby důvod prostřední (medium demonstrationis) byl pravdiv a s jistotou, co jest, pravdivým poznán byl. Leč o Bohu nelze věděti, co Bůh jest, nýbrž spíše, co Bůh není. Damascenus lib. I. de orthod. fide cap. IV. col. 798, t. 1. — tudíž nelze prý dokázati, že Bůh jest.

3. Třetí námitka čili důvod contra praví: Důvody vzaté z výsledku jsou v tomto případě chabé. Věci totiž, které pozorujeme, nestojí v žádném poměru k příčině. Výsledek totiž jest konečný, ohraničený; kdežto příčina jest nekonečná. To však není žádný poměr, aby z příčiny nekonečné vyplýval výsledek konečný: a proto nelze prý ani soudit z výsledku konečného na příčinu nekonečnou. Příčina a výsledek mají býti v stejném poměru.

Tento poměr se zde nenachází; tudíž nelze prý dokázati, že Bůh jest.

Leč oproti všem námitkám uvádí sv. Tomáš, co již apoštol praví k Řím. 1, 20.: »Neviditelné věci Boha skrze ty, které učiněny jsou, rozumem patřeny býti mohou«. Byť jest totiž nejprvnější předmět našeho poznání a apoštol národů tuto pravdu pouze dosvědčuje. Zejména však odpovídá sv. Tomáš: Ad primum . . . že jsoucnost Boha jest nejenom předmět víry, nýbrž i pravda rozumová. Jsoucnost Boha jest přirozený základ a podmínka víry. Všechny články víry budují na této pravdě, předpokládají tuto pravdu. Poznání Boha vírou předpokládá možnost a nutnost poznání přirozeného vůbec; podobně jako milost, která přirozenosti lidské dodává bytí ušlechtilé, nadpřirozené, předpokládá přirozenost lidskou k tomuto zdokonalení schopnou.

Předmět poznání našeho přirozeného »jsoucnost Boha« může tudíž býti ve světle víry pojat od těch, kteří k vědeckému bádání o jsoucnosti Boha nejsou způsobilými, aniž mají času k tomu, provedením důkazů se zabývati — stejně správně jako od filosofů.

Ad secundum . . . Druhý důvod »pro« zní: Oproti druhé námitce budiž řečeno, že není potřebí k provedení důkazu, aby naprosto poznána byla bytnost věci, která nám slouží za medium demonstrationis. V našem případě není zapotřebí k provedení důkazu jsoucnosti Boha, abychom věděli »co Bůh jest.« Kdyby naprosto se znalost taková důvodu důkazového vyžadovala, nemohla by býti řeč o žádné vědě, vyjímaje toliko vědu přírodní, která jedině takové naprosté věcné a bytné poznání jakožto důvod prostřední při svém argumentování per demonstrationem vyžaduje. Ostatním vědám postačí jako medium demonstrationis: jistý a určitý pojem vyjádřený přesným pojmenováním. A k těmto posledně jmenovaným vědám patří také bohosloví.

Potom přirozeně důvod věcný, vyjádřený výměrem »co věc jest« stojí teprve v druhé řadě. V první řadě stojí vždycky důvod

jsoucnosti »zdali věc jest«. Dříve třeba pátrati ze jména, ve kterém po většině vyjádřen jest výsledek jisté příčiny, »že věc jest« a potom teprve »co jest«.

Proto dokazující jsoucnost Boha z důvodů aposteriorických, béřeme za medium demonstrationis, jistý, stálý, ode všech přijatý pojem, jmenem »Bůh«, vyjádřený výměrem slovným: jakožto bytosti nejvyšší, nejdokonalejší, původce všehomíra.

Konečně oproti třetí námitce praví sv. Tomáš: Ad tertium dicendum . . . přiznávám, že z výsledků konečných nelze se dodělati úplného poznání příčiny nekonečné; protože výsledek a příčina se úplně nekryjou; jsou v nepoměru k sobě. — Leč o takovéto adaequátní poznání Boha se u nás nejedná, nýbrž pouze o důkaz Jeho jestoty. A k tomuto provedení důkazu postačí důvody vzaté z výsledku konečného. Pozorujeme-li ku př. věci stvořené, soudíme z jich jsoucnosti pouze na jsoucnost Příčiny, která je způsobila. Bytnost této prvé Příčiny ovšem úplně z věcí stvořených poznati nedovedeme. Postačí nám prozatím tolik, když víme, že Bůh jest.

Tak dokazuje sv. Tomáš pravdivost věty, že o Bohu věděti můžeme.

Listy vědecké.

Jak nakládal Lutr s Písmem svatým.

Biblicko-exegetická úvaha.

Napsal Dr. ANTONÍN BRYCHTA.

(Pokračování.)

»Lutherum infalsasse ac pseudermania sua vitiasse scripturam utriusque testamenti, certius est, quam ut negari queat.«

Wicelius, De arbore bona 1545.

8. Důsledně jsou všickni věřící spravedliví a mají se za spravedlivé považovati,³⁴⁾ poněvadž Kristus zákon za nás vyplnil a jeho spravedlnost je spravedlnost naše.³⁵⁾ Byl by to tudíž nevděk a rouhání se Bohu, kdyby křesťan chtěl popíratí, že je svatým a spravedlivým.³⁶⁾

Kdo tento stručný nástin nauky Lutrovy o ospravedlnění člověka jen spěšně přehlédne, vyzná bezděčně, že volnější a pohodlnější nauky o této základní otázce křesťanství nelze si mysliti,³⁷⁾ a že by nauka tato, stanouc se všeobecným pravidlem

³⁴⁾ »Jsme — učí Lutr — všickni svatí, a proklet budiž ten, kdo by svatým se nenazýval a svatým býti nechluobil.« (Vyd. Valch. V. 724; III. 651 a na j. m.)

³⁵⁾ Srovn. co bylo výše o tom povědino.

³⁶⁾ Vyd. Valch. XII. 476 a na j. m. Srovn. Döllinger l. c. pag. 130 a nn. — Výčitky svědomí pro přestoupení zákona Božího hleděl Lutr odbýti právě tak lichým jako lehkovážným tvrzením, že nesmí se na svědomí dbáti, nýbrž proti svědomí za to míti, že Bůh spáchanými hříchy není rozhněván a člověk zavržen. (Opp. lat. l. c. f. 454). Aneb tvrdil, že takové výčitky pocházejí — od ďábla. Srovn. Döllinger l. c. pag. 126. 249 a j.

³⁷⁾ Proto vyznal i sám původce této nauky, že i jemu přichází to za těžko, ne-li nemožno, nauku tuto, ač z ní váží jedině svou útěchu a upokojení, v praktický život uvéstí a svůj náboženský život, dle ní zaříditi. Mimo to vyklouzlo mu pozoruhodné vyznání, že jest nemožno, učení toto v písmu naléztí, když se písmo pouze čte a v něm bádá, kdo tuto věc sám na sobě nezkusil! Byla to tedy dosavadní Lutrova zkušenost, jeho

nábožensko-mravního života národů, vedla nutně k všeobecnému rozkladu a úpadku společnosti lidské.³⁸⁾

III. Táž theologická převrácenost a umíněnost, jež byla Lutrovi východištěm v jeho učení o ospravedlnění, ovládala jej neuprosnou nutností i v jeho nauce o dobrých skutcích, ježto tato jest pouhým důsledkem a dalším rozvojem zásad protestantů o ospravedlnění a o ospravedlňující víře. Proto obmezíme se tuto, an vlastní věc v dosavadních rozvodech jest obsažena, jen na hlavní body, bychom tím dříve k vlastnímu úkolu dospěli.

1. Poněvadž v člověku i po ospravedlnění osten hříchu (concupiscentia) zůstává, tak že je člověk dilem sluhou Božím, dilem sluhou hříchu, dilem spravedlivý, dilem hříšný, platí to i o každém jeho skutku; z toho plyne, že bohumilé skutky jsou nemožné,³⁹⁾ ježto i ten nejlepší skutek má na sobě skvrnu všedního hříchu.⁴⁰⁾ Z této zásady odvozoval Lutr:

a) Ani spravedlivý nemůže plniti zákon, kterým se dobré skutky přikazují.⁴¹⁾

b) Proto vyplnil za nás Kristus zákon svými zásluhami a svou smrtí, čím zjednal nám odpuštění hříchu a spravedlnost, již si máme vírou přisvojiti.⁴²⁾

c) Důsledně odpadá potřeba dobrých skutků, konání spravedlnosti a ctnosti, poněvadž to všecko bylo již vykonáno a nám darováno.⁴³⁾

2. Aby co možná seslabil učení písma o dobrých skutcích, vymyslel Lutr nauku, že »zákon« nesmí se splítati⁴⁴⁾ s »evan-

duševní stav a nálada, jež ho dohnala tam, že se dočetl v listech apoštola národů nauky, kterou v nich před ním nikdo nenalezl. Srovn. Döllinger l. c. pag. 179.

³⁸⁾ O tom zmíníme se na konci tohoto pojednání. Prozatím chceme zde uvést slova Schwenkfelda, stoupence nového učení, jenž se v ohledu tom takto vyjádřuje: »Es geht heutigen Tages ärger mit uns zu, denn etwa mit den Heiden, wo einer den andern betrügen, schinden und schätzen kann, ist er auf allen Seiten geschickt. . . Alle die jetzige Lehre ist zu nichts Anderem, denn zur Zerstörung der Menschengesetze und nicht zur Erbauung eines christlichen Volkes und einer Gemeinde Gottes gerichtet. . . Bei vielen Menschen ist es nur frecher, wilder, das Übel nur ärger geworden.« Döllinger l. c. pag. 257.

³⁹⁾ Srovn. Möhler l. c. pag. 205. a nn. »Opera, quae justificationem consequuntur — uči Melancthon loc. theol. pag. 108. — quia fiunt in carne adhuc impura, sunt et ipsa immunda.«

⁴⁰⁾ Srovn. co o tom výše podotknuto bylo.

⁴¹⁾ »Maledixit lex eos — dokládá o ohledu tom Melancthon — qui non universam legem absolverint. At nonne lex summum amorem erga Deum (et) vehementissimum metum Dei exigit? Ab his tota natura (hominis) est alienissima,« L. c. pag. 127.

⁴²⁾ Srovn. co bylo svrchu o tom řečeno.

⁴³⁾ Z té příčiny zavrhuje i konkordní formule větu: »k dosažení spasení třeba je dobrých skutků.« V komentáři listu ku Galat. stanoví dokonce Lutr: »Fides, nisi sit sine ullis, etiam minimis operibus, non justificat, imo non est fides.« Proto vychvaluje své učení o ospravedlnění, řka: »Das ist eine wunderliche Gerechtigkeit, dass wir sollen fromm (gerecht) sein und heissen allein durch einen Andern, da wir gar nichts zu thun.« Srovn. Döllinger l. c. pag. 88. a nn.

⁴⁴⁾ »Qui bene novit — praví ve výkladu listu ke Galat. — discer-

geliem«, kteréžto, jsouc radostnou zvěstí o milosrdenství Božím skrze Krista nám prokázaném⁴⁵⁾ a o víře ospravedlňující, a ne o skutcích, nesnáší se se zákonem dobrých skutků vyžadujícím, aniž může evangelium vedle sebe trpěti zákon.⁴⁶⁾ Důsledně učil Lutr:

a) Kristus není zákonodárcem, ježto nekáže zákon, který patří do staré úmluvy, nýbrž evangelium.⁴⁷⁾

b) Zákonem třeba pohrdnouti a přidržeti se evangelia,⁴⁸⁾ které jediné Kristus hlásal.

c) Dobré skutky jsou nejen škodlivé, ale i zcela hříšné,⁴⁹⁾ poněvadž se jimi dílo Kristovo snižuje a jeho zásluhy podceňují,⁵⁰⁾

nere evangelium a lege, gratias agat Deo et sciat, se esse theologum«. Proto třeba zákon — mnil Lutr — jde-li o svědomí a ctnostný život, ze svědomí zcela vypuditi!

⁴⁵⁾ »Evangelium docet — stanoví Lutr — Christum non venisse, ut ferret novam legem et traderet praecepta de moribus, sed ideo venisse dicit, ut hostia fieret pro peccatis totius mundi.« Důsledně vybízí Lutr, že se mají věřící bedlivě věsti k tomu, aby uměli rozeznávat mezi Kristem a zákonodárcem.

⁴⁶⁾ Srvn. Döllinger l. c. díl I. str. 262 a nn. Poněvadž tvoří zákon a evangelium protivu, — ku kterému bludnému tvrzení dohnán byl Lutr svou vymyšlenou naukou o ospravedlnění, — mnil »reformats«, že budí zákon v srdci člověka svrchovanou nenávist Boha. (V opětně uvedeném komentaru.)

⁴⁷⁾ »Christus — praví Lutr — non est lex nec opus legis . . . Tanta fuit papistarum dementia et coecitas, ut ex evangelio legem charitatis (t. j. lásky k Bohu a k bližnímu). ex Christo legislatorem fecerint, qui graviora praecepta tulcrit, quam Moses ipse.« L. c. Dle Lutra bylo vlastním úkolem Krista, aby lidi vykoupil a jim toto své dílo zvěstoval, tedy evangelium. Naléhá-li se tudíž na dobré skutky, činí se z evangelia zákon, což prý největší blud a úplné převrácení křesťanského náboženství!

⁴⁸⁾ Nesmyslnou tuto nauku rozvinul »reformats« zvláště ve výkladu listu ku Galat., kde mezi jiným takto praví: »Nisi ignoraveris legem in corde tuo et statueris nullam legem et iram Dei, sed meram gratiam et misericordiam propter Christum, non potes salvus fieri.« K tomu vhodně podotýká výše uvedený Vicel: »Volunt illi (protestantes) omnia, quae ore perstrepunt, esse evangelium, quod faciunt esse evangelium, quod habent esse evangelium. Et nihil uspiam sonant nisi evangelium.« Döllinger l. c. pag. 63

⁴⁹⁾ Škodlivé jsou dle učení Lutrova dobré skutky proto, poněvadž budí v člověku sebedůvěru a pýchu, místo co by měl důvěřovati v milosrdenství Boží a v ospravedlnění Kristem zjednané. Proto učí zřejmě: »Lex, opera, charitas, vota non redimunt, sed magis involvunt et gravant maledictione.« Ve své postille volá dokonce reforms: »Wollte Gott, ich hätte eine Stimme wie einen Donnerschlag, dass ich könnte in aller Welt, schallen, und das Wörtlein »gute Werke« allen Menschen aus dem Herzen, Mund, Ohren und Büchern reissen . . . Wie verführt man das Volk mit guten Werken!« — Hříšnost dobrých skutkův dokazuje Lutr tím, že prohlašuje, že ti, kdo je konají a bohumilý život vedou, jsou na nejlepší cestě k věčnému zahynutí. Život ctnostný jest proto nebezpečný! Srv. Döllinger l. c. díl III. pag. 128 a nn.

⁵⁰⁾ V ohledu tom dokládá konkordní formule: »Etsi conversi et in Christum credentes habent inchoatam in se renovationem, sanctificationem, dilectionem, virtutes et bona opera: tamen Haec omnia (renovatio, virtutes) nequaquam immiscenda sunt articulo justificationis coram Deo, ut redemptori Christo honor illibatus maneat.« Snahu člověka, vésti život spravedlivý a ctnostný prohlašuje Lutr za sebeklam a opovržlivost, an se má každý spokojiti s ospravedlněním Kristem zjednaným a nám darovaným.

čím víra (ospravedlňující) trpí a poznání milosti Boží se zatemňuje.

d) Káže-li se o dobrých skutcích, zvrací se tím (ospravedlňující) víra a naopak, kteréžto učení škodí více, než lze pochopiti.⁵¹⁾

e) Dobré skutky obsaženy jsou ve víře, aniž by věřící si toho byl vědom.⁵²⁾

f) Přikazuje-li písmo konání dobrých skutků, má to sloužiti k pokošení člověka a k obžalobě jeho,⁵³⁾ ne tedy ku povzbuzení, aby dobře činil.

Poněvadž dosud vytknuté zásady »reformatora« o dobrých skutcích byly písmu v tvář, an toto dobré skutky na přčetných místech přikazuje, ano dosažení věčného života na nich závislým činí,⁵⁴⁾ hleděl »reformator« takovým závažným místům, o která se jeho system úplně rozbíjel, uniknouti — jak se ihned přesvědčíme — tím, že je překrucoval a zcela libovolně vykládal, aneb dokonce tvrdil, že učení o dobrých skutcích pochází od ďábla, jenž člověku našeptává, aby dobře činil, čímž jej od Krista jenom odvrací a jeho svědomí znepokojuje.⁵⁵⁾ V odměně, kterou písmo spravedlivým za jejich ctnostný život a dobré skutky slibuje, viděl Lutr pouhý pedagogický prostředek, bychom dobře činili, aniž by tomu nějaké váhy v duchovním životě člověka byl přičítal.⁵⁶⁾ Když nanítali katoličtí theologové, že i sama víra je dobrým skutkem, — co i sám Lutr výslovně stanovil,⁵⁷⁾ — tu nevěděli si stoupenci Lutrovi jinak

⁵¹⁾ Vyd. Valchovo VIII. 1655. Tím se dle Lutra Kristus se všemi svými milostmi člověku udělenými a celé evangelium převrací. Jinde dokládá, že jest to největším uměním úskokem) ďábla, nadělati z evangelia samých zákonů. (Tischreden, vyd. Valch. XXII, 691.) Proto nazývá zákon a zlé svědomí nepřáteli člověka. (Opp. lat. III. 448.) — Z téže příčiny stanoví Lutr: »Ut Christum recte definiamus, debemus diligenter discernere omnes leges, etiam divinas, et omnia opera a promissione evangelii et fide. Christus non est lex, ergo nec exactor legis nec operum, sed est agnus Dei...« (Comment. in Gal.)

⁵²⁾ »Pravá víra koná napořád dobré skutky, tak sice, že často ani na to nemyslí, aniž pozoruje, co činí... Takové skutky jsou ty nejlepší, neb jakmile to člověk cítí a vidí (že t. dobře činí), stává se obyčejně pyšným.« (Vyd. Valch. III. 63.) »Véra a duch vede všecky věřící k tomu, že dobře činí.« (L. c. XI. 1619, XIV. 111 atd.)

⁵³⁾ »Non tam opus (honum) — míní Lutr — quam ejus illa accusatio Deo placet.« ita ut Deus opera bona magis praeceperit ad occasionem talis nostrae accusationis et timoris sui, quam ut in ipsis quaeratur sibi serviri.« (Epp. I. f. 50.)

⁵⁴⁾ Na př. Mat. 5, 1. a nn.; 25, 34 a nn.; Mr. 14, 6; Luk. 6, 27 a nn.; Jak. 1, 23; 3, 14 a nn.; Tob. 4, 7. atd.

⁵⁵⁾ Vyd. Valch. VIII. 622. a jinde. »Si Christus — praví Lutr pro ukonejšení zlého svědomí — specie irati judicis aut legislatoris apparuerit, qui exigit rationem transactae vitae, certo sciamus, eum furiosum esse diabolum, non Christum!« (Comment. in Gal.)

⁵⁶⁾ Srovn. Möhler l. c. pag. 211 a n.

⁵⁷⁾ »Der Glaube allein — zní jeho slova — ist das Hauptwerk unter allen Werken.« (Ve výkladu XXII. žalmu.)

pomoci, než že proti výslovnému učení písma tvrdili, že ani víra, pokud je činem a smýšlením člověka, jemu k spravedlnosti se nepřičítá, poněvadž člověk není spravedliv sám sebou, nýbrž Kristem, an si virou jeho svatost a spravedlnost osvojuje.⁵⁸⁾

Z oboru právního.

Slavnostní průvod do chrámu za příčinou instalace katolického faráře, skřížem a korouhvemi a za účasti duchovenstva, liturgickými rouchy oděného, jest veřejným úkonem náboženským ve smyslu § 303. tr. zák.

Kassační dvůr zamítl rozhodnutím ze dne 18. ledna 1895. č. 12.822. zmateční stížnost Jiřího P., podanou proti rozsudku krajského soudu Roviňského ze dne 10. září 1894. č. 3853., jímžto Jiří P. uznán byl vinným přečinem urážky zákonem uznané církve dle § 303. tr. zák. — a to z těchto důvodů:

Zmateční stížnost opírajíc se paragrafem 281. řádu trestního dovozuje, že obžalovaný Jiří P. neměl býti odsouzen z přečinu dle § 303. tr. zák. a to proto, že v tomto případě nejde o nějaký úkon bohoslužebný, nýbrž jenom o světský obřad instalace farářovy, že jednání obžalovaného směřovalo jenom proti osobě faráře, jemužto úctu vzdáti nechtěl; že chování se obžalovaného nebylo takovým, aby vzešlo z něho pohoršení, a posléze že dle čl. 14. základ. zák. stát. o všeobecných právech občanů státních (ze dne 21. prosince 1867. ř. z. č. 142.) nikoho nutiti nelze, by účastnil se slavností církevních.

Zmateční stížnost tato není oprávněna.

Být i zajisté církevní úkony při instalaci farářově nezakládaly se na předpisech rituálních, nýbrž spíše na obyčejích místních, nelze přece pochybovati o tom, že, když uváděn jest farář ve svůj církevní úřad slavnostním průvodem do chrámu, při kterémžto průvodu napřed neseny kříž a korouhve a jehožto účastní se duchovenstvo, liturgickými oděno jsouc rouchy, a při němž neseny pochodně nebo svíce, tedy po způsobu procesí, — že jest to veřejný úkon náboženský, jenž požívá ochrany § 303. tr. zák. Jestliže tedy obžalovaný, ať z jakékoli pohnutky — třeba i z osobního nepřátelství neboli nevraživosti proti faráři — při tomto veřejném úkonu náboženském choval se neslušně, a to tak,

⁵⁸⁾ Srovn. Döllinger l. c. pag. 349. a nn. To vysvítá i ze slov Lutrových: »Necesse est, hominem esse justum ante omnia opera et sine omnibus operibus acceptari a Deo tantum per gratiam, quam fides credit. Neque enim fides tanquam opus justificat, sed quia apprehendit misericordiam in Christo exhibitam.« (Comment. in Genes. cap. IV.)

že mohlo to jiné pohoršiti, pak právem stíhán a souzen byl dle § 303. tr. zák. »Dass aber das Herandrängen an die Prozession, das Verweilen mit bedecktem Haupte in deren nächster Nähe nur ein nach § 303. St. G. qualificirtes Verhalten darstellt, wurde von der ersten Instanz mit Recht angenommen. Die Berufung auf Art. 14. des citirten Staatsgrundgesetzes ist ohne Belang, weil es sich **nicht darum handelt**, den Angeklagten dafür zur Verantwortung zu ziehen, dass er sich an einer kirchlichen Feierlichkeit **nicht betheiligt hat**, sondern dafür, dass er, wenn er **sich zu entfernen** nicht vorzog, es **unterlassen hat**, sich zu benehmen, wie es seine Gegenwart in der Nähe einer Prozession mit Rücksicht auf die Anwesenden verlangte.¹⁾«

Dle toho bylo nutno stížnost zmatečnĕ zamítnouti.

V. Kocián,

1. Výcena naturálních, faráři příslušných příjmů a výměra daně příjmové II. třídy na základě celého fassovního ročního platu za příslušný rok poplatní.

2. Vyšetření a výměra příjmu z poplatků štolových.

Nález správního soudu ze dne 27. října 1894. č. 3939.

Josefu Omersovi, faráři dvorskému (Corte d'Issola), přede-psána byla rozhodnutím přímořského finančního ředitelství ze dne 7. ledna 1894. č. 28755. ze služebních příjmů, jemu příslušících a účtovaných 650 zl. 44 kr., daň příjmová II. třídy za rok 1892. částkou 6 zl. 50¹/₂ kr. s mimořádnou přirážkou 4 zl. 55 kr.

Do tohoto rozhodnutí jmenovaný farář stěžoval si správnímu soudu domnívaje se, že příjem jeho roku 1892., plynoucí ze sporných důchodů služebních, — poněvadž bylo ho úhrnem jen 362 zl. 71 kr. — dle § 6. č. 3. patentu o dani příjmové byl daně prost, a opírá se přede-psané dani tím, že daň ta vyměřena byla na základě úhrnného příjmu r. 1892. a 1891., mimo to pak že poplatky štolové vůbec a výkup nebo-li náhrada za plodiny pojaty byly do účtů částkou, jaká vyplácena býti má, nikoli však částkou, jaká mu skutečně vyplácena byla.

C. k. správní soud stížnost tuto zamítl jakožto neodůvodněnou nálezem ze dne 27. října 1894. čís. 3939. a to z těchto

důvodů:

Pokud se týče plodin (naturalii), především konstatovati jest, že o jejich jakosti, množství a výceně není sporu, a to, že nebyl vzat zřetel na útraty vymaháním vzešlé, ospravedlněno tím, že finanční správou přijatá výcena úplně shoduje se s výcenou, jak stěžovatel sám ji uvádí, ano výcena vinných hroznův a pšenice

¹⁾ Pro důležitost každého téměř slova tohoto rozhodnutí nejvyšší instance uvádíme textem původním.

jest menší nežli tržní ceny, posudkem čili dobrozdáním důvěrníků ze dne 10. dubna 1893. stanovené.

Dle toho roční příjem z plodin vynáší stěžovateli podrobně: a) za 200 ct. = 11200 kg. vinných hroznů po 4 kr. za kilo — 448 zl., b) za 100 m. pšenice po 60 kr. — 60 zl., c) za 200 l. oleje po 20 kr. — 40 zl., úhrnem tedy 548 zl.

Tomuto výpočtu stížnost také nikterak neodpírá, nýbrž pouze vytýká, že daň ona neměla vyměřována býti na základě celého povinného poplatku ročního, nýbrž na základě skutečného příjmu, jak z průměru posledních tří let se jeví. —

Námítka tato však postrádá všeliké zákonné opory. Neboť nehledě ani k tomu, že ničím není prokázáno, že stěžovatel nedostal za rok 1892 jemu příslušících plodin anebo peněžité za ně náhrady, ano že i kdyby tomu tak bylo, tato pohledávka jeho v platnosti trvá, jde tu o fassovní dávky, jež stěžovatel sám v jednacím protokolu ze dne 9. srpna 1893. označil jakožto svůj stálý příjem, dokládaje, že daň ona vyměřena měla býti na základě povinných ročních poplatků běžných za rok 1892 a nikoli na základě příjmů z předešlých let 1889., 1890 a 1891.

A podle tohoto také, jak vysvítá z rozhodnutí, do něhož si stěžováno, při sporném onom vyměřování daně příjmové dle § 12., alinea 1. patentu o dani z příjmů bylo si počínáno, ježto za základ výměry té vzaty byly »die stehenden Bezüge des Jahres 1892.« částkou nahoře uvedenou per 548 zl. s připočteným nepopíratelným doplňkem kongruovým per 87 zl. 44 kr. a poplatky štolovými per 20 zl., úhrnem tedy (548 + 87·44 + 20 = 650 zl. 44 kr. —

Vzhledem posledně uvedené položky příjmové poukázati jest na to, že za administrativního řízení uvažováno bylo jen o výši poplatků štolových, nikoli však o jejich od daně osvobození. Proto správní soud přihlížející k ustanovení § 6. zák. ze dne 22. října 1875. ř. z. č. 36. ex 1876. nemohl se pustiti do rozsuzování o povinnosti daňové vzhledem poplatků štolových.

Pokud pak týče se jejich výše, tu sluší pouze podotknouti, že poplatky štolové podstatou svou jsou příjmy měnlivými, jež dle předpisu § 12. alinea 2. patentu o dani příjmové dle tříletého průměru bylo počítati a dle toho tedy že důvěrníky vyšetřenu a stanovenou průměrnou částkou per 20 zl. právem započteny byly v obnos, na základě jehož daň ona byla vyměřena.

(Budw. XVIII. čís. 8121.)

V. Kocián.

Nárok na zvýšenou kongruu katolických kněží na základě výsledku sčítání lidu.

Cis. král. správní soud jednal dne 19. října 1894. o stížnosti, kteroužto farář a děkan brixenský, Blasius Egger, stěžoval si do rozhodnutí c. k. ministerstva kultu a vyučování ze dne 10. dubna 1893. č. 27281. ex 1892. v příčině vyměření kongruy faráře a pomocných kněží brixenských.

Šlo pak v případě tomto o spornou otázku, zdali kongruový doplněk, jenž dle schem. I. č. 3. odst. 2. zákona ze dne 19. dubna 1885. ř. z. č. 47. faráři a pomocným kněžím v Brixenu zvýšen býti má, náleží jim — jak tvrdí stěžující si farář — o d 1. l e d n a 1891., anebo, — jak rozhodlo c. k. ministerstvo kultu a vyučování — od 1. července 1891., ježto posledním sčítáním lidu zjištěno, že město Brixen má přes 5000 obyvatel. — Ministerské ono rozhodnutí, do něhož si stěžováno, ze dne 10. dubna 1893. č. 27281. opírá se paragrafem 35. předpisu, připojeného k zákonu o sčítání lidu ze dne 29. března 1869. ř. z. č. 67., jakož i ministerským nařízením ze dne 11. ledna 1882. ř. z. č. 8. o vyměřování aktivitních neboli služebných přídavků úředníkům státním.

C. k. správní soud přidal se k vývodům stěžovatelovým a výše uvedené rozhodnutí ministerské, do něhož si stěžováno, ze dne 10. dubna 1893. č. 27281., na základě § 7. zákona ze dne 22. října 1875. ř. z. č. 36. ex 1876. zrušil nálezem ze dne 19. října 1894. č. 3832. a to z těchto

důvodů:

Dle § 9. zák. z 19. dubna 1885. ř. z. č. 47 zákonem stanovené dotační doplňky pomocných kněží majinabýti (s)platnosti 1. lednem 1886. zcela, doplňky pak kongruové samostatných duchovních správců 1. lednem 1887. z polovice a 1. lednem 1888. také zcela.

Tato kongrua dle odst. 2. č. 3. schem. I. ve městech a městysech t y r o l s k ý c h, majících přes 5000 obyvatelů, vyměřena jest samostatným správcům duchovním 800 zl., kněžím pak pomocným 350 zlatými. —

Nikterak tedy nelze pochybovati o tom, že samostatným správcům duchovním a kněžím pomocným některého města nebo městyse tyrolského zmíněné ono zvýšení dotace přísluší tenkrát, když po 1. lednu 1886., pokud se týče po 1. lednu 1888. počet obyvatelů příslušného města nebo městyse převýšil číslici 5000. — Že tomu skutečně tak, o tom důkaz podati má sčítání lidu, kterýmžto sčítáním právě v tomto případě bylo zjištěno, že dne 31. p r o s i n c e 1890., jakožto dne článkem 3. zák. z 29. března 1869. ř. z. č. 67. za rozhodný při sčítání lidu den určeného, město Brixen mělo obyvatelů 5128, tedy více nežli 5000.

Jestliže pak sčítání lidu delší vyžaduje doby a tudy výsledek sčítání není znám již 31. prosince každého desetiletí, nýbrž teprve později, nikterak z toho nejde, že by nároky, jež opírají se neboli odůvodněny jsou výsledkem sčítání lidu, právněplatnými se stávaly teprve ukončením tohoto výkonu (sčítání lidu.). Pro tuto zajisté právní platnost není rozhodným formální úkon onoho sčítání jakožto takový, t. j. sčítání samo, ani okamžik, jímžto úkon ten byl skončen, nýbrž pouze a jedině to, čeho sčítáním má býti dokázáno a dovozeno, t. j. že v určitou dobu nastaly takové poměry, jaké zákon předpokládá a žádá na odůvodněnou nároku na vyšší

dotaci. Touto určitou dobou jest však jedině den 31. prosince 1890., poněvadž zákon právě tento den ustanovuje tím dnem, pro nějž počet obyvatelstva má býti vyšetřen. Poněvadž pak skutečně sčítáním lidu zmíněný průkaz pro 31. prosinec 1890. byl podán, přísluší též od tohoto dne faráři a pomocným kněžím v Brixenu přiměřeně zvýšená kongrua.

A jelikož ani ministerské nařízení ze dne 11. ledna 1882. ř. z. č. 8. pro tento spor nic neváží, ježto nařízení ono jedná jedině o vyměňování služebných přídavků státním úředníkům, se zákonem však o dotaci katolického duchovenstva v pražádne není spojitosti, bylo nutno ministerské ono rozhodnutí, do něhož si stěžováno, dle § 7. zákona ze dne 22. října 1875. ř. z. č. 36 ex 1876. zrušiti.

(Budw. XVIII. čís. 8104.)

V. Kocián.

Romanarum Congregationum decreta novissima.

S. Rituum Congregatio.

Macaonen.

Rmus Dnus Joachimus de Madeiros, Episcopus Macaonensis, ditionis Lusitanae apud Sinas, maxime cupiens, ut sacri ritus in sua dioecesi juxta ecclesiasticas praescriptiones ab omnibus serventur, insequentium dubiorum solutionem a Sacra Rituum Congregatione humiliter petiit, nimirum:

I. Utrum presbyter, qui missam conventualem de Octava Omnium Sanctorum die 2. Novembris celebrat, possit ex parte uti concessione a Benedicto Papa XIV. facta regno Lusitaniae dicendi tres missas pro defunctis, alias duas missas de Requie celebrando?

II. Utrum occurrente prima feria sexta Novembris die, quo fit commemoratio Omnium Fidelium Defunctorum, liceat missam votivam celebrare de Sanctissimo Corde Jesu juxta decretum Sacrae Rituum Congregationis 28. Junii 1889?

III. Et quatenus affirmative ad II. utrum eadem die apud Lusitanos liceat celebranti praeter praedictam missam votivam duas alias de Requie celebrare?

IV. Utrum feria V. in Coena Domini in missa Pontificali Presbyter et Diaconi assistentes, Canonicus baculum sustinens pluviali paratus, et Subdiaconus, si sint presbyteri, stolam assumere debeant, priusquam de manu Episcopi communionem accipiant; an potius ad Sacram Synaxim teneantur accedere iisdem tantum modo paramentis, quibus utebantur ab initio missae?

V. Utrum festum Ss. Cordis Jesu, quod inter festa secundaria duplicia primae classis in Calendario universali ex decreto

22. Augusti 1893. a Sacra Rituum Congregatione recensetur, quodque jamdiu apud Lusitanos ut primum celebratur sub praecepto in utroque foro, addito etiam jejunio pervigilii, nunc vi laudati decreti celebrari debeat ut secundarium, an potius ut primum in Lusitana ditione retinendum sit?

VI. Utrum consuetudo, qua simplex sacerdos vel Canonicus missam solemnem celebrans, concionatorem, qui post Evangelium praedicat, benedicit, servari possit?

VII. Utrum sacerdos, qui festo Nativitatis Domini, vel die secunda Novembris in Lusitania, tres missas consecutive legit, quin ab altari recedat, teneatur post unamquamque missam recitare ter Ave Maria, Salve Regina et ceteras orationes jussu Sanctissimi Domini Nostri Leonis Papae XIII. recitandas post missam privatam, an potius semel tantum post tertiam missam?

VIII. Utrum in choro ad psalmum Venite exultemus, recitandum in tertio Nocturno festi Epiphaniae Domini, teneantur omnes etiam Canonici stare detectis capitibus, dum praedictus psalmus cum antiphona recitatur?

IX. Utrum occurrente Festo Annuntiationis Beatae Mariae Virginis feria VI. in Parasceve vel Sabbato Sancto, in locis, ubi hoc festum celebratur sub praecepto audiendi Sacrum et abstinendi ab operibus servilibus, transferri debeat ad feriam secundam post Dominicam in Albis cum praecepto etiam pro populo?

X. Utrum feria VI. in Parasceve retineri possit consuetudo in adoratione Crucis, ut ille, qui adorationem peregit, non recedat facta cruci genuflexione unico genu, sed ter genuflexionem faciendo utroque genu?

Sacra porro Rituum Congregatio, exquisito voto alterius ex Apostolicarum Caelebrationum Magistris ac referente subscripto Sacrae Rituum Congregationis Secretario, omnibus accurate perpensis, propositis dubiis respondere censuit:

Ad I. Affirmative.

Ad II. Negative, juxta Rubricas.

Ad III. Provisum in praecedentibus.

Ad IV. Negative quoad primam partem, Affirmative quoad secundam.

Ad V. Attento speciali privilegio, Festum Ss. Cordis Jesu in regno Lusitaniae est per accidens primum.

Ad VI. Affirmative juxta alia Decreta.

Ad VII. Negative, et preces praescriptae recitentur in fine ultimae missae.

Ad VIII. Servetur consuetudo.

Ad IX. Detur decretum generale diei 12 Februarii 1690. ¹⁾

¹⁾ Citatum decretum d. 12. Febr. 1690. hoc est: *Ad relationem: Cum Sa b b. s. occurrat festum Annuntiationis B. V. M., dubitatum fuit: An debeant celebrari missae priv. ad effectum, ut Christifideles commode satisfacere possint praecepto audiendi missam? S. C. respondit: Praedictum festum Annunt. B. V. M. una cum praecepto audiendi missam et vacandi ab operibus in Ecclesia Universali transferri debere ad fer. 2. p.

Ad X. Post adorationem et osculum sanctae Crucis celebrans, ministri, clerus et populus surgant, genuflectant unico genu et redeant ad propriam sedem.

Atque ita rescripsit et servari mandavit.

Die 10 Maji 1895.

L. + S. Cai. Card. Aloisi-Masella S. R. C. Praef.
Aloisius Tripepi, Secret.

Zpravování převodního poplatku z církevních a jiných nadací ve správním oboru c. k. finančního ředitelství pražského.

Dle sdělení c. k. finančního ředitelství ze dne 28. února 1895, č. 3.696 svolilo vys. c. k. finanční ministerstvo výnosem ze dne 10. ledna 1895., č. 40.563 z roku 1894, ku návrhu místodržitel-skému, jenž ve srozumění arcib. konsistoře v Praze a bisk. konsistoři v Litoměřicích, v Hradci Králové a v Budějovicích byl podán, že veškeré poplatky z církevních a jiných nadací ve správním oboru c. k. finančního ředitelství pražského dle tar. pol. 96 b) zákona ze dne 13. prosince 1862. ř. zák. č. 89, porozumu § 28. lit. b) popl. zákona ze dne 9. února 1850, říš. zák. č. 50. nehledě k žádné vyjimce **bezprostředně** zpravovati jest. Poněvadž c. k. finanční ředitelství svým přípisem ze dne 2. května 1895, č. 32.412. prohlásilo, že se zdejším návrhem, by toto bezprostřední zpravování převodního poplatku při nadacích 1. červencem 1895. započalo, srozuměno jest, musí orgánové, kteří ku vyhotovování nadačních listin povoláni jsou, počínaje 1. červencem 1895, současně a spolu s obvyklými stejnopisy nadačního listu, které k církevnímu a administrativnímu stvrzení se předkládají, připojiti ještě jeden nebo několikovaný, jenž určen jest k tomu, aby na něm převoduí poplatek se vyměřil. Týž bude odsud zaslán příslušnému poplatkovému aneb bernímu úřadu. ¹⁾

V Praze, dne 18. května 1895, č. 62.991.

Za místodržitele: Stummer.

Dom. in Albis protractis omnibus aliis festis, quae non sint altioris ritus, ad aliam diem juxta rubricas. Celebrationem quoque missarum dicta die Sabb. s. omnino prohibendam, in quibuscunque ecclesiis et oratoriis privatis, non obstante quacunque consuetudine in contrarium et unicam missam conv., una cum officio ejusdem Sabb. s. celebrandam fore. n. 3202 die 12. Febr. 1690; n. 3204. die 11. Mart. 1690; n. 3301 ad 13. die 10. Jan. 1693.*

(Gardellini-Mühlbauer »Decreta autentica Congr. Sacr. Rituum tom I. pag. 46.)

¹⁾ Tímto nařízením pozbývá místodržitel'ský výnos dne 9. června 1885 č. 94.994 v příčině té daný koncem června 1895. své platnosti. — Viz ord. l. praž. z r. 1895. str. 65.

Literární oznamovatel.

Lehrbuch der Apologetik. Dritter Band. Von der katholischen Religion. Von Dr. C. Gutberlet. Münster i. W. 1894. Cena není udána (3. M.)

Když roku 1888 vydával Dr. prof. Gutberlet první svazek své apologetiky na oslavu 50letého kněžského jubilea Lva XIII., omlouval se v předmluvě, že tak činí a ujišťoval, že jeho apologie nedělá konkurence výborným knihám apologetickým, které v Němcích mají, a výslovně vyloučil z apologetického díla svého tento třetí svazek, odkazuje své čtenáře k dogmatice, v níž se o předmětech těch ex professo pojednává. A přece vydal svazek třetí »o katolickém náboženství« po šesti letech bez omluvy, a jsme mu zaň jen vděční! Potřeba tohoto svazku Gutberletova nejlépe mluví ve prospěch díla samého. Kdo zná dnešní apologetickou literaturu katolickou, ví, že Dr. Gutberlet jest předním naším apologetou a že četné jeho spisy v celém učeném světě nacházejí úctu.

Spis přítomný rozdělen na tři hlavní oddíly; první pojednává ve čtyřech hlavách o pravé Církvi Páně, druhý v pěti hlavách o římském papeži a třetí předvádí prameny katolické i protestantské víry, při čemž největší váha se klade na naši straně na učitelský úřad Církve.

Spis psán jest filosoficko-theologicky; každý laik vzdělaný bude jej však čísti se zálibou a užitkem. Poslední dobou překládají se u nás dobré spisy francouzské (Didon, Fouard, Vigouroux); nebylo by na čas, aby čilé knihkupectví Cyrillo-Methodějské nebo knihtiskárna páně Kotrbova vydala znamenitý spis Gutberletův, třeba také po sešitech? Dokud nebudeme mítí původní lepší neb aspoň stejně dobré literatury domácí, nezbude nic jiného, než pomáhati si tím způsobem.

Dle předmluvy — v níž spisovatel vykládá, že přítomný spis sepsal, poněvadž protestantismus v slepé zášti vrhá se na Církev jako v dobách počátku svého, soudili bychom, že ve spise najdeme ukázkou a citáty z protestantských auktorů, boj ten vedoucí. Mimo, vlastně proti nadání tomu neuvádí pan auktor téměř ničeho, to jest, neuvádí skoro nikde auktorů ani ukázek z nich. Čtenář ovšem cítí, že nové myšlenky, odpovědi i námitky vynořují se před ním, ale marně hledá, kdo který auktor tak praví. Snad na tom tolik nezáleží; víme, že je to protestantismus, a to ve spise, jenž chce býti praktickým a stručným, do jisté míry dostačuje. Ukázal-li kde Dr. Gutberlet filosofický a apologetický talent, ukázal to právě v tomto svazku skvěle, zvláště poslední oddíl možno nazvati zpříma klassickým, i když v něm neradi postrádáme důkaz a vysvětlení »kdo zakazoval a jaké bible čísti«?

Na ukázkou, která si spisovatel počíná, probereme článek »§ 6. Extra Ecclesiam nulla salus«. Co již proto vedeno bojův,

a kolikrát ztupena za to Církev Páně! Pan auktor hned v úvodě kratince ukazuje, že Církev, která by o sobě nehlásala, že jest ústavem od Krista založeným pro spásu lidstva, sama by nad sebou odsouzení vyřkla. Velmi trefně poukazuje pan auktor na to, že inkriminovaná věta »Extra Ecclesiam nulla salus« není zajisté ostřejší ani horší než věta: Nemáme jiného, skrze něhož bychom spaseni byli, než Ježíše Krista ukřižovaného. Komu jest těžko věřiti v »samospasitelnou Církev«, tomu musí býti těžším věřiti »v jediného Syna člověka« jelikož »samospasitelná« Církev jest Jeho dílem a pokračováním (v jistém smysle). Sluší připomenouti, praví auktor, že Bůh chce všechny lidi zachrániti, že Syn člověka za všechny umřel, že všem nabízí Bůh milost, že kdokoli se snaží následovati svědomí a působiti s milostí Boží, může se zachrániti, že v nou Boží nikdo nezhyne, ale jen svou. Větu »Extra Ecclesiam non est salus« nesluší bráti jako factum, nýbrž jako princip. Pan auktor vyslovuje hned po té mínění své, dle něhož jednoduší věřící jiných vyznání křesťanských ve značném množství zachráněni budou, ano někteří prý i snadněji zachráněni budou v protestantismu než v katolicismu. Jak si věc myslí, vysvětluje Dr. Gutberlet hned za tím; nám však věta jeho zdá se příliš benevolentní a ve spise na obranu katolického náboženství překvapující, nehledě ani k tomu, že jest v první řadě psána pro dorost kněžský. Rozumíme myšlénce auktorově, ale vyhlásiti, že někdo může se zachrániti v protestantismu, jenž by se nezachránil v katolicismu, nemůžeme neodepřiti smělosti, s níž naše theologické přesvědčení nesouhlasí.

Oddíl třetí »Theorie der katholischen Glaubenserkenntniss« jest velmi vzácným. Kant a sv. Tomáš staví se proti sobě: Kant jest filosofem protestantismu, Tomáš katolicismu: Výklady auktorovy jsou zde velmi zdařilé a čtenář nemůže se od nich, jako vůbec od celé výborné knihy odloučiti. V jednotlivostech ovšem najde ten to, onen ono, co méně správným respektive méně příhodným shledá. V tom třeba však auktorovi dopřáti úplné svobody: hlavní věcí jest, aby nechybil ve víře, a toho u Gutberleta není, ačkoli látka jest obtížna.

Filip Jan Konečný.

Životopis Beneše Methoděje Kuldy, infulovaného sídelního kanovníka staroslavné královské kapituly Vyšehradské, muže práce a oběti. Příspěvek k historii literatury české a ruchu katolického na Moravě a v Čechách za minulé půlstoletí. K jubileu druhotin kněžských dne 6. srpna 1895, 50tileté činnosti spisovatelské a 25tiletého kanovníctví napsal Jan Halouzka, kn. arcib. auditor, majitel c. k. válečné medalie, farář v Olomúcku. S podobiznou. Cena 88 kr. Nákladem knihkupectví B. Stýbla v Praze.

Rádi přiznáváme, že jsme nečetli dlouho životopisu tak důkladného, jako nám jej podává P. Jan Halouzka. Život kněze,

jehož cílem byla neunavná činnost na roli Církve a vlasti, podán jest tu v rouchu tak zajímavém a velice poutavém, že počavše jednou čísti, neustaneme, až projdeme celou knihu a zvěděvše, že oslavovaný kněz dosud žije, z té duše vynoříme přání: Bůh nám ho ještě dlouho zachovej! Spisovatel nelíčí jen povšechně život a působení kněze a vlastence nad jiné příčinnivého, nýbrž zabíhaje do útlých podrobností, odhaluje celé nitro muže nadšeného pro věc svatou. Jako zlatý prut táhne se životem Kuldovým láska k Církvi, láska k národu a k oteckému jazyku. Řeč česká mu byla řeč nejmilejší. Vypravuje Halouzka o Kuldovi, že když jednou ze studií zavítal na prázdniny a otci velmi dobré vysvědčení ukázal, spokojeně tento hlavou pokývnul a pravil: »Nyní mám jen jedno přání; nemluv nikdy jinak, než německy, aby se i sestry jazyku tomu naučily.« Beneš odvětil zkrátka: »Vždy a ve všem jsem Vás poslušen, ale v této věci poslechnouti nemohu a nesmím. Bylo by to hanbou, kdybychom v rodině české mluvili jazykem cizím. Sestry chodí beztoho do školy německé, konečně bylo by velikou nešetrností, německy mluvit před matkou, která neumí slova německého«.

Od té doby nikdy podobného něco od Beneše otec nežádal. Jen to slovo jednou propověděl, když slyšel Beneše se spolužákem a milým sousedem Mikolášem Hansem a s bratrancem studentem Ondřejem Svobodou hovořiti o národě: »Beneši, ty přijdeš na Špilberk.«

Na Špilberku byli tehda věznění političtí delinkventi italští. A bylo již na mále a slovo starostlivého otce mohlo se vyplniti: 1. roku 1848, kdy Beneš Kulda působil v Lodenicích a pracoval neoblomně proti volbě do Frankobrodu, tak že volba ta zmařena byla. Za tou příčinou navštívila Kuldu gubernialní a konsistorní komise. 2. Roku 1849 v Hobzí, kdy mu Dačický hejtman Flemmich v »Klácelových Moravských Novinách« hrozil žalobou. 3. Roku 1869, kdy pohnán byl spolu s Dr. Janem Bílým před zemský soud Pražský pro spisek Dr. Bílým napsaný a Kuldou vydaný, kdy státní nadvládní činil návrh v ten smysl, aby jak Kulda, tak Dr. Bílý odsouzeni byli do osmnáctiměsíčního žaláře zostřené posty.

Velmi zajímavé zprávy podává Halouzka o působení Kuldy jako jednatele »Dědictví sv. Cyrilla a Methoděje«. Kulda často navštěvoval Sušila, (který byl starostou »Dědictví sv. Cyrilla a Methoděje«), aby mu podával zprávy došlé, týkající se »Dědictví«. Ubíral se obyčejně k Sušilovi před polednem, aby pak mohl kratší cestou k obědu do hostince Padovcova. Nemohl se však na větším díle vymluvití upřímnému pozvání Sušilovu. Obědval se Sušilem. Sušil jedl prostě, zapíjel vodou, pro Kuldu však objednal oběd lepší z hostince. Za soumraku večerního docházel Sušil ke Kuldovi do ochrannovny. Přibíral obyčejně společníky: profesora Matěje Procházku, hraběte Taroucu, profesora Karla Šmídka. Buď přinášel některý dopis v záležitostech »Dědictví«,

buď chtěl věděti, co jednatel Kulda za zprávy obdržel. Hovořilo se pak o jednotách katolických, a navštěvovatelé opět ubírali se domů.

Na celé půldne vycházeli někdy se Sušilem — Beneš Kulda, Poimon, Procházka a Šmídek do Komína k milému příteli, faráři Tomáši Šimberovi. Tam cítil se Sušil blaženým a pochutnával sobě na kýšce. Schůzky v Komíně byly důležitý; častokráte staly se tam úrady o věcech pro spolky dosti závažné.

Jako se Sušilem, měl Kulda blízké styky i s Pavlem Křížkovským.

Kdysi navštívil Kulda Křížkovského a zastal jej přešťastného.

»Vizte, mám novou harmoniku za tři sta.«

»To jsem tomu rád! Teď se to bude u ní skládati! Přicházím právě v příhodnou dobu! Mám vydati školní písně a potřebuji k nim nápěvy. Zde máte texty, zítra přijdu si pro několik prvních nápěvů.«

Křížkovský prohlédl a pročetl vážně píseň první, přisedl k harmoniu a zpíval I. sloku ke hře. »Výborně, vezměte notový papír a pište!« Za krátkou dobu odevzdal Křížkovský nápěvy Kuldovi. Ostatní nápěvy složili: Chmeliček a učitel Novotný. Sbírkou písní těch pojmenoval Kulda: »Písně a básně pro školy národní.«

Slušno poznamenati, že sbírka ta vyznamenaná byla diplomem na světové výstavě v Paříži r. 1867.

Proč tak dotíral Kulda na Křížkovského vysvětluje sám: »Jinak nebyl bych tak snadno měl nápěvů jeho. Jeho skromnost byla tak veliká, že za týden, za měsíc práce své měl za nedostatečné a začasť je zničil. Mnoho děl takou měrou navždy ztrávil nám oheň v kamnech přibytku Pavlova. Co národu zůstavil, svědčí o jeho umění, o jeho duchu národním; proto potkávají se skladby jeho všude a vždy s pochvalou vděčnou. Škoda, že nám jej Pán Bůh déle nezachoval na živě!« —

N e m e n š í r á z n o s t í vyznamenal se vedle starosty Sušila — — — pořádku milovný jednatel »Dědictví« Beneš M. Kulda. Spisoval tehdy pro »Dědictví« P. Štulc životopis sv. apoštolů Cyrilla a Methoděje. Všechny spisy »Dědictví« k tisku odevzdané opravoval Kulda; rovněž i spis Štulcův. Čas ubíhal a Štulc nezasýlal (pro nával prací) d o k o n č e n í. Naříkal proto Kulda velice, že prý z toho veliká škoda »Dědictví« vzchází. Upomínal Štulce — ale všechno vyšlo na marno. Tu pojednou z čista jasna objevil se Štulc v Brně. »Počkej, teď mi tak lehko nevyklouzneš!« myslil sobě Kulda v duchu. Šešli se spolu u hraběte B. Sylvy-Taroucy.

Štulc počal se omlouvati, že neví, co má napřed počíti, že jest ohromnou prací zavalen; a prosil, aby mu poshověno bylo alespoň čtyři neděl, že jistojistě do vyřknuté doby slovu danému dostojí. Naččž Kulda rozhodně: »Ne, ne! žádné milosti, dnes Vás tu zavřeme a nesmíte ven, až spis dokončíte!«

Tak se skutečně stalo. Milý Štulc byl vězněm hraběte Silvy-Taroucy, až dokončil šťastně spis jmenovaný! —

Podali jsme jen jako na ukázkou některé črty výtečného spisu páně Halouzkova, ale i to, co jsme uvedli, svědčí o důkladnosti spisu a všestranném ocenění zásluh kmeta jubilára. Přátelům vysoce důstojného pana kanovníka — a těch má celou řadu — přijde Halouzkův spis velice vhod a bude milou upomínkou na šlechtného kněze-vlastence.

Nemáme věru lepšího přání, než jaké napsal dobrý přítel vsdp. kanovníka Kuldy, monsign. Ilakl:

Ó, Ti žehnej Bůh, zachovej ve stáří,
dej novou sílu, k ducha práci zdatnost,
necht okřívá Tvé v juna síle rámě
v jitru co denním!

Dr. Jos. Burian.

Spisy redakci zasláné:

- »**Obrana**«. Ročníku XI. číslo 13. vyšlo s následujícím cenným obsahem: Několik slov o volební otázce. Fr. Žák. — Z výstavy. Discipulus. — Páně Pelíškova samospasitelná církev. Napsal Filip Jan Konečný. (Pokr.) — Bez domova. (Jihočeský obrázek.) Napsal Boh. Brodský. (Pokr.) — Časové zprávy. — Drobnosti. — A obsahem čísla 14.: Několik slov o volební otázce. František Žák. — Lístek z nejnovějších dějin Itálie. Sděluje J. V. — Páně Pelíškova samospasitelná církev. Napsal Filip Jan Konečný. (Pokr.) — Bez domova. (Jihočeský obrázek.) Napsal Boh. Brodský. (Pokr.) — Drobnosti. — K tomuto číslu přidán jest P. Kopřivy »Kalendáře pro mrtvé a živé duše« sešit 7. ročníku XI. — Obrana vychází 5. a 20. v měsíci. Předplácí se celoročně 2 zl., s přílohou 3 zl. v administraci »Obrany« v Praze č. 1508—II. Doporučujeme.
- »**Vlast**«. Časopis pro zábavu a poučení. Redakci Tomáše Škrdle vyšlo právě číslo 10. (červencové) ročníku XI. s následujícím obsahem: Beneš Method Kulda. Napsal Jan Halouzka. — Z veršů vlasteneckých: Salamis neb Thermopyly. — Pavlu Jos. Šafaříkovi. Napsal Jaroslav Tichý. — Rozbouřené živly. Socialní povídka. Napsal Alois Dostál. (Pokr.) — Procházka britským museem. Píše Dr. Jar. Sedláček. (Pokr.) — Feuilletony z cesty po Rusku. Píše František Žák. (Pokr.) — Náhrobek Pia IX. ve chrámě sv. Vavřince za hradbami v Římě. Napsal Ph. dr. Alois Kolísek, býv. kaplan »Animi« v Římě. — Počátek a konec světa ve světle víry a vědy. Napsal Jan Pauly. — V cechu filosofů. Příspěvek k charakteristice mudrců. Vybral Fr. Vaněček. (Pokr.) — Náboženský sněm na světové výstavě v Chicagu roku 1893. Podávají Fr. Fryč a P. Aug. Kubeš. (Pokr.) — Národopisná výstava československá v Praze r. 1895. Píše Antonín Podlaha. — Družstvo »Vlast«, jeho odbory a fondy a naše katolické poměry vůbec. Píše Tom. Škrdle. (Pokr.) — Literatura. — Drobné literární a jiné důležité zprávy a úvahy. — Zprávy spolkové.
- »**Vychovatel**«. Ročník X., číslo 20. Redaktor František Pohunek. Z bohatého a cenného obsahu uvádíme: Náboženství, rozum, vůle a cit. Napsal Filip Jan Konečný. (Pokr.) — Obrazy z dějin vychovatelství: Sv. Karel Boromejský. Píše Jos. Moudrý. (Dok.) — Několik črt o trestech. Sebral Ladislav Nebřenský. (Dok.) — »Věc přírodní — dílo lidské« aneb čítanka a katechismus. — Drobnosti. — Literatura. — Spisy redakci zasláné. — Konkursy. — Zasláno.
- »**Kasatel**«. Homiletický čtvrtletník. Ročník II. Číslo 3. Redaktor Dr. Jan Kubiček, professor pastorálky při c. k. bohoslovecké fakultě v Olomouci. Předplatné na celý rok 3 zl. 50 kr.
- »**Museum**«. List bohoslovců Českomoravských. Pořadatel Jan Staněk. V čele přináší pěknou podobiznu spisovatele jubilára vsdp. kanovníka Bencše Methoděje Kuldy.

3 (Pokr.) -- Národopisná výstava českoslovanská v Praze r. 1895. Píše dr. Ant. Podlaha. — Družstvo »Vlast«, jeho odbory a fondy a naše katolické poměry vůbec. Píše Tom. Škrdlie. (Pokr.) — Literatura. — Drobné literární a jiné důležité zprávy a úvahy. — Umění.

»*Slova pravdy*«. Laciné čtení časové, číslo 14. Cena 2 kr. — Brožura tato nese nadpis: „*Život rodinný*“. Způsobem použitým a velice milým pojednává se tu o štěstí, kterého může dosáhnouti člověk ve spořádaném životě rodinném. Brožura tato hodí se velmi dobře k hromadnému rozšíření mezi lidem dělnickým a vůbec venkovským. — „*Jed*“. Slova pravdy č. 15. Cena 2 kr. Známy socialní spisovatel Fr. Vaněček pojednává způsobem populárním v této brožuře o zhoubném vlivu kořalky na ústrojí člověka. Jmenujeme jen některé kapitoly: Jak působí kořalka na krev; jak působí kořalka na oběh krve; co dělají plíce; co říkají líhu nervy; ubohý žaludek; atd. Doporučujeme tyto brožury co nejvíce.

Pri počátku školního roku vyjde nové
(osmé) zdokonalené a rozšířené vydání

„Zpěvníku a modliteb“.

(Sestavil Dr. M. Karlach.)

Výbor písní bude rozšířen i několika výbornými staročeskými chorály. Na tucty bude se prodávati jako dříve exemplář za **14 kr.** Jest tedy Karlachův zpěvník i nejlacinější pomůckou kostelní pro žáky. — Objednávky vyřídí Cyrillo-Methodějské knihkupectví v Praze.

Velebným pánům novo- svěcencům!

Manuale Rituum

in cura animarum saepius occurrentium e Rituali romano et collectione rituum particularium a clero Provinciae Pragensis et benigna venia s. Sedis Apostolicae retinendorum excerptum. Cui accedunt breves allocutiones et preces Bohemicae. Mandante et approbante reverrendissimo archiepiscopali Consistorio Pragensis. 1894; 8° (384 str.) česko-latinský. 1 zl. 50 kr., váz. v plátně se zlatou ořízkou 2 zl. 10 kr., váz. v kůži se zlatou ořízkou 2 zl. 50 kr. Expeduje Cyrillo-Methodějské knihkupectví (G. Franc) v Praze.

Ročník II.

Sešit 11.

RÁDCE DUCHOVNÍ.

ČASOPIS KNĚŽSTVA ČESKOSLOVANSKÉHO.

Redaktor

DR. JOSEF BURIAN,
sídelní kanovník Vyšehradský.

Pořadatel části právní a liturgické

VÁCLAV KOCIÁN,
kaplan u sv. Štěpána.

Schváleno nejdůst. kníž. arcib. konsistoří v Praze.

V PRAZE 1895.

Cyrillo-Methodějská knihtiskárna a nakladatelství

V. Kotrba.

O B S A H.

Listy homiletické.

	Str.
Svátek andělů strážců. (Václav Nepokoj)	725
Svátek andělů strážců. (P. Bernard Brand)	728
Svátek narození bl. Panny Marie. (P. Prok. Baudyš)	733
Svátek jména bl. Panny Marie. (Filip Jan Konečný)	737
Neděle XVI. po Sv. Duchu. (Jan Podlaha)	748
Svátek sv. Václava. (Filip Jan Konečný)	748
Neděle XVII. po Sv. Duchu. (Dr. Fr. Ehrman)	755
O slavnosti růžencové. (Filip Jan Konečný)	761

Řeči příležitostné.

Řeč při svěcení nové školy. (Fr. Blažko)	766
O instalaci. (Klement Markrab)	773

Listy katechetické.

Katechese biblické. (Fr. Vohout)	777
Zdali měnila Jednota Bratří Českých svoje učení o velebné svátosti? (Píše Dr. Ant. Lenz)	779
O známosti Boha. (Píše Václav Lefler)	783

Promluvy k mládeži.

Na neděli XV. po Sv. Duchu. (Fr. Chramosta)	785
Na neděli XVI. po Sv. Duchu. (Fr. Chramosta)	786

Listy vědecké.

Jak nakládal Lutr s Písmem svatým. (Biblicko-exegetická úvaha.) Napsal Dr. Antonín Brychta	789
Z oboru právního	800
Privilegium pro sacerdotibus coequentibus. (Fr. Komárek)	801
Romanarum Congregationum decreta novissima	803

Předplatné

na

„Rádce duchovního“

= ročně 4 zl. =

přijímá knihkupectví Cyrillo-Methodějské G. Franci

v Praze.

Listy homiletické.

Svátek andělů strážců.

Vychovatelé mají býti dítkám viditelnými anděly strážci.

»Kdo by přijal jedno takové pachole ve jménu mém, mne přijímá.«

Mat. 18, 5.

»Anděle Boží, strážce můj« . . . tak učivali jsme se v útlé mladosti, jakmile trochu jen lidskou řečí vyjádřiti jsme se mohli, tak modlíme se každého dne. Dnes více ještě než kdy jindy přicházejí nám na mysl slova té krásné modlitby a my bezděky vzpomínáme těch dobrých bytostí, které, ač jich tělesným okem nevidíme, po cestách života nás provázejí, k dobrému povzbuzují, před zlým výstrahu dávají, v nebezpečnosti těla i duše chrání, v utrpeních těší, modlitby naše Bohu přednášejí, milosrdenství Boží přimlouvou svou zjednávají a vůbec věrnými jsou nám přátely. Necocitelné jsou služby, které člověku prokazují andělé strážní a zároveň velice vznešené i důležité, nebo nesměřují jenom k časným potřebám, nýbrž obrací se hlavně k duši, věčné spasení na zřeteli majíce. A takové služby prokazovati máme, nejmilejší, i my a sice zvláště malým dítkám; my máme k nim býti v takovém poměru, jako andělé k lidem, nebo Sám Spasitel k tomu vybízí, an praví: »Kdo by přijal jedno takové pachole ve jménu mém, mne přijímá.« Mat. 18, 5. Jinými slovy: Vychování dítek má se dít v duchu Kristově, vychovatelé mají býti dítkám viditelnými anděly strážnými.

Jak se to státi může, o tom s pomocí Boží k oslavě našich ochránců dále uvažovati budeme. Věnujte mě tedy obvyklou pozornost, když mluviti budu ve jménu Přítele dítek -- Krista Ježíše.

P o j e d n á n í.

Služba andělů strážných, kterou lidem prokazují, směřuje, jak z učení o nich vysvítá, hlavně k duši nesmrtelné, aby zachována byla před zkázkou mravní. A proto i ti, kdož dítkám

mají býti viditelnými anděly strážnými, především duchovních potřeb jejich dbáti musejí. Vychovati dítky v duchu náboženském, odváděti je od hříchu a naváděti k životu ctnostnému: toť hlavní pravidlo služby andělské, kterým jest se tu řídit.

1. Děti odváděny mají býti od zlého čili od hříchu. Jinými slovy: má od nich vzdalováno býti všecko, co by je pohoršiti mohlo. Slabý mrazík mnohé kvítko již spálil, mírný vítr často již něžné poupě nalomil; rovněž i nevelké pohoršení může míti pro útlé dítě za následek mravní jeho záhubu. Z malých příčin povstávají často věci veliké, netušené. Dítě je všímavé. Bedlivě pozoruje, co se kolem něho děje. Třeba nerozumělo všemu, co slyší a vidí, přece dobře si pamatuje a když schopnosti poněkud nabude, nápodobí. Jestli pohoršeno může býti dítě tak malé, tím spíše dospělejší, které již k rozumu přichází nebo přišlo.

A čím pohoršeno může býti dítko? Řečmi a špatnými příklady. Jako jed na ústrojí tělesné, tak působí bohaprázdná slova a hříšné skutky na rozum a srdce nevinného dítěte. Proto nemá se před dětmi klíti, nadávati, jméno Boží nadarmo bráti, nemají se zpívati písně nestoudné a mluvíti řeči nemravné; odstraněno býti má s očí jejich všeliké hrubé nakládání jednoho s druhým, týrání a podobné ovoce domácí nesvornosti, což všecko již samo o sobě, nehledíc ani ku pohoršení, jest hříchem. Kdo před dětmi tohle a jiné ještě věci zlé činí, ten těžkou vinu na sebe uvaluje, tomu by lépe bylo, dle slov Páně: »aby byl zavěšen žernov osličí (mlýnský kámen) na hrdlo jeho a byl polhřazen do hlubokosti mořské.« Mat. 18, 6.

Chraňme se pohoršovati maličkých a pečujme vždycky o to, aby pohoršeny nebyly od jiných! Nebezpečenství hrozí jim od špatných společníků, číhá na ně večer na vsi, číhá v hospodě o veselce. Na to pamatujice, nedovolme jim nikdy, aby zvláště večer samy po obci se toulaly, ptejme se jich, když bez našeho vědomí odběhly, kde byly a co dělaly. Za zlé skutky rozumně je pokárejme, leč z pravidla potrestejme, ukažme však i na následky, jaké hříškové mívají, dokládajice, že Bůh vše vidí a hněvá se na toho, kdo zlé dělá. Doma netrpme jim, aby neslušně o jiných mluvily; snažme se potlačovati v nich pýchu, která z různých příčin vyvinouti se může, vzdorovitost se zlostí ne nerozumným chlácholením, ale přímým vystoupením odstraňujme. Při tom však bedlivě stůjme na stráži, aby zlé náklonnosti menších dítek, jež vymýtiti se snažíme, staršími dětmi nebo i čládkou opět utužovány nebyly, anebo aby nepřiučily se menší od větších těm hříchům, jejichž posud ani neznaly.

Nesnadný to ovšem úkol zvláště pro ty, kdož celé dny neunavně pracovati musí o výživě tělesné, avšak vezme, že jest úkol ten naší svatou povinností, kterou dle sil svých plniti máme, protože Bůh ji na nás vložil s tím stavem, který dobrovolně jsme si zvolili. Neklesejme na mysli! Mnozí vychovatelé za okolností velmi obtížných uchránili od pohoršení svěřence své, proč bychom toho

nemohli dokázati i my, zvláště když nejen na sebe, ale i na Boha spoléhati budeme.

2. Andělská služba žádá od nás však ještě více. Dítky máme nejen od hříchu odváděti, nýbrž i naváděti k dobrému. Ku spasení nepostačí, aby člověk varoval se jenom zlého, ale třeba nad to, aby dobré činil, jinak zůstal by stromem neužitečným. K dobrému naváděno může býti dítko dvojím způsobem a sice slovem a příkladem. A tu první úkol připadá matce, která ke ctnostnému životu položení má základy. Její jest po nejvíce zásluhou, když dítě s úctou mluví o Bohu, když umí se modliti, pozdravení křesťanské dávati, když rádo slyší o svatých věcech. Avšak nejen matka, nýbrž i ostatní domácí a vůbec všickni, s nimiž dítě se stýká, mají ve směru tom pracovati, zvláště dobrý příklad dávati. Kdyby sebe lépe navedeno bylo dítě příkladně k modlitbě, modlitba se mu znechutí a jednou modliti se přestane, když bude viděti, že ostatní bez modlitby vstávají a lehají, že bez kříže k jídlu zasedají.

Drazí v Kristu! Jest na mnohých místech ten krásný zvyk, který bohužel mizí, že ptávají se rodiče dítek svých, když z kostela v neděli či ve svátek přišly, o čem bylo kázání, že mají je k tomu, aby jim pověděly, čemu ve škole z náboženství se učily. Ó, by všude tak bylo! Pak větší vážnosti mělo by slovo Boží u lidí, než na mnoze doposud má a stalo by se jim zdrojem spokojenosti, protože spíše podle něho by se spravovali.

»Kdo by přijal jedno takové pachole ve jménu mém, mne přijímá!« Hleďte, nejmilejší, jak významná jsou slova našeho Spasitele! V dítěti nevinném viděti máme Ježíše. Co bychom učinili Jemu, kdyby se nám tak zjevil a pomoci od nás žádal, to učiníme svému dítěti a bude, jako bychom Kristu Pánu to učinili. Ó, buďme dítkám viditelnými anděly strážnými! Vedme je tím údolím vezdejšího života, jež plno jest nebezpečných cest, aby nezabloudily, výstrahy dávejme před propastmi hříchů, aby do nich neupadly a nezahynuly. Povězme jim, co duši raní a co jí hojí, aby snad zraníce se, uzdravení našly. Vodítkem budiž nám ne vůle jejich, ale vůle Boží, které se všickni podrobovati máme. Děti musejí poslouchati nás, a ne my děti, sice jinak vychováme z nich hrdé svéhlavce, kteří ani Pána Boha poslouchati nechtějí. Vezměme si příklad ze sv. Ludmily, která vychovala nám svatého Václava! Nejsou sice všechny křesťanské matky k tomu povolány, aby vychovaly takové světce, jakým byl sv. Václav, ale to přece jejich povinností vždycky, aby v dítkách svých probudily a utvrdily život mravný, bohabojný.

A proto chutě ruku k dílu přiložme a pamatujme, co praví náš český básník:

»vůli dobré, snaze ušlechtilé,
samo nebe dává dojit cíle.«

P. Václav Nepokoj.

Svátek andělů strážců.

Andělové Boží jsou naši dobří přátelé.

»Blahoslavený, kdož našel přítele pravého.«
Sirach 25, 12.

V bohatých a vznešených rodinách bývá zvykem, že rodičové dávají dětem opatrovníky, kteří pak ve jménu jejich o dívky se starají k tomu hledíce, aby nepřišly k žádnému úrazu. Podobnou vznešenou rodinou jest celé pokolení lidské, jehož dobrotivým otcem jest Sám Hospodin Bůh, Který nám, dětem Svým, dal také dobrotivého opatrovníka a neunavného strážce, jenž však není opatrovníkem najatým, nýbrž přítelem dobrým a tento přítel dobrý věnuje nám veškerou svou lásku a přichylnost.

Dobrý přítel jest pro člověka neskončeným dobrodiním a tudíž není nic divno, praví-li moudrý Sirach: »Blahoslavený, kdož našel přítele pravého«; a na jiném místě Písma svatého praví se o příteli dobrém, že jest »obrana mocná a kdož jej nalezá, poklad nalezá a přítel věrný jest lékařství života a nesmrtelnosti«. Z toho již uzavíráme, že na příteli dobrém velmi mnoho záleží a že z té příčiny k tomu hleděti jest, abychom si získali přítele dobrého, přítele pravého.

A ejhle, jak za šťastné se považovati můžeme, že nemusíme teprve přítele svého hledati. Vždyť každý z nás hned při svém narození dostal pravého a věrného přítele a tím jest anděl strážce, jenž nás opatruje ve všech dobách života, jelikož jest to jeho povoláním, jak patrné ze slov Hospodinových: »Vezmi dítě pod svou opatrnost, veď a řiď je tak, aby přišlo k životu věčnému.« Mimo to čteme v II. knize Mojžíšově, že když Hospodin vytrhl lid Israelský z poroby egyptské, poslal národu tomu anděla Svého, jenž měl za úlohu chrániti Israelity na jejich cestě do země zaslíbené; vždyť víme, že Hospodin řekl Mojžíšovi: »Aj, já pošlu anděla svého, kterýžby šel před tebou a ostříhal tě na cestě a uvedl na místo, kteréž jsem připravil tobě.« A stejným způsobem tito andělové i o nás starati se budou, abychom zůstali věrnými povolání svému; ano tito andělové bez přestání nás opatrují a na strážci stojí a tudíž dobře činíme, když tyto nebeské duchy anděly strážnými nazýváme.

Dnešní den, drazí přátelé, k tomu od Církve svaté jest ustanoven, abychom s náležitou úctou rozjímali o těch našich dobrých přátelích nebeských a tak zajisté poznáme, že veliká a nesčíslná jsou dobrodiní, která nám zjednávají strážcové Boží.

Z toho pak naučíme se znáti povinnosti, které opět nás vážou oproti andělům strážcům. Proto dnešní výklad bude mítí díly dva a to díl I. bude jednati o dobrodiních, která nám andělové strážní prokazují v životě i ve smrti; v dílu II. budeme mluvit o povinnostech, které lidé mají prokazovati svým nebeským opatrovníkům.

P o j e d n á n í.

I.

Jak jsme již pravili, velikým jest dobrodiním pro člověka, míti dobrého a upřímného přítele, jenž s ním v dobách smutných sdílí zármutek a hotov jest mu pomoci radou i skutkem. Dobrá rada a laskavé napomenutí přítele upřímného mnoho dobrého již vymohla, tak že až doposud pravdivými zůstávají slova učeného Menandra: »Consilio recto nil utilius,« což v jazyku našem významává: »Nic není užitečnějšího jako moudrá rada.«

Než ptám se vás: »Zdaž možno nalézt člověka, jenž by nám ve všech dobách života mohl býti tak dobrým rádcem, abychom, následující rady jeho, nikdy se nezmýlili?« A zajisté všichni dáte za pravdu, že těžko, ba velmi těžko jest nalézt muže takového a tudíž: »Blahoslavený, kdož našel přítele pravého.« Avšak každý křesťan může se blahoslavenstvím honositi, neboť Bůh uštědřil jednomu každému z nás dobrého rádce, věrného vůdce a užitečného pomocníka ve všech dobách a ve všech okolnostech života.

Nuže tedy, v Kristu shromáždění přátelé, následujte vždycky svého anděla strážného, jenž jest, jak praví sv. Řehoř, »pravým přítelem, jehož slovo uzdravuje duši lidskou.« A na důkaz toho prohledejte dějiny veškerého lidstva a všude naleznete hojnost příkladů, že andělové lidem nápomocni byli.

1. v životě radou i skutkem. Tak vypravuje Písno svaté o velikém proroku Eliášovi, že když skrýti se musel před ukrutným králem Achábem, odebral se do lesa a zde v úkrytu po čtyřicet dní a nocí trávil a zajisté byl by zahynul, kdyby anděl strážce nebyl by mu přispěl ku pomoci. Vizte jiný příklad! Holofernes přitáhl s velikým vojskem k Betulii, aby město to zničil a obyvatelstvo jeho do zajetí odvlékl a ejhle, panenská rekyně, Judith, chvátá za doby noční do stanu Holofernova, aby smělý a velmi odvážný čin na osvobození města vykonala. Chtěla totiž Holoferna zavraždit, aby potom vojsko jeho s nepořízenou odtáhnouti musilo. A nastojte! Mladá rekyně skutek ten v pravdě vykonala, a tak rodné město od záhuby zachránila. Když pak z ležení nepřátelského se navracovala, ukazovala hlavu Holofernovu a pravila: »Chvaltež Pána Boha, jenž neopustil těch, kteříž doufají v něho a nepřítel rukou mou zabil! Živí jest Hospodin, že ostříhal mne anděl jeho, když jsem odsud i sem šla i když jsem v nepřátelském ležení byla a nedopustil Pán Bůh na mne, děvku svou, abych poskvrněna byla.«

Známo jest vám zajisté vypravování o oněch třech nábožných mládencích v peci ohnivě. Sedmkráté více byla pec vytopena než obyčejně, plameny hrozně šlehaly ven a do těchto vhození byli mládenci ti a ejhle, oheň jim ani v tom nejmenším neublížil; ano tito mládenci v plamenech znamenali příjemný chládek, tak že uprostřed rozpálené pece chválili Boha za to, že

k ním poslal anděla strážného. A rád bych znal onoho člověka, jenž by pochybovat chtěl, že svatý Petr vysvobozen byl z těžkých okovů pomocí andělskou? Skutkové apoštolští vypravují, že svatý Petr byl v těžkých okovech upoután a čtvernásobnou stráží strážěn, aby nemohl uniknouti z rukou Herodesových, jenž připravoval knížeti apoštolskému smrt. Již přichvátala poslední noc, již nábožná obec křesťanská v hluboký smutek se halila, vidouc blížit se ztrátu svého nejvyššího pastýře a hle, v tom přichází anděl Páně, probouzí svatého Petra, káže jemu kroků andělských následovati, okovy Petrovy padají a svatý apoštol domnívá se, že jest to pouze nějaké vidění, nějaký klam. Až teprve, když anděl opustil Petra, poznává tento, že přispěním andělským byl od smrti zachráněn a proto zvolal hlasem povýšeným: »Nyní vím v pravdě, že poslal Pán anděla Svého a vytrhl mne z ruky Herodesovy a ze všeho očekávání lidu židovského.«

Slyšte, drazí křesťané, i Syn Boží Sám byl od zavraždění zachráněn jenom na zakročení andělské; neboť dočítáme se, že anděl Hospodinův ukázal se Josefovi ve snách, aby ho upozornil na nebezpečí, které čekalo na malého Ježíška.

Toť jsou tedy důkazy, že andělové strážní jsou našimi dobrými rádci a přátely ve všech nebezpečnostech, která na nás doléhají, a proto o věci té překrásně píše sv. Augustin: »S velikou péčí a s bedlivou snažností jsou andělové při nás v každé hodině a na každém místě, pomáhají nám a opatrují nás v potřebách našich.« Ano, toť svatá pravda, že andělové jsou pravými dobrodinci pro člověčenstvo; vždyť starají se s námi o naše potřeby tělesné a duševní v tomto životě; ale oni nepřestávají věnovati nám pečlivost svoji ani

2. v posledních okamžicích života, totiž při smrti, jak o tom převýborně píše svatý Pavel, »že všichni andělové jsou služební duchové, posláni k službě pro ty, kteříž obdrží dědictví spasení.« Na základě výroku toho každý křesťan přesvědčen býti může, že naši přátelé, andělové strážní, nenechají nás v poslední hodině bez pomoci, neboť chrání nás v nebezpečnosti smrti před pokušením a v tomto hrozném smrtelném zápasu umírňují i bolesti naše. Poslední hodina jest dobou tuhého útoku a krutého boje, od něhož závisí mnohdy i blaho věčné a tudíž odvěký nepřítel, ďábel, doléhá na nás všemožným způsobem, abychom v posledním vydechnutí Boha se odřekli a tak rozmnožili řady duchů pekelných. Náš anděl strážný vidí dobře to veliké nebezpečství, které umírajícímu hrozí a proto na stráží stojí a nikterak nedopustí, aby duše křesťanská propadla do propasti věčné, nýbrž o to se bude přičiňovati, aby duše každého smrtelníka, jako před časy duše Lazarova, nesena byla do lůna Abrahamova.

Tak tedy jasně vidíme, že andělové nám ku spasení nápomocni jsou; neboť výslovně se o tom vyjádřil žalmista Páně: »Postaví se anděl Hospodinův kolem těch, kteří se ho bojí a vytrhne je z nebezpečství.« A že andělové umírajícím vždy prospívali a ku šťastné hodině jim pomáhali, průvodno jest z toho,

co se vypravuje o svaté Alžbětě Durynské, kolem jejíhož lůžka anděl strážce v podobě krásného ptáče poletoval a tak sladce a příjemně zpíval před svatou Alžbětou, že srdce této světičky všeho zlého pokušení zbaveno bylo a toliko sladkou útěchou a svatými úmysly se obíralo.

Nuže tedy, nejmilejší, velikým dobrodiním jest pro nás ta okolnost, že Bůh ve Své moudrosti ustanovil jednomu každému z nás přítele dobrého, kterého z říše nebeské každodenně sesílá. My pak za nevýslovně šťastné a blažené můžeme se pokládati, vidíme-li, že možno nám s úplnou jistotou pracovati na díle svého spasení a že ve všech potřebách tělesných i duchovních máme moudrého rádce a ochotného pomocníka.

Proto také jest to zcela přirozeným úkazem, ano jest to naší povinností, abychom vděčnými se ukázali svým andělům strážným. A na otázku »V čem ta vděčnost má záležeti?« odpovím v dílu druhém dnešního rozjímání.

II.

Andělové Boží ustanovení jsou ku ochraně lidí, jak to dobře propověděl král David: »Andělům svým přikázal o tobě, aby ostříhali tě na všech cestách tvých; na rukou ponosou tě, abys snad neurazil o kámen nohy své.« Avšak v těchto důležitých slovech vidí také křesťan povinnosti své; neboť za tuto velikou pomoc andělskou nastává člověku zase vděčnost. A pravdu díím, že každá duše křesťanská dobře znamená, že

1. má svého anděla strážce ctíti a z úcty k němu všeho zlého se varovati. K tomu napomíná Hospodin již ve Starém Zákoně: »Aj, já pošlu anděla svého, kterýžby šel před tebou a ostříhal tě na cestě a uvedl tě na místo, kteréž jsem připravil tobě. Šetřiž ho a poslouvej hlasu jeho, aniž se domnívej, že by směl potupen býti; nebo neodpustí, když prohřešíš a jest jméno mé v něm.«

»Šetřiž ho a poslouvej hlasu jeho, aniž se domnívej, že by směl potupen býti,« tak volal Hospodin za dob Mojžíšových k lidu Israelskému, když ubíral se z poroby egyptské a podobným způsobem volá až doposud náš přelaskavý Otec nebeský, abychom patřičnou úctu vzdávali svým nebeským přátelům. Avšak nejlépe anděla svého ctíme, posloucháme-li hlasu jeho a varujeme-li se zlého. Člověk od přirozenosti nakloněn jest více k zlému, než k dobrému a domnívá se, že ho nikdo nevidí, koná-li hřích. Mimo Boha všude přítomného vidí takový ohavný skutek také posel Boží a ten bývá bolestně dojat, že hned chvátá před trůn božské velebnosti, aby sobě naříkal nad nezdárným svěřencem svým. A hle, zde slyšíme hlas Hospodinův, hlas to přísný, jenž napomíná člověka: »Poslouvej hlasu jeho, aniž se domnívej, že by směl potupen býti.« Protož, chceme-li andělu svému radost učiniti, nejlépe učiníme, když povinnosti povolání svého budeme svědomitě vykonávati, všeho hříchu se varovati a na vnuknutí andělské

pozor dávatí a takovým způsobem vyplní se na nás slovo Hospodínovo: »Pakli uposlechněš hlasu jeho a učiníš všechno, což mluvím, nepřítelem budu nepřítel tvých a sužovatí budu sužující tebe.« Z této povinnosti plyne

2. druhá povinnost sama sebou, která v tom záleží, a bychom anděly vzývali, o pomoc je prosili a vděčně uznávali ta dobrodíní, která nám prokazují. A tu na prvním místě jest modlitba vydatným prostředkem, abychom co nejkrásněji anděly strážce vzývali. A proto bolestno jest, slýcháme-li, že mnohý smrtelník z lůžka vstáváje, nebo k odpočinku se ubíraje, ani nepamatuje na svého anděla strážného, aniž ho za orodování u Boha prosí. Toť zajisté smutný úkaz doby naší.

Modlitba k andělu strážnému jest zcela odůvodněna; neboť on nám prokazuje veliké služby; vždyť od nás odvracuje útoky ďábelské, chrání před nastávajícími nebezpečnostvými, k dobrému navádí a před zlým varuje; ano, anděl strážný za nás se přimlouvá a prosby naše Bohu přednáší. Tyto veškeré služby andělské Církev svatá uznává, ana na základě toho učí, že andělové ku ochraně lidí jsou stvořeni, že lidi milují, o jejich spasení se starají, za ně u Boha orodují a lidskou modlitbu před velebnost Boží donášejí. A právě vděčnost jest to, co nás vybízí k modlitbě na počest andělů, kteří nás napomínají, abychom s důvěrností utíkali se k nim a je prosili, aby se za nás u trůnu Božího přimlouvali a vymohli nám, čehož sobě žádáme.

Každý křesťan s úplnou odevzdaností může doufatí pomoci od svého anděla strážného, poněvadž nás v tom utvrzují příklady ze Starého Zákona. Tak umírající arciolec Jakub žehnaje synům svým pravil: »Anděl, kterýž vytrhl mne ze všeho zlého, požeňtež dítek těchto!« A starý Tobiáš, propouštěje syna svého do vzdálené země, odporučuje ho do ochrany andělské: »Jdětež šťastně a Bůh budiž na cestě vaší a anděl Jeho jdiž s vámi!« Rovněž i udatný Judas Machabejský táhna do boje s Nikanorem úpěnlivě Boha prosil: »Nyní, panovníče nebes, pošli anděla svého před námi v bázni a strachu a velikosti ramene svého, aby se báli ti, kteří s rouháním táhnou proti lidu tvému svatému.«

* * *

Ejhle tedy, v Kristu shromáždění přátelé, poznali jsme v dnešním rozjímání ty blahoslavené duchy nebeské, kteří prokazují nám veliké přátelství tím, kdy u nás bez ustání na stráží stojí, aby byli proti nepřítelům našim mocnými obranci. Anděl strážný nikdy nezapomíná na svůj vznešený úkol, jež mu Bůh světil, nýbrž pamětliv jsa svěťence svého, vždy k němu promlouvá útěchy plná slova: »Neboj se, příteli můj, já zůstávám stále tím, čím jsem byl před tím, totiž tvým andělem strážným; já chci býti tvou mocnou záštitou proti útokům ďábelským; avšak jenom ty pozor dávej na slova má!« Ano, drazí křesťané, každodenně poslouvejte moudrých a spasitelných rad anděla strážného; častěji k němu se utíkejte a modlitbou svou ctěte jej, říkajíce: Anděle Boží, strážce můj, rač vždycky býti ochrance můj!« a tak zajisté

se přesvědčíte, že jste našli přítele upřímného a tím již dle slov Sirachových: »Blahoslavený, kdož našel přítele pravého« můžete býti šťastnými na zemi a po šťastném putování pozemském možno za pomoci anděla strážného dojíti také slávy věčné v nebesích.
Amen. P. Bernard Brand, O. S. A.

Svátek narození blahoslavené Panny Marie.

Důstojné povolání Panny Marie na mysl uvádí i důstojnost povolání našeho.

»Narození tvé, Rodičko Boží, Panno Maria, radost zvěstovalo veškerému světu.«
Sv. Církev antíf.

Dnešní sv. evangelium zdá se býti tomu, kdo nevykl při čtení sv. Písma přemýšletí, na nejvýš suchopárným neobsahujíc na pohled nic jiného, než dlouhou řadu cizích nazvíce neznámých jmen. Jinak ale soudí o něm křesťan uvědomělý a svého náboženství znalý. Ten vidí v něm nejdražší historickou písemnou památku, která nám zachovala jména každému katoliku nejvýš milá, jména předků Pána našeho Ježíše Krista. 42 předků vypočítává kniha rodu J. Kr. a sice 14 patriarchů, 14 králů a 14 jiných z rodu královského pocházejících ale již zchudlých předků Páně. Rodokmen tento, kterýž sestaven jest dle veřejných u Židů v největší vážnosti chovaných listin, nezvratným jest toho důkazem, že J. Kr. podle lidské přirozenosti jest potomkem Abrahamovým a Davidovým, jak před věky národu svému Hospodin byl zaslíbil.

Po čem onino patriarchové toužili, co proroci a králové viděti sobě žádali, čím v souženích a trápeních jedině se těšili, to dnes, narozením Bl. Panny Marie počíná skutkem se naplňovati, neboť narození Matky Páně jest bezpečnou zárukou brzkého příchodu Spasitelova. Proto jása dnes Církev jménem veškerého lidstva: »Narození tvé, ó Rodičko B. Panno Maria, radost zvěstovalo všemu světu; neboť z tebe vzešlo slunce spravedlnosti, Kristus, Bůh náš, — kterýžto sňal z nás klatbu a dal nám požehnání a zahubiv smrt, vydobyl nám život věčný.« (Ant. ad Magnif.) — Připojmež se i my k tomuto radostnému prozpěvování sv. Církve a radujme se z té potěšitelné zvěsti, že dnes světlo světa spatřila Rodička Boží a Matka naše. A abychom rozhojnili v srdcích svých tuto posvátnou radost, uvažujme dnes, k jakému důstojnému povolání narodila se Rodička Boží, Maria Panna, a jak toto důstojné povolání Marie Panny na mysl nám uvádí i důstojnost povolání našeho.

P o j e d n á n í.

Nepovedu vás, rozmilí v Kristu, ku kolébce toho přeodivného dítěte, které dnes rodičům svatým Jáchimu a Anně se na-

rodilo; tam bychom ovšem byli svědky nadobyčejných radostí rodinných, jáť zamýšlím povznésti mysle a srdce vaše k věcem ještě vyšším. Představte sobě, že by někdo z přátel neb příbuzných brzy po narození tohoto převzácného dítko byl navštívil rodinu Jáchimovu, a že by zvláštním osvícením s hůry věděl o tomto novorozeňátku všecko to, co my vyučení jsouce vírou svatou víme o nejsv. Rodičce Boží. O s jakým udivením pohlížel by na něžné to dítko, jež Bůh v nevyzpytatelné moudrosti své tolikerymi milostmi obdařil! Přehlédnuv život její v nebeském světle spatřil by, kterak Duch Sv. Sám po třikráte na tu přeblahosladenou Pannu sestoupil: ponejprv při jejím neposkvrněném početí, po druhé při andělském zvěstování a po třetí při seslání Ducha Sv. na apoštoly.

a) Ó kterak již při prvním sestoupení svém způsobem nám smrtelníkům nepochopitelným ozdobil Duch Sv. duši bl. Panny Marie! Uchrániv ji již v prvním okamžení jejího početí od hříchu dědičného okrášlil duši její milostí posvěcující v té míře, že se stkvěla nade všecko tvorstvo nebeské v kráse nevídané. Když všemohoucí Bůh zakládal tuto zemi, tu jak dosvědčuje Písmo sv. »chválily jej spolu hvězdy jitřní a plesali synové Boží«, t. j. andělé Boží«. Job 38, 7. — Kterak teprv obdivovali se zástupové nebesí Hospodinu, když »stvořil tuto novou věc na zemi« Jer. 31, 22. tuto Pannu přečistou, a s úžasem volali: »Kteráž jest to, jež kráčí jako dennice vycházející, krásná jako měsíc, výborná jako slunce, hrozná jako vojenský šik spořádaný.« Pís. 6, 9. Ano tak krásně vyzdobil Duch Sv. duši tohoto dítko, že i Sám božský ženich jí se obdivuje řka: »Jak jsi ty krásná, přítelkyně má, jak jsi krásná!« Pís. 4, 1. A opět: »Všecka jsi krásná, přítelkyně má, a poskvrny není na tobě.« Tak ozdobil ji Duch Sv. již v prvním okamžení života.

A Maria Panna nikdy nezkalila tuto prvotnou milost, tuto krásu duše své, žádným, ani tím nejmenším hříchem osobním. V jejím srdci nikdy neozvalo se ani to nejmenší přání, ani ta nejmenší žádost, která by vůli Boží byla na odpor, z její úst nevyšlo nikdy ani slovíčko, které by se bylo Bohu nelíbilo; — ona celá byla Bohu odevzdaná, celá Bohu zasvěcená.

Tázeme-li se, proč Duch Sv. již v prvním okamžení života toto děťátko tak nesčetnými a tak nevyslovitelnými milostmi obdařil, dává nám jedině pravou odpověď dnešní sv. evangelium: proto, že »z ní se narodil Ježíš, jenž slove Kristus.« K tomu se zrodila Maria Panna, to bylo její povoláním.

b) Ale ani na tom ještě nebylo dosti: Když již vzplanula ta »ranní záře, z nížto vzejítí mělo slunce spravedlnosti J. Kr.« (Sv. Bonaventura) tu přichází nebeský kníže k Panně s poselstvím: »Zdrávas milosti plná, Pán s tebou. Aj, počneš v životě a porodíš Syna, a nazveš jméno jeho Ježíš; a Bůh dá mu stolicí Davida krále, a království jeho nebude konce. Duch Sv. sestoupí v tě a moc Nejvyššího zastíní tobě.« A sotva svolení své dává Panna, již Duch Sv. po druhé k ní se sklání a jako ondy při stvoření

světa vznášel se nad vodami sličně vše pořádaje, tak i nyní tělo i duši Panny znova upravuje a ozdobuje, aby důstojným byla stánkem Synu Božímu; již tvoří mu lidské tělo a lidskou duši, s nímž spojuje se věčné slovo v jednu božskou osobu. V ní slovo tělem učiněno jest, aby přebývalo mezi námi.

Tážeme-li se opět, proč Duch Sv. po druhé sestoupil na Marii, dává nám dnešní sv. evang. zase jedině pravou odpověď: aby se z ní narodil Ježíš, Jenž slove Kristus, aby ji učinil důstojným příbytkem Syna Božího, aby ji také připodobnil celým životem i utrpením Ježíši Kristu.

To bylo její povolání, — k tomu se narodila. A my víme jak tomu povolání dostála: s Ježíšem žila, s Ježíšem trpěla, s ním pod křížem i v bolestech umírala.

c) Ještě jednou — již po třetí sestupuje Duch Sv. na blahoslavenou Pannu a to po nanebevstoupení Páně, když dlí ona spolu s apoštoly ve večeřadle shromážděnými, očekávajíc příchod Ducha Sv. I tu ozdobil Duch Sv. srdce a duši její svými dary a to v míře mnohem hojnější nežli je vylil na veškeré apoštoly.

Tážeme-li se, proč po třetí sestoupil Duch sv. na blahoslavenou Pannu Marii, ne jinou odpověď očekávejme, než prve: proto, aby se z ní narodil tajemný duchovní Kristus, jenž jest sv. Církev. Tak stala se Matka Páně i Matkou Církve. Toť bylo její povoláním, proto se narodila.

A Maria pochopila v plné míře i toto své poslání. S celou láskou srdce mateřského lne ona po celou řadu let své ovdovělosti k mladistvé Církvě, za ni se modlí, jen pro ni žije, jen o ni se stará. U této Matky čerpali sv. evangelisté, co nám z mládí Ježíšova vypravují, takže nazvati ji můžeme učitelkou sv. evangelistů. Ona silí a povzbuzuje sv. apoštoly u vykonávání přetěžkého úřadu, ona dodává vzmužilosti prvním mučenníkům, utvrzuje vyznavače a sv. panny. Ve všech vidí údy duchovního těla Kristova, všechny stejnou láskou miluje vědouc, že předrahou jsou vykoupení krví Kristovou.

Hle! K tak důstojnému povolání narodila se Maria, aby byla důstojnou Matkou Kristovou a sv. Církve. Proto ji Duch Sv. třikráte dary svými tak ozdobil a obohatil.

2. Toto důstojné povolání blahoslavené Marie Panny uvádí nám na mysl, jak důstojné a vznešené jest i naše povolání, povolání každého křesťana, katolíka. Jak nemělo by býti vznešené a důstojné? Vždyť i na nás týž Duch Sv. na každého sestupuje po třikráte v živobytí podobně jako na blahoslavenou Pannu Marii!

a) Ponejprv sestoupil k nám Duch Sv. na křtu sv., kdež očistil duši naši od skvrny hříchu dědičného, a ozdobil ji posvěcující milostí Boží. Tím učiněna duše naše novým stvořením, schopným oslavy, jakou Bůh Sám má a jakou dal andělům a svatým v nebi. Křtem sv. uložil Duch Sv. v duši naši víru, naději a lásku, učinil nás živými údy na těle Kristově, kteří spolu s Ním mají dojíti oslavení v nebesích.

Tot náš cíl, naše povolání, k tomu jsme se narodili. — Ale zdali pak jsme si byli vždy vědomi tohoto vznešeného povolání? Zdali pak jsme sobě chránili a zachovali křestní milost jako Maria? O blaze, blaze bylo by nám, kdybychom nevinnost křestní nikdy byli neporušili. Leč Bohu žel, že jsme nejednou zapomínali na své vznešené povolání hledající cíl svůj ne v Tvůrci Samém, nýbrž ve tvorstvu jeho, milost křestní jsme sobě poskvřnili, ba snad i hříchem těžkým ztratili. O jaké to neštěstí, ztratiti milost Boží, státi se neschopným pro cíl, ku kterému jsme se zrodili! Ach! kdyby nebylo svátosti pokání, kde Duch Sv. vrací opět ztracenou milost Boží, — věru jediný těžký hřích musel by člověka přivést k zoufalství. Ó jak dobrotivý, jak milostivý jest Spasitel k nám ve Své Církvi, že nám poskytuje tolik prostředků k spasení!

b) Po druhé přišel k nám Duch Sv. při sv. biřmování, kdež milost křestní v nás utvrdil a mimo to duši sedmi dary Svými ozdobil, a k boji proti nepřátelům našeho spasení posilnil a ozbrojil. Při sv. biřmování dal nám Duch Sv. onu křesťanskou sílu a trpělivost, bychom kříže tohoto života a obtíže svého povolání trpělivě snášeli, odevzdání jsoouce stále do vůle Boží.

Tot cíl náš, pro který jsme se zrodili, abychom zde v utrpení a kříži, tam pak ve slávě připodobnění byli Ježíši a Marii.

Nuže, křesťane milý, proč jsi ty tak nestálý v dobrém — tak netrpělivý v povolání svém, když se tě Bůh zkušebnou rukou Svou jen dost málo dotkne? Snad jsi v nehodném stavu přijal svátost sv. biřmování — aneb jsi nějakým těžkým hříchem zapudil Ducha Sv.? O neopomeň co nejdříve pokáním obnoviti zase milost sv. biřmování, aby ti Duch Sv. udělil opět darů svých a ty stal se statečným bojovníkem Kristovým.

c) Po třetí sklání se k nám Duch Sv., když dary obětní na oltáři položené slovem kněze v Tělo a Krev Páně proměňuje, aby byly duši naší nebeským pokrmem, jímž bychom sjednocení došli s Ježíšem podobně jako Maria. O kdož nám vypoví tu blaženost bohumilé duše křesťanské tak pevnými svazky lásky s Ježíšem sjednocené! Slyšme sv. Augustina: »Je-li blahoslavený život, který nosil Krista, pak nelze, aby nebylo též blahoslavené i srdce, v němž pohostěnu býti sobě volí Syn Boží. A jsou-li blahoslavené prsy, kterýchž on požíval, kterakž nebude blahoslaveným ten, kdo požívá Jeho Tělo a pije Krev jeho? (Si beatus venter, qui novem mensibus Christum portavit, etiam beata esse debent corda, in quibus sibi hospitium quotidie eligit Filius Dei. Si beata sunt ubera, quae parvulus suxit, ita debet esse os beatum, quod carnem ejus sumit et sanguinem sugit.)« Zdaliž není toto tajemné spojení s Kristem již jakousi předtuchou onoho spojení věčného s Bohem, kteréž jest posledním cílem naším, ku kterémuž směřuje veškeré stvoření, vykoupení a posvěcení naše? Ejhle, tot náš vznešený cíl, tot naše povolání!

O kéž bychom na ně vždycky pamatovali, kéž bychom také jako Maria, tomuto povolání svému nikdy nevěrnými se nestali!

Protož nejmilejší, važme sobě milosti Boží na křtu sv., při sv. biřmování, při sv. přijímání od Ducha Sv. nám udílené a hledme ji stále žiyotem křesťanským rozmnožovati. Nullus passus extraviam! Žádným krokem at nevybočíme s pravé cesty k cíli vedoucí. A pakli přece se tak stalo, ó, pak nemeškejme pokáním napravití viny své, obnoviti milost a prositi Rodičku Boží, aby nám vymohla setrvati v milosti Boží až do konce. Amen.

P. Prok. Baudyš. O. S. B.

Svátek jména Panny Marie.

Kajicné a ctnostné srdce lidské přinesme v dar Marii Panně.

»A jméno Panny Maria.«

Luk. I, 28.

Nejmilejší v Kristu! Dnešního dne slaví katolická Církev slavný den jmenin blahoslavené Panny Marie, naší dobré Matky. Velevhodně proto předčítá nám ze sv. evangelia místo, kde se praví: »A jméno Panny Maria.« Jest zvykem v dobrých křesťanských rodinách, že dítky těšivají se na svátek drahé matky, že jí projevují srdečná přání, děkujíce za dosavadní péči, prosíce o další ochranu a mateřskou lásku. Na důkaz upřímných blahopřání přikládávají i rozličné dárky a jsou šťastny, učinily-li radost dobré matce.

Jako katoličtí křesťané náležíme všichni jedné veliké rodině, náležíme všichni jedné Matce, blahoslavené Marii Panně. Ký tedy div, že mezi námi není žádného, jenž by posvátnou radostí neplesal v duši tohoto památného a slavného dne, ve kterém konáme jmeniny nebeské Matky své, Marie Panny! Ano, všichni ji ctíme, všichni ji důvěřujeme, všichni pod její ochranu se utikáme, všichni cítíme se u ní domovem, všichni vyznáváme, že je naší dobrotivou Matkou, Paní a Královnou. Z toho povstává i v našem vděčném a oddaném srdci mocná touha, přednésti jí v tento slavný den vroucná přání a doprovoditi je nějakým darem. A jaký dar přineseme dnes své nebeské Matce? Obětujeme jí své srdce! Jak, své srdce?! Vždyť jest tolika hříchy pokáleno, tolika zlozvyky spoutáno, tolika náruživostmi zmitáno, že hrůzou se chvějí, pomní-li svého nehodného srdce a spravedlnosti Boží! Kterak tedy mohu se opovážiti přinéstí takové srdce laskavé Matce, přečistě Panně?

Buď klidným, synu milý, a přines jen odhodlaně srdce své Matce nebeské v tento památný den jejich jmenin! Právě tvé přiznání, že nemáš srdce tak dobrého a čistého, abys je v dar přinesl Marii Panně, právě toto tvé přiznání vybízí mne, abych na svém stál a od tebe srdce pro nejsv. Pannu na dnešní den si

vyžádal. Vidím v přiznání nejen vyznání, nýbrž i touhu očistiti zanedbané srdce a zušlechtiti je, aby se líbilo nejčistší Panně. Tvůj úmysl je tedy dobrý, proto zajisté poslechněš rád, když vyložím, I. jak se srdce hříšné očistuje a II. jak se očištěné zušlechtuje.

Vzývejme Matku milosti, aby nás v díle tom podporovala pro slávu svoji a naše spasení!

P o j e d n á n í.

I.

Nejmilejší v Kristu! Přinést v oběť čili v dar srdce své jest nejtěžším a nejzáslužnějším. Sám Bůh, aby ukázal nám velikost dobrotivosti a lásky Své, poslal Syna Svého, tedy Toho, Jehož miloval, Jemuž Své srdce, Sám Sebe dal. Významně praví nám to sv. Jan: »Tak Bůh miloval svět, že Syna svého dal, aby žádný, kdož v něho věří nezahynul, ale měl život věčný.« Proč nepřipomněl Miláček Páně jiného důkazu dobrotivosti a lásky Boží k lidstvu? Což nebylo stvoření celého světa, naše nesmrtelná duše, naše tolika vzácnými přednostmi obdařená těla, háje, pole, lesy, květiny, ptactvo, luka, slunce a hvězdy, což nebylo to pádným důkazem dobrotivosti Boží? Ovšem, že bylo. Proč tedy nedovolával se tohoto podivukrásného stvoření sv. Jan na důkaz velebnosti a dobrotivosti Boží? Proto, nejmilejší v Kristu, že, ačkoli vše to velikolepým a krásným bylo, přece tak vzácným nebylo jako Syn Boží, Jenž věčnou jsa láskou, čili obrazně řečeno srdcem Božím, nejmilejším byl Hospodinu a z té příčiny i největší obětí, kterou Bůh pro nás přinesl, a největším darem, který Bůh nám dal.

Zkusili jste zajisté, předrazí křesťanec, že ze všeho, co člověku těžkým bývá, že ze všeho toho nejtěžším jest, zřící se neb odloučiti se od toho, k čemu přivyklo si naše srdce, co jsme si oblíbili. Syn oblíbil si matku, která mu věnovala mateřské srdce, proto slzívají oba, matka i syn, když se na čas mají rozloučiti a od sebe rozejíti. Co by za to dali, kdyby této oběti nemuseli přinést! Peníze, čas, práce, postavení a námahy nejsou jim tak těžkými, mají-li je dáti, jako rozloučení čili srdcí jejich rozdělení!

V samém Písmě svatém praví nám Bůh, že přinést v dar srdce lidské, jest dílem velikolepým. Všimněte si jen slov Hospodina Boha svého volajícího: »Synu, dej mi srdce své?« Co činí Bůh? Žádá, abych neřekl, prosí, svého tvora. A co od něho chce? Ne mladost, ne krásu, ne důmysl ani hlavu, Bůh chce od něho srdce. Ó jak vzácným jest drahokamem lidské srdce, když Bůh Sám se jeho dožaduje!

Velikosti daru odpovídá velikost odměny a uznání, kterých se člověku dostává, když srdce své Pánu Bohu v oběť dá. — Vaše Lásky zajisté se pamatují na nádherný chrám, který vystavěl Šalomoun s mnohým nákladem. Co ve svatyni té bylo

bohatství, jaká nádhera a krása! Hospodinu líbila se oběť ta, a na znamení lásky a uznání svého slíbil prosícímu Šalomounovi, že obrátí oči svých na všechny, kdož by ve chrámě tom vzývali Hospodina. Všinněte si tohoto vzácného příslibení Božího a kořte se nevystihlé dobrotě Jeho!

Ačkoli velikolepé bylo příslibení, kteréž učinil Bůh králi Šalomounovi, přece nevyrovnalo se příslibení onomu, kteréž učinil též Bůh arciotci Abrahamovi, opustivšímu na rozkaz Boží vlast a odhodlanému zabiti vlastního jediného syna Isáka po vůli Boží. Ne Šalomounovi, vystavivšímu nádherný chrám, nýbrž Abrahamovi obětovavšímu syna, tedy lásku čili srdce své, dal Bůh zaslíbení, na něž čekali národové a za něž na věky velebiti budou Hospodina všechny končiny země; z pokolení tvého narodí se Spasitel světa! Jako by Bůh řekl: Poněvadž jsi obětoval mi všecko, dám ti i já všecko: — Syna za syna, Srdce za srdce!

Suď proto každý, jak velikolepým jest darem obětovati Bohu srdce své! Chci tedy od vás křesťané málo, když vyzývám, abyste slavné Matce Páně v přeslavný den jejích jmenin přinesli v dar srdce své? A bude radost a uznání její malé, když vás uvidí přináseti srdce jí oddané a vděčné? Zajisté nikoli! Milosrdné oči její obrátí se k vám se zálibou a spokojeností, slibující odměnu a pomoc za vzácný skutek a milý dar.

Prvním však, čeho ti hleděti bude, dříve než povstaneš obětovat srdce své přečistě Panně, prvním bude ti očistiti zubožené srdce. Bojíš se, že neprovedeš velikého díla toho? Neboj se, odvaž se aspoň začátku a věř, že Ten, jenž dal začítí, dá také skončítí a to skončítí dobře — qui dedit velle, dabit et perficere! S chutí proto hleď si díla a odvrhni ještě dnes aspoň nějaký hřích, nějaký návyk, nějakou náruživost, abys pohnul Boha slitovníka ku pomoci! Ku povzbuzení povím ti příklad: Jednoho dne plavili se na lodi starý mnich a zhlýralý mladík. Onen modlil se breviř, tento četl nemravný román. Po chvíli zmrzelo se mladíkovi čísti i zahleděl se na starého mnicha a pravil: Velebný pane, lituji vás! Řekněte mně, co za to modlení máte? — Pokoj zde a odměnu onde, odpověděl mnich. — Pokoj a požitku plný život mám i já zde, vychloubal se mladík, přidav, »a přece se nemodlím ani nepostím!« — »Mějte si pokoj i radost,« řekl mnich, »já vám jich nezávidím, poněvadž vím, že jich moc nemáte a draze je platíte. Kdybyste tolik obětí na zdraví, penězích, čase a své cti přinesl pro Boha, jako pro svět, byl byste daleko spokojenějším, veselejším a řádnějším než jste nyní. Pomýšlejte na věčnost, můžete-li a bude vám úzko.« — »Já pomýšleti na věčnost?« podivil se zaražený mladík, »a co za to budu míti? Snad hrozné pokání a nepokojné svědomí? — »Nikoli«, odvětil mnich, »dostačí malé pokání a může přinést pokojné svědomí!« — Opravdu?« děl mladík. »Co mám tedy činiti?« — »Zahodte z lásky k Bohu mizernou knihu, kterouž otravujete ubohou duši, a milosrdný Bůh, uvidí-li, že přestáváte ve zlém, postará se o další a zachrání vás.« Mladík uposlechl, zahodil knihu do

moře a milost Boží tak hojná rozlila se za ten skutek v duši jeho, že než se s mnichem rozešel, lítostivě vyznání hříchů mu učinil a rozhrěšení dosáhna, šťastným i spokojeným byl.

Podobně stane se i nám, nejmilejší v Kristu, zřekneme-li se dnešního dne z lásky k nejsv. Bohorodičce nějakého hříšného návyku, příkladem klení nebo zanedbávání služeb Božích ve dny sváteční a nedělní. Za malé přemáhání, které si tím uložíme, odmění nám Bůh stonásobně, pomáhaje očistiti srdce naše nejen ode skvrn, které tyto hříchy v nás způsobily, nýbrž i jiné, které je zhyzdily. Příklad toho výmluvný máme na marnotratném synu, který jmění i čest promrhav tak hluboko klesl, že pasákem se stal nemaje čím se odívati ani nasytiti. Špína, hadry a cáry kryjící jeho tělo, byly odznakem jeho zkažené, zludařené duše. Hluboko padl tento mladík, moc hřešil a moc provinil. A přece i pro něho ještě spása i záchrana. Jednoho dne rozhodl se, že povstane, opustí stáda a bídny život a půjde k otci, jehož opustil, zarmoutil a tolik rozhněval. Mějte dobrý pozor, co praví tento ubohý marnotratník. Půjdu k otci! Je to veliký skutek, je to zvláštní dílo, říci — »půjdu k otci«? Není, je to velmi málo, ale přece něco, je to začátek. A ejhle, milost Boží již dotýká se ho, již jest s ním! Marnotratník pocituje lítost nad hříchy svými, přemýšlí, kterak odprosí otce. To je už více, to je mnoho, proto líbí se na novo Pánu, a On obměkčí do té míry přísné srdce uraženého otce marnotratníka, že jde zhýralému synu vstříc, že mu odpouští, že ho očistuje, že mu nové šaty a prsten daruje, že veselí strojí a s celým domem se raduje. Vizte, křesťané draží, kterak za maličký počátek, jež učinil marnotratný syn, odměnil se mu uražený otec. Podobně zachová se Bůh i k nám, učiníme-li dnes aspoň počátek lepšího života, čili, dáme-li se do očišťování hříšného srdce. Ano, já tvrdím, že učiní více než tolik, jelikož mimo náš dobrý skutek volati k němu bude i ta, které z lásky jsme se jali hříšné srdce očišťovati. Vzhůru tedy, draží křesťané, vzhůru a ruče mějte se k dílu, při němž pomůže Bůh, rozraduje se vaše nebeská Matka a blahým poklidem naplní se vaše srdce.

První tedy povinností, chce-li kdo očistiti hříšné srdce své, jest, aby přestal hřešiti a aspoň něco dobrého jal se konati. Kdokoli z vás se k tomu odhodlal, může předstoupiti před nebeskou Matku a může jí v dar nabídnouti srdce své. Jak, vy váháte? Vy tedy nechcete způsobiti radost své dobré Matce ani v převzácny den jejích slavných jménin? Jste to synové a dcery, ale nehodní; synové a dcery, kteří nebudou míti požehnání Božího, poněvadž nectí dobré Matky, jak přikázal Ten, Jehož štedrá ruka požehnání uděluje! Vy však, nejmilejší, kteří se odhodlali, učiniti počátek řádného života a přinést v obět srdce nejsv. Panně, vy pohlédněte s důvěrou k nebi, a opakujte si slova dnešní epištoly: »Kdo poslouchá mne (t. j. Marie Panny), nebude zahanben, a kteří pracují se mnou, nebudou hřešiti.« Ekleziast. 24, 30.

II.

Dobry začátek spásonosného díla, který jsme si před se vzali, nevyhovuje ani naší dnešní touze, ani spravedlivé žádosti nejsv. Bohorodičky. Nejen ode hříchův očištěno, nýbrž i libovonnými ctnostmi musí býti ověnceno srdce, které darem přiněsti chceme nejsv. Marii Panně. Spravedливо a na nejvýše žádoucnо by bylo, kdyby všechny křesťanské ctnosti v srdci našem se zastkvěly. Pevná naděje, živá víra, svatá láska k Bohu a ku bližnímu, pokora, skromnost, čistota a zbožnost, všecky měly by krášlit naše srdce, dříve než je darem dáme nebeské Matce. Kde je však najednou vzítí, kterak rázem se jich dodělají? Neobklopují nás po dnes sterá nebezpečení, rozličné starosti, nesuzují nás dávné zlozvyky a ničemné vášně? Pomníme-li toho všeho a rozpomeneme-li si vlastní slabosti a v dobrém nestálosti, málem bychom zoufali. A přece netřeba zoufatí ani mysli ztráceti. Bůh i blahoslavená Panna mají s námi shovívavost a spokojí se, když aspoň něco učiníme, když aspoň některou ctnost v tento památný den v srdci vzbudíme. Vyberme si tedy aspoň jednu, a když jsme tak slabí, vyberme si ctnost nejlehčí, — důvěru v nebeskou Matku! Ano, vzbudme v srdci svém důvěru, to jest, doufejme, že ve všech protivenstvích a pokušeních pomůže nám blahoslavená Panna Maria, vzbudme v srdci svém důvěru, to jest, utíkejme se ve svých duchovních i tělesných potřebách k mocné Královně nebes a země vzývající ji o pomoc a přispění. Tak to činívali nejenom svatí, tak to činívali i ubozí nám podobní hříšníci, když se chtěli zachrániti, a naděje jich nesklamala. Ze sta a tisícův uvedeme aspoň některého, abychom se příkladem jeho posílili, povzbudili a řídili.

Vystoupiž před nás, sv. Dominiku, a vykládej nám, co jsi dělával, když jsi v lesích toulousských po namahavé celodenní práci apoštolské chladné noci prodléval. Proléval jsem slzy, odpoví nám světec, vida tolik lidí věčné i čá né zkáze vstříc jíti a nemoha jich ani nejúsilovnějši práci apoštolskou ba ani divy, které milosrdný Bůh na slova má činil, obrátiti a zachrániti. Trvalo to skoro šestnácte let, než se mi práce zdařila, a kdyby nebylo nejsv. Panny, jež se mi zjevila, svatému růženci mne vyučila, pomoc slíbila a k další práci povzbudila, snad nikdy nebyl bych provedl velikého díla, které Bůh skrze mne a duchovní syny mé provésti ráčil! — Rozumějte křesťané, zvláště vy málo důvěřiví, rozumějte dobře slovům světcovým! Co provedl, a komu po Bohu všecek užitek připočetl? Provedl záchranu zbloudilých kacířů, to jest lidí, kteří od pravé víry učením i životem zbloudili a velice ve zlém zatvrzelými byli. Kdo jest zde mezi námi, aby tak hluboko byl poklesl, aby takového hřichu byl se dopustil, že by zúmyslně od víry v Krista Pána byl odstoupil a bludu houževnatě a zarputile se držel? Doufám, že ani jeden. Může býti pravda, že mnozí mnohé máte na sobě hřichy, že jste často a velice, slovem i skutkem, potajmu i veřejně Pána Boha urazili,

tak velice jste však přece se nezapomněli, abyste od sv. víry odpadli a zavrženého bludu zúmyslně a tvrdošijně se drželi, jak učinili Albigenští, mezi kterými sv. Dominik pracoval. Podařilo-li se sv. Dominiku obrátiti a zachrániti i tyto pobloudilce a kacíře za pomoci Marie Panny, podaří se zajisté i vám zušlechtiti srdce důvěrou v Rodičku Boží. Odevzdejte se jí jen každého dne a slibte, že tak žiti budete jako by před vámi stála, že tak náruživosti přemáhati a křížky rozličné snášeti chcete, jako by s vámi bojovala, s vámi trpěla. Ó, jakou radost způsobíte touto oddaností a důvěrou Marii Panně! Podívejte se jen na ty zástupy ctitelů mariánských, které důvěřovaly Rodičce Boží, bojovaly s ní, obětovaly se jí a dodělaly se šťastného života pozemského i nebeské koruny! Ptejte se svatého našeho Jana, proč putuje nedlouho před mučennickou smrtí do Staré Boleslavi, a on vám odpoví, že pod ochranu Rodičky Boží, aby ho sílila v nastávajícím boji, protiventství a mučení. Ptejte se sv. Štěpána, uherského krále, proč zasvěcuje říši svou blahoslavené Panně, a on vám odpoví, že pod ochranou nebeské Královny nejlépe se zemi jeho povede. Tisíc let uplynulo, steré války divě přehnaly se nad zemí sv. Štěpána, nemoci, mor a hlad sužovaly jeho lid, dosud však Uhersko stává.

* * *

Nesklamala-li Rodička Boží důvěry sv. Jana Nepomuckého a sv. Štěpána krále Uherského, nesklame i naši. Vzbudme proto, drazí křesťané, vzbudme o dnešním slavném dnu, důvěru v srdci svém k Marii Panně a přibližujme se k ní odhodlaně nepochybujeme, že na nás a náš dar milostivě shlédne, že nás pod ochranu přijme! Mějme každý ve dnešní den takovou důvěrou srdce naplněné, jakou je mívával naplněné císař Ferdinand II. Na jedné stěně staroslavného velechrámu sv. Barbory na Horách Kutných vyobrazuje se (jak se za to má), s císařskou rodinou, klečíc a dary přinášejíc nejsv. Bohorodičce. Z dějepisu víte, nejmilejší, jak veliké boje a jak těžké časy doléhaly na zbožného Ferdinanda II. Na jedné straně protestantská lžireformace s Gustavem Adolfem v čele, na druhé straně panstvíchtivý Turek a nevěrná knížata německá pošilhávající po Paříži i po Vídni. Mnohdykráté již již se zdálo, že ztracen jest císař Ferdinand, tento veliký obhájce katolické víry, ale nikdy se neuskutečnilo. Matka Boží patrně nad ním ochranou ruku měla a konečné vítězství zbráním a spravedlivé věci jeho získala. Připomínejme sobě, křesťané drazí, připomínejme sobě častěji tohoto křesťanského reka a jeho důvěry v Marii Pannu. Máme zajisté i my zlé časy a zlé nepřátele kolem sebe a v sobě: špatný příklad, vlastní náruživosti a nestálost lomcují námi, že se zdá nemožným zachovati se náležitě v tomto bídném světě. Neklamejme se! Ochranná ruka nejsv. Bohorodičky, které jsme se svěřili a za jejíhož dozoru v boj jsme se dali, ochrání a posilní nás, abychom všemu oddolali, všechno překonali, všude zvítězili. Roznět se proto srdce naše velikou důvěrou k Ma-

tičce Boží a plápolej nám na všech cestách vezdejší pouti, dokud nezastkví se nad námi slunce spravedlnosti, Ježíš Kristus, volaje nás smrtí k soudu a po soudě k odměně, která připravena jest všem bojícím se Jeho a důvěřujícím Marii Panně. Sladké jméno Maria, jehož památku dnes ctíme, sladké toto jméno běžeme si za heslo po příkladě hrdinských vojsk polského krále Jana Soběského, které dnešního dne před třemi sty lety porazily Turka u Vídně. Majíce toto sladké jméno »Maria« v srdci i v ústech neustaneme v boji s ďáblem, světem a vlastním tělem, dokavad nedojdeme nebeského Jerusaléma, v němž vévodí Bůh a svatá Panna. Amen.

Filip Jan Konečný.

Neděle XVI. po Sv. Duchu.

O nedůslednosti nepřátel Církve svaté.

»Oni Ho pozorovali.«

Luk. 14, 1.

Jako nepřítel dobře pozoruje nepřítele a číhá na něho v záloze, tak pozorovali i nepřátelé Krista Ježíše. Kde se jim jen příležitost naskytla, tam dávali bedlivý pozor, chtěje v něčem Jej polapiti. I dnešní sv. evangelium vypravuje o podobném jednání; Pán Ježíš vešel v sobotu do domu jednoho knížete farisejského, aby jedl chléb, a hle, »oni Ho pozorovali«; oni Ho pozorovali ale ze zlého úmyslu, aby Ho v řeči nebo jednání lapili a tak Ho lidu opovrženým učiniti a Ho mravně zničití mohli. Tak Ho chtěli obviniti, že zneuctivá den sváteční, uzdravil vodnatelného, kterého tam přivedli. Ježíš Kristus je ale velice v tom podobenství o oslu a volu, v den sobotní do studně upadšímu, tou měrou zahanbil, že Mu ani odpověditi nemohli. Podobně jednají i nepřátelé Církve; oni pozorují stále Církev svatou a služebníky její, jen aby Církev tu v něčem dopadnouti a lapiti, a tak zostuditi a zničití mohli; ano oni se neštítí žádných, sebe horších a bídnejších prostředků, jen aby Církev zohaviti mohli, což arci oni jinak nemohou, vždyť v provedení a dosažení zlého úmyslu nedá se ani dobrého prostředku užiti; kde zlý úmysl, tam jen zlého prostředku užiti se může; svět zlý jen zlých prostředků k potřebě Církve užívá, kdyby se i na krásně ty prostředky dobré býti zdály, jako se ku př. dobré býti zdálo přetvářené políbení Jidášovo, nebo lichocení židů Kristu, když pravili: »Mistře, víme, že pravdomluvný jsi a cestě Boží v pravdě učíš a nedbáš na žádného: nebo nepatříš na osobu lidskou«. Mat. 22, 16. Než nejsou tyto prostředky nepřátel Církve svaté jenom zlé, ony jsou po výtce i nedůsledné, nebo co Církvi za zlé vykládají a předhazují, to sami činí. Abyste se výčitkami a předhůzkami nepřátel Církve zaslepiti nedali, poukáží nyní na některé z těchto předhůzek a na jejich nedůslednost.

* * *

P o j e d n á n í.

Nepřátelé Církve předhazují, že víra katolická jest slepá; tato předhůzka jest nepravá a lživá; nevěříme slepě, naopak můžeme se svatým Pavlem říci: »Vím, komu jsem uvěřil«. II. Tim. 1, 12.: my věříme Synu Božimu, který dokázal, že jest pravda a světlo, který dokázal, že ví a zná všechno, že zná i budoucnost a vnitřní smýšlení lidí; my věříme Kristu Pánu, který pravdu učení Svého divy ztvrzoval a z mrtvých vstal; my věříme Kristu Pánu, který Církev založil, v ní a skrze ni učí, jsa s ní po všechny dny; my věříme Duchu Svatému, Duchu pravdy, který sv. apoštoly zázračně přeměnil, je vši pravdě naučil a který s Církví jest, řídě a spravuje ji stále; my věříme tedy Církvi neomylné, která sloup a utvrzení pravdy jest. I. Tim. 3, 15.; naše víra není tedy slepá, nevěříme slepě, nebo víme, komu věříme. Církev katolickou Bůh zázračně rozšířil, ji zázračně zachovává a stále novými zázraky oslavuje. Nevěříme tedy slepě. Ano, právě víra naše je rozumná, nebo jest rozumu přiměřená; ano i ta tajemství v ní nejsou nerozumná, sahají sice nad rozum lidský, ale nejsou proti rozumu. Naše víra jest rozumná a dobrá, nebo ona srdce oblažuje, ona v zármutku potěšuje, ano mravy lidské ušlechťuje, ona světce odchovává, ona pokoj na zemi a lásku plodí a udržuje, ona i časné blaho podporuje, tak že sám jeden nevěrec vyznal, říka: »Podivuhodno! křesťanské náboženství, kteréz, jak se zdá, jen blaženost života budoucího na zřeteli má, založilo i na tomto světě blaženost«. (Montesquieu, Esprit des lois, XXIV, 3.). Ano, Církev ani slepé víry neřádá, ale řídí se slovy sv. Pavla vůči všem: »Všecko pak zkoušejte, a co dobrého jest, toho se držte«. I. Thes. 5, 21. Jako nevěří soudce slepě, věří-li hodnověrným svědkům, podobně ani my slepě nevěříme.

Neprávě a lživě předhazují tedy nevěrci a nepřátelé Církve, že naše víra slepá jest. A jaká nedůslednost! Oni sami mají víru slepou a nerozumnou, nebo někteří věří nedoukům, lidem pyšným a zvrhlým, kteří nerozumné a rouhavé škváry sepíší, aby si nějaký ten groš vydělali a pak hříšně ho probili a utratili. Jiní věří zas jen svým chtíčům a náruživostem, svému tělu, majíce za to, že to, co tělu a smyslům lahodí, pravé a pravdou jest. Oni věří učení, které všecken řád a pořádek, pokoj a blaho vezdejší podvracuje, mravy lidské zdivočuje a vášně lidské až k zběsilosti rozpoutává; oni věří nesmyslům, že prý jest bláto věčné, a to prý všecko nebe a zemi, zvířata i s pudem a člověka i s rozumem, se svobodnou vůlí a se svědomím stvořilo. Tomu učení věří, to mají za pravdu, a právě to jest víra slepá; ano to, čemu tito nezna-bohové věří, to odporuje i rozumu zdravému, před tím se i cit člověka bouří, to i srdce neschvaluje; to odporuje i pravé vědě. Zdravý rozum a pravá věda toto učení nynějších nevěrců, kteří i Boha Stvořitele upírají, zatracuje. Tito nevěrci věří slepě tedy, nebo věří bez důkazů a proti důkazu zdravého rozumu, nepřed-pojatého srdce, proti pravé vědě, proti všem zázrakům, proti ne-

omylné pravdě, jež jest Ježíš Kristus, proti Církvi, která svým trváním, rozšířením, svými divy, svou blaživostí, jakou srdce i svět naplňuje, stálým jest zázrakem. Vy nevěrci věříte slepě a nerozumně, vám nesluší někomu slepou víru předhazovati, tím méně nám, nebo víme, komu jsme uvěřili, víme, že věříme ryzou pravdu.

Nepřátelé Církve katolické, zvláště ale nevěrci hrubého zrna předhazují nám pověru, řkouce, že prý modlitba, vzývání svatých, mše svatá, sv. svátosti, žehnání Církve a jiné pouhou pověrou jest, že na všem tom nic nezáleží; za tou příčinou se smějí návštěvě chrámu Páně, svěcení neděl, poutěm a procesím, spolkům a bratrstvům a jiným. I tato výčitka a předchůzka jest lživá, nepravá a nemístná; nebo všecko toto zavedl a ustanovil Pán Bůh, Ježíš Kristus, Pán a Spasitel náš. Ano, Pán Ježíš to Sám činí. Ille, On se modlil, On putoval Sám do Jerusálema, On světil svátky a soboty, On spolky zavedl, řka: »Jestliže by dva z vás svolili se na zemi o jakoukoli věc, za kterou by prosili, stanet se jim od Otce mého, kterýž v nebesích jest.« Mat. 18, 19. Co Syn Boží ustanovil, co Sám činil a schvaloval, co schvaluje a činí Církev svatá, to zajisté pověrou není, to jest dobré, užitečně a spasitelné. Nejlepší důkaz, že všecko to dobré, spasitelné a pravé jest, jest účinek a výsledek toho všeho. Kdyby Bůh nebyl nikdy modlitbu lidí vyslyšel, kdyby ten, kdo se právě v duchu a v pravdě modlí, nestkvěl se svatým životem, láskou a spravedlností, tu mohli bychom za to ještě míti, že všecko to pověrou jest; než nemáme nesčíslných příkladů, že Bůh důvěrnou modlitbu vyslyšel, a to často dost podivuhodně ano i zázračně? Nenabývá člověk v modlitbě ve svém zármutku útěchy a posily? Nebývá osvícen a poučen? Nenabývá rady? Nestává se ten, kdo se právě modlí, vždy lepším a rozumnějším? Nečiní modlitba člověka dobrým, nečiní rodinu dobrou a spokojenou, nečiní obec i vlast šťastnou? Všechny druhy a způsoby modlitby nejsou tedy pověrou, i výsledek a účinky to dokazují; nepravá a lživá jest ta výčitka; ona jest ale vůči těmto nevěrcům i nedůsledná, a proč je nedůsledná? Proto, že nevěrci, vede-li se jim zle, sami k modlitbě útočiště berou. Dokavad dobře se jim vede, tu je jim všecko pověra, tu se všemu smějí, ale upadnou-li na př. do nebezpečné nemocce a když hrob se již před nimi otvírá, ó, tu se modlí, tu volají k Bohu, tu volají si kněze, vyznávají se z hříchů. A proč? Vždyť jsou dle jejich náhledu osvícení, mají jasnou víru? Proto, že osvícenost jejich jim nepodává žádné jistoty, že Boha a pekla není, že jim něco napravuje mozek, a to jim praví: »I jest Bůh, jest duše nesmrtelná, jest peklo — čiň pokání!« Tak jednají v nemoci, tak činí vojínové před bitvou, ač mnohým snad v čas pokoje všecko pověrou a hloupostí jest; tak činí v krutém neštěstí, při bouři na moři. Není to nedůslednost?

Nepřátelé Církve a nevěrci předhazují modlářství, řkouce, že ctíme a vzýváme Pannu Marii, svatě, svatě ostatky že v úctě chováme. I to činí nepravě, nebo koho Bůh ctí, toho snad také ctíti smíme, ano, toho i máme ctíti. Vždyť máme každého člověka

ctíti, má dítě rodiče ctíti. Sám Bůh praví skrze ústa Panny Marie, že ji ctíti máme, nebo řekla Panna Maria: »Od této chvíle blahoslavenou mne nazývati budou všichni národové.« Luk 1, 48. Vyzvání svatých není pověrou, nebo dle slov Pisma svatého mohou mnoho u Boha spravedliví. Jak. 5, 16. Svati orodují za nás u Boha Il. Machab. 15, 14.; vždyť láska nevypadá. I. Kor. 13, 8. Ó, jak často Bůh již na přímluvu nejblah. Panny Marie, našich svatých patronů a jiných svatých podivuhodně pomohl. A neoslavil Bůh i těla svatých? Nezachoval mnohá od porušení, na př. jazyk sv. Jana Nepomuckého? Neučinil Bůh skrze ostatky svatých dost zázraků? A že obrazy svatých v uctivosti máme, i to není nic nepravého; vždyť nectíme obraz jako obraz, ale máme ho v úctě pro svatého, jenž na něm vypočten jest. Vždyť i podobizny lidí, a to i hříšných často máme v uctivosti. Čím dovednější obraz, tím více si ho vážíme a to pro důkladnost a cenu uměleckou; kdo ale důkladnější než svati jsou? Nejsou oni umělecká díla milostí Boží? Není Bůh ve svatých podivný a veliký? Dobře tedy činíme, ctíce svaté i obrazy jejich; a jestli některé zvlášť ctíme, i to má svou příčinu, nebo nedá se upřít, že jsou i zázračné obrazy, zvlášť jest mnoho zázračných obrazů Panny Marie. Není to tedy pověra nebo modlářství; výčitka a předchůzka ta nepravá jest. Ale ona jest i nedůsledná. Nebo nevěrci činí často to samé, co nám vytykají a předhazují; v soužení a trápení vyzývají také Pannu Marii, putují k milostným obrazům jejím, nosí medailky s obrazem Panny Marie. A jiní zas ctí a zbožňují hříšné osoby a krásky, kacíře a nepřátele Církve, ctí písek a kámen z hrobu jejich; dary, vlasy a jiné od nich ctí jako nějakou zvláštní reliquii, mají obrazy jejich v největší úctě atd. Jaká to nedůslednost! Co nám předhazují, to sami činí!

Dále berou pohoršení ze svěcení dne nedělního a svátečního, z pouti a jiného a smějíce se tomu, volají: »Škoda toho času; kdyby se raději pracovalo a tak nezahálelo zbytečně a marně.« I tato výčitka je nepravá. Svěcením neděl a svátků a poutěmi nic se nezanedbá; svěcením neděl a svátků, které Bůh Sám poroučí slovy: »Pomni, abys den sváteční světil,« a které Pán Ježíš Svým příkladem schvaluje a odporučuje, a dále poutěmi, které Syn Boží Sám konal do chrámu Jerusálémského, a které Bůh v starém Zákoně Sám zavedl, tím vším se Bůh ctí, tím se pro duši, pro její posvěcení a spasení pracuje; tím tělo okřeje, tím se požehnání pracím našim vyprošuje, a proto také vidíme, že od té doby zlé časy nastaly, co se dni sváteční prací zneuctívají a nesvětí. Není toto tedy zbytečné, neužitečné ubíjení času, není to zbytečnou zahálkou. Nepravá a lichá jest tato výčitka, ano, jest ale i nedůsledná; nebo táži se, co promrhají ti času, kteří na to žehří, že se v neděli nemá pracovati, na pout choditi, že se tím mnoho prozahálí? Neděle nesvětí, ale radovánkám a vyražením častým a dlouho trvajícím se oddávají, žádných výloh při tom nešetříce, výlety rozličné konají, do lázní pro vyražení jezdí, poutě k hrobům kacířů a nezabolů podnikají, upotřebují našich slavností na př.

svatojanské v Praze ku svým světským záměrům atd. To je ubíjení času, tím se zanedbává práce a žádné požehnání Boží na tom nespočívá, ano i hněv Boží, nebo se tím dává pohoršení a Bůh se tak veřejně uráží.

Mnoho jiných jest ještě nedůsledností, tak na př. předhazují nám nesnášenlivost náboženskou, a sami jsou nesnášenliví, nebo netrpí žádného, kdo jiného je mínění a jiné víry. Což jest to snad snášenlivost, když se ve svobodomyšlných listech denně tupí Církev katolická, papež, biskupové a kněží, obřady a jiné? Pro následuje Církev katolická jinověrce a mučí je? Zatrácuje blud, ale za bludaře se modlí. Husa neusmrtil zákon církevní, ale světský; inquisice byl ústav státní; státní zákony usmrcovaly jinověrce jako lidi státu nebezpečné. Protestantismus, ten činil mučovníky. Co krve katolické teklo jen v Anglii! Že Církev proti bludům vystupuje, to se činí jen pro dobro lidí, nebo pravda jen vede ke spasení, ale blud k zahynutí; proto chce Bůh, aby všickni lidé ku poznání pravdy přišli a spasení byli. I. Tim. 2, 4.

Za tou příčinou musí Církev pravdu hlásati a hájiti, musí učiti všecko zachovávat a blud a lež potírat..

Nepřátelé a nevěrci předhazují často posty, zapírání sebe sama, což přec dobré jest, nebo posty sílí duši a tělu bujnost hříšnou odnímají, jsou prostředek k dobrému, jsou obětí. A což nepostí se nevěrci? Ó jak přísně zachovávají dietu a posty od lékařů v čas nemoci předepsané! Lékař řekne: to nesmíte jísti, a nemocný, aby hříšnému tělu neublížil a zdraví nabyl, postí se, ale pro spásu a zdraví duše se postiti — to je prý hloupost! Oni vyčítají Církvi, jesuitům, že učí, jako by účel posvěcoval prostředky, což jest lži; tomu Církev a jesuité neučili a neučí, ano Církev zatrácuje zlé prostředky a neužívá jich k dosažení dobrých úmyslů. Ale právě nepřátelé Církve užívají zlých prostředků, jen když k cíli vedou, třeba i cíl a úmysl zlým byl. Což dle zásady Lutra netupí a nelhou směle, jen aby Církvi uškodili? Jakých lží lze se dočísti ve svobodomyšlných listech, jen aby se potupila Církev, zlehčil papež, biskup a kněz.

Nepřátelé pozorují Církev, činíce jí rozličné, ač nepravé a lživé výčitky, a sami činí ze zlého úmyslu to, co jí předhazují. Oni nevidí ani mrvy v oku Církve jako církve, nebo Církev jest svatá, nemajíc ani vrásky a poskvrny; Efes. 5, 27., a přece se domýšlejí v očích Církve břevna viděti; zatím mají břevna ve vlastních očích. Těmito a jinými ještě předhůzkami a výčítkami, metanými od nepřátel a nevěrců na Církev, nenechte se mýlit, ony jsou lživé a nepravé, jsou i nedůsledné, nebo nevěrci to sami ve svém směru činí, co Církvi předhazují.

Ježíš Kristus byl pozorován a haněn; nedivte se, že nepřátelé Církev katolickou také pozorují a haní, a právě proto k ní přilněte, nebo to jest důkazem, že náměstnicí Kristovou jest, že z Boha jest, nebo kdyby ze světa byla, milována by byla od nevěrců a od světa. To věztež, že kdyby ji svět miloval, že by pravou

Církvi ani býti nemohla, nebo synové temnosti milují jen tmou a nejdou k světlu. Držte se jí, Iněte k Církvi katolické, kdybyste i vy hanu od nevěrců snášeti museli, ujištění jsouce, že budete-li od světa a nevěrců poníženi, budete od Krista Pána povýšeni. Amen.

Jan Podlaha, bisk. vikář a děkan v Stálci.

Svátek sv. Václava, patrona země České.

Svatý Václav vzorem lásky ku bližnímu.

»Milovati budeš Pána Boha svého . . .
a bližního jako sebe samého!«

Nejmilejší v Kristu! Známý spisovatel český,*) jehož jména neuvedu zde v kostele, poněvadž nenáviděl katolickou Církev, vykládá v jedné z roztomilých svých básniček, že jedenkrát sešli se synové rozličných národů před Hospodinem, přinášejíce Mu každý něco z bohatých darů, kterýmiž obdařil jejich žírné vlasti. Francouz přinesl burgundskou révu, Němec železo, Rus kožešinu, Moravan obilí a jiní jiné věci, děkujíce a podávající je Pánu Bohu. Za nimi za všemi stál prý zarmoucený chudičký Čech, nemaje, co by ze své vlasti Pánu Bohu podal. S bázni a nářkem předstoupil i on před Hospodina a stěžoval si do krutého osudu, který ho potkal. Tu nachýlil se k němu dobrotivý Bůh a pravil: »Nenaříkej, synu můj, že jsem ti nic nedal, jelikož více máš, než každý jiný. Mají-li jedni peníze, olovo, železo, stříbro, drahé kovy a kameny, věz, že je mají jen po řídku; ty však a tvoji rodní bratři dostali jste a máte každý ve své hrudi celé zlaté srdce«! To Čech když uslyšel, velice se zaradoval, Pánu Bohu za zlaté srdce vroucně poděkoval a slib udělal, že si dá pozor, aby zlaté srdce neporušené zachoval, až ho Pán Bůh na věčnost povolá a velikolepý dar ten z rukou jeho zpět požádá!

Bylo-li o kterém Čechu pravdivo, co tuto propověděl nadaný básník, bylo zajisté pravdivo o našem milém národním světcí, o sv. králi Václavovi. Srdce sv. Václava bylo skutečně srdcem zlatým, to jest tak vznešeným, čistým a vzácným, že ani u nás ani za hranicemi nebylo hned jemu podobného. Srdce krále našeho sv. Václava zasvěceno bylo Bohu a lidem, Církvi a vlasti; srdce sv. krále Václava stkvělo se čistou živou věrou, nadějí pevnou a hlavně láskou svatou; srdce sv. krále našeho Václava zářilo pokorou, dobrotou, shovívavostí, mírností, moudrostí a spravedlností. Ze života sv. krále Václava nevíme mnoho, a přece i v tom téměř všechny křesťanské ctnosti se v něm krásně ukazují a na cestu k nebi jako zářné hvězdy jasně nám svítí. Jedna však mezi nimi obzvláštním leskem jiné převyšuje a nás k sobě

*) Jan Neruda.

poutá, láska sv. Václava ku bližnímu, láska, pravím, čistá, láska svatá, láska tak veliká, že nejen přátelům královského světce, nýbrž i nepřátelům jeho bohatě se jí dostává. Čím méně lidí na světě, kteří svatou lásku mají, tím vznešenějším a vzácnějším náš královský světec Václav, jenž v ní tak velice vyniká; čím méně na světě lidí, kteří by lásku i nepřátelům osvědčovali, tím vznešenějším a vzácnějším náš královský světec Václav, jenž ji nejen má, ale s ní i umírá!

Z té příčiny promluvíme dnes, nejmilejší v Kristu, o lásce sv. Václava ku bližnímu, a — by jasna byla přednáška má, — rozdělím ji na dva díly, z nichž v prvném pojednám:

I. o svaté lásce krále Václava ku přátelům, v druhém pak:

II. o svaté lásce krále Václava k nepřátelům.

A poněvadž dnešního dne tak málo jest svaté lásky mezi námi Čechy, kteří zlaté, to jest dobré srdce od Boha jsme dostali a Bohu zpět přinést máme v poslední den velikého soudu, vyzývám vás, Čechové, abyste dobrý pozor měli a od sv. krále svého Václava pravé lásce svaté se učili. Jen tak zavládne mezi námi pokoj, jen tak provázeti bude požehnání Boží a zdar naše přání a činy, jen tak oslavíme a vzácným znova učiníme slavné Čechů jméno, jen tak zasměje se nad námi štěstí, když bratrem budem bratroví a Čechem Čechovi!

P o j e d n á n í.

I.

Známo jest zajisté láskám vašim, že jedenkráte předložena byla otázka božskému Spasiteli: »Mistře, které jest největší přikázání v zákoně?« A tu pootevřev pravdodatných úst, pravil nebeský učitel: »Milovati budeš Pána Boha z celého srdce svého, že vši myslí a ze vši síly své, a bližního jako sebe samého!« Slova »a bližního jako sebe samého« nejsou jen tak ledajakým přívěskem, všelijakým doplňkem; slova ta jsou podstatnou částí učení Kristova, jak vysvítá ze sv. Jana, jenž praví: »Tvrdí-li kdo, že miluje Boha, a nenávidí-li při tom svého bratra (bližního), lhářem jest.

Toto učení božského Spasitele o lásce ku bližnímu a o lásce k Bohu, jest duší celého křesťanství. Kdo by se tedy domníval, že nepotřebuje vroucí lásky k Pánu Bohu a ku bližnímu, že mu dostačí, miluje-li láskou smyslnou sebe nebo některého bližního, klame se velice a ukazuje, že křesťanství nerozumí, že pravým křesťanem není. Ne lásku smyslnou čili tělesnou hlásal božský Spasitel, nýbrž lásku duchovní, lásku čistou, obětavou a svatou, jak viděti ze slov: »Milovati budeš z celého srdce, ze vši síly, ze vši myslí své«, a ne milovati budeš z celé náruživosti a z celého těla svého.

Této čisté lásce k Bohu i ku bližnímu vyučil nás nejlépe Sám božský Spasitel vznešeným Svým příkladem. Nemohouce dnes vykládati o Jeho lásce k Bohu, připomeneme si aspoň Jeho čisté a obětavé lásky ku bližnímu. Ptej se, bratře mileny, ptej se andělů svatých, co pohnulo milovaného Spasitele, aby trůn nebeský zaměnil s jeslemi, aby za slávu přijal na sebe pohanění, aby místo velikosti oblékl se v maličkost, a odpovědí tobě: Z lásky k tobě; šťastný pozemčane, z lásky k tobě učinil to Kristus Pán! Ne hřeby bodlavé, kterými přibit byl, na kříži držely přesvaté tělo Jeho, nýbrž svatá láska k ubohým hříšníkům, vykládá sv. Kateřina Sienská. Ne kopí, které probodlo přesvatý bok Jeho, usmrtilo Ho, dokládá táž světice, ale horoucná láska, která v přesvatém srdci Jeho plála. Ano! každické slovo, každický krok, každický pohled, každá chvíle, den i noc, tělo i duch, zázrak i božská moc, všechno náleželo a obětováno bylo naší lásce! Ó jak vznešeným, jak vzácným, jak podivuhodným jeví se božský Spasitel v lásce k nám ubohým hříšníkům a nehodným lidem!

A proč vše to činil? Což nezněl dosti jasně svatý Jeho rozkaz: »Miluj bližního svého jako sebe samého«? Zněl, ale božský mistr dobře věděl, že slovo zní a příklad hřmí; božský Mistr chtěl nám proto lásku ku bližnímu nejen kázati, nýbrž i ukázati, aby žádný ani nejmenší výmluvy neměl!

Toto překrásné učení Spasitelovo o lásce ku bližnímu mnoho našlo chvalořečníkův a obdivovatelů, ale málo následovníkův a plnitelů. Čím více kdo k němu přilnul, tím vznešenějším, šlechtěnějším a o lidstvo záslužnějším brzo se stal. Pátráme-li zvědavýma očima po stoupcích této svaté lásky ku bližnímu, ujríme mezi nimi vznešeného vévodu, o jehož skutcích den i noc vypravují, slunce, měsíc, hvězdy svědčí a celá Církev slavnostně prohlašuje: Ejhle, svatý Čechů král, dobrotivý Václav, jenž národu svému největší dobro i lásku prokázal, když jej Kristově víře učil, Kristovými mravy šlechtil; když jej ze tmy vedl ku světlu, z pohanství ku křesťanství, z otroctví těla ku svobodě ducha!

Ano, v Krista nejmilejší, sv. Václav ukázal ku bližnímu, jenž mu byl oddán, velikou lásku, když se oň staral, aby ho pravé víře naučil a duši jeho zachránil. Jak veliká láska plála v srdci sv. Václava k milovanému českému jeho národu, viděti jasně z toho, že život a korunu dal, aby svůj národ od věčné, a můžeme dodat, i časné záhuby uchoval. Kde by byl český národ, kde jeho vlast a milá řeč, kdyby sv. Václav nebyl přivedl lid svůj ke Kristu, viděti na Slovanech Polabských, na Obodritech a Luticích, kteří nepřijavše evangelium Kristovo, utonuli ve vlnách německých, ztratili svobodu, domov i řeč.

Víme ovšem, že mnozí Čechové sv. krále Václava milovali a že mu velikou lásku jeho takořka do srdce vlévali; to však nic na věci nemění ani nedokazuje, že sv. Václav neměl veliké lásky ku přátelům, a to bylo prvním, co jsme dnes provésti chtěli. —

Nejmilejší v Kristu, rodáci sv. Václava! Velikým jest přikázání lásky ku přátelům, jehož překrásný vzor zůstavil nám svatý

vévoda české země! Velikým a důležitým jest toto přikázání lásky ku přátelům zvláště za našich rozháraných časů, kdy tolik stran, tolik náhledův a vášni otřásá celým národem, že pomalu nebude mezi námi bratrův ani sester, že budeme druh druhu protivníkem. Slyšel jsem jednou staříckého vlastence z let osmačtyřicátých a ten stěžoval si do toho takto: My jsme Mladočeši, my jsme Staročeši, my jsme pokrokáři, my jsme svobodomyšlníci, my jsme realisty, ale my nejsme více jenom Češi ti staří, bývalí ryzí Češi, kteří jednu mysl, jedno srdce mívali! Odkud to? Odpovídám, odtud, že jsme opustili sv. Václava a jeho veliké lásky ku přátelům, že jsme přestali býti pravými křesťany podle neporušeného učení Božího! Dokavad národ náš bude štván Husem a pokrokem, lžisvobodou a moderní nevěrou, dokavad požene se za plannými hesly a nemožnými sliby, dokavad nevěrecké noviny a časopisy budou jeho evangeliem, dokavad nevyjasní se nad námi míruplné nebe, nezasvíti spokojenost ani zdar. Neustále si ztěžujeme, že poctivých lidí, ryzích charakterů mezi námi ubývá, že pochybných lidiček a smutných zjevů kriminálních nápadně přibývá. Bohužel, je tomu tak! Ale kdo nese toho vinu? Nevěra a lhostejnost náboženská, která jest mezi námi zpříma úžasna. Kolik máme vzdělaných Čechů, kteří by důkladně znali katolické svoje náboženství? Kde se čtou katolické noviny a časopisy? Které naše matky vychovávají své dcery podle desatera a katechismu? Naši staří otcové, víte, ti poctiví, dobří Čechové, kterých si tak rádi vzpomínáme a jimž se tak málo podobáme, naši staří Čechové neměli svého přesvědčení a své poctivosti z novin a svobodomyšlných spolků, naši staří otcové měli svou poctivost z modlitby a z křesťanského náboženství, které prakticky v životě provozovali. Na jejich stolích nebývaly noviny ani romány; na jejich stolích býval katechismus, nebeklič, postila, Starý a Nový Zákon. Odtud čerpali posilu, odtud poučení a odtud i svou ctnost. Naši staří otcové byli zkrátka dobrými křesťany. Kristus Pán, víra a kostel byli jim nejmilejšími. My zaměnili jsme srdce svá za módu, osvětlu, lžisvobodu a pokrok, a proto v nás samá rozháranost, samá vášeň, samá nespokojenost; proto mezi námi nepřátelství, neupřímnost, neláska a podvod. Učiňme té mizerii konec! Buďme zase těmi Čechy, starými poctivými Čechy. Vraťme se ku křesťanským zásadám a stavme na nich s duchem času a pravého pokroku! Osvojme si srdce sv. Václavské, a brzo mezi námi zavládne láska, pokoj i mír, brzo bude o nás pravdivo: C o Č e c h , t o b r a t r !

II.

Maje mluvití o lásce ku nepřátelům, nemohu pominouti, abych neobrátil očí svých posluchačů k Tobě, ukřižovaný Pane Ježíši Kriste, Jenž skrze sv. kříž svět jsi vykoupil, svět, který Ti za Tvé dobrodiní nesčetné připravil Kalvarii! Ó, ukřižovaná Lásko přesvatá, Tvá ústa krví zarudlá a Tvé srdce dýkou proklaté celému světu hlásají: Ejhle, Beránek-Boží, Jenž všecky (lidí) miloval, všem

dobře činil, všem pomáhal a odpouštěl, Sám však dobrodiní nepřijímal, byl ode všech v nejhorší chvíli opuštěn, zrazen a nemilován! Ano, nejmilejší křesťané! Božský Spasitel jest nejlepším učitelem lásky k nepřátelům! Nebudu připomínati, co všichni víte, nebudu připomínati četných zázrakův a uzdravení, které božský Spasitel prokázal nevěřícím lidem, kteří nemohouce jich upříti, jali se za ně Krista Pána zlehčovati, mluvíce o Něm, že má spojenství s ďáblem, že je biřičem a svádí lid proti císaři; nebudu připomínati, co všichni víte, nebudu připomínati vznešené odpovědi, kterou dal na otázku sv. apoštolů, »Panc, máme-li biti mečem?«; nebudu připomínati, co všichni víte, Jeho jednání s rotou židovskou na zemi před Ním ležící v zahradě gethsemanské; připomenu jen slova, která pronesl krvácejícíma rtoma, jsa přibit na dřevě sv. kříže, téměř v poslední chvíli svého pozemského života, připomenu slov: »Otče, odpusť jim, neboť nevědí, co činí!« Ó, nebesa! ó, země! Kdy slyšely jste takový výrok z takových úst, v takové chvíli? Kterak jsi nerozpukla a nepropadla se horo necitná, když s tvého temene tato slova do údolí, polí, lesů, do celého světa zaznívala? Oj, v prsou mých podivný ruch a šum se zvedá, srdce bije rychleji, krev proudí živěji, já trnu a se třesu, pomním-li svého života a slyším-li zaznívati slova s kříže: »Otče, odpusť jim, neboť nevědí, co činí!«

Takový učitel má zajisté právo vykládati nám, jaká má býti k lidem láska naše; takovému učiteli všichni musíme se obdivovati, takového učitele všichni musíme ctíti, všichni poslouchati! Ptejme se uctivě a poslouvejme bedlivě, co nám poví milý Pán o lásce k nepřátelům, které tak zvláštní příklad dal! A již zaznívají mně k uším slova: »Milujte i nepřátely své a dobré činite těm, kteří nenávidí vás!« »Milujte nepřátely«, volá božská Láska a »dobře činite těm, kteří nenávidí vás!« přidává, aby každý slyšel, každý dobře rozuměl. Srdcem i činem, jazykem i skutkem máme nepřátely milovati! Že těžký a hrozný to příkaz? Že nepravdivým a nemožným? A to že by byla uložila ukřižovaná Láska? Chceš snad, ubohý hříšniku, opravovati božského Mistra? Nemluv tedy proti Jeho rozkazu, ale koř se Jemu a snaž se plniti jej! Hleď, abys neupadl v chybu mnohých, kteří rádi kritisovali, polehčení hledali, a konec konců, příkázání Božích neplnili a špatně zemřeli! Abys neměl pochybnosti o příkázání Páně, abys nedomýšlel se, že snad jen přátely jest nám milovati, nikoli však nepřátely a kteří zle konají nám, upozorňuji tě na božského Spasitele, Jenž vzav právě tu domněnku tvou na přetřes, prohlásil, že není nic zvláštního — milovati přátely a dobrořečiti, dobře nám činícím, — jelikož i pohané to činivali, ano i zvíře odplácí dobré dobrým! Jako křesťanu náleží ti však činiti více, totiž: milovati i nepřátely a dobře činiti, kteří nenávidí tebe!

Toto příkázání Spasitelovo o lásce velmi málo mívá následovníků čili plnitelů, a přece na něm vše se zakládá, na něm naše dokonalost i ctnost se poznává. Výmluva neplatí, jak viděti ze slov sv. Augustina, jenž praví: Může snad někdo říci: Nemohu

se postiti, nemohu almužny dávatí, nemohu se světa a radovánek vzdáti. Nikdo však nesmí říci: Nemohu milovati! To tak lehko, přirozeno a blaživo, že lhářem jest, kdo opak tvrdí! Jen násilím a úmyslem zlým odvracíme srdce, aby člověka, tento obraz Boží, nemilovalo a nenávisť pronásledovalo. Odpouští-li Bůh hříchy nám, odpouštějme i my chyby, které snad jiní učinili proti nám aby hrozivě nezaznívala nám v uši prosba, kterou tak často říkávame: »Odpusť nám, jak my odpouštíme našim vinníkům! —

Drazí křesťané! Vidím plaché pohledy vaše a cítím obžaloby, které na sebe v této chvíli z tohoto přikázání činíte! Budte rádi, že chybu poznáváte, děkujte Pánu Bohu, že ji i uznáváte a zdá-li se vám božský Spasitel a Jeho příklad příliš vznešeným, nedostizitelným, obraťte oči své níže, obraťte se ku svému rodáku, sv. Václavu, jenž také byl člověkem a této země synem, jak jste vy! Obratťte oči své k němu, k českému svému národnímu svěťci a učte se od něho plniti příkaz Kristův: Milujte i nepřátely! —

Z dějin vlasti české víme, že kníže Kouřimský pozvedl se proti sv. Václavu, tehdejšímu vévodovi země české a že svatý Václav sebrav vojsko z věrných Čechů táhl ztrestat a pokořit odbojného knížete. Ještě podnes stojí nedaleko Kouřimi a Zásmuk památná kaplička na návrší v polích, pamětnice to lásky Václavovy k nepřítelům. Kdy totiž vojska na blízko si přitáhla a bitvu bratrovražednou začíti chtěla, poznal kníže Kouřimský po zvláštních znameních s hůry, — praví se, že dva andělé s vytasenými meči sv. Václava chránili, stojíce vedle něho, — svatého vévodu a naplněn jsa bázni i strachem, poddal se jemu. Sv. Václav podal mu ruku, ne aby se na něm mstil, aby ho ztrestal, aby s ním jako s poraženým a nepřitelem naložil, ale aby se s ním smířil, aby mu, ačkoli byl jeho nepřitelem, lásku prokázal. Jak krásný to příklad! My mstíme se jeden druhému, sočíme jeden na druhého a závidíme jeden druhému, zatím co svatý náš patron ukazuje nám smířlivou ruku s návrší kouřimských. Jací jsme to Čechové, jací křesťané, jací sv. Václava krajané?!

Abý mně však někdo z vás neřekl: Svatý Václav odpustil nepříteli a smířil se s ním předvídaje, že mu Raclav Kouřimský po celý život bude vděčným a věrně oddaným, já však pravím, že kdybych odpůrci svému třebas desetkráté odpustil, že nezískám srdce jeho, ani vděčnosti, ani upřímnosti, ani lásky, ale že ho spíše odvážlivějším a bezohlednějším učiním, aby mně nikdo z vás tak neřekl, připomínám mu jiného příběhu ze života svatého Václava, příběhu, ve kterém sv. Václavu zrovna s takovým, ano ještě horším odpůrcem činiti bylo, než jest zmíněný odpůrce tvůj, připomínám příběhu, v němž sv. Václav i takovému nepříteli odpustil, lásku zachoval a dobrořečil! Mám vám, katoličtí Čechové, příběh ten obšírně vyprávěti? Zaputujte tedy se mnou v duchu do Staré Boleslavi na ona místa, kde stojí starodávný kostel sv. Kosmy a Damiana, k oněm dveřím, za něž chytl se umírající sv. Václav, k oné zdi, kterou krví zbrodil zavražděný sv. Václav od nájemců bratra Boleslava, jemuž dýku vražednou z rukou vyrvav, neublížil,

jehož na zem povaliv, nezranil. A slyšte hlas sv. Václava, jenž na rozkaz bratrův probodnut, volá: »To ti odpust, bratře, Bůh!« Ó, jaká to slova z úst umírajícího vévody! Závistivý bratr o vše ho oloupil — o království i o život, — a přece odpouští mu šlechtivý Václav; závistivý bratr zranil jeho srdce, a přece miluje ho sv. Václav; závistivý bratr vraždí ho, a přece odpuštění vyprošuje mu umírající sv. Václav! Kde, u koho naučil's se, svatý náš vévodo, této křesťanské ctnosti, této svatě k nepřítelům lásce? Ó, pověz nám to sv. Václave, jelikož právě tohoto tajemství dnešního času skoro žádný v Čechách rozluštití neumíme. Všichni jsme Boleslavové, bratrovrahové, špatní křesťané a ne Václavové, zbožní Čechové, upřímní křesťané! Pověz tedy, pověz, svatý vévodo, kde jsi a u koho té lásce naučil se? — Ticho, posvátné ticho vládní v tomto okamžiku mezi námi! Svatý náš vévoda Václav mluví, on svůj národ učí! Nuže, jak zní slova jeho? — Svatě lásce k nepřítelům naučil jsem se u Toho, k Němuž jsem do kostela utíkal; svatě lásce k nepřítelům naučil jsem se od Toho, Jehož na sv. kříži, jste-li mými starými Čechy, doma od malička i na ulicích máte, od milého Pána Ježíše, Jehož se držte, Jehož poslouchajte, milujte, oslavujte a na nejvýše ctěte! Tak zní odkaz sv. Václava.

* * *

Co tedy, Čechové draží, učiníme? Půjdeme za Boleslavem a odneseme si i dnes z tohoto chrámu Páně, i z dnešní slavnosti vášnivé srdce, naplněné zlostí, neláskou a hněvem? Či půjdeme za svatým Václavem a výhost dáme vši urážlivosti, všemu licoměrnictví, veškeré nenávisti, všem pletichám hádkám, svárům a různicím? Zapustí skutečně láska k nepřítelům i v našem srdci kořeny? Najdeme k sobě tolik lásky, upřímnosti a odvahy? Dej to Bůh na přímluvu našeho světce, aby taková slavnost a takové památky nebyly u nás marny! Každý kříž, na němž z lásky ku přátelům i nepřítelům umřel Pán Ježíš, každá socha a každý obraz na nichž znázorněn svatý Václav, tento vzor lásky ku přátelům a nepřítelům, každá krůpěj naší krve zvěstuje nám neustále, že všichni dítkami jsme jednoho Boha Otce, že všichni pokropeni jsme krví téhož Boha Syna, že všichni chrámy býti máme téhož Ducha Svatého, že všichni jsme křesťany, Čechy, tedy jedné matky a jedné země syny! Nenávidíme-li bližního, bratra, nenávidíme vlastně jen sebe a zarmucujeme Boha, Jenž jest Otcem každého člověka. Milujeme-li bližního, milujeme vlastně jen sebe, poněvadž všichni tatáž krev a tytéž kosti jsme. Zřekněme se proto v památný tento den vši nelásky a zasnujme se v duchu sv. Václavu, za nímž kráčetí chceme v lásce nejen na Tetín ku svaté Ludmile, jež ho milovala, nýbrž i na návrší kouřimské a roviny Staroboleslavské k Raclavovi a Boleslavovi, kteří mu nepřátely byli. Ode dneška zaplanou srdce naše posvátným žářem lásky ku bližním, cť s nimi, trp s nimi, odpouštěj jim, shovívej jim, ať jsou ti přátely nebo nepřátely abys jedenkrát, až Pán před nebem a zemí volati bude: »Přistupte ke mně, kteří milovali jste Boha

nade všecko a bližního jako sebe samého«, mohl vystoupiti z řady trnoucích smrtelníkův a zvolati: »Ecce adsum«. Ejhle, Pane, jsem zde a plnil jsem zákon svaté lásky, jak jsi nám jej dal! Nejen Tebe a přátele ze srdce jsem miloval, ale i nepřátele a protivníky, jak jsi nám činiti rozkázal, praviv: »Milujte i nepřátele své a dobře číňte, kteří nenávidí vás.« Ty pak, svatý Václave, vévodo české země a jejího křesťanského lidu, shromáždí tyto následovníky své pod prapor svůj a veď je k Bohu odplatiteli přede všemi shromážděnými národy, aby všichni viděli, že jsi nedal zahynouti svému lidu, že jsi jeho vůdcem na zemi v lásce za vrchní správy a odměny Spasitelovy. Amen.

Filip Jan Konečný.

Neděle XVII. po Sv. Duchu.

Jak dobrotiv je Bůh k lidem.

»Mistře, které jest přikázání veliké v zákoně?« Mat. 22, 37.

»Milovati budeš Pána Boha svého z celého srdce svého a z celé duše své a ze vši mysli své!« Toť jest ono největší a první přikázání! Na tomto přikázání a na druhém, jemu podobném: »Milovati budeš bližního svého jako sebe samého!« zákon záleží i proroci, t. j. cokoli předpisů se v zákoně a v prorocích dočítáme, to v těchto dvou jistoty a pevnosti své dochází, v nich se zahrnuje a k nim směřuje.

V těchto dvou přikázáních projevil tedy Bůh vůli Svou, projevil ji, abychom ji plnili. A věru, jako není dítěti těžko plniti vůli laskavého, dobrotivého otce, tak nebude ani nám těžko ani obtížno plniti tuto vůli Boží, uvážíme-li dobrotivost Boha, našeho nejlaskavějšího Otce nebeského, se kterou nás stvořil, o nás pečuje, nás opatruje, zachovává i oblažuje. Tou příčinou umínil jsem si, draží v Kristu, s pomocí Boží dnes promluvit a na pamět všem uvést: »J a k d o b r o t i v j e B ů h k l i d e m.«

Promluvíme pak I. v díle o darech přirozených a v díle II. o darech nadpřirozených, které nám Bůh prokázal.

P o j e d n á n í.

I.

Dobrota ráda dobře činí. Hodný, dobrý člověk, jenž oplývá bohatstvím, rád chudákovi rozdává ze statků svých, rád uděluje almužnu; hodný, dobrý člověk, jehož obdařil Bůh silou, rád slabému pomáhá; hodný, dobrý lékař rád navštěvuje a léčí nemocného — a tak v každém ohledu dobrá bytost dobře činí. a čím více dobrého činí, tím ji uznáváme za hodnější a za lepší. Kdo však nejvíce dobrého vykonal? V Písmě sv. čteme, že Bůh

nebe i zemi i všecko, cokoliv jest, stvořil a dále: »A bylo všecko dobré.« I. Mojž. 1, 7. Kdo může více, než nebe a zemi stvořiti? Nikdo zajisté, než Sám Bůh všemohoucí. Žádná bytost tedy více dobrého nevykonala, nežli Bůh. A proto Bůh je bytost nejlepší. A jako je vůbec dobrý, tak je zvláště ke člověku dobrotiv, zasypává je ho dary netoliko přirozenými, nýbrž i nadpřirozenými.

Neboť, pro koho stvořil Bůh celý okršlek zemský? Pro koho vložil v lůno zemské zlato, stříbro a jiné kovy i drahé kameny? Pro koho přioděl povrch zemský pestrým rouchem mohutných hor s krásnými lesy, rozsáhlých rovin s úrodnými rolemi a květnatými lučinami? Pro koho jiného, než pro člověka, aby se z těchto všech tvorů těšil a jich ve svých potřebách užíval. A proč dal Tvůrce všemohára létati ptactvu v povětří, proč dal všelikému plazu i čtvernožcům pohybovati se na zemi? Člověku k radosti, potěšení a k užítku. Vždyť pravil: »Naplněte zemi a podmaňte ji a panujte nad rybami mořskými a nad ptactvem nebeským i nade všemi živočichy, kteří se hýbají na zemi!« I. Mojž. 1, 28. Jak dobrý je Bůh ke člověku, že mu celou zemi v panství dal!

Uvažme však dále, jak lepším tělem Bůh obdařil člověka! Jak mistrně a účelně vytvořil jeho údy! Postava jediné jeho je přímá, aby již tak bylo naznačeno, že člověk vyniká nad ostatní tvory zemské, aby mohl vzhlednouti tam vzhůru a tak patrně na jevo dával, že on prostředníkem mezi zemí a nebem, že on tu v širém světě ustanoven jest jakoby knězem ostatnímu tvorstvu.

A v toto krásné tělo vdechl Duch nejčistější, původce a zdroj všeho života, »vdechl« v tělo lidské »dechnutí života«, I. Mojž. 2, 7. oživil je v neskonalé dobrotě Svě duši nesmrtelnou, věrným obrazem Svě bytnosti, a »učiněn jest člověk v duši živou,« (ib.) v bytnost podstatně ode všech jiných tvorů rozdílnou.

Ano, dobrotivý Tvůrce nadal i tuto nesmrtelnou duši dary velikolepými, dary věčnými, obdařil ji rozumem a svobodnou vůlí. Jak velikolepé to věno! Rozumem může člověk, což není žádnému tvorů zemskému dáno, rozumem může člověk poznávati příčiny a účiny zjevů přírodních, rozumem může pronikati zákony, podle nichž působí příroda, rozumem může změřiti běhy teles nebeských, rozumem poznati a si vymysliti prostředky, jimiž by přírodu ve službu svou uvedl a sobě ji podmanil; a co obzvláště: rozumem může člověk proniknouti až k nebi a poznati, že tam nahoře na nebesích sídlí někdo, jenž jej stvořil, jenž jej zachovává a vůbec svět řídí, že tam sídlí bytost nekonečná, všemohoucí Bůh! Kterého jiného tvora Bůh tak obdařil? Ó, jak povznesla dobrota Boží člověka darem rozumu! Jak dobrý je Bůh k člověku!

Dobrota Boží však jest nevyčerpatelná, Bůh touží duši lidskou obohaceti ještě jiným přeskvělým darem, darem svobodné vůle. Slunce, měsíc, hvězdy a celý hmotný svět se musí pohybovati podle nezměnitelných zákonů; a zvířata musí slepě povolovati neodvratným pudům. Jen člověk není poddán ani těmto pudům,

ani oněm zákonům, jen člověk obdařen jest od dobrotivého Stvořitele darem svobodné vůle. A tak může člověk pohyby a činnosti své omezovati, je měniti, ba přerušovati; on může pudům odporovati, je krotiti, ba opanovati. Ano, tímto drahocenným darem Božím může člověk rozvažovati, voliti, úmysly pojímati a je buď prováděti, buď zaměňovati, nebo dokonce jich pomíjeti. Svobodnou vůlí konečně může člověk dobré konati, zlého se varovati, jak tvrdí moudrý Sirach 15, 14.: »Bůh na počátku učinil člověka a zanechal ho v ruce rady jeho. (18.) Před člověkem je život a smrt, dobré i zlé, co se mu bude líbiti, dáno bude jemu.« Jaká to přednost člověka před ostatními tvory pozemskými! A komu je díky za ni povinen? Bohu. A proč Bůh přirozenost lidskou tak povznesl nad ostatní tvorstvo pozemské? Snad proto, že člověka potřeboval? Nikterak. Vždyť Bůh je nekonečný, všemohoucí. Ale vyzdobil ho zmíněnými dary přirozenými jen z lásky a převeliké dobroty Svě k člověku. O věru, nesmírná je dobrota Boží k člověku! A proto uvažuje o ní svatý žalmista, nemohl než zvolati: »Dobrořeč duše má Hospodinu, a nezapomínej na všechna dobrodíní jeho.« Ž. 102, 2. Ano dobrořečme i my z celého srdce Hospodinu a nezapomínejme ani ve slastných a radostných chvílích, že život, zdravé údy a smysly, bystrý rozum a svobodná vůle, že příhodné počasí, pokrm, nápoj a vůbec vše dobré je darem Božím, díky vzdávající nejlaskavějšímu Otci nebeskému v každém okamžiku života svého, podle příkazu sv. apoštola Pavla I. Kor. 10, 31.: »Buďte že jíte, nebo pijete, neb cožkoli jiného činíte, všechno k slávě Boží činite!«

II.

a) Než rozumná nesmrtelná duše lidská nepokojna jest, dokud nepožívá Boha, Tvůrce svého, jak praví svatý Augustin. Ano, duše naše touží požívati dobra nekonečného, Boha Samého. A proto přidal Bůh v nestíhlé štědrosti Svě k její přirozenosti a ku přirozeným jejím darům dar nad jiné cenný, nad jiné vznešený, dar v pravdě božský a proto nadpřirozený; Bůh oděl ji předrahocenným rouchem milosti Svě svaté, vtiskl v ni pečet a podobenství Svě bytnosti, aby se již zde na zemi z Něho radovati, s Ním těšiti, Ho požívati a tak spokojena býti mohla; ano, tímto nejdrahocennějším darem přijal Bůh člověka za Svěho syna, jak hlásá Žalmista Páně ž. 81.: »Bohové jste a synové Nejvyššího všickni.« A sv. Jan I. 3, 1.: »Pohleďte, jakou lásku dal nám Otec, abychom synové Boží slouli i byli.« A jako v průvod tak velikému daru přidružil Dárce onen přeštedrý ještě jiné dary nadpřirozené. Bůh obdařil první lidi nadpřirozeným darem neporušenosti, tak že »jako v ráji ani horka, ani mrazu nebylo, tak ani chtíč, ani žádostivost neurážela dobré vůle obyvatelů rajských«, sv. Augustin de Civ. d. I. 14. c. 26. a »žili svatě jako andělé.« (Svatý Chryostomus in Genes. hom. 15. n. 4.). Mimo mravní neporušenost provázela milost Boží nesmrtelnost i tělesná; v duši prvních našich

rodičů byla nadpřirozená jakási síla, která chránila tělo jejich od porušení. cf. sv. Tomáš P. 1. q. 97. a 1. Ano prarodičové naši byli obdařeni nadpřirozenou vědomostí. »Srdce dal jim (Bůh) k vymýšlení a uměním rozumu naplnil je. Stvořil jim umění ducha, smyslem naplnil srdce jejich: a dobré i zlé věci ukázal jim. Sirach 17, 5. nn. Ba svatý Augustin tvrdí: »Tak převyšovala moudrost Adamova moudrost mužů nejmoudřejších, jako let ptačí vyniká nad plazivost želví.« A konečně požívali první lidé obzvláštní blaženosti či jak Písmo svaté praví: »Postavil Bůh člověka v ráji rozkoše.« 1. Moj. 2, 8. Ano, byla to nebeská rozkoš dlíti v ráji, tak že právem mohl zvolati bohonadšný pěvec Ž. 8, 5. nn.: »Což jest člověk, že jsi ho pamětliv? aneb syn člověka, že navštěvuješ jej? Učinil's ho málo menším andělů, slávou a ctí korunoval jsi jej a ustanovil jsi jej nad dílem rukou svých«. Ach, jak dobrý je Bůh k člověku!

b) Avšak člověk nepoznal a nezachoval důstojnosti své, opustil za ta všechna neskončená dobrodiní Otce svého nejlaskavějšího, povrhl zpupně sladkou Jeho svatou vůlí a uvěřil raději bíd-nému lháři, když jej svůdně ubezpečoval: »Nikoli, smrti nezemřete — a budete jako bohové vědouce dobré i zlé.« 1. Mojž. 3, 4. 5. I rozhorlil se dobrotivý Otec nejsvětější hněvem spravedlivým, řka: »Že jsi jedl se stromu, s kteréhož jsem přikázal tobě, abys nejedl, zlořečena budiž země v díle tvém (ib. 17.) V potu tváře své budeš jísti chléb, dokavadž se nenavrátiš do země, ze které vzat jsi; nebo prach jsi a v prach se navrátiš«! I vyhnal Bůh Adama z ráje. Hříchem prvopočátečným oloupil se člověk o milost Boží a s ní o všechny ty stkvělé dary nadpřirozené, dar neporušenosti, nesmrtelnosti tělesné, oloupil se o dar obzvláštní vědomosti a rajské rozkoše, tak že mu zůstaly jen dary přirozené, ano sama přirozenost jeho byla zraněna, rozum zatemněn a vůle ke zlému více nakloněna. Ozvala se zlá žádostivost a mocnými útoky dorážela na vůli, aby ji svedla ke hříchu, tělo lidské podrobeno bylo smrti — nyní už nebylo té blaženosti pokojné, nýbrž nemoce skličovaly člověka, zhoubné živly mařily jeho práce, zvířata už se jím nedávala naprosto opanovati, nýbrž úklady strojila životu jeho — veta po znamenitých oněch vědomostech — na místo nich nastoupila nevědomost. Avšak nade všechny bolestnější byla ztráta onoho daru, kterým byl člověk v pravdě přijat za syna Božího, onoho daru, který člověka jakoby božským činil, ztráta onoho vyššího obrazu a podobenství Božího, ztráta milosti Boží. Člověk přestal býti synem Božím, přestal býti dědicem království nebeského; neboť uvrhl se v potupné poddanství hříchu a původce jeho, ďábla, stal se dědicem pekla. I zavřeno jest nebe pro syny lidské, protože uražena jest nekonečná velebnost Boží. Než člověk není s to dostiučiniti nekonečné velebnosti Boží. Ach běda! Zůstane snad na věky v okovech onoho podzemského draka?!

Ano, tak by soudil tvor omezený. Než cesty Boží jsou nevyzpytatelné a dobroty Boží není konce: »Lítostivý a milosrdný Hospodin, dlouho trávající a velmi milosrdný. Jako jsou nebesa

vysoko nad zemí, upevnil milosrdenství své nad těmi, kteří se Ho bojí«. Ž. 102, 8. 11. Mimo ona hrozná slova, jež tak strašně zazněla z úst spravedlnosti Boží, zaslechla pramáti naše jiná útěchy plná slova I. Mojz. 3, 15.: »Nepřátelství položím mezi tebou a ženou, a mezi semenem tvým a semenem jejím; onať potře hlavu tvou a ty úklady činiti budeš patě její«. A, čím dále, tím jasněji a jasněji přis. i boval dobrotivý Otec nebeský Vykupitele, až Ho také skutečně poslal — a poslal Ho, poslal Otec nebeský Syna Svého jediného, poslal Ho, aby, sestoupiv s přeslavného trůnu Božího, na prostínké jesličky do chudého chlěva v podobě služebníka svého, místo chvalozpěvů nebeských a služeb prokazovaných kůry andělskými po 33 leta snášel bídy a svízele života pozemského, ba aby byl hanoben, bičován, uplván, trnín korunován, ano, aby na potupné dřevo kříže jakoby lotr největší hrubými hřebky přibit jsa ve hrozných bolestech ducha vypustil. V takové strasti vydal Otec Syna Svého jediného — a pro koho to? Pro zpupného a pyšného člověka, který dal přednost nejbídnějšímu lháři pekelnému před nejsvětější vůlí Boží! Ó jak dobrý je Bůh k člověku!

Dal člověku, co měl nejdražšího, Syna Svého jediného. Pro člověka Bůh takřka vyčerpал Svoji všemohoucnost — učinil zázraky největší, zázraky nejtajemnější. Aby totiž připravil důstojný stánek božskému Synu Svému, ochránil Marii Pannu před hříchem prvopočátečným. — Jediná dcera pokolení lidského z rodu Davidova jest bez poskvrny hříchu prvotního počata. Jaká to výsada, jaký to zázrak! A s ním zrovna druhý nemenší. Božská přirozenost spojená jest s lidskou v jednu božskou osobu. A proč vykonal Bůh takový div? Aby jako pouhým slovem Svým stvořil člověka — tak zase dílo daleko obtížnější, dílo vykoupení lidského z poroby hříchu dokonal slovem Svým, ale Slovem vtěleným, Bohočlověkem. Nebe dosud zavřené otevřeno jest. Bůh ochoten je zase k Sobě v radost věčnou přijati člověka, aby se přiúčastnil božské slávy Jeho až na věky, a tak došel původního účelu nadpřirozeného. Abychom pak tím snáze tohoto nadpřirozeného účelu došli, dal nám Otec nebeský v dobrotě nejlaskavější i vhodné prostředky. Zjeviv Svou svatou vůlí, ukázal nám cestu, po které máme k Němu kráčet; a abychom na této cestě neumdlévali, Bůh Sám skryl se v prostičkých způsobách chleba a vína a dává se nám za posilující pokrm, za pokrm živící do života věčného. Ano Syn Boží se nespokojil v neskonalé dobrotě Své tím, že krvavou obětí na kříži najednou všecky vykoupil, nýbrž chtěl a chce také jednotlivým věřícím nevýslovné zásluhy Své přivlastniti. — A proto se denně ještě bezpočtukrát nekravě na oltářích obětuje při mši svaté Bohu Otcí nebeskému v obět příjemnou za hříchy jednotlivců, aby je Otec nebeský na milost přijal. Proto také ustanovil Syn Boží, Vykupitel náš, svaté svátosti, aby jimi milost Boží, jako prameny vody živé z přeplývající studnice, t. j. ze mše svaté, prýštila do duší, jež dobré vůle jsou, aby je posvěcovala a k životu věčnému schopnými činila. A to všechno: Nepsokvrněné početi Panny Marie, vtělení Syna Božího,

život Jeho pozemský, Jeho učení, potupná smrt, oběť mše svaté, svaté svátosti, to všechno jsou nadpřirozené dary Boží k člověku, jsou to dary, kterými má býti člověku usnadněno dojití posledního daru nadpřirozeného, totiž věčné spásy! Hle! dar na dar tu nakupen! Ó, jak dobrotiv je Bůh k člověku!

Jak nevděční bychom byli, kdybychom Boha dobrotivého a laskavého nemilovali! Vypravuje se o Japanech, že když se jim evangelium kázalo, když vyučování byli o kráse, velikosti a neskončené milosti Boží a zvláště o tom, co Bůh pro lidi učinil, že totiž Syna Svého jim dal, aby za ně umřel, je vykoupil a spasil, slyševše to, ve sladkém prý vytržení zvolali: »Ó, jak veliký, jak dobrotivý a jak laskavý je Bůh křesťanův!« Když však zvěděli, že je zvláštní přikázání, ktercz Boha milovati velí a tomu, jenž Ho nemiluje, vyhrožuje trestem, náramně prý ustrnuli: »Kterak to možná?« řkouce; »k čemu takové přikázání? Což je třeba lidem přikazovati, aby Boha milovali? Zda není největší štěstí Boha milovati a největší neštěstí Boha nemilovati?« A když konečně slyšeli, že jsou vskutku lidé, kteří Ho nemilují, ba urážejí, s hořkostí prý zvolali: »Ó, ten hříšný nevděčný lid!«

Nuže, draží v Kristu, nebudme k Bohu nevděční! »Milujme Boha, poněvadž On první miloval nás.« I. Jan 4, 19. Ale »pravá láska k Bohu,« jak praví svatá Teresie, »nezáleží v prolévání slz aniž ve sladkých citech srdce, nýbrž v tom, abychom Bohu pokorně, spravedlivě a rozhodně sloužili.« Protož, draží v Kristu, obdrževše takové množství darů netoliko přirozených, nýbrž i nadpřirozených ze štědré ruky Boží, skutky dokažme za ně vděčnost svou k Bohu! Jakými skutky se máme vděčnými prokázati, jak máme plniti vůli Boží, učí nás právě dnešní svaté evangelium slovy: »Milovati budeš Pána Boha svého, z celé duše své a z celé mysli své a ze všech sil svých!« A »milovati budeš bližního svého jako sebe samého!« Tak znějí obě přikázání lásky. Milujme tedy, draží v Kristu, Boha, Otce svého nejdobrotivějšího z celého srdce, ze vši mysli a ze všech sil svých! Milujme Ho každou myšlénkou, každým přáním, každým skutkem! Nemilujme myšlének špatných, nekalých, nýbrž Bůh budiž at přímo, at nepřímou předmětem našeho myšlení; netužme po ovoci zakázaném, po radostech nedovolených, nýbrž touha naše nes se vždy k Bohu a ke spáse vlastní; řeč naše nebudiž rouhava, ani lživa a utrhačna, nýbrž přímá vždy a číře pravdiva! Ani skutky nerušme spravedlnosti. Piňme svědomitě povinnosti své křesťanské i povinnosti stavu svého! Práva bližního neporušujme, nýbrž všude každému dobře číňme a pomáhejme! Ano, pomáhejme hlavně v tyto zlé časy bližnímu netoliko v bídě tělesné, nýbrž i duševní! Ustrňme se nad chudáky hlady hynoucími, slitujme se nad žebráky bídě oděnými, pomáhajíce podle možnosti! Snažme se však také, a to hlavně vzorným příkladem, obracet k Bohu bezbožné hříšníky; neboť příklad táhne, příklad hřmí! Tak žijíce, dokážeme nejlépe, že milujeme Boha, že vděční jsme Bohu za nesčetná ona dobrodini; a nestihlá dobrota Boží poskytne nám i posledního nadpři-

rozeného daru, slávy věčné tam v nebesích, tak že na posledním soudu i pro nás zavznějí radostná ona slova: »Pojďte, požehnaní Otce mého, vládněte královstvím, které vám připraveno od ustanovení světa!« Mat. 25, 34. Amen. Dr. Frant. Ehrman.

O slavnosti růžencové.

Svatý růženec nejlepší zbraní!

Královno sv. růžence, oroduj za nás!

Nejmilejší v Kristu! Nedávno konali jsme slavnost jmenin blahoslavené Marie Panny. Byla to památka na slavné vítězství, kterého dobyla křesťanská vojska nad Turkem u města Vídně (1683) za zvláštní pomoci Marie Panny, jejíž jméno přesvaté dal jim za heslo slavný turkobijce, král polský Jan Sobieski, když jim kázal z Lysé hory udeřiti na nepřítele. Dnes slavíme opět slavnost Marie Panny a opět památku na slavné vítězství, kterého dobyla křesťanská vojska nad tureckým loďstvem u Lepanta za zvláštní pomoci Marie Panny. Je tomu již dávno (1574), proto připomeneme si toho, abychom věděli, jak dnešní slavnost povstala a k čemu nás nabádá.

Turecký sultán, Selim II., zanášel se smělymi plány válečnými, chtěl rozšířiti víru a panství lží proroka Mahomeda co nejdále v západní Evropě. Balkánská knížectví a království padala Turkům v poddanství jedno za druhým; proto umínil si mocný sultán prorazit dále: Vídeň a Řím byly cílem jeho válečných choutek. Památným jest v té příčině jeho výrok, že chrám svato-Petrský v Římě promění v konírnu, a že z oltáře a hrobky svatých apoštolů učiní pro dobytek koryto!

Té doby seděl na stolci Petrově sv. papež Pius V. Vida hrozící nebezpečnosti, napomínal křesťanská knížata, aby se sjednotili a na společného nepřítele vytáhli. Po dlouhé snaze a veliké oběti podařilo se papeži sehnati křesťanské loďstvo, kterému velel proslavený té doby Don Juan Rakouský. Než loďstvo křesťanské vyplulo na moře vyhledat Turka, posvětil mu sv. Pius V. hlavní nový prapor, na němž byl obraz Panny Marie růžencové, pod jejíž ochranou křesťanské vojsko důvěrně se postavilo. Čím čtenějším byl nepřítel a čím pevnějšími byly lodi jeho, tím pevnější a větší byla důvěra, kterou vojska naše měla v Královnu růžencovou, která se nad hlavami jejich na hlavním praporu vznášela. A dobře činili vojínové křesťanští, že se odporučili Marii Panně! V krvavé bitvě, která právě v ten den a v tu chvíli se udála, ve kterých konalo Bratrstvo růžencové v Římě pobožnost růžencovou a veřejný průvod za vyprošení vítězství zbraním křesťanským, zatím co potajmu v komnatě Vatikánské modlil se na tyž úmysl svatý růženec papež Pius V., v ten den a v tu chvíli přispěla

vojskům našim blahoslavená Maria Panna. V životě sv. Pia V. vypravuje se, že náhle v modlitbě růžencové ustal a jako by hlas jakýsi slyšel, zvolal: Bohu dík! Naši vyhráli! A bylo tomu skutečně tak. Tu chvíli a v tom okamžiku, ve kterém Bůh zjevil to služebníku svému, poraženo bylo turecké loďstvo tak dokonale, že se od té doby na moři nevzpamatovalo! Všichni připisovali neočekávané vítězství Marii Panně. Proto naporučil papež, aby v celé Církvi na památku tohoto velepamátného dne slavívala se první neděle říjnová jakožto slavnost růžencová, a blahoslavená Panna aby se zvala Královnou sv. růžence.

Nejmilejší v Kristu! Veliké boje, které s Turkem mívali staří křesťané, veliké boje, i když v jiné způsobě a s jiným nepřitelem, máme i my. Od rána do večera plno lopocení, strádání, svízeli, práce, pokušení a rozličných nebezpečností obklopuje nás, tak že téměř ani chvílky klidné a pokojné nemáme. Bojujeme s tělem, s ďáblem, se světem; bojovujeme s hříchem, bojovujeme s pokušením a zlým příkladem. Všichni známe svou křehkost a nestálost, všichni známe Pavlův výrok, že nebude korunován, leč kdo řádně byl dobojoval a do konce vytrval. Z té příčiny rádi saháme po pomoci, kterou nám nynější svatý Otec Lev XIII. nabízí, když nás k růženci zve a jeho spásenosné užítky tak velice vychvaluje. Celý říjen máme mít v rukou sv. růžence, buď zde v domě Božím, neb onde, v domě svém. Poslechněme jako praví křesťané svého vojevůdce, svatého Otce, odějme se v tento střelám vzdorný pancíř, ve sv. růžence, jenž bude zároveň naší nejlepší zbraní proti:

I. s v ů d n ě n e v ě ř e, která dnešního dne všudy se vtírá; bude zároveň nejlepší zbraní proti

II. t y r a n s k ý m n á r u ž i v o s t e m, které dnešního dne téměř všudy pole opanovaly a všechno zotročily.

K tobě pak, královno růžencová, obracíme prosebné zraky, abys nás přioděla štítem svým, svatým totiž růžencem a doprovázela přímluvou prosby naše k Trůnu Boha Slitovníka, Jehož vůli přesvatou i v nejtěžších bojích a v největších nebezpečnostech plniti chceme!

P o j e d n á n í.

I.

Nejmilejší v Kristu! Neblahé časy, do kterých dnešní slavnost nás uvádí, byly nad pomýšlení krutými. Nám nyní zdá se skoro nemožným, čteme-li, co tehdy Turci tropili, jakou hrůzu na národy posílali, kdekoli se s půlměsícem objevili. Pytle uřezaných nosův a očí, které z křesťanských zemí do Cařihradu posílávali, zástupy otrokův žen a dětí, vypálená města, vydrancované vesnice, zpuštěná pole, zabitě obyvatelstvo, jež nepohřbeno na zemi leželo, cti a majetku jsouc zbaveno, všechno to, o čem nám letopisové dob těch vypravují, všechno to jest pravdivo. Jaká hrůza a jaký strach otrásal křesťanskými našimi zeměmi a jejich obyvateli,

viděti z toho, že Církev římská dokonce i zvláštní mši »Proti Turkům« ustanovila, aby Boha ku pomoci pohnula.

Než nejen majetek, řeč, zem a svobodu uchvacoval našim předkům krvelačný Turek, nýbrž víru, čest a mrav. Kdekoli vkročila noha turecká, všude padaly křesťanské obrazy, kříže, chrámy, oltáře a sochy, všude vztýčen půlměsíc, zlověstný to odznak lži proroka Mohameda.

Nyní již si vysvětlíte nejen bázeň a strach našich předků před Turkem, ale i nenávist a hněv, kterými proti němu pláli a kterých mu i u Lepanta zakusiti dali. Nejen majetek, bezpečnost rodin a svoboda země, nýbrž i víra svatá, v níž naši předkové pevnějšími, než jsme my, bývali, sjednocovaly a svolávaly je proti půlměsíci do boje a vedly k vítězstvím, nad něž v dějinách lidstva nenajdeš vzácnějších.

Nač to vykládám, nejmilejší? Půjdeme snad i my s Turky bojovat? Hrozí snad i nám, naší svobodě, zemi a víře nebezpečnosti? Válečné nebezpečnosti od Turků nám, naší svobodě, zemi a víře v okamžiku nehrozí, avšak mýlil by se, kdo by v přítomné době neviděl nebezpečnosti, které nám, naší zemi, svobodě a víře hrozí od nepřátel horších Turka, od nepřátel, kteří pod korouhví osvěty a vzdělanosti vrhají se na nás, olupujíce nás o pravou víru a tím i o pravou svobodu, spokojenost a mravnost. Proti těmto nepřátelům musíme do boje, musíme sjednoceně a nadšeně, jak chodívali naši předkové, když jim Turek hlásal, že lepším půlměsíc nežli kříž!

Kdo z vás, drazí křesťané, chce se přesvědčiti o nebezpečnosti, které nám z této strany hrozí, kdo z vás chce poznati pokrok, který moderní nevěra i v naší zemi dělá, vezmi si do rukou přčetné časopisy, noviny a knihy, které se u nás vydávají, pilně čítají, a uvidíš, že téměř všechny více nebo méně chovají se nepřátelsky ku křesťanské víře a katolické Církvi. Kdo se chceš přesvědčiti o nebezpečnosti, které sv. náboženství z této strany hrozí, zajdi si na dělnické tábory a slyš řeči, které se zde z nespokojených srdcí proti Bohu a lidem, proti oltáři a trůnu ozývají; kdo se chceš přesvědčiti o nebezpečnosti, které z této strany hrozí, zajdi si do našich kostelů ve dny největší a nejsvětější celého církevního roku, a hledej v nich nešťastné dělníky, svedené řemeslníky, nafoukané měšťáky, učitele, doktory, úředníky, professory, a přesvědčíš se, že je — ne-li úplná nevěra — aspoň nejhroznější náboženská lhostejnost a lenost úplně opanovaly a zotročily. Kdo se chceš přesvědčiti o nebezpečnosti, které z této strany hrozí, přečti si lži svobodomyšlné řeči moderních pokrokářů a slyš, co povídají o manželství, o panenství, o náboženství, o kněžství, o Církvi, ano i Pánu Ježíši, a přesvědčíš se, že zde opanovala pole protináboženská zůřivost a úplná bezbožnost. V mnohých rodinách a časopisech nemá místa Kristus Pán, za to blýskají se za zlatými rámcí Hus, Žižka, Komenský a mnozí jiní, kteří se proti »Římu« a katolické Církvi »proslavili«. Naši »výtečníci a vůdcové« při každé příležitosti vykládají o zásluhách

Českých Bratrů, Husů, Jeronymů — o Kristu Pánu a o katolické Církvi, která jako všude tak i u nás v ohledu kulturním, školním a osvětovém nepopíratelných zásluh si získala, nevědí a nepovídají ničeho anebo jen velmi málo a s patrnou nechutí. Ano, tak daleko jsme v té příčině zabředli, že na vysokých našich školách pražských vykládají o Kristu Pánu »psychologicky« dle Renana nevěřce, a tvrdí, že prý učení o božství (Logosu) Krista historického zatemňuje. Chceš-li se přesvědčiti o nebezpečnosti, které z této strany nám hrozí, přečti si knihu známého filosofa, jenž svým posluchačům tvrdí, že prý Kristus Pán nekázal filosofům odpírati zlému, ačkoli z otčenáše o této lži víš, že Pán Ježíš modliti se kázal »a neuved nás v pokušení«. Nebudu dále mluvit o tom, neuvedu knih, v nichž vychvaluje se nevěra, ba dokonce Mohamedovo učení proti křesťanství (Drapper), neuvedu křiku, který liberální listy spustily, když jsme žádali náboženské školy, pomlčím o tom a mnohém jiném, dáváje ti rozpoznati nebezpečnosti, které nepopíratelně jest zde, které pohltilo mnohé a zničí ještě více, nebude-li záhy a důrazně odpíráno jemu.

A tu, křesťané draží, jeví se sv. růženec výtečnou zbraní. Každíčkový jeho děj, každíčkové jeho slovo, každíčkový nástroj, každíčkové místo, každá osoba hlásají čistou, svatou viru Krista Pána, kterou musíme postaviti proti moderní nevěře a náboženské lenosti svých svedených rodákův a bratrů. Jak výtečným odznakem katolické viry jest svatý růženec, nejlépe poznáš, když se jím na chvíli před odpůrci ozdobíš. Nemluv jím o víře a nevěře ani slovička, neškarce se na ně, nevytýkej ničeho, a přece uvidíš, že tě nesnesou, že se hned na tebe a tvou zbraň vrhnou, ne aby tě poučili a o bludě přesvědčili, ale aby tě potupili a zhanobili, poněvadž jinak proti té zbraní, proti sv. růženci, rady ani pomoci si nevědí. Z toho suď, jakou zbraní jest sv. růženec, a dobře-li jsem volil, když jsem ti jej proti moderní nevěře a náboženské lenosti odporučil!

Zajímavou jest otázka: Proč mají nevěrci a náboženští lenoši takový vztek proti sv. růženci, jež napořád vyhlašují velice nepatrnou a směšnou věc? Pravdivá odpověď zní: Zlobí se na růženec a nesnesou ho pro velikolepé pravdy věroučné i mravoučné, které v růženci jsou obsaženy, tak prostince pověděny a znázorněny, že jich kde kdo pochopiti může! Věz, můj milý bratře, že tato věc onou osou, kolem níž všecko se otáčí. Mám tě snad o tom přesvědčiti? Tedy slyš!

Nejvznešenější pravdou každého náboženství jest, že nad světem vládne prozřetelný Bůh, Jenž o všechny tvory otcovsky se stará. Tuto pravdu hlásá ti hned první tajemství svatého růžence »Zvěstování Marii Panně« poučujíc tě o tom, že Bůh slitovník poslal Syna Svého v panenské lůno, aby člověka hříchem zkaženého napravil, k nebi přivedl, čili vykoupil. — Druhou pravdou a to pravdou nejvznešenější jest, že Bůh odpouští člověku hříchy, činí-li pokání. Tuto pravdu blahodárnou zvěstuje ti na růženci v druhém (bolestném) oddíle třeba ten němý kříž, na němž umřel

Pán Ježíš, aby svět vykoupil a hříchů sprostil; zvěstuje ti třebaš i ono večeradlo, do něhož chvátáš s z mrtvých vstalým Spasitelem k apoštolům svatým a posloucháš Jeho řeč: Přijměte Ducha Svátého! Komu odpustíte hříchy, odpouštějí se mu a komu zadržíte hříchy, zadrží se jemu! Třetí konečně vznešenou pravdou náboženskou jest víra, že jednou z mrtvých vstaneme a odplatu obdržíme, každý dle toho, co jsme v životě činili dobrého i zlého. Na této pravdě zakládá se nejen blažená věčnost, nýbrž i spokojená a spravedlivá přítomnost, jak uznávají všichni rozumní lidé i když katolické víry nejsou. A hle! I této pravdě učí tě svatý růženec celým oddílem třetím, v němž předvádí tobě tajemství slavná od z mrtvých vzkříšení Páně až do korunování v nebesích Marie Panny.

Jsou ještě jiné věroučné pravdy, které sv. růženec tak krásně hlásá, ale nemohu jich dnes vykládati, chci v čas konce dospěti. Povím proto ještě o pravdách mravoučných, které ve sv. růženci všechny se střídají a proto kámen úrazu sv. růženec nevěrcům dělají. První vzácnou pravdu mravoučnou zvěstuje nám kolébka Spasitelova, tvrdé totiž jesle, v nichž spočinul, na svět přijda. Kolébka tato hlásá neutlumitelným hlasem: Pokora je základem křesťanského života. Vedle kolébky postavený vidím veliký kříž, a ten opět hlásá: Utrpení jest průpravou křesťanského života. Vedle kříže vidím temný hrob, a ten dunivým hlasem volá: Pomni, že prach jsi a v prach se obrátíš!

Drazí křesťané! Nečekejte, že dále rozvinu načatý obraz. Vaše lásky dobře vědí, že by mně nebylo v tom těžkým pokračovati, nechám však toho vašemu přemýšlení a doufám, že jsem i tím málem dosti pověděl a vás přesvědčil, že sv. růženec obsahuje nejen krásné pravdy věroučné, nýbrž i mravoučné a že by právě proto všem lidem dobré vůle měl býti milou zbraní, každodenní modlitbou. Nepřátelé sv. růžence nemohou rozumným způsobem ničeho proti mnou uvedeným pravdám namítati, jelikož nemohou popřítí, že v růženci přicházejí a že skutečně jsou překrásny a na nejvýše uslechtily. Brojí-li tedy proti sv. růženci, brojí proti pravdě a dobrému svému přesvědčení i když se k tomu přiznati nechtějí a nám místo sobě všelijak nadávají. Kdo se z nás zásadami těmi řídití bude, před lidmi i před Bohem obstojí a nepropadne na pospasy divé nevěře náboženské a lhostejnosti, která dnešního času otravuje srdce lidská, činíc je drzími proti Bohu a bezohlednými proti bližnímu. Ať se mluví co se mluví, pravdou zůstane na věky: člověk věřící je spokojenějším sám v sobě, trpělivějším k jiným, spolehlivějším v povinnostech, užitečnějším lidstvu. Nevěru doprovází nestálost, faleš, podvod, nepoctivost a zklamání. Z té příčiny držíme se ochranného štítu, svatého růžence, a hledejme v něm pomoc proti moderní nevěře a náboženské ospalosti, které tolik lidí zkazily, kazí a ještě kazí. Pod praporem královny růžencové zvítězili křesťanští předkové naši proti mohamedanismu, pod praporem královny růžencové zvítězíme i my, jejich potomci, proti nevěreckému modernismu!

II.

Nejmilejší v Kristu! Známo jest láskám vašim, že božský Spasitel jedenkráté pravil »Chce-li kdo za mnou přijíti, zapři sebe sama, vezmi kříž svůj a následuj mne.« Těmi slovy naporučil milý Pán Ježíš nejen křivdy, protivenství a příkoří trpělivě snášeti, nýbrž i všeliké náruživosti a nedovolené náklonnosti v sobě i mimo sebe náležitě potírati. Snad žádné poučení, které zůstavil světu požehnaný Spasitel, snad žádné nebylo tak nemile přijato a nenalezlo tak málo přívrženců, jako právě toto učení o sebezapírání. Kdo zná lidi a sám sebe, musí právě v tom spatřovati důkaz, že odkryta tím byla vzácná a lidstvu nad míru potřebná pravda, jelikož člověk nejvíce proti tomu bývá, co se mu nelíbívá i když mu na výsost přispívá. Není věru nadarmo psáno: »Inimici hominis domestici ejus, hlavními nepřátely člověkovými jsou jeho domácí.« V našem případě jest on sobě sám, poněvadž si nerozumí, nechťe plniti, čeho spravedlnost a potřebu nutnou v sobě cítí. Kdyby se mne někdo otázal: Kdy bude lépe na světě? Odpověděl bych: Až lidé plniti budou přikázání Spasitelovo: »Zapři sebe sám;« t. j. až krotiti budou své náruživosti!

Když jsem vám pověděl o učení Páně, měl bych také pověděti o jednání lidí s ním, vlastně proti němu. Tu bylo by mně však vypočítávati věci, chyby a neřesti, které před soudem světským za často projednávají se; tu bylo by mně s hanbou a žalem vyprávěti případy, které i divochů jsou nedůstojny, neřku-li vzdělaných a osvěcených lidí; tu bylo by mně prositi za odpuštění spravedlnost, cudnost, poctivost, lidskost a jiných více. Bolí mne srdce, pomním-li všeho, co se ve světě nyní děje, v čem si lidstvo nyní libuje. Představím-li si ty steré náruživosti, které lidstvem lomcují, — představím-li si všechny ty naše hněvy, závisti, nenávisti, nepřátelství, smilstvo, labužnictví a požitkářství — zdá se mně, že stojím na břehu rozbouřeného moře, v němž ječivé vlny za hrozného jeku na vše strany vrážejí, jako by všecko zničiti a uchvátiti chtěly. Ano, dnešní společnost lidská podobá se ve svých vášních rozbouřenému moři, a tu ovšem velmi těžko lze se zachrániti.

Říkává se: Kdo se topí i stébla se chytá. My víme, že v náruživostech všichni se topíme. Jeden hněvem, jeden vilností, jeden zlostí, jeden nepřátelstvím, jeden závistí, jeden nedbalostí a každý něčím se topíme, proto pozor, abychom nepropásli záchranného lana, jež se nám podává v podobě svatého růžence. Kdokoli vezmeš do rukou růženc svatý a cítíš ve své duši zuřiti náruživost, představ si živě před oči druhý čili bolestný díl sv. růžence a buď přesvědčen, že, máš-li v sobě trochu lidskosti, máš-li v sobě trochu víry a k sobě trochu lásky, najdeš v tomto díle sv. růžence výtečnou zbraň, kterou bys ochránil se proti všem náruživostem, ať dorážejí odkudkoliv a jakkoliv. Či je snad možno člověku, jenž neztratil soustrast a cit, je možno dívati se na trpícího Krista Pána a nepocítovati při tom pravdivé

bolesti? Ptej se jen svého svědomí, drahý bratře, ptej se jen, proč trpěl Kristus Pán tolik potupy, tolik muk, tolik bičování, tolik ran, a odpoví ti, že za tebe, za tvé chřichy, kterých ploditelkou byly zuřivé tvé náruživosti! Kdo jsi pyšným, pohled na trním korunovaného Krista! Kdo jsi zlostným, slyš Piláta, kterak se diví, že Kristus Pán na taková svědectví rouhavá a křivá ani slovíčka nemá! Kdo jsi pomluvačným, podívej se na zkrvácená ústa Kristova a ztlučené Jeho tváře! Kdo jsi labužníkem, podívej se na žluč a ocet, kterým Spasitele napájeli. Kdo jsi nelaskavým, podívej se na probodené Kristovo srdce. Kdo jsi netrpělivým, podívej se na těžký kříž a na odřená ramena Kristova. Kdo jsi lakotným a ziskuchtivým, podívej se na Krista umírajícího, Jenž nemá, kam by hlavy sklonil, Jenž na cizím dřevě umírá a v cizím hrobě odpočívá!

Obraz, který namalovaný máš v bolestném růženci, je tak velikolepým a působivým, že ne tisícům, nýbrž milionům lidí vynutil hořké slzy a bolestný soucit; obraz, který namalovaný máš v bolestném růženci, je tak velikolepým a působivým, že i největší hříšníci nemohli naň patřiti, aby se v hloubi duše nezatřásl, k Bohu neobrátili a přísného pokání nedělali. Mám ti uvést nějaký příklad? Pohled na lotra, jenž umírá vedle Krista Pána a slyš jeho soustrast s Pánem! Rozumíš při tom tlukotu svého srdce? Práví ti, že i lotrem hnulo bolestné umučení Páně, a že ty horším byl bys lotra, kdybys pokání nedělal a s milým Spasitelem slitování neměl. Otřes se, duše křesťanská, a zhroz se děsného znamení, které na sobě pozoruješ, nenacházíš-li zbraně a pobídky proti hříchům a náruživostem ani v bolestném růženci, jenž ti takové pravdy a naučení podává! Cítíš-li dnes ve své duši předhůzky, máš-li strach před věčností, uznáváš-li nutnost nápravy a opravdového pokání, nerozmýšlej dlouho ani neodkládej, nýbrž poslechni hlasu Ducha Svatého, jenž ti praví: »Hodie si vocem ejus audieritis, nolite obdurare corda Vestra. A kdybyste dnes hlas Jeho uslyšeli, nezatvrzujte srdcí svých!«

Mám za to, milý křesťane, že porozuměl jsi slovům mým, že jsi ucítil, jak mocná jest pravda, která se v nich skrývá, a jak užitečným ti bude, zachováš-li se dle nich. Mám jen jednu ještě k tobě prosbu. Zachovej si toto přesvědčení, jež ne já, ale tvé svědomí na tobě vynutilo, zachovej si je a buď mu věren!

* * *

Nestyďte se, křesťané drazí, za svatý růženec, ale mějte k němu úctu a důvěru v těžkém životě pozemském. Růženec jest odkazem a památkou po vaší milé Matce nebeské, Marii Panně! Růženec jest odkazem a památkou po vaší matce pozemské, po vychování otcovském, po nevinném mládí, ve kterém tolik radosti v srdci jste mívali, když jste sv. růženec dostali a se jej modlivali! Růženec jest odkazem a památkou, kterou si do hrobu vezmete, až před spravedlivého Boha půjdete. Růženec jest jistotou a zárukou, že ruce vaše, jež na něm se modlivaly, spíše budou Pánu Bohu milý, když se k němu pozvednou a za milost prositi budou.

Neohlížejte se, nejmilejší v Kristu, co tomu svět řekne, uvidí-li vás s růžencem v ruce. Od nevěrcův a náboženských lenochů neučte se svatému náboženství ani pobožnosti. Nestydí-li se nevěrci za nevěru a náboženští lenochové za lhostejnost, nestyďte se ani vy za víru a růžencovou pobožnost. Nebuďte tak chabými, abyste se svým přesvědčením před takovými zkrachovanými nešťastníky schovávali nebo styděli. Počínejte si všude, tedy i na veřejnosti a ve společnosti jak ona rázná dáma katolická, která jakémusi posměváčku, proč nejídá v pátek masa, před celou společností odsekla: V mém domě jedí v pátek maso jen pes a kočka, najdou-li je někde. Vy proto dobře uděláte, když mně a mému domu ode dneška pokoj dáte a jinde se po společnosti ohlédnete! Jsou to ostrá slova, ale zasloužil si jich nevěrecký mluvka. Následujte příkladu zmíněné paní a zastaňte se náboženství a svaté víry proti každému a všudy. Aby pak slova vaše byla účinná, doprovázejte je skutky, to jest: žijte, jak věříte! Dopadnou-li na vás pokušení a svízele a zazdá-li se vám boj, který bojovati budete, bojem těžkým, vzpomeňte oněch bojů svých křesťanských předků, ve kterých krev prolévali, statek a hrdlo obětovali, aby svaté víry se zastali a ji před nepřítelem uchránili. Pocítíte-li v srdci slabost a v bojování nestálost, pocítíte-li, že vám nepřítel zasadil rány, že jste v tom neb onom proti své víře chybili, obraťte prosebné oči a růžencem ověčené ruce k té, k níž u Lepanta pohlížely voje křesťanské, volající tak dlouho »Oroduj za nás«, až se jáсотem sterým rozlehlo: »Victoria! čili: Maria, ty jsi nám zvítěziti pomohla.« Amen. Filip Jan Konečný.

Řeči příležitostné.

Řeč při svěcení nové školy. *)

Jaký účel má škola; čím ho dosáhne; kdo musí hlavně spolupůsobiti.

»Marní zajisté jsou všickni lidé, v nichžto není známosti Boha.«

Moudr. 13, 1.

Ano, nejen marný a neužitečný, nýbrž i škodlivý jest život člověka, který nezná Boha ani rozumem, ani srdcem, ani vůlí svoji, vším svým životem.

To přesvědčení chováte zajisté i vy, milí osadníci Únětíctí. Zajisté uznáváte, že i život dítek našich marný, nicotný, ano pro vás pln zármutku a hanby by byl, kdyby nebylo u nich známosti

*) V Únětících dne 14. října 1894.

Boha. Souhlasíte zajisté, že »bázeň Hospodinova jest počátek moudrosti«. Přísloví 1, 7.

O tom poučuje mne přání vaše, aby dům tento, věnovaný výchově a vzdělání mládeže, vysvěcen byl. O tom poučuje mne přání vaše, aby v prostorách těchto vanul Duch Boží, kázeň svatá, a tak do rodin vašich vraceli se vám odtud dívky, které by byly radostí vaší, potěšením a chloubou!

A jaký úkol vážnější mohu já v této chvíli naplniti, leč utvrdím-li vás v tom vašem přesvědčení, že marna by byla všecka vaše tak veliká oběť, marna by byla všecka ta léta dítek vašich zde ztrávená, kdyby odtud vyšly bez známosti Boha!

Proto chci odpověď dáti na tři otázky:

I. Jaký úkol má škola?

II. Čím dosáhne ho?

III. Kdo musí hlavně spolupůsobiti?

P o j e d n á n í.

I.

Jaký úkol má škola?

Slyšme, co o něm praví zákony školní; praví: »Školy obecné zřízeny jsou k tomu, aby dívky v nábožnosti a mravnosti vychovávaly, ducha jejich vyvíjely, a byly základem, by se z nich stali hodní lidé a občané«.

To jest jinými slovy: školy jsou zřízeny k tomu, aby se dívky naučily znáti Boha, znáti Jeho mravný zákon, a všecken život svůj dle víry a zákona mravního zařizovati. To jest to samé, co kniha M. krátce dí: Marní zajisté jsou všickni lidé, u nichž není známosti Boha.

Tento úkol měly školy od starodávna.

Kdo z nás jsme chodili ještě do té staré, beze všeho práva tak kaceřované školy, dobře se pamatujeme, když nás otec přivedl poprvé do školy, že řekl učiteli: Tak ho již přijměte na starost, aby se naučil Boha znáti a co jiného v životě potřebovati bude; a mějte s ním trpělivost.

Úkol národní školy i podle zákonů nových jest: vypěstovati dívky v pevné náboženské karaktery, učiniti je uvědomělými křesťany, aby byli z nich spolu hodní lidé a občané.

Vychovati dívky, toť v první řadě hlavní úkol školy. Napřed srdce, potom vůle, a teprv v třetí řadě rozum. Takový postup musí býti ve škole — a kde jest jiný, tam odtud vychází dívky, o nichž v dalším životě jejich platí: »Marní zajisté pak všickni lidé, v nichž není známosti Boha«; aneb co praví Sirach 16, 7.: »Národu nevěřícímu rozpálí se hněv«.

II.

Čím dosáhne škola toho účele? Pomocí náboženství Ježíše Krista!

a) Slyšeli jsme, že první úkol školy jest, naučiti dítky Boha znáti. Smí se toho odvážiti tak zvané rozumové náboženství?

Přátelé drazí! Jaká to klopotná práce byla pro ty nejslavnější mudrce pohanské: Sokrata, Platona, Aristotela, aby dopátrali se té pravdy: zdali jenom jeden Bůh. A chtělo by se tvrditi, že každý pěstoun mládeže jest Sokratem, aneb Platonem, aneb Aristotelem?

Čteme sice v knize Moud. 13, 9.: »Nebo, jestliže tak mnoho mohli věděti, že uměli svět posouditi: kterakž jeho Pána snáze nenalezli? »Ano, dalo by se souditi, že každý, jenž se počítá mezi vzdělané, věří v Boha a Jeho vyznává; ale neučí zkušenost, jak pýcha, zlá vůle a různé vášně kalí rozum lidský? Což neučí zkušenost, jak mužové dosti vzdělání slovem i písmem Boha upírali, a že mnohý z nich teprv na smrtelném lůžku zvolal: »Pater peccavi! Zhřešil jsem Pane a Bože můj, že jsem Tebe zapíral?«

Ten úkol, učiti dítky Boha znáti, nenaplní srdce náboženství rozumové, neb to by jejich zdravý rozum úplně pomátlo. Úkol ten naplní jenom náboženství Ježíše Krista, které jsouc učení Syna Božího, postaveno jest na pevném základě, a základ ten jest: víra! A jenom o náboženství Ježíše Krista platí, Přísl. 30, 5.: »Všeliká řeč Boží ohněm zkoušena jest«.

Přátelé drazí! Naše doba trpí chorobou velmi povážlivou, a tou jest: neúcta ke vši autoritě. A kdo zavinil chorobu tuto? Zlehčena byla autorita Boha — ký div, že autorita lidská za své vzala. Kdo nemá úcty k Bohu, nemá úcty k žádnému člověku!

A kdo se odváží tvrditi, že dítky vezmou sobě ze školy pro další život svůj úctu k zákonům lidským a k vrchnosti všeliké — nebude-li jejich víra v Boha spočívati na základě pevném?

b) Druhý úkol školy jest, naučiti dítky znáti mravný zákon. Tážu se: Stačí-li na to pouhý lidský rozum, pouhý lidský příklad?

Slovutný německý paedagog, protestant Dörpfeld napsal: »Mravouka beznáboženská nemá s pravou etikou (mravností) žádné větší podobnosti, nežli vejce zkažené s vejcem zdravým«.

A stačí dítkám příklad člověka, aby ho mohly následovati? Který pěstoun mládeže smí o sobě zvolati: Kdo z vás mne může viniti z hříchu? Ten úkol, naučiti dítky zákon mravný znáti, naplniti může jedině mravouka křesťanská, která za základ svůj má zjevený mravný zákon Boží a příklad Ježíše Krista, který zůstane nejkrásnějším a nedostižným idealem mravného života.

Jenom o této mravouce křesťanské platí slova Sir. 1, 5.: »Studnice moudrosti jest slovo Boha na výsostech« a opět slova jiná: »Synu, přijímej učení od mladosti své a až do šedin nalezati budeš moudrost«. Sir. 6, 18.

c) Konečný úkol školy jest navésti dítky k tomu, aby všecken život svůj dle náboženství svého a dle zákona mravného zařizovaly, neb jak zní slova zákona: aby byly základem, by se stali z dítek hodní lidé a občané.

Přátelé drazí! To víte dobře ze zkušenosti, na sobě a na jiných, že hlavní škůdcové mravnosti jsou: naše vlastní vášně

a zlý příklad jiných. To jest také pravda jistá, zakládající se na zkušenosti, že pouhá vzdělanost neb jak oblíbila sobě říkati naše doba: osvěta, nemá v sobě té moci a těch prostředků, jimiž bychom mohli ovládati vášně své a neškodným učiniti vliv špatného příkladu.

»Běda samotnému, nebo když padne, nemá kdo by ho pozvedl,« — praví Písmo svaté. Kaz. 4, 10. Osvěta samotná nemá té moci v sobě ani prostředků, aby nás uchovala pádu, a klesl-li člověk, jest samotný, osvěta ho nepozdvihne. Tuto moc, tyto prostředky chová v sobě jenom náboženství Pána Krista. Ta moc se tají v kříži Krista Pána, a ty prostředky jsou: modlitba, obět mše svaté, svátost! —

A já sobě troufám říci, kdyby všichni pěstouni dítek, od rodičů počínaje, dobrým příkladem dítky k tomu vedli, aby v modlitbě, v oběti mše svaté a svátostech viděly a hledaly sílu a pomoc proti vášním vlastním a náruživostem, jakož i proti zlému příkladu, že by zřídnuv valně zástup mravních slabochů!

Že se mnou tedy souhlasíte, moji osadníci Ounětičtí, to z toho soudím, že jste tu starou školu nezbořili, nýbrž k ní část novou připojili. A jak je viděti, stavba není zkažená. Vy také zajisté jste přesvědčeni, že ty školy nové doby musí těsně souviseti se školou starou — se školou náboženskou — nebo bez toho kterého základu marny všecky oběti, marna všecka práce. »Marní zajisté jsou všickni lidé, v nichžto není známosti Boha.«

Nyní ještě žádám za trochu trpělivosti, když dám odpověď na otázku třetí.

III.

Kdo musí hlavně spolupůsobiti, aby škola národní úkol svůj naplnila? — Jest to Církev Kristova, učitelský a pastýřský úřad její. — Dnes po skoro 30letém zápasu, který vede Církev Kristova o školu národní s liberalismem u nás i jinde, dnes to bez bázně tvrditi mohou: že národní škola nedosáhne účele svého, nebude-li Církvi popřán ten vliv, který právem jí náleží. Praví se na to: kněží chtějí zase ve škole panovati!

Nikoliv! Církvi a její kněžím nejde tedy o žádné choutky panovační, ač mají k tomu právo, právo historické.

Všecko školství: národní, střední, ano i university jsou původu církevního, toť dějepisné faktum. Spisovatel Dr. Winter v díle svém »Kulturní obrazy českých měst« píše: »Staří naši postavili ze všech důležitých budov nejprve kostel; ba někdy tu byl kostel dřív, a domky k němu se přitulily jako kuřátka pod křídla slepičí. A to kuřátko, které kostel, které Církev nejdříve zahřívala, toť byla škola. Projděte všecka města a dědiny, a z pravidla nejblíže kostela naleznete školu.«

Opakuji ještě jednou, nejde Církvi, nejde kněžstvu o panování osobní ve škole, ale o to jin tady jde a jíti musí, aby duch náboženství Kristova jako kvas pronikal všecko školství. Církev dříve se nemůže uspokojiti, až ve škole obecné svědomitě a spravedlivě bude dáno Bohu, co jest Božího, a císaři, co jest císařovo!

Praví se na to: Chtějí zase tmářství!

Přátelé drazí! není dnes k tomu ani času ani místa, abych se při tomto nařknutí déle zdržel. Chci vám jen něco z dějin prvních křesťanů pověditi.

Co jsou to katakomby, jest vám zajisté známo; též vám známo, že tyto podzemní chodby byly prvním křesťanům vším: kostelem, domovem, hřbitovem. Když nastalo pronásledování následkem rozkazu císařského, když se ozývalo římem: *arcae non sint* — uzavřete křesťanům jejich hřbitovy, a když tato místa navštěvovati zapovězeno bylo: tu papež se svým kněžstvem a ti z křesťanů, jimž nejvíce se báti bylo pronásledování, do těchto katakomb se utekli; nejprve schody tam vedoucí zasypali, a jiné tajné na rychlo udělali, a otvory, jimiž vzduch a světlo tam vnikaly, dobře ucpali. Byla tam čirá noc. Za to je nazývali pohané: »*Latebrasa et lucifuga natio*«; národem, který do děr zalézá a světla se štítí«.

Tedy také tmáří! A čím se stali tito tmáři světu pohan-skému, jest známo! Tito tmáři zachovali pod zemí světlo učení Kristova, a naučili pohany svatě žiti.

A to tmářství Církve Kristovy dnes? Vyhostěte kněžstvo ze škol — a brzo liberálové, sociální demokraté a socialisté budou národ osvěcovati nejen za dne, nýbrž i za noci! Jaké to bude osvětlení, odkazuju každého zvědavého do Francie. —

Přátelé drazí! tím jest úkol můj vyčerpán.

Dal jsem odpověď na tři otázky.

Na otázku: Jaký úkol má škola? zněla odpověď: vypěstovati z dítek pevné náboženské charaktery, učiniti je uvědomělými křesťany, aby byli z nich spolu hodní lidé a občané!

Na otázku: Čím dosáhne škola toho účele? zněla odpověď: Pomocí náboženství Ježíše Krista!

Na otázku, kdo musí hlavně spolupůsobiti, aby škola úkolů toho došla? zněla odpověď: Církev Kristovu, učitelský a pastýřský její úřad.

A čím ukončiti mám řeč svoji? Tím vroucím přáním, aby všechno učitelstvo, které na škole zdejší působí a působiti bude, vždy na zřeteli mělo ten hlavní úkol školy, aby vždy příkladem vlastním učili dítky náboženství Ježíše Krista, chovali v úctě svatě a povinnosti náboženské svědomitě plnili; aby mezi učiteli zdejšími duchovními a světskými vždy panovala láska a svornost, aby táhnouce společně jednu brázdou, v tom těžkém úřadu učitelském sobě na vzájem radami pomocni byli. Amen.

Fr. Blažko, farář v Noutonicích.

O installaci.*)

Kněz bojovník Kristův.

»Pracuj jako dobrý bojovník Krista Ježíše«.
II. Tim. 2, 2.

Milí osadníci Družčtí! Za čtyři měsíce po mém odchodu na Smečno dostali jste nového správce duchovního. Jestit to důstojný pán Martin Kabát, kterýž právě v tuto chvíli slavným způsobem uveden jest ve svůj úřad. Já pak byl požádán jakožto známý jemu i vám, abych promluvil na oslavu dnešního dne několik slov příhodných. I utkvělo mé oko na dnešní epištola a ta vnukla mi, o čem bych měl mluvit.

Sv. apoštol Pavel líčí křesťana jakožto bojovníka. A to vším právem. Bojovníkem jestit každý, kdožkoli se přihlásil na křtu sv. ku praporu Ježíše Krista. Bojování jeho není jenom proti tělu a krvi, to jest proti zlým lidem a proti převráceným žádostem tělesným, nýbrž i proti úkladům ďábelským. Aby pak úkladům těla, světa a ďábla mohl odolati, posílněn jest milostí Ducha Svatého. Na znamení této nadpřirozené posily pomazal jej kněz na prsou a mezi lopatkama svatým olejem. Tať jest zbroj, kterou byl ozbrojen jeden každý z nás hned na křtu svatém. Zbroj tato byla doplněna ve svátosti sv. biřmování. Křestan, byv biřmován, obdržel od Ducha Svatého pancíř spravedlnosti, štít víry, přilbici spasení a meč slova Božího. Od té chvíle jest každý křestan úplně vyzbrojeným bojovníkem Ježíše Krista; přemáhati svět, tělo a ďábla jest jeho úlohou a povoláním, jeho ctí a slávou.

Je-li však bojovníkem Ježíše Krista každý křestan vůbec, jest jím kněz zvlášť. Co napsal svatý apoštol Pavel svému učenniku Timotheovi, řka: »Pracuj jako dobrý bojovník Krista Ježíše«, to řečeno jest každému knězi při jeho posvěcení. Kristus Ježíš obdařil kněze zvláštní milostí, aby přemáhal netoliko nepřátely svého vlastního spasení, nýbrž i nepřátely duší správě jeho svěřených. Kněz jest více, nežli každý jiný křestan, bojovníkem Kristovým.

To jest, nejmilejší v Kristu, o čem chci dnes promluvit. Nechci mluvit o této věci, jako bych chtěl povzbuzovati vašeho duchovního pastýře, aby byl dobrým bojovníkem Krista Ježíše; váš nynější duchovní otec osvědčil se býti dobrým bojovníkem Kristovým v míře dokonalé, neboť pracuje na vinici Páně již sedmáct let, a pracoval všude, kde dosud byl, jako kaplan i jako farář s horlivostí příkladnou, nelekaje se nižádných obtíží a překážek. Mně se jedná o to, abyste vy, nejmilejší, při dnešní příležitosti náležitě ocenili všelikou práci a obět, kterou vám bude přinášeti váš nový pastýř duchovní. Proto budu mluvit o tom, že jest kněz bojovníkem Kristovým.

*) O installaci důstojného pána p. Martina Kabáta, faráře v Družci u Kladna, na neděli XXI. po Sv. Duchu, dne 7. listopadu 1886.

Královno nebes, pod tvým štítem a pláštěm shromáždily se dnes věrné dívky této farní osady. Do tvé všemohoucí přimluvy poručím také já svou řeč, kterouž hodlám oslaviti zasnoubení nového otce duchovního s touto mně vždy milou osadou.

P o j e d n á n í.

Kněz jest bojovník Ježíše Krista. Neboť kdo ho k boji povolal? Ježíš Kristus. Kdo ho k boji ozbrojil? Ježíš Kristus. Či jsou nepřátelé, proti nimž bojuje? Ježíše Krista. Kdo ho v boji vodí a posiluje? Ježíš Kristus. A kdo ho po boji korunuje? Ježíš Kristus.

1. Ano, Ježíš Kristus kněze k boji povolal.

Kdy ho povolal a kterak? Povolání kněze stalo se tím, že Pán a Spasitel náš, Ježíš Kristus, všecky osudy jeho od počátku tak řídil, aby byl z něho kněz statečný a neohrožený. Divíte se tomu, nejmilejší? Nedivte se tomu, jest tomu tak, dokazuje to nejeden příklad památný.

Největší část úřadu kněžského v Starém Zákoně zastávali proroci. Jim příslušelo zvláště, pleniti a kaziti, rozptylovati a rozmetávati, stavěti a štěpovati, Jerem. 1, 10., t. j. zvěstovati zatvrzelým pomstu, kajícím pak milost Boží. A hle, k tomuto v pravdě kněžskému úřadu kterak byl povolán prorok Jeremiáš? Čtème počátek jeho prorockví a dovíme se, že myslil na něj Bůh prve, nežli ho způsobil v životě, že prve, nežli vyšel ze života, posvětil ho za proroka. Jerem. 1, 5. — Posledním a největším ze všech proroků byl předchůdce Páně, sv. Jan Křtitel. A i tohoto muže velikého povolal Bůh k boji již před narozením; neboť zvěstoval otci jeho skrze anděla Gabriela, že půjde před Kristem Pánem v duchu a v moci Eliášově, aby mu připravil lid dokonalý. Luk. 1, 17. — Největším horlitem o víru křesťanskou byl svatý apoštol Pavel. A tento apoštol vyznává sám, že Kristus ze života matky jeho jej oddělil a povolal, aby zvěstoval jméno Jeho mezi národy. Gal. 1, 15. 16. — A myslíte, draží v Kristu, že kněz katolický jinak byl povolán k boji? Jisto jest a upříti se nedá, že při každém, kdož má býti knězem statečným, jeví se od počátku neomylné známky budoucího povolání. Jedna věc jest tu nejpatrnější. Když od dětinství vidíš, jak svět kněze nenávidí, jeho službou pohrdá, jeho nejlepším úmyslům v cestu se staví, když vidíš a pozoruješ takovou nevážnost stavu kněžského snad i u svých nejbližších příbuzných, a když vzdor tomu k tomuto stavu odevšad zlehčovánému srdce tě táhne a ty břímeš a jeho ochotně na sebe břešeš: pak buď jist, že tě povolal ku kněžství a tím i k boji Kristus Sám. Jestli však Kristus Sám kněze k boji povolal, tuť patrně, že jest kněz bojovníkem Kristovým.

2. Kněz jest bojovníkem Kristovým i proto, že Ježíš Kristus Sám k boji ho ozbrojil.

Tážete se, draží v Kristu, čím nebo kterak ho ozbrojil? Zbrojí a zbrání kněze katolického jest síla a zmužilost ducha, ona síla a zmužilost, která odolává všem nástrahám, úkladům, poku-

šením, obtížím a překážkám v cestu se stavícím. A touto silou a zmužilostí ducha obdařil kněze v den jeho posvěcení Ten, Jenž tak často říkal učenníkům Svým: »Nebojtež se, doufejte!« Svátý apoštol Pavel píše: »Doufání takové máme skrze Krista k Bohu, ne že bychom dostateční byli mysliti něco sami ze sebe jakožto ze sebe, ale dostatečnost naše jest z Boha, kterýž nás i způsobnými učinil býti služebníky nového zákona.« II. Kor. 3, 4—6. Co napsal sám o sobě svátý apoštol, může říci o sobě i kněz: všecka dostatečnost jeho plyne od Toho, Jenž ho učinil služebníkem Nového Zákona. — Krásně píše v tom smyslu svátý Bernardin Senenský: »Jestit všeobecné pravidlo, že, kdykoliv milost Boží vyvolí někoho k nějaké milosti nebo k nějakému stavu vznešenému, všeliké pomoci poskytuje, již zapotřebí osobě takto vyvolené a úřadu jejímu.« Serm. 1. de s. Joseph. Tomu-li tak, jak praví svátý Bernardin, kdož by pochyboval, že Ten, Jenž kněze k boji povolal, také vši potřebnou zbrojí a zbraní jej opatřil? Vším právem jest tedy kněz bojovníkem Ježíše Krista, poněvadž bojuje jeho zbraní.

3. Ti pak, proti nimž kněz bojuje, kdož jsou? Nejsou to jeho nepřátelé vlastní a osobní, nýbrž jsou to nepřátelé Kristovi.

Či není tomu tak, rozmilí v Kristu? Domníváte se snad, že, když kněz napomíná, žehrá, kárá, horlí, činí to vše k vůli sobě, protože ta neb ona věc jemu se přičí a odporuje? To byste byli velice na omylu. Pravému knězi není nepřítelem leč ten, kdo jest nepřítelem Kristovým. Pravý kněz bojuje jedině proti tomu, co se protivuje Kristu. Co řekl Hospodin k lidu israelskému: »Nepřítelem budu nepřítel tvých«, II. Mojž. 22, 32., to musí říkati kněz Kristu Pánu. Musí, pravím; neboť když Kristus kněze k boji povolal a jemu Svou zbraň do ruky vtiskl, nebude přece chtíti, aby před nepřátely Jeho zbraň zahodil a utíkal? Jaký by to byl kněz? To by nebyl Petr, jenž Krista mečem hájil, ale Jidáš, jenž pověděl nepřítelům Ježíše Krista, jak by Ho polapili. Bojuje-li tedy kněz proti nepřítelům Kristovým, jakž by neměl býti nazýván bojovníkem Kristovým?

4. U vojína obyčejného se stává, že jiný ho do boje povolává, jiný zbrojí, jiný do boje vodí a v boji povzbuzuje. U kněze jest jinak. Ten, Jenž kněze k boji povolal a ozbrojil, Ten ho také vodí a posiluje. A to jest Ježíš Kristus.

Jednou přišel Pán Ježíš k jezeru genezaretskému i viděl, že učenníci Jeho na jezeře s těžkostí se plaví; neboť byl vítr odporný jim. Šel tedy k učenníkům po moři a chtěl jich minouti. Oni však, když Jej uzřeli, an jde po moři, domnívali se, že by obluda byla, i vzkřikli. Ale Pán Ježíš promluvil k nim: »Doufejtež! Jáť to jsem! Nebojte se!« Mar. 6, 47—50. Hle, tak přispěl Pán Ježíš Svým učenníkům, když zápasili s odporným větrem. A tak přispívá dosud knězi, když zápasí s bouřemi tohoto světa. Neboť »Ježíš Kristus včera i dnes, Ont i na věky«, jak čteme ve Zjevení sv. Jana 13, 8. Ano, moc a láska Ježíše Krista jest vždy stejná. Proto přislíbil apoštolům, když vstupoval na nebesa: »Aj! já

s vámi jsem po všechny dny až do skonání světa.« Mat. 28, 20. Toto zaslíbení Kristovo jest knězi nejbezpečnější zárukou, že nebojuje sám, ale že bojuje s ním Kristus, že mu pomáhá a přispívá, že ho vodí a posiluje. A když Kristus Sám kněze do boje vodí a v boji posiluje, tu kněz vším právem se nazývá bojovníkem Kristovým.

5. Každý bojovník po boji šťastně dokonaném bývá odměněn. U starých Řeků býval odměnou věnec z bobkového listí, jemuž se říkalo jinak koruna. Vítěze u Řeků korunoval náčelník obce.

Kněze, jenž šťastně dobojoval, korunuje Sám Kristus Pán. Na tuto korunu těšil se sv. apoštol Pavel, řka: »Dobrý boj jsem bojoval; naposledy složena jest mi koruna spravedlnosti, kterouž mi dá Pán v den soudu.« II. Tim. 4, 8. Jakou to myslel korunu sv. apoštol? Sv. apoštol bojoval pro korunu neporušitou. I. Kor. 9, 25. Touto pak korunou míní, co pravil kdys Spasitel ke všem apoštolům a tudíž i ku každému knězi zvlášt: »Zajisté pravím vám, že v druhém narození (t. j. soudný den), když seděti bude Syn člověka na stoličce velebnosti své, seděti budete i vy na dvanácti stoličkách.« Mat. 19, 28. Ó, jak vznešená to odplata, jak vznešená to koruna — seděti a kralovati s Kristem v království nebeském! Nyní bývá kněz nevážen, nyní práce jeho se podceňuje, nyní trudů a trampot jeho málo kdo si všímá; ale tehdež, až přijde den odplaty, seděti bude vedle Krista. Kristus Sám bude jeho odplatou, jeho korunou! A jestliže Kristus Sám bude korunou kněze spravedlivého, jakž by se neměl nazývati kněz bojovníkem Ježíše Krista?

* * *

Nejmilejší! Dokázal jsem vám, že kněz jest bojovníkem Ježíše Krista. Neboť Kristus Sám to jest, jenž kněze do boje vysílá, k boji ozbrojuje, Svým nepřítelům čeliti velí, v boji vodí a posiluje a po boji dokonaném korunuje.

Poznali jste z toho, jak trudnou a těžkou práci mezi vámi podniká váš pastýř duchovní? Porozuměli jste, jak velice jest mu zapotřebí vaší lásky a shovívavosti a modlitby, by mohl konati svůj úřad mezi vámi s veselou myslí, beze stesku?

Jest sice pravda, jakož jste slyšeli, že korunou kněze spravedlivého pro Krista bojujícího jest Kristus Sám; ale přece to také blaží pastýře duchovního, když může mluvit k svým osadníkům, co napsal sv. apoštol Pavel křesťanům Filipským: »Bratři moji nejmilejší a přežádoucí, radosti má a koruno má, tak stůjte v Pánu!« Fil. 4, 1.

Nuže, milí osadníci Družčtí, tak stůjte v Pánu! Setrvejte ve víře a v dobrých mravech, milujte a poslouchajte svého nového otce duchovního, stůjte při něm věrně v jeho boji duchovním. Tak mu budete radostí a korunou a dočkáte se té radosti, že spolu s ním dosáhnete koruny neporušitelné v království nebeském. Amen.

Klement Markrab.

Listy katechetické.

Katechese biblické.

Píše FR. VOHNOUT, bisk. notář a farář v Žlunicích.

(Pokračování.)

57.

O kom jsem vám vypravoval předešle? Jak připravoval sv. Jan jakožto Předchůdce Páně lidí na Mesiáše? Co svědčil o Pánu Ježíši? Jak napomínal lidi? Jaké pravidlo měly jste si z napomínání Janova pamatovati? To pravidlo nelíbilo se zlým lidem, jako byli fariseové, Herodes a zlá žena Herodias; zanevřeli na sv. Jana a co mu učinili? Kdy a jak se to stalo? Varoval jsem vás, abyste nedaly se svésti k zlým věcem jako ono nezvedené děvče; kletba Boží přichází na takové nešlechtníky. Učenníci Janovi pochovali tělo jeho a všichni spravedliví lidé želeli sv. Jana. I Pán Ježíš zarmoucen byl nad tou žalostnou smrtí Janovou a odešel s učenníky za moře do samoty na místo pusté.

Však i tam brzo vyhledali Jej zástupové jedni, aby uzdravení byli, jiní, aby učení Jeho poslouchali. Láska a dobrotivost božského Spasitele tak je poutala, že se nemohli od Něho téměř odloučiti, ač tam na poušti neměli, co by jedli. I chtěl Pán Ježíš zkusit důvěru učenníků, tázaje se jich, odkud nakoupiti chlebě pro všechno to množství. Učenník Filip počítal, že by ani 200 peněz nestačilo; Ondřej pak připomínal, že tam chlapec jakýs má pět chlebě a dvě rybičky, ale nedůvěrně doložil: »Co jest to mezi tak mnohé«? Jeden i druhý z učenníků nezpomněli, že Pán Ježíš učil Boha prositi o chléb; v které modlitbě a jak? Nezpomněli také na zázračnou moc Ježíše Krista, který vypomohl svatebníkům, když neměli vína --- kde? Nedomyslili se, že by Pán Ježíš jako Syn Boží i těmi pěti chleby mohl nasytiti celé to množství. Nedbal tedy Pán Ježíš na malomyslné odpovědi jejich a dobře věda Sám, co činiti, rozkázal jako všemohoucí Pomocník a Dobrodítec, aby lid posadil se k jídlu. Bylo pak na 5000 jen mužů

a k tomu ještě nepřehledný počet žen a dětí. A kde vzal Pán Ježíš pro všechny pokrmy? Dobře si povšimněte, co činil. Pomodlil se nejprve nad těmi pěti chleby a dvěma rybičkami; co máte tedy i vy činiti před jídlem a po jídle? Proč se máme modliti? A Pán Ježíš požehnal ony pokrmy — i my máme prositi Pána Boha, aby žehnal nám i všem lidem; bez požehnání Božího často povstal hlad, jako za krále Achaba a proroka Eliáše. A nyní počal Pán Ježíš z chlebě dávat učenníkům, aby roznášeli zástupům a též z rybiček, jak mnoho kdo chtěl. Učenníci stále roznášeli a Pánu Ježíši chleba neubývalo, až poděleno a nasyceno bylo celé množství. Jak se mohlo na všechny dostat? Ano Pán Ježíš zázračně rozmnožil pět chlebě a dvě rybičky; vidíte, co působilo požehnání Pána Ježíše a tak působí až dosud požehnání Boží. Proto my chodíme o prosebných dnech s průvodem do polí prosit Pána Boha za Jeho požehnání. Když pak se tam na poušti všichni najedli, poručil Pán Ježíš učenníkům sesbírat drobečky, aby se nerozházely; tak ukázal i vám, abyste chleba si vážily, drobečky nerozhazovaly a Božím darem neplýtvaly. A sebrali učenníci dvanáct košů drobtů, tedy mnohem více, než bylo původně chleba. Zázrak ten obdivem naplnil všechno množství a všichni vyznávali, že jest Ježíš skutečně tím velikým Prorokem-Mesiášem, který dle příslibení měl přijíti na svět; poněvadž pak se mylně domýšleli o Mesiáši, že obnoví světské království israelské, chtěli Pána Ježíše prohlásiti za krále. Aby tomu pobloudilému úmyslu předešel, uchýlil se Pán Ježíš rychle a nepozorovaně do samoty na horu, učenníkům ale nařídil, aby vstoupili na lodičku a přeplavili se napřed po moři. Učenníci uposlechlí; ale že byl odporný vítr, marně se namáhali, plouti ku předu; až tu pozdě v noci uzřeli postavu jakousi blížiti se k nim po moři. I zděsili se v pověrčivosti své; ale Pán Ježíš dal se jim poznati, neb On to by! a přišel za nimi po moři, jak my chodíme po pevné zemi; když pak i Petr v nedůvěře své žádal, aby směl jíti Pánu Ježíši vstříc a tonouti počal, zachránil jej Pán Ježíš a jak vystoupili na lodičku, ihned ustál vítr odporný a mohli plavati dále. Všichni ale na lodičce, kteří byli svědkové toho, jak moře i větrové Pána Ježíše poslouchají a celá příroda Jemu slouží, klaněli se Jemu, vyznávajíce, že On jest Syn Boží. Opakujte mně, co že vyznávali o Pánu Ježíši? A co je přivedlo k tomu přesvědčení? Kdo je Pánem celé přírody, Pánem nebe i země? Poněvadž pak moře, větry a celá příroda Pána Ježíše za svého Pána uznává, jest On v moci a velebnosti své roven Bohu Otcí, jest tedy Syn Boží. —

Druhého dne vrátili se i oni zástupové zpět do Kafarnaum, hledajíce Pána Ježíše a s udivením se Ho tázali, jak a kdy tam přišel, an s učenníky na lodičku nevstoupil. Co mohli a měli ti lidé souditi z těch zázraků Pána Ježíše, že tolik tisíc lidí nasýtil pěti chleby a dvěma rybičkami, a že mohl po moři tak kráčet jako my po pevné půdě? Ukázal tím zajisté božskou moc. Lidé divili se ovšem těm zázrakům, ale Pán Ježíš nežádal jen obdivování, nýbrž aby v Něho věřili a o spasení své pečovali. Proto

upozornil je, že ono zázračné rozmnožení chlebů na poušti jest jen jako obrazem jiného pokrmu, který chystá pro duše jejich, pokrmu to, který s nebe přinesl. Židé zpomněli tu na chléb, který předkové jejich dostávali s nebe na poušti; který to byl? Pán Ježíš však odpověděl, že manna, která s oblak padala, nebyla pravým chlebem nebeským; chléb nebeský že může dáti toliko ten, kdo s nebe sstoupil; kdo jest to? A vysvětloval dále Pán Ježíš: Manna byla pokrm jen pro tělo, a kdo ji jedli, musili zemřítí; Pán Ježíš ale že jim chystá chléb pro duši, a to že je pokrm života věčného. Když pak přáli si židé pokrmu takového, řekl jim Pán Ježíš zjevně: »Já jsem chléb živý, jenž jsem s nebe sstoupil Kdo jí mé tělo a pije mou krev, má život věčný a já jej vzkřísím v den nejposlednější«. Jan 6, 51. 55. Těmi slovy připravití je chtěl Pán Ježíš na tu nejsv. Svátost oltářní, kterou ustanoviti zamýšlel při poslední večeři, jak uslyšíte, kdež chléb proměnil ve Své tělo a víno ve Svou krev, a zplnomocnil apoštoly, aby i oni tak činili, což děje se až dosud při mši svaté. Židé nesrozuměli slovům Pána Ježíše a domýšleli se, že jim chce Své hmotné tělo dáti k jedení a proto s pohoršením od Něho odešli. Pán Ježíš otázal se apoštolů, chtějí-li i oni odejítí. Ale sv. Petr jménem všech odpověděl: »Ke komu bychom šli? Ty máš slova života věčného a my jsme uvěřili a poznali, že jsi Ty Kristus, Syn Boží«. Jan 6, 69. 70.

Věřili tedy sv. apoštolové v Ježíše Krista jakož Syna Božího, s plným přesvědčením přijímali také jeho učení, které ku spasení čili k životu věčnému jim ukazovalo cestu (slova života věčného); s důvěrou také přijali Jeho přislíbení, že jim dá nebeský pokrm pro duši, totiž Své tělo a Svou krev. Tento nebeský pokrm skutečně Pán Ježíš apoštolům dal při poslední večeři a nám ho pozůstavil v nejsv. Svátosti oltářní. Tato nejsvětější Svátost oltářní chová se v chrámě našem na oltáři, a v ní jest Kristus Ježíš přítomen se Svým tělem i se Svou krví; proto když přicházíte do chrámu, klekáte a jak říkáte? Klaníte se nejsv. Svátosti oltářní; kdo je v ní přítomen? A vidíte-li duchovního jíti k nemocnému, nese také tu nejsv. Svátost oltářní s sebou; co máte činit? S pokorou a zbožností říkejte vždy ta slova; a nyní obrátíte se tváří ke kostelu, kde je Pán Ježíš v nejsv. Svátosti oltářní přítomen a pozdravíte Jej s uctivostí těmi slovy . . . (Pokr.)

Zdali měnila Jednota Bratří Českých svoje učení o velebné svátosti?

Píše Dr. ANT. LÉNZ, domácí prelát Jeho Svatosti Lva XIII. a probošt na Vyšehradě.

(Dokončení.)

Já nejsem z těch, kdož by věřili, že všem těm vřavám revolučním, zvláště od r. 1608 až do katastrofy Bělohorské, bylo základem pouze sobectví stavů, příčina pouze politická, aby šlechta

naproti moci královské zmalátněla a lid aby jí byl ještě více poddán, nežli kdy prve. Domýšlím se totiž, že i ohledy náboženské zde hrály roli převážnou. Vždyť byli z veliké části šlechtičtí kacíři v držení statků duchovenských, netoliko vyšších prebend, ale také obroči farních a zboží zádušního. Oni také uchvátili fundace katolické, jejichž podmínkám nemohli zadostučiniti praedikanti Lutherští, ani Helvetští, aniž tak zvaní kněží Bratrští. Byla tedy otázka politická propletena otázkou náboženskou. Nad to těžko sobě mysliti, že byli všickni i Bratrští sněmovníci venkoncem sami pokrytci, a že ty modlitby, jež konali na sněmu, neměly žádného hlubšího náboženského základu, k němuž věru i volba helvetského Bedřicha ukazovala. Přes to souhlasím s panem doktorem Řezníčkem potud, že nadvláda (zvláště protestantské) šlechty byla vodítkem k revoluci, která skončila katastrofou Bělohorskou a nikoliv pouze snaha po svobodě náboženství.

Historie o protivenství Církve české (recte Bratrské), vydaná, jak bylo praveno, autoritou Komenského, velice velebí Rudolfa, »jenž prý povoliv majestát, neměl prý jiného úmyslu, než pobožného otce svého sliby naplniti a svobod svědomí potvrditi, a toho prý potom ukázal, když léta 1609 stavům pod obojí, ačkoliv proti vůli papežské, a roty hyšpanské, ba i ne jedněch svých vlastních rad, konsistoř dolejší s akademií stavům pod obojí, aby ji podle vůle své obnovili, odevzдал. Přidav k tomu list majestátu, v němž toho dáni potvrdil, a aby kostely a školy, kteréž prve drželi, dále drželi, a kde by (?) potřeba bylo, nové stavěti mohli, povolil; sužovati kohokoliv z příčiny náboženství (také i z svých aneb jiných papežských pánů ano i duchovníků poddaných) zapověděl, i budoucí krále a náměstky své, aby toho všeho ostříhali, zavázal, a nad to stavům, aby té své svobody strážce a defensory z prostředku svého zříditi mohli, moc dal«.

Tak popisuje historie o protivenství církve české, násilné, revoluční, a nade všecko pomyšlení urážlivé konání protestantských stavů, jako by Rudolf s velikou radostí byl čekal, až přitáhne Budovec na hrad a bude urputně na něm vymáhati, co Rudolf beze všeho a vrchovatě dáti přislíbil od dávna již v srdci svém, a to všecko na záhubu vlasti a národa a vlastního rodu svého, jako by jemu to bylo nesmírnou radost působilo, že se ti lidé spojovali s nepřátely domu habsburského! Jest to tak, jako by byl Rudolf s velikým jásosem běžel vstříc sroceným stavům na hrad se hrnoucím a řekl: Pane Budovče, pikharte, a všichni pánové nyní najednou sjednocení, děkuji vám srdečně za tuto vaši vzácnou návštěvu na hradě mém, vždyť jsem vás již s velikou touhou očekával. Ejhle, přijměte všecku moc z rukou mých, i moji vlastní a naložte s tímto slavným královstvím, jakož jest vůle vaše. Jsem všecek k službám vašim!

Takovou napsali Bratři historii. Není v ní ani stopy, že Rudolf nechtěl, aby Pikharti měli spolu s jinými sektami svobodu víry své, aniž jakým způsobem vymáhali tuto svobodu pro sebe.

Historie dotčená také dále popisuje, jak se protestantští stavové, vydřevše na Rudolfovi, čeho žádali, k dílu měli. »Takž stavové«, dí historie dále, »konsistoř obnovili, a pro plnější svornost tři z husitů, tři z Bratří, tři z jiných evangeliků kněží skrze hlasy vybrali, a k těm tři z professorů akademie přidali: a tak těm dvanácti mužům o všecky celého království církevní věci péči míti poručili . . . A ješto prý všecky církve se řídily podle pravidla slova Božího, zvolen jest první administrator z husitů, kněz Eliáš Šud z Semanína: napotom pak aby ze společného shromáždění kněžstva vyvolován byl. S Bratřími pak, kterýmž řádů svých až do plnějšího někdy o to se porovnání užívati povoleno, tak bylo zavříno, aby seniora svého, administrátora kollegu nejbližšího, jak dlouho ta řádu rozdílnost (avšak v přátelské svornosti) trvati bude, obíratí sobě moc měli.«¹⁾

Když tak protestantští stavové veškeru moc politickou na se strhli, a tak i ve věcech vyznání svých všecku správu sobě osvojili, tuž prý, jak historie dále vypravuje, zkvětlo čisté náboženství,²⁾ a vyprázdněno pomalu falešné husitství po všem království, že sotva stý (?) najíti by se byl mohl, kterýž by se neznal k evangelickému náboženství.« Z těchto slov, ačli jsou zcela na pravdě, jde na jevo, že sobě stavové statečně počínali.

Čisté tedy náboženství zkvétalo, jak vypravuje historie, a jakž by ne, když měli stavové všecko v rukou. Byli také sjednoceni na základě konfesse české z r. 1575. V té konfessi vyznávají sjednoceni tak zvaní evangelíci o velebné svátosti takto: »Večeře Páně jest pravé tělo Krista Pána za nás dané a zrozené, a víno v kalichu jest pravá krev Pána našeho Ježíše Krista za nás vylitá na odpuštění hříchův«. Člověk neznalý v tom, jak uměly sekty tehdejší zahalovati pravý rozum svých slov, domýšlel by se, že vyrábitele této konfesse beze všeho všichni věřili, že jest v Eucharistii skutečně, v pravdě a podstatně tělo a krev Páně, tedy že věří aspoň po lutersku. Avšak chyba lávky! Něco doleji shledává jiné vyznání: »Taková velebná svátost jest ustanovená předně pro povzbuzení a potvrzení víry naší o účastenství Krista Pána a všech dobrodiní jeho, abychom, přijímajíce duchovně a podstatně věrou, i také ústy tělo a krev Páně, nikoliv nepochybovali, ale pevně věřili, že učinění jsme požíváním večeře Páně živí údové jeho, a že obdržujeme odpuštění hříchů, smíření s Bohem, ospravedlnění a dědictví života věčného.«³⁾ Jestliže svrchu bylo mluveno o večeři Páně po lutersku, mluví se doleji po Bratrsku!

Tvrdí-li tedy Martinius, že konfesse česká po lutersku o velebné svátosti mluví, má plnou pravdu, neboť jest tomu tak skutečně, a tvrdí-li, že opustili Bratři konfessi českou, má zase

¹⁾ Historie. Kap. 40.

²⁾ Byli tehdejší v Čechách husité více méně zlutheránění helveti, Bratři, snad také novokřtenci, a ti měli všickni, ač se u více různili, čisté náboženství! Jaká to logika!

³⁾ Art. XV.

plnou pravdu, pokud máme zřetel ku první části artikulu XV. téže konfesse. A zase má Amos Komenský plnou pravdu, když praví, že Bratři vyznávají učení české konfesse; arci opět podle jiné části téhož artikulu. A poněvadž Bratřím vytýká, že, opustivše českou konfessi, tím samým že zradili konfessi Augsburskou, přiznává Amos, že prý konfesse Augsburská souhlasí s konfessí českou. To prý uznali již stavové v r. 1575. Avšak přidává: že česká konfesse přes to přese všechno Augsburskou slouiti nemůže, neboť prý nebyla v Augsburku napsána, ale v Praze, aniž od Melanchthona, alebrž od Pressia, nebyla Karlovi (V.) podána, ale Maxmilianovi (II.), ne v roce 1520, ale v roce 1575, a přec má býti Augsburskou? Podobně by se mohlo dověsti, že je pravá Bratrská.¹⁾ Sami stavové se prý toho odčítají. Nad to Augsburská konfesse doznala změn, ne tak konfesse česká. Chtělť prý ovšem na sněmu v roce 1575, aby konfesse Augsburská se prostě přijala, avšak tomu bylo odpíráno. Byloť voláno: »Co nám do německé víry!²⁾ Máme svou starší! Z Čech se náboženství pod obojí do Němec dostalo, proč nemáme svého starožitého hájiti!« Měli prý na sestavování této konfesse podíl Husité, zvláště z měst, z Jednoty a i nemálo těch, kteří církví Falckých při Večeři následovali. Složena byla prý tato konfesse na základě spisů Jana Husí³⁾ a všelijakých jednání starých Čechů o náboženství. A tak prý jest patrné, že česká konfesse není Augsburská, ale vlastně a právě česká, vyznání víry milých našich předků, od počátku o pravdu Kristovu s Antikristem bojujících, aby všechněch Čechů pod obojí vyznáním byla. Tak Amos naproti Martiniovi.

Amos sám přiznává, že měli Bratři a helveti podle vzoru hessenských účastenství o sestavování konfesse české, a ti si ji tak přikrojili, aby v artikulu o večeři Páně s nimi souzvukovala. Odtud také ten souhlas v druhé části artikulu XV. Avšak přiznati se musí, že právě tou částí artikulu se liší konfesse česká od Augsburské. Může se tedy říci, že Čeští Bratři souhlasili s artikulem XV. o večeři Páně, i že nesouhlasili, ale naproti Martiniovi nebyli v nepravdě, když tvrdili, že učení jejich o Eucharistii není z Kalvína přijaté⁴⁾ neboť oni záhy přijali učení, že jest Kristus Pán v Eucharistii mocně, duchovně a svátostně, ale nikoliv v pravdě

¹⁾ Bez odporu, a proto byla ona dílem neupřímným, anebo, jak by Chelčický tvrdil, pokrytým

²⁾ A přece ti hrdinové sněmovní ssáli do sebe ochotně německou revoluci náboženskou, přijavše veselé evangelium »de sola fide«, a zahrnuvše sedmero svátostí a jiné články víry.

³⁾ Ubohý Jan Hus by byl as zaplakal, kdyby byl s těmi sektáři na sněmu zasedal.

⁴⁾ Bratr Turnovius senior napsal k rozkazu synody Bratrské v Lipníku spis, že Bratři nehoví kalvinismu, a v tom spisu dokazuje, že učení Bratrské o Eucharistii se liší i od Luteranů i od Kalvinců Gindely. Geschichte der böhmischen Brüder.) Nemám toho spisu před sebou, avšak to znám, že Kalvín (Just. L. IV. cap. 17. n. 32.) učí, že jest Kristus v Eucharistii přítomen mocně (virtute) neboli silou, která se v duši naší vlévá, ano i duši Páně samou a že ho jíme věrou. Zdali by bylo zde nějakého rozdílu mezi Kalvinem a Bratřimi, nechápu.

a skutečně! Prameny: Konfesse Bratří z roku 1525, 1532, 1535, a dogmatické listy Bratří k velebné svátosti směřující. Obranný spis Bratří naproti Martiniovi s titulem: »Na spis proti Jednotě Bratrské od Samuele Martinia etc. sepsany a na vyvrácení k řádu jejímu v důvěrnosti v třiceti pěti příčinách, jakž je nazývá vůbec vydaný. Potřebné, mírné, křesťanské starších kněží též Jednoty Bratrské v Lešně polském v exilium zůstávajících ohlášení. Leta 1635. Museum Č. Sign. 50. č. 14. Spis ten se připisuje Komenskému. Historie o protivenství církve české. Leta 1632. Katechismus Amose Komenského. Spisy Jana Husi. Gindely. Geschichte der böhmischen Brüder. Spisy doktora Václava Sturema.

O z n á m o s t i B o h a .

Píše VÁCLAV LEFLER, farář na Makové.

(Dokončení.)

3. V B o h a m á m e v ě ř i t i .

Korunou veškeré známosti Boha zde na zemi jest: v Boha věřiti. Tato známost Boha zakládá se na poznání, které jest od předešlého vědeckého čili filosofického vědění jestoty a bytnosti Boží rozlišné jak prostředím poznávacím, tak i předmětem poznáním. Neboť prostředí poznání Boha filosofické jest tak zvané světlo rozumu; prostředí poznání Boha theologické jest tak zvané světlo nadpřirozené víry. Předmět poznání filosofického jest Bůh, pokud Jeho jsoucnost vztažitě z rozumu aneb z věcí stvořených poznána bývá. Předmětem poznání bohosloveckého jest netoliko Bůh, že jest a jaký jest, nýbrž i to, co v Bohu tajemstvím jest a co nám známo se stalo jedině proto, že nám to Sám Bůh zjevil. Kdo chce tudíž větší známosti Boha dosíci, nesmí poznání filosofické výše ceniti poznání bohosloveckého.

Tím není řečeno, že by plášť filosofa zahoditi musil každý, kdo by ku dokonalejšímu poznání Boha skrze nadpřirozenou víru přijíti chtěl. Ano, vidíme naopak, že největší theologové pravými filosofy zůstali a že poznání Boha filosofické bylo u nich namnoze podmínkou nadpřirozené víry v Boha, jelikož z pohanských filosofů křesťany se stali.

Tento rozdíl mezi známostí Boha, kterou nabýváme filosofii a mezi známostí Boha theologickou nadpřirozenou, stanoví sněm Vatikánský: 4. v konstituci dogm. de fide et ratione. Tento rozdíl mezi poznáním Boha přirozeným a nadpřirozeným znali a hlásali svatí otcové, požadující pro tuto známost Boha především neporušenost mravů, což i Spasitel náš činil slovy: Blahoslavení čistého srdce, neboť oni Boha viděti budou, Mat. 5, 8.; kterážto slova ne tak o posmrtné známosti Boha skrze světlo slávy věčné. nýbrž již o známosti Jeho, kterou zde na zemi skrze světlo nadpřirozené víry dosíci můžeme, vykládati dlužno. Proto více mravným

životem, modlitbou a poddaností rozumu svého v přemýšlení o Bohu ve známosti Boha pokračujeme nežli filosofickým uvažováním a disputováním. Tak pravím ve smyslu svatých Otců.

Co jest platno člověku, kdyby znal a věděl, že jsou cedrové stromy na Libanu, ale na Libanon nikdy by nevystoupil, aby je poznal. Poznání jeho, dokavade by tak neučinil, zůstalo by vždy neurčité, spleťité, mnohými příměstkami zkomolené. Jako o moři nemá nikdo pravé poznání, kdo by nevážil cesty na břeh mořský, tak by i ku poznání lepšímu Boha nedospěl člověk, který by se nechtěl odebrati do říše nadpřirozené víry. Též i více posloucháním, nežli mluvením i čtením k známosti Boží dokonalejší přicházíme. Tuto víru v Boha v nás Bůh Sám habituelně způsobil na křtu svatém a aktuálně působí u všech, které ku větší známosti Sebe ze židovstva a pohanstva povolává. Tato známost ohledně bezpečnosti podobá se známosti, kterou má dítě o své matce, která je kojí, odchovává, na rukou drží, při prvním kroku mu napomáhá. Zajisté, že i známost Boha, kterou v nás Bůh Sám působí skrze víru, jest daleko dokonalejší a rozlišná od známosti Boha filosofické.

Poznání přirozené Boha podobá se světlici pološerým světlem denním osvětlené. Jaká to proměna výhodná nastala, když pojednou světla v ní byla rozžata. Aneb jaká radost zmocní se člověka, který jsa na pustý ostrov zavržen, osamocen, pojednou uslyší vedle sebe hlas k němu mluvící. A což pak teprve, když jest to hlas laskavý, milostné to volání. Tím hlasem i oným rozžatým světlem přichází člověk k dokonalejšímu poznání jak sebe samého, tak i věci vůkol sebe i k poznání bytostí vyšších i k známosti dokonalejší Boha skrze víru.

Neboť což znamená tento hlas Boha a ono světlo víry nadpřirozené, nežli že nás Bůh Sám k lepší známosti Sebe Samého přivádí tím, že přirozenou schopnost duše naší Boha poznávati nadpřirozeným způsobem ke konu theologické víry přivádí. Tím není řečeno, že by ta činnost Boha působící v nás známost Jeho předpokládala snad nějakou desolátnost duševní. Naopak veškeré ony zmíněné od svatých Otců užívané obrazy poukazují spíše k jakémusi stupni přirozeného vývinu, k jisté míře duševní vyspělosti, která se tu předpokládá vždycky, kdykoliv se jedná o konu víry a ne habitu víry, kterýmižto oběma nadpřirozenými prostředky řádnými docházíme zde na zemi k nejdokonalejší známosti Boha.

Promluvy k mládeži.

Na neděli XV. po Sv. Duchu.

(První ve školním roce.)

»Mládenče, tobě pravím, vstaň!«
Luk. 7, 14.

Dojemná jest událost, kterou dnešní sv. Evangelium vypravuje. Slzy derou se nám mimovolně do očí, když pomyslíme, kterak as bylo by smutno rodičům našim, kdybychom zemřeli; jak by plakali nad mrtvolou naší, jak by smutně ke hrobu nás provázeli, jak bolestně hodili by tu poslední hrstku země na schránu duše naší — — —

Milé děti! Dnes poprvé mám vás tu před sebou a nezaplete mi, že takto smutně začínám? Úkol veliký, úloha celého roku, čas neznámý leží před námi a já provázeti vás maje do budoucna, hledím na vás s láskou plnou obavy i starostlivosti a s láskou plnou důvěry a blahé naděje. Na některé s obavou, na některé s důvěrou a nadějí.

Poslyšte, kterak to míním!

Vidím před sebou dva jinochy. Jeden z nich mrtev leží v rakvi. Jest jediným synem matky vdovy. Nesou jej právě na hřbitov a matka plačíc provází jej. Tu potkají Ježíše! Pán hnut milosrdenstvím, volá: Mládenče, tobě pravím, vstaň! I vstává jinoch a plesá matka, radují se všichni přítomní! Vy všichni, milené děti, jste podobny dnes jistým způsobem tomuto mládenčí.

Představuji si, jako by tato škola naše byla městečkem. Vy děti, jste obyvateli toho městečka. Každý z vás má snad ještě matku nebo otce. Třeba by vás doma bylo více, zakládají si rodiče na vás, jako byste jedináčky byly, ošetřují vás, spoléhají na vás, hledí vás vzdělávati, poučovati. Protože pak životem duše jest Boží milost, opravdová vzdělanost, protože jen ten jest opravdu živ, kdo v Bohu žije a s Bohem pracuje, přivedli vás k této bráně, uvedli vás do školy, abyste v životě duševním se probudily, a naučily se pro Boha, sebe a bližního žiti a pracovati; každému z vás, milení žáci, platí tu na počátku školního vyučování slova, kterými Ježíš Kristus mrtvého mládence k životu probudil, ke každému z vás volá tu Ježíš Kristus, Jenž jest cestou a pravdou a životem naším: Mládenče, tobě pravím, vstaň!

Nuže, povstaňte, milení žáci, kteří snad posud ve hrobě lenosti, nevšímavosti, lhostejnosti a hříchu jste žili, povstaňte dnes! Ejhle, sám Pán, jako to mládenčí mrtvému učinil, kyne vám rukou Svou a ku povstání vybízí! Povstaň, kdo spíš, a probud se k nové práci a Kristus tě osvítí! Buďte následovníci Boží! Byli-li jste někdy temností, buďte nyní světlem v Pánu! Jako synové světla chodte, nebo ovoce světla jest ve vši dobrotě a spravedl-

nosti a pravdě! Mějte za to, že zemřeli jste hříchu, ale živi býti máte v Kristu Ježíši, Pánu našem!

Jaká byla radost matky vdovy, když v náruči své měla jediného syna živého! Jak plesali ostatní, kteří to viděli!

Veliká bude radost učitelů i rodičů, plesati budou ti, kteří vás znají, až poznají, že jste jinochy, kteří snad ztraceni, zase nalezeni byli, kteří mrtvi byvše, znova ožili.

Vidím druhého jinocha.

»Mistře«, táže se Pána Ježíše, »co mám činiti, abych věčného života došel«? — »Zachovávej přikázání«! odpovídá Ježíš. — Která pak? Milovati budeš Pána Boha svého, a bližního jako sebe samého, cti otce i matku svou, nezabiješ, nesesmíš, nepokradeš. — »Ta všecka zachovávám«! odpovídá mládenec. — »Chceš-li dokonalým býti«, dí Ježíš, »prodej vše, co máš, pojď a následuj mne«! — I odešel jinoch smuten od Ježíše. Měl mnoho statků a miloval je více, než službu Ježíšovu; statky k vůli Ježíši opustiti, zdálo se mu nemožným!

Ejhle, přátelé mladí, obraz jinocha vlažného, nerozhodného, více o svět než o Ježíše dbajícího!

»Mládenče, tobě pravím, vstaň«! i vstává jinoch Naimský. »Chceš-li dokonalým býti, prodej vše, co máš, pojď a následuj mne«! a odchází jinoch lakomý a nerozhodný.

V této chvíli posvátné, milé děti, kdy k vám Pán Ježíš volá jako druhdy mládenci Naimskému, povstaňte všechny! Jako voják k povelu připravený, jako lodník bystře hledící do dálky povstaňte dnes a připravte se k boji, který vás očekává, ke plavbě, která vám nastává! Vůdcem budiž vám Ježíš Kristus! Všem podává pomocnou pravici, všechny chce k životu ctnostnému voditi, jim raditi i pomáhati! Nebojte se tedy nikterak, vydati se na cestu rokem tímto — máte vůdce nejbezpečnějšího Ježíše Krista! Provázejí vás na této cestě drazí rodiče vaši požehnáním a modlitbami svými! Řiditi budou kroky vaše dobří učitelové vaši! Nuže, děti mé, povstaňte, ve jménu Pána Ježíše Krista nastoupíme pouť svou! Amen.

Fr. Chramosta.

Neděle XVI. po Sv. Duchu.

»Kdo se poníží, bude povýšen.«
Luk. 14. 11.

Veškeren život Spasitele našeho, celý tajemný Jeho zjev učí nás překrásné ctnosti — pokoře. Každá stránka Písma sv., každý pohyb velebné postavy Jeho, vše, co mluvil i činil, jako by volalo k nám: Učte se ode mne, neboť jsem tichý a pokorný srdcem! Ono tajemné vtělení, kdy zvolil sobě matkou chudou, pokornou dívku, zrození v chlévě Betlémském, chudičkový život a pokorná smrt dosvědčují, že Sebe Samého zmařil, ponížil se a učiněn jest poslušným! —

Také události dnešní, kterou podobenstvím vysvětlil, učí nás pokoře Pán Ježíš! »Když budeš pozván na svatbu, nesedej na přední místo, ale jdi, posaď se na posledním místě. Nebo každý, kdo se povyšuje, bude ponížen, a kdo se ponižuje, bude povýšen«.

U příležitosti tohoto sv. evangelia dnes, milé děti, něco o pokoře vám povím.

Abyste pochopily, co pokora jest, několika příklady vám vysvětlím. Na kříži mezi nebem a zemí visí Syn Boží. Slunce praží, hlava mu klesá, žízni trápen úzkostně volá, lidé plvají mu do tváře, posmívají se a rouhají. On mohl by rázem vyprostiti se, než On stává se poníženým až k smrti kříže a volá — Otče, odpusť jim!

Sv. Alois, jinoch vznešený a bohatý, každodenně klečí na klekátku v klášteře svém a volá: Prosím vás, blahoslavení andělé, abyste mne vedli po královské cestě poníženosti, abych po tomto životě na tvář Otce věčného patřiti mohl!

Alois červená se, slyší-li někoho mluvit o vznešeném rodu svém, leká se, slyší-li chválu o sobě, nejraději chodí ve správaných šatech a nikdy v ničem sebe nechválí!

Ejhle, milé děti, příklady pokory! Mistr pokory a učenník Jeho! Ani ústrky a opovržení, ani utrpení, ani bolesti, ani chvála a sláva at vás neoddáli s královské cesty pokory!

Bývá to tak s člověkem, dokavad jest chud a neznám, nebo dokavad vše dobře se mu daří, spokojen jest a štěstí většího nezná; když však zbohatne, počnou o něm lidé mluvit, nebo když navštíven jest utrpením a soužením, zpyšní, jest nespokojen! »Pokořte se«, dobře radí sv. Petr — »pod mocnou rukou Boží, aby vás povýšil Bůh v čas navštívení!« 1. Petr 5, 6. Tedy chvála nebo hana z úst bližního at vás nenaučí býti pyšnými!

Boháč v evangelium řekl sobě, maje mnoho obilí: »Rozbořím stodoly své a nastavím větších a řeknu sobě: Jez, pij, hoduj!« I ozve se hlas: »Blázne, této noci požádám duše tvé od tebe, ta pak, co jsi nashromáždil, či bude?«

Na smrtelném loži odpočíval veliký boháč. Díval se na svůj palác, na skvostné komnaty a vzdychal: »Bože můj, jak jest všecko marné na tomto světě! Já, jenž jsem tolik paláců a zámků měl, nevím ani nyní, kde v noci přenocuji a kdo mne na věčnosti přijme!« Mnozí lidé jsou pyšnými, že jsou bohatými! Krásné statky, domy, šaty, velké služebnictvo, úklony, lichocení jiných duší jejich pokoru. Nebuďte pyšnými, milé děti, kdybyste zbohatly — Hleďte chlubit se statky duše, poklady duchovními — dobrými skutky a ctnostmi! Ani jediným penízem, kterým chudáka můžete oblažiti, v čas nouze tělo své nenasytíte, ani hromadami drahých kamenů, kterých k rozšiřování ctnosti použití můžete, duši svou neozdobíte! Ono nepřátelství, závistnost, úklady, pomíjejicnost statků, o nichž Ježíš Kristus často mluví, nauč vás, byste bohatstvím nezpyšněly! Ó, Pane, volejte se sv. Augustinem: V nebi připravuješ mi nevadnoucí poklady, Sebe Samého a já bych měl zde na světě zlato, stříbro a drahokamy žádati, které

i hříšníci mají? Jak lituji, že jsem druhdy na ty věci myslil, Tebe zapomínaje. Krása mnohé také činí pyšnými — krása tělesná! Na mnohých dětech lze pozorovati zárodky tohoto hříchu! Opo- vrhují prostým, chudým oděvem, věsí na sebe všelijaké marnivé ozdoby, nechťi choditi s chudými, obtěžují třebas chudé rodiče ustavičnými prosbami o nové šaty, svou chůzí, řečí, pohyby rády se činí zvláštními.

Isabella, královna španělská byla neobyčejně krásná. Než v kráse i mládí zemřela a František Borgiaš, vznešený šlechtic, slyše o smrti její, dal si rakev otevřítí, by naposledy krásu královninu viděti mohl. Uviděv však místo svěží druhdy tváře obličej prohnílý, zvolal: Jest to ta královna, která před několika dny tak čarokrásná byla? Jest to týž spanilý obličej? Bože! Jak ubohý jest člověk, že věcem pomíjejícím příkládá srdce, že tak velmi pečuje o ty, kteří krásou vynikají?

František zcela se potom obrátil k Bohu a stal se členem řádu sv. Ignáce.

Když tedy, vy milé děti, které obdařil Bůh krásou tělesnou, povážíte, že krása ničím není, než prostředkem mnohých nepravostí, příležitostí ku hříchům, tu podle příkladu mnohých světic a světců, kteří krásou těla vynikali, více dáte sobě záležitosti na kráse duše, jejíž základem jest pokora.

Ku konci poslyšte, kterak sv. Augustin o potřebnosti pokory rozmlouvá: Není jiné cesty, po které bys k pravdě dojíti mohl, než té, kterou Bůh Sám, vida slabost kroků našich, nám ustanovil. Jest to po prvé, po druhé i po třetí cesta pokory — a kolikrát-koli bys se mne otázal, vždy bych totéž odpověděl, ne proto snad, jako bych jiné rady nevěděl, ale proto, že cokoli počínáme, v čem pokračujeme, co dokonáváme, nutně provázeti má pokora, nemá-li nám to z rukou vzítí pýcha. Neboť obávati se jest, abychom dobré konajíce, zásluh zbaveni nebyli žádostí po chvále za své skutky. Jako Demosthenes, otázan byv, které jest nejprvnějším příkázáním v řečnění, odpověděl — výslovnost, tak i já na otázku, které jest nejpřednější příkázání náboženství křesťanského, odpověděl bych — pokora. Amen. Frant. Chramosta.

Listy vědecké.

Jak nakládal Lutr s Písmem svatým.

Biblicko-exegetická úvaha.

Napsal Dr. ANTONÍN BRYCHTA.

(Pokračování.)

»Lutherum infalsasse ac pseudermentia sua vitiasse scripturam utriusque testamenti, certius est, quam ut negari queat.«

Wicelius, De arbore bona 1545.

Ad B)

Toto v krátkosti předeslavše, ohlédněme se již po hermeneutických zásadách, jimiž řídil se Lutr u vykládání svatého písma.

Lutr, věda dobře, že jeho učení písmu naskrz odporuje, vždyť vyznal sám, že je **nesnadno** učení to z písma dokázati,⁵⁹⁾ nucen byl text bible svému učení přispůsobiti, by se zdálo, že jedno s druhým souhlasí. V ohledu tom pozoruhodný je výrok Vicla, vrstevníka to Lutrova a muže theologickým vzděláním nad jiné vynikajícího. »Že Lutr — praví⁶⁰⁾ — písmo starého i nového zákona zfalšoval a svým falešným překladem znetvořil, jest tak jisto, že to popřítí nelze.« Lutr obral si úlohu eklektika. Co do jeho systému se hodilo, přijal, co mu odporovalo, buď vynechal aneb tak vykládal, by se zdálo,

⁵⁹⁾ Srovn. Döllinger l. c. pag. 179 a n.

⁶⁰⁾ Apud: Döllinger l. c. díl I. pag. 121. Podobně charakterisuje Vicel nakládání s bibli tehdejších protestantských kazatelů, řka: »Místa písma, která jim odporují, překrucují a vykládají v jiném smyslu nebo falešně je překládají aneb mlčením pomijí ve svých kázáních aneb zamítají jich s odporem neb dokonce s posměchem«. l. c. pag. 120 a n. Jinde praví též o kazatelích, že s písmem nezacházejí prostě a důstojně, jak se sluší na pravé křestany, nýbrž užívají, čtouce je) úskoku a lsti, buď že je falešně překládají aneb dle svého výmyslu vysvětlují, aneb po způsobu bludafů uštěpačně s ním nakládají.

že vše dobře souhlasí. Kde nemohl průkaznosti písma uniknouti a váhu jeho zvrátiti, utekl se k vytáčkám aneb snažil se, což bylo jeho obyčejným úskokem, věc láním neb žertem odbýti.⁶¹⁾

Svému převrácenému učení obětoval »reformatsor« písma, an jeho přesný text buď porušil aneb přesný text falešně přeložil a křivě vykládal, jak se nám níže ukáže. Upraviv takto tendenčně text bible po stránce kritické, upravil tím nepřímou i půdu pro své rovněž libovolné zásady hermeneutické.

Vycházejí, jak jsme výše viděli, z křivé zásady, že Kristus všechno sám za lidi vykonal, že je nejen vykoupil, nýbrž i zákon Boží za ně vyplnil⁶²⁾ a tím věřícím ospravedlnění zjednal, tak že nezbyvá člověku nic více činiti, než aby dílo Kristovo ochotně přijal a vírou beze všech dalších podmínek si je přivlastnil, stanovil Lutr následující hlavní exegetickou zásadu:

1. Bibli třeba veskrz vykládati tak, aby výklad sloužil ke cti a slávě Krista a k rozmnožení Jeho působení pro spásu člověčenstva. Důsledek této zásady byl:

1. Vše, co písmo ve věcech věčného spasení člověku ukládá a od něho žádá, třeba co nejvíce zeslabiti a odstraniti, poněvadž by to bylo na úkor díla a zadostiučinění Kristova.⁶³⁾ Domnělý základ k této zásadě založen byl tvrzením:

2. Člověk je naprosto neschopen, něco záslužného pro život věčný vykonal a nemůže ani spolupůsobením s milostí Boží nějaké vnitřní spravedlnosti dosíci, poněvadž by se v jednom i druhém případě velikost díla Kristova zmenšila a jeho čest a sláva ujmu vzala. Proto:

3. Nesmějí se biblická místa, jež ukládají člověku konání dobrého, bráti vážně a doslovně, poněvadž »a praecepto ad posse non valet conclusio«. Písmo chce, tak mínil reformsor, takovými požadavky člověku pouze jeho naprostou nedostatečnost k dobrému dokázati; aneb místa taková třeba rozuměti o díle Kristově, jež zákonu Božímu za lidi sám zadost učinil⁶⁴⁾

⁶¹⁾ Toto počínání Lutrovo u vykládání písma, jež sobě i jeho stoupenci v plné míře přisvojili, ukáže se nám během této práce v náležitém světle.

⁶²⁾ Srovn. co bylo svrchu o tom řečeno. Významná jsou slova Schw enkf eldova, jež byl vrstevníkem Lutra a sám »reformatsorem« v Slezsku, o Lutrově nauce. »Darauf — dokládá týž — verlassen sich die armen Menschen, halten dafür, dass es gleich genug zur Seligkeit sei, wenn sie Christum allein historischer Weise annehmen und für den Seligmacher halten, ob es wohl ohne Erneuerung des Herzens, ohne Busse und Besserung des Lebens geschieht . . . Christus soll ihnen mit seinem Genugthun ihr gottloses und unbussfertiges Leben decken, und . . . das Böse helfen bestättigen«. Srovn. Döllinger l. c. pag. 260 a nn.

⁶³⁾ Byloť zásadou Lutrovou: »Credere debes, te habere justitiam, et nisi credideris, te esse justum, insigni contumelia et blasphemia afficis Christum«. Comment. in Gal.). Tedy přes všecken odpor srdce, přes všechny výčitky svědomí má se člověk za spravedlivého považovati, an sám sebe oklamává!

⁶⁴⁾ »Quid christiano cum operibus? Quid prosunt opera? An non sat operum Christus fecit? Tak Vicel o nauce Lutrově. Viz Döllinger l. c. díl I. pag. 70.

Převrácenost a nicotu uvedených pravidel cítil zajisté nejlépe Lutr sám, a proto, aby jejich lichost poněkud zeslabil a světu spolu ukázal, že stojí na půdě zdravých hermeneutických zásad a dle nich u vykládání písma si vede, prohlásil sice přesné exegetické pravidlo:

II. »U vykládání písma třeba se přidržeti prostého smyslu, který z textu sám sebou plyne.« Než věda dobře, že by své liché učení o ospravedlnění, drže se tohoto pravidla, ani obecnému lidu, nežku-li vzdělanějším třídám dokázati a přijatelné učiniti nemohl, obmezil tuto zásadu připojením doložky: »Leda by některý článek víry zabraňoval, takové biblické místo v prostém smyslu vykládati; neb v takovém případě dlužno dáti přednost článku víry před písmem a písmo dle onoho článku víry vykládati.«⁶⁵⁾

Nastíněnými zásadami, jichž převrácenost a umíněnost bije do očí, a které jsou vším jiným, jen ne přesnými a objektivními zásadami exegetickými, připravil si Lutr pro své »reformační« působení jak sluší půdu též na poli biblické exegese; v nich obsaženo jest pravé východiště celého neblahého jeho díla v oboru vykládání písma a zároveň klíč k posouzení tohoto odvážlivého a bezpříkladného počínání. Pakliže ovládala Lutra tendence, když začal nové učení přednáseti, ovládala jej tím více, když se snažil nové učení z písma dokázati.

Po tomto částečném odbočení od svrchu položené these, jež se nám pro její všestranný rozvoj a náležité posouzení prospěšným býti vidělo, poněvadž podvratné dílo »reformatora«, jež nemá v dějinách kritiky vůbec, a kritiky biblické zvláště, sobě rovného, v pravé světlí staví, jest na čase k dílu Lutrovi blíže přistoupiti a jeho nakládání s bibli místněji vylíčiti. — Poněvadž z dosavadních vývodů smýšlení i veškerá tendence Lutrova, které obětoval nejen přesnost, ale i správný výklad bible, s důstatek vysvitá a nad to i zásady, jimiž se při této málo čestné práci řídil, průvodny jsou, budeme se moci v doličení obrazu, jak reformator s bibli nakládal, stručněji vyjádřiti.

A) Interpollace Lutrovy.

Poněvadž považoval Lutr list sv. Pavla k Římanům a ku Galatským, jakož i skutky apoštolské za hlavní hradbu a nepřemožitelnou tvrz své liché nauky o ospravedlnění, započneme čelnějšími místy z těchto sv. knih, jež »reformator« ve

⁶⁵⁾ Pro zvláštnost této zásady chceme tuto vlastní slova Lutrova uvésti: »Ich habe oft gesagt — pravi on — dass, wer in der hl. Schrift studieren will, soll je darauf sehen, dass er auf den einfältigen Worten bleibe, und je nicht davon abweiche, es zwinge denn irgend ein Artikel des Glaubens, dass man es müsse anders verstehen, denn die Worten lauten«. (Vyd. Valch. III. 23.). Proto stanoví Lutr, že třeba biblická místa, jež mluví o dobrých skutcích, zcela jinak vykládati, než jak zní; tu musí rozhodovati článek »o ospravedlňující víře bez skutků«. (L. c. VII. 2060.).

svém překladu sv. Písma zřejmě porušil, k nimž připojíme jiné sv. knihy nového i starého Zákona, jež stihl týž osud, an se Lutr odvážil i tyto knihy na četných místech zjinačiti.

V listě k Římanům (3, 20.) praví apoštol národů: »Skrze zákon (přichází) poznání hříchu«, kde třeba dle souvislosti a dle celého dovodění apoštola doložiti: »ale nikoliv milost k ospravedlnění.« Dle svého názoru o mravním zákonu, který nemůže žádný člověk pro svou křehkost a náchylnost k zlému naprosto zachovávat i který dle učení Lutrova byl jen proto prohlášen, aby člověk poznal svou neschopnost k dobrému⁶⁶⁾ nerozpakoval se Lutr přidati do textu slovo **jen** a přeložiti: »Skrze zákon (přichází) jen poznání hříchu.« Netřeba podotýkati, že vsůvkou **jen** byl smysl tohoto textu zcela změněn a on novému systému přispůsoben.⁶⁷⁾

Řím. 3, 23. praví apoštol: »Všichni (židé i pohané) zajisté zhřešili a potřebují slávy Boží«, — čím dává na srozuměnou, že kdo milostí Boží byl ospravedlněn, hříšником býti přestal, že tudíž ospravedlnění člověka vylučuje stav dřívější jeho hříšnosti. Poněvadž Lutr, jak bylo v nástinu jeho učení dokázáno, tvrdil, že i spravedlivý hříšником zůstává,⁶⁸⁾ že hříšnost člověka jest následkem jeho naprosto porušené přirozenosti⁶⁹⁾ permanentní, zaměnil výrok apoštola tak, by zdál se jeho učení nasvědčovati. Čas minulý, jehož užil apoštol, změnil v čas přítomný a přeložil: »Všickni jsou hříšníci« atd.

Proslulým stalo se místo Řím. 3, 28.: »Máme za to, že člověk ospravedlněn bývá skrze víru bez skutků zákona«, jehož Lutr po celou dobu svého odboje proti Církvi co nejhlavnější zbraně k dokázání svého systému v nejrůznějších obrazech užíval. Ze souvislosti řeči a z dovozování apoštola vysvítá, že potírá domyšlivou pýchu židů, že mohou pouhým zachováním zákona,

⁶⁶⁾ Ztad jest si vysvětliti Lutrov odpor a nenávisť proti zákonu, tak že jej nazývá »*omnium malorum, haeresum et blasphemiarum sentinam, quia tantum urget peccatum, accusat, et) terret*«. (Comment. in Gal.: Proto třeba zákon ze svědomí vyhostiti a jím co nejvíce pohrdati!

⁶⁷⁾ Podobně přidal Řím. 4, 15. v slůvku **jen**: »Zákon působí jen hněv« (stanoví a obsahuje trest za přestoupení). Samozřejmě rozumí apoštol zákon, jak si jej židé představovali, odloučený od víry v Krista a Jeho milosti.

⁶⁸⁾ Srovn. výše o tom uvedené vlastní výroky Lutrovy. V ohledu tom dokládá týž i o samých svatých: »*Quandoque etiam accidit, ut sancti labantur et desideria ipsius carnis perficiant*«. Sed quamlibet illa peccata grandia sint, tamen non ex contemptu Dei et destinata malitia, sed ex infirmitate commissa sunt. A jinde praví: »*Secundum carnem quotidie adhuc contra omnia praecepta Dei peccamus*«. Opp. lat. Jen. IV. 119.).

⁶⁹⁾ Poněvadž je dle Lutra hřích dědičný sama přirozenost a povaha člověka, jest všecko, co člověk myslí, mluví neb činí hříšné, ježto se ustavičně pohybuje v hříšném ovzduší. I dokládá dokonce: »*Peccatum est hoc totum, quod natum est ex patre et matre*«. (Ve výkladu žalmu 50.). Jinde pak píše: »*Experientia docet, quod nascimur ex immundo semine et contrahimus ipsa ex natura seminis ignorantiam Dei, odium et contemptum Dei, incredulitatem erga Deum, inobedientiam, impatientiam et similia gravissima vitia*«. (Comment. in Genes.).

který dle jejich domněni měl věčně trvati, dojíti ospravedlnění a spasení, aniž by jim bylo třeba víru v Krista a Jeho zákon přijati. Poráží tento klam, učí apoštol, že nikoliv konáním skutků zákona (Mojžišova) může člověk dojíti ospravedlnění a smíření s Bohem, nýbrž jedině vírou v Krista, Jenž jest Vykupitelem a Posvětitelém všech lidí (židů i pohanů) a skrze Něhož dostává se lidem ospravedlnění z pouhé milosti beze všech předcházejících zásluh a skutků zákona.⁷⁰⁾ Apoštol nestaví proti sobě víru v Krista a z této (živé) víry pocházející dobré skutky, vždyt na četných místech připisuje výslovně dobrým skutkům ospravedlnění,⁷¹⁾ nýbrž nevěra v Krista a spoléhání se na skutky zákona z vlastní síly (bez milosti Boží) vykonané z jedné a víra v Krista a ospravedlnění z milosti Boží z druhé strany tvoří u něho protivy.⁷²⁾ Aneb můžeme též říci: Skutky zákona, víře v Krista předcházející, člověka ovšem ospravedlniti nemohou, ne však ony dobré skutky, které jako dobré ovoce z víry vyplývají.⁷³⁾ — Lutr, vyloučiv z ospravedlnění člověka všeliké jeho spolupůsobení s milostí Boží a tvrdě, že jedině vírou člověk spásy dochází, nucen byl za »skutky zákona« prohlásiti nejen skutky víře v Krista předcházející, nýbrž i skutky s milostí Boží, již Kristus lidem zjednal, vykonané, vyjma jedině víru. Aby se zdálo, že jeho učení na písmu se zakládá, porušil text, přidav do něho významné slovo pouze (allein), tak že se v jeho bibli četlo: »Máme totiž za to, že člověk ospravedlněn bývá pouze skrze víru«. Pro tuto změnu textu přísně kárán, odpověděl Lutr známými slovy: »Sic volo, sic jubeo, sit pro ratione voluntas.« Neméně významná jsou slova, jichž vzhledem k tomuto porušení textu na jiném místě užívá. »Lituji, dokládá s pravým cynismem — že jsem ještě nepřidal všech, totiž: beze všech skutků všech zákonů, aby to bylo úplně a zaokrouhleně vyjádřeno.«⁷⁴⁾

Podobně zfalšoval »reformatsor« důležité místo Řím. 3, 25. Správný text zní: »Jehož (Krista) Bůh vydal za smírce skrze víru v krvi Jeho k ukázání spravedlnosti Svě pro odpuštění pře-

⁷⁰⁾ Úsečně vykládá Estius: »Hominem justificari per fidem, qua justitiam apprehendat, etiamsi legis opera non adferat, ea videlicet, quae sola cognitione legis adjunctus fecerit ut quae ad justitiam nihil conducant«. (Comment. in epp. Apostoli Pauli.)

⁷¹⁾ Srovn. na př. Řím. 2, 13.; Žid. 11, 1. a nn.; Mat. 7, 21. atd.

⁷²⁾ Proto rozlišuje apoštol vždycky »skutky zákona« od dobrých skutků, jež jsou účinkem víry v Krista a podporující milosti Boží. Mimo to nikde nepraví apoštol, že člověk nedochází spasení dobrými skutky, nýbrž (pouhou) vírou v Krista. Toť výmysl »reformatora«.

⁷³⁾ Vhodně praví k věci sv. Augustin: »Opera sunt ex fide, non ex operibus fides«. A sv. Řehoř dokládá: »Non virtutibus venit ad fidem, sed per fidem venit ad virtutes«.

⁷⁴⁾ Přihlížeje k tomuto neslýchanému počínání, praví ironicky výše jmenovaný Vicel: »Was Luther allein lehrt, übersetzt, disputirt, schreibt, das muss recht sein, und wenn es gleich Christus selbst unrecht spräche, oder, damit ich ihm nachspreche, wenn gleich die ganze Welt dadurch zu Trümmern gehen sollte«. Viz Döllinger l. c. str. 36.

dešlých hříchů.« Patrně rozumí apoštol výrazem spravedlnost nejen spravedlnost Boží, která Bohu přináleží a v něm bytuje, nýbrž i onu spravedlnost, kterou Bůh hříšníka ospravedlňuje.⁷⁵⁾ Lutr však, aby toto místo jeho nauce o ospravedlnění neodporovalo, vykládal je o spravedlnosti passivní, Kristem modo vicario lidem zjednané, které se člověk vírou uchopuje a již se jeho hříchy přikrývají. Zaměnil tudíž původní text, přeložil: »Aby Bůh poskytl⁷⁶⁾ spravedlnost (lidem), jež před ním platí«, čím byl nejen text ale i smysl úplně znetvořen. Touže tendencí veden, změnil Lutr i jiná místa, jež mluví o spravedlnosti Boží v udaném smyslu a zaměnil spravedlnost Boží v spravedlnost, která před Bohem platí.

Důsledně nucen byl Lutr zkomoliti i verš 26. téže kapitoly, an s v. 25. úzce souvisí. Přesný totiž text zní: »K ukázání spravedlnosti Své v tomto čase (t. j. vydal Bůh Syna Svého za smírce), aby Sám spravedlivý byl (Bůh) i ospravedlňující toho, kdo jest z víry Ježíše Krista.« Poněvadž zde učí apoštol, že Bůh není toliko Sám v Sobě spravedlivý, nýbrž i zdrojem veškeré lidské spravedlnosti, an věřící ve Svém milosrdenství na milost přijímá,⁷⁷⁾ hleděl »reformator«, citě dobře, že jasná slova apoštola celý jeho system porážejí, pomoci si tím, že přidal do textu opět slovo »jedině« a zkomolil text: Aby (Bůh) jedině Sám spravedlivý byl a ospravedlňoval . . .«

Podobného násilí a porušení biblického textu dovolil si Lutr Řím. 8, 3. 4. Apoštol tu praví: »Co nemožné bylo zákonu (Mojžíšovu), to (spůsobil) Bůh, poslav Syna svého v podobenství těla hříchu (těla lidského) a z hříchu odsoudil hřích na těle.«⁷⁸⁾ Poněvadž dle nauky Lutrovy, jak bylo svrchu vyloženo, ospravedlnění člověka není vniterné a skutečné, nýbrž pouze něco zevního a cizího, an se hledí spravedlností Kristovou jako nějakým pláštěm přiodítí, při tom ale hříšníkem zůstává, zaměnil Lutr právě uvedený text a přeložil: »(To učinil Bůh) . . . a odsoudil hřích na těle hříchem,« totiž tak, že za hříšníky stal se

⁷⁵⁾ Obojí spravedlnost třeba zde rozuměti i tu, kterou je Bůh sám v Sobě spravedliv i onu, kterou člověka skutečně Svou milostí spravedlivým činí. Spravedlnost prvá ukázala se zvláště ve vykupitelském díle Kristově, ana takovou obět za hříchy lidské žádala, spravedlnost tato jeví se stále a napořád, kdykoli Bůh člověka na milost přijímá a jej ospravedlňuje. Každý jiný výklad je jednostranný.

⁷⁶⁾ I tento překlad je nesprávný a zřejmým porušením původního textu, jenž mluví o manifestaci a nikoliv o poskytnutí spravedlnosti Boží.

⁷⁷⁾ Úsečně a vhodně vykládá Estius: »Jesum dedit Deus propitiatorem, ut et ipse agnoscat justus in se et praeterea auctor justitiae in aliis, qui in Christum credentes justitiam ab eo expectant.«

⁷⁸⁾ Velice jasně vykládá toto poněkud obtížné místo slavný Tirinus, řka: »Christus, indutus natura humana, per oblationem carnis suae in cruce damnavit peccatum et dominio, quod instar tyrani in homines usurpabat, spoliavit idque ob gravissimum peccatum ab ipso peccato (hřích uvádí se jako osoba) admissum«, že t. nespravedlivě hřích Krista usmrtil a tím svrchovaného zločinu se dopustil. Pro svrchovaný tento hřích byl hřích (jako nepřátelská moc) od Boha odsouzen.

Kristus sám hříšníkem.« Tím mělo býti dokázáno, oč Lutrovi hlavně šlo, t. j. člověk zákonu zadost učiniti nemůže a že proto Kristus sám zákon za něho vyplnil! Tomuto učení odporuje ale též verš 4. téže kapitoly, jelikož apoštol výslovně praví: »Aby spravedlnost (příkázání) zákona vyplněna byla v nás«, t. j., jak slovní exegetové vykládají, abychom mohli zákon a jeho požadavky plnit, (co bylo dříve pro mdlobu těla nemožné), proto odsoudil Bůh hříchy v svatém těle Kristově, které vydal on v obět za hříchy lidské ku shlazení jich.⁷⁹⁾ Místo toto zřejmě tudíž dokazuje, že člověk spravedlnost (příkázání zákona Božího) zachovávatí může a že k tomu vykoupením a zjednáním potřebné milosti Kristem uzpůsoben byl.

Poněvadž písmo na mnohých místech připisuje ospravedlnění víře,⁸⁰⁾ a o četných osobách dokládá, že byly shledány spravedlivými před Bohem,⁸¹⁾ jichž tedy spravedlnost byla pravá a skutečná (a nikoliv pouze zevní a cizí), hleděl Lutr ona místa zeslabiti tím, že je vykládal o ospravedlnění člověka pouhou vírou jakožto jedinou, vše ostatní vylučující podmínkou ospravedlnění. Proto přeložil Řím. 10, 4.: »Neb konec (cíl) zákona (Mojžíšova) jest Kristus, kdo v něho věří,⁸²⁾ jest spravedlivý«, kdežto o originálu stojí: »Konec zákona jest Kristus k spravedlnosti každému věřícímu.« Jindy opět porušil svatý text tím, že místo výrazu spravedlivý, užil ve svém překladu slova nábožný. Tak na př. v I. Mojž. 6, 9. místo: »Noe byl muž spravedlivý a dokonalý v rodech svých« položil: »Noe byl muž nábožný« atd.; v knize Jobově (22, 3.) místo: Co prospívá Bohu, budeš-li spravedlivý? Lutr přeložil: »Co prospívá Bohu, že se činiš tak nábožným?« Taktéž zaměnil výraz spravedlivý v slovo nábožný Mat. 1, 19.; Mr. 6, 20.; Luk. 1, 6.; 2, 25.; 23, 50. a j. v.

Podobně hleděl Lutr svému učení přizpůsobiti list svatého Pavla ku Galatským, kterého tou měrou zneužil, že napsal k němu zvláštní tendenční výklad, jenž stal se záhy nejoblíbenější knihou stoupenců Lutrových.⁸³⁾ V listě tom (2, 17.) praví apoštol: »že máme hledati ospravedlnění skrze Krista a ne od zákona Mojžíšova«. Z toho odvozuje Lutr, že pouhá víra k spasení postačí, dokládaje, že jest to rouhání a zrazením Krista, jestliže se spása připisuje zachovávání zákona a konání dobrých skutků.⁸⁴⁾

⁷⁹⁾ Stručně a při tom jasně Estius: »Condemnavit et destruxit peccatum Deus in carne (sc. Christi) per carnem Filii sui suspensam et mortificatam in cruce«.

⁸⁰⁾ Gal. 3, 6.; Žid. 11, 1. a nn.; Skut. 15, 9.; Řím. 5, 1. atd.

⁸¹⁾ 1. Mojž. 5, 24.; Žid. 11, 1. a nn.

⁸²⁾ Netřeba dokládati, že vírou rozumí Lutr často důvěru, kterou si člověk spravedlnost Kristovu přisvojuje.

⁸³⁾ Lutr sám vysoce cenil dílo to a vyznal: »Epistola ad Galatas est mea epistola, cui me despondi«. Že souvěkovci reformatora chvály o něm nešetřili, rozumí se samo sebou.

⁸⁴⁾ Níže (3, 10.) odůvodňuje apoštol svůj výrok slovy: »Nebo kteří ze skutků zákona jsou, pod zlořečenstvím jsou.« Sv. Tomáš Akv. vykládá: »Ze skutků zákona býti jest důvěru skládati ve skutky zákona a jimi ospravedlněnu chtít býti.« Aneb můžeme též říci: »Býti ze skutků zákona« znamená

Jako zneužil Lutr obou dosud jmenovaných listů svatopavelských pro svou bludnou nauku o ospravedlnění, podobně zneužil skutků apoštolských, které celým svým obsahem — jak se domníval — jeho učení potvrzují.⁸⁵⁾ V kap. 13. v. 38. a 39. dí t. apoštol národů: »Protož známo vám buď, muži bratři, že skrze toho (Krista) zvěstuje se vám odpuštění hříchu a ode všeho, od čehož jste nemohli skrze zákon Mojžíšův ospravedlnění býti, (v. 39.) skrze toho každý, kdo věří, ospravedlněn bývá.« Místo toto jest jedno z oněch klasických míst, kde apoštol své učení o ospravedlnění a o poměru starého zákona k zákonu novému několika málo slovy jasně a úsečně vyložil. Exegetové katoličtí vykládali místo toto vždy tak, že mluví apoštol o nedostatečnosti starého zákona v příčině dojití věčného spasení, poněvadž odpuštění hříchů a pravého ospravedlnění lidem zjednatí nemohl, ukládaje sice velikých povinností, ale nepodáváje potřebných prostředků k plnění jich. Proto také vzal tento zákon za své. Lutr však, citě dobře váhu výroku apoštola, tvrdil, že dle slov apoštolových nejen zákon Mojžíšův, nýbrž i zákon mravný platnosti pozbyl, z čeho odvozoval, že dobrých skutků, jež tento zákon velí, k spasení netřeba! Aby čtenáře v této domněnce utvrdil, porušil opět biblický text a přeložil: »Protož známo vám buď . . . ospravedlnění býti.⁸⁶⁾ Kdo ale v toho (Krista) věří, jest spravedlivý,« čím byl smysl tohoto místa, jak ani dokládati netřeba, úplně změněn.

Skut. 13, 48. čteme: »Slyšice to pohané (že totiž apoštol, židy opustiv, k pohanům se obrátil), zaradovali se a velebili slovo Páně a uvěřili.« V tomto obrácení pohanů vidí Lutr důkaz, že dobré skutky neospravedlňují, nýbrž pouze víra.⁸⁷⁾

Slova Skut. 15, 28.: »Vidělo se zajisté Duchu Svatému i nám, žádného více břemene na vás nevzkládati« — zpřevrtil reformator v ten smysl, že se má »břemenem« rozuměti zákon lásky, poněvadž v předcházejícím o tom se vykládá, že zákon starý pozbyl platnosti.

Spor o zachovávání starého zákona (Skut. 15, 6. a nn.) považoval Lutr za spor o potřebě dobrých skutků k dosažení věčného života, čemu všecck text a veškeré exegetické zásady odporují;

tolik jako v zákon, v jeho skutky a obřady důvěřovati, na nich sobě (po způsobu židů) zakládati a od nich spásu očekávati.

⁸⁵⁾ Z té příčiny vybízí Lutr své stoupence, aby si této knihy co nejvíce vážili a ji pilně četli, řka: »Propter hanc causam plus diligere et diligentius legere hunc librum debemus, quod firmissima testimonia continet, quae certo consolari et erigere nos possunt contra papistas, quorum abominations et larvas impugnamus et damnamus doctrina nostra, ut Christi beneficia et gloriam illustremus.« (Comment. in Gal.).

⁸⁶⁾ Samo se vidí, že porušil Lutr i souvislost v. 39. s v. 38., an je tečkou od sebe oddělil.

⁸⁷⁾ Vůbec kdykoli vypravují skutky apošt. o obrácení pohanů na víru křesťanskou (na př. 8, 27; 10, 1. a nn.), klade Lutr vždy veliký důraz na to, že se jim této milosti dostalo beze všeho jejich přičinění a bez všelikých dobrých skutků.

ano odvážil se dokonce tvrditi, že hned původní církev pohloupla, když stanovila závaznost (mravního) zákona a potřebu dobrých skutků.⁸⁸⁾

Jinou důležitou změnu textu dovolil si Lutr v prvním listě ku Korintským 1, 30. Dle originálu praví tu apoštol: Kristus stal se nám před Bohem moudrostí a spravedlností, z čeho plyne, že je Kristus zdrojem a původcem našeho poznání Boha a ospravedlnění. Lutr však zjinačil text a přeložil⁸⁹⁾: »Kristus učiněn jest nám od Boha moudrostí a spravedlností,« kterážto slova vykládala se potom arci tak, že se nám to, co Kristus vykonal, od Boha za spravedlnost přičítá, jako bychom to byli sami vykonali, — výklad to zcela lichý, jenž činí slovům apoštola násilí. — Jiné porušení textu přichází v témže listu 15, 20. Dle přesného textu praví apoštol: »Kristus vstal z mrtvých, prvotiny těch, kteří zesnuli«; místo toho přeložil Lutr: »Kristus . . . prvotiny těch, kteří spí«, z čeho mohlo by se uzavírat, jako by i duše Kristova mezi spícími se nalezala. — V druhém listě ku Korintským (5, 21.) dokládá apoštol: »Toho, kterýž hříchu neznal (Kristus), učinil (Bůh) za nás hříchem (obětí za hřích), abycnom my učinění byli spravedlností Boží (spravedliví před Bohem) skrze něho.« I toto místo bylo Lutrem tendenčně změněno, jakoby apoštol chtěl říci, že nám Bůh vykonané dílo spásy Kristem nabízí a ujetím ho vírou, že docházíme před ním spravedlnosti.

V listě k Filipenským 3, 9. mluví apoštol o spravedlnosti, která není ze zákona, nýbrž z víry v Krista a kterou jediné můžeme býti s Kristem spojeni a ospravedlněni. Lutr zkomolil text úplně k podepření svého systému, an stanovil, že mluví apoštol o spravedlnosti, již Bůh víře přičítá, čemu nejen text, nýbrž i veškerá souvislost odporuje. —

Poněvadž člověk dle Lutra zákon plniti a dobré skutky konati nemůže, ježto by to zásluhám Kristovým, jenž za nás všecko sám vykonal, bylo na ujmu, upravil texty, jež mluví o svatosti člověka tak, že se rovná tato svatost úplně jeho spravedlnosti dle učení Lutrova, že to není svatost skutečná, nýbrž Bohem člověku pouze darovaná, připočtená. Proto přeložil Exod. 22, 31: »Muži svatí buďte pro mne,« místo: Muži svatí buďte mi. — Rovněž tak přeložil Luk. 1, 75.: »(Abychom sloužili Bohu) v svatosti a spravedlnosti, jež se mu líbí,« místo: »V svatosti a spravedlnosti před ním.« — V žalmu 50, 12. se praví: »Srdce čisté stvoř ve mně, Bože, a ducha přímého obnov v útrokách mých«; Lutr však, jehož vedla a svedla i zde dogmatická tendence, přeložil: »Srdce . . . a dej mi nového, jistého ducha«, čím měla býti odůvodněna jeho nauka, že spravedlnost a svatost pocházející ze skutků, nedá člověku dojiti jistoty v příčině věčného spasení, ustavičně jej znepokojujíc a sužujíc, kdežto naopak, když

⁸⁸⁾ Vyd. Valch. XI. 431.

⁸⁹⁾ Lépe vysvítá porušení textu z německého Lutrova překladu, kde stojí: »Welcher uns gemaht ist von Gott zur Weisheit und Gerechtigkeit«.

si pevnou vírou spravedlnost Kristovu přisvojuje, kýžené jistoty a vnitřního pokoje dochází.⁹⁰⁾ — Za tímže účelem porušeno bylo místo v knize Přísloví 16, 2. Dle přesného textu čteme tu: »Všecky cesty člověka zjevné jsou očím jeho, Hospodin jest, jenž váží duchy« (myšlení lidská). Reformátor však tendenčně přeložil: »Každému zdají se jeho cesty býti čisté, ale jedině Hospodin činí srdce jistým,« čím byl smysl opět zcela změněn.

B) Glossy Lutrovy.

Vytknuvše nejhlavnější interpollace, jichž sobě Lutr v zájmu svého učení ve sv. písmu dovolil, přistupujeme k doličení jiného způsobu, kterým hleděl »reformátor« v míře nejvydatnější smysl bible převrátiti, k jeho vysvětlivkám neboli glossám, z nichž pouze nejčelnější stručně uvedeme. Zachovával-li Lutr v jinačení biblického textu z příčin snadno pochopitelných ještě jakousi umírněnost, překročil ji, — jak se přesvědčíme — ve svých glossách naprosto. Dav se strhnouti stranickou vášní, neostýchal se způsobem neslýchaným, v němž jeví se právě tak jeho zarytost jako lehkovážnost u vykládání bible, smysl přemnohých textů biblických proti všem exegetickým zásadám úplně převrátiti a čtenáře v blud uvést. Glossami bylo porušení textu dovršeno a čtenářům bible Lutrovy stále vštěpována domněnka, že pouze vírou lze dojiti spasení.

Začneme glossami nejprve ku starému zákonu.

V prvé knize Mojžíšově 8, 21. čteme: »Smysl a myšlení srdce lidského ke zlému nakloněna jsou od mladosti jejich.« Patrně je zde řeč o hříchu prvotném a jeho následcích. Lutr však vykládá slova ta o úplné porušenosti přirozenosti lidské hříchem, následkem čehož nemůže nikdo zákon Boží bez hříchu zachovávat; tudíž nedocházíme ospravedlnění vlastní svatostí, nýbrž pouze vírou v Krista.

Nemalé nesnáze působilo Lutrovi místo (V. Moj. 30, 11. a 14.): »Přikázání toto, které já (Hospodin) přikazuji tobě dnes, není nad tebou . . . ale velmi blízko tebe jest řeč . . . abys činil ji«, — z čeho jasně a nezvratně plyne, že může člověk zákon spásy zachovávat.⁹¹⁾ Nahlížeje dobře pádnost těchto slov, o která se celý jeho system rozrážcl, hleděl se jim vyhnouti sofistickým výkladem, jako by Mojžíš chtěl pouze říci, že židy všemu učil a jim všecko (všecka přikázání) představil, čeho jim věděti třeba, tak že nemají výmluvy, jako by toho nevěděli.⁹²⁾

Zvláště v žalmech připojil reformátor mnohých vysvětlivek, jimiž se smysl textu úplně mění. Ze slov žalmu 1, 3.: »Bude jako strom, jenž ovoce své vydá časem svým«, odvozuje učení, že jsou všecky skutky člověka, který věří, úplně stejné! —

⁹⁰⁾ Vyd. Valch. V., 851.

⁹¹⁾ Srovn. V. Mojž. 30, 6. a 8., kde jest řeč o milování Boha z celého srdce a z celé duše a o zachovávání všech přikázání Hospodinových.

⁹²⁾ Vyd. Valch. III. 2380.

V žalmu 5, 10.: »Neboť není pravdy v ústech jejich« zaměnil nejen výraz pravda v slovo jistota, nýbrž přidal ještě úplně lichou vysvětlivku: »Jejich učení působí nepokojné a neblahé svědomí, protože káží (papisté) marné skutky a ne milost Boží«. — V celém výkladu 14. žalmu sleduje Lutr patrně tendenci, aby dokázal, že člověk líbí se Bohu jedině vírou, kterou považuje se za spravedlivého, všecko ostatní jest hřích a nelíbí se Bohu.⁹³⁾ — O modlářích praví se v žalmu 16, 4.: »Neshromáždím schůzek jejich z krví, aniž připomínati budu jmen jejich skrze rty své.« Tu připojil glossator zcela nejapnou, textu zhola odporující poznámku: »To jest: nechci jejich nauce učiti, aniž o ní kázati (t. o dobrých skutcích), nýbrž o víře, kterou dává Bůh.« — Text žalmu 24, 4.: »V nepravostech počat jsem« zaměnil v slova: »z hříšného semene byl jsem zplozen«, vykládal Lutr, že porušenost lidská s panujícím v člověku hříchem již v samém semeni, z něhož byl počat se zakládá, které je hříchem veskrz zkaženo.⁹⁴⁾ — Právě-li žalmista 50, 12.: Ducha přímého obnov (Bože) v útrokách mých,« vykládá reformátor výraz přímého v slovo jistého libovolně zaměnil: »Utvoř ve mě ducha, který je prost pochybnosti ve víře a své věci jist, nedáda se másti ani pohnouti rozličnými domněnkami, jak toho činí domýšlivci a pochybovači.« — Slova žalmu 63, 1.: »Jak dobrý jest Bůh israelovi, těm, kteří jsou přímého srdce« vysvětluje glossa: »Srdce přímé (čisté) jest ono, jež se drží slova Božího čisté a neporušeně.«

Jako jsou dosud uvedené vysvětlivky zcela libovolné, an se jimi pravý smysl pravého biblického textu nevykládá, nýbrž vlastní, předpojatostí a tendencí ovládaný smysl do něho vkládá,⁹⁵⁾ podobně nesprávné a liché jsou glossy, jež Lutr ku knihám nových z á k o n a připojil. Jsou to vysvětlivky na zdařbůh, nesouce pečet bezpříkladné lehkomyšlnosti a povrchnosti, nejapnosti a často až směšnosti, jak se ihned přesvědčíme.

U sv. Matouše 3, 15. praví Kristus k Janovi: »Nech tak nyní, neb nám tak sluší naplniti všelikou spravedlnost«. To znamená dle výkladu Lutrova: »Všecku spravedlnost naplníme, když se zřekneme veškeré vlastní spravedlnosti a cti (a když budeme věřiti), že jedině spravedlivý jest Bůh, jenž (také) ospravedlňuje věřící.« Tak vykládá reformátor písmo a tak se dle něho naplňuje všeliká spravedlnost!

(Pokr.)

⁹³⁾ Vyd. Valch IV. 1073 a n.

⁹⁴⁾ Výslovně totiž podotýká: »Peccatum est hoc totum, quod natum ex est patre et matre.« (In ps. 51.).

⁹⁵⁾ Svůj výrok: »Im Auslegen seid nur recht munter. Legt ihr nicht aus, so leget unter.« uskutečnil Lutr v míře svrchované a byl pravým mistrem v jeho provádění.

Z oboru právního.

Léta neboli věk státního příslušníka, narozeného a usedlého ve spojených státech severoamerických, nejsou-li tam vedeny veřejné matriky narozených, lze prokázati též zákonnými vysvědčeními c. k. rakousko-uherského konsulátu, potvrzujícími původ a věk cizozemského státního příslušníka.

Rozhodnutí c. k. nejvyššího soudu ze dne 26. února 1895. č. 2234. (zrušující shodná rozhodnutí c. k. okresního soudu jirkovského ze dne 9. listopadu 1894. č. 6260 a c. k. vrchního zemského soudu pražského ze dne 27. prosince 1894. č. 29.424.)

V jisté pozůstalostní záležitosti advokát Dr. A. jakožto zmocněnec dědičky B., narozené a usedlé ve spojených státech severoamerických, předložil okresnímu soudu v Jirkově (Borku) vysvědčení, dvěma americkými státními občany před notářem v Cincinnati přísahou stvrzené, z něhož patrným rod neboli původ B. jakož i že jest jí 20 let, potom potvrzení úřední, že dle zákonů státu Ohio tamější dívky 18tým rokem svého věku stávají se zletilými a svéprávnými a oznámil jménem B., že se přihlašuje dědičkou oné pozůstalosti.

První instance uvažujíc neboli přihlížeje k tomu, že advokát Dr. A. nepředložil autentického průkazu o tom, že B. narodila se r. 1873. a tedy dle amerických zákonů že jest zletilou, tudíž zastupování její advokátem Dr. A. na základě zmocnění, kteréž jemu dala, nemá právní moci. — ustanovila k obhájení zájmů B. dle § 77. cis. patentu ze dne 9. srpna 1854. ř. z. č. 208. kurátora, jenž tedy této kurately neboli opatrovnictví má se ujeti a B. jménem jejím za dědičku pozůstalosti oné přihlásiti.

Proti tomu Dr. A. podal rekurs; leč druhá instance — c. k. vrchní zemský soud v Praze — jej zamítla rozhodnutím ze dne 27. prosince 1894. č. 29.424., dovozujíc, že to, co má býti dokázáno, totiž kolik je B. let, nelze zákonně prokázati výpovědmi svědků přísahou stvrzenými, nýbrž dle § 112. ad f) obec. ř. soud. jen rodovým listem od příslušné správy matrik, a pokud nebude předložen tento list rodový, anebo pokud nebude prokázáno, že není možno předložiti takovýto výpis matriční, a v tomto případě pokud jiným zákonným způsobem nebude prokázán věk neboli léta B., nemožno vzhledem k tomu, že předložené vysvědčení dle § 111. obec. ř. soud. o dátech neboli údajích rodových žádného nepodává důkazu, ani od B. danou plnou moc považovati právně platnou, a jest tudíž nařízené ustanovení kurátora úplně odůvodněno.

Proti tomuto rozhodnutí Dr. A. podal rekurs dovolací, jemužto nejvyšší soud rozhodnutím ze dne 26. února 1895.

č. 2234. vyhověl a obě podvracená (v odpor vzatá) rozhodnutí nižších instancí zrušil a to z těchto

důvodů:

V tomto případě jde o průkaz let neboli věku státní občanky americké B., narozené ve Spojených státech severoamerických. Tento průkaz dle § 34. o. zák. obč. posuzován býti může dle práva amerického, jež platným jest v onom teritoriu neboli území, kde B. se narodila a jemuž jakožto poddaná jest podřízena.

Dle zřejmého potvrzení c. k. rakousko-uherského konsulátu na přiložené plné moci, vydané Drm A. od B., a dle přiloženého výpisu ze statutu neboli zřízení státu Ohio tamější dívky 18tým rokem svého věku stávají se zletilými a svéprávnými.

Dalším pak úředním stvrzením c. k. rakousko-uherského konsulátu zjištěno, že vysvědčení dvěma americkými státními občany před notářem v Cincinnati přísahou stvrzené, dokazuje údaje v něm uvedené, totiž že B. zrozena jest z manželů B., v Cincinnati bydlících, a že jí jest právě 20 let, jakož i že ve státě Ohio žádných veřejných matrik nevedou.

Ježto tedy výše uvedenými dosvědčeními rod neboli původ, věk a svéprávnost B. s dostatek jsou prokázány, dalších tedy dokladů o jejích datech rodových žádati nemožno, a vydaná od ní advokátu Dru A. plná moc k jejímu zastupování jest právně platna, následkem čehož ustanovovati kurátora pro B. dle § 79. cís. patentu ze dne 9. srpna 1854. ř. z. č. 208. jest nedovoleno: — bylo nutno dle § 16. výše uvedeného patentu podvracená (v odpor vzatá) rozhodnutí nižších instancí, jimižto B. nařizeno bylo dodatečně podati autentické doklady o svých datech rodových a jimiž k jejímu zastupování ustanoven jí byl kurátor, zrušiti.

V. Kocián.

Privilegium pro sacerdotibus coequentibus.

Kněží, kteří ztrácejí zrak aneb jsou poloslepí, dostávají na svou žádost od biskupa privilegium, aby vždy mohli čísti jen dva formuláře mše svaté a tak zrak svůj si ušetřili, neb celebrování učinili si snadnějším. Shrnujeme zde pravidla, jimiž se mají řídit.

1. Po všechny dny, kdy mši svatou sloužiti dovoleno, může kněz, který od svého biskupa dovolení k tomu obdržel, sloužiti mši svatou de Beata. Tato jest »Salve sancta parens« v missalu uvedená na dobu a Pente coste usque ad adventum. Tuto mši svatou de Beata může vzíti po celý rok na každý den, kdy mše svatá čísti se může, nevyjímaje ani největší svátky ani privilegované dny. Tak může ji čísti i o Hodech Božích, na květnou neděli atd. Na Boží Hod Vánoční však nesmí čísti tuto mši svatou de Beata třikrát, nýbrž jen jednou. (S. C. R. 11. dubna 1840.). Kdyby chtěl a mohl o Hodu Božím vánočním tři mše svaté

sloužití, bylo by mu se přidržeti těch, které na ten den jsou v missálu. Poslední dny svatého týdnu, Zelený čtvrtek, Velký pátek a Bílá sobota, nesmí čísti žádné mše svaté. Jinak po všechny dny v roce, kdy mši svatou sloužití chce, běže missam de Beata.

2. Pro ty dny, kdy jest dovoleno a kdy by chtěl čísti zádušní mši svatou, jest mu vzíti tu, která v missálu na čtvrtém místě jest položena »in missis quotidianis defunctorum«, kterou vzíti může na všechny dny, kdy dle pravidel missa de requiem vzíti se může.

3. Obě tyto mše svaté jsou *votivae*. Proto i kdyby sloužil kněz ten tuto mši svatou de Beata na velké svátky jako zpívanou, nesmí vzíti ani *Gloria* ani *Credo*. Za to však *Gloria* běže se každou sobotu po celý rok, nehledě k tomu, zdali jest svátek neb všední den. *Credo* vůbec nikdy neběže. Orace jsou tři: první formuláře, druhá de *Spiritu Sancto*, třetí pro *Ecclesia* vel *Papa* (S. R. C. 12. listopadu 1806.). I kdyby byly v direktáři předepsané nějaké kommemorace, neb kdyby byly ab *Ordinario* nařízeny *orationes imperatae*, neběže jich. Ku konci mše svaté jest *Benedicamus*, po všechny soboty *Ite missa est. Praefatio de Beata*.

4. *Missa de requiem* jest *quotidiana* se třemi oracemi, z nichž první jest »*Deus qui inter apostolicos*«, druhá »*pro uno vel pro una vel pro pluribus defunctis*«, za které mše svatá se má aplikovati třetí »*Fidelium Deus*«, jak jest v missálu uvedena (S. R. C. 2. září 1741., 27. srpna 1836. a 23. září 1937.). *Sequence Dies irae* bráti se nemusí, poněvadž jest *stricte* předepsané jen pro ty mše svaté de *requiem*, které mají jednu oraci. U ostatních jest *ad libitum*.

5. Tyto dvě mše svaté mohou býti slouženy *sine* aneb *cum cantu*, což však jejich *ritus* nemění.

6. Barva paramentů, kdykoliv se čte *missa de Beata*, jest vždy bílá, ať jest na den ten v direktáři barva jakákoliv.

7. Tyto dvě mše svaté mají povahu *privilegia*, od kterého *privilegovaný* může upustiti. Kdyby se mu zrak zlepšil, může někdy od tohoto *privilegia* upustiti a přidržeti se direktáře. Tak na př. na velké svátky může sloužití mši svatou dle direktáře, byť i čtení v missálu mu obtíže větší činilo. Taktéž chtěl-li by jako rektor *ecclesiae* ve svatém týdnu funkce vykonávati, na Zelený čtvrtek a Bílou sobotu mši svatou sloužití, může — dovolí-li mu to ovšem slabost zraku — od *privilegia* svého upustiti, musí však úplně se řídití rubrikami, vzíti mešní formuláře jak jsou v missálu *in Coena Domini* a *Sabbato sancto*. Nemohl-li by však, nemůže tyto dny žádné mše svaté sloužití.

8. I zcela osleplým kněžím dovoluje Apoštolská stolice tyto dva mešní formuláře, musí však s nimi ještě jeden kněz jíti k oltáři.

9. I od recitování breviáře dispensuje *Ordinarius* slepnoucí neb velmi krátkozraké kněze na jejich žádost; za náhradu však jim ukládá každodenně latinsky recitovati celý růženec mariánský o patnácti desátcích s vložením příslušných tajemství.

10. Aby mohl přece slepnoucí neb velmi krátkozraký kněz bez velkého namáhání časem nahlédnouti do missálu, vydal Puster v Řezně »Missale pro sacerdotibus coequentibus,« ve kterém nalézají se pouze dva ony formulaře a Canon missae, vše tištěno tak velikými písmeny, že jsou i slepnoucímu čitelné.

Pastorální opatrnost bude zajisté žádati, aby lid poučen byl o tom, jakého privilegia a z které příčiny požívá jeho duchovní správce, jmenovitě nutno bude to tam, kde více kněží vidí lid u oltářů. Bylo by mu jinak nápadné, proč jeden neustále má roucha barvy bílé, proč neslyší od něho Gloria neb Credo a proč o některých dnech doba trvání mše svaté liší se velmi od jiného kněze, na př. o dnech, kdy pašije se čtou, quatembrových a vigiliích.

Frant. Komárek, kaplan v Nových Benátkách.

Romanarum Congregationum decreta novissima.

S. Rituum Congregatio.

Lux electrica in ecclesiis adhiberi potest, non vero ad cultum, sed solum ad illuminandum.

A Rmis locorum Ordinariis non semel postremis hisce annis exquisitum fuit, utrum in ecclesiis adhibere liceret lucem electricam tam ad dissipandas tenebras, quam ad pompam exteriorem augendam. Nuper vero Sacrorum Rituum Congregationi propositum fuit dubium: »Utrum lux electrica adhiberi possit in ecclesiis«? — Quare Emi Patres Sacris tuendis Ritibus praepositi in Ordinariis Comitibus, ad Vaticanum infrascripta die habitis, rescribendum censuerunt: »Ad cultum, Negative. Ad depellendas autem tenebras, ecclesiasque splendidius illuminandas, Affirmative; cauto tamen ne modus speciem praeseferat theatralem«. Atque ita rescripserunt et servari mandarunt die 4. Junii 1895.

L. + S. Cai. Card. Aloisi-Masella S. R. C. Praef.
Aloisius Tripepi, S. R. C. Secretarius.

Urbis et Orbis.

Festum Annuntiationis B. M. V. amodo in universa Ecclesia recolendum est ritu duplici primae classis sine Octava.

Jure sane ac merito festum B. Mariae Virginis, Deiparae ab angelo salutatae ab antiquissimis temporibus institutum et penes latinam Ecclesiam et graecam pari solemnitate celebratum est:

siquidem Dominicae Incarnationis mysterium tanquam ceterorum fundamentum Sacra Liturgia profitetur. Hinc Apostolicae Sedi supplicia vota haud semel porrecta sunt, ut festum ipsum Annuntiationis B. M. V. ad maximum ritum in universa Ecclesia eveheretur. Itaque Sacra Rituum Congregatio in peculiari coetu, pro nova Decretorum authentica Collectione evulganda, ad Vaticanum subsignata die habito, omnibus mature perpensis, rescribendum censuit: Festum Annuntiationis B. M. V. die 25 Martii occurrens, in universa Ecclesia ritu duplici primae classis amodo recolendum esse, cum omnibus juribus celebriorum festorum propriis, etsi Octava carens ob temporis quadragesimalis rationem. Ceterum, quotiescumque vel Feria VI. in Parasceve, vel Sabbato hoc Festum impediatur, toties Feria II. post Dominicam in Albis, tanquam in sede propria, ut antea, reponatur: in qua integra cum solemnitate ac feriatioe sed sine Octava, prouti die 25. Martii celebrabitur. Quando vero illius tantummodo impediatur Officium, ad enuntiatam pariter Feriam II. amandetur, ac nonnisi festo primario ejusdem ritus occurrente valeat impediri: quo in casu in sequentem diem similiter non impeditam transferatur. Die 23. Aprilis 1895.

Facta postmodum Sanctissimo Domino Nostro Leoni Papae XIII. per infrascriptum Cardinalem Sacrorum Rituum Congregationi Praefectum de hisce omnibus relatione, Sanctitas Sua sententiam ejusdem S. Congregationis ratam habere et confirmare dignata est. Die 27. Maji, eodem anno.

L. + S. Cai. Card. Aloisi-Masella S. R. C. Praef.
Aloisius Tripepi, Secret.

Spisy redakci zaslané:

- »*Obrana*«. Ročníku XI. číslo 15. vyšlo s následujícím cenným obsahem: Něco o ideji Cyrillo-Methodějské. — Lístek z Itálie. — K čemu jsou chudí. Napsal Léon Gautier, přeložil Vojtěch Kameš. — Páně Peliškova samospasitelná církev. Napsal Filip Jan Konečný. (Pokr.) — Bez domova. (Jihočeský obrázek.) Napsal Boh. Brodský. (Pokr.) — Časové zprávy. — Drobnosti. — A obsahem čísla 16.: Provolání ku katolickému sjezdu arcid. Pražské do Příbrami ku dni 9. a 10. září t. r. — První sjezd českých katolíků v Příbrami. — Katoličtí Koptové. Discipulus. — Páně Peliškova samospasitelná církev. Napsal Filip Jan Konečný. (Pokr.) — Bez domova. (Jihočeský obrázek.) Napsal Boh. Brodský. (Pokr.) — Drobnosti. — K tomuto číslu přidán jest P. Kopřivy »Kalendáře pro mrtvé a živé duše« sešit 8. ročníku XI. — Obrana vychází 5. a 20. v měsíci. Předplácí se celoročně 2 zl., s přílohou 3 zl. v administraci »Obrany« v Praze č. 1508—II. Doporučujeme.
- »*Zábav večerních*«, naší nejlepší katolické knihovny (red. Fr. Pohunek) právě vyšel 2. svazek ročníku 16. První svazek tohoto ročníku obsahuje výtečnou povídku pod názvem: »Na zboží chodském«. — Druhý svazek právě vydaný povídku »Vítězství kříže«. — V novém ročníku jsou »Zábavy večerní« zase hojně ilustrovány a cena předplatní obnáší jako dosud 2 zl. ročně. — Nebudiž křesťanské rodiny, v které by se nečetly »Zábavy večerní«.
- »*Vychovatele*« vyšlo redakcí Frant. Pohunka ročníku X. č. 23. s následujícím obsahem: Profily vychovatelské. Podává duchovní profesor Fr. Horáček. — Náboženství, rozum, vůle a cit. Napsal Filip Jan Konečný. (Dok.) — Příklady vzorných rodičů. Přednáška pro lid, zařízená »Družinou sv. Vojtěcha«. (Pokr.) — Ze školské výstavy na Národopisné výstavě československé. Píše známý. — Feuilleton: Školní rok s trojím koncem. — Drobnosti. — Konkursy. — »Vychovatel« vychází vždy 5., 15. a 25. každého měsíce a předplácí se v administraci v Praze, klášter Dominikánský, Jilská ulice, celoročně 3 zl., půlletně 1 zl. 50 kr.
- »*Vlast*«. Časopis pro zábavu a poučení. Redakcí Tomáše Škrdlle vyšlo právě číslo 11. (srpnové) ročníku XI. s následujícím obsahem: Počátek a konec světa ve světle víry a vědy. Napsal Jan Pauly. (Dok.) — Zvony. (Katolickým básníkům českým.) Jan Svárovský. — Rozbouřené živly. Sociální povídka. Napsal Alois Dostál. (Pokr.) — Náhrobek Pia IX. ve chrámě sv. Vavřince za hradbami v Římě. Napsal Ph. dr. Alois Kolísek, býv. kaplan »Animy« v Římě. (Pokr.) — Josef Benedikt Cottolengo. Příspěvek k dějinám katolických kněží lidumilů a dobrodinců. Píše Josef Flekáček. (Dok.) — Syn kostelníkův. Román. Napsal Carlos Frontaura. Přeložil ze španělštiny Fr. Dolejš. (Pokr.) Náboženský sněm na světové výstavě v Chicagu roku 1893. Podávají Fr. Fryč a P. Aug. Kubeš. (Dok.) — V cechu filosofů. Příspěvek k charakteristice mudrců. Vybral Fr. Vančec. (Pokr.) — Feuilletony z cesty po Rusku. Píše František Žák.

Spisy redakci zaslané:

Rajská zahrádka. Časopis pro mládež. Dp. redaktor Žák píše v »Obraně« č. 18.: Rajská zahrádka počala opět nový ročník. Je to nejlevnější a nejlepší časopis dětský, který v české literatuře máme. V tisících a tisících exemplářích měl by býti rozšířen. Jeho literární a paedagogická cena jest bez odporu veliká. Rajská Zahrádka vyrovná se tu každému podobnému časopisu. Jeho cena nábožensko-mravní je taková, že všechny ostatní dětské listy veskrze předčí. Redaktor Rajské Zahrádky, věřící katolík a řídící učitel, patří k nejlepším českým paedagogům a spisovatelům pro mládež. Obsah Rajské Zahrádky je tak rozmanitý a bohatý, tak zajímavý a poučný, tak dovedně sestavený a uspořádaný, že stačí jen ji dítkám a jejich rodičům ukázat a jsou hned získáni. Dobrá věc sama se chváli. Kamkoliv jsme Rajskou Zahrádku zapůjčili, všady se líbila, velice líbila. Vedle toho nesmíme zapomenouti, jaký pro nás má význam. Je to jediný časopis dětský, který, jsa v našich rukou dobrým konkurentem listům jiných, udržuje tyto, jak se říká, v šachu, chrání a zabráňuje, aby listy tyto nedaly se na cestu věře a mravům zhoubnou. Nakladatelé musí stále býti na stráž, aby nepustili do svých dětských listů ducha liberálního nebo jinak Církvi nepřátelského, poněvadž časopis katolický mohl by jim svou kritikou a svou konkurencí býti nebezpečným. Majít tu pečliví rodičové snadný výběr a nejsou vázání na časopis snad liberální. Nebýti ho, museli by si dáti leccos líbiti, co takto, mohouce si předplatiti časopis zajištěně bezúhonný, nemusí trpěti. A o své dítky bojí se pečliví rodičové vždy, znajíce následky nevhodné dětské četby. Proto doporučujeme Rajskou Zahrádku co nejvšeleji všem, kteří mají vychovávání dítek na starosti a mají přístup do rodin. I starší ročníky tu jsou, jež vázány hodí se výborně za dárky dítkám, lépe než obrázky, hračky a pod. Je to ostatně i naší povinností, abychom takový podnik co nejúsilovněji podporovali. Můžeme býti jisti, že i dítky i rodiče budu nám vždy za Rajskou Zahrádku vděčni.

* *

»**Vlast**«. Časopis pro zábavu a poučení. Redakcí Tomáše Škrdle vyšlo právě číslo 12. ročníku XI. s následujícím obsahem: Náhrobek Pia IX. ve chrámě sv. Vavřince za hradbami v Římě. Napsal Ph. dr. Alois Kolísek, bývalý kaplan »Animy« v Římě. (Dok.) -- Z legend Antonína Bulanta: Hrozen. -- Legenda o kolébce sv. Kristiny. -- Rozbouřené živly. Socialní povídka. Napsal Alois Dostál. (Dok.) -- V cechu filosofů. Příspěvek k charakteristice mudrců. Vybral Frant. Vaněček. (Dok.) -- Feuilletony z cesty po Rusku. Píše František Žák. (Pokr.) -- Procházky britským museem. Píše Dr. Jar. Sedláček. (Pokr.) -- Slavnostní schůze družstva Vlast. -- Národopisná výstava českoslovanská v Praze r. 1895. Píše dr. Ant. Podlaha. (Pokr.) Družstvo »Vlast«, jeho odbory a fondy a naše katolické poměry vůbec. Píše Tom. Škrdle. (Dok.) -- Literatura.

Ročník II.

Sešit 12.

RÁDCE DUCHOVNÍ.

ČASOPIS KNĚŽSTVA ČESKOSLOVANSKÉHO.

Redaktor

DR. JOSEF BURIAN,

sídelní kanovník Vyšehradský.

Pořadatel části právní a liturgické

VÁCLAV KOCIÁN,

kaplan u sv. Štěpána.

Schváleno nejdůst. kníž. arcib. konsistoří v Praze.

V PRAZE 1895.

Cyrillo-Methodějská knihtiskárna a nakladatelství

V. Kotrba.

O B S A H.

Listy homiletické.

	Str.
Neděle XVIII. po Sv. Duchu. (Jan N. Holý)	805
Neděle XIX. po Sv. Duchu. (Filip Jan Konečný)	808
Posvěcení chrámu Páně. (Jan Podlaha)	813
Neděle XXI. po Sv. Duchu. (Jan Götschner)	819
Svátek všech Svatých. († Ludolf Gregoriades)	822
Památka všech věrných zemřelých. (Klement Markrab)	826
Neděle XXII. po Sv. Duchu. († Jan Herčík)	830
Neděle XXIII. po Sv. Duchu. (Fr. Klíma)	834
Neděle XXIV. po Sv. Duchu. (Jan Šícha)	840
Neděle XXV. a poslední po Sv. Duchu. (Fr. Špička)	842

Listy katechetické.

Ježíš Kristus jest pravý Bůh. (Lad. Fiala)	845
Katechese biblické. (Fr. Vohnout)	847
O hlavním úkolu katechese. (Al. Dostál)	849
Ježíš Vykupitel. (Jan N. Holý)	853
Chrást Páně. (Jan N. Holý)	855

Listy vědecké.

Jak nakládal Lutr s Písmem svatým. (Biblicko-exegetická úvaha.) Napsal Dr. Antonín Brychta	857
Z oboru právního	861
Romanarum Congregationum decreta novissima	866

Předplatné

na

„Rádce duchovního“

== ročně 4 zl. ==

přijímá knihkupectví Cyrillo-Methodějské G. Franci
v Praze.

Listy homiletické.

Neděle XVIII. po Svatém Duchu.

Jsoucnost Boží.

»Kdo chce k Bohu přijíti, musí věřiti,
že Bůh jest.« List k židům 11, 6.

Nábožní křesťané! Různě si počínají dle dnešního svatého nedělního evangelia zákonníci a zástupové. Než v tom se shodují, že Ježíše Krista pouze za člověka pokládají. Zákonníci hněvají se, že Kristus Pán hříchy odpouští, že si tedy osobuje právo, které toliko Bohu přísluší. Zástupové pak nebyli přivedeni k víře v Božství Ježíše Krista, nýbrž velebili jen Boha, kterýž dal takovou moc lidem. Přes to však se nevzpečují, těmito zástupům velikou chválu vzdáti, neboť alespoň doznávají, že všechna moc, všechna pomoc, každé dobrodiní s hůry přichází. Vyznávají tím tedy víru v Boha a v Jeho moc. Zahanbují tím tak zvané osvícence věku našeho, kteří nejen veliké divy přirozeným způsobem vysvětliti se snaží, nýbrž i každou myšlenku na Boha od sebe zapuzují. »Bůh není nic«, dí tito osvícenci, »člověk je všechno«. Víra v Boha není podle nich leč pouhá smyšlenka, zastaralá bajka. Když pak není Boha, nač Ho máš ctíti, k Němu se modliti, Jemu děkovati? To vše jest jen hloupost a slabost duševní. Ty jsi sám sobě bohem; tedy se klaň sobě a buď přesvědčen o své moudrosti a velikosti. Tak rozumují a sebe samy kadidlem samolibosti podkuřují. Těmto prázdným a ničím neodůvodněným slovům staví se na odpor pokojně a rázně Církev sv., která se sv. Pavlem učí: »Kdo chce k Bohu přijíti, musí věřiti, že Bůh jest«. To jest první a nejnutenější pravda, které třeba věřiti; i ukáží vám tedy dnes, že Bůh skutečně jest.

Mojí draží, ovšem pravda, že Bůh jest, nepotřebuje téměř žádného důkazu, neboť dle žalmisty Páně praví blázen v srdci svém: Není Boha. Již ohromná ona námaha neznabohů, by popřeli Boha, jest důkazem pro jsoucnost Boží, neboť proti ničemu nebojuje se s námahou všech sil. Chceme-li však přece důkazy pro jsoucnost Boží, pak je nalezneme jak v sobě, tak mimo sebe.

P o j e d n á n í.

I.

Každý člověk, který dospěl k rozumu, slyší v sobě hlas svědomí. Cítí, že jest podroben jakémusi zákonu, který jistě skutky jako špatné zavrhuje, k jiným skutkům jako dobrým vybízí. Byť se názory světové měnily, byť nové obyčeje v život vešly, onen zákon se nemění. Žádný národ, žádný panovník nemohl tento zákon, hluboko v srdce naše vepsaný, odstraniti. Zákon ten jest silnější, nežli všeliká moc pozemská, králové a knížata jsou mu podrobni. Zákon ukazuje nutně k někomu, který ten zákon dal. Kdo jest ten, který panovníkovi jako poddanému, neskokcenému divochovi jako vzdělanému měšťákovi, národům starým jako lidem našeho věku zákon tentýž v srdce vepsal? Zajisté jest nade všechny lidi povýšen, jest pán všech. Zajisté pak má také moc, každý přestupek tohoto zákona přísně potrestati. Odkud odjinud by pocházela spokojenost po každém dobrém skutku, odkud odjinud onen nepokoj, který nešlechtný čin v záptí má? Theodorich, král ostrogothský, dal nevinně zavražditi šlechtného Symmachu. Jednou byla mu k večeři přinesena veliká hlava ryby. S velikým výkřikem vyskočil od tabule: »Vidím hlavu Symmachovu«, děl, »vidím jeho zářící oči, vidím zuby, které mne chtějí roztrhati, pryč, pryč!« Jako šílený utíká z jídelny, vrhá se s hrůzou na postel a za tři dni jest mocný král mrtvolou. Odkud toto zděšení u krále? Žádný soudce na zemi ho k soudu nepovolá, nemá se báti trestu smrti, nevinně zavražděný mu nemůže nic udělati — a přec taký nepokoj. I králové musejí se tedy báti soudce onoho světa. Kdo jest jím, než Bůh, k Jehož trůnu krev nevinná o pomstu volá, Jehož rukou nikdo neujde? Tento neviditelný soudce má své sídlo v nitru člověka, a nedá se penězi podplatiti, nedá se lži klamati, nedá se pochlebováním ukonejšiti, a tmavá noc jest před ním jako jasný den.

Tento neviditelný soudce sesylá, jak dí sv. Pavel, bol a nepokoj na každého, který zlé činí, aby tak již nyní trestal přestupky zákona, nám v srdce vepsaného. Že člověk tohoto soudce nemilého neutvořil, jest na bíledni. Neboť jak se stává, že tento zjev u všech lidí se objevuje a že tento nepokoj nedovedeme přemoci? Nezbytně tedy jest nějaká neviditelná bytost spravedlivá, svatá, vševědoucí, která naše srdce učinila, jemu přirozený zákon a s ním soudce nepodplatitelného dala, zkrátka: Bůh jest, svědomí naše Ho hlásá a nezaboh strachuje se před Ním. Ano, my cítíme Boha v srdci svém, a proto dí Tertullián, že lidská duše od počátku vědomost Boha v sobě chová. Jak by to neměl křesťan nahlédnouti, když i pohan tak krásně to vykládá? »Blízko tebe jest Bůh«, praví pohanský mudrc Seneka, »jest s tebou, jest v tobě, ano svatý duch přebývá v nás, pozoruje, zkoumá dobré i zlé.« Odtud také si vysvětlíme onen zjev, že všichni národové

v Boha věří. U každého národa, který nějakou stopu v dějinách zanechal, nalezáme chrámy a oltáře, veřejnou bohoslužbu a víru, že jest odplatitel po smrti. I sebe surovější národové, kteří v posledních tisíciletích byli objeveni, všichni měli známost Boha, Jehož ctili a se báli. A i když se z počátku zdálo, že o ničem vyšším nemají ponětí, brzy se lidé přesvědčili o opaku, jakmile se seznámili s jejich řečí a mravy. Taká sjednocenost má pravdu za základ. Neboť co jest všeobecné a nesmazatelné, víra, jež se všude a vždy nalézá, má hluboký základ v srdci a jest sama pravdou. Kdo chce tedy popíratí jsoucnost Boží, přichází do sporu se všeobecným rozumem i se sebou samým. Poslouchá-li hlasu svého svědomí, pak si zajisté řekne: »Ano, Bůh jest, já Ho cítím v sobě samém.« Totéž svědectví však vydá, když otevře oči a bude pozorovati věci kolem sebe.

II.

Odkud jest všechno, přátelé drazí, co kolem sebe vidíme? Kdo to udělal? Povstalo to snad samo ze sebe? Zač bys pokládal člověka, který by ti s vysoké hory ukazoval krásnou krajinu s pěknými městy, vesnicemi, skvostnými paláci a zahradami, a kdyby k tobě zcela vážně řekl: »Před padesáti lety nebylo zde nic než kámen a písek. Všecko, co vidíš, povstalo samo sebou, tato města a zámky, to se samo sebou vystavělo, tyto paláce a parky samy sebou se zde usadily, nikdo zde ruky ku práci nepřiložil.« Co máš si však mysliti o tom, který ti chce dokázati, že celá světová stavba sama sebou se vystavěla, sama sebou povstala? Neměli bychom věřiti, že ztratil rozum? Vidáme sice, že ve světě častěji jedno z druhého povstává, na př. vejce povstává ze slepice, slepice opět z vejce; z jádra povstává strom, ze stromu hruška, hruška má jádro v sobě a z toho opět může povstati strom. Avšak konečně musíme přijíti k nějaké první slepici, nebo prvnímu vejci, ku prvnímu stromu nebo prvnímu jádru, ze kterého ostatní povstaly. Kdo však učinil tuto první slepici a první strom? Zajisté bytost, která již před tím byla a příčinu své jsoucnosti v sobě samé má, která od nikoho nepochází a tudíž věčná jest. To jest nejvyšší bytost, to jest Bůh.

Když již svět tím, že jest, nám hlásá, že jest Bůh, Jemuž své bytí děkuje, dokazuje tento svět tím více jsoucnost Boží pořádkem, který je ve světě. Pozorujte podivuhodný běh hvězd, úměrné složení zvířat a rostlin, různost živočichů, jich způsob života, jich potravu, okrasu země, bohatství kovů, pozorujte své vlastní tělo se vším pozoruhodným složením a dejte si pak namluvíti, že není Boha. Není-liž to k smíchu? Kdo by se nesmál, kdyby slyšel, že každoročně prázdná loď z Hamburku vyjíždí, že, ačkoli jí nikdo neřídí, kolem celého světa jezdí a v určitý čas opět do přístavu hamburkského se dostaví? Čím více smáti bychom se měli tomu, který chce dokazovati, že se celý svět podle jistých zákonů pohybuje a že ho přece žádná bytost neřídí?

Ovšem se praví, že svět se pohybuje podle jistých zákonů přírodních. Ale tu se ptám: Odkud jsou tyto zákony přírodní? Zajisté pocházejí od zákonodárce, který jest nad světem a mimo svět. Když vám tedy někdo řekne: »Není Boha,« můžete mu jen ukázati hodinky a říci: »Ano, ty máš pravdu, jestliže mi dokážeš, že tyto hodinky nikdo neudělal.« Zrovna tak nemohl povstati svět sám ze sebe a tím méně podle určitých a jistých zákonů se pohybovati. I svět má nutně mistra, který jej vzdělal, a má ho dosud, aby jej řídil a spravoval. Jak by bylo možno, aby se tolik tisíc hvězd tak rychle a tak pravidelně pohybovalo, tak že se jejich východ, zatmění slunce, zjevení se vlasatic mnoho let napřed vypočítati dá? To se nemohlo státi náhodou, nýbrž stalo se tak působením ducha myslícího a moudře počítajícího. Kdo chce tomu věřiti, že se tak stalo náhodou, jest slepý, ano ještě více, je blázen.

Proto dí královský prorok: »Blázen praví v srdci svém: »Není Boha.« Kdo si tohoto jména zasloužiti chce, nuže, ať jen popírá jsoucnost Boží! My však, kteří při zdravém rozumu zůstati chceme, poklekáme a klaníce se, pravíme: »Nebesa vypravují slávu Boží a dílo rukou Jeho zvěstuje obloha.«

Bůh jest, tak nám hlásá naše svědomí, tak nám hlásá celý svět kolem nás jak svým bytím, tak obzvláště svým pořádkem. Nevěřte tedy těm bláznům, kteří vám namluviti se snaží, že není Boha. Věřte v Boha, tato pravda je spasitelná, ona osvěcuje rozum náš, v srdce naše lije pokoj a útěchu. Protož hledejme Boha v sobě rozumem, citem i srdcem, poznávejme Ho v přírodě a moudrém jejím zařízení. Abychom pak v poznání Boha pokračovali a rostli, čítejme Písmo sv. a jiné nábožné knihy, poslouchejme pilně slovo Boží a poznanou Boží vůli ochotně konejme. Amen.

Die Busla Jan Nep. Holý O. Praem.

Neděle XIX. po Sv. Duchu.

Lhátí nikdy není dovoleno!

»Pročež odloživše lež, mluvte pravdu jedenkaždý s bližním svým.«
Sv. Pavel k Efess. 4, 25.

Nejmilejší v Kristu! Maje mluvíti o tom, že lež jest nedovolená, nemohu pominouti slov sv. Augustina, Enchirid. cap. 22., jenž praví: »Není dovoleno lhátí, ať bys z toho prospěch měl jakýkoli. Nesmíš lhátí, kdybys tím i spásy člověka, ano celého člověčenstva dodělati se mohl.«! Suďte z toho, jakým hříchem jest lež a jak Bohu protivna, když i spásy světa bylo by nechati, kdyby se beze lži nemohla provésti!

Bohužel, chybuje ve hříchu tom velmi mnoho lidí; chybujeme nebo chybili jsme lží snad již všichni. Mnozí lhou tak ze zvyku, že téměř beze lži ani mluvíti nedovedou. Dobře proto

bude, když si o lži promluvíme a pak dle sv. Pavla se zachováme »odloživše lež« a mluvíce »pravdu jeden každý s bližním svým«. Pomněme v té příčině božského Mistra, jenž nazval se »pravdou« a přiznejme, že kdybychom byli oddáni lži, nemohli bychom učenníky býti Kristovými, ale byli bychom nevolníky ďáblivými, jehož Písmo svaté nazývá »lhářem od počátku a otcem lži«. Že myšlénka tato jest správná, viděti u sv. Augustina (In serm. de Abrah.), jenž praví: »Bratří, střežte se lži! Neboť všichni milovníci lži jsou dítkami ďáblivými.« K čemuž velevhodně poznamenal sv. Ambrož: »Jsou dítkami ďáblivými ne povahou čili přirozeností, ale napodobováním čili následováním«.

Aby vám všem bylo jasno, co slovem »lháti a lež« sluší vyrozuměti, povím vám to, přihlížeje k výkladům sv. Augustina a sv. Tomáše. — Lháti znamená zúmyslně povídati nepravdu za tou příčinou, aby byl druhý oklamán a podveden. Sv. Augustin (Enchirid. cap. 22) praví: »Každý, kdo lže, proti tomu, co v duši má, mluví, chtěje oklamati«. A sv. Tomáš (Quodlibet. 6. quaest. 9. a 3.) dí: »Lež hlavně a podstatně záleží v úmyslu šiditi neboli oklamati«. Máme tedy v každé lži (Wilmers Lehrbuch der Religion III. 315. Aufl. 4.) tyto tři hlavní částky: předně, že nepravdivou jest výpověď naše; za druhé, že chceme tuto nepravdu říci; a za třetí: že ji chceme proto říci, abychom někoho oklamali. — Kde těchto tří částí není, tam se lži nehřeší.

To pověděv, mohu již přistoupiti k důkazu, že lež nikdy dovolena není, a činím to pravě: Není dovoleno lháti:

I. pro Boha, Jemuž se tím urážka děje;

II. není dovoleno lháti pro bližního, jemuž se tím křivda děje.

P o j e d n á n í.

I.

V životě sv. Tomáše Akvinského dočítáme se, že jedenkráte chtěl si ho jakýsi řeholník dobrati, proto naň zvolal: »Koukej, Tomáši, tamhle ve vzduchu letí vůl«! Světec podíval se, jak mu druh ukázal, a vážně pravil: Spíše bych věřil, že volové létají ve vzduchu, než že řeholníci lhou«! Tuto výpověď velikého světce pochopíme, uvážíme-li, co jest lež, a čím má býti řeholník. Lež jest pravý opak pravdy, tedy protivou Boha, Jenž jest věčná a neomylná pravda; křesťan a řeholník mají však býti následovníky Božími, tedy přátely a hlasateli pravdy. Tato vznešená úloha měla by v nejhlubších útrokách našich neshladitelným písmem býti vepsána, měla by pronikati celý náš život soukromý i veřejný, měla by měřítkem, pobídkou a cílem býti všech našich studií, řečí a prací. Kdo se jí nevěrným stane, stal se nevěrným Bohu, Jenž nejen pravdě svědectví dáti přišel, ale Sám se »pravdou« vyhlásil. Kdo jest si tedy vědom, co slovo křesťan a řeholník znamená, nepodiví se sv. Tomáši, proč věřiti nechtěl, že by řeholník lhal, nepodiví se sv. Anselmu, jenž upozorňujících, aby se měl před

falešnými lidmi na pozoru a nevěřil jejich řečem, s udivením se tázal: Což nejsou křesťany? Kterak tedy mohou lháti!

Nejmilejší v Kristu! Pán Bůh stvořil nás podle obrazu a podobnosti svého, dav nám za úkol připodobňovati se Mu čím dále tím více, jak vysvítá ze slov Spasitelových: »Buďte dokonalí, jako Otec váš nebeský dokonalým jest«! Pán Bůh, jak jsme slyšeli z úst Kristových, jest věčná »pravda«, proto záleží úkol náš v tom, abychom v pravdě prospívali, pravdu den ode dne více poznávali, více milovali, pravdy den ode dne více si vážili, jí poslouchali, sloužili a podle ní živi byli.

Že pravda jest věcí velikolepou, vznešenou a na nejvýše velebnou, učí nás nejen Kristus Pán, když v nejslavnějším okamžiku před Pilátem odpovídal na otázku: »Ty, kdo jsi? — Já jsem pravda«, nýbrž i naše svědomí, jež tak dlouho spokojeno není, dokud se nepřesvědčilo o pravdě čili o správnosti našeho počínání. Měj si mnoho peněz, postav si veliký dům, dodělej se u rodáků cti a slávy, tvé svědomí nepocítí z toho radosti, dodělal-lis se toho podvodem, lží nebo přetvářkou. Jediným prostředkem upokojiti svědomí, jest pravda.

Kdo tedy Boha ctí a sebe miluje, hledá a vyznává pravdu; kdo tedy Boha ctí a sebe miluje, nenávidí lež, poněvadž v ní vidí protivu Boha a ničitelku svého blaha; kdo tedy Boha miluje a sebe ctí, může všecko pro pravdu, nic však proti ní. —

Je-li Bůh pravdou a máme-li se Mu státi podobnými, jest očividným bludem a zpronevěrou velikého tohoto povolání, když uchýlili jsme se od pravdy a propůjčili ústa svá lži, jež záleží v úmyslném překroucení pravdy. Kdo tedy dopouští se lži, dopouští se chyby proti Bohu a proti sobě.

Bůh, jsa na nejvýše spravedlivý, nemůže takového poklésku nechat bez trestu a také nenechává. Vzpomeňte si jen příkladu, jež nám uvádí Písmo o Ananiáši a Safíře. Proč zhynuli náhlou smrtí oba? Zabili koho, okradli koho, přísahali snad falešně? Nikoli. Svatý Petr předhazuje jim chybu proti pravdě, jak viděti ze slov: »Ananiáši, . . . proč jsi přelhal Ducha Svatého?« Skutky Apošt. 5, 1—7. O sv. Jakubovi, biskupu Messopotámském v městě Nisibě, vypravuje se (Möhler: Der ganze kath. Katechismus erläutert durch kurze Erklärungen u. Beispiele, B. II. 4. Aufl.), že jednoho dne prosili ho žebráci o almužnu, aby prý právě zemřelého spolubratra pochovati mohli. Světec dal jim peníze na rakev a modlil se za domněle zemřelého, aby mu Bůh milostiv býti ráčil. Žebráci vzali almužnu a chvátili s ní radostně ku zdánlivě mrtvému, jehož jen proto na zem položili a v plátna obvinuli, ačkoli byl živ a zdrav, aby tím spíše almužnu vymámili. Jaké však bylo jejich zděšení, když, ukazující zdánlivě mrtvému obdržené peníze, s hrůzou se přesvědčili, že skutečně umřel! Rychle jali se volati o pomoc a běžíce ku sv. biskupovi prosili, aby se k Bohu modlil, aby potrestaný soudruh jejich ožil. Světec tak učinil a žebrák vzkřísiv se pravil, že proto náhlou smrtí potrestán byl, jelikož lži se dopustil, dělaje se mrtvým a oklamávaje lidi.

Z obou těchto trestů můžete se, křesťané draží, poučiti, co jest lež a jaký trest stihá člověka, jenž se jí dopustil. Nedivme se tomu, že Pán Bůh smrtí trestá lháře, je to spravedливо a nám poučením, abychom se lži varovali. Představme si, abychom spravedlivého Boha poznali, když smrtí trestá lháře, představme si, že by náš nejmilostivější císař a král ukázal se mezi námi, a že by někdo z nás při té příležitosti opovážil se vystoupiti proti němu a poškoditi ho nějak na cti, životě nebo na majetku. Co by se takovému člověku stalo, i kdyby císaře pána nezabil, ani o všechno ncoloupil? Byl by přísně potrestán a kdyby bylo po vůli císaři věrného lidu, byl by snad na místě roztrhán a ubit. Proč se tak děje, odkud ten hněv, odkud ten trest? Odtud, že dopustil se urážky Veličenstva, že dopustil se přečinu proti osobě, jež v očích lidu jest posvátna a nedotknutelná. Mají-li se však věci tak s císařem, a trestán-li přísně, kdo císaři třeba jen málo ublížil, kterak nemá býti přísně trestán, jenž Boha urazil a to nikoli ve věci nepatrné a maličké, nýbrž ve vlastnosti nejvýtečnější a nejpřednější, v pravdě? Trestá-li císař každého, jenž neposlechl jeho rozkazu, i když malým se zdál, kterak nemá trestati lháře Bůh, když vidí, že lhář neposlechl Ho v tak důležitém příkazu, jaký jest o pravdě a proti lži, že pozvedl se drze proti Němu, neboť Bůh jest pravda!

Pozoruhodná jsou slova, kterými ctihodný sluha Boží Forner vyličuje (in Psalm. 50.) ohyzdnost lži přede tváří Boží. Praví: »Z Písma svatého víme, že Kristus Pán obrátil lidi a hříšníky všelijaké. Z lichvářův a celníků vyvolil si Matouše a Zachea; z pronásledovníků Církve vybral si Pavla; z ješitných a nepočestných obrátil Maří Majdalenu; z rozpustilých ženu Samaritánku; z vražedníkův a zbojníkův Dismasa; z pohanů pod křížem hejtmana; ze lhářův však a licoměrníkův neobrátil a nevybral si žádného! Tato slova jsou tak jasna a pravdiva, že každému z vás musí býti zřejmo, jak velikou jest Boha urážkou lež, když jí tak trestá. Poslechněme proto napomínání sv. Pavla a »odložme lež«, na niž Bůh tak velice se hněvá.

II.

Týž sv. apoštol Pavel, jenž nám káže »odložiti lež«, připomíná také, abychom »mluvili pravdu jedenkaždý s bližním svým«, a dodává »neboť jsme vespolek údové«. Těmi slovy chce apoštol národů pohnouti nás mluvití pravdu a ne lež bližnímu, ať je to o něm nebo před ním, jelikož lži a nepravdou bližnímu křivda se děje a Pánu Bohu, jenž nechce býti zneuctíván ani podváděn ve tvorech Svých, děje se při tom urážka zároveň.

Pomním-li lži, které páchají lidé proti lidem; pomním-li příkazu Božího: »odložte lež«, a slyším-li slova Kristova: »já jsem pravda«, cítím, kterak tuhne mi v žilách krev. Rcete sami, nejmilejší v Kristu, zda u nás nevyšlo v módu dělati si z člověka pravdomluvného blázna, posmívati se mu, ano týrati ho? Právě

tane mi na mysli případ o jedné paní, která služce pravdomluvné dokonce lháti poručila, aby prý se od ní všeho nedověděla, když v pokoji nebo v kuchyni nějaké neštěstí se přihodí. Ó té zaslupnosti, ó té převrácenosti! Je možno, aby věrně sloužil lidem, kdo nevěrným jest Bohu? A lhář jest Bohu nevěren i Jeho rozkazu. Naše staré přísloví: »Kdo lže, ten krade«! nevyšlo dosud z platnosti, a vy sami znáte několik příkladů.

Proč nemáme bližního přelhávati, proč máme »jeden každý bližnímu mluvíti pravdu«? Předně proto, že jest obrazem Božím a po té proto, že jest bratrem, čili, jak dí sv. Pavel, »údem« naším. Kdyby někdo zhanobil císařovu podobiznu, sochu, nebo znak, jak se bohužel u nás před časem také v Praze dalo, dostane se mu za to nemalého trestu. Ano, kdyby někdo urazil i služebníka císařova, příkladem strážníka nebo veřejného soudce, dostane veliký trest, jelikož se v tom spatřuje do jisté míry urážka a neposlušnost učiněná Jeho Veličenstvu. Podobně má se věc se lži, které se dopouštějí lidé proti lidem. Každý člověk jest totiž dítětem, obrazem a služebníkem Božím. Z té příčiny uražen a přelhán bývá v bližním našem Sám milý Bůh. Čím častěji bližní přelháváme, tím častěji Boha urážíme a ku pomstě vybízíme. V tom smyslu možno zde také uvést slova Spasitelova: »Cokoli jste jednomu z maličkých těchto učinili, mně jste učinili«!

Mimo to dlužno uvážit, že každý člověk je naším bližním, naším bratrem, že tedy lež, které se proti němu dopouštíme, jest hříchem proti vlastní krvi, čili dle sv. Pavla, hříchem proti vlastnímu »údu«. Kdokoli z vás čte v Písmě nebo pamatuje se na to z dějepavy, kterak Jakub vzav na sebe kůži kozelčí a upraviv bráňku po chuti starého otce, přichází k němu a podvádí ho, stavě se prvorozeným Esauem; kdokoli to čte, naplňuje se jakýmsi odporem proti jednání tomu a pochopuje zlost Esauovu proti živému Jakobovi, jenž požehnání otcovské si vyloudil, ale proto trestu neušel. Čtete o jeho útěku k Labanovi, čtete o jeho spánku v polích a lesích, čtete o jeho boji s andělem, čtete o jeho snu na místě svatém, čtete o jeho služebné práci u Labana, čtete o jeho dlouhých letech ve vyhnanství, čtete o jeho neplodné ženě, čtete o jeho strastiplném návratu, o jeho pokoření se před Esauem a o darech, které mu činí, aby ho usmířil, a poznáte, co třeba bylo snášeti, aby napravil lež, již se dopustil, aby napravil chybu, již proti bratru spáchal. V příkladě tom vidíte, co plodí lež, které proti bližnímu se dopouštíme; v příkladě tom vidíte její velikost a zhoubnost. Jako Pán Bůh dopustil na Jakuba tolik svízelnů, aby ho trestal za jeho lež, tak by naložil i s vámi, kdybyste proti bližnímu, jenž jest dítětem Božím, lži a nepravdou se prohřešovali.

Velikost lži poznati lze i z toho, že kdyby zavládla a mezi lidmi zevšeobecněla, otřásla by společností lidskou. Pospolité totiž život lidský zakládá se na vzájemné důvěře, kterou máme jeden ke druhému. Kdyby opanovala nás lež, kdybychom neměli tedy věřiti jeden druhému, obrátili bychom všechno na ruby a v ničem nebylo by pořádku ani jistoty. Otec nesměl by poroučeti, poně-

vadž mohl by lháti; učitel nesměl by poučovati, poněvadž mohl by lháti; mistr nesměl by v řemesle cvičiti, poněvadž mohl by učenníkovi lháti, a tak všichni byli by proti všem, žádný nevěřil by nikomu a lidé musili by jeden v druhém jen podvodníky a lháře spatřovati. Hrozný tento následek lži ukazuje, jak strašlivým hříchem jest lež. Hleď proto každý ostříhati rtův a jazyka od nepravosti této, aby nikdo a nikdy a nikde nemohl ti předhoditi, že jsi poskvrněn tímto znamením ďábelským, jak nazývá Písmo svaté ohyzdnou lež.

* * *

V životopisech svatých mužův a žen katolických čteme, že tak odporna byla jim i nejmenší lež, že raději život položili, než by k ní byli svolili a se tím způsobem zachránili. O sv. biskupovi Antimovi dočítáme se, že císařskými vojsky byl v čase pronásledování křesťanů hledán. Vojíni náhodou přišli do domu jeho a přijavše pohostění vykládali, že mají zajati biskupa Antima, ale že nevědí, kde by byl. Tu předstoupil před ně sv. stařec a pravil: »Já jsem biskup Antim, jehož hledáte«! Vojákům bylo líto zajati dobrého hostitele, proto řekli mu: »Nemluv tak, ale skryj se, a my vrátivše se ku svým, řekneme, že jsme tě nenalezli«. — »Odstup to ode mne, abych, ku lži svoliv, život si zachoval«! zvolal sv. biskup a podal jim vysílené ruce, aby mu je svázali. —

Posilni vás, drazí křesťané, tento vzácný příklad sv. Antima a vystříhejte se pilně lži, pamětlivi jsouce příkazu Hospodinova: Řeč vaše budiž »ano — ano, ne — ne«! Budiž vám neustále na mysli dnešní výrok apoštola Pavla: »Pročez odloživše všechnu lež, mluvte pravdu jedenkaždý bližnímu svému«! Vzpomínejte si, že jste učenníky věčné P r a v d y, vzpomínejte si, že tím jazykem, kterým lžete, konáte modlitbu a přijímáte nejsv. Svátost; vzpomínejte si, že ani slovíčka neužitečného, nerci-li lživého nebude, za které byste účty neskládali spravedlivému Soudci, Jenž vás ku p r a v d ě povolal, v p r a v d ě vás vychoval, p r a v d u vám odkázal a S e b e, v ě č n o u P r a v d u, vám za příklad dal, abyste byli jeho následovníky! Všechno pomine, jen pravda Páně nepomine, praví Písmo sv. Et veritas Domini manet in aeternum!

Filip Jan Konečný.

Posvěcení chrámu Páně.

(Neděle XX. po Sv. Duchu.)

Co našli jsme v chrámu Páně, co nacházíme v něm
a co v něm najdeme?

»Dnes stalo se spasení domu tomuto.«
Luk. 19, 9.

Do domu Zacheova vstoupil Ježíš a přinesl domu jeho spasení; Zacheus stal se z hříšníka spravedlivým. Nebo hle, co pravil Zacheus? »Aj, polovici statku svého, Pane, dám chudobným

a oklamal-li jsem koho v čem, navrátím čtvernásob.« A Ježíš potvrdil obrácení Zachea, řka : »Dnes stalo se spasení domu tomuto, protože i on jest syn Abrahamův;« a pak udal i příčinu toho obrácení, že totiž do domu jeho vstoupil, aby ho získal a obrátil; doložil totiž : »Nebo přišel Syn člověka, aby hledal a spasil, což bylo zahynulo.«

Do chrámu katolického vstoupil též Ježíš v den posvěcení jeho, aby všem, kdož do chrámu Páně vstupují, spasení dostalo se; aby všichni osadníci se stali syny Abrahamovými; sem do chrámu katolického vstoupil a přišel Syn Boží, aby hledal a spasil každého, kdo tam vstupuje. Veliká milost a veliké dobrodiní stalo se Zacheovi, ne menší dobrodiní stalo se i vám, drazí osadníci, a proto dnes, kdy konáme výroční utěšenou památku posvěcení chrámu Páně, tedy té doby, kdy Ježíš Kristus do chrámu tohoto zavítal, aby zvláště vás osadníky hledal a spasil, proto dnes radovati a veseliti se v Pánu sluší a Bohu za tu milost děkovati, že stánek Sobě zde vyvolil a přebývá mezi námi, aby vás hledal a spasil. Chrám Páně jest místo nejdůležitější a místo svaté; všechny ostatní budovy obstarávají jen časné zájmy, ale zde v chrámu Páně se vyřizují a obstarávají zájmy duchovní, zájmy věčné. Jako Ježíš tím největším dobrodincem lidského pokolení jest, jest proto i chrám Páně místem nejdůležitějším, an zde Ježíš skrze kněze Svého působí a účinkuje a to ku blahu časnému a k dosažení blaha věčného. Abyste se z posvěcení chrámu Páně radovali, Bohu děkovali, že mezi námi přebývati ráčí, abyste chrám v uctivosti měli a rádi ho navštěvovali, ukáži: Co našli jsme v chrámu Páně, co v něm nacházíme a co v něm najdeme.

P o j e d n á n í.

a) V Jerusalemě nalézal se rybník bravný, kdež se ovce k obětím chované napájely a myly; on slul jinak: Betsajda čili dům lásky, jelikož byla vůkol stavba pro nemocné, patero podloubí mající. V těch leželo veliké množství neduživých, slepých, kulhavých a schnoucích, očekávajících hnutí vody; nebo anděl Páně sstupoval jistým časem do rybníka, a hýbala se voda; a kdo první po hnutí vody do rybníka sstoupil, uzdraven býval od kterékoli nemoci trápen byl. U rybníka toho uzdravil Ježíš člověka, který osm a třicet let nemocen byl. Jan 5.

Podobný, ale zázračnější a spásonosnější rybník nalézá se v každém chrámu katolickém a rybníkem tím jest posvátná křtitelnice, jest voda křestní. Tam na křtu svatém byli jsme všichni od té největší, nejnebezpečnější nemoci uzdraveni; ano, co pravím uzdraveni, tam jsme byli znovuzrozeni, tam jsme byli k novému životu vzkříšení, tam pro nebe jsme byli zrozeni! V chrámu Páně byl tobě, křestane, odpuštěn hřích prvotní, trest časný i věčný, tam jsi se stal skrze vodu a slovo Boží v Kristu nové stvoření, údem Církve svaté; tam jsi nabył milosti Boží a stal jsi se dědicem nebes a spoludědicem Kristovým. Ó, dá se mysliti většího dobro-

diní? Není proto chrám Páně zázračnějším a spásonosnějším rybníkem, než byl onen rybník bravý, rybník Betsajda? Hle, uzdravení a obživení na duši, omilostnění, synovství Božího, dědictví nebes, toho se ti dostalo v chrámu Páně!

Tenkráté jsi slíbil, že chceš po celý život Bohu přináležeti, Boha nade všechno milovati, poslouchati; ano, to jsme slíbili všickni; než dostáli jsme slibu tomu? Ó, všickni sobě musíme to smutné svědectví dáti, že jsme slibu tomu nedostáli, že jsme se těžce proti Bohu prohřešili; vinu těžkou uvalili jsme na sebe, obtížili jsme svědomí své, ztratili jsme Boha, duši a nebe! A kde jsme nabyli opětného odpuštění, kde jsme našli opět Boha, duši, milost Boží, odpuštění a nebe? To jsme našli opět v chrámu Páně; a jak se to stalo? Do rybníka Betsajda sstupoval jistým časem anděl Páně a hýbal vodou; něco podobného se děje i v chrámu katolickém. Sem sstoupá sluha Boží, aby kázal, aby vybízel lid ku pokání a života polepšení. Kněz káže tu věčné pravdy, poukazuje na povinnosti, líčí tu ohavnost a trestuhodnost hříchu, poukazuje na osud hříšníka po smrti těla, mluví o spravedlnosti Boží, poukazuje na příčinu vtělení a umučení, na příčinu smrti Páně, na milosrdenství Boží a na neskončené zásluhy Kristovy — on tak hýbá srdcem hříšníka, vynucuje mu slzu kající a povzbuzuje k pokání. Ó, co hříšníků bylo již v chrámu Páně k pokání pohnuto! Na kázání sv. Antonína Pad. dostavilo se často přes třicet tisíc posluchačů; po kázání vrhali se ti největší hříšníci k jeho nohám. Nepřátelé se smiřovali, nespravedliví navracovali cizí statek, smilníci se polepšili. Jako Zacheus dnes se z hříšníka spravedlivým stal, stalo se již na tisíce a tisíce hříšníků v chrámu Páně skrze slovo Boží spravedlivými; to se stalo, to se až posud děje a to se bude dít až do konce světa v chrámu katolickém. — Než nepohne se v chrámu Páně hříšník jen ku pokání a života polepšení, hříšník činí i pokání a nabývá odpuštění hříchů; po skroušené zpovědi dosahuje hříšník rozhrčšení a tím odpuštění hříchů, odpuštění věčných trestů, milosti Boží, pokojného svědomí a opět práva na dědictví nebes. V času milostivého leta, nebo kdykoli Církev svatá pinomocných odpustků udílí, dosahuje po vykonané svaté zpovědi v chrámu Páně i pinomocných odpustků, an k získání odpustků těch vždy každý kající jisté modlitby v chrámu Páně vykonati musí. V chrámu Páně jsme našli tedy odpuštění hříchů a trestů, znovuzrození a vzkříšení. To i nyní dosahujeme a dosáhneme, nebo zde se hříšník ku pokání vybízí, zde se zpověď vykonává, zde se hlavně hříchy odpouští.

b) Co jsme nabyli, co nacházíme a co nabudeme ještě v chrámu Páně? My jsme v chrámu katolickém našli a nacházíme ještě pravdu, světlo a víru. Jen Církev katolická hlásá celé učení Kristovo, nebo jen jí, jakožto nejstarší Církvi řekl: »Jdouce, učte všechny národy . . . učíte je zachovávatí všechno, což jsem koli přikázal vám; a aj, já s vámi jsem po všechny dny, až do skonání světa.« Mat. 28, 20. Toto učení káže

a hlásá Církev hlavně a především v chrámu Páně; zde jsme tedy našli pravdu, a ona pravda pro rozum tolik jest, co světlo pro oči, našli jsme zde světlo, světlo pravé, které osvěcuje každého člověka, přicházejícího na tento svět. Tuto pravdu a toto světlo nalozáme v chrámu katolickém i nyní a nalozneme obé i pro všechny budoucí časy, nalozneme se obé až do konce světa, nebo až do konce světa bude trvati Církev, až do konce světa zůstane dle slibu Páně Církev svatá neomylnou; až do konce světa bude míti ona chrámy, až do konce světa bude v chrámech těch kázati.

Nevěrci a lžiliberalové myslí, že osvětou se stane náboženství zbytečné »že osvěta dokáže, že není Boha, že Ježíš nebyl Bohem, že duše není nesmrtelnou, že není hříchu, že není věčnosti, že není nebe a pekla, a že tedy všechna náboženství zaniknou, a tedy i náboženství katolické.« Než to hrůzný a strašný blud jest, vždyť jistě a nezvratně jest zjištěno, že tato základná učení víry naší nezvratnou pravdou a proto žádná, tím méně ta lichá osvěta nedokáže, že učení Církev katolické lží a bludem jest, nebo nikdy nelze dokázati, že pravda pravdou není; jako se nikdy nedokáže, že den noci a světlo tmou jest; jako se nikdy nedokáže, že dvakrát dvě čtyři nejsou. Pravda se nedá zvrátiti, pravda se nechá jen upřítí; a proto se bude učení Kristovo v chrámu katolickém, ježto pravdou jest a věčně pravdou zůstane, kázati. Kdo chceš tedy pravdu poznati, kdo ji chceš znáti a věděti, kdo chceš kráčet ve světle, kdo nechceš o pravdu olupenu býti, do chrámu katolického jíti musíš, nebo zde se učí všemu, zde se učí pravdě neomylné. »Učíte se zachovávatí všechno, což jsem koli přikázal vám; aj, já s vámi jsem po všechny dny až do skonání světa«, řekl Učitel pravdy, řekla věčná Pravda, Kristus Ježíš. — Než našli jsme zde jen pravdu a nalezáme ji jen zde, zde se nalozá i víra v tu pravdu, t. j. to osobní a neomylné přesvědčení o pravdě toho učení; a na víře té všechno téměř závisí. Není ještě každý člověk pravým křesťanem, kdo pravdu zná, ale ten jest pravým křesťanem, kdo ji zná a věří, kdo ji má za pravdu, má o ní přesvědčení. Vždyť znají i ti největší neznabohové pravdu křesťanskou; oni vědí, čemu Církev učí, proto ale nejsou pravými křesťany, a to proto ne, že v učení to nevěří. Za tou příčinou neřekl také Ježíš: »Kdo mé učení zná, spasen bude,« ale: »Kdo věří, spasen bude«; a hle, tuto víru, bez které bychom se ani Bohu nelíbili a spasení nebyli, tuto víru nalozneme v chrámu Páně. Slovo Kristovo, které zde kněz káže, to doprovází zvláštní milost Boží, milost, která působí, že se nejen pozná, ale i věří, že se o něm neklamného přesvědčení nabývá, že pochybnosti o pravdě křesťanské se ztrácejí a nepodstatnost námitek proti pravdě křesťanské se nahlíží, a tak se lid v pravdě utvrzuje. Zde se tedy nalozá nejen pravda, ale i víra v pravdu tu. To učí také zkušenost; všickni, kteří pilně slovo Boží zde poslouchají, všickni ti mají víru a utvrzují se v ní víc a více, rostou v ní, a to tak, že se mýlití nedají a od nikoho klamati. Ó, co nevěrců bylo již posloucháním slova Božího zvlášť v chrámu Páně obráceno!

V chrámu Milánském obrácen a k víře v pravdu přiveden byl svatý Augustin, který pilně poslouchal kázání sv. Ambrože, hrabě Stolberg, protestant, byl k pravé víře přiveden v chrámu katolickém, a to u příležitosti prvního přijímání dítek a řeči k prvnímu přijímání činčnou; svatý Jan Kapistrán přivedl ku pravé víře přes 12000 nevěrců, nekatolíků a kacířů; Husité v Čechách říkali o něm, že se ho více bojí než armády 30.000 mužů silné; odtud ten ďábelský vztek Husitů proti němu; odtud pochází, že nynější lžihsuté s tím největším opovržením o sv. Janu Kapistránu píší a mluví. Víry pevné se dochází zde v chrámu Páně; ó, kdyby nevěrci jen do chrámu Páně na kázání chodili, jistě by svou bludnou víru za pravou brzo vyměnili; tu by poznali, že moudrost tohoto světa před Bohem bláznovství jest. Zde se nabývá víra, a to víra pevná, víra, jakou slyňuli sv. apoštolové a mučenníci, víra, pro kterou se i smrt podstupuje; víra živá, za kterou se pak věřící nestydí, ale ji veřejně vyznává; víra živá se zde nabývá, která se i skutkem, bohumilým životem vyznává; víra, která rodí a vychovává světce; víra, která nutí člověka svatě žiti; víra, která pronikavější nad všeliký meč na obě strany ostrý jest, a která dosahuje až do rozdělení duše a ducha, kloubů a morku v kostech, a která rozeznává myšlení i mínění srdce. Žid. 4, 12.

Ó, komu tedy záleží na tom, aby chodil ve světle, aby znal pravdu, měl pevnou víru, aby víru veřejně vyznával a podle ní živ byl: chrám Páně pilně navštěvuj a slovo Boží zde pilně poslouchej; zde se zrozuje pravá víra, zde se rodíme k novému a svatému životu, zde nalazáme život.

c) Zde jsme nalazli a nalazáme ale i milost Boží; milosti jsme nabyli na křtu svatém a ve svátosti pokání, v ostatních svátostech se rozmohla a rozmáhá v nás, když je hodně přijímáme; a jakou milost zde nalazáme? Všecku potřebnou milost; milost, abys věřil, abys učení Krista poznal, jemu porozuměl; milost, abys víru vyznával a podle ní živ byl; milost k činění pokání, ducha kajicnosti, i milost, abys povinnosti stavu svého vykonávaní mohl, i milost, abys kříže a strasti trpělivě snášel, útěchu v kříži a zármutku, i milost, abys se stal dobrodiní Božích hodným a účastným, i milost k získání si zásluh Kristových; milost, abys pokorným a tichým byl, i milost a dar moudrosti, rozumu, rady a síly, umění, pobožnosti a bázně Páně; milost, abychom dobrý boj bojovali, víru zachovali a běh dokonali, i milost, abychom v Pánu zesnuli; ano, všecku milost jsme zde nalazli, všecku nalazáme a nalazneme, a proč? Protože je chrám Páně domem milosti a spasení; nebo zde jest Původce a Dárce vší milosti, Ježíš, přítomen; zde studně veškeré milosti; zde se koná obět Nového Zákona, zde se udílí sv. svátosti; zde Bůh modlitbu naši nejraději vyslyšuje; zde andělé trůn Boží obklopují; slovem, zde pramen a zdroj vší milosti; zde prostředky k dosažení milosti; zde Původce vší milosti; ó, mimo chrám Páně ve víru světa a v domech synů světa, tam jen zloba k nalezení, a proto zůstává bez milosti, kdo se chrámu Páně vyhýbá; proto žijí ti, kteří

do chrámu Páně nejdou, nebo kteří z pravého úmyslu do chrámu Páně nevstupují, zle a bezbožně, nebo nemají milosti Boží; všichni ti nemají pravého pokoje, nedocházejí pomoci a útěchy a nedocházejí života věčného, nebo co příroda pro tělo, to chrám Páně pro duši jest, zde se rozdává a nabývá duchovního pokrmu. — I v časném ohledu přináší milost; zde si vyprosíme chléb vezdejší, zdraví, v neštěstí pomoc a útěchy; tak to Bůh slíbil již Šalomounovi. II. Paral. 7, 12—18.

A co nám přinese ještě chrám Páně, a co najdeme ještě v chrámu Páně? Umříti musíme všickni, každému se přiblíží hodina smrti; přijde čas, a budeme odpočívati na lůžku smrtelném, a prospěje nám tu chrám Páně něco? Přinese nám nějakého dobrodiní? Přinese; hle, až se smrtí zápasiti budeš, tu ti přinese kněz z chrámu Páně posilu, on ti přinese Tělo Páně; Ježíš zde přítomný přijde k tobě z chrámu Páně v nejsvětější Svátosti oltární, On se ti podá za pokrm, potěší a posilní tebe; kněz ti přinese z chrámu Páně svaté oleje nemocných, udělí ti Svátost posledního pomazání, nabudeš tím sílu proti útokům ďábelským, útěchu v nemoci a proti strachu před smrtí, hrobem a soudem, ano třeba i uzdravení, jestli by to k prospěchu duše bylo. Ty budeš ležeti na smrtelné posteli, budeš se modliti, ale i v chrámu Páně se bude kněz s lidem za tebe modliti, aby tě Bůh uzdravil, potěšil, tobě ulevil. — Ty zemřeš; a i tu chrám Páně ti ještě užitek přinese; tělo tvé se donese do chrámu Páně, nebo jest on duchovním rodným domem našim; zde se bude obětovati obět mše svaté, zde se vykonají modlitby za spásu duše tvé; a až v hrobě budeš odpočívati, zde se budou modlitby za tebe konati, nebo obětuje se mše svatá za živé a za mrtvé; až nikdo nebude zvlášť na tebe modlitbou pamatovati, v chrámu Páně se bude přec na tebe pamatovati; každého dne, zvlášť o dušičkách, pamatuje Církev v chrámu Páně na všechny zemřelé a odporučuje je milosrdenství Božímu.

Ó může býti tedy důležitějšího, zázračnějšího a spásonosnějšího místa nad chrám katolický? V jiných chrámech, chrámech nekatolických, vyjma chrámy řecké, jest jen stín toho, co se v chrámu katolickém nabývá a nalézá. Ó važme si tedy chrámu Páně, spěchejme rádi do chrámu Páně, všechno nabudeme zde, čeho nám potřebí jest. Sv. Caesar Arl. praví: »Do chrámu co k živé studánce, co k duchovní řece máme přicházeti, abychom načerpali té vody živé, o níž dí Pán: »Žízni-li kdo, přijdiž ke mně, a napij se«. Kdyby chrám Páně nebylo potřebí, kdyby chrám Páně nebyl domem milosti a domem spasení, Církev by chrámy nestavěla a k navštěvování chrámu Páně nevybízela. Chrám Páně jest domem milosti a domem spasení, on jest skutečně bránou nebeskou; každý krok, který do chrámu Páně konáme, každý krok ten jest krokem k našemu posvěcení, k našemu spasení, krokem do nebe; může se směle říci, že ten, kdo do chrámu Páně nejde, k nebi se nepřibližuje; chrám Páně jest cesta k nebi, brána nebeská; zvony chrámu Páně zvou nás do nebe; klíče,

kterými se chrám Páně otvírá, otvírá se i nebe; proto vzhůru do chrámu Páně, zvláště v čas nedělní a sváteční, a jako se Zacheu dostalo spasení a synovství Boží, dojdete i vy spasení, nebo chrám Páně domem milosti a spasení jest. Amen.

Jan Podlaha, bisk. vikář a os. děkan v Stálci.

Neděle XXI. po Sv. Duchu.

Bůh trestá hříšníka: 1. jako otec; 2. jako soudce;
3. jako nepřítel.

»A rozhněvav se Pán jeho, dal jej katům.«
Mat. 18, 34.

S trestem přikročil král v dnešním evangelickém podobenství k nešlechtnému služebníku svému. Když zpronevěřilec neměl čím zaplatiti, kázal jej pán prodati i ženu jeho i všecko, což měl a zaplatiti. Tak jedná i Bůh, svrchovaný král a Pán náš. Jakož odměňuje plnitel vůle své časně i věčně, tak také přestupníky přikázání Svých časně i věčně treste. Treste ale:

- I. jako otec na tomto světě;
- II. jako soudce v očištění;
- III. jako nepřítel v pekle.

P o j e d n á n í.

I.

Svrchovaně spravedlivý Bůh nejprvé treste jako otec na tomto světě. Jako otec (po otcovsku) počínal si král v dnešním evangelium; přísně při kladení účtů, ale milostivě ve slitování se. »I slitovav se Pán nad služebníkem svým, propustil jej a dluh jemu odpustil«.

Podobně po otcovsku chová se spravedlivý Bůh, když nás v tomto životě všelijak navštěvuje, treste a pokutuje; nebo právě otcovský jest při tom Jeho úmysl. Trestává zde, aby tam ušetřiti mohl; trestává tělo, aby duši spasiti mohl. Tak učí Duch Svatý. Jeť psáno: »Synu, nezamítej kázně Páně, aniž ustávej, když od něho trestán býváš; nebo mrská Pán každého syna, na němž si zakládá; a: »Kohož miluje Hospodin, toho treste«. Přísl. 3, 12. a ve Zjevení sv. Jana: »Já ty, kteréž miluji, kárám a tresti«. 3, 19. Proto dí sv. Klement římský: »Vizte, nejmn., že Bůh Sám dobrotiv jsa, žádným jiným úmyslem netrestá, leč aby nás kázní svatou svou k dobrému nabídnul«. Proto sv. Bonaventura volá: »Pospěš, ó Pane, pospěš a zraň služebníky své ranami svatými, abychom nebyli poraněni ranami smrtnými«. Králevič španělský, napotomní král Filip IV. dostal za svého dětinství ušlechtilého koně darem,

jemužto tak byl nakloněn, že si jej často do svého pokoje přivésti dal a tam mu lahodíval. Když pak se princ nějak provinil, tuť královský otec zamilovaného koně princova na potrestanou před jeho očima bičovati a trestati nechal: věru otcovský to trest! — Kdykoliv u starých Peršanů nějaký urozenec obžalován a odsouzen byl, nevykonával se trestní nález na něm, nýbrž na jeho hlavním rouchu i s turbanem a na jeho hlavní ozdobe, na šípu, luku a toulci. — Podobně trestává i Bůh, trestává tělo tohoto jakoby zamilovaného koně, tento duše oděv, aby duši samu ušetřil; trestává krupobitím, nemocemi, úmrtím milovaných dítek, nezdarem podniků a pod. zde na zemi jako otec, aby tam mohl ušetřiti a milostiv býti.

Z toho jde, že mu za všelikou otcovskou kázeň děkovati a s Jobem říkati máme: Jméno Páně buď z toho pochváleno.

II.

Než Bůh tresce dále časně i na onom světě jakožto soudce — v očištění.

Každý, byť i od hříšníka skrouščeně oželený hřích musí podle velikosti viny své býti potrestán. Proto se ukládají od zpovědníka na místě a ve jménu Božím i mocí Boží hříšníkům kající skutkové čili tak zvané pokání, jako: modlitba, půst, almužna; nebo zde sedí kněz jako soudce, soudí vinu a tresce. Kdož však za své hříchy se zde buď dokáti nechtěli, odkládajíce konáním kajících skutků, aneb dokáti se nemohli, byvše náhle smrtí zachvázeni, ti musí odbývati zasloužené časné tresty své na onom světě, tresty to ne již otcovské, ale nejvyšší spravedlivé, tresty očišcové, jimiž Bůh tresce jako spravedlivý soudce.

Onen král v evangelium odevzdal neutrpěného služebníka katům, mučitelům, dokudž by nezaplátil veškeren dluh. Podobně Bůh jako spravedlivý soudce vyměřuje trest a pokutu přísně a právě podle viny. Tam v žaláři očišcovém dotud držána a trápena bývá zaslouženými tresty duše lidská, dokud spravedlnosti božské do posledního halčre dluh nezapravila a zadosti neučinila, jak učí Pán Ježíš u sv. Matouše 5, 26.

Dobře dí o tom sv. Tomáš Akvinský: »Pokuta očišcová jest doplněk dostiučinění, toto-li v těle (za živa) nebylo úplně dokonáno.« A sv. Augustin dí: »Časné tresty trpí někteří jedině v tomto životě, jiní po smrti, někteří zde i tam.«

A sv. Jarolím mluvě o očištcích, dí: »Z tohoto žaláře nevyjdeš, leč až splatíš i za hříchy nejmenší.«

Nuž! Vyměříme celý náš dluh! Pozůstává předně z tak mnoha všedních hříchů, kterých se den co den marným myšlením, prázdným mluvením, všetečností, netrpělivostí a jinak dopouštíváme, co jich asi do roka a co teprv za celý život! Pozůstává dále z tak mnoha časných trestů za odpuštěné smrtelné hříchy, za něž jsme se nedokáli.

Ó jak dlouho budeme asi muset za ně trpěti a spravedlnosti Boží v očistci zadost činiti, dokavád načisto vytrestány nebudou, dokavád do posledního haléře dluh náš zapraven nebude. Toť jediné Bohu povědomo a komuž on to zjeví ráčí.

Sv. Vincenc Ferrerský vypravuje, že jak mu zjeveno bylo, jistá duše za jedinký všední hřích celičkový rok, jiná celý měsíc, opět jiná pouze 15 dní v očistci trpěti musela. Ó jak dlouho bude trvati trest Boží očišcový za sta, ba i za tisíce všedních hříchů?

Věduce to, máme tedy za tou příčinou sami na sobě vytrestati hříchy své spáchané, aby je Bůh jako soudce trestati nemusel přísnými tresty očišcovými; máme za své každodenní všední hříchy též každodenně a stále až do smrti dostičiniti kajícími skutky, modlitbou, častým vzbuzováním lítosti, skutky křesťanského milosrdenství a rozličným dobrovolným sebe samých zapíráním.

III.

Avšak nejen jako otec a jako soudce, nýbrž i jako nepřítel tresce Bůh a sice jako nepřítel zarytých nepřátel svých — v pekle.

Kdožkoli jako nepřítel Boží v těžkém smrtelném hříchu nekajicně, v nemilosti a v hněvu Páně na věčnost se ubírá, kdož jako onen s Kristem spolu ukřižovaný lotr na levici Dismas, jako nenapravitelný rouhač a bezbožný nešlechtník v odvrácenosti od Boha umírá: tohoť a takového nebude Bůh jako otec ani jako soudce, nýbrž jako nepřítel ranami nepřitele trestati v pekle, jakž u proroka Jeremiáše oznamuje, řka: »Ranou nepřitele udcřím tě trestáním ukrutným« 30, 14. a sice: neuprositelně, beze všeho slitování, neboť u Přísl. dí: »Pohrdli jste mnou, protož i já také k zahynutí vašemu smáti se budu, a posmívati se budu, když přijde na vás soužení a ouzkost«. Přísl. 1, 26.

Aniž se bude kdo z andělů a svatých za tyto nešťastníky přimlouvati.

Když Alexandr Veliký, král Maccdonský, hlavní město Persie, Susan, vlastní rukou svou zapálil, spěchali venku před městem utáboření vojáci k hasení; jakmile ale spatřili, že jejich král sám s pochodní v rukou oheň podpaluje, vydali se i oni o závod v to, aby všechno zapálili. — Podobně tresce Bůh nepřátely Svě ohněm věčným; vidouce pak to andělé a svatí, žof On trestu toho jest vykonavatelem, nepřimlouvají se za ušetření nenapravitelných nepřátel Božích, nýbrž chválí a velebí božsky svrchovanou Jeho spravedlnost.

Jakož pak neuprositelně, tak tresce Bůh nepřátely Svě v pekle věčně, bez konce. Kdo totiž vždycky nepřitelem Božím zůstane: tenť i Boha vždy za nepřitele míti bude. Kdo ale až do smrti ve zlém trval, kdo v těžkém smrtelném hříchu umřel, kdo se návykem mnohaletým tak velice do hříchu zamiloval, že od něho navzdor volání Boha upustiti nechce, slovem: kdo jako nepřítel Boží na věčnost vykročil, tenť věčně věkův nepřitelem Božím zůstává, poněvadž na onom světě není času více ztracenou

posvěcující milost Boží, tento základ a původ božského přátelství, na novo si získati. Proto dí sv. Tomáš Aquinský: »Dokud trvá vina, dotud nesmí trest přestati.«

Poznejž z toho každý, jak veliký jest v očích Božích každý smrtelný hřích, že věčnými tresty se trestá, poznej, jak veliké to bláznovství, dopouštěti se ho a setrvati v něm.

* * *

Shledali jsme, draží křesťané, z dnešní řeči, že Bůh trojím způsobem tresce: jakožto otec, jako soudce a jako nepřítel. Jako otec časně na zemi, jako soudce časně v očištcí a jako nepřítel věčně v pekle. Z tohoto rozjímání nechť sobě vezmou spasitelné naučení trojího druhu lidí. Ti, kteří v smrtelném hříchu žijí, nechť se zhrozí věčného trestu Božího a dokud je čas, upřímně se kají; ti, kteří na všední hříchy hrubě nedbají, nechť ještě za živa za ně všemožně zadosti činiti se snaží; onino posléze spravedliví a bohabojní, které zde Bůh navštěvuje, nechť v naštvíveních Jeho otcovský úmysl Jeho uznají a kříž svůj v duchu kajicnosti za hříchy odpuštěné trpčlivě nesou, říkajíce se sv. Augustinem: »Zde pal, zde řez, zde trestej, jen mne ušetři na věčnosti.« Amen.

Jan Göttschner, duchovní správce pracovny v Pardubicích.

Svátek všech Svatých.

Pozdravení od svatých s nebe.

»Pozdravují vás všickni svatí.«

Filip. 4, 22.

Vystoupil jsem dnes na toto posvátné místo ne jako kazatel, ale spíše jako vyslanec a posel, abych vám, věrní křesťané, vyřídil pozdravení. Jaké pak, a od koho? Co myslíte? Kdybych přinášel pozdravení od rodáků, přebývajících ve vzdálených zemích, zajisté že byste rádi je slyšeli. Kdybych přinášel pozdravení od známých a sousedův, zajisté že byste s vděčností je přijali. Kdybych přinášel pozdravení od věrných a dobrých přátel, zajisté že byste se z toho velice potěšili. Kdybych přinášel pozdravení od pana biskupa, od svatého Otce, od vrchností duchovních a světských, zajisté že byste to za čest považovali. Ale vzácnější nad ta pozdravení vám zvěstují. Přináším pozdravení i od vašich rodáků, i od vašich známých, i od vašich přátel, i od vašich vrchních, od kněží, králův i královen — a sice nikoliv od pozemských, nýbrž daleko nad sluncem v nejvyšším nebi s Bohem přebývajících. »Pozdravují vás všickni svatí.« Svatí, pravím, a světice Boží, kterých dnes výroční památku a slavnost světíme, jejichž svatost ctíme, jejichž zásluhy si připomínáme, jejichž odplatu a slávu žá-

dáme. Kterak nás dnes svatí ti pozdravují a co při tom pozdravení nám vzkazují, hodlám s pomocí Boží v následující řeči povědět.

P o j e d n á n í.

Poněvadž ode všech najednou a spolu všechno vyříditi nemohu, od každého řádu svatých zvlášť pozdravení to povím. Předně: pozdravují vás všickni svatí apoštolové a vzkazují toto: My jsme ti mužové, které Kristus, Vykupitel světa, ze všech lidí nejdříve povolal a Sobě vyvolil, kterým svěřil božská tajemství a které obdařil dary Ducha Sv. Ač jsme byli toliko prostými a neučenými rybáři, On vlil v mysly naše učenost a moudrost, dal jazykův rozličnost, výmluvnost a horlivost. My jsme ti, skrze které chtěl Své evangelium a Nový Zákon po celém světě rozhlásiti, řka: »Jdouce po všem světě, kažte cvangelium všemu stvoření.« Mar. 16, 15. My na Jeho rozkaz z pouhé lásky k Němu a ku bližním svým rozešli jsme se do rozličných a neznámých končin světa; nedbali jsme zimy, horka, hladu, žízně, chudoby, nouze, nenávisti a protivenství; kázali jsme slovo Boží před židy i pohany a dali jsme i životy svoje za spasení duší lidských. A dobře jsme tak učinili, nebo odplatil nám to Pán hojně dle Svého zaslíbení, když pravil: »Amen, pravím vám, že vy, kteříž jste následovali mne, když seděti bude Syn člověka na stolici velebnosti své, budete i vy seděti na dvanácti stolicích, soudíce dvanáctero pokolení israelské.« Mat. 19, 28. Nyní vidíme a zakoušíme, že pravdivé jest proroctví Daniele proroka: »Kterí spravedlnosti vyučují mnohé, stkví se budou jako blesk oblohy a jako hvězdy na věčné věky.« Dan. 12, 3. Té jasnosti, toho blesku, té odplaty již užíváme a abyste vy, učenníci Kristovi, toho všeho dosáhli, žádáme. Tou příčinou napomínáme vás, abyste se drželi učení našeho, které jsme pro všechny věky v Církvi obecné zanechali; nespouštějte se víry od nás všude rozhlášené a věřte, že bez ní nelze se líbiti Bohu Žid. 11, 6.; štěstí svoje hledejte ve víře své a pamatujte, co po nás k vám promluvil náš spoluapoštol Pavel: »Již nejste hosté a příchozí, ale jste spoluměšťané svatých, a domáci Boží, vzdělání na základ apoštolů a proroků, kdež jest nejhlubší uhelní kámen sám Kristus Ježíš.« Efes. 2, 19. 20. Ze základu toho se netrhejte, od naší apoštolské víry neodstupujte. »Nejmilejší, ne každému duchu věřte,« I. Jan 4, 1. »ale zkoušejte duchů, jsou-li z Boha; nebo mnozí falešní proroci vyšli na svět.« »Nebudte jako maličká pacholata, sem a tam se zmítající abyste se netočili každým větrem učení skrze nešlechtnost lidskou, skrze chytrost k oklamání bludů. Efes. 4, 14. »Protož bratří stůjte, a zachovávejte ustanovení, kterýmž jste se naučili, buďte skrze naši řeč, anebo skrze náš list.« II. Thess. 2, 14. »Stůjte silni u víře, z víry živi buďte« Gal. 3, 11., aby víra živá spravedlivými vás učinila a jednou spaseny. Tak pozdravují nás svatí apoštolové.

Poslechněte dále! »Pozdravují vás všickni svatí mučenníci« slovy těmito: My jsme byli vám podobní lidé, tak mdlého a tak

bolestem a mukám podrobeného těla, jako vy. To znajíce tyranové snažili se pohrůžkami a strachem smrti od Boha pravého nás odloučiti a z cesty spasení odvésti. Z té příčiny předkládali nám před oči metly a biče, řetězy a žaláře, nože a meče, šípy a kopí, vodu a oheň, roští a kotle, kola a nástroje k mučení, kříže a šibenice. To mohlo nás zkormoutiti, to mohlo pohnouti. My však pamatovali jsme, co pravil Spasitel: »Nebojte se těch, kteří zabíjejí tělo, ale duše nemohou zabiti: než bojte se raději toho, kterýž může i duši i tělo zatratiti do pekelného ohně.« Mat. 10, 28. My, chtějíce duši spasiti, těla jsme smrti vydali, ježto jsme života věčného žádostivi byli; života časného jsme nešetřili, ježto Boha jsme z celého srdce milovali; nenávist a protiventství světa jsme přemohli, nebo dobrotivý Bůh svou svatou milostí přispěl nám, pomohl nám, posilnil nás. Nyní poznáváme pravdu apoštola píšíciho k Římanům 8, 18.: »že utrpení tohoto času nejsou rovna budoucí slávě, kteráž se nyní zjevuje na nás.« Vy, nynější křesťané, pokojných časů užíváte, málo víte o pronásledovatelích víry své, nic nevíte o mukách pro Krista trpěných a smrtích násilných; nesouží vás nic jiného, než nějaké pomlouvačné a utrhačné slovo, nějaká vám v něčem učiněná křivda na statku a jmění a co to jest proti našim mukám! A přece ani to snášeti neumíte nebo nechcete: jste netrpělivi, v křivdách na pomstu pomýšlíte, v křížích jste choulostivi a ve všech protivných věcech nevrlí a zlobiví. Ó jak daleko vzdáleni jste od naší trpělivosti! Jak daleko bloudíte od křížové Kristovy cesty! Nezpěčujte se kříže pro Krista snášeti a Jej s námi v životě svém následovati, pak i »odplata vaše hojná bude v nebesích.« Mat. 5, 12.

»Pozdravují vás všickni svatí vyznavači,« a takto promlouvají k nám: Mohli jsme tak jako vy na světě slavnými, povýšenými a bohatými býti; mohli jsme radostí a veselostí dosti užiti, kdybychom byli dle světa živi. Ale slovem Božím osvíceni poznali jsme ošemetnost a klam světa, i poslušni jsme byli Pána a Spasitele Ježíše Krista, Jenž řekl: »Co jest platno člověku, byť všecken svět získal a na své duši škodu trpěl? Aneb jakou dá člověk výměnu za duši svou?« Mat. 16, 26. Následovali jsme i Jeho spasitelných rad, kteréžto dával těm, kteří dokonalosti nabýti chtějí, řka: »Chceš-li dokonalým býti, jdi, prodej, co máš, a rozdej chudým, a budeš míti poklad v nebi; a pojď, následuj mne.« Mat. 19, 21. »A každý, kdož opustí dům, neb bratry, neb sestry, neb otce neb matku, neb manželku, neb syny, neb pole pro jméno mé, stokrát více vezme a životem věčným vládnouti bude.« Mat. 16, 29. Slova ta skutkem provádějíce dobrovolně pro Krista jsme opustili rodiče, přátele a jmění své. Opustivše všecken světa hluk, na pouště jsme odešli, do klášterů jsme se zavřeli a kteří jsme přece ve světě zůstali, myslí jsme více v nebi než na zemi dleli. Ó jak šťastni jsme za to! Nebo nyní dle přípovědi Páně stonásobnou odplatu máme a životem věčným vládneme. To my i vám, křesťané, přejeme, k té odplatě vás zvedne napomínajíce vás slovy Písma sv.: »Nemilujte světa, ani těch věcí,

kteréž na světě jsou.« I. Jan 2, 15. »Prosíme vás, bratří, skrze milosrdenství Boží, abyste vydávali těla svá v oběť živou, svatou, Bohu libou, rozumnou službu svou. A nepřipodobňujte se tomuto světu!« Řím. 12, 1. 2. »Jako ve dne poctivě chodte; ne v hodování a opilství, ne ve smilstvích a nestydatostech, ne ve sváru a závisti: ale oblecte se v Pána Ježíše Krista a nemějte péče o tělo podle žádosti jeho.« Řím 13, 13. 14. Budete-li v životě pozemském pokorní, tiší, lkající, budete-li lačněti a žízni po spravedlnosti, budete-li milosrdní, zdrženliví, pokojní a protivensví trpěti pro spravedlnost, s námi v životě věčném budete blahoslaveni.

»Pozdravují vás všechny svaté panny a panicové.« Toť jsou ti, kteříž s ženami nejsou poskvrněni; nebo panicové jsou,« kteréž od mužů nejsou porušeny; »ti následují Beránka, kamžkoli jde.« Zjev. 14, 4. Ti pozdravují vás volajíce: »Nedomnívejte se vy, synové a dcery lidské, že jsme my v životě svém osten těla necítili, že jsme my pokušení všech sprostěni byli. Byli jsme z téhož těla a krve jako vy, křehkostem podrobeni jako vy. Ale že nesoudili jsme pro krásu stvořenou krásu nestvořenou a lásku věčnou zavrhnutí, pro kratičkou rozkoš těla tak krásné nebe ztratiti, nějakým tělesným zalíbením věčnou pokutu pekla sobě koupiti žádali jsme dobrotivého Boha o milost, vzývali jsme Ho o pomoc, vystříhali jsme se zlé příležitosti, přemáhali jsme pokušení vroucím modlením, spasitelným rozjímáním, krotili jsme žádostivost těla postem, bděním, aby nad duchem nezvítězilo. O jak nyní za to velikou radost a slávu máme! Jen podobným jednáním zachováte si nevinnost a čistotu srdce a slávu neskonalou vy, které Bůh chce pannami a panici učiniti. Bděte nad smysly svými, »odvracujte oči svých, aby neviděly marnosti.« Ž. 118, 37. Na kráse těla si nezakládejte, vždyť »všeliké tělo jako tráva jest, a všeliká sláva jeho jako květ polní.« Is. 40, 9. Pamatujte na smrt, »prach jste a v prach se navrátíte.« I. Mojž. 3, 19. Vzpomeňte častěji na svého ukřižovaného Vykupitele a řekněte v srdci svém: »Pán můj, Ježíš Kristus, byl pro mne a mé hříchy potupen, bičován, políčkován, uplván, obnažen, křížem obtížen a ukřižován, a »já rozkoše hleděti budu? I. Mojž. 18, 12. Odstup to ode mne! Tak čiňte a zvítězíte, a s námi blahoslavenství požívati budete podle předpovědění Páně: »Blahoslavení čistého srdce, neboť oni Boha viděti budou.« Mat. 5, 8.

Ještě jedno mám pozdravení pro vás. »Pozdravují vás všickni svatí kajicníci,« kteří s nadšením Boží milosrdenství velebí řkouce: »Požehnaný a na věky chválený buď Pán Bůh náš, který nás z hrdla pekla vytrhnouti ráčil;« ti napomínají nás, abychom se upřímně k Bohu obrátili a mluví takto k srdci našemu: My jsme v životě předešlém po oné široké cestě volnosti kráčeli a došli jsme svými nepravostmi až k branám samého zahynutí. A hle! tu zasvitl v myslech našich paprsek Boží milosti, jako rosa v kvítka uvadlá dopadl, i otevřely se oči naše, a viděli jsme nad branou tou napsaná slova: »Semper et nunquam,« »vždycky a nikdy.« A tu nám mluvil do srdce mocně Duch Sv., a tázal se:

»Kdo z vás bude moci bydleti s ohněm zžírajícím? Kdo z vás bude moci bydleti s horkostmi věčnými?« Is. 33, 14. Hřůzou trestů věčných přestraseni, rychle jsme odtrhli nohy své od prahu pekla a kajicnosti opravdové jsme se oddali. »O felix poenitentia, quae nobis tantam promeruit gloriam,« »ó šťastné pokání, které nám v nebi tak velikou způsobilo slávu,« (Ex vita S. Petri de Alc.), že s ostatními nevinnými se nyní radujeme. »Nuže, vy, kteří jste nás následovali v nepravostech, následujte také v pokání. »Dnes, když tento hlas slyšíte, nezatvrzujte srdcí svých«. Ž. 94, 8. Vizte jen nebezpečí, které hrozí vám! »Již jest sekera ke kořenu stromu, ke kořenu života vašeho přiložena.« Mat. 3, 10. »Protož čiňte hodné ovoce pokání«, Mat. 3, 8., abyste s námi došli Božího smilování.

»Pozdravují vás všickni svatí,« Filip 4, 22. a já jakožto vyslanec jejich vyřídil jsem vám jejich pozdravení a připojené napomenutí. Drazí přátelé, obdivujte život jejich na zemi a slávu jejich v nebi, děkujeme jim, ctěme je, chvalme je, následujme; vzývejme je a prosme, aby za nás své zásluhy u spravedlivého Soudce, Boha položili, před Trůnem Jeho stále orodovali a tak nám do svého blaženého společenstva dopomohli. Amen.

† Ludolf Gregoriades. O. S. N.

Památka všech věrných zemřelých.

O odpočinutí věčném, jehož přejeme duším v očistci.

»Slitujte se nade mnou, slitujte se nade mnou, aspoň vy, přátelé moji; nebo ruka Páně dotkla se mne.«

Job 19, 21.

Ano, dotkla se ho ruka Páně, dotkla se ho citelně, onoho muže spravedlivého, z jehož úst vyšel tento stesk, Joba starozákonního. Pohleďte na něj v duchu, milí křesťané, a rcete sami, nebyl-li hoden politování. Bůh mu odňal všecky děti jeho, a bylo jich deset, sedm synů a tři dcery; neboť spadl na ně dům a zasul je všecky. Bůh dopustil na Joba ztrátu všeho bohatství jeho, a bohatství jeho bylo značné: sedm tisíc ovec, tři tisíce velbloudů, pět set spřežení volů, pět set oslic a čeledi velmi mnoho. Bůh dopustil na Joba nemoc nejhorší a nejohavnější; tělo Jobovo bylo jeden vřed od paty nohy až do vrchu hlavy. Job sedí na smetišti a střepinou ostruhuje hnis tekoucí z vředů. Ach, jaké to trápení! A myslíte, že někdo Joba politoval? Všichni příbuzní jeho opustili ho a zapomenuli na něj. Podruhovému domu jeho a služky jeho pohrdali jím, jakoby nebyl ani pánem jejich. Ba i vlastní manželka jeho štítěla se dechu jeho a posmívala se jemu. Konečně, konečně kyne útěcha muži ztrápenému. Hle, z daleka přicházejí tři přátelé Jobovi, mužové rovněž tak vzácní a bohatí, jakým býval on, aby

přijdouce společně, přitele svého navštívili a potčšili. Ale jak ho sklamali tito přátelé! Po sedm dní a nocí seděli s ním na zemi, a žádný nepronluvil k němu slova. Když pak posléze ústa otevřeli, zaspávali ho výčitkami, tvrdíce, že nebyla as ctnost jeho dokonalá, když ho Bůh tak hrozně tepe a trestá. V tomto přehrozném trápení zvolal nábožný Job: »Slitujte se nade mnou, slitujte se nade mnou, aspoň vy, přátelé moji; nebo ruka Páně dotkla se mne.« Těmito slovy projevil Job svým přátelům přání, aby mu nedělali svými řečmi těžkého srdce, aby mu dopřáli oddechu a odpočinku.

Milí křesťané! Tento světoznámý starozákonní trpitel jest věrným obrazem oněch ubohých duší, na něž dnes vzpomínáme se srdcem skormouceným. Nevýslovně veliké jsou jejich bolesti v ohni očišcovém. Největší mukou jejich jest, že nemají žádného klidu a pokoje, žádného oddechu a odpočinku. Proto vztahují k nám prosebně své ruce a volají k nám jedna každá duše zvlášť, slovy Jobovými: »Slitujte se nade mnou, slitujte se nade mnou, aspoň vy, přátelé moji: nebo ruka Páně dotkla se mne.« Těmito slovy Jobovými touží duše v očisti po odpočinutí, a to po odpočinutí věčném v království nebeském.

My, kteříž putujeme ještě tímto životem smrtelným, přejeme duším v očistci, čeho sobě sami žádají, říkajíce s Církví svatou: »Odpočinutí věčné dejž jim, Pane«! Nemůžeme jim přátí nic lepšího, nic žádoucnějšího, nic potřebnějšího, nic spasitelnějšího nad toto odpočinutí věčné v krajích nadhvězdých, kde není ani bolesti, ani křiku, ani pláče. Nastává tudíž otázka o věčném odpočinutí, jehož přejeme duším v očistci:

I. v čem toto odpočinutí záleží;

II. kterak jim můžeme k němu dopomoci.

Ten jest obsah a rozvrh dnešní mé řeči, kterouž počínám k uctění výroční památky všech věrných zemřelých.

P o j e d n á n í.

I.

V čem záleží asi věčné odpočinutí, jehož přejeme duším v očistci?

Milí křesťané, mluvíme li o věčném odpočinutí, nesmíme mysliti na tělo. Tělesná schránka, kterouž odložili naši v Pánu zesnulí bratři a sestry, když jim velel Pán života i smrti, aby vykročili z tohoto života časného, ta požívá sice odpočinku v lůně země; ale možno-li nazvati tento odpočinek věčným? Nikoliv. Ti, kteříž spí v prachu země, vstanou v den poslední z mrtvých. Nebude tedy odpočívati tělo jejich v zemi na věky. Věčné odpočinutí, jehož přejeme věrným zemřelým, týká se ušlechtlejší částky jejich, té částky, kteráž mešká a trápí se v očistci, duše nesmrtelné.

Ti, kteříž meškají a trápí se v očištcí, jsou lidé spravedliví, kteříž vykročili z tohoto života bez hříchu smrtelného, ale přece rov nou cestou do nebe vejítí nemohli, protože za těžké hříchy jim na zemi odpuštěné pokání nedokonali, anebo i všedními hříchy poskvrnění na věčnost odešli. Duše jejich neměla žádného dokonalého odpočinutí na této zemi, a nemá ho ani v očištcí.

Na zemi že neměla duše jejich žádného opravdového odpočinutí? Kterak to? Vždyť byli spravedliví, a vždyť vůbec se říká, že spravedliví opravdového pokoje požívají ve svém srdci, nemajíce, co by jim svědomí jejich vytýkalo? Ano, říká se tak obyčejně, ale pokoj, jehož požívají na zemi spravedliví, bývá často a mnohonásobně rozrušen. I spravedlivý sedmkrát za den klesá, jak svědčí Písmo. Ovšem jenom z křehkosti. To jsou hříchy všední. Ale i všední hříchy vnitro spravedlivého znepokojují. Ani po odpuštění hříchů nebývá člověk bez bázň. Obávát se právem, aby opět do hříchu neupadl a milosti Boží znova nepozbyl. Pokušení doráží na člověka po všecken čas, do posledního vzdechu, a to zmítá srdcem člověka, jako zmítá vítr hladinou mořskou. Nemělť tedy a nemohli mítí spravedliví, kteříž nyní v očištcí meškají, opravdového odpočinutí na této zemi.

Ale nyní již hřešiti nemohou; nyní se již nemusí báti, že vypadnou z milosti Boží; nyní jsou zbaveni všelikého pokušení. Jest jim tedy již blaze? Mají již na věčnosti pokoj? Ó, kéž by měli pokoj! Ale nemohou ho mítí, poněvadž rozličné ty křehkosti a nedokonalosti, s nimiž na věčnost odešli, zabraňují jim přístup k Otci nebeskému, Jehož celým srdcem svým milují a po Němž touží touhou nevýslovnou. Až tedy od svých poskvrn pozemských dokonale se očistí, pak přijdou do nebe a odpočinou v lůně Božím. Pak již na věky nic jich nevyruší z klidu a pokoje duševního; a to jest ono odpočinutí věčné, jehož přejeme duším v očištcí.

Odpočinutí věčného v království nebeském nemohou si zasloužiti duše v očištcí samy. Překvapila je noc, ve které nelze pracovati. Na věčnosti nelze již ničeho učiniti pro spasení duše. Nuže, kdož pomůže duším v očištcí, by došly žádoucího věčného odpočinutí? Jest sice jisto, že jim pomáhají svou přímluvou u Boha svatí a světice Boží. Ale i my, kteříž ještě bojujeme na této zemi, máme jim pomáhati, neboť i my jsme bratři a sestry jejich v Kristu. Nuže, kterak můžeme dopomoci duším v očištcí k odpočinutí věčnému, jehož sobě žádají? Na tuto otázku odpovím vám s pomocí Boží v dílu druhém.

II.

My všickni přejeme duším v očištcí odpočinutí věčného, a to zvláště dnes, ve výroční památku jejich. Sluší se tedy dnes zvláště o tom přemýšletí, kterak bychom dopomohli duším v očištcí k odpočinutí věčnému?

Snad se vám zdá, nejmilejší v Kristu, nejkratší a nejsnadnější cestou modlitba? Arciť »svaté a spasitelné jest myšlení za

mrtvé se modliti, aby od hříchu sprostěni byli«, jak dosvědčuje Písmo samo. II. Mach. 12, 46. Ano, modlitbami, kteréž konáme za duše v očištcí, můžeme přispěti k tomu, aby trápení jejich v očištcí bylo ukráceno, a odpočinutí věčné, po němž touží, urychleno. Ba co více? Duším v očištcí můžeme přispěti i každým jiným dobrým skutkem, když zásluhu jeho jim přivlastníme na způsob přímlyvy, když voláme k Bohu: »Ó, Bože, kéž prospěje duším v očištcí, co já z lásky k Tobě činím a trpím!« První místo mezi těmito dobrými skutky zaujímá ovšem nejsvětější obět těla a krve Páně. Nebo když obětujeme za duše v očištcí mši svatou, tu se jim přivlastňují vlastně zásluhy Syna Božího, Ježíše Krista. A čím častěji a čím pobožněji tuto obět nejsv. za ně konáme, tím více nabývají ty ubohé duše úlevy ve svých mukách, tím dříve nabudou odpočinutí věčného v nebesích.

Ale to není ještě všechno. Duše v očištcí trápí se proto, že nedokonalý pokání za hříchy odpuštěné na této zemi, jsouce překvapeny smrtí anebo že vůbec o to péče neměly, aby za hříchy odpuštěné na této zemi dosti učinily. Víte-li však, rozmilí v Kristu, co jest to dosti učiniti za odpuštění hříchův? Myslíte snad, že jest to dokonalé dostiučinění, když po zpovědi krátce se pomodlíme, co nám kněz na místě Božím uložil? Ach, mnohem více ukládá nám Bůh. Chceť zajisté, abychom co nejdříve a co nejlépe napravili všechny ty zlé věci, které pošly z našich hříchů: abychom odstranili pohoršení, které jsme dali bližnímu; abychom navrátili cizí statek nespravedlivě nabytý; abychom nahradili škodu bližnímu učiněnou; abychom splatili, co jsme komu dlužni; abychom odvolali, čím jsme koho nařkli; abychom horlivě vyplnili povinnosti zameškané. To jest jádro a podstata pravého dostiučinění. Jestliže tedy naši v Pánu zesnulí bratři a sestry takového dostiučinění za své hříchy Bohu nepodali, pokud putovali tímto životem, učiníme to za ně my, a tak jim pomůžeme nejlépe a nejvydatněji k odpočinutí věčnému v nebesích. — Rozpomeň se, křesťane, na všechny lidi, kteréž jsi miloval a kteří tě předešli na věčnost smířeni s Bohem. Snad svým životem na zemi někoho pohoršili, ale pohoršení daného neodstranili? Tedy buď živ ty po křesťansku a tak napraviš pohoršení, které oni způsobili. — Snad pozůstavili po sobě jmění nespravedlivě nastřádané, a to volá dosud za svým pánem? Tedy navrať, co oni navrátiti opomenuli, a tak ve smyslu jejich dosti učiníš. Snad učinili někomu škodu na jeho majetku, a škoda ta není dosud nahrazena? Tedy nahraď tu škodu za ně, a tak ve jménu jejich a místo nich dosti učiníš. — Snad odešli na věčnost ti, kteréž jsi miloval, aniž by byli učinili pořádnost s lidmi, aniž by byli splatili svých dluhů? Ó, miluješ-li upřímně ty ubohé duše, splat za ně dluhy jejich, a tak jim na věčnosti ulehčíš. — Snad ti, na něž dnes v lásce přátelské vzpomínáš, tomu onomu člověku na cti ublížili a svých slov nelaskavých ani před smrtí svou neodvolali? Ó, vypověz těm, jimž bylo ublíženo, jak kajicně přátelé tvoji ze světa odešli; mluv o těch, jimž bylo ublíženo, dobře, a tak křivdu

jim učiněnou napravíš, což zajisté tvoji přátelé na věčnosti s vděkem od tebe přijmou. — Snad ten neb onen křesťan nevyplnil povinnosti, kterou kdys zameškal, ty pak v povolání jim dříve zaujatém působíš anebo aspoň v povolání podobném? Ó, jak snadno můžeš vyplniti, co tvůj v Pánu zesnulý předchůdce zameškal, budeš-li horlivý ve všech svých povinnostech; jak snadno můžeš v jeho smyslu dosti učiniti a tak k odpočinutí věčnému jemu dopomoci!

Ano, ta jest nejmilejší pomoc, kterouž můžeme přinést ubohým duším v očistci. Dokonejme, co ony vykonati opomenuly, odstraníme všeliký zlý následek jejich předešlých, u Boha i u všech dobrých lidí zapomenutých nepravostí; číňme pokání místo nich, a záře věčného odpočinku brzy jim zasvitne.

* * *

Nejmilejší! Ukázal jsem vám v dnešní své řeči, v čem záleží odpočinutí věčné, jehož přejeme duším v očistci. Není to odpočinutí těla, neboť toto bude odpočívati v hrobě jen do obecného vzkříšení. Jest to klid a pokoj duše, jehož spravedliví ani na této zemi dojíti nemohli ani v očistci dojíti nemohou, nýbrž teprv v nebi dojdou, až ode všech poskvrn a nedokonalostí očistění s Bohem, tímto zdrojem blaha věčného, spojeni budou. Po tomto klidu a pokoji v království nebeském touží jedna každá duše v očistci slovy Jobovými: »Slitujte se nade mnou, slitujte se nade mnou, aspoň vy, přátelé moji; nebo ruka Páně dotkla se mne.« My pak jsme slyšeli, jak můžeme přispěti duším v očistci, aby žádoucího věčného odpočinutí co nejdříve došly. Můžeme jim přispěti, obětující za ně nejdražší obět oltářní, modlitby a jiné dobré skutky, přede vším však tím, když pokání, kteréhož ony za své hříchy zde na zemi nedokonalaly, za ně dokonáme.

Ó, slitujte se tedy, slitujte se nad dušemi v očistci. Těžce dotkla se jich ruka Páně. Ve dne v noci se trápí, ve dne v noci touží, ve dne v noci čekají, že se jim otevře brána nebes. Ó, jak nám budou děkovati za všechny dobré skutky naše, kteréž za ně obětujeme, až se jim brána nebes skutečně otevře! Odpočinouf na věky v lůně Božím a budou se přimlouvati za nás před trůnem Božím, abychom vezdejší pouť šťastně dokonali, muky očistcové co nejdříve přestáli a pak do společenství jejich v nebesích se dostali! Amen.

Klement Markrab.

Neděle XXII. po Sv. Duchu.

(Homilie.)

Fariseové — obraz lidské zkaženosti.

»Za onoho času fariseové uradili se, jak by Ježíše polapili v řeči.«

Mat. 22, 15.

Bylo to již ku konci vezdejšího života našeho Spasitele, když vida nevěru a zaslepenost národa Svého, zvláště fariseův, kterouž tříletým Svým učením a divů činěním nemohl odstraniti, přísně

a často káral zatvrzelé farisey pro jejich nevěru. Předpovídal jim jejich zavržení, neštěstí celého národa, a povolání do Církve národů pohanských. V tomto čase pověděl jim mnohá podobenství. Tak o člověku, jenž učinil večeři velikou a pozval mnohých, ale pozvaní nepřišli; a naplniv siň svatební chudými a kulhavými, jež ná rozcestí dal sebrati, dokládá: »Pravím vám, že žádný z těch, kteří byli pozváni, neokusí večeře mé.« A rozuměli fariseové, že tuto o nich mluví Pán Ježíš. A jiné pověděl jim podobenství o vinici, kterou s velikou péčí založil a štipil člověk, a pak pronajal ji vinařům. A v čas ovoce poslal služebníky své k vinařům, aby vzal užitky. Ale vinaři zjímavše služebníky pobili je. A když i druhým služebníkům tak učinili, poslal k nim jediného syna svého říka: »Snad se ustydí syna mého.« Ale oni chytivše syna vyvrhli jej z vinice a zabili. Proto, když přijde pán, co učiní vinařům těm? I řekli fariseové: »Zlé zle zatratí a vinici svou pronajme jiným, kteří by dávali z ní užitky.« A na to odpověděl jim Ježíš: »Protož pravím vám, že bude odňato od vás království Boží a dáno bude lidu přinášejícímu užitky.« A opět k velikému zahanbení poznali fariseové, že o nich mluvil Kristus. A když onen pohanský setník z Kafarnaum, prose za služebníka nemocného, v pokoře své řekl: »Pane, nejsem hoden, abys vešel pod střechu mou, ale rci toliko slovem a uzdraven bude služebník můj,« tu obrátil se Pán k zástupu židovskému a fariseům, kteří byli s Ním a zvolal: »Amen pravím vám, nenalezl jsem takové víry v Israeli; pravím pak vám, že mnozí přijdou od východu a od západu a stoliti budou s Abrahamem, Ísakem a Jakobem v království nebeském, synové pak království vyvržení budou do temností zevnitřních, kdežto jest pláč a skřípení zubů.« Takovými domluvami byla ale nanejvýš uražena pýcha zákonníkův a fariseů, kteří jenom sebe majíce za vyvolené, jinými pohrdali. A proto napíněni hořkostí a záštím proti Kristu největším, usilovali o bezživotí Jeho. Hledali tedy jenom záminku nějakou, a po dlouhém radění vymyslili si úkladnou lest, která dle lidského rozumu musila se jim zdařiti; ale moudrost Kristova zvítězila nad ďábelskou chytrostí lidskou. Dnešní evangelium nám vypravuje tento úskok jejich a spolu se nám v tomto vypravování před oči staví za výstrahu příklad lidské pokaženosti.

Poslyšte pozorně řeč mou.

P o j e d n á n í.

«Za onoho času odešli fariseové a radili se, jak by Ježíše polapili v řeči.« Pro pravdu, kterouž jim Spasitel vytýkal jejich zatvrzelost v hříších a předpověděl jejich zavržení, naplnili se hněvem velikým a zlostí proti Němu a hleděli se pomstíti. Ale v životě Pána Ježíše nic nemohli nalézt, co by mu byli mohli vyčítati, co by jen ve zlou stranu převrátiti mohli; tak neúhonný a svatý byl život Páně, že jim mohl veřejně říci: »Kdo z vás může mne trestati z hříchu?« A proto chtěli v řečích Jeho vy-

hledati něco závadného, a po dlouhém radění předložili mu otázku přechytrně nastrojenou: »Sluší-li císaři daň dávati či nesluší?« na kterouž at by odpověděl Pán Ježíš ano, nebo ne, oni vždycky nad Ním zvítězili. Řekne-li (tak oni počítali) že sluší daň dávati císaři, tu Jej osočíme u lidu, jenž těžce nese vládu Římskou a nerad dává daně, že nemůže býti mesiášem, ani prorokem, jelikož schvaluje poddanost vyvoleného národa pod císaře pohanského. Řekne-li ale, že se nemá daň dávati císaři, tu popadnou si Ho zase Herodiani, kteří drželi s Římany, a kteréž za tou příčinou schválně vzali s sebou. Ale v moudrosti své odpověděl jim Pán tak, že zahanbil chytrost jejich. — Jaká to bezbožnost, jaká to pokazenost srdce jeví se nám tuto na fariseích! Spolu ale vidíte, kam vede člověka zlost a nenávist a zášť proti bližnímu; jen záhubu a škodu jeho hledá, žádného prostředku sebe nepoctivějšího se neštítí, pomluvy, osočování používá, každý krok, každé slovo na nejhorší stránku obrací, jen aby uškodil a zkazil protivníka svého: srdce naplněné zlostí a nenávistí tak se zatvrdí, že nezná slitování ani útrpnosti, a kdyby hynul smrtí a umíral v bídě a trápení nenáviděný člověk, to bude rozkoší a milým divadlem takovému bezbožnému, zkaženému srdci. Ano, pravda jest, co napsal sv. Jan apoštol: »Kdo se hněvá na bratra svého, vraždníkem jest.« Zkaženost fariseův budiž nám výstrahou, abychom nikdy nepodezřívali řeči a skutky jiných lidí, tím méně ale jim úklady a osidla strojili v řeči neb jednání, což jest ďábelské. Ale pozorujme dále zlostné jednání fariseův!

»I poslali k němu učenniky své s Herodiany«. Herodiani byli přívrženci krále Herodesa, jenž od Římanův byv za krále ustanoven, Římskou stranu držel. Fariseové, kteří ale panství Římanův těžce nesli a je svrhnutí chtěli, byli největšími odpůrci Herodianův. Ale tu vidíme vlastnost lidí nešlechetných, vlastnost ďábelskou; byť mezi sebou živi byli v největším nepřátelství, když se o to jedná, aby proti pravdě a právu, proti spravedlnosti a nevině vedli boj, tu se hned spojí a sjednotí fariseové a Herodiani proti Pánu Ježíši. A tak činí lidé bezbožní až podnes. Byť mezi sebou měli ustavičné sváry a hněvy, hned jsou smíření a spolčení, když se o to jedná, aby dobré věci uškodili, nevinného člověka zkazili. Jsou v tom podobní lidé oněm duchům pekelným, kteří mezi sebou jsou v ustavičném rozbroji, ale v jedno spojení jsou v boji proti ctnosti a nábožnosti. Bohužel, že až dosud v plné platnosti jest i mezi křesťany, co Pán Ježíš řekl: »Synové tohoto světa opatrnější jsou v pokolení svém, nežli synové světla.« Nalezlo by se na to důkazů a příkladů hojnost z každodenního života i z dějin. V každém věku tak se dalo a děje doposud, že rozličné bludné víry a kacířství, které se mezi sebou pronásledují, ihned jsou spojeny a v jednotu vedeny, jakmile se jedná o boj proti pravdě, proti Církvi katolické. V ničem se rozliční kacířové nesrovnávají než v tom jediném, že nenávidí a zkaziti hledí Církev katolickou, zvláště pak jednu zlost všickni mají v sobě proti papeži a proti kněžím katolickým. Každodenní zkušenost nás učí, že

pravdou jest, co Kristus Pán řekl, vidímeť to všickni: »Synové bludů opatrnější jsou, nežli synové pravdy.« Porovnejme jen katolíky s nekatolíky. Který nekatolík tupí svou víru, svého kazatele před jinověrci? Kterýž by to snesl, aby katolík jeho víru mu zneuctíval řeči nebo skutky? Kterak oni umějí držeti dohromady a státi jeden za druhého! Ale mnozí katolíci, když jiný posměch si strojí z jeho víry nebo tupí jeho kněze, snad se ještě také zasmějí, snad posvědčí, snad ještě něco přidají. A jak mnozí sami se rouhají proti svatým věcem, proti svým představeným duchovním! Ó běda, že synové bludů jsou opatrnější, než synové pravdy! Běda těm katolíkům, kteří nemají ani tolik lásky ku své pravdě, co mají jiní náchylnosti k svým bludům. Nejmilejší, vzpamatujte se všickni, a když vidíte, kterak blud drží dohromady, kterak zlí se hned spojují, mají-li se opřítí pravdě a věci dobré: vynaložte i vy všecku opatrnost a odhodlanost, nenechte si tupiti Církvě a její služebníkův, abyste nemusli jednou na soudu cítiti tíži slov Kristových: »Že jsi mne zapřel před lidmi, zapru i já tebe před Otcem Svým nebeským.«

A ještě třetí ohavnost vidíme na fariseích v dnešním evangeliu. Oni přicházejí ku Spasiteli s úmyslem nejhorším, a hle jak se mu do očí staví! Jakoby jim šlo jen o poučení, jakoby byli nejvroucnějšími učenniky Jeho; hladkými slovy chtějí Ho přelstíti, pochlebenstvím a oulisností chtějí Ho pro sebe získati. »Mistře, víme, že pravdomluvný jsi a cestě Boží v pravdě učíš, a nedbáš na žádného a nepatříš na osobu lidskou.« Jaká to přetvářenost a pokrytství! Ovšem pravda jest, že pravdomluvný jest Pán Ježíš, že cestě Boží učil, pravda jest, že nedbal na osobu lidskou; sami toho zkusili — ale v jejich oulisných ústech byla to lež, neboť oni tomu nevěřili; jakž by jinak byli směli přistoupiti před Spasitele s tak lstivým úmyslem?

Pochlebenství a s ním nerozlučitelná přetvářenost a lež, to jest třetí známka člověka pokazeného srdce. On pochlebuje tomu, z koho chce mítí zisk; on oulisně hladí z předu, koho chce po straně bodnouti nebo zničiti. Pochlebenství jest lež, jest přetvářenost; neboť pochlebník nikdy nevěří tomu, čím druhého chválí. A jest to zajisté bídný člověk, jenž na svou důstojnost lidskou tak zapomíná, že pro mrzský zisk, neb pro ukojení svého záští, své pomsty, zapírá svou přirozenost, a ústy chválí, koho v srdci nenávidí, ústy dobré slibuje, komu vlastně chce ublížiti. Ale čím to, že málo jest lidí, kteří prohlédli pochlebníka a jej zahanbili, jakž to učinil Pán Ježíš? Vždyť vlastně jest to urážka, když se někdo domýšlí, že mne dovede svými lživými řečmi oklamati. Ach, lidé tak radi slyší svou chválu a byt mnohý nepravou slyšel o sobě chválu, on ji přijímá, on se dá klamati od pochlebníka. Ale pravdu o sobě slyšeti, to bývá lidem nemilé, a proto na světě nalozáme, že pochlebníci mnoho platí a mnoho mohou u lidí, protože chyby přikrývají a chválu, třeba lživou roztrušují. A přece, jak každý moudrý člověk musí uznati, oulisník jest největší nepřítel člověka; sv. Augustin říkával, zlost nepřátel že mu

byla dobrodiním, protože mu jeho chyby vyčetli, a on jich mohl napravit, kdežto oulisná slova přátel bývají osídlem, ve kterém člověk chyb svých nepoznav zahyne. A sv. Jařolím praví: »Jazyk pochlebníků více škodí duši, než meč pronásledovníků.« Pravdu lidé neradi slyší, ano mnozí i to těžko nesou, když slyšeti musí trpkou pravdu s kazatelnou, ve zpovědnici; a přece, jestli ještě kde, na těchto sv. místech musí panovati pravda; jestli ještě kdo smí a musí mluvit pravdu bez ohledů lidských, jest to kněz na kazatelně, ve zpovědnici; neboť zde nemluví sám, nýbrž v osobě Krista Pána, toho Krista, o kterémž platí slova: »Víme, že pravdomluvný jsi, a nedbáš na žádného, nebo nepatříš na osobu lidskou.« Nebyl by služebníkem Kristovým, kdo by dbal na osobu lidskou. A proto zkoušejte dnes sami sebe, nerovnáte-li se i vy fariseům v tom, že hledáte škodu a záhubu bližního ze zlosti a nenávisti, slova i skutky jeho zle vykládáte, neb docela ouklady v řeči a skutcích mu strojíte. Varujte se, abyste proti dobrému, proti spravedlnosti nespojovali se s bezbožnými a nevěrci, abyste nikdy neužívali nepoctivých prostředků k nabytí zisku nějakého. Nerovnejte se fariseům přetvářkou a pochlebenstvím, nebo to oboje od ďábla pochází; nepřijímejte ale také pochlebenství a bez nevole slyšte pravdu o sobě, byť třeba trpkou, aby se na vás naplnila modlitba sv. Pavla, jenž v dnešní epištole praví: »Za to se modlím, aby láska vaše víc a více se rozhojňovala, abyste upřímní byli a a bez úrazu ke dni Kristovu. Amen.

† Jan Herčík.

Neděle XXIII. po Sv. Duchu.

Jaké naučení vyplývá z pohledu na mrtvé tělo.

»Pane, dcera má nyní skonala.«

Mat. 9.

Kristus Ježíš uzřev na cle Levi-ho, syna Alfeova, pravil jemu: Pojď, a následuj mne! I odšel za Ježíšem a radostí velikou proniknut, že z publikána činí jej Ježíš Kristus Svým učenníkem, bohatou vystrojil Kristu Ježíši hostinu v domě svém, na nížto mnozí publikáni a veřejní hříšníci brali podíl. Kristus Ježíš, sedící uprostřed nich, tak mile a vlídně se k nim měl, že fariseové přítomní tím byli pohoršeni, ano i reptali, pravíce učenníkům:

»Proč s publikány a hříšníky stoluje Mistr váš?«? Sotva že však milý Spasitel reptání jejich zaslechl, pravil jim: »Nemají zdraví zapotřebí lékaře, nýbrž nemocní.« A publikáni a hříšníci byli právě nemocní, a Kristus Ježíš lékař nebeský, kterýžto sestoupil s nebe, by neduhy naše na Sebe vzal a nás z nich vyhojil. Učinný a jistě milý Spasitel Ježíš Kristus jednoho z publikánův, Leviho, syna Alfeova, učenníkem Svým. A tomuto Levi, nápotomnímu apoštolu Matouši, máme co děkovati, že nám příběh onen zaznamenal, kdy

při hostině v domě jeho vchází kníže jedno do hodovní síně, tam padá před Ježíšem na kolena a pravi:

»Pane! dcera má právě skonala, ale pojď, vlož na ni ruku, a ožije«. Jaká to událost podivuhodná! Kristus Ježíš stoluje u jednoho ze svých napotomních apoštolův, tam mnohá spasná ponaučení dává spolustolujícím, a tu pojednou ztrápený otec, kníže bohatý, vchází do hodovní síně a hostům oznamuje smrt jediné dcery své.

Ó zajisté mnohé důležité ponaučení mohl si vybrati Levi za apoštola vyvolený. Nejedno ponaučení mohli z prosby knížete čerpati i ostatní publikáni a hříšníci, kteřížto zároveň s milým Spasitelem stolovali. Tu poznati mohli hosté veškeří, jak vše pozemské jest vratké a nestálé, a že smrt neušetří ani příbytku bohatých a vznešených tohoto světa.

Avšak nejenom Levi, nejenom ostatní publikáni a hříšníci, stolující s Kristem v domě jeho mohli a měli ze slov: »Pane! dcera má právě nyní skonala«, čerpati spasitelné ponaučení, i pro nás, jimžto Církev svatá dnes tato slova v chrámu Páně dává předčítati, jsou slova tato velcužitečná a spasitelná.

A proč pak také nám, mohl by se někdo tázati, vždyť my ještě neumíráme, smrt jest od nás ještě daleko? Právě těm, kteřížto tak by se mohli tázati, budou slova tato velcužitečná a spasitelná. Neboť slovy: »Pane! dcera má právě nyní skonala«, býváme upamatováni na onu pravdu, kteréžto všaký člověk snaží se všemožně vyhýbati. Vždyť na smrt každý vzpomíná teprve tehdá, když už stojí u jeho lože, když už se jí nemůže nikterak vyhnouti. Ano i tehdá ještě ten nemocný se brání, zápasí se smrtí, nechce se jí podati. Jenom pohleďte na toho umírajícího, jak hází rukama, jak se na loži obrací, jak zuby zatíná, žeť už z pouhého naň pohledu viděti, že s někým zápasí.

Ano zápasí. A s kým pak? Inu se smrti. Rád by se jí vymknul, rád by ji přemohl, rád by jí ušel, ale marná námaha! Ještě nikdo smrti se neubráníl. Vždyť i Sám náš Spasitel Kristus Ježíš na nějaký čas smrti podlehl. Jakž by tedy člověk, ubohá, křehká hlíněná nádoba, mohl se ubrániti smrti, jížto i Sám jednorozený Syn Boží Kristus Ježíš se podvolil.

Nechtějme tedy marně smrti se vyhýbati, nechtějmež jí od sebe odstrkovati, nýbrž naopak častěji si vzpomínejme na slova dnešního svatého evangelia, která i na nás se jednou jistě vyplní: »Pane! dcera má právě nyní skonala«!

Budeme tedy dnes na základě těch slov: Pane! dcera má právě umřela, uvažovati, jaké naučení z pohledu na mrtvé tělo lidské pro nás vyplývá.

P o j e d n á n í.

V síni hodovní ozývá se pojednou zpráva o smrti. I tam tedy, do shromáždění radostného, tam do prostřed hostův, hodujících s milým Spasitelem, vtírá se host lidem odporný a nemilý, totiž smrt. Kníže, jemuž jediná dcera umřela, neví si jiné rady,

jiné pomoci, jedině tu, že ubírá se ku Pánu Ježíši, kterýžto sestoupil s nebe, aby osten smrti zlomil, aby temnotu hrobovou a hrůzu před smrtí zaplašil, by mocným slovem Svým: Dívka neumřela, nýbrž spí, nás poučil, žeť smrt spánku se podobá, z něhožto v soudný den na hlas andělův Božích všickni ti, kteří zesnuli, se probudí. To uznává i kníže v domě Levi, a proto praví ku Pánu Ježíši: »Pane! dcera má právě nyní umřela, ale pojď, vlož na ni ruku, a bude živa«.

Spasitel Kristus Ježíš vstává, vychází z domu radostí a veselí, aby odebral se do domu knížete, v němžto pláč a nářek, a zástup hlučící a pištcí se shromáždili, by dceru mrtvou dle stavu jejího mohli ku hrobu doprovoditi. Pojďtež i my za milým Pánem, bychom u lože mrtvé dcery Jairovy pozorovati mohli, jaké poučení spasitelné vzbuzuje v nás pohled na mrtvé tělo lidské. Vždyť i moudrý kazatel nás k tomu vybízí slovy: »Lépe jest jít do domu pláče, nežli do domu veselí«.

Tělo dcery Jairovy, jež na bohatém a skvostném loži vidíme odpočívati, bylo před nedávnem ještě svěží, bujaré a sličné, a nyní už bez pohnutí leží dcera mladistvá, potratila veškeru svěžest i bujarost těla svého. Nebudu vám popisovati změny, jež smrt má v zápětí, nýbrž jenom na věci vás chci upozorniti, které na první pohled nepatrné, přece ničméně dosti poučení užitečného a spasitelného nám poskytují.

Tělo děvy zesnulé odpočívá na loži tváří jsouc obráceno k nebesům. Čímž zřejmě se nám sama naskytuje pravda, že ne zde na zemi, nýbrž tam na nebesích pravá naše vlast. Leč jak zřídka člověk v životě svém obrací zrakův tam k nebesům! Jak zřídka jenom myšlenkami, slovy prodlévá v říši oné nebeské! Jenom zde na zemi hledá blahobyť, hledá štěstí a tam k nebesům jenom zřídka, anebo nikdy zrakův svých neobrací.

Ano i takových lidí nemalý se nalézá počet, kteřížto mudrují: »Krátký a teskný jest čas života našeho, a není občerstvení při smrti člověka, a není znám, kdoby se byl z hrobu navrátil. Nebo z ničeho narodili jsme se, a potom zase budeme, jako bychom nikdy nebyli; nebo dým jest dýchání v chřípích našich: a řeč jest jiskra z pohnutí srdce našeho, kteráž když zhasne, popel bude tělo naše, a duch se rozplyne jako lehký větérek, a život náš pomine jako oblak, a zmizí jako mlha, kteráž rozehnána jest od paprskův slunce, a potlačena od horkosti jeho. A jméno naše přijde časem v zapomenutí, a nikdo nevzpomene na skutky naše. Nebo stín pomíjející jest čas náš, a není navrácení po skonání našem«.

Tak mudrovali nevěrci za času krále Šalomouna, tak mudrují i doposud, a proto hledajíce nebe jenom na zemi, a nevěříce, že po smrti jaké jiné nebe jest, volali, a volají doposud:

Pojďte tedy, a požívejme dobrých věcí, kteréž tu jsou, a užívejme tvorstva jako v mladosti rychle. Drahým vínem a dra-

hými mastmi naplníme se: a ať nemine nás květ času. Utiskněme chudého spravedlivého a nešanujme vdovy, aniž se ostýchejme šedin starce mnohého věku. Protož oklamejme spravedlivého, nebo neužitečný jest nám, a protiví se skutkům našim, a vytýká nám přestoupení zákona, a rozhlašuje na nás hříchy obcování našeho.

Tak mluví nevěrci, pokud jsou zdraví a v bujaré síle. Ale sotva že host nemilý a odporný, smrt, konec učinil rozpustilému životu jejich, tu alespoň po smrti zdá se, že zmoudřeli. Vždyť pojednou tvář, kteráž jenom obrácena byla k zemi a zde jenom nebe hledala, obrácena po smrti k nebesům. A takto obrácen tváří k nebesům odpočívati bude nevěrec v hrobě nejenom sto anebo tisíc let, nýbrž tváří obrácen k nebesům odpočívati bude v hrobě až do soudného dne. Hle smrt, tať přece moudrým ano nejmoudřejším učitelem. Onať jednou ranou napravila nevěrci hlavu zpupnou a pyšnou. A ten, který za živa při slově nebe pohodil pyšně hlavou a nikterakž nechtěl v nebe uvěřiti, ten nyní obličej má a musí míti obrácený k nebesům až do soudného dne. Optejte se po smrti nevěrce, zdali nyní v nebe věří, a ačkoliv jazyk jeho už je zdřevěnělý a němý, přece poloha těla mrtvého, tvář k nebi obrácena hlásá: Ano to nebe, jemuž jsem se za živa posmíval, skutečně jest. Ovšem že není pro mne uchystáno, vždyť já jsem v ně nevěřil, já jsem do něho vejít nechtěl, já jsem po něm netoužil. Ale nicméně svým zapíráním a pohrdáním, svým posměchem jsem já ubohý tvor nebe nezrušil. Nebe jest. A kdo nechceš tomu věřiti, popatř na tvář mou, k nebi obrácenou, vzpomeň i na tvář svou, která po smrti též k nebi bude obrácena, a tím mimovolně až do dne soudného hlásati bude, že nebe skutečně jest.

Pozorujmež nyní oči mrtvé dcery Jairovy. Než jak možno oči její pozorovati, když jsou uzamčeny dlouhým spánkem? Mnoho zajisté člověk každý okem hřešil. Vždyť Sám Kristus Ježíš praví: »Jestli oko tvé nešlechetné, celé tělo bude nešlechetné.« Okem, abych tak řekl, člověk nejvíce hřeší. Vždyť jest oko branou, kteroužto hřích vchází do srdce lidského. A proto také při smrti nejspíše oko se zakalí, a dlouho před smrtí umírající nezná nikoho kolem lože svého. Ještě může mluvíti, ano slyší i všecko co se kolem něho děje, ale optáte-li se, zdali toho neb onoho zná, tu vám odpoví: Neznám tě už. Oko tedy, jímžto za živobytí člověk nejvíce se prohřešoval, také nejdříve před smrtí bývá zakaleno a uzamčeno.

Kéž bychom i toho pomněli, kdykoliv u mrtvého člověka oko zamhouřené a zapečetěné pečeti smrtelnou vidíme. Jak bychom tu měli na uzdě zrak svůj! Vždyť zde tolikéž poznati můžeme spravedlnost Boží nevystihlou. Za to, že oko bylo branou, kteroužto hřích vcházel v srdce naše, za to musí oko spánkem věčným býti uzavřeno až do onoho dne posledního neboli soudného, kdy na hlas andělův opět ze sna se probudí všickni ti, kteří zesnuli a v hrobě odpočívají spánkem dlouhým.

Kdykoliv oko naše patřiti chce na věci hanebné a nestydaté, zavírejme je, pamětlivi, žeť při smrti také zavřeno bude oko naše na dlouhou dobu. A pamatujmež, žeť oko hříšnikovo v plameni pekelném ve věčné nalezati se bude temnotě, kdežto naopak oko spravedlivého a svatého křesťana v odměnu za to, že nepohlíželo nikdy na věci neslušné, hanebné a nestydaté, ve světle věčném v říši Ježíše Krista bude oblaženo. Vždyť zřejmě Pán pravdu tuto připomíná slovy: »A bude-li oko tvé jasné, celé tělo tvé bude světlé«.

Oněmi tolikéž i jazyk zesnulému a svazkem nerozvížitelným jest zpoután až do dne soudného. Jestť zajisté jazyk, ačkoliv malý díl těla člověkova, veškerost nepravostí. »Všeliké zajisté přirození hovad, praví svatý Jakub, a ptactva, a zeměplazův, i jiných bývá zkroceno, a jest zkroceno od přirození lidského; ale jazyka žádný z lidí zkrotiti nemůže, onť jest nepokojné zlé, plný jedu smrtelného«.

A hle! tento jazyk neukrotitelný, oheň, znečišťující celé tělo naše, bývá mocnou smrtí spoután a svázán. Ano mocnou smrtí bývá ukrocen i ten díl těla lidského, jehož nižádný člověk ukrotiti nemůže. Utrhačný jazyk, který čest a dobré jméno bližního špinil, který mezi manžely a mezi sousedy svornost a dobrou vůli ničil, už po smrti jest přepěvně svázán a zpoután. Jazyk, kterýžto Bohu samému a svatému náboženství se rouhal, kterýžto v kalu a v neřesti sobě obliboval, ten nyní mocnou smrtí už jest na dlouhou dobu ukrocen. Jazyk, který prostořekým a nepředloženým mluvením mnohé zlé natropil, tenť už nyní jest nehybný, už nyní bude si odpočívati a sice až do dne posledního, až do dne soudného. Mějtež tedy v paměti, přátelé milí, napomenutí Krista Ježíše: »Pravím pak vám, že z každého slova marného, kteréž mluvíti budou lidé, vydají počet v den soudu.« Tedy nejenom z pomluvy, ze lži, křivé přísahy, rouhání, křivého svědectví, bláznového mluvení a šprýmování, a ze všeho vůbec, co k pravdě ne náleží, nýbrž i z každého slova marného. Neboť praví zřejmě Pán milý, věčná Pravda: »Ze slov svých člověk ospravedlněn bude, a ze slov svých bude i odsouzen.«

Jakož nezřídka Pán milý, přednášeje božské učení Své volal, aby tím větší důraz slovům Svým zjednal: »Kdo má uši k slyšení, slyš«! tak i já mohu dnes vším právem volati: Kdo máš uši k slyšení, slyš jaké naučení dává tobě pohled na tělo mrtvé. Slyš a naslouchej každodenně tomuto kázání mocnému. Slyš, co praví Duch Svatý: »Pamatuj, člověče, na poslední věci své, a na věky nezhřešíš.« A první zajisté z těchto posledních věcí člověkových, na něž dle napomenutí Ducha Svatého neustále máme pamatovati, chceme-li, abychom hříchu se uchránili, první věcí jest smrt.

A proč pravím dnes: Kdo má uši k slyšení, slyš! Z té činím to jediné a pouze příčiny, žeť i tento smysl těla našeho, totiž sluch, mocnou smrtí bude na dlouhou dobu uzavřen. Ano, přátelé milí, nezakalí se toliko oko vaše, neoněmi jenom jazyk

váš, i sluch váš i ucho vaše na dlouhou dobu bude uzamčeno. Protož každý z vás, pokud máte uši k slyšení, pokud smrt mocná ucha tvého nezavřela, slyš, jaké spasitelné poučení dává tobě tvář mrtvého těla k nebi obrácená. Slyš, kdo má uši k slyšení, jaké poučení dává tobě oko uzavřené, jazyk ztuhlý a ucho uzamčené. Neboť rád bys snad někdy naslouchal poučení tomuto, ale už bude sluch tvůj smrtí mocnou uzamčen.

A dlouho-li pak, tážete se, bude uzamčen sluch náš ve hrobě? Tak dlouho, přátelé milí, až ti, kteří zesnuli, zaslechnou v poslední neboli soudný den hlas Syna člověka, Ježíše Krista. Ten tedy sluch náš, který nejposledně bývá uzavřen, který nejdéle smrti vzdoruje, ten v poslední neboli soudný den nejdříve na hlas Syna člověka, Ježíše Krista, bude otevřen.

Tehda jistě poznají všichni, že pravdivá jsou slova, kteráž promluvil Kristus Ježíš u domu knížete: »Odejděte! neboť neumřela děvčeka, ale spí.« Vzkříšením jistě dcery Jairovy dokázal Kristus Ježíš pravdivost výroku Svého, ač už tehdy zástup slovům těmto se smál, a ačkoliv až do dnešní doby mnohý z katolických křesťanův, kdybyste zavedli jej k mrtvole a řekli: »Neumřel on, ale spí«, dá se do hlasitého smíchu.

Větší víru než my katoličtí křesťané měl kníže ku Kristu Ježíši, který v domě Levi celného klečel před Pánem a prosil: »Pane! dcera má právě nyní umřela; ale pojď, vlož na ni ruku svou, a bude živa.«

Ta tedy ruka všemohoucí, kteráž tělo lidské utvořila z hlíny země a vdechnutím je oživila, ta ruka všemohoucí, kteráž dceru Jairovu zemřelou vzkřísila, ta ruka všemohoucí, která vzbudila mrtvého mládence u brány města Naimu, ta oživí veškeren prach lidský v den soudu, který v zemi odpočívá.

Slovo Kristovo všemocné, kteréž Lazara, už čtyři dny v hrobě odpočívajícího a už zapáchajícího, opět ven vyvedlo, to slovo Krista Ježíše neomylné: »Neumřela děvčeka, ale spí«, onoť jest nám zárukou, že na hlas Syna člověka vstanou z hrobu všichni ti, kteří zesnuli. Rádi tedy pamatujme na smrt. Neodvracujme zrakův nikdy od mrtvého těla; neboť mnohé poučení spasné nám pohled na mrtvé tělo skytá. Nebojmež se ale a nestrachujme přílišně před smrtí, pamětlivi slov dnešních: »Neumřela děvčeka, ale spí«. I my v poslední den povstaneme na hlas Syna člověka z hrobu, aby z nás vzal odplatu jedenkaždý za skutky své. Dejž Bůh nebeský, by každý z nás vzal odplatu dobrou, odplatu hojnou. Amen.

Fr. Klíma, farář v Křepicích na Moravě.

Neděle XXIV. po Sv. Duchu.

Rozšiřujeme království Boží.

»Od vás rozhlásila se řeč Páně netoliko v Macedonii a v Acháji, ale i po všelikém místě roznesla se víra vaše«.
I. Tessal. 1, 8

Slova, kterými v dnešním podobenství o zrně horčičném a o kvasu předpověděl Pán Ježíš vzrůst Církve Boží, z veliké části už se vyplnila. Z nepatrných počátků vzrostl strom života na zemi; z nepatrné Galiley vyšlo dvanáct apoštolů, a slovo jejich rozneslo se, Církev Boží rozšířila se po všech končinách světa.

Kdo z nás, máje naději, že kvas víry a lásky Kristovy pronikne srdce všech lidí, všech národů: neradoval by se radostí důstojnou nebešťanů? Ve městě Solunu či Tessalonice ujala se víra, jevila se dobrými skutky činné lásky a roznesla se po všelikém místě. Kdo z nás neradoval by se z toho? Chceme-li však opravdu náležitě a slušně radovati se z dalšího vzniku a šíření se království Božího na zemi, svaté Církve katolické, potřebí jest všude, aby každý z nás přičinil se, kněz i nekňez, všemožně o rozšíření to. A tážete se, kterak? Příkladným životem, modlitbou, slovem i skutkem svým.

P o j e d n á n í.

1. »Slova budí, příkladové táhnou«. Pán Ježíš přikázal: »Tak svět světlo vaše před lidmi, aby lidé, vidouce skutky vaše, chválili Boha, Jenž jest v nebesích«. Tak vclí Bůh, Pán a Spasitel náš, Jenž sám toliko tři leta vyučoval slovy, ale po celý život Svůj pozemský příkladem Svým objevoval nám vůli Otce nebeského a povzbuzoval nás k pokoře, k poslušnosti, k trpělivosti, k útrpnosti, k milosrdenství, ku střídmosti, k tichosti, k čistotě, k horlivosti — ku svatosti a lásce.

Příkladný život mnoho dovede při rozšiřování pravdy Boží. Pomněme na svatou Kristinu otrokyni; pomněme na svatého Acedia a Frumencia otroky, kteří příkladným životem svým byli příčinou, že celí národové opustili modly a obrátili se k Bohu pravému; byl to národ Iberský a Habešané.

Není však potřebí na to v letopisech církevních shledávati důkazů; popatřme jenom vůkol sebe do rodin, do obcí, a každý z nás nalezne a přesvědčí se, že příkladnost života jest takořka kvasem, který mocí zázračnou proniká srdce lidská. Nejednen manžel míval srdce zadané satanu; ale jeho choť bohabojná příkladností svou posvětila a obrátila muže svého k Bohu. — Nejednen dům byl peleší nečestnou; ale že už jí není, to způsobila chudá, nábožná panna svou příkladností. Nuže tedy, ty otče,

matko, kde jest váš dobrý příklad? Modlíváte-li se s dětmi? Chodíte-li pilně do kostela? Hospodáři, kterak ty dáváš příklad čeledi své? Staráš-li se o ni v příčině hmotné i duchovní?

2. Také modlitbou můžeme a máme rozšiřovati království Kristovo zde na zemi. Nevíte-li, že Kristus Pán proto tak innoho se modlíval, že celé noci trvával na modlitbách? A sv. apoštolové, světci a světice Boží nebyli přátely a milovníky modlitby? Svatý Pavel modlil se za Filipany, jak sám vyznal v listu svém: »Za to se modlím, aby láska vaše více a více rozhojňovala se v umělosti a ve všelikém smyslu«.

Ano, modliti se máme za zdar křesťanstva; modliti se máte za kněžstvo, jak ono modlí se za vás; neboť známo vám, »že kněžstvo stalo se divadlem lidem i andělům, a že učiněno jest nyní jako smětí«. Modliti se máte za nás kněze, zač vás často prosíváme, abychom neustávali v horlivosti své; abychom dovedli dobře spravovati duše nesmrtelné pro nebe.

Ale bohužel pravdu mám, že se nyní málo modlíme; a proto jaký div, že jest nám věc Boží odporná? Ó modlívejme se mnoho, aby království Boží vždy více a více se šířilo.

3. Avšak i slovy a skutky svými napomáhejme ku zvelebení a rozšíření království Božího na zemi. Každý nemůže býti knězem, ale každý může a má dobrými slovy a řádnými skutky pracovati pro Krista. V jistém smyslu může každý býti apoštolem. Snažme se tedy, abychom se stali tím, čím býti můžeme, čím býti máme. Svatý František Xaverský vida kupce, kteří vydávají se v nebezpečnoství na moři k vůli zboží časnému, rozhorlil se a radostně chvátil do vlastí dalekých; prošel Indii, vydal se do Číny, odvážil se do Japanu, všude zvěstoval Boha Krista a získal Spasiteli téměř milion duší; a nám by se nechtělo následovati příklad jeho? Či snad chceme, aby satan honosil se, že peklo má horlivějších množitelů a šířitelů nežli nebe?

Hle, téměř v každé obci už je nějaký ten mudrc či prorok lichý, který roznáší kvas nevěry, kvas hříchu; a my bychom méně činiti chtěli pro Krista, nežli činí nepřátelé Boží proti Kristu? Buďme apoštoly! Nižádná oběť nebudiž nám těžká; všeliká práce v příčině té budiž nám vítána; život náš a skutkové naši buďtež spanilým zrcadlem víry a lásky Kristovy, a pak nebude slovo naše na zmar; a kde nedostihne slovo tvé, tam podej knihu; kam kniha nedojde, tam pošli bratra; kde lidská snaha nestačí, tam vyprošuj pomoci a požehnání u Boha. Tou měrou staneme se následovníky apoštolů; odvrátivše se od model šeredných, od bludů a nepravostí, a obrátivše se k Bohu živému, budeme moci bezpečně a radostně očekávati s nebe Syna Božího, kterýž vytrhne nás od hněvu budoucího. Amen.

Jan Šicha, farář Liblický.

Neděle XXV. a poslední po Sv. Duchu.

O horách, na něž utíkati se máme, abychom ušli hněvu Božímu.

»Tehdáž ti, kteří jsou v Judsku, nechať utekou na hory.« Mat. 24, 17.

Čteme v dějinách, že jistý chan tatarský, veda válku s králem Dariem (perským), poslal jednoho dne tomuto tyto 4 věci: chycenou v pasti myš, rybu v síti, ptáka v kleci a šíp jedem napuštěný. Co mělo asi vše to znamenati? Chán tatarský chtěl naznačiti králi Perskému: Kdybys ukryl se jako myš v rozsedlinách a skulinách země, potopil se jako ryba v hlubinách bezedných, uletěl jako pták v nedohlednou výši, nikde, pravím, nikde neukryješ se hněvu mému, všude zastihne tě smrtonosná střela má, kterou ti tuto posílám. Neosvědčila se slova tato na Dariovi, ale platí zajisté a to měrou nejplnější o soudu posledním, o němž mluví dnešní svaté evangelium. Nebudu dokazovati, že bude konec viditelného světa, o tom ani nevěrci více nepochybují, to i věda, víře často nepřátelská, zjevně dokazuje; nebudu dokazovati, že bude soud, tomu učí zřejmě sv. víra a mám za to, že není nikoho mezi námi, kdo by snad o tom pochyboval, a kdyby snad někdo z vás nevěřil, nedovedl bych toho ani já, vštípití víru v srdce jeho, neboť tato jest milostí, darem nebes — a ne dilem lidí; nebudu ani líčiti hrůzy dne toho; to učinil Sám Spasitel náš ve dnešním evangeliu, ač ani On neměl úmyslu snad děsiti nás, ale ukáží vám, jak byste hroznému tomu dni uniknouti mohli. Ačkoli nikdo neuteče, jak dokázal jsem příkladem na počátku řeči své, přece dnešní svaté evangelium radí, abychom utíkali před Bohem rozhněvaným na hory — »a tehdáž ti, kteří jsou v Judsku, nechať se utekou na hory.« Kde a jaké jsou tyto hory, které nás před hrozným dnem soudu uchrániti dovedou? Na otázku tuto chci dnes odpověděti: chci ukázati ony hory, na něž utekou-li se — i největší hříšníci, jistě ujdou strašnému soudu Božímu.

P o j e d n á n í.

O horách, na něž utíkati se máme, abychom ušli hněvu Božímu, mluví již královský pěvec David: »Pozdvihl jsem oči svých ku horám, odkudž přijde mi pomoc.« Které však jsou to hory, o nichž dnešní svaté evangelium i královský pěvec mluví?

1. První jest milosrdenství Boží, hora to tak vysoká, že převyšuje trůn spravedlnosti Jeho. — »Milosrdenství se vyvyšuje nad soud,« praví sv. apoštol Jakub. Na tuto horu kdo zavčas uteče se, ten bezpečným zůstává před hněvem Božím, tak jako bezpečným jest před bouří, kdo nachází se na temeni hory, která vyšší jest než mraky. Toho pěkný důkaz naznačuje jistý zbožný

spisovatel, který v duchu s hříšníkem ku rozličným šel soudcům a těchto se tázal, jaký rozsudek by pronesli nad hříšníkem. Přišel jsem k mudrci, tak vypravuje, a táží se, jaký rozsudek by vyřknul nad hříšníkem? Odpověděl mi: »Hříšníky stíhá zlé.« Přisl. 13, 12. Šel jsem ku prorokovi a táží se toho a odpověděl: »Duše, která hřeší, sama umře. Ezech. 18, 20. Šel jsem k zákonu a táží se, co by o hříšníku soudil? A odpověděl: »Nechat činí oběti, jakož psáno jest«. Levit. 1. Konečně Boha Samého otázel jsem se, jaký soud čeká hříšníka a odpověď dostal jsem: »Bude mu odpuštěno«.

Hle, moji drazí, všude zavržený hříšník u Boha dochází odpuštění.

Než nebyl by zachráněn, kdo by pouze na této hoře stanul, na pouhé milosrdenství Boží spolehal; neboť tím právě jen více ještě ve hříchu by se utvrzoval, s pokáním odkládal a tak jednou nezbytně soudu Božímu propadl. Proto praví dnešní sv. evangelium: »Nechat utekou ne na horu, ale na hory.« Jest tedy více takových hor a ty souvisí, tak spojeny jsou, že kdo na jednu se uteče i na druhou a ostatní vystoupiti musí, nechce-li zahynouti.

2. A druhou takovou horou jest sv. pokání. Jest sice pravda, že cesta na tuto horu nepřijemna, obtížna jest, plná trpkosti a bolu, ale za to velmi bezpečná a jisté poskytuje útočiště před soudem a hněvem Božím, jak zřejmě vysvítá ze slov velikého hlasatele pokání sv. Jana Kř., který vida zástupy k sobě přicházející, aby pokání činili, takto je oslovil: »Plemeno ještěrčí, kdo vám ukázal, abyste utekli před budoucím hněvem? Protož čiňte hodné ovoce pokání.« Nechce Bůh smrti hříšníka, ale aby se obrátil a živ byl, praví Písmo sv.

Jak bezpečná jest hora tato, jak jisté poskytuje útočiště, toho důkaz podávají nám nesčetní bratří naši, nyní blaženosti věčné požívající, kteří většinou před hrozným soudem zachráněni jsou jen proto, že utekli na horu pokání. Zachráněn jest lotr v posledním okamžiku, poněvadž utekl se na horu pokání. A co příčinou bylo, že Petra nepotkal týž osud, jako Jidáše? Oba zhřešili těžce a hle, Petr dochází odpuštění, jest zachráněn před hrozným soudem a Jidáše soud tento hrozný zastihl. Petr, jak známo vám, utekl na horu pokání — Jidáš zůstal však nepohnut, kde byl.

3. Třetí hora, na niž utíkati radí nám dnešní sv. evangelium, abychom ušli hrůzám soudu posledního, jest bázeň Boží. »Tomu, kdož se bojí Pána, dobře bude v nejposlednější čas a v den skonání jeho požehnán bude, praví moudrý kazatel v knize své«. Ec. 1, 13. Neboť bázeň před Bohem spravedlivým, hříchy přísně trestajícím, jest mocným prostředkem proti hříchu, který právě soud poslední hrozným činí. Jest sice pravda, že daleko lepším a dokonalejším jest varovati se hříchu ne ze strachu, ale z lásky k Bohu, však kolik mezi lidmi nalzne se tak dokonalých? Svatý Augustin praví, že v pravdě lepší jsou ti, kteří se hříchu varují a ve ctnostech cvičí z lásky, ale bez přirovnání více jest těch, kteří skrze bázeň dojdou spasení. A proto volá ke všem svatý

Bernard: »Boj a lekej se vždycky; lekej se, že jsi nabyl posvěcující milosti, abys jí nepozbyl, lekej se, že jsi nabytou již ztratil — a udává toho příčinu: Budeme-li se báti, budeme se varovati«. A pravdu zajisté má. Kdyby pamatovali lidé na tresty za hříchy, nikdy by se jich neodvážili. Kdyby opilec v té chvíli, kdy bezuzdná touha táhne ho ku nestřídmosti, uvážil, že jedenkrát za trest žízni věčnou trápen bude, ó zdali by dopustil se hříchu nestřídmosti? Kdyby ten, kdo vztahuje ruku na jmění bližního, v tom rozpomenul se, že nespravedlivý ten krejcar pálení jej bude jednou po celou věčnost, zdali by obtížil svědomí své hříchem krádeže? Kdyby rozhněvaný a ve hněvu a nepřátelství zatvrzelý uvážil, neodpustí-li bližnímu, ani Bůh jemu že neodpustí a ve hříších svých že zahyne, ó zdali by nepřemohl a nepotlačil hněv a nepřátelství v srdci svém? Kdyby svatokrádežník, který zamlčel ve zpovědi hřích, rozvážil, že tentýž hřích jednou před celým světem vyzrazen bude, ó zdali nevykonal by zpověď upřímnou? Proto ne nadarmo praví moudrý Sirach: »Ve všech skutcích svých pamětliv buď posledních věcí a na věky nezhřešiš«. Sir. 7, 40.

Drazí křesťané, již přirozený rozum náš praví, že den, kdy skončí svět a s ním všechn život na této zemi, bude dnem hrozným, i věda a lidské bádání témuž nasvědčují, že hrůzoplýn bude konec světa tohoto hmotného, a připojíme-li ještě hrůzy vnitřní, strach před bližícím se soudem, pak nemůžeme se diviti slovům Písma sv., že bude soužení veliké, jakéhož nebylo od počátku světa. Sudte z toho, jak hrozným teprve bude den ten pro hříšníka! Kde ten najde ochránce, když sotva spravedlivý bezpečen bude? A my, ó Bože, hříšnými jsme! — Při vzpomínce a pomýšlení tom snad zoufalství zmocnilo by se nás, kdyby božský Spasitel nchyl v dnešním sv. evangeliu nám poradil, jak uniknouti můžeme hrůzám dne toho strašného: »Nechat utekou na hory!« A vy poznali jste ty hory, na nichž bezpečné najdete ochrany, víte, že jest to 1. milosrdenství Boží, v nějž pevně doufejte, jsouce přesvědčeni, že nechce Bůh smrti hříšníka, ale aby živ byl, 2. pokání, jehož s upřímným srdcem se uchopte, pamětlivi slov božského Spasitele svého: »Nebudete-li pokání činiti, všickni zahynete,« a 3. bázeň Boží, která uchrání vás před hříchem, zničí hrůzu smrti i soudu, připraví vám věčnost blaženou a šťastnou. Amen.

František Špička, farář v Nosislavi na Moravě.

Listy katechetické.

Ježíš Kristus jest pravý Bůh.

Katechese pro 3. třídu od LADISLAVA FIALY.

Druhý článek víry učí, že Ježíš Kristus jest také pravý Bůh. Že jest Syn Boží, slyšely jste dříve, milé děti; proč jest též pravý Bůh? Dejte pozor!

Když Pán Ježíš chodil po zemi, učil lidi, aby znali dobře náboženství a tak jednou spaseni byli. Oni by mu byli však neuvěřili, že od Otce nebeského byl k nim poslán — a proto co činil, aby mu lidé věřili? N. pověz nám to! Ano, dobře jsi řekl, činil zázraky, takové věci, jakých žádný člověk nedovedl a nedovede nikdy. A jaké zázraky činil Pán Ježíš? Opakujme si to, co jsme si již v první třídě povídali. B., pověz nám nějaký! (Nechá se několik zázraků krátce povědět.) Tak vidíte, to všechno Pán Ježíš udělal. Kdo to nemohl a nemůže udělati? Odp.: Člověk. A proč to **nemůže** člověk udělati? Odp.: Protože nemá **moc**. Pán Ježíš tedy uzdravoval nemocné, křísil mrtvé, utišil bouři na moři a jiné, to všechno učinil a proč to všechno učinil? Protože to učiniti mohl, měl moc a protože to **vše mohl** učiniti, jaký jest Pán Ježíš? Odp.: Pán Ježíš jest všemohoucí. Kdo jest též všemohoucí, jak jsme si dříve povídali? Odp.: Pán Bůh jest též všemohoucí. Komu tedy patří, čili: komu jest vlastní ta všemohoucnost? Protože všemohoucnost jest Pánu Bohu vlastní, co jest všemohoucnost? Odp.: Všemohoucnost jest vlastnost. A kdo má tu samou čili: tutéž vlastnost jako Bůh? Dobře, Pán Ježíš má tutéž vlastnost . . . (Napiše se: Pán Ježíš — — má tutéž . . . vlastnost jako Bůh . . .) Člověk jest ale pilný, mravný, zbožný, to jsou také vlastnosti, ale čí vlastnosti? To jsou lidské vlastnosti a protože všemohoucnost má jenom Bůh, jaká to jest vlastnost? Jakou vlastnost má tedy Pán Ježíš? Pán Ježíš má božskou vlastnost, napíšeme si to (. . . božskou . . .) První článek víry známe. Jak zní? N.! Tam se praví: Věřím v Boha Otce . . . Kým jest tedy Pán Bůh? Odp.: Pán Bůh jest Otec. A čí Otec jest Pán Bůh? Tedy Pán Ježíš má tutéž božskou vlastnost jako Bůh — Otec. (Připíše se: Otec.)

Ale dejte pozor! Pán Ježíš vyčetl Samaritánce u studnice Jakubovy všechny její tajné hříchy, učenníkům, nežli vjel do Jerusalema, řekl, že najdou v městečku oslici a oslátka, předpověděl, co se s ním stane a skutečně všecko se naplnilo zrovna tak, jak On po ěděl. Pán Ježíš tedy věděl vše, co se již stalo — tedy minulé věci, On věděl, co se právě v Jeho přítomnosti stalo — věci přítomné, On věděl posléze, co se mělo teprve státi — tedy věci budoucí. Kdo ví také všecko, minulé, přítomné a budoucí věci? Pán Bůh, ovšem. A jaký jest proto Pán Bůh, když vše ví? Když jest tedy Pán Bůh vševědoucí, jaký jest též Pán Ježíš, protože také všecko ví? Komu opět patří, komu jest jenom vlastní ta vševědoucnost? Co jest ta vševědoucnost opět? Odp.: Vševědoucnost jest vlastnost. Dobře a nyní jsme si říkali, že Pán Ježíš také všecko ví — jaký jest tedy Pán Ježíš? Kdo má tedy také tu Boží čili jak jsme si prve řekli, tu božskou vlastnost?

Tak vidíte, Pán Ježíš jest všemohoucí, má tutéž božskou vlastnost jako Bůh Otec, Pán Ježíš jest také vševědoucí, má zase tutéž božskou vlastnost jako Bůh Otec, a kdybychom si dále povídali, poznali bychom, že má ty samé vlastnosti, jaké má Pán Bůh. A proto si opravíme, co jsme si napsali (Oprav na tabuli: **tytéž božské vlastnosti . . .**)

A nyní dejte pozor! Řekli jsme si: Pán Ježíš jest všemohoucí. Kdo jest také všemohoucí? Pán Ježíš jest vševědoucí. Kdo jest také vševědoucí? Jenom Bůh jest všemohoucí, vševědoucí a žádný člověk — a protože jest **jenom Bůh** všemohoucí i vševědoucí a nyní jsme slyšeli, že Pán Ježíš jest též všemohoucí i vševědoucí — — — kdo jest tedy Pán Ježíš? Dobře jsi řekl, Pán Ježíš jest Bůh. (Připíše se mezi to . . . jest . . Bůh . . .).

Kdo nás stvořil? Koho máme tedy poslouchati? A kdo jest také Bůh? Hřešíme však, když Pána Ježíše posloucháme? Proč ne? Ovšem, On jest Bůh. Ale v biblické dějepřavě jsme slyšeli, že lidé přechoasto zapomínali na Pána Boha, udělali si modly a myslíce, že jest to nějaký bůh, klaněli se jim. Kdo jim to zakazoval? Čeho se tedy dopouštěli, když se jim i potom ještě klaněli? A proč my nehřešíme, když se klaníme také Pánu Ježíši? Dejte pozor! Pán Ježíš vzal jednou Petra, Jakuba a Jana a šel s nimi na horu Tábor. Zde se proměnil. Tvář jeho zářila jako slunce a roucho jeho učiněno jest bílé jako sněh. A aj, bylo slyšeti hlas z oblaku, jenž je zastínil: »Tentof jest Syn můj milý . . i toho poslouchajte«. Mat. 17, 5. Kdo to Sám přikázal, abychom Pána Ježíše poslouchali? My tedy nehřešíme, když Ho posloucháme, neboť těmi slovy Pán Bůh prohlásil, že Pán Ježíš to jest, kterého poslal na zem, že On jest Syn Boží a Bůh Sám a nikdo druhý a proto říkáme: Ježíš jest pravý Bůh. A to si připíšeme. (. . pravý . .) A proč jest pravý Bůh? Protože má atd. (Připíšeme před »má« slůvko: neboť. Necháme to přechoisti, pak smazati a několikrát nazpaměť opakovati.)

Katechese biblické.

Píše FR. VOHNOUT, bisk. notář a farář v Žlunicích.

(Pokračování.)

58.

Co máte dělati a říkati, když přicházíte do kostela? Komu se to klaníte? Pozdravujete nejsv. Svátost oltářní, kdo jest v ní přítomen? Kdo nám to pověděl, že v té nejsv. Svátosti oltářní jest pravé tělo a pravá krev Ježíše Krista? Předěle jsem vám vypravoval, při jaké příležitosti Pán Ježíš mluvil o této nejsv. Svátosti, kdo jste si to pamatoval? Tak vidíte, Pán Ježíš dříve dva zázraky učinil (rozmnožil chleby a chodil po moři), aby tím spíše všichni uvěřili, že může jim zaopatřiti ten chléb nebeský pro duši v nejsv. Svátosti oltářní, totiž své tělo a svou krev. Zdali pak všichni posluchači uvěřili? I několik učenníků odešlo, jen apoštolové s ostatními učenníky věrně přidrželi se Pána Ježíše a jak sv. Petr vyznal jménem všech? Tuto víru v Ježíše Krista, Syna Božího, vyznal sv. Petr i napotom častěji, jak vám dnes opět vypravovati budu. Vy ale nezapomeňte nikdy, že v nejsv. Svátosti oltářní jest přítomen Ježíš Kristus, Syn Boží, a proto před tou nejsv. Svátostí oltářní že se máte klanět buď v chrámu, neb když se s ní processí koná, aneb když kněz jde s ní k nemocnému. —

Pán Ježíš odebral se s učenníky opět do samoty a do vůkolních krajín, kdež uzdravil hluchoněmého, dotknuv se jazyka jeho a zvolav efeta t. j. otcvi se. Když pak na poušti opět kolem Něho shrnuli se zástupové a po tři dni u Něho setrvali až strávili všechnu potravu, kterou s sebou měli, zázračným způsobem opět rozmnožil 7 chlebů a několik rybiček a nasýtil přes 4000 lidstva. I rozpustil je a odeslal domů, Sám ale na rychlo se vzdálil, proč asi? (Aby Jej zas nechtěli prohlásiti za krále). Však fariseové nepřestali šetřiti a pokoušeti Pána Ježíše; i vyhledali Ho a žádali, aby prý jim dal znamení s nebe, že je Kristus čili Mesiáš a pak že v Něho uvěří. A mysleli to tak upřímně? Již znáte to pokrytecké jednání jejich a Pán Ježíš je znal ještě líp a proto vzdychl nad tou zatvrzelostí jejich, že vzdor všem důkazům neuvěřili, ale smrt Jeho vyhledávají, a doložil, že bude jim dáno znamení, kterým již prorok Jonáš Mesiáše předobrazoval. Jak se pamatujete, byl Jonáš po tři dni a tři noci v břiše velryby a zázračně zachován byl; a tak předpověděl Pán Ježíš, že po své smrti po tři dni a noci pobude v lůně země, načež živ z hrobu vstane. Dobře si pamatujte, co předpověděl Pán Ježíš. —

Na posluchačích Ježíšových viděli apoštolové většinou špatné příklady: někteří se nad řečí Ježíšovou pohoršovali, jiným šlo jen o výpomoc v časných potřebách, jiní bludným míněním o Mesiáši se vésti dávali, fariseové a zákonníci pak pokrytecky a ne-

věrecky si počínali. Před takovými zlými příklady aby uchránil Pán Ježíš učenníky Své, hleděl posilniti a utvrditi viru jejich. Když tedy po odchodu fariseů zůstal Pán Ježíš samotěn s apoštolý, otázal se jich: »Kým praví lidé býti Syna člověka?« Učenníci odpověděli: »Někteří Janem Křt., jiní Eliášem, jiní pak Jeremiášem aneb jedním z proroků.« Rozličné to mínění, ale Pán Ježíš žádné nepotvrdil za pravé; očekávaje pak od apoštolů lepšího svědectví, k nim s otázkou se obrací: »Vy pak kým mne býti pravíte?« A tu Petr jako druhdy v Kafarnaum tak i nyní jménem všech apoštolů rozhodným způsobem vyjadřuje viru všech řka: »Ty jsi Kristus, Syn Boha živého.« Všimněte si, co odpovědí tou vyznává? Nazývá Pána Ježíše Kristem, což znamená tolik jako Mesiáš; spolu pak prohlašuje Ho za jednorozeného Syna Božího, který přijav tělo stal se člověkem (Syn člověka), ale při tom Synem Božím býti nepřestal. Vznesená jest to pravda, Bohem samým Petrovi vnuknutá a proto blahoslavil jej Pán Ježíš, že Sám Otec nebeský mu pravdu tu zvěstoval, on pak že s takovým pevným přesvědčením ji vyjadřuje. Tato živá, pevná víra Petrova líbila se Pánu Ježíši a proto ihned oznámil mu, k jaké přednosti přede všemi apoštolý jej vyvolil, řka: »Ty jsi Petr t. j. skála a na té skále vzdělám Církev svou a mocností pekelných jí nepřemohou. Tobě dám klíče království nebeského; cožkoli svážeš na zemi bude svázáno i na nebi; a cožkoli rozvážeš na zemi, bude rozvázáno i na nebi.« Dobře si všimněte těch slov Ježíše Krista, On chtěl založiti Církev, to duchovní království Boží zde na zemi, o kterém jsem vám vysvětloval v otčenáši při prosbě: »Přijď království tvé.« Jest to, jak víte společnost všech pravověřících křesťanů. Pán Ježíš připodobňuje tu Církev k domu, který spočívá na skále jako pevných základech a dí: ta Církev čili ta společnost věřících spočívati bude na té pevné víře sv. Petra, jak ji právě vyznal: tak věřiti musí všichni, kteří k Církvi Ježíše Krista náležeti budou; jak tedy? A Pán Ježíš odevzdává Petrovi klíče toho království Božího čili té Církve. Klíče patří tomu, kdo dům ošetřuje, jest jeho správcem; prohlašuje tedy Pán Ježíš sv. Petra vrchním správcem té Církve Své, čili představeným a říditelem celé té společnosti věřících; jeho správě všichni podřízení budou a co on nařídí v Církvi té, potvrzeno bude v nebesích.

Potvrdil tedy Pán Ježíš ono svědectví, které Mu vydal Petr jménem všech apoštolů, že On jest Kristus, přislíbený Mesiáš, a vtělený Syn Boží. Poněvadž pak o Mesiášovi předpověděno bylo, že obnoví království Boží na zemi, mnozí mylně domýšleli se, že vládnouti začne v zemi židovské místo Římanů a jich správců Pilata, Herodesa a j.; z té příčiny chtěli Jej prohlásiti králem. Před tím mylným domněním hleděl Kristus uvarovati apoštolů a proto ukázal jim, že království Jeho bude duchovní (Církev), On pak jakož Mesiáš že nepřišel slávy světské na zemi požívat, ale že přišel za lidstvo zadost činit, trpět. Proto k prohlášení Svému o království církevním připojuje předpovědění Své, že musí jíti do Jerusalema, aby tam trpěl ano i usmrčen byl; třetího dne

ale že z mrtvých vstane. Takový úkol Mesiášův nedovedli apoštolové ovšem ještě chápati a jak Petr se vyjadril i za nemožné to považovali, aby Kristus Syn Boží tak trpěti měl; ale Kristus potvrdil, že tak jedině provésti lze vykoupení lidstva, a kdo Krista se přidrží, že nesmí také na světě slávu a výhody očekávat, alébrž spíše protivenství, utrpení ano i smrt; však strpí-li to s oddaností pro Krista Ježíše, že za to odměněn bude v životě věčném.

Zopakujeme si tedy, co jsem vám dnes o Pánu Ježíši povídal. Jaké svědectví po dvakráte dal Mu Petr jménem všech apoštolů? Co znamená to slovo Kristus? O Mesiáši bylo prorokováno, že obnoví království — jaké? Koho ustanovil za vrchního správce Církve? Kterými as slovy? Jak měl býti Petr základem Církve? Co znamenají klíče? Co předpověděl Pán Ježíš, že Jej čeká v Jerusalemě? Proč měl Pán Ježíš trpět? Svědectví sv. Petra líbilo se Pánu Ježíši; potvrdil je a žádá, aby tak věřili všichni vyznavači v sv. Církvi Jeho. I vy náležíte k Církvi Ježíše Krista a kdyby se tedy vás otázal: Kým vy mne býti pravíte? jak byste odpověděly se sv. Petrem? Pomodlíme se, aby Pán Ježíš tu víru naši utvrdil. (Pokr.)

O hlavním úkolu katechese.

Píše Al. Dostál.

Veliký jest rozdíl mezi učením a pravdami sv. náboženství, v katechismu obsaženými a ostatními předměty školními. Náboženství a pravdy jeho jsou původu božského a pocházejí s nebe, k tomu jsou určeny, aby k nebesům uváděly. Vědy ostatní jsou lidského původu a mnohdy i bludům podrobeny. Účelem jejich jest vzdělati lidi k životu pozemskému. Ketteler dí: »Když dítky v náuce Kristově jsou vzdělávány, podává se jim chléb, který Kristus z lůna Svého Otce na svět přinesl. Když pak dítky v jiných předmětech jsou cvičeny, požívají chléb, který na tomto světě vyrostl.«

Vědy ty mohou šlechtiti a ke ctnosti nabádati, pohybují-li v řádných mezích; ale toto vzdělání jest pouze jaksi přirozené a dostává se mu zvláštního posvěcení, když z učení Kristova světlo a život běře, když náboženstvím jest oduševněno. Spasitel přinesl nauku tu s nebe, aby jí lidstvo posvětil. Sám ji zvěstoval lidem, pod ochranu Ducha pravdy položil a Církev zmocnil, aby v učitelském úřadě tom stále pokračovala. Za jakým se to děje účelem? Za tím, aby byli lidé přivedeni k životu křesťanskému, mravnému a tento život aby se víc a více šířil a zdokonaloval. A katechese jest jako částí této církevní učitelské činnosti.

Aby bylo cíle toho dosaženo, aby pravdy ony užitečnými se staly lidem pro život věčný a založily život na základě učení víry sv., nutno především, aby je už žáci znali a pak aby osvojivše

si je, též jimi se řídili. Pravdy ty mají opanovati rozum a nakloniti si vůli. Podobají se semenu, jež se vkládá do země, by přinášelo užitek.

A tak nutno, by katechese jak na rozum, tak na vůli dětskou působila a oběma těmto lidským mohutnostem potrawy poskytovala. Bůh za tou příčinou poskytuje lidem nadpřirozenou milost, která osvěcuje rozum a pobádá vůli. Katechese musí působiti na rozum, však marné by bylo všechno učení, kdyby spolu srdce nebylo pro pravdu získáno. Neběží o pouhé vědění, o pouhé pravdy theoretické, žáci musí býti k tomu přivedeni, by dle pravd oněch jednali.

Dítky nesnadno chápou a jejich pojímavost věci bývá slabá; musí býti teprve uváděny v křesťanské nauky. Nesnáze působí pravdy o tajemstvích víry a abstraktní nauky katechismu a katecheta teprve po delším namáhání tyto vysvětlí a pro život dítek užitečnými učiní. Než nepodává se ani na prvním stupni vyučování pokrm pouze rozumu, paměti a obrazotvornosti dítěte, ale již tu jest úlohou katechetovou také o srdce malých posluchačů se starati a látku vypravovanou k užítku obracet. Čím mladší jsou děti, tím jest práce těžší; ale daří se přece při vnímavosti a myslí neporušenosti se strany dítek.

Než nelze opomíjeti v katechismu některých pravd proto, že jich nemohou děti právě zcela chápati a které teprve v pozdějším věku užitečny se stanou; nutno, by žáci celý obsah katechismu si osvojili a znali. Zásadám, jichž dosahu třeba nechápe, ve škole se naučí, pravdy ty do paměti si vstípi, by mu jednou byly rozhodčím v dalším životě, až do podobných poměrů přijde a rady v nesnázích bude potřebovati. Ostatně mu budou pravdy ony objasněny na kazatelně a tím větší užitek přinesou, čím hlouběji v mládí do paměti vloženy byly. Chce-li katecheta i takové články ve škole za příčinou porozumění vykládati, musí býti velice opatrný, by neřekl žákům, čeho posud věděti nemají. A bude v tom ohledu velice vybíravý, by nepochybil.

Tak si počíná na př. vykládaje o svátosti stavu manželského, poukazuje především na lásku Boží k lidem, že Hospodin nebeský ve svátosti stavu manželského rodinu posvěcuje a uvede příklad na dětech pohanských, jichž rodičům se takové milosti nedostalo. Vzbudí v dětech spolu lásku k rodičům, které Bůh za zástupce Svě ustanovil a ve svátosti stavu manželského k plnění povinnosti schopné učinil. Tak opatrně i katechismus obchází veškeré povinnosti tohoto i jiných článků by je žáci znali pro život, ale rozebíráním jich nebyla mysl mládeže zavedena na cesty křivé. Tato opatrnost musí místo míti také při katechesích a výkladech.

Vzdělání rozumu a zušlechtění vůle jest jaksí průpravou hlavního cíle účelu katechese, jímž jest založení a dosažení nadpřirozeného mravného života. Záleží pak tento nadpřirozený život v dobytí si věčné blaženosti. Katechisování musí vésti k blaženosti té, která jest vrcholem veškerého náboženského cvičení.

Jak dosáhneme účelu toho? Kdy dojdeme království nebeského? Tenkrát, když na zemi budeme Boha poznávati, Jej milovati a Jemu sloužiti. Věřiti, milovati a sloužiti představují nám veškerou mravní snahu lidskou, zakládají štěstí pro časný i věčný život a musí býti předmětem a cílem katechese.

Učí především katecheta dívky, by v Boha věřily. A tu nejenom, že přednáší pravdy věro- a mravouky, ale vynasnažuje se hned pro ně nakloniti vůli dětskou. Nestací pouze věděti, co Bůh zjevil, ale věřiti tomu proto, že to Bůh zjevil a že to ku spasení našemu vede. Katechismus klade na počátek »Věřím«, uváděje pojem, nutnost a vlastnosti víry. A toto slovo »Věřím«, má doprovázeti celé náboženské vyučování, aby při každém článku hleděno bylo jak na obsah, tak i na pravdy jako zásady víry a ke všemu by žáci připojili v duši své slovo: »Věřím«, at jest řeč o přikázáních, svátostech, modlitbě nebo o jiné křesťanské pravdě. Za tou příčinou často katecheta povzbudí dívky k víře a díkučinění za zjevené pravdy, poukazuje, že všechno zjevení pocházejíc od Boha nejvyš pravdomluvného, pravdou býti musí. Katecheta v modlitbách se žáky jest toho pamětliv, často se modlc: »Milý Bože, dej, abychom tomu pevně věřili a často před očima to měli!« Zeptá se též časem žáka, když byl ten neb onen článek probrán: »Veříš-li této pravdě?« A když odpoví, že pevně tomu věří, pokračuje v opakování tím způsobem, že dává otázky: »Jmenuj mi tedy onu pravdu, již tak věříš! A proč jí věříš?« atd.

Sv. František Xav. opakuje s těmi, které na víru sv. obrátil učení Kristovo, předřikával jim modlitbu Páně, pozdravení andělské, apoštolské vyznání víry atd. pojednou a pak článek víry za článkem, prosbu za prosbou a přítomní majíce ruce na prsou skřížené, vyznávali víru k učení tomu. Třeba bychom tímto způsobem vyučování sv. náboženství nenásledovali sv. Františka, přece ničeho nepřehlédněme, čímž bychom založiti mohli pevnou víru v srdcích mládeže, aby měla základ pro život budoucí a nadpřirozenou milost k věčné blaženosti.

Dítě již má náklonnost a způsobilost k věření jako dar od Boha, jehož se mu dostalo při křtu sv. Duch Svätý pak béře tento vzácný dar ve Svou ochranu a milostí Svou jej podporuje; katecheta pak jest nástrojem v rukou Božích, který dítě vede, aby nadpřirozené síly své užívalo.

Než dítě má víru v srdci svém upevniti, víra musí v dítěti živou býti; musí vésti člověka k tomu, aby Boha miloval a Jemu sloužil skutky svými. Ačkoliv o lásce k Bohu a k bližním, o těch nejhlavnějších přikázáních ve zvláštním oddílu pojednáváno, přece jako víra v Boha tak i láska k Němu jest stálým předmětem pozornosti katechetovy a takožka vodítkem veškerého vyučování. Čím pohne katecheta žáky k této lásce? Těmi důvody, jež tak četně udány jsou v katechismu za tím účelem, abychom Boha milovali. Katechetovi i žákům stále at na mysli tanou slova, jež odporoučí arcib. Gruber: »Tak velice nás miloval Bůh;« a katecheta vykládaje učení Kristovo, nejednou připomene: »Tak velice

nás miloval Bůh, že dle obrazu Svého lidi stvořil, vykoupil. Z lásky dal nám přikázání, bychom věděli, čím se řídit. Že miloval Spasitel apoštoly, seslal jim Ducha Svatého. Aby nám ukázal velikou lásku, dal nám sv. svátosti,« atd. Tak často na lásku Boží budiž poukázáno, na lásku, která nás stvořila, vykoupila a posvěcuje. A tak dítky poznávající nejdokonalejší Boží vlastnosti a jsouce k tomu nabádány, naučí se Boha milovati.

Láska k Bohu jest zajisté hlavním cílem náboženského vyučování. Apoštol národů ji na nejvyšší stupeň staví. K tomu i Písmo sv. nabádá a Kristus Sám vyučuje Nikodéma, v poučování tom na lásku Páně poukazuje: »Tak Bůh miloval svět, že Syna Svého jednorozeného dal.« Jan 3, 16. Miláček Páně píše křesťanům, dí: »Pohledte, jakou lásku prokázal nám Otec, totiž abychom synové Boží slouží a byli.« I. Jan 3, 1.

Než nestačilo by pouze na dobrodiní a vznešenost Boží ukazovati a cit lásky k Bohu vzbuzovati; nutno i dále pokračovati a hleděti, by tato láska byla účinnou. Tím způsobem lásku k Bohu ukazujeme, hledíme-li se Mu zalíbiti, konáme-li, co se Bohu líbí, to jest, zachováváme-li desatero Božích přikázání.

Jednotlivé pravdy věroučné úzce se dotýkají křesťanského života; a proto nejenom při výkladu dekalogu, ale i při jiných oddílech katechismu dítky jsou k tomu nabádány, by ctnosti si hleděly, zlého se varovaly, prostředků k dosažení milostí užívaly, Boha chválily atd. Pravdy přednášené mají budit v dětech náboženské city jako lásku, vděčnost, bázeň, důvěru, lítost, předsevzetí k dobrému, nenávisť hříchu a podobné. Na katechetovi jest, aby tyto city při vyučování katechismu vzbuzoval, pěstoval, aby železo taval a hned v čas koval. Dětská srdce jsou všech dojmů schopna, dají se pro tu a onu věc rozehřáti, jsou jako vosk, do něhož lze jakoukoliv podobu vtlačit. Katecheta roznítí je pro pravdy náboženské a spolu je pohne pro život, pravdám těm sourodý, z nich vyplývající. Tak užívá článků víry svaté pro mravný život dítek, spojuje mravouku s věroukou a naopak. A tak zvláště na konci jednotlivých oddílů a větších, menších částek. A články víry tím způsobem se stávají užitečnými pro život.

Hlavním úkolem katechese jest vzbuzování a utužování nadpřirozeného mravního života. Nejdříve nutno, by pravdy víry sv. rozum lidský pojal a tyto by hned působily na vůli, na srdce dětské. Záleží na tom, jak děti články ony pochopily a jak jim porozuměly.

Čím více děti pravdy pochopily, tím mocněji tyto působí na srdce a vůli jejich.

Proto katecheta připravuje se na učení, hledí si zodpovídati otázky: »Jakým způsobem by pravdy víry svaté co nejvíce srozumitelné učinil? Kterých věcí by hned užil pro mravní život dítěte? A jak zařídil celou katechesi, by hlavního cíle a účelu nadpřirozeného dosáhl«?

Aby skutečně těmto požadavkům co nejlépe dostál a v jednotlivých případech prospěchu dosáhl, musí se katecheta řádně při-

praviti. Kdyby se jednalo o pouhé porozumění a pochopení, snad by toho při častém probírání katechismu ani nebylo třeba. Než tuto běží o mnoho více, o hlavní cíl a účel katechese, o blaženost věčnou. A proto musí se katecheta sám pro pravdy svatého náboženství, abychom tak řekli, rozehřáti, by je přednesl živě, s citem, vnitřním přesvědčením, aby mluvil od srdce k srdci. Za tou příčinou katecheta prosí Boha, se modlí, uvažuje, se poučuje, zkoumá, by při žácích svých došel toho, po čem touží, co jest také předmětem jeho povinnosti a snahy, aby učení jeho potkalo se s užitekem a přinášelo ovoce pro čas i věčnost, pro mravní život přirozený i nadpřirozený.

Ježíš Vykupitel.

Napsal Jan Nep. Holý, O. Praem.

Záslužné práce podjal se Fr. Vanček v devátém ročníku »Vychovatele« článkem nadepsaným: »Relief a basrelief.« Ukaže, jak by se dala zjednodušiti a ulhčiti náuka v katechismu. Malým příspěvkem k témuž cíli má býti i tento článek.

Častěji mluví katechismus o kněžském úřadu Kristově.

Aby tomuto úřadu děti porozuměly, lze poukázati na následky hříchu, jak jsme o nich v I. ročníku »Rádce duchovního« promluvili. Neboť kněžský úřad Krista Pána záleží právě v tom, že zrušil všechny následky hříchu. Mohli bychom tedy krátce říci: Ježíš jest náš Spasitel, neboť On zrušil všechny následky hříchu a tak nás s Bohem Otcem opět smířil. V tom záleží Jeho kněžský úřad. Když tedy děti znají následky zvláště těžkého hříchu, lehce také pochopí kněžský úřad Kristův. I zamlouvalo by se o následcích hříchu promluvití již při hříchu dědičném. Z toho pak můžeme dále pokračovati a podobně ukázati, od čeho nás Kristus vysvobodil.

Řekl jsem, že první následek hříchu je vina hříchu. Když Kristus všechny následky hříchu zrušil, vysvobodil nás také od viny hříchu. Tak se také praví při druhém článku víry. Později katechismus místo »vina hříchu« říká jednoduše »hřích«. Když nás Kristus vysvobodil od viny hříchu, zjednal nám odpuštění hříchů (viz 4. čl. víry); to jsou dva výrazy totéž vypovídající.

Druhý následek hříchu smrtelného jest ztráta posvěcující milosti. Ve článku zmíněném jsme také podotkli, že v tomtéž okamžiku, kdy se odpouští vina hříchu, člověk nabývá posvěcující milosti. Když Kristus nám zjednal odpuštění hříchu, zjednal nám tedy také posvěcující milost. Když Kristus všechny následky těžkého hříchu zrušil, zrušil také druhý následek. Tedy zjednal nám milost posvěcující. Katechismus dí při čtvrtém článku víry: »Zjednal nám . . . i všechny milosti atd.« Hlavně jde tu o posvěcující milost Boží, o ono roucho svatební, bez něhož nikdo nemůže přijíti ke svatbě nebeské.

Dva další následky hříchu smrtelného jsou tresty a to věčné a časné. Také jsem řekl ve článku zmíněném, že i třetí následek hříchu těžkého v témže okamžiku se ruší, kdy se odpouští vina a uděluje se milost posvěcující. Neboť ten, kdo nemá na sobě viny a jest přioděn rouchem svatebním, není hoden, aby byl věčně potrestán. Když tedy Kristus zrušil všechny následky hříchu, když se zrušením prvního nezbytně i druhý i třetí se ruší, vysvobodil nás Kristus také od věčného trestu.

Čtvrtý následek hříchu těžkého jest trest časný. Když Kristus všechny následky hříchu zrušil, vysvobodil nás i od časného trestu. Zjednal nám tedy odpuštění i věčného i časného trestu (viz 4. článek víry). Skutečně také, když Bůh odpustil trest věčný, odpustí, byť i někdy ne ihned, přece po čase i trest časný. Pro toho, kdo není od tváře Boží na věky zavržen, nutně přijde jednou čas, kdy předstoupí před tvář Boží.

A když Kristus Pán všechny následky hříchu zrušil, právě tím se stáváme opět Bohu milými. Když jsme opět Bohu milými, když Bůh má na nás zalíbení, tu jsme také s Bohem smířeni. Když Kristus zrušil všechny následky hříchu, tím nás také s Bohem smířil (viz čtvrtý článek víry).

Dokud Kristus nezrušil následků těžkého hříchu, byli jsme v moci ďáblově. Aby nás vysvobodil z moci ďáblovy, dal a prolil za nás Svou nejdražší krev na kříži. Když však za nás cenu, Svou krev, položil, můžeme říci, že nás krví Svou vykoupil. Když nás krví Svou vykoupil, nazýváme Ho právem Vykupitelem. Kristus zrušil následky hříchu a tak nám zjednal přístup do nebe. Tím nás spasil. Proto nazýváme Ho právem Spasitelem (viz druhý a čtvrtý článek víry).

Kristus zrušil následky hříchu Svou nejdražší krví. Tu vylil za nás při Svém utrpení a Své smrti. Vykoupil a spasil nás tedy Svým utrpením a Svou smrtí. Právě za tím účelem vzal na Sebe lidskou přirozenost, právě proto se vtělil. (Viz 3. článek víry).

Při desátém článku víry opět nalézáme odpuštění hříchů. K tomu opět poslouží následky hříchu, jak jsme o nich promluvili. Odpuštěním hříchů rozumíme, že se ruší následky hříchů, že nám Bůh promíjí vinu hříchu a tresty jak věčné tak časné a uděluje nám milost posvěcující. (Viz 10. článek víry).

Dále se praví v tomto článku: »Hříchy se odpouštějí na křtu svatém a v svátosti pokání«. Užijme opět »následků hříchů« při těchto svátostech a ulehčíme si práci. Tu lze říci: »Ve svátosti křtu odpouští se hřích dědičný i hříchy osobní, před křtem spáchané. Ve svátosti pokání odpouštějí se hříchy po křtu svatém spáchané. Dále se liší tyto svátosti od sebe co se týče odpuštění trestů. Jak již jsem ve zmíněném článku naznačil, odpouštějí se na křtu sv. všechny i věčné i časné tresty. Při hodném přijetí svátosti pokání pak odpouštějí se sice vždy tresty věčné, avšak ne vždy tresty časné. Co působí křest a pokání, tímto způsobem se, tuším, lehce naučí.

Když děti znají dobře následky hříchu, lehce pochopí také kněžský úřad Krista Pána, který vykonal smrtí Svou a vykonává dosud zvláště při mši svaté (oběť smíření), avšak i sv. svátostmi, hlavně křtem a pokáním.

Chrám Páně.

Napsal Jan Nep. Holý, O. Praem.

Povinnost katolického křesťana, v neděli a ve svátek celé mši svaté pobožně přítomnu býti, jest bez odporu ve svědomí závazná a to pod těžkým hříchem. Než bohužel bývá tato povinnost za našich dnů zanedbávána nejen od dorostlých, nýbrž i od dětí školou povinných. Vydala arcib. r. 1893 nejdůstojnější arcibiskupská konsistoř zároveň se slavným místodržitelstvím v Praze rozkaz okresním školním radám, aby děti v neděli a ve svátek od svých učitelů na mši sv. voděny byly. Leč rozkazu toho si na př. okresní školní rada leckdes ani nevšimla. A kde rozkaz se plní, nemýlíme se, když říkáme, že se tak leckde snad z nucení děje. Aby děti nikoli nuceně, nýbrž s radostí chrám Páně navštěvovaly a mši svaté přítomny byly, zajisté jest nejlépe jim promluvit o oběti mše svaté, o její vznešenosti, její velikých užitech. Dobře také jest jim vyložiti jak přikázání Boží, tak i církevní, týkající se dnů svátečních a jich svěcení, poukázati na užitky jak tělesné, tak zvláště duševní, z plnění této povinnosti vyplývající. Než, mimo to, myslím, jest také k tomu cíli dobrý prostředek, obeznámiti je s chrámem Páně, který mají navštěvovati, jim zařízení jeho vyložiti. Duch dětský poznává věci kolem sebe rychle smysly svými; však není tak vyvinut, aby více rozumem pracoval a samostatně přemýšlel o věcech, které smysly pochopil.

Na to třeba děti upozorniti. Neboť duše dětská a duše lidská vůbec větší touhu po nějakém předmětu pocituje a větší lásku k němu chová, čím lépe jej zná. *Ignoti nulla cupido.* A děti, tuším, tím raději budou v chrámě dlíti a tím větší touhu po něm míti, čím lépe jej znáti budou. Toho se docílí, když zařízení chrámu Páně a význam tohoto zařízení poznají. K tomu nám podává liturgika návod dostatečný. Děti však tím raději budou chrám Páně navštěvovati, když netoliko poznají zařízení křesťanských chrámů vůbec, nýbrž svůj farní chrám zvláště. Obrazy a sochy na oltářích jsou v každém téměř kostele jiné. Zajisté se z toho budou děti radovati a těšiti, když jim tyto obrazy katecheta vyloží. Tak na př. v našem chrámu Páně (Litickém) jest na hlavním oltáři zvláštní obraz svatých apoštolů Petra a Pavla. Sv. Petr, kleče, přijímá od Krista Pána klíče království nebeského, sv. Pavel pak stojí v jedné ruce s mečem, druhou ukazuje na sebe. Tak tomu ovšem ve skutečnosti nebylo. Neboť když odevzdal Kristus Pán sv. Petru klíče království ne-

beského, tu sv. Pavel při tom nebyl, neslul tehdy ani Pavlem, nýbrž Šavlem. Malíř však nedbal času a zobrazil oba sv. apoštoly na jednom obraze, jak jsme naznačili. Tu lze také o sv. Petru a jeho moci v Církvi sv., v království Božím na zemi, promluvit. Dále lze vyložit, proč sv. Pavel se vyobrazuje s mečem v ruce. Nad tímto obrazem vidíme v našem kostele korunování Panny Marie nejsvětější Trojicí. Nad tím spatřujeme Krista Ježíše, an vstal z mrtvých, a u Jeho nohou ďábla a smrt přemožené a potřené. Tento obraz hodí se velmi dobře k výkladu pátého článku víry, kde se praví, že Kristus vstal z mrtvých jako vítěz nad smrtí a nad ďáblem. Tak i jinde ve chrámech nalézají se obrazy, které názorně zobrazují tu neb onu pravdu náboženskou. Vysvětlením podobných obrazů v chrámu Páně nejen vědomosti náboženské se utvrzují, než i láska ku chrámu Páně se rozněcuje.

Obrazy pak jednou vysvětlené poskytují dětem zde dlícím dosti látky ku zbožným úvahám.

Listy vědecké.

Jak nakládal Lutr s Písmem svatým.

Biblicko-exegetická úvaha.

Napsal Dr. ANTONÍN BRYCHTA.

(Dokončení.)

»Lutherum infalsasse ac pseudermania sua vitiasse scripturam utriusque testamenti, certius est, quam ut negari queat.«

Wicelius, De arbore bona 1545

Výrok Kristův (Mat. 5, 8.): »Blahoslavení čistého srdce, nebo oni Boha viděti budou« třeba dle Lutra takto bráti: ⁹⁶⁾ »Čisté srdce míti neznamená pouze, nic nečistého mysliti, nýbrž (třeba i o to péči míti), aby se svědomí neposkvřnilo zákonem, byvši slovem Božím osvíceno a ubezpečeno (t. j. že se člověk v stavu milosti Boží nachází). Proto má křesťan věděti, že mu neškodí, zdali zákon zachovává neb ne, ano on jedná dobře, když činí, co je zakázáno, a opomene, co je přikázáno.« ⁹⁷⁾

Ku slovům Kristovým (Mat. 12, 8.): »Syn člověka jest zajisté pánem i soboty« podává glossa výklad: »Kdo v Krista věří, je nade všechn zákon (vyvýšen), a zákon ho neobviňuje.« Zde nemá daný výklad v biblickém textu té nejmenší opory: jest to výklad na zdařbůh, který text úplně ignoruje a jehož původci jedná se patrně pouze o to, aby své bludné učení o nezávaznosti mravního zákona vyjádřil v nové, co možná, jak to u Lutra zvykem, drastické formě.

Není místa, které by Lutrovi tolik nesnází bylo působilo, jako Mat. 19, 17., an se jím učení jeho o nemožnosti plnění zá-

⁹⁶⁾ Vyd. Jen. II., 478.

⁹⁷⁾ Podobně vykládá se Tit. 1, 15.: »Všecky věci jsou čisté čistým,« že srdce stane se teprv tehdy čistým, když si člověk nedělá z ničeho svědomí!

kona, o připočténé spravedlnosti, o dobrých skutcích, tudíž celý system Lutrův úplně poráží, z které příčiny snažil se průkaznost a pádnost tohoto textu všemožně zeslabiti a nepříznivý dojem, který u jeho stoupců způsobiti musel, všemožně zastříti. Než způsob, kterým hleděl reformator toho dosíci, svědčí o všem jiném, jen ne o exegetické nestrannosti, svědomitosti a dovednosti.⁹⁸⁾ Klasické a pro system Lutrův záhubné ono místo zní: »Chceš-li vjíti do života, ostříhej přikázání« atd. Aby průkaznost těchto slov Kristových k mládenci zeslabil, odvážil se Lutr prohlásiti právě tak lichou jak zhoubnou zásadu, že z příkazů písma nemůže se odvozovati, jakoby mohl člověk příkazy ty také skutečně zachovávat! Z toho, že máme něco činiti, nenásleduje prý, že to také můžeme činiti.⁹⁹⁾ »Es ist gar weit von einander — dokládá¹⁰⁰⁾ — thun können und thun sollen; darum muss man die Schrift nicht führen noch verstehen vom thun können, da sie redet vom thun sollen.« Dle toho vysvětluje Lutr úskočně uvedená slova takto: »Kristus nepraví, co činiti můžeme, nýbrž co činiti máme. Praví-li Kristus, že máme přikázání Boží zachovávat, nejde z toho, že je zachovávat můžeme.« — Jindy opět mnil reformator, že činiti anebo přikázání plniti znamená tolik co věřiti a zákon vírou zachovávat! Dle toho znamenají slova: »To čiň a živ budeš« Luk. 10, 28. tolik co: »To čiň, to jest: to věř a v tomto činění živ budeš.« — Často snažil se reformator pádnost uvedených výše slov vykroučiti zcela lichým a libovolným tvrzením, že slova Kristova pronešená k mládenci nejsou míněna opravdově a vážně, nýbrž že třeba je bráti ve významu ironie (!), jako by chtěl Kristus říci: »Zkus to, milý brachu, a hled' ostříhati přikázání a poznáš malomocnost svou.«¹⁰¹⁾ K takovým, písma i zdravého rozumu nedůstojným nezaprostem a triviálností uchýlil se »reformator«, jen aby svedené davy a nesoudného čtenáře udržel v domněnce, že zákon plniti nemožno a dobrých skutků k dojiti spasení že netřeba.¹⁰²⁾

⁹⁸⁾ Co praví Möhler o methodě, jak bludaři písmo vykládají, platí plnou měrou o způsobu, jež Lutr u vykládání bible zachovával. »Auch die Haeresie beginnt ihren Reigen mit der hl. Schrift, aber sie behandelt dieselbe wie ein Citherspiel, aus welchem man diejenigen Töne herverlockt, die man eben haben will.«

⁹⁹⁾ »Est autem ineptissima consequentia — stanoví v ohledu tom — a praeceptis argumentari et concludere ad opera . . . Praecipit quidem lex, ut Deum diligamus, sed ideo non sequitur: Ergo diligimus«. (Comm. ad Gal.). Za důvod uvádí se hřích a porušená přirozenost lidská.

¹⁰⁰⁾ Vyd. Valch. VI., 3305.

¹⁰¹⁾ Podobně vykládal Lutr místa souběžná: Luk. 18, 20. atd.

¹⁰²⁾ Arci kdo napsal ve své církevní postille: »Es ist nicht Wahr, dass zum Glauben auch gute Werke gehören, denn der Glaube allein für sich selbst, ohne alle Werke, macht uns selig« a kdo dále tvrdí: »Das Evangelium predigt nicht, was wir thun oder lassen sollen, fordert nichts von uns . . . und sagt nicht: Thue diess, thue das, sondern heisst uns nur den Schoss erhalten und nehmen.« (Luthers Schriften, Jena 1560. Thl. 3 f. 165.) ten jest ovšem nucen, chce-li býti důsledným, ty nejjasnější biblické texty převrátiti a smysl zcela libovolný jim podložiti.

U sv. Mat. 24, 24. dí Kristus: »Povstanou falešní prorokové a činití budou divy veliké a zázraky,¹⁰³⁾ tak žeby v blud uvedeni byli (by možné bylo) také i vyvolení.« Správný smysl tohoto místa jest samozřejmý. Lutr však, aby zjednal svému výmyslu, že Církev hned od počátku pobloudila, zdánlivou oporu, vykládal místo to — významná slova Kristova: »Kdyby možné bylo« zúmyslně v y n e c h a v — v ten rozum, že i vyvolení dle předpovědi samého Krista budou a mají býti svedeni, a proto že nelze, poněvadž nutně pobloudí, ani svědectví svatých a věhlasných mužů v Církvi (Lutr měl na mysli hlavně sv. otce) věřiti a jejich příkladem se řídití.¹⁰⁴⁾

Poněvadž Lutr učil, že kdo má jistou víru, koná nutně i dobré skutky, protože tyto z víry plynou, zavěsil k slovům Kristovým, proneseným k učenníkům a k ženě, která jej drahou mastí pomazala (Mat. 26. 10.): »Dobrý skutek na mně vykonala« — libovolnou glossu: »Tu vidíme, že jedině víra činí skutek dobrým . . . Neb. ony skutky jsou ty nejlepší, o kterých nevíme, jak (že) dobré jsou.« — Texty písma, kde mluví Kristus proti fariseům, káraje jejich licoměrnost a převrácenost (Mat. 23, 1. a nn.), vykládal reformator o biskupech a představených církve, by mohl tím směleji proti nim vystupovati a učení Církve o instituci biskupů zavrhovati.

Podobné nejasnosti a triviálnosti obsahují Lutrovy glossy k evangeliu sv. Lukáše a ke skutkům apoštolským, z nichž opět pouze nejhlavnější uvedeme.

Praví-li Kristus (Luk. 11, 28.): »Blahoslavení, kteříž slyší slovo Boží a ostříhají ho« — třeba to dle Lutra rozuměti pouze o víře; slovem Božím se ve všem řídití a je zachovávatí se nevyžaduje. Četná místa tohoto evangelia, jako i jiných sv. knih, jež mluví o konání dobrých skutků,¹⁰⁵⁾ snažil se reformator seslabiti lichým tvrzením, že třeba si vždy přimysliti na takových místech slova: ve víře nebo věrou, která vlastně působí to, co se dobrým skutkům připisuje. Na př. Luk. 6, 24. a nn.; 10, 25. a nn.; 12, 33. atd. Ježto se v tomto evangeliu na dobré skutky tak často nemalá váha klade, zdál se i reformator někdy na okamžik to uznávati, co ale jindy hleděl opět všemožně vykroučiti.¹⁰⁶⁾ Poněvadž bylo toto evangelium systému Lutrovi o ospravedlnění málo příznivo, vrhl se reformator s tím větším úsilím na skutky apoštolské, ježto se mu zdály dostatečných dokladů pro jeho učení obsahovati. V kap. 2, 38. praví apoštol Petr ke shromážděným židům: »Čiňte pokání, a pokřtěn buď jedenkaždý z vás.« Lutr, nahlížeje váhu těchto slov, přidal k nim zcela lichou a textu odporující vysvětlivku: »Hle, tito (jimž apoštol kázal) stali se

¹⁰³⁾ Věci divné, zázrakům podobné, než klamně a smyšlené, pomocí zlého ducha vytvořené. Sv. Augustin).

¹⁰⁴⁾ Vyd. Valch. III., 216; VII., 425; XI., 2511 a j.

¹⁰⁵⁾ Mat. 5, 1 a nn.; 6, 1 a nn.; Jan 3, 21; II. Kor. 9, 8; Kol. 1, 10; Jak. 2, 18. a nn. atd.

¹⁰⁶⁾ Srovn. vyd. Valchovo XI, 1995 a nn.

zbožnými (spravedlivými) posloucháním slova bez skutků.«
K slovům téhož apoštola (4, 12.): »Není jiného jména pod nebem, skrze kteréž bychom měli spasení býti« (leč jméno Ježíš) dokládá glossa: »Patrno, že jest tu spravedlnost ze skutků naprosto vyzdvižena.« — Ze slov sv. Pavla k židům Antiochenským (13, 38.): »Známo vám buď . . ., že skrze toho (Ježíše) zvěstuje se vám odpuštění hříchů« odvozuje glossa: »Víra v Krista ospravedlňuje bez skutků.« — Poněvadž praví týž apoštol ku strážnému žaláře v městě Filippi (16, 31.): »Věř v Pána Ježíše a budeš spasen ty i dům tvůj,« soudí z toho Lutr, že lze dojíti spravedlnosti bez skutků a bez zachovávání zákona pouhou vírou jako jí došel tento strážný žaláře.

Jako porušil reformator v zájmu svého systému, jak bylo svrchu ukázáno, mnohá místa v listech apoštola národů, podobně zneužil těchto listů svými lichými vysvětlivkami k oklamání čtenářů a vštípení jim své bludné nauky o ospravedlnění. Jest to opět list k Římanům, který hleděl pro svůj účel co nejvíce vyúžitkovati.

Stůjtez zde pouze některá důležitější místa.

Řím. 3, 31. vece apoštol: »Což tedy zákon rušíme skrze víru? Odstup to, ale zákon tvrdíme« (stanovíme). Zde, kde apoštol výslovně a s důrazem k zákonu se táhne, a tím zároveň plnění jeho mravních příkazů stanoví, ježto by jinak zákon byl zbytečný a illusorní, troufal si reformator k textu připojiti glossu: »Vírou naplňují se vsecky zákony, skutky nenaplňuje se žádný zákon!« — Svou lichou nauku o naprosté zkaženosti přirozenosti lidské spatřoval Lutr ve výroku apoštolově (8, 1.): »Není žádného zatracení těm, kteří jsou v Kristu Ježíši, kteříž nechodí podle těla,« a proto jej takto vykládal: »Ačkoliv ještě hřích v těle zuří (vládne), přec to člověka neztracuje; protože duch je spravedliv a proti hříchu bojuje!« Lze-li si mysliti větší libovůle v nakládání s písmem a hrubšího ignorování i těch nejprimitivnějších exegetických zásad? Ne výklad, ale odporný výtvar to slepé vášně, která odnímajíc vsecken zdravý úsudek a text biblický zhola pomíjíc, své výmysly po způsobu slepců o barvách soudících na světlo vynáší! — Rovněž tak nesmyslně vykládal »muž boží«, jak Lutra protestanté často nazývají, hluboká slova apoštolova (11, 32.): »Zavřel Bůh vsecko v nevěře (po nějaký čas), aby se nade všemi smiloval,« řka: »Tímto výrokem se vsecky skutky a vsecka lidská spravedlost ztracuje a jedině milosrdenství Boží vynáší, jehož lze dosíci vírou.« I tento neslýchaný výklad činí do em, jakoby reformator při své práci nebyl měl před sebou text biblický, nýbrž text zcela jiný, ježto daný výklad správnému textu veskrz odporuje. Mimo to porušil Lutr přesný text i tím, že přidal zcela libovolně slova: »aby svět poznal, že dobré skutky nikoho neospravedlňují, nýbrž že Bůh z pouhé milosti člověka ospravedlňuje.«

Velice nepohodlným bylo Lutrovi místo (13, 10.): »Plnost zákona jest milování,« poněvadž ničí celý jeho system, a proto naložil i s ním bezpříkladně, násilnicky a frivolně, užívaje všemožných nemálo i směšných vytáček k zeslabení klasického místa toho. Jelikož zde mluví apoštol slovy zcela zřejmými o plnění zákona Božího, což, jak svrchu podotknuto, reformator ve své zaslepenosti a umínčnosti popíral, nucen byl zvrátiti pravý smysl textu a podložiti mu smysl takový, který by s jeho učením aspoň zdánlivě souhlasil. »Jest sice pravda — dokládá¹⁰⁷⁾ — že v zákoně stojí psáno a přísně se nařizuje, že máme Boha milovati... Z toho však nenásleduje, že se tak skutečně děje. Bylo by zcela mylné, uzavíratí z příkazu na skutky.. Měli bychom arci zákon plniti, abychom došli ospravedlnění, než hřích, který ještě na nás lpí, brání nám v tom a nedopouští, aby v tomto životě se tak stalo.« Z toho se čtenáři ovšem snadno dovtípili, že by bylo věci marnou chtíti plnit zákon, a proto měli se dle rady reformatora snažiti, aby vírou bez lásky spravedlnosti došli a duchem proti tělu bojovali.¹⁰⁸⁾ — Zvláštní váhu kladl Lutr na výrok apoštola (14, 23.): »Všecko, co není z víry, jest hřích,« jenž se mu zdál býti nepřemožitelnou hradbou jeho bludného systemu. Jak ze souvislosti vysvítá, mluví apoštol o rozdílu čistých a nečistých pokrmů, jak byl ve starém zákoně stanoven, jichž požíváním se někteří, ve víře méně utvrzení křesťané uráželi a za věc nedovolenou dle svého náhledu to měli. Patrně chce říci apoštol, že hřeší, kdo jedná proti svému přesvědčení, aneb kdo něco činí, o čem pochybuje, zdaž jest to dovoleno. Reformator však rozumí vírou pevnou důvěru, kterou člověk jí i tě za to má, že se Bohu líbí. Co koná člověk v této důvěře, jest dobré, co bez ní, jest zlé.¹⁰⁹⁾ Výklad to zcela lichý a libovolný, jak z řečeného vysvítá, jenž podává nový důkaz, jak lehkovážně a povrchně Lutr u vykládání písma si počínal, veden jsa vášnivou tendencí proti »papistům« a nikoliv zásadami střízlivé a nestranné exegeze. Z té příčiny zmíníme se jenom ještě o některých reformátorech převrácených místech biblických, an dosud uvedené črty, v celek pojaty, podávají dosti jasný ale zároveň smutný obraz o Lutrově činnosti na poli biblické exegeze.

V listu ku Galat. (3, 12.) učí apoštol: »Zákon není z víry (není ústavem víry), ale kdo je (příkázání zákona) bude plniti,

¹⁰⁷⁾ Vyd. Valch. VIII., 2707.

¹⁰⁸⁾ V komentáři k listu ku Galat. vyjádřuje se o tom Lutr ještě srozumitelněji, řka: »Dum jubeo — chce dle něho říci Kristus — vos mutuo diligere, hoc a vobis exigo, ut spiritu ambuletis. Scio enim, quod legem non implebitis, quia peccatum haeret in vobis, donec vivitis.«

¹⁰⁹⁾ Vyd. Valch. IV., 1069. Přes to ale praví k tomuto místu ve výkladu listu ku Galat.: »Qui credit, idem et aequè magnum peccatum habet, ut incredulus, credenti tamen peccatum condonatur et non imputatur, incredulo retinetur et imputatur.« Tak si reformator stále odporuje, jak mu již jeho vrstevníci vytýkali

živ bude v nich«. Dle souvislosti dovozuje apoštol, že ospravedlnění pochází z víry v Krista a nikoliv ze zákona Mojžíšova, jenž zevrubného plnění svých předpisů vymáhá, což je ale bez víry v Krista a jeho milosti věci nemožnou. Lutr postaral se glossou o to, aby převráceným výkladem místo toto svému systému přispůsobil, říká: »Slova ta považuji za ironii, jako jsou ona, jež pronesl Kristus k zákonníkovi: »To čiň a živ budeš«. — V listu k Efesským (5, 27) učí apoštol, že Kristus vydal se za církev, aby Ji posvětil, aby byla svatá a neposkvrněná. K tomu podotýká reformátor v glosse: ¹¹⁰⁾ »Svatá jest církev, toť pravda; než býti svatým, neznamená býti bez hříchu a bludu, nýbrž býti svatým v duchu skrze slovo Boží a býti přec v hříších působením těla, které se duchem Kristovým sice odpouštějí, ale proto nestávají se přec pravdou«. Tímto převráceným výkladem mělo býti dokázáno, že se může církev mýlit a že skutečně až na časy Lutrovy v bludech se našla! — V listu druhém k Timoteovi (2, 15.) napomíná jej apoštol, aby se snažil vydávati sebe Bohu za příjemného dělníka . . . a náležitě se obíral slovem pravdy. Těchto slov chopil se Lutr, aby dokázal jeden z hlavních bodů svého učení, že totiž zákon a evangelium si odporují; a proto chce dle něho apoštol říci: ¹¹¹⁾ »Nesplítej zákon s evangeliem; onoho uživej proti zlým, tímto potěšuj zarmoucené a zbožné«. Netřeba dovozovati, že to výklad, jako všechny předešlé, úplně libovolný a nevhodný, jenž bije biblickému textu v tvář, podáváje čtenáři místo smyslu bible tendenční výmysly reformatora, by se zdálo, že jeho učení je biblické, majíc pro sebe četných z bible vážených důvodů. ¹¹²⁾

Tak nakládal otec protestantismu s knihou knih, tak si vážil sv. písem! Falšování přesného biblického textu a, kde text nebyl porušen, libovolné vykládání ho, to jsou zásady, jimiž řídil se v zlopověstném díle svém. Uvedené náčrtky, jež jsou, jak jsme viděli, tak málo příznivé jeho theologické reputaci, kritické soudnosti a exegetické nestrannosti, skytají jak odporný, tak smutný obraz lidské pobloudilosti, zarytosti a vášně, kterou zmítán, zporážel reformátor i ty ohledy, jež mu měla úcta k sobě samému, jeho stavu i k jeho vlastní cti uložiti. Hnán slepou vášní, ztratil všecku rozvahu, a proto jsou jeho exegetické výkony pravou pitvorou biblické exegese. Kolik výkladů, tolik převráceností, kolik záměn textu, tolik násilností a obžalob na jejich původce! Lutr vrhnuv se střemhlav v záhubu, strhl za sebou davy zbídnělých, pošetilých a nesoudných lidí, jimž nová **pohodlná** víra, která nežádá zapírání sebe a konání dobrého, jež nestrpí vedle sebe nenáviděný zákon, musela přirozeně

¹¹⁰⁾ Vyd. Valch. XVI., 2027. Podobně porušeno bylo místo II. Kor. 3, 17.: »Kde jest duch Páně, tuť i svoboda« a přeloženo: »... tu jest v šeck svobodno.«

¹¹¹⁾ Srovn. Döllinger II. cc.

¹¹²⁾ Ke všem uvedeným místům srovn. výklady Sušilovy.

velmi lahoditi, an se jim bezúzdny život více zamlouval, než křesťanské strádání a život plný bojů a odřikání. Tento výsledek dovršen byl tím, že nazýval Lutr své učení v mnohých řečnických obrazech úskočně **evangeliem**, hlásaje spolu — aby své evangelium s evangeliem Kristovým co nejvíce stotožnil — že evangelium je radostná zvěst o odpuštění hříchů skrze zásluhu Kristovy, při čem se základní podmínky tohoto odpuštění buď ignorovaly, aneb za zbytečné a nemožné stále prohlášovaly.¹¹³⁾

K takové theorii dostavila se záhy i přiměřená praxe, mravní spustlost a nevázanost svedených davů, jak toho vrstevníci Lutrovi dokazují a čím se ani on sám netajil. Pouze něco budiž připomenuto. Tak dokládá o tehdejších protestantech Erasmus: »Hoc novum evangelium gignit novum hominum genus: prae fractos, impudentes, fucatos, maledicos, mendaces, sycophantas, inter se discordes, omnibus incommodos, seditiosos...« Jinde praví týž: »Scio, nunquam fuisse majorem luxum, plus adulteriorum, quam inter evangelicos.« Vicel pak, jenž sám po nějaký čas k Lutrovi učení se hlásil, líčí jeho zhoubné následky těmito významnými slovy: »Pod pláštěm evangelia vzcházejí se všechny hříchy a všechna hanba... Bůh pomozí! Děťství této sekty jest tak nečisté, čeho jest se nadíti, kdyby sestárla! Všady rozšířily se co nejvíce špatné mravy, ovoce to nového učení... Slovem, evangelíci vedou tak bezbožný život, že bych se za to styděti musel mezi pohany. Papisty jsme vyhnali a jsme dvakrát horší nežli oni.« — Stejný nářek vedou jiní vrstevníci Lutrovi, dokládajíce, že se následkem nového učení vše zhoršilo, většina lidí že vede spustlý a bohaprázdný život, zneužívajíce evangelia k prostopášnosti a přikrytí hanby.¹¹⁴⁾ — Lutr sám, úplně sklamán výsledkem svého díla, vyznal s patrnou hořkostí brzy po svém vystoupení, že jsou kazatelové pohodlnější a nedbalejší než dříve, že v modlení a konání dobrého zavládla lhostejnost a vlažnost, láska k bližnímu a milosrdenství že odumřely! »In nostris ecclesiis — naříká ve výkladu listu ku Galatským — ubi diligentissime urgetur vera doctrina de bonis operibus, dictu mirum, quanta socordia et oscitantia regnet. Quo plus excitamus homines ad bene operandum,

¹¹³⁾ »Das Wort Evangelium heisset nicht anders -- dokládá v ohledu tom Lutr — denn eine neue, gute, fröhliche Botschaft, die etwas verkündigt, das man herzlich gerne hört. Das muss nicht sein Gesetz oder Gebot, so das von uns fordert und treibt, und wo wir's thun, mit Strafe oder Verdammniss dräuet, denn das hört niemand gerne.« Vyd. Valch. XI., 1309. Totéž učí Melancton, řka: »Evangelium est proprie promissio remissionis peccatorum et justificationis propter Christum.«

¹¹⁴⁾ Srovn. Döllinger l. c. díl II. str. 167 a nn. Obraz tehdejší doby podává rým:

»Ärger ist's nie gewesen
Von Anbeginn der Welt;
Ein Jeder mag's wohl lesen,
Was Christus hat gemeld't.«

ad mutuum charitatem, ad abjiciendam curam ventris et caetera, hoc languidiores et magis frigidi redduntur ad omnia exercitia pietatis«. Jinde vyznává reformator zřejmě, že dosáhla bezbožnost mezi protestanty v tak krátké době takového stupně, že se domnívá, že svět nebude déle státi, než pět neb šest let.¹¹⁵⁾ Dle vlastního jeho výroku stali se evangelíci sedmkrát horšími, než byli dříve, rozličných nečestí a hříchů valně přibýlo, tak že neváhal ve svých listech se zármutkem vyznati: »Žijeme v Sodomě a Gomoře, vše stává se denně horším«! Za takových okolností dostavily se u »reformatora« zcela přirozeně lítost a žal nad úplným nezdařením díla, jež mělo, jak sebevědomě v přechytných variacích do světa hlásal, církve povaliti;¹¹⁶⁾ dostavily se ještě snad více výčitky svědomí, že se minul lehkovážně s cílem života, porušiv povinnost a zpřetrhav svazky posvátné, a že dovedl sice svým učením davy od církve odloučiti, aniž by ale býval s to, na dosavadní mravní úrovni tímto učením jich udržeti, neřku-li té nejmenší nápravy u nich docíliti. Ztad si vysvětlíme Lutrovy nářky, v něž nejednou propukl, vida všeobecnou u svých stoupenců zkaženost a naprostý mravní úpadek. »Té myšlénky — praví s žalem — se nikdy nevzdám, že bych si přál a chtěl, **abych tuto věc** (tak zv. reformaci) **nebyl nikdy započal**«! Jindy pak dokonce praví¹¹⁷⁾: »S Jobem a Jeremiášem bych zvolal: **Kéž bych se byl nenarodil!** Podobně byl řekl: **Přál bych si, abych nebyl uveřejnil knihy své a nic bych si z toho nedělal, kdyby všechny již byly vzaly za své**«. — Tam dospěl a dospěti musel pseudoreformator. Sil vítr a bouři klidil. Svým učením odvážil se zvracetí přesnou nauku křesťanskou; útočil na ni slovem, útočil i písmem, převráceným výkladem a porušením bible. Výsledek byl hoden svého mistra, jenž, vida dílo své, blízek byl — zoufalství a přál si, aby se byl — nenarodil!

Z oboru právního.

Určen neboli stanovení příspěvku konkurenčního na rozšíření hřbitova dohodnutím, jak pro farní obec tak pro patrona právně závazným.

Nález správního soudu ze dne 7. listopadu 1894. č. 4101.

C. k. ministerstvo kultu a vyučování v pořadě instančním uložilo farní obci do bříšské rozhodnutím ze dne 6. června

¹¹⁵⁾ Tischreden II., 42. Sám reformator vyznal o mravním úpadku své doby: »Je älter (die Leute werden), je kärer; je länger je ärger.« (Vyd. Jen. VIII., 299.). — Staloť se pořekadlem: »Je näher Wittenberg, desto böser die Christen.« Co znamená: »Lutherisch leben«, jest známo. Srovn. ostatně: Janssen, Geschichte des deutschen Volkes am Ausgange des Mittelalters.

¹¹⁶⁾ Srovn. Döllinger I. c. díl I. str. 294 a nn.

¹¹⁷⁾ Tischreden I., 200. Srovn. Döllinger I. c. díl III. str. 254 a nn.

1893. č. 11803., aby přispěla na rozšíření tamějšího hřbitova, roku 1888. provedené, částkou 653 zl. 66 kr.

Rozhodnutí toto odůvodňováno tím, že při kollaudaci rozšířeného onoho hřbitova dne 8. listopadu 1888. konkurenční příspěvek, jež zapraviti má obec farní, proti příspěvku patronovu za souhlasu zástupcův obce farní určen neboli stanoven byl na 653 zl. 66 kr., čímž stalo se pro obě strany právně závazné dohodnutí, od něhož obec Dobříš nemůže později už odstoupiti.

Do tohoto rozhodnutí ministerského obec dobříšská si stěžovala správnímu soudu, ve kteréžto stížnosti popírá, že jest jakési dohodnutí obou konkurenčních faktorů a míní, že, zření maje ku přeložení hřbitova, již roku 1879. uskutečněné, na něž farní obec dobříšská přispěla 1183 zl. 83 krejcarů, další příspěvek téže obci nyní ještě uložený vzhledem k získaným úsporám není 653 zl. 66 kr., nýbrž jenom 424 zl. 6 kr.

Správní soud však stížnost tuto jakožto neodůvodněnou zamítl a to z těchto

důvodů:

Uprávněným nálezem c. k. okresního hejtmanství příbramského ze dne 7. srpna 1878. č. 7336. bylo farní obci uloženo zapraviti útraty, spojené s přeložením farního hřbitova dobříšského na pozemkovou parcelu čís. 448. o výměře 7200 čtv. m., za práce nádenické a potahy, adjustovanou částkou 1847 zl. 82 kr. Jak vykazují však akta administrativní, patronátní úřad provedl toto přeložení hřbitova tím způsobem, že po zkypření a srovnání celého pozemku pro hřbitov určeného, roku 1879. zatím jen část arey o 3969 čtv. m., zbývající však area o 3231 čtv. m. teprve roku 1888. byla ohrazena a tím účelům hřbitovním skutečně odevzdána.

Tento postup již roku 1879. zamýšlený a později skutečně provedený, patronátní úřad, jak vysvítá z přípisu jeho, zaslaného obci dobříšské, ze dne 17. června 1879. č. 978., jmenované obci oznámil spolu s ujištěním, že jím farní obci nevzejde žádná další výloha nežli ta, která už nyní úředně jest jí uložena.

Proti tomuto prohlášení patronátního úřadu, jež přece vztahovati lze jenom na příspěvkovou tangentu obce farní, ve zmíněném nálezu konkurenčním číselně vyjádřenou, obec farní ničeho nenamítla, čímž na jevo dala, že s naznačeným postupem souhlasí. Z toho vzešla povinnost jednak patronátnímu úřadu, aby úplně a zcela provedl přeložení hřbitova, aniž by farní obec více obtěžoval, jednak ale i tato obec farní, jakož toho žádá i úřední nález konkurenční, povinna jest přispěti na náklad, přeložením hřbitova vzešlý, částkou, jak určuje jí právě jmenovaný nález konkurenční. Rozhodnutím c. k. okresního hejtmanství příbramského ze dne 9. dubna 1880. č. 3248. byl také farní obci dobříšské uložen a od ní též zapraven konkurenční příspěvek 1183 zl. 83 kr. na přeložení hřbitova na část prostory o 3969 čtv. m., roku 1879. provedené, — počítaje v to i urovnání a zkypření

této jakož i tehdaž ještě v rezervu zbylé další plochy o 3231 čtv. m. —

Hledě k uprávnělosti čili právní platnosti tohoto rozhodnutí jsou tedy námitky proti pracem a nákladům, proti nimž byly činěny, nyní již nepřipustny a nebylo tedy třeba správnímu soudu obíratí se dále vývody stížnosti o věci této.

Nyní tedy může ještě jíti jen o to, zdali patronátní úřad i při dodatečném zřizování hřbitova náležitě přihlížel a vyhověl nároku, jenž farní obci po právu přísluší, totiž že břímě, jež obci farní přeložením hřbitova celkem vzejíti má, nepřevyšuje číslici obnosu, původním nálezem konkurenčním stanoveného.

A tu přiznati jest, že tomuto nároku farní obce skutečně bylo vyhověno. — Neboť, jak z kollaudačního protokolu ze dne 8. listopadu 1888. zřejmo, byly výdeje za rozšíření hřbitova, roku 1888 provedené, se vším všudy vyměřeny patronovi částkou 565 zl. 70 kr. farní pak obci částkou 653 zl. 66 kr., a nebylo proti této výměře zástupci farní obce, mezi nimiž při komisi intervenoval též starosta s jedním radním obce dobříšské, ničeho namítáno, a ježto tangenta obci připadající spolu s příspěvkem, jež obec ta už roku 1879. zaplatila, jest jenom 1837 zl. 49 kr., tedy menší ještě nežli příspěvková kvota, konkurenčním nálezem ze dne 7. srpna 1878. č. 7336. obci uložená, není tudíž tím obec tato nikterak přetížena.

Dle toho správní soud nemohl uznati, že rozhodnutí, do něhož si stěžováno, zákonu se přičí, a rovněž ani rozhodujícího významu přiřkládati námitkám stížnosti, že nebylo žádného vespolečného dohodnutí súčasněných faktorů konkurenčních.

(Budw. XVIII. čís 8145.)

Václav Kocián.

Romanarum Congregationum decreta novissima.

S. Rituum Congregatio.

De genuflexione ad verba Symboli »Et incarnatus est.«

Veliternen.

Cathedralis Basilicae Veliternae Caeremoniarum Praefectus, qui juxta Constitutiones Capitulares curare debet, ut omnia, quae ad caeremonias attinent, rite ac recte ab omnibus peragantur, Sacrorum Rituum Congregationi pro opportuna declaratione humilime exposuit, nimirum: »In choro diebus festis adsunt praeter Canonicos Beneficiati et Ven. Seminarii Alumni. In missa solemni, ad Credo, omnes Symbolum recitant cum celebrante simulque

ad verba »Et incarnatus est...« genuflectunt. Absoluta recitatione omnes sedent. Cum deinde cantatur praedictus versiculus »Et incarnatus est«, Beneficiati et Seminarii Alumni sedentes non faciunt ad eadem verba alteram genuflectionem. Et haec praxis duobus abhinc annis obtinet — vi resolutionis sumptae in Collatione casuum moralium et liturgicorum, habita die 20. mensis Julii anni 1893, praeside Rmo Dno Episcopo Suffraganeo et Vicario Generali, adstantibus Canonicis, Beneficiatis et Seminarii Alumnis, qui disciplinis theologicis vacant. Inde postulavit:

»An servari possit hujusmodi praxis non genuflectendi prout in casu?»

Et Sacra eadem Congregatio ad relationem infrascripti Secretarii, omnibus attente consideratis, rescribendum censuit: Affirmative, juxta decreta in Neapolitana 15. Februarii 1659, et Majoricensi 13. Februarii 1677 et praxim Basilicarum Urbis. Atque ita rescripsit et servari mandavit.

Die 15 Junii 1895.

L. + S. Cai. Card. Aloisi-Masella S. R. C. Praef.
Aloisius Tripepi, Secret.

Dataria Apostolica.

Petitiones pro obtinendis matrim. dispensationibus super impedimento primi tangents secundum consanguinitatis gradum — quibus sub conditionibus ab Episcopis sunt commendandae?

Perillustris et Rmme Domine:

Petitionum copia pro obtinendis matrimonialibus dispensationibus super impedimento primi tangents secundum consanguinitatis gradum Sanctissimi Principis Domini Nostri Leonis Papae XIII. mentem, ingluvie malorum percrebrescente, perculit. Etenim animadvertens indulgendo hujusmodi concessionibus, effraenata licentia, quae de die in diem augetur, haudquaquam compescitur; eo quod occasio continua, commodum eam impune satisfaciendi magis allectant nupturientes spe etiam nodo conjugali occulturos infelices effectus, atque reatus, qui jam praecesserunt.

Ne vero Sanctitatis Suae indulgentia praebeatur occasio salutarem disciplinam labefactandi, quae a sanctitate Sacramenti jubetur et tantum prodest morum integritati, societatis bono, et vegetiorum corporum incremento, onerat Episcoporum conscientiam, ut sedulo invigilent, ne Sanctae Sedi precantes accedant nisi verae causae canonicae jure commendent, et litteris manu propria exaratis rationes in quolibet casu explicent, nec non circumstantias, quibus putent gratiam esse concedendam.

Tali modo Summus Pontifex tutior annuet petitionibus quoties agnoscet necessitatem eo obstrictiorem, quo artes erunt minores alio modo consulendi.

Pro certo habeo Amplitudinem Tuam omnibus viribus elaboraturam, ut Sanctitatis Suae vota praeoptatum finem habeant. Interim meae observantiae sensus Tibi profiteor atque cuncta fausta adprecor a Domino.

Datum Romae ex Aedibus nostris die 19 Junii 1895.

Amplitudinis Tuae. — Servus verus.

A. Card. BIANCHI, P. D.

Našim pl. tit.
spolupracovníkům a odběratelům.

Dokončili jsme s pomocí Boží druhý ročník „Rádce duchovního“.

Děkujeme za milou přízeň jak se strany četných spolupracovníků, tak se strany odběratelův, kojíme se nadějí, že přízeň ta i na dále zůstane neztenčena.

Směr „Rádce duchovního“ zůstane tentýž.

Dr. Josef Burian,
redaktor.

Václav Kocián,
pořadatel části právní a liturgické.

Všem pl. tit. příznivcům
„Rádce duchovního“

skládáme i letos povinné díky za neumenšenou důvěru a podporu, jaká se jevila hojným odebíráním. Zvláště budiž vysloven dík cthpp. bohoslovcům česko-moravským.

Děkujeme tuto i za mnohé lichotivé přípisy, došlé při početí druhého ročníku v úpravě značně zdokonalené.

Tak i v roce příštím doufáme nejeden krok učiniti ku předu, jakož i neopomeneme správným včasným vydáváním a pečlivým vypravením listu zjednatí témuž místo přední. Proto snažně prosíme o důvěru i v ročníku novém, o laskavé doporučení „Rádce“ i těm důst. pánům, kteří snad dosud ho neodebírají. Předplatné přes zvýšená vydání zůstane nezměněno i pro ročník III.

Nakladatel „Rádce duchovního“

knihtiskárna Cyrillo Methodějská (V. Kotrba) v Praze.